

F-135

Clem. Kuffner

19 $\frac{17}{10}$ 87.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Ročník čtrnáctý.

Léta Páně

1864.

KNIHOVNA CSSR.
=VLBĚJOVICÍCH=

Vydavatel a redaktor:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

vicerektor kníž. arcibiskup. semináře i štud. konviktu v Praze, jednatel Dědictví sv. Prokopa.

V PRAZE 1864.

Tisk a papír Karla Bellmanna.

SLÁVA památce Ctihodného Arnošta z Pardubic,
prvního arcibiskupa Českého! († 1364.)

Okres.
Čes. Budějovice
VYŘAZENO

Obsah ročníku XIV.

Duchovní řeči a rozjímání:

Na den Zjevení Páně, str. 1. Sedmibolestná Rodička Boží (rozjímání postní) 34. 50. 66. 83. 98. 121. Kázání (kanovníka Fabi-a v Římě o závěrečné slavnosti tisíciletého jubilea Cyrillo-Methodějského) 38. Na velký Pátek 113. Na hod Boží velikonoční 130. Řeč sv. Řehoře Vel. na ned. II. po Velikonoci 146. Hod Boží svatodušní 193. Slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla 273. Navštívení blah. Panny Marie 277. Před svčcením na kněžství 321. Slavnost na nebevzetí blah. Panny Marie 337. Na den sv. Andělů strážců 369. Před oddavkami 370. Slavnost nejsvětějšího jména Panny Marie 385. Na den posvěcení chrámu 449. O posledních věcech člověka 465. 486. Varujte se falešných proroků 501. Arnoštovy chvály Marie Panny 517. Narození Páně 534. 549. Den nového roku 565.

Věro- a mravoučné. Duchovní přijímání str. 289. 305. Rozjímání o duši rozumné 386. 401. 417. Neпоškvrněné početí Marie Panny 533.

Liturgické. Rok církevní, str. 2. 22. Neděle devítník (Septuagesima) 33. Popeleční středa 49. Neděle smrtelná 97. Obřady sv. téhodne 115. Svčcení křestní vody na bílou sobotu 129. Čas velikonoční 161. Hod nejsvětější Trojice Boží 209. Oltáře privilegované 353. Slavnost posvěcení chrámu 453.

Životopisy:

Budha, str. 88. Život Arnošta z Pardubic (s obrázkem) 177. 195. 210. 225. 241. 257. 274. Obrátenec dr. Hugo Laemmer 307. Pověsti o Arnoštovi z Pardubic 310. Biskup Leonhard 375.

Pastýřské listy:

Pastýřský list J. M. nejdůst. p. biskupa Budějovického o učení víry: „Ježíš Kristus jest pravý Bůh.“ str. 17. Pastýřský list téhož nejdůst. p. biskupa, jímž prohlašuje stanovy synodální o vystavování vel. Svátosti 81.

Úvahy časové, zápisky historické:

Na dům Tvůj přísluší svatost 4. Konsistoř katolická a utraquistická v XVI. století, str. 65. 133. 354. 422. 435. „Dávejte, co jest Božího, Bohu“ 131. Stanovy Literátů v Počátkách 134. O sborech literátských 147. Reformace a reformatoři 150. 163. 181. 197. 213. 227. 244. 260. Učení Budhovo o pekle 165. Nové

okno u sv. Víta (s obrázkem) 201. Vyzvání 204. Klášter Samaria a chrám hlavní Panny Marie v Děvině 222. 338. Církev katolická v Norvěžsku 388. 403. 419. O původu tolika kostelů z věku XIV. 485.

Obrazy ze života, příběhy, popisy:

Ze života Pia IX. (1. Pius IX. a Římané. 2. Svatý Otec a sedlák polský. 3. Pius IX. a politika Napoleonova.) str. 3. (4. O smířlivosti Pia IX. 5. Papež a žák). 87. Měsíc 185. Dědičný stůl 229. Štola 278. Což, kdyby to pravda bylo? 291. Náhrobek Arnošta z Pardubic (s obrázkem) 437. Cesty milosti Boží 438. 451. 468. Cesta do Bavor 488. 502. 518. 535. 550. 567. Štědrý večer chudé rodiny 566.

Povídky:

Kající hříšnice str. 5. 22. 53. 68. 89. 100. 135. 153. 182. 189. 216. 230. 247. 263. Syn a otec str. 310. 324. 342. 357. 376. Plačící anděl str. 370. 390.

Písne a básně:

Prosba Církve, str. 34. Tobě 44. Modlitba za sv. Otce (s nápěvem) 52. Dívka u kapličky v zimě 92. Tma a světlo 100. Ave Maria 120. Maria matka sirotkův 162. Přenesení sv. Václava 180. Měsíc máj 194. Hrobní nápisy 194. Svatojanská 213. Farní zkouška 292. V chrámu Páně 306. Útěcha 341. Osud nevěrce 344. Rada 361. Dobrá matka 377. Klekání 388. Odpouštějte a bude vám odpuštěno 434. Nesmím se dát zahanbit 436. Sv. Vojtěch pachole 450. Na den Věch Svatých 466. Života mého život 468.

Paběrky:

Renanovo mládí str. 47. Milosrdné sestry 62. 292. *Aforismy*: 71. 103. 120. 134. 152. 165. 185. 247. 262. 306. 421.

Dopisy:

Z Arnoštovic 218. Od hranic Bavorských 558. Z Bělé u Bezděže 510. V Benátkách Vlašských 460. 479. 495. Z Bohnic u Prahy 377. Ze Staré Boleslavi 72. Od Boskova 474. Z Česko-Brodského okresu 490. Z Německého Brodu 10. 251. Z Uherského Brodu na Moravě 73. 573. Z Novo-Bydžovského střídnictví 234. Z Castellamare (v Itálii) 379. 410. 429. Z

Castel Gandolfo (v církevním státu) 365. Z Citova 362. Ze střídnictví Čáslavského 251. Z jižních Čech 456. Z Česlic 265. 313. 507. Z Dačic na Mor. 57. 74. Z Dějšiny 26. Z Domažlic 26. 362. Z lázní Ems-u v Nassavském vévodství 393. Z Frascati v papežském státu 159. Z Frydku ve Slezsku 297. Z Hané 108. Z Hněvčevsi 511. Z Hobšovic u Slaného 330. Z Horažďovic 478. Od Hor Kutných 428. 491. Z Hory Kutné 523. V Hradci Králové 522. Z Hradešína 293. 540. Z Hrádku nad Sázavou 409. Z Chodovic u Hořic 93. 220. 348. 427. 442. V Chrastí 441. V Chroustovicích 236. Z Chrudimi 540. Z Išlu v Rakouscích 392. Z Jabloněho nad Orlicí 556. Z Jeřic v Jičínku 476. Z Jesenic u České Skalice 331. Od Jičina 156. Z Kladna 346. Z Kladska 250. Z Klecan 570. Z Kodaně v Dánsku 76. Z Kolína 186. Z vikariatu Kolínského 327. 473. 538. V Konárovičích 93. Ze sv. Kopečka u Olomouce 494. Z Kostelce nad Labem 252. Z Košic 296. 555. Z Kouřimi 25. 57. 155. 204. Z kraje 187. Z Královického vikariatu 104. Z Dolní Krče 554. Od Krkonošských hor 72. Z Kuklen blíž Hradce Králové 423. Od Kutné Hory 71. Od Kysperka 282. Od Labe 233. Z Litoměřic 173. Ze Lstiboře 453. V Malíně u Hor Kutných 27. 107. 169. 556. Z Heřmanova Městce 9. Z Králova Městce 440. 539. Z Miletína 492. Z okolí Mladoboleslavského 427. Od Mniší hory na Mor. 528. Z Neveklova 378. Z Olomúce 316. Z Orlicka 492. Z Ounětic u Prahy 218. 554. Z Oustí nad Orlicí 171. 281. 314. 458. Z Ouval 8. 280. 227. Z Nové Paky 236. Z Palerma na Sicilii 528. 542. 560. 574. Z Písečné 331. 442. 456. 511. Z Plaňan 185. V Plzni 139. 167. 442. 527. V Poděpčicích 251. Z Podola u Prahy 55. 452. Z Polabin 572. V Praze 7. 92. 103. 123. 124. 138. 279. 312. 344. 407. (u sv. Petra) 408. 439. (z kníž. arc. semináře) 471. 472. 490. 570. Z Proseče 333. Z Příbrami 506. Od Roudnice 293. Z Roudnice 233. 428. 554. 573. Z Rožnova na Mor. 253. Z Řičan 266. Z Říma 11. 28. 60. 141. 158. 187. 205. 221. 236. 253. 268. 285. 297. 316. 333. 348. 349. 363. 364. 443. 541. 542. 559. Od Řípu 56. 166. 281. 294. 424. Od Sázavy 314. Ze Sedlčan 205. Ze Sluh 235. 345. 409. Ze Solopisk 267. V Spilleville v severní Americe 109. Ze Spíše na Slovensku 75. Od Sušice 10. Od Šumavy z okresu Nýrského 77. 295. 398. 494. 527. Z Tábořska 493. Z Turnova 347. 508. Z Týnice nad Labem 106. 168. 426. Z Vídně 140. Od Vltavy 510. Z Vodňan 284. Na Vraném 527. Od Vysoké 155. 493. Z Vysokého pod Krkonoši 187. Z okolí Vysokomýtského 477. Ze Zábře 428. Ze Zásruk 571.

Kronika:

Z Ameriky str. 335. 445. 531. 563. Z Anglicka 516. 531. („Bratr. Ignacius“ o protestantismu) 577. Z Bavorska 302. 367. 431. Z Belgicka 318. 351. 431. 445. 576. V Berlíně 431. Z Bosny 546. 563. Z Brna 270. 367. 462. 515. 576. Z Bulharska 239. Z Dánska 30. 335. Z Flensburku 445. Z Francouzská 445. Z Haliče 96. Z Holandska 432. Z Innomostí 335. Z Italie 62. 350. 445. 531. Z Kolína nad Rýnem 414. 445. Z Lince 30. 142. 563. Z Londýna 432. Z Lucemburku 47. Ve Lvově 223. Z Mnichova 125. 318. Z Moravy 29. 45. 189. 206. 223. 287. 301. 335. 381. 339. 482. 515. Z Německa 62. 30. Z Paříže 271. 302. (Hospital sv. Eugenie) 462. Z Polska 270. 482. 498. Z Prahy 12. 29. 44. 61. 77. 95. 109. 124. 142. 159. 173. 189. 206. 222. 238. 254. 269. 286. 300. 317. 334. 350. 366. 380. 399. 413. 430. 444. 462. 482. 498. 515. 530. 545. 562. 576. Z Pruska 255. Z Ruska 546. 577. Z Říma 13. 30. 78. 110. 125. 142. 190. 223. 302. 319. 383. 414. 431. 445. 547. 577. Ze Sedmihradská 62. 367. Ze Slezska 13. 174. 189. 270. 301. Z pruského Slezska 499. Ze Slovenska 413. Ze Šlesviku 189. Ze Štyrska 62. Ze Švýcarska 382. 431. Z Terstu 431. Z Treviru 270. Z Turecka 415. Z Turína 431. Z Uher 255. 335. 444. 530. 563. Z Vídně 13. 45. 61. 159. 189. 206. 270. 301. 318. 335. 367. 382. 339. 445. 515. Z Vlach 174. Z Würzburgu 302. 445. Z Toulonu ve Francii 577.

Literní oznamovatel:

Str. 15—16. 31. 47—48. 62—63. 79—80. 96. 111—112. 126—128. 144. 159—160. 175. 190—192. 207. 223—224. 239—240. 255—256. 271—272. 287. 303—304. 320. 335—336. 351. 367—368. 384. 399—400. 415—416. 446—447. 463—464. 483. 499—500. 516. 532. 547—548. 563. 579—580.

Zápisky Dědictví sv.-Janského:

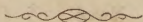
Str. 16. 32. 48. 176. 207. 304. 351—352. 447. 548. 564.

Osobní věstník duchovenský:

Ze všech diecésí Českých str. 16. 32. 48. 63—64. 80. 96. 112. 128. 144. 160. 176. 192. 107. 224. 240. 256. 272. 287. 304. 320. 336. 352. 368. 384. 400. 416. 432. 447—448. 464. 484. 500. 516. 532. 548. 564. 580.

Listárna redakce:

Zprávy o milodarech na chrámy Páně a j. str. 16. 64. 80. 96. 112. 128. 144. 176. 192. 224. 256. 272. 288. 320. 336. 384. 400. 432. 448. 548. 564. Naším přátelům a příznivcům 580.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 736—II.
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 35 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Na den Zjevení Páně.

„Tentýž Pán jest všech, bohatý ke všem, kteříž vzývají Ho.“ (k Řím. 10, 12.) Tato slova apoštolská poskytují věřícím velikého utěšení. Pán jestit pro všechny tentýž Pán: všech volá, všech přijímá, všech stejnou láskou objímá, ke všechněm jest blahosklonný. Spatřujeme, ano jedva narozen jsa všechněm jednotejným způsobem *co král vši země* objeven býti žádá: připouštěje k trůnu svému blízké i vzdálené, Židy i pohany, a přijímaje touž přívětivosti chudé dárky od pastýřů, jako zlato ode králů. Co tedy se obáváš? — Jest-li Hospodin všech Pánem, zdali i tvým není? Tehdy i na tebe, pakli Ním nezhrzíš, pamatovati, o tebe péči míti bude, i k tobě blahosklonným se prokáže. Leč jest se co obávati, aby ty spatře krále svého v *chatrném chlévě*, za svou službu se nestyděl. A však jestli-že kdy, zajisté přítomně dlužno a slušno, abys odloživ svou pýchu k nohoum Jeho za příkladem svatých králův padl a Jemu nejhlubší úctu klanění vzdával. Neboť jestliže Pán blesk slávy své ukryl, a roucho velebnosti své svlékl: stalo se z přenáramné lásky k tobě, aby ty tím volněji k Němu se blížiti, s Ním rozmlouvati, Jej takřka v moci své míti a Jemu se oddati mohl. Protož napomíná a zbuzuje každého slevy apoštola svého: „Přiblížte se k Bohu, a přiblížit se k vám.“ (Jak. 4, 8).

Uvaž také, duše zbožná, jak slavně se/ dnes milost, láska, moudrost a všemohoucnost Ježíšova objevila. On volá pohany — a oni zdaleka přicházejí: kyne hvězdě, a ona svítí. Všecko musilo napomahati k vyhledávání a k nalezení nově narozeného krále; neobvyčejná hvězda musila nejprve upřímně smýšlejícím cestu k Němu ukázati; řevnivost Herodesova a dychtění jeho po panování musily mudrcům od východu napomahati k snadnějšímu vynalezení místa, kdeby se dítě mělo naroditi. Posléz známost zákona a zběhllost knížat kněžských v písmích dopomáhala jim, aby až k Němu samému přivedeni byli; ježto krále nově narozeného hledající Jej poznati a Jemu úctu poklony vzdáti chtěli. Z toho poznáváme, že milost Ježíšova volá, přivodí všech k sobě, kdožkoli k Němu přijíti chtějí; a že kdo Boha upřímně hledá, nalezá Jej. Z toho poznáváme, jak pravdivé jest slovo sv. Petra s udivením řkoucího: „V pravdě jsem shledal, že Bůh není přijímač osob; ale v každém národu, kdož se Ho bojí, a činí spravedlnost, příjemný jest Jemu.“ (Skut. Ap. 10, 34. 35.) Z toho poznáváme, jak pravdivé jest slovo, kteréž kázal sv. Pavel: „Bůh není daleko od jednoho každého z nás: nebo v Něm živi jsme a hýbáme se i trváme.“ (Skut. Ap. 17, 27.).

Dále uvažme, že onino svatí mudrcové byli prvotinami oněch valných zástupův, kteříž osvíceni byvše nebe-

ským světlem v lůně nově vyvoleného Sionu — v Církvi Kristově — v jedno se sešli, by srdce jejich radostí bylo rozšířeno. I nám z pohanstva pošlým vzešla dnešním dnem naděje spasení; i my v oněch mudrcích ku křesťanské víře jsme byli povoláni. Budíž tedy od nás počten přesvatý ten den, na němž se Původce našeho spasení objeviti ráčil (těmito slovy sv. Leona pap. vzbuzuje nás dnes Církev): a Jemuž mudrcové jsoucímu v kolébce úctu vzdali, my se Všemohoucímu v nebesích klanějme. A jakož oni Pánu přinesli tajemné darův způsoby, rovněž i my ze srdcí svých obětuje, co Boha jest důstojno. — V citu svaté radosti vzdávejmež dnes Bohu srdečné díky, že nás, kteříž jsme byli někdy z národů, ne vedle skutků našich, nýbrž podle milosrdenství svého z temnosti povolal v divné světlo své. Bůh pak, pravda a světlo věčné, jenž *víru* co počátek lidského spasení a základ vši spravedlnosti položil, osvět a upevniž Duchem svým srdce naše, abychom slovo jeho věrice a víru svou vyznávalíce, cíle víry své, totiž spasení duší šťastně a bezpečně dosáhli! —

K. B. Císař.

Rok církevní.

(Viz. Blah. roč. XIII. čís. 33.—26.)

(Pokračování.)

III. Neděle a svátky po Zjevení Páně.

Čas po Zjevení Páně rozvádí základní myšlenku svátků Narození a Zjevení Páně: šíření se zjevení Páně a království jeho na zemi hlásaje a nás k stálému účastenství v něm vyzývaje. Částky evangelické, které se na neděle čtou, myšlenku tu v sobě obsahují.

Neděle I. a II. po Zjevení Páně zabývá se s *osobou* Spasitele, jenž zjevení na svět přinesl, a co učitel, kněz a král nového království Božího na zemi oslaven byl. Zvláště evangelium na neděli I. představuje nám *moudrost* Božskou Ježíše Krista, jenž v chrámě Jerusalemském ponejprv vůli Otce svého nebeského vykládal, tak že všickni se divili rozumnosti a moudrosti jeho. — Moudrosti té máme so hluboce

kořiti, a slova, která hlásá, vstípati v mysl i srdce, abychom dle nich život svůj zařídili; neboť jenom takovým způsobem jest lze státi se údem království jeho. — Na neděli II. objevuje se Pán Ježíš v proměnění vody ve víno ponejprv co *nejvyšší kněz* náš, jenž obět smírnou za nás vykoná a v oběti těla i krve své pramen smíření i posvěcení nám otevře. — Jemu máme tudíž s radostí a ochotností jíti vstříc a otevřiti srdce, aby ho milostí svojí naplnil.

Ostatní neděle zabývají se s *Církví*, jejíž *králem* Syn Boží jest, a s pozvolným se vzděláváním jejím. Epištoly těchto neděl zevrubně líčí, kterak sporádání byti mají ti, jenž co údové přijati, a s ní růsti a vzdělávati se budou. Evangelium na neděli III. představuje, kterak základem království Božího na zemi jest *víra*; a u víře té máme státi pevně a odhodlaně, tou měrou budeme prospívati a slabost rozumu svého překonáme. Neděle IV. představuje nám, že vnitřní *silou* a *ochráncem* Církev své jest Božský zakladatel její. Svati otcové nejednou představují sobě Církev sv. v obraze lodičky u prostřed rozvlněného moře. Kristus sám hájí a ochraňuje Církev, netreba se báti, když nepřátelé zpupně na ni dorážejí. Ale On jest též pomocníkem našim ve všech potřebách a protivenstvích, jimiž život náš zmítán bývá. — Evang. na neděli V. po Zjevení Páně líčí *vnitřní povahu* království Božího, která se jeví v lásce, shovívání i k nevděčným hříšným údům. Tak máme sporádání byti i my, toho ducha máme míti i my, proto praví epištola: „Oblecte se v srdečné milosrdenství, v pokoru, mírnost, trpělivost.“ Neděle VI. vypisuje budoucí *zrůst* a *rozšíření* se království Božího — čím vybidnutí jsme, abychom též v dobrém se upevňovali a prospívali, jak di modlitba mešní: „Propůjč, prosíme, všemohoucí Bože! abychom vždycky co moudrého jest počínajíce, vůli Tvou slovy i skutky vykonávali.“

Ze svátků této doby sluší především připomenouti svátek *nejsvětějšího jména Ježíš*. Svátek ten jest pozdějšího původu. Papež Innocenc XIII. nařídil 29. listop. 1721, aby slaven byl po celém křesťanstvu na neděli druhou po Zjevení Páně. Obsah jeho vysloven jest v krátkém evangeliu toho dne: Ježíš Spasitel světa. V čase kdy slaví se Zjevení Spasitele, má celému světu zjeveno býti nejsvětější jméno jeho. — S jakým úmyslem světiti máme jméno to, ukazuje sv. Bernard: „Ne nadarmo přirovnává Duch svatý jméno ženicha oleji, an učí, aby nevěsta (Církev) k ženichovi (J. Kristu) takto volala: „Olej rozlitý jest jméno Tvé.“ Olej totiž svítí, živi a léčí;

udrhuje oheň, živí tělo, umírňuje bolest: jest světlo, pokrm, lék. Přesvědč se o tom i na jmeně Ženichové. Svítí, když jest hlášáno, živí, když se o Ném rojí, umírňuje a hojí, když se vzývá. — — Ježíš jest med v ústech, píseň uším, jásání v srdci. Ale i lék jest. Smutný-li jest kdo z nás? nechť přijde v srdce jeho Ježíš, a odtud nechť poskočí do úst. A ejhle! jakmile Jmeno to rozžehne světlo, utíkají všecka mračna a vrací se jasnost. Upadl aneb chvátá kdo v osidlo smrti zoufaje? Ždali když vzývá Jmeno života, ihned k životu se nenavráti?“ — (Pokračování.)

Ze života Pia IX.

(Z franc. „Vie de la Santété Pie IX.“ Prok. Ondrák.)

1. Pius IX. a Římané.

Právě toho času, když peklo odevšad na papeže — toho muže co skála pevného, doráželo a na všech stranách nic jiného čisti a slyšeti nebylo leč: „prýč s Piem, s náměstkem Kristovým!“ projevila a osvědčila se tklivým způsobem láska a náchyllost Římského lidu k viditelné hlavě Církve — k Piovi IX.

Bylo to 26. ledna 1860, kdy sv. Otec obklopen četným zástupem lidu došel holdování, jakéhož málo který kníže na světě dochází. Ledva se sv. Otec lidu objevil: již se jedni na zemi před ním vrhli, jiní nohy jeho líbajice jeho roucha se dotýkali. *Tys otec náš a král, vidě že nás neopustíš?* jiní jako jedním hlasem: „*Dlouho, dlouho buď živ Pius devátý!*“ —

Pius IX., jemuž se radosti oči jiskřily a libý úsměv ústa obletoval, rukou svých jim podával, aby se země povstali, a pravil: „*Milé děti, vy tedy nechcete, abych vás opustil?*“ — „*Ne -- nikoli!*“ volalo všecko hlasem pohnutým. —

O výjevu tomto píše očitý svědek: Já slyšel hlasy z rozličných zástupů volající: „*Ubohý svatý Otče! jak tebe pronásledují krivdu tobě činíce!*“ — Jiní zase „*Ubožátko jak vyhlíží všecken změněný a ztrápený, co jsme ho neviděli!*“ — „*Jaký div!*“ dokládali jiní, „*když se mu také hoře působí!*“ — „*Chtějí ho mučiti a sužovati jako mučení bývali předešlí Piové!*“ „*Aj což,*“ jal se mluvit stařeček ze zástupu: „*Žitěžíť Pius IX., neboť má Marii Pannu za svou ochrankyni.*“ „*Anoť, dozajista*“ přisvědčovali ostatní. —

Nad jiné povšimnul jsem sobě chudé ženy, kteráž za svatým Otcem v patách chodila neustále se modlic: „*Hospodin požehnejž tebe, svatý Otče! Pán tě neopouštěj!*“

Kdokoli na toto u nohou Pia IX. klečící množství pohléděl, nemohl se zdržeti

slzi a pomýšleje spolu na ty nešlechetníky, jenž plní bezbožnosti toliko pikle kují a rozbroje strojí, zajisté zvolá: „Ejhle, toť jsou ty dvě mocnosti, jenž nyní ve světě vespo-lek bojují! Na jedné straně: *náboženství* mocné věrou a láskou a v jeho čele *náměstek Kristův, Pius IX.*, kříž s kříže; — z druhé pak strany „*revoluce*“ puzená duchem bezbožnosti a nenávisti, a v jejím čele *náhončí ďábloví*. vyslanci pekla, synové tohoto světa ke všem špatnostem vždy hotoví.

2. Svatý Otec a sedlák Polský.

Nedaleko Krakova leží ves Kasov. Sedláci Kasovští — dobří nábožní katolíci, uslyšeše, jak velice Pius IX. od nepřátel sužován, anobř od vlastních dítek (zlomyslných katolíků) nezřídka zlehčován jest, hluboce se nad tím pohnuli a rádi by byli svatému Otci útrpnost svou projevíli a jeho slze setřeli. Nemohouce sami to učiniti, poslali k němu spoluobčana jmenem „Galeb.“ Slechtný rolník tento l. 1862 neváhal na cestu se vydati až do Říma. Nepoužil ni vozu ni železné dráhy, by se tam dostal, ale pěšky od města k městu, od vsi ke vsi se ubíral, až po sedmi nedělích do Říma, hlavního města celého křesťanstva, dorazil, kdežto si u sv. Otce vymohl slyšení, kterýž se ho na všelicos vyptával, jej obdaroval a posléz jemu, jeho rodině a všem Kasovským své papežské požehnání udělil. Radostí opojen nastoupil sedlák zpáteční cestu a po některých nehodách se šťastně do Kasova vrátil, kdež se o dobrotě a laskavosti sv. Otce ani dost napovídati nemohl. Nábožní vesničané ustanovili zvláštní pobožnost za svatého Otce, by ho Bůh ještě mnohá léta svaté Církvi zachoval a od nepřátel chránil.

3. Pius IX. a politika Napoleonova.

Když francouzský vyslanec, pán z Lavalettů jednoho dne svatému Otci císařem Napoleonem dané instrukce vykládal a papeže snažně prosil, aby se s Itálií smířil a usrozuměl (jakoby papež těch nešťastných rozkazů příčinou byl) vyňal papež od císaře z Paříže došlý list, v němž právě opak toho psáno, co byl Napoleon svému vyslanci nařídil. Vyšla na jevo obojetnost, kteráž jinak mluví a jinak jedná. Lavalette však, jenž od té doby papeže několikrát byl navštívil, ale pokaždé nadarmo ho přemlouval, musil tehdaž, když francouzského generala, hraběte z Montebello, Jeho Svatosti představoval, z úst papežových tato slova slyšeti: „*Vy máte vyslance,*“ pravil papež k generalovi, „*jehož upřímnosti si vážím; an se nechýlí ani na pravo ani levo a mluví pokaždé jak myslí; on mi činí pokaždé tytéž*

návrhy, a já jemu tytéž námítky a tak to jde mezi námi pořád stejně“ — pak náhle se k Lavalettovi obrátiv pravil: „Můj milý pane vyslanče, povězte mi, prosím, odkud to, že vždycky mně potlačenému návrhy činíte a nikdy ničehož od utiskovatele nežádáte, u něhož přece tak mnoho platíte? Snad nesdělujete myšlenky své potají Turinskému kabinetu? a však kdybyste se přímo a otevřeně na krále sardínského, na jeho ministry a parlament obrátil: dostalbyste také zřejmou odpověď a vědělbyste, na čem jste. Věřte slovům mým a podle nich se spravujte. Zde jsme nepohnuti — vázání jsouce ohledem na víru, Církev, právo, čest a spravedlnost, Na protější straně jest hnutí, pokrok a onynó zásady, ježto všecko dovolují, čehož lakota, ctižádost a dychtivost po panování vyhledávají. Tam také snadno a zcela pochopitelně proč — povolují. Musíte se, jak právím, na sardínského krále obrátiti a nikoli na papeže.“ — Stakovou otevřeností mluvil Pius IX. slova pravdy.

Na dům Tvůj přísluší svatost.

(Žalm 92, 5.)

V provinciální synodě Pražské (od r. 1860) tu, kdež řeč jest o uspořádání chrámové budovy, o kostelním oděvu a posvátném náčiní v části V. jsou ku konci tato důležitá slova: „V obvodu každého vikariátu ustanoví biskup duchovního, který jsa znalec zákona a podání katolického jakož i umění církevního, co biskupský opatrovník (konservátor) posvátných starožitností a co znalec církevní stavby a náčiní při opravování chrámů, při koupi nádob a rouch církevních a v jiných věcech k ozdobě chrámu náležejících nápomocen bude všem církevním správcům v celém tom obvodu svou radou a podle udělené sobě od biskupa moci o to se bude starati, aby okrasa domu Božího zrůstala po všecky budoucí časy.“ Slova ta patrně směřují k tomu, aby vše, cokoliv k církevním obřadům náleží, dle církevních předpisův upraveno a důstojně zařízeno bylo. A jestliže tuto řeč jest o biskupském konservátoru, kterýby při stavbách a opravách kostelních radou svou sloužiti měl duchovním správcům: nepovažuj toho nikdo za projevení nedůvěry, alebrž poznej v tomto nařízení moudrou opatrnost, aby se neslušným požadavkům a vtírání se lidí nepovolaných při okraslování chrámu Páně předešlo, anižby duchovní pastýř při tom do nesnáze neb mrzutostí uveden byl. Taktě n. p. stává se, že vkusně zhotovenou řezbu lichá horlivost v roucho světácké a rozpustilé obláči a tím pravý dojem toho obrazu na prosto

zatemňuje a ničí. Nesnadno bývá zhusta duchovnímu odporovati, poněvadž by dárce anebo dobrodínec urážku neb zahanbení v tom spatřoval: tu přichází ono nařízení vhod, podrobujíc věc tu biskupskému schválení. Již obecný církevní sněm Tridentský v tom ohledu žádá, aby všechna rozpustilost byla odstraněna. Žádné totiž světáctví, žádná neslušnost nemá býti uváděna, poněvadž, jak oni církevní otcové říkou, na dům Boží přísluší svatost. A máli lid výklady tajemství našeho vykoupění, kteréž malbami a jinými podobnostvými vyznačeny jsou, podle onoho církevního sněmu (sez. 25) v článkách víry vzdělán a utvrzen býti: musejí malby a řezby býti v smyslu církevním zhotovené, aby zevnějšek neodporoval náboženským pravdám, které v obrazech mají znázorněny býti. Nebo obrazy jsou v katolické Církvi knihami, v nichž i neumělí čísti dovedou. Slovy těmito naznačen jest již úkol umění křesťanského, jehož pomocí chrámové uspořádání a ozdobení býti mají, aby lid křesťanský v svatých pravdách vzděláván byl. Umění křesťanské znázorňuje sice předměty náboženské, ale víra je pojímá, takže tato jest jedinou podmínkou k pravému obrazům porozumění. Náboženská netečnost a polovičatost zakrni tu v díle, čím v názorném představování náboženských předmětův, aniž dovede jim náležitě porozumět. Zbožnost dávných našich předkův nezůstala uschovanou, nýbrž stala se zřejmou mezi jiným i v dílech velkolepých umění křesťanského, takže kronikáři, mluvící o chrámech od 10. do 14. století v naší vlasti, nemohou dosti jich nádhernost a úpravnost vynachváliti. Eneáš Sylvius (nápotom papež Pius II.) di: „Mám za to, že v celé Evropě není země, která by tak mnohými a velkolepými chrámy opatřena byla, jako Čechy. Chrámy neobyčejné délky a šířky vysoko klenuly se k nebi, vysoko vypínaly se oltáře, zlatem a stříbrem jsouce pokryty, v nichž ostatky svatých uschovány byly.“ Kněžská roucha byla perlami ozdobená a všechna kostelní okrasa byla nad míru bohatá a skvostná. Vysokými, podivuhodně ozdobenými okny padalo světlo do síní chrámových. A nejen v městech ale i na vesnicích bylo lze takovou nádhernost spatřiti.“ Slova tato řečena jsou hlavně o době Karla IV., který křesťanské chrámy uměleckými obrazy a řezbami štědře opatroval, a jehož příkladu přední velmožové v Čechách a na Moravě následovali. Bohužel, že napotomní násilné převraty ve vlasti naší, a také hrubá nevědomost, jakož i v pozdějších dobách zhoubná netečnost ve věcech náboženských pomníky náboženské vroucnosti na mnoze zničily, takže v novější době jsme

se jako na rumech všeho toho octli. „Hrubá ješitnost, vývrh to mrzkého materialismu, je s to bořivé ruce přiložit k dílům, s nimiž vyšší idey, idey totiž znovuzrození naší vlasti skrze víru Kristovu byly srostly.“ (J. E. Vocel, Grundzüge der böhm. Alterthums-kunde.) Tou měrou, jakou ku konci minulého a na začátku tohoto století kulturní spousta od západu se šířící, myslí mnohých sobě byla podmanila, dostavila se náboženská lhostejnost: na minulost zapomenuto a přítomnosti nikoli ku vzdělání, nýbrž k rušení náboženských pomníků použito, jakoby jen na překážku hladovému soběctví tuto stály. Úzkostlivá skoupost z většího dílu přirodivá naše chrámy. A jestli kde některá ruka co opravovati se jala, stalo se to způsobem takovým, že zhoubou času porouchané věci jen zvenčí olepny a zabíleny byly, nikoli pak novými nahrazeny. Nejnovější doba snaží se v ohledu tom opravovati, co minulá zavinila; než vše to nedostačuje, abychom oné době, o níž nahore podotknuto, se mohli vyrovnati. Nadějeme se, že ustanovením biskupských konservátorů po jednotlivých vikariátech mnohé neshodě odpomoženo bude, hlavně pak té, že skutečné potřeby, kterých chrámy naše neziřdka nadarmo se dovolávají, po dobrém jich seznání a vyšetření biskupským konservátorem nebudou přistě nikoliv „ad acta“ ukládány, nýbrž že skutečně biskupským nařízením bude pomoci. Poukázal jsem, kterak naši předkové velkolepé chrámy vzdělávali, že i cizinci jich úpravnosti a nádhernosti slušně se obdivovali: my snad tak brzy jich v tom ohledu nedostihneme; aspoň nedostává se věku našemu oné náboženské vroucnosti a neziřdné obětivosti, která naše praotce vyznačovala. A jakých pak prostředků použili oni k okrase a zvelebení domů Božích? Slyšme o tom provinciální synodu Pražskou: „Církev, která nebeských darů lidem poskytuje, pokud na zemi bojuje, pozemských též prostředků u zapotřebí má. Čím jistěji věřící seznali, že všechna sláva dcery té (Církve) věčného krále uvnitř spočívá, s tím ochotnější láskou přičinili se, by lepost a krása její všem jasněji se zaskvěla; a sami šťastně seznávají a s podivením spatřivše, že ona pravdou, mírností a spravedlností panuje, hojnými dary obohatili ji, aby v moci a síle mateřské lásky podle zápalu milování svého co den hojněji a jistěji prospívat mohla.“ (Část VIII. kap. 1.) Totéž ta cesta, které se spustiti nesmíme, chceme-li za příkladem našich praotců chrámy důstojně zdobiti a umění křesťanské vůbec podporovati. Slovem, musíme míti k tomu prostředků. Předkové hojnými dary a statky

časnými obohatili chrámy, vědouce dobře, že časných věcí těch Církvi nevyhnutelně potřeby jest, mají-li duchovní věci v náležité důstojnosti se udržeti. Protož bedlivě chraňme zbytky nábožných odkazů účinných od předkův našim chrámům, abychom aspoň jejich otcovskou pečlivost o chrámy nevděkem nespláceli a netečností svou k větší ještě spouště domu Božího nepřispívali. Platí-li o knězi: „Dominus pars haereditatis meae“, může se zajisté i o kostelních statcích říci, žeť i ony jsou podílem Páně. J. N. Dundálek, farář.

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

I.

Pan farář František Bartoloměj Jahoda letního času obyčejně k večeru chodíval na procházku. Jsa již starý míval v rukou hůl a podepíral se na ni, ačkoliv ještě byl čerstvý a silný a z dobrého zdraví se těšil. Postavu měl víc malou než velkou, široký klobouk mu kryl šedivou hlavu, dlouhý kabát dosahoval přes kolena, vysoké boty leskly a třpytily se z daleka.

Nejzajímavější na něm byl jeho ctihodný obličej, každý tah svědčil o dobrotě a lásce, modré oko přívětivě pohlíželo na svět, čelo se moudře vypínalo, ústa bez přestání se usmívala.

Nevyšel, aby si byl s sebou nevzal svého zamilovaného psíka. Jmenoval se Ladoň, utíkal před ním, vracel, lichotil se, štěkal na okolojdoucí, leckdes něco vyslidil. Bylo to věrné a upřímné zvíře, a pan farář, jenž každý tvor Boží zavíral do svého srdce, zvláště svému Ladoňovi byl nakloněn a ustavičně ho míval u sebe. Mluvíval k němu jako k skutečnému průvodčímu, ukazoval mu na věci, volal a varoval ho, posílal ho brzy sem a brzy tam a kdekoliv se v polích stávala škoda, ochotně ji zamezil. Pes se mu díval do očí, mu rozuměl, ho poslouchal a vždy rychle naplnil jeho rozkazy.

Jsou spolu právě zase venku pod širým nebem a dali se v tu stranu, kde začínají lesy, teče potok, do výšky strmí skály. Velebníček se tu a tam byl zastavil: stará žena nesla domů v nůši nasbírané dříví z lesa, musel ji potěšiti několika vlnitými

slovy; mladý pasák hlídal na palouku do-bytek, nemnul ho, aby mu byl neudělil dobré naučení; ženské, mužští pracovali v potu tváří na polích a lukách, povzbudil v nich šlechetné úmysly, vyptával se, radil, s každým jako se synem, jako s dcerou zacházel. Pes vida pána státi u lidí, také se k nim přidružil a čekal a byl-li napřed a přišel-li na někoho, sedl si a nehnul se, až ho pán dohonil, věda ze zkušenosti, že se tudy stane delší, kratší zastávka.

Dnes se nikterak nemohli dostat ku předu, pořád je něco zdržovalo a byl již večer, když došli k lesu. Pes myslil, že se pán nyní vrátí a ohlížel se, jde-li ještě za ním. Šel, již byli daleko v lese a on ještě dále kráčel. Byla tu špatná cesta, ale vyšel měsíc a svítíl jim na kameny a strouhy, jimž se museli vyhýbat. Stromy házely stíny, všude panovalo ticho, ptáčkové se již byli odebrali k nočnímu odpočinku sedíce a drímající na větvíčkách, jen málo kde ještě zavrzal, zašvitořil a zaštěbetal nějaký noční tulák, čtyrnohá zvěř vyhledávala svá doupata, a která v noci vycházejí na lup, plazila se po cestíčkách v houští, vyskakovala a utíkala a Ladoň — jí nepronásledoval drže se pána a boje se, žeby upadl v nebezpečství, kdyby se od něho vzdálil.

Velebný kněz neznal strachu, kroky jeho ozývaly se po lese a byl by je slyšel z daleka, kdyby tu byl někdo býval. Však nepřišel na nikoho a nikdo by mu nebyl ublížil a na strašidla on arcit nevěří. Již často konal v noci cestu za povoláním svým a nikdy se mu nic nestalo. Důvěruje se v Boha, ví, že stojí pod Jeho ochranou a odevzdává se Mu s tělem i s duší, kdykoliv dům svůj opouští. Aby na to nezapomněl, má u dveří kroupenku se svícenou vodou a nad ní visí kříž, i dnes se poženal, než vyšel a nyní odříkává napolo nahlas nějaké modlitby a zpívá, jakoby šel někam na pout.

Ano, jde na pout, ačkoliv cílem jeho putování není žádné svaté místo, chce navštívit těžce nemocného, včera ho zaopatřil svatými svátostmi, dnes se podívá, jak se mu daří a přináší mu podporu v bídě. Je to drvoštěp, nádenník, uhlíř, živí se jak

může, ale zachvátíla ho nemoc, trvá dlouho, neměl velkých zásob, již podléhá nouzi. Žena mu slouží, málo vydělá, děti jsou malé: nařikal a bědoval, že, nepomůže-li mu Bůh, poslati je musí na žebrotu. Bydlí na druhé straně za lesem, je pořádný člověk, pravý křesťan; velebný pán ho sám vychoval, chodil k němu do školy a pak několik let byl čeledínem v jeho domě. Zná ho tedy, ctí a miluje ho, uváděl ho do manželství, křtil jeho děti, včera se v nemoci postaral o jeho duši a neví, co by za to dal, kdyby pomoci mohl i jeho tělu. Ráno k němu již poslal lékaře, slyšel, že se ještě může uzdravit, těšil se z toho a rád by i skutkem k tomu přispěl. Že sám není bohat, přimluvil se za něj u dobrodinců, jenž mu již poskytl mnohé potřeby a on doplní, čeho se ještě nedostává.

Za lesem stojí malá chaloupka na samotě, pan farář Jahoda je jí na blízku a již vidí kmitati se v okně světlo. I pes je upozoroval, hnul se od pána a běží ku stavení. Tam čekal na prahu, až přišel a spolu s ním vstoupil do síně. Je tam tma, velebníček hmatá po zdi, klopýtá přes to a ono na zemi a konečně šťastně nalezl dvěře. Než vzal za kliku, otevřela manželka nemocného slyšíc venku rachot, a důstojný kněz se octnul ve světnici.

Ubohá žena poznala ho a vykřikla radostí a muž na posteli pozdvihl hlavu a byl překvapen jako ona. Ó jak vroucně na slova jeho: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus,“ odpověděli oba: „Až na věky. Amen.“

I vítali ho, žena mu opět a opět libala ruku a aby to mohl učiniti také muž, musel přistoupiti k posteli a ruku mu podal. Nechtěl jí ani pustiti, slze mu stály v očích a trvalo to chvíli než promluvil. Pravil vzdychaje a škytaje: „Zaplat vám to Pán Bůh, duchovní otče!“

Žena se také nemohla ubrániti pláči a budila děti, aby váženému pastýři prokázaly slušnou úctu. Však nedopustil toho, nechtěl, aby je vytrhovala ze spaní, nýbrž sedl si na židli, která u postele stála.

„Jak se máš, Martine?“ ptal se a sáhal do kapsy pro nějaký papír. Nemocný vypravoval, že je mu lépe, lík od lékaře

mu ulehčil, pokrmy od milosrdných dárců ho posilnily.

„Vy jste mi k tomu dopomohl, velebný pane,“ děkoval mu, „já nemohu, ale Bůh vám to odmění.“

„Milý příteli,“ řekl kněz, „odměny jiné já nežádám a nehledám, zde ti ještě přinaším několik zlatých a manželka ti koupí, co vám nejvíce schází.“

Položil mu peníze v papíru na peřinu a on se zpěchoval je přijmouti řka bolestně: „Nemohl bych vám jich nikdy oplatiti.“

Kněz pravil: „Zmínili jste se včera, že byste si peníze vypůjčili, kdybyste věděli kde, já tuto částku právě nepotřebuji, polovičku vám dávám darem a polovičku mi vrátíte, až vám Pánbůh pomůže, abych ji mohl přispěti jiným.“

„Ó vrátil bych, vrátil bych všecko, kdyby bylo možná,“ sliboval Martin Kukla, tak se jmenoval, a doložil: „Ale což kdybych umřel?“

„Pak budeš za mne orodovat u Boha,“ vyjádřil se hodný farář, „a dluh je — zaplacen.“

„Budu, budu, užřim-li tvář Páně,“ volal nemocný a velebný otec ho potěšil, že, dá-li Pánbůh, ještě dlouho bude živ dosáhnuv předešlého zdraví.

Žena řekla: „Dejž to Pánbůh“ a chtěla si stýskati, že neví, kam by se poděla se svými sirotky, kdyby přišli o otce.

„O otce v nebesích nikdy nepřijdou,“ chlácholil ji kněz, „jen je k Němu veď, Anno, modli se s nimi, uč je znáti a následovati Spasitele, žádný z nich se ti neztratí. Ty i oni jste Jeho, On o vás ví, vás neopustí, staň se vůle Boží!“

Annu pohnula řeč staříckého kněze, že slyšíc ji spustila se na kolena a on použil té příležitosti, udělal kříž a pomodlil se s nimi modlitbu večerní. Modlil se z paměti, říkal, co se jich týkalo, lil jim do duše útěchu a důvěru. Nemocný, co ho zvlášť dojala, vyslovoval po něm, žena se sepjatýma rukama klečela tu oči k nebi zdvihajíc a již neměla strachu o sebe ani o děti. At se stane jakkoliv, Bůh jim bude přítomen.

Velebný pán se domodlil, přál jim dobrou noc a rozloučil se s nimi; oni mu zase

libali ruce a mu děkovali za milost, co jim prokázal. Nemohli s tím býti ani hotovi a on vyšel raději, aby jejich blahorečení nemusel poslouchati a dal se na zpáteční cestu.

Doprovodil by ho někdo, ale mimo ně tu není člověka; rozsvítili by mu lucernu, ale nemají svíčky; musí prominout a odpustit, že ho pranic nepoctili.

Pravil, že toho všeho není třeba, zná cestu, svítí měsíc, má hůl a psa, půjde se mu to jako ve dne.

Kuklová mu posvítila, aby v síni na nic nevrazil a když opustil chatrč, postavila kahanec na zem a dívala se za ním, dokud ho bylo viděti a dokud slyšela jeho kroky. Prála mu z plné duše své šťastnou cestu a hojnost všeho dobrého a když se vrátila do světnice a starší chlapec se probudil vrzáním dveří, ptala se ho: „Viš, Františku, kdo u nás byl?“

Nevěděl a neuhodl toho a ona řekla: „Dítě, byl zde anděl v postavě lidské.“

Nerozuměl jí a když ho vybidla, aby se zaň pomodlil, měl pochybnost, jestli se za andělíčky sluší modliti. Jsou v nebi u Boha, požívají slávy věčné, nepotřebují naší přimluvy.

Chlapec v skutku myslil, že je navštívil pravý anděl a pomoc jim přinesl, jak mu matka byla zvěstovala. Jsa ospalý nemohl se hned zpatovat a nechtěl jednati proti katechismu. Zatím procitla i jeho mladší sestra, matka jim oznámila bez obalu, že u nich byl velebný pan farář a oni styděli se, že to prospali. Pomodliti se zaň, ovšem hned byli volní a zajisté byl Pánu Bohu milý „Otčenáš“ za blaho jeho časné i věčné obětovaní. (Pokračování.)

D o p i s y.

V Praze na konci roku 1863.

[Pohled na rok jubilejní. Hesla nezměníme.]

S tlukoucím, radostí rozechvěným srdcem pozdravovali jsme ranni červánky minulého roku. Na družné Moravě slavně vyzváněli, z Říma zavítala k nám milá novina: Slavně slaví se v chrámě slovanském počátek tisícileté památky pokřesťanění národů Slovanských svatými apoštoly Cyrilem a Metodějem. V Čechách byl tuhý boj. Učenci povstali proti nám, hádajíce se s námi o rok příchodu sv. bratří Soluňských

k nám, usilující, aby slavnost jubilejní odložena byla. My volali k pastýřům našim o spravedlnost, nejvyšší pastýř v Římě rozhodl, spravedlnost stala se světcům Soluňským. Protivníci umlkali. V měsíci březnu vyšla ranní záře roku jubilejního i nad Prahou a celou zemí. Lid hrnul se do chrámů, obklopil zpovědnice, v nichž pastýřové duchovní seděli na místě Božím, plno bylo u oltářův přijímajících Tělo Páně, po veškeré vlasti rozléhal se radostný zpěv „Svatí bratři ze Soluně,“ ukázalo se, že spravedlnost zvyšuje národ. Pastýřové i lid chtěli zastavit běh času, upoutati milou slavnost v mysl i v obci: stavěli chrámy a kaple, kříže a sochy a obrazy, opravovali svatyně, starali se o ozdobu domů Božích; skoro všude mají památku na r. 1863. Ranní zoře ustoupila vycházejícímu slunci. Naděje se vyplňovaly, památek přibývalo. Usnešení provincialní synody Pražské byla uveřejněna, duchovenstvo svoláno na synody diecesální; Dědictvím sv. - Janským vydán Kancionál, Dědictvím sv. Prokopa Evangelium sv. Matouše, Dědictvím sv. Ludmily první knížky nepočítaje mnoho jiných spisů, obrazů, památek jubilejních. — Slunce roku jubilejního vystupovalo výše a výše, bylo parné léto, horko přenáramné, a když bylo vedro největší, putovali statisícové na posvátný Velehrad, odkudž víra vzešla nám. Velehrad roznil horlivost, otrásl lhostejnými, probudil ospalé, vynutil protivníkům našim úctu a spravedlnost k nám. „Spravedlnost zvyšuje národ,“ hlásala svatyně Velehradská. — Po vedru letním nastala jeseň přelibezná. Ovoce uzařelo, a co vyrostlo ze srdcí katolických a uzařelo roku jubilejního, ovoce dlouholeté práce, velkých obětí, bohumilé vděčnosti za dar víry: velebný chrám v Karlíně zasvětil kníže-arcibiskup Pražský v průvodu dvou biskupů Českých na jméno a památce ss. apoštolů Slovanských Cyrilla a Methoděje. Památnou řečí svou odevzdává posvěcený chrám farní osadě řekl-li jiného, než: Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy? Zvony Karlinské hlásaly osadníkům léto milostivé a milostivým aby se stalo, byla tam po zasvěcení chrámu osmidenní pobožnost a sv. misii důstojně ukončen jest rok jubilejní. V novém chrámu, prvním pomníku tisícileté ročníce obnovena jest na duchu farní osada. Radostný byl východ slunce roku jubilejního, smutný pak, žalostný jeho západ. Po ulicích Pražských ušel jsi na každém rohu u prostřed návěští o divadlech, zábavách atd. veliké ohlazení: „Ježíš Kristus je Bůh.“ Jakoby lid náš o tom pochyboval! Jest to odpověď na rouhavý spis Renanův, jenž slabé duše o

víru v Krista připravit chce. Přese všechno, usilování, aby spis onen zakázán a potlačen byl, rozšiřuje se jako povodeň. Má bořit oltáře, ale boře oltáře, bořil by i trůny! Rozšiřovateli ze Židů se nedivíme, oniť Spasitele nepoznali, nepřijali, ale že se k tomu i protestanté a katolíci propůjčují, tomu se divíme. Že listy židovské nepsaly proti tomu spisu, tomu se nedivíme, ale že toho nečinily politické listy naše, tomu se divíme, o slavnosti jubilejní psaly, hájily slavnost Velehradskou, oslavovaly svétce Soluňské, že nám přinesli víru, učení Krista Ježíše, ale když se zdvihl boj proti Pánu a Mistru, umlkly, opustily nás. Že „Hlasy ze Sionu“ nenalezly místa pro zprávu o slavnosti Velehradské a Karlinské, že v pozvání ku předplacení provolávají, že nechtějí mítí svou církev jako církev římskokatolickou „sníženou (!) za církev politickou, za ústav státní,“ tomu se pranic nedivíme, ale že nenalezly místa, aby se ozvaly proti Renanovi, tomu se divíme, či nevyznává evangelik Božství Krista Pána, nevěřili v Boha-člověka Ježíše Krista? O časopisech, které se neostýchaly dílo Renanova i vychvalovati, nemluvíme. Kdo vítr seje, bouří sklídi.

S tímto zármutkem v srdci vítáme rok nový, žádající, aby se v něm spravedlnost stala. Spasiteli, Jemuž budiž čest a sláva! Urážka Jemu učiněná jest hřích, jenž bídné by učinil národy, kdyby se mu oddali. Pročež od nás v novém roce — pochválen buď Ježíš Kristus. Jakož jsme hájili články víry, budeme hájiti i základ víry. Kdo s námi stejně smýšlí, podej nám ruky své.

Z Ouval 27. prosince 1863.

(Štědrý den. Chrám Páně.)

Přání mé v tomto listu minulého roku projevené se uskutečnilo. Nezaniklat slavnost stromu vánočního, ale opět se uspořádala k potěšení dítek vůbec a k podpoře chudých zvláště. Na oslavu jmena Kristova přinesli dobrodincové ochotné dary, jimiž i dospělí chudí poděleni byli. Postaven byl strom vánoční laskavostí p. Jana Lašmanna, majitele hostince u nádraží, a velké síni téhož hostince a osvětlen voskovicemi i ozdoben přerodličnými věcmi. Okolo něho stály dva stoly, na nichž veškeré dárky rozloženy byly. Nad to letos přibyl průsvitný obraz: Narození Páně, jenž si tu zdobil. Jako v loni tak i letos přední zásluhu o tuto slavnost má p. Fr. Leo Charbúský, ředitel při horní i hutní společnosti Pražsko-Ouvalské. Jsa přítel školy daroval ji v tomto roce sádrové podobizny Jejich Velič. císaře Františka Josefa a císařové Alžběty; on podaroval dítky knížkami a

pery, on při zkoušce věnoval pro mládež knihy, křížky a peníze: upomínky na Velehrad, on uspořádal pod širým nebem zábavu pro mládež školní s rozličnými dětskými hrami, ve kteréž také veliké množství dospělých se zúčastnilo. On opatřil pro školu Felklovu zeměkouli 8" v průměru. Jeho snahou a přičiněním představeného obce, p. Ant. Lašmanna sebrány jsou dárky, a podělení jimi mnozí. Podělení se dělo dne 24. prosince v hod. 12. po vykonané modlitbě a proslovu od mládeže školní předneseném, načež vedením p. učitele Balatého zpívány koledy dětské a pro připadající narozeniny Jejiho Velič. císařovny také národní hymna. O kéž dobrotitivý Bůh odplatí všem dobrodincům v Ouvalech, v Praze a v Českém Brodě, odkud dárky byly přišly! Kéž i v budoucnosti takové skutky ušlechtilé označují občanstvo, jehož přispěním, jak p. dopisovatel v „Blah.“ od 25. listopadu 1863 č. 33. dobře naznačil, stala se také letos oprava znamenitá v chrámu Páně, k čemuž podotknouti sluší, že přání kazatelova a odporučení oltářů, obrazů a kazatelny jednotlivým stavům počíná se již vyplňovati. Na kazatelnu složili své dárky muži domkáři, řemeslníci a obyvatelé, kdežto hlavní oltář jedině při spěvkách rolníků či gruntovníků obnoven byl. Na postranní oltář, představující bičování Pána Ježíše, složily již manželky a matky dostatečnou částku, a bude se moci hned z jara pokračovati v díle, by do pouti (4. dubna) obnova státi se mohla. Na oltář sv. Janský sbírají jinoši, na obraz zvěstování Panny Marie, dle pověsti pozůstatek z bývalého hlavního oltáře, sbírají děvčata a na obraz menší, jenž představuje Boha Otce, Stvořitele světa, skládá své dárky mládež školní. Není tedy pochyby, že co nejdříve bude se moci oznámiti: Obnova chrámu Páně v Ouvalech ukončena jest. Žehnej Bůh té malé obci, jenž pro Něho mnoho učinila. F. Skp.

Z Heřmanova Městce, 26. pros. 1863.

[Středý den.]

U nás jsme slavili středý večer po dva dny. Již ve středu ráno 23. pros. podělovány byly chudé děti na zdejší farní hlavní škole důst. p. farářem punčochami, od knížecí rodiny Kinských darovanými, pak rozdáno 16 párů obuvi a 3 jupky mezi potřebnější žáky a žákyně z peněz, dilem od městské rady, dilem od dobrodinců k tomu účelu darovaných. O polednách bylo 6 chlapců a 6 děvčat těch nejpotřebnějších, velikomyslnosti J. Jasnosti knížete Ferdinanda z Kinských, jeho vznešené choti a matky oblečeno v nový, teplý oděv od

paty až k hlavě, k čemuž přidány byly krásně vázané modlitební knížky vydané od P. Šoffra, mimo to ještě 18 dítek poděleno obuví, a všem 30 podán knížecími dítkami jednomu každému blysknavý stříbrňáček, čtvrtzlatník. Pak počala hostina, šťastné děti posazeny byly v jedné zámecké síni kolem čistě prostřeného stolu, načež jim podáno jídla a posluhováno dobročinnými rukama příkladné lidumilné vrchnosti; ku konci obdržel každý ještě hojnou výsluhu a plnou mošničku jablek a ořechů, ano i matky těchto obdařených dítek najedly se při tom dosyta; za to za všechno poděkovaly děti společnou modlitbou a matky zde přítomné hojnými slzami radosti a diků. — Ve čtvrtek došlo na děti v opatrovně r. 1860 od J. J. knížete Kinského zde založené. Když o půl 3 hodině odpoledne zavítali měla knížecí rodina, zastřela se v opatrovně okna, rozsvítily se svíčky na skvostném stromku vánočním, podle něhož měl na ozdobném košíčku Ježíšek lůžko své; a před těmi vznešenými příznivci, jakož i před četným shromážděním jiných hostů, jmenovitě svých rodičů osvědčili maličtí, v počtu as 140, čemu se byli od posledních prázdnin od ctihodných Školních sester naučili. Dítě asi čtyřleté přednášelo srdečné přivítání, pak následovalo skupení pastýřů Betlemských, jež představovalo 6 chlapců, kteří srozumitelně tklivou rozmluvou velebili Boha a nábožně se klaněli Ježíšku Betlemskému. Malá děvčátka ujímala se vřelými slovy opuštěného dítky, které nařikalo, že mu umřeli rodičové, a bylo vidět, že co mluví a posuňky vyjadřují, i v srdci svém cítí, a jistě by sirotku ublížiti nedopustily. Po mnohých jiných roztomile od těch děťátek přednášených básních a písních a tělocvičných pohybech pověděl konečně as pětiletý chlapec dosti dlouhé a zdařilé poděkování za laskavou návštěvu; a zvláště Jeho Jasnosti knížeti pánu a vznešené choti a matce jeho děkoval za hojné dárky. Neboť asi 7 košů naplněných perníkem, koláči, jablky, ořechy a švestkami, kupa vlněných čepic a čepců, a pak 33 uzlíčků s celým oblekem, to všechno měli ba museli si odnesti ti maličtí, ač to sotva svými ručičkami obsáhnouti mohli. Mimo to pamatováno i na děvčata větší, která se u těchže příčinlivých a zde jistě oblíbených Školních sester ženským pracem učí; neboť celé balíky látek lněných, bavlněných a vlněných, zásoba jehel, drátů a háček k pletení, vlny a bavlny na punčochy, tučet pěkných šátků, mnoho punčoch hotových, ano i 18 knih nových k zábavnému a poučnému čtení, to vše přichystáno pro

chudé škole odrostlé a v klášteře se cvičící dívky; a kým? — Všecky tyto dárky, jak těm maličkým tak i těmto větším nejen nakoupila, ale i sama obstarala a dílem vlastníma rukama připravila zdejší dobrotivá vrchnost! — Bůh ji za to žehnej! Též přejeme zdaru blahodárnému působení cti-hodných sester, dežž Bůh, by símě jimi zaseté v srdéčka outlá přineslo hojného užitku u odrostlých. W. A. F.

Od Sušice 31. pros. 1863.

[Pohled na minulý rok. Kaple sv. Cyrilla a Methoděje.]

Rok občanský kloní se již ku konci svému a s ním mizí i poslední hodiny letošního jubilea Cyrillo-Methodějského. Před rokem hlasem radostným ozývala se v dědině naší krásná píseň: „Ejhle svatý Velehrad už září,“ dnes však jest mi, jakobyh slyšel ono loučení se s Velehradem: „Líbáme tvé svaté prahy, S Bohem Velehrade drahý!“ Krásná to byla památka to letošní jubileum naše, zvláště pro ty, kteří ji též pro budoucnost trvalou učinili. Trvalou pak zůstane památka ta všem, jenž posvátný Velehrad roku tohoto byli navštívili. — Ač naše krajina jest téměř nejzazší část vlasti naší Čechy obývaná, předece vyslala mnoho poutníků Velehradských, zvláště z osady Nezamyslické, s nimižto šel horlivý jejich otec duchovní vel. p. J. L. Duben obtíží tak daleké pouti se nehroze. Byl churav, avšak svěřiv sebe i zbožné poutníky své ochraně Všemohoucího šťastně dospěl s nimi na Velehrad a vraceje se okrál duševně i tělesně. — Těmto poutníkům Velehradským zajisté utkví v mysli památka letošního jubilea. — Než trvalejší učinili si ji zbožní občané Cimičti, osadníci fary Nezamyslické. Vystavělit krásnou kapli v dědině své nešetříce ani výloh, ani práce a namahání, aby během roku jubilejního důstojně dohotovena byla a zasvětivše ji Bohu trojjedinému, poručili ji na radu vel. p. faráře svého do ochrany sv. věrověští našich Cyrilla a Methoděje. Možná, že první to jest stánek Boží po velebném chrámu Karlinském, jenž letos v Čechách vystaven byl k počtě sv. apoštolů slovanských.*) Obraz oltární malován jest od proslulého v malířství pana Bedřicha Kamaryta, faráře v Lidmani. Představuje slavný křest Bořivojův. Umělec zasluhuje nejen chvály za mistrné dílo své ale i srdečných diků za levnou cenu obrazu. — Po mnohých a nepřijemných překážkách přikročeno konečně na neděli poslední po

sv. Duchu k vysvěcení této kaple. Kázal vel. P. kvardian Sušický, Alois Ježek, o té sv. víře, kterouž přinesli nám sv. apoštolové naši, velmi dojemně, ač studený vítr nemalých mu působil obtíží, an pod širým nebem slovo Boží hlásal. Po skončeném kázání posvětil vel. p. farář Nezamyslický kapli, v nížto pak s asistencí mši sv. sloužil. Na kůru provozovala se vokální mše od Jos. Procházky, organisty v Klatovech, velmi zdařile. Kostelíček byl přeplněn, a velký zástup lidí stál venku. — Tak oslavili rok jubilejní občané Cimičti a trvalou položili památku potomkům svým na rok 1863. S.

Z Německého Brodu 1. ledna 1864.

[Štědrý den. Dobrodinec škol.]

Vánoční stromek a chudé dítky — zajisté dojemný to pohled! V zdejším divadle dávaly dne 23. pros. dívky vánoční hru „Pastýrky Betlemské“ sepsanou od kard. Wisemana v překladu Chrastického. V popředí jeviště byla dávana hra, v pozadí za látkou průsvitnou postaven Betlem a rozestaveny dívky, jenž co andělé v přiměřených dobách prozpěvujice Bohu chválu vzdávaly. Malé herečky statně sobě počínaly, jako by na jevišti byly domovem. Po hře následovalo poděkování dobrodincům za udělené dárky, načež tyto dítkám byly rozdávány. U prostřed jeviště byl osvětlený vánoční strom, kolem rozloženo množství dárků. Po straně naše malé roztomilé herečky s vánočkami, ořechy, jablky a papírem. Byla to skutečně podívaná na tu radost, jakáž zářila z očí podělených, ba i podívaná na to hnutí, jež ovládalo hostmi přítomnými. Viděl jsem muže, jichž skráně šediny zdobí, ani szeli při pohledu na dítky. Hosté u valném počtu byli se sešli, čímž opět as 20 zl. pro malé chudé sebráno. Ředitel hlavní školy, vp. Jos. Stíbrál, kterýž dům od domu o dárky chodiv dítkám vánoční ty hody připravil, za tyto peníze nakoupí vlny, bavlny a látek, z nichž opět dívky, kteréž plésti a šiti se učí, však potřebných k tomu věcí nakoupiti si nemohou, punčochy a oděv budou hotoviti. Díky vzdáváme všem přátelům naší milé mládeže, jichž že u nás nemalý počet, důkazem jest 116 podělených ditek. Díky pánům ochotníkům zdejším, kteříž k témuž účelu čistý výnos preustavení divadelního věnovali.

Velikým dobrodincem škol našich stal se zdejší c. k. adjunkt, pan Frant. Faček. Priučoval po celou minulou zimu zdejší pp. úředníky jazyku českému. Když mu tito z vděčnosti nějaký dar přinesti chtěli, žádal, by peníze sebrané věnovati směl hlavní

*) U Solopisk (vikar. Kutnohorského) vystavěli též kaplu ss. Cyr. a Methoda; z jara bude posvěcena.
Red.

škole. Zakoupiv sbírku přírodnin k názornému vyučování pro děti, nemálo se zavděčil mládeži. S bolestí doslyšíme, že muž ten od veškerého měšťanstva velmi vážený, čehož důkazem bylo i zvolení jeho za staršího obce, jinam přesazen býti má.

P. Ferd.

Z Říma o vánocích 1863.

Veselý jeden Maďar chtěl pryč po návratu svém z Říma krajanům svým, jezdcům od narození, velikost chrámu sv.-Petrského znázorniti tím, že ujišťoval: Kdykoli papež na trůnu svém zapře „Dominus vobiscum,“ uhánějí ihned dva husaři od něho tryskem k vzdálenému kůru, aby zpěváci věděli, kdy odpovídati mají „Et cum spiritu tuo.“ — Prostory tohoto obrovského chrámu jsou v pravdě ohromné, tak že by nějaké slušné spojení telegrafem věru bylo přihodné, zvláště nemá-li papež hlasu neobyčejně silného. Avšak u Pia IX. není potřeba nic takového; onť zpíval dnes, na hod Boží vánoční, slavnou mši sv. v chrámě sv.-Petrském hlasem tak vydatným, jaký mužové v nejlepší věku zřídka mívají. Však nedomnívejte se, že mocný hlas našeho sv. Otce od jeho trůnu pronikl celou délkou hlavní lodi až k obrovské bráně, nikoliv, to jest po mém zdání holá nemožnost, poněvadž délka obnáší plných 592 stop. Na štěstí není kůr pro zpěváky nade vchodem do chrámu, nýbrž což tu všude naležám, blíže hlavního oltáře. Tím jsou zpěváci v bližším spojení se sv. obětí, pravím zpěváci, neboť v Římě, vyjmeme-li některé kostely jeptišek, neuslyšíte při velké mši sv., o nešporách a t. d. ženského hlasu. Tak daleko zasahá tu biblický zákaz: „Mulier in ecclesia taceat“ (žena v chrámě ať mlčí). Zpěváci kaple Sixtinské jsou všickni klerikové, při službách Božích mají taláry a na nich rochetky (superpellicia). Prál bych, aby všude všickni rouchem církevním označení byli, kdožkoli jakýmkoli způsobem při službách Božích spolu působiti mají. Ostatně dala se velikolepá slavnost u sv. Petra v tom pořádku, který panuje, kdy papež sám slavnou mši sv. slouží, což se jenom třikrát do roka stává: o vánoci, velikonoci a o slavnosti sv. Petra, a těchto málo dní snadno se umění, když, jako vloni o vánoci, churavost sv. Otcí nedovoluje, aby sám sloužil.

Právo, o těchto slavnostech býti diaconem, přísluší pokaždé kardinálu státnímu sekretáři; (nyní jest jím Jeho Emin. kard. Antonelli), vešlo však v obyčej tuto čest ponechat i jednou každému novému kardinálu jahnovi. Dnes tedy došel té pouti kard. *Pentini*, jenž v poslední konsistoři (v postě) purpurem vyznamenán byl. Jest

to týž, o němž novináři s velikou radostí do světa hlásali, že není zcela věrně oddán sv. Otcí. Rovněž obracel dnes oči všech na sebe Msgr. *Dupanloup*, biskup Orleanský, jenž z ohledů zdravotních celou zimu tu pomeškati zamýšlí. Z cizích kardinálů byl přítomen toliko *de Bonald*, arcibiskup Lyonský, mezi biskupy byl též nejduš. p. *Fessler*, jenž as v polovici ledna do Rakouska se navrátiti hodlá.

Když byl sv. Otec v jedné poboční lodi, v pravo ode vchodu, posvátná roucha odložil, předstoupil děkan sboru kardinálův a měl k němu krátkou řeč, přednášeje blahopřání sboru. Byla to pěkná podívaná, jak všickni, nízcí i vznešení, v největším nepořádku stáli okolo sv. Otce poslouchající slova odpovědi jeho. Dětky okolo otce! Časové jsou smutní, pravil, ale tak bývalo nejdnou za jeho předchůdců, a jako oni protivensství přemohli, doufá i on pokoje se dočkati. Nejlepší rukojemství tohoto pokoje spatřuje v kolébce Spasitelově, odkudž jim co závdavek pokoje uděliti chce své požehnání. — Když se byli poněmáhlu všickni rozešli, povšimnul jsem si hladké, nové dlažby mramorové. Stojte na místě, kdež před tím stál sv. Otec, byl jsem mile překvapen vida znak jeho z různobarevného mramoru složený a kol kolem nápis, že Pius IX. tohoto roku novou touto okrasou chrám sv.-Petrský ozdobil.

Posléze viděli jsme dnes též klobouk a meč, jež papež od pradávna o vánocích světivá a pak některému proslulému králi a knížeti katolickému darem posílá. Škoda že od r. 1823 nemohl pro tento významný dar nalezen býti důstojný muž. Nezdá se v Čechách povědomo býti, že za novějšího času též jeden z českých bohatýrů dosáhl tohoto nejvyššího vyznamenání, totiž polní maršálek, hrabě *Daun*, jenž v 7-leté válce Prusáky u Kolína vítězně na hlavu porazil a ze země vyhnal. Nezkrocená žálost sousedních krajín poháněla krále Fridricha, kterého doposud Velikým nazývají, k této válce; aby pak prostředků získal k dosažení svých nespravedlivých záměrů, hleděl z výboje učiniti válku náboženskou, dělaje se, jakoby svobodu víry protestantské hájil proti domnělým pokusům o vyhubení se strany katolické. K tomu přišlo mu velice vhod, že z Říma poslán byl soku jeho Daunovi žehnaný klobouk a kord. Fridrich sestavil ihned smyšlenou bullu papežskou, vedle které hraběti Daunovi se odevzdává papežský dar s tím závazkem, aby všechny protestanty mečem a ohněm vyhladil. Fridrich byl sice dobrý Francouz, mluvitě po francouzsku správněji nežli mateřským svým jazykem německým, ale

mnohem méně znal se v latině. Psal tedy literátovi D'Argent-ovi, aby mu, co napsal, přeložil v latinu poněkud snesitelnou, chtěje tím krátkozraké lidi oslepit. A to se mu podařilo převýborně u Angličanů jinak chytrých a opatrných, vyloudilť na nich spisem tím nemalé příspěvky. A nastojte, tato lichá, vymyšlená bulla papežská straší až podnes v německých čítankách a dějepisech i na školách katolických po Německu. Onen nepoctivý podvod odkryl dějepisec Onno Klopp, doposud protestant, ale zpytatel nestranný. On si za posledních let získal též zásluhy jiné: jím ospravedlněn jest též Tilly na mnoze zneuznaný. Nevím, uveřejnil-li tiskem, co ohledně hraběte Daun vyskoumal. Byl by to zajímavý příspěvek k dějepisu naší vlasti. Kdyby se o tuto záslužnou práci chtěl pokusiti, nalazne zmíněné listy Fridrichovy ku D'Argent-ovi v 5. svazku jeho spisů (Oeuvres).

Štědrý den v Římě vyznačuje se velkým množstvím blahopřání, za něž se dává zpropitné. „Buone feste“ přeje se na štědrý den, a „Buon capo d'anno“ k novému roku. Na štědrý den skládají se povinné gratulace u kněží, na nový rok u nekneží. Pěkný to obyčej! Vánoční stromek jest tu věcí neznámou, a není ani původu katolického, nýbrž z protestantského severu vloudil se v kraje naše. (Přimlouvali jsme se za jesličky čili Betlémy v „Blah.“ 1862. na str. 15. Red.) Milý Ježíšek rozdává tu dary své teprv o Zjevení Páně. Zdá se, jakoby Římané těch přemnohých výstředností neznali, jimiž štědrý večer a svatá noc jinde přecasto bývá zneuctěna. Já aspoň nezpovrhoval jsem nic neslušného, ač jsem mnoho hodin pomeškal v chrámě nejvíce navštíveném, u „S. Maria Maggiore“, kdež sv. jesle (praesepe) se ukazují. Jediné, co by tu chladný posuzovatel z našich krajů vytykat mohl, bylo by snad to, že tu a tam v koutě a u pilířů velebné basiliky ten onen umdlený rolník se usadil a podřimoval a snem přemožen i ulehl a spal. Viděl jsem mnoho pastýřů z Campagnoly, ani na studeném mramoru leželi a spali. Při pohledu na tyto dobrosrdečné a chudé lidi rozpomenul jsem se na jejich praotce, jimž nejprv anděl zvěstoval narození Spasitele světa, a na Getsemany, kdež Spasitel sám pastýře národů napomínal, aby bděli, ale pak povolil, aby rovněž blízko Něho odpočivali. Když pak asi o 1/6 volal hlas zvonů k první mši sv., všichni rychle povstali. Byla to krásná noc, měsíc přemile svítil nezcetným poutníkům na cestu do chrámův Páně. Zima bývá v této době největší, letos měli jsme 3 stupně tepla. Za dne pak svítí slunce a hřeje, jako u

nás na jaře aneb na podzim, ráže pod širým nebem jsou všude v plném květu, ale nejpěknějšího pohledu poskytuje strom, na němž více jest zlatostkvoucích pomorančů nežli listů.

Odpověď, kterou dal sv. Otec Napoleonovi na jeho pozvání k sjezdu knížat do Paříže, zajisté uveřejnily i politické denníky v Čechách. Je to pravá útěcha, slyšeti za našich časů takou neohroženost a přímost z úst mocnáře na pohled nejslabšího naproti pánu neomezenému, jehož i vlády nejmocnější se strachují. Mohu Vás ubezpečeti, že tuto odpověď nepsalo péro některého proslulého preláta, nikoliv, celá jak jest, myšlenky i každé slovo jsou plod ducha našeho sv. Otce. Ze všech dílů světa došla ho za tuto práci lichotivá blahopřání.

Naše jubilejní slavnost Cyrillo-Methodějská bude 31. pros. ukončena tímže způsobem, jakým byla 1. ledna započata. Slavnou mši sv. a procesí u sv. Jeronyma (S. Girolamo degli Slavi) vykoná velkalmužník papežův, kníže Hohenlohe, arcibiskup i. p. inf. K. J.

Kronika.

Z Prahy. Na den sv. Štěpána (26. pros.) posvětil JEmin. nejduš. p. kardinal v Karlínském chrámě misionární kříž. Po svěcení měl vp. rektor Mastalir řeč o sv. kříži k četné shromážděným posluchačům, kteří ku konci kázání na jeho otázky hlasitě odpovídali, obnovujice slib křestní. V neděli (27. pros.) rozloučili se v. OO. misionáři s osadou, ukončivše chvalozpěvem sv. Ambrože bohumilou práci svou. — JEmin. nejduš. vrchní pastýř, jenž o minulých svátcích slavné služby Boží sám byl konal, odebral se 2. t. m. do Vídně.

— Úchvaly synody diecesní budou prohlášeny a v život uvedeny v ned. I. postní.

— V podzemní „Betlemské kapli“ na Karlově koná se po celý čas vánoční každou neděli a svátek pobožnost o narození Páně na způsob křížové cesty. Památný jest chrám na Karlově, jež vel. OO. Redemptoristé opravili a ozdobili, památná jest i svrchu zmíněná kaple, kterouž titěž kněží vyčistili a lidu přístupnou učinili. Porevnáme-li Abr. Norovo vypsání svatyně Betlemské ve svaté zemi s kaplí na Karlově, shledáme velikou podobnost. Ač není tak skvostně ozdobena, jako bývala i s chrámem za času eís. Karla, otce vlasti, nebude předce žádný z čtenářů našich litovati, že ji navštívil.

— Do Dědictví sv. Prokopa přistoupili vpp.: Jan Plevka, kaplan v Plzni; Frant. Ur-

bášek, kapl. v Dubě u Olomouce; Frant. Benda, kapl. v Mrtníku; Alois Wolf, farář ve Sloupě, Jan Gruss, far. v Ostrově, Jan Soukop, far. v Lipovci, Jos. Kopecký, kapl. ve Sloupě na Mor.; Jos. Matějovic, far. v Tochovicích; Jos. Baar, kooper. v Pisku; Alois Buřinský, kapl. u P. Marie v Kroměříži; Vojtěch Neumann, katech. na vyšším gymnas. Starom. v Praze; Placid Šimek, klerik ř. premonstr. na Strahově; Jakob Wenzl, farář v Černisku; Ignác Entler, kněz církv. v Kravsku, diec. Brn.; Wolfgang Jančík, vikář při metrop. chrámu v Olomouci; dr. Jos. Polach, kons. rada a prof. bohosloví v Olomouci; Jan Černý, ředitel škol. a katech. v Humpolci; Ignác Jelínek, kaplan v Plzenci; dr. Jos. Vitvar, univers. prof., c. k. dvorní kaplan ve Vídni. Fabian Krejčířík, koop. v Jiřicích na Mor.; Jos. Nožička, far. na Křinci; Jan Herčík, kaplan v Starém Kolíně; Vác. Nykles, farář u sv. Vojtěcha v Praze; Jan Černovický, Frant. Herzog a Ignác Salat, bohoslovci v Praze; Vác. Bezděka, kapl. v Bavorově; Ondřej Rokoj, far. v Tisovci v Uhrách; Jan Šmígmator, kooper. v Mutěnicích na Mor.; dr. Jos. Hais, prof. bohosl. v Budějovicích; Florian Krajíček, kooper. v Určicích na Mor.; Frant. Špalek, far. v Městečku; Sebastian Rott, bohoslovec v Brně; Frant. Micka, far. u sv. Kiliána; bohoslovec *Budějovičtí*: Jakob Eremiáš, Jakob Kocábek, Jan Michálek, Kazimír Jos. Neumann, Bernard Šteflíček, Jan Vacek, Jakob Buřka, Frant. Dítko, Křištof Jakub Hosnedl, Karel Konrád, Frant. Krejzar, Jan Kubíček, Tomáš Marek, Frant. Mikuláš, Frant. Peuker, Vojtěch Ptáčník, Frant. Vlasák, Bartoloměj Berger, Jos. Kóuba, Jakob Pražák, Jan Selibovský, Frant. Vác. Wildmann, Karel Bek, Jos. Benda, Vác. Bušek, Jos. Hanslovský, Jos. Frant. Popp, Jan Sládek, Karel Trnka; Jos. Vejvoda, Ondřej Veselák, Jos. Hulata a Jan Skalický; Jan Nep. Blažek, far. v Kostelci; Jan Kostelecký, klerik ř. křížovnic. v Praze; Frant. Hejl a Alois Brichta, bohoslovci v Praze.

Z Vidně. Dne 27. prosince přijal řecko-katolický arcibiskup Lvovský, dr. Litvinovič, z rukou apošt. nuncia, Msgr. Falcinellia, oznak důstojenství svého — palium. — Dr. Leop. Kompert, vydavatel kalendáře pro Židy „Jahrbuch für Israeliten 5624“ odsouzen jest k pokutě 40 zl. a další rozšiřování toho kalendáře zakázáno pro zločin rušení náboženství. Závadný článek čelí proti křesťanskému učení o Messiáši.

— Denník „Vaterland“ uveřejnil v čís. 299. tuto zajímavou zprávu: Pan Renan pověstný spisovatel Života Ježíšova jest již drahně času Freimaurer (svobodný zedník); jestiž velkokancelérem Velkého Orientu v Paříži. Také hanlivý spis „Le Maudit“ byl sepsán z rozkazu loží. K zapravení výloh za návěští, pochvaly v novinách a za rozeslání lživých pozvání a ukázek přispěly lože francouzské 50.000 franků. —

Zprávou touto zaplašený jsou mnohé pochybnosti i u nás. Víme, či ruce v této záležitosti jsou, kdo šíření se toho jedu podporuje.

Ze Slezska. Proti rozšiřování „Života Jež.“ od Renana, jehož slátaninu odměnil císař Napoleon darem 100.000 franků a král poctivec Emanuel nejvyšším řádem, zakročil státní návladní při král. pruském soudu v Královci; v protestantském Královci zdá se tedy býti více křesťanství než v mnohých zemích katolických, kde se spisu tomu žádné překážky v cestu nestaví.

Z Říma. „Correspond. de Rome“ v čísle 275 přinesly výklad II. kap. Isaiáše, kteréž čtení nám Církev ve breviáři v úterý první neděle adventní předkládá. „*I bude v nejposlednějších dnech připravena hora domu Hospodinova na vrchu hor, a bude vyzdvížena nad pahrbky, i pohnou se k ní ošickni národové. A přijdou národové mnozí a řeknou: Pojdte a vstupme na horu Hospodinovu a do domu Boha Jakobova a učiti bude nás cestám svým a budeme choditi po stezkách jeho.*“ Těmito slovy zvěstoval prorok budoucí velikost matky národů křesťanských tehdaž, když Romulus zakládal Řím. Oba zakladatelové Říma křesťanského držáni jsou v téměř žaláři, odsouzeni od tohotéž soudece, pro stejnou příčinu podstoupili mučennictví toho, samého dne, jeden na břehu pravém řeky Tibery, a druhý na levém a takto zasvětili prolitím své krve oba břehy řeky, kteráž teče skrz věčné město. Oba apoštolové posvětili po druhé obou břehů svým pohřbením (pochováním). Tělo sv. Petra bylo pochováno na Vatikánu. Hrob Romulův aneb aspoň chrám jeho, pyramida Scipiona Afrikanského, cirkus Neronův, a chrám Apollinův, u kteréhož se pověřečně věštby (vaticinia) vyhledávaly, konečně cesta triumfální, po kteréžto kráčela vojska vítězná, zaujímaly místa na kterýchž měla zrůsti basilika knížat apoštolských. Ještě posavad lze spatřiti při Tibeře zbytky mostu triumfálního, kterýž byl zničen v V. století. Nero dal pohubit ve svých zahradách velké množství křesťanů, kteříž byli pochováni na tomto místě Vatikánu několik let před umučením sv. Petra. Církev ctí jejich památku 24. června. Heliogabal ukazoval se ve šatech pontifikálních při hrách slonových, kteréž se slavivaly v cirku. Také jde pověst, že Nero dal stavět palác, kterýž Konstantin později dal papeži. Pohanské chrámy Vatikánu poskytlý 100 soch mramorových k basilice a pyramida Scipionova sloužila k okrášlení sloupůradí. Chrám osmihranný Marsův byl věnován Panně Marii, a onen Apollův stal se chrámem křesťanským pod jménem sv. Petronilly.

Na levé straně bylo položeno tělo sv. Pavla blízko příbytků kupců a namořníků, přicházelo se tam branou Trimégina, která měla tři průchody pro množství těch, jenž tudy ve svých záležitostech procházeli. Na začátku II. století sv. papež Anaklét dal vystavět oratorium nad hrobem sv. Petra na Vatikánu a také druhý chrám na onom místě vyzdvihl, kdež se nacházely ostatky sv. Pavla. Bouře pronásledování po dvě století neměly moci vyvrátiti tyto svatyně. Basilika Vatikánská představuje autoritu knížete apoštolského nad lidmi a nad společností, tak jakožt ona Lateranská jest oznak pamatné jednoty viry v tajemném těle Spasitele světa. Historie vykládá, že Konstantin odložil korunu a ostatní ozdoby královské, když chtěl svou rukou poznamenati základy basiliky. V ní se papežové, císařové a králové korunují. Nábožné oběti států tributních, kteréž založily, potvrdily aneb zvětšily časné panství svaté Stolic, vždycky braly basiliku Vatikánskou za svědka pravosti listin. Podivná báně jest veliká tiara, kteráž korunuje důstojně kníže apoštolské, očekávajícího vzkříšení pod oltářem „Confessio.“ Na druhé straně basilika sv. Pavla, při bráně, kdežto byly zakotveny koráby, kteréž měly vyplouti na moře, představuje apoštolství misí katolických. Benediktini, kteříž ji střeží od VII. století, byli delší čas jediní misionáři na západě. Dvě hlavní moci námořné nynějších dob mají vazby, kteréž je přitahují k svatému Pavlu: Benátky skrze sv. Marka a skrze Alexandrii, jejížto patriarcha mival své sídlo v basilice; Angličané, proto že před protestantismem král Anglický měl zde protektorát. Jmeno Benediktinů sv. Pavla posud zachovalo stopy tohoto slavného protektorátu.

Císařové a papežové se snažili ozdobit tuto basiliku. Valentinian II. a Theodosius Veliký ji zvětšili, podrževše formu od Konstantina naznačenou. Valentinian III. ozdobil oltář Confessio. Tri papežové jmenem Leo nad jiné sobě zásluhy zjednali o sv. Pavla: napřed sv. Leo Veliký v V. století, sv. Leo III. na začátku IX. a Leo XII. v našem věku. Sv. Leo Veliký dal postaviti oblouk ozdobený mosaikou a malbami, kteréž se až posavad nacházejí, oddělující velkou loď od lodi poboční; jemu se má také děkovati za první sbírku podobizen papežův od sv. Petra až na naše doby, za sbírku, kteráž byla zdokonalována od papežů následujících. Když roku 801 zemětřesení basiliku zbořilo, sv. Leo III. ji ze zřícenin opět pozdvihl a ozdobil, k čemuž přispívala nábožná mysl Karla Velikého, jenž daroval oltář ze stříbra, a velký po-

čet jiných věcí, kteréž přinesl z výpravy pannonské, kdežto se onen veliký císař zmocnil pokladů Attilových. Benediktinům, misionářům, daroval Karel Veliký znamenitou bibli, kteráž byla obdivováním mudrců. Konečně po ohni (16. července 1823), Leo XII. nařídil a počal znovu stavěti basiliku na základě, jakž nyní stojí. V XV. století, papež Mikoláš V., jehožto papežství vidělo pád Carhradu a obrácení chrámů křesťanských v modlitebny turecké, byl první, jenž úmysl měl z novu vystavěti basiliku Vatikánskou, kterouž předchůdcové bránili udatně proti Musulmánům. Ale plán, kterýž činí basiliku největší a nejslavnější památkou celého světa, patří Juliovi II. a Bramantu. Od 18. dubna 1526, ode dne, v kterýž Julian položil první kámen pilíře sv. Veroniky, až do 18. listopadu 1626, dne slavného posvěcení konaného od Urbana VIII. u přítomnosti 22 kardinálů, papežové konali práce, kteréž požadovali 120leté vytrvalosti. Sixtus V. měl čest dokončit dvojnásobnou bání. Roku 1594 Klement VIII. posvětil hlavní oltář, jehožto vrchní plocha byla z kusu mramoru na Forum Nervy a nechal bez proměny v chodbách Vatikánských starý oltář, posvěcený od sv. Silvestra, kdež viděl u přítomnosti Bellarina a Antoniana, krásnou skříní zavírající v sobě tělo apoštolovo a svrchu mající slavný kříž zlatý 150 lib. těžký s nápisem: Helena a Konstantin. Urban VIII. vyvolil den 18. listopadu k zasvěcení basiliky, protože dle podání sv. Silvester ji posvětil 18. listopadu 313. Urban XIII. nechal přenesti z Mantovy tělo hraběnky Mathildy, slavné dobroditelkyně Církve, a chtěl postaviti její hrob v basilice Vatikánské. Dvě jiné králové rozdělily se o toto slavné vyznamenání: Kristina Švédská a Maria Klementina Sobieska, manželka Jakoba III. Stuarta. To jsou ty jediné ženy pochované u sv. Petra, kterýžto chrám jest ponechán jenom pro papeže a mocnáře.

Svatý Petr má 29 chrámů filiálních, z kterýchž jsou čtyři zasvěcené svaté Panně, dva pod titulem sv. Michala, dva na jmeno sv. Jakoba, jeden sv. Jana, Tomáše, Štěpána, Lazara, Makuta, Pellegrina, Jiljí, sv. Balbiny, sv. Háty a Kateřiny.

Přel. Ignác Žitný, kooperator.

— V konsistoři dne 21. prosince jmenován jest arcibiskup Rouenský, Msgr. *Bonnechose* kardinálem, kard. *Guidi* arcibiskupem v Bononii, biskupové *Vittelleschi* biskupem v Osimo a *Cardoni* biskupem v Lorettě, kněz *Minorita O. Ant. Peltinari* biskupem Nocerským, arcibiskup in part. *Ludvík Clementi* biskupem v Rimini. Diecése nových těchto vrchních pastýřů jsou

z větší části v krajích vládou Tureckou sv. Stolici odňatých bez práva a proti všemu právu, a jako odepřela kard. Orfeiovi povolení, aby na stolec pastýřský v Ravenně dosedl, učiní to nepochybně i všem výše jmenovaným biskupům. Než jmenováním tímto opět vyslovila sv. Stolice protest proti zkracování svých práv a zároveň předešla tomu, aby osiřelé stolice biskupské nebyly osazovány vetřelci a miláčky nepřátel jejích. Mezi novými biskupy jest též generální prokurator Augustiánův, jenž minulého podzimku také Pražské řeholní bratry své byl navštívil. „Největší podivení způsobilo — píše nám p. dopisovatel náš — „jmenování kard. Guidi-a arcibiskupem v Bononii. Po Římě jest to nejdůležitější místo v celém státu církevním a nyní nad to podrobeno vládě piemontské. Ode smrti posledního arcibiskupa, všude po Rakousku blahé památky požívajícího kard. Viale Prelá jest arcibiskupství ono osiřelé. Půjde-li tam nový vrchní pastýř? Jest k tomu odhodlán. Ale bude-li tam přijat? On jest rodem Bonončan a krajané jeho žádali o něj u papeže a proto musí prý vláda ohled vzíti na přání lidu. To jisto jest, že sv. Otec novému arcibiskupovi, jenž ještě před rokem ve Vídni bohoslovil sv. Tomáše vykládal, sám udělí svěcení na biskupství. Doposud to činival děkan sboru kardinálův, kdykoliv kardinál, jenž biskupem ještě nebyl, tohoto důstojenství došel.“ — Jako kard. Guidi, jsou i ostatní noví biskupové odhodláni, odebrati se do diecézí svých, a sice do Rimini, Osimo, Loretto, Cagli, Città di Castello a Nocera.

Literní oznamovatel.

— Knihupec, p. Steinhauser ujímá se již i literatury církevní. Seznáv snad, že Život Ježíšův od Renana mnohé bludy v sobě zahrnuje, vydal právě v českém překladu spis, ježž biskup *Parisis* proti Renanovi napsal: „*Ježíš Kristus je Bůh*.“ Překladatel není jmenován, jest jim bezpochyby literát, jenž nemá české biblí; jinak by pro české čtenářstvo byl z *písmen sv.* zajisté neuvedl latinské citáty, jenž nad to omyly oplývají, jako i české parafráze těch textů: n. př. *Fundamentum enim aliud nemo potest ponere* = „Žádný jiný základ nemůže býti dán mravnímu světu“ (co je to?), nebo (str. 8) kde cituje překladatel 53. kap. „Ježíšovu,“ kteréž knihy my katolíci neznáme. Proč píše překladatel Krystus? V latině i v řečtině stojí Kristus. A jestliže na titulu psáno „Bůh,“ proč později tak málo vážnosti k tomuto názvu nejvelebnějšímu uhostilo se v myslí překladatelově, že psal napořád „bůh“ „mesias“? Co je to „největš miřitelnější nepřítel“ (str. 10)? „Ne-

stor“ (str. 17.) je sice jmeno slovutného hrdiny Trojanského, ale kacír, o němž tu řeč, nazýval se Nestorius. Co je to „protizbožňovatel“ (str. 31)? „Požehnaní chleba“ (str. 36.) není consecratio! Omyl tisku je to snad, co čteme na (str. 44): „Že moc jeho (Ježíšova) jde nad zákony o robotě“ (sobotě!) Nepochybujeme, že překladatel se nedržel příliš svědomitě originálu, ač nemůžeme nyní jednotlivá místa srovnati, nemajíce francouzského originálu před sebou; na ukázkou uvádíme jediné místo (str. 52): „Jde tu nikoliv o přítomnost pána našeho v hostii, brž o život milosti jeho aneb abychem tak řekli, o jeho vliv a působení. Neb anto je pán náš co člověk jen v nebesích a v svaté hostii, tak může stále působení jeho mezi námi býti jen božské.“ Podobná logika i jinde se jeví, ale není to jistě logika francouzského biskupa, nébrž soukromá učenost bohoslovecká našeho p. překladatele. — Přejeme, aby také tuto knihu „Ježíš Kristus je Bůh“ roznášeli agenti po venkově, jako roznášeli Renanovu knihu; nebo každý čtenář spisu Renanova měl by sobě i odpověď biskupa Parisis koupiti, aby ukázal, že jest milovníkem pravdy. Naším pak čtenářům radíme, aby posečkali. Odpověď na spis Renanův podává v „*Časopise katol. duchovenstva*“ p. kan. *Štulc*; v 8. svazku r. 1863 otištěn článek první, jenž obsahuje jádro spisu Renanova; v ročníku 1864 bude následovati pokračování, celé pojednání bude prý uveřejněno ve zvláštní brožůrce. B.

— Tiskem a nákladem K. Bellmanna v Praze bude vycházeti v sešitech obrázkový „Život Ježíšův“ od dra. Jana Ev. Bílého.

— „*Lumír*“ proměnil se po 13letém putování ve velký ilustrovaný časopis: „*Zlatá Praha*.“ — Místo zašlého „*Moravana*“ vychází v Olomouci od 1. t. m. třikrát za týden nový politický list „*Morava*“ s týdenní přílohou humoristickou: „*Ječmínek*.“ Redaktor jest p. B. Rozehnal, zemský poslanec.

— O knize Renanově píše „Opavský Bezedník“: I u nás se nalezl nakladatel, jenž český překlad vydává, jest to kněhupec Pražský Steinhauser, dle vyznání svého žid Tento nyní ve všech časopisech povzbuzuje k hojnému odbírání tohoto výtvoru přemrštěné hlavy. My ale uctivě děkujeme za pozvání. Proti tomu spisu vydal sv. Otec oběžník, v kterémž bludy v něm obsažené zavrhuje a zatačuje. Tentýž příklad následovali biskupové vlastní, francouzští a tyto dni i čtvero biskupů českých... Bůh nedejž, aby takové učení bezbožné mezi námi, věrností k Církvi svaté proslulými slovanskými národy se snad rozšířilo odbíráním a čtením nekřesťanské knihy této!

— Vp. K. Molitor, farář Velehradský má v úmyslu vydati tiskem k prospěchu chrámu veškeré posvátné řeči, které letos buď u příchodu, neb při ranní, neb při velké mši sv

aneb při odchodu poutníků na Velehradě konány byly a sice v tom pořádku, jazyku a nářečí, v jakémž jich činěno i prosí všech pp. kazatelů o zaslání rukopisů do posledního ledna 1864.

— P. A. J. Landfras v Jindřichově Hradci neustává v horlivosti své o šíření osvěty. Udáváme kratochvilné tituly nejnovějších jeho historii: Heřman z Heřmanova a divotvorný meč, čili: za drobet vody budeš knížetem. — Kterak pan Kilián z Jednorozce čarodějnici Megéře do rukou přišel a co se na jeho okouzleném zámku dělo, pak: jak starý vdovec pan Luciáš s láskou svou pochodil. Velmi zajímavá a směšná povídka atd. — (Pokračování.)

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

Kdokoliv do polovice ledna t. r. přistoupí, bude zapsán a obdrží knihu z r. 1863: „Kancionál. Díl I.“ jakoby byl vklad svůj do 31. pros. min. roku složil. — (Totéž platí prý i o Dědictví sv. Prokopa. Red.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Lambert Vít *Ulrich*, kněz ř. sv. Benedikta v Břevnově, býv. far. Metličanský, dne 30. prosince 1863. (nar. 14. června 1794 v Nové Pace, posvěc. 6. srpna 1820.)

Vyznamenán jest:

P. Milo Frant. *Mayer*, kněz řádu premonstr. v Teplé, jmenován k. arcibisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ant. *Burka*, far. v Praskolesích, za faráře do Bezdědic;

p. František *Pánek*, far. v Mitrovicích, za faráře do Těnovic;

p. Václav *Plaček*, kapl. u sv. Apolináře v Praze, za administratora do Mitrovic;

p. Eduard *Schlombs*, farní administr. v Landeku, za řádného zповědníka Milosrdných sester tamtéž;

p. Arnošt *Münich*, farář v Kunzendorfu, za mimořádného zповědníka Milosrdných sester v Landeku.

Uprázdnné místo:

Mitrovice, fara patron. metrop. kapitoly Pražské od 30. prosince 1863.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Frant. *Lesk*, farář v Lanově dně 21. prosince 1863 (nar. 17. září 1794, kněz od 24. srpna 1819).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ignác *Zelinka*, koop. v Luži, za administrátora do Richenburku;

p. Jan *Matouš*, zámecký kaplan v Náchodě, za admin. do Rtyně;

p. Frant. *Kopiště*, kaplan ve Skutči, za kaplana do Hlinska;

p. Jan *Vlach*, kaplan ve Skutči, za koop. do Luže;

p. Ferd. *Římek*, kaplan v Hlinsku, za kaplana do Skutče;

p. Jan *Šembera*, koop. v Richenburku, za kaplana do Skutče.

Uprázdnné místo:

Lanov, (Langenau) fara patr. hraběte Morzina do 3. února 1864.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

p. Augustin *Fritsch*, osob. farář na výslužbě v Teplici, 11. listop. 1863;

p. Frant. *Hittel*, farář Mukařovský, 16. prosince 1863.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Daniel *Herget*, far. Sonnenberský, za faráře do Křimova;

p. Joachim *Jindra*, far. v Kruhu, za faráře v Tuhani;

p. Augustin *Klindert*, far. Gruntský, za faráře do Schönwaldu;

p. Štěpán *Ressel*, far. v Rinolticích, za faráře do Einsiedlu;

p. Karel *Schneider*, za administr. v Blažimi;

p. Eduard *Fleischmann*, za administr. v Kruhu;

p. Ant. *Schuh*, za administr. v Sonnenbergu;

p. Vojtěch *Podobský*, kapl. v Lysé, stal se tamtéž fund. špitál. kaplanem;

p. Frant. *Dražil*, za prozat. kapl. do Hradiště Mnichova.

Uprázdnné místa:

Sonnenberg, fara patron. náboženské matice;

Kruh, fara patron. hrab. Wäldsteina, a

Mukařov, fara patron. paní Anný Maierové. (Lhůta nebyla nám udána.)

Listárna redakce.

Příspěvky: p. Ant. Vicena z Oustí nad Orlicí na hlavní oltář v Karlíně 50 kr. a na chrám sv. Víta též 50 kr.

Oprava. Ke zprávě z Olomouce v čís. 35. „Blah.“ (1863) o zpívání našich starožitných písní „Rorate“ dolož: „V loni i letos zpívali bodří bohoslovci zdejší zpěvy tyto při službách Božích po celou dobu adventní.“ — Č. 36. „Jesličky“ u sv. Apolináře nebyly letos vystaveny. — V č. 34. omylem udáno z Vídne: v metrop. chrámu sv. Víta, — místo: sv. Štěpána.

Pp. účastníci Děd. sv. *Prokopa* račeť se hlási i o knihu „Evangelium sv. Matouše“ v expedici t. listu. Posílající předplacení na „Blah.“ račeť přiložit 5 kr. za vydání a obálku knihy, a 5 kr. na kolek, má-li býti po poště odeslána.

p. Š. v Nez. Dáno red. Kancionálu.

Do Mal. a do Plz.: Budoucně.

Vp. Vik. v V—ích u P. Obě částky exp. obdržela. — Do Říma: Jan dnes přijel.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Ke dni nejsv. jmena Ježíš.

(Pastýřský list J. M. nejdůst. p. biskupa Budějovického
o učení víry: *Ježíš Kristus jest pravý Bůh.*)

Jan Valerian,

z Božího milosrdenství a z milosti apoštolské
Stolice

biskup Budějovický atd.,

všem věřícím Budějovické diecése pozdravení
a požehnání od Hospodina.

Ovečky drahé a v Kristu Pánu
milované!

Jestli jsem si toho kdy vroucně žádal,
aby Hospodin nebeský ta slova, kteráž
u vykonávání svého biskupského úřadu
k vám mluvím, rosou svého požehnání
svlažil a jim v srdcích vašich jemnou
půdu připravil: zajisté dnes si toho s
celou duší žádám, maje úmysl, před-
ložiti láskám vašim tu nejsvětější zá-
kladní pravdu naší svaté katolické Cír-
kve. Jestli to učení o Bohu vtěleném,
na němžto se jako na nějaké skále
zakládá všechna naše víra, všechna naše
naděje, vše naše časné i věčné spasení,
totiž to učení, že *naš Pán Ježíš jest
Syn Boží a pravý Bůh.*

Nejmilejší! víte dobře, že člověka,
této konečné bytosti, zde vždy nebylo.
Za onoho času stvořil Bůh první dva
lidi, kteříž v ráji, dokudž se vůle jejich
s vůlí Boží srovnávala, u velmi blaže-
ném stavu živi byli. Ze stavu toho
blaženého první lidé však vypadli. Zhře-
šili, a hříchu jejich v zápětí následoval
trest. Tímto hříchem nejenom sobě
náramně uškodili, nýbrž i nám všem,

jenž od nich pocházíme, a zkaženého
stromu zkažené větve, zkažených rodičů
zkažené děti jsme. Za tou příčinou
dokládá svaté písmo: „Skrze jednoho
člověka hřích na tento svět všel, a
skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi
smrt přišla, v němž všickni zhřešili.“

Hřích tento byl neskončeně veliký;
neb uražen jím byl neskončený Pán
nebe a země. Kdo pak uražené veleb-
nosti Boží měl dokonale učiniti dosti?
Kdo lidské pokolení osvoboditi od
hněvu Božího na něm ležícího? Snad
opět nějaký člověk? Můželi však hříš-
ník hříšníku pomoci, hříšník hříšníka
očistiti? Člověk může na nejvýše za
přítomný a budoucí čas pokáním a
napravením života zadost učiniti: za
skutky minulé však zůstává ustavičným
dlužníkem, poněvadž k zaplacení dluhu
jeho potřebí jest neskončené zásluhy.
Tuto neskonalou zásluhu nemohl ani
žádný anděl padlému lidstvu zjednati;
ješto i andělé obmezení jsou duchové
a hříchem pýchy se proti Bohu prohře-
šili. Vše, co by byli mohli vykonati,
nemohlo Pánu neskonalému a nejsvětěj-
šímu zadost učiniti. K vypůsobení toho
musil býti někdo důstojnější než jest
člověk, a silnější než jsou andělé, a
takového pomocníka a osvoboditele
přislíbil Bůh lidem pro hřích od něho
zavrženým.

Vida Bůh jejich lítost, pokání a
zármutek, nezavrhl od sebe prvních
lidi na věky, nýbrž smilovav se nad
nimi slíbil jim, že jim někoho pošle,

jenž by jejich dluh zaplatil a spasil, což zahynulo. Toto prvním lidem hned v ráji učiněné zaslíbení obnovil Pán nebeský vícekrát a častěji svými proroky, kteréž čas od času k israelskému národu posílal. Bůh jejich ústy předpověděl i čas jeho příchodu, i nejznamenitější okolnosti a příběhy jeho života. Tak Jakob a Daniel, duchem Božím nadchnutí, předpověděli čas, kdy by měl přijíti; první výslovně pravil, „že nebude odjata berla od Judy, a kníže z beder jeho, dokavadž nepříjde, kterýž má poslán býti, a bude očekávání národův.“ Daniel pak předpověděl, že ten lidem přislíbený Mesiáš přijde, až od opětného vystavení chrámu Jerusalemského uplyne šedesát devět týchdnů. Tito týdnové vyznamenávají léta, a protož, an týden v sobě sedmerku zavírá, sedmkrát tolik, dělá 483 roky. Dle tohoto proroctví měl tedy onen zaslíbený Mesiáš přijíti okolo roku 483 po udělení od Perského krále Artaxerxesa dovolení k opětnému města Jerusalemského vystavení. Jiní prorokové předpověděli o Ném, že z rodu Davida krále pojde a že se v Betlémě narodí. Isaiáš prorokoval, že čistá panna bude matkou jeho, že bude mít předchůdce a že divy a zázraky bude potvrzovati učení svoje. Předpověděli ale také o Ném proroci, že mnoho bude trpěti a konečně že od svého vlastního lidu bude ukřižován. Čtoucimu 21. žalm a 53. kapitolu Isaiášovu nezdá se jináče, než jakoby utrpení Páně četl ve svatém evangeliu. Nemaje na sobě žádného hříchu, měl od svého přítele a učenníka zrazen, za třicet stříbrných prodán, od svojich opuštěn, na celém těle od paty až na hlavu zraněn, uplván a políčkován býti. Od Židů i pohanů odsouzen, ztrýzněn a člověku nepodoben měl co tichý beránek, jenž ani úst svých neotvírá, veden býti k smrti. Konečně předpověděli o Ném proroci, že Ho z roucha svlékou a los metati budou, že ruce a nohy jeho proráženy budou, že mrtvé tělo jeho do hrobu položeno,

v hrobě však neshnije, nýbrž z mrtvých vstane.

Avšak netoliko slovy, nýbrž i skutky předobrazem a předoznámen byl světa Vykupitel. Neboť co jiného byl Abel, než obraz onoho dobrého pastýře, kterýž hledal ztracené ovce a od svých bratří podle národu zabit byl? Podobně tak Isák, nesoucí na horu dříví k oběti zápalné, vyobrazuje Pána Ježíše nesoucího kříž na horu Kalvarii, jakož i Melchisedech, onen veliký kněz Páně, jenž chléb a víno obětoval, a lid Abrahamův z boje příšlý pokrmem i nápojem občerstvil, obrazem byl věčného kněze Ježíše Krista, obětovavšího se při poslední večeři a obětujícího se posud den co den na našich oltářích pod způsobou chleba a vína, a nasyčujícího mdlé a unavené bojovníky Boží nebeským pokrmem. A zdaž Josef egyptský nepředobrazil od vlastního učenníka zrazeného, prodaného a pohanům vydaného Spasitele světa? —

Všecka ta proroctví a vyobrazení, jichžto ještě více dalo by se uvést, úplně se naplnila na Ježíši Kristu. Pán Ježíš se právě v ten čas narodil, kterýž od patriarchy Jakoba a proroka Daniele byl určen, když totiž těch šedesát devět týchdnů odpršelo, a berla od Judy, to jest, všecka moc i všecka práva královská lidu židovskému odjata byla. Pán Ježíš se narodil, jak proroci předpověděli, v Betlémě, a matka jeho byla čistá panna. Pán Ježíš měl slavného předchůdce, Jana Křtitele, jenž „byl člověk poslaný od Boha, a k němužto se slovo Páně stalo, aby svědectví vydal o Kristu.“ Pán Ježíš činil veliké zázraky, osvědčil se býti pánem celé přírody, kázal nové učení a obracel lidi k Bohu. A při tom při všem byl chud, nenáviděn, pronásledován, zrazen, za třicet stříbrných prodán a od svých vlastních opuštěn, tak jak to Zachariáš a David byli předpověděli. Posléz byl mezi nešlechtníky počten, z roucha svlečen, hřeby proráženy rukama a nohama na kříž přibit a usmrcen, jakž to vše předpo-

vědino bylo od proroků. I to, co se po jeho smrti událo, zřejmě a světle ukazuje, že Pán Ježíš byl onen od Boha lidem přislíbený Mesiáš. To platí zejména o jeho hrobu, o jeho z mrtvých vstání a o jeho na nebe vstoupení. Vstaltě třetího dne z hrobu, jak to sám předpověděl, a dal se viděti nejprve Marii Magdaleně, potom též jiným zbožným ženám. Zjevil se učenníkům Emauským, všem apoštolům nejprve bez Tomáše, potom s Tomášem; potom zase na jezeře tiberiiském a ještě několikrát na rozličných místech, jako na jednom kopci v Galilei, kdežto více než pět set lidí přítomno bylo. Strávil po svém slavném z mrtvých vstání zde na zemi ještě čtyřicet dní a vykonav a nařídív svým učenníkům vše, čehož třeba bylo, konečně u přítomnosti jejich vstoupil na nebe. Tak se Ježíš Kristus ukázal v skutku býti tím od Boha zaslíbeným Vykupitelem, jelikož se na Ném vše úplně vyplnilo, což proroci z nadání a nadchnutí Božího byli o příštím Mesiášovi předpověděli.

Proroci předpověděli, že Pán Ježíš učení svoje zpečetí divy a zázraky. A tak se stalo. On proměnil vodu u víno; pěti chleby a dvěma rybičkami nasýtil pět tisíc lidí; po moři chodil co na pevné zemi a jedním slovem utišil mořskou bouři. Na jeho pouhé slovo usechl hned neúrodný strom fikový. An na kříži umíral, přikryla temnost celou zemi, opona chrámová se na dvě roztrhla, země se trásla, skály se pukaly a hrobové se otvírali. Tak bezživotné tvory vydaly Pánu Ježíši svědectví.

K jeho oslavení i duchové sloužili. Anděl zvěstoval blahoslavené Panně, že počne z Ducha svatého. Zástupové andělů zvěstovali jeho narození pastýřům. U příčině Pána Ježíše zjevil se anděl třikrát ve snách Josefovi, jeho pěstounu. Jemu sloužili andělé, když zvítězil nad trojím pokušením ďábelským, a anděl vstoupil k Njemu s nebe, když před svým utrpením zarmoucen

byl až k smrti. Při jeho z mrtvých vstání konali andělé službu; a když vstupoval na nebe, vydali andělé o Ném svědectví učenníkům, za Ním do oblaků se dívajícím. Ze zvláštní moc provozoval Pán Ježíš i na zlé duchy, dosvědčují patrně též svatá evangelia.

Nyní slyšte, vykoupenci Kristovi, jaké zázraky činil na lidech. Pouhým svým slovem uzdravoval choré. K desíti malomocným mužům řekl toliko: Jděte a ukažte se kněžím, a oni šli a na cestě byli očištěni. Chorý služebník setníka v Kafarnaum byl od Pána Ježíše nepřítomného v tom samém okamženi uzdraven, an k setníkovi pravil: „Jdi domů, a staniž se ti, jak jsi uvěřil.“ Na pouhé jeho slovo vstal dnou zlámaný, vzal lože své a odebral se domů. U přítomnosti svých nepřátel Fariseů, řekl Pán Ježíš ke člověku, jenž měl uschlou ruku: Vztáhni tu ruku svou, a člověk ten ji vztáhl, a hle, byla zdravá! Člověk, kterýž osm a třicet let nemocen byl, na pouhé slovo Pána Ježíše se hned na místě uzdravil. Dva slepci byli k Njemu přivedeni; Pán Ježíš dotekl se jejich očí, a hned viděli.

Avšak Pán Ježíš nejen nemocné a všelikou chorobou stížené uzdravoval, nýbrž i mrtvým dával nový život, jako mládenci v městečku Naim řečeném, mrtvé dceři Jairově a Lazaru, již čtyry dny v hrobě ležícímu.

Pánu Ježíši byly nejtajnější věci známy. On pověděl Petrovi místo, kde by nalovil mnoho ryb, a že v ústech jedné z nich najde peníz. Ženě samaritánské dal k srozumění, že mu známy jsou všechny její tajnosti. Fariseové se často před Ním přetvařovali, On však věděl dobře, co v srdcích svých skrývali, a protož pravil k nim: „Proč myslíte v srdcích svých zlé věci?“

Pán Ježíš i budoucí věci předpovídal. On předpověděl své umučení, svou smrt, své z mrtvých vstání, že Ho Jidáš zradí a Petr třikrát zapře. Petrovi předpověděl také, jakou smrtí umře, že bude ukřižován. Předpově-

děl tolikéž zkázu Jerusalema, rozptýlení lidu israelského mezi všechny národy, jakož i rozšíření svého učení po celém světě.

Aby pak svaté učení jeho i jiným národům v známost přišlo, rozkázal svým apoštolům, by šli do veškerého světa a učili všechny národy, a aby jim uvěřeno bylo, dal jim moc, divy a zázraky činiti. V plamenných jazycích se dříve na ně vylil Duch svatý, potom šli, hlásali evangelium všemu stvoření, a též pouhým slovem svým uzdravovali nemocné, vyháněli zlé duchy a navracovali mrtvé k životu. Tak se rozšířila křesťanská víra, od několika chudých neučených mužů hlásaná, navzdor všemu odporu velkých a mocných tohoto světa po veškeré zemi.

Již ale proč a nač se to vše stalo? Dojista proto, abychom poznali, že Pán Ježíš není žádný obyčejný člověk aniž nějaký prorok, nýbrž že více než pouhý člověk a prorok, že jest vtělený Syn Boží a pravý Bůh.

Tak jest, moji Nejmilejší! Pán Ježíš je pravý Syn Boží, a sice jednorozený Syn Boha Otce; neb jest od věčnosti způsobem rozumu lidskému nepostizitelným od Otce zplozen a s Ním jedné bytnosti a přirozenosti. Otec nebeský sám nás tím ujistil, an při jeho křtu a proměnění na hoře Tábor otevřel nebe a takto se vyjádřiti ráčil: „Tentot jest Syn můj milý, v Němž se mi dobře zalíbilo.“

Za Syna Božího se Pán Ježíš sám vydával při každé naskytlé příležitosti. Když jednoho času v den sobotní uzdravil chromého, a Židé se horšili, pravil k nim: „Otec můj až dosavad dělá, i jáť dělám.“ Pro tato slova chtěli Ho židé zabít, že netoliko rušil sobotu, ale i Otce svého pravil býti Boha, rovného se čině Bohu. Židé náležitě Mu rozuměli, a přece jim Pán Ježíš tohoto domnění nevyvracel, což by byl musel učiniti, kdyby se byli mylili; alebrž On ještě více potvrdil, což dříve byl pravil, řka: „Jakož Otec křísí mrtvé a obživuje: tak i Syn, kteréž chce,

obživuje. Aniž zajisté Otec soudí koho: ale veškeren soud dal Synu, aby všickni ctili Syna jako ctí Otce. Kdo nectí Syna, nectí Otce, kterýž Ho poslal.“ Těmito slovy Pán Ježíš patrně dokázal, že se nenazývá Synem Božím, jako se někdy v písmě svatém vyvolení a miláckové Boží nazývají syny Božími, nýbrž že ve vlastním smyslu toho slova jest Syn Boží, stejné cti s Otcem hodný. Jiného času zázračným způsobem zbavil jednoho člověka slepoty, a když tento na otázku Páně: Věříšli ty v Syna Božího? odpověděl: I kdo to jest, Pane, abych uvěřil v Něho? pravil k němu Pán Ježíš: „Ten to jest, kteréhož uzřely oči tvé, a kterýž mluví s tebou.“ Takové synovství Boží přičítal sobě Pán Ježíš i tehdaž, když stál před nejvyšší radou židovskou. Kaifáš zaklinal ho ve jmenu Boha živého, aby pověděl, jeli On Kristus, Syn Boží. Pán Ježíš dobře věděl, že tu o jeho život běží, a přece odpověděl: „Ty jsi řekl,“ tak jest, jak pravíš, jsem Kristus, Syn Boží. A aby o tom dokonce nebylo žádné pochybnosti, protož ještě doložil: „Pravím vám, od tohoto času uříte Syna člověka sedícího na pravici moci Boží a přicházejícího v oblacích nebeských.“

Za pravého Syna Božího drželi Ho i svatí apoštolové. Evangelista Páně svatý Jan dokládá na konci svého evangelia: „Tyto věci jsou psány, abyste věřili, že Ježíš jest Kristus Syn Boží.“ A na jiném místě praví tentýž svatý apoštol: „Kdožkoli vyzná, že Ježíš jest Syn Boží, Bůh v něm zůstává, a on v Bohu.“ Apoštol národů svatý Pavel píše ve svém listu k Židům: „že Bůh častokráte a rozličnými způsoby mluvíval někdy otcům skrze proroky, nejposléze pak že mluvil lidem skrze Syna svého.“ Nejslavněji Ho ale takým býti ukázal sv. Petr. Tázán jsa od Pána, za koho Jej drží, ve jmenu všech apoštolů odpověděl: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ Konečně už hned svatý jeho předchůdce volal na břehách jordanských k zástupům k němu

přicházejícím: „Otec miluje Syna, a všechno dal v ruku jeho. Kdo věří v Syna, má život věčný: ale kdo jest nevěřící Synu, neužije života, nýbrž hněv Boží zůstává na něm.“

Jeli ale Kristus Pán pravý Syn Boží, tedy jest také pravý Bůh. V Něm, s Ním byl a přebýval Bůh. V jeho početí, narození, životě a smrti se zřejmě spatřuje jeho Božství. I kdyby byl sám o sobě neučil, že je vtěleným Bohem, ze skutků jeho bychom byli museli poznati, že Boží v Něm byla podstata. Všecky události jeho života ukazují na jeho Božství. Jak již bylo podotknuto, při jeho narození otevřelo se nebe, andělé stoupili dolů a plesající zvěstovali narození jeho světu. Na hoře, kdež se proměnil, vyhlávil se vůkol něho nebeský blesk. Při jeho smrti se země třásla, skály se pukaly, a slunce jako pro zármutek a bolest přestalo svítiti. Ten, kterýž umřel na kříži, živý opět vyšel z hrobu. Posléz se mu otevřelo nebe, by slavně s týmž tělem, kterýmž z hrobu vykročil, vstoupil v blaženost svou.

Že Pán Ježíš jest pravý Bůh, dosvědčuje svatý Jan ve svém evangeliu, an praví, „že všechny věci skrze Něho učiněny jsou, a bez Něho že nic učiněno není, což učiněno jest.“ Za tou příčinou uvádí totéž evangelium slova Kristova k Otci se takto modlícího: „Otče, oslavíš mne u sebe samého, slávou, kterouž jsem měl u Tebe prvé než svět byl!“ Jestliže však Pán Ježíš byl prvé než svět, a jestliže všechny věci skrze Něho jsou učiněny: tedy sudte sami v Pánu milovaní, neníli také Stvořitel a Bůh? Konečně praví Kristus Pán sám o sobě: „Kdo vidí mne, vidí Otce. Slova, která já mluvím vám, sám od sebe nemluvím, ale Otec ve mně přebývající činí skutky; věřte mi, že já jsem v Otci, a Otec že je ve mně.“

V nezvratné víře, že Ježíš Kristus jest Syn Boží a pravý Bůh, trvala od počátku svatá Církev, tato neklamná, bludu prázdná učitelkyně Boží pravdy a protož již na sněmu v Konstantino-

poli leta Páně 381. konaném, slavně se vyjádřila: „Věříme v Pána Ježíše Krista, jednořazeného Syna Božího, od Otce od věčnosti zplozeného, Boha z Boha, světlo ze světla, pravého Boha z pravého Boha, narozeného a nikoli stvořeného, jedné bytnosti s Otcem, skrze Něhož všechny věci učiněny jsou.“ V nezvratné víře, že je Král králův, jehož království na zemi počíná a v nebi na věky trvá; že jest nejvyšší prorok, na Němž se všechna proroctví vyplnila a jehož slova nepominou, by nebe a země pominuly; že jest nejvyšší kněz, jenž nás jedinou obětí vykoupil a spasil; že jest *Kristus* či Pomazaný Páně a *Ježíš* či náš Spasitel, kterýž pro spasení lidské z lásky k nám přišel na svět, aby svůj lid od hříchu vykoupil a spasil: v této nezvratné víře, řku, trvala Církev od počátku, této víry ostříhala povždy co nejdražšího pokladu, této víry hájila vítězně proti Židům a pohanům, a pro tu víru umřeli apoštolové a tisícové mučenníků. Tuto víru jste, moji Nejmilejší, obdrželi též vy od svých milých nábožných otců a praotců co stkvostné dědictví, kteréhož věrně musíte ostříhati a též svým dětem a potomkům odevzdati, pokudž svoje a jejich spasení nechcete vydati na zjevné nebezpečství. Neboť, pravím opět a opět, na víře této spočívá věčná blaženost člověčenstva, co na základní pravdě křesťanského náboženství, a bez víry této nelze Bohu se líbiti. Držte se tedy, drahé a milované ovečky, věrně této svaté víry; držte se jí tím věrněji, čím více se za těchto našich časů v rozličných lživých knihách a spisech rozmáhají blud a nevěra, podkopávající svaté pravdy naší svaté víry. S touto věrou spojíte ale také, moji milí a drazí, přiměřené skutky. Prokazujte svému Spasiteli, jenž s nebe na zem přišel, aby se země lidí přenesl do nebe, tu svrchovanou počest, kteráž Bohu náleží. Blažení duchové v nebi se Mu klanějí, sloužice Mu, čest a Slávu Mu propěvující. Podobně tak i my Mu chva-

lozpěvy prozpěvujme, a k službě jeho stůjme věrnou poslušností. *Ježíš* budiž heslem našim v životě i při smrti, a jeho jméno budiž velebeno teď i na věky. Amen.

Rok církevní.

(Pokračování.)

Svátek „*Očišťování Marie Panny*“ (2. února) úzce souvisí se slavností vánoční, a jest ukončení její. Základní myšlenka tohoto svátku jest následující: Maria jest matka nejčistší, která nám světlo světa, jež se nyní zjevilo, přináší; Spasitel světa na rukou jejích ponejprv se za nás Bohu obětuje. Z poměru tohoto patrně, proč v církevních hodinkách svátek ten má ráz slavnosti Páně i Bohorodičky, ačkoliv povaha svátku Mariánského převládá.

Jaké ovoce slavnosti ta v nás má zroditi, s jakými city ji konati máme — v tom za vůdce nám slouží *Simeon*, jenž osvěcen Duchem svatým poznal v dítěti obětovaném od Marie Panny světlo světa, Vykupitele a spasení domu israelského, a nábožná *Anna*, která velebila Boha za dobrodiní lidu prokázaná. Chválu a díky vzdávati máme i my za spasení, které nám Ježíš Kristus přinesl, a světlo poznání, které rozsvítil, má vždy svítiti nám. Ale Spasitel dokonal spasení lidské oběti, zanedlouho vydá se na cestu tuto. Církev s hořícími svícemi v rukou vychází Mu vstříc, aby Jej uvítala a přijala od Něho světlo. Jak velebné a významné jest to, když u oltáře rozdávají se žehnané svíce na význam a ku povzbuzení, aby v srdci jednoho každého vzešlo světlo Kristovo, — když mezi evangeliem a pozdvihováním až k přijímání, dílech to mše sv., v kterých se slaví úřad Ježíše Krista co učitele nás osvěcujícího a kněze za nás se obětujícího, hořící svíce v rukou držíme, — když věřící dávají svíce žehnatí a s sebou domů je berou, aby vždy jim svítilo světlo, jež jest Kristus, zvláště v poslední hodině, až se z tohoto světa budou ubírat! I svíce, které při službách Božích se potřebují na tento den se světlí, vždy nám připomínají pravé světlo světa, Ježíše Krista.

Pohnutlivě píše sv. Bernard o procesi na den Očišťování Marie Panny, vykládaje i význam slavnosti: „Panna, jsouc spolu i Matka, uvádí dnes Pána chrámu do chrámu Hospodinova; i Josef představuje Pánu ne svého, ale jeho milého Syna, v Němž Mu dobře se zalíbilo; poznává též spravedlivý *Simeon* Toho, kohož očekával, i vdova *Anna*

pronáší víru svou. Od těchto čtyř bylo dnes ponejprv konáno procesi, aby se potomně s plesáním veškerého světa na každém místě a v každém národu slavilo.“ A Mikuláš Ferr. di: „Neseni těch voskovic nás upomíná, abychom pravé světlo Ježíše Krista, světlo ze světla ... vnitřní mysli pochopili, zevnitř je v rukou držíce; aby křesťanská víra ve všech skutcích ve vši snažnosti a jednání všem svítila vedle slov Spasitelových; ... abychom se rozpomenuli na hořící svíci, která nám dána byla na křtu svatém; ... abychom se upamatovali na svíci, kterou v poslední hodině křesťané, majíce odcházeti z tohoto života v rukou držívají, by tím znamením projevíli, že onoho světla (K. Ježíše) až do posledního dechnutí se přidrželi.“

Čas vánoční oslavuje netoliko, jak již připomenuto, Narození Páně v těle, ale též založení jeho Církve, její vnitřní zřízení a rozšíření, čímž se neděle po Zjevení Páně zabývají.

Sv. Petr vyvolen jest za skálu, na které vzdělána býti měla Církev, on zvolen za náměstka Kristova a střed jednoty a víry. Jest to tedy zcela přiměřené, že v tomto čase památka se koná viditelné hlavy Církve, knížete apoštolského sv. Petra, jenž v Římě po 25 let Církev řídil a spravoval, a tam též co mučenník zemřel. Jeho památce jest zasvěcen den 18. ledna, „*založení Stolic sv. Petra v Římě*.“ Ale i neunavený soudruh jeho v úřadě apoštolském i v smrti, sv. Pavel, jenž s ohnivou láskou Kristu se oddal, a nám v tom vůdcem jest, se připomíná; 25. ledna slaví se den *obrácení* jeho.

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

II.

V lese se nic neozývalo a nehýbalo, jen několikrát přes cestu přeletěla sůva a za lesem štekali psi a ponocní vytrubovali hodiny. Pan farář chvíli šel mlčky, pak zase odříkával modlitby a zpíval, a pes Ladoň již byl smělejší, že se vraceli domů, utíkal napřed, zůstával vzadu, leckams si zaběhl stranou mezi stromy. Nepotkala jich žádná nehoda ani překážka a právě vycházeli z lesa majíce potok před sebou. Než došli na most, počal pes býti nepokojný, zastavoval se, vrčel, štekál; velebníček myslil, že nákou zvěř čenichá. Ne-

všimal si toho na počátku, ale když pořád na jedno místo dorážel, chtěl se přesvědčiti, co tam je a postupoval za ním.

Zrovna u vody vypínají se skály, obešli první a druhou, pes zamířil k třetí a pánu jeho se zdálo, že tam někdo vzdychá. Však kdo by tam mohl býti, snad se mylí, zde se ještě nikdy nestalo neštěstí! Stojí a poslouchá, Bože, v skutku se tam ozývá žalostný hlas, ale nevolá o pomoc, nýbrž běduje, stýská si, nařiká, již je rozumět jednotlivým slovům.

Velebný pán popošel ještě blíž a zdržoval psa, aby pod skálu nehnal útokem. Však pes si nedal poroučeti, zavrčel, zahafal, kdykoliv si neznámý hlasitěji zalkal a předce ho to nevytrhlo a nepřivedlo k vědomí, že je někdo na blízku.

Milý duchovní přiblížil se až k samé skále, viděl, že tam někdo leží a i to rozeznal, že se svíjí, že rukama hází, že hlavou tluče o tvrdý kámen. Byla to ženská, je prostovlasá, něco jako klobouk má vedle sebe, právě škytá: „Jak to vykonám, já mizerná bidnice!“

Pan farář se napřed domníval, že má před sebou osobu šílenou, pomatenou na smyslech. Nyní soudil, že tomu tak není: je v nákém velkém soužení, chce si zoufati, poddala se vášni. Než rozvážil, co by měl činiti, pravila ještě neznámá: „Umru, musím umřít, já živa býti nechci bez něho padoucha a ukrutníka.“

Zase obličej skrývala do země, lomila rukama, trhala si vlasy, plakala a vzlykala.

Přítomný kněz musel zakročiti, děsil se její strasti a jejího utrpení, kýž mu Pán Bůh pomůže ji ukojiti! I sehnul se k ní, položil jí ruku na rameno a řekl mírně a přívětivě: „Nelekejte se, má drahá, Bůh vám posílá přítele a ten ujme se vás, jen se mu svěřte.“

Trhla sebou, čerstvě si sedla a dívala se kdo tu je. Vidouc cizince, lekla se ho a volala: „Odstup ode mne, kdokoliv jsi, já nepotřebuji nikoho a nedám se zdržeti ve svém úmyslu.“

„Jaký jest ten úmysl?“ ptal se farář.

„Nechte mne, pane,“ odpověděla, „já vás neznám a nechci vás znáti, odejděte,

čerstvě se vzdalte, abyste nebyl svědkem mé smrti.“

„Ubohá, co vám schází?“ vyslovil útrpně.

„Nic, nic mi neschází,“ odporovala, „ale něco mám nazbyt a to je — život.“

Zdvihla se, on ji chopil za šaty, vytrhla se mu a běžela — k řece. Pes se dal do štěkání a pádil za ní, ona volala: „Přišli jste, abych se tak dlouho nerozmýšlela. Bůh ho zatrat nevěrníka, zkazil mne na věky.“

Již byla u řeky, stařícký kněz pospíchal za ní a než ji mohl zachytiti, skočila s břehu, žblunklo to a topila se ve vlnách.

Starce obešel mráz, vlasy se mu ježily na hlavě, křičel, pes štekál běže, kudy ploula, od nikud nepřišla a nemohla přijíti pomoc.

V té úzkosti nevěděl si překvapený kněz rady a hned by se za ní byl vrhl do vody, aby ji vysvobodil. Však bylo by to marné, je k tomu slabý a nedostatečný; jestli mu Bůh nepřispěje, on sám nic nedokáže. Chtěl padnouti na kolena, aby se modlil, však hle, pes zůstal státi, štěká dolů s břehu, nešťastnice vyploula na mělčinu. Je viděti tělo její nad vodou, měsíc svítí a pořád stejně se usmívá, jakoby nic hrozného nedělo se dole pod ním na zemi.

Je to strašná podívaná, ale je to také výjev velebný: kmet v rouše kněžském neváhá spustiti se do proudu, odkud na sucho vleče utonulou. Bůh ho sílil, neví ani sám, co se to s ním stalo, vzal kořist svou do náruči, vyzdvihl a položil ji na břeh, vylezl k ní a ještě dále ji odnesl, aby ji zamezil cestu nazpátek; klečí u ní, modlí se, křísí ji; voda jí teče z úst k zemi obrácených; však nedychá, nehýbá se; Bože, snad je již nebožka! Mne a tře ji, mluví k ní a volá na ní a pak zase se modlí, pohlíží k nebesům, zírá na měsíček, jakoby tam odtud díval se na něj Bůh všemohoucí.

Ano, viděl ho a smíloval se, žena, děva anebo co je škytla a zachvěla se, přišla k sobě a oživla protrhnuvši se ze mdlob, nabyla dechu, zastavil se sopot, jenž ji každou chvíli hrozil udusiti. Ale pitomost a omráčenost neustoupily, byla jako strnulá a stupělá, neprotivila se ničemu, co podstoupil k jejímu zachování budě a přiváděje ji k životu, snášela to mlčky, ba ne-

zdálo se ani, že to cítí, že to ví, sílu předešlou zlomil zápas se smrtí, oheň ochladila voda. Neodpověděla na žádnou otázku, co jí dával, měla oči otevřené, ale ničeho si nevšímala, často násilně stáhla ústa, ale slova nepronesla, vlasy rozvázané a rozčuchané jí visely dolů, zuby jektaly zimou, ruce se zdvihaly k čelu hladice a tlačíce je, bylo patrné, že trpí bolesti, svíraly ji křeče.

Co si počne, co s ní udělá staříčský kněz? Sám to nemohl rozhodnouti. Opustiti jí nesmí, nikoho se nedovolá, zůstati tu s ní do rána, také není rádno. Má šaty skrz na skrz mokré, on byl také až po kolena ve vodě, studí ho boty, je mu chladno, oba se mohou zastudit, je to věru postavení nesnadné. Však nemůže mu ujit, vytrvá, ať se stane cokoliv, rád by bližního vykoupil třeba vlastní životem.

Ta ženská není z jeho osady, nikdy ji neviděl, nezná jí a podle šatů, co má na sobě, by soudil, že není ze stavu sprostého a chudobného. Je ještě mladá, hádal by, že je tuze mladá, ale počínala si jako trpkými zkušenostmi zachvácená osoba a to ho zavádí, míti ji za starší. Odkud a kdo je, jaké ji potkalo neštěstí, bylo zasloužené anebo nezasloužené, je zlá, hříšná, zaslíbená nebo bezbožná?

To etihodný duchovní arcit nevyskoumal, ale bylo mu to jedno, ať je starší nebo mladší, bohatá nebo chudá, pomatená anebo velká hříšnice, on nad ní musí prokázat milosrdenství.

Čekal, až se zpatuje a když počala nadzdvihovati hlavu, sám jí pomáhal, aby si sedla. Učinila to, dívala se jako vyjevená okolo sebe a konečně oči upřela na přítomného kněze. První slovo, co promluvila bylo: „On to není.“

„Kým pak bych měl býti,“ ptal se pan farář Jahoda, „abyste se z toho radovala?“

Nepojala jeho slov a nic mu na to neřekla, ale hned na to pravila: „Kde pak to jsem?“

„Jste venku, u lesa, v noci, mimo nás tu není nikoho,“ řekl pan farář.

„Já vás již viděla, já s vámi mluvila, ale nevím kde.“

„Nedaleko od tohoto místa, před chvílí se to stalo.“

„Já — zde — byla,“ zpomněla si a ohlídl se. Na jedné straně strměla skála, na druhé tekla a hrčela řeka, to jí pojednou všecko uvedlo na mysl a vysvětlilo.

Zarazila se, omakala si šat a vlasy, z nichž ještě kapala voda a zase se o ni pokoušelo zoufalství.

„Ach, já skočila do vln,“ vykřikla, „vy jste tu byl, vy jste mi nedal umřít, proč jste mi ublížil!“

„Nechtěl jsem vám ublížiti a neublížil jsem vám. Vzítí si život jest hřích, velký hřích, je vražda spáchaná na sobě, před tou jsem vás zachránil.“

„Nezachránil,“ pravila, „musím ji vykonati ještě jednou, to vy jste mi způsobil, již by bylo po všem.“

„Nebylo, má drahá. Kdybyste třeba usmrtila tělo, duše neusmrtíte, ta je věčná a podléhá soudu a trestu za všechna provinění.“

„Já jsem již ztracena.“

„Nejste, Bůh vám popřál času k pokání, nevím, co vás tíží, ale kdyby hříchy a viny vaše byly vysoké jako tyto skály, Bůh je s vás sejme. a můžete i na světě ještě býti šťastná.“

„Nemohu, nechci,“ protivila se, „on mne podvedl, opustil, zavrhl, já na hříchy a na viny nedbala k vůli němu, já se nestarala ani o Boha, nyní je po mně veta.“

„Milá dcero,“ těšil ji kněz, „snad vaše blaho, vaše štěstí nezávisí jen od jednoho člověka? Máte-li rodiče, bratry, sestry, musí vám i na těch záležitostech a kdybyste neměla nikoho, žíte k vůli sobě a k vůli své duši, jenž hodna jest, abyste ji spasila.“

„Stojím ve světě sama,“ rmoutila se, „neměla jsem jen jeho, věřila jsem mu, milovala jsem ho nade všecko, celá jsem se mu obětovala, nic mne neodstrašilo, posmívali se mi, tupili, hanili mne, vytrvala jsem v naději, že mne ospravedlní a on — mne zahubil.“

„Nabízím se vám ku pomoci,“ lichotil se k ní muž Boží, „budu vám přítelem, otcem; ó pojdte se mnou, svěřte se mi; naučím vás znáti Boha, smírím vás s Ním, dovedu vás k milému Spasiteli; až posud

jste žila bez Něho, neřídila jste se Jeho zákonem; ale to přestane, odevzdáte se Mu, přijme vás na milost, a vy brzy budete žehnat této chvíli, která vás vytrhla ze strašného nebezpečství.“

„Kdo jste, pane,“ ptala se, „že tak mluvíte, podobné řeči jsem ještě nikdy neslyšela.“

„Jsem kněz, služebník Páně, farář v nejbližší osadě,“ pověděl jí, a ona se od něho odvrátila s jakousi bázní.

„Zkuste,“ prosil, „můžete-li vstátí a jíti, zde vás nenechám samé a již jsme se dost dlouho zdrželi. Není na vás suché nitky, a já se také zmáčel, bude třeba, abychom se převlékli.“

Vstávala jako proti vůli a mluvila sama k sobě: „On byl také dobrý, řeč jeho byla sladká jako med, předcházal si mne, dával mi ta nejkrásnější jmena, nechtěl žiti beze mne, sliboval víc než jsem žádala a všecko bylo — lež. Ještě nikdo ke mně neměl lásky, byla jsem vždycky chudým povrhelem, opuštěným sirotkem, lidem těžkým a zbytečným břemenem.“

„Nyní vy, pane, jste ke mně laskavý a pomocnou ruku mi podáváte,“ řekla ku knězi ubírajíc se s ním k mostu, „půjdu s vámi, ale nevím, jestli nevykonám zejtra, co se mi nepodařilo dnes. Pálí mne v hlavě, bodá v srdci, že to nemohu vydržeti a že jsem celá bez sebe litostí, zármatkem, hněvem. Vždyť smýšlíte snad dobře a nevydáte mne někam, kde by mne hlídali a trýznili?“

„Hlídat vás budeme, ale trýznit nikoliv,“ prohlásil kněz a pryč ji odváděl. Pod skálou sebral její klobouk a ona si ho posadila na hlavu. Na otázku, nemá-li tu ještě víc věcí, odpověděla, že nemá až na rukavičky, stinidlo proti slunci a šátek kapesní. Vzala si to všecko s sebou a jsouc mdlá a slabá s velkou těžkostí odbývala krátkou cestu. Často zůstala státi, ohlížela se nazpátek a chtěla se vrátiti. Musel ji pořád nutit a pobízet, těšit a napomínat, a když opravdu se začala zpouzet následovati ho řkouc, že nepatří do jeho domu, zapřisáhal ji Bohem a otcem a matkou, jenž jsou již u Něho, aby zachování svému již nepřekážela.

Poslechla a upadla do nevýslovné ocháblosti a malomyslnosti a již nic nemluvila. On se modlil a modlil se schválně nahlas kráčeje podle ní a v duchu mu napadalo: „Vykonal jsi dnes na Martinovi Kuklovi dobrý skutek a hle, Bůh ti ho již odměnil. Tato nešťastnice děkuje ti život, bez tebe by byla zahynula na těle a snad i na duši, máš nepomíjející zásluhu.“

„Dej, Bože,“ dodal, „aby se mi podařilo získati ji Tobě, pak do smrti budu chváliti a velebiti přehroznou dnešní noc.“

(Pokračování.)

D o p i s y.

Z Kouřtmi, 11. ledna 1864.

(Knihy špatné a dobré. Děd. sv.-Janské.)

Nedá se nížádným způsobem upříti, že konec a počátek každého roku člověka vřbec, křesťana a katolíka zvláště k mnohému rozjímání vzbuzuje a pobádá. A tu zajisté mnohému přijde na mysl, jak že asi to stojí s tou společností, kteráž ho ve svém lůnu chová, jakže se má Církev katolická? Na tuto otázku věru se smutným srdcem a skormoucenou myslí musíme si odpověditi, že po trnové cestě kráčetí musí zvláště za dob našich věrná choť Kristova. Přilývát každého dne nepřátel, kteříž byt i rozličného náhledu byli, přece v té věci svorné rukou si podávají, aby zničili tu skálu přepevnou, kteráž už tak dlouho nepohnuta stojí. Bohužel, že si vynášeli tito nepřátelé zvláště v naší milé vlasti prostředky vydatné. Oniť působí lakadlem omamujícím špatnými knihami. A kterak docházejí svého cíle? Zžel se nebe, že tento prostředek jest velmi prospěšný, že vydává ovoce hojného. Nechtějmež se klamati, nechtějmež na to lhostejně pohlížeti a lichou naději se těšiti! Ovšem stojí ještě kostelové, jak v jednom dopisu z Plzně čteme, ovšem chvátají lidé do kostela (mluvit vážený pan dopisovatel o spisu Renanovu): ale, máš-li, křesťane, příležitost a možno-li ti nahlédnouti jen částečně do srdce těch, kteříž se poškrvnili čtením jen jedinké špatné nevěrecké knihy, viz jaká zpousta, jaká záhuba se tam nachází. Místo medu, jenž tam blahodějně působil, nalezneš tam — jed, který znenáhla užírá kořeny víry, až konečně bídně hyne duše. A přece jedinká duše má cenu převelikou neskonalou! — Ano jedinká špatná kniha, která se v některé osadě zahrníží, ona zbourá za krátký čas, co horliví kazatelové za několik let vybudovali. A proto doráží-li na nás někdo

mečem, chopme i my se rekovně meče a braňme se. Rozšiřují-li se špatné knihy, rozšiřujeme my knihy dobré. Bohužel, že jednotlivce nemá tolik prostředků, aby sám mohl rozdávat knihy; bohužel, že máme málo takových kněh přiměřených, časových. A jak by se mohlo tomu vypomoci? — Myslíme, ano jsme přesvědčeni, že to jest úkolem a povinností Svatojanského Dědictví. Postarejme se o výprodej knih, jež Dědictví na skladě má, abychom pak žádati mohli, by nám novými a mnohými knihami do rukou dalo zbraně hojnost proti našim nepřítelům. J. Č.

Z Dejšiny o vánocích 1863. (Opozděno.)

[Divadlo a beseda v Plzni. Kostelní zpěv v Dejšině.]

Šel jsem tyto dni z Plzně, maje v srdci radost i mrzutost. Každý cit chtěl míti vrch, mela byla hotová. Zabloudil jsem tam do českého divadla, ani neznám tu společnost, která před svátky vánočními hrála. Buď si kdo buď, to Vám tvrdím, že jsem se styděl. Hráli jakýsi „zamilovaný“ kousek, byl dosti chatrný ale zpěvem protkaný, zvláště jedna dívka oslavila svým zvučným hlasem chatrný kus. Ale ku konci dali tomu pac — nepěkným tancem. Tančili jako kdysi v Praze Pepita. Stál jsem jako přimrazený nevěda, má-li to býti pro mladý svět příprava k vánočním svátkům anebo k rozpustilému masopustu. Tři v ženských krátkých šatech skákali jako dělává paňáco na provaze, když provozuje komedii. Rozmrzelý v duchu myslil jsem sobě, kdyby někdy snad i v našem „národním divadle“ takové nemravné tance prováděti měli, že by mi každé zlatovky, kterou jsem z toho mála věnoval — bylo srdečně líto. Z mého trpkého rozjímání vytrhnul mne náramný potlesk, nevěděl jsem, sním-li čili bdím a koho mám více litovati, ty-li, co skákali, anebo ty, co tleskali. Promrzela to doba; však mne tam tak brzy nedostanete! — Druhý den nalezl jsem náhradu za včerejší hněv! Byl jsem v „měšťanské besedě.“ Přivítivost Plzenských pánů sousedů, jejich boдрá mysl, dojemný zpěv spolku „Hlaholu“, to vše tě pobaví a chvíle mine, ani nevíš jak — toť věru zábava dobrá! Vkrčiv do čítárny „měšťanské besedy“ potěšil jsem se; neboť oči mé utkvěly na stěně, kde visel obraz ukřižovaného Spasitele! Pod tímto krásným obrazem za rámečkem jsou jména p. předsedy a pánů výborů; na stolku všeho druhu novin — a svatě ticho; několik pánů sedělo na pohovkách a čtli noviny. Není-li to krásný pořádek? Tu poctivě se může člověk po denním lo-pocením pobaviti. Jediné mne trochu mr-zelo: že na „Blahověst“ pozapomněli. Dou-

fám, že i Plzenští jsouce katolíci jako slavné paměti jejich dobří předkové zatouží — aby seznali, co katolíci bratři po vlastech dělají, aby seznali jejich lopoty, strasti a bídy, boje a namáhání, aby poznali i jejich radosti a s radujícími bratry v Kristu se radovali, aby poznali nepřátele Kristovy a spolu nepřátele své a svých spolubratří katolických a jim se ošáliti a oklamati nedali! — Svátky vánoční v Dejšině byly mou radostí. Vejdeš-li do krásné v gothickém slohu vystavené svatyně uziš, že všecko horlivosti zdejšího duchovního pastýře K. Růžičky obnovo. Varhany spustily, nastal zpěv; krásný to zpěv, krásné ty našich starých dědů písně, které náš „Kancional“ ku tisícileté památce uchystal. Lid zpíval správně písně, o kterých jsem se domníval, že se je nenaučí. Tuto zásluhu o zpěv získal sobě zdejší pan učitel Fr. Radl. Na prosbu jeho koupil mu pan farář „Hlas varhan“ k těmto zpěvům. Celý advent pan učitel s lidem jen písně z „Kancionálu“ našeho zpíval a lidu se velmi líbily. R—ý.

Z Domažlic 7. ledna 1864.

[Ozdoba chrámů, vděčnost študujících.]

Čím více se jistí lidé přičiňují, aby Pána a Spasitele našeho z Božství jeho svlékli a pouhým mudrcem světským učinili, jehož učení by pak jakožto dílo lidské podle módy a času přistřihovati mohli, čím více jistým lidem bez víry na tom záleží, aby jiným víru brali ze srdce rozšiřující bezbožná díla v českém rouše mezi věrným lidem na venkově, čím více někteří pisálkové o věci posvátné své nečistě péro otírají a „bambasují“: tím více náš lid pravověrný se snaží stánky Boha živého, přibytky Pána a Spasitele našeho ozdobovati a tím svou vnitřní úctu a nábožnost Bohu na jevo dáti. — I u nás v Domažlicích, v městě to nejen naší národnosti ale i Církvi věrném, projevila se nábožná mysl nemalými výlohami a značnými dary ku zvelebení chrámu Páně. Dne 7. června 1860, právě v den Božího Těla překvapení jsme byli vzácným darem pro kostel děkanský. Pan Michal Florian, majitel dílny na tkaniny, se zbožnou manželkou svou, když toho roku podle pořádku u nás zavedeného druhý oltář u domu svého k slavnosti Božího Těla zřídili, postavili na oltář ten, z vděčnosti za mnohá požehnání Boží, dar: krásnou gothicky u pražského zlatníka Michala Goldschmida ze stříbra udělanou, dobře pozlacenou, 4 libry 30 lotů těžkou monstranci v ceně 575 zl. rak. čísla, a poně-vadž tato monstrance byla již 26. května toho roku od nejdůstojnějšího pana kar-

dinala a arcibiskupa v Praze církevně po-
žehnána, přeneslo se do ní hned nejsvětější
Tělo Páně k dalšímu slavnému průvodu.

O Božím hodě vánočním roku 1861
vybídli jsem naše osadníky, aby přispěli k
tomu, by se i v chrámu našem naplnila
slova prorocká písma svatého řkoucí, že
hrob Páně bude slavný. A hle bez obchá-
zení domů sešlo se tolik zbožných darů a
dárků, že jsem pěkný nový Boží hrob na
způsob skalní jeskyně s velikou sochou
Spasitele v hrobě odpočívajícího poříditi
mohl, tak že pobožnost ve svatém témdni
roku 1862 se již při obnoveném Božím
hrobě konala. Jiný zbožný čin vykonán
v chrámu špitalském u sv. Antonína Pad. na
předměstí, neboť i tento chrám byl z dobro-
volných příspěvků vnitř pěkně vybílen,
mříží a novou dlažbou v presbyteriu opat-
řen; pak započala obnova oltářů, křížové
cesty a kruchty, což se dokonalo roku
lonského, tak že nyní i tato svatyně, jindy
zpuštělá, přichozího mile překvapí.

Když již o tomto chrámu sv. Antonína
mluvím, nemohu zamlčet i slechetný čin
zdejších p. studujících. Před hlavním oltá-
řem pod dlažbou odpočívá v tomto chrámu
veliký dobrodinec města našeho, děkan
Domažlický Antonín Příhoda, jenž roku
1741 učinil fundaci, z kteréž nyní 11 stu-
dujících každoročně v Praze každý 135 zl.
na venkově pak 90 zl. r. m. bere, zajisté
krásný to dar mrtvé ruky! Tomuto dobrodinci
svému projeví studující synové z Domažlic
svou vděčnost tím způsobem, že svým ná-
kladem dali velkou památní tabuli z čer-
ného mramoru na straně evangelia v presby-
teriu do zdi vsaditi, na kteréž tento zlatý
nápis se čte: „Zde leží *Antonín Příhoda*,
děkan zdejší, zakladatel vzácného oltáře v
děk. chrámu, veliký dobrodinec studujících.
Naroz. 1. května 1668 — † 28. září 1749.“
Památka tato stála 24 zl. 15 kr. r. č. Ale
na tom nepřestala vděčná mysl studujících.
O prázdninách r. 1863 učinili po návrhu
p. Antonína Steidla, medika ve Vídni stu-
dujícího, novou sbírku mezi sebou, z kteréž
zakoupili státní obligaci na 40 zl. stříbra
a řádně vinkulovanou obětovali ku chrámu
sv. Antonína, aby tam každoročně zádušní
mše sv. konána byla za jmenovaného dě-
kana, jenž za živa celé jmění své na do-
bročinné skutky vynaložil a sám v chu-
době umřel.

Abych však obšírným se nestal, podotknu
ještě jen to, jaké potěšení nám způsobilo
obnovení dvou pobočních oltářů v děkan-
ském chrámu Páně. Po stranách hlavního
oltáře, kterýž nákladem jmenovaného p.
děkana Příhody z kovu měděného dobře
v ohni zlaceného jest zhotoven a hojně

stříbrem ozdoben, tak že cena nad 10.000 zl.
stř. se páčila, stály až do září r. 1863 oltáře
dva, jeden „Narození Páně,“ druhý „Naro-
zení sv. Jana Křtitele,“ jichžto obrazy byly
velmi chatrné jakož i pozlacení pěkné řezby.
I nalezli se dva dobrodincové, kteří oltáře
ty svým nákladem obnovili. Za každý obraz
od našeho akad. malíře Wimmra zhotovený
placeno 100 zl. a za pozlacení rámu a řezby
i soch jakož i za natření barvami dáno p.
Vác. Heřmanovi, pozlacovači z Plzně od
jednoho oltáře 268 zl. r. č.; kromě jiných
menších výloh. Na štedrý den dokonána
byla ozdoba obou oltářů k radosti celé
osady. Myslím, že mi dárcové odpustí, když
i proti přání jejich veřejně jména jejich
oznámím na památku a k povzbuzení jiných.
Jeden z těchto dobrodinců jest svrchu řečený
dárce nové monstrance pan Michal Florian
s chotí svou Marií, druhým jest zbožná
paní Zuzanna Prušáková z Domažlic. Kým
by Pán Bůh všemohoucí těmto dobrodincům
chrámů našich hojným požehnáním stoná-
sob odplatiti a k budoucím opravám a ozdo-
bám stánku Božího nové dobrodince nám
vzbuditi ráčil!

P. K. H.

V Malině u Hor Kutných v lednu 1864.

[Kramářské písně. Reformátoři. Povzbuzení.]

By v nás roznitili pochybnost v pravé
divy a zázraky, které se v Církvi katolické
skrze milost, moc a sílu nejsv. Trojice daly
a dějou, by v nás mohli podvracet víru
živou v Božství Pána Ježíše Krista a svatou
nauku jeho: k tomu cíli jedni na účet
katolické Církve rozšiřují písně o zázracích,
které se ani nestaly, aneb modlitby s faleš-
nými odpustky jako na vzájem druhým,
by tito snadněji své rouhavé spisy proti
Bohu schvalovati a lživé a hanlivé na
zlehčení sv. náboženství a na potupu Církve
tím snadněji odůvodniti mohli. Že se ne-
mijím s pravdou, na důkaz Vám veled. p.
redaktore posílám dvě písně, které se v
našem vřkolu po trzích prozpěvují, a dobrý
odbyt mají mezi třídou lidu mající za pravdu
vše, co tiskem vyjde. Na jedné jak vidno
jest: „Tisk S. Pospíšila v Chrudimi 1863.“
a zázrak prý se stal v Americe: a na
druhé: „Tiskem A. Turečka v Lytomyšli
1863.“ a zázrak se měl stát v Belgradě,
ač obsah písní jakož i domnělý zázrak jest
jeden a tentýž. A právě takové věci mne
přivedly na svrchu udané myšlenky, zvláště
když jsem na obálce rouhavého spisu Re-
nanaova mezi jiným četl: „Vzmáhající se
vůbec vzdělání, osvěta a dospělost člově-
čenstva žádá, by také v náboženství světlo
se šířilo a pověra, předsudky zaslepenost
a fanatism za své vzaly“ atd. — Tato zde
uvedená a jim podobná dō světa hlásaná

slova mne utvrzují v dávném mém přesvědčení, že totiž od počátku sv. kat. Církve až po nynější dobu byli a jsou jednotlivci, kteří, chtějí chyby a vady „údu“ Církve opravit, (ač sami nejvíce napravení potřebovali) pustili se do opravy *Církve samé*. V proudu samolibosti své zapoměli aneb v pyše své vědět nechťeli: že Církev svou založil na skále Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, když byl ztvdil Božské učení své a dokonal Božské dílo vykoupení lidského svou předrahou smrtí, a po svém slavném z mrtvých vstání seslal Ducha svatého, aby ji až do skonání světa řídil a spravoval. — A takto zřízena jsouc Církev, může jediné ona v Duchu svatém z hříšných kající a z kajících svatě údy činiti; a jsouc sama nepoškvrněna a svatá nemůže na žádný způsob, ni pod rouškou vzdělanosti, osvěty, ani dospělosti človecenstva od lidí hříšných opravována býti, jinak by byli museli sv. Pavel ap., sv. Augustin, ss. Cyrill a Method, s. Václav, Vojtěch, Jan Nep. a jiných na tisíce počkati až na naše doby. — A přede ejhle, oni v živé víře v náboženství zjevení od Krista Ježíše dosáhli tak veliké vzdělanosti, osvěty a dospělosti, že neohroženě stvdili svatým životem i spravedlivou, na mnoze mučennickou smrtí pravdy v svaté Církvi katolické uložené. Takovýcho výše udaných opravovatelů jsme vždy lítovali, měliť napraviť chyby a vady *své vlastní* a tak by byli seznali, že v mírném postupu mohou napraviť i jiné, ne ale Církev *Bohem založenou*. Ale byli a jsou lidé, (jako Renan a náhončí jeho), kteří chtěli v nás podvrátit základy věčné spásy i časného blaha, jsouce nástrojem ďablovým. Od ďablů jsme vždy odvraceli tváří svých co od vyvrhelů; však od falešných proroků činili jsme to s větší oškřivostí, neb po mém zdání nemůže nic hroznějšího, nic strašnějšího býti nežli srdce lidské, které urputně odpirá *již poznalé* pravdě Božské. Protož obracím se k bratřím našim, kteří literaturou se obírají. Těch nebude tajno, že v listech k vzdělání českého národa čelících se často setkáváme s články na potupu Církve sv. sepsanými a že se Renanův rouhavý spis dostal na odív do krámů knihkupcův našich vlasteneckých, ano že i odporučení jeho čtli jsme v listech, v kterých jsme se toho nejméně nadáli, an jak sami tvrdí *šlechtně* hájiti chtějí národnost naši proti všelikým na ni dolehajícím útokům, kdežto přede nespravedlivě jednají, když podporují a rozšiřují ohavné nekřesťanské spisy, sloužící *národu křesťanskému*. A protož kde jsi kdo, kněz neb laik, haj dle svých sil svatě pravdy, úctu k Bohu a *čest národa svého*! — Svět i ďábel

se vztěká a hle, Církev tvá svatá jak od počátku tak i nyní ukazuje tobě prapor svůj, prapor to — sv. kříže, v jehožto znamení zvítězíš, prapor Toho, kterýž jest položen na znamení, jemuž bude *odpiráno*; Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista, v jehožto jménu klekati má každé koleno nebeských, zemských a pekelných.

Frant. Wesner, domkář.

Z Říma 3. ledna 1864.

[Sníh. Konec jubilea. Odpověď sv. Otce.]

Dnešního dne uzel Řím po pěti letech opět jednou vzácné divadlo, jen škoda, že netrvalo déle: v Římě sněžilo! Kdokoliv v Italii se zrodil, běduje na „freddo“ (zimu), ale komu v žilách obíhá trochu severní krve, ten ožil a okrál. Sníh padal, ale země nedopadl, a poněvadž ho na ulicích nebylo, vystoupil jsem na věž našeho chrámu, abych přede kus té bělosti viděl a v mysl si představil sněhem pokrytou vlast svou. Jaká to byla podívaná! Střechy celého Říma, Campagna vůkol a ještě více věnec hor v pozadí: vše bylo v bílém rouše nedělním. A byla *neděle* k nemalé mrzutosti mládeže školní i dospělých v úradech. Nebo sněží-li *všedního* dne, jsou v Římě prázdniny na všech školách, ve všech kancelářích! Bylo mi lito všech těch mrzutů, ale více těch set a tisíc květoucích růží, na něž se sněžilo. Nasytiv se toho pohledu, obrátil jsem zřetel k zvonům. Na velkém zvonu nalezl jsem nápis: „Terra fremens, nimbi irae, coeli signa silete: pacificus praece numinis ecce canit.“ (Zemětřesení, hrozivé mraky, znamení na nebi ustaňte, mluvte hle nebeský hlasatel míru.)

V předešlém listu oznámil jsem Vám, že v poslední den roku 1863 slaviti budeme ukončení jubilejní památky obrácení na víru národů slovanských. Posílám Vám zbožné pozvání k té slavnosti (plakát) „*Invito sagro*.“ (Podáváme památnou tu listinu v překladu. Red.)

„*Konstantin* z Božího milosrdenství biskup z Portu a u sv. Rufiny, sv. římské Církve kard. *Patrici*, arcikněz patriarchálního chrámu Tiberiánského, generální vikář Jeho Svatosti, řádný soudce římské kurie a jejího okršku atd.

Národové pohanští pokládali bitvy a výboje, vítězství a vítězoslavy lidské hrdosti za čest svou. Ale národové křesťanští zaznamenávali nehynoucím písmem dny, kdy milost Boží poslala jim muže, kteří je získali lásce kříže a stolicí pravdy. Z té příčiny konala se během roku 1863 v zemích, kdež obývají národové slovanští, slavná tisíciletá památka prvního obrácení jich na víru svatými bratry Cyrilem a Methodějem. Proto slavila se i v Římě v cti-hodném kollegiatním chrámu sv. Jeronyma

(S Girolamo degl' Illirici), který patří národu Slovanskému, po celý tento rok rozličným způsobem památka šťastného tohoto obrácení (missione). Nedopustme, o Římané, aby vaše nábožnost se nevyrovnala té, kterouž jste ukončili r. 1862.

I nyní pozorný vás činíme na tu nepřetrženou slavnost a na její panětihodný předmět, sdělující Vám, že v poslední den roku tohoto v tomtěž chrámu Páně mimořádnou slavností tato tisíciletá památka se ukončí. — V 9. hodin dopoledne sloužena bude slavná pontifikální mše; při níž se zpívati bude jazykem italským chvála těchto dvou ss. bratří. — Po mši sv. bude průvod s nejsvětější Svátostí, jak to v obyčeji bývá o 40-hodinné pobožnosti, zpívati se bude Ambroziánský chvalozpěv; načež uděleno bude svátostní požehnání. Jako v rozličné dny této tisícileté slavnosti udělila i na tento poslední den Jeho Svatost plnomocné odpustky, které se i ve prospěch zemřelých obětovati mohou, každému, kdož vykonav svatou zpověď a přijav Tělo Páně nadřezaný chrám sv. Jeronyma od prvních nespór do západu slunce navštíví a na úmysl J. Svatosti za vykorenění kacířství a za větší oslavení víry katolické modliti se bude. Obrácení se národů ku víře Kristově zajiště jest důstojnou upomínkou pro veškerou církev obzvláště ale pro Řím, který jest středem a stolicí víry. Řím by neměl nikdy zapomenouti na onen krásný den, když prvotiny národů obrácených ss. Cyrilem a Methodějem o apoštolský výrok prosili velikého papeže sv. Mikoláše. Rozpomeňte se, Římané, obzvláště v těchto časech na dávnou slávu papežství, abyste tím více povzbuzeni byli prositi o ni s takou vroucností a takým úspěchem jako to činivali světcové; tak aby sláva ta stala se základem a předznakem nových a skvělejších vítězství nad nynějším pronásledováním kat. církve a náměstka Ježíše Krista. Dáno v sídle našem 19. prosince 1863. Konst. kard. vikář. — —

Posílám Vám i slavnostní kázání. Kázal kan. Fabi. On byl nějaký čas členem nunciatury v Mnichově a ve Vídni. K slavné mši sv. byl jsem pozván za paranyfmu, ostatní asistenti byli z kolleje „Germanicum.“

Na letošní novoroční přání francouzských generálů odpověděl sv. Otec takto: Děkuji Vám, žehnaje vojsku. — Vloni měl dlouhou řeč, kterouž časopisy francouzské nemohly dosti vynachváliti, o letošní odpovědi sv. Otce se nezmínily. Příčina chladného přijetí jest mimo vše jiné ta, že v „Castel Gandolfo“ 24. prosince několik papežských vojáků od francouzského vojska zabito bylo. J. K.

Kronika.

Z Prahy. V neděli 17. t. m. (Jména Ježíš) bude se konati u Panny Marie Vítězné (v Karmelitánské ulici na Malé straně), kdež jest oltář „nejsv. Jména Ježíš“, slavnost v následujícím pořádku. V sobotu (16. t. m.) o 4 $\frac{1}{2}$ hod. odpol. slavné požehnání. V neděli o slavnosti Jména Ježíš sloužíva v 8 hodin JEm. p. kardinal tichou mši sv., v 9 $\frac{1}{2}$ bude německé kázání, pak slavná mše sv. Odpoledne ve 3 hodiny české kázání, ve 4 hod. slavné požehnání. Po celý týden o 4 $\frac{1}{2}$ hod. slavné požehnání. J.

— Milosrdným sestrám dána jest od zemského výboru pololetní výpověď z ústavu nalezců a z porodnice. Sestry přijaly výpověď tu, ale ohradily se zároveň proti všemu uvádění v podezření osvědčující, že ústavy řečené opouštějí proti vůli své.

— Do Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili vp.: Alois Potěhník, kapl. v Malenovicích na Mor.; Jos. Ehrenberger, děkan a bisk. notář v Solnici; Jos. Dvořák a Vác. Triska, bohoslovci v Hradci Král. Z Prahy: Fr. Hrádek, vicerektor v arcib. semináři; bohoslovci: jahen Eduard Knobloch, Ant. Farka, Jan Brož, Ant. Legu, Gracian Skála, Frant. Blažko, Jan Eybl, Ferd. Kalous, Jos. Pixa, Vojtěch Dvořák, Vác. Koukl; Ant. Herrmann, Josef Janský, Josef Košatka, František Lehečka, Jindřich Rein, František Hoppe, klerik řádu křížovníckého; Ferdinand Lehner, kaplan v Michli; Jan Chmelíček, katecheta na normálce v Brně; Frant. Koutník, zámecký kapl. v Zehušicích; Jan Alois Nožička, učit. náboženství na hl. a realní škole v Čáslavi; Klem. Jos. Šandera, kněz ř. premonstr. v Želivě; Vojtěch Polanecký, administ. v Lstiboři. (Moravan Šebestian Kubínek dodal pokladnici 1200 zl., jména pp. účastníkůo známé.)

— Spolek sv. Josefa z Arimathie pochoval v min. prosinci 82 chudé křesťany. Celkem pochováno min. roku 875 a za dvouletého trvání řečené jednoty 1677 osob. Členové spolku přispívají ročně 1 zl. 20 kr. Předsedou jest Staroboleslavský kanovník, p. A. Rost, duch. správce u sv. Jana na Skalce v Praze.

— *Z Písku* přinesly „Pr. Nov.“ zprávu, že tam neznámý lotr okradl milostný obraz Rodičky Boží v děkanském chrámu Páně. Vzal dvě šňůry bobrých perel, šňůru granátů několik velkých zlatých a stříbrných a více menších stříbrných penízů. Chrám bývá skoro až do 6 hodin otevřen, toho použil padouch a dal se tam ve tmě ukryt na noc zavřít. Po krádeži bylo mu snadno z chrámu se dostat, poněvadž hlavní dvěře jen z vnitřku závorou se zastrkují.

Z Moravy. Dle památní knihy Velehradské připutovali na toto posvátné místo min. roku: 1 kardinál (arcibiskup Pražský)

1 arcibiskup (Olomoucký) 3 biskupové, 12 prelátů a 1750 kněží, poutníků všech stavů více než půl milionu.

Z Lince píše „Volksfreund“, že tam prof. Pammesberger alumnům bisk. semináře vykládá o křesť. umění a sice letos o křesť. stavitelství.

Z Dánska uveřejnil časopis „Veillées chretiennes“ zprávu, že nedávno zemřelý král Dánský, Bedřich VII. byl tajný katolik. Kniha v sakristii chrámu v „Notre-Dame des Eremites“ ve Švýcarsku dosvědčuje, že zmíněný král tam přijal velebnou svátost. On prý potají ukázal jistému knězi medaili, kterouž na těle svém nosil. Matka jeho učinila vyznání víry katolické a jest pochována na hřbitově Vatikanském v Římě, kdež prý i on k Církvi katolické se připojil. — Tomu-li tak, zajisté o tom uslyšíme více.

Z Říma. (*Basilika sv. Klementa.*) Milovníkům sv. starožitností i všem, kdožkoli svými laskavými příspěvky o zdar památek náboženských se starají, bude zajisté vhod slyšeti, že badání a kopání v nejstarší podzemní basilice sv. Klementa pokračují s největší rychlostí. Tato neunavená píle bývá přechasto odměněna šťastnými vynálezy, i nebude zajisté nemístné, podáme-li v krátkosti zprávu o době nejnovější. Malbu „al fresco“, která se našla na levé straně větší lodě, vypsál Cav. De Rossi ve svém spisu: „Bollettino di Archeologia Cristiana“, jakmile se počala zrakům badatelovým objevovati. Malba tato objevuje se nyní v celé své kráse, neboť vrstva vápna, která ji zrakům umělcovým zakrývala, již odstraněna jest. Tím jest též odstraněna každá pochybnost o předmětu, který se zde představuje. Když *veliký apoštol Slovanův* odešel z pozemského města tohoto, aby obdržel v nebeském Jerusalemě odměnu za své boje a namáhání, byl pohřben v nejznamenitější basilice křesťanské. Sv. Method, bratr jeho, nadarmo se o to zasazoval, aby mrtvolu bratra svého mohl do své nové vlasti přenést, do áhlí pouze toho, že ctihodné tělo bratrovo mohlo odpočívati u slavných ostatků papeže divotvorného, které oba bratři z Chersonese do domu otce reka tohoto byli přinesli, jenž ve svatyni Boží od nepamětných časů byl proměněn. A zde viděli jsme vyobrazený srdce jímající průvod pohřební. Světec, okrášen znaky biskupskými spočívá na marách, pokrytých koberci okrášenými malými kříži a drahokamy, jež nesou čtyři ušlechtilí mladíci, oděni v dalmatiky. Po stranách jdou dva mladíci, pohybující kouřícími kadidelnicemi a držíce v levicích lodičky na kadidlo. Svatý papež Mikoláš I. v rouše priměřeném

důstojenství svému jde za pohřbem a před ním jahen nesa posvátné znamení našeho spasení. Po straně nejvyššího pastýře spatřují se dva biskupové a dle výrazu vnitřního bolu a truchlivosti, jenž se obráží v jejich tvářích a z paprsků obkličujících hlavy jejich lze nám poznati v jednom z nich lidumilného bratra zemřelého Cyrilla. V pozadí následuje mnoho duchovenstva a velký zástup lidí, a jest velmi nápadné a významné viděti mezi nimi vztýčené tři korouhve poseté malými drahokamy, jež předčí nad kříž řecký, úkaz to, o kterém nevíme, že by se nalezal na posud známých nejstarších malbách. Tento svatý pohřební průvod ubírá se v malou kapli, v nížto dle tahů obličejů a postavy lze poznati papeže při oltáři u prostřed posvátných sluhů, s rukama rozpiatýma, a pozdravuje lid slovy: „Pax Domini sit semper vobiscum.“ (Pokoj Páně budiž vždycky s vámi.) Nechceme šířiti slov o užitku, který z tohoto nového vynálezu vzejde dějepisu církevnímu vůbec, zvláště pak národu slovanskému a umění křesťanskému, věc to zcela nepochybná a jistá. Ačkoliv tato mistrovská nově vynalezená malba, o které jsme právě mluvili, není tak zachovaná jako jiné vynálezy, závodí ona předce s malbami, které představují některé příběhy ze života svatých soudruhů, Klementa I. pap. muč. a Alexia patricia římského. Na levé straně malby představující pohřeb sv. Cyrilla úplné jest zachován vápnem pokrytý obraz al'fresco, který ve svém levém uhlu ukazuje město Chersones a též v kolmé čáře jméno tohoto města: *Cersona*.

Na dně moře rozsáhlého, kteréžto zde vyobrazeno jest a v jehož láně se tu a tam pohybují ryby rozmanitých druhů, objevuje se svatyně, která, jak nám vypravují věrohodné zprávy, byla vystavena k službám Božím na témž místě, kde bylo potopeno tělo sv. Klementa na kotvici uvázané. Oltář okrášen čalouny dle vkusu řeckého, jež nadzdvižené jsou, by možná bylo spatřiti vnitřek, v němž hoří lampy a svíčky voskové k oslavě světce, jehožto nástroj mučnický zde na blízku jest upevněn. Veliké množství věřícího lidu a kněží kráčeji s svým biskupem v čele, aby prokázali čest sv. ostatkům v den výroční jejich památky; tehda podivuhodným zázrakem moře ve dvě se rozdělilo, důkaz to péče, kterouž má Prozřetelnost o sluhu své. Po straně jedné nachází se známá vdova, ježto drží v náručí dítě, a se snaží poctu vzdáti svému přímluvčímu u Boha. Tuto chtěl malíř opět vyobraziti před oltářem, zrovna když její milovaný syn, kterého neopatrně zapoměla pod vlnami moř-

skými, procítil z pokojného spánku po roku plném trudu a strasti. Nad její hlavou čte se v kolmé čáře: „*Mulier vidua*,“ a pod synáčkem PVER. Kdo by nebyl pohnut takým dojímavým úkazem a spolu i takou důvěrou v Boha? Nápis pod tímto jakož i pode všemi jinými obrazy objasňuje úplně událost tuto, tím způsobem, že nebude zapotřebí různých důminek a výkladů. Abychom skromným touhám nábožného badatele učinili zadost, připomeneme následující věc. Prostřed kulatého obrazu objevuje se ctihodný obraz sv. Klementa s tonsurou, an žehná pravici, v levici pak drží knihu zavřenou. Pod ním se nalézá šestiměr: *Me prece ea querentes estote nociva caven-tes.*“ Na pravé straně této vznešené postavy jediné to snad svého druhu, poznali jsme v osobě, která drží v ruce hořící voskovou svíci, Benona z Rapizy, vysoco postaveného úředníka a muže zasloužilého, na proti němu stojí jeho choť Marie, kteráž též drží hořící pochodeň, níže jsou napsána jména jejich v kolmém směru: „*Beno. Domma Maria.*“ V též postavení před Marií nalézá se synáček, jemuž nábožní rodičové dali jméno sv. patrona: *Puerulus Clemens*, jak připojilo podání. A kdybychom se neostýchali dále ve svých důminekách pokračovati, připojili bychom, že on jest syn požehnaní, ježž obdrželi manželé na přimluvu velikého papeže. A za tuto tak velikou milost starali se o vystavení a vykrášlení této basiliky. Ještě dvě osoby přináležící k rodině vypodobněny jsou v tom skupení v pozadí za Benonem, jedna z těchto jest podoba zkušené ženy, jejižto jméno nebylo nám lze přecísti až na dvě písmena G E, druhá podoba představuje dívku a jméno její objevuje se úplně a zní: „*Attilia.*“ Dívka tato jest dcera Benona a Marie, a druhá, o které jsme právě mluvili, zdá se býti vychovatelkyně Attilie. Za Marii na pilíři nalézá se nápis, jenž dodává celku úplnosti, pročej jej sem klademe:

† In nomi — ne Dñi — Ego Beno — de Rapiza — p. Amore — Beati Cle — mentis — et redemp — tione ani — mee pingere fecit. (Dle „*Oserv. Rom.*“ S.)

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*,“ časopis kazatelský. Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, k. arcib. střídník, s mnohými spolupracovníky. Právě vyšel svazek *čtvrtý*, (březenový čili *velikonoční*.) Zahnuje v sobě pokračování kázání postních: IV. Žel a lítost. Sv. Petr vzor lítosti pravé, a Jidáš Iskariotský, vzor lítosti liché. V. Opravdivé předsevzetí. Pilát měl předsevzetí dobré, avšak bez účinku, poněvadž ne-

bylo pevné. VI. Zpověď. Jeden z lotrů vyznal hříšnost svou a dosáhl odpustění; i my musíme hříchy své vyznávati, chceme-li jich odpustění dosáhnouti. VII. (na velký pátek): Zadostičinění. Hříšníci jsou povinni, Bohu dosti činiti, ač Kristus za hříchy dosti učinil. Na ned. 4. v postě: výklad sv. evangelia. Na ned. 5: Zaslíbenost rozumu a zatvrzelost srdce. Na slavnost sv. Josefa, pěstouna Páně: Život sv. Josefa a čemu se z něho učiti můžeme a máme. Na ned. květnou: Proč se tenkrát slavně bral do Jerusalema Pán Ježíš. Na den slavný z mrtvých vstání Páně: a) Z mrtvých vstání Kristovo poskytuje nám nejmocnější útěchu v životě i ve smrti. b) Duchovní smrt a duchovní z mrtvých vstání. Na pondělí velikonoční: a) Cesta do Emausu. Co na cestě té učenníci mluvili, co slyšeli a co konečně viděli? b) Výklad sv. evangelia. Příležitostné řeči: a) při svěcení nového kříže v obci: Obraz ukřižovaného Spasitele/mocně hlásá lásku Boží k nám lidem a věřícím jest nevyvázným pramenem útěchy a posily. b) Při svěcení nového kříže v poli: Jak blahodárně může a má na křesťana působiti v poli postavený kříž. Šest řečí jest od vp. Em. Doležala, všechny ostatní od p. vydavatele.

— Vel. kněz Frant. *Doucha* ku své značné řadě obrázkových spisův pro děti připojil zase nový: „*Živé kukátko*,“ jenž má jednu zvláštní novou věc: na obrazech totiž se nacházejí figurky *pohyblivé*, jejižžto rozmanitě, lehkým zatažením způsobeně pohyby podle toho jsou, aby k obveselení malých přispěly. Přidané verše, ve chvalně známém způsobu činného spisovatele sepsané, jsou podle stupně pojímavosti oněch, k jichžto zábavě a poučení jsou určeny.

— „*Bůh můj a mé všecko.*“ Modlitební kniha pro katolické křesťany. Obsahuje modlitby ranní, večerní, mešní, k sv. zpovědi a k sv. přijímání, sv. křížovou cestu, litanie a a písně. Vydal P. Pavel Jos. Pelikovský, kněz řádu Františkánského, novicmistr, ředitel třetího řádu českého shromáždění v Praze atd. Tisk a náklad kat. kněhupectví B. Stýbla v Praze. Vydáno latinkou s 3 rytinami a titulní vignetkou. Stran 379 (od str. 312 jsou písně.) — Tamtéž vydán frakturou: „*Růžový věneček*,“ uvitý z rozličných pobožností ku počtě nejsvětější a nepoškvrněné Panny a Matky Boží Marie. Rukověť pro spoluoudy bratrstva živého růžence uspořádaná od Ignáce Bílka, kaplana atd. v Nové Pace. Se schválením nejdůst. bisk. konsistoře Kralohradecké. Druhé opravené a rozmnožené vydání. S obrázkem, stran 356.

— Správní výbor „*Zlaté knihy*“ v Písku činí známo: Které dívky dají zapsati se do „*Zlaté knihy*“ do konce ledna t. r. dostanou ještě lonské knížky na památku tisícileté slavnosti vydané. Diplomy, které se neodbudou, nemají se posílati nazpět, nýbrž uložiti a chovati v zásobě pro údy, jenž později přistupovati budou.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci *prosinci* přisoupili: Z arcidiecése *Pražské*: Frant. Herzog, bohoslovec v kníž. arc. sem.; vp. Václav Nykles, farář u sv. Vojtěcha v Praze; Barbora Syřišтова z Kladna; Marie Distlova z Březových Hor; Vincentia Mouchova z Chonova; rod Jana Šefruy v Narisově; škola Vysočanská; Jan Holub v Kouřimi; Václav Čejka, bohoslovec v Praze; Václav Marek v Smilovicích; Marie Houbova z Vinařic; Kateřina Doktorova z Plzně; Marketa Koukolíkova z Plzně; vp. Josef Petras, kněz církevní v Brandejse nad Labem; Jan Bečka v Karlíně; Barbora Milovanská v Uhlířské Janovici. Z diecése *Litoměřické*: Vel. p. Antonín Černovický, kaplan v Rožďalovicích; Barbora Koucká tamtéž; Frant. Maurer, štud. v Žatci (rod. z Velhoty). Z diecése *Kralohradecké*: Škola farní Slatinanská; Jan Bureš v Oupici u Náchoda; Jan Trávníček v Oustí nad Orlicí; Marie Křížkova v Arnoštově; Anna Spálenská v Polné; Frant. Horáček v Poličce; Josef Divíšek v Pečíně; škola farní v Žamberku; Vojtěch Šlechta v Luži. Z diecése *Budějovické*: Frant. Čejka z Vlkonic; Marie Mladova z Malého Ježova; Václav Koubek v Hostí; rod Matěje Huberta v Kamenici; rod Josefa Ferdin. Jaroše, učitele v Pravíkově; rod Antonie Vesecké v Malém Ježově; Jan Ourada v Milevčích; † rod Václ. Sladovníka v Horčapsku; Františka Trínkova v Blatné. Z *Olomoucké* arcidiecése na Moravě: Anna Fojtíková ve Lhotě; knihovna chudých obce Roketnické; Jaroslav Kozánek, študující v Kroměříži; Rosalie Skalova v Dřevohosticích u Přerova; Josef Skřenek v Troubkách; † rod Jakuba Čecháka ve Veřovanech; Josefa Borekova z Lohodí; rod Marianny Lešanské v Bilovicích; Barbora Byčánova v Huštěnovicích; obec Hochštyňská; František Vomečka v Hluzově; Sigmund Kukeška z Hlubotce; Marta Stoklasova z Hlubotce; rod Jakuba Gurka ze Studené u Ratiboře v Slezsku; Bratrstvo krve Pána Ježíše v Pišti v Slezsku, Albertina Hrachovcova z Křenovic; Marianna Galusova v Komárném; Veronika Vranova v Rožnově; Teresie Petrova z Hluzovic; rod Josefa Urbančíka v Lideřovicích; Spoluzaklad. Mariana Kiralova v Chudobíně; rod Františka a Aloisie Drahorádových v Uher. Hradišti; Josefa Navrátilova z Konic; Antonie Koutná v Lipňanech; Josefka Králíková v Morkovicích; seminář pacholíků v Kroměříži. (Pokračování.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési *Pražské*.

V Pánu zesnuli:

P. Petr Fr. X. *Schweigert*, býv. profes. na gymn. v Žatci a v Bochni, vysl. farář, kněz ř. pre-

monstr. na Strahově, dne 7. ledna; (nar. v Praze 1. pros. 1795, posvěc. 11. února 1819); p. Jos. *Sklenář*, farář n Nelahozevsi, dne 5. ledna, (nar. v Praze 27. srpna 1826 kněz od 27. července 1851).

Ve správé duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Zuleger*, za far. do Paulusbrunnu;
- p. Vojt. *Zuman*, far. v Košticích (diec. Litom.), za faráře do Račíněvsi;
- p. Jan *Tischer*, kapl. v Benešově, za administrátora do Chotýšan;
- p. Ant. *Patera*, kapl. v Bezdědicích, za ministr. do Praskoles;
- p. Jan *Jaenig*, vychovatel bar. Walterskirchena, za kapl. do Žlutic;
- p. Jiří *Kotyza*, kněz ze shromážd. nejsv. Vykupitele, za kapl. u sv. Apolináře v Praze;
- p. Jos. *Mottl*, kapl. v Minicích, za administr. do Nelahozevsi.

Uprázdňená místa:

Chotýšany, fara patron. dědiců Josefa a Frant. hrab. Vratislavů, od 12. ledna;
Nelahozeves, fara patron. p. Ferd. kníž. Lobkovic, od 13. ledna.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnuli:

- p. Vinc. *Sauer*, děkan v Nové Kdyni, sekret. vikar. Domažlického, dne 9. pros. 1863, (nar. 25. ledna 1809; kněz od 25. července 1832);
- p. Frant. *Lauša*, kněz na odpoč., zámec. kapl. v Němčicích, dne 17. pros. 1863, (nar. 14. srpna 1797; kněz od 24. srpna 1824.)

Vyznamenán jest:

- p. Vavřínek *Kiviš*, kněz na odpoč. senior diecése, jmenován bisk. notářem.

Ve správé duchovní ustanovení jsou:

- p. Augustin *Zettl*, prvofarář v Srbech, za děkana v Hostouni;
- p. Ant. *Jenne*, prvofarář v Habartcích, za far. do Budslavic;
- p. Vinc. *Kary*, administr., za faráře v Pivoňce;
- p. Tomáš *Schebestl*, kaplan v Křemži, za faráře ve Lštině;
- p. Karel *Konrád*, kapl. v Hostouni, za ministr. do Srb;
- p. Frant. *Čermák*, kapl., za administr. v Nové Kdyni.

Uprázdňená místa:

Nová Kdyně (Neugedein), děkanství patron. hrab. Stadionu, do 1. února.
Srby, fara patron. kníž. Trauttmannsdorffa, do 1. února;
Habartice, fara nábož. matice, do 10. února

Příspěvky. Na chrám sv. Cyr. a Methoda v Karlíně: z kolatury Chlebské 4 zl.

Přiloženo: Pozvání ku předplacení na: „Život Pána našeho Ježíše Krista.“ Sepsal dr. J. E. Bílý. Sklad Karla Bellmanna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
muj se nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Prísł. XIV, 34.)

Neděle Devítník. (Septuagesima.)

V prvním věku křesťanském předcházel velikonoční svátky jako až podnes postní doba; a však nebyl všude stejný počet kajících dní k tomu ustanoven. Na mnohých místech trval půst čtyřicet, jinde padesát, a opět jinde i sedmdesát dní. Protož na mnohých místech započínala se *postní doba* buď 50, jinde zase 60 aneb i 70 dní před velikonočí, až posléze pro zachování jednoty ustanoven jest postní čas církevními zákony na 40 dní. Jestli tedy neděle řečená *Devítník* devátá neděle před velikonočí, jenž slove latinsky *Septuagesima* (t. j. sedmdesátý den): protože se od této neděle až do velikonoce 70 dní počítá. Podobně následující dvě neděle *Sexagesima* a *Quinquagesima* (t. j. šedesátý a padesátý den) po latinsky se nazývají. Zdá se, jakoby Církev ustanovením sedmdesát dní věřícím chtěla na paměť uvoditi 70 let zajetí babylonského. Jako Židé skrze 70 let v zajetí pro přemnohá přestoupení svá pokání činíce toho sobě zasloužili, že jim bylo opět možno do zaslíbené země vejíti: tak i prvotní křesťané zachováváním sedmdesátidenního postu zásluh sobě k nabytí milosti Božích shromažďovali.

Nebudiž tedy divno, že v těchto prvopostních týchdech při nedělních službách Božích vše dle starobylého způsobu jako v postě se zachovává. Vidíme, ano kněz v rouše fialovém k

oltáři vstupuje; není pak chvalo zpěv Gloria neb jiný radostný žalm, jenž by nás k oslavení Boha vyzýval; anobrž mnohý jiný obřad pamatuje nás, že kající doba se přibližuje, ač v obecném životě všelicos ještě dovoleno, co nápotom v svatém čase postním se zapovídá. — Modlitby církevní a svatá čtení kteráž se v těchto nedělích postní čas předcházejících věřícím předkládají, k tomu směřují, aby v nich duch kajcnosti byl vzbuzován, a jich srdce k nastávajícímu času postnímu připravována byla. Tak hned v neděli *Devítník* Církev lká a volá k Bohu s velikým kajcínkem řkoucí: „Bolesti hrobu obklíčily mne: zachvátila mne osidla smrti. V ouzkosti své vyzýval jsem Hospodina a k Bohu svému volal jsem: i vyslyšel z chrámu svatého svého hlas můj.“ (Žalm 17, 6.). A z laskavého srdce svého vylévá Církev prosby k Bohu za své hříšné syny o milost a smilování: aby ješto za své viny soužením spravedlivě bývají trestáni, pro zvelevení Jmena Božího milostivě zase byli vysvobozeni. (Modlitba církevní). V epístole té samé neděle napomíná nás Církev, bychom úzkou branou pokání a umrtvení usilovali do nebe vejíti, kamž vcházejí toliko ti, jenž sobě násili činí. Slovy apoštolskými vzbuzuje nás takto: „Bratři, zdaliž nevíte, že ti, kteří v závod běží, všickni zajisté běží, ale jeden bere základ?“ (1. ke Korint. 9, 24—27.) A v evangeliu (sv. Mat. 20, 1—17.)

otvírá ústa svá a volá k nám s nebeským hospodářem: „*Jdětež i vy na vinici mou!*“ Nestůjtež již na trhu, života zahálející; anobrž spasení své neustávajíce konejte. —

Podobným způsobem modlí se a napomíná církev svých věrných v neděli I. a II. po Devítníku. V neděli druhou po Devítníku horlivěji k času postnímu se chystajíc, své věrné naň připravuje, představuje jim v evangeliu (Luk. 18, 31—43) Krista Pána ubírajícího se do Jerusalema a kráčejícího na smrt; aby uvážice hořké utrpení a Jeho vroucí k nám lásku, šlépějí Jeho následovali. Také v ohledu na kněžstvo, kteréž povoláno jest, aby zvláště v nastávajících postních dnech brímě dne a horka snášelo, dobře a trefně tyto tři neděle záměrům Církve odpovídají. V neděli Devítník učí Kristus náměstka svého Petra a všechny stoupence jeho způsobu, jakýmby dělníky na vinici posílali měli. Na neděli I. po Devítníku svatý Pavel, jenž více nad jiné pracoval a símě slova Božího po všem všudy světě rozsíval, dělníkům na vinici Páně za vzor a za příklad se vystavuje. V neděli II. po Devítníku praví Kristus učenníkům svým: „Aj, vstupujeme do Jerusalema,“ spolu slepému zrak navrácuje, aby dělníky na vinici své posílal a je osvětil, jimžto i dí: „Chceti kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj; kdo mne následuje, nechodí v temnosti.“ —

Slušnot zajisté, aby věřící uposlechnouce mateřského hlasu Církve, v těchto týchdnech postní čas předcházejících, ač v nich postiti se dlužní a vázání nejsou, všelijakých kratochvílí a marnosti tím bedlivěji se zdržovali, čím prostopášněji synové světa za těchto dnů sobě počínají, marnotratenství a hříšným těla rozkoším se oddávajíc.

K. B. Císař.

Prosba Církve.

Pohled, Otče všeho tvor,
Na pláč, prosby, na pokoru,
S jakou, znaje svoji mlobu,
K Tobě jdeme v *postní* dobu.

Sedmibolestná Rodička Boží.

Rozjímání postní.

„Na úpění matky své nezapomínej.“ (Sir. 7, 29.)

(*Úvod.*) Církev sv. nazývá Marii Pannu „Královnou mučenníkův, Matkou bolestnou a to vším právem. Nebylať arci ukřižována jako sv. Petr, nebyla sfata jako sv. Pavel, nebyla kamenována jako sv. Štěpán: však nicméně byly bolesti její *větší a déle trvaly* nežli bolesti kterýchkoli mučenníkův.

a) Bolesti Marie Panny byly větší než bolesti jiných trpitelův; neboť tito trpěli na těle, ona však na duši. „Maria“, praví sv. Bernard, „nestala se mučennicí mečem katovým, nýbrž převelkou bolestí srdce.“ A věru což jest bolest těla naproti bolesti srdce? „Všeliká rána,“ čteme v Písmě svatém, „jest zármutek srdce.“ (Sir. 25, 17.) Jako moře množstvím a hořkostí vod svých vyniká nad vody ostatní: v tétož míře bolest duše převyšuje bolest těla. Svatí mučenníci obětovali Bohu sebe, Maria život Syna svého, který jí nad život vlastní byl dražší. Kdož by nevěděl, že bolesti dítek jsou i bolesti matek? Co Kristus Pán na těle trpěl, trpěla Matka jeho na duši. „Rány Krista umírajícího,“ dí sv. Bernard, „byly rány Matky truchlící.“ Bolesti Ježíšovy byly bolesti Mariiny. „Srdce Marie Panny,“ píše sv. Vavřinec Just., podobalo se zrcadlu, v němž bylo viděti všechny rány a bolesti Ježíšovy.“ Ano, Matko Páně! tys „Královna mučenníkův,“ neboť bolesti jejich byly nepatrné u přirovnání s utrpením tvým.

Čím větší láska, tím větší bývá i bolest, trpí-li, ježž milujeme. Příčinou muk svatých mučenníkův byla víra, příčinou bolesti Marie Panny — láska. Sv. Pavel píše ku Korintským: „Nyní pak zůstávají víra, naděje, láska, tyto tři: ale větší z nich jest láska.“ (1. Kor. 13, 13.) A jak vysoko stojí láska nad vírou, tak převyšuje Maria mučennictvím svým svaté mučenníky. Což byla láska jejich proti lásce Matky Páně! Jako slunečnice vždy k slunci se obrací, tak i srdce Rodičky Boží v horoucí lásce vezdy se obracelo k Ježíši, slunci spravedlnosti. Maria milovala Ježíše jakožto Boha svého tak vroucně, že mohli i andělé s ním sestupovati a od ní lásku se učiti. Maria milovala Ježíše co svého Spasitele, a její láska k Němu byla vřelejší než láska lidí všech dohromady. Maria milovala Ježíše co svého Syna jednorozeného, co nejdražší plod života svého panenského. „Že Maria,“ praví sv. Jarolím, „více milovala než všichni, byla i bolest její větší nežli všechněch.“ Mučenníci mnoho milovali Pána Ježíše, jmění i život obětovali za Něho; že však od nikoho nebyl

více milován nežli od ní, byla i bolest její větší než všech mučenníkův. Sv. Brigita dí o Rodičce Boží: „Ona byla Synu při umučení jeho nejbližší, neopustila Ho, stála nejbliže kříže jeho; a jako více boli, co srdci jest bližší, tak bolest jeho stala se jí větší než-li ostatním.“ Sv. Bernardin Sien-ský dokládá: „Kdyby bolest Marie Panny mezi všecky tvory, jenž trpěti mohou, byla rozdělena, všickni by ihned umřeli.“ Maria trpěla již tehdaž, když nebyla ještě Matkou Páně. Sv. Brigita dí o Rodičce Boží, že více naplněna byla Duchem svatým než všichni proroci, že všem předpovědáním o Mesiáši lépe rozuměla než věštcí Páně. Vědouce tedy, co všecko On trpěti bude pro vykoupení světa, již tehdaž měla útrpnost s tímto neviným Beránkem, již tenkrát započalo její mučennictví. Mnohem větší staly se bolesti tyto, když počala Syna Božího, když uslyšela pro-roctví Simeonovo. Ustavičně Ho viděla umíratí před svýma očima, každé pomyšlení na jeho umučení proniklo duši její co ostrý meč. Což teprv trpěla v tu dobu, když Jej viděla umíratí smrtí tou nejpotupnější a nejukrutnější, když stála pod křížem! Tenkrát mohla volati s prorokem Jere-miášem: „Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.“ (Pláč Jerem. 1, 12.) Snad po smrti Ježíšově přestala bolest její? Sv. Brigita praví, že Matka Páně i po na nebe vstoupení Syna svého stálou měla upomínku na jeho ukřižování, že až do smrti své trpěla. Jako s růží trny rostou, tak měla i nejbla-hoslavenější Panna, tato růže duchovní, bolest tu největší povždy za společnici svou. Po smrti Ježíšově vzdychala jako sv. Pavel: „Žádost mám rozdělenou býti a býti s Kristem“ (Filip. 1, 23.); volala jako sv. Teresie: „Umírám, že neumírám“ Bez Ježíše byl jí život trpěti než ta nejkrutější smrt. Ale Bůh chtěl, aby trpěla, a Maria Jemu ve všem zcela jsouc odevzdána volala: „Aj dívka Páně, staniž se.“ (Luk. 1, 38.) Jako Pán Ježíš jest „Král mučenníkův“, tak podobně jest Maria „Královnou jejich.“

b) O Matko Páně! tyto bolesti pro nás jsi trpěla. Syn tvůj za nás umřel, tys Ho za nás obětovala, my jsme příčinou bolesti tvých. „Jako Pánu Ježíši,“ dí Albert Velký, „děkovati máme za utrpení, které z lásky k nám podstoupil, tak Marii díky vzdávati máme za utrpení, které pro blaho naše snášela; nebo jediná útěcha její byla, že bolestmi Synovými, kteréž i její byly bolesti, svět bude vykoupen.“ Cím se od-platíme tobě za lásku tuto, jakou ti dáme náhradu za bolesti tvé? Z vděčnosti k tobě chceme často rozjímati o bolesti tvé.

Zdárné dítky truchlí nad hořem matky své, těšice ji dávají jí na jevo útrpnost svou. Maria jest Matka naše, v bolestech svých pod křížem, když krev umírajícího Ježíše za nás tekla, přijala nás všechny v Janovi za děti své. Mohloliby srdce naše zůstatí ledové, když Matka naše mečem bolesti srdce má probodené? Mohloliby srdce naše býti zatvrzelé, když vidíme Matku svou státi na Kalvarii se srdcem zraněným? Ctěme Matku bolestnou, rozjímejme hoře její! Vždyť sám Syn její měl s ní útrpnost. Sv. Bernard praví, že Ježíši na kříži větší bolest působila útrpnost, kterou měl s utrpením Marie, nežli jeho vlastní muky. Sv. Jan, miláček Páně, často s Marií konal cestu křížovou rozjímaje o bolestech jejich, totéž činila i Maria Magdalena. Uctění Matky bolestné jest Bohu *milé a nám prospěšné*. Velké má Bůh zalíbení v těch, kdož ctí Královnu mučenníkův. Pán Ježíš zjevil blah. Veronice z Binasco, že větší takměř má radost nad slzami, jež pláčeme nad jeho Matkou bolestnou, než nad slzami, které věnujeme jeho umučení. „Věz, dcero má!“ pravil k ní, „slzy prolité nad mým umučením jsou Mi velmi drahé. Ale že Marii, matku svou, nesmírně miluji, jest Mi mnohem milejší, když rozjímaš bolesti, kteréž při smrti mé trpěla.“ Rovněž i sv. Brigita viděla u vytržení v chrámu „Marie Sněžné“ v Římě, jak převelkou cenu mají v nebi bolesti Panny Marie. Z těch příčin množil se počet pobožností k bolestné Rodičce Boží. Církev sv. zasvětila bolestem jejím pátek před týdnem pašijovým a jeden den v měsíci září; ano založen i řád Ser-vitův, (sluhův Marie Panny) jehož účelem jest uctění bolesti Panny Marie.

Avšak i velmi prospěšné nám jest ctiť Královnu mučenníkův. Předmětem všech Marianských pobožností jsou radosti aneb bolesti Matky Páně. „V radostech,“ praví jeden církevní spisovatel, „jest Maria dluž-níci Syna svého, kdežto v bolestech jest On v jistém smyslu dlužníkem jejím.“ Svými bolestmi, jak učí sv. otcové, Maria takřka nutí Syna svého, aby jí všeho udělil, začkoli Ho prosí. „Pán Ježíš,“ dokládá sv. Anselm, „k těm se blíží, kdož nábožně roz-jímají bolesti Marie Panny.“ Uctění této Matky bolestné jest znamením vyvolených Božích. „Člověk,“ praví církevní spisovatel (Cartagena), „může to míti za nejjistější znamení svého vyvolení, když útrpnost má s Matkou nejbolestnější; neboť staří nám vypravují, že Pán Ježíš nejsvětější Panně udělil, aby ctitelové materských bolesti jejich každé dosáhlí milosti, k spasení po-třebné, zvláště před smrtí aby nabyli mi-losti dokonalé lítosti nad hříchy.“ Ctěme

tedy Matku bolestnou, rozjimejme sobě často bolesti její, a ona vymůže nám pokladů nebeských.

Celý život nejblahoslavenější Panny jest nepřetržená řada bolestí, takže počet jejich ani nemůžeme udati. Avšak Církev sv. obzvláště 7 bolestí jejich předkládá věřícím k přemýšlení a uctění.

Bolestné bylo pro Matku Páně: 1. Simeonovo proroctví, 2. utíkání do Egypta, 3. pohřešení dvanáctiletého Ježíše, 4. setkání se s Ježíšem kříž nesoucím, 5. usmrčení Ježíšovo, 6. probodení jeho boku, 7. jeho pohřbení.

Těchto sedm bolestí Matky Boží budiž předmětem našeho rozjímání. Královno mučenníkův, vypros nám k tomu Božího požehnání!

I. Proroctví Simeonovo.

„A tvou vlastní duši pronikne meč.“ (Luk. 2, 35.)

Od narození Páně uplynulo 40 dní. Andělé dozpívali své „Sláva Bohu na výsostech,“ pastýřové vzdavše úctu Božskému Spasiteli navrátili se ku stádům svým, mudrcové od východu obětovavše Mu dary odešli do své vlasti, hvězda, kteráž je vedla do Betléma, zanikla v šeru nočním. Maria plesá; vždyť se Synáčku jejím klaní nebe i země, andělé i lidé, Židé i pohané. Devět měsíců a 40 dní patřil Ježíš Marii, byli to dnové převélké blaženosti. Tím větší tedy byla bolest, která se po radosti této uhostila v srdci jejím. Maria provázena sv. Josefem, nesouc Syna svého na rukou ubírá se do Jerusalema, aby se podrobila zákonu očišťování, Bohu obětovala dítě své. „O chvátej, chvátej, Matko Páně, abys Bohu přinesla obět Boha hodnou; spěchej do chrámu, abys Bohu Boha obětovala, poklad svůj, poklad světa, abys navrátila Syna Otcí, kterýž Jej poslal na svět; pospěš k Jerusalemu, abys byla prvním knězem Zákona nového, abys obětovala Syna svého přísné spravedlnosti Boží ku pokoji nám hříšníkům.“ Maria vchází do chrámu Jerusalemského, kdež před nedávnem 12 let Bohu sloužila. Přináší Hospodinu obět, dvě hrdličky, obětuje Syna svého. „Obětuj již,“ volá sv. Bernard, „obětuj, Panno svatá, Syna svého, představ Pánu požehnaný plod života svého. Nám všem ku smíření přines obět svatou, Bohu milou. Ovšem, přijme Bůh Otec tuto novou obět, tento nejskvostnější dar.“ Jak milá byla Bohu obět tato! Maria svoluje, aby Syn její umřel za hříšníky; Bůh žádal od ní svolení tohoto, jakož dříve jen se svolením jejím vložil se Bůh v její život panenský.

a) Nyní přišel do chrámu, veden Duchem svatým Simeon, stařec spravedlivý a

bohobojný, očekávající potěšení lidu Israelského, on obdržel od Boha zaslíbení, že neumře, lečby prve ušel Krista Pána. Simeon poznal Spasitele světa, Maria mu Jej dává na lokty, a v Ném nám všem. Stařec radostí omladnul, pláče, klaní se Božskému dítěti, líbá, objímá Je, tiskne k srdci, mluví k Němu: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji.“ Maria se raduje, že Simeon v Synu jejím ctí Spasitele světa. Ale toutéž dobou jme se stařec mluvití dále, osvěcen Duchem svatým: „Aj postaven jest tento ku pádu a ku povstání mnohým, a na znamení, jemuž bude odpíráno: a tvou vlastní duši pronikne meč.“ (Luk. 2, 34—35.) Jakoby řekl: „Ty jsi nejpožehnanější mezi ženami, jsi Matka Páně, Matka Vykupitele světa. Ale právě proto budeš i ty největší bolesti trpěti. Dítě toto se narodilo, aby svět vykoupilo a oblažilo. Mnozí však neuvěří v Něj, těm bude ku pádu, ti trestu neujdou. Od těch Mu bude odpíráno, ti Ho budou pronásledovati, usmrtí Jej, a krev jeho bude jim k záhubě. Proto ostrý meč bolesti pronikne tvé srdce.“ Tak mluvil Simeon, a srdce Marie Panny naplněno jest bolestí tou nejtrpčí. Svatá rodina vrací se do tichého Nazareta, však Maria nese s sebou meč hluboko do srdce zabodnutý. Až dosud bylo před duší její utrpení Synovo jako rouškou zahaleno, slovy Simeonovými odhrnuto jest roucho toto, a velký obraz rozvinut před očima jejíma, na němž umučení Páně jasně, zřetelně a do podrobnosti bylo nakresleno. Vědělť již dříve, že Syn její svět vykoupí; avšak z řeči Simeonovy, — di sv. Teresie — jasněji a zřejměji poznala, jaké muky a jak hrozná smrt Jeho čekají, s jakým nevděkem potká se láska jeho. — Ó Matko Páně! se srdcem radostným spěchala jsi do Jerusalema, se srdcem zraněným vracíš se do Nazareta. Slova starcova ustavičně ti tanou na mysli, ty vidíš v duchu, jak ve všem Synu tvému bude odpíráno. Ty víš, že tvůj Ježíš jest moudrost věčná, že bude pravdu nebeskou hlásati, ale již víš také, že Ho prohlásí za rouhače, falešného proroka, že nad Nim lež bude vítězíti. Ty víš, že Syn tvůj jest nejsvětější Bůh, ale také vidíš v duchu, jak mezi zločince počten a co zločinec usmrčen bude. Ty hledíc do budoucnosti vidíš, jak Mu bude odpíráno i od jeho učenníkův, jak Ho jeden zradí, druhý zapře, ostatní opustí. Zdá se mi, jako bych viděl Marii, ana stanouc obrácí se k Jerusalemu, hledí k hoře Olivetské, ku Kalvarii, vzdychá, z očí jí slzy kanou. Pojednou rozlehá se v duši její strašný křik: „Ukřižuj, ukřižuj Ho,“ a jakoby se bála o dítě své, rychleji kráčí k Nazaretu.

„Meč,“ píše sv. Jarolím, „kterým slova Simeonova probodla srdce Mariino, zaryl se hluboko a tak vězel, aby stále krvácelo a rány se nehojily.“ Když Davidu králi oznámil prorok Náthan, že mu syn umře, (2. Král. 12.) takovou bylo srdce jeho naplněno bolestí, že stále plakal, se postil, na holé zemi spal. Což musila trpěti Maria, vědouce, jaká smrt, jaké muky čekají na Pána Ježíše! Velká bolest svírala srdce Abrahamovo, když pohlédl na svého syna Isáka, jehož měl ztratiti. Byly to tři hořké, bolestné dny cesty k hoře Moria. I Pán Ježíš byl obětí, kterou Maria měla opatrovati až ku dni obětování. Křesťané milý, ptej se víry své: Co jest člověk, co jest Bůh, co byl Isák, co jest Kristus Pán? Oč níže stojí člověk pod Bohem, Isák pod Ježíšem, o to byla menší třídenní bolest Abrahamova, porovnáš-li ji s bolestí, kterou 33 let snášela Maria. Dobře dí sv. Brigita, že neminula hodina v životě jejím, by bolesti touto nebyla mučena. Když svého Ježíše libala, tanulo jí na mysli ono políbení, kterým zrazen bude; když jeho svaté údy v plénky zavinovala, zpoměla sobě na provazy, jimiž někdy svázán bude; když Ho choditi užívala, zdálo se jí, jako by Jej viděla jíti cestou křížovou; jestliže sv. hlavu jeho k srdci tiskla, myslela na onu trnovou korunu, kterou někdy zbodána bude; když Jej oblačela, zpomínala sobě, že jednou oděv s Něho budou trhati; když Jej spícího na lůžko kladla, měnilo se jí lože v kříž, na němž bude trpěti; kdykoli pohlédla na ruce a nohy jeho, viděla též hřeby, jimiž ony proklány budou; když Mu pokrm dávala, zpoměla sobě na žluč a ocet, jichž mu po čase budou podávati. Ano, meč bolesti utkvěl v srdci Rodičky Boží, ona mohla volati se žalmistou Paně: „Bolest má jest před obličejem mým *vždycky*.“ (Žalm 37, 18.) Pán Ježíš „prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí.“ (Luk. 2, 52.) Byl-li Kristus Pán od jiných lidí milován, jakž Jej milovala Maria! Krása, libeznost Ježíšova, meč Simeonův každou dobou jí hlouběji vrazily do srdce; rostoucí láska její k Němu byla klavírem, kteráž na meč ten stále padalo, aby tím větší trpěla bolestí. Maria mlčí, skrývá bolest svou před Synem; On zná hoře její, má s ní útrpnost, rád by jí pomohl, ale nemůže; vždyť Otec nebeský chce, aby trpěl, a ta jest i jeho vůle. — O Matko bolestná! tvá nejvroucenější láska k Ježíši vrazila ti první meč do srdce; žes Jej mnoho milovala, proto jsi též mnoho trpěla. Matko Páně! ozbroj se statečností, brzy přijde hodina, kdy očima tělesnými spatříš v skutečností, co jsi až posud viděla pouze v duchu.

b) Maria milovala svého Ježíše z celého srdce svého tak věle, jako žádný před ní a po ní; že Syn její jest lásky nejhodnější, chtěla a chce, aby Jej všickni milovali. Žalem hynula, kdykoli sobě zpoměla na ty zástupy nevďěčných křesťanův, kteří na lásku Boží zapominajíce krev za ně vylitou nohama šlapati budou. Ona vidí v duchu ty nesčetné zástupy hříšníků se srdcem zatvrzelým, ledovým; vidí jejich pád, jejich záhubu, ví, že by jim lépe bylo, kdyby Syn její za ně netrpěl a neumřel; neboť těm bude ku pádu, těm bude krev jeho or telem smrti, zákon jeho přísným žalobníkem, příčinou věčné zkázy. Pán Ježíš modle se v zahrádě Getsemanské krví se potil, ne proto, že znal bolesti, které Ho čekaly, ale více proto, že viděl všechny ty nevďěčníky, za něž nadarmo poteče krev jeho. Nebyli-li srdce Ježíšovo se srdcem Panny Marie co nejužší spojeno? Necítilo-li srdce Marie Panny, co cítilo srdce Ježíšovo? Což tedy divu, že hořem hyne, vidouc, jak smrt Páně nebude mnohým studnicí života, nébrž výrokem odsouzení!

Královna nějaká měla by syna jediného, nevinného, lásky nejhodnějšího, všemi ctnostmi proslulého. Syn tento chtěl by umříti za zločince k smrti odsouzeného. Tu by matka se dověděla, že právě onen nešťastník chce býti synu jejímu katem nemilosrdným, že přemýšlí, jak by jej před očima jejíma co neukrutněji mučil, že sobě přeje, aby syn její stokrát obživil, aby jej stokrát mohl trýzniti: mohla by na ukrutníka toho bez bolesti a ošklivosti pohlédnouti, sobě zpomenouti? Maria jest tato královna, Pán Ježíš ten syn, každý hříšník ten zločinec k smrti věčně odsouzený, pro něhož Kristus Pán na kříži umřel, aby mu otevřel bránu ráje zavřeného. Chtěli bychom Jej hříchy svými znova křížovati? nesmírnou lásku jeho k nám nevďekem spláceti? Nikoliv, nikdy! My chceme Ježíše z celé duše své milovati, abychom takým způsobem potěšili Matku jeho bolestnou. Maria to žádá na nás; ona pravi k nám: „Chceš-li se spojití se mnou, miluj Syna mého.“ Není-liž ta duše nejšťastnější, která muže říci: „Já miluji Ježíše, a Ježíš miluje mne?“ Láska k Němu jest život. „Kdo nemiluje,“ dí sv. Jan, „zůstává v smrti.“ (I. Jan, 3, 14.) Bez lásky k Ježíši nikdo se nestal svatým, nikdo nepřišel do nebe, kdež jest jenom láska. Milujme Ježíše z celého srdce svého co jediný poklad svůj; milujme Jej srdcem celým, nerozděleným, milujme, co On miluje, nenávidímež, čehož On nenávidí. Milujme Ježíše ze vši duše své: rozumem, pokud nám to možná, snažme se Jej poznati; nebo čím více Jej budeme po-

znávati, tím více Jej budeme i milovati; milujme Jej vůli svou, ať se ve všem podrobujeme vůli jeho nejsvětější, ji v ničem neodporuje. Milujme Ježíše ze vši mysli své, potlačujme náruživost, aby neudusily touhy naší po spojení s Ním. Milujme Ježíše ze vši síly své, číňme dobré, plňme dokonale sv. zákon jeho, konejme všecko k větší cti a slávě jeho. Kéžby každý z nás zvolati mohl se sv. Františkem Serafinským: „Můj Bože a mé všecko!“ Vrouci a vděčná láska naše k Pánu Ježíši budiž Marii náhradou za první bolest její.

(Pokračování.)

Kázání,

kteréžto činil o závěrečné slavnosti tisíciletého jubilea Cyrillomethodějského (31. pros. 1863.) v slovanském národním chrámu sv. Jeronyma v Římě kanovník Fabi.

„Ježíš Kristus včera i dnes, Onť i na věky.“
K Žid. 13, 8.

Dnes dokonáváme, Nejmilejší, slavnost tisíciletého jubilea, radostnou to památku onoho dne přestátného, kdežto apoštolé slovanští Cyrill a Method, když byli hlásající evangelium prošli Chersones, Thracii a Illyrii, konečně i v Moravě nejsv. jméno Ježíš zvěštovali. Jest to už tisíc let! A tisíc let, Nejmilejší, značí dlouhou dobu. Kdyby chtěl někdo v myšlenkách projíti pouze události posledních sto let, posledních dvou neb tří století, velice by musel namáhati paměť svou časy minulými. Tisíc let, ježto před Hospodinem jsou jako jeden den, tvoří pro nás věk nekonečný. Původ nejstarších rodin mizí a ztrácí se tuto, císařství, království, knížetství a republiky, města i hrady povstaly a zašly. Zemětřesení, moře a války pustošily, krví napájely okřásek zemský. Neznámé díly světa byly odkryty, a po místech světoznámých nezůstalo ani památky. Lesy americké nabyly vzdělanosti a nesmírná prostranství Asie i Afriky upadla zpět v surovost. Žezlo cařihradské zlomeno, žezlo Karla Vel. rozpoltěno. Zmizely monarchie Peršanů, Arabů, Armenů, panství Gothů, zuřivost Vandalů, urputnost Saracenů, ukrutnost Maurů, nadutost Lombardů, mohutnost Normanů — vše zmizelo! A ty, Italie má, mnoho-li neměla jsi panovníků, vévod, knížat a baronů? Kde jsou králové Sicilští, dožové Benátští, exarchové Ravennatští — kde republika Janovská, Pisanská, Florentinská, kde jsou? A kteří byli v tomto tisícletí osudové tohoto Říma? Co zůstalo z budov, které tenkrátě povstaly? A kdo představi mi oněch Římanů, kteří tenkrátě žili, jediného potomka?

Ale v této změně osudů lidských, v těchto převratech měst a říší, v této pro-

tivě vše zžirajícího času a přírody veleplodné co stalo se s Kristem Ježíšem a Církví jeho? *Ipsi peribunt, tu autem permanebis!* (Oni pomínou, ty pak zůstaneš!) Pomínou nebesa a země i všickni tvorové pomínou, Ty pak, o Pane, základe a počátku všelikého tvora, ty zůstáváš na věky. Ježíš Kristus, který včera byl, jest též i dnes, a též bude i na věky. Než nezměnil-li se Ježíš Kristus, nezměnila-li se Církev jeho: změnili jsme se snad bohužel my? Spasitel náš, od učenníků Janových byv tázán, je-li skutečně Mesiáš, odpověděl: Rcete Janovi, že slepí vidí, hluchí slyší, kulhaví chodí, mrtví vstávají z mrtvých — to jest, rcete Janovi, mé skutky že odpovídají, jsem-li onen, jehož hledáte. Již pak žáci, synové církvi záhorských a zámorských, z východu i od západu, jsou to, jenž po tisících se scházejíce v této metropoli katolictví jedva, že polibiv práh křesťanského Jerusalema, zrakem badavým kolem sebe pohlížejí, obyvatelů jeho, nás se tážíce, jsme-li skutečně oni Římané, jichžto víru velebil apoštol před celým světem? A my, což odpovíme? — Mluvit kostely a jejich skvostnost, mluvit památky mučenníků a velkolepost jejich hrobů, mluvit hrob sv. Petra, proslavené to vítězné znamení víry! Ano ony mluví: ale my, chrámové Boha živého, kněžstvo královské, rod vyvolený, lid posvěcený, což odpovíme my? Naše víra, jakáže jest? Jiní rozžívali a my žneme, jiní pracovali, a my vybíráme mzdu, jiní bojovali, vítězné bojovali, a my věnčíme se jejich vavříny. Však zlato zašlo, vybledla stkvělá barva živé víry, ježto zářila z obličejů našich otců. *Obscuratum est aurum, mutatus est color optimus.* — A proto maje hlásati chválu ss. *Cyrilla a Methoda* jsem prost vši posily ano pln zahanbení a bázně; neboť vida v nich rozmnožení vítězství Kristova nad pomíjitelností věcí pozemských, nemohu neviděti v nás umenšení jeho panování nad nestálostí ducha lidského a tedy i neuprositelné odsouzení k tomu, že království Boží přenešeno bude od nás k národům lepším, kteří dovedou ovoce jeho vydávati. *Auferetur a vobis regnum Dei et dabitur genti facienti fructus ejus.* Odpustte, Nejmilejší, že o této radostné a utěšené slavnosti vás zarmucuji; však jest to učení ss. Otců, že svátky svatých tím lépe bývají slaveny, čím větší prospěch nám z toho k našemu posvěcení vyplývá. Pročež nediv se nikdo, jestliže dnešní slavnosti použiji k tomu, abych upozornil na blízké nebezpečení, že *odňato bude od nás království Boží*, poklad to víry, jediný to drahokam, který ještě nevypadl z diadematu Italie, že bude

od nás odňato a přenešeno k hodnějším, účinnějším, vděčnějším duším. Vim to dobře, tvrdý to úsudek, ježž vyslovuji, a slyšeti ho ještě je trpčí. Chcete-li mi však věnovati pozornost svou, doufám že provedu důkaz. Již tedy počínám.

Bůh, který jediným kynutím ze tmy vyvedl světlo, Bůh mohl jediným okamžikem osvititi všeliký rozum, každé srdce, aby v poznání a v milování věčné pravdy a vtěleného Syna jeho všickni lidé najednou vtebili a oslavovali Toho, jehožto hvězdy blankytu i stěžeze země chválí a vyvyšují. Však cesty moudrosti jeho jsou právě tak nevyzpytatelné, jako milostivé soudy jeho prozřetelnosti. Vyznamenav obraz a podobenství své zvláštní láskou před ostatními tvory, ráčil i mezi samými lidmi některá pokolení obzvláštní láskou vyznačiti, chtěje jim bohatství svých smilování zjevití, aby, přímo to vyslovuji a zřejmě, zkusil vděčnost jejich za dobrodiní prokázaná. Vidím takto pokolení lidské od prvopočátku dělití se na dvě veliké rodiny. Zřím v Abeli otec synů Božích, otec pak synů světa vidím v Kainovi; vidím Isáka, syna to svobodné Sáry, dědice zaslíbení, v Ismaelovi pak, synu děvky, vidím praotce vetřelých Idumejských, vidím, an Jakob vyvolen, Esau zavržen. Vidím též, ani synové Abrahámovi, Isákovi a Jakobovi zjevením Božím osviceni oddělují se od celého pokolení lidského, klesajícího do stínu smrti. Ale ne všickni synové Israele jsou Israelity. Povstávají králové proti Vládcí nebes, rodové lidští bouří se proti králům: a desateru pokolení schází s žezlem Davidovým i pocta pravého Boha. Mocně pozdvihují hlasu svého proroci Boží napomínající a hrozíce, ale nadarmo. Marně hřímá Eliáš, marně běduje Ezechiél, marně lká Jeremiáš, i Isaiáš věští marně, že království Boží odejde od Judy, že světlo jeho osvititi má *pohany*. „Ambulabunt gentes in lumine tuo.“ A malý hlouček strážitelů umluvy Boží dospívá mezi tím k plnosti času, kdežto slunce spravedlnosti metati bude blesky své na lid, který nebyl lidem, lid pak v temnosti sedící užírel konečně světlo veliké. — Jestliť to povolání pohanů, aby zaujali místo zavrženého Israele. Oseáš viděl jej, i my naň patříme, na lid nevděčný, bez krále a bez vládce, bez kněze nejvyššího, bez obětí, bez oltáře: ve vši přisnlosti uskutečněn na něm výrok Nazaretského: „Auferetur a vobis regnum Dei et dabitur genti facienti fructus ejus!“ (odňato bude od vás království Boží a dáno lidu činícímu ovoce jeho).

Výrokem tímto nebylo však pohroženo toliko Židům, nýbrž všem a každému z

oněch národů, kteří stranou se odechýlí od cesty, od pravdy a od života, kterýž jest Kristus. A proto také napomíná sv. Pavel Řimany, hlásaje jim o zavržení národu vyvoleného, aby chválili dobrotu a báli se přisnlosti Boha, jenž nám dal víru pro nevěru lidu onoho, a opět víru tu odejme od nás, když nedovedeme pokladu toho ostříhati. Obratěte již zraků svých od vystoupení křesťanství k časům pozdějším a spatříte to: sotva že odloučila se Církev Ježíše Krista od synagogy, a sotva že strom života rozpráhl ramena svá po krajinách východních, už nasil tam nepřítel koukole. A Duch Boží vane na západu. Rybář galilejský ubírá se ku hradu Césarův, aby tam zbudoval trůn náměstka Kristova, aby jak sv. Jeroným podotýká, příbytky Jafetovy vzdělal v mystických stanech Semoých. A ejhle, ponenáhlu bledne lesk církve východní, slovo Boží porušeno lži lidskou tak, že ku konci 8. století pro panující bludy Ariánů, Origenistů, Eutychianů, Nestorianů, Monotheletů, Ikonoklastů a mnoha jiných víra křesťanská tam ne méně byla porušena nežli za časů Kristových mezi Židy porušena byla víra hlásaná Mojžíšem, až konečně Bůh opovážlivou rukou Fokiovou odřízl od keře vinného neúrodnou ratolest a církev latinská obdržela královský háv církve řecké. „Auferetur a vobis regnum et dabitur genti facienti fructus ejus.“ Nejinak zahynul Církev latinské drahocenný díl, nejkrásnější to ozdoba, kvetoucí církev africká. Usouzena a rozervána Manichejci, Donatisty, Pelagiány a podobnými podlehla nevěsta Cypriánova a Augustínova konečně sekeře Vandalů a Saracenů, a zuřivý syn Islamu zrychluje krok svůj, aby vytlačil jmeno Kristovo z Asie i z Afriky. A tak kratinké živobyť církve africké podobně jako dlouhý zápas smrtelný církve asiatské dostatečně nám dokazuje, že království Boží odchází od národů tupých a netečných a předchází k lidem dobré vůle. A kdo jsou títo? Pozvedni vůkol zraků svých, pravil Isaiáš k městu Davidovu, pozvedni vůkol zraků svých a viz a sečti, můžeš-li, mnoho-li jest národů obklíčujících tebe! „Leva in circuitu oculos tuos et vide.“ Ejhle anděl církve africké zaletá ku Germanům, k Frankům, k Normanům, k Sasům, k Cimbrům na nejzazším kraji kmenů skandinávských.

Ale neminulo ani sto let, a aj, jiný veliký a ušlechtilý národ, který od černého moře až k Baltu a od břehů moře adriatského až na hranice Tatarů se rozprostírá, tento národ dospívá k víře a nahraňuje v království Božím církev asiatskou. A vy,

stokráte velebení blahověstci Páně, *Cyrille a Methode*, vás vyvolila Prozřetelnost, abyste v Kristu zplodili Kozary, Bulhary a Bosňáky, Horvaty a Dalmaty, Srby i Rusíny, Moravce, Slezáky i Čechy, a mnoho-li rodů, kmenů a jazyků zahrnuto jmenem Slovanů! Vy, stokrát požehnání, jenž jste spolu s evangeliem darovali jim vychování k oné vzdělanosti, která jen tenkrát znamenitou jest, když lidé poznávají a cítí, že stvoření jsou k určení mnohem vznešenějšímu, než jest život zvířete. Ach, jak změnili se časové k horšímu! Byliť to *králové*, kteří tenkrát pohledávali a podporovali vyslání Cyrilla a Methoda. Byliť to vévoda Kozarů, bylť to král Bulharů, bylť to kníže Moravců, jenž prahnouce po statku velikém, kterého buď dosud neměli anebo měli-li jej, se svými národy jej sdíleti chtěli, ti to byli, kteří z Říma a z Cařihradu hlasatele evangelia k sobě volali. A panovník východu Michael přiložil ruky k tak vznešenému podniknutí, ach, naposledy podal tehdáž ruky snaze Římského papeže. Za našich dnů však jsou to *králové*, kteří od století se zapřisahli, že vyhladí křesťanství. A pozdvihne-li se kdy zbožnost Josiášova, jsou to voltairianské dvory a frajmaurské kabiny, kteréž na větší potupu stavi na bedrách ponížené Církve zkázu národů a králů. Než jděme dále.

Filosof Konstantin, jenž později Cyrill slul, byl onen muž Boží, kterého vyslal patriarcha evangelia hlásat Kozarům, kteří ze Sarmacie poslí obývali pobřeží moře černého. Nejprve učí se jejich řeči, a že byli ještě tak nepokročili, že neměli obrazu, vyznačujícího hlásky, vyhledal a sestavil Cyrill abecedu. Vstoupiv jim abecedu přeložil do řeči jejich sv. písmo a církevní knihy obřadní. Získav sv. víře národy tyto a první učiniv takto krok na slavné dráze své vrátil se Cyrill do Cařihradu, bohatou nesa kořist modloslužby vyvrácené a ozářené maje čelo září apoštola. Na potupu tupé pohanské filosofie, kterou duch zlý za našich dnů opět vzkřísil, vybrala moudrost Božská z neužitečných klášterů ony, kteří nejvíce se vyznamenali obrácením na viru a vzděláváním světa. Z klášterů vyšli Augustinové, Rupertové, Bonifaciové, Severinové, Vojtěchové, Ansgarové i jiní, a z kláštera měl také vyjít Method, aby přidružil jméno své k pracím i oslavám bratra Cyrilla. „Jděte,“ rekla jim zbožná máti, „jděte synové rozšířit hranic království Božího, a na břehu Bosporu budu zatím já oplakávati spuštění, které způsobili vci v ovčinci Kristově. Já vás více neuvidím, a toužím pouze po tom, aby jako duše naše spojeny budou v nebi, i v jednom

hrobě spočívaly tělesné naše ostatky.“ Než Bůh jinak usoudil.

Sv. mnich tedy a bratr jeho filosof zabývali se nejprve obrácením Bulharů a odtud slovem i skutkem rozsévají símě evangelia a libou vůni Kristovu po krajích sousedních, až Duch Boží je oba na Moravu přenesl, aby jim tam vzešla hojnost žni i berla velekněžská a pocta na oltářích. Pověst o takových zázracích a výsledcích nemohla ujíti strážní Israele a v nejvyšším pastýři Církve vzniká přání seznati takové hrdiny. Ku pokynutí velikého papeže Mikoláše aj! putují do Říma. Mezitím však umřel tento a po něm následoval Hadrián. A Hadrián provázen duchovenstvem obého obřadu kráči vstříc výtečným věrověstům a vede je slavně do sv. města. O kězby dovoleno bylo zde na kazatelně vetkati v řeč obrazy básnické. Ukázal bých vám nebesa otevřená a z prostřed zástupů andělských sestupující neblahoslavenější knížata apoštolská Petra a Pavla, jak v čelo líbají dva soudruhy své ve službě Slova a k nim praví: O vítejte nám v těchto posvátných zdích, kde přečinil kříž Kristův korunu králů. O vy bratři opravdoví skrz dary Ducha i milostí a ryzostí víry, oba jedno v apoštolském úřadě! Vy jste zdědili sílu Josue a věrnost Kaleba, abyste uvedli nesčíslná pokolení do pravé země zaslíbené. Vizte, jak četné pomníky a oblouky vítězoslavné vůkol jsou postaveny přemožitelům Parthů, Skythů, Sarmatů, Getů; a nad Gety, nad Sarmaty, nad Thraky vy slavnějšího jste dosáhli vítězství, a to zbrání vítěznou Ješise Krista. Jemu, nejvěrnější, zavěste dnes znamení vítězná na této stolici, sloupu a utvzení pravdy. Nejsou vám souzeny krvavé vavříny bojovníka Římského, ale palma nevadnoucí, jižto před Beránkem Božím drží nejstarší Israele. S myslí utěšenou a veselou navratte se tedy a dokonějte běh slávy své. Vámi budež posvěceny i vody Vltavy, Visly, Donu, Volhy i Prutu, ve vás ať rozhojní se čest ctihodných jmen Lidmily, Měčislava, Štěpána, a až povolá vás Pán všehomíra k nesmrtelné koruně spravedlnosti, vratte se do Říma, popel váš ať odpocívá vedle popele našeho: znamení, zástava, utvzení jednoty u víře, svornosti, lásky. A k vašemu hrobu přijdou, aby srdce svá rozehráli, sluhové Boží, jenž vyvolení budou, aby opět roznítily ve vlasti své jiskry plápolu vámi rozžhatého. — „Aby byla památka jejich v požehnání, a kosti jejich ať se pučí z místa svého.“ (Sirach 46, 14.)

Blažení bratři, povýšení k hodnosti velekněžské pokračovali ve svém úkolu vznešeném až do posledního vzdechnutí, téměř

tisíc let odpočívají kosti jejich vedle ostatků sv. papeže a mučenníka Klementa, jehožto sv. tělo Cyrill jako zázrakem naleznuv v nesmírných vodách Pontu nám zase navrátil. Pohřeb jejich slavili Římané nádhrou, jaká hrdinovi náleží, úctou, jaká světcí se vzdává. Papež připojil ke všemu počtu, jakou udílí Církev hrobu náměstka Kristova, Bůh připojil oslavu zázraků. A Bůh nezklame naději našich, které chováme nyní pátrajíce po oné požehnané hrobce, jenž chová drahocenný poklad jejich ostatků. Dobrá znamení, jakých nám se dostalo, ručí za dobrý výsledek. *) Víra ss. Cyrilla a Methoda září dosud v církvi slovanské tak jasně, jak ji uložili v panenské srdce těchto prvních křesťanů. Bylyť ovšem ohromné ztráty, které během tisíce let způsobily dílem pletichy Cařihradu, dílem věrolomnost Tatarů; ale veliké a jasně zářící byly též příklady mysli nezlomné po celý čas dlouhého a urputného zápasu. A kolik nebylo i za našich dnů hrdin, jenž s radostí snášeli, jako za časů apoštolských, oloupení, vyhnanství, žalář, muka, ano i smrt, aby ostražitě uchránili dědictví ss. Cyrilla a Methoda? O poznávám tě, zločinná a svatokrádežná ruko, ježto zabíjíš a kamenuješ proroky, škrtíš a rdousíš vyslance Páně! Však přijde den Páně na tebe, psi budou ohryzovati kosti a lízati krev Jezebel v rovině Jezeel. Ivan a Olga, jichžto zbožnost jsi zradila, jichžto víru jsi zprznila, vrhnou po tobě kamenem kletby. Necht zahnízdí se mezi hvězdami znak tvé přesily, tím hlouběji odletíš. „At bys byl povýšen jako orlice, a položíš mezi hvězdami hnízdo své: i odtud strhnu tě, praví Hospodin.“ (Abdias 4.) Kéžbysi, je-li v nebesích tolik milosrdenství pro takovou bezbožnost, kéžbysi se mohla konečně pokorně skloniti před Pánem vladařů, který pohrává si osudy říši a vysmívá se nadutosti králů! — Ale čas jest, abychom shrnuli předmět svůj.

Království Boží, jak sami jste viděli, jde od národu k národu, od srdcí netečných k ucelivým, s polí neúrodných na úrodnou půdu. Nebylo by těžko u více příkladů ještě prodletí. Než mlčením chci pominouti, že nesmírné prostory americké otevřiny jsou byly výboji víry právě tenkrát, když zlobou novotářů 16. století zavržena byla víra tato ve středu Evropy, že předstíraná oprava Kalvínova, Lutherova a soudruhů stejným kráčela krokem se zázraky Xavera v Japanu a Číně; že prozřetelnost Božská právě tenkrát neobsáhly obor otevřela dělníkům missií katolických,

když sluhové Boží ve Francouzích a Španělech začali pronásledování, potupu i vyhnanství snášeti. Nikoliv, nemám zalíbení svého více ve vás, pravil Hospodin k nevěřícím mudrákům, veliké je jméno mé a mocné zaznívati bude mezi pohany lepšími vás. Nestihneli nás podobně odsouzení? Jsme my oni Italiané, oni Římané, kteří před tisícem let uvítali ss. Cyrilla a Methoda v tomto městě? Čtěte, libo-li vám, dějiny oněch časů, čtěte, libo-li, list, který napsal papež Mikoláš nově obrácenému králi Bulharů, tam setkáte se s Italiany věřící Italie, tam shledáte se s Římany výhradně křesťanského Říma. A z takové nábožnosti, z té víry co pozůstalo nám? Byl kdy čas, aby v Italii a přičiněním Italců Bůh a sv. jeho vůle více byla opovržena a hanobena? aby v Italii a přispěním Italců neděle a doby posvátné hůře byly zneuctěny? aby v Italii a rukou Italců více zneuctění byli kněží, více hladem týrány sv. panny, chlebem chudého a obětí oltáře krmení bezbožníci a nevěstky? A kdy bylo v Italii, a žel! snadou Italců větší množství kněh, spisů i škol plných bezbožnosti, hanebnosti, zkaženosti? Kdy bylo více zlehčování Bohoslužby, více útoků na nevinnost, více úkladů životům, více loupeží jmění cizího? A kdy byla bezbožnost obecnější anebo ohavnější? Kdo může bez povzdachu vypraviti a bez opovržení slyšeti, jakého přijetí, jaké cti a odměny dostalo se v Italii a od Italců bezbožnému rouhači (Renan) jména, života, krve, smrti, z mrtvých vstání, Božství Ježíše Krista? Marně hledá se omluvení v zlobě časů minulých. O věřící, není-li tomu tak? Čím svět starší, tím horším se stává, ano tím horším, čím méně užívá léku božského vykoupení. Bylyť zdánlivě horší časové, ale nikdy nebylo bezbožnějších, ani ve tmách starého pohanství. Druhdy jsme měli směšné hrdiny církve a turnajů, nyní máme rouhavé dryáčnický na řečnístích a v parlamentech; v středověku nespojitelným se zdálo sloučení zbožnosti a nepravosti, ale nyní jest zcela logický spolek všeliké nepravosti s nevěrou 19. století! Nyní rozvázána všeliká páska pokoje a pošlapána mravní autorita, rozervanost jest ve všech třídách společnosti lidské. Doma nenávisť, v životě veřejném pomsta, úkladná vražda v životě politickém, všude vzpoury, pikle, ukrutnost, hanebnost, střetnost, pomatečnost svědomí. A pak naostří si drzý jazyk, ničemníku! a obviň z takového neštěstí náměstka Kristova. Nikoliv, odpovídá Eliáš, nejsemť já to, jenž bouřím zemi, nébrž ty a dům tvůj, jenž jsi Pána zapřel, abys obětoval Belialovi. „Já jsem nezkormoutil Israele, ale ty a dům otce tvého, kteříž

*) Viz příl. k č. 8. Blah. r. 1863.

jste opustili přikázání Hospodinova, a následovali jste Bálim.“ (III. Král. 18, 18.)

A proč, tázálby se Žalmista Páně, proč takový hluk v národech, — proč tolik zpozdilsti? Proč se vzbouřili národové a lidé, proč smyslili marné věci?“ (Žalm 2, 1.) Proč povstali králové, knížata i národové proti Bohu a proti Pomazanému jeho? Necht mají se na pozor! Italie nechce, aby ji Ježíš vládl, a Ježíš přeloží království své do země úrodnější a vděčnější. Snad se domejšlite, že zapominám, v takovýchto poměrech že se nesmí tento Řím jmenovati s ostatní Itálií. Není to nikterak úmysl můj. Ale zeptám-li se veřejného svědomí, naslouchám-li všeobecnému nároku: co slyším? Nikoliv, neopovázím se urazití vás, na vás odvolávám se, pobožní posluchači. Rcetež vy sami, kam že se podělo dnešního dne ono město víry? Z domácího útulku vyjděte na ulice a ukažte mi, možná-li to, mnohé křesťany a opravdové křesťany. Kolik jich, jenž myšlení svá povznášejí k věčnému určení člověka? a kolik, jenž na okamžení odvracejí úst svých od kalichu Babylona? Kolik rozjímá v srdci tajemství ta nebeská, a kolik jich naopak dosud nezná první počátky víry? Ký div, když pak ostříhání Božích přikázání řídké, a nevšímání si přikázání církevních časté? Mnoho-li čítáme za nynějších dnů dítek, ježto cti rodiče své a mnoholi rodičů, jenž nedávají pohoršení dětem? Kolik je prací rukou svých se živících, jenž odpočívají v neděli, a kolik je bez všelikého zaměstnání jsoucích, jenž by svátky světili? Řídký jest Eleazar, jenž od zapovězeného masa se zdržuje, a řídkější ještě David, který Pánu posvěcuje mrtvení sebe postem. Misto posvátné lačnosti po slovu Páně zaujala chtivost převrácené zábavy. Vlažnost v životě duchovním zplodila ošklivost, ošklivost pak nedbalost, tato pak netečnost a toto vyviné se v nevěru. „Auferetur a vobis regnum Dei et dabitur genti facienti fructus ejus.“ A jak by ne, když i u těch, kdož se oddali pobožnosti, cit náboženský tak ochablý, zevnitřní a mechanický, že sotva lze rozeznati, zdali skutkové pobožnosti pozůstali co předměti Bohoslužby anebo se proměnili v prostředky k ukrašení dlouhé chvíle? Můžete to popírat? Pojďte k slavnostem nejznamenitějším, vizte kostely lidem přeplněné; ovšem, ale aby slyšeli nějakého prý Demosthena, aby se tam pobavili okrasami, osvětlením, hudbou a zpěvem, někdy tak světským, že dům modlitby v divadlo nebo síň taneční pretvořen. Snad ve vítězoslavném pochodu vyjde Ježíš v svátosti ukrytý? Nesčíslné davy lidu se sbíhají, ale hlučí a smějí se a pro-

cházejí se a sedí a pohrávají a milkují a klábosí, málo se jich modlí, přemnozí jsou nevšímaví, ano někteří se ani neskloní před Pánem všehomíra. Bez víry kdo průvodem kráčí, bez víry kdo přisluhuje, a nad to řádění posuňkářů a šašků střídavě s tanečními symfoniemi — činí z úkonu náboženského představení v cirku. A kdo neroznítí se nevolí Mathatiáše a Fineáše, když dne nedělního často obstupují oltář jinochové roztržiti, svévolní a dívky tak vyšňořené a vyfintěné, že převládá nad vůní zápalů nelibý zápach jejich rozpustilosti. I žádám si nejednou síly Samsonovy, abych sítiti mohl chrámy, kde velebnost kněze nejvyššího, místo aby účtu vzbudila k sv. obřadům, zneužívána bývá k posměchu Boha, jenž by lépe byl cten a vzýván v nějaké pagodě aneb mošeji. Ach, lid tento, volal by ve jměnu Páně prorok, lid tento domnívá se ctití mne ústy ale srdce jejich je daleko, velmi daleko ode mne! Vizte vy všickni, kdožkoli lichotíte zbožností Římanů, vizte bujného cizopasa na kůře shnilého kmenu.

Máme však v Římě tisícetisícův věrných duší, které neshýbali ani shýbati budou kolena svého před Bálem. Jsou tu čistá srdce, čistotné duše, jichžto vzdechy, jichžto modlitby neustále vzhůru vystupují k Nejvyššímu a které takto utišují a zadržují jeho hněv. Je tu však i mnoho set, mnoho tisíc milovníků novot náboženských pod pláštíkem novot politických, kteří hned drze vystupují, hned tajně s věrolomným pokrytstvím se spolčují. Zločin takových je veliký, preveliký! Jako rozvodněná bystřina s úskali horských do údolí se řítí a pastýře i stádo nenadále s sebou strhá, duby věkovité kácí, balvany pryč vleče, zdi trhá, stavení drtí, hráze proráží, překročuje, vystupuje a osení zaplavuje: tak byla ona zkázonosná bouře, která nebohou Itálii tížila, a na kterou jsme, zvláštním řízením Božím chráněni, patřili. A při takovém divadle, které proniká útroby každého, kdo plane láskou k náboženství a k vlasti, předece jsou v Římě zaslepení, kteří podobnou spoustu přivolávají. Ach, to je mnoho! Příliš mnoho pošetilosti, příliš mnoho nespravedlnosti! A nespravedlnost tato vyrostla z hnusného nevděku. „Prodiit ex adipe iniquitas eorum.“ A protož dobře činite jdouce, abyste Všemohoucího zadrželi, by nevyžil na nás kalich nevole své, by neodjal od nás království svého, by neuvěd od krajů věrnějších mystickou loďičku! Či snad zavázal se Hospodin, že mezi námi zachová stolicí Petrovu? Nechtějte říkati, jako čteme u sv. Matouše (3, 10.), nechtějte říkati: Otec náš jest Abra-

ham; neboť z kamení může vzbudit Bůh syny Abrahamovy. — Nikoliv, brány pekelné nepřemohou dědice ss. klíčů: to nám připověděl Bůh. On království své rozšíří od končin moře jednoho až k druhému, od jednoho konce země až na druhý; poslouchati ho budou knížata, poslouchati ho budou národové. Velebeno bude jeho jméno na věky, a požehnáním za to naplní pokolení země. A až za podnoží nohou jeho položí se Ethiopové před jeho trůnem: budou nepřátelé jeho prokletým jazykem svým lizati zemi. „Coram illo procident Aethiopes, et inimici ejus terram lingent.“ A bylo by kdy možná, aby mnozí jiní přišli od východu i od západu, by odpočinuli v lůnu Abrahamově, synové pak království aby vyvrženi byli z něho? aby papežství slavně se usadilo uprostřed národů nových, a my jako cizinci byli odstraněni od boku jeho? „Vos autem expelli foras.“ (Luk. 13.) Což by bylo pak z naší kvetoucí víry, kdyby chybělo nám toto světlo, zahřívající a osvěčující ji? Co by bylo z přemilé vinice, kdyby zbořena byla hradba a roztrháno oplotí a chyběla věž, vzdělaná k její ochraně? Ach, Řím je Petrův, ale Petr není Říma! Bez něho by královna světa nyní slula jmenem Memphis, Ninive, Carthago, Theby. Bylo-li ale v nevyzpytatelných soudech Božích určeno, aby věrolomný Muhamedán šlapal po hrobu Kristově, kdo četl v knize neskonale dobroty, že nebude šlapati nadutý Tatar po hrobu Petrově?

Veliký Bože, na jehožto váze spravedlnosti i mé hříchy mocné tíží, vylij na mne spravedlivý hněv svůj, vymaž mne z knihy živoucích, vrz na mne kletbu nejhorší: ale zachovej ubohou tuto Itálii a své Římány, aby nebyl pronešen nad nimi osudný výrok: „Auferetur a vobis regnum Dei et dabitur genti facienti fructus ejus.“ — Vzhůru tedy, obklopte Otce slitování, dokud je čas smilování. Nečekejme, až tma obkličí nás, až ku kořenu sekera bude přiložena, nébrž předejdeme dne hněvu Božího hojným ovocem pokání; povstaňme, volá apoštol, ze spánku smrti, odvrzme skutky temnosti a oblecme se v odění světla, neboť milost Boží, pokračuje dále apoštol národů, ukázala a zjevila se lidem učíc nás odříkati se nepravosti a pobožně, strážlivě a spravedlivě žiti — abychom strážlivě a zbožně žili na tomto světě. Tot jest pravý život u víře, tot víra a život spravedlivého.

Pobožně žijme i mysl i srdce pozdvihujice k nejvyšším výšinám víry, a tak oblékneme se v Božskou její velikost a svatost, a budeme ji vyznávat před zba-

bélou nadutostí nevěrného světa. Četní jsou za našich dnů antikristové, nečistá zběh bez rozumu, tupice, čemu nerozumi, kazíce pokud dovoleno lidské vědomosti vniknouti. Jsouť rak plížíci se žilami společnosti lidské ji hlodající, otravující, vraždicí. Strážte se jich nepředložení a nezkoušení mladici, před těmi mějte se na pozoru ospalí a malomyslní rodičové, bděmež i my spoluslužebníci v Kristu, sluhové svatyně, pozorujice, jaká břemena ukládají nám poklesky a nevěrnost národů. Talár, plášť, habit, škapulír, kadidelnice a varhany nestáčují ku vzdělání duší, aniž dostačí tenkrát, až účty bude klásti učitel Božský s národy z vědění, kteréž vložil na rty kněží.

Strážlivě žijme. Bytost stvořená pro nebe nevleč se bahnem. Ať není srdce vaše otupeno, píše sv. Lukáš, hodováním, opilstvím a světskými starostmi, a nenadále nepřekvapí vás Syn člověka.

Spravedlivě žijme se svými bratry, póněvadž všickni jsme ditky jednoho otce a ten jest Kristus: s cizinci, aby neměli příležitosti k výčitkám, ale spíše učili se z příkladu našeho, že tam se nachází pravá ctnost, kde je pravá víra.

A spravedlnost a láska pečuj o ty ubohé, jimž vyrváno bylo aneb vyrváno bytí má roucho vykoupění. Jedni zasluhují, druzí si žádají úplné naší soustrasti, láska opravdová má nás pohnouti. Bledost smrtelná na jedné straně, vidíte ji? S druhé strany pronásledování, jemuž podléhá Církev katolická ve východní Evropě. Zarízen už zbožný spolek pro tuto část stádece Kristova pod přímluvou a ochranou sv. apoštolů slovanských v tomto velebném chrámě. Necht není mezi námi nikoho, kdo by odepřel jména svého, svého příspěvku tomuto posvátnému dílu. Necht není Římana, jenž o památce ss. Cyrilla a Methoda a tak blízko hrobu jejich nezapřisáhal jich, aby udrželi a neporušenou zachovali víru, kterou tak slavně šířili.

O vy křesťanství svíce svítící, olivy úrodné, hvězdy nebes zářící, vy mne uveďte před trůn Nejvyššího a obětujte Mu skroušené prosby mé i věřících k vaší oslavě zde shromážděných! O můj Pane a Bože, třikrát svatý, v jehožto pravici jsou osudy národů, srdce knížat, život Církve, skloň k nám laskavě tvář svou a požehnej nám v dobrolibeznosti svého milosrdenství. Požehnej knězi nejvyššímu, posilni v něm ony ctnosti, které hodným jej učinily lásky věřících a nenávisť zlosynů, obdivu světa. Požehnej shromáždění biskupů, kteréžto nedalo nikdy stkvělejšího důkazu jednomyslné přichylnosti k náměstku Kristovu! Požehnej veškerému duchovenstvu, a povolej

za dělníky na vinici svou sluhů svých, avšak ať jsou Tvoji! Přijmi pod ochranu křídel svých tyto mladistvé květinčky *) Církve slovanské, přišly nabrat z čistého pramene stolice Petrovy vody života, aby navlažovaly jí vinici, kterou svěříš jejích ochraně. Popřej nového života kořenu sv. Basilia a sv. Benedikta, ať úrodné jejich ratolesti usilují o starodávnou slávu apoštolství! — A ve své potupené a potlačené Církvi, Pane, vzbud opět ducha Hildebrandova a ráme Karla Vel. Uzdrav národy, zachvácené šílenstvím a počestilostí! Anděl Tvůj svatý spoutej a zavři v pustinách nehostinných Egypta saň nesvornosti. A Ty veliký Bože, vezmi, o vezmi s posvátného oltáře tohoto krev mystického Beránka a naznač jí toužebně želanou hodinu, kdežto kámen úhelný opět spojí obě stěny a Východ i Západ vrátí se k nerozlučitelnému objetí, aby ve všech a se všemi byl Ježíš Kristus včera i dnes, Onť požehnaný na věky. Amen.

Tobě.

Čím výš slunce, tím dál svítí
S dvorův nebes jeho zář,
Tím radostněj k němu kvítí
Poslzenou zvedá tvář:
Čím výš slunce, tím víc hřeje
Blahodárným plamenem,
A s vysostí život leje
V rovy smrti, v chladnou zem.

Tak i ty vždy výš se nesa
Na obzoru života,
Směřuj letem na nebesa,
Zkad ti kyne jasnota:
Sám též jak to slunce jasné
Bratrům, jež jdou za tebou,
Svět vždy hvězdou pravdy spásné
Blahou láskou hřeje svou.

Čím výš vzejdeš, tím dál září —
Světlo pravdy objevuj,
A po širé země tváří
Blaho lásky rozplozuj.

*) Apostrofa tato platí koleji Cyrillomethodějské při chrámu „s. Girolamo“ (sv. Jarolima) roku tohoto jubilejního založené, a koleji Rusinů u sv. Athanasia, jakož i slovanským chovancům Propagandy a koleje německo-uherské, kteřížto všickni slavnosti byli přítomni a responsoria zpívali po epistolě a evangeliu v jazyku staroslovanském po odzpívání obého jazykem latinským při mši pontifikální, kterou slavil biskup Fessler. Baron Ottenfels a hrabě Wolkenstein zastupovali c. k. vyslanství rakouské ve zvláštních červeně potažených stolicích. Též byl přítomen veliký učenec německý Theiner. Kázání bylo po evangeliu mše pontifikální.

Čím víc květů, čím víc blaha
Tvou se pečí vyvine,
Tím dál, tím výš trvá se snaha
V nebes dvoru pošine.

Václav Štulc.

Kronika.

Z Prahy. Slavná inštalace nového kanovníka kapitoly metropolitní a německého kazatele u sv. Víta na hradě Pražském, vd. p. Jana Bernarda, bude v neděli II. po Devítniku (Quinquagesima) dne 7. února.

— V *Zákupcech* zakoupili císařští manželé Ferdinand Dobrotivý a Maria Anna Nábožná dva domy se zahradami, aby tam zřízena byla nemocnice pod správou Milosrdných sester.

— Na hřbitovech Pražských bylo za minulý rok pochováno 6553 osob a sice 5467 osob ze Starého a Nového města a 1086 z Malé strany a z Hradčan.

— Do Dědictví sv. Prokopa přistouplili pp.: Mat. Dušek, Vác. Honejšek, Frant. Krupka a Frant. Vávra, alumni k. arcib. semináře v Praze; Jan Chvála, kapl. v Potěchách, Jan Vítek, kooper. v Nivnici na Mor.; z Hradce Králové: dr. Jan Marek, prof. богослові, Ant. Brychta, spiritual v Boromeum, Ant. Zima, vicerektor v semináři, Bohumil Hakl, učít. nábož. na gymnas.; Ant. Kolář, farář v Ovčářích, Adolf Ant. Wagner, kněz ř. premonstr. na Strahově, kooper. ve Střížově; Jan Ev. Drozd, kapl. u sv. Haštala v Praze; Stanislav Škarda, prof. богослові v Teplé; Frant. Schaeferna, kapl. v Přistoupímí; Frant. Malý, farář v Hlušicích; Vác. Majer, kapl. v Chotovinách; Frant. Pražák, kapl. v Chrástanech; Vojtěch Holý, farář ve Vyskytné; Karel Kaiser, farář v Ouzici; dr. Jan Nep. Rotter, opat klášterů sv. Benedikta v Břevnově a v Brounově; Cyrill Kaněra, klerik ř. sv. Benedikta v Břevnově; Ignác Bednář, kapl. v Uherském Brodě a Karel Skopalík, kapl. ve Velkém Ořechově na Mor.; Josef Barták, богословец v Praze. (*Oprava.* V čís. I. na str. 13, čti: Jos. Hulata, kaplan v Chocni, Jan Skalický, kaplan v Oujezdě.)

— Opět pokrok k lepšímu. Od nového roku mají Čechové ve Vídni každou neděli a každý svátek kázání v jazyku svém v chrámě u panen nejsv. Vykupitele na Rennwegu. Ustanovil to J. Emin. kard. Rauscher, arcibiskup Vídeňský. Jest to druhý chrám, v němž OO. Redemptoristé Čechům ve Vídni hlásají slovo Boží. Posluchačů bývá mnoho.

— *Od Blaníku* (kaple sv. Cyrilla a Methoda.) Minulý rok tisíciletého jubilea Cyrillo-Methodějského zanechal i v chudické naší krajině mimo jiné menší upomínky, jako jsou: obrazy, sošky, medaille i jinou utěšenou památku, jakých jest málo po vlasti naší. Zbožní sousedé po-

čestné obce *Vracovické* vystavěli vlastním nákladem slušnou kapli, kteráž k návrhu jejich duchovního pastýře, Vinc. Macháčka, faráře v Kondraci, věnována uctění ss. věrověstů našich Cyrilla a Methoda; jejich krásný obraz, p. farářem objednaný, co ozdobu pěkného oltáře přichoziho mile dojmá. Svěcení kaple té slaveno na den Všech Svatých m. r. Ač počasí bylo nepříznivé, předce z celého okolí sešel se četný zástup zbožného lidu. Posvátné obřady vykonával veled. střídník náš Antonín Sklenář, farář Louňovický s assistencí dvou nejstarších duchovních našeho střídnictví, důst. pp. Jana Jirkovského, býv. faráře Zdislavického a Jana Vilímka, děkana Vlašimského, načež následovalo kázání místního výmluvného pana faráře, a první mše sv. v této svatyni Páně, sloužena veled. p. vikářem. Dejž Bůh, aby tento pomník lásky naší porzbuzoval všech k horlivému vyznávání víry sv. Cyrilem a Methoděm nám zvěstované, a aby krásného příkladu občanů Vracovických i jiné obce naše následovaly! V.

— Ze *Staré Boleslavi* došla nás zpráva, že Její cis. Výsost Maria Immaculata, chof J. Vys. Karla prince Toskánského, darovala tamějšímu kollegiatnímu chrámu sv. Václava a ss. Kosmy a Damiana pěkné mešní roucho a dvě dalmatiky, na kterýchžto sama byla pracovala a jež zlatým lemováním ozdobiti dala. Učinila to ta vznešená paní — di velectěný p. dopisovatel náš — bez pochyby na památku, že její dvě dítky v starobylém chrámu Staroboleslavském pokřtěny a obětovány byly.

— V biskupství Budějovickém bylo za minulý rok 27136 birmovanců. J. Milost. nejdůst. p. biskup udílel sv. birmování kromě Budějovic na 42 místech.

— V „*Ordin. Listech*“ diecése *Budějovické* jsou na straně 24. uvedeny příspěvky do pokladnice „*spolku sv. Mikoláše*.“ „J. V.“ z Budějovic složil 500 zl. jistý kněz 10 zl. s heslem: „Jesu, vere Fili Dei, miserere nostrí et omnium eorum, qui divinitatem Tuam negare non dubitant.“ (Ježíši, pravý Synu Boží, smiluj se nad námi i nade všemi, kdož božství Tvé upíráti se neostýchají.) Spolek sv. Mikoláše v diecési Budějovické jest tím, čím býti má v arcidiecési Pražské spolek či Dědictví sv. *Vojtěcha*, jest ovoce synody. Má za účel podporovati světské duchovní té diecése, kteří za příčinou dlouhé nemoci neb nezaviněné neschopnosti k službě pomoci potřebují; kteráž záleží buď v peněžitých příspěvcích na útraty nemoce, buď v peněžitě podpoře deficientům, aneb konečně v darech na penězích neb nezúrokovatelných půjčkách v případech neštěstí. K tomu účelu skládají členové roční příspěvky a sice kaplani 70 kr., faráři nejméně 2 zl. V čele spolku stojí co

ochránce nejdůst. p. biskup, dále ředitel (gen. vikář dr. Vojt. Mokřý) a jeho zástupce (kanov. Schnölzer), jež oba jmenuje biskup z členův kapitoly. Správní výbor záleží ze 4 členův, jednoho ustanovuje kapitola ze svého středu, ostatní jsou z duchovenstva města Budějovic a venkova, (kan. Nitsch, konsist. kanceliř Pfeifer, farář v Kamenném Újezdě, Toušek a farář v Dobré Vodě Pejša.) Kromě nich jsou všickni okresní vikáři členy správní rady. V den patrona diecése, sv. Mikoláše, slaví spolek výroční slavnost svou.

Z Moravy. K ukončení jubilea v poslední den min. roku shromáždilo se na Velehradě duchovenstvo okresu Hradišského a sousedních farností. Po kázání, jež měl kněz Vykydal, sloužil prelát Olomúcký svob. pán Schneeberg pontifikální mši sv., kterouž zpěvacký spolek Hradišský zpěvem svým oslavil. Chrámy byl přeplněn, zpovědnice obklopeny kajícníky. O 2. hod. odpoledne byla závěrečná pobožnost; 30 kněží zanotilo hořící svíce v rukou držíce slavně „Te Deum laudamus!“ Pohnutí se jevílo slzami, každý byl sobě toho vědom, že se celé jedno tisícletí klade do hrobu.

Z Vidně. Dne 5. ledna mluvil v panské sněmovně arcibiskup Videňský J. Em. kardinál *Rauscher* o ústavech trestních a hájil výmluvně řády duchovní, zvláště ženské proti útokům lichého liberalismu. Po něm povstal svobodný pán *Hennet*, dokládaje, že i on se protivoval tomu, aby zločincové mužští dávání byli pod správu ženských. Takto smýšleje navštívil trestnici v Kartouzích. Ale za jedno půldne změnil náhled svůj a odcházel pak přemožen přesvědčením, že tyto slabé panny (Milosrdné sestry) s veselím se obětující zbožnému povolání svému větší moci mají nad svěřenými sobě trestanci, nežli by dohlídkou mužskou bylo lze docíliti. — Výrok tento váží mnoho.

— Památné jest pro nás rokování *sněmovny panské* dne 18. t. m. Mluvil k prospěchu duchovenstva tři knížata církevní. Předseda odboru, jenž podané žádosti skoumati má, schvaloval žádost vel. duchovenstva diecése Brněnské, aby při výměře daně ohled byl vzat na nouzi, s jakouž duchovenstvo ono zápasiti musí. Návrhu toho ujal se J. Em. kardinál *Rauscher*, jenž byl onu žádost sněmovně podal. Právil: Stát v přítomném zřízení svém potřebuje mnoho činitelů jako člověk nohou, které by jej nosily, rukou, kterými by pracoval, očí, aby mu viditelný svět odhalovaly, uší, aby rozeznal zvuk a co on přináší. Všim právem vynáší se důležitost soudcův, kteříž bez bázně a naděje, bez milosti a nenávisti

o právu rozhodující, prokazují lidské společnosti službu, bez níž by neměla pokoje a zdaru. Tolikéž jest na bílém dni důležitost úředníka politického. Vojín hájí vlast proti choutkám ctižádosti a vybojům, hotov jsa za trůn, oltář a domácnost svou bojovat i padnouti. Pro hospodářství státní nevyhnutelně potřebný jest úředník finanční a nesmírně mnoho záleží na tom, aby i tehdaž věren byl povolání svému, když ho nepozoruje oko představeného. Ano důležitý jest i úředník poštovní, i listonoš, sloužící obchodu, pročez i tuto došel přimluvy. Avšak duchovenstvo jest povoláno, aby cit povinnosti vštěpovalo a oživovalo a vědomí spojitosti života pozemského s věčností v myslích udržovalo. — Přimlouvá se za vyslyšení žádosti farního duchovenstva diecése Brněnské a vyslovuje naději, že vláda J. Veličenství tato odůvodněná přání uváží. Čím menší jest pro duchovenstvo určený roční příjem a čím spravedlivější volání o zvýšení jeho, tím méně měl by on daní a poplatky umenšován býti. Jedná se tu o otázku spravedlnosti. Stát nemůže žádati příspěvku k obecným poplatkům z příjmu, o němž uznává, že k výživě duchovního naprosto jest potřebný. Nad to byloby záslušno a přiměřeno, aby všickni kněží, jichžto obroční příjem nepřesahuje 600 zl., osvobození byli od daně z příjmů.

Po té ujal se slova kníže biskup Solnohradský *Tarnoczy*. Petice, o níž řeč jest, pochází z krajů požehnaných, tím více vztahuje se tedy, co v ní napsáno, na duchovenstvo v krajinách hornatých, jako v Solnohradsku, Tyrolsku, Korutánsku a ve Styrsku. Utěšené krajiny, ale pouhým pohledem se nikdo nenasytí. Duchovní v horách, kteréhož povinnost za dne i v noci volá do nejvzdálenějších obydlí na příkrých stráních i v hlubokých úvalech, má nyní za své namahání a obtíže příjmy tak skrovné, že nouzi trpí. Vyzarováním půdy duchovenstvo utrpělo velké ztráty, nyní jest odkázáno na pouhé peníze, jichž cena ustavičně klesá, z kuponů obligací platí se daně 7%; dražota, jindy přednost velkých měst, vetřela se již i do nejhlubších údolí; množství tuláků doléhá na faru, odkudž nikdo bez dárku odejiti nechce a nemá. A sebe menší dárky, tyto vzrostou za rok v daň ohromnou, převyšující všecky jiné dávky zchudlého kněze. Z těch příčin poroučí dotčenou žádost bedlivému uvážení.

Po té jal se mluvit J. Em. p. kard. kníže *Schwarzenberg*: Petice duchovenstva Moravského není mně v znění svém známa, však domnívám se, že dobře jest odůvodněna, neboť znám náležitě postavení duchovenstva, a vždyť i sama komise poroučí

jí vládě, aby na ní ohled vzala. Jako vrchní pastýř rozsáhlé diecése nesmím opominouti, několika slovy také podporovati návrh komise. Učinili to již oba ctění řečníci, první stojí na stanovisku všeobecném, řekl bych ideálním, druhý přešel na stanovisko více realné (věcné), mně pak buďž dovoleno, vstoupiti na totéž stanovisko a sestoupiti do života všedního. Výkup desátku byl pro kněžstvo v duchovní správě ztrátou citelnou, a to tím více, poněvadž desátek duchovenský nebyl právo vrchnostenské, nepocházel z poddanosti, nýbrž byl příjem čili služné plynoucí nejvíce z nadací, jež učinili ti hospodářové, jenž duchovního v obci své míti chtěli. Avšak čas zrušil desátky u nás v Rakousku, ačkoliv v jiných zemích, jako n. př. v protestantském Prusku nebyl zrušen desátek ani protestantských ani katolických duchovních správců, alebrž byl považován za jejich služné a ponechán. — Prosim, neobávejte se, jakoby se přimlouvati chtěl za znovu uvedení desátku! Ty staré dobré časy pominuly; kdežto mně, bylo to v září r. 1848, jeden sedlák v Tyrolsku řekl: Jsem tomu rád, má-li farář mnoho desátku, neboť pak mám i já mnoho; veze-li farář z mého pole plný vůz desátku domů, odveze pak já devět vozů domů, já mám více. (Voláno: Velmi dobře!) Ba dobré ty časy pominuly. Neupírám, že vybírání desátku uvedlo začasť duchovního pastýře v nesnadné a nemilé postavení naproti jeho osadě. Není mi také nepovědomý ten důvod národního hospodářství, že povinnost dávatí desátek byla překážkou zlepšování půdy, že bylo břemenem těžkým vzdátí se části výnosu, a že se nesnadno kdo odhodlal zlepšovati role své, věda, že se o výnos zlepšené půdy s jiným rozdělití musí. Nechei tedy nikoliv mluvit o znovu uvedení desátku anebo za toto znovu uvedení se přimlouvati: výkup se stal, což sama sv. Stolica připustila. Ale to jest smutné, že duchovní správce ze všeho toho, co mu z desátku zbylo, téměř trojnásobnou daň musí platiti. Pravím trojnásobnou daň (ať pomlčím o tom, že jednu třetinu při výkupu ztratil.) K jedné třetině, kterou stát na se vzal, musí přispívati: tedy jednou! Z náhrady, kterouž z vyzarovacích obligací bere, musí platiti daň z příjmů a ta není nepatrná: tedy po druhé! — Ale on musí, nechat má sebe menší služné, platiti též equivalent (daně dědičné), i tu musí z náhrady desátku dáti daň: tedy po třetí! Z trojího rozdílného ohledu musí tedy za tutéž věc platiti daň, tedy třikrát! Nedím, že by to bylo nespravedlivé, ale tlačí to, zvláště toho, kdo malý má příjem. Kdo

bohaté má obročí, lehce to nese, on rád zapraví i tuto kolikerou daň. Já ji také platím, platím mnoho a platím to rád; ale když ten, kdož nemá 600, ani 400, ba ani 300, nýbrž sotva 200 zl., tolikou dani jest stížen, jest zajisté v postavení chudobném; kterak smíme pak žádati na něm, aby neustával sbíraje prostředky k svému vzdělání? Smíme-li žádati na něm, aby se ve vědě udržel na výši času? — To jsou ohledy, jimiž tuším komise byla proniknuta a jež tuším i vláda uváží. Ať nemluví více o výkupu desátku, i nadací dob novějších jsou daní znamenitě ztenčeny. Vím příklad; učiněno nadací pro kaplana. Dobromyslný zakladatel chtěl mu složením státních papírů pojistiti 315 zl. ročního příjmu. Z těchto 315 zl. musí platiti daň z příjmu 7 zl. z každého sta, to jest třikrát 7 = 21 zl. Nadto, jak jsem dříve podotknul, strhuje se mu z těchto 315 zl. 15 ze sta equivalentu daně dědičné, což obsahuje 4 zl. 50 kr. Platí tedy z 315 zl. daně: 25 zl. 50 kr. To jest skoro $\frac{1}{12}$ celého jeho příjmu! — Již pak, uloženo-li spoludělníku v duchovní správě, jenž 300 aneb 200 zl. ročně má, takovýchto dávek, nesmíme se bohužel diviti, shání-li se po přímech jiných, náhodných a trpí-li tím jeho vážnost, jeho důstojnost. A kterak smíme od něho žádati, aby celé své osadě dobrým příkladem předcházel v obětavosti a plnění lásky k bližnímu? Nečině zvláštního návrhu, aniž bych navrhovati zamýšlel nestejnou výměru daní, poroučím toliko návrh komise vysokému domu, poroučím jej dobrotivému uvážení ministerstva, aby aspoň té myšlenky se uchopilo, kterouž vyslovil J. Em. můj nejdůstojnější spolubratr. (Potlesk.)

Z Lucemburku. Redaktor časopisu „Courrier du Grand-Duché de Luxembourg“, advokát Julius Metz r. 1863 zažaloval nejdůst. biskupa a apošt. vikáře Lucemburského, p. Mikuláše Adames-a, jenž dne 2. prosince 1862 byl vydal pastýřský list, v němž věřících napomíná, aby nečítali „Courrier-a“, „poněvadž hlásá lež, klam a všecku bezbožnost; spolu vytknul v témž listu biskup nad redaktorem Metzem a jeho spoluvinníky vyobcování z Církve. Poněvadž po ohlášení pastýřského listu počet oběratelů „Courrier-a“ valně se ztenčil, žádal redaktor Metz, aby soud zavázal biskupa k náhradě té peněžité škody, kterouž on byl utrpěl. Biskup Adames však požádal slovutného advokáta Arnošta Simonsa o dobré zdání, kteréž i soudu předložil: Simons důrazně hájí právo biskupovo, dokazuje, že jest nejen oprávněn ale i povinen, zakázati čtení nevěreckých a nemravních spisů, že

Metz může sice psáti a tiskem vydati, co mu světské zákony dovolují, ale že nemůže nikoho nutiti, aby se na jeho noviny předplácel Výnosem dne 28. července 1863 vydaným prohlásil soud Lucemburský žalobu Metzovu za neodůvodněnou a spolu mu uložil náhradu útrat soudních.

Paběrky.

— (*Renanovo mládí.*) Msgr. Dupanloup býval ředitelem velkého semináře u sv. Sulpicia v Paříži. Mezi chovanci, jenž se pod jeho správou ku kněžskému stavu připravovali, byl i — Renan (o němž nyní celý svět mluví, my pak budeme se držeti napomenutí sv. Jana, miláčka Páně: „Nejmilejší, ne každému duchu věřte, ale zkoušejte duchy, jsou-li z Boha, nebo mnozí falešní proroci vyšli na svět.“ 1. Jan. 4. 1.). V semináři dal se Renan několik let zdarma živiti, šatiti, vyučovati, přijímal nejsv. Svátost oltární, přijal i nižší posvěcení (minores ordines) a vedl zdánlivě pořádné, nábožné živobytí. Tak znal jako kulísek klamati své představené. Přišel čas, v němž se Renan vyjádřiti měl zdalíž se knězem státi chce? A když se ho na to poptal Dupanloup, tu mu Renan odpověděl: Já nevěřím v Boha! Dupanloup mluvil, že Renan snad žertuje, aneb že rozumu pozbyl; ale nikoliv. Renan opětoval: Já nevěřím v Boha! Co měl Dupanloup s tímto mladým nezabohem učiniti? Měl ho snad v semináři déle nechati? To by to byl napravil! Neznaboh Renan mezi nábožnými chovanci semináře bylby býval jako červ v dřevě. Když všecko napomínání se okazalo býti marným, vypudil Dupanloup mladého nezaboha Renana ze semináře a přece milosrdným nad tímto nešťastníkem hnut, aby snad osamělý ve světě hladem nezahynul, daroval mu dobrotivý Dupanloup 500 franků (asi 200 zl.) a pravil mu, aby mu více na oči nepřišel. Podivná to věc, že ti, jenž ze seminářů aneb z klášterů vyhnáni byli, obyčejně ti největší protivníci a pronásledovníci Církve bývají. (Hlas Brněnský.)

— (*Svědomí.*) V Třeboni zavraždil 15letý loupežník ženu a dcerušku, aby ukradl 2 dvacetníky a 10 stříbrných šestáček. Když byl k mrtvolám veden, krácel si hrdě a k shromážděným lidem zvolal: „Udělejte mi plac.“ Zapíral. Třetího dne se přiznal, příčinou toho byl prý sen. První noc spal dobře, však druhou měl strašné sny, mrtvoly ho pronásledovaly, hrozíce mu, slyšel zpěvy pohřební a hudbu truchlivou, plakal. (Národ.)

Literní oznamovatel.

— Obsah I. svazku „Časopisu kat. duchovenstva“ jest: Renán a křesťanství. (Část II. od kan. Vác. Štulce.) O restituci. Obrana viery proti Pikhartóm. (Z rukopisu Pavla Sedl-

čanského r. 1491, přepsal Dunder, s připomenutím od redaktora.) K otázce o správě kostelního jmění od red. kan. K. Vinarického. Kronika. Literární oznamovatel. — Zároveň vyšel tímž nákladem (Rohlička a Sieverse v arcib. semináři) svazek 33. „Veškerých spisů Kristofa Šmída,“ jenž obsahuje povídku: „*Ludvík*, malý vystěhovanec.“ Překlad dr. Jos. Pečírky.

— „*Zvonečky*.“ Povídky pro mládež. Vzdělal F. A. H. S obrázkem. Tiskem a nákladem c. k. universitního knižkupectví Karla Gorischka ve Vídni. Obsahuje na 143 stránkách 101 krátkou povídku pro malíké.

— Nejnovější historie páně Landfrasovy (Pokračování). Smutný rybář, aneb; tesklivý milenec. 3. vydání. — Zazděná slečna, aneb: Podivné příhody Marie z Hohenturu. Rytířská historie z 13. století, 3. vydání. — Ukradený střevíc, aneb: pravý důkaz věrnosti. Starodávný povídka od Petra Veselského. — Velmi pěkná historie o hraběti Jindřichovi, kterýžto dvakrát od smrti předivně vysvobozen a posledně císaře Konráda zetěm učiněn byl. — (Pokračování.)

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

(Pokr.) Z diec. *Brněnské*: Kat. Hradilova z Čejkovic; škola Mouřinová; Jan Pavlíček v Budišově; Frant. Vácha v Senticích; Josef Horák z Mollenburku; Frant. Kučera v Tečicích; Petronila Hudečková v Branzově; Z diecése *Vratislavské*: Anna Sapíkova v Shlédňově; Frant. Mucha v Dobravě; Filip Wandrol tamže; Jakub Pánek v Doubravě; Z arcidiecése *Videňské*: Antonín Kořínek ve Vídni; Z arcidiecése *Lvovské*: Jan Szabel v Sokalu v Haliči; Ctih. p. Hilarius Zeman, Bernardin v Sokalu; Z diecése *Přemyslovské*: Alois Veselík z Sokalu v Haliči.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- P. Jan *Maxa*, kněz ř. křížovnického, býv. farář Hloupětinský a sekretář střídnictví Proseckého, na odpoč. v Praze, 16. ledna, (nar. v Praze 1. ledna 1807, kněz od 10. pros. 1829.)
p. Josef *Klemmeier*, kaplan v Chebu, dne 18. ledna (nar. v Žluticích 26. března 1826, kněz od 17. srpna 1850.)

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Bernard*, farář na Kladně, stal se (volbou d. 18. t. m.) kanovníkem metrop. kapitoly u sv. Víta na hradě Pražském.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Václav *Dědina*, koop. z Kladna, za kaplana do Přimdy;
p. Jan *Heindl*, kaplan z Přimdy, za kooperatora do Kladna;
p. Josef *Matouš*, pens. farář z Mladé, na vypo-moc do Benátek;
p. Karel *Burian*, psalt. při metrop. chrámu,

stal se polním kapl. 3. třídy u peš. pluku. velkokníž. Konstant, č. 18.

Uprázdňené místo:

Praskolesy, fara patr. p. děkana Karlotýnského od 13. ledna 1864.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Uchytíl*, farář v Křenovicích, dne 13. ledna (nar. 24. listop. 1804, kněz od 24. srpna 1829.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Křivohlávek*, kaplan v Čermné, za proz. koop. do Dobrouče;
p. Vinc. *Vacek*, koop. v Něm. Heřmanicích, za proz. koop. do Čermné;
p. Frant. *Langer*, farář v Křížlicích, za faráře do Vrbsice;
p. Ondřej *Nydrle*, kaplan, za administrátora v Lanově;
p. Severin *Beran*, kap. ve Věstarech, za koop. do Mladočova;
p. Bedřich *Pachta*, novosvěcenec, za kaplana do Věstar;
p. Frant. *Šafránek*, kap. v Rychnově, za admin. do Lukavce;
p. Vinc. *Kleprlík*, kap. v Slavoňově, za kap. do Rychnova;
p. Jos. *Špírlar*, vikarista při katedrálním chrámu, za kap. do Slavoňova;
p. Frant. *Štěpánek*, administrator v Lukavci, za vikaristu při katedrálním chrámu v Hradci Králové;
p. Jos. *Nožička*, za kaplana do Nového Města nad Metují.

Uprázdňená místa:

- Lukavice*, fara patr. hraběte Kolovrata od 1. ledna do 12. února;
Křížlice, fara patr. nábož. matice od 15. ledna do 26. února;
Křenovice, fara patr. Theres. ústavu pro slechtičny od 14. ledna do 25. února.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyr. a Methoda v Karlíně: p. Suppan, bohoslovec v Praze 1 zl. p. A. E. v H. Rozjím. *adventní* nyní uveřej. nelze; hleďtež před sebe, za milou upomínku díky. pp. — še. Br—ský, a jj: Poshovějte, i básně z Bud. budou časem uveřejněny; i dopisy, dnes musela ustoupiti i milá povídka.

Časopisy, s nimiž jsme ve spojení, jsou: Časopis kat. duchovenstva, Cyrill a Method s přílohou Slovesnost, Gwiazdka, Cieszyńska, Hlas (v Brně), Národní Listy, Národní Škola, Opavský Besedník, Otavan s přílohou Oul a Zvon, Pěstoun (v Brně), Politik, Przegląd Poznanski, Przyjacieli Ludu (v Chelmně), Pražské Noviny, Slovenski Prijatelj, Školníky, Škola a Život, Zagrebački Katolički List. — Dále odbíráme aneb čteme listy: Národ, Bohemia, Oester. Volksfreund, Salzburger Kirchenblatt.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostá čísla rekla-
mujte nejdéle
▼ měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

**Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví**

na rok: **2 zl. 50 kr.**
na půlro: **1 zl. 30 kr.**

Po poště:
Celoročně: **3 zl. — kr.**
půlročně: **1 zl. 55 ar.**

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Popeleční středa.

Na *popeleční středu*, jakožto první den postní, světi Církev *popel* připravený z ratolestí neděle květné minulého roku, a velí jím čela věřícím svým znamenati, odkud ten den má svůj název. Sypání popele na hlavy neb na čela věřících jestit stopa církevní kázně starých dob, kterýmžto obřadem Církev za starodávna kajicníky ku pravému *pokání*, by se ho k spasení duší svých uchopili, vzbuzovala, jakož to až do dnešního dne činí. Až posud v modlitbách, jimiž se tento popel světi, prosí Církev Boha, aby věřícím, jenž posvátný popel na svá čela přijímají, ducha skroušenosti udělil; by na ně nebeské sestoupilo požehnání, jímžby podporování jsouce, opravdově a upřímně hříchů svých želeli a tudíž odplat kajicníkům zaslíbených došli: posléze, aby jim uděleno bylo i zdraví těla k vykonávání a odbývání pokání za své hříchy. Znamenání čel popelem má i ten duchovní význam, že jako dřevo žžirajícím ohněm v popel se obrací: tak i kajicník ohněm milosti Ducha svatého jsa zanícen, ku poznání svých vin a k nejhlubší srdce pokoře bývá přiveden.

Jestit pak tento první postní den pro nás památným, netoliko že nás ku pokání vzbuzuje, nýbrž že nás i na naši *smrtelnost* tak vážně upomíná. Proto se dnes věřícím popel dává na čela, aby nezapomínali, že z prachu jsou a

v prach se zase obrátí. Všechněm živoucím na pamět uvedeno býti má, že jest jim umřítí, malickým i dospělým, mdlým i silným, mužům i ženám, hříšníkům i spravedlivým. Kde jest člověk, jenžby se smrtelným býti neznal? — „Vím, (praví Job 30, 23.) že smrti vydáš mne, kdežto ustanoven jest dům každému živému.“ Nicméně jakoby všickni vespolek na tuto pravdu byli zapomněli, napomíná Církev dnes každého skrze ústa služebníka svého: „*Pomni, člověče, že prach jsi, a v prach se navrátíš!*“ Tato slova významu plná, kdyby tak hluboko vryta byla do srdcí našich, jakož jisto jest, že jest všechněm uloženo umřítí, jak ctné, jak čisté a svaté musilo by býti obcování naše? — Nemožnot člověku, rozjímajícímu srdcem, že prach jest a v prach se zase navrátí — aby ještě k těm věcem, jež tak prchavé a míjející jsou jako prach, přilnouti mohl. Myslicímu ustavičně na svou smrtelnost a na nestálost všech věcí zemských nemůže Bůh a věčnost, napravení a spása duše lhostejnou věcí býti! —

V evangeliu na škaredou středu (Mat. 6, 16.) vzbuzuje Církev k činění dobrých a milosrdných skutků, co hodného ovoce pokání. S postem spojena býti má almužna, kterouž, jak nasvědčuje sv. Písmo, *smazán a přikryt bývá hřích*. V epistole pak předkládá věřícím slova proroka Joela k bedlivému uvážení: „Toto praví Hospodin: obraťte se ke mně celým srdcem svým, s postem

a s pláčem a s kvílením. A roztrhněte srdce vaše, a ne roucha vaše, a obraťte se k Hospodinu, Bohu svému.“ (Joel 2, 12. 13.) V těchto nemnohých slovech jak přemnoho jest obsaženo! — *Půst, pláč a kvílení* sloužiti mají za vhodný prostředek k obrácení se k Pánu Bohu z celé duše. *Půst, pláč a kvílení* za přípravu sloužiti mají k dosažení odpuštění hříchův: milost pak a milosrdenství, dlouhočekání a dobrotivost Boží k naději nás vésti mají, abychom hříchů odpuštění doufajíce, a přestoupení svých želice, u živé víře v otcovskou lásku Boží rozhřešení dosáhli. „*Nebo dobrotivý a milosrdný jest Hospodin, trpělivý a mnohého milosrdenství, a ukojitelný nad zlostí.*“ Karel Čiřař.

Sedmibolestná Rodička Boží.

(Rozjímání postrní.)

II. Útěk do Egypta.

„Vstaň a vezmi dítě a matku jeho a utec do Egypta.“ (Mat. 2, 13.)

Heródes čeká, že se k němu navrátí mudrcové a jistou zprávu o narození nového krále jemu přinesou. Však nadarmo čeká; oni obětovavše novorozeňátku dary: zlato, kadidlo a myrhu, jinou cestou se odebrali do vlasti své, dostavše výstrahu ve snách, aby se nevrátili k Heródovi. A co činí ukrutník, vida se oklamána, úklady své zmařeny? Velice se rozjilil, náramně se rozhněval. A jižž posílá katany, aby pobili v Betlémě a okolí jeho veškerá pacholata, od nejmenších do dvou let. Ukrutný Heróde! ty se domníváš, že mezi pacholaty zavražděnými nalezeš i narozeného Mesiáše? Slabá jest moc tvá proti všemohoucnosti Boží. „Anděl Páně ukázal se ve snách Josefovi, řka: Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta a buď tam, až povím tobě; neboť Heródes bude hledati dítěte, aby zahubil je.“ (Mat. 2, 13.)

a) Ještě té noci, v které anděl se ukázal ve snách Josefovi, vydala se sv. rodina na cestu do Egypta, což vysvítá z Pisma sv.: „(Josef) pak vstav vzal dítě i matku jeho v noci a odebral se do Egypta.“ Jako Simeon byl Bohem vyvolen, aby Marii oznámil bolesti budoucí, tak i nyní Josef oznamuje jí poselství andělovo, — a krvácelo srdce její. Jako bych viděl Rodičku Boží, jak s tváří zarmoucenou to nejpotřebnější na cestu shledává; vidím ji, ana přistupuje k lůžku svého Synáčka; milostně na Něj

pohlíží, v nesmírném žalu rozjímajíc u sebe, proč s tímto útlým Synáčkem má za tmavé noci a v zimě do daleké země utíkati? Což musí Král nebes i země utíkati před ukrutným Heródem? Což musí Spasitel veškerého světa v útěku hledati spásu? Leč Otec nebeský tak chce, anděl jeho to zvěstoval, „aj, dívka Páně, staň se.“ A již se kloní Matka Páně k Synáčku svému, již béré malého Ježíška, na lokty své, a zarmoucená vydává se na cestu. Byli chudí, dlouho se na cestu zajisté nepřipravovali. „Utec, Matko bolestná, utec před Heródem do Egypta, aby Syn tvůj zachován byl pro kříž, pro Kalvarii! Opust své přibuzné, utíkej k lidem cizím, opust vlast svou, utíkej do vyhnanství, opust chrám Boha jediného, odejdi ku chrámům modlářským.“

Proroctví Simeonovo se počalo naplňovati; až po tuto dobu nebylo Synu odpíráno; pastýřové, mudrcové od východu, Simeon, Anna prorokyně klaněli se Jemu. Heródes ukrutný první ze všech se Mu protivil. Nemusela-liž Rodička Boží toto uvažujíc zvolati: Simeone, Simeone, ty's pravdu mluvil, slova tvá prorocká již se naplňují; meč, který při slovech tvých pronikl duši mou, není více jediný, Heródes zabodl k němu již druhý.

Maria utíká do Egypta; byla to cesta daleká velmi, bylo jim přemnoho mil cesty jiti, k čemuž mnoho dní potřebovali; dle sv. Bonaventury byla to cesta velmi neschůdná, jim neznámá, neobydlená, vedoucí křovinami, přes hory, doly a pustiny. Byla zima; při ostrých větrech, cestou pustou musela rodina svatá dále kráčet. Co tu vytrpěla Maria, anaž dalekému a obtížnému cestování nebyla zvyklá! Co trpěla hledíc na dítě své, vidouce je pronásledované již v nejtělejší věku! Pomyšlení, že by je nehoda nějaká na této nebezpečné pouti mohla potkati, bolestně se dotýkalo srdce jejího. Každý pohled na spravedlivého Josefa bolesti ji naplňoval, že v pokročilém stáří svém tuto dalekou cestu konati musí.

Jak bolestný byl pohled na tuto sv. rodinu! Sv. Bonaventura, uvažuje útěk tento, volá: „Co dostali na cestě této k jídlu, kde v noci odpočívali, kde noclehu našli? Ach, ničeho neměli k jídlu, leč kousek suchého chleba, jež sv. Josef vzal s sebou, neb co si vyprosili. Kde odpočívali v noci, ne-li na holé zemi, neb pod stromem v lese pod širým nebem, jsouce ustavičně v nebezpečí, aby buď lupičům nepadli do rukou, aneb od dravých zvířat nebyli usmrceni.“ — Hagar našla v poušti vody pro svého syna Ismaele, ale Maria nenachází ani přístřeší, ani pokrmu. Sv. rodina putuje toutéž pouští, kdež praotcové její 40 let by-

dleli a zázraky Boží vídali. Jak podivné city ovládaly srdce Panny Marie a sv. Josefa! Tehdáž zázraky a pomoc, nyní opuštěnost. Ona ví, že drží Boha v rukou svých, ale neočekává žádných zázraků, jsouc se vším spokojena, co Bůh posílá aneb dopouští. Na tomto útěku do Egypta podobá se nejsvětější Panna jenu raněnému, jemuž šíp v těle utkvěl, nechť kamkoliv utíká, bolest s sebou nese. Maria utíká do země cizí, a bolest ji tam doprovází.

Sv. rodina je v Egyptě. Jeskyni, v níž bydleli, až po dnes ukazují tam poutníkům. Jak dlouho budou v zemi této přebývat? Nebudou jich pohanští Egyptané pronásledovati, že jsou cizinci, že se nepřiznávají k jejich modloslužbě? Čím se budou živiti? nebudou-li nedostatek snášeti? jsou mezi cizinci bez jmění, bez důchodů. Při každé této otázce projela krutá bolest srdcem Mariiným. Bídne se vedlo sv. rodině v Egyptě, sotva že sobě těžkou práci rukou svých, jak praví sv. Basil, to nejpotřebnější vydělali; Josef pracoval co tesař, a Maria konala práce ženské. Jak tu Matce Páně srdce krvácelo, když k ní malý Ježíšek ruce vztahoval, a ona Mu pokrmu musela odpřít! A tuto bídu snášela sv. rodina mnoho let!

Sv. Magdalena z Pazzi omdlela, když jdouc jednou po ulici v domě jakéms uslyšela strašné rouhání se Bohu. Což teprv vystála Matka Páně, po Bohu ta nejsvětější! Všude viděla jen pohanské chrámy, všude slyšela křik modloslužebníků, kteří bůžky své ctili těmi nejohavnějšími nepravostmi. Ona vzdychá, pláče nad touto zaslepeností Egyptských, vědouc, že Syn její, kterýž mezi nimi bydlí, i za jejich mrzkou modloslužbu trpěti bude.

Konečně po letech přiblížil se čas návratu do vlasti. „Když pak umřel Heródes,“ vypravuje sv. Matouš, „aj anděl Páně ukázal se ve snách Josefovi v Egyptě říka: Vstaň a vezmi dítě a matku jeho a jdi do země israelské, neboť jsou umřeli ti, jenž hledali bezživoti dítěte.“ I dali se na cestu, na tutéž cestu, kterou před lety utíkali, cestu to obtížnou, nedostatku a nebezpečí plnou. Nová bolest, nové hoře pro Marii. Sv. Bonaventura rozjímaje o bolesti Matky Boží, kterouž jí působily strasti, jež pachole Ježíš na této cestě vystálo, dí, že Ježíšek již větší byl, a přec ještě tak malý a slabý, že ustavičně jíti nemohl. O té ubohé Matky! kolikrát as viděla nebeského Syna svého unavením k zemi klesati, aniž by Ho posilniti a občerstviti mohl. Již se blíží k Judsku, ale Maria strachy trne, jsou tam nepřátelé Kristovi. „Nyní snad

si odpočineš, Matko Páně, nyní snad v pokoji živa budeš: Než v Judsku kraluje Archelaus, ukrutný jako otec jeho Heródes; nová to bolest pro srdce materské strachující se o dítě své. Tu opět anděl Páně Josefovi ve snách se ukázal a na pokynuti Boží odešla sv. rodina do Galileje, do Nazareta. — Toť ten druhý meč, kterýž ukrutný Heródes vrazil Matce Páně do srdce. První bolest trpěla Maria pouze ve svatyni duše své; tuto však hoří vnitřnímu přidružila se i dlouho trvající bída zevnější.

b) Maria zvěděla, že Synu jejím, kterýž ji byl nejdražším pokladem, hrozí nebezpečí, a již utíká do Egypta, již v útěku spásy hledá. I nás obkličují ukrutní Heródové, kteří by nás rádi připravili o to, co nám nejdražšího, o duši, o viru, o ctnost. První takovýto Heródes ukrutný jest *tělo* naše, které by rádo duši naši zahubilo. Proto ji od Boha odvrací, k zlému ponouká, chce, aby jemu sloužila, nikoliv Bohu, aby nekráčela úzkou cestou ctnosti, nýbrž širokou cestou hříchu. To uvažuje sv. Pavel praví: „Vidím jiný zákon v údech svých, kterýž odporuje zákonu myslí mé, a jímá mne pod zákon hříchu, jenž jest v údech mých.“ (Řím 7, 27.) Co činiti máme, aby tento Heródes duše naší nezavraždil, ji života věčného nezbavil? Utikejme se k sebezapírání, mrtvení těla. „Zlá náruživost hody se krmí“ dí sv. Ambrož. Nestřídmosti si člověk rozum zatemňuje, krev bouří, vášně budi, jichž se stává obětí. Postem ale a střídmostí posilníme vůli dobrou k boji s nezřízenými žádostmi těla, zvítězíme nad nimi. „V postech, učí sv. Jan Zlatoustý, bolesti těla, duše však hoduje.“ Ano postem se přibližujeme k Bohu, svůdné náruživosti přemáháme. „Ze zdržlivosti,“ píše sv. Leo papež, „pocházejí cudná myšlení, moudré úmysly, spasitelné rady; postem umírá tělo zlým žádostem, hříchu, a duše v ctnosti prospívá.“ Kdož by chtěl upírati, že půst není k životu ctnostnému potřebný, že není prostředkem k ctnosti, cestou k dokonalosti?

Druhý ukrutný Heródes, který se snaží naši duši, viru a ctnost zahubiti, jest *zlý svět* se svou marností, se svými svůdnými řečmi a zlými příklady. Statky světa tohoto, zlato a stříbro, jeho pomíjející čest a sláva často zaslepují člověka, svádějí ho, aby jednal jako bohatec v Písmě svatém, jenž nashromáždív sobě statkův, řekl duši své: „Duše, máš mnoho zboží složeného na mnohá leta; odpočívej, jez, pi, hduj.“ (Luk. 12, 19.) Zdalíž nevíme, že chudý Lazar nesen jest od andělů do lůna Abrahama, kdežto boháč nemilosrdný pohřben

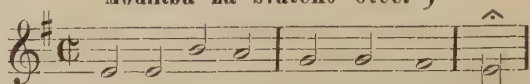
jest v pekle? Zlý svět praví: Není Boha, není věčnosti! Nevěř, nevěř, křestane milý, toť ukrutný Heródes, jenž chce zabiti duši tvou. Zvíře Boha nezná, ale člověk stvořen pro Boha. „Blázen říká v srdci svém: není Boha,“ (Žalm 13, 1.) praví sv. David. Žádný nevěrec se nenarodil, však mnohý stává se neznabožem svým bezbožným životem. Kdo se nemůže bez hrůzy na své nečisté, černé svědomí podívat, žádá sobě: „*kéž by nebylo Boha!*“ tobě pak již tvrdí: „Není Boha,“ aby před tebou ospravedlnil spustlý život svůj. — Jiný světák ujišťuje: „Všecko věřím, co Pán Ježíš zjevil, až na to peklo, není pekla;“ a takových lidí, co chtějí Boha jenom milosrdného, však nikoliv spravedlivého, jest na světě mnoho. Jaký to rozum! Kdo jen svým žádostem hověl, v hříších sešedivěl, v hříších umřel, měl by tutéž vzíti odplatu, jako kdo vždy s Bohem, v Bohu, pro Boha žil, sebe zapíral, kříže trpělivě nesl, spravedlivě živ byl a s Kristem umřel? Jenom spravedliví půjdou do života věčného. (Mat. 25, 46.) Kam se utečeš, duše křestanská, před světem tím ukrutným? Do své tiché domácnosti. „Kdo se vystříhá osidel, čteme v Písmě svatém, bezpečen bude.“ (Prís. 11, 15.) „Květiny,“ di blah. Tomáš Kemp., „jichž se často dotýkáme, brzy uvadnou, bývají však zachovány na záhonech v zahradě, ohrazené zdi vysokou.“ Proto zamilujme sobě domácnost, varujme se zlých společností, aby svět svůdný nezavraždil duše naší.

Třetí Heródes ukrutný, jenž by nás rád zahubil, jest *ďábel*. „Ten byl vražedníkem od počátku,“ píše sv. Jan. (8, 44.) Proto napomíná nás sv. Petr: „Strážliví buďte a bděte; nebo protivník váš ďábel jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by sežral.“ (I. Petr 5, 8.) Ďábel buď nás sám pokouší, láká k zlému, buď užívá našich zlých žádostí a svůdného světa, aby nás k hříchu svedl; tu nás vrhá do ohně nezřízených žádostí tělesných, abychom v něm zahynuli, tu nás vábí do víru hříšných světa radostí, bychom v něm utonuli. Kdo praví, že by nás ďábel nepokoušel, jest již v moci jeho. Leč ke komu máme před tímto nepřitelem svým se utíkat? kde pomoci hledati? K Pánu Ježíši, u Něho budeme jisti i před tímto Heródem. On má vládu nade všemi zlými duchy; onť před Ním se třesou; On všemohoucím slovem svým vymítal ďábelství, i my nad ním zvítězíme: vyzývajíce jméno „Ježíš.“ Pán Ježíš sám řekl: „Budou ve jménu mém zlé duchy vymítati.“ (Mar. 16, 17.) Sv. Justin mučovník píše: „Bojujeme-li se satanem ve jménu „Ježíš,“ bojuje Ježíš za nás, s námi, v nás, a nepřátelé utíkají slyšíce jméno

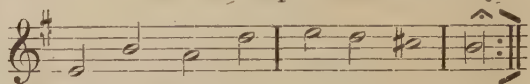
„Ježíš.“ V boji s pokušitelem pekelným vyzýváme vždy jméno „Ježíš;“ pamatujme sobě slova Pisma svatého: „Věže nejpevnější jest jméno Hospodinovo: k němu utíká se spravedlivý, a bude povýšen.“ (Prís. 18, 10.)

Utíkajíce před těmi, jenž se snaží zavraždit naši duši, víru a ctnost, nejlepši dáme Matce bolestné náhradu za tuto její druhou bolest. (Pokračování.)

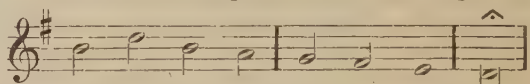
Modlitba za svatého Otce. *)

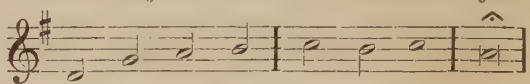
1. Cír-kev, Pa-ne, chrám Tvé chvá - ly,
na zá - kladech pev - né ská - ly

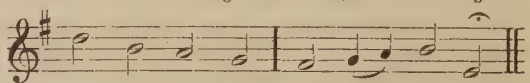
me - zi ne - bem, ze - mí sto - jí,
vzdě - lá - na je lá - skou Tvo - jí

a boj s vra - hem ve - de stá - lý.

V tu - hém bo - ji cír - kev svo - ji

chraň a braň, vždy věč - ný Krá - li!

2. V církvi Tvoji bdí a stráží
Sluha sluh Tvých v svatém Římě,
Klíče nebes při něm káží
Jeho moc a lásky brímě.
Petrův dědic, naše hlava,
Z lásky Tvoji
V práci, v boji
Nechat nikdy neustává!

3. Z lásky Tvé náš Otec v Římě
Tvé je říše kněz a vládce,
V rukou jeho Tvé je símě;
Onť pastýřem Tvého stádece.
Pastýři náš, Jezu Kriste,
Chraň pastýře
Ve své víře,

V lásce blahé, v pravdě jisté!

4. Otec svatý v svatém Římě,
Náměstek Tvůj, náš je vůdce,
Spásy lebkou kryj mu týmě,
Mečem svým zkrot jeho škůdce,
Chraň a veď jej spásy dráhou,
By, jsa rádce
Tvého stádece,
Došel s ním v Tvou říši blahou!

*) Text od kan. Vác. Štulce. Na ukázkou z Kanonálu, díl II. str. 270.

Kajíčci hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

III.

Před udalostí, co jsme právě byli slyšeli, žila v městě mnoho a mnoho mil vzdáleném dívka Rosalie Mourkova. Jsouc sirotek zdržovala se od mladosti u cizích. Otec nezanechal po sobě žádného jmění, po matce nezbylo leč tato dcera jediná. Vzali si ji do domu měšťanů, živili a šatili ji, ale s pravou láskou se jí neujali. Pokládajíce ji za břímě báli se, aby jim nezůstala na krku. Uděliti ji almužnu, bylo snáz než míti ji u sebe.

Že ji nikdo nemiloval, nemilovala Rosalie také nikoho a že se nikdo o její vychování nestaral, málo prospěla v duchovním ohledu. Posílali ji sice do školy, ale nedbale a špatně; učili ji modliti se, ale známost Boží, jenž skutečné modlitby jest základem, v ní nerozmnožovali. Musela jim sloužiti a hlídala jejich děti, nosila je po ulici a hrála si s nimi. Říkali, že není vděčná, poněvadž bez žalosti stěhovala se od lidí k lidem a nikde si nepřivýkla.

Vidouc a cítíc, že ji všude odstrkují a ji pohrdají, zatvrdila si srdce, a přijímala lhotejně i to dobré, co jí někdo prokázal. Děti v jejím stáří měly rodiče, byly jejich miláčkové a mazánkové, tulily a lichotily se k nim: jí nikdo nehladil, nelíbal, na klínu nechoval; viděla, jak se to stává jiným a sama přátelsky a vroucně k nikomu se nesměla přivinouti. Dívky tak velké jako ona dostávaly již pěkné šaty, nosily šperky, chodily do společností a schůzek: ona musela býti spokojena s tím, co jí dali starého a obnošeného a když si jednou za půl krejcaru koupila prstýnek, byla plísňena a musela ho schovati, aby jí ho nevytýkali a na ni se nedurdili. Chtěla-li se připojit k shromážděným dětem, nepustily ji mezi sebe, stydíce se za ni a žádajíce, aby se na ně jen dívala hotova jsouc k jejich službě.

I zanevřela na všechny závidíc jim štěstí, jímž je Bůh oblažil a skrývajíce v srdci hněv proti nim. Slyšela často vychalovati předností, jimiž prý ozdobeno jest tělo a obdařena jest duše jejich. Jsou

krásné, pěkně rostlé, hodné a moudré, podobají se andílkům. Je ona ošklivá, zlá, nezasluhuje nikdy pochvaly? Ošklivá není, to ví dobře, viděla se v zrcadle, stála vedle jiných děvčat, přirovnala se k nim, vzala na sebe jejich šaty, když někdy byla sama, slušely jí víc než jim a předce se nikomu nelíbí. Sotva někdo řekne: „To děvče by bylo hezké“ a již také pravili: „Škoda, že má tak příjemný obličej!“

Proč je toho škoda, proč by byla a proč není hezká? Snad chtějí, aby její obličej měla jiná dívka bohatá a vznešená, snad hezký jen ten, kdo má rodiče, dům a statky? Ona nemá ničehož, proto na ní nikomu nezáleží; je nevzdělaná, hloupá, neumí číst ani psát, proto si jí nikdo neváží. Nastojte, ona nenaučila se ani katechismu, bylo jí dvanáct let, když ponejprv šla k zpovědi, minul jí rok čtrnáctý, když ponejprv přistoupila k svatému přijímání. Velebný pán se divil, že je tak nevědomá, a bral ji k sobě na evičení, aby ji k těmto svátostem poněkud připravil. Že však již sloužila za chůvu, nesměl jí dlouho zdržovati, páni se zlobili potřebující ji a žádajíce, aby plnila své povinnosti. Nezískala tedy mnoho a co získala, brzy zase přišlo v zmar, že na tom dále nestavěla.

Byl v městě modní sklad a obchod, patřil paní Topičové a k té mladé dívky chodily do práce a do učení. Rosalie tam od svých pánů několikráte byla poslána, aby vyřídila, co jí poručili. Paní Topičová si myslela, že takové děvče, jaké je ona by jí bylo k užitku a ptala se, nechtěla-li by se u ní učit. Svolila hned těšíc se z toho a doufajíc, že tímto způsobem nejspíš vyvázne ze svého stavu nízkého.

I opustila starou službu a vstoupila do díla k modístce, jak Topičovou vůbec nazývali. Že za učení, za byt a stravu nic neplatila, musela se propůjčiti ke všemu, co se žádalo a často po městě roznášela zboží hotové. Dostala-li něco od cesty, bylo to její a ačkoliv toho nikdy nebylo mnoho, předce jí to přispělo na šaty. Brzy jí platila i paní; jsouc vtipná naučila se pěkně šiti a aby neodešla jinam, dávala se jí pořád větší a větší mzda. Arciť s. za ni nemohla jednati parády, nosila se

ještě chatrně a chudě a sotva nejdůležitějším potřebám vyhověla. Divky, co s ní pracovaly, měly již bohatší zásoby, že bydlíce u rodičů a požívající jejich podpory nemusely se spolehat jen na sebe. Rosalie jim byla špatná, dělaly si z ní posměchy a v neděli a ve svátek nechťely se s ní procházeti říkajíce, že vlastně není ani švadlena, nýbrž služka a nehodí se mezi ně.

Věru se mezi ně nehodila. Strojily se jako velké dámy, u paní viděly nové mody, měly před sebou vzácné vzory, šily si šaty podle nich a fintily a zdobily se víc než jiné dívky v městě. Rosalie by to také byla dovedla, ale scházely jí k tomu prostředky a musela ve všem a všude přednost nechávati šťastnějším družkám. Seděla i při šití od nich oddělena, byla povinna vykonávati rozličné služby domácí, paní ji posílala, kam chtěla, a když se ostatní vzdálily, přičinila se ona pro ni sama. Pomáhala jí i ve svátek. Přicházeli kupci, přijímaly jejich rozkazy a zámlyvy, odpovídaly na jejich poptávky a opravovaly všelicos na zboží. Sotva do kostela se dostala a dovolilo-li se jí vyjíti si někam, měla to pokládati za zvláštní milost a dobrodiní. Obvyčejně jí nikdo nedoprovázel, nikdo si jí nevšímal: kráčela po městě, podívala se ven za město, vracela se domů mrzuta. Znamé dívčiny, jež potkávala, nehlásily se k ní a usmála-li se která na ni, pozdravila-li ji slovíčkem, byla to přízeň, již zřídka kdy zakusila. Viděla, že všelijací pání jim nadcházejí, před nimi kloboučky snímají, jim poklony dělají, k nim se připojují, jejich společnost vyhledávají. O ni se nikdo nestaral, a když mladí, zanedbaní a nuzní tovaryškové a sprostí chlapci se k ní dotírali, styděla se za to a nedělala si s nimi žádných známostí.

Jsouc někdy v skladě paninu sama brala Rosalie na sebe, co tam bylo vystaveno k prodeji, stavěla se v tom před zrcadlo od země až k stropu dosahující, viděla svou postavu, svou lepost, krásu a chlubila se sama sobě: „Kdyby to bylo moje, všechny bych je zahanbila.“

K takové hojnosti nepozdvihne se ona nikdy. Jeden jedinký kus stojí víc, než

vyzíská za rok. Když sežene pár zlatých, neví, kam by je dříve dala. Nedostatek ji tlačí nad nedostatek. Koupila si střevíce, ňáký šátek a čepec, všechno je pryč a ještě dluh si přidělala. Ji nikdy na světě nebude blaze. Je nespokojena, cítí v srdci hořkost proti všem bohatším dívkám, nenávidí všech mladých pánů, co jim pochlebuji, žije bez lásky, touží po ní, ráda by se z celé duše někomu naklonila, kdoby stál o její přízeň.

Rosalie Mourkova dospěla již za pannu velkou, vyvinula se, je pěkná a slíčná. Náhodou dostala se jednou na místo, kde se tančilo, jiné dívky tam vyznamenávali, ona ve svém skrovném obleku mezi nimi zase byla popelkou. Nemajíc nikoho, jenž by jí dodal vážnosti svým stavem neb jménem, je opuštěna, vlastní její osoba k uznání nepřišla. Na cestě domů má hlavu sklopenou a plnou trudných myšlenek, zastavuje se, kde není lidí, hledí smutně před sebe, dává se do pláče. I musí si utíratí oči a škytá a — v tom k ní někdo přistoupil. Chce se mu uhnouti na stranu, ale nepustil jí, nýbrž řekl: „Co pak vám schází, milé dítě?“

Hlas jeho je příjemný a je mladý, skvostně oděný a hezký, podívala se mu do tváře sundavši si s očí šátek, začervenala se a nic neodpověděla.

Vzal ji za bradu a pravil: „Taková krásotinka, jako jste vy, není stvořena k pláči, nýbrž k rozkoši a plesu.“

Zase mu na to nic neřekla a řici nemohla, a on se ptal: „Umřel vám někdo, má drahá?“

„Neumřel mi nikdo a nemůže mi umříti,“ vyznala, „jsm sirotek a stojím ve světě sama.“

„Proto jste snad neplakala?“

„Plakala, každý mnou pohrdá.“

„Snad vás opustil milenec?“

„Jak živa jsem neměla žádného.“

„Tomu se divím,“ pochyboval, „jste mladičká, máte lice jako krev a mléko, oči jako jasné hvězdičky, vlasy jako hedbáví, celá jste půvabná.“

„Ale jsem chudá.“

„To lásce nepřekáží. Já vás dnes vidím poprvé a již se mi líbite. Nehledím

na to, že nemáte vzácných šatů a zlatých šperků, ty by se vám snadno mohly přidati a pak bych rád viděl tu osobu, jíž byste se nevyrovnala.“

Neznámý v skutku uznával přednosti chudé dívky a opravdu ho bavila. Mluvila prostosrdečně a upřímně a ze všeho, co řekla, vysvítalo, že je velmi nezkušená. Spolu také ukazovalo se, že je přístupna marnosti a těší se z lichocení. To právě mu bylo vhod, přirozená povaha její ho lákala, věřil jí a chtěl zkusit, co u ní porídí úlisnými slovy a přívětivostí. Zlého úmyslu snad při tom neměl a nezdál se býti bezbožný, ale příležitost dělá zloděje, děvče se s ním pustilo do řeči a on s ním učinil zkoušku. Nechceme tvrditi, že to byla první, jíž dívku podrobil, ale to tvrdíme, že pro něj byla nejzajímavější a proto ji podstoupil se vši chytrostí a odhodlaností.

Rosalie byla sice velmi samolibá a lehkomyslná, ale předce ještě byla nevinná, a že se vydala v nebezpečenství důvěřujíc se v cizího muže, nesmí se jí příliš vytýkati, neboť ona o nebezpečenství ani nevěděla. Nikdo s ní nejednal tak laskavě jako on; řekl, že je hezká, popsal její krásu tak, jak ji sama na sobě vidívá, byl dobrotivý, ačkoliv jí ani nezná. Nemýlilo ho, že není ozdobena, to krásy nezakládá, jemu se líbí tak jak jest a může prý se měřiti se všemi ženskými. On také je hezký, je velký a štíhlý, má pěkný vous, jiskřící se oko, jednání vznešené a panské. Ano soudí, že je pán, zlaté prsteny na rukou, zlatý řetizek u hodinek, rukavičky tak bílé a čisté, jakoby je byl právě koupil, to prozrazují a dokazují. I prádlo má na sobě, jaké paní Topičová dělá jen pro pány a celý oblek jeho svědčí, že je z bohaté a vysoké rodiny. Páni, co si všimají dívek, s nimiž pracuje, jsou proti němu ubožáci, a tyto by hynuly závistí, kdyby viděly, jak milostně se on k ní chová. Musí být také útrpný, dojala ho její opuštěnost a rád by ji potěšil. Stojí s ní dlouho, šli lidé okolo a on si z toho nic nedělal, již ji také podal ruku a nyní s ní kráčí po ulici. Vypytává se jí, kde je, lituje, že ji nepotkal osud příznivější, chce na ni pamatovati a

bude-li možná, postará se jí o místo, kde by mohla vyniknouti.

Pohlížela na něj vděčně a usmívala se, on ji za to pochválil a řekl: „Smích vám víc sluší než pláč, ať již nevidím mrahu na vaší krásné tváři.“

Byla skoro v rozpacích a když vytáhl tobolek a dvě desítky jí podával řka: „Kupte si něco na památku ode mně, je to maličkost, co vám dávám,“ nevěděla, co má učiniti, má-li je vzíti čili nic a opravdu se zdráhala.

„Vždyť za to nic nechci,“ pravil a strčil jí peníze do ruky tiskna ji, že jí to až k srdci dorazilo.

„Pane, já nevím, kdo jste,“ omlouvala se a on odpověděl: „Však my se ještě sejdeme, jen mi zůstaňte nakloněna.“

Opustil ji, než přišli na náměstí, kde nebylo tak prázdné jako v ulicích a ona okouzlena a omámena nevidíc neslyšíc pospíchala domů.

(Pokračování.)

D o p i s y.

Z Podola u Prahy v lednu 1864.

[Nový kříž. Obnova 2 oltářů. Nová fara. Pomoc v nouzi. Škola.]

K oslavení tisícileté památky ss. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje byl v obci Podolské na návrší u hradeb Pražských postaven a o pouti sv. Michala archanděla slavně posvěcen nový kříž, jež zbožnost několika osadníků zřídila. — V tomto též jubilejním roce byly obnoveny v chrámu Páně dva postranní oltáře, jichžto obrazové představující rodinu Páně a sv. Ondřeje ap. místo sešlých rámců nové pozlacené rámy dostali. Podnět k tomuto obnovení dal zbožný tesařský tovaryš Bartol. Kovecký, jenž týdně nějakou částku ze svého těžce dobytého výdělků stranou ukládal, aby pro chudý chrám Páně nějakou památku způsobiti mohl. Maje již 20 zl. r. č. pohromadě žádal svého duchovního pastýře o radu, co by za ty peníze pro kostel koupiti měl. Že již dříve z příspěvků dobrodincův křtitelnice, zpovědnice, dlažba chrámová, křížová cesta a náčiní potřebné bylo zaopatřeno, i hlavní oltář obnoven, radil on mu, aby ty peníze ponechal na obnovení dvou postranních oltářů, až by se ještě více od osadníků sešlo. Požádáno v kostele o pomoc k tomu účelu a hle sešlo se ve čtyřech nedělích tolik, že se obnova započítati mohla a za dva měsíce byly již oba oltáře k potěšení všech nábožných osadníků obnoveny. Patrnější upomínkou na rok 1863 bude nová

farní budova, na kterou vysoké c. k. státní ministerstvo 6720 zl. r. č. ze studijního fondu vykázato, a kteréžto stavení hned v červenci započato, již pod střechou se nachází; a zajisté okrasou farní kolatury Podolské bude. —

Na osadě zdejší ve Dvorcích vyhořel jistý domkář, pačil si škodu přes 200 zl. r. č. Maje churavou ženu a pět dítek byl bez střechy a u veliké nouzi; i ohlásil jsem v neděli několika slovy tuto bídu farníkům s žádostí o brzkou pomoc pro tuto rodinu — a nevolal jsem nadarmo; za týden sešlo se na pomoc pohořelému 40 zl. r. č. i mohl si koupiti dříví a jsa sám i jeho syn tesařem, domek pokrytí. Halíř chudé vdovy a nuzného dělníka měl a přinesl požehnání a pomoc. Tím se zajisté v roce 1863 také oslavila památka sv. Cyrilla a Methoděje, kteříž účinnou lásku k bližnímu hlásali.

Až potud jest dopis můj ovšem blahá zvěst; ale čeho se po sedm let již domáháme a dosíci nemůžeme, jest druhá třída jak při škole farní v Podole, tak i při filiální v Braniku. Kolatura čítá 3000 katolíků; každým rokem aspoň 50 duší přibývá; škola Podolská má jedinou školní světnici, která sotva pro 100 dítek stačí; totéž platí o škole Branické; a předce ku každé patří více než 200 školních dítek. Nemusíme-li se strachovati, že nám mnoho proletářů odroste; když pro nedostatek místa i učitelstva nemožno, by všechny dítky podíl brali na školním vyučování? Mnoho o této věci již napsáno, vyměřováno a skoumáno při škole Podolské; však bez prospěchu. Zajisté uznáte, že nevyhnutelně třeba, by se nám v Podole i v Braniku škola přistavěla a pro každou ještě jeden učitel ustanovil. — Ale odkud peněz na to vzíti?

Obec jest chudá, sestává z větší částky z nádenníků a tovaryšů. Jména tu není žádné; sotva jednomu učiteli z těch 300 zl. r. č. sobotálem se sežene; a někdy ani tolik. Nádenník a tovaryš nemohou platiti, a těch několik zámožných osadníků buď nemají dítek do školy patřících a neplatí neb jich málo mají a málo platí. Učitelstvo v nouzi postavené — musí si hleděti jiných výdělků, ztrácí chuť k vyučování; čímž dobrá věc velice trpí. Jest již svrchovaný čas, aby v této nesnazi se pomohlo. Kdyby farní osada zdejší ještě dvě školní světnice, dva podučitele a jednokatechetu dostala, zajisté by za několik let mezi ty nejlepší se počítati mohla; jestiž zde dosti dobré vůle, ale peněz málo. Voláme o pomoc v té naději, že Bůh pomůže!

Jan Kovařovic.

Od Řípu dne 1. února 1864.

[Kubešův evangelický katechismus. Pokrač. III. *)]

Článek *osmý* evang. katechismu jedná o *zvláštních* rozdílech mezi katolickým a evangelickým křesťanem. A tu především mluví o svátostech, pak o modlitbě a konečně o stavu člověka po smrti. Dovolte, ať učiním nejdřív některé poznámky k tomuto učení o *svátostech*. My nesouhlasíme s *pojmem* svátosti, neb se tu od svátosti, mimo to, 1) aby ji sám Pán Ježíš ustanovil, a 2) aby v ní něco viditelného bylo, 3) *jenom* žádá aby se v ní něco neviditelného *vyznamenávalo* a *pečetilo* neb *potvrzovalo*, a naopak se zas vyžaduje, 4) aby pro *všecky křesťany* ustanovena byla. Nad to pak podivně dojíhá nás, co katechismus dále praví: „*Toliko dvě svátosti, totiž křesť svatý a večeři Páně, věří evangelický křesťan, tak jakož i ve starém zákoně toliko dvě svátosti byly, totiž obřizka a beránek velikonoční.*“ — Především nenahlížíme, pročby to musela býti *podstatná* známka, aby *každý* křesťan *všecky* svátosti přijímati musil, neb mohl. Dost na tom, když jen tyto svaté svátosti, jenž, jak známo, pro *rozličné* potřeby i okolnosti, a pro lidi *rozličného* stavu a povolání jsou založeny, *pohotově jsou v Církvi* svaté, aby jich, kdy kdo které potřebuje, přijímati mohl. A dejme tomu, žeby neměl někdo příležitosti, anebo necítilby potřeby, aneb nebyl úspěšoben k přijetí některé svátosti, následuje-li z toho, že proto tato svátost nemá a nesmí býti v Církvi? Na př. někdo nemá příležitosti dáti se břimovati, nebo zločinec jda na popravu nesmí býti zaopatřen. Ustanovili sobě reformatoři jen dvě svátosti, ano, ale z *jiných* příčin, a teprv nyní *vymýšlejí* jich přívrženci rozličné důvody, o nichž onino ani nesnili. Takový důvod vymyšlený jest i tato čtvrtá známka evangelického pojmu svátosti, aby pro „*všecky*“ křesťany ustanovena byla. Vlastně jest to *domnělé* odůvodnění, proč evangelický katechismus našich pět svátostí zavrhl. Ostatně nemůžeme souhlasiti ani s 3. známkou svátosti dle evangelického pojmu: „*aby se v ní něco neviditelného vyznamenávalo a pečetilo* neb *potvrzovalo.*“ Znamka tato týká se podstaty svátosti. Náš katolický katechismus praví: svátost jest viditelné znamení *neviditelné milosti*. Tato *milost* byla, jest a bude vždy nevyhnutelným požadavkem každé svátosti, a kde *neuděluje* se tato milost, tu dle katolického názoru přestává býti, aneb není vlastně žádná svátost; poněvadž schází posvěcující svátostní milost. A právě pro tuto známku *nemají*

*) Viz „Blahověst“ r. 1863 čís. 25. a 31.

vlastně evangelici ani těch výše udaných dvou svátostí v našem smyslu, ledabychom přijali to za pravdu, což však nikoliv nepripouštíme, že i v starém zákoně již dvě svátosti byly. Obrázka v starém zákoně byla jen ceremonie na důkaz umluvy s Bohem učiněné, a beránek velikonoční byla památka na vysvobození z Egypta. Avšak nikdy nebyla obrázka stejné významu s naším křtem, aniž beránek s naší Nejsvětější Svátostí — a tudíž jest zde porovnání ono nemístné. V katechismu tomto zúmyslně veleno neurčitých slov o této známce: (aby něco neviditelného atd. vyznamenávalo) an, jak známo, pojem „neviditelného“ velmi rozsáhlý jest a mnoho rozmanitého v sobě zahrnovati může. Později nahlídneme, že právě skrz tuto známku se „křest a večere Páně“ od našich dvou svátostí: křtu svatého a Nejsvětější Svátosti zcela a podstatně liší.

Ostatně skorem víře nepodobná jest ta lehkost, s kterou spisovatel našich pět ostatních svátostí odbyl, on praví: „Katolický křestan mimo křestu svatého a svaté večere Páně ještě pět jiných svátostí věří, jenž jsou birmování neb konfirmace, pokání, svěcení kněžstva, stav manželský a poslední pomazání, kteréž evangelický křestan nezavrhne, ale nemá je za svátosti, poněvadž se v nich ty výše jmenované vlastnosti nenacházejí;“ načež asi na půl druhé straně o těchto svátostech s evangelického stanoviska hovoří s obvyklou jeho v těžších věcech sporných povrchností.

Nesouhlasíme tedy, jak vidno, ani co do pojmu, ani co do počtu svátostí s tímto katechismem — a tím méně s názory o jednotlivých těchto svátostech, jakž později ukážeme.

III.

Z Kouřtmi 2. února 1864.

[Advent a vánoce.]

Vylíživ v posledním dopisu svém (viz č. 2.) stránku temnou, kteráž hrozí na obzoru naší sv. Církve, mám to za svou povinnost i radostnou zvěst sdělit. Poněvadž z tolika stran nájezdy se činily na Božství Ježíšovo, přemýšleli jsme dlouho, jakým bychom asi způsobem nejsv. jmeno Ježíš na počátku roku církevního oslavili. I chystali jsme se hodně na příští Páně. Uvažovali jsme na kazatelně i ve cvičeních křesťanských život našeho největšího dobrodince a nejpřímnějšího přítele, Spasitele Ježíše Krista. Vpravili jsme se v onen přesmutný stav člověčenstva před Kristem. Abychom i slovem vyznačili svou touhu, zpívali jsme po celý čas adventní starodávní staročeské zpěvy. I bylo se milo podívat na ty zástupy věřících, jenž

majíce k nám i přes 1½ hodiny cesty, vyrvali se spánku, aby už v ½5. byli v chrámu Páně a poslouchali tklivé zpěvy chovající v sobě ból a žal, spolu ale očekávání a radost. A když v hodinu šestou mše sv. se konala, býval kostel naplněn. A zajisté velebný to byl pohled na svatyni Hospodinovu! V celém kostele u všech oltářů hořely svíce. Bylo jich přes osmdesáte. A tak bylo každého dne po celý advent. A toto světlo byl dar dobrodinců. Zvláště jeden, který nechce jmenován býti, dobře věda, že nemá o tom levice věděti, co dává pravice, obětoval k tomu čili velmi značnou částku peněz. A když konečně přišla ona slavná doba, po kteréž toužilo celé pokolení lidské, když přišla půlnoční, tu byl kostel takoruka v jednom plameni. Kde se jen mohlo světlo umístiti, tam hořelo, na znamení, že přišlo na svět Světlo pravé, kteréž ozářilo celý svět a zahrálo srdce ledové. Kdož se tedy bude diviti, že když veškeré množství jedním hlasem zapělo: „Narodil se Kristus Pán“ přemnohým se leskla perla v oku, slza to radosti, slza vděčnosti. Přemnozí připravili se důstojně na narození Páně sv. zpovědi a přijetím nejsv. Svátosti oltářní. A těchto nebylo málo. Bylo jich přes 1200. A proto zájásali jsme radostí duchovní v srdci svém, že působením Onoho, kteréhož mnozí ve své zaslepenosti nenávidí, aby své smyslnosti hověli, mnohé zrno slova Božího padlo na půdu dobrou a vydalo ovoce. J. Č.

Z Dačic na Moravě v lednu 1864.

[„Mont-Serat.“ Stavme Hospodinu chrám!]

Kdo ještě před nedávnem cestou od Dačic k Slavonicům vedoucí se ubíral, spatřil v levo od silnice blíže dědiny Cizkrajova na vrchu „Mont-Serat“ nazývaném sedé zdi, zříceniny to někdejšího velkolepého chrámu poutnického, smutné to hlasatele dřevnější slávy místa tohoto. K založení zmíněného chrámu zavdala příčinu následující událost: V 30leté válce padl podplukovník Bartoloměj rytíř z Jonnazell-Zill při útoku na hradby nepřátelské pod velením generála hraběte Piccolominiho 14 krát jsa poraněn na bojišti. V úzkosti této slíbil těžce poraněný, pakli jej Bůh při živobytí zachová, že vykoná pouť k milostnému obrazu v kláštře Mont-Serat ve Španělsku. Toto znamenité místo poutnické nachází se vysoko v horách Katalonských, kolmými skalinami obklopené, které jako pila zuby vzhůru položená vyhlízejí, odkudž také jmeno místa toho *Serat* t. j. pila. Zázračný obraz Mariánský byl l. 880. v rozsedlině skalní nalezen, a od biskupa Gundemára z Manresy v slavném průvodu na

to místo nešen, kde nyní kostel stojí, v kterém téměř po 800 let každodenně slavné „Salve Regina“ se rozlehá, kterýžto zpěv po celém křesťanském světě rozšířený odsud prý svůj původ má. Mniši Benediktini v tamním světoznámém klášteře jsou strážcové svatyně této. Tisíce poutníků ze všech končin Evropy ano i hlavy korunované navštívili místo toto milostné. V svatyni této dlel sv. Petr Nolascus na kolenách kleče po devět nocí, o 300 let později (1522) navštívil sv. Ignác z Lojoly místo toto a obětoval se zde zcela službě Boží, a sem připutoval též zbožný a udatný Tonnazoll úplně vyléčen a uzdraven, by dostal slibu na bojišti učiněnému; avšak u oltáře Bohorodičky zavázal se slibem novým že totiž ve vlasti své k uctění Královny nebeské kostelíček postaví. Proto dal zde sochu Mariánskou Montseratské podobnou zhotoviti, kterou by pak v kostelíčku k uctění vystavěl.

Když Tonnazoll*) po návratu svém r. 1643 Jihlavským krajským se stal a statek Bulikov i živnost svobodnickou v Cizkrajově koupil, vystavěl dle slibu r. 1650 na vrchu blíž Cizkrajova skutečně kostelík, kde onu přinešenou sochu k veřejnému uctění vystavěl a od té doby nazýval se vrch tento „Mont-Serat.“ Nábožný lid přicházel četně se všech stran k milostnému obrazu Rodičky Boží, tak sice, že v krátkém čase nutno bylo, k obstarání služeb Božích na Mont-Serat tu dvě kaplanské nadací při faře Cizkrajovské učiniti.

Okolo roku 1700 přenocoval kníže Filip Erazim Liechtenstein na své cestě v Slavonicích, na druhý den navštívil kostelíček na Mont-Seratu a vykonav zde pobožnost svou, pocítil tehdejšího děkana Cizkrajovského Matěje Süssenbeka návštěvou svou; a když zde o velikém počtu poutníků, pro které kostelík příliš malý byl, se dověděl, připověděl k přistavení nové lodi kostelní 2000 zl. přispěti. K témuž účelu daroval též majitel panství Stovro-Hobezského 100.000 cihel a Süssenbek započal r. 1712 stavbu kostela, který v r. 1717 šťastně dostaven a slavně posvěcen byl.

Hned r. 1673 stálo okolo tehdejší větší 6 menších kaplie, a několik obydlí pro poustevníky, Süssenbek přistavěl k stáva-

ujícím ještě tři nové kaple, z kterých se toliko dvě zachovaly, nyní v obydlí lidská proměněné. Toutéž dobou vystavěl jmenovaný děkan též Boží hrob, prostranné to klenutí podzemní před portálem k straně západní a vše co nejvkusněji uspořádal. V kostele tomto byly každoročně tři hlavní slavnosti, a) 1. května, b) 2. července a c) 8. září, k nimž z blízka i z daleka přicházeli nábožní tak, že se ročně přes 8000 Tělo Páně přijímajících napočítlo. Avšak sláva tohoto utěšeného místa netrvala dlouho. Roku 1785 dne 6. srpna byla zde obět novozákonní na posledy konána, socha Mariánská byla do farního chrámu Cizkrajovského přenesena, kdež na hlavním oltáři jest vystavena, varhany a zvony do kostela Volšanského odvezeny, ostatní nářadí kostelní sem tam roznešeno, kostel zavřen a budova chrámová co stavivo prodána.*)

Během času nezůstalo ze skvostného domu Božího nic více než tmavá zřícenina, zdi sedm sáhů vysoké byly na mnohých místech zakrnlými břízami a jiným křovím porostlé, ve zdích posvátných, od kterých se druhdy nábožný zpěv a libozvučný hlas varhan odrážel, ozývalo se nyní krákaní vran a krkavců, a na místě, kde lid křesťanský před Hospodinem se kořival, pásli pastevci skoty z blízkých dědin. —

Však ačkoliv z bývalého chrámu více nezůstalo než čtvero sesutím hrozících zdí, předce lid okolní povždy tou se těšil naději, že přijde čas, kdy chrám Mont-Serat opět stavěn bude. Tak vypravuje jedna nábožná osoba z Weikartschlagu (v Rakousích): že před lety co dítě s otcem na poustě do Slavonic přišla, a tu pravil otec k ní, ukazuje na zříceninu Mont-Seratskou: „Vidíš tam ten vrch, jmenuje se Mont-Serat, na vrchu tomto stával překrásný kostel Mariánský, ty černé zdi jsou pozůstatky jeho. Až kostel ten opět staven bude, přispěj dle možnosti také ku stavbě!“ — A hle! nyní po půl století naskytuje se příležitost dle toho otcovského napomenutí se zachovati, což ta paní jakož i její sestra skutečně činí, přinášejíce veliké oběti k vystavění chrámu na Mont-Seratu. K těm, kteří se povždy tou myšlenkou zanašeli: Kostel na Mont-Seratu musí opět staven býti, patří též bývalý majitel svobodnické živnosti Krafka. Jedenkrát (okolo r. 1826) ukázav na školáka v farním chrámu Cizkrajovském knězi při mši sv. přísluhujícího pravil Krafka k sousedům svým: Chlapec tento bude jedenkrát — jak pevně dou-

*) Tonnazoll byl r. 1652 od císaře Ferdinanda III. v stav šlechtický povýšen, jelikož jak v diplomu stojí již 1620 v bitvě na Bílé Hoře blíž Prahy udatně se zachoval, zprávu o šťastném vítězství ke dvoru císařskému do Vídne přinesl a při mnohých příležitostech krev svou vícekrátě byv poraněn pro vlast proléval. — Náhrobek jeho nachází se ve farním kostele Cizkrajovském a nese letopočet 1658 a jeho manželky rozené Köchler ze Svandorfu letop. 1654.

*) Židovská škola v Bulikově jest prý vystavena z materiálu tohoto chrámu Páně.

fám — na Seratu mši sv. sloužití.“ — A tenkrát nebylo ani zmínky, že školák tento na studie dán bude; když ale později studium skutečně se oddal a o prázdninách Mont-Serat pro utěšenou odtud vyhlídku navštěvoval, tu s Krafkou se setkav každé slyšel slova toho starce: „Až na Mont-Seratu mši sv. budete sloužit, vzpomeňte také na mne, já se toho nedočkám!“ Kraška zemřel v r. 1837 a pět let později byl někdejší školák a ministrant Cizkrajovský na kněžství posvěcen; jestli to vůbec vážený spoluúd kanonie premonstrátů v Jerouši a tamní zasloužilý farář. A však při všem zbožném přání pracovalo se přece neunaveně a neustále na úplném rozkotání i těch posledních pozůstatků. Ještě v r. 1830. byly ty největší kameny ze zřícenin vy lámány, a z nich u dědiny Mutny klenutí most přes příkop, kterým se voda z poli odvádí, vystavěn, ale když most z cela byl ukončen, přišel odpoledne na hod Božího Těla tohotěz roku zhoubný přival, most nedávno dostavený se sesul a voda ohromné kameny daleko odnesla; od té doby neodvážil se nikdo více vložiti bořící ruku na posvátnou zříceninu.

R. 1841. byl na místě, kde před časy hlavní oltář stával, malý obraz Mariánský nízkou stříškou před deštěm chráněný zavěšen, ku kterému starý ovčák z Mutny, jenž také k těm přináležel, kteří pevně za to měli, že kostel na Mont-Seratu musí opět staven býti, v den nedělní a sváteční odpoledne nábožných k společné modlitbě vodíval. Dne 5. července 1857. byl blíže vrchu svěcen kříž; k tomuto svěcení se dostavilo veliké množství lidu, i byl pak po obřadech ukončených průvod na Mont-Serat veden. Po krátké modlitbě v zříceninách posvátných vykonané učinil důst. děkan Cizkrajovský Vinc. Peniška shromážděnému lidu návrh, aby spojenými silami alespoň přední část bývalého chrámu tak byla upravena, by na místě někdy tak oblíbené obět mše sv. mohla konána býti. S radostí uvítal zbožný lid návrh tento a jeden každý kladl milerád peněžitý dárek k účelu vytknutému. První tato sbírka obnášela 17 zl. 30 kr. a to byla ta základní jistina, s kterou se v důvěře v Boha stavba rozsáhlého kostela započala.

Příštím rokem darovaly obce: Laškovec, Mutišov, Holešice, Norovice, Chvalice, Slavětín, Mutna, a Lidheřovice 310 kmenů, obec Cizkrajov 20,000 cihel, štědrý Kraška 30,000 křidlic a později 12,000 cihel na klenutí, jiné obce pět kop prken. Těmito příspěvky se docílilo, že na den sv. Terezie r. 1858. krov postaven a v několika dnech budova pod střechou byla. Dále

darovali majitelé lesu v Slavonicích dříví k pálení cihel a vápna, chudší obce je dovážely a všecko ostatní potřebné dříví přenechal v levné ceně majitel panství Dačického Bedřich svobodný pán z Dalbergu.

Stavbu kostela dle nákresu a udání p. Michala Picchioni-a, c. k. majora při vojenském sboru stavitelském a majitele panství Česko-Rudoleckého a statku Bulikovského vedl nezištný zednický mistr Jan Stromer ze Starého Hobzí s pravou horlivostí a obezřelostí a při sbírkách, které horlivý kaplan Cizkrajovský p. Josef Springer (rodem z Čech) neunaveně koná, dává jedenkaždý dárek svůj s nelicénou radostí. Mnohá matka podává posledních několik krejcarů co příspěvek k stavbě a dítě vidouc obětivost matky táže se, smí-li přidati svých několik uspořených krejcarů. — Jedna chudá vdova, která pekari pečivo roznáší a mnohdykráté pod tíží nůše oddychujíc odpočívá, dostává denně 10 krejcarů, a ta ubohá strádá tak dlouho až 1 zl. pohotově má, který pak s radostí přináší, by na skutku bohumilém podílu měla, a takových dárků jest mnoho, ačkoliv ta zlatka, ten desetníkček to pověděti nemůže, jak pracně jest vydobyt.

Již nyní na Mont-Serat přicházejí procesí, a tu s radostí všickni přichází, mladí i staří se tlačí ku knězi příspěvky sbírajícímu, aby k dílu započatému přispěli a výnos takovýto sbírek bývá znamenitý. Tak bylo n. př. od procesí Slavonického 60 zl. složeno. Když dne 13. října 1861. zvon 136 lib. těžký kostelu byl odevzdáván, obnášela předsevzatá sbírka přes 50 zl. K této slavnosti přinesl důst. p. děkan okresu Dačického, farář Slavonický Vavřinec Marek 500 zl., znamenitý to dar našeho nejmilostivějšího císaře Ferdinanda Dobrotivého, kterýmžto darem stavba znamenitého úspěchu dosáhla. — Nadmíněný zvon daroval na Mont-Serat jeden výminkář z Mutny, který tou myšlenkou po 40 let se obíral a konečně litoval, že zvon alespoň 200 lib. těžký zhotoviti nedal. Ale tu bylo brzo pomozeno; neboť jiný rod rolnický též z Mutny daroval druhý 208 lib. těžký zvon, při jehož odevzdání dne 7. září 1862 bylo opět asi 80 zl. sebráno. Souzvukem libezným ohlašují již zvony tyto chválu Nejvyššího a vzbuzují v srdcích dobrodinců city, jakých světák nepoznává. Trikrátě za den vybízí ze Seratu zvonů hlas věřících k nábožnému „Zdravas Maria.“ Na Mont-Serat přicházejí jmenovitě nábožní Rakušané, kteří jak se zdá lásku k tomu místu po svých předcích zdědili; obyčejně jsou zde každou neděli lidé k nalezení, kteří před prozatímním oltářem za dobrodince se modlíce dárky

své do pokladnice metaji. Kromě těchto dáreků přicházejí též nezřídka značné oběti od jednotlivců, tak prodal jistý půlláník z Mutny svou živnost za 2900 zl. (důkaz, že naše krajina nepatří k těm požehnaným) a přinesl a věnoval 200 zl. kostelu na Mont-Seratu. Jedna osoba z Bulikova darovala 100 zl., jeden rolník z Holešic též 100 zl. jeden výminkář 50 zl., jedna vdova z Urbanče 40 zl., ano i na smrtelném loži pamatují mnozí na stavbu kostela na vrchu Serat-u; též z Vidně přicházejí příspěvky k stavbě této, které tamo důst. p. Martin Neuwirth, duchovní rada a ředitel hlavní školy sbírá. —

Též slušno uveřejniti jmena následujících dobrodinců, jsou: pp. František rytíř z Ehrenstromu, Gunther Kalivoda, opat a Řehoř Volný, podpřevor Rajhradský; Arnošt Šírek opat Novo-Ríšský; kanovník Filip Renk, farář v Raabsu; Jiří Vimmer královský osobní lékař v Bruselu; Karolina baronka z Dalbergu, hraběnka Podstatský-Liechtensteinova; Eleonora hraběnka z Hoyos-Sprinzensteinu; ctihodná matka Alžbětinek ve Vidni; Kateřina Picchioniová; paní na Českém Rudolci; Mathilda hraběnka Tige a j. v. podporují stavbu započatou všemožně, všickni, vznešení i nízcí jsouce hotovi k tomu přispívati, by tento chrám ke cti a chvále Boží a blahoslavené Bohorodičky důstojně opět se povzněl.

(Pokračování.)

Z Říma 21. ledna 1864.

(Zima. Sv. Otec. Kard. Guidi. Blah. Františka. Deputace.)

Zima, velká zima nás moří už skoro tři neděle, rtuť v teploměru stojí čtyry stupně pod čarou. Před lety klesla prý jednou až na 5°, ale hned zase vystoupila; na takovouto stálou zimu, jaká letos jest, nemohou se upamatovati ani nejstarší Římané. Přemnohé ty vodomety zdejší jsou ovroubeny rampouchy, což jest tu pohled tak vzácný, že si fotografové pospíšili, aby jej uměním svým nám i budoucím zachovali v tisícerych vyobrazeních, kteráž nyní na Corso za sklem vystavena jsou na odív. — Dejž Bůh, aby ty mrazy ochladily krev bojechtivých Italců! — Mnohý z čtenářů Vašich se snad pousměje, že naříkám na zimu, jakouž u Vás v měsici lednu za zimu ani nepovažujete; zde však trpí mnoho zimou touto člověk i dobytek jeho, zvláště politování hodní jsou pastýři okolo Říma se svými stády. — Tím stálejší jest zdraví nejvyššího pastýře duší, našeho sv. Otce. Minulou nedělí vykonal sám u sv. Petra namahavé svěcení na biskupství, aniž na něm znáti bylo sebe menšího umdlení. Že svěcen byl nový arcibiskup Bononský, kar-

dínal *Guidi*, je Vám povědomo. A co více, hned po této slavnosti vykonal jinou, ne méně důležitou. Týkala se vyhlášení za svatou blahoslavené Marie Františky od ran Pána našeho Ježíše Krista (Maria Francisca a Vulneribus D. N. J. Ch.), kteráž v říjnu l. P. 1791 v Neapolsku zesnula. — Netřeba dokládati, s jakou obezřelostí, ba řekl bych, s jakou zarpetilou nedověrou v Římě vyšetřují takovéto záležitosti. Kdysi byl v Římě u kardinála, jemuž svěřeno bylo vedení procesu kanonisačního cizinec, protestant. Byl-li mužský, čili ženská, nevím. Vida haldu spisů a seznam poněkud obsah, podivil a vyjádřil se, žeby neměl pranic k namítání proti účtě svatých v Církvi katolické, kdyby se svatořečení s podobnou opatrností bylo vždy vedlo. Ale kterak se podivil; slyše z úst kardinálových, že, co tuto vidí, neposkytuje ani té nejmenší nádeje, aby osoba, o kterou se jedná, za svatou kdy uznána byla od Církve katolické. — Však výše řečená služebnice Boží Maria Františka byla již od papeže Řehoře XVI. blahé památky v listopadu 1843 za blahoslavenou prohlášena a nyní šlo jenom o to, aby dlouholetý proces kanonisační byl ukončen. To se stalo letos v den nejsv. jména Ježíš slavným potvrzením dvou zázkřův, jimiž Pán za posledních let svatost služebnice své zjevití ráčil. Této slavnosti použil sv. Otec ku vzdělání všech přítomných. Učinil z čista jasna dojmavou řeč jazykem italským. Mluvil téměř půl hodiny, na jevo dáváje radost svou, že právě nyní těžce navštívené Neapolsko, Italie, ba všechno křesťanstvo nalezlo novou přímlyvkyni u trůnu Božího. Ličení smutných poměrů na jihu i na severu Italie, ličení společnosti lidské, kteráž všemi Božskými i lidskými zákony a právy pohrdá, a spolu vyjádření nezvratné důvěry, že všechna tato protivensství konečně sloužiti budou k oslavení Církve Kristovy, bylo tak pravdivé a živé, že všickni, jimž štěstí prálo slyšeti ta slova, odcházeli hluboce pohnuti jsouce. To bylo v den sv. Anežky.

Následujícího dne slavena památka „*Stolice sv. Petra*“, na které v Římě seděl. Bohatě ozdobena kosti slonovou byla převážná památka tato v skvostné skříni křišťálové toho dne vystavena na oltáři nad hrobem sv. knížete apoštolského, nad nimž velebná kopula velechrámu sv.-Petrského hrdě strní k nebesům. U oltáře nad „*Confessio*“ byla slavná mše sv. u přítomnosti sv. Otce a kardinálův. Po evangeliu bylo přiměřené kázání. To bývá každý rok a bylo i letos. Ale tentokrát připraveno sv. Otcí neobyčejné překvapení. Když jsem odpoledne šel k sv. Petru na nešpory, podi-

vil jsem se, vida příjžděti od Vatikánu přemnoho vozů, jeden za druhým. Co to? Brzy jsem to vypátral. Přezimující v Římě cizinci, jichžto letos opět jest na tisíce, lidé všech jazyků a zemí, vzácní Angličané, Franzouzi, Belgičané, Američané, Španělové, Poláci, Němci, důmyslně zvolili dnešní den, památku Stolice sv. Petra, na které v Římě seděl, aby nástupci sv. Petra podali adresu, ve svém a ve jménu svých krajanů opět a slavně osvědčující svou oddanost a lásku k stolici Petrově a k veleknězi, jenž toho času na ní sedí. Sv. Otec našel tuto deputaci, přicházející po velké mši svaté z chrámu Petrského, na síni konsistorní. Vstoupiv na trůn, četl krásně psanou listinu a odpověděv přívětivě udělil všem apoštolské požehnání, načež přítomní přistupovali, aby Otci křesťanstva políbili nohu aneb ruku. J.

Kronika.

Z Prahy. Česká kázání *postní* budou v Praze: V *neděli* v seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora, a na sv. poli Malostranském (o 1/3. hod. odpoledne), na Strahově (ve 3 hod.) u sv. Apolináře, na Karlově a v Podskalí (o 1/4. h.), v Týně, u sv. Mikoláše, na Vyšehradě a v Karlíně (ve 4 hod.) — Ve *středu*: u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Štěpána (o 4. hod.) — V *pátek*: u sv. Ducha, u sv. Petra a u sv. Vojtěcha (o 4. hod.)

— Od neděle do čtvrtka (7.—11. t. m.) bude se konati v seminářském chrámu Páně jako za minulých let 40. hodiinná pobožnost k uctění nejsv. Svátosti oltární. Každého dne bude v 7 hodin ráno zpívána mše sv., po té vystaví se velebná Svátost k nábožnému uctění až do požehnání o 3/4. odpoledne. Pobožnost tato bude ukončena ve středu popeleční o 1/2. hodině na večer slavným průvodem a požehnáním s nejsv. Svátostí.

— V nastávající době svatopostní bude v Praze na dvou místech *míste* jazykem českým. U sv. Štěpána započne v neděli II. postní, pak v hlavním chrámu Týnském v ned. IV. postní, (5. března). Kázání budou kněží kongregace nejsv. Vykupitele.

— J. Vel. císař Ferdinand daroval 200 zl. chrámu Páně ve Veltrubech u Kolína na zřízení křížové cesty.

— Spolek sv. Josefa z Arimathie pochoval v měs. lednu 99 chudých křesťanů.

— Povolení udělené šedým sestrám čili kongregaci sester třetího řádu sv. Františka Seraf. ku sbírkám na jich dům prodloženo jest do konce června.

— Do Dědictví sv. Prokopa přistoupili:

vp. Petr Hýrek, kněz diec. Litoměřické v Ja sené; Mat. Marek, kancelista arcib. konsistoře v Praze; Jos. Kašpar, Frant. Hajzler a Jos. Sedláček, bohoslovci v Hradci Králové; Frant. Hanuš, farář v Nových Dvořích; Jan Berger, far. v Pozlovicích, Leopold Vrbík, kaplan v Uher. Brodě, Frant. Aujezdský, kaplan v Bánově, Vinc. Vašek, far. v Kvasicích na Mor.; Jos. Novotný, děkan v Golč. Jeníkově; Ant. Hora, rada k. arc. manželského soudu v Praze. — By vyhověl žádostem mnohým, ustanovil výbor Dědictví sv. Prokopa ve schůzi d. 29. ledna, aby knihou vydanou nákladem tétož Dědictví „Evangeliem sv. Matouše, přeloženo a obšírně vyloženo od Františka Sušila“ podělování byli všichni nově přistupující údové až do konce měsíce března. — Přistupující údové se žádají, aby ku vkladům svým přikládali 5 kr. pro expedici a nad to 5 kr. na kolek nákladního listu, má-li kniha po poště býti odeslána.

— Při velikých nedostatcích kláštera Minoritského u sv. Jakuba v Praze, a se zvláštním ohledem na to, že tamní kostel a věž potřebují velikých a přenákladných oprav, k jichžto zapravení klášter potřebných prostředků na prostu nemá: povolilo c. k. České místodržitelství k návrhu Pražského kněží arc. konsistoře sbírku po všech chrámech arcidiecése, aby dotčený, správě duchovní veleprospěšný a krásnou svou stavbou vynikající kostel ochráněn býti mohl před hroící zkárou. Sbírká ta bude se konati po všech chrámech Pražských i po diecési v nedělích, jež vel. duchovní správce sami k tomu ustanoví. Laskavá pomoc, i cizím sběratelům pro zahraničné země vlídně propůjčovaná, zajisté se osvědčí vydatnými dárky tím spíše, ješto se zde jedná zároveň o zachování *památky historické*, která během mnoha století tolikerych bouří přečkala.

Z Vidně. Výbor jednoty sv. Severina stará se i letos, opět o výpravu poutníků do Jerusaléma. Účastníci přijímají se do 5. února. Za cestu platí ze 520 zl. r. č. — ve stříbre. Loď s poutníky odrazí z Terstu 5. března.

— V „Blah.“ r. 1859, díl II., str. 171—189 jest životopis J. Klementa Hoffbauera, kněze a gener. vikáře kongregace nejsv. Vykupitele. Narodil se v Tasvicích u Znojma na Moravě 26. prosince 1751, zemřel 15. března 1820 ve Vídni, kdež i pochován jest. Nyní se jedná o to, aby tento sluha Boží byl za blahoslaveného prohlášen. K tomu konci započal ve Vídni informační proces. Dne 21. t. m. slaveno první sezení; předsedou byl J. Emin. kard. Rauscher, arcibiskup Vídeňský; dne 25. bylo sezení druhé, jež řídil světicí biskup a generální vikář dr. Jan Kutschker. Z Prahy povolán do Vidně jako svědek ctihodný kněz Madlener, kněz téže kongregace nejsv. Vykupitele a druh Hoffbauerův, jakož i věhlasný kanovník dr. Veith ve Vídni.

Ze Štýrska. V Maria Celi bylo minulého roku asi 80.000 poutníků, mezi nimi 304 kněží, jenž tam mši sv. sloužili. Z Čech bylo tam kněží 7 a z Moravy též 7. Asi 70.000 poutníků přijali tam Tělo Páně. — V Hradci (Štýrském) konala se v chrámě OO. Dominikánův třídenní pobožnost k usmíření Boha za urouhání spisem Renanovým způsobené. Dvakrát denně bylo kázání, každého dne slavná mše sv., po celý den plno lidí před vystavenou velebnou Svátostí. —

— V Pánu zesnulým biskupem Slomškem založené bratrstvo sv. Cyrilla a Methoda čítá již nad 70.000 údů. Bratrstvo to má za účel, napomahati ku spojení křesťanstva východního s církví katolickou.

Z Sedmihradska. Biskup Haynald vzdal se biskupského úřadu svého. V Římě prý neradi svolili k jeho odstoupení obávající se, aby z toho škoda nevzešla Církvi katolické, kteráž v Sedmihradsku nevalně jest rozšířena.

Z Německa. Proslulý spisovatel Alban Stolz, prof. bohosloví ve Frýburku, uvalil na sebe letošním svým kalendářem „pro čas a věčnost“ hněv liberálních novinářů. Poněvadž se i úřadu jeho učitelského dotýkali, shromáždili se posluchači jeho, bohoslovci počtem 154 a sepsali, podepsali a podali milému učiteli svému adresu odanosti, kterouž veřejně osvědčují: nechceme nižádných učitelů, kteří si učením svým získali spokojenosti oněch časopisů a jich čtenářů. Jsme šťastni, radující se z důkladných výkladů Vašich a prosíme Boha, aby k blahu Církve a vlasti rovného štěstí požívati mohli přemnozí po nás na dlouhé časy. Osvědčení toto podala deputace slavnému muži 16. ledna. — V Trýru zemřel 7. t. m. věhlasný biskup Vilém Arnoldi.

Z Italie. Ve všech větších městech konají se pobožnosti k usmíření Boha za urážku spisem Renanovým učiněnou. V Padově sepsal jeden študující knížečku na obranu božství Krista Pána, kterouž přemnozí druhové jeho podepsali na důkaz stejného smýšlení. Knížečka vydaná tiskem došla valného rozšíření zvláště o pobožnosti, v kteréž študující mládež horlivě se zúčastnila. — Naproti tomu vymyslili si Garibaldiovcí nové rouhání, nosit knoflíčky, jehly a pod. s podobiznou Garibaldia a nápisem, jakýž bývá na křížích: J. N. R. J.; což se vykládá: Josephus Nizaeus, Redemptor Italiae, t. j. Josef Nicejský (rodiště Garibaldiovo) vykupitel Italie!

Paběrky.

— (*Milosrdné sestry.*) Když byla v Angličanech obnovena hierarchie — pravil výmluvný

kardinal Wiseman na sjezdu Mechlinském — nastalo divé řádění proti klášterům. Na katolíky hromovalo se. Sněmovny chtěly naříditi prohledávání po klášterích. Ale nastala vojna a vláda potřebovala ošetřování a pomoci pro své vojáky. Kdo najde ženu statečnou, ježto by vzdorovala moři a vlnobití jeho, bitvě a smrti, ženu, ježto by opustila vlast a odešla do vyhnanství mezi národy nevzdělané a pohanské, ženu, ježto by opustit možná i na vždy pokojnou a svatou domácnost přestěhovala se do tábora mezi tvrdé a druhdy ovšem i hrubé vojáky? *Kdo mi najde ženy statečné?* Církev odpověděla: „Já jí nehledám, takovou ženu já mám!“ A hle, ženské, ježto nemají bázně jiné leč bázně Boží, sestry milosrdné odjely, a dobře vyplnily svou povinnost. Národ pokládal si to za povinnost na prsa připnouti jim odměnu vojenskou. Nestalo se to v parlamentě, to stalo se před obličejem celé armády. Od té doby již nikdo více nevzpomněl na bouření řeholníků a řeholnic v klášterích. — (Časop. kat. duch.)

Literní oznamovatel.

— *Výstraha.* V čís. I. na str. 13. pověděli jsme, že z rozkazu „Freimaurův“ tajného spolku sepsán jest hanlivý román francouzský „Le Maudit“, aby dorazil, co by Renanův „Život Ježíšův“ nepodvrátil. K zapravení výloh za návštěví, pochvaly v novinách a za rozeslání toho románu na ukázkou přispěly frajmaurské lože francouzské 50.000 franků. Tou měrou dostalo se v málo dnech mnoho tisíc výtisků onoho protikřesťanského spisu po Francii mezi lid. To vědouce čekali jsme, kde se u nás vyskytne překlad. Nečekali jsme dlouho. Nový kněhkupec Pražský, A. G. Steinhäuser uveřejnil na domech i v novinách návštěví, že jeho nákladem vyšel a k dostání jest překlad románu „Le Maudit“, totiž: „*Prokletec*“, román od kněze (prý) ***. Francouzský spisovatel kněz jmenován není, nemůže tudý odporovati, že to nese-psal. Má to lákati, že sám kněz haní kněžstvo. „Život Ježíšův“ nabízelí agenti venkovanům o pouti slovy: Kupte si ten Život Krista Pána od „biskupa“ Renana, ano i od „stařeho“ Renana. To více vydá, více táhne. Přídavek „od kněze“ jest po našem zdání též taková volavka.

— *Z Říma* došla nás milá památka Cyrillo-Methodějská, řeč o slavnosti d. 5. července min. roku. (Viz „Blah.“ 1863. čís. 20. dopis z Říma.) Knížečka má nápis: „*Govor*“ prigodom tisućoljetnog slavovanja ss. slavjanskih apostoloh Cirila i Metoda bogoljubstvom sbora i sbornog kaptola u Rimu presjajno oblužavanog u narodnoj sbornoj crkvi s. Jerolima dne petog srpnja po s. Otcu Piu IX. za svetkovanje opredieljenog držan od O. Paskala Bugonjiča, Hercegovca reda obsluge s. Franje kod glavnog samostana s. Marie Ara-Coeli zvane obéeg štioğa

bogoslovja. Troškom Jugoslavenskog Mecenata Josipa Jur. Strossmayera, biskupa Bos. Dja-kovačkog. U Rimu G. R. I. 1863. Tiskom Ti-berinskim.

* —* (Přání). „Bohumila“ čili „Filothea“ od sv. Františka Saleského byla vydána Dědičtím sv. Jana Nep., ale tehdaž bylo sotva několik set údů, kdežto jich jest nyní nad 20.000. Mám za to, že by se opět vydati měla výborná kniha tato; neboť vydání starší, jak nám kněhupectvím Stýblovým bylo udáno, jest rozebráno, a popotávka po knize stále trvá. Velmi dobrá jest též kniha: „Rozvažování o věčných pravdách od sv. Alfonsa z Liguori“, překlad od Poimona, a bylo by rovněž žádoucí, aby vyšlo třetí vydání, poněvadž druhé jest též rozebráno.

J. L. D.

* —* Historie p. Landfrasa: Košulova nevěsta, aneb: třetící panna na pustách. Dějina z nedávných dob maďarských. — Abuchazan a Tardys z Malabaru, aneb: Podivné příhody jednoho tureckého mládence jménem Abuchazan. — Vladimír, anebo: Vyvrácení hradu Bukovského. Vypravování ze starých dob. Nebezpečný nocleh v loupežnické hospodě, nebo: Přítomnost ducha. Zlomek z pravdivých příběhu zemřelého již hraběte Königseka a jeho sloužícího Hudarda. Od Václava R. Krameriusa. Dvě nebezpečné noci. Pravdivá příhoda. Od Václava Kramériusa Kouzelné dary. Povídka z říše kouzlů. (Tyto 4 historie jsou v jednom sešitu na 47 stránkách.) Tamtéž vyšly modlitební knihy: „Bůh jest otec náš. Od Jakuba Branda, biskupa Limburského. Zčeštil Jan Hýbl. Stran 283. — „Neues Baumgärtlein“ a „Andächtige Weise das Amt der heiligen Messe zu hören.“

Zápisky Dědičtí sv.-Janského.

V prosinci 1863 přistoupili dále: z arcidiecése Pražské: p. Karel Vavák, bohoslovec v Praze; rod Josefa a Marie Slámových ze Rtišovic. Z Kralohradecké diecése: Frant. Rypka v Ústí nad Orlicí. Z Budějovické diecése: Vp. Martin Říha, kooperátor v Kovárově. Z Olomúcké arcidiecése na Moravě (zasláno Šebestiánem Kubínkem): Antonín Měsíček v Nečicích; František Lorenc v Boršově; Juliana Glosova v Žeravicích; Kateřina Součková v Bzenci; František Vája v Kudlově; Apolonie Vašíčkova v Skoronicích; Jan Kadlčík v Hracovicích; František Koláček v Milonicích; Jan Antoš v Rohatci; rod Antonína a Alžběty Šmídových v Žeravicích; rod Jana a Marie Glosových v Žeravicích; rod Ant. a Apolonie Vrbických v Nivnici; rod Frant. a Antonie Krystových ve Vlkosti; rod † Františka a vdovy Tekly Stejbových v Hodoníně; rod Jakuba a Anny Knapových v Eyvanovicích. Z Brněnské diecése: p. František Volman, bohoslovec v Brně; p. Jan Švarc a p. Ant. Kužel, učitelové v ústavu slepých v Brně; František Král v Brně; Anton

Blazej v Břeclavě; Eleonora Müllerova v Břeclavě; Frant. Švarc v Horních Bojanovicích; Severin Polešovský v Čejkovicích; Frant. Eliáš v Sokolnicích; Tomáš Kondrát v Šlapanicích; Ant. Hejl v Lomnici; Josefka Vohrabalova ve Veverské Bytšce; Kateřina Tritecká v Zelekovcích; Josefka Nesrstova v Lelekovicích; Marie Antonická v Podolí; p. Kristina Dobiášova v Bystrici; Jan Štehandl v Kadolci; p. Ant. Vyehta, učitel v Mohelně; Františka Pokorná v Svato-slavě; Rosalie Rybova v Újezdě; Amalie Františkova a Viktorie Svitilová v Dolní Louče; Josef Chlup v Krásensku; Kateřina Prášilova v Bučovicích; Alžběta Vlachova v Zarošicích; Jiří Vála v Archlebově; Jan Kuchynka a Filipina Dunklova ve Veverské Bytšce; Isidor Ostržízek v Šitbořicích; Emilie Sedláčková v Stražovicích; Františka Hladká v Krákovcích; † Alžběta Horáckova v Bejšově, pro záduší. Rody: Jana a Apolonie manželů Kramlových v Křižanovicích; Frant. a Háty Šťastných; Ant. a Magd. Rackových v Bučovicích; Anny Drabákové v Habrovanech; Jos. a Aug. Hrbkových, Fabiana a Barb. Frydrychových v Javůrku; Frant. a Marie Dusíkových v Střebenicích; Ignáce a Marie Zigmundových v Kruhu; Josefa a Františky Havířových, Františka a Marie Křížových, † Jana a vdovy Františky Přidalové v Oboře; Ant. a Marie Vrtálkových v Nosalovicích; Martina a Josefy Kalových v Krásensku; Antonína a Františky Škořoupkových ve Vítovicích; Františka a Magdaleny Matuškových, Jana a Marie Krejčovských v Dražovicích; Františka a Františky Skřivánkových v Kroužku; Jana a Rosalie Šancových ve Veverské Bytšce; p. Antonína a Aloisie Menšíkových v Lažánkách; Ant. a Antonie Hejmalových v Javůrku; Frant. a Marie Zárubových v Ostrovačicích; Ant. a Teresie Špiříkových v Novévsí; Václ. a Josefy Jaškových ve Vranově; p. Jana a Josefy Pospíšilových v Ketkovicích; Tomáše a Teresie Frysových v Příbichích; Filipa a Ludmily Mazourkových; Václ. a Veroniky Hýbnerových v Štarvičkách; Tomáše a Marie Stejskalových v Mal. Kynicích; Antonína a Karoliny Šmejkalových v Čajci; Jiří a Marie Prudkových v Rakvicích; Frant. a Teresie Vaculíkových, Josefa a Rosalie Čapkových v Staré Břeclavě; Šimona a Cecilie Tesařových v Šitbořicích. Školní knihovna v Kosticích, obětuji Vavřínc a Teresie manželé Kladenští v Kosticích. Všech údů koncem roku 1863: 23.298.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Antonín Kebrle, kooperat., za administrátora na Kladně;
p. Adolf Hahlitzl, za kaplana do Kozlova;
p. Josef Till, kněz na odpoč., za kaplana do Čelákovic;

p. Frant. *Lhotka*, jest prozat. kapl. v Jankově;
P. Christian Josef *Mykura*, guardian Františkánů v klášteře Hájceckém, za řádného zpo-
vědníka Školních sester na Kladně.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

p. Prokop *Knirsch*, kanovník a senior kapitoly Budějovické, bisk. kons. rada atd. 12. ledna, (nar. 20. pros. 1797, posvěc. 20. listop. 1820).

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

p. Ant. *Kunze*, kněz na odpoč. ve Vliněvsi, 31. pros. 1863.

Vyznamenan jest:

P. Isidor *Porazil*, rektor kol. piarist. a farní administr. v Hajdč jmenován bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Hauschild*, far. v Arnolticích, za faráře do Bořislavi;

p. Jos. *Totzauer*, kapl. v Horním Litvínově, za faráře do Dolního Jiřetína;

p. Ant. *Möller*, osob. děkan ve Warnsdorfu, za faráře do Rumburku;

p. Ignác *Knobloch*, fund. katecheta, za faráře v Smržovce; — za administrátory:

p. Karel *Wünsch* do Gruntu; p. Karel *Hoffmann* do Kruhu; p. Jos. *Dittrich* do Mukařova; p. Frant. *Schürz* do Arnoltic; p. Jos. *Stössel* do Warnsdorfu.

Uprázděná místa:

Grunt (Christofgrund) a *Kruh* (Ringelshain), fary patron. hrab. Klam-Gallasa;

Arnoltice (Arnsdorf), fara patron. kníž. Clary;

Warnsdorf, fara patron. kníž. Lichtensteina;

Bělá (v „Catol. Cleri“: Byla), fara patron. nábož. matice.

Druhotiny kněžské budou letošního roku slaviti P. T. pp. *V arcidiecési Pražské:*

Rott de Pierot Augustin, děkan Válečský na odpoč., čestný kanovník Staroboleslavský, dne 12. srpna.

Czechik Ferdinand, kněz na odpoč. v Plané, 27. prosince.

Čtrnáctý Jan, děkan v Neveklově, vikář, čestný kanovník kap. Starobolesl. 12. srpna.

Deerfler Mikuláš, býv. farář v Měděnci, nyní v Chebu, dne 12. srpna.

Gübitz Josef, děkan ve Vořechu, býv. vikář, 13. dubna.

Kinzl Vojtěch, děkan v Plaňanech, 13. dubna.

Kinzl Jan Nep., děkan v Tuklatech, býv. vikář, 27. prosince.

Labler Vincenc, děkan v Berouně, býv. vikář, 27. prosince.

Maresch Antonín, křížovník v Praze, 12. srpna.

Mayer Milo, kněz ř. premonst. v Teplé, (slavil dne) 4. ledna.

Schusser Jos., far. v Erpušicích, arc. vik., 12. srp.

Schuster Ignác, arcib. notář, býv. katecheta v Chebu, nyní v Kinšvartě, 12. srpna.

Sluka Vincenc, farář v Bohnicích, 12. srpna.

Türk Severin, kněz ř. sv. Františka v Hájku, 12. srpna.

V diecési Litoměřické:

Dudek Jan, děkan v Bosni, 17. srpna.

Kobosyl Matěj, kněz na odpoč. v Přepěřově, 30 srpna.

Lauermann Josef, kanovník sen. v Litoměřicích, 17. srpna.

Lichtner Josef, děkan ve Friedlandu, 17. srpna.

Leschner Serapion, kněz ř. sv. Františka v Kadani, 27. prosince.

Otto Josef, farář na odpoč., nyní v Kamnicích, 27. prosince.

Schmid Josef, farář na odpoč., nyní v Litoměřicích, 22. března.

Schmidt Mauric, kněz ř. sv. Dominika v Litoměřicích, 13. dubna.

Tobisch Václav, děkan v Teplicích, 13. dubna.

Waitzenecker Jan, farář na odpoč. v Líbešici, 15. srpna.

Zuman Vojtěch, čestný kanovník kap. Litoměřické, děkan v Chorušicích, 15. října.

V diecési Kvalohradecké:

Hron Jan, farář v Kuklenách, 22. srpna.

Huschka Antonín, kněz na odpoč. v Landškrouně, 22. srpna. Téhož dne pp.:

Kačer Antonín, kněz na odpoč. v Kutné Hoře,

Khun František, kněz na odpoč. v Kyšperku,

Kriesche Štěpán, kněz ř. sv. Benedikta v Broumově, 2. června.

Scholz Josef, vikář a děkan v Rychnově, 9. října.

V diecési Budějovické:

Gabriel Linhart, kněz na odpoč. u Sv. Anny, 12. srpna.

Kubička František, kněz na odp. v Třeboni, 12. srpna.

Nikodem Matouš, děkan v Soběslavi, 12. srpna.

Pimperle Matěj, kněz na odp. v Písku, 12. srpna.

Riedl Pavel, farář v Lodheřově, 12. srpna.

Schmidt Petr, farář v Hořejší Vltavici, 13. dub.

Tlaušt Ignác, farář v Předslavicích, 12. srpna.

Tonner František, farář v Sudoměřicích, 13. dub.

Wawahrta Kašpar, děkan v Štitarech, 12. srp.

Wenzl Antonín, farář v Letinách, 12. srpna.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyr. a Methoda v Karlíně: vp. Alois Škampa, I. kaplan u Matky Boží před Týnem, sebral 7. zl. r. č.

p. F. B. Není přič., proč bychom proti N. vystupovali. Něco jiného.

p. A. S. Dáno p. kan., pište jemu.

Do O—. Je-li nás tisíc? Není.

vp. I. B. Nebylo možná; mějte strpení.

p. B. M. K. na Ch.: Příště.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nari číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 v.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Konsistoř katolická a utraquistická v XVI. století.

Podáváme tuto čtenářům našim některé ukázky z korespondence katolické konsistoře i konsistoře strany pod obojí. Celek jednání těch, pokud listiny autentické se na nás dochovaly, bude vytištěn co zvláštní díl rozsáhlé sbírky pramenův dějepisných, jež pod názvem „Monumenta Bohemiae historica“ vydává proslulý Dr. Gindely; část první o Bratřích Moravských počala se právě vydávati. Korespondence konsistoří k tisku pořádá Dr. Borový.

I.

*Kapitola Pražská stěžuje si u císaře na ne-
slušné a nezákonnité chování se patronův.*

(r. 1561.)

Nejnepřemoženější Císaři, Pane, Pane náš nejmilostivější! Na V. M. C. poníženě vznášíme, kterak veliká zkáza a záhuby kostelův a služby Boží v Čechách povstávají, proto že podací kostelní se prodává a kupuje, kteréž ačkoliv jest v hmotných věcech a však k duchovním připojené, a protož vedle práv duchovních i císařských prodávati se nemá, než spolu se statkem jiným jíti.

Jsou pak tyto záhuby z takového prodávání, že někteří páni majíc podací kostelní osobují sobě moc a právo nad statky kostelními za zástěrou tou, že své peníze za to dali pokládajíc, že kostelní pole, louky, lesy, potoci a jiné takové jim jako vlastní náleží, a zavrhnouce kněží je k svému užtku obracují a nedobře užívají. Odtud pochází, že kostelové pustnou, a služebníkům nemají, do nich teče, když pán podací všecko bere, ani o to stojí, aby se kostel neb fara opravovala a kněz objednán byl.

Někteří nevážně kněží bijí a perou, někteří z fary ovčince dělají, by i kněz chtěl, tu nikde bejtí nemá místa.

Mnozí pak z lutheranův nechťi přijí-

mati kněží řádných na fary své, než neřádne chovajíc částku z důchodův kostelních mu dadúc ostatek sobě osobují.

A tak z toho prodávání podacího kostelního mnohý neřád a nepobožnost pochází.

Nad to záhuba a zkáza služby Boží, že mnozí by i kněze měli, proti mandetu V. C. M. desátky umenšují a zadržují, někteří do konce nic dají nechtějí, ani svých poddaných k tomu, aby desátek kněžím dávali, přidržují, jediné aby tak tudy kněze vystrčili a potom sami všecko brali. A ta jest příčina, že málo žakovstva a kněžstva máme, že na tom mladí lidé a hodní muži se urážejí na leccos jiného se než na kněžstvo dávají.

Přes to i tato záhuba služby Boží jest, že někteří páni mládence poddané své dobrý vtíp mající, kteříž by se církvi Boží a obecnému dobrému hodili, ze školy berou a v učení jich překážku činí.

Ty a takové překážky a zkázy služby Boží, bez kteréž pomálu někteří mohou spohaněti, V. C. M. moci svou zastaviti a opravit, a stavům nyní shromážděným nedostatek kněžstva a zpuštění kostelův, a tak zanedbání služby Boží, odkudž pochází hněv a trestání Božské, milostivě předložit, a aby podací se neprodávalo, a žakové se ze škol nebrali, milostivě naříditi ráčila.

A zvláště kteříž desátkův povinných dávati zanedbávají aneb zpírají, aby mohli o to k právu pohánění bejtí. Kteríž svých far neopatrují kněžími, aneb nepořádné kněží luterské mají, ty fary k opatření V. C. M. aby připadaly.

Nebo práva duchovní okazují, když patron aneb pán podací zanedbává podati kněze, že ordinarius neb biskup sám od sebe na ten čas podati může.

To vše V. C. M. k milostivému rozvážení a opatření pokorně poroučíme, chtějíc rádi za V. C. Velebnost a pokojné dlouhé panování Pána Boha prositi.

Dáno J. C. Velebnosti v outerý před sv. Divišem leta 1561.

II.

Kapitola Pražská žádá Císaře Ferdinanda I., aby Janu Augustovi rozkázal bludy pikartské odvolati. (r. 1562.)

Zpráva J. M. C. od kapitoly kostela Pražského, jak by Jan Augusta měl své bludy Pikartské odvolati a jich se odpřisáhnouti.

Nejjasnější a nejnepřemoženější Císaři, Pane, Pane náš nejmilostivější!

Jakož V. C. M. ráčila jest nám skrze nejvyššího pana písaře poručiti, abychom své zdání oznámili, jak by Jan Augusta, jenž byl přední mezi bludníky a učiteli Pikartskými, měl své bludy a kacířství i knihy, kteréž jest vydal, a mnoho let jako jejich biskup učic mnohé netoliko v Čechách ale i v Moravě z víry svedl i nakazil; a poněvadž mnozí ještě jeho učení se přidržují, a mnohé bludy a kacířské artikule za zástěrou strany pod obojí drží, obáváme se, aby i on pod tou barvou, že by přijímal pod obojí, se neukazoval, aby jen mohl vězení prost bejtí, avšak nic méně v prvním kacířském smejslení by trval, a sobě podobné sektáře tvrdil.

Protož jakož práva duchovní učí, poněvadž jest zjevně a těžce proti Pánu Bohu i církvi jeho svaté všeobecné zhřešil a mnohé z víry svedl, jest povinovat, také zjevně svá první škodná učení, i usty i psaním jsa prvé dobře zkušén, odvolati a toho všeho, což jest proti církvi učil, se odpřisáhnouti, předně pak a zvláště artikule o svátosti těla a krve Pána našeho Jezu Krista, že jest o tom bludně smejslel a učil, zjevně vyznati má, že již silně věří a nikoli nepochybuje, že v velebné oltární svátosti jest pravé, podstatné, živé a oslavené Tělo Pána Krista, a že proto se mu poklona Bohu náležící má činiti; přes to že se již srovnává s církvi obecní ve všech artikulech a učení víry, a zvlášť o kterých těchto časů rozepře jest, jako o prosbě za orodování svatých, o modlení za mrtvé, že církve jako matky poslušen chce býti, jejího vejkladu písem následovati; že nechce více jiných učiti, ale od církve všeobecné pravdě vyučen bejtí a z bludův pokání činiti atd. Ačkoliv taková věc J. M. panu arcibiskupu více přináleží, však my na rozkaz V. C. M. jako poslušní kaplané zdání své oznámiti jsme se neliknovali, V. C. M. sebe poroučejíce a prosíce, abyste neráčili snadně odřezancům věřiti, nebo těžce se napravují, a zvlášť kteří jsú v bludích zastarali umějíce něco zchytrale smyslití a v něčem, jako by nerozuměli, se postaviti.

Sedmibolestná Rodička Boží.

(Rozjímání postní.)

III. Ztráta Ježíše dvanáctiletého.

„Synu, proč jsi nám tak učinil? S bolestí hledali jsme tebe.“
(Luk. 2, 48)

Pět let uplynulo od návratu z Egypta, Pán Ježíš jest ve 12 letech. Svátky velikonoční se přiblížily, sv. rodina putuje do Jerusáléma, aby dle zákona Hospodinova slavila památku vysvobození Israelských z otroctví egyptského. Židé putovali po zástupech, propzpěvující nábožné žalmy, muži zvlášť i ženy; dítky se držely buď otců buď matek, aneb příbuzných a přátel. Kdo vypoví radost Ježíšovu, když viděl ty zástupy spěchajících do chrámu Jerusálémského? když spatřil chrám, kde co nemluvně byl obětován? Co cítilo nejsvětější srdce jeho, když beránek velikonoční byl zabit, krví jeho oltář pokropen, když Bohu přinesena byla obět, kteráž Jej samého předobrazovala? Ježíš trvá u vytržení myslí; zdá se mu, jakoby k nebi pohlížel a s Otcem svým jednal o vykoupení světa, a to tak vroucně, že zapomněl i na své přátele.

Svátky velikonoční minuly, Josef a Maria vykonavše svou pobožnost ubírali se s ostatními poutníky do Nazareta; jediný Ježíš nemoha se rozloučiti s chrámem, zůstal v Jerusálémě. Vedle chrámu byla síň, škola, kde se v sobotu a o svátcích vykládal zákon Mojžíšův. Sem také přišel 12letý Ježíš, a takovým se okazal býti znalcem zákona Páně, že mohl seděti mezi učitely. O čem as mluvil s nimi? Zajisté o sobě. „Bůh praotcům našim,“ vykládal jim, „přislíbil Mesiáše, aby v Ném byli požehnání všickni národové. Hospodin i čas ustanovil, kdy sešle Vykupitele, až totiž nebude nad Israelem panovati král z pokolení Juda, nýbrž cizinec. Nepřišel-li již čas ten? Nemámeť svého krále, jsouce Římanům poddáni. Aj, hvězda již zvěstovala narození Mesiášovo mudrcům od východu, mnozí z vás ji viděli na vlastní oči, aneb od jiných o ní slyšeli. Mudrci od východu přišli, ptali se u Heróda po nověnaroděném Králi, našli Ho v Betlémě a Jemu se klaněli. Heródes chtěl Ho zahubití dal povraždití pacholata Betlémská. Dříve již viděli Mesiáše pastýřové Betlémsští, stařec Simeon a vdova Anna, prorokyně, vám dobře známi. Víte též, co se dělo v domě Zachariášově; Zachariáš oznámil anděl, že syn jeho Jan bude předchůdcem Mesiášovým. Z toho všeho následuje, že Vykupitel již přišel, že brzy vystoupí; buďte tedy připraveni.“ Tak as mluvil mládeneček

Ježíš v chrámě. Božská vznešenost rozlita na tváři jeho, jeho nevinnost, zbožnost a moudrost naplnila všechny podivením.

a) Maria a Josef ušli již den cesty, na večer teprv prohřešili Ježíše. Nemůžeme je vinit v neopatrnosti. Židé, jak již řečeno, putovali po velikých zástupech dle pohlaví oddělených. I mohla se Maria domnívat, že jde Ježíš s Josefem neb příbuznými, a Josef mohl opět za to míti, že jest u Matky své. Nad to 12letý pacholík ve východních krajinách je mnohem dospělejší než u nás; v stáří tomto nebývá již přísně střežen od svých rodičův. Tím větší svobody mohli práti Josef a Maria Synu Božskému, vědouce, jak je moudrý, opatrný a povázhlivý. Krutá bolest pronikla srdce Panny Marie, když pohřešila Syna svého. „Kde jest dítě mé?“ ptá se Josefa; „kde jest Syn můj?“ ptá se příbuzných a těch, kteří přicházeli na nocleh. Ale nikdo neviděl Ježíše, nikdo nechtěl o Něm věděti.

Hořce nařikal patriarcha Jakob, když uzřel roucho Josefovo, jež mu nezdární synové v krvi smocené poslali. Roztrh roucha, oblékl se v žini, pláče syna svého za dlouhý čas. Když pak se shromáždily všechny děti jeho, aby ukojily bolest otcovu, nechtěl potěšení přijíti, ale řekl: „Sestoupím k synu svému pláče do hrobu.“ (I. Mojš. 37, 34—35.) Ó Matko bolestná! co trpělo srdce tvé v době této? Jako bych viděl tvé chvějící se tělo, tvou bledou tvář, tvé oči slzami zalité, a slyšel tě hořekovati: Ó Ježíši, synu můj, dítě mé! kde jsi, kde Tě naleznou? Proč jsem Tě s očí spustila? Již co nemluvně chtěli Tě zahubit, či upadl jsi v ruce nepřátel svých? Či jsi mne opustil, aby se svěril péči jiných? Otče nebeský! bojím se k Tobě pozdvihnouti oči svých, ztratívi Syna Tvého, Jež jsi mi svěril. Tys Ho zachoval v tolika nebezpečích, zachovej Ho i nyní! Ptejme se dobrých matek, jak jim jest, když dítě jejich, jsouc na cestě, v určitý čas nepřichází. Což teprv, je-li to v noci? Ani spáti nemohou, stále na ně myslíce, vidíce nebezpečenství, v něž by dítě mohlo upadnouti. Cím déle ono nepřichází, tím větší bolest mají. Láska Panny Marie k Ježíši byla ta největší; co tedy trpěla ona, když Ho ztratila, marně na Něho čekala? Kdo se slepým narodil, nepocituje ztrátu Božího světla tak, jako ten, kdo po delší čas dobře viděl a pak oslepl. Duše, která Boha nepoznala, nemilovala, nenese toho těžce, když Ho ztratí; ale pro duši, která Boha vroucně miluje, z Jeho přesladké přítomnosti se těší, není nic bolestnějšího, než když se vidí opuštěnou, když volá s Ježíšem na kříži: „Bože můj, Bože můj, proč

jsi mne opustil?“ (Mat. 27, 46.) Z toho můžeme souditi, jaká bolest sevřela srdce Panny Marie, když pohřešila svého Ježíše!

„A nenalezše Ho navrátili se do Jerusalema.“ (Luk. 2, 45.) Hned se Maria vydává s Josefem na cestu, nedbá, že jest noc, nečeká, až se rozední; umdlená, opuštěná, skormoucená chvatá k Jerusalemu. O té noci, plné bolesti a hořkosti! Každý krok její poznamenán jest hořkou slzou, povzdechem hlubokým. Přemýšlí, kdy a kde Ho naposled viděla, doprál-li Mu kdo noclehu, potřebného pokrmu, a zas se rozpomíná na proroctví Simeonovo, leká se myšlenky, že by Ho nějaká nehoda potkati mohla.

Již je den, Maria jest v Jerusaleme. Jako bych viděl Matku Páně bledou, utrpenou, jako bych ji slyšel, jak se všech, jež potkává na ulicích Jerusalemských, táže: „Zda-li jste viděli toho, jež miluje duše má?“ (Pis Šal. 3, 3.) Každá odpověď: „My ho neviděli“ byla ostrým mečem, pronikajícím srdce její. Třetí den již nastal, Maria ještě nenalezla svého Ježíše. Tu jí vypravují o pacholiku, jenžto učí v chrámě. Bylať arci vícekrát v chrámu, aby si Bohu postěžovala v hoři svém a u Něho pomoci hledala; Syna tam nenalezla. Nyní slyšíc o pacholiku, soudí, že by to býti mohl Syn její, i chvatá do chrámu, a jdouc okolo školy, zaslechla známý jí hlas; tlačí se zástupem a — ó sladké překvapení — již vidí ztraceného Ježíše. Srdce její zapomíná na třidenní bolest, rozplývá se blažeností, z očí jí kanou slzy radosti a rozkoše nevýslovné. Maria vzdává Bohu díky. Ježíš spatřil Matku svou, vine se k ní, vrací se s ní. Maria sladce praví k Němu: „Synu, proč jsi nám tak učinil? Aj, otec Tvůj a já s bolestí hledali jsme Tebe.“

Ta byla třetí bolest Marie Panny, jedna z největších. Při první a druhé bolesti byl Ježíš s ní; tuto však odloučena byla od Něho. Po tyto tři dny volala Matka Páně: „Světlo očí mých, ani to není se mnou!“ (Žalm 37, 11.) Byly to tři dlouhé, přehorřké dny, o nichž mohla s Davidem říci: „Byly mi slzy mé chlebem dnem i nocí, když mi říkají každého dne: „Kde jest Bůh tvůj?“ (Žalm 41, 4.) Že bolest tato byla veliká, i z toho následuje, že ji Maria sama dává na jevo, řkouc k Ježíši: „Aj otec tvůj i já s bolestí hledali jsme Tebe.“ (Luk. 2, 48.) Tot jest ten třetí meč, jenž pronikl srdce Matky bolestné.

b) Jako Marii i nám má býti ztráta Ježíše ztrátou tou největší a nejbolestnější.

Boha-li máme, všechno máme, odpočívá-li v srdci našem, pocítujeme blaženosti té největší, byť bychom i všechny kříže

světa tohoto nésti museli. „Jest-li Bůh s námi, volá sv. Pavel, kdo proti nám?“ (Rím. 8, 31.) Job nebyl nešťastným, když ztratil děti, pozbyl etí, zdraví, jmění, když dopuštěním Božím s vrcholu štěstí spadl na smetiště; neboť, jak učí sv. Augustín, ztrativ *dary* Boží neztratil *Boha* svého. Nešťastný jest pouze ten člověk, kdo Boha ztratil. „Život těla tvého,“ dí sv. Augustín, „jest duše tvá, život duše tvé jest Bůh tvůj. Jakož umírá tělo, když ztratí duši, rovněž umírá duše, když ztratí Boha. Boha ztratiti jest ztráta nesmírná. Co jest duše bez Boha? Ratolest od keře ufatá.“ Slyštež, co praví sám Pán Ježíš: „Jestliže kdo ve mně nezůstane, uvržen bude ven jako ratolest, i uschne a seberou jej a uvrhnou na oheň a hoří.“ (Jan 15, 6.) A čím medle ztrácíme Boha svého? *Hříchem*, hříchem smrtelným. K hříšníkům praví Hospodin: „Nepravosti vaše rozdělily mezi vámi a Bohem vašim;“ (Is. 59, 2.) a u proroka Oseáše (1, 9.): „Vy nejste lid můj a já nebudu váš.“ O Matko bolestná! ty vzdycháš po ztraceném Ježíši, a my hříšníci bychom neměli vzdychati ztrativše Ho? Ty hořké proléváš slzy, běduješ: a my bychom měli lhostejní býti, když jsme Boha svého hříchy ze srdce vypudili? Ty po tři dny s největší bolestí hledáš nejdražší poklad svůj, hledáš hned, jakmile jsi Ho pohřešila: a my bychom měli pokojní býti při ztrátě Boha svého, nechtěli Ho hned hledati? Přítomnost patří nám, budoucnost Bohu. Neodkládejme tedy práce této na stará kolena, nýbrž za příkladem Panny nejblahoslavenější hledejme Ho hned, bez ustání.

Bolestná Matka našla Syna svého v chrámu, *tam i my Ho najdeme*. Nehledejme Ježíše na ulicích světa, v hluku a marnosti jeho, v chrámu najdeme Boha svého; nehledejme Ho u rozpustilých přátel, lehkovážných lidí, ti nevědí ničehož o Ježíši, v chrámu katolickém Ho hledejme. Zde přebývá Pán Ježíš ustavičně, zde je přítomen v nejsvětější Svátosti v pravdě, skutečné a podstatné. Tentýž Bůh, jenž jest na nebesích, na nějž andělé a svatí v nebi patří, přebývá i v chrámech našich; kdež jest, jak praví sv. Bernard, „příbytek andělů i archandělů, dvůr nebeský, nebe samo.“ Zde jest naše nebe na zemi, zde hledejme Boha svého, odhalme Mu srdce své, rozmlouvejme s Ním, obcujme s Ním.

Ano, kostel katolický, kdež se chová nejsvětější Svátost, jest samo nebe; neboť jako nebeštané na Boha patří, s Ním se radují, můžeme i my v chrámu Páně svého Boha viděti, ale i přijímati, s Ním se co nejúžeji spojit, když jsme Ho dříve byli našli v svátosti pokání. V chrámech

svých chce nám pomáhati Božský Spasitel, volaje nás k sobě. „Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete, a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“ (Mat. 11, 28.) On uzdravoval v chrámě Jerusalemském nemocné. „I přistoupili k Němu,“ čteme u sv. Matouše, „slepi a kulhavi v chrámě, a uzdravil je.“ (Mat. 21, 14.) I v chrámech našich vyvolil sobě stánek, aby byl milostivým soudcem těm, jenž kajicně vyznali vinu svou, aby posiloval a uzdravoval ty, kdož mu odhalili rány srdce svého. Zde trůní král nebeský, aby všem v bídě pomahal, zde přebývá všemohoucí spomocník, aby v každém nám přispěl pokušení. Pročež v chrámě hledejme Pána Ježíše; vezměme sobě zu příklad sv. Václava, který nejen za dne navštěvoval chrám Páně, ale i v noci vstával, aby tam se pomodlil. Kde v životě rád dlíval, tam i život dokonal, u dveří chrámových skonal smrtí mučennickou.

Bude-li nám ztráta Pána Ježíše Krista ztrátou největší, budeme-li Ho vždy pilně hledati v svatyni Jeho: tím nejvíce potěšíme Matku bolestnou, tu nejmilejší jí dáme náhradu za tuto třetí bolest. (Pokračování.)

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

IV.

„Proč jsem ty papíry přijala,“ vytýkala si Rosalie a mnoho dní je nechala ležeti nic si za ně nekupující. Dívati se na ně chodívala často a vždy jí to uvedlo na mysl neznámého pána. Mívala ho při tom jako před sebou, představovala si celou jeho osobu, opakovala jeho řeči, věděla nazpaměť každé slovíčko.

„Snad se ke mně již nebude hlásit, že jsem vzala peníze,“ bála se a pak si zase myslila, že je dal dobrovolně co důkaz své přízně a že jimi na žádný způsob nesměla povrhnut. Vždyť to nebyla almužna, byl to dar, byla to památka, chtěl ji potěšiti v zármutku, přispěl jí na ozdoby, jichž se jí nedostává, jak viděl a uznal, sám pravil, že lépe ošacená vyrovná se všem dívkám.

Bezpochyby si přeje, aby se víc vystrojila, půjde s ní potom i přes náměstí a nebude mezi nimi tak velikého rozdílu. Arciť si za dvacet zlatých mnoho nezřídí, ale on slibil, že jí dohodí lepší místo a pak si snadno doplní, co jí ještě schází.

Nemohla se rozhodnouti, co si napřed zjedná, potřebuje to a ono, vše se jí zdá býti důležité a ostýchá se vyjeviti, že má peníze, aby nemusela říci, jak k nim přišla. Byla zamyšlena a roztržita, paní se s ní vadila, a dívky se jí posmívaly. Již ji to tak nemrzelo jako dříve: má před nimi tajemství a kdyby je znaly, přesvědčily by se, že větší pán o ni stojí nežli o ně. Chovala se k nim uštipačně, paní vzdorovala a již se měla za něco vzácnějšího, než před nedávnem byla.

Však cizinec se neukazoval, naděje její slábla, zpupnost se tratila. Sedávala u okna, viděla lidi choditi okolo: jej nikdy nespatriila; docházela tam, kde se spolu byli sešli: již ho nepotkala; čekala, že obdrží poselství: ničeho se nedočkala. Kdykoliv se otevřely dvěře, domnívala se, že on anebo že posel od něho přichází; kdykoli o ni na ulici někdo zavadil, myslila, že ji bude vyřizovati milé noviny. Nestalo se nic takového, a ona již netrpělivá byla a upadala do předešlé skličnosti.

Neváží si jeho peněz. Snad předce jen byly almužnou a ostatně mu na ní nic nezáleží. Jen kdyby ho mohla vytrhnouti z mysli, pořád se s ním zabývá, i v noci poklid její ruší. Zdává se jí o něm. Sen jí ho líčí co laskavého ochrance a vysvoboditele, pak zase co podvodníka a zrádce, jenž ji opustil, posměch a žert si z ní udělal. Byla to jen bludička, co se před ní zakmitla, nyní opět trvá ve tmě a celý svět a všecko v něm má za černé a darebné, nepříznivé a protivné.

Paní Topičová se horšila na svou mladou švadlenu, že je mrzutá a divná a vytýkala jí, že kazí svornost v jejím domě. Je prý pravda, co se o ní povídá: nikde dlouho nevydrží a nyní, když se u ní vyučila, již sloužiti se zpouží.

Dělnice a žáčky její na ni také žalovaly, a že jí nedala pryč, jen tomu se musí přičísti, že ji opravdu potřebovala. A ona sama pryč nešla v naději, že snad předce tajný přítel její se dostaví a k žádané změně ji dopomůže.

Dostavil se konečně, navštívil sklad a tenké prádlo si tam vybíral. Rosalie s druhými dívkami byla ve vedlejším pokoji,

odkud do krámu skrze skleněné dvěře bylo viděti. Nepochybovala ani chvíli, kdo vstoupil, ano srdce jí to tak říkajíc již napřed zvěstovalo. Vešel pán, neslyšela ho ještě a již ho znala tušíc, že to není nikdo jiný nežli její příznivec.

Byl to on, mluvil s paní, dal si všelicos ukázati, a ona se sklopenou hlavou seděla při své práci. I polil jí růměncem lice, trásla se jí ruka, že sotva jehlu udržela a nebyla by mohla promluvit, kdyby se jí něco byly tázaly. Však nikdo si jí nevšímal, paní v krámu prodávala těšíc se z bohatého kupce, a přítomné dívky bedlivě a zvědavě si ho prohlížely. Činily to obyčejně, když někdo přišel a pak pronášely své úsudky. Dnes zvláště byly smělé a prostořeké. Byl to mladý pán, jež posuzovaly, líbil se jim, a pokoušely se dusice smích, aby ho neslyšeli vedle. Nic na něm neušlo jejich pozornosti: je hezký, musí býti hohatý, snad by si jednu z nich vyvolil, kdyby se před ním postavily do řady.

Která by to byla?

„Bezpochyby Rosalie Mourkova,“ hádala rozpustilá čtveračka a způsobila tím velikou veselost.

„Kdo ví, není-li nějaký princ,“ žertovaly. Rosalie bude princezna a ony ji budou líbat ruku. Povolání k tomu má a vůle jí neschází, ale schází jí cvik a mrav a ještě všelicos jiného, co pánům je zvykem a potřebou.

Tvářily se, jakoby to ony všecko měly v hojnosti. Rosalie není vzdělaná a nikdy lásky vyšších si nezíská. A byly ony vzdělanější? Sotva, měly ale lepší šaty, nosily šperky a ozdoby a proto nad chudší dívku se vypínaly.

Neodporovala jim dnes, ba neměla k tomu ani času a nepochopovala ani, co si povídají. Její duše byla v krámu. Jestli pak se tam o ni mluví, jestli pak ten pán se po ní táže? Dlouho tam jednal s paní, již měl balík zboží zaplacený, složený a svázaný, již se chystal k odchodu.

Paní se ptala: „Kam to za vámi mám poslati?“

Řekl: „Prosím, dejte mi někoho s sebou.“

„Hned se to stane,“ odpověděla mu a chtěla vejíti k svým děvčatům.

Zadržel ji a smál se: „Vy tam máte velkou společnost. Vidím, že záleží z mladých a hezkých panen. Kterou pak mi přidělíte?“

„Každá vám poslouží s radostí,“ pravila zdvořile.

„Snad bych si mohl vybrat?“ zažertoval si.

„Můžete,“ dovolila mu zase v žertu, a on bez ostýchání-se vkročil do pokoje. Přehlídl je pojednou, dal jim pozdravení, díval se na jejich práce, šel od jedné k druhé, poctil každou zdvořilostí a teprv naposled se zastavil u Rosalie.

Myslily, doufaly, že ji mine, ale on s ní jednal nejvíc, ji nejvíc chválil, jejímu dílu se nejvíc obdivoval. Ony neštitily se ho mluvíce s ním svobodně a nenuceně; Rosalie byla v rozpacích a odpovídajíc mu na otázky ani oči k němu nepozdvihla.

Smály se ji stranou pozorující a posuzující ji, dávaly si znamení, byly přesvědčeny a šeptaly si, že mu ze všech zajisté nejméně vyhoví. Snad ho baví její sprostota. Nemůže vědět, kdo je vida ji ponejprv. Dlouho jim trvala jejich rozmluva, i paní s tím byla nespokojena a již netrpělivě poslouchala. Nedbal na ně a nevšímal si jejich odporu a konečně pravil k Rosalii: „Mám tu koupené věci, nechtěla byste je dopravit ke mně do bytu? Nemusí to býti hned. Zjednejte si k tomu, koho chcete. Odevzdávám to pod vaši dohliдку.“

Paní řekla: „Ona to k vám donese sama. Poručím ji to. Povězte, kde bydlíte.“

Vytáhl z tobolky svou biletu a dal ji Rosalii. Paní také po ní sahala, ale neobdržela ji a zlobila se, že Rosalii vyznamenává, jakoby od ní nezávisela. Napověděla mu již, že je v její službě, ale on to přeslechl a žádné jiné nepodal ruky než jí, když odcházal.

Pohoršil je tím, pomlouvaly a tupily ho; že neumí dělati rozdílů, a paní prohlásila, že mu věci pošle, po kom se jí bude líbit.

Nikterá z dívek nevzala té úlohy na sebe. Dobře volil. Rosalie se nejlépe hodí

za poslici. Ony jsou rády, že na nich nežádal takové povinnosti.

„Předce si nás víc vážil,“ pravila jedna, a paní svědčila, že Rosalie nemá příčiny býti na jeho přízeň pyšnou.

„Ko pak vlastně je?“ ptaly se zvědavé dívky a žádná nechtěla Rosalii o jeho biletu říci.

I prosily paní, aby jí přečtla jeho jméno a číslo domu, kde bydlí. Chtěly ji tím zahanbiti, že neumí čísti, však ona schovala lístek řkouc: „Není toho zapotřebí, však já si posloužím sama.“

Zdvihla se, vešla do krámu, vzala uzal a nastoupila cestu do města. Viděly ji, že si před zrcadlem urovnala vlasy a že na sebe hodila svůj nejlepší šátek a tropily si z toho úštěpky. Paní ji napomenula, aby pospíchala, a že se dlouho nevracela, dost si toho o ní napovídaly v její nepřítomnosti.

Rosalie na ulici oddechla si jsouc blážená, že je nyní sama. Teprv tu vyndala biletku a četla, co na ní stálo, arcif s velkým namáháním. Cizí pán se jmenoval „Bedřich Větrovský,“ byl majitel továrny a měl vlastní dům. Doptala se snadno, a v průjezdu jí pověděl vrátný, že má nařizeno ohlásiti ji u milostpaní. Učinil to bez prodlení a pak ji dovedl nahoru, kde na ni syn s matkou již čekali.

Odevzdala, co jí bylo svěřeno, a syn pravil k matce: „To je ta dívka, již jsem ti doporučil.“

Matka si ji prohlídla a odpověděla synovi: „Je příliš mladá. Bojím se, že nezaštane, co jí chceme svěřiti.“

Řekl: „Má zkušenosti dost, slouží od svého dětství.“

„Jestli pak rozumíte domácímu hospodářství?“ ptala se jí paní.

Bedřich mrkal, aby řekla „ano“ a usmíval se při tom potutelně. Rosalie chtěla věděti, co milostpaní domácím hospodářstvím míní a tato jí to vysvětlila řkouc: „Umíte-li pořádek v domě zachovávat, ve všem všude čistoty šetřit, starat se o potřeby do kuchyně a do sklepa, dohlížet na prádlo, lidem poroučet, práci rozdělovat, sama se jí chopit, vařit, šít, v pokojích uklízet?“

Rosalie neváhala tvrditi, že k tomu všemu je způsobna a schopna, již to plnila a přiučí se, kdyby se jí v něčem nedostávalo cviku. Sloužiti pánům, kde by jí potřebovali k těžším a důležitějším věcem, jest dávne její přání a zajisté dokáže, že má dobrou vůli.

„Máte v městě mnoho příbuzných nebo známých?“ tázala se paní.

Bedřich za ni odpověděl: „Nemá nikoho, je sirotek.“

Matka se divila, že je mu to známo, a on pravil, že její nynější paní, u níž si byl koupil přinešené košile, šmísetky a límce, smutný osud její mu zvěstovala, v každém ohledu ji vzdávajíc chválu.

Paní Větrovská předce zpytovala, není-li lidem zavázána k díkům, nevážou-li jí na mnohé bližší poměry, nebudou-li se k ní hlásiti staří přátelé.

Ubezpečila ji na své dobré svědomí, že je jí celé město lhostejné. Nikdo si nezasloužil a nezískal její vděčnosti a srdce jí nezabolí, když se od všech odloučí.

To se vzácné paní velmi líbilo. Svěří jí úřad, v němž by ke škodě pánů napomahati mohla svým příbuzným, kdyby jich v městě měla. Sami by ji pokoušeli, docházejíce k ní a přemlouvajíce ji a jak to obyčejně bývá, ležel by jí na mysli jejich prospěch. Již se jim tak vedlo s jinými sloužícími, dopouštěli se i skutečných podvodů, nevěrnosti a nespravedlnosti a že Rosalie s nikým není spřízněna, to ji víc činí poručenu než všecko jiné.

Milostpaní ji tedy přijala do služby a ustanovila, že si ji napřed vezme k sobě do domu a až se přesvědčí, že může samostatně řídití dům, dá ji za — hospodyní do továrny.

Propuštění u paní Topičové musí si vymoci sama. Ona s ní nechce jednat. Když na ni nemá práva, nesmí a nebude jí dělati překážek. Čím dřív přijde, tím více si nakloní své nové pány.

(Pokračování.)

Aforismy.

Člověk, který říká: Pane, Pane! ale nečiní vůli Otce nebeského, podobá se cestovateli, který vzhůru hledě nedává pozor na cestu: tu se urazí o kámen a tam dokona upadne do jámy. J. K.

D o p i s y.

Od Kutné Hory, 11. února 1864.

[Renanova kniha u nás.]

Mezi tím, co náš Vojta modlitební knihu vybírá a o její cenu smlouvá, přišel do krámu — nevím ho vlastním jmenem pojmenovat — a táže se krámské: „Máte to už?“ načež ona jemu několik svazečků podává. Vojta povšimnuv si názvu podaných spisů, seznal, že to „Život Ježíšův od Renana.“ Vy také to máte? táže se Vojta. „Ano, tázali se po tom, a proto jsme o to psali. Sám Pán Bůh ví, jestli to pravda, co se povídá?“ „Arci že je to pravda,“ vece onen kulturník, „to jsem já už před lety věděl. Napoleon poslal ho (Renana) na Libanon a tam on všechno na místě vyšetřil a bibliotheky proskoumal a tu to máte. Nám v těch školách ledacos namluvili, nyní teprv víme, jak to v skutku je.“ Ještě nebyl domluvil, v tom vkročí do krámu třetí a slyše tu řeč nenadále spustí: „Nedověšenci nemají dosti na své vlastní zkáze, ještě i nás o všechno připravit chtějí. Když už ta bezbožnost panuje u nich, ať nám ji neposilají. Na smrtelné posteli se pak svijejí a chtějí odvolávat.“ Renančík, abych ho nějak pojmenoval, nečekal, až přichodí domluví, ale popadl spisy, zastrčil je pod kabát a prášil ven z krámu. Krámská upřenýma očima pohlíží na rozhorleného muže a omlouvajíc se dokládá: „Kdybychom to byli věděli, anibychom to nebyli objednali.“ — Kdoby se tu nerozpomenul na ty řemeslníky v Efesu, kteří dělali stříbrné bohyně Diany, když sv. Pavel tam viru kázal. Oni nedbali na pravdu hlásanou sv. apoštolem, nýbrž šli dále po cestě nevěry a zisku, ba popudili celou obec Efesskou proti sv. Pavlovi a zkríkli: Veliká jest Diana Efesských! Kulturníci našeho věku — rozumím všechny ty, kteří lid náš odkřestanit a odnárodnit chtějí jakýmkoli způsobem — staví se na rozcestí, kudy nejvíce lidí chodí a tu v levo v pravo podávají své zboží domácí i cizí beze všeho ohledu řídice se toliko chtivostí zisku. Nežádáme od našich kramářů, aby oni podobně učinili, jako někdy v Efesu sv. Pavlem na viru obrácení, kdež mnozí z těch, kteří byli všetečných věcí hleděli, snesli knihy a spálili je přede všemi a spočetše cenu jejich shledali padesáte tisíců peněz. (Skutk. ap. 19, 19.) Ale tolik bychom si přáli, aby s láskou k Bohu spojovali také lásku k bližnímu t. j. aby viry ve všech podniknutích svých šetřili a ničeho nepodnikali, coby na ujmu viru sv. bytí mohlo, tedy aby nižádných všetečných kněh do krámů svých nepřijímali ani nerozšiřovali, a tou měrou nevěře

nesloužili a nepodobali se Efesským zlatníkům, kterým zisk šel nade všecko. Známe člověka, který před několika roky navštívil svého přítele ve Vídni. Když se opět rozjítí měli, pravil tento onomu: Dám ti knížku na památku, ale zde jí neotvírej — až doma; i zastrčil knížku tu v obálce do kapsy příteli svému. Tento přijde domu, aby zvěděl obsah těch krytých věcí, s dychtivostí rozbalí knihu, otevře a vidí, že jsou to evangelia v řeči „vázané“ tam odněkud z Braniborska. I mrštil tím darem podělený přítel do kouta, pamětliv slov apoštolových: Kdyby vám někdo jiné evangelium kázal než já, budiž proklat. Posud v koutě leží ona braniborská evangelia červům a molům sloužice za hnízdo. Život Pána Ježíše Spasitele světa nejlépe nám popisují sv. evangelisté, a to vše jest zaručeno autoritou Církve sv., která jest nám nade všecko, tak že kdybych i sv. evangelium nevěřil, autoritě té bych uvěřiti musel, jak d. sv. Augustin. Každý upřímný křesťan ví, kterak má o Pánu Ježíši smýšlet: pročež zbytečné a jalové dokazování nic neprospívá; kde není víry, tam žádné důkazy nepomohou, ale spíše ještě ve větší pochybnost uvádějí. Tomáš zvolal: Pán můj, a Bůh můj! ne tak důkazy přesvědčen, jako spíše vírou osvícen, i jiní uvěřili, ač neviděli, a ty Pán Ježíš blahoslavenými nazývá. J. N.

Podobného smyslu jsou mnohé jiné dopisy nám zasláné. Nemajíce místa na zbytek, ani chuti šířiti slov o lidech, jimž listy tyto do rukou ani nepříjdou, klademe sem toliko některé z oněch dopisů a to u výtahu:

Ze Staré Boleslavi. Rouhavá Renanova kniha i v zdejším okolí po městech i vesnicích se rozšiřuje; mnozí nejen ji čtou, ale i výpisky si z ní činí. Kam to povede, každý povážlivý snadno uhodne. — Za tou příčinou pronáším přání, aby p. kanovník Štule si pospíšil se svou odpovědí v „Časopisu kat. duch.“ aby ji o sobě vydal, a sice v mluvě prostonárodní; jemu náš lid městský i venkovský zajisté porozumí. Praktičtí Angličané v takových věcech, jako jsou pohoršlivé knihy, ač jsou nekatolíci, počínají sobě moudřeji, než my katolíci ve vlastech našich. Před nedávným časem vyšel od anglického biskupa Colensa zloprověstný spis proti knihám Mojžišovým, jenž vyvrací celé zjevení Boží a základ starého i nového Zákona podkopává. Angličané nedají se lečjakous knihou od víry odvrátiti. Proto také celý takoruka národ protestoval, když se jejich biskup opovážil drze vírou viklati. Angličtí biskupové proti svému bratrovi veřejně hlasu svého pozdvihli a spis řečený zatratili. Učení mu-

žové angličtí všechny námitky Colensem činěné proti knihám Mojžišovým vysvětlili a vyvrátili a obecnstvu tiskem podali. Na příklad zde buď uveden spis anglický: *The exodus of Israel* (vyjítí Israelských z Egypta), jež jistý Kv. Birks v Londýně již po druhé vydal, kterýžto spis čítá stran 344. Mimo tuto knihu mnoho jiných v Angličanech proti Colensovi vyšlo. Dotčený Birks pěkně ve jménu celého národa Anglického praví: „Byl snad mnohý zpozdllec, jenž ve své šilenosti myslil, že vezma trochu prachu do rukou, pevnost Gibraltar do moře vyhodí, anebo že toho mýdlovými bublinami dosáhne. Tak i Colenso a jeho nástupníci nemálo bloudí, domnívajíce se, že svými námitkami víru celé církve a pravých učeníků Kristových mohou zvíklati.“ — Spis Colensův a Renanův stejný směr mají, totiž vyvrácení křesťanství a uvedení nového pohanstva; to však paměti hodno jest, že kniha Colensova ve velkoříši Anglické není tak rozšířena a tolik pohoršení nezpůsobila jako spis Renanův ve Francouzích, v Německu a u nás v říši Rakouské. —č.—

Od Krkonošských Hor. (Rada venkovana.) V Blahověstu četl jsem hlasy statečných, věrných katolíků, horlících proti špatným spisům nynějšího času, zvláště proti rouhavé knize Renanově, jenž co jed mezi lidem se rozlézá. I my zde v horách souhlasíme s nimi, a s bolestným srdcem přiznáváme, že tato jedovatá kniha i v našem vůkolí leckdes se vyskytá. Lidé, jenž se domnívají osvícenými býti, libují sobě v tom jedu, a rouhavé myšlenky knihy té mezi lidem posud nezkaženým roztrušují. S nemalou radostí četli jsme ohlášení, že p. Dr. Jan Bílý hodlá vydati „Život Pána Krista“ a obrázky jej ozdobiti. Kýžby už na světlo byl vyšel! Ale poněvadž chudší lid více zlatých obětovati nemůže na větší a nákladnou knihu, proto těm a takovým lidem radím, by sobě za velmi levnou cenu koupili knihu: Spasitel světa Pán Ježíš. Nákladem B. Stýbla. Tato kniha pěknými obrázky ozdobená obsahuje v rozjímáních a modlitbách celý život Pána Ježíše Krista, jenž jest pravý Bůh a spolu člověk. V této knize mohou zbožné duše, počnouce s adventem po celý rok utěšeně s Pánem Ježíšem naším milým Spasitelem se baviti. Kniha tato byla již v Blahověstu ročník XII. č. I. schválena. J. Š. zhot. hudeb. nástrojů.

Dodáváme prosbu, aby nebylo zapomináno na „Život Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista, Syna Božího,“ sepsaný dle vypravování svatých evangelistů od P. Neumanna, faráře v Chlumině. Nákladem Dědictví Svatojanského, (o němž smíme tvrditi, že v tomto pokušení přemnohým tisícům

katolických Čechoslovanů zachovalo poklad nejdražší: víru!) Díl I. za 1 zl. 20 kr. Díl II. za 1 zl. 60 kr. Je-li ve všech knihovnách, kdež se nalezá spis Renanův?

Z Německého Brodu. Brzy po tom, když v novinách oznámen byl „Život Ježíšův od A. Renana“, zatoulala se kniha ta až k nám, a byli bychom mohli uhodnout, kdo si ji asi objednal. Nejsme takoví bázlivci, abychom se každého takového zjevu, který se po čase opakuje a opakovatí bude, lekali, alebrž důvěřujeme se v zdravý soud lidu našeho katolického a nemůžeme připustiti, že se tak snadno cizáckou nevěrou s pravé cesty svěsti dá. Když se u vyučování na knihu tu uderilo, obsah její objasnil a na nebezpečenství z jejího čtení následující poukázalo, není o ní více mnoho hluku, vždyť i známost pisma sv. předpokládá a důkladné úvahy požaduje, kterýchžto podmínek u jistých lidí na darmo hledáme. K. S.

Z Uherského Brodu na Moravě 28. ledna 1864.

[Upomínky na tisícleté jubileum Cyrillo-Methodějské.]

Uplynulý milostivý rok Cyrillo-Methodějský mnohou skvělou památkou po sobě zůstavil na všech skoro místech vlasti Česko-Slovanské. Duch viry Kristovy, hlásané ss. Cyrilem a Methodějem, nevytratil se v národě našem, nýbrž mocně se zakotvil v srdci lidském. Důkazem toho jsou letos obnovené chrámy, nově vystavené svatyně a kaple ke cti a chvále našich ss. apoštolův. Zvláště jsem si umínil podotknouti o vnitřním obnovení našeho farního chrámu, kteráž dokonáno bylo v uplynulém milostivém letě. Farní náš chrám, vystavený nákladem hraběte Dominika z Kounic r. 1733. ve vlašsko-románském slohu a zasvěcený Nepoškvrněnému Početí B. P. Marie, požadoval nutné vnitřní opravy. Nynější p. farář František Knapp, jenž r. 1859 faru nastoupil, ujal se tohoto díla. Roku 1860 byl obnoven hlavní oltář s obrazem Nepoškvrn. Početí P. Marie, kazatelna a varhany t. j. řezba, figury a jiné ozdoby na těch varhanách. To vše stálo přes 900 zl. r. č. a zapraveno jest z chrámových důchodů, jenž dosti značné jsou. Později zjednáno bylo prádro kostelní, které stálo přes 100 zl., truhlářská práce v sakristii přes 40 zl. — Avšak ještě zbylo šest pobočných oltářův k obnovení, a to ponecháno k milostivému roku; jedenkaždý z těch oltářův, jenž proti sobě na stěnách se nacházejí, má zvláštní na sobě ráz, obrazy na nich jsou díla mistrovská. Od hlavního oltáře v levo k hlavní bráně jest poboční oltář: Navštívení Marie P., místo obrazu na plátně jest skupení ze sádry v životní velikosti, představující setkání Marie P.

se sv. Alžbětou. Dole spočívá krásná rakev s tělem sv. Fortunata, mučenníka. — O něco dále jest oltář s obrazem představujícím smrt sv. Josefa, pěstouna Páně, veliký to obraz, jenž největší cenu má ze všech obrazů našeho chrámu. U samého kůru jest třetí menší oltář, jenž má obraz za sklem (kopii milostného obrazu Staroboninského) Matku Boží s dítětem Ježíškem. — Na druhé straně od hlavního oltáře v pravo k hlavní bráně jest oltář Spasitele na kříži; po boku stojí P. Maria a sv. Jan, u paty kříže sv. Mari Magd. dále ostatní nábožné ženy. Na tomto oltáři stojí starožitný tabernakl, z bývalého chrámu farního — jenž nyní skladištěm vojenským jest. — Na tomto oltáři uschovává se velebná Svátost ve svatém témdni. Vedle jest oltář sv. Barbory, panny a mučennice, poslední jest oltář sv. Anny. Obnovení těchto šesti oltářův, bohatě pozlacených, stálo 1300 zl., svícny na tyto oltáře nové a sice bronzové 24 zl., mešní tabulky a reliquiáře zlatem a kvítím ozdobené stály 24 zl. 45 kr. Též křítelnice obnovená a pozlacená za 35 zl. — Tak byla vnitřní ozdoba našeho farního chrámu šťastně ukončena. Jen jedna věc našemu chrámu schází, a ta jest věž, která byla sice hned v předešlém století zároveň se stavbou chrámu, ale nesvorností vzniklou mezi tehdejšími statkářem a opatrnými otci města, kteřížto zvony ze starého chrámu nechťeli novému chrámu odevzdati, nedostavená až po dnešní den zůstala, a nyní za hlavním oltářem zvenčí co nějaká zřícenina stojí, a k znamenitostem našeho města patří; — avšak doufám v Boha, že obezřetnou snahou našeho veleb. p. faráře co nejdříve, budou-li časové pokojní, stavba započata, a po čase krásná věž chrámová nad naším městem s libezným souzvukem zvonů vévoditi bude. — Až posud jen malým zvonkem nad hlavním vchodem znamení k službám Božím se dává, a po chvíli teprv zahučí městské zvony na starém chrámu, nynějším vojenském skladišti.

V tom uplynulém letě byla též na našem hřbitově nová kaple posvěcena. Na kapli tuto věnoval jeden zbožný měšťan Uhersko-Brodský, Ignác Vrabec, jistinu již v předešlém století, a sice na hřbitovní kapli uvnitř města. Když však Josefinským zákonem hřbitovy uvnitř města byly zrušeny, převzal magistrát města jistinu a správu tohoto záduší i po r. 1849 vedl obecný úřad městský až do r. 1858. Tu teprv po rozkazu sl. konsistoře a místodržitelství správa tohoto záduší místnímu duchovnímu úřadu odevzdána byla s tím dodatkem, aby co nejdříve stavba kaple na nynějším hřbitově byla započata. —

Celé záduší obnášelo, když nynější p. farář úřad nastoupil, koncem r. 1859 asi 1080 zl. r. č. — R. 1860 byl hřbitov rozšířen, a na tom novém dílu stavba započala v romanském slohu, avšak stavba zevnější se střechou pohltila celou jistinu koncem r. 1861, kromě darmo činěné ruční a potažní práce. — Ale našli se dobrodincové, jenž o vnitřní úpravu se postarali. Jedna nábožná měšťanka, vdova Merganzova dala na své útraty malovati obraz, snímání s kříže P. Ježíše, pro oltář této kaple; i s rámcem stál 300 zl. — Nynější měšťanosta, p. Matěj Pecháček, věnoval přes 500 zl. na zřízení a postavení oltáře a jiných potřebností; — jiný nejmenovaný dobrodinec daroval barevné tabule do oken, a jiných dobrodinců více menší věci obětovali. — A tak vnitřní úprava se skončila v milostivém letě a dne 28. července m. r. vyšel slavný průvod sedmi kněží, v čele důstojný p. děkan Jan Friedl a nepřehledný zástup zbožného lidu s městskou radou po osmé mši sv. z farního chrámu ven z města na hřbitov, kdež důst. p. děkan světil novou část hřbitova, na to pak novou kapli; pak měl kázání venku v. p. Berger, farář Pozlovický, na to konala se první mše sv. v novém stánku Božím od samého p. děkana s četnou asistencí, a po ní sloužil za všechny, kdo v Pánu odpočívají, místní kaplan L. Vrbík requiem. — Tot druhý pomník tisícileté slavnosti v našem farním obvodu.

V měsíci říjnu a sice 13. podnikli jsme třetí a poslední pouť na posvátný Velehrad z našeho děkanství (vikariátu), totiž p. děkan, jeho kaplan, my oba kaplani Uhersko-Brodští, pak duchovní správce z Dolněmčí a Hradšovic, počtem šesti kněží a okolo 400 poutníkův. — Večer jsem měl v chrámě Velehradském řeč o pokání a napravení života, načež ráno 14. října následovala zpověď jak nás kněží, tak i ostatních poutníkův. Mezi tím ranní řeč činil vp. Vrbík, první kaplan Brodský, pak následovala ranní mše sv. a přijímání poutníkův. — Po ranní mši sv. šli jsme průvodem zpívající: Tisíciletý hod nám zavítal“ do Cyrillky, kdež sloužil Dolněmský duchovní správce mši sv. doprovázenou hudbou, a po ní oslovil Bánovský p. kaplan poutníky, na to vrátili jsme se opět do basiliky Velehradské, kde o desáté hodině opět řečnil Bánovský p. kaplan a na to s četnou asistencí sloužil p. děkan velkou mši sv. — O 12. hod. po „Anděl Páně“ mluvil na rozloučenou p. Muchna z Dolněmčí a po obdržení požehnání zpívající: „S Bohem, Velehrade drahý!“ ubírali jsme se na zpět přes Uh.-Hradišť k domovu, kamž jsme pozdě večer dorazili

se svými poutníky. — U nás v Uh.-Brodě skončili jsme slavně milostivý rok Cyrillo-Methodějský. V poslední den o 3. hod. odpoledne bylo kázání, pak na to následovalo slavné požehnání, na kůru zpívali litanie vánoční a zpěvem „Tě Boha chválíme!“ skončili jsme slavnost tisíciletou v přeplněném chrámu Páně.

Ignác Bednář, kaplan.

*Z Dačic na Moravě v lednu 1864.
[„Mont-Serat.“ Dokončení.]*

Touto štědrostí vykonalo se s pomocí Boží dílo, kteréžby jinde 10.000 zl. bylo požadovalo; neboť kostel jest zevně zcela dohotoven, vnitř jest sklenut a celý obílen, třinácti okny a čtyřmi dveřmi opatřen, má devatenáct sáhů zdělí, šest zšíří a sedm zvýší. Kůr pro hudebníky, který dva stíhlé sloupky nesou, jest též dohotoven, dlažba bude co nejdříve položena; i podzemní Boží hrob jest opraven. Na penězích se až posud sešlo 5000 zl. r. č., cihel se spotřebovalo 115.000., vápna 1200 měr, a 500 vozů kamene. Vděčného uznání zasluhuje též Vídeňský spolek k věčnému uctění nejsv. Svátosti oltářní, který již několik paramentů, mnoho kostelního prádla, drahý plášť na sochu Marianskou, kadidelnice a velmi krásný kalich tomuto kostelu daroval. Františka Tylova z Vídně odeslala skvostnou kasuli a p. hraběnka Veterani též z Vídně krásnou albu, v Praze zhotovili v trestnici ženské pod správou Milosrdných sester krajky pro kostel tento. — Dále musím podotknouti, že zedníci, kteří na stavbě kostela pracovali, horlivě skládají dárky, aby korouhev zřídili, kterou pak kostelu na památku odevzdati zamýšlejí. Byl kostel v dobrém stavu byl udržován, složil Cizkrajovský farář a čestný děkan d. p. Vincenc Peniška 200 zl., ačkoliv již dříve 100 zl. k stavbě byl přispěl. — Kostel na Mont-Seratu nemá žádného patrona, než sv. chudobu, onu ustavičnou společnici blahoslavené Matky Boží; ale Bůh daroval tomuto opuštěnému místu více, nežli se kdo nadíti mohl. Zbožné dílo, které by se za našich časů zázrakem nazvatí mohlo, přichází ku konci; toliko kazatelna a přiměřený hlavní oltář ještě schází, však máme pevnou naději, že Bůh ještě i k tomu svého požehnání udělí a nábožných srdcí k další dobročinnosti povzbudí, aby, co započato, bylo dokonáno. J. Exc. p. biskup Brněnský slíbil, že sám posvěcení tohoto stánku Hospodinova vykoná. Všickni po všem okolí těšíme se na slavnost tuto, o které milému Blahověstu, jestli mne Bůh zachová, rád zprávu podám. Zdali z jara r. 1865. tuto slavnost konati budeme, o tom roz-

hodnou další příspěvky nábožných dobrodinců.

F. S., měšťan.

Ze Spiše na Slovensku v lednu 1864.

[Obrana J. Osvíc. p. biskupa Ladislava Zaboyského.]

V jistém denníku Pražském vyskytly se na sklonku min. roku v čís. 350. a 358. „původní dopisy ze Slovenska“ snižující a zlehčující našeho osvíceného p. biskupa. Aby se nezdálo, že pravdivé jsou, poněvadž se říká „qui tacet, consentire videtur“ za povinnost si pokládám já, jenž lépe než jiný kdokoli okoličnosti diecése Spišské, jakož i osvíceného p. biskupa, na kterého se útok činí, smýšlení znám, vystoupiti proti původci jmenovaných dopisů a odhaliti lež a klam, i o lepším jej poučiti.

Jakmile osvícený pan biskup stolicí biskupskou zoujal a správu diecése z rukou slavné kapitoly převzal, obrátil svůj zvláštní zřetel na chovance svého semináře dobře věda, že na pravém vychování a vzdělání budoucích dělníků na vinici Páně spočívá blaho a dobrobyt věřících a diecése celé, které on nejvyšším pastýřem jest. A proto jen mladíky výborných vloh a šlechtěného chování do semináře přijímá; aby pak takových dostati mohl, nemeškal na Levočském gymnasiu, které jeho vynasnažením výbornými učiteli k tomu cíli z Čech povolány obsazeno bylo, zříditi ústav, jehož pomocí by chudobní mladíci výborných schopností a mravněho chování školy navštěvovati a pak do semináře přijíti mohli. A v skutku uvedl osvícený p. biskup roku 1852 do života tak řečené alumnium na své útraty, v kterém ročně 40—50 žáků bezplatně každodenní stravu dostává, mnozí i bytem, potřebnými knihami a oděvem zaopatření bývají; ba co více, aby tito chovancové v církevní kázní odchováni a před pohromou duševné náklady uvarování byli, jednoho z kněží prefektem ústavu tohoto jmenoval. Do alumnium přijímají se mladíci bez rozdílu národnosti, jen když se dokáže, že jsou synové chudobných rodičů, a obdaření k studování potřebnými hrivnami. Z ústavu toho vyšel již nejeeden mladík, který nyní buď co věrný a pilný kněz na vinici Páně pracuje, aneb co horlivý národovec úřad civilní zastupuje. Ústav tento blahonosný trvá až podnes a čítá 30 chovanců, z kterých tři částky jsou synové ze slovenských rodičů, kteří by se nebyli mohli bez této pomoci vědám věnovati. Jedině tomuto ústavu máme děkovati, že Jeho biskupská Osvícenost i nyní, kde diecése Spišská po ztraceném desátku jedna z těch nejchudobnějších jest, předce tak výborné mladíky do semináře dostává. O alumnium zmín-

ku čině, neberu v úvahu těch žáků slovenských, kteří peněžité pomoci z rukou Jeho biskupské Milosti dostávají, která, jak to z hodnověrného pramene vím, ročně 800 zl. přesahuje, nechci tu zpomínati těch rodičů, kteří v oblii pomoci na vychování dítek svých obdržují, nemám na mysli, lakavému čtenáři ten veliký počet slovenských učitelů venkovských na oči uváděti, kteří již dávno byli by musili štace své pro chatrný plat opustiti, kdyby v osobě Jeho biskupské Milosti svého největšího dobrodince a podporovatele nebyli našli. Slovem nechci tu mluviti o těch štědrodarech, které tento veliký kněz dílem k okrášení starých, dílem k zbudování nových chrámů a školních domů obětoval a kterými sta a sta s nouzí a bídou zápasících potěšil, a jim slzu bolesti v slzu radosti a vděku proměnil. Tyto věci není zapotřebí ohlašovati, neb vůbec známé jsou. Jak velice Jeho biskupské Osvícenosti na srdci leží dobré vychování chovanců semináře, dá se poznati z toho, že vzdor svému vysokému věku častěji navštěvuje výklady filologické a při této příležitosti, což jsem sám slyšeti štěstí měl, vřele chovancům na srdce klade potřebu známosti řeči slovenské i německé, ano uložil profesоровi, aby při převádění textu latinského veliký ohled i na slovenskou řeč bral, aby se takto chovancům příležitost poskytla k nabytí zběhlosti v řeči slovenské. K tomu cíli dostávají alumnové z lásky Jeho biskupské Osvícenosti knihy Dedic-tvím Svato-Janským vydávané, jakož i Časopis katolického duchovenstva, Blahověst, Cyrilla a Methoda, z kterých dostatečnou známost řeči slovenské čerpati mohou, tak že tvrzení původce jmenovaných dopisů, že chovancové pro čítání slovenských a českých knih ze semináře propouštění bývají, za pouhou lež považováno býti musí.

Řekne-li kdo: ale snad jinak se chová v úřadě svém pastýřském? Necitím se dosti způsobným k oslavení jeho výborných vlastností, kterými co biskup vynika. — Lid slovenský diecése Spišské předobře zná svého milovaného arcipastýře. Však není fary v celé diecési, kdeby mu nebyl v čas udělování svátosti birmování v jeho jazyku slova útěchy do srdce vléval, tak že samo duchovenstvo obdivovati se musí neoblomné horlivosti biskupa svého, jenž 70. rok věku svého již překročil. K němu jest každému volný přístup, každý jako dítě před otcem srdce své otevřiti a těžkosti své vyjeviti může. Ovšem za šťastné se pokládáme, že nás Otec nebeský v tomto strachu a hrůzoplém čase tak velikým apoštolem obdariti ráčil. Onť pečuje opravdivě o stádo

správě své svěřené, a zajisté nenechá žádnou příležitost nepoužitou, která by se upotřebiti dala k zvelebení slávy Boží a k rozmnožení blahobytu svěřených oveček. To zřejmě dokázal během minulého leta vydáním svého listu pastýřského o slavnosti tisíciletého jubilea pokřesťanění národ a Slovanského skrze ss. apoštoly Cyrilla a Methoda, který duchovenstvu a věřícímu lidu v slovenském jazyku rozeslal (což kromě p. biskupa Bystřického žádný jiný biskup na Slovensku neudělal). Z listu toho každý nestranný čtenář sezná, jakého smýšlení jest náš osvícený pan biskup, a jak zmuzile a statně vystupuje proti těm, kteří Církev Kristovu za nástroj tak řečených demonstrací užívati chtějí. V diecési jsou Slováci a Němci, ale ani ti ani oni nemají příčiny k ztěžování, nebo stejnou láskou objímá všech. On jest v pravdě biskup, o němž se plným právem říci může, že se dle příkladu sv. apoštola národů všechném vším státi snaží, a při tom všem ne svou čest, ale jedině slávu Toho hledá, který ho k tak vznešenému úřadu povolal. Již pak suď, laskavý čtenáři, sám, můželi ten veliký muž, který tisíce a tisíce ze svých příjmů na vzdělání slovenské mládeže, k prospěchu učitelů a mnohých opuštěných vdov a sirotek obětuje, nazýván býti „nepřítelem slovenského lidu“? Či pronásledovníkem kleriků býti má tento veliký kněz, který tak veliké oběti pravému vychovávání a vzdělání mladého duchovenstva svého milerád přináší a mu potřebných útělu ducha ve víře utvuzujících knih a časopisů tak ochotně poskytuje?! Ovšem neustále napomíná představených semináře svého, by všechny buď německé neb slovenské a maďarské knihy, kterými srdce snadno nakaženo býti může, odstranili. Zabránil chovancům politické časopisy čítati (které zprvu zdarma dostávali) pro hádky a rozepře mezi nimi povstálé, jako se to vůbec stává u mladíků, k rozřešení otázek politických nedospělých. Takové jednání Jeho biskupské Milosti každý moudrý člověk schvalovati musí, nebo že rozepře a hádky mezi chovanci trpěti se nemohou a že jimi kázeň jednoho každého ústavu vůbec, a tím více semináře, kde jedině pokoj a láska panovati má, trpí, upírat se nedá. — Nuže tedy, nezasloužil-li původce jmenovaných dopisů za své klamně a z náruživosti srdce pocházející zprávy veřejného pokárání? Či to neznamená důstojnost biskupskou nohama šlapati, lid v blud a klam uváděti a proti duchovní vrchnosti bouřiti? Však jestli původci podotknutých článků blaho diecése Spišské tak velmi na srdci leží, proč právě v českém časopise haní, a proč buď v Cyrillu a

Methodu, aneb v Pešťbudinských Vědomostech útok na Jeho biskupskou Osvícenost neučinil? To neučinil a učiniti nemohl, neb žádná z redakcí slovenských nebyla by jeho klamně dopisy uveřejnila, lépe znajíce Jeho biskupskou Osvícenost, a nad to pamatující, že minulého leta v časopisech slovenských též biskupské Osvícenosti trojnásobně sláva se provolávalo. Ano i bratři Češi mohli radostnější zprávu čísti v Blahověstu r. 1862 o Jeho biskupské Osvícenosti sdělenou. — Zatím může někdo říci, to že bývalo dříve a nyní jest jinak; odpovídám: Náš Osvícený biskup povždy kráčí po cestě, která se cestou pravdy zove a jedna a tatáž jest pro Slováka, Němce i Maďara. Heslo jeho jest: „Žít Bohu a pro blaho diecése své.“ Velmi se mylí pan dopisovatel, tvrdí-li, že Jeho biskupská Milost proto snad střední cestou kráčet chce, aby ani u Maďarů ani u Slováků v nemilost neupadl! Tak jednati mohou jen ti, kteří po přízni a lásce a Bůh ví po čem podobném dychtí. Osvícený pan biskup jest muž učený, zná své povinnosti vlastenecké a plní je, a není třeba, aby kdo jej na to upomínal. Konečně vyznati musím, že i já Slovák jsem vůbec známý a co takový povinnosti své horlivě plním, aniž bych pro vyznání své politické od Jeho biskupské Osvícenosti pronásledován byl; a co já pravím, potvrdí též velebné duchovenstvo a lid slovenský i německý diecése Spišské, jakož i ti učení mužové, kteří po deset let výborně a prospěšně na Leyočském gymnasiu účinkovali, a nyní v Čechách se nacházejí, ti to všickni zvolají: „tak a ne jinak smýšlí pan biskup Spišský.“ Kým nám ho Otec nebeský na mnohá leta v nejlepší zdraví k dobrému Církvě a vlasti, k potěšení stáda Kristova Jemu svěřeného zachová, zač my kněží, jeho duchovní synové, prosby naše s prosbami věřícího lidu spojené při nekravé oběti před trůn Věčného vysílati neustaneme. Na stokrát „Sláva“ mu volaje zavírám dopis svůj. K.

Z Kodaně v Dánsku.

[Návrat do lůna Církvě katolické. Z listů slečny, kteráž v Praze na vychování byvši, přítelkyni své dopisuje.]

(V lednu 1863.) Požívala jsem úplné volnosti u věcech víry, ale volnost tato a svoboda zdála se mi ode dávna nebezpečnou býti. Častěji jsem pozorovala, že kazatelé luteranští, jež jsem poslouchala, odporovali sobě vespolek, ač všickni pravili, že se učení Lutherova drží; avšak stojí v písmě sv., že všech křesťanů víra má býti jedna. Znenáhla znechutila se mi návštěva chrámů, v nichž jsem žádného upokojení dojíti nemohla. Reformátoři sice učí, že

vše, co křesťan věřití má, v písmě sv. psáno jest, a že si každý písmo sv. sám vložiti může. Však ve skutečnosti se bohužel ukazují smutné následky takové nevázanosti; neshoda a různice panují nejen mezi spisovateli, ale i kazateli protestantskými; i pozbyla jsem důvěry k nim. — Tu o vánocích r. 1862 přibyl do Kodaně dva Jesuité, kněží *Roh* a *Zurstrassen*, a obývali po čtrnáct dní missii v katolickém chrámě. Kněz *Roh* každodenně kázal dvakráte, jednou francouzsky, po druhé německy, řeči jeho byly důkladné a důvody svými mocně uchvacoval mysl posluchačů; kněz *Zurstrassen* kázal jednou za den jazykem německým, a působil zvláště na cit. Účastenství v této misi bylo nad očekávání hojné, ač listy protestantské uznaly za dobré pomlčet i o celé věci. I já spěchala jsem do katolického chrámu, kdež mnoho protestantů, ano i židů poslouchalo cizí kněze. Slova těchto kazatelů vnikala do duše, utvrzovala přesvědčení, ponoukala k skutkům. „Kdyby všickni Jesuité byli taci jako tito, pak bychom třeba denně poslouchali jejich kázání;“ tak mnozí protestanté mluvili; předsudky se ztrácely; každý Jesuity chválil, jen naši kazatelové s tou chválou nesouhlasili. —

(V únoru 1863.) Již jsem *katoličkou*. Hledajíc pokoje vnitřního odebrala jsem se k zdejšímu faráři katolickému, knězi *Grüderovi*, u něhož jsem i jiné nekatolíky shledala, jenž o radu jej žádali. Dal mi nejprve čisti spisy *Luthera* samého; i zarazila mne ta surovost a nedůslednost, již jsem ve spisech těch shledala, a sama sebe jsem se tázala: kterak muž takový se reformátorem mohl zvát? Četla jsem pak knihy katolické, kteréž mne poučily o pravém základu protestantismu, jakož i příčiny rozšíření jeho po Dánsku a Anglii mi objasnily. Viděla jsem, že protestanté ani oběti nemají a tudy jsou chudší než pohané; mše svatá, nejsvětější část bohoslužby, jest jim vedlejší; v Církvi katolické jediné nalezá se Kristus, pravá to obět; Kristus založil jen jedinou Církev; ta má pravou obět, ona má i Ducha sv. Tot předsvědčení moje.

(V září 1863.) Dne 14. srpna přibyl do Kodaně náš nejdůst. biskup, aby nás slovem svým u víře povzbudil a spolu udělením sv. břimování milost Boží v nás rozhojnil; i já jsem se stala účastnou této svátosti; v celku bylo 80 břimovanců. Král vyznamenal biskupa tím, že jej i s duchovenstvem katolickým pozval ku stolu svému; vypravuje se, že se k biskupovi měl velmi vlídně a že mu nařídil, aby ve všech důležitějších záležitostech nikoli minister-

stva, ale krále samého se dovolával. Také já jsem směla s p. biskupem rozmlouvat; vlídné jeho jednání u každého jen důvěru a oddanost vzbuzuje. Dne 18. srpna od nás odešel, aby ostatní katolické osady v Dánsku navštívil. — Bratr můj *Valdemar* v brzce hodlá též navrátiti se do lůna Církve katolické; matka naše schvalujíc naše jednání dala i mladší dva bratry u víře katolické vyučovati. — A. *

Od Šumavy, z okresu *Nýrského* v únoru 1864.

[„*Haberfeldtreiben*“ v Bavorsku.]

Velkého hřmotu nadělalo v letošní podzimní a zimní době po hranicích Bavorských tak zvané „*Haberfeldtreiben*.“ Vaši čtenářové se budou tázati, co to znamená? Jest to totéž, co u Angličanů „*linch-justice*.“

Provinil-li se v něčem někdo v obci vynikající, buď tajně aneb veřejně, v rodiných aneb obecních záležitostech; tu se dva- i třikrát od tajného spolku po celých Bavořích rozšířeného napomene, a zároveň veřejným zahanbením se pohroží. Když věc závadná se nedala vyrovnati, aneb nechtěla odstraniti, tu se tajní údové (často mnoho set) v tmavé noci sejdou, a ve řeči vázané aneb nevázané hlavou výpravy se na místě udaném provinění ohlásí, načež pak hrůzná kocovina nastane, při čemž bohužel i střelná zbraň velkou má úlohu. Pak na dané znamení vše v okamžení se rozpráší, a poněvadž pod těžkými tresty spoluúdobé jsou vespolek k mlčení zavázání, netřeba vyzrazení se báti.

Tak často však, jako letošního roku neblahý tento obyčej se ještě neopakoval, tak že vláda vojsko do horních krajů vyslala nucena byla, aby se mnohým neplechám přítrž učinila. Mimo to také arcibiskup *Mnichovský* vybídnut jest, zaslepený lid poučiti. Učinil to rázným listem pastýřským.

H. H.

Kronika.

Z Prahy. S potěšením činíme známo, že úchvaly diecesální synody *Pražské*, slavené minulého leta, právě tiskem vyšly a tyto dni rozesílati se budou. Uhledná kniha tato „*Acta et statuta synodi dioeceseanae Pragensis A. D. MDCCCLXIII. pontificatus Pii Papae IX. decimo octavo celebratae*“ podobá se ve všem sličnému vydání synody provincialní, jenom že čítá o mnoho méně stran, toliko *LII.* a *74.* K dostání jest v konsist. kanceláři za 50 kr., a v kněhkupectvích za 1 zl. Průvodčím knihy té bude pastýřský list *J. Emin.* nejdůst. vrchního pastýře, jímž obsah dotčených ustanovení věřícím ohlašuje. Pastýřský list bude čten

ve všech chrámech po celé arcidiecési v neděli 5. postní, načež pak od neděle květné všude se konati bude, co synoda stanovila, zvláště o účtě nejsv. Svátosti.

— J. Velič. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna ráčili darovati k zakoupení domu pro duchovního správce ve Vršovcích u Prahy 400 zl. r. č.

— V arcidiecési Pražské sešlo se v minulém roce k rozličným účelům dobročinným 10.015 zl. 23 1/2 kr., kromě některých mincí stříbrných a jedné obligace nár. půjčky na 50 zl.

— V sobotu (20 t. m.) o 5. hod. odp. započne u sv. Štěpána na Novém městě česká misie. Kázání a pobožnosti budou každého dne o 1/2 7 hod. z rána a o 5. hod. s poledne. Zároveň započne a konati se bude misie jazykem německým u P. Marie Vítězné na Malé Straně.

— Do Dědiectví sv. *Prokopa* přistoupili: v p. Ant. Štof, kapl. v Hoříčkách; Jos. Pečenka, kapl. v Dolním Újezdě; Frant. Padalík, bohoslovec v Brně; Josef Kuchynka, bohoslovec v Praze. — Z Moravy se přihlásili u Šeb. Kubínka dp. Gunther Kalivoda, prelát Rejhradský; Cyrill Napp, opat u sv. Tomáše na Starém Brně; Leopold Borya, kanovník ve Vyškově; Eman. hrabě Pötting, kanov. Olomúcký, děkan v Švábenicích; Emanuel Selner, děkan v Kúřimě; Martin Zeman, farář v Koryčanech; Vác. Žďárský, far. v Nemoticích; Tomáš Šimbera, far. v Komíně; Vilém Fyšer, administr. v Příměticích; Konstantin Procházka, kněz ř. sv. Dominika ve Znojme; Jos. Macháčka, far. ve Velkých Mašovicích; Jan Havránek, děkan v Imramově; Frant. Dědek, far. v Zámku, Jakob Vejvoda, far. v Novém Veselí; Jos. Ytali, far. v Brtnici; Jos. Veselý, far. v Babicích; Frant. Erben, far. v Tasově; Karel Kolář, far. ve Žďarci; Frant. Stára, far. v Křižanově; Jan Mikoláš Pavlíček, far. v Štěpánově; Mauric Dohnal, far. v Starém Rousínově; Jan Nedoma, far. v Jenešově; Matouš Šimbera, far. v Červené Lhotě; Bernard Regr, far. v Bystřici pod Hostýnem; Bedřich Krajezy, far. v Orlovicích; Frant. Sal. Paleček, far. ve Studnici; Ant. Páral, far. v Ořechovém; Jos. Skočovský, far. ve Velkých Němčicích; Vinc. Šnoubelt, far. Rosický; Jan Wyland, far., tit. kons. rada v Nykolčicích; Ignác Stříbrný, far. v Malých Němčicích; Karel Lang, administr. v Lednici; Karel Molitor, far. Velehradský; Frant. Jarmer, administr. ve Vlkoši; Jan Vác. Materna, administr. v Bohuslavicích; Matěj Jedlička, far. v Dambořicích; Bernard Pátek, far. ve Křtinách; Eduard Hašek, far. v Letovicích; Ant. Krátký, katecheta na reálné škole v Brně; Jos. Schrefl, spiritual v semináři v Brně; Jakob Šneydr, kaplan v Domašově; Alois Wolf, kooper. v Krhově; Jan Pospěch, kapl. v Zábrdovicích; Ignác Zapletal, kapl. ve Štípě †; Frant. Klinkáč, záme-

cký kněz v Sokolnicích; Vinc. Štastný, kapl. v Dolních Kounicích; Jan Sedláček, kapl. v Horních Kounicích; Jos. Ambros, kooper. v Šlapanicích; Jan Doležal, kapl. v Oslavanech; Jos. Čacka, kapl. v Želeticích; Jiří Mlejnek, far. v Koněšíně; Pavel Juřena, kapl. v Ivančicích; Ig. Janoušek, kapl. v Sebranicích; Ign. Konečný, kapl. v Doubravníku; Frant. Sušický, kapl. v Hartkovicích; Frant. Svoboda, kapl. v Kúřimě; Jan Novotný, kapl. v Tvarožné; Method Halabala, Arnošt Grívnacký a † Benno Tíraj, kněží ř. sv. Benedikta v Rejhradě; Jos. Houšilt, koop. v Náměšti; Petr Janek, kapl. v Holešově; Tomáš Luňáček, kooper. v Hradisku; Jan Vyhliďal, kapl. v Dědicích; Adolf Myca, kaplan v Tišnově; Frant. Satora, kapl. v Čejkovicích; Ign. Sauer, kooper. v Napajedle; Jos. Pavlík, kapl. na Velehradě; Jos. Dvořák, kapl. v Buchlovicích; Frant. Petřel, kooper. v Miloticích; Frant. Parák, kooper. v Kyjově; Ant. Weinlich, kaplan v Žďanicích; Ludmila hraběnka Berchtoldová, paní na Buchlově; Šebastian Kubínek, sběratel. Vác. Čermák, kapl. v Škrámníku; Frant. Tyl, kapl. ve Vínorí; Ignác Horký, kapl. v Týništi; Jos. Wiedemann, kapl. v Kalné.

— *Oprava.* Letošní postní kázání na Vyšehradě nejsou v neděli, nýbrž v *pátek* o 4. hod. odpolední. Káže p. kan. Štule.

Z Říma. (*Ukončení tisícileté slavnosti Cyrillo-Methodějské v Římě.*) — (Z „Giornale di Roma“.) Posledním dnem minulého prosince skončily se slavnosti, kterými národové slovanští konali tisíciletou památku příští sv. svých věrozvěstů Cyrilla a Methoděje. Dnem tím ukončily se také, jak to v zbožném pozvání J. Em. kardinal Patrizi byl oznámil, slavnostní obřady, které se po celý rok v kollegiatním chrámě sv. Jarolima „degl' Illirici“ v Římě dály. — O 10. hodině dopoled. toho dne sloužil nejd. p. Msgr. Fessler, biskup Nissenský in partibus a sufragán Bressanonský ve Voralbergu slavnou pontifikální mši sv., při kteréž asistovali mimo kapitolu kolleg. chrámu u sv. Jarolima někteří prelátové a řeholníci slovanští rozličných řeholí a kongregací, pak chovancové kolleje Cyrillo-Methodějské, Německé, Polské a Recko-Rusinské. Chovanci kolleje Německouherské posluhovali při oltáři se zvláštní bedlivostí a zručností. — Epištola a evangelium čtly se vedle zvláštní výsady tohoto chrámu v jazyku slovanském. Po mši sv. měl kněz Jos. Fabi slavnostní kázání o sv. apoštolech slovanských, k jejichž uctění zpíval se též italský chvalozpěv. K větší okrase slavnosti této byla přítomna též Svýcarská (tělesní) stráž Jeho Svátosti. — Posvátným obřadům obcovali p. baron z Ottenfelsu a p. hrabě Wolkenstein-Trostburg, radové vyslance Rakouského při sv. Stolicí, a jini

pánové tohoto poslanectví. Odpustky, které Jeho Svatost udělil, přivábilo velké množství lidí. — Chrám, který nádherný jest, byl všemožně okrášlen, což obzvláště platí o kapli sv. apoštolů Slovanských. V kapli této byla po celý ten den vystavena relikvie sv. Cyrilla ve skvostné schránce, kterouž J. Em. p. kardinál Schwarzenberg, arcibiskup Pražský, darem sem byl poslal. Po pontifikální mši sv. počalo zapisování do spolku sv. Cyrilla a Methoděje, jehož účelem jest, prositi Pána milosrdenství za spojení odtržených orientálů s církví Římskou. Ihned prvního dne přihlásilo se veliké množství věřících k spolku tomuto. Tak ukončena v Římě tisíciletá tato památka. Kromě uvedeného spolku zřídila se během slavnostního roku kollej sv. Cyrilla a Methoděje; v tom roce vydal též P. Theimer památný spis týkající se jižních Slovanů. Každý i z pozdních potomků s radostí zajisté rozpomeně se na péči a obětivost, jakou nejvyšší biskup Pius IX. během roku tohoto vynaložil, aby drahé tělo sv. Cyrilla odkryl, které bez pochyby pod chrámem sv. Klementa pohřbeno jest. — Ačkoli posavadní pilné pátrání nepřivedlo k cíli žádanému, předce se vyrovná namahání výlohám, jichž požadovalo; neb během toho roku objeveno místo, kde tělo Světce nejprv pohřbeno bylo, nalezeny i staré malby svědčící o prvním jeho přenesení, tak že se těšiti můžeme, že všeobecné přání věřících co nejdříve se naplní. — Ze všeho, o čem jsme se až doposud zmínili, vysvítá, s jakou horlivostí a zbožností tisíciletá tato památka v Římě se konala. Vysvítá to obzvláště ze snah Jeho Svatosti. On udělil hojně odpustky slavnosti, jakož i novému spolku, který má Otce světél prositi, aby osvětil mysl všech mimo Církev sv. bloudících; — on hledí všemožně tělo sv. Cyrilla vypátrati. — Národ Slovanský, jeden z nejčetnějších národů Evropských, který za našich dnů na 80 millionů duší čítá, a Bulharsko, Albanii, Černou Horu, Dalmácii, Ilyrii, Chorvátsko, Slavonsko, Čechy, Uhry, Polsko a Rusko obývá, těšil se vždy z obzvláštní lásky sv. Stolic. Jména Mikoláše I., Hadriána II., Innocence III., Mikoláše V., Sixta V., Urbana VIII., Benedikta XIV. a Pia VI. mají v uctivosti v krajinách těchto pro velká dobrodiní, národům těm prokázaná, a Pius IX. pokračuje v směru těchto nesmrtelných biskupů. — Dejž Bůh, aby poznali národové Slovanští blud, v kterém větš jich část vězí, by konečně z herese a rozkolnictví do lůna Církev katolické se navrátili. K tomu cíli směřovaly modlitby a prosby, které v slavnostním roce k milosrdnému Bohu vzestupovaly.

— Z novoročenky papežské „Annuario Pontificio“ na rok 1864 uvádíme následující výpisky. Obyvatelů má Řím 210.161 a sice mužských 98094, ženských 92704, vojáků 5175, odsouzených 387, nekatolíků 311, židů 4490. R. 1854 bylo v Římě obyvatelů 178032. — Hierarchie katol. Církve na konci r. 1863. *Kardinálů* 64 (z nichž dva in petto), 6 míst uprázdněno. Z těchto 64 jest 17 kardinálů jmenovaných od Řehoře XVI., všickni ostatní od Pia IX. *Patriarchů* obřadu východního 5, latinského 7, všech 12. — *Arcibiskupů* ritu latinského přímo podřízených sv. Stolic 12, s církevními provinciemi 118; ritu východního s církevními okřšlky: armenský 1, řecko-slovansko-rumunský 1, řecko-slovansko-rusinský 1; odvislých od patriarchů na východě: armenského ritu 12, řecko-melchit. 3, syrsk. 3, chaldejského 2, maronitského 1. Všechna arcibiskupů 154. *Biskupů* 686. — Pius IX. zřídil nových biskupství 93, arcibiskupství 4, *povýšil* za sídla metropolitní 12. — *Stolic* v krajích nevěřících (in partibus infidelium) jest obsazeno: arcibiskupských 31, biskupských 191, všech 222. Uprázdněno: patriarchat 1, arcibiskupství 9, biskupství 99, vlastně 100, připočteme-li biskupskou stolicí Trevirkou, kteráž umrtím biskupa Arnoldi-a nedávno osířela.

Literní oznamovatel.

— *Provolání a prosba.* Jak již několikráte listy veřejnými obecnstvu v známost bylo uvedeno, hodlají nížeapsaní r. 1865 začítí u vydávání „*korrespondence konsistoře katolické a utrakvistické*“ v Čechách, co části rozsáhlého díla „*Monumenta Bohemiae historica*.“ Tyto korrespondence podávají bohatou látku k bádání v dějepise netoliko církevním, ale i politickém vlasti naší. — A tu sice pramenů úředních hojnost čerpáme z přednějších knihoven i archivů; nieméně však k doplnění dat historických a k utvoření úplné statistiky církevní za starších dob velice by nám posloužily výtahy z *matrik farních*, pokud nám zprávy o utrakvistech podávají. Jelikož nám samým jest nemožno zprávy ty po Čechách shledávati, vznášíme snažnou prosbu na všechny důst. *pastýře duchovní*, aby nám sumární výtahy z matrik od počátku 16. století až do tak zvané protireformace r. 1630 zaslali sobě neobtěžovali, pokud matriky ty svědčí o počtu utrakvistů, přestoupení jich k straně pod jednou a naopak, farářech neb děkanech utrakvistických, patronech či kolatorech každé fary atd. Takový přehled z matrik žádáme aby podpisem a farní pečeti byl opatřen a nám zaslán (pod adressou: dr. Klement Borový, docent cír. práva v Praze, v kn. arcib. seminári.) Jsme té naděje, že vlastenecká touha,

příspěti k objasnění důležité doby v naší historii, bude všem vel. kněžím pohnutkou, aby neoslýšeli snažnou prosbu naši. V Praze, 15. února 1864. Dr. Gindely. Dr. Borový.

— „*Posvátná kazatelna*“ postupuje rychlým krokem ku předu. Vydávát se již svazek 5. (dubnový), jenž v sobě zahrnuje duchovní řeči: Na ned. I. po Velikonoci (tři): I. Kterak naše duchovní z mrtvých vstání spořádáno býti má. (Od Jana Roškota, kaplana v Sedlčanech.) II. Nevěra a víra Tomášova. (Od vydavatele B. M. Kuldy.) III. Výklad sv. evangelia. (Od far. Em. Doležala.) — Na slavnost Zvěstování Marie Panny: I. Důstojnost Matky Boží způsobila Marii Panně největší čest a nám spásu. (Od vydavatele.) II. Výklad sv. evangelia (Od E. Doležala.) — Na ned. II. po Velikonoci: I. U Krista toliko odpočinutí jest a stálý, trvalý pokoj; u Něho jediná pravá blaženost. (Od Jos. Škopána, kaplana v Sobotce.) II. Pastýřové duchovní za příkladem svého Mistra Pána život svůj obětují za ovečky svěšené. (Od vydavatele.) III. Výklad sv. evangelia. (Od Doležala.) — Na ned. III. po Velikonoci: I. Učení Ježíše Krista namnoze pochopiti nelze. (Od Jana Pavly.) II. Radosti pozemské nám dovolené i nedovolené. (Od Jos. Ehla, administr. v Libochovicích.) III. Výklad sv. evangelia. (Od Doležala.) — Na ned. IV. po Velikonoci: I. V nebi jsou radosti nejčistší a největší. (Od vydavatele.) II. Důležitá otázka: Kam jdeš? dává se posluchačům. (Od Doležala.) — Následuje: Řeč Frant. Daneše při instalaci v Rakovnice. Text: I. Kor. 12, 27. Předloha: Osada křesťansko-katolická skládá se z mnohých údův jako tělo živé. Řeč pohřební nad rakví mládence neb panny: O naději vzkříšení od Frant. Kondelíka. Promluva nad mrtvolou panny od vydavatele.

— „*Kancionál*“, díl II. bude se vydávati po hodech velikonočních.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Michael Jos. *Fessl*, jubil. kněz, dr. a býv. profes. theologie, senior theologické fakulty Pražské, ve Vídni 6. února, (nar. 29. září 1788, kněz od 28. září 1811.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Grass*, administr., za faráře v Rodešově;
P. Siard Frant. *Kosák*, kněz ř. premonstr. na Strahově, farní admin. v Doxanech, za farního administrátora do Libotejnice.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Chládek*, jubil. kněz a Běronický duchovní správce na odpoč. v Rychnově dne 23. ledna (nar. v Rychnově dne 29. října 1787, kněz od 13. ledna 1813);

- p. Jan *Brendl*, jubil. kněz na odpoč. v Práskace dne 27. ledna (nar. v Jičíně dne 18. srpna 1783, kněz od 12. srpna 1811);
p. Frant. *Gabriel*, jubil. kněz, osob. farář na odpoč. ve Zruči dne 27. ledna (nar. v Dašicích dne 23. srp. 1778, kněz od 15. srp. 1803);
p. Antonín *Reiss*, jubil. kněz konsist. rada, osob. děkan a farář v Opatově dne 4. února (nar. v Maršově) 13. října 1782, kněz od 18. srpna 1805).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Peřina*, arciděkan v Kutné Hoře, jmenován skutečným b. vikářem a školdozorcem okresu Kutnohorského;
p. Innocenc *Jelínek*, farář v Habrech, obdržel collare canonicorum.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Frant. *Svirák*, koop. v Novém Hradě, za faráře do Skály;
p. Jan *Křivohlávek*, kaplan v Čermné (Böhm. Rothwasser), za koop. do Dobrouče (Liebenthal);
p. Vinc. *Vacek*, koop. v Něm. Heřmanici, za koop. do Čermné;
p. Frant. *Tepera*, admin. ve Vrbicích, za adm. do Křížlic.

Uprázdňené místo:

Opatov (Abtsdorf) fara patron. knížete Thurn-Taxisa od 5. února do 18. března.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Šourek*, jubil. kněz, děkan v Turnově, 9. února, (nar. 21. září 1787, posvěc. 24. dub. 1813.)

V diecési Budějovické:

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Gotthard *Holubář*, kněz ř. premonstr. na Strahově, farář v Sepekově, za faráře v Milevsku;
p. Frant. *Müller*, prvofarář u sv. Máří Magdaleny. za faráře v Skočici. —
P. Klemens *Patzolt*, z ř. premonstr. na Strahově, děkan v Milevsku odebral se na odpoč.

Uprázdňená místa:

Místo *kanovníka* kapitoly Budějovické do 1. bř.;
U sv. *Máří Magdaleny*, fara patron. kníž. Schwarzenberga, od 11. ledna.

Listárna redakce.

p. A. Č. v Gorici: Děd. sv. Jana Nep. 11 zl. 11 kr. Libo-li, dodáme; pozdrav.

vp. J. K. na V.: Díky, uschováno k jaru.

p. F. P.: Předplac. na letoš. roč. se přijímá, r. XI., XII. a XIII. jsou k dostání po 2 zl. 50 kr.

p. d. S. v Kralohradecku: Spolek pod ochranou sv. Mikoláše v diec. Buděj. jest ovoce synody diec.; netřeba tedy dovolávati se toho, co zajiště i u Vás bude.

p. J. S. u H. Vybereme, co psala láska.

Do Říma: Listy Vaše přistě.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Prísł. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

0 nejsvětější Svátosti oltářní.

(Pastýřský list J. Mil. nejdůst. p. biskupa Budějovi-
ckého, jimž prohlašuje stanovy synodalní o vystavo-
vání vel. Svátosti.)

Jan Valerian,

z Božího milosrdenství a z milosti apoštolské Stolice

biskup Budějovický atd.

všem věřícím Budějovické diecese pozdra-
vení a požehnání od Hospodina.

Drahé a v Pánu milované ovečky!

Nejdražší, nejsvětější poklad, kterýž
v lůně svém chová svatá Církev kato-
lická, jest zajisté Svátost oltářní. Svět nemá nic dražšího, nic velebněj-
šího a světějšího nad klenot tento. Neb
zde máme závdavek neskončené lásky
Kristovy, nevyvážnou studánku největ-
ších milostí Božích, lékařství proti smrti
duše, rukojemství života věčného; zde
máme Pána našeho Ježíše Krista, je-
dnorozeného Syna Božího, vtěleného
Boha a Spasitele světa s tělem i krví,
s Božstvím svým i člověčenstvím sku-
tečně, podstatně, osobně, bytelně pří-
tomného.

Ano, moji rozmilí, tentýž Pán Ježíš
Kristus, jenž počat byl z Ducha sva-
tého a narodil se z Marie Panny; jenž
trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován
byl, umřel i pohřben jest; jenž stoupil
do pekel, třetího dne vstal z mrtvých
a vstoupil na nebesa, a sedí na pra-
vici Boha Otce všemohoucího; tentýž
Pán Ježíš, jenž opět přijde soudit ži-
vých i mrtvých, a před kterýmž andělé
a nebeští duchové se v největší pokoře
klanějí, jest opravdu a podstatně při-

tomen ve Svátosti oltářní. Že tomu
tak, On sám, jenž jest věčná pravda,
kteráž oklamati aniž oklamána býti ne-
může, tím nás ujišťuje slovy tak zře-
telnými, že o tom nikterak pochybo-
vati nelze.

Poněvadž ale Kristus Pán, pravý
Bůh a jednorozený Syn Boží ve pře-
velebné Svátosti oltářní opravdu, pod-
statně a bytelně jest přítomen, nuže
sudte, moji Nejmilejší sami, zdali tou
příčinou nejsme povinni, Jemu v této
Svátosti přítomnému takovou počest
prokazovati, jakováž přísluší velebnosti
Boží? Možno-li, abychom tomu neskon-
čenému Pánu nebe a země, jenž je-
dnorozený Syn Boží a s Otcem jedno
jest, a před nímž každé koleno kle-
kati má na nebi, na zemi a pod zemí,
nevzdávali vši možné cti, a naplnění,
opojení svatou bázni Ho nevelebili v
nejhlubší uctivosti a pokoře, kdykoli
Ho máme před sebou v nejsvětější Svá-
tosti?

Ovečky drahé a v Pánu milované,
já vím v celé jistotě, že v nábožných
srdcích svých chováte největší uctivost
k této předúctojné Svátosti, vážíce sobě
jí nade všecky poklady tohoto světa.
Tuto uctivost k nejsvětější Svátosti ol-
tářní abych v srdcích vašich rozžehl,
oživil, rozmnožil, — to zajisté bylo po
všechn čas biskupského úřadování mé-
ho předmětem největší péče a snažno-
sti mé. K tomu směřovalo ustanovení
moje, kterýmž jsem hned l. P. 1853
nařídil, aby se první přijímání milé naší

školní mládeže dalo všady způsobem co nejvíce slavným a důstojným; způsobem takovým, aby děti důležitost toho velikého okamžení, ve kterémž ponejprvé v životě svém Boha Spasitele do svých srdcí přijímají, náležitě poznaly a se v uctivosti, pobožnosti a lásce k této nejsvětější Svátosti roznitily. Podobně tak, jak laskám vašim je povědomo, zřídil jsem po celé diecési již l. P. 1859 bratrstvo věčného uctění nejsvětější Svátosti oltářní, ustanoviv pro každý chrám Páně farní zvláštní den a hodiny k vykonání svaté této pobožnosti. Nábožná srdce vaše radostně uvítala toto bratrstvo, a duše má velebí Hospodina, že pobožnost tato se po celé diecési s velikým vašim účastenstvím vykonává k oslavení a zvelebení nejsvětější Svátosti oltářní. Konečně není mi třeba, vám ovečky drahé připomínati, jak jsem na svých visitačních cestách, přebýváje mezi vámi, bezpočtůkráte vás vzbuzoval a v Pánu napomínal k horlivému ctění a velebení Syna Božího ve Svátosti oltářní přítomného, z čehož nesnadno poznati nejen lásku a uctivost mou k této drahodrahé Svátosti, alebrž i vřelou touhu mou a žádost, abyste též vy všickni, kteréz nebeský Hospodin svěřil pastýřské péči mé, měli kni touze lásku a uctivost.

Avšak k rozmnožení cti a slávy nejsvětější Svátosti oltářní povinné jest nevyhnutelně jiného ještě zařízení potřeby. Především slušno jest a náležito, aby se posvátní obřadové, týkající se této předúctojné Svátosti, úplně srovnávali se zákony a předpisy církevními, aby i v těchto věcech, ač nepodstatných, jednota zachována byla. Za tou příčinou pilně k tomu nejen krajinský přihlížel církevní sněm Pražský l. P. 1860 konaný, něbrž i diecéšní naše lonského roku odbyvaná Synoda Budějovická se o to věrně snažila, aby jako u svaté víře podobně tak i v záležitosti dotčených posvátných obřadů se úplná a dokonalá zjedнала srovnalost s obyčejí svaté Římské Církve, kte-

ráž jest hlavou a matkou všech církví a středem katolické jednoty. Co na obém tom sněmu bylo ustanoveno, schváleno a přijato, to nyní má svůj míti průchod, má v život uvedeno býti.

Že pak toto usnešení nezří a nesměruje k ničemu jinému než toliko k většímu oslavení nejsvětější této Svátosti a k rozmnožení vaší pobožnosti, to zajisté nepodlehá ni žádnému ani sebe menšímu pochybenství.

Jedno takové ustanovení jest to, aby se nejsvětější Svátost oltářní příliš často k veřejnému uctění nevystavovala. Neboť jako pravda pravdoucí jest, že člověk věda, koho má zde před sebou, neměl by zůstatí chladný, nepobožný a bez vřelých hnutí myslí své: rovně tak zkušeností je stvrzeno, že příliš častým vystavováním drahodrahé této Svátosti se nepřispívá ani k rozmnožení cti a slávy Boží ani k rozmnožení pobožnosti věřících; ano že tím spíše horlivost jejich často ochabuje a pobožnost stydne v míře takové, kteráž se nesnáší s povinnou uctivitostí, jižto by mělo k tomuto nebeskému klenotu naplněno býti všeliké srdce lidské. — Tou příčinou nebude se, jak to již v biskupském chrámu Páně Budějovickém od počátku obyčejem jest, až na některé výminky, ani tichá ani zpívaná mše svatá sloužiti před vystavenou Svátostí oltářní: jelikož právě tato nejsvětější obět to jest, při kteréž se ta zázračná proměna chleba a vína v tělo a krev Krista Pána děje, a kde už tedy pod těmi způsoby Pán Ježíš na oltáři skutečně přítomen jest. Protož kdykoli dle obyčeje má se s nejsvětější Svátostí požehnání uděliti, nevystaví se dříve až po mši svaté, a požehnání to se také dříve neudělí, dokudž by se píseň k uctění nejsvětější Svátosti oltářní neodzpívala a připadající modlitby nevykonaly.

Při odpoledních službách Božích dovoleno jest, jak až posud obyčejem bylo, vystaviti hned z počátku velebnou Svátost, a může se tedy před její nej-

světější tváří konati celá předeepsaná obyčejná pobožnost. Avšak žádoucně jest, aby aspoň tehdaž, jestliže se v monstranci vystaví, nejméně 12 voskových svící hořelo na oltáři. Bude k tomu ovšem většího nákladu na světlo potřebí, než posud bývalo; avšak nebojím se, že v tom chudoba mnohých kostelů bude překážeti. Vy, drahé a milované ovečky Kristovy, jste zajisté už dokázali, že vám pro Boha není nic s obtížením. Vaši chvalitebnou obětivostí jsou téměř po celé naší diecési chrámové Boží opravení a okrášlení; to mi je svědectvím vašich nábožných srdcí a spolu bezpečným rukojemstvím a ujištěním, že ruce vaše nezůstanou zavřeny, aby hojná světla k oslavení velebné Svátosti mohla vzhůru k nebesům plápolati.

Čehož ostatně k většímu oslavení a zvelebení nejsvětější Svátosti oltářní jest potřebí, zařídí na základě naší diecéšní Synody vaši domácí dvojčtihodní pastýřové duchovní, kteříž zajisté se vši snažností o to budou pečovati, aby se v této Svátosti přítomnému Bohu dávalo, což jest Božího. I těším se pevnou nadějí, že Hospodin nebeský shlédne milostivě na všechny naše skutky, kterýmiž se Jemu zalíbí, kterýmiž Jeho čest a chválu rozmáhati žádáme. Těším se pevnou nadějí, tou že nám bude vše, čehož potřebujem pro duši i tělo, štedře v té míře dávat, ve kteréž my budeme vyhledávati větší cti a slávy Jeho, a že se tak na nás na všech vyplní, což již v starém zákoně milosrdný a dobrotivý Bůh ráčil prislibiti, když pravil: „Postavím stánek svůj uprostřed vás, a nezavrhne vás duše má. Choditi budu mezi vámi, a budu Bohem vašim, a vy budete lidem mým.“ I protož obživte, ovečky drahé a v Pánu milované, v srdcích svých viru v toto svatosvaté tajemství neskončené lásky Kristovy, nad nímžto i andělé v nebi žasnou. Kdykoli se očím vašim dává tato nejsvětější Svátost zřítí, nechat se obloží, zahřeje a svatým ohněm roznlití srdce vaše ku

pokoře, k lásce a k vylévání svatých modliteb. Majíce ve Svátosti oltářní Boha Spasitele svého před sebou, buďte pokaždé plni nelíčené pobožnosti, plni pokory, plni svatě vroucnosti. Apoštolové padli před ním na tváře své, když se jim nebeskou slávou ozářený ukázal na hoře Tábor: vy se Mu klanějte pod způsobou chleba přítomnému. Každá duše nechat před touto nejsvětější Svátostí volá a vyznává s apoštolem Tomášem: „Tys Pán můj, a Bůh můj!“

Konečně vás všechny do mocné ochrany Boží poručím, a žehnaje vás, vyzývám Pána nebes, aby vás všech ve své svaté milosti ostříhal. Amen.

V Budějovicích, v první neděli postní 1. P. 1864.

Jan Valerian, biskup.

Sedmibolestná Rodička Boží.

(Rozjímání postní.)

IV. Ježíš nese sobě kříž.

„Nemá podoby ani krásy.“ (Is. 53, 2.)

Od té doby, co Maria ztratila o svátých velikonočních dvanáctiletého Ježíše, uplynulo 21 let. Opět se blížila slavnost velikonoční. Slavný byl vjezd Ježíšův do Jerusalema; lid volal: „Hosanna synu Davidovu“ metaje Mu roucha a ratolesti na cestu. Pán Ježíš učil v chrámě. Noc na zelený čtvrtek ztrávil, jak za to mají, na hoře Olivetské na modlitbách. Ve čtvrtek ráno šel k Matce své do Bethanie, kdež byla u Marie Magdaleny, aby se s ní rozloučil před smrtí, kterou měl podstoupiti.

Když David odcházeje loučil se s přítelem svým Jonathou, tu, jak dle Písmo sv.: „Polibivše se vespolek, plakali spolu, David pak více.“ (I. Král. 20, 41.) Ó Maria, co se dalo v duši tvé, když ti Syn tvůj oznámil své nastávající umučení, s tebou se loučil, když jsi se viděla opuštěnou, bez Ježíše? Pán Ježíš odchází do Jerusalema na cestu křížovou, Maria s bolestí za Ním pohlíží, meč bolesti proniká srdce její, ona pak volá: „Aj dívka Páně.“ Ve čtvrtek večer pozdě na noc přikvapili někteří učeníci do Bethanie, vypravující, jak Pán Ježíš krví se potil v zahradě Getsemanské, jak byl od Jidáše zrazen, jat, svázán, veden k Annášovi a Kaifášovi a pak uvězněn. Dlouhá a bolestná byla ta noc pro Marii. O ní napsal prorok Jeremiáš: „Pla-

čic pláče v noci a slzy její na lících jejích: není, kdoby ji potěšil ze všech milých jejích.“ (Pláč. Jerem. 1, 2.) Nastalo jitro velkého pátku, Maria chvátá s Magdalenou do Jerusalema, aby jí Jan dal zprávu o všem, co se dalo s Ježíšem.

Velikou zkoušku dopustil Bůh na spravedlivého Joba, který štěstím oplýval. Jednoho dne, když synové a dcery jeho jedli a pili víno v domě bratra prvorozeného, přišel posel k Jobovi, zvěstuje, že voly a oslice Sabejští zajali, služebníky pobili; když tento ještě mluvil, přišel druhý posel, oznamuje, že blesk zabil ovce i služebníky jeho; a když on ještě mluvil, přišel posel třetí, ohlašuje, že Chaldejští velbloudy zajali a služebníky povraždili; tento ještě mluvil, i přišel posel čtvrtý, vypravuje, že vichr sbořil dům a zasul všechny syny a dcery jeho. — I Matka Boží přijímá zprávy od učenníků Páně, zprávy ty nejhroznější; jeden jí zvěstuje, jak Ježíše po celou noc ve vězení mučili, druhý, jak Ho bičovali a trním korunovali. O té bolestné Matky, jak se chvěla při zprávách těchto! Konečně přikvapil Jan a třesoucím jí vypravuje hlasem, že, nespravedlivý Pilát Ježíše k smrti kříže odsoudil téměřž ústy, kterými před nedávnem vyznal nevinu jeho. „Pojď se mnou“, mluví Jan dále, „chceš-li Syna svého spatřiti, nemeškej.“ Maria jde s Janem a Marií Magdalenou, pohroužena v krutý bol; je slabá, ale láska k Ježíši, jehož má ztratit, jí sílí. Dle podání spatřila Syna svého, jak Ho vyvedli z domu římského vladaře. Zhrozila se, ztrnula, pak vedena Janem nejkratší chvátá cestou, aby průvod předstihla. Nadešla si, již stojí s Janem a Magdalenou na rohu ulice, kudy jíti měl Syn její.

a) Matko zarmoucená! srdce mne bolí, když pomýšlím na hoře tvé, ana stojíš na ulici, duše tvá hyne úzkostí. Vzdal se, odejdi, větší tobě bolest hrozí. Láska mateřská nedá jí odejiti, chce se potkati se Synem svým. Nečekala dlouho, průvod se blíží, hluk a křik vráží do ulice, kde stojí Matka Páně. Trubač provolává popravu Ježíše Nazaretského; za ním postupuje řada žoldnérů, následují katané, nesouce hřeby, kladiva, nápis na kříž a jiné; za nimi kráčí Božský Špasitel u prostřed dvou lotrů, nesa těžký kříž; po stranách jdou kněží, zákonníci a starší, vyslaní od rady židovské, aby svědky byli ukřižování Ježíšova. Rota žoldnérů a nesmírné množství lidu postupuje za průvodem. Ježíš se přiblížil k Marii; Matka Páně pozdvihla oči svých — vidí muže od hlavy do paty zraněného, tělo jeho jest jedna rána; vidí muže, na hlavě trnovou korunou z bodaného, který pod břemenem kříže zvolna

kráčí, těžce oddychuje; ona vidí, jak se chvěje, krev po údech na zemi teče, barví jeho šlepeje. Cesta je nerovná; přední díl kříže leží na jeho těle, zadní se vleče po zemi; že však zaráží o kamení, tlučé jej díl přední do hlavy, působí mu bolesti převeliké.

Matko bolestná! jest to tvůj Ježíš? Tvůj Syn je tichý a zbožný: tento rouhal prý se Bohu, je buřič, nepřítel císařův. Syn tvůj je krásný a spanilý: tento jedna rána! Znáš tu hlavu trním zbodanou, znáš ty oči krví zalité, znáš tu tvář zsinalou? Hle, jeho oči tebe hledají, On po tobě se ohlíží. Maria odpovídajíc volá s prorokem Isaiašem: „Nemá podoby ani krásy; a viděli jsme ho, a nebylo vzezření.“ (Is. 53, 2.) „Jak velká byla láska a bolest její,“ volá sv. Petr z Alkantary, „když Ho poznala! Prála si Ho viděti, a zase těžko jí bylo pohlednouti na postavu, která velikou vzbuzuje útrpnost.“ Matka hledí na Syna, a Syn na Matku. Ach, přebolestný to byl pohled! Byly to ohnivé šipy rozrývající tato dvě srdce.

Když Tomáš Morus, znamenitý kanclíř anglický, veden byl na popraviště, že po vůli krále Jindřicha VIII. nechtěl odpadnouti od Církve katolické, potkala ho dcera jeho Marketa a volajíc: Otče, otče můj! omdlela. — Snad také Maria pod tíží svých bolestí omdlévá vidouc Syna jíti na smrt? Nikoliv, ona neklesá, neomdlévá; Bůh jí sílí, chce, aby ještě větší bolesti snášejíc se stala královnou mučenníkův. „Ona vidí,“ praví sv. Anselm, „svázaného Pána svého, a nemůže Mu pouta rozvázati, ona vidí tělo jeho zraněné, a nemůže bolestem jeho ulehčiti, ona Ho vidí zarmouceného, a nemůže Ho potěšiti.“ Jako bych ji slyšel lkáti: Můj Ježíši! Ty podleheš, umřeš, než Tě z města vyvedou. Kéž bych směla kříž nésti za Tebe, aneb aspoň s Tebou. Jak blaze by mi bylo s Tebou umříti!

Bolestné to bylo setkání, bolestné zastavení. Matka by se ráda k Synu přiblížila, s Ním promluvila, Jemu do náruží se vrhla, ale katané nemají s ní útrpnosti, odstrčili ji. Ježíš vida žalost Matky své, padá pod břemenem kříže, Maria to vidí, slyší, hořekuje. Bůh, Pán nebes i země, leží v prachu na zemi pod křížem! Katané Ho zdvihají, opět kladou kříž na jeho ramena, vlekou Ho dále. Průvod přešel, Matka Páně zůstala na ulici, volajíc s prorokem Jeremiášem: „Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.“ (Jer. pláč 1, 12.) A skutečně mnozí tudy jdoucí, jenž se ubírají za průvodem na Golgotu, zastavují se, její bolesti plný pohled nutí je, aby se otázali, kdoby

byla žena tato a co je přičinou hoře jejího? Ale ledva uslyšeli, že je Matka Ježíšova, již se jí posmívají, říkouce: On ehtěl býti králem židovským, Pilát mu postaví trůn na popravišti. Onť větší zločinec než Barabáš, než ti dva lotrové, mezi nimiž kráčí, a tys matka Jeho? Maria opírajíc se o Jana a Magdalenu vydává se na cestu křížovou, kráčí za Ježíšem.

O svatá Panno, kam jdeš? Na Kalvarii? Nechoď na popraviště, budeš mučena bolestmi Syna svého, a On trpěti bude bolesti tvé. Však milující Matka nechce ani v smrti opustiti Syna svého, ona není jako Agar, kteráž vidouc syna svého, Ismaele, žízni hynouti, vzdálila se od něho a pravila: „Nemohu se dívat na to dítě, ano umírá. (I. Mojž. 21, 16). Maria chce s Ježíšem trpěti. Syn kráčí napřed, a Matka za ním, volajíc: „Půjdu k hoře myrhové a k pahrbku kadidlovému.“ (Pis. Šal. 4, 6.) Tenť význam čtvrté bolesti Matky Páně, tuť čtvrtý meč.

b) Ježíše i Marii vidíme kráčeti cestou křížovou; Syn jde napřed s křížem těžkým na ramenou, za Ním nese Matka těžký kříž v srdci. Kam vede cesta tato, po níž kráčí nevinný Beránek Boží a nejčistší Panna? Na Kalvarii, a odtud do nebe. Víš, křesťanská duše, jak sluje jinak cesta křížová? Cestou královskou se nazývá; neboť první po ní kráčel Pán Ježíš, král nebes i země a hned za Ním jde Maria, královna nebeská. Cesta křížová vede do nebe, a my všickni musíme po ní kráčeti, chceme-li s ukřižovaným Ježíšem a Matkou jeho v nebi vládnouti. Každý člověk na světě má své kříže.

Na hříšníka sesílá Bůh kříže, aby ho od hříchu odvrátil a polepšil. Štěstí nebývá přítelem ctnosti; ale kříž, souzení má nás vyrvati z náručí hříchu, přiměti ku pokání. „Hořkosti,“ praví sv. Augustin, „odvrací Bůh hříšníka od hříšných radostí.“ Blaze tomu, kdo přijímá kříž z ruky Boží v duchu kajcnosti; blaze tomu, ježž přivedl kříž ku poznání hříchů, ku pokání, kdo v slzách pravé lítosti nese kříž svůj za Ježíšem a Matkou jeho na horu Kalvarii, aby se za nimi cestou křížovou dostal do nebe. Než kdo udá počet těch nešťastných, kteří sobě v křížích zoufali? Kdo sečte ty muže, kteří ve vysokých důstojenstvích byli postaveni, zástupu sluhů rozkazy dávali a předce sobě zoufali, když je kříž nějaký potkal. Jak mnohé ženy, ježto se v kment odívaly a v bohatých povozech k radovánkám vozily, jedem se otrávil aneb jinak život si vzaly, když se jich kříž nějaký dotekl? Tito nešťastníci zapoměli, že život náš jest cesta křížová, a ta cesta že vede do

nebe. Tito zaslepení líbali okovy hříchu, libovali sobě v otroctví nepravosti, nechťeli sobě vyměnit kříž za hříšné rozkoše světa, a proto sobě zoufali. Líbej, hříšníče, kříže své, ohněm jejich budeš očištěn, ony tě povzbudí ku pokání a polepšení, přivedou tě k Ježíši a Marii do nebe.

I na *spravedlivé* Bůh kříže posílá, aby je v ctnosti upevnil, blíže k sobě přitáhl, aby byli v ohni protiventství zkušeni, očistěni, zdokonaleni. Čím více zde trpí, tím hojnější bude odplata jejich v nebesích. Těm praví Kristus Pán: „Radujte se a veselte se; neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.“ (Mat. 5, 12.) Když sv. František Serafinský nejvíce ctnostmi se stkvěl, dal mu Pán Ježíš svých pět ran, aby měl podíl na jeho nesmírných bolestech, ale i na jeho slávě. Proto toužili svatí po křížích, po utrpení. Sv. Bernard přál sobě míti sílu všech lidí, aby všechny kříže světa nésti mohl; sv. František Xaver modlíval se k Bohu, když ho kříž nějaký potkal, aby tento vzal od něho a dal mu větší. Milujmež i my kříže své, mějme je za důkaz lásky Boží, pamatujíce sobě slova sv. Augustina: „Nemíti kříže jest kříž největší.“ Prosme Boha o kříže, jako to svatí činívali. Sv. Teresie říkala: „Trpěti aneb umřít!“ Chvalme Boha v kříži svém, a tím Mu větší vzdáme poctu nežli sami nebešťané; nebo tito velebí Boha, jenž je oslavuje; my Jej však velebiti budeme, když nás křížem navštíví. Když se nám nebude trpělivosti dostávat, hledejme posily u svatého kříže. „V souzení,“ praví sv. František Saleský, „utíkej se k sv. kříži, líbej ho, až ti požehná.“ Pán Ježíš nejdražší krví rukou svých posilní ramena naše, bychom kříže lehčeji nesli; nejsvětější krví nohou svých posilní kolena naše, bychom pod břemenem křížů neklesli; předrahou krví srdce svého pokropí kříže naše, bychom je milovali, za ně díky Jemu vzdávali. Nuže, nesme všickni s radostí kříže své, kráčeje ochotně za Ježíšem a Marií cestou křížovou, tím Matku bolestnou nejlépe potěšíme v této čtvrté bolesti i rozmnožíme odměnu a slávu svou.

V. Smrt Ježíšova.

„Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho.“ (Jan 19, 25.)

Je velký pátek, hodina devátá se přiblížila, Pan Ježíš dokonal cestu křížovou; průvod stanul na Golgotě. Římští žoldnéři a katané učinili kruh okolo Spasitele, zástupové rozestavili se po Kalvarii. Strašné započiná divadlo. Katané trhají s Ježíše roucho; a že je přilepeno na rozedraném těle, obnovují rány a bolesti. Nyní Jej položili na kříž. Spasitel ochotně jim podává rukou svých, jako beránek neotvíraje úst svých

leží na oltáři kříže s očima k nebi obrácenýma. Katané chápou se hřebů a kladiv, probíjejí ruce a nohy Spasitelovy. Je ticho na Golgotě, strašné ticho, kteréž přerušují pouze rány kladiv; hřeby prorážejí jeho maso, žíly a kosti, krev svatá prýští se vzhůru k nebi a pak k zemi padá, aby nebe smířila se zemí, Boha spravedlivého s hříšným člověkem. Již jest Syn Boží na kříž přibit, s křížem vyzdvížen pni mezi nebem a zemí — nový to *strom života*. — Rány se šíří, žilky se trhají, oudy se chvějí, z ran Kristových proudí čtvero pramenů, aby smyta byla vina lidského pokolení. Nepřátelé Kristovi jásají, ctitelové jeho truchlí, Jan se rozpomíná na slova Jana Křtitele: „Ejhle Beránek Boží, hle, kterýž snímá hříchy světa.“ (Jan 1, 29.) Katané vykonávají popravu, vzdalují se. Maria přistupuje blíže, ku kříži, pod kříž, aby byla při smrti Syna svého.

a) „Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho.“ (Jan 19, 25.) Na kříži Syn, pod křížem Matka, na kříži pni Syn, a Matka opírá se o kříž. Ó Maria, slov se mi nedostává, abych vypsal bolest tvou; nebo jak mám mluvití já, když ty mlčíš, jak mám mluvití o bolestech tvých, když ty sama pro ně slov nemáš? Však mlčela-li ústa tvá, nemlčelo srdce tvé, jež jsi Bohu obětovala se Synem za naše spasení; On se obětoval na kříži, tys se obětovala s Ním pod křížem. Ó Maria, ty jsi matka rekovná, matka silná! Nad bolestí Syna tvého, nad bolestí tvou slunce se zatmívá, země se třese: ale ty stojíš pod křížem; nad bolestí Syna tvého, nad hořem tvým skály se pukají, hrobové se otvírají: ty však pevně stojíš. „Nečtu,“ dí sv. Ambrož, „že naříkala, nýbrž že *stála*.“ Hořem hynula a předce stála, odevzdána do vůle Boží. — Matka vidí nevinného Syna svého umíratí smrtí tou nejpotupnější; nedbá, že potupa jeho bude i potupou její, staví se pod kříž, aby všickni poznali matku Toho, Jež co největšího zločince ukřižovali. Nebyla při jeho proměnění na hoře Tábor, ale pod křížem na Kalvarii stojí, aby s Ním byla potupena, s Ním trpěla. Všecky ty nesmírné bolesti Ježíšovy byly též bolesti Marie Panny. Sv. Jarolím praví: „Kolik ran bylo na těle Ježíšově, tolik ran bylo v srdci Panny Marie.“ Tehdáž byly na Golgotě dva oltáře, na nichž byly dvě oběti obětovány, jednou bylo tělo Kristovo a druhou srdce Mariino. „Ó Maria,“ volá sv. Bonaventura, „Syn tvůj trpí ukrutné bolesti kříže, a ty nestojíš jen blízko kříže, tys na kříži samém. Tys s Ním ukřižována.“ Pán Ježíš, náš Spasitel, ty nejhoršnější bolesti snášá na kříži; ale tytéž bolesti trpí

Matka jeho pod křížem v srdci svém. „Kříž a hřeby,“ dí sv. Augustin, „Synovy i Božskou Matku ranily; Matka byla se Synem ukřižována.“ „Láska,“ učí sv. Bernard, „v srdci Marie Panny totéž způsobila, co hřeby na těle Páně.“

Může-li matka trpícímu dítěti ulehčiti v jeho bolesti, zmírní tím i bolest svou. Ó bolestná Matko, tys ta nejzarmoucenější mezi všemi matkami; ty vidíš, jak Syn tvůj pohřížen jest v nesmírné moře hořkých bolestí, a nemůžeš Mu pomoci. Ty Ježíš slyšíš volati: „Žízním“ a nemůžeš Mu vody podati, ano, jak praví sv. Vincenc Fererský, nemohla nic jiného říci než: „Ach, Synu můj! nemám pro Tebe vody jiné než slzy své.“ Ježíš volá: „Bože můj, Bože můj! proč jsi mne opustil.“ Matka slyší Syna opuštěného, a nemůže Mu přispěti, slyší rouhavé řeči těch, kteří kolem chodili, hrozí se jejich ukrutnosti a nevděčnosti, vědouc, že jen láska nesmírná k nešťastnému pokolení lidskému drží Ježíš na kříži. Každé toto rouhavé slovo bylo mečem, jenž proklál srdce její.

A nastojte, přítomnosti svou zvětšuje bolest Ježíšovu. Matka trpí, že Syn trpí a bolesti Matčiny jsou bolesti Synovy. Sv. Bernard praví, že Spasiteli větší bolest působila útrpnost, jakou měl s Marií, než jeho vlastní utrpení.

Umírající Ježíš vidí Matku svou, ví, že umřítí s Ním je touhou její nejvroucenější. Jak blažená byla by, kdyby k ní řekl jako k lotrovi: „Dnes ještě budeš se mnou v ráji.“ Však ona měla déle žítí, déle trpětí, aby byla apoštolům Matkou a útěchou. Jan stojí na blízku, trpí s Ježíšem a Marií; oko Kristovo spočinulo na drahé Matce a milém učenníkovi. I praví k Marii: „Ženo, aj syn tvůj,“ a k Janovi: „Ejhle, matka tvá.“ Jaká to záměna pro Marii. Za Boha člověka, za Pána sluhu. Ale Maria vidí v tomto odkazu lásku umírajícího Syna, který zapomíná na své muky, na ni pak nezapomíná; vidí, že v posledním tažení svém na ni myslí, o ni pečuje. Láska tato novým mečem proklála srdce její.

Bolesti Ježíšovy se množí, rostou; smrt se blíží. Zvolav hlasem velikým: „Dokonalno jest,“ naklonil hlavy, vypustil ducha. Kdož vypoví bolest, která v tomto okamžiku sevřela srdce Marie Panny? Sedmý meč bolesti pronikl duši její. Ona stojíc pod křížem zvolala v nesmírné bolesti své opět „Aj dívka Páně;“ hledíc k nebesům, obětuje Otci nebeskému Syna svého i bolesti své. Ta jest pátá bolest „Královný mučenníkův.“

b) Umírající Spasitel na kříži naklonil

hlavy své, píše kardinal Hugo, v tu stranu, kde stála bolestná Matka jeho. Tím nám chtěl ukázati Matku, k níž i my se utíkati máme v hodině smrti. „Od toho dne,“ dí sv. Alfons, „co stála Maria pod křížem, na němž umřel Syn její, nabyla od Boha té milosti, aby byla při smrti všech věrných ctitelů svých.“ A kdy je nám přispění, pomoci více potřebí, ne-li v poslední hodině smrti? Jaká smrt, taková věčnost. Již pomyšlení na smrt naplňuje nás bázní a strachem, čím více *hrozná jest smrt sama*. Představme sobě v duchu pevnost, jejížto posádku ukrutný nepřítel se všech stran svírá. Hradby jsou již pobořeny, nepřítel již chce do pevnosti vtáhnouti, aby všecko pohubil a povraždil. Jaký strach panuje mezi obleženými! Tu se nenadále objeví vojsko přátelské, zažene nepřítele — a radost nevyšlovná rozléhá se v řadách vojska zachráněného. Představme sobě loď, kterouž bouře vehnala na skaliska a tak porušila, že voda v lodi výše a výše vystupuje, a jí se vším potopiti hrozí. Kdo vypoví úzkosti lidí jsoucích na této lodi? Než tu se objeví v pravý čas koráb a zachrání je od smrti jistě a blízké. Zachránění plesají radostí přenáramnou. Pevností, lodí duše jest tělo, ukrutný nepřítel, hrozná bouře — smrt. Jaká hrůza pojímá duši, když se boří tělo, tato hliněná chatrč její, když se potopuje lodička života! Avšak tu přichází na pomoc Maria, Matka umírajících, aby pomohla duši, která ji v životě etila. „Umírajícím,“ píše sv. Jarolím, „nejblahoslavenější Panna pomáhá, jest jim přítomna.“ V poslední hodině množí se i *pokušeni ďáblské*; nepřítel pekelný se blíží, uvádí umírajícímu na paměť všechny hříchy, svádí ho k zoufalství. Než on vyzývá Marii, volá k ní se sv. Efremem: „Temné pohledy zlých duchů zažehn ode mne.“ A Matka umírajících sklání se k němu, podává mu palmu vítězství, jehož dobyl nad nepřítelem svým. V hodinu poslední pomáhá Rodička Boží přímlovou svou sluhům svým věrným. Archanděl Michael a všickni andělé spěchají pak, aby chránili před útoky ďáblůvými, a přijali duše těch, kdož Matce Boží v životě obzvláště se poroučeli. Věrní sluhové Marie Panny mohou volati v posledním tažení, jak praví sv. Antonín: „Když Maria s námi, kdo proti nám?“

Umírajícího naplňuje bázeň před soudem, víť, že předstoupí před soudce nejvyššího spravedlivého. Pro svědomí hříchy obtěžené a probuzené strašná jest myšlenka. „Hned po smrti bude soud.“ „Nevím,“ volá sv. Bernard, „kam bych se utekl, čeho bych se mohl nadíti, jak bych se spasil, kdybych se docela neodevzdal milosti Marie.“

Matka bolestná jest útěchou umírajících, vymáhá jim milost pravé lítosti nad hříchy, podává jim ratolest olivovou, jest jim mostem do říše pokoje věčného. Lotr na kříži se obrátil, píše sv. Petr Damianský, poněvadž Maria stojící pod křížem Syna svého i pod jeho křížem stála a za něj Syna prosila. Proč se neobrátil, když provázela Krista Pána na Golgotu? Teprv na přímlovu Marie P. stal se z lotra učenník, z hříšníka spravedlivý. Sv. Jarolím praví v listu svém k sv. panně Eustochium, že Maria umírajícím sluhům svým věrným nejen pomáhá, nýbrž i vstříc jim přichází na cestě do nebe, aby je povzbudila, a před soudnou stolicí Boží provodila.

Ctíme tedy Marii Pannu, následujeme ji v ctnostech, rozjímáme často o její bolesti, zvláště o té, kterou trpěla při smrti Syna svého, volejme k ní často: „Pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti!“ a Matka Páně neopustí nás v posledním tažení, alebrž provodí nás do nebe. (Pokračování.)

Ze života Pia IX.

(Pokračování. Viz čís. 1. Podal Prokop Ondrák.)

4. Smířlivost Pia IX.

Ode dávna osvědčoval Pius IX. v odpuštění cizí viny radost svou a ctností touto dokazuje, že hodným jest náměstkem Kristovým. Místo mnoha příkladů stůjž zde tento příběh:

Bylo to r. 1849. Jakýsi nešlechetník s buřiči usrozměný rozšiřoval listy a brožurky na lehkost papeže a náboženství sepsané. Jedna z takových brožurek, jenž tajně mezi lid měla býti rozdávána, měla titul: „Děje Pia IX., podstrčeného papeže, nepřítele náboženství, hlavy mladé Italie.“ Kteréžto brožurky obsah, jak se již čtenář z nápisu domyslíti může, byl pln nejhrubších lží a pomluv proti papeži a Církvi. Za tmavé noci pohazoval ošemetník takové potupné listy po ulicích a náměstích římských a také je v kraji po dvorech metal a na vrata přibíjel. Všickni dobromyslní pozastavovali se nad tak drzou urážku viditelné hlavy Církve předpovídající jemu smrt, jak náhle ho dostanou.

A v skutku jednoho dne byl od policie dostižen, zatknut a uvězněn.

Když se byl papež dověděl, že ten člověk sedí v žaláři, dal ho k sobě povolati — a hádejte, jak mu asi domlouval? V dobrotě mu představoval jeho zlovolnost a konečně doložil: „*Poněvadž se vaše provinění toliko mne týká, odpouštím vám.*“ Velikomyšlností touto hnutý vinník padl k nohám papežovým omlouvaje se, že ty

spisy sám neskládal, ale že nyní zejména původce těch listků Jeho Svatosti udá.

„Nikoli,“ zarazil ho papež, „já jejich jmen věděti nechci a nepotřebuji; nechť vina jejich ostane skryta a lítost se zmocní srdcí jejich nad takovou nešlechetností.“

Není-li Pius IX. hodný náměstek Toho jenž pravil: *Milujte nepřátele své, dobře číňte těm, jenž vás nenávidí.*

5. Papež a žák.

Svatý Otec dává každých čtrnáct dní veřejnou audienci, k níž každý přístup má. O jedné takové audienci stalo se, že se v předním pokoji papežově také objevil školák; byl mezi těmi zapsán, jenž se k audienci hlásili. I přednáší svou prosbu, že potřebuje peněz k zakoupení školních knéh. Papež mu podává doppii (římský zlatý peníz). Pacholik děkuje, ale dokládá upřímně: že to není dost a že potřebuje pět skudů (tolarů), jak to výkaz školních knéh, kterýž před papežem rozvinul, ukazuje. I dává mu papež druhou dopii a tu se důvěrný prositel prostosrdčně omlouvá, že nemá k dodání, načež ho papež slovy: *Již dobře, propouští!* Jelikož skutečně ku kněhkupci Marinimu běžel a za darované peníze potřebné knihy sobě koupil a také se shledalo, že jest chudé vdovy syn, poslal mu papež ještě 10 skudů do domu.

Budha. *)

Zakladatel budhaiství či buddhismu podle legendy byv bezpočtukráte znovu zrozen a v rozličných dobách svého na zemi přebývání pokáním sebe očistiv dostal se do čtvrtého nebe, a bylo mu již jen jediného znovuzrození třeba, aby se stal Budhou a dostal se do Nirvany, kdež by mohl ustavičně žiti nepodlehaje opětnému zrození ani smrti.

Na žádost bohův odhodlal se, že se znovu zrodí co Budha, aby lidem ukázal pravou cestu ku spáse z tohoto trudného žiti pozemského. Rozhlednuv se po celé zemi a po jednotlivých rodinách zvolil konečně za rodiče své krále a královnu z Kapilavasty z pokolení Sakya. Nebylat říše rodičův jeho příliš veliká, ale dosti slavná na východě.

Po narození svém dostal jméno Savarathasiddha t. j. vyplnění všelikého přání. V legendě nalezáme některé příhody při narození jeho dosti podivné, ale o mládí jeho legenda nic téměř neví. Dokázav zkouš-

kou dospělost svoji tělesnou i duševní pojal manželku první Sopa, a ještě dvě jiné, nad to pak 84000 kuběn, a oddal se radostem světským, požívaje rozkoší všeho druhu a zapomenuv zcela na svůj úkol; konečně bohové sami mu úkol jeho připomínají, oznamujice mu, že posavadní cestou nedosáhne důstojenství Budhy a člověčenstvo nevykoupí.

Na výletu svém do rozkošných sadů v Lumbini potkal královský princ starce, jehož shrbené tělo a údy se třesoucí pozornost královicovu vzbudily; i táže se vozky, kdoby to byl? „Stařec je to,“ vece tento. „Což jest to osudem každého člověka,“ dotazuje se dále, „že sestárne, aneb snad je to jen chyba, která v rodině tohoto člověka panuje?“ „Sluha na to vece, že všecken tvor podobně se sestará. Tu se zarmoucený králevic domů navrátil.

Podobného cosi přihodilo se na jiném výletu. Když králevic potkal člověka zimnicí a malomocenstvím skličného; pln žalosti zvolal: „Běda mládí, ježto stárím, a běda zdraví, jež mnohými nemocemi zmařeno bývá!“ Když konečně na třetí procházce spatřil ctihodného kněze v rouše ježbráckém, tu dozrál úmysl jeho, že se světa odřekne.

Proti otcově vůli utekl tajně na poušť, aby co poustevník dle způsobu braminův vedl život kající v ustavičném rozjímání. Na útěku tom bohové v celých zástupech jej s hudbou a pochodněmi doprovázeli. Od nynějška nazýval se Sakyamuni, t. j. poustevník z rodu Sakya, a přijal též kněžské jméno Gautama.

Podivení to ovšem vzbuzuje, že ten, jenž po důstojenství Budhy baží, ač tolikráte již na zemi žil a nyní na zem opět přichází, aby člověčenstvo všech bíd sprostil, tak úplně zapomněl na všecku zkušenost za předešlého žiti nabytou, že teprv kočí jej o stáří, nemocech a smrti člověka poučuje! Mohlo by se zdáti, že státní zkouška, kterouž dříve byl přestál a jižto sobě první manželku zasloužil, nebyla příliš přísná.

Sedm dní na poušti strávil odebral se do hlavního města Magadhy, aby slyšel moudrost proslulých braminů. Než jejich učení nepostačovalo mu; s pěti soudruhy opět do samoty se uchýlil, a skutky kajícími a mrtvením těla snažil se prospěšnějším učiniti rozjímání své. Když již jako kostra zhubeněl, zjevila se mu máť jeho, i pravila, že člověk, chce-li živ býti, musí jisti, a že skutkové kající bez obětí nižádné nemají zásluhy. Sakyamuni počal opět pokrmů požívat i opět sesílil. Poznalt, že mrtvení těla je zbytečné, ano spíše na

*) Renan v pověstném spisu svém dotýká se též Budhy. Z té příčiny položili jsme sem báječný život Budhy.

překážku všemu rozjímání a proto po šesti letech ustal od své přisnosti.

Nicméně setrval v úmyslu svém, že se Budhou stane; odebral se do Gaja, kdež pod stínem stromu Bodhového se nalezá místo, na němž čekatelé důstojenství Budhy dosahují svého cíle. Zde se Sakyamuni posadil, jsa pevně odhodlán, že se odtud nehne, ažby se stal Budhou. Tu však doráží naň Mara, kníže podzemní, těžkým pokušením; když byl nad ním zvítězil, tu pojednou v noci vyplnilo se toužebné přání jeho. I hned upomenul se na předešlé běhy života, jež na zemi strávil, jedním rázem rozvinuje se před ním poznání nesčíslných a nekonečných světův, jakož i poznání příčin jsoucnosti všech bytostí; pojednou nabyt úplně, dokonale moudrosti čili Bodhi, — stal se osvíceným, *Budhou*.

Nový Budha zůstal ještě 50 dní na témž místě, kde osvícení došel, přemýšleje, zdaliby moudrost svou lidem měl zjevití čili nic. Když mu konečně bohové domlouvají, že k tomu právě konci nasadil jmění své i život, odhodlal se, že spustí „kolo učení svého“ t. j. že úřad svůj učitelský nastoupí.

Tím dle staršího podání legenda o životě Budhově končí.

Později k legendě této přidány jsou jiné o životě, smrti a pohřbu Budhy a mají na sobě ještě podivnější ráz než tato. Také v skutku poskytuje život jeho dosti látky živé obrazotvornosti východanův, nebo Budha prý 45 let po světě chodil a po celé Asii vyučoval; on zval všecky, aby nastoupili dráhu spasení, by sprostěni byli na zemi opětného se zrození a tudý i od nemocí, bolestí, stáří a smrti osvobození. Sebezapření a život duchovní vede k to mutó žádoucimu cíli.

Když Sakyamuni už sestaral, pustil se král z Kosaly v boj s kmenem Sákya, vydobyl Kapilavastu, město v nívec obrátil a na Sakyamunovu domluvu a prosbu nic nedbaje veškery obyvatele pobil.

V 80. roce věku svého navštívil Budha opět Magadhu; tu však bůh Mara jemu připomenul, že již čas, aby z pozemského žití se vyzul. Budha oznámil svým učňům, že za tři měsíce půjde do Nirvany t. j. že umře. Přišel do města Pava byl od zlatníka Čundy v zahradě uctěn vepřovým masem, kteréž když byl snědl, onemocněl, tak že jen zvolna dále mohl jiti; častěji pro bolest a slabost těla musel odpočívati, až se konečně všecek unaven dostal do Kucinagary. Zde posvětil nejhodnějšího z žáků svých, starého Subhadru, rozloučil se s učni svými a umíraje pravil: „Vše jest

nekonečné.“ Tělo jeho po výslovném jeho přání u velké slávy jest spáleno.

Život Sakyamunův padá asi do druhé polovice 7. a do první polovice 6. století před Kristem. E.

Kající hřišnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

V.

Paní Větrovská Rosalii poslala domů, a Bedřich za ní vyšel na schody a ji zastavil řka: „Matka vám zapoměla dáti závdavku, tu máte, co vám patří, schovejte si to a nezpouzejte se.“

Nechtěla tentokráte nic vzíti, ale on jí do ruky strčil zase dvě desítky a ruku jí sevřel tlače ji a prose: „Jen to podržte a kupte si něco, potřebujete lepších šatů a na počátku vám všelicos bude scházet.“

Pohládív ji v tvář vrátil se čerstvě, a ona šla dolů k vratům. Hle, vrátný ji pozdravil! Ta čest se jí nestává nikdy. Již si jí lidé počínají všímati. Až bude u Větrovských, každý před ní smekne.

I radovala se v duchu, že vyvázla z tvrdé poroby a plesala, že se pozdvihne nad dívky, jenž s ní u paní Topičové pracovaly. Budou jí zavidět štěstí, co ji potká. Při první příležitosti jim ukáže, že nad nimi zvítězila. Již se jich nebojí, nedělá si nic, ani z paní. Postaví, ozve se, kdyby ji zase chtěly pronásledovati. Pojednou tomu učiní konec.

Zašla si do města, aby prodloužila svůj pobyt venku, procházela se mezi krámy, hleděla na vystavené zboží, počítala, co všecko by si již mohla koupiti za vlastní peníze. V tom přijížděl kočár. Bujni koně letěli sotva půdy se dotýkajíce. Kdo stál v cestě, ustoupil na stranu a klonil se — před panem Větrovským.

Ano, Větrovský to byl. Rosalie ho hned poznala a slyšela vedle stojícího říci: „Vrací se do fabriky, odkud dnes ráno přijel.“

Spatřil ji dívaje se v tu stranu, kde byla. Nastojte, on se na ni usmál, on na ni kýval, on ji dlouho s očmi nespustil! Divili se tomu, co to viděli, a ona rychle se stala předmětem všeobecné zvědavosti. Kdo je, v jakém poměru k němu stojí, co mu

na ní může záležeti? Stav její je nižší než jeho, skoro by ji měli v podezření pro známost s ním a jaksi úsměšně na ní zírají. Však je tuze mladá a nezdá se býti lehkých mravů. Naopak pohled její svědčí o prostotě srdce, a ačkoliv není smělá, předce se nikoho neostýchá pokojně snášeje jejich zraky. Ano netají, že jí pocta mladého pána byla milá a že je na ní pyšná. Každý jí to může čísti v nevinném a pěkném obličejí.

Vzdálila se bez chvátání a netušila ani, že by jí mohl někdo míti za zlé, co se stalo. Že ještě jednou viděla pana Větrovského, to rozkoš její rozmnožilo. Již neměla v městě co dělat. Nabažila se svobody, co si sama byla zjedнала a rovnou cestou kráčela domů.

Paní Topičová se velmi durdila, že Rosalie dlouho nepřichází. Přivítala ji s domluvou a když se neospravedlňovala, tím víc ji proti sobě popudila. Pravila, že o její službu nestojí. Ano, byla by ráda, kdyby se jí zbavila.

Ovšem to nemyslila opravdu, ale zlost jí do úst kladla slova, která ji napotom mrzela.

Rosalie paní poslouchala mlčky a když jí tak říkajíc byla dala výpověď, přijala ji a prohlásila, že od ní půjde třebas hned. Hádaly, že to neučiní, ale ona stála na svém a skutečně se chystala k odchodu. Tu paní s tím nebyla spokojena tvrdíc, že jí nevyhnala a protiví se tomu, kdyby jí tak nakvap chtěla utéci. Musí u ní vydržeti nejméně ještě měsíc a bude-li se zpouzeti, donutí ji k tomu úřadem.

Topičová doufala, že se za měsíc spor jejich vyrovná, a Rosalie jí bude dále sloužiti. Byla jí zajisté k užitku, ačkoliv to zapírala a od té doby nakládala s ní šetrněji, aby o ní nepřišla.

Již to neprospělo. Rosalie zůstala ještě čtyry neděle a pak skutečně s modistkou se rozloučila. Všem bylo divno, odkud má peníze na šaty, co si jedná. Vytykáti jí nevěrnost nemohl nikdo, i Topičová v tom ohledu o ní byla přesvědčena. Kam se odebere, nepověděla nikomu, a teprv posel, co jí věci odnášel, jim vyrazil, že jí přestěhoval do domu paní Vě-

trovské. Tu znaly všechny, jestli ne osobně alespoň dle jména, a mnohá z nich chtěla být na jejím místě vědouc, že v městě rod Větrovských je nejbohatší.

Rosalie neměla služby těžké a ochotně si předcházela svou novou paní. Uměla jí dokonale vyhověti, byla pozorná a poslušná a ve všem dokázala žádanou schopnost a způsobnost.

Mladý pán z továrny často přijížděl do města a vždy s Rosalií tajně hleděl promluvití. Napomínal ji, aby si zachovala přízeň matčinu, radil, jak si má počínati, byl přívětivý, laskavý, přinášel jí dary S matkou o ní nemluvil mnoho, aby se nezdálo, že mu na ní zvlášť záleží, ale stýskával si, že v továrně zapotřebí má ruky ženské, která by mu ulehčila v správě domácí. Až posud se mu s hospodyněmi, co měl, vedlo špatně. Byly staré a dbaly více na své než na jeho a jeho lidí pohodlí.

Matka ho těšila, že s Rosalií pochodí lip, vycvičí a vyučí mu ji a brzy bude možná, odevzdati jí důležitý úřad. Má v ní velkou naději a přiznává se, že má dobrou vůli a hodí se ke všemu, co od ní očekává.

Bedřich si přál, aby zkouška s ní netrvala dlouho, je tuze soužen, a matka mu slíbila, že změnu v továrně učiní co nevidět. Byla ještě paní, muže již neměla, Bedřich stál pod poručenstvím jejím jsa dědic továrny, druhé dítky byly jináč a jinde zapotřeny.

Paní Větrovská Rosalii do továrny napřed několikráte dovezla, než ji tam nechala a jezdívala s ní okolo krámu modistky Topičové. Rosalie naschvál vyzdvihovala hlavu a klonila se ku předu, aby ji viděly a poznaly, a když Topičová paní její uctivě pozdravovala, děkovala za to i ona a tím Topičovou ovšem urážela. Ano přišla také do jejího skladu vystrojena a ozdobena a vybírala a objednávala si tam věci pro paní a pro sebe a hodně si poroučela.

Topičová si to dala líbit a sloužila jí, dívky z pokoje se dívaly a pak musely šíti, co nařídila. Zlobily se při tom dost a paní také pomlouvala, ale výdělek jí šel nade všechno a proto neopovážila se Rosalii

ukázati nepřijemnou tvář doufajíc, že ji dopomůže ještě k větším užitkům.

I lichotila se k ní a ucházela se o její přízeň. Byly prý vždycky k sobě upřímné a zůstanou i nyní věrné přítelkyně.

Ovšem tomu nebylo tak, ale Rosalie dělala, jakoby na minulost již byla zapoměla. Že uděluje milosti, arcif zjednání a řečí jejich vysvítalo, však to bylo v pořádku, a Topičová to sama uznávala.

Když Rosalie chtěla, aby se koupené zboží za ní doneslo, poslala s ním Topičová některou ze svých dělnic. K vůli odměně, jež jim paní Větrovská rukou Rosalininou poskytovala, šla každá ráda, a Rosalie hlásila se k nim a mluvila s nimi a za žádnou starou krivdu se jim nemstila, majíc na tom dost, že nyní stojí nad nimi a že ji významávají, ač s ní dříve pohrdaly.

Rosalie v očích jejich brzy ještě víc se povznese. Byla v továrně hospodyní, paní, jezdila v kočáře mladého pána do města a z města a často u paní Topičové se zastavila, potřebujíc nové šaty, čerstvé prádlo, drahé šperky. Po krátkém čase nebyla již ani k poznání: představovala mladou bohotou dámu a v skutku po panské si počínala.

Bedřich se nestyděl, vyjížděti v společnosti své služebnice. Navštívil-li město, omluvil to před matkou; jel-li někam jinam, tato o tom nevěděla. Zmínili-li se mu někdy, že Rosalie nad svůj stav se šatí a víc si dovoluje než přísluší služce, chválil její výbornost a jistil, že příkladně plní své povinnosti, v továrně opravdu jsouc na svém místě. Lidé jeho si jí váží. Jindy to tak nebývalo. Panovaly v domě rozepře. Nyní je tam osoba, jenž přednosti má před druhými a ty musí mít, aby se jí podrobili. Matka jsouc slabá a shovívavá, věřila mu a dlouho pravého stavu věci neprohlédla. Co věděli všickni ve fabrice a povídalo si již celé město, pochopila ona ze všech nejposlednější.

Bedřich si Rosalii vyvolil za svou milenku a všemožně se přičinil, aby si získal její lásku. Povídal jí, jak se mu líbí. Je hezká, sličná. Ještě nižádné děvče neučinilo naň takového dojmu jako ona. Podobou, du-

chem okouznila ho hned v prvním okamžení. Neváží si vznešených slečinek a nechce o žádné ani slyšeti. Dá-li mu ona srdce, do smrti jí zůstane věrný. Jeho srdce jí již patří, jí patří celé. Musí ji milovati a miluje ji. Jen to ho učiní blaženým a šťastným. Chce i její blaženost a štěstí. Prostředky k tomu má. Je bohatý. Jistá a veselá budoucnost se na ni usmívá.

Určitěji se pan Bedřich Větrovský nikdy nevyjadril. On vždycky mluvil jen o lásce. Tu jí dá a přidá peníze a o lásku její prosí. Manželství jí nesliboval a ona ho na něm nežádala, nepovážíc, že by toho bylo třeba. Jí stačila jeho přízeň, jeho důvěra, jeho náklonnost. O víc se toho času věru nestarala.

Až posud ji nikdo svého přátelství neměl za hodnou. Všude byla cizí, chudý povrhel. Odstrkovali ji od sebe. Stěhovala se z domu do domu. On ji přijal pod ochranu a má ji rád, jak praví, má ji víc rád, než si kdy mohla pomyslit, že by se lidé rádi měli. Ó miluje ho také, miluje ho nade všecko, je mu vděčná, život, duši by mu obětovala.

I podala se do vůle jeho neohlížejíc se v pravo ani v levo. Celý ostatní svět jí byl lhostejný. Na něm jediné jí záleželo. Má miláčka, je její poklad, její modla, plápolá v ní mocný oheň, poutá ji k němu prudká vášeň, nehrozí se ničeho, k vůli němu podrobí se všemu, i hanbu, potupu a smrt by podstoupila.

Však toho není třeba. Miluje ho bez překážky a svědomí její není dost živé a silné, aby jí nepravost vytýkalo. Ubohá neví a nechce věděti o hříchu. Málo zná Boha. Nikdy se Mu nenaučila sloužiti. Nevinnosti své si neváží. Láska požaduje, aby ji v šanc vydala svému milci. Jiné lásky ona nezná. Jináč neví, jak by ji dokázala a jak by se víc oblažila. Žiti s Bedřichem jest jí milou úlohou.

V továrně brzy vyskoumali poměr nové hospodyně k pánu, ale jak to obyčejně bývá, neosmělil se nikdo, projevit nad tím svou nelibost. Ano pochlebníci toho hleděli použití lichotice se k Rosalii a chválu a čest jí vzdávající, aby se za ně u pána přimluvila. Prosadila u něho všecko. Cho-

díla do jeho pokojů, bydlela v nich jako doma, vozila, procházela se s ním, byla paní v domě, každý ji musel poslouchat, co řekla, platilo, co učinila, bylo dobré. K penězům jeho měla svobodný přístup, vzala si, co potřebovala a užila toho i k svému vlastnímu prospěchu. Chtěl, aby se strojila a nic mu nebylo drahé, jen když jí to slušelo. Již byla bohatá na zásoby v šatech a ozdobách, on jí pořád jednal a kupoval nové, mazle se s ní, kochaje se v její kráse, uzdu pouštěje všem náruživostem.

Jak dlouho to ale bude trvati, nepřipustil si na mysl jeden ani druhý. Jí se zdálo, že to nemůže mít konce; on to ponechal náhodě, až ta to rozhodne.

(Pokračování.)

Dívka u kapličky v zimě.

Musím Tě dřív pozdraviti,
Ještě jednou Tebe zřít;
Děťátko Tvé políbíti —
Pak chci teprv domů jít.

Ráda bych Ti něco dala,
Matinko má přemilá!
V letě kvítka jsem trhala,
Věncem Tebe krásčila;

Nyní sněhu rubáš kryje
Všechna kvítka v údolí;
Čím Tě v zimě, ó Marie,
Ruka moje ozdobí? —

Či bez dárku dítko Tvoje
Spad od Tebe dnes má jít?
Přijmi aspoň srdce moje,
Nechci já je více mít!

Nasázej v ně, drabá Máti,
Krásných, vonných květinok.
By v něm ráčil přebývati
Co zahrádník — Ježíšek.

V předu tichou vsaď fialku,
Pokory to znamení;
Fialka jen kvete chvílku —
Pokoru čas nezmění. —

Místo plotu sázej růží
Vonných, Panno, krásný skvost;
Růže značí lásku Boží —
Stud panenský — nevinnost.

Lilie však sněhobílá
Stůj hned srdce u vchodu;
Bez skvrny bych zachránila
Duše svojí čistotu. —

Abych nad křehkostí lkála,
Pěstuj tam též slzičky;
Vůli Boží bych konala,
Poměňky a zvonečky ....

Ještě jiné vonné kvítí
Vsaď, Matičko, v srdce mé:
Aby mohli radost míti
Nebeští též andělé. —

Kéžby srdce moje bylo
Zahrádka vždy zelená,
Aby jenom Kristu žilo
A pak Tobě, — Matko má! —
K. J. Neumann.

D o p i s y.

Z Prahy 24. února 1864.

[Misie u sv. Štěpána.]

V sobotu, dne 20. února o 4. hodině odpolední započala sv. misie ve farním chrámu Páně sv.-Štěpánském na Novém městě v Praze. Důst. pan farář a Novoměstský školdozorec Ignac Řivnáč konal s asistencí slavné vyzvání Ducha sv., pak po zpěvu „Svatý“ udělil požehnání a konečně konal řeč od oltáře, v níž v krátkosti užitečnost sv. misie dovodil a osadu svou na 14 dní velebným pánům misionářům z Karlova (jsouť kněží z řádu nejsv. Vykupitele: P. Antonín Mastalíř rektor, P. Václ. Göldner, bývalý farář, nyní na sv. Hoře, P. Antonín Roller a P. Jiří Kotyza) k obnovení duchovnímu skrze kázání a udělování svatých svátostí pokání a oltářní odevzdal. Hned na to vstoupil kněz Roller na kazatelnu a měl první kázání v němž účel, užitek a potřebnost sv. misie výborně vysvětlil a spolu oznámil, že po čtrnáct dní vždy ráno po šesté mši svaté a v pět hodin odpoledne budou krátká a pak o půl šesté velká kázání. V neděli ráno P. Mastalíř vysvětloval pravidla křesťanského života, čili denní pořádek křesťana, a promluvil též o slovu Božím. V 9 hodin měl p. Göldner velké kázání o víře, že nelze se libiti Bohu bez víry vůbec, a bez katolické víry zvláště. — Odpoledne započal p. Kotyza poučování o svátosti pokání, v kterémž na každý den pokračuje a za té půl hodiny vždy jednu pravdu této svátosti se týkající pochopitelně vysvětluje. Po té konal velké kázání p. Roller o povolání člověka, jímž posluchačové důkladně poučeni byli, že jsme všickni stvořeni k službě Boží a spasení duší svých. V pondělí ráno poučoval řečí neličenou ale v pravdě jadrnou p. Göldner shromáždění o ceně lidské duše, tak že učení i neučení důstojnost člověka, kteráž z duše jeho plyne, oceniti

mohli, kteroužto pravdu slovy Spasitele našeho: „Co platno člověku, byt i celý svět získal, ale na duši své škodu trpěl“ vysvětloval a odůvodňoval. — Odpoledne po malém výkladu p. Kotyzy o pokání měl p. Mastalír dojemné kázání o smrtelném hříchu, v němž dovozoval, že smrtelný hřích jest neposlušnost, nevděčnost ba pohrdání Pánem Bohem a příčina přehorkeho utrpení Pána našeho Ježíše Krista. Kázání toto dobrými příklady a dobře volenými slovy Písma sv. protkané proráželo srdce i ledví. V přeplněném chrámu Páně po celou hodinu neodvážil se nikdo ani zakašlati. — V úterý ráno vykládal p. Mastalír opět pravidla křesťanského života, a odpoledne po rozjímání o svátosti pokání měl p. Roller kázání o smrti, kteréž svým obsahem a příjemnou přednáškou dojem spasitelný činilo. V pondělí a v úterý připravoval týž velebný kněz školní mládež zdejší k přijetí sv. svátosti, kteráž ovšem podrobné přípravy k tomu účelu již dříve ve škole byla nabyta, a ve středu započala sv. zpověď dívek dopoledne, a hochů odpoledne. Ve čtvrtek ráno přijdou k sv. přijímání; odpoledne téhož dne bude zpověď ostatní školní mládeže. Děkujeme Bohu z toho srdce, že slovo Boží se hlásá posluchačstvu přehojnému, i těšíme se tou sladkou nadějí, že mimořádná tato pobožnost spasitelné ponese ovoce. H.

V Kondrovičích 15. února 1864.
[Obrazy křížové cesty.]

Včera, v první neděli postní světla se v zdejším chrámu Páně při velmi četném shromáždění nábožných nová „křížová cesta“, kterouž daroval našemu kostelu osvěcený patron, vysoce urozený pan hrabě Jan z Harrachů. Čtrnáct pěkných obrazů v pozlacených rámcích okrašluje velebný stánek Boží a povzbuzuje věřících ku pobožnému rozjímání utrpení a umučení našeho Spasitele; zvláště pak vybízí chudé osadníky, aby kříž svůj, kříž chudoby nesli z lásky ku Pánu a Bohu svému tiše a trpělivě, beze všeho reptání, aby nebažice po užívání světských rozkoší byli živi vespolek pokojně a pobožně. Když nám ctihodný otec kvardian kláštera kapucinského z Nového Kolína v dojímavé řeči byl vyložil, „kdo trpěl za nás a proč trpěl“, posvětil 14 zastavení křížové cesty dle řádu církevního. Při žehnání jednotlivých obrazů vykonával místní farář ponejprv pobožnost křížové cesty, po kteréž byla mše svatá sloužena, a ku konci propěvoval se Ambrožiánský chvalozpěv: „Tebe, Bože, chválíme.“ I nezapomněli jsme ve svých modlitbách na vznešeného dárce, jenž nám svou bohumilou štědrostí tuto pohnutlivou

slavnost připravil, která naše srdce hojným duchovním potěšením a vzděláním naplnila a bohda i budoucně naplní, kdykoli pobožnost křížové cesty konati budeme. V. H.

Z Chodovic u Hořic v únoru 1864.
[Opravy chrámův. Renan. Školy.]

V čísle 34. Blah. min. r. byly velmi potěšitelné zprávy z Hněvčevsi, kdež v chrámu Páně mnoho zvelebeno ke cti a chvále Boží, jakož i v Hořicích. Ačkoliv pan dopisovatel velmi chválil, předce ještě více chvály zasluhuje snaha ctihodného duchovenstva Hořického. Chci doplniti zprávu o zvelebování chrámů Páně ve vikariatu Hořickém. I v blízkých Jeričích snahou tamějšího duchovního pastýře mnoho se opravilo a okrášlilo, farníci Jeričtí milují okrasu domu Božího. V starožitném městě Miletíně, o kterém již Kralodvorský rukopis zmínku činí, lehl popelem dne 17. června 1846 kromě 104 domů a hospodářských stavení, chrám Páně, fara i škola. Teprv když r. 1852 Jeho Excel. nejdůst. p. biskup měl tam zavítati, byl chrám Páně patřičnou střechou pokryt, fara dostavena, ale věž o sobě postavená až posavade jest zříceninou, ačkoliv zvony ulité v Praze od zvonaře Bellmanna již přes 10 roků v zámku jsou uschovány. Nynější důst. p. farář Augustin Buchtele se svým p. kaplan. Václ. Pišlem učinili v kolatuře sbírku; a hle přispěním vys. uroz. patronky, hraběny z Thunů, paní na Miletíně, sešlo se přes 800 zl., za kteréž hlavní oltář „Zvěstování nejblah. P. Marie“ a kazatelna opraveny a pozlaceny byly. A nyní se koná sbírka na postavení a ozdobení stranních oltářů. Na jaro chystá se p. farář k stavení nové věže; (od r. 1846 zvoni se na kostele malým zvonkem.) Brzoli zeď hřbitovní asi na desíti místech porouchaná bude opravena, brzoli škola — od r. 1846 vyučuje se ve dvou hospodách — se postaví, brzoli hospodářské stavení střechou patřičnou — až posavade prkny — bude pokryto: budoucnost okáže. Též v Chomuticích z odkazu po tamějším osobním děkanovi p. Janu Matějkovi a přispěním důst. p. Jana Kleina, spirituala v semináři Kralohradeckém, a p. Jos. Kleina, kněze na odpočinutí, obou rodáků z Obory u Chomutic, jakož i značnou obětí nynějšího p. faráře Ant. Svobody byl chrám Páně od Kralohradeckého malíře Jana Klemence z části vymalován, a letošního roku se malba dokončí, pak zajisté bude chrám Páně Chomutický již dříve † p. děkanem Janem Matějkou kazatelnou a oltářem pozlaceným okrášlený stkvíti se slušně. — Tolikéž v Lanžově i v Petrovicích se mnoho na chrámech Páně opravuje a okrašluje. Konečně

i zde v *Chodovicích* se lonského roku nový oltář Panny Marie dostavěl, když dříve celý chrám od téhož malíře Klemence byl vymalován a nový hlavní oltář sv. Bartoloměje postaven, jakož i zcela nová kazatelna. Nový oltář P. Marie Pomocnice byl na den posvěcení chrámu Páně posvěcen. O slavnosti sv. Václava byly též dvě sochy sv. Josefa a sv. Jana Nepom. u silnice od Hořic k Jičínu vedoucí, postaveny. Bývalý Podhrázský mlynář Jan Bistřícký postavil totiž tyto dvě sochy u mlýna ve své zahradě r. 1802 a na zachování ustanovil jistinu 10 zl. — Pozdějším přistavením kulen a chlévů stalo se, že sochy stály nedaleko místa neslušného. Přišed tam za příčinou zaopatření nemocného, upozoroval jsem tuto neslušnost, i požádali jsme vys. důst. konsistoř o povolení k přenesení soch ze zahrady a sl. c. k. okr. úřad v Hořicích o svolení k postavení soch u silnice. Což když vše povoleno, byly obě sochy znova natřené tam postaveny. Před svěcením bylo kázání. Veliký zástup nejen farníků Chodovických, ale i z okolních farností byl přítomen na silnici.

I v našem okolí objevil se rouhavý spis Renanův. Kýmby páni spisovatelé, překladatelé a nakladatelé byli rozvážili, jak zle posloužejí tím hanebným spisem českému lidu, jak mnoho různic a svárů povstane v domácnostech, jak mnoho hádek ano i rvaček v hospodě. Neboť čtenář toho rouhavého spisu v společnosti vychvaluje Renana, a praví katolíci povstávají proti němu, hájíce svou víru. Jak nevděčně se chovají k českému duchovenstvu za jeho přičinění, za jeho veliké oběti, za jeho práce ve školách, za odbírání českých časopisů a kněh! V našem okolí rozšiřoval ten hanebný spis, za který česká literatura se stydět musí, a který v protestantských státech německých jest zapovězen — jistý člověk po všech obcích. Přišed do jedné osady, kde jsou horliví katolíci, a vychvaluje Renana, musel co nejrychleji utíkat, sic by byl něco nemilého utřil. Tento nevděčník nejvíce výdělku má od duchovenstva a učitelstva. Často přicházejí věrní osadníci na faru, ztěžující sobě na tu novou víru. Těžko jest pastýři duchovnímu odpovědět na otázku: proč se to dovoluje. Utrhání na cti se tresce, ale rouhání se Synu Božímu se beze trestu tiskne a rozšiřuje. Co nás očekává, jestli i náboženství lidu bude vyrváno? Ztratí mnoho, co bude ztratit-li i víru v Boha? A co mám souditi o tom ustavičném křičení o oddělení školy od Církve? Což pak ti páni nevědí, že Církev katolická až posud nejvíce na školy a učitele vynakládala. Uvedu na pří-

klad, co zdejší záduší dle fasy nové od r. 1861 far. učíteli a podučíteli platí: učitel užívá zdarma sedm korců zádušních polí, ze dvou korců záduší i kontribuci platí, dále dostává ze zádušního lesa: sedm sáhů dříví polenového, jeden sáh vršků, dva sáhy pařežů, půl druhé kopy otypek; záduší platí učíteli od dělání, řezání a přivažení dříví domů; pak za službu kostelní učíteli i podučíteli, což vše páčím úhrnem na 264 zl., nepočítaje odměny při pohřbech a svatbách za službu na kůru.*) Tyto příjmy by odpadly, kdyby škola měla býti od Církve odloučena; kdoby je nahradil učitelům? Nyni ačkoliv jsou přisná a krásná nařízení, stěží obdrží učitel svůj sobotales, musí mnohdy i půl roku čekati, a přijde-li voják na exekuci, spilají občané učíteli. Šťastný učitel, který pozemky buď od záduší neb od obce má, má chléb, a co potřebuje pro svou rodinu, kdežto jen na peníze odkázaný učitel ani za peníze to vše na vesnici nedostane, nýbrž z města musí si zaopatřiti.

Nežádejte od učitele, by ustavičně jen vyučoval a četl časopisy a knihy. Jestliť člověk a unaven jsa kde na vesnici má vyražení hledati, snad v krémě? Každý takový vesnické krémy navštěvující učitel špatně pochodí; zdalíž se lépe nezotaví, když po práci své malé hospodářství si obejde a obstará? Nemním, že by se tím školní vyučování zanedbalo; neboť který učitel jest nedbalý, ten i bez pole a hospodářství školu zanedbá. — Chvalitebné jest v novinách a časopisech volání o zvýšení platů učitelům, ale odkud vzíti peníze? Občané, rolníci bědují, že při nynější laci obilí daně s velikou těžkostí odvádějí, což kdyby měli v některé farnosti, jako jest naše, počítající 1700 duší, tisíc zlatých a více na dva učitele sebrati! Odkud v hornatých krajinách, kde jsou jenom domkáři, tkadlci, by se sešel plat učíteli bez přispění církevních záduší? Na nás kaplany a faráře jen čtyřmi sty placené málo zpomínají, novináři a sněmovníci nevolají, že malý plat máme; naopak mnohý se domnívá, že oplýváme bohatstvím. Já byl skoro 15 let kaplanem v horách, maje ročního platu 80 zl. viden. čís. čili 32 zl. na stříbre; ostatní láska osadníků a dobročinnost p. faráře dodala. Ale dobročinnost osadníků ochabuje, a p. faráři výkupem a jinými příčinami též jsou na příjmech velmi ztenčeni. Odkud má ubohý kaplan v horách, kdež sám farář jen 420 zl. má, vzíti na

*) Patron dává 6 měric obilí, půl sudu piva a 16 sáhů dříví, a opravuje školní stavení sám na své útraty bez přispění přiskolených obcí.

šatstvo, knihy, odkud přispívati k dobrým účelům, kteréžto sbírky téměř každého téhodne nás docházejí?—Odkud toulavým žebrákům almužnu podati! Dříve přišel žebrák a prosil a almužnu, nyní si poroučí. Některý chce peníze, jiný zase potravu, namítaje: co si za krejcar mohu koupiti? Nemravnost, nevázanost a marnotratnictví se rozmáhají, víra mizí, kázeň hyne. Čím to? Jedna z mnohých příčin jest nesvěcení duň nedělních a svátečních. V neděli obchodníci nakládají na vozy zboží, v neděli se nejvíce úraduje, atd. Jos. Sehnal.

Kronika.

Z Prahy. Jest obyčej, že veškerí kardinálové posílají sobě vespolek, jakož i sv. Otcí a všem katolickým mocnárům blahopřání k vávočním svátkům a k novému roku. Čině to k letošnímu novému roku, zmínil se J. Emin. nejd. náš vrchní pastýř o některých radostných udalostech leta minulého, podotknul v listu svém k sv. Otcí o naší slavné oktávě Cyrillo-Methodějské, o pouti Velehradské, o své cestě do Tridentu k tristaleté památce nkončeného tam sněmu církevního, o slavném posvěcení chrámu Cyrillo-Methodějského v Karlíně, jakož i o konané diecéšní synodě. Sv. Otec dal odpověď listem latinským v následující smysl:

Milovanému Synu Našemu Bedřichovi S. Ř. C. kardinálovi knězi Schwarzenbergovi, arcibiskupu Pražskému.

Milovaný Synu Náš, pozdravení a apoštolské pozhnání. Výtečná Tvoje k Nám láska a oddanost v plné míře jeví se v psaní, kteréž jsi Nám k výroční slavnosti Narození Páně a k příchodu nového roku poslal. Přemilé bylo, co jsi Nám zbožně a upřímně na Bohu přál, neboť víme, že to pocházelo z výborné Tvé zbožnosti a obzvláštní k Nám lásky. Nemaleé zajisté potěchy nabylí jsme z tohoto osvědčení ducha Tvého v tomtoездеjším hoři, jímžto skličeni jsme pro těžké rány přicházející na křesťanský svět. Vzdávajíce Tobě, jakož sluší, mnohé díky, na vzájem prosíme Boha nejvyššího a nejdobrotivějšího pokorně a vroucně, aby Tobě, Milý Synu Náš, všeho dobra a blaha udělil, i aby v hojnosti Božské své milosti vezdy stál při Tobě, aby jsi za těchto žalostných časů neustál s rostoucí horlivostí a zmužilostí neohroženě zastávati věc Boží a jeho svaté Církve, i o blaho svěřených Tobě věřících pečovati a jich před tolika nešlechetrnými úklady, bludy a nájezdy protivníkův obhajovati. S neménším zajisté potěšením seznali jsme z tohotož listu Tvého, jakou radostí v Pánu jsi minulého roku oplýval z rozličných příčin. Neb toho roku byla Tebou svolána a od-

bývána diecéšní synoda, a slavnost ss. Cyrilla a Methoděje v té též diecéši slavnostním způsobem spolu slavena, za kteréž časů věřící u velikém množství a nábožně k svátosti pokání a nejsvětější Svátosti oltářní přistupovali pro získání plnomocných odpustků. Nad to převelikou byl jsi zahrnut radostí, moha i tutěž slavnost, pozván od arcibiskupa Olomouckého, (na Velehradě) konati, i na památku těchže světců Cyrilla a Methoděje na předměstí města Prahy (v Karlíně) nový chrám posvětití a mimo to téhož leta býti na slavnosti v městě Tridentě konané u přítomnosti přemnohých vrchních pastýřů k obnovení památky sv. sněmu Tridentského v tomže městě konaného. Což vše ovšem muselo nábožnou mysl Tvou naplniti duchovní radostí. Již pak budiž ujištěn o té obzvláštní přízni, kterouž Tě v Pánu objímáme. Bezpečným jejím závdavkem budiž apoštolské pozhnání, kteréž z plnosti srdce dáváme v lásce Tobě samému, Milený Synu Náš, i všechněm duchovním i světským věřícím Tvé péči svěřeným.

Dáno v Římě u sv. Petra, dne 14. ledna r. 1864. Papežství Našeho roku osmnáctého. Pius P. IX.

— Městský sněm království Českého svolán jest cisařem pánem ke dni 2. března do Prahy.

— *Misie* u sv. Štěpána na Novém městě, kdež účastenství jest hojné, bude ukončena 5. března. V týž den započne pak tolikéž česká misie v hlavním chrámu Páně Týnském a zároveň německá ve farním chrámu u Panny Marie Vítězné (čili u Karmelitánů) na Malé straně, a na hod Boží velikonoční u Křížovníků.

— Chrám Páně na Vyšehradě darovala paní Svobodová, vlastnice domu, 980 zl. na obrazy křížové cesty.

— V kníž. arcib. konviktu jest letos 59 chovanců. V prvním běhu letošního roku školního dáno jest na c. k. gymnasiu Novoměstském 29 chovancům konviktu vysvědčení I. třídy s vyznamenáním. V pěti třídách téhož gymnasia zaujalí chovancové místo první, místa od 2—10 přisouzeno 24 chovancům.

— Do Dědictví sv. Prokopa přistoupili: vpp. Rafael Rathouský, kněz ř. premonstr. na Strahově; Josef Rathouský, klerik ř. Melitského v Praze; Jos. Plašil, kapl. u sv. Kiliana; Bedřich hrabě Sylva-Tarouca, kněz církevní na Moravě; Julius Šmatera, kapl. v Křižanově na Mor.; Jos. Šnep, farář v Tuchoměřicích; Vojtěch Hašek, Michael Pavel a Vojtěch Schneider, klerikové ř. cisterc. v Oseku, stud. bohosloví v Inomostí (Innsburk); Jos. Hübl, farář v Kladrubech; Alois Albert, kapl. v Brtnici; Jan Vrzal, far. v Kněžicích na Mor.

Z Haliče. Sv. Otec poslal faráři v Smolni, knězi; jenž 100 let jest stár a 60 let farářem své osady, na jeho prosbu list vlastní rukou psaný, jímž mu uděluje apošt. pozhennání.

Literní oznamovatel.

— Tiskem a nákladem Karla Bellmanna v Praze vyšel: „*Život Pána našeho Ježíše Krista.*“ Sepsal Dr. Jan Ev. Bílý, farář na Moravě. S povolením nejdůst. kníž. arcibiskupské konsistoře. Sešit I. čítá stran 32 a ozdoben jest 10. dřevorytinami, jichžto bude 34 v celém díle, kteréž v 4—5 sešitech (po 40 kr.) měsícem březnem úplně vydáno bude. Za to, že neunavený p. spisovatel spojuje život Páně s životem Církve čili rokem církevním, jsme mu velice povděční. Zacházek do svatě země, na př. na str. 13. „Jaká je nyní v Betlémě památka Narození Páně“ zajisté nebudou čtenářové želeť. V poznámkách odráží drzé útoky a liché námítky. Co do formátu rovná se spis tento „*Bibli České*“, kteráž chvály hodnou práci vel. kněze řádu premonstr. v Teplé Jana Nep. Desoldy, učitele na c. k. gymnasiu v Plzni a tímž nákladem vychází. Této obrázkové „*Bible České*“ vydán sešit XXXIX., jenž v sobě zahrnuje slova Písma a jich stručný výklad I. listu k Korintským kap. 8. až po druhou kap. listu ku Kolossenským. Z toho patrno, že se obšírné dílo toto chýlí ku konci. Chválíme bedlivost p. pořadatele, jenž sebe menší místečko pod čarou dobrým výkladem vyplňuje. — Tamtéž vychází „*Legenda* čili čtení o milých *Svatých Božích*.“ Dle nejnovějších pramenů vnově vzdělal Dr. Jan Ev. Bílý, farář na Moravě. S dřevorytinami. Sešit *čtrnáctý*. Obsahuje životy Svatých, jichžto památka se v Církvi koná od 24. srpna (sv. Bartoloměje) — do 12. září.

— V Brně budou vycházeti dva nové časopisy: „Zábavné večery“ beletristický časopis, pořádáním, nákladem i tiskem Viléma Foustky, a „Škola mateřská“, prostonárodní vychovatelský časopis pro rodiče a pěstouny, jehož redaktorem i nakladatelem bude Frant. Vác. Urbánek.

— Schvalujeme životopis: „Anton Martin Slomšek, Fürstbischof von Lavant, dargestellt in seinem Leben und Wirken von Franz Kosar, f. b. Consistorialrath und Spiritual im fürstbisch. Seminar. Marburg 1863.“ Stran 326 s podobiznou bisk. Slomška. Cena 1 zl. 60 kr. r. č.

— „Slovesnost“ č. 3. přináší tuto zprávu: Od nového roku přibyl Rusinům rakouským nový, čtvrtý časopis, duchovenská „*Blahověst*“, která vychází v Kolomeji. — Jiný časopis tomu odporuje.

— Pedagogického časopisu „Škola a život“ s přílohou „Štěpnice“ vydán jest dne 17. února svazek 2.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Pech*, farář v Předměřicích, a
- p. Josef *Vorel*, farář ve Zdicích, obdrželi expositorium canoniale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Pavla*, farář na Krásné Hoře, za probůsta do Roudnice;
- p. Josef *Macháček*, za administrátora do Krásné Hory;
- p. Augustin *Fischer*, kaplan v Dějšíně, za katechetu na české hlavní škole v Plzni.

Uprázdňené místo:

Krásná Hora, fara patron. p. Maurice knížete z Lobkoviců, od 16. února.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Hák*, jubil. kněz a farář v Králově Městci, dne 9. února, (nar. v Lomnici dne 8. dubna 1788, kněz od 22. srpna 1810).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Srdínko*, farář v Solopiskách, jmenován bisk. vik. sekretářem v okrese Kutnohorském;
- p. Jos. *Fejfar*, jubil. kněz, farář v Ratiboři, jmenován bisk. notářem;
- p. Jos. *Beran*, farář v Nebovidech, obdržel collare canonicorum;
- p. Alois *Němeček*, katech. na dívčí škole v klášteře ctih. panen sv. Voršuly v Kutné Hoře, obdržel farní synodalie;
- p. Václav *Vaněk*, kaplan v Zábři, též farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Ott*, admin. v Čihošti, za faráře tamtéž;
- p. Vinc. *Laštovička*, admin. v Ronově, za faráře do Vlkáně;
- p. Jos. *Zajíc*, kaplan v Proseči, za koop. do Nového Hradu (Neuschloss);
- p. Václav *Bier*, kaplan, za administrátora v Opatově (Abtsdorf).
- p. Frant. *Vohnout*, kaplan, za administrátora v Králově Městci.

Uprázdňené místo:

Králov Městec, (Königstadt) fara patron. hraběnky Cavriani. od 10. února do 23. března.

Listárna redakce.

Do Po. u N. B.: Práce neukonč. nepřijím. důkazy: „že Bůh jest“, nehodí se pro čten. naše.

P. F. U. v B.: Stalo se náhodou, neustávejte. — Co činiti, nedojde-li číslo reklamované? Pište nám, ale v čas, ne po roce.

p. K. B. C. Dodáno dnes, díky, příště.

K tomuto číslu přiložilo kněhkupectví B. Stýbla seznam spisů pro mládež.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. -Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte neděle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidně činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Neděle smrtelná.

V neděli smrtelnou započíná katolická církev tklivěji sobě připomínati umučení a smrt Páně, s nímž až do velikonoční neděle výhradně se obírá. Evangelium toho dne (u sv. Jana VIII, 46—59.) vypravuje, že Židé rouhající se Kristu Pánu Jej kamenovali: a tudíž věřícím počátek utrpení Ježíšových předkládá se, a sice jak vnitřního v duši, (skrže rouhání, jež snášel), tak i zevnitřního v těle (skrže kamenování). Od této neděle počínajíc vynechává se při mši svaté při Asperges me a v hodinách duchovních chvalorečení: „Sláva Otci i Synu i Duchu svatému atd.“ bychom rouhání a pohanění, jež Kristus Pán v době svatého umučení svého snášel, litostivě a skroušeně sobě připomínali. K tomu cíli představuje církev Ježíše věřícím (v epistole k Žid. IX, 11—16) co prostředníka nové smlouvy a biskupa, kterýž sebe samého obětoval nepoškozeného Bohu, aby krví svou vyčistil svědomí naše od skutků mrtvých. Církev svatá přikrývá dnes svaté kříže fialovou rouškou, dílem aby hluboký zármutek svůj nad trpícím Spasitelem jevila, dílem aby své věrné k tomu přiměla, by od dneška všecku pozornost svou na tento nástroj spasení svého obraceti počínali. Z toho ohledu předrahé ovoce utrpení Ježíšova líčí církev sv. v dnešní prefaci, kladouc knězi sloužícímu mši svatou v ústa tato slova: „V pravdě slušno a spra-

vedlivo, abychom Tobě vždy a všude díky vzdávali, věčný Bože, jenž jsi spasení rodu lidského na dřevě kříže uložil: aby odkud smrt počala se, odtud život zase povstal: a kdož na dřevě zvítězil, na dřevě opět byl překonán skrze Krista Pána našeho.“ Těmito vznešenými a nad míru vážnými slovy naznačuje katolická církev ono přetajemné řízení Božské moudrosti a lásky, jež se bylo při díle vykoupení našeho objevilo. Onat chce a žádá, aby věřící s ní velebili neskončenou moudrost Boží, kteráž k vykonání díla našeho vykoupení dřevo svatého kříže sobě za nástroj obrala. Duch svatý již v Příslovích (III, 18.) praví o moudrosti: „Dřevo života jest těm, kteříž by ji dosáhli, a kdoby ji měl, blahoslavený jest.“ Totéž říci se dá o kříži Páně: že stromem života jest těm, kteříž naň nábožnou myslí patří, a o něm dnem i nocí rozjímají.

Církev svatá v nastávajících dnech kříži svatému hlubokou činí poklonu, jemuž na počest v duchovních hodinách prozpěvuje takto:

Prapor Krista krále plaje,
Tajemství se kříže vlaje,
Kdežto Život smrt vzav na se
Smrtí dobyl život zase.

Strome krásný, přezádoucí,
Šarlatem se krále stkvoucí,
Dostal se ti osud blahý,
Že jsi nosil poklad drahý.

Vítej kříži, čáko jistá,
V tuto bolnou dobu Krista!

Rozplamení ctnost věrných synů,
V hříšných zahlad všechnu vinu. Atd.
(Hym. „Vexilla Regis.“)

I my v těchto dnech, zasvěcených památce umučení a smrti Páně, s Církví svatou klanějme se Tomu, jenž pro spasení naše na kříži trpěl a umřel. Říkejme často za den: „Klaníme se Tobě, Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě: jenž jsi skrze kříž svatý svět vykoupiti ráčil.“ Kdykoli do chrámu Páně k modlitbě a pobožnosti vstupovati budeme, pohledněmež vždy okem lítostivým na kříž svatý, ač rouškou zastřený, na ten prapor Krista krále, na ten krásný strom života, na nástroj spasení našeho: patřme na původ a dokonavatele víry, Ježíše. (Žid. 12, 2.) To patření na kříž Páně pohne nás k lítosti a naplní myslí naše svatými myšlenkami, bychom rozjímáním umučení Páně dnem i nocí se obírali a něco jiného neuměli, nežli Ježíše Krista, a to ukřižovaného.“ (I. Korint. II, 2.) J. B. Císař.

Sedmibolestná Rodička Boží.

(*Rozjímání postní.*)

VI. Probodení boku a sejmutí Těla Páně s kříže.

„Již mne nenazýváte Noemi, to jest krásnou, ale raději nazývejte mne Mara, to jest hořkou, neboť hořkostí mne velmi naplnil Všemohoucí.“ (Rut. 4, 20.)

Je velký pátek, třetí hodina odpolední. Pán Ježíš dotrpěl, nakloniv hlavy, vypustil ducha; ale Maria má déle trpěti. Po Golgotě rozestřela se čirá tma, slunce se zatmělo, země se třese, skály se pukají, hrobové vydávají mrtvé své. Židé, žoldnéři, katané, zástupy diváků poděšení zázraky těmito utíkají k Jerusalemu. Na Golgotě je ticho. Pod křížem stojí Maria s Janem, Magdalenou a jinými ženami, truchlí nad smrtí Syna svého. Lotr na pravici vzdychá, lká nad svým životem hříšným; lotr na levici trvá v zatvrzelosti své, jeho srdce se netklo, co viděl a slyšel. Nedaleko stojí římský setník, rozvažuje smrt Ježíšovu, zázraky ji provázející a praví: „Jistě Syn Boží byl tento.“ (Mat. 27, 54.) V Jerusalemě samém je živo, všude se činí přípravy k slavnosti velikonoční; beránek velikonoční se připravuje, nevědí, že ten pravý dnes obětován byl na Golgotě. Maria stojí

pod křížem, v duchu provází nejsvětější duši Syna svého k praotcům do předpekli, poroučí ji Otci nebeskému. Jako bych ji slyšel se modliti: „Ó Bože můj, Tvé spravedlnosti je zadost učiněno, oběť dokonána; Ó vy rány, drahé rány, raduji se, že vámi svět je vykoupen; vy budete na Těle Syna mého povždy útěchou těm, kdož se budou ve vás skrývati; mnozí vámi povzbuzeni budou milovati Boha nade všecko.“ Pán Ježíš skonal, ale smrti jeho nebyl učiněn konec bolestem Marie Panny; ona musí ještě na vlastní oči viděti, jak bude kopím bok jeho otevřen a Tělo Páně s kříže snato.

a) Matka Boží nemálo byla pečlivá o pohřeb Syna svého; vědělat z Písma svatého že „bude hrob jeho slavný“ (Is. 11, 10); však nicméně se obávala, aby od Židů nebylo Tělo Páně potupeno. Bylo přikázáno, aby mrtvoly na kříži neostaly přes noc, nýbrž aby téhož dne byly pochovány. Židé tedy žádali Piláta, aby dal těla ukřižovaných s křížů sníti a kdyby nebyli mrtví, kosti jim zlámati. Opět přichází několik katanů na Golgotu. Lotrové s Kristem ukřižovaní nebyli ještě mrtví, i přelámali hnáty jejich, aby dříve umřeli. Třeskot kostí, stenání umírajících s hrůzou slyšela Maria; při pomýšlení, že by totéž i Tělu Syna jejího učiniti mohli, třese se a volá, jak di sv. Alfons: „Můj Syn již umřel; ustaňtež Jeho urážeti, ustaňtež mne, matku ubohou mučiti.“ Ona prosí snažně katanů, jak praví sv. Bonaventura, aby Synu jejímu kosti nezpřeráželi; a tu jeden z vojáků otevřel bok jeho kopím, a hned vyšla krev a voda. (Jan 19, 34.) Při tomto bodnutí kříž se zatřásl, Maria a ostatní ženy bolestně zalkály. Srdce Ježíšovo bylo prokláno. Krev a voda vyšly z boku Páně. Jen něco málo krve bylo ještě v Těle Kristově, ale i tu chtěl za nás vyliti, bychom poznali nesmírnou lásku jeho. „Srdce Ježíšovo,“ píše sv. Bernard, „jest prokláno, bychom viditelnou ranou ránu neviditelné lásky poznali.“ Toto probodení způsobilo Marii bolest převelikou; kopí ono bylo mečem, o němž mluvil Simeon, řka: „A tvou vlastní duši pronikne meč.“ (Luk. 2, 35.) Nebyl to meč ocelový, nýbrž meč bolesti, který vedle slov s. Bernarda její poželhanou duši proklál v srdci Ježíšově, kdež ona bydlela.

Že se nejsvětější Panna obávala, aby tělo Synovo jinak ještě nebylo zohaveno, prosí Josefa Arimathejského, by o ně žádal Piláta. Josef chvátá k římskému vladaři, prosí, popisuje mu živé bolesti Matky Páně. Sv. Anselm tvrdí, že útrpnost s Matkou Ježíšovou Piláta pohnula vydati tělo Syna

jejího. Josef Arimathejský a Nikodém snímají Tělo Páně s úctou největší; nejprve snáli s hlavy trnovou korunu, pak hřeby vytáhli z nohou i z rukou. Pohledem na korunu a hřeby obnovily se v srdci Matky Boží bolesti, které Pán Ježíš již přetrpěl. Tělo Páně kladou na čisté plátno, nevím, zdali Ho Maria přijala s větší láskou čili bolesti. „Jak mnoho mečů bolesti,“ volá sv. Bonaventura; „proniklo srdce této sv. Matky, když ji Syn s kříže snátý byl položen do náručí!“ Dlouho dívá se Maria na mrtvého Syna svého, pak šepce: „Synu můj, můj Ježíši! Jaká to byla radost, když jsem Tě v Nazaretu počala, v Betlémě porodila; andělé zpívali, pastýřové i králové se Tobě klaněli; při Tvém narození noc se proměnila v den. Ale jaká jest bolest má dnes, vidělat jsem Tě umíratí na popravišti, dnes jsem Tě ztratila! Den dnešní v noc se proměnil, zhaslo slunce žití mého. Jerusaleme, světe, tak mi vracíš Syna mého? Můj Ježíš byl spanilý, ty mi Jej dáváš nazpět zraněného, usmrceného.“ U těla Syna svého stojí Maria pod křížem, pohlíží na jeho zsinalá ústa, na jeho zapadlé oči, na jeho zraněné tělo, na jeho ruce a nohy probodené. Jan objímá tělo svého Mistra, pláče na prsou, na kterých nedávno odpovídal; i Magdalena hoře lká, slzami omývá a vlasy vytírá rány Páně. O můj Ježíši, co z Tebe učinila láska k člověčenstvu! Na Těle Tvém není místa bez rány, a v srdci Matky není místa bez bolesti. O vy hřeby a trny, což jste mohly zranití světa Stvořitele? Ale, což pravím, ne vy, nýbrž hříchové, hříšníci usmrtili Pána Ježíše; kéž by pohlédli na to nejsvětější srdce, pro ně a jim otevřeno! Jak ráda byla by Maria s Ježíšem umřela! Sv. Bernard klade jí v ústa tato slova: „Synu můj, Ježíši, Ježíši, Synu můj! kdo mi dá, abych s Tebou a pro Tebe umřela, Synu můj, sladký Ježíši!“ Josef a Nikodém přistoupivše nesou tělo Páně ku hrobu.

Když ctné vdově Noemi oba synové umřeli, volala ve své osiřelosti: „Již mne nenazývejte Noemi, to jest krásnou, ale raději nazývejte mne Mara, to jest hořkou, neboť hořkosti mne velmi naplnil Všemohoucí.“ (Rut. 1, 20.) S větším právem mohla takto zvolati Matka bolestná, když ji Syna ukrutně umučeného vzali, aby Ho pohřbili. Toť ten šestý meč bolesti, jímž prokláno srdce Matky bolestné.

b) Příčinou této bolesti Matky Páně bylo potupené, zohavené, rozedrané Tělo Ježíšovo. Jakou ji dáme náhradu za utrpení toto? I naše tělo jest důstojné a vznešené, posvěcené vtělením Syna Božího, a přijímáním Těla Páně, jest chrám Ducha

svatého; Bůh je někdy vzkřísí a oslaví, aby s duší, jižto sloužilo za nástroj ctnosti, odměnu vzalo. Ctíme tedy tělo své; není cti hoden, kdo sám sebe necť. Držíme na uzdě tělesné žádosti, ostříhejme čistotu stavu svého, tím nejlépe oslavíme tělo své a se zalíbíme Marii a ji v bolesti této potěšíme. Čistota velmi jest Bohu milá. Písmo svaté praví: „O jak krásné jest čistotné plémě v stkvělosti: nesmrtelná jest zajisté památka jeho; neboť i u Boha známé jest i u lidí.“ (Moudr. 4, 1.) Že však tělo své vždy a všude s sebou máme, jest boj o zachování čistoty přečastý a bývá krutý. Sv. Augustin píše: „Mezi všemi boji nejtěžší jest boj o čistotu, nebo denně musíme bojovati a řídké je vítězství.“ Z té příčiny všech užíváme prostředků, jichž nám k zachování čistoty naše sv. náboženství poskytuje.

Modleme se, rozjímajme umučení Páně a poslední věci člověka. „A jakž jsem zvěděl,“ čteme v Písmě sv., „že nemohujinak býti zdrželivým, leč by mi to Bůh dal, — přistoupil jsem ku Pánu a prosil jsem Ho.“ (Moudr. 8, 21.) Jako voda oheň hasí, tak modlitba udusí oheň tělesných naruživostí. „Kdo se začne modlití,“ učí sv. Augustin, „přestane hřešiti, a kdo rozjímá Božského Spasitele umučení, jež z hříchů naše vtrpěl, nemůže hříchy páchat.“ V bouři tělesných žádostí utíkejme se k sv. kříži. Hle, Pán Ježíš pni na kříži, tělo jeho jest zraněno, a my bychom se chtěli chlipnosti oddati? Zpomeň sobě, duše křesťanská, v čas pokušení, že hříšná radost jen na okamžik trvá, ale věčný jest trest. Krásně mluví sv. Řehoř říka: „Okamžité jest, co těší, věčné, co mučí.“ Upomínka na smrt, soud, peklo, nebe posilní nás v boji s tělem jako silila sv. Pavla, jenž píše ku Korintským: „Tresci tělo své a v službu je podrobuji, abych snad, an jiným kážu, sám nebyl zavržen.“ (I. Kor. 9, 27.)

Postěmež se a držíme na uzdě své smysly. S nestřídmostí vilnost stoluje. Proto napomíná nás sv. Pavel: „Neopíjejte se vínem, v němž jest chlipnost.“ (Efes. 5, 18.) Sv. Augustin volá k nám: „Varujme se opilství, bychom neupadli do nečistoty.“ Postěme se, bychom čistoty srdce nepozbyli. „Ohnivě šipy pokušitele,“ dí sv. Jarolím, „musíme postem a bděním udusiti.“ — Spojíme s mrtvením těla i mrtvení smyslů. „Také je třeba,“ píše blahoslavený Ludvík z Granady, „bys zevnější smysly, zvláště zrak nebo oči, starostlivě opatroval, aby toho neviděly, což by nebezpečné jim býti mohlo.“ „Chraňte se,“ varuje nás sv. Augustin, „abyste neposkytli zbraně svému nepříteli. Držte na uzdě oči, uši své, panujte smyslům svým. Pozná-li naruživost,

že se marně namáhá, ničeho nenabude a nedobude, znenáhla se upokojí a utiší a nechá vás na pokoji.“ Staré přísloví dí: „Okno duše okno.“

Nečítejte oplzlých knih, varujte se zlých společností a vši příležitosti k hříchu. Jak nebezpečné jsou špatné knihy čistotě srdce! Náruživost jimi probuzená brzy podmaní sobě vůli tvou, a tak ji učiní malomocnou, že při nejbližší příležitosti se staneš její obětí. „Jed těchto knih,“ dí sv. Alfons Lig., „vniká tajně v duši tvou. Nejprve si podrobí rozum, pak nakazí vůli a posléze duši zasadí ránu smrtelnou.“ Sv. Bonaventura učí, že čtení špatných knih rodí marné myšlenky a pobožnost zapuzuje. — Nechoď do zlých společností, kde mnohý již pozbyl čistoty. Zalmista Páně praví: „S vyvoleným vyvolený budeš, a s převráceným převrácený budeš.“ (Zalm 17, 27.) Jedno nahnilé jablko nakazí mnoho zdravých. Zamilujeme sobě domácnost, varujeme se příležitostik hříchu! Sv. Filip Nerejský říkával, že v boji s tělesností jen bázlivi vítězí, ti totiž, kdož se dávají na útěk. Krásně píše sv. Jarolím k sv. panně Evstochium: „Dcero má! ty chodíš zlatem ozdobená, utíkej před lupičem.“ Čistota podobá se fialce, která kvete v úkrytu.

Přijímejme často sv. svátosti, ctěme Marii Pannu. Ve svátosti pokání bývají smyty všechny škvrny, jimiž poskvrněno bílé roucho, které nám na křtu sv. bylo uděleno; v svátosti oltární nabýváme síly proti všem nepřítelům bohumilé čistoty. „Připravil jsi,“ volá sv. David, „před obličejem mým stůl proti těm, kteříž sužují mne.“ (Zalm 22, 5.) Ty jsi, ó Pane Ježíši! připravil nám pokrm, jímžto silení zvítězíme nad nepřítelem čistoty. Jsouce bojovníci na tomto světě, přijímejme často Tělo Páně, a naše bude vítězství. — Ctěme vroucně Rodičku Boží; kdo se k ní utíká, o její mocnou přimluvu v boji s tělem žádá, zachová čistotu srdce. Maria přemnohým pomohla přimluvou svou v pokušeních, ona i nám pomůže, když její nepoškvrněné panenství ctíti a ji vzývat budeme v zápasu s tělesnými žádostmi.

Křtane milý! nehanob nikdy hříchem těla svého, zvláště hříchem nečistoty. Zachovej čistotu stavu svého, uživej prostředků tuto uvedených, tím nejlepším dáš náhradu Matce Páně za bolest její. (Dokonč.)

Tma a světlo.

Mlha válčí s větlem stále — k době skoro poslední, — však tu temnost nenadále — mizí, — kol se rozední. — Tak i pravda, světlo Boží, — s mraky bludů bojuje: — vezdy ale nebes zboží — z vítězství se raduje. — J. Ř.

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

VI.

Bedřich nebezpečně onemocněl, a Rosalie sloužila mu pečlivě a ochotně. Seděla u lůžka jeho ve dne v noci a když bylo nejhůř, ubytovala se do továrny jeho matka a sama nad ním bděla. Na počátku se tomu nemohla dost vynadiviti, že pouhá služka tak vřelý podíl bere na pánu a teprv, když viděla, jak o něj pláče, jak nařiká, jak se třese, přibýlo-li mu bolesti, stala se pozornou a víc si jí všímala.

Věru, nechová se k němu jako k pánu. Často jí vyklouzlo z úst slovo „Bedřichu.“ Je k němu příliš důvěrná, nic se ho neštítí, jedná s ním skoro jako žena s mužem. On ji jmenuje svou milou Rosalií, chce, aby pořád u něho byla, drží se s ní za ruku, matku nerad vidí. Ano posílá ji domů, je mu obtížná, překáží jim, ve všem dává přednost hospodyně.

Musí se přesvědčiti, co je k sobě tak nakloňuje, a vyptává se domácích, jestli o nich nic nevědí. Jeden žaluje víc než druhý a ti, jenž ze známosti jejich nejvíce kořistili podporující ji, nyní nejvíce ji odsuzují. Všecko vyjevili matce, aby přičeň její si pojistili. Snad se jim za to odmění, a kdyby mladý pán umřel, propůjčí jim svou ochranu.

Paní Větrovská z věcí, co slyšela, převelmi se horšila a promluvila se synem, aby od Rosalie ho odvrátila. Nezapíral svého provinění, ale nekladl na ně váhy přílišné zastáváje, že takových poklesků více mladých i starých lidí se dopouští. On ostatně Rosalii ničím není povinen a neváže se na ni, a přetrhne-li matka spolek s ní, také se s tím spokojí.

Matka nyní obrátila se na Rosalii a zapověděla jí hlásiti se k mladému pánu.

Nechtěla poslechnouti a pravila, že ona nikdy a ničím se od něho nedá odloučiti.

„On se odlučuje od tebe,“ oznámila jí paní.

Nevěřila tomu. Miluje ji jako ona jeho a byl by nešlechtník, kdyby ji puostil.

„Co na něm žádáš?“ tázala se paní Větrovská.

Rosalie to sama nevěděla a neodpověděla jí leč že je její.

„Snad nemyslíš, že si tě vezme za manželku?“

„Učiní to, kdybyste mne od něho moci odtrhovali.“

„Jsi na omylu. Takového úmyslu on nikdy neměl. Byla jsi mu pouhým vyražením. Nyní je mezi vámi po všem.“

Zarazila se nad tím, odporovala a vzdorovala. Bedřich není takový, jak milostpaní povídá. Půjde k němu a požádá ho, aby se jí zastal. Zajisté ji zůstane věrný. Vyzná to i před matkou.

Nechtěla ji k němu pustiti jistě, že by to bylo marné. Ale vyrovná se s ním, dá jí náhradu, opatří novou službu, ponechá věci, co od Bedřicha má, postará se o ní, bude-li povolná.

Opovrhla vším. Nestojí o jejích peníze, vrátí jim dary, co obdržela, vytrvá u Bedřicha a nepůjde jinam, ať se jim to líbí nebo nelíbí.

Mluvila jako šílená a naříkala, že ji chtějí oklamati. Však Bedřich jí neudělá krivdy, on jí neošidí. Proto jen na něho spolehá.

Paní Větrovská Bedřicha odevzdala sluhům a těm nařídila, aby Rosalii nedovolili k němu přístupu. Jeden ustavičně byl v předsíni odbýváje ji, kdykoliv přišla. Nakládali s ní přísně a hrubě, dělajíce si z ní posměch. Dříve se jí klonili, ji z daleka pozdravovali, ji si předcházeli a kdo proti ní něco řekl, učinil to zajisté jen po straně. Nyní všecka sláva její pojednou pominula, sypali jí nezdvořáctví do očí, pronásledovali ji potupnými pohledy, protivovali se jí, jednali s ní jako s ohavnou a studuprázdnou ošemetnicí.

Snesla to všecko trpělivě čekajíc, až se Bedřich uzdraví, až jí dopomůže k právu, jak to nazývala, až se s ním na vždy spojí. Její náhledy byly tak pokažené a pomíchané, že neváhala modliti se k Bohu, aby jí ho zachoval. Klekala na kolena, chodila do kostela, před obrazem Matky Boží vykonávala svou pobožnost. Nejsvětější Panna jí měla pomoci, aby jí hřích

nebyl učiněn nemožným; nad ní se měla smilovati, aby jí nebyl odňat člověk, s nímž v ohyzně nepravosti chtěla dále žiti.

V noci často jako duch bloudila po chodbách, naslouchala u dveří nemocného, chytala každý jeho vzdech, sedala na zemi a tam třebas až do rána skrývala a skrčovala se, zármutkem, úzkostí, zoufalstvím a zimou se třesouc. Ve dne zastavovala na schodech lékaře prosíc, aby jí pověděl, jak se mladému pánu vede; to samé vyvídala i na služebnicích a pak buďto truchlila anebo se radovala podle toho jaké obdržela zprávy: zlé nebo dobré.

Paní Větrovská celý ten čas bydlela v továrně a neopouštěla ji sama vedouc hospodářství. Rosalie nedělala skoro nic a když chtěli, aby šla pryč, protivila se a nešla. Vypuzovati ji násilně nesměli bojíce se pohoršení, a paní odkládala, až ji Bedřich sám z domu vypoví.

Běda, vyzradilo se, a matka o tom získala jistoty, že Rosalie se nachází v jiném stavu. Lekla se toho a připravovala syna, aby to zprostředkoval. Jí by se to nepovedlo, on sám musí zameziti hanbu.

Slyšel takovou novinu nerad a opravdu ho proti Rosalii zatvrdila. Nemoc potlačila jeho náruživosti, Rosalie se mu stala odpornou, myšlenka na ni nemile se ho dotýkala. Netoužil již po ní, nechtěl ji ani viděti, protivilo se mu předpustiti ji k sobě. Zdraví se mu ponenáhlu vracelo, síly přibývalo, lékaři radili, aby navštívil lázně. Doprovodí ho matka, již se o tom mluví v továrně, i Rosalie se to dověděla. Musí se nyní k němu dostati. Zajisté ji vezme s sebou. Počká si naň, až ponejprv vyjde.

Však zavolali ji sami, matka i syn byli přítomni a oznámili, že ji více nepotřebují.

„Vy mne také zapuzujete?“ ptala se Bedřicha.

„Musí to tak být,“ řekl, „matka tomu chce, a já svoluji.“

„Dobrovolně?“

„Ano, dobrovolně.“

„Nikoliv,“ volala, „to není pravda, oni vás přemluvili, donutili; vy mne nemůžete a nesmíte zavrhnout!“

„Kdo by mi směl bránit?“ smál se.

„Což jste mne v skutku podváděl, mámil, šálil a já vám nebyla ničím leč nástrojem, hračkou, zúmyslnou zábavou?“

„Sama jste tomu chtěla.“

„O lásce ke mně nevíte již nic?“

„Ta mizí časem, měla jste to vědět.“

„V mém srdci by nikdy nebyla zahynula. Já vás milovala, ano miluji vás ještě ze vši síly a duše své. Vy jste byl tak hodný, tak dobrý ke mně. Nikdo mi nepřál, mne nechtěl, mne si nevážil. Tu jste se mi nabídl vy za přítele, ochrance, oblažil jste mne láskou. Nyní mne vrháte nazpátek do světa. Osud můj bude horší než byl. Nechci býti živa, nepřechkám toho. Učinite-li to, spáchal jste na mně vraždu. Však já vím, že mi vyhrožujete jen před matkou a prosím, abyste se mnou promluvil mezi čtyřma očima.“

Matka bez prodlení odešla a oni na-proti sobě stáli sami. Bedřich přetrhl mlčení a pravil: „Nemohu vám nic jiného říci, než co jste již slyšela.“

„Tedy v skutku chcete, abych vás opustila?“

„Chci.“

„A nemilujete mne více?“

„Nemohu.“

„Co pak jsem provinila?“

„O tom se mezi námi nejedná.“

„Musí se o tom jednat, já — se stanu matkou vašeho dítěte.“

„Je mi to již známo, zaopatřím vás, ale ke mně se již nesmíte hlásit.“

„Ó smilujte se, já si vezmu život, já bez vás býti nemohu.“

„Je mi líto,“ odpověděl chladně, a když se k němu blížila chtě se mu vrhnouti do náruči, ustoupil a odstrčil ji od sebe.

„Tedy mnou načisto opovrhujete?“ ptala se.

„Musím,“ řekl, „když si tak nerozumně počínáte.“

Děsila se jeho řeči. Nazývá nerozumem, co jindy za největší rozkoš pokládala a již se jí nechce ani dotknouti. Vytýkala mu, že s ní do smrti chtěl zůstatí spojen, a on se přiznal, že to byl nesmysl. Což s ní může vstoupiti do manželství?

„Proč byste nemohl?“ pravila a dala se do usedavého pláče.

„To jste byla velice zpozdlá,“ jistil, „jestli jste to očekávala, já vám to nikdy neslibil.“

„Držte tedy, co jste slíbil.“

„Což vám to bude jedno, když si oblíbím jinou dívku, když se ožením?“

„To nikoliv, ach, vy mne usmrcujete!“

„Nezbývá, leč abyste šla,“ určil pevně. „Zaplatím vám ženicha, chcete-li, abyste byla očištěna; pošlu vás do Prahy, dám vám peníze, založíte si jiné štěstí.“

Odvrátila se od něho a potácěla se ven. On zavřel pokoj a více se spolu neviděli.

Rosalie ve svém bytu dlouho ležela v mdlobách, ležela jako bez života a když se probudila, oblekla se do šatů, v nichž k paní Větrovské byla přišla a chtěla se vytráti z továrny. Však již bylo známo, co ji očekává, a vstoupila k ní paní Topičová, aby si ji domů odvedla. Poslali pro ni a zaplatili jí, aby si ji zase vzala k sobě; všechny útraty s ní jí vynahradi. Sluhové jí svázali věci a hned je odnášeli, a ona s Topičovou pryč odcházela. Všecken lid přiběhl podívat se ještě na ni, nescházel o úsměšků a pošklebků, potupy a hanby a trpký a tuhý soud se vykonával nad hříšnici.

Takové následky měla nepravost, již neohroženě páchala, a ačkoliv nebyla schopna poznání, předce přestoupení zákona Božího trestalo se na ní samo. Nedostatek víry, vlašnost v náboženství, špatné vychování, slabá mravní povaha přivedly ji tam, kde nyní byla. Jen slovo Páně by jí mohlo ještě pomoci a jestli to jí nikdo nebude hlásat, jestli se jí nikdo z křesťanské lásky a z milosrdenství neujme, je — ztracena.

Paní Topičová nebyla ta osoba, jenž by duši její byla dovedla osvětit a napravit a protiventství, co ji u ní potkalo, záhubu její zajisté urychlilo. Ženské v dílně její pracující uvítaly ji s opovržením, a ona sama nenávidíc ji jako ony jen ze ziskuchtivosti o ni dbala. Návrat její mezi ně jim zavalil příčinu snižiti a pokořiti ji. Chtěla se nad ně povznesti a nyní hluboko

vědlnici, tu v skrovné své jizbice, tam zas v přeplněné sedlské světnici náboženství vyučuje, a veškeré své síly Bohu a lidu věnuje, od světa zhusta zneuznáván, zapomenut, ba někdy i tupen, více by práva měl na jméno muže o vlast a blaho lidu zasloužilého než ten, který leccjakýms i jedovatým spiskem a překládáním cizopasné nevěry nevzdělává, nýbrž spíše boří, vyrývá náboženství, podkopává mravnost a rozsívá koukol nevěry, zpouřá, a jiných neřestí, blaho lidu nikoliv nepodporující.

Avšak, jak jsem se odchýlil od svého úmyslu! Chci oznámiti úmrtí a pohřeb sekretáře našeho stridnictví, veledůstojného pána Josefa Sturma, děkana Manetinského, a věnovati nesmrtelné památce jeho několik řádek. Ač kmet bezmála 72-letý, pracoval posud s bujarou silou na vinici Páně. V celku byl 48 let ve správě duchovní; na osadě Manetinské 41 let. Působení jeho nebudu líčiti; v to necht se uváže bližší některý pan spolubratr; myslím, že bude dosti řeknu-li, že byl horlivý dělník, přemnoho působil k blahu lidu a ku slávě Boží. Ač nebyl, vyjma tiskem vydanou jeho řeč při křtu Israelity p. Fišera, spisovatelem v světském toho slova smyslu, byl předce výtečník i v tomto oboru; na důkaz mohli bychom předložit velké svazky kázání, od jeho posvěcení až do posledního okamžiku bedlivě sepišovaných. Podivně mne to dojala, když mi doručil Manetinský p. kaplan Meleher kázání p. děkana, kteréž měl na neděli II. v postě, tak čistě napsané, jako by to byla práce některého aluma, uchystaná k posouzení pro pana představeného. Toto kázání přednesl na II. neděli v postě, mluvil téměř hodinu a tak dojemně, jakoby byl tušil, že je to poslední jeho řeč; rozplakal veškeré posluchačstvo, když podotkl, že tento postní čas bude pro něho a mnohé jiné snad posledním a s usazenými očima prosil, by neodmítali od sebe ruky Páně, jim všem ku smíření podávané. V dosloví podotknuto, že smrt naše, ať již blízká či daleká, ať náhlá aneb očekávaná, bude šťastná a lehká, zachováme-li nejdražší poklad: víru a zřídíme-li dle ní život. — Téhož dne brzo po kázání odebral se do odlehlé vesnice na křesťanské cvičení, kdež jednáje o přípravě k sv. zpovědi, pravil: Sousedé! jsem nejstarší z vás, mohu mluvit z dlouholeté zkušenosti, věrte tedy, že se obrácení hříšníka na smrtelné posteli zřídka podaří, pročež neodkládejte s pokáním; já vás dosti dlouho vyučoval, napomínal; vy mne přechkáte a snad brzo v hrob uložíte; nezapomeňte na poslední mou prosbu: „Obratť se k Bohu!“ — Úplně zdrav odjel v pon-

děli k svému věrnému spolubratru, p. vikáři do Rabštejna, jenž byl ochuravěl; ve středu sloužil mši sv. a po ní jal se psáti kázání na budoucí neděli (III. v postě); vypracoval, jak jsem v rukopise viděl, úvod a rozvrh, ba uchystal si již papír a napsal v čelo: „Kázání na neděli IV. v postě (dne 6. března) a text: „A naleznete odpočínutí duším vašim“ — to byla jeho poslední práce. K večeru téhož dne sevřen nenadále rheumatickými bolestmi, ulehl, a den na to skonal v rukou ctihodného pana kaplana. Smrt jeho byla náhlá a rychlá, byla lehká a šťastná! Když pak v pátek na úsvitě velkým zvonem se zvonilo, vybíhali lidé o nemoci milého duchovního pastýře ani nevědouce ku kostelu, by se pozeptali, co by to znamenalo — i stál tu každý leknutím a bolestí jako zkamenělý, a ač slyšeli kvilící hlas zvonu, a nejeden z vlastního přesvědčení to ztvrzoval: nechtěli věřit, a vše se hrnulo do děkanství, by se očitě přesvědčili o veliké té žalosti, která je byla potkala. Jako blesk rozlila se pověst po osadě, a bylo tu pláče, nejnak než jakoby do každého domu byl vkročil posel s návěstím: Děti, umřel vám otec! — V mnohých i vznešených rodinách byl tento den dnem postu a pláče. Jeho Excel. pan patron hrabě Lažanský, upřímný přítel zvěcnělého, musel ulehnouti; tak ho dojala zpráva o odchodu jeho otcovského přítele. Při pohřbu šeli se z blizka i zdáli Němci i Češi; a ač nerozuměl Němec dojímavé a tklivé řeči pohřební vel. p. faráře Persla, odchovance a věčného ctitele v Pánu zesnulého, věděl předce i Němec, co se děje, a hlasitým štkáním spolu s Čechem ulevoval velikému hoři. Bylo to nejjasnější svědectví, že milý pastýř duchovní byl všechněm všecko, — nebylo tu viděti různé národnosti. Pohřeb podobal se vjezdu vítězného avšak v boji smrti zachváceného vůdce. Bolesti jsa sklíčen kráčel šlechtný hrabě Lažanský, pán na Rabštejně, nedbaje daleké a špatné cesty se svou spanilomyslnou chotí za rakví na hřbitov, tu zrcadlil se hluboký žal v oku zbožné hraběcí patronky; tam se kněz zajíkal v modlitbě, nemoha udusiti vnitřního hnutí, tu si úředník utírá slzu; tu měšťan, tam rolník s pláčem se modlí růženec, tu hlasitě štká mládež, tam sepnuté ruce a usazené oko stařec k nebi zdvihá; zde kráčí zamyšlen a vzdychaje chudý, tam srdcelomným bédováním ulehčují sobě příbuzní; zde bplakává čeledín, dělník laskavého pána; nedivte se tomu — pochovávali jsme — kněze, duchovního pastýře!

Nejvyššího stupně dosáhla bolest, když se měla rakev spouštěti do krypty. Jsem

kněz, i vidám, jak se dívky ještě jednou hrnou k rakvi, by udělaly křížek otcí, než se země nad ním zavře. Tupitelové celibátu uvádějí proti němu i to, že kněz od nikoho neoželen a neoplakán ze světa odchází; ale byl bych jim přál viděti, když našeho nebožtíka kněze chtěli do lůna země spouštěti, jak všickni se hrnuli k rakvi a chtěli alespoň v rakvi naposled obejmout milého otce, neplakalo tu několik dítek, ale bezdětného kněze želelo tu hlasitě mnoho tisíc dětí jako vlastního otce; byl bych si přál viděti tu několik z toho cechu, jimž se povolání a působení kněze nepatrným ba i nepotřebným býti zdá, byl bych se jich otázel: Roní-li se tyto slzy mladých a starých, mužů i žen, bohatých a chudých vznešených a sprostých pro člověka nepotřebného, člena lidské společnosti neužitečného? — Tak se pochořává kněz! Ač nehlasá svět jeho skutky, ač v tichosti a skromnosti žil, památka jeho bude poženaná. Konečně myslím, že není třeba, abych všem účastníkům poděkoval; netřeba děkovati dětem a bratrům — že přišli doprovodit k hrobu otce, bratra — kněze.

H—s K.

Z Týnce nad Labem 28. února 1864.

[Obrázky ze smíšené osady.]

Bludu sourodná sestra jest náboženská nesnášlivost, a kdo lež zastává, jest nucen bráti si na pomoc hejno hrubých nadávek a bohaprázdného se rouhání. Jak jinak? S pravdou nevystačí, kdo jí nemá. Terčem tohoto bláta jest, to se rozumí — katol. církev. Věru, kdyby takovéto hany jakés váhy do sebe měly, dávno bychom již nedýchali. Takých hořkých, trpkých, kyselých, slovem vši možnou, jen žádnou kloudnou chuť nemajících pilulek se nám duchovním vesměs zvláště pak na smíšených osadách skoro den co den dostává předkem od ústavně dospělých občanů, jimžto „svoboda“ a „nevázanost“ jsou pojmy tožné. Těchto dvou slůvek kéžby si laskavě povšimli naši nekatoličtí bratři. Neboť podobné nepřilíš utěšené obrázky, jaký podal n. p. náš Blahověst v 18. čís. m. r. „z Oustí nad Orlicí“ skutečně ke cti neslouží. Čímli podobným mohu i já posloužiti. — Přifařená obec Kojická postavila si přede dvěma roky nový lité kříž, při němž se v prosebních dnech druhé zastavení odbývá. Do kamenného podstavku zadělán na plechu malovaný obraz patrona České vlasti, sv. Vojtěcha. Kříž stojí na obecní půdě nedaleko pole jednoho nekatolika. Po krátkém čase byl obraz ten poškrábán a zohaven. Rouhače nebylo lze vypátrati, až po roce vyšlo na jevo, že to

učinili dva katoličtí čeledínové návodem čili vlastně výhrůžkou svého hospodáře k tomu donucení jsouce, kterážto výhrůžka zněla asi v ten smysl, že mu tak dlouho domů nesmí a ničehož jisti nedostanou, dokud „toho . . . Vojtěcha nepoškrábou!“ Jaké rozčilení to mezi katolíky způsobilo, snadno se domyslíte. Soud to vyšetřuje. Co stalo v Kojicích, opakovalo se též v blízkých se Krakovanech s malou toliko změnou. Než k snadnějšímu porozumění celé události třeba mi tuto zabočiti.

V místě tomto, sídle to p. pastora, nekatolické obyvatelstvo ne-li počtem, zajisté majetkem má nad katolickým vrch. Problášená rovnoprávnost katolíků a nekatolíků pomohla těmto, nikoliv na nohy, na těch stáli bez úkoru se strany katolické již dávno pevně, ale — na koně. — Proti tomu nebylo by co namítati — jen škoda, že řečená rovnoprávnost mnohým toliko pod klobouk vjela o hlavu ani nezavadie. Vykládají si ji v ten rozum, že katolík i nekatolík i co do víry, a nejen, co se veřejného vyznání jejího dotýče, sobě rovni jsou. Že z toho mnohé nepřijemnosti povstávají, n. př. když nekatolík při křtu sv. katolické dítě mermomocí na rukou držeti chce, lze se snadno domyslíti. Nuže, by rovnoprávnost tuto osvědčili, usnesli se na vybídnutí svého duchovního na tom, vystavěti si evang. školu. Na blízku jsou tři školy, v místě samém též jedna, ale všechny jsou katolické. K nové této škole mají přivtěleny býti osady na hodinu vzdálené s cestou neschůdnou zvláště v zimě a pro chudé, chatrné ošacené dívky. To však pranic nevadí, škola stojí — a také se již vyučuje, ačkoliv svolení dosud dáno nebylo.

„Oni se starají o svou víru; my katolíci hajme svou. Oni staví školu; my si postavíme — kříž.“ Toť byl krátký rozsudek Krakovanských katolíků, většinou k chudíně patřících. A co vyřkli, vykonali. Uprostřed osady skví se nyní krásný pomník smrti Spasitelovy, svědek živé víry — sv. kříž. Výška dobře pozlacené litiny i s kamenným podstavkem obnáší přes 2 sáhy. Na mramorové desce čteš nápis: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ a pod tím známá slova Pavlova: (Gal. 6, 14.) „Chlubiti se budu v kříži Pána našeho J. K.“ Ku kříži přidělán obraz Matky Páně, jižto si katol. panny hned v den posvěcení krásným věncem přiozdobiti neopomenuly. Kříž stál 120 zl. r. č. ruční práce nepočítaje. Byl to radostný den, 11. říjen 1863 čili 20. neděle po sv. Duše. — Sotvy zahučel na Týnecké věži odpoledne veliký zvon se svými sousedy ohlašuje, že se průvod hnul, počal čilý bratříček jeho na Krakovanské vížce

stojí pod nimi. Styděly se za ni nemajíce s ní útrpnosti, nedajíce jí slova vlídného. Prály jí vesměs pád, jež předcházela pýcha, a mstily se jí za to, že jsouc u Větrovských si od nich dala sloužiti. Věci se pojednou změnily. Je zahozena, potupena, nešlechtnost její se potvrdila, a ony odřikají se její společnosti.

Topičová jí vykázala zvláštní pokoj, kde jako smyslů zbavená bezcitně a ztupěle před sebe hleděla. Dostavil se dělník z továrny, člověk surový a podával jí ruku k počestnému, jak pravil, manželství. Odbyla ho, a když jí Topičová oznámila, že u ní zůstatí nemůže, aby čest domu a obchodu jejího tím netrpěla, byla volná, že se vystěhuje.

Však kam?

Topičová věděla radu a navrhla, aby jela do Prahy, kde jí všecko obstarají.

Svolila. Najal se vůz, vše bylo vyjednáno, zapláceno, a ona odhodlaně nastoupila cestu. Nikdo se s ní neloučil, jí nežehnal, na shledanou s ní se netěšil. Nechali ji jeti a byli rádi, že je pryč a přáli si, aby se již nikdy nevrátila.

Kočí jí měl pod svou dohlídkou, staral se o ni, i v Praze ji chtěl dodati, kam mu poručili. Uplynul první, uplynul druhý den a v noci Rosalie — utekla. Zaběhla do lesů, pospíchala dál a dále, toulala se dva dny — s úmyslem, že si vezme život. Však vzíti si život, je věc přehrozná, poznala, cítila to a snad by ještě déle byla váhala a odkládala, kdyby jí náhodou nebyl našel — pan farář František Bartoloměj Jahoda.

Rosalie Mourkova to byla, jenž překvapena jsouc od něho skočila do vody, aby se utopila, a již on zachránil s pomocí a milostí Boží.

(Pokračování.)

Aforismy.

Když chladná srdce zvonů nás zvou do svatyně, nsmě my srdce víelá, láskou víelá tam!

Zlé žádosti jsou nájemníci, kteří zpustnouti nechávají příbytek ze záští k domácímu pánu.

Podpírejme se cestou života o kříž — onu berlu, kteráž sice těžká, ale za to spolehlivá a bezpečná jest, protože se nikdy nezlomí. J. K.

D o p i s y.

V Praze 2. března 1864.

[Misie u sv. Štěpána. Pokračování.]

Ve středu (24. ún.), čtvrtý den sv. misie byl ráno výklad o smrti hříšníka, pak dopoledne i odpoledne zpověď školní mládeže, k večeru o 1/6. výklad o zpytování svědomí, pak měl P. Roller kázání o soudu obecném, kteréž posluchače velebnou hrůzou a ošklihostí hříchů naplnilo. — Ve čtvrtek ráno bylo rozjímání o soukromém soudu duše člověka po smrti a v 8 hodin slavné sv. přijímání školní mládeže s řečí před sv. přijímáním i po něm. Odpoledne zpověď ostatní školní mládeže, pak výklad o lítosti a kázání o pekle, v němž P. Göldner vedle učení Církve sv. z Písma a svatých Otců dovodil, že peklo jest a jaké jsou tresty zavržencův. Každý, i kněz, jenž o věci této mnoho byl přemýšlel, musel vyznati, „ano, to jest učení Kristovo.“ Posluchači odcházeli zamýšlení a v duši hluboce pohnuti. — V pátek ráno bylo rozjímání o příkázáních církevních, a tímto dnem počala sv. zpověď dospělých, odpoledne po výkladu o dobrém předsevzetí měl P. Mastalír kázání o milosrdenství Božím. Řeč tato povzbuzovala duše předešlými úvahami ustrašené k důvěře v nejvyšší dobrotivého Otce nebeského, jenž ničádného, i sebe většího hříšníka nezamítá, nýbrž napraviti a spasiti chce. — V sobotu ráno bylo rozjímání o generální (životní) zpovědi, že jest užitečná i potřebná; odpoledne po výkladu o zpovědi a dosti učinění měl velké kázání P. Roller o šestém příkázání, vykládaje následky neblahé a záhubné, které hříchy proti tomuto příkázání, jež byl napřed co příkázání Boží odůvodnil, na jednotlivce, rodiny a celé člověčenstvo uvalují. — V neděli ráno bylo rozjímání o příležitosti k hříchu — dopolední velké kázání měl P. Mastalír, kteréž ku pokání vzbuzovalo, tak že každý toho přesvědčení dojiti mohl, že mu potřebí pokání. Odpoledne započaly výklady o sv. růženci a pak modlení se růžence. Kéžby nepřátelé sv. růžence všickni byli přítomni bývali, zajisté by ustali posmívati se věci svaté, Církvi schválené a spasitelné, ba stali by se v pravdě ctiteli sv. růžence, to jest ctiteli Pána Krista a Matky Boží. Kázání velké měl P. Roller o nejsvětější svátosti oltářní před posluchačstvem tak valným, že ač každý koutek chrámu naplněn byl, i dvěře oboje do korán otevřiti se musely, aby venku stojící slyšeti mohli. Kázání toto bývá při misích jako sluncem, v něm se rozhrívají duše láskou ku Kristu, té Božské mezi námi přebývající lásce, tak že když ku konci kázání kazatel ve jménu všech

koná odprošení nejsvětější Svátosti za všechny urážky, posluchači i hlasitým pláčem lítost svou na jevo dávají. Tak bylo i u sv. Štěpána. Při kázání tom byl hlavní oltář všemožně okrášlen a mnohými světly ozdoben, důst. p. farář s asistencí přítomen, velebná Svátost k počátku a na konec kázání vystavena, a na vyzvání kazatelovo dáno pak v tichosti s velebnou Svátostí požehnání. Litanie, kteréž každodenně po kázání bývají, tohoto dne se vypustily; a shromáždění hluboce dojata o 1/8 hodině domů se ubíralo. —

V pondělí ráno byl výklad o „pohoršení“, odpoledne po růženci kázání o nepřátelství, v kterémž P. Kotyza učení Spasitele našeho přítomným na srdce kladl, a rozličné výmluvy nesmířelivých krátce ale jadrně vyvrátil. — V úterý ráno bylo rozjímání o hříších, jichž se jazykem dopouštíme, odpoledne po růženci měl P. Mastalir kázání o sedmém přikázání Božím, o němž nejprv dovedl, že jest přikázání Boží, pak vyložil způsoby hříchů proti tomuto přikázání, konečně pojednal i o náhradě, které jest potřebí k dojití odpuštění hříchů těchto. Kázání toto poskytovalo příležitosti každému, kdo se byl ve svém životě proti 7. přikázání prohřešil dokonale poznati, zdali se hříchu svého již sprostil aneb snad posud k náhradě povinen jest. — Ve středu ráno bylo rozjímání o nábožném životě, odpoledne po růženci měl P. Göldner kázání o Rodičce Boží, v němž slovy Písma, sv. Otců a učením Církve dovedl, že Maria Panna jest Matka Boží a Matka naše. Kázání toto dýchalo vroucí láskou k Matce Boží a dojímalo srdce přítomných tak, že každý k vroucí lásce k Matce naší byl povzbuzen a svatou radostí unešen, že v duchu patřil krásu, moc a velebnost Matky Boží v nebesích. Spasitelný dojem došel svého vrchu, když kazatel ku konci odevzdával pod ochranu Rodičky Boží nejvyšší viditelnou hlavu sv. Církve, mnohými nátlaky stísňenou; vrchního pastýře arcidiecése, jenž zavedením misii mimo Prahu i v Praze mnohým duším připravil velikou radost i spasení; katolického císaře a krále našeho Františka Josefa, aby víru sv. katolickou stále hájil a blahobyť svých zemí rozhojňoval; též dobrotivého a nábožného císaře Ferdinanda, jenž v naší zlaté Praze u prostřed nás sídlí, aby svými dobrodiními po mnoha léta chudých potěšoval; dále veleb. p. faráře, jeho spolupracovníky, aby v horlivém pečování o spasení duší setrvali a jedenkrát na soudu říci mohli, Pane, tu jsou duše, které jsi nám svěřil, žádná z nich není ztracena, dále všechny rodiče osady zdejší, by dítky své šťastně ke cti a slávě

Boží a k spasení věčnému vychovali; všechny mládence a panny osady zdejší, by poklad panické čistoty bez úhony zachovali; i všechny dítky nevinné, aby roucho svatosti na křtu sv. obdržené bez porušení zachovaly, i celou osadu, konečně i sebe se svými řeholními spolubratry, aby kázice jiným sami zavržení nebyli. Když kazatel vyslovil „Amen“, bylo znamenatí, jak každý v srdci svém dojat vřele sobě žádal: „Dejž to nebeský Pán Bůh!“ Při kázání tom byl vel. p. farář s asistencí u oltáře slavně osvětleného přítomen, po ukončeném kázání zapěl „Magnificat“, nakuřoval oltář hlavní i Marianský, kterýž též po celé kázání valným počtem světél se stkvěl, mezi tím nábožný lid k hlasu varhan radostně zpíval libeznou píseň „Zpomeň, ó Kráľvno milá!“ Po modlitbě o Marii P. a k nejsv. Svátosti byla pobožnost dnešní požehnáním ukončena. Ubírající se domů lid zajisté dával za pravdu kazateli, jenž na počátku sv. misie žádal všech, by predsudky mimo sebe pustice nesoudili až po misii, pak že zajisté žádný křesťan mimořádnou a spasitelnou pobožnost tuto neodsoudí. H.

Z Královického vikariátu, 29. února 1864.
[Děkan Josef Sturm t.]

Kdybych chtěl následovat způsob světa, jímž on novinami ohlašá úmrtí proslulých a zasloužilých mužů: musel bych Vás dnes prositi, byste dal číslo 7. Blahověsta ověřit širokou černou obrubou, a na první stránce do černé obruby vytisknout jméno: P. Josef Sturm, a pod to napsal, že Církve Páně opět ztratila jednoho z věrných sluhů a udatných bojovníků. Avšak vím, že kdybyste vždy tak, jak já svrchu chtěl raditi, činil, kdykoliv na poslední stránce nám oznamujete: „V Pánu zesnuli“, časopis Váš zřídka mohl by vyjít bez černé obruby. Nechci se nikterak dotýkati mužů o vlast a národ zasloužilých, aniž mně přichází na mysl chtíti zmenšovat nesmrtelné zásluhy mnohých; nechť byli oni lékaři neb umělci, učitelové neb básníci, filologové či obchodníci, spisovatelé či jen řemeslníci a rolníci, jen když pracovali horlivě na vykázání jim roli a měli srdce přeplněné láskou k Bohu a k lidu, a s tímto úmyslem svěřenými jim hřivnami co nejsvědomitěji těžili, o Boha a blaho lidu zásluh sobě vydobyli: my želíme ztráty jejich a pokaždé se nás bolestně dotýká zpráva, že ubyl jeden neb druhý Bohu a lidu milý přítel. Však dáte mně ze pravdu, že mnohý kněz, který nezřídka v klopotných okolnostech postaven v horách žije, a tu půl dne ve škole mešká a hned zase v sněhu přes kopce k nemocnému spěchá, tu na kazatelně, tam v zpo-

podle kříže umístěný, statně odpovídá. Jakoby mu chuti dodávaly, zněly neustále rány z hmoždířů. Průvod se zvolna pohybuje pro veliký nával lidstva: v předu kráčí školní mládež se svým praporem modlíc se růženec, následuje bratrstvo živého růžence — celkem 14 růží majíc v prostřed sošku bl. P. Marie, jižto nese dvanáct bíle oděných družic; čestnou stráží jsou dvě růže: nejstarší a nejvážnější sousedé s hořící pochodní v jedné a s růžencem v druhé ruce, za nimi kráčí duchovenstvo, jeden z nich modle se růženec a konečně takorba nepřehledné množství lidu, pěje píseň o sv. kříži. Přidejte k tomu ještě plamenná slova na slovo vzatého kazatele, jenž pokazuje k tomu, kterak za našich dob stavi se pomníky smrtelníkům o lid nějaké zásluhy majícím: ohnivou výmluvností líčil pak zásluhu Boha a člověka Ježíše Krista nejen o ten neb onen národ, ale o všechny vesměs — a takovému Kristu Pánu patřícím pomníkem jest bez odporu — sv. kříž. — Že takovéto pádné důvody posluchačstvo, nekatoliky četně zastoupené, nášeti muselo, netřeba dokladati. Všem to předce nevonělo — důkazem toho druhého dne byl následující výstup.

Katolik s nekatolíkem sešli se na veřejném místě. — — Nekat. Co z toho máte sousede, že jste si tu „modlu“ postavili? Kat. „Cože to je?“ Nekat. „Modla.“ Kat. „Rekněte to ještě jednou!“ Nek. „Mo...“ Nedorekl; neboť v tom okamžení padla pěst na jeho šedivou hlavu, že se mžikem k zemi sklonil. — Výstup tento se též u soudu rozebírá. — Také simě bujni na nivách našich — pomlčím o tom, kde ho rozsívali a rozsívají. My zpovídáme každodenně hezký počet kajících, což nám opět, jako vloni, až po slavnost „Nejsv. Trojice Boží“ trvati bude. Všedního dne jsou lavice v chrámu Páně, zvláště v této sv. postní době plné.

Jan Dostál, kaplan.

Z Malína od Hor Kutných 28. února 1864.

[Chvála našich dopisovatelův a dítků.]

Díky Bohu, že máme v Čechách časopis, jenž vyhovuje přáním učence i neučeného, kněze i laika, jinocha, muže i starce, jsou-li katolici. Na „Blahověst“ těší se každý, komu blaho Církve katolické na srdci leží. Onť přináší nám milostné obrázky z luhův církevních, tu v způsobě rozjímání, tam povídky, tu písně, tu přátelských dopisů, v nichžto vypodobněno ovoce živé víry — účinná láska. Blahověstem rozmlouvá s námi i svatý Otec v Římě, i apoštolský kněz americký i mučenník Japonský i žebrák Irský, každý tu mluví dle svého způsobu ku vzdělání a útěše mnohých, a však

i k napravení mnohých. Známo zajisté, že v zahrádce Kristově tu a tam i hloží a bodláčí se vyskytá a na to ukazuje Blahověst k výstraze naší. On zve k útrpnosti, k modlitbám za nemocné a přináší spolu lék pro mnohé neduživce. Blahověst těší, povzbuzuje, kárá, tresce, zarmucuje; ale zarmucuje-li, zarmucuje zajisté se sv. Pavlem — k napravení. Kým i tento můj dopis z tohoto stanoviska posouzení dojde od těch, jichž se nejbliže týká.

Kráčel jsem onehdy po návrších jižně od kr. města Časlavi se rozprostírajících, a návštěvil mimo jiné i filialní chrám Páně v Pr., v kterém, jak mně bylo praveno, sedmkrát za rok služby Boží se konají. Co se stavby dotýče, jest chrám tento dosti vkusný i dosti prostranný, založený ke cti sv. Václava. Ale s úžasem patřil jsem na vnitřní jeho spoušť. V kročí-li do chrámu, objeví se ti hlavní oltář, smí-li ach! několik prken zbitých jako stará bedna oltářem nazváno býti! Na antipendium uziš dosti slušnou řezbu, ale ta malba! Býval to někdy nátěr hrudkou bílou, která během času vymizela, a čmoud doplnil nelad, jež působí červenou barvou nepřiměřeně natřený pruh, vinoucí se po veškerých řezbách. Nad oltářním obrazem Matky Boží stojí asi 18" vysoká soška sv. Václava, strakatě natřená, práce to bezpochyby některého samouka. Misto dvou postranních oltářů uvidíš dva vyzděné výstupky, jimž tamější lid říká pecínky, a — nic víc. Na otázku, kde jsou oltáře? uslyšíš odpověď: Dávno tomu, co pod záminkou opravy nám je odtud vzali, ale! — Kazatelna ledajak zbitá na modro jest obarvena, na jejím vrchu stojí soška držící v ruce zeměkouli, soška tak zohavená, že na ni bez urážky pohlednouti nelze; kůr bez varhan, podobn spíše staré pavlači, z něho pak otvor do věže, bez dveří, kdež leží mnoholetý ptačí trus a od větru nanešená smet. Všel jsem na věž a tam teprv si trochu poodchl, vida dva pěkné zvony, jeden větší s nápisem: Ke cti sv. Václava Obec Pr—. udělat dala 1659, druhý menší, ke cti Panny Marie 1830. Tyto dva zvonky jediné mají jakousi cenu. Předě dvěma lety byla sice dána nová střecha a kostel uvnitř obilen, ale ne příliš bílým vápnem — více se nestalo. Tázal jsem se na zádušní jmění chrámu tohoto. Reklo se mi, že má značné lesy a dosti movitého jmění. Kdo toho užívá? — pokrčeno ramený. Možná, že jest to zádušní jmění někde v listinách zapísáno, tedy jen na papíře, jako jsem se sám přesvědčil o jednom chrámu v naší milé vlasti, jenž má: „25 jitr 1417□, které prý skutečně k záduší M.... mu patří,“

pastvišťata to, z kterých by ty nejúrodnější pole byly. Však Bohu žel kostel z nich neuzívá nic, ba k nim se již ani hlásiti nesmí, ač dle listiny od roku 1787 ještě jemu přináležely. Jak tomu v Př. jest, nevím, než budiž tomu jakkoliv, snad by spojenými silami předce bylo lze, učiniti chrám důstojným stánkem Beránka Nejsvětějšího!

Stál jsem u prostřed spousty této a hluboký bol a žal zachvátil srdce mé! Náš osvícený věk rád se honosí ctí a slávou našich předků; a předce nevděkem splácí tuto slávu po nich zděděnou. Předěšlé století rozptylovalo, co shromáždili předkové. Věk náš na mnoze lhostejně patří na spustlé stavby, kterých vystavěl a okrášlil ke ctí a slávě Boží a ku blahu potomků temný prý středověk. Věz, osvícený věku, že jest to nevděk k Hospodinu, když nádherné ozdobuješ večerádla a siné své prvé, než již ozdobil svatyni, to večerádlo pro duši tvou. Podporuješ sice mnoho ústavů, však zbožné základy předků svých reměl bys nechat osiřelé co nahé žebráčky, úpěnlivě křičící o kus oděvu. Spustlé svatoštánky, rozvaliny kostelů žalují a žalovati budou, že osvícený a vzdělaný náš věk byl skoupý, lakotný, že láska slovem miliony objímající skutkem objímá jen sebe, že ziskuchtivost vedla vládu v srdcích našich. — V čísle prvním „Blah.“ letošního roku byla řeč o biskupských konservatořích; v Př. by ho bylo v skutku zapotřebí, při tom by mohl navštívit filialní chrámy v P. blíž Janovic, u sv. K. blíže Zábore, a farní v horním městě K. nedaleko Hory, v kterémžto posledním jistě mnohou věc by shledal, jejíž zachování u příštího věku podivení vzbudí! Avšak bolili nás patřiti na spustlé svatyně, tím více bolem zachváceni byti máme, že srdce své, chrám to Ducha sv., pokorou a pravou nábožností vůbec, a zvlášť při svaté službě Boží nekrásíme; nýbrž že lidé, na kterých bychom zvláštní k Bohu uctivost viděti měli, opak toho na jevo dávají. Či co mám tomu říci, když velebný kněz předrahou obět přináší, a někteří páni na kůru celou tu dobu v hovoru živém a v smích trvají? Nečiňme tak, draží bratří, vědouce, že z každého marného slova vydáme počet; vyčistme tento starý kvas, služme čistým srdcem Pánu, v Nejsvětější Svatosti skrytému — k Jeho slovu umlkli i zbouření žilové!

Fr. Wesner, domkář.

Z Hané 26. února 1864.

[Nový list. Přítel.]

Časopisy na Moravě množí se jako houby po vlažném dešti. To zajisté známkou jest pokročilosti lidu našeho. Mnoho

prý za pokrok tento děkovati má Morava kněžstvu národnímu, že horlivě ujímali se věci této povzbuzující občany, by horlivě čítali veškeré listy naše a zakládající knihovny školské a čítárny obecné po městech a dědinách a předplácejíce, pokud síly stačily, na každý nový list, jenž objevil se na obloze „panenské“ prý literatury českoslovanské, kterouž neopovážili se poskvřniti vzdělavatelé její, ještě byli věrnými následovníky svých křisitelů: kněze „slavisty“ Dobrovského, horlivého katolika Jungmanna, zbožného Hanky a vrstevníků jejich — kněží. V tom trvaje přesvědčení, že neochábl posud nikdo z etěných pp. spolu-bratrů, aniž bohda kdy ochábně, nýbrž že pilně kráčetí bude každý cestou vyměřenou pastýřským bohoslovím, kteréž vykládajíc: „Jak má pečovati kněz o blaho svěřené mu obce,“ jemu ukládá povinnost dbáti též o to, aby rozmnožoval mezi lidem spisy poučné, chci upozorniti na jeden nový u nás list. Sudte sami, zasluhuje-li podpory. — V trpké skořápce sladké bývá jádro, slychávám, a chorému hořké prý dávají se pilulky, aby ožil a okrál. V takovéto hořké slupce podávati chce u nás sladkou pravdu (?) nový list „Vosa,“ „kterážto liší se (str. 1.) od obyčejné vosy tím zvláště, že si nezasedne na toho, kdo právě se jí namane, aby ho mořila. Nikoliv. Naše vosa vyhledává zvířata i havěť lidskou, která by svým rozšířením světu státi se mohla škodnou; tuto bude strašiti, plašiti a kdyby třeba bylo dočista vypuzovati. Vyhledávati bude zvláště lidi zákerných úmyslů, takové, kteří se rádi ve tmách zdržují, dlouhé šosy a copy, ale krátký rozum mají.“ A dokládá (str. 15.): „Podívejte se napřed a v zadu a ve prostřed najdete samy špásovitě obrázky a neobrázkované špasy.“ — Na ukázkou, že bude bodlavě žehadlo její naměřeno na bok nechoulostivější a že vždy pichne do místa nejcitlivějšího, a aby rána tím více zapuchla, že tu ne vlastně vosa sama bodati bude, nýbrž jakýs sršán, jemuž nestačí už zvadlý listek červem nakažené slunečnice, či jak se na Moravě mluví — listek hvězdí, uvádím, co čtu na (str. 14.): „Jistý pán v Adamově hrozil, že vystoupí z čtenářského spolku, bude-li tento odbírat „Hvězdu,“ která podala článek o Renanově díle: Život Ježíšův. — Bojí-li se tento dobrý pán nákazy, jenž by z tohoto díla pojití mohla, raděj by svou stížnost adresovat mohl k panu arcibiskupovi Olomouckému, který pastýřským listem k rozšíření onoho díla nemálo přispěl.“

Tot ten prvý neobrázkový špás, co nám posílá Vosa na ukázkou sbírajíc též pilně med z odkvětlých už kvítků pestrobarev-

ných po lučinách cizích (str. 10.); aby vycházel každý vtip, *prý humoristický*, buď z písma a krácel tedy drahou, kterou sobě nedávno vyměřil humor náš českoslovanský, neb aspoň aby oťrel se o něco duchovenského; vždyť bez písma, neb aspoň bez koření nábožensko-církevního jaký by to byl *humor* zvlášť pro náš lid moravský, jenž lpi s duší a s tělem — na zděděném pokladu po otcích svých! — Špásovitého obrázku nakresleného se strany této Vosa v 1. čísle nám ještě neukázala — slibuje ale, že pošle za 14 dní zas *plný arch obrázků* — možná, že p. malíř sbírá fotografie a že spatříme v některém čísle příštím některého ctihodného kněze co zarytého „jesuitu“, což se poněkud očekávati dá; slíbenoť, že přijdou *dlouhé šosy* do listu *humoristického*, jehož účelem arcit není aby hlásal světu dobrodiní prokázaná chudíně moravské (třeba jen tkalcům), ani ohlašovati milodary potajmu udělené; neboť není všudybylem, spíše bude havět lidskou strašiti — pomluvou, plašiti podezříváním a až by bylo třeba — *havět tuto docela vypuzovati*. Pročež rodáci pozor na rozeňátko toto, abyste ho nekojili a nechovali za nádry jako onen rolník milosrdný, jenž smiloval se nad hadem zmrzlým. Svpl.

V Spillerville v severní Americe 28. ledna 1864.
[Z listu zasláného p. kněkupec B. Stýblovi. Adresa jest česká.]

Ve jměnu Čechů v New-Yorku, v Chicagu, v Du Buque a ve Spillerville usedlých vzdávám Vám za ty knihy, které jste jim zaslal, srdečné díky. Nemůžete si ani pomysliť, jakou jste jim způsobil radost. Škoda, že jich nebylo více! I osměluji se prositi, byste nám jiné ještě knihy poslal. Mně se tu daří velmi dobře. Cestu jsem měl šťastnou i dosti veselou. Navštívil jsem tu Čechy všude, kdekoli jsou, mají se dobře. Kněží jest v Americe nevyhnutelně potřebí, kněží pravím, a to českých. Kdo se sem odebere, nepochodí zle; lépe se mu povede nežli doma. Pan biskup v Chicagu mne žádal o tři a pan biskup v Du Buque potřebuje také tři. I bohoslovce rádi by přijali, jež by si tu na kněžství posvětili. Přijdou-li sem kněží jazyka českého, bude lze zříditi všude české školy a tím se předejde odnárodnění Čechů zdejších, a jenom tím, jinak nikoliv; to jest ten jediný prostředek. V Chicagu měl by kněz 500 dolarů amerických mimo štolu, a ta není malá, ale musí býti zdrav a silného těla. Později budeme potřebovati též českých učitelů, ať se někteří mladíci učí jazyku anglickému. Nemaje času končím atd.

P. Dom. Ant. Urban.

Kronika.

Z Prahy. Ve středu (2. t. m.) byl zahájen zemský náš sněm. O 10. hod. bylo u sv. Mikoláše vzývání Ducha svatého. JEmin. nejdůst. p. kardinál, primas království Českého sloužil mši sv., po té odebrali se poslancové do sněmovny. Mezi předlohami jest též „otázka patronátní.“*)

—* Dnes odp. o 5. hod. ukončena bude misie u sv. Štěpána a o 1/6 započne u Matky Boží před Týnem. — Zejtra bude arcidiecése Pražská slaviti jmeniny vrchního pastýře svého, ve středu pak (9. t. m.) celé Čechy naposled památku sv. Cyrilla a Methoděje v měsíci březnu. Od r. 1865 bude slavena 5. července, na kteroužto změnu pozorny činíme pp. pořadatele kalendářů. — Letošní první výroční pouť sv. Cyrilla a Methoděje v Karlině bude se konati příští neděli (13. t. m.) O hod. 10. bude kázání, o 11. pak slavná mše sv.

—* Z pastýřského listu JEmin. nejd. p. kardinála o stanovách synodálních, jenž v ned. pátou v postě čili smrtelnou čten býti má, vyjímáme následující: „Srdce mé radostně zaplesalo a díky činilo, kdykoli na vrchnopastýřských cestách svých nalezl jsem v osadách velikou úctu k převehlé Svátosti. A však nelze též zatajiti, s jakým hlubokým žalem musel jsem v některých osadách patřiti na chladnost a lhostejnost k této nejdrazší památce neskončené lásky Kristovy. K nemalému zarmoucení svému pozoroval jsem též, že v některých místech nešetřeno církevních zákonů o zevnějším řádu k uctění tohoto předústojného tajemství. Zde onde nebylo viděti v kostelích ani náležitě čistoty a ozdoby, kteráž domu Božímu přede vším přísluší a kostelíčku sebe chudšímu milého lesku dodává. Jinde zase nedostávalo se slušné okrasy oltářům, na kterých se přináší nejčistší oběť Nov. Zákona, anebo svatostánku, kdež se přechovává chléb andělský. Někde nehořelo před vystavenou nejsv. Svátostí tolik svící, kolik se jich předpisuje. Zde vystavovala se Svátost oltární příliš často, onde zřídka; ano i v zevnějším způsobu a obřadu, kterým se vystav děje, neshledal jsem všude

*) Povšimnutí hodný návrh uveřejnil „Národ“ v čís. 65. Navrhovatel žádá, „aby biskupové s patrony se shodli, že budoucně nebude žádného rozdílu mezi kaplany, že všickni budou činit jednu korporaci a každý z nich, když na něho řada dojde, o každé benefícium bez ohledu, jakého jest patronátu, žádati může. Biskup ať předloží 5 neb 6 nejstarších a nejhodnějších (jiný dopisovatel téhož listu navrhuje 3) patronovi, na jehožto patronátě fara obsazena býti má a z těch ať patron dle své vůle jednoho prezentuje ku kanonické investitūře.“

onen důstojný souhlas, jehož v tak důležitých výkonech bohoslužebných Církve svatá přísně předpisuje a naskrze očekává... Jestliže jest na čase, aby posavadní obyčej vystavovati vel. Svátost *mezi* mši sv., co církevním řádům odporný, přístě byl *odstraněn*, má se Vám předce *každodenně* dostávatí té útěchy, abyste po *farní* mši sv. oučastní byli požehnání s nejsv. Svátostí. A uposlechneteli hlasu, jenž Vás v čas *odpolední* do kostela vyzývá, bude Vám na odměnu horlivosti této *vždycky* poskytnuta příležitost, abyste mohli konati modlitby své před *vystavenou* nejsv. Svátostí... bude Vám dopráno, abyste se *vícekrát* do roka potěšili ze *zvláštní* a slavné pobožnosti před nejsvětější hostií zrakům Vaším vystavenou.“

— V pondělí (7. t. m.) započinou v císl. kapli na Hradčanech jako za minulých let duchovní cvičení. Dodáváme radostnou zprávu, že JVelič. císař Ferdinand již tak se pozdravil, že opět v kapli své službám Božím přítomen bývá. Po delší nemoci ponejprv viděn byl na pobožnosti křížové cesty.

— Příštím pátkem 11. t. m. započne u sv. Josefa na Novém městě devítidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně. Každého dne bude v 7 hodin ráno mše sv. a odpol. o hod. 4. české kázání a pak požehnání. Na den sv. Josefa (19.) bude ráno o hod. 7. zpívání, v 8 a 9 hodin tiché mše sv., v 10 h. německé kázání, o 11. pontifikální mše sv., a odpoledne o hod. 4. české kázání, pak litanie a „Te Deum.“

— Dne 26. února jelo Prahou do Vídně 9 kněží z Porýnska, konajících pouť do Jerusalema. (P. N.) — Zločinec, jenž 8. ledna byl okradl oltář Marie Panny v Písku, byl zatčen a k těžkému žaláři na 6 roků odsouzen.

— Spolek Arimathejský pochoval v únoru 87 chudých křesťanů.

— Do Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili: vpp. Jiří Matějovic, kaplan v Kvilicích; Vojtěch Ebenstreit, kapl. v Nov. Benátkách; Filip Schmelzer, učitel ve Zvoli u Zbraslavi; Augustin Formann a Frant. Špidla, kaplani v Bozkovicích na Mor.; paní Karolína Hradkovská z Bozkovic na Mor.; Jos. Štifter, kaplan na Velši u Jičína; Arnošt Nemastil, kapl. v Elhenicích; Ferdinand Liška, kaplan v Slaném.

Z Říma. (Z „Corresp. de Rome“ přeložil Ig. Žitný, koop.) Mgr. de Villanova-Castellacci, arcibiskup z Petry, zástupitel kardinála vikáře, udělil v neděli devítiník ve chrámě čtyř svatých korunovaných (mučenníků, jichžto jména jsou: Severianus, Carpophorus, Severus a Victorinus), svátost křtu a biřmování israelitovi Ludvíkovi Frankelovi, (narozeneému 17. března 1836 v Prašném Oujezdě v Čechách, pro-

vincie Pražské, okresu Zbirovského) synu to Bernarda Frankela a Evy Klatscherové, obou náboženství židovského. Novokřtěnec měl za kmotry Petra Strongaronea, kanovníka metropoly Kamerinské, a profesor na oné universitě papežské. Na křtu sv. přijal jméno Petr, Maria, František, Josef Franchi. — Svatý Otec nařídil, aby byl postaven při basilice sv. Vavřince „extra muros“ památník z kamene, kterýžby převyšoval sochu sv. Vavřince; což se stalo v pondělí 1. února. Msgr. Marinelli, sakristán Jeho Svátosti, udělil předepsané ritualem požehnání u přítomnosti pp. Spagna, ekonoma tohoto stavení, a architekta Vespignaniho, řiditele prací, kteréž se k obnovení basiliky konají. Následující legenda psaná na pergamentě byla s několika mincemi nedávno raženými do kamene k tomu připraveného vložena: „Cum Basylica Sancto Laurentio Martyri dicata, tanta vetustate, et tot religionis monumentis commendata esset, doleretque in deterrimam conditionem conjectum ex temporum antiquitate, et injuria, id fuit Munificentissimo Pontifici Pio Papae IX. studiosissimum propositum, ut et vetera opera in lucem vindicaret, et totam aedem sacram suo decori restitueret. Quare tectum undique apta, ingentique contignatione refecit; parietes restauravit, et fenestris instruxit; vetustiore, a Constantino Magno primitus excitatam, partem, terra et rudcribus obstructam, integritati pristinae restituit; majus altare fulcivit; porticum a latere in sacrarium vertit; sacellum Eucharistiae extruxit; pavementum marmoribus stravit; porticum a fronte, cum picturis vetustate vanescentibus, reparavit; solo ante Basylicam late producto, planitiem ad prospectum comparavit, opera, et studio Architecti Virginii Vespignani, Comitum et Equitis, cui hoc tantum munus ipsius Summi Pontificis jussu concreditum est. Quorum apprime admirabilium operum, ut memoria in aevum extaret, idcirco columna haec in honorem Divi Laurentii Martyris erecta est, cujus fastigio aeneum inclyti Martyris simulacrum impositum. Statuit autem ipse Summus Pontifex diem hanc, hora undecima ante meridiem, ut per Illustrissimum ac Reverendissimum Franciscum Marinelli, ex Ordine Erem. S. Augustini, Porphyriensem Episcopum, Antistitem rei sacrae praepositum, adstante Architecto, et Joachimo Spagno, Equite Torquato, ex intimis Summi Pontificis Cubiculariis, horum operum oeconomo Pontificia auctoritate designato, primus lapis benedictus, una cum hac memoria, exemplari inscriptionis de his operibus testantis, et numismatibus novissime excusis in capsula plumbea re-

positis, ad aeternam Divi Nominis gloriam, et Beati Laurentii honorem collocaretur, ut reapse collocatus est.

Kal. Febr. anno Salutis MDCCCLXIV. F. Franciscus, Ep. Porphyriensis.“

Svatý Otec na den Očišťování Panny Marie jde z basiliky sv. Petra do trůnního sálu ve Vatikánu a tam přijímá svičky, kteréž jemu podávají deputovaní všech řeholních korporací, seminářů, kollejí a jiných náboženských ústavů. Obětování těchto sviček, jejichžto význam jest tak vznešený, dalo se tohoto roku po dávném obyčeji. Ale také jest v obyčeji, že sv. Otec některé vznešené osobě svou vlastní svičku velmi ozdobnou darem posílá. Srdce svatého Otce, kteréž se prozrazuje často skutky apoštolské milosti, jemu tentokrát vnuknulo, aby svou svičku neposlal některému králi aneb králové, ani kterému vyslanci aneb vůdci vojska, ale matce zuava Guérina. — Prelát z domu papežova se odebral do posledního poschodí domu dosti nepatrného, kdež paní Guérinová měla své obydlí. Když prelát jí předložil dar papežův, zůstaly její oči sice suché, ale ona ja pozdvihla k nebi na znamení vire tiché a veselé. „Něvim, co pravíte“ — opakovala přecho, potom položila své rty na svičku a bedlivěji ji prohlížela, pak zvolala: „Když jsem viděla průvod se svičkami, uzavřela jsem u sebe, že sobě jednu koupím, abych ji na venkov přinesla; a ejhle, sám papež mně poslal svou; toť příliš mnoho.“ — „Při světle této svičky poznáte lépe, že Váš syn jest v nebi,“ odvětil prelát milostivě. — „Však já to vím,“ odpověděla paní Guérinová. „Milovala jsem Pia IX., ale nyní jej více budu milovati. Až ta věc bude u nás známá, mnoho dobrého způsobí. Nyní půjdu tuto svičku ukázat našim milým znávnům.“ — A nábožná žena skutečně odešla k papežským vojínům, kteří ji přijali volajice: „Ať žije Pius IX!“

V jmenovaných novinách nachází se prosba, aby se následující oběžník uveřejnil: „Rektor kollegia Anglického s vyvoleným protektorem obdrželi ouplné schválení svatého Otce, a jeho požehnání apoštolské ke svému předsevzetí, vystavěti chrám sv. Tomáše Kantuarienského, kterýž byl zničen při veliké revoluci ku konci předešlého století. On tedy činí prosbu k lásce a pobožnosti katolického Anglicka a ostatních národův, aby jej podporovali v tom svatém dile. — Nemůže se lepší doba zvoliti k takovému dilu, než jest nynější, když práva svaté Stolice apoštolské jsou se všech stran porušena, svobody církevní podvráceny, po 15 let časná moc svaté Stolice podkopávána, kardinálové, arcibiskupové a

biskupové do vyhnanství posílání, aneb do žaláře vsázení; takové okamžení zdá se býti nejpríhodnější, aby byl v Římě vystavěn chrám ke cti sv. Tomáše Kant, kterýž ztrpěl mučennictví a vyhnanství, že zastával práva Církve, a pro tuto příčinu byl od sv. Stolice vyhlášen za hajitele svobod církevních (defensor immunitatum ecclesiae); pročež také sv. kongregace Immunitatum se k poradě schází v oratoriu ležícím v okrese kollegia Anglického a to se stává na den tohoto svätce. Svatá Stolica nikdy neodepřela svolení ku stavění chrámů národních v Římě pod stínem svätého Petra a pod zvláštní ochranou náměstka Ježíše Krista. Francouzsko, Rakousko, Španělsko. Portugalsko, Belgie, Polsko, Slavonie, Řecko, Írsko, Škotsko, Neapolsko, Sicilie, Piemont, Lombardsko, Benátky, Lucca a Janov, Spojené státy, Arménové, Maroniti, Koptové, Rusíni a jiní národové mají v Římě chrámy ke cti svých svatých patronů. — Nyni, když Jeho Svatost Pius IX. úžeji připojil Anglicko k všeobecné Církvi uvedením svatovlády, bylo by to zajisté jen výčitkou pro viru a oddanost katolíků anglických, kdyby ten národ jediný byl v celé Evropě, kterýžby neměl v Římě chrámu věnovaného svému sv. ochranci.

Tato žádost není jen ku katolíkům anglickým řizena, neboť od toho času, co byla tam opět uvedena hierarchie, tato církev činila takové pokroky, že láska věřících byla ustavičně zkoušena stavěním kostelů, kollejií, seminářů, škol a mnoha jiných dobročinných ústavů; pročež by zajisté nebylo spravedливо, aby na ni padly všechny výlohy při stavění chrámu ke cti svätce, kterýž jest od svaté Stolice vyhlášen za hajitele práv církevních po celém světě. — Jiří Talbot, prvnotář apoštolský, komorník tajný svätého Otce, protektor kollegia Anglického. — Bedřich Neve, rektor kollegia Anglického.“ —

Literní oznamovatel.

— Právě vyšel 2. svazek „*Časopisu kat. duchovenstva*“, jehož obsah jest: O Vulgatě (od kn. Josefa Hoffmanna). Renan a božství Kristovo (část III. od kan. V. Štulce). Obrana viery proti Pikhartóm (část 8. a 9.) List p. Zdenka Lva z Rožmitálu zaslaný 31. července 1521 děkanu Karlotýnskému Václavu Hájkovi z Libočan vysvětlen z církevního stanoviska. (Důležité pojednání toto jest odpovědí redaktorovou na přednášku, kterou měl historikograf dr. Frant. Palacký v posezení historické sekce král. České společnosti nauk dne 8. února t. r.) Kronika a Literární oznamovatel.

— Nákladem Karla Bellmanna vyšla :

„*Pobožnost svatopostní*“, kterou dle církevních pramenů uspořádal a ku vzdělání lidu katolického sepsal kněz Pavel Tejrovský, farář na Bezděkově v Čechách. S 15 dřevorytinami. Cena 60 kr.

— Tiskem a nákladem kněhupectví B. Stýbla: „*Bibliční příběhy Nového Zákona*.“ Pro školy uspořádáno od D. a Š. Druhé půlletí. 2. vydání. — Tamtéž vydán 1. března: „*Krok*.“ Listy *všedce* se zvláštním zřetelem k potřebám *gymnasií* a reálék. Vydávají dr. J. Dastich, prof. Ed. Novotný, Fr. J. Zoubek. Svazek I. Sešit 1. Obsah: Věda a život. Individualní duševní ústroj člověka. Podal prof. dr. J. Purkyně o ohniscích křivek kuželosečných. Podal prof. Vác. Jandečka. O nejnovějších pokrocích zeměpisu. Sepsal dr. Jan Palacký. O stichické responsi v dialogu tragedií Aischylových. Od prof. A. Ludwiga. Několik slov o imponderabilích. Sepsal dr. Dastich. Hlídka rukopisů vzácných. Podal dr. J. J. Hanuš. Úvahy: Skladka jazyka českého od Vác. Zikmunda. O porovnávání mluvnicki jazyka řeckého a latinského od L. Mayera. Děje království Českého od V. V. Tomka. Zpráva o návrzích komise povolane k poradění o provedení rovnoprávnosti ve školách.

— „*Slavoj*“, časopis zájmům výhradně hudebním věnovaný, uveřejnil v čís. 5. úsudek autority u věcech hudebních, p. A. M. Ambrose o „Kancionalu“, díl I. a o „Hlasu varhan.“ Chvále dílo toto dí. p. posuzovatel: Starobylé nápěvy vážné, zvůně, významné v době obecného coparství zmizely, ustoupivše sladkému cukrování, kteréž chrámu nedůstojno bylo; písně mešní a jiné plny byly citlivůstkářství, ale i sprostoty, ne zcela světský, ale ještě méně duchovní obsah majíce. — Mnohé nápěvy mezi lidem tak zdomácněly, že těžko mu bude, odloučiti se od nich. Avšak nic na plat: nutno, abychom co nezdravé a nedokonalé, odvrhli. Nesmí to nazváno býti zpátečnictvím, ale jesti to pokrok, chopíme-li se opět zdařilých písní starodávných. — Zajisté že ty nápěvy, jenž praotce naše k zbožnosti tak mocně povzbuzovaly, i potomci jejich nynější sobě oblíbí, se jim přiučí a zpívati je budou... Naše vlast se opravdu výtečnými zpěvy církevními může honositi; protestanté vypůjčili si značnou část vychválených svých zpěvů chorálních od nás z Čech, zvláště přijali mnoho nápěvů Českým Bratřím obvyklých. O textu dí: Řeč jest jadrná, čistá výrazy nikoli přehnané, překlad písní latinských věrný a zdařilý, „Hlas varhan“ chválí pro zvůně a při tom prostou harmonisaci. Zde by nebyla na pravém místě hlubokomyslnost, jakouž Šebastian Bach ve svých mistrných chorálech ukazuje; ano nic to neškodí, že tato harmonisace nedosáhla starého chorálu, jež Cloude, Goudimel, Melichar Vulgius, Hans Leo Hassler

a j. napsali, neboť my jen znenáhla můžeme těchto starých vzorů zase dosáhnouti.

— „*Katechetika*“ od Jana K. Škody vyšla v druhém vydání. K dostání u spisovatele (v Praze č. 721, v pasířské ulici) za 1 zl. 40 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Suk, kaplan v Netvořicích, dne 16. února, (nar. v Neplachově 27. června 1839, kněz od 2. srpna 1863);
  - p. Josef Kronberger, farář v Střebsku, 21. února, (nar. 12. března 1797, kněz od 24. srpna 1823);
  - p. Josef Sturm, děkan v Manetíně, sekretář vikariatu Kralovického, dne 25. února, (nar. v Plzni 23. června 1792, posvěcen 11. srpna 1816).
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Frant. Schauer, far. v Hlavně Kostelním, za faráře do Chotětova;
  - p. Ant. Fanta, 1. kaplan u sv. Mikoláše, v Praze, za faráře u nejsv. Trojice v Podskalí;
  - p. Alois Pasovský, kooper. u sv. Havla v Praze, za katechetu do Berouna;
  - p. Jan Würl, křížovník, za kapl. do Tachova;
  - p. Václav Dědina, koop. na Kladně, za kapl. do Cisté;
  - p. Jan Heindl, kapl. v Přimdě, za koop. do Kladna.

Uprázdnená místa:

- Kladno, fara patron. vdůst. p. opata Břevnovského od 16. února;
- Střebsko, fara patron. p. Karla Jerie, od 2. března;
- Hlavno Kostelní, fara patron. J. Vys. velkovévody Toskanského od 3. března.

V diecési Kralohradecké.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ferdinand Schöber, farář v Mičově, za faráře do Ronova;
- p. Frant. Krblich, administrator ve Vlkanči, za kaplana do Ronova;
- p. Jos. Knob, kaplan ve Zbislavě, za kaplana do Bohdánče.

Uprázdnené místo:

- Mičov, fara patron. nábož. matice, od 22. února do 4. dubna.

Listárna redakce.

Otázce: mnoho-li k zaslaným 2 zl. na „Blah.“ doplatiti máte, nerozum. Co po poště stojí, udáno na každém čísle.

p. dr. F. L. v V.: „O. B.“ za rok 3 zl. 60 kr.

Vp. Tom. Luň. v Hr.: Ztvrz. 2. vklad. Jmeno Vaše jest v č. 5. Blah. kniha, byla již odeslána, co s 20 kr.?

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeů

na rok: 3 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Na Velký Pátek.

„Ponižil se až k smrti kříže.“ (K Filip. 2, 8.)

Již odbila hodina devátá. Spasitel náš na hoře Kalvarii na hrozném dřevě kříže byl vyzdvížen. Nyní v této chvíli rozléhal se po Kalvarii strašně děsný tlukot těžkého kladiva: hřeby prorážely svaté údy Páně, a tlukotu toho hrůzyplná ozvěna hluboko se zarávala v jemná srdce přátel Páně kolem stojících. V této chvíli vztýčen byl do výše kříž, jenž v náruči své pojal oběť světa, by ji šest hodin dlouho, od hodiny deváté až do hodiny třetí, nemilosrdně sevřenou držel. Touto chvílí nastalo těch přebolestných šest hodin, v nichž se Král náš objevil v nejhlubším snížení a zavržení, jakéž jen možno si mysliti. A proč tak hluboko se ponižil Pán, proč tu největší potupu na sebe vzal, proč ponižil se až k smrti kříže? To zvíme, porovnáme-li ku stromu v ráji kříž na Kalvarii.

Vmysleme se v duchu do blaženého ráje a do jedné doby po stvoření světa. U prostřed krásných květin libezného ráje stojí strom a u něho první člověk, praotec náš. Co si myslí, proč asi hledí na ten strom? Snad přemítá o nestihlé moudrosti a moci Boží, jenž se zrcadlí v radostném ráji? Či přemýšlí o dobrotivosti Boží, jenž takové radosti mu připravil? Aneb přemýšlí, jakby Bohu děkoval za všechny ty dary přeskvočné? Nikoliv. Ne obdivování, ne uznalost, ne vděčnost ozývá se v

jeho duchu, ne to, nýbrž nevýslovná pýcha, pýcha ta největší, pýcha, jaká svrhla anděly do hlubin pekelných, taková pýcha, žádost samostatnosti, touha po vymanění se ze synovské poddanosti Bohu, ta povstává v duchu jeho. On nechce býti více laskavému Bohu podroben, on chce býti pánem svým, on chce býti samému Bohu — roven. Větší pýchu nemůžeme si mysliti než byla ta, jakouž Adam u nešťastného stromu na jevo dal. Jeho pýcha byla větší než pyšných andělů; a proč? On byl nižší než oni a předce tak vysoko chtěl vystoupiti jako oni. I zachvělo, zatřásl, zarmoutilo se nebe lítostí nad touto náramnou pýchou Adamovou; lítostí pravím, neboť ji byl nad míru uražen nejhlavnější Bůh; duchové nebesští očekávali, že jí člověk do té nejsmutnější sebe uvrhne bídou. Než jaký úžas pojal duchy nebeské, když zvěděli, že Slovo se slitovalo nad člověkem, že chce napravit pýchu tu a setřít následky její!

Však čím mohlo Slovo napravit a setřít pýchu největší? Čím jiným neli tím největším ponížením sebe? Krajina se srovná, když vysoká hora se snížila do propasti, zima se zapudí teplem, vina se smaže zásluhou, pýcha pokorou. Nevýslovná byla pýcha Adamova, a jenom nevýslovná pokora mohla ji setřít. Vysoko povýšil hlavy své Adam, ale tak hluboko žádný člověk nemohl sebe ponížiti. Adam chtěl býti vyšší než člověku možná jest; aby to

napraveno bylo, musel by někdo sebe učiniti nižším než jest člověk, ale to jest věc nemožná. Adam sebe povýšil až k Bohu. Ale žádný tvor nemohl sebe tak hluboko ponížiti, jak vysoko Adam sebe povýšil; proto vzalo takovéto ponížení Slovo samo na sebe a v den dnešní a v tuto hodinu pohřížilo se na kříži v nejhlubší ponížení, jakéž jen možno si mysliti.

Opustme strom v ráji, na němž se ukázala největší pýcha, a podívejme se na kříž na Kalvarii, na němž se ukázala největší poníženost. Arci i jiní lidé byli křížem poníženi, ale ponížení Páně bylo předce nesmírně větší, poněvadž byl nade všecky lidi světější a vznešenější. Když sebe král otrokem učiní, větší jest to ponížení než když sebe otrokem učiní sluha. Více se sníží orel, když s oblakových výšin dolů na zemi sletí než brouk, jenž z nízkého kamene na zemi skočí. Ponížení Páně na kříži bylo to nejhlubší, jakéž vůbec možno bylo a jen ono mohlo smazati tu největší pýchu, jenž na světě se udála.

Kdykoliv pohledneme na kříž, rozpomeňme se, jak hluboko se ponížil Pán nejvyšší, aby zadost učinil za pýchu v ráji zpáchanou! Kříž Páně nás učí, jak odporný hřích jest pýcha a jak velký trest ona na sebe uvaluje! Na stromě v ráji byl pyšný satan, škůdce člověčenstva, a s toho stromu navedl první naše rodiče ku pýše; na kříži pak na Kalvarii pni pokorný Kristus, spása člověčenstva, a s kříže toho povzbuzuje nás ku pokoře. Každý kříž nám káže pokoru mluvící slova: „Ponížil sebe až k smrti kříže.“ Ó když všude v bytech našich nalezá se kříž, by nám připomínal ohavnost pýchy, kterouž se člověk stává podobným hrdému satanu! Zvláště varujme se pohrdání; toť ten nejohrovnější způsob, jímž se pýcha jeví. Čím více jiným pohrdáš, tím hlouběji tebe Bůh zavrhuje. Slyš a vtiskni tato slova v paměť svou: „V nenávisti jest před Bohem a lidmi pýcha. Ohav-

ností jest Hospodinu každý hrdý. Bůh se pyšným protiví. Kdo se povyšuje, bude ponížen.“

Nyní v této chvíli již stál kříž na Kalvarii, aby hlásal světu pokoru a odusuzoval pyšné, aby hlásal pokorným milost a pyšným hněv Boží. Strom onen rajský byl pyšným rodičem našim k záhubě a tak i kříž jest pyšným k záhubě. Kdo pohrdá bližním, jen s bázní může patřiti na kříž, kdežto pokorný s důvěrou hledí na kříž a přijímá z něho ovoce milosti. Kříž činí nepokoj, strach pyšným, proto oni horectí, nelíbají, v domech svých nechovali, na čele jim se neznamenaají. Nemilý jest pyšným kříž, poněvadž jest výjev, důkaz, význam nejhlubší pokory.

Na Kalvarii pni na kříži Spasitel náš v nejhlubší poníženosti posmíván a urouhán. Tuto poníženost jeho mohou pochopiti a oceniti jenom pokorní; a proto ty, jenž v pohrdání jinými sobě libuješ, nepřibližuj se ku kříži, pokud jsi nakážen pýchou, nejsi hoden blízko něho státi.

V pátky postní líbali jsme částčku sv. kříže, na němž Pán náš v nejhlubší poníženosti rozpjat byl. Tím líbáním osvědčovali jsme svou uznanost a vděčnost za tu poníženost, kterou Pán náš na tom dřevě zjevil. Však abychom díky své v tuto památnou, spasitelnou chvíli doplnili, dovršili a korunovali, umiňme si svrhnout se sebe pýchu, pohrdání bližním svým. Pán s kříže káže pokoru, však ten, kdo pyšný jest, odporuje, posmívá se Jemu! Měj tedy každý uctivost ku všem, k chudým, neuceným i poddaným a uctivost, kterou k nim budeš jeviti, ta se bude od nich odrážeti na tebe a objasní tebe leskem před Bohem i před lidmi. Tímto úmyslem pokory oslavíme a zasvětime památku dnešní, den to pokory, kteráž jest základ našeho spasení a cesta k slávě nebeské. „Kdo se poníží, bude povýšen.“ „Bůh pokorným dává milost.“ Pokořme se tedy, aby nás povýšil Bůh, jenž se ponížil.

Obrády svatého téhodne.

(Dle Ambergra.)

Čas velikonoční, střed to celého církevního roku, jest dobou našeho v Kristu obnovení, znovuzrození — nejvhodnější čas, v němž lze sobě přivlastniti ovoce vykoupení na kříži dokonaného. Ovšem vykupitelská činnost Ježíše Krista znázorněna jest v postupu svém v celém církevním roku; než vrchol činnosti této, dokonání našeho vykoupení jako v obraze představuje se nám v dojemných obřadech svatého téhodne. Vše, co Církev sv. v tomto „velikém“ témdni v hodinách církevních, ve mši svaté, v obřadech slavných ji předcházejících neb provázejících říká a koná, má nám živě na mysl uvoditi dobu *největšího ponížení Spasitele našeho, a začátek jeho oslavení* (Filip. II. 8. 9.); *má nás pohnouti k opravdovému smutku a kajivosti, jakož i k povstání s Kristem k novému životu.* (Efes. IV, 23. 24; I. Kor. V. 7; Řím. VI, 8—11.)

Týden tento zasvěcen jest velikým tajemstvím a vhodně v našem mateřském jazyku „svatým“ týdnem slove. V církevní řeči nazývá se „velikým“ týdnem od neapamětných časů, poněvadž dle slov sv. Jana Zlatoústého velikých a nevýslovných dobrodiní se v něm účastní stáváme.

Svatý týden začíná *květnou nedělí*. Slavný průvod se svčcenými ratolestmi, vynikající to obřad toho dne — dle svědeckví dějepisu církevního již ve IV. století nejprve v církvi východní v posvátný obyčej vešel. Uvádí nám na paměť slavný vjezd Spasitele našeho do Jerusalema, o němž krátce před utrpením Páně sv. evangelium (Mt. 21, Mr. 11, Luk. 19,) zmínku činí, a při němž zástupové lidu před Pánem roucha na cestu prostírajíce a ratolesti metajíce volali: „Hosanna! Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně!“ Palmy (ratolesti) znamenají vítězství, které Pán Ježíš utrpením a bolestnou smrtí svou nad ďáblem, původcem časné smrti a všelikého nestěstí lidského, jižž dobytí měl. Ratolesti naše prve se světi a účastníci průvodu v rukou je držíce podobají se zástupům provázejícím Spasitele, jenž slavně vjíždí do Jerusalema k dílu svému: k boji a vítězství. Toť význam průvodu slavného na neděli květnou. Vznešené antifony, které se zpívají, opěvují vjezd Ježíše Krista do svatého města, vítězství jeho nad hříchem a smrtí. V průvodu rozeznáváme části: průvod neb procesí okolo chrámu Páně (vycházíme Kristu vstříc a doprovázíme Jej na cestě jeho utrpení), a vstoupení do chrámu u vítězství a slávy. Než se přijde do chrá-

mu, vstoupí několik pěvců do svatyně, kněz pak zůstane venku před zavřenými dveřmi, a tu se střídají vznešené zpěvy: „Sláva, chvála i čest budíž Tobě, králi Kriste Spasiteli, jemuž zbožné dítky Hosanna pěly. Ty jsi král Israele a slavný plod Davidův, požehnaný králi, jenž ve jménu Páně přicházíš. Všecken sbor nebeský na výsostech chváli Tebe, i člověk smrtelný, a celé stvoření spolu. Zástup Židů s ratolestmi vstříc Tobě vyšel; s modlitbou, *žehnáním i chvalozpěvem blížíme se k Tobě*,” atd. Ku konci zpěvu jahen křížem dá znamení na dvěře chrámové, které se otevrou, a celý průvod vstupuje do chrámu zpívaje: „Když vcházel Pán do svatého města, pacholátka židovská vzkříšení života předpovídajíce, s ratolestmi v rukou volala: Hosanna na výsosti.“ I my můžeme stejně s Kristem v slávu království nebeského, kteréž již zde na zemi v Církvi svaté začíná, vejíti.

Po ukončeném procesí následuje mše svatá, jejíž základní myšlenka: „Ponížilt sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti a to smrti kříže. Protož i Bůh povýšil Ho, a dal Jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno“ (Filip. II, 8. 9), v obřadech následujících dnů postupně se vyvinuje. Proto se na neděli květnou při mši svaté čte umučení Pána našeho Ježíše Krista dle svatého Matouše.

V posledních třech dnech svatého téhodne slaví Církev sv. v dojemných obřadech dokonání vykoupení našeho utrpením a smrtí Ježíše Krista. Co se v nekrvavé oběti mše sv. každodenně opakuje: *obětování*, symbolická *smrt* v proměně chleba i vína, a *přijímání*, to se představuje po tři dny, a sice na zelený čtvrtek obětování (ponížení se) Pána Ježíše až k smrti, na veliký pátek smrt Páně, na bílou sobotu přijímání. Vše to představuje se netoliko v obřadech církevních, ale i v hodinách, které s nimi v nejužším spojení jsou.

A) Slavnost *zeleného čtvrtku* záleží ze tří dílů. První díl (jitřní a chvály) věnován jest rozjímání o bolestném *obětování* se Pána Ježíše, jenž utrpení a smrt na se bere; v rozjímání tom máme i my účastenství míti. V celém obřadu jeví se hluboký smutek; obyčejný slavný začátek církevních hodinek se vypouští, neboť Církev cítí a dává na jevo hluboký žal a bolest nad hříchy pokolení lidského a nad bolestným utrpením Páně. V starších časech začínaly se hodinky církevní po půl noci, ale od XIV. století zpívají se den před tím. Na hlavním oltáři hoří *šest* svící; před oltářem postaven svícen ve způsobu trojhranu, na němž *patnáct* svící hoří. Po každém žalmu

jedna svíce se zhasí, vyjma prostřední nejhořejší. Mezi tím, co se zpívá ku konci hodinek „Benedictus“ (Luk. I, 68—79.) zhašují se znenáhla svíce na oltáři, jakož i ostatní světla v kostele, a když se opakuje antifona: „Zrádce dal jim znamení“ a t. d. svíce na trojhranu zbývající se zanese za oltář po straně epistolní, pak po modlitbě a učiněném šumotu svíce se vynese a zhasí. Výklad tohoto obřadu jest rozličný. Papež Benedikt XIV. přijal a schválil ten výklad, dle něhož svíce jedna po druhé zhasené vyznamenávají, kterak v čas ponížení a utrpení Spasitele našeho láska učenníků k Němu stydla a oni Mistra svého opustivše na rozličné strany se rozutíkali. Poslední pak na trojhranu nejvýš postavena svíce, která se za oltářem ukryje a pak opět vynese, vyznamenává Spasitele samého, světlo světa, jemuž nepřátelé úklady strojili, jenž umřel a z hrobu vstal a od té doby po celém světě učením svým jasné svítí.

Druhý díl služby Boží, obsahující menší hodinky a mši svatou, na mysl nám uvádí úplně obětování se Ježíše Krista za nás. V ten den ustanovil Kristus Pán nejsvětější svátost oltářní, což se mši svatou připomíná, jakož i ohavná zrada Jidášova opomenutím políbení míru, (pax) ve mši sv. a umývání nohou — znamení lásky naší ku každé službě hotové. Na začátku mše sv. převládá radost z ustanovení Svátosti oltářní, však brzy ustupuje veselí bolestnému smutku. Při zpěvu andělském (Gloria) zazní slavný hláhol zvonů, jenž pak hned umlkne až do třetího dne. Jenom jedna mše svatá v ten den se slouží; všichni duchovní ku chrámu přináležející přistupují k stolu Páně. Nejsvětější obět slaví se totiž tak, jak ji Pán s učenníky svými byl slavil. Jindy přistupovali na tento veleslavný den i ostatní věřící ku sv. přijímání. Kéž by se to s podobnou horlivostí a zbožností i za našich dnů všude dalo!

Biskupové ve stoličných chrámech svých svítí na zelený čtvrtek *svaté oleje*. Zjistě nejpráhodnější k tomu dobu zvolila Církev sv. — Svátosti všecku moc a sílu svoji mají z vykupitelské činnosti Ježíše Krista; odtud pochází též veškeré duchovní i tělesné požehnání a blaho. Jak významné tedy jest, že svěcení olejů, jimiž duchovní dobro a milost se vyznačuje i prostředkuje, spojeno jest se mši svatou, v níž se obět na kříži vykonaná nekrvavým způsobem obnovuje! Svěcení sv. olejů děje se velmi slavně; biskupa obklopuje dvanáct kněží, sedm jahnů a též tolik podjahnů — všickni oblečení jsou v roucha posvátná bílé barvy, kněží v roucha mešní, jahnové a podjah-

nové v příslušné dalmatiky a tunicelly. Troje oleje se svítí: olej nemocných, křížmo a olej katechumenů. — *Olej nemocných* svítí se po pozdvihování před slovy „per quem haec omnia.“ (Za starodávna světily se v touž dobu v obyčejné svátky a neděle i jiné věci jako mimo olej chleby, víno, obilí a t. d.) Oleje posvěceného užívá se k pomazání nemocných. Hluboký význam má svěcení toto! Amalarius (z IX. století) dí: „Nemoc má původ svůj v hříchu, jak apoštol učí a též ukazuje, co nemocného hojí, modlitba totiž víry, jejíž znamením jest pomazání olejem. (Jak. V, 14. 15.) Vším právem tedy spojuje se svěcení oleje s posvěcením těla a krve Páně, což se děje na památku utrpení Páně, jímžto původce smrti na vždy byl potřen. Utrpení Kristovo přemohlo původce smrti, milost jeho, která se olejem vyznačuje, zničuje zbraň jeho — každodenní hříchy.“ Moc svou má olej ze smrti Páně. — Po přijímání svítí se *sv. křížmo a olej katechumenů*. Křížmo jest smíšenina čistého olivového oleje a balsamu. Již v starém zákoně byl olej znamením milosti Ducha sv.; jakož olej sílí tělo a dodává jemu pružnosti, tak i milost Boží sílí duši. Balsam vydává vůni libou, smíšený s olejem vyznačuje plnost Ducha svatého, a libou vůni dobrých skutků, které křesťan *konáti* má. Svěcení sv. křížma děje se následujícím způsobem: Nejprv se balsam požehná, pak na pateně (mísece kalicha) s olejem něco málo se smísí; činí to biskup modle se, aby křížmo milost Boží nám prostředkovalo. Pak žehná se olej. Biskup třikrát ve způsobě kříže na olej dechne a po něm dvanáct kněží; následuje žehnání a modlitba ve zpěvu mešní praeface. Dech jest znamení života a Ducha svatého (Jan 20, 22.: Dechl na ně a řekl jim: přijměte Ducha svatého) a právě pomazáním svatým křížmem máme dosáhnouti milosti této, a povzbuzení býti k novému životu. Pak se požehnaný olej a balsam smíchá a nejprve biskup třikrát povyšovaným hlasem, a po něm přísluhující kněží pozdravují svaté křížmo slovy: „Pozdraveno budiž, svaté křížmo.“ Biskup a po něm kněží líbají nádobu, v níž se svěcené křížmo chová. Pocta tato v Církvi sv. křížmu vzdávaná jest stará, a děje se proto, že křížmo po vykonaném svěcení není více obyčejný olej, nýbrž stává se prostředkem, jímž Duch svatý na nás působí. Hned pak následuje svěcení *oleje katechumenů*; i jemu vzdává se pocta, jako svatému křížmu. Oleje katechumenů užívá se při křtu svatém a svěcení kněží; křížma při křtu, birmování, svěcení kalichů, paten, oltářů, chrámů a t. d.

Třetí část slavnosti zeleného čtvrtku činí po skončené mši svaté: procesi, nespory, odkrytí oltářů a umývání nohou. Význam všeho toho, zvláště posledních dvou obřadů jest: *úplné ponížení* Spasitele našeho, jenž se vydal na smíření za hříchy naše.

Při mši svaté světi se tři větší hostie; jednu přijímá mši sv. sloužící kněz; druhé dvě uschovají se, jedna pro obřady druhého dne a druhá do monstrance. Svaté hostie a ciborium odnesou se v slavném průvodu do vedlejší kaple aneb na připravený postranní oltář. Mezi tím se všechna světla v kostele zhasí. Jest to dojemný obřad, vyobrazujet, kterak Spasitel náš na počátku bolestného svého utrpení byl opuštěn a sám sobě ponechán. Následují nespory, jichž smysl jest: Kristus Ježíš přijímaje kalich utrpení, žaluje na nevděk lidský a Otce nebeského za pomoc ve své opuštěnosti pokorně žádá.

Po nešporách kněz obnažuje oltáře modle se s křtem žalostný žalm 21. „Bože, Bože! shledniž na mne: proč jsi mne opustil? Daleko od spasení mého slova provinění mých. Jako voda vylit jsem a rozptýleny jsou všechny kosti mé; učiněno jest srdce mé jako vosk, rozpouštějící se u prostřed těla mého. Vypráhla jako střepina síla má a jazyk můj přibnul k dásním mým: a v prach smrti přivedl jsi mne“ a t. d. Obnažené vši krásy zbavené oltáře na mysl nám uvádějí Spasitele vši lidské důstojnosti zbaveného a na smrt připraveného. Důstojný závěrek slavnosti zeleného čtvrtku činí umývání nohou. Kristus Pán (Jan 13, 14—15.) myl nohy učenníkům svým na znamení lásky, která i nejnižšího služebníka stejnou vroucností objímá; na znamení té samé lásky, jenž v Církvi představené i poddané spojuje, za příkladem a po rozkazu Páně myje biskup nohy kněžím, jinde vznešeným chudým.

B) *Veliký pátek* jest pro Církev svatý den největšího smutku. Slavit se památka smrti Pána našeho Ježíše Krista. Obřady předešlých dnů mají na sobě ráz smutku; ale dnes smutek ten nejvyššího dosahuje stupně a jeví se v denních hodinách církevních i ve všech obřadech.

I. Jitřní a chvály (laudes) konají se tímtež způsobem, jako na zelený čtvrtek. Církev sv. rozjímá v nich přebolestnou smrt Spasitele našeho na kříži, jenž nevinný vydan jest na smíření za vinníky, ode všech opuštěn, od svého vlastního lidu mučen a usmrčen.

II. *Mše svatá se na velký pátek neslaví.* V obřadech rozjímá dále církev sv. smrt Páně, dokonání vykoupení našeho obětí na

kříži, a všestranné ovoce i účinky této oběti. Po skončené hodině deváté ubírá se kněz v *černém* mešním roucho k obnaženému oltáři, jenž představuje horu Kalvarii, na jejímž vrcholku veliká obět smíření vykonána byla. Přišel k oltáři padá na tvář svou a nějakou chvíli se modlí. Pak vstane a polibiv oltář čte potichu čtení z proroka Oseáše (VI. 1—6.), kteréž přísluhující duchovní v tónu proroctví zpívá. V čtení tom přislubuje prorok všem, kdož za Kristem se ubírají, po dvou dnech obnovení. Po modlitbě a epístole následuje čtení umučení Pána našeho Ježíše Krista dle sepsání svatého Jana, jenž očitým byl svědkem všeho, co se na Kalvarii dalo.

Po skončených paších zpívá kněz přímluvy (monitiones). Církev, jejíž hlavou a úhelním kamenem jest Kristus (Efes. II, 19.), u nohou Spasitele na kříži rozpjatého modlí se za všechny lidi bez rozdílu, jakož také za všechny Kristus umřel, aby všem dostalo se ovoce smrti na kříži. V modlitbách těch zpomíná Církev sv. co laskavá matka na věřící i nevěřící, jakož i na pobloudilé u víře, připomíná i své vlastní potřeby, modlí se za viditelnou hlavu Církve a všechny služebníky její, i za světského mocnáře.

Po modlitbách těchto odloží kněz mešní roucho, a jahen pódá mu rouškou zahalený na oltáři připravený kříž. Kněz stojí po straně epistolní odkrývá svršek kříže, popošeď něco dále odkrývá pravé rameno a hlavu, a stojí prostřed oltáře odkrývá celý kříž. Při každém odkrytí zpívá povýšeným hlasem: „Ejhle! dřevo kříže!“ A sluhové jeho pokračují: „Na němž Spása světa pněl.“ Kůr pak odpovídá: „Pojďtež, klanějme se Jemu.“ Význam tohoto obřadu jest: v starém zákoně budoucí obět na kříži byla sice známá, ale jenom nedokonale; na Golgotě se dokonala, ale mnozí jí nepoznali a nepoužili; však Církev vztýčila toto znamení vítězné mezi všemi národy, a přinesla jim tím světlo a spásu. Ona každoročně bere kříž s oltáře, aby okazala jej a přinesla všem národům, a vyzvala jich, by sobě přivlastnili ovoce oběti, která na něm přinešena byla. Pak kněz položí kříž na místě před oltářem připraveném, zuje obuv a třikráte poklekne modle se, pak libá kříž. To též činí po něm přísluhující a všickni přítomní, přiklekajíce po dvou. Rozumí se, že pocta náleží Tomu, jenž na kříži umřel; v obřadních knihách církevních ualezá se již od nejstarších dob a počátek vzala v Jerusalemě, kdež pravý kříž, na němž Spasitel pněl, věřícím ku počtě vystaven byl. Mezi tím, co se vzdává pocta svatému kříži, zpívá kůr střídavě výtky

Spasitelovy (improperia), v nichž se dojemným způsobem líčí úkory, hany a krivdy, jichž se Židé naproti Spasiteli dopustili a jimž se podobají hříchy těch, jenž Krista po druhé křižují. Ku konci každého improperia zpívá se v latinské a řecké řeči: Svätý, Svätý, Svätý atd. na význam, že všickni jazykové ve chvále Spasitele sje-dnotiti se mají.

Obrády následující mají na pamět uvoditi, že obět na kříži vykonaná v oběti svátostní povždy se obnovuje. V slavném průvodu přenáší kněz Tělo Páně na zelený čtvrtěk posvěcené na oltář, jahen nalije do kalicha vína, podjáhen vody, aniž by se obvyklé modlitby říkaly. Kněz po modlitbě Páně hlasitě vykonané pravou rukou ukazuje věřícím svatou hostii, dělí ji jak obyčejně, a částku pustiv do kalicha, přijímá pod jednou způsobou. Za starších dob přistupovali věřící na veliký pátek ku svatému přijímání, což jakož i celý obřad nemá jiného významu než, že konečný cíl obnovení oběti na kříži dokonané v oběti oltární jest, aby věřící nejužším spojením s Kristem (hodným přijímáním) účastnými se stali ovoce oběti předrahé — totiž vykoupení a posvěcení.

Po skončených obřadech položí se na místě, kde se nejsvětější Svátost v ciborium chová, kříž k veřejnému uctění. Poněvadž so upomíná na položení Spasitele do hrobu, slove místo totéž „Boží hrob.“ U nás vystavuje se na též oltáři nejsvětější Svátost oltární v monstranci.

C) *Bílá sobota* jest svatvečer slavného vzkříšení Páně. K tomu a k všestrannému vyličení ovoce vykoupení našeho Kristem vykonaného směřují obřady velikolepé tohoto posvátného dne. Ve všem i v hodinách církevních převládá radost z blízkého vítězství Krista Pána nad ďáblem a nad smrtí, převeliké potěšení z nastávajícího vzkříšení Páně. Totéž máme v srdcích cítiti i my, vejíti v radost tu, a připraviti se důkladně na vlastní povstání z hříchu k novému životu s Kristem a v Kristu, jak napomíná sv. Pavel k Řím. VI. 4. 5.

V obřadech „Bílé soboty“ rozeznáváme tři částky.

V *prvním* oddělení převládá myšlenka: Kristus, pramen světla a života, vstal vítězně z mrtvých. To vyznačuje oheň před kostelem, k jehož rozdělení kámen poskytuje jiskru. Jako neuhledný kámen zavírá v sobě světlo i oheň: tak i ve z mrtvých vstání v hrob položeného Spasitele brzy zjeví se jeho božství a rozsvítí světlo po celém okřslku světa. Oheň nový se žehná, jakož i pět zrněk kadidla, která se do veliké svíce velikonoční zasazují. Světlo

voskovice velikonoční značí, že Spasitel z mrtvých vstav, jest světlo světa, kadidlo, že jest život světa. Jakož se žehnáním ohně a kadidla vzkříšení Páně předobrazuje, tak i slavným průvodem do chrámu se vyznačuje, kterak vzkříšení Páně více a více známo bylo. Jahen máje v rukou svící se třemi rameny (triangul), vstoupiv do chrámu rozsvítí jednu svíci, v prostřed chrámu druhou a před oltářem třetí. Při každém tom novém světle kleká zpívaje vždy vyšším hlasem: „Světlo Kristovo,“ načež průvod odpovídá: „Bohu díky.“ Troji ten zpěv mocně volá k nám, abychom nové světlo a nový život v sebe přijali a v něm i z něho žili. Svíce trojramenná vyznačuje též, že světlo a život pochází z jednoho pramene od nejsvětější Trojice. Na to jahen u pulpitu slavným hlasem pje chvalozpěv velikonoční (Ekultet), jenž jest velebná chvála z mrtvých vstalého Spasitele, a žehná mezitím voskovici velikonoční. Již staří vykladači obřadů církevních ve voskovici z čistého bílého vosku spatřují nejsvětější člověčenství Spasitele, kteréž se v lůně nejčistší Panny počalo. Velikost voskovice značí velikost a velebnost Spasitele, jenž z mrtvých vstal, a podoba voskovice co přímého sloupu upomíná na onen ohnivý sloup, jenž národ vyvolený z otroctví egyptského rudým mořem do země zaslíbené vedl, a předpodobňoval Krista, nás z otroctví hříchu a smrti křtem do života věčného vedoucího. — Chvalozpěv sám vyzývá nebe i zemi k jasotu nad zmrtvých vstáním Spasitele, a jahen vyzývá i okolostojící duchovenstvo, aby hlas svůj s ním spojili. Dále velebi Krista co pramen života, při čemž pět zrn kadidlových do velikonoční svíce zasazuje. Pět těchto zrn jest obrazem pěti ran Kristových, z nichž neustále život se prýští. Již pak rozehají se svíce a lampy v chrámu, a Kristus velebi se co věčný pramen světla. Konec chvalozpěvu vyzývá nás, abychom podíl brali na světle a životě nebeském, a tím spíše s Kristem vítězství slavití mohli. Svíce velikonoční upevní se pak po straně evangelia a rozsvěcuje se při slavných službách Božích až do svátku na nebe vstoupení Páně, v kterýžto den po evangelium se odstraní.

Druhý oddíl slavnosti obírá se myšlenkou touto: s Kristem mají všickni k novému životu povstati, nechť skutečný neb duchovní křest přijímají.

Hned po skončeném žehnání velikonoční svíce čtou se prorocství starého zákona, jichž obsah jest povstání k novému životu skrze Krista v Církvi jeho. Obsahují nejvíce takové skutky a tajemství starého zákona, v nichž se obnovení ono předpovídá.

a předobrazuje. Proroctví čte se dvanáct, na znamení, že nová říše Kristova vzdělána jest na základě proroků a apoštolů. (Efes. II, 19.)

Co proroctví předpovídají, obnovení života, uděluje v skutku křest svatý, a pročež následuje hned svěcení křestní vody a udělování křtu. Nejprve u křtitelnice prosí kněz Boha, aby tuto vodu k znovuzrození těch, kdož pokřtěni býti žádají, požehnati ráčil; pak vodu žehná a svěť, k čemuž voskovou svíci velikonoční trikrát, vždy hlouběji do vody spouští, po té vodu s olejem katechumenů a se svatým křížem smísí. Za starších dob uděloval se dospělým katechumenům svatý křest; žádoucnou, aby se to pokud možná i za našich časů ku vzdělání věřících zachovávalo. Po skončeném svěcení křestní vody započnou se zpívati litanie o Všech Svatých, a průvod od křtitelnice ubírá se k hlavnímu oltáři. Tu kněz padá na tvář a trvá na modlitbě až ku slovům: „My hříšníci, Tě prosíme, uslyš nás,“ načež se s přísluhujícími odebeře do sakristie, kůr pak v litanii pokračuje. Litanie tato připouští následující výklad: Jsme pokřtěni, máme dospěti k poslednímu cíli, k dokonalému spojení s Kristem a jeho vyvolenými; žádáme tedy vyvolených Božích o jejich přímluvu, abychom toho u Boha dojiti mohli. Padnutí na tvář značí pokornou usilovnou modlitbu. —

Třetí oddělení obsahuje mši svatou. Základní myšlenka tohoto oddělení jest: s Kristem k novému životu povstavše, hledejme věci nebeských. (Koloss. III. 1.) Kristus budiž život náš i sláva naše. Při „Gloria“ zavzní po třech dnech opět slavný hlahol zvonů, po epístole velebný zpěv radostný „alleluja,“ který od neděle „Devít-ník“ byl umkl, se mši svatou spojeny jsou též nešpory. Vše jásá nad z mrtvých vstáním Spasitele, velebí jeho vítězství, dychá novým životem.

Mocné pohnutky obsahují dojemné obřady tyto, abychom i my v tu radost vešli a dychtivě přistoupili k prameni nového, vyššího, nebeského života, vyčistili starý kvas a stali se novým skropením. (I. Kor. 5, 7.)

Dle římského rituálu má farář neb jiný kněz na bílou sobotu svěcenou vodu pokropiti příbytky a obyvatele jejich. Užívá se k tomu křestní vody, v týž den svěcené, dříve než se svatými oleji smíšena byla. I ten obřad má vznešený význam. O veliké noci má vše se obnoviti a posvětití.

Důstojný závěrek slavnosti bílé soboty činí pod večer slavný průvod nejsvětější Svátosti oltární po kostele aneb též okolo kostela: slavnost „vzkříšení Páně.“ Zárod-ky její nalezáme v nejstarších dobách Cír-

kve. Bílá sobota jest svatvečer (vigilie) slavného dne vzkříšení Páně, jenž v neděli z rána dle svědectví svatých evangelíí byl z mrtvých vstal. Proto shromáždívali se věřící, málo odpočínuvše, časně z rána na modlitbách v chrámě, vstříc jdouce vzkříšenému Spasiteli. Nejsvětější svátost přenesla se v slavném průvodu z místa, kde byla ukryta, na hlavní oltář, a následovaly hodinky jitřní o vzkříšení Páně. Z této slavnosti povstala v našich krajích slavnost „Vzkříšení“ přenešena byvši na večer bílé soboty. Neproniká-li zpěv kněze: „Vstalt jest nyní Kristus Pán“*) duše naše, vyzýváje nás ku povstání z hříchů našich a k podílu v radosti ze vzkříšení Páně? —

Z krátkého nástinu obřadův svatého téhodne vysvitá, že v Církvi katolické nic není náhodného, že obřady, zpěvy a úkony její do nejstarších dob sahající mají hluboký a vznešený význam, že budí, podporují a zvyšují cit náboženský, a člověka viditelnými znameními pobádají a vedou k rozjímání pravd a tajemství nebeských. R. S.

Dodatek ze synody Pražské.

Dle nařízení J. Eminen. mají vel. kněží arcidiecése od neděle květné (20. března t. r.) *statut synody* diecesalní svědomitě ostříhati v úradě svém. Již o svátcích velikonočních nastanou tedy některé změny v obřadech církevních. Panovavt obyčej, že téměř ve všech chrámech na *zelený čtvrtek* se nejsv. Svátost v monstranci vystavila v „Božím hrobě“ k veřejnému uctění. Však Synoda, na základě rubrik a nařízení kongregace svatých obřadů takový veřejný výstav na *zelený čtvrtek zakazuje*. Kněz mši sv. sloužící posvěti sice *tři* hostie, jednu ke mši sv. téhož dne (zeleného čtvrtku), druhou pro mši předposvěcenou (missa praesantificatorum) velkého pátku, a třetí k veřejnému vystavení ale toliko na velký pátek a v bílou sobotu.

Na *zelený čtvrtek* odebeře se kněz po mši sv. v slavném průvodu k vedlejšímu oltáři, nesa tam kalich s dvěma posvěcenými hostiemi, a uschová *kalich rouškou obestřený uvnitř* v tabernákulu. Ač nejsv. Svátost není zřejmě vystavena, nýbrž ve stánku ukryta, má nicméně na též oltáři po celý den aspoň *šest* svíci voskových, v noci pak věčné světlo hořeti, a kněžstvo i věřící lid má v nábožném uctění velebné Svátosti strídatě po celý den trvati.

Na *velký pátek* hned z rána budiž opět *šest* hořících voskovic před nejsv. Svátostí. Po vykonaném uctění sv. kříže ubírá se kněz ve slavném průvodu k oltáři, v němž

*) Aneb: Vstalt jest této chvíle ctný Vykupitel.

vel. Svátost se nalezá; vezma odtud svaté hostie v kalichu uložené koná pak u hlavního oltáře mši předposvěcenou, po kteréž v černém pluviálu vede průvod k „Božímu hrobu“ nesa tam velebnou Svátost. Svátá hostie dá se do monstrance a v monstranci se vystaví; avšak monstrance musí býti zahalena *hedbávnou rouškou barvy bílé* a tak hustou, aby nejsv. Tělo Páně *viděti nebylo*. Na oltáři Božího hrobu nebudte nižádné ozdoby, roucha atd. barvy *černé*, ale spíše budiž Boží hrob ozdoben *květinami a svěžím zelením*, aby utěšené zahradě se podobal. Na oltáři „Božího hrobu“ smí velebná Svátost po celý *velký pátek* a na *bílou sobotu* až do Vzkříšení vystavena zůstat; avšak musí před ní hořeti nejméně *dvánáct* svíček, a pokud možná, budiž tam i více lamp neb světel. U večer velkého pátku uloží se vel. Svátost ve stánku, aniž by prvé požehnání uděleno bylo; v noci pak aspoň *dvě* lampy mají u stánku hořeti.

V *bílou sobotu* z rána se velebná Svátost opět bez požehnání tímtež jako včera způsobem vystaví. Odpoledne při slavnosti *Vzkříšení* nese kněz nejsv. Svátost z Božího hrobu v slavném průvodu k hlavnímu oltáři; avšak požehnání s nejsv. Svátostí uděluje se *jednou* toliko a sice ku konci, po písni „Pange lingua,“ nikoli hned na počátku procesí, aniž na cestě; tudíž zamezen jest i onen zákonům církevním odporný způsob, že se požehnání s nejsv. Svátostí udílelo po každé, kdykoli hudebníci „intrády“ spustili.

Ave Maria.

(Legenda.)

V malé chyži vedle stráně
Stařík žil poustevník;
Ten milostné matky Páně
Byl vždy vroucí milovník.
Kudy chodil, kde jen dlel,
Vždy on v ústech slova měl:
Ave Maria!

Poustevník ten v kleci malé
Peřestého ptáčka měl,
A ten ptáček neustále
Mnohé sladké písně pěl.
Když se stařec modlival,
Tu i on ním zpíval:
Ave Maria!

Kdy však z jara ptáček všady
Nové kvítky kvěsti zřel;
Aj tu chutě v krásné sady
Ze své klíčky uletěl.
Po větvičkách hopkoval,
Radostně si zazpíval:
Ave Maria!

Stařec smutně pořád dále
V křoví husté za ním šel;
A do klíčky ptáče malé
Rychle zase chytit chtěl.
Ptáček ale k nebi vzlet
A ve výši počal pět:
Ave Maria!

Aj v tom jestřáb z oblak lítě
Na zpěváčka udeří;
A již v ostrých drápech hbitě
Unáší jej v povětří.
Ach tu ptáček v ouzlosti
Zvolal hlasem žalosti:
Ave Maria!

Strachem plnil ukrutného
Dravce tento ptáčka hlas;
Ubožáčka chyceného
Na svobodu pustil zas.
Ptáček Pánu díky vzdal,
Vroucným hláskem zazpíval:
Ave Maria!

Na to všecko stařec hleděl,
Zkornoučen zde v lese stál;
Aj tu ptáček dolů sletěl,
Do ruky se chytit dal.
Od té doby ptáček pěl,
Co jen síly v krčku měl:
Ave Maria!

Nedala-lis, Drahá Máti,
Ani ptáčka dravci v moc;
Rač i při nás, dítkách, státi,
Spěj nám rychle na pomoc;
Když Tě v nouzi vzýváme
A skroušeně voláme:
Ave Maria!

K. Jos. Neumann.

Aforismy.

Uměle strojená prskavka vzletí vysoko k nebi a tvoří hvězdu, že až milo na ni hleděti. Však když nejvíce na ni upíráme zrak, rozprskne se a veta po krásném úkazu. — Prskavkám takovým podobají se dobrá, pěkná předsevzetí, která člověk, podáv se na chvílku dobrému hnutí k nebi vysílá, odkudž je zase nechá padati dolů, místo co by je tam měl upevniti.

Každý sobě staví dům blaha. Bůh, když neštěstí dopouští — když ranami nás stihá, chce nás přesvědčiti, jak pevná stavba tato jest.

Člověk chtěje vyznačiti, že nebude něčeho nikdy více vzpomínati říká, že to jest jako do vody hozeno. Křesťane, jenž vstupuješ k prameni, ku koupeli svatého pokání, potop ve spásitelné vodě navždy hříchy své. J. K.

Sedmibolestná Rodička Boží.

(Rozjímání postní.)

VII. Pohřbení Těla Páně.

„A vložil je do hrobu svého nového, jež byl vytesal ve skále, a přivalil kámen veliký ke dveřím hrobovým a odešel.“
(Mat 27, 60.)

Je velký pátek, slunce se již chýlí k západu. Maria odevzdala mrtvého Syna svého Josefovi Arimathejskému, jemuž Jej Pilát byl daroval. „Bohat byl Josef,“ praví sv. Epifan, „obdržel Tělo Páně, perlu ceny nekonečné.“ Učenníci umyli mrtvého Spasitele, ale tak opatrně, aby nebylo zmařeno nic z toho, čímž bylo označeno Tělo Páně, pomazali ho drahými a vonnými mastmi, zavinuli do čistého bílého plátna. Již pak berou na ramena svá a nesou ku hrobu Toho, který mrtvé křísil; Maria a ostatní nábožné ženy jdou za nimi. Kam? Josef Arimathejský vytesal sobě v zahradě, kteráž ležela na blízkou Golgoty, v tvrdé skále hrob; žádná mrtvola ještě v něm neležela, zápach porušení ho ještě neovanul. Sem nesou Tělo Páně, krácejíce po zemi, kteráž byla hrobem Adama, za jehož hřích nový Adam, Ježíš Kristus, umřel. Tak chudíčky byl Božský náš Spasitel, že ani svého hrobu nemá, v cizím hrobě musí odpočívati. Je to smutný průvod, jdou zvolna a tiše; známkou převelké bolesti všech, kdož s průvodem jdou, jest hluboké mlčení; pohřební pochodně nehoří, žalozpěvů neslyšíš, hudba smuteční nezaznívá, truchlořeči se nečiní. Však předce byl průvod tento nejvznešenější; vždyť nesou Tělo Páně, provázeni sbory andělskými; slunce posledními paprsky svými ho osvěcuje; Maria, věrný Jan, Magdalena, Josef, Nikodém, někteří apoštolé a ostatní nábožné ženy jsou zástupcové těch milionů, jenž uvěří v Ježíše. Přišli k hrobu a položili tam Tělo Páně.

a) Krutá bolest pronikla srdce Matky Boží, když spatřila hrob Syna svého. Matky křesťanské! povztejte, co se dalo v srdci vašem, když měl býti jediný syn váš pochován, když jste stály u jeho hrobu, a na rakev země padala? Srdce vám hořem pukalo, když jste se s ním loučily. Za jistě, vždyť s matkou nad smrtí syna svého truchlící měl i Pán Ježíš útrpnost. Když se přibližoval k bráně města Naim, potkal se s pohřebním průvodem; matka vdova omdlévajíc hořem kráčela za marami, na nichž nesen byl jediný syn její. Pán Ježíš milosrdenstvím hnut jsa, vzkřísil mládence a dal jej matce. Ó Matko Páně! jaká byla bolest tvá, když jsi viděla v hrobě Syna svého jednorozrozeného, nade všechno milovaného! Nad tvou bolestí truchlilo nebe, truchlili všickni, kdož s tebou byli u hrobu.

Maria vchází do hrobu, kloní se k Tělu Páně; urovnává plátno, v němž zaobalen byl nejdražší poklad její, libá korunu a hřeby, jež rovněž do hrobu položili. Učenníci chtějí již hrob zavřít, obrací se k Marii, rkouce, že čas jest, by přivalili kámen. Nastalo bolestné loučení. Pak vycházeli z hrobu, poklonivše se Tělu Páně. Kámen veliký byl přivalen, hrob zavřen. „Nejsvětější Panna,“ dí sv. Fulgentius, „co nejvřeleji sobě přála, aby srdce její s Tělem Kristovým bylo pohřbeno.“ A v pravdě, když Syn byl pohřben, byla dvě srdce v jednom hrobě. „Kde jest poklad váš, tu bude i srdce vaše,“ čteme v Písmě svatém. (Luk. 12, 34.) Maria nechala srdce své v hrobě u Ježíše, nejdražšího pokladu svého.

Josef a ostatní přátelé Páně odešli, jenom Maria, Jan a některé ženy potrvávali dále u hrobu. Matka Páně hledí stále ku dveřím hrobu, blahoslaví kameny, jež skrývají Tělo Páně, volajíc dle sv. Bonaventury: „O přešťastné kameny! kteréž nyní skrýváte Toho, jenž dříve v lůně mém ráčil odpočívati. Strážte tedy Syna mého, můj jediný poklad, jediný předmět lásky mé.“

Maria rozloučivši se s hrobem Syna svého, ubírá se do Jerusalema, do domu Janova. Jdouc přes Golgotu, spatřila v šeru večerním kříž Ježíšův, padá před ním na kolena, ona první mu vzdává úctu, volajíc: „Ó sv. kříži, libám, ctím tebe, nejsi více dřevo prokleté, nýbrž trůn lásky, oltář milosrdenství, posvěcený krví Božského Beránka, jenž za hříchy světa na tobě byl obětován. On v životě mém započal dílo vykoupění, na tobě je dokonán.“ Maria odchází od kříže, jenž vykonal službu ovšem strašnou, ale pro celý svět spásanosnou, pozeňnanou, vrací se do Jerusalema, kterýž ukřižoval Syna jejího. S bolestí pohlíží na město, leká se zatvřelosti obyvatelů jeho, pro kterouž neujdou trestu. Matka Páně kráčí dále v hoří svém tou cestou, kterouž před nedávnem šel Syn její nesa těžký kříž; opět koná cestu křížovou, zpomíná sobě na bolesti Synovy, srdce její krvácí. Touž branou, kterouž ráno vyšla, opět vchází do města. Krátká to doba! Než v radě Boží, v říši milosti Boží, v srdci Matky Páně byla to doba dlouhá, delší než ta řada let od Abrahama až do času Jana Křtitele.

Maria jest v domě Janově, bez Ježíše je jí smutno a teskno; hledá Ho, ale nenachází. Ježíš se nevrací, jen upomínka na jeho život a umučení vrací se v duši její. Zpomíná sobě, jak svého Syna v Betlémě objímala, s Ním se v Nazaretu těšila, jak slova života věčného z úst jeho slý-

chala, jak vroucí Jej. milovala láskou; pak Jej zase vidí těžký kříž nésti, pod břemenem jeho klesati, na kříži umíratí, vidí jeho rány, hřeby tupé, trnovou korunu. Noc z velkého pátku na bílou sobotu byla pro Matku Páně noc hoře plná, bylat pokračováním velkého pátku! Matka zarmoucená se táže: „Kde jest ten, kteréhož miluje duše má?“ Celý ten čas až do vzkříšení Páně probděla na modlitbách a v rozjímání o umučení Páně. Ó truchli, Matko bolestná, vždyť jsi osířelá, opuštěná, ztratila jsi svého Ježíše; jeho duše jest u arcioctů v předpekli a jeho tělo odňal ti tmavý hrob. Ježíš není u Marie, Maria jest bez Ježíše. Toť ten poslední meč, jenž pronikl duši Marie Panny.

b) Smrtí svou přemohl Pán Ježíš smrt, hřích, peklo, s Ním pohřbeny jsou všechny hříchy a nepravosti, a jeho nejsvětější vůle jest, aby na věky byly pochovány. Kéž bychom i my pohřbili všechny své hříchy, obzvláště *panující svou náruživost*, zbavili se její ukrutné vlády, potlačili ji v srdci svém! Ona jest následek hříchu Adamova, podnět, žádost hříchu. Dokud rozum nad žádostí panuje, vůle jí neslouží, odporuje, není žádost tato hříšná; sluje hříšnou, že z hříchu prvních rodičů pochází a k hříchu vede. Ale žádost zlá, která rozum ovládá, které vůle slouží, ji upokojuje, zoveme náruživostí, a ta je vždy nemravná, nečistá a hříšná.

Mezi náruživostmi, jimiž zmitáno bývá srdce lidské, jedna bývá nejmocnější, ta nad člověkem zvláště vládne, zaujímajíc mezi družkami svými, které jsou takorba v její službě, první místo, a proto ji nazýváme panující náruživostí.

Sv. Jan Zlatoústý praví: „Vím, nepochybuj o tom, že ten nejlstivější, nejnebezpečnější a nejukrutnější nepřítel ukryt jest v srdci mém. Kéž bych jej poznal!“ Znáš-li ty, duše křesťanská! svou panující náruživost? Božský Spasitel náš pověděl o falešných prorocích: „Po ovoci jejich poznáte je.“ (Mat. 7, 20.) To platí i o tvé náruživosti; ona nejčastěji znepokojuje srdce tvé, ji obzvláště tobě vytýká svědomí, ona jest obyčejným předmětem tvých zpovědí. Neklamným svědectvím, že náruživost panující jest srdci tvému nejmilejší, jest toto: Jsi-li pro jiné poklesky kárán, nebýváš uražen; když se však někdo tvého dotkne miláčka, býváš hned nepokojný, hněvivý.

Či snad lkáš, že ti nemožno odvrhnouti pouta otrocká, jimiž tě sevřela tvá náruživost? Považ, že milost Boží jest mocnější; s pomocí Boží zvítězíš, všechny překonáš obtíže, jen když budeš upřímně chtít svou náruživost pochovati. Především je po-

třebí k tomu se strany tvé: *pevného, nezvratného úmyslu*. Vůle polovičatá může na čas udusiti panující náruživost, ale nikdy se nedočká úplného nad ní vítězství; v brzkou zplane oheň její mocnější, aby tě šířal a snad i strávil. Pevná vůle užívá prostředků, nedívá se nazpět, nýbrž ku předu hledí; v ní jediné ti spása kyne, vůle polovičatá nevede k cíli. Pán Ježíš řekl: „Když duch nečistý vyjde od člověka, chodí hledaje odpočinutí, a nenalezna, dí: Vráť se do domu svého, odkudž jsem vyšel. Tehdy jde a přijme k sobě jiných sedm duchů horších než jest sám, a vejdouce přebývají tam. I jsou poslední věci člověka toho horší nežli první.“ (Luk. 11, 24. 26.) Aby se na tobě nevyplnila tato řeč Páně, odtrhni se od své náruživosti, nelekej se nesnází, bojuj statečně a jistě zvítězíš.

Zpytuj denně svědomí, a zvláštní věnuj pozornost náruživosti panující; v tom musíš býti podoben onomu králi syrskému, jenž chtěl bojovati s Achabem přikázal vojínům svým: „Nebudete bojovati proti žádnému ani malému ani velikému, než proti samému králi israelskému.“ (3. Král. 22, 31.) Tvoje náruživost toť ten Goliáš, na jehož přemožení tvé blaho spočívá. Proto každý večer se ptej: „Jaks mnoho dlužen Pánu svému.“ (Luk. 16, 5.) Toť nejvydatnější prostředek k dosažení vítězství nad náruživostmi. Již moudrý Seneka praví: „Denně máš své svědomí předvolávat, aby vydalo počet.“ Večer zpytuje svědomí taž se sám sebe: Kde a jak nade mnou v minulý den náruživost zvítězila, jak objevila moc svou, kterak jsem s ní zápasil? Ráno zase přemýšlej, kde ti asi bude bojovati s úhlavním tvým nepřítelem; připrav se na útok; blaze tobě, budešli dobře ozbrojen. Tím tobě také možno bude dobře vykonati sv. zpověď a zevrubně udati hříchy, k nimž tě svedla panující náruživost. Tím budeš povzbuzen, abys více na sebe pozor dával, nabudeš síly k novým bojům a vítězstvím, poznáš šerednou panovníci svou a nebudeš chtít ji děle otročiti.

Buď opatrný. V čas pokoje se pevnosti opravují a opevňují, a vojáci ve zbrani se cvičí. Opatrná duše jedná jako Josef Egyptský, jenž v úrodných letech shromazďoval obilí pro leta neúrodná; podobá se pečlivému hospodáři (Is. 5, 2.), jenž vinici svou opletl a věží opatřil, aby na všechny útoky byl připraven. Pamatuj dobře, že musíš zápasiti s nepřítelem lstivým, jenž tě mimo nadání může přepadnouti a potříti. Že s opatrností nutno i modlitbu spojit, samo se rozumí. Pán Ježíš řekl: „Bďtež a modlete se, abyste nevedli v pokušení.“ (Mat. 26, 41.) Obzvláště užívej v čas

pokoušení známých modlitbiček, kratičkových vzdechů, jenž rychle k nebi spěchají a vyslyšány bývají.

Měj na paměti křestní slib svůj. U křtitelnice stal jsi se synem Božím, dědicem království nebeského, chrámem Ducha svatého; tam jsi učinil slib nerozvížitelný, že navždy se odříkáš ďábla i všech skutků jeho i vši pýchy jeho, že nebudeš sloužiti hříchu a náruživostem, nýbrž Pánu Ježíši a ctnosti. „Poznej křestane!“ volá sv. Leo, „svou důstojnost, ku které jsi byl povýšen; koupelí znovuzrozen stal jsi se dítětem Božím. Nevracuj se tedy v bahno hříchu. Nezapomeň nikdy, ku které hlavě, ku kterému tělu patříš co čistý úd a posvěcený. Rozjímej často, žes vyveden z vězení temnosti uveden a přijat byl do říše svobody a světla věčného.“ Chcešli zvítěziti nad panující náruživostí, pamatuj na slib tento. První křestané slavili každoročně památku svého pokřtění, obnovovali sliby na křtu svatém učiněné, a tím nabývali síly a statečnosti, že všechny muky trpělivě snesli a raději smrt podstoupili, než by Krista byli zapřeli. Když sv. Jan Zlatoustý pozoroval, že se pokoušení blíží, volal: „Odříkám se tě, satane; Tebe, Kriste, chci se přidržeti, s Tebou se spojit“ a zvítězil. Tak volej i ty v boji se zlými žádostmi, s panující náruživostí svou, a vítězství bude tvoje.

Tyť jsou hlavní prostředky, jichž užívati musíš, chcešli potlačiti panující svou náruživost, zničiti červa, jenž na tvém srdci stále hlodá, potříti hlavu hada jedovatého, jenž tě ustavičně znepokojuje a smrtícím jedem svým i o život věčný rád by tě připravil. Nerozmýšlej se dlouho, pochovej svou náruživost, a tím nejlepší dáš náhradu Matce bolestné za její sedmou bolest.

Ukončení. Rozpomeňme se na všechny bolesti Matky Páně. Pro koho trpěla? Že nás milovala, pro nás trpěla, tím dala na jevo lásku svou k nám. Láska lásky žádá, lásku jediné láskou lze zplatiti. Cí srdce by tak zatvrzelé bylo, že by nechtělo Marii milovati? Její přenáramné bolesti af srdce naše újeji spojí se srdcem jejím! Kdo bolesti Rodičky Boží častěji rozjímá, s ní truchlí, bude ji vřeleji milovati. Co nás odloučí od lásky k tobě, Matko bolestná? Ani strasti ani smrt; my tě chceme milovati, vždyť sama pravíš: „Já jsem matka krásného milování.“ (Sir. 24, 24.) Ty nás po Bohu nejvíce miluješ, i my tě chceme po Bohu nejvíce ctíti a milovati. Se sv. Bonaventurou voláme: „O Maria, kězby srdce mé nikdy nepřestalo tebe milovati, a ústa má vždy tebe chválila!“ Frant. Šmat.

D o p i s y.

Z Prahy 6. března 1864.

[Misie u sv. Štěpána. Dokončení.]

Ve čtvrtek (3. t. m.) ráno bylo rozjímání o častějším přijímání velebné Svátosti oltární, odpoledne po růženci měl pan rektor Mastalír kázání o modlitbě, v němž slovy Pisma, sv. oteu a příklady ze životů svatých i důvody rozumu užitečnost modlitby pochopitelně dokazoval vyzýváje důtklivě všech k větší horlivosti v modlitbě, aby se svazek lásky svaté mezi Bohem a dušemi našimi upevňoval, milost a požehnání Boží na nás a práce naše sstupovalo a poklad zásluh našich se rozhojňoval. — V pátek ráno bylo rozjímání o vlastnostech víry, a o 1/26. konal pan rektor Mastalír u přítomnosti domácího duchovenstva i svých řeholních spolubratrů před velkým oltářem slavné svěcení sv. kříže misionárního, kterýž v chrámu Páně na pilíři proti kazatelně postaven bude. Po svěcení zpívána píseň o sv. kříži („Svatý kříži, tebe ctíme“); mezi tím konalo duchovenstvo líbání sv. kříže, pak následovalo kázání o sv. kříži, v němž P. Roller nadšeně dolíčov slovy Pisma sv. a mnohými příklady, že v kříži naše spása. — V sobotu ráno bylo rozjímání o nebi — a odpoledne ukončení sv. misie. O 1/26 hodině odebral se k oltáři důst. p. farář s asistencí a 4 vel. pány misionáři, vystavena vel. Svátost a dáno požehnání, pak následovalo kázání, v němž P. Roller kladl všem na srdce, aby v dobrém předsevzetí setrvali; vložil prostředky vytrvalosti v křesťanském životě, mezi nimiž zvláštní váhu kladl na častější přijímání sv. svátosti (pokání a oltární), na modlitbu, a pak na to, aby se nedali ohledy lidskými odstrašiti od života křesťanského. Oznámil též, že každý, kdo v čas misie neměl času a příležitosti přistoupiti k sv. svátostem, ještě v 14 dnech po misii plnomocných odpustků získati může, když v tomto chrámu Páně u farního duchovenstva křesťanskou svou povinnost vykoná. Po té udělil papežské požehnání, loučil se ve jménu svých spolubratrů s přítomnými, a s farním duchovenstvem, při čemž málo očí zůstalo bez slzí, ba mnozí hlasitě plačíce vroucím srdcem v duchu děkovali za všechna duchovní dobrodiní; pak zapěl na kazatelně „Te Deum laudamus“ a sestoupil. Po chvalozpěvu tom dáno požehnání vel. p. farářem, kterýž pak po vykonaných modlitbách srdečnou řečí od oltáře celou pobožnost dokončil. Oltář hlavní i poboční oltářové rozlévali hojné světlo po chrámu Páně dnes i po celý čas sv. misie při všech večerních kázáních. Píseň před kázáním i zpěv při

požehnání večerním doprovázel velebný hlas varhan. Velební kněží misionáři měli po čas sv. misie téměř neustále nábožné kajeníky u zpovědnic, a zajisté mnozí slovem Božím rozníceni přijdou později k sv. svátostem, a vezmemeli ohled na požehnání Boží, které zprovází práci svatou a horlivou, lze očekávat, že milost Boží, kteráž neviditelně působí, zastihne a obrátí mnohého, jehož toliko neobyčejná pobožnost do chrámu přilákala. Z těch příčin velebím misie, jsouť výbornou pomůckou řádné duchovní správy. Bůh račiž práci horlivých misionářů žehnati, aby se rozhlovovalo království Boží na zemi!

H.

V Praze, 14. března 1864.

[Misie v hlavním farním chrámu Týnském.]

Počátek sv. misie u Matky Boží před Týnem byl smutný. Proti všemu očekávání započala již o 4. hodině odpolední (5. t. m.). Posluchačů bylo málo; i bylo nám líto důst. p. faráře, jenž po delší nemoci poprvé v chrámu Páně se ukázal a vřelými slovy osadu svou vel. misionářům odevzdával žádaje, aby ovečky jeho použily času příjemného k spasení svému. Však tím radostnější jest další postup pobožnosti. Posluchačstvo roste, chrám se naplňuje, a minulou neděli (13. t. m.) počítal přítomných na tisíce, ano byl téměř naplněn od oltáře až k hlavní bráně. Trpělivě očekávali zástupové počátek večerní pobožnosti zpívající píseň o Rodičce Boží až do 1/2 6. V tu hodinu bylo poučení o modlitbě sv. růžence s modlitbou samou, pak kázání o nejsv. Svátosti. Hlavní oltář stkvěl se všeru večerním přemnohými světly, jakož i postranní oltáře a obrazy křížové cesty. Velebný byl zpěv tolika tisíců: „Poklekni na kolena,“ pohnutlivé bylo kázání. Misie v Týně bude ukončena na neděli květnou.

V Praze dne 10. března 1864.

[Zkouška u Školních sester.]

V pondělí (7. t. m.) započaly pololetní zkoušky na dívčí škole u sv. Anny čili u Školních sester. Ráno byla zkouška třídy čtvrté. Na prostranné světlé síni shromážděny byly svátečně oděné dívky s ctihodnými učitelkami svými, byli tu otcové i matky i jiní vzácnější hosté. Každého přichozícího vítaly dívčí povstáním a slušným pozdravením. Každého vítal důvěrný úsměv, jasné oči, radost, že hosti přibývá. Avšak přibývalo i posuzovatelů. Zkouška započala zpěvem a modlitbou, zpěvem a deklamovánkami byla protkána, zpěvem a modlitbou ukončena. Z náboženství zkoušel vel. kněz spiritual Schneider (odpoledne pak vys. důst. p. probošt Vyšehradský Ruf-

fer). Každá otázka byla jako rozkazem: ruce vzhůru, ale beze vši dotíravosti prosily toliko oči a pozdvížené ruce: i já bych ráda odpovídala. A odpovídaly všechny, ne-li z náboženství — a to jest při takovém množství žákyň věci nemožnou — odpovídaly z ostatních předmětů, jichž jest skoro až mnoho, tak že asi na 2 neb 3 času nezbylo, ač zkouška trvala od 8 1/2 až do 12 hodin. O jednotlivých předmětech nemůžeme slov šířiti. Ze zkoušky poznali jsme, že dívky milující učitelky, zamilovaly si i učení, že u sv. Anny spojeno jest vyučování s vychováním, škola jest návod ku křesťanskému životu, všecko učení spočívá na základě křesťanském. To dosvědčoval dějepis i zeměpis, to osvědčily dívky i výkladem čís. 50. čítanky „sv. Vojtěch,“ to hlásal zpěv i deklamace. Nebylo tu slyšeti onoho jednozvučného kuňkání, kteréž rádo bývá domovem na školách divčích, dívky u sv. Anny mluvily neohrožené, vážně, nenuceně, mluvily správně česky, mluvily i dobře německy. Tolikéž divili jsme se pokrokům v kreslení i ve slohu, jiní chválili pěkné písmo a libezný zpěv, však netěžko slavíkům libé vyluzovati zvuky. Po zkoušce odcházeli hosté, však neodcházeli nespokojenci, nýbrž chvalořečníci ctihodných sester i pilných žákyň. Že pak tu nebylo toho dopoledne ani duchovní ani světské vrchnosti, nikoho, kdoby spokojenost svou dítkám byl veřejně na jevo dal, umínili jsme napsati do Blahověsta, jenž byl Školní sestry do Prahy vítal, tuto chválu svědomitých učitelek i bedlivých žákyň.

Kronika.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál udělil v domácí kapli své v pondělí po neděli květné (21. t. m.) o hod. 8. alumnům II. roku první tonsuru, v úterý pak velikonoční alumnům III. roku nižší svěcení. U večer před každým tím úkonem bude mít k alumnům řeč. Duchovní cvičení velikonoční budou v semináři od 16. do 20. t. m. Vůdcem alumnů v rozjímání o pravdách věčných bude kněz z kongregace nejsv. Vykupitele, vp. Frant. Krutil.

* * V metrop. chrámu sv. Víta bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál konati služby Boží a obřady ve sv. témdni v následujícím pořádku: V neděli květnou bude o 1/2 10 h. svěcení ratolestí a průvod, o hod. 11. velká mše sv. s pašijemi. Ve středu ve 4 hod. odp. tmavé jitřní. Na zelený čtvrtek ráno v 9 hod. mše sv., svěcení olejů, sv. přijímání; odpoledne ve 4 hod. umývání nohou, latinské kázání, jitřní. Na velký pátek v 8 hod. české kázání, v 9 hod. obřady, (libání sv. kříže, průvod atd.) pak německé ká-

zaní. Odp. ve 4 hod. jitřní. (Návštěva Božího hrobu.) Na bílou sobotu ráno o $\frac{1}{2}$ 9. obřady, pak zpívaná mše sv. Odpol. v 5 hod. slavnost vzkríšení. — Na všech těchto sv. úkonech jest vdůst. metrop. kapitola s duchovenstvem. Alumnové arc. semináře přísluší a zpívají hodinky v metrop. chrámu, jakož i v *cís. kapli* na hradě, kdež pořádá služeb Božích, na nichž bývá J. Vel. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna s celým dvorem, jest následující: V neděli květnou ráno o $\frac{1}{2}$ 9 svěcení ratolestí, velká mše sv. s pašijemi; odpol. v 6 hod. něm. kázání a požehnání. Ve středu (jakož i ve čtvrtek a v pátek) odp. o $\frac{1}{2}$ 5 jitřní. V zelený čtvrtek v 9 hod. ráno zpívaná mše sv., přijímání, průvod. Na velký pátek ráno o hod. 9. pašije a ostatní sv. obřady, odpol. v 7 hod. něm. kázání, žalm „Miserere“, osvětlení kříže na oltáři, požehnání s ostatkem sv. kříže. V bílou sobotu v 9 hod. ráno svěcení paškalu, čtení proroctví, zpívaná mše sv. — Ve všech farních chrámech Pražských bývá počátek služeb Božích ve sv. témdni ve čtvrtek a v pátek o hod. 9. v sobotu pak v 8 hodin.

— Kněz z tovaryšstva Ježíšova *Schmude* ukončil 10. t. m. duchovní cvičení v *cís. kapli* a má nyní od 12—19. konferenční řeči v kapli c. k. gymnasia akad., k nimž toliko mužští přístup mají. — Vlachům zdejšími káže letos v postě opět kněz *Penso* z Vlašských Benátek.

— Do Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili vpp. Jos. Kurz, kaplan v Chrasti; Ant. Hruška, farář v Žumberku; Ant. Skokan, farář v Týništi; Florian Eichler, kaplan v Rosicích, Jan Říha, kapl. v Bystřici na Mor.; Jos. Šafránek, farář v Mlíkosrbech; Jos. Kandler, kapl. na Smečně.

— Z *Karlína*. Ode dne slavného posvěcení nebyl chrám sv. Cyrilla a Methoděje tak hojně navštíven, jako minulou nedělí o první výroční pouti. O 9. hodině sloužil J. Emin. p. kardinál v přeplněné svatyni mši sv. Velká nastala tiseň před kázáním o hod. 10., po němž následovala slavná mše sv.

— V *Počátkách* zřídil se „kůr literátský.“ Stanovy jeho byly od bisk. konsistoře Budějovické schváleny a od c. k. mistodržitelství potvrzeny. Účelem jednoty jest: „čest a slávu Boží rozmnožovati, v chrámu Páně, při průvodech a pohřbech modlitbou a nábožnými zpěvy Boha chváliti, tím k oslavení služeb Božích přispívati a ostatních věřících k horlivé nábožnosti povzbuzovati.“ Takýchto bratrstev „kůr literátských“ bývalo mnoho po městech českých; zrušení jich nemálo přispělo k porušení vážného zpěvu kostelního. Když umlkli literáti, umlkal i zpěv lidu, ochabovala nábožnost, starobylé kancionály stěhovaly se s kůrů, potomci jim nerozuměli, jenom zalcové divili se pěkným obrázkům a libezným nápěvům. Nastal obrat. Zpěváckými spolky

probuzen jest zpěv, Kancionálem Svato-Janským poukázáno na zpěvy, probuzené vědomí katolické počíná stavěti, co bylo sbořeno. Tu a tam staly se pokusy; v *Počátkách* učiněn počátek znovu zřízení sborů literátských. Chválice horlivost *Počáteckých* přejeme, aby po všech městech a městečkách i dědinách zřizovány byly kůry literátské, jakož synody naše žádají. Kancionál máme, izpěváky máme, co zbraňuje, aby nebylo zpíváno?

— V *Libeznicích* budou skládati na hod Boží velikonoční vyznání víry katolické tři evangelíci; dva to již vykonali.

— V diecési *Budějovické* sebráno za minulý rok k účelům dobročinným 19863 zl. 55 kr. Z toho nejvíce na chlapecký seminář (5249 zl. 29 $\frac{1}{2}$ kr.), k podpoře nuzného duchovenstva (4341 zl. 83 kr.), a na chudé školní dítky (1719 zl. 28 $\frac{1}{2}$ kr.).

Z Mnichova. Dne 10. t. m. zemřel zaopatřen sv. svátostmi Maxmilian II., král Bavorský, horlivý katolík, nevšední přítel věd a umění, miláček lidu svého. Nástupce trůnu jest syn jeho Ludvík, nar. r. 1845.

Z Říma. (Z „*Correspon. de Rom.*“ přel. J. Žitný.) Dr. Ignác Montès de Oca, chovanec akademie církevní v Římě, kázal španělsky u sv. Ondřeje „della valle,“ u příležitosti oktávy Zjevení Páně. Zachovati viru a působiti k rozšíření víry: byl rozvrh jeho kázání. Upozornil na velikou oddanost Španělů k náboženství katolickému, na jejich boje (po osmkrát) proti Maurům, velikou úlohu kterou Prozřetelnost jim vykazala v XVI. století k zachování Církve. On mluvil s nadšením o velikém kardinálu Ximenes-u. Pěkná byla paralela mezi Františkem Xaverským a Ferdinandem Cortesem, jenž se má spíše nazývati apoštolem mexikanským než jeho podmanitelem. Protestanti, kteříž podrobili Indý východní, těžili a těží posavad z modloslužebnosti toho nešťastného národu. Španělové, praví to apoštolové nového světa, vystavěli tisíce kostelů a konventů a neměli nic jiného na srdci, než aby k novozrození skrze křest a viru přivedli národy podrobené svému panství. Nebude od místa, uveduli místo týkající se *Mexika* a veliké otázky, kterážto se v tomto čase přetřásá. Jsou tomu dvě léta, pravil p. Montès, co jeden vznešený prelát na této kazatelně, na kteréž já nyní stojím, svolával požehnání nebeské na vojsko, kteréžto, když bylo zvítězilo nad Maury mělo táhnouti, tak se aspoň pravilo, aby dobylo pokoje našim bratrům v Mexiku. O toto požehnání já též dnešního dne prosím pro toho, kterýž po přemožení tolikerých nebezpečností a tolika obtíží vykonal tuto slavnou

expedici, hodnou Karla Velikého, sv. Ludvíka Francouzského, Isabelly Katolické. Španělové, Mexičané, synové Ameriky polední, konečně vy všickni, kteříž prosíte, aby Boží vůle byla jako na nebi tak i na zemi; vy všickni, jenž prozpěvujete s kůry andělskými: Sláva Bohu na výsostech, a na zemi pokoj lidem dobré vůle; vy všickni, kdož vroucně žádáte, aby krev Spasitelova nebyla na daro vylita, nýbrž abychom všickni přišli k jednotě víry a k poznání Syna Božího, „*occuramus omnes in unitatem fidei et agnitionem filii Dei*“: vás já prosím a žádám, vás, kteříž se bojíte, aby virá nevymizela na západě, aby nevěra a kacířství se nezmocnily země, kteráž jest nejvíce katolická na celém světě, aby národ španělský nevyhynul v novém světě s cementem (maltou), který již s oltářů odpadal. Málo na tom záleží, že cizí ruce podíl berou v tomto díle; jsouť jenom dělníci, kteréž Bůh poslal, a kteříž pracovali ve jmenu Jeho; jejich práce nebudou na zmar. Nesvodíť vás liché mudrování nepřátel Církve, zavřete uši před jejich na cti utrhaním; lidé jsou jen nástrojové v ruce Boží; odporovati těm, kteréž Bůh posílá, jest tolik, jako protiviti se všemocné vůli z marných příčin. Když se jedná o dobro a blaho, náboženství a spasení našich bratrů, všechny ostatní příčiny musí ustoupiti. Když nás již mnohokrát Bůh vysvobodil z rukou našich nepřátel, „*salutem ex inimicis nostris*“ nemámeli přijmouti spasení, kteréž nám podává skrze naše bratry? Založíme-li ruce, protože jejich jazyk nesnadno vyslovuje slova naše? Nezapomeňte, že kníže vznešené (arcivévoda Rakouský *Ferdinand Maximilian*), jenž přijal s takovou obětivostí a s takovým nadšením velmi obtížný úkol, aby stanovil hranici proti usurpaci velikána amerického, aby zachoval pravou víru a náboženství starých Španělů v novém světě, a vyvolil sobě místo pokoje a štěstí, kteréhož mohl v Evropě požívat, těžkou korunu nového a vzdáleného panování; nezapomeňte, že toto kníže jest potomek velikého panovníka, jeho dědové jsou Karel V. a Isabella Katolická. Nepotratte před Bohem a před lidmi té zásluhy, že jste spolu účinkovali k takovému chvalitebnému a svatému podniknutí; alebrž pozdvihněte aspoň vy vašich rukou prosebně k Tomu, skrze kteréhož králové panují a zákonodárcové spravedlivě soudí, aby náboženství katolické bylo čisté a neporušené zachované v panování Mexikanském a jako trůn aby i mravy v blahém pokoji kvetly, jako za předešlých časů. Ku konci dokazoval řečník, že v poslední době Španělsko dokázalo svou hodnot, že

bylo vzdáleno všech útoků proti náměstku Božímu na zemi, a že pevně hájilo panování papežské.

Literní oznamovatel.

— „*Acta et Statuta synodi dioecese-nae Pragensis anno Domini MDCCCLXIII.*“ Pragae 1864. Bellmann.

Zákonodárství církevní ač mýliti se nedá plachými postrachy neznabožských liberalníků, nicméně neodřiká se hesla jejich — „pokroku“ — pokudž skutečné potřeby časové pokroku vyžadují a pokud vyšší, Božská autorita ho nezakazuje. Opravdového pokroku toho jasně svědectví podává naše *synoda diecesalní*. Ani rok neuplynul od prohlášení sněmu provincialního, a již máme i statuta diecesalní v rukou. Co z toho na formální věci: svolání synody, sestavení sekce, účastníky porad a t. p. se vztahuje, pomijíme; ze statut samých důležité jsou kapitoly 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 17. zvláště pro kněze; jednají o poradách kněžských, které na způsob posavadních porad učitelských aspoň třikrát do roka se od-bývati mají; o exerciciích kněžských; o kněžském oděvu, o soudu duchovním, o farním konkursu, v Dědictví sv. Vojtěcha ku podpoře nuzných kněží, o závětech kněžských, o pádech zadržaných. Ale právě v této kap. 17. o *zadržaných* pádech biskupských jeví se shovívavá mírnost a láska Církve sv.; neboť ač teď *osm* těžkých hří- chů u nás zadržáno jest rozhřešení biskupskému, uděluje nicméně nejdůst. vrchní pastýř povolení, aby v čas *velikonoční* všickni zpovědníci mohli od těchto hříchů rozhřešovati. — Že pak Církev skutečně na „pokrok“ časový ohled bere, o tom důkaz leží v kap. 11. a 12. Netoužili i lid náš po tom, aby ten onen učitel děti lépe ku mravnosti vedl? Nuže synoda chce pomocí potřebám časovým, i ona dovolává se ctnostného, živé víry plného učitelstva a proto ustanovila, aby zřízen byl *seminář učitel-ský*. A kdo by s okem slzou útrpnosti nezaroseným mohl se dívati na ubohé dítky v továrnách již od útlého mládí ku práci odsouzené, o jichžto duševní blaho nikdo se nestará? Ejhle, i tu hodlá synoda rázně zakročiti a po dorozumění se světskou vlá- dou chce zříditi *školy továrnícké*. — Mnohá osada okusila v letech minulých velkého prospěchu svatých *misíí*; nyní častěji má se tohoto občerstvení duchovního dostávati osadám křesťanským; jako v Praze již několik misíí v postě se odbývalo, tak i v kraji se stane dílem na zvláštní rozkaz biskupský, dílem i aby se toužebnému přání farářů samých vyhovělo, kteříž misíí pro

osadu svoji za zvláště prospěšnou uznají. — Také v kap. 16. o *uctění vel. Svátosti* *oltární* ukázalo se, kterak Církev umí docílití souhlasu lidy zákona s mírností, kteráž i *obyčejí* starodávnému hledí vyhověti; nemá se budoucně nejšv. Svátost *mezi* mši sv. vystavovati, ale neméně může se po mši sv. *požehnání* s ní udělití, a *odpolední* pobožnost smí se před vystavenou vel. Svátostí konati; nadto v poslední dny masopustní, při 40-hodinné pobožnosti a v oktáv Božího Těla se dává věřícím příležitost, aby i déle Spasitele svého zřítí a Jemu se klaněti mohli; není tedy věřící lid o žádnou milost oloupen, naopak pro bedlivé plnění rozkazů Církve sv. smí se tím většího požehnání od Boha nadíti. — Aby pak nejšv. Svátost ve chrámech našich nejen modlitbou naší ale i *okrasou* chrámů, oltářů, náčiní a oděvů církevních byla uctěna, zřídila synoda „*bratrstvo k ozdobě chrámů*“ (na str. 64. jsou stanovy bratrstva, kteréžž údové se mají starati o stavby církevní, zřizování soch a obrazů, oděvů a náčiní chrámového. *Sbory literátské* (kap. 13.), jichž opěté zřízení a rozmnožení synoda sobě přeje, přispějí především k důstojnému oslavení služeb Božích; i doufáme, že brzy všude po vlasti zavznějí zvucné zpěvy literátů. — Synoda povzbuzuje věřících, aby setrvali v oddanosti své ku hlavě Církve, *papeži římskému*; z té příčiny (kap. 3.) bude se každoročně konati památka zvolení panujícího papeže a sice v neděli před tím výročním dnem anebo po něm, aby i nábožný lid v slavnosti té hojně účastenství míti mohl. Porady duchovenské zajistě poslouží k tomu, aby příštími synodami ještě jiným potřebám bylo vyhověno.

„*Acta et statuta Synodi dioecesanæ Budvicensis a. D. MDCCCLXIII. Budvicii, Zdarssa.*“

To co o Pražské, platí vším právem i o synodě Budějovické; nebo dobře biskupové čeští ve svorné jednomyslnosti jednajíce na základě sněmu provincialního tytéž skoro předměty přijali v statuta diecéšní. Leda tu některý rozdíl se nalezá, že v Budějovicích sestaven jest *soud duchovní*, a u nás teprv slíben; dále jest v Budějovsku obnoveno bratrstvo *ustavičného uctění nejšv. Svátosti*; ve zvláštních kapitolách stručně pojednáno jest o prvním sv. přijímání, o zaopatřování nemocných, o některých modlitbách; instalace farářů děj se hned první neb nejvýš druhou nedělí po dosednutí jich na faru. V dodatku více listin jest otištěno než při Pražské synodě. Rozdíl do očí bijící mezi Pražskou a Budějovickou synodou jest, že v této poslední příliš často jest poukázáno k „Or-

dinariatním Listům“ v předešlých letech vydaným; tím statut ovšem stal se kratším, ale po našem skromném zdání trpí tím poněkud monumentální charakter, jenž má býti hlavním označením každé církevní synody.

B.

— „*Posvátná kazatelna*“, svazek *šestý* (květnový) obsahuje duchovní řeči: na ned. V. po Velikonoci. I. Kterak se modlití máme, aby modlitba naše byla líbezná Hospodinu Otci nebeskému. (B. M. Kulda.) II. Zač, proč a jak prosití máme, bychom přijali a radost naše byla dokonalá. (Em. Doležal.) Na slavnost nalezení sv. kříže. Úcta věřících ku sv. kříži a důvodové úcty té. (Jos. Škopán, kapl. v Sobotce.) Na slavnost na nebe vstoupení Páně. I. Kristus vstoupil na nebesa, aby slavil vítězství nad smrtí a nad peklem, aby objevil cestu do nebe a tam připravil místo nám. (B. M. Kulda.) II. Výklad sv. evangelia. (Em. Doležal.) Na ned. VI. po Velikonoci. I. Známky pravé služby Boží. (B. M. Kulda.) II. Výklad sv. evangelia. (Em. Doležal.) Na slavnost seslání Ducha sv. I. Netoliko apoštolové, ale i my Ducha sv. potřebujeme. (Týž.) II. Co způsobí Duch sv. ve svatých apoštolech, a co působí v nás. (B. M. Kulda.) Na pondělí svatodušní. Milosti Boží jest nám ku spasení nevyhnutelně zapotřebí, my však musíme s touto milostí Ducha sv. věrně a svědomitě spolupůsobiti. (Týž.) Na slavnost sv. Jana Nep. Mluv a mlč, kdy mluvití a mlčetí máš. (Týž.) Na ned. I. po sv. Duchu. Kterak druh druhů milovati máme. (Em. Doležal.) Na slavnost nejšv. Trojice Boží. Bůh Otec nás stvořil, Bůh Syn nás vykoupil, Bůh Duch svatý nás posvěcuje. (B. M. Kulda.) Na slavnost Božího Těla. Z kterých příčin ustanovil se v Církvi svaté slavný průvod Božího Těla? (Týž.) Na ned. II. po sv. Duchu. Výklad sv. evangelia (část, pokračování bude v příštím sešitu.)

— Nákladem K. Bellmanna vyšel: „*Všeobecný užitečný stavitelský rádce* při všech rozpočtech prací a potřeb stavebních.“ S připojením vzorků nejčastěji upotřebených a jiných technických pomůcek, jakož i s udáním nynějších cen práce a staviva v hlavním městě Praze. Pro všechny stavbou se zanášející, stavitele, majitele statků a domů, též pro každého, kdo účty, vyměřování a výkazy stavebních částí vydávati aneb posuzovati má. Dle 4. rozmnoženého a zlepšeného vydání Wachova díla „*Baurathgeber*“ sestavil Leopold Kafka. Sešit I. Cena 40 kr.

— Nákladem I. L. Kobra v Praze vyšla: „*Katolická mravověda* pro vyšší učené ústavy Rakouské.“ Z dr. Konrada Martina přeložil Mat. Procházka, gymnas. učitel v Brně.

— Z Brna nás došlo 1. číslo vychovatelského časopisu pro rodiče a pěstouny: „*Škola mateřská*.“ Bude vycházeti v 5 týhodnách po archu. Obsah jest rozmanitý. — Evangelický časopis „*Hus*“ přestal vycházeti. — Dr. Ondřej

Radlinský oznamuje, že bude vedle „Cyrilla a Methoda“ a „Slovesnosti“ vydávati třetí list: „Vojtěch. Katolické Noviny pro obecný lid,“ prozatím jako přílohu k „Cyr. a Met.“ Čís. 1. „Vojtěcha“ obsahuje kromě povídky „Nábožná rodina“ v „Poučném zábavníku“ výjev ze života Pia IX.: „Pápež a žiak“ (populární překlad z „Blah.“ č. 6.) a rozmluvu „Martin a Juro.“

— Právě vyšly: „*Pravdy v obrazech*.“ Sepsal Frant. Jan Černohouz, děkan ve Všeja-
nech. Tiskem a nákladem kněhupectví B. Stýbla: Stran 286. Cena: 60 kr. — Čtenářům našim známo jest jméno důst. p. spisovatele, jenž některé „obrazy“ své na odív vystavil v Blahověstu, kdež veliké pochvaly došly. A pochvaly dojde svrchu uvedená knížka, zahrnující v sobě 55 obrazů, kteréž p. spisovatel u veřejnost dává jako na ukázkou z díla obšírného, o němž od více roků pracuje. Spis dospěl již nad dobrou polovinu a ve 2—3 letech vyjde tiskem pod názvem: „Encyklopedie obrazů. Soustavná snůška podobenstev, parabol, allegorií, paramythií, bájek a hádanek.“ Tisícové pravdy budou se tu odrážeti v tisícerých zrcadlech. Zatím přejeme, aby „Pravdy,“ malý předchůdce velkého díla, došly rychlého rozšíření, což bude p. spisovateli upomínkou, aby urychlil vydání „Encyklopedie.“ „Pravdy v obrazech“ schvalujeme též za dárek mládeži dospělejší, vytýkající toliko malé písmeno slova „boží.“ — Totéž kněhupectví snížilo cenu sličné knížky: „*Velehradky*. Kytice z Moravy k tisíciletému jubileu Cyrillo-Methodějskému. Uvil Jan Soukup“ (z 1 zl.) na 52 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Josef Novotný, býv. exposita, na odpoc. v Praze dne 8. března (nar. 17. břez. 1793, kněz od 15. srpna 1822).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef Melcher, za administr. v Manetíně;
p. Vojtěch Šrámek, za admin. v Střebně;
p. Vojtěch Ebenstreich, za admin. v Hlavně Kostelním;
p. Frant. Razák, kapl. u sv. Jindřicha, za kapl. u sv. Mikoláše v Praze; odkudž
p. Frant. Blanda za kapl. k sv. Jindřichu;
p. Melichar Janata, administr. v Podskalí, za kapl. u P. Marie Sněžné.

Uprázdňené místo:

Manetín, děkanství patron. p. Prokopa hraběte z Lažanských, od 9. března.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Koukal, farář v Hoříněvsi, dne 4. bř. (nar. 19. března 1793 v Novém Bydžově, kněz od 23. prosince 1815).

Vyznamenáni jsou:

- p. Karel Novák, fasář ve Vamberku, jmenován proz. bisk. vikářem a školdozorcem v okrese Rychnovském;
p. Ignác Puták, exposita v Malíně, obdržel farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Jos. Jekl, kooperator v Heřmaně, za administratora do Mičova.

Za fary povýšeny jsou:

Lokalie Staršov (Dittersbach), v Poličském, a Realní administratura Jeřice, v Hořickém vikariatu.

Uprázdňené místo:

Hoříněves, fara patr. p. Liebiga od 5. března.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. Calligari, farář v Loukovci, 25. ledna;
p. Jos. Heller, jub. kněz, osob. farář, v Bohusudově 4. února;
p. Sigmund Biener, kněz ř. cisterc. v Oseku 13. února.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. Weisz, far. v Hradišti, za faráře v Blážími;
p. Jos. Riedel, za fund. katechetu v Smržovce;
p. Jos. Zdobinský, kapl., za administr. v Turnově;
p. Jos. Manžel, za administ. v Loukovci;
p. Vác. Beránek, osob. děkan Osonický, odebral se na odpocinutí.

Uprázdňená místa: (Od 25. února.)

Koštice, fara patron. kníž. z Lobkovic;
Hradiště, fara patron. kníž. Schwarzenberga;
Loukovec, fara patron. kníž. Kamilla Rohana;
Turnov, děkanství patron. svob. p. z Aehrenthalu;
Osonice, fara patron. svob. pána z Wessenbergu (s tím závazkem, aby nástupce dával předchůdci do jeho úmrtí 315 zl. ročně);
Místo fundatisty v Žandově. Příjem: 120 zl. ročně; povinnost: sloužiti v neděli a ve svátek ranní mši sv. s kázáním.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

- p. Jakob Smazal, farář na odpoc. 15. února.

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. Mauritz, farář v Malontách, obdržel expositorium canonic;
p. Vilém Platzer, lokalista v Blažejově, zemský poslanec, jmenován osob. farářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel Ctibor, administr., za děkana v Kamenci nad Lipou;
p. Rudolf Rang, kněz ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, za far. administr. na Vejtoni (Heuraffl).

Listárna redakce.

p. J. M. v N. P.: Reklamace nezapecetěné se nefrankují. Snad Vás. žád. již došlo?

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Svěcení křestní vody

na bílou sobotu.

Na bílou sobotu po skončení svěcení velikonoční svíce (paschala) obleče se kněz v mešní roucho barvy žalové (neboť Církev neodložila posud smutku: Pán odpočívá v hrobě) a prvé nežli přistoupí k samému svěcení křestní vody, počnou se zpívati *prorocství* starého zákona, druhdy k utvrzení se u víře čekanců sv. křtu, dnes pro upomínku, že veškerá starozákonní *prorocství* na Kristu Pánu se vyplnila. Nebude od místa, stručný obsah a výklad *dvanačtera prorocství* sem položit.

V *prvním prorocství* vypravuje se o stvoření světa; v *druhém* o potopě, v *třetím* o Isakově obětování. Tím významáno: že Bůh stvořil člověka dokonalého: on pak zhřešil; Bůh obětoval jednorozeného Syna svého za rod lidský k vykoupení jeho. Kristus (jež vyobrazoval Isák) poslušen byl Otci svému až k smrti kříže. *Čtvrté* *prorocství* hlásá vysvobození lidu Božího a vyjití jeho z Egypta: *páté a šesté* obsahuje v sobě některá naučení z proroka Isaiáše a Barucha. Pán Ježíš vysvobodiv nás od věčné smrti založil svou svatou Církev, učitelku víry a spásitelných ctností. *Sedmé* *prorocství* vyňaté z Ezechiele jedná o vzkříšení těl lidských; *osmé* jedná o blahoslavenství vyvolených; *deváté* zprávu dává o tom, kterak Israelští křiví beránka velikonočního byli zachráněni, a mluví o be-

ránku velikonočním, jenž samého Krista předobrazoval. V Kristu Ježíši totiž (jenž jest prvorozený z mrtvých), všickni z mrtvých vstaneme; v svatých svátostech připraveno posvěcení naše, a život věčný z něho jdoucí: ostrhání učení Ježíšova a nejsvětější krev Jeho uchrání nás před věčnou smrtí. Kristus jest naší útěchou v životě a pokrmem naším naездеjší pouti k nebeskému Kanáan. V *desátém* *prorocství* čteme o pokání Ninivetských; v *jedenáctém* o Mojžíšově rozžehnutí se s lidem; v *dvanačtém* a posledním *prorocství* předkládají se nám tři mládenci v peci ohnivé a mužná jejich stálost. Jakoby nám Církev řici chtěla: „Křesťané milí, budete-li pokání činiti jako Ninivetští, očekává vás vzkříšení, blaženost a život věčný. Blaze, jako druhdy Mojžíš s lidem Israelským, rozžehnáte se i vy s tímto světem. Setrvejtež tedy jsouce stáli u víře, jako mládenci Sidrach, Misach a Abdenago: a andělé Boží klásti se budou vůkol vás, a ostrhání vás budou v peci těžkých pokušení a utrpení vezdejších.“ —

Po přezpívaných *prorocstvích* následuje slavné *svěcení křestní vody*, kteréž na bílou sobotu proto děje se, poněvadž v prvotní církvi v ten den odrostlým čekancům udělován byl svatý křest. Nebyloť zajisté pro posluhování křtem svatým příhodnějšího času aneb slavnosti nad velikonoční. O velikonoči přešel lid Israelský moře rudé, kterýžto přechod byl obrazem křtu

svatého, dle výroku apoštola Páně řkoucího: „Nechť, zajisté, abyste nevěděli, bratři, že otcové naši všickni pod oblakem byli, a všickni moře přešli, a všickni v Mojžíše pokřtěni jsou, v oblace a v moři.“ (I. Kor. 10, 1. 2.) Jiz Tertullian praví: „Slavnější ke křtu den poskytuje slavnost velikonoční, v níž i utrpení Páně se dokonalo, na kteréž pokřtěni jsme.“ Na to naráží i Církev svatá v zpěvu velikonočním:

Pastýři, Ty hříchu škody

Snímáš stádu křestem vody:

Jenž jest duší lidských lázni,

Hrobem lidských vad a strážní.

(Cír. hymn. „Rex sempiterné.“)

Překrásní a plní tajemství jsou obřadové a modlitby, jichžto Církev při žehnání vody křestní užívá, z nichž toliko ono troji pohřížení velikonoční svíce v studnici spasitelnou připomínáme, při kterémž žehnající třikráte povýšeným hlasem *moc Ducha svatého*, by na vši plnost vody sstoupila, s nebe přivolává. Z modliteb uvádíme toliko poslední, kterouž obřad svěcení se končí, obsahující v sobě chválu blahoplodných účinkův svatého křtu: „Bože, učin vodu tuto zúrodnujícím zdrojem znovuzrození. Nech, at tuto shlazená jest všeliká vina hříchu. Budiž tuto přirozenost lidská k obrazu Božímu stvořená, k prvotnímu povolání a důstojenství svému zase povýšena a navracena. Na všecko člověčenstvo rozplývej se z tohoto posvátného pramene život a blaženost, by k synovství Božímu a k pravé nevinnosti znovu zrozeno bylo, skrze Pána našeho, Ježíše Krista, Syna Tvého, kterýž přijde, aby soudil živé i mrtvé, a svět skrze oheň.“ Potom kropí kněz svěcenou vodou přítomné věřící, jakoby je vážně a laskavě chtěl upamatovati na den jejich pokřtění. Posléze, vyzývá nejsvětější Trojici Boží, vlije něco málo svatého oleje křtěnců a svatého křížma do svěcené vody, čímž svěcení vody křestní se dovršuje, a slavně dokonává. Po skončeném svěcení padá kněz s služebníky svými před oltářem na tvář svou, a zpívá se

litane o Vsech Svatých na vyprošení jejich mocných přímluv, aby za ty, jenž svatý křest již přijali, aneb přijíti mají, orodovati ráčili. —

K. B. Císař.

Na hod Boží velikonoční.

„Nakoupily vonných mastí, aby pomazaly Ježíše.“
(Mar. 16, 1.)

Adam pozbyl nesmrtelnosti těla svého; jeho potomci nemohli ji tudíž po něm zdědit, přišli na svět s těly smrtelnými. Aby nám opět dána byla nesmrtelnost těla, položil za nás Kristus Pán život svůj. Smrtí svou získal nám nesmrtelnost těla a ubezpečil nás o tom svým z mrtvých vstáním. Tímto divem spolu dokázal, že skutečně jest Syn Boží a tedy pravdivé učení Jeho. V den dnešní objevilo se, že milost a těla nesmrtelnost zase nám zjednána, brána nebes otevřena. V den dnešní položen jest pevný základ víry v Krista a naděje našeho vzkříšení. V den dnešní ukázalo se, že vykonáno jest obnovení člověčenstva a proto den tento se slaví co první den znovuzrození jeho. Sobota, památka prvního stvoření, ustoupila neděli, dni znovuzrození člověčenstva. Neděli světíme, ó jak teprv máme světití den tento, jehož odleskem a ozvěnou jsou neděle! Však kdo nám poví, kterak tento převelký svátek důstojně oslaviti máme? Na to odpovídá dnešní evangelium mluvíc o obětavé lásce žen ku Pánu a vyjadřuje ji slovy: „*Nakoupily vonných mastí, aby pomazaly Ježíše.*“ Prozřetelnost Boží to dopustila, všickni evangelisté o tom vypravují, Církev to dnes předčítá proto, abychom i my podobným způsobem tento den oslavili. Premítejme tedy dnes o *obětavosti* a sice co k ní ženy pohnulo a jak Bohu jest libezná.

1) Přes 70 našich liber aloe a myrhy čili smíšeniny vonného dřeva, drahocenné šťávy vonné a nejčistšího oleje přinesl Nikodem k tělu Páně, tak že toto množství nejvzácnějších plodin rostlinných nemalou část hrobu naplniti mohlo. Nicméně chtěly nábožné ženy i se své strany horlivou lásku svou ku Pánu vyjeviti skvělým darem. Nepokoj proniká milujícího Boha, ví-li, že méně dbá na Boha než jiní; těžko nese vědomí, že jeden jest z posledních sluhů Jeho.

Mnohý hledí jiné předčítí v hostinách a v oděvu, v nábytku a příbytku, v umění a ve vědách, ale aby zároveň se snažil jiné převýšiti v obětavé lásce k Bohu, na to ani nepomyslí. Ve všem namáhá se býti prvním, ale když má vyjeviti lásku

svou k Bohu, tu ustává činnost, slábne horlivost, ochabuje péče jeho. Mnoho vynakládá na pamlsky a zábavy, na nádherný šat a skvostný byt; ale daleko jest vzdálen od obětavosti. Miníš-li tu navždy zůstatí, že se okamžitými rozkošemi opojuješ a na nekonečnou radost ničím nezpomínáš? „*Skládejte sobě poklady v nebi, jichž rež a mol nekazí aniž zloději vykopávají a kradou.*“ Takový poklad složily si v nebi ženy Galilejské, když puzeny něžnou láskou k Pánu již v pátek po pohřbu Jeho „*nakoupily vonných mastí, aby pomazaly Jeho.*“ Totéž učinily v sobotu u večer Magdalena, Maria manželka Kleofášova a Salome matka sv. Jana. Tím nejen zásluhy nabyly, nýbrž Pán Ježíš jim zvláště se zjevil a tím jejich obětavost odměnil.

„*Dávejte a bude vám dáno.*“ Mnozí nelitují, nešetří největších výloh, aby si zjednali přízeň bohatých a mocných. S jakou přičinlivostí měli bychom toužiti po přízni Boží, aby se nám z ní věčně trvajících užitek přýštil!

2) Že milá, příjemná jest obětavost Bohu, to jest v srdci, v svědomí, v duchu lidském hluboce zakoreněno; proto vidíme od časů Abele a Kaina až podnes u všech národů oběti. Příjemný jest tento způsob lásky Bohu, neboť zevrubně lidu vyvolnému zjevil, kterak a jaké oběti Jemu by přinášeti měl. Lichá tedy, nepodstatná, ano zlomyslná byla by námitka, že nepřiměřeno jest Tvůrci světa oběti věnovati. Pravda sice, že Bůh darů od nás nepotřebuje, ale nám jest potřeba, Jemu se zalíbiti. Králové jsou bohatí a dostávají dary. Či chce dárcé takovým darem krále obohaciti? Nikoli. Dary králi od poddaných věnované jsou jen znamením důvěry a lásky, oddanosti a poddanosti, úcty a vděčnosti. Podobně přijímá i Bůh dary od nás co skutečné, zevnitřní důkazy naší lásky a důvěry. Přijme-li mocnár od poddaného dar, pokládá se to za milost, a my bychom si neměli toho vážit, že *smíme* Pána všeho tvorstva darem poctiti? Jako otec skrovný dárek z ručinky dítky svého rád přijímá, jako přítel dar od přítele, byť sebe menší byl, vděčně uschovává: podobně přijímá i Otec nebeský se zalíbením dary od nás a ukládá je, by stý užitek přinesly. „*Skládejte sobě poklady v nebi, jichž rež a mol nekazí aniž zloději vykopávají a kradou.*“

Když v Bethanii Maria z alabastrové nádoby převzácný olej indický na nohy Páně vylila a Jidáš nevrly nad tím pravil, že se raději chudým cena toho dátí mohla, tu se jí zastal Pán řka: „*Dobrý skutek učinila na mně; v pravdě pravím vám, všude*

po celém světě, kde se evangelium hlásati bude, bude se též vypravováti na její památku co učinila.“

Proč klade Bůh tak velkou váhu na obětavost? Nepostačí-li vyjevení lásky a úcty k Němu modlitbou? Na to odpovídám: Čím dokážeme příteli větší lásku, slovy aneb dary? Většího sebezapření jest zapotřebí k obětavosti než k modlitbě.

Příjemná jest Bohu láska obětavá; tak učí zjevení Boží, a proto vidíme tento výjev lásky v církvi vždy a všudy. Krásné, nesčíslné, ohromné budovy chrámové vystavěla a ozdobila účinná láska věřících. Klenoty chrámové v Amidě v Mesopotamii měly tak velkou do sebe cenu, že jí mohl biskup Acacius r. 422 *sedm tisíc* zajatých vykoupení. Kdo viděl skvostnost chrámu sv. Sofie v Konstantinopoli v VI. století vystavěného, žasnul nad důvtipem lidským. Když při posvěcení jeho císař Justinian cedrovými dveřmi do něho byl vešel, zvolal s velikou radostí: „*Salomone, já jsem tebe překonal!*“ Však nejen tento nýbrž i jiné chrámy vystavěla obětavá láska věřících, které svou velikolepostí chrám Salomonův převyšují. Cena stavby nedávno dostavěného chrámu sv. Isáka v Petrohradě obnáší přes devadesát millionů a chrám sv. Petra v Římě sto a dvanáct millionů zl. Takou měrou objevili křesťané, jak vřele milují a ctějí Boha. To objevili i naši předkové, kteří štědře nadali a drahocennými ozdobami chrámy opatřili, tak že v tom ohledu před čtyřmi sty lety naše vlast nade všemi zeměmi Evropy vynikala. Jestli nyní tato obětavost tu a tam ochabuje, vyskytá se za to v jiných zemích v tím větší míře, jako na př. v soustátí Ameriky severní, kdež od roku 1850 osmnáct set dva a dvacet chrámů bylo vystavěno.

Utěšené zastítě city budí se i v tobě, když v chrámu vidíš ozdobu, kterouž jsi k oslavě Páně přispěl, kteráž jest viditelným, trvalým důkazem, osvědčením nábožného smýšlení tvého. Nezrušitelnými, věčnými písmeny stkví se takový slavný skutek v knize života. Uzavřeme tedy v tuto památnou chvíli, že poctíme Spasitele svého nějakou obětí.

M. D.

„*Dávejte, co jest Božího, Bohu.*“

V čís. 1. „*Blah.*“ zmínil jsem se, kterak předkové naši o zvelebení chrámů pečliví jsouce hojnými dary a statky časnými je obohacili; podotkl jsem též, že to naší povinností jest, nábožné ty odkazy chrámů zachovati, poněvadž ony pro důstojnost katolické bohoslužby nevyhnutelně potřebny jsou. Musím však, bohužel, vyznati, že

během neblahých časů a poměrů v naší vlasti zde a onde vlastnictví našich chrámů přerušeno bylo, zvláště když jich pozemky v cizí podruží upadly, užitek z nich vyplývající odcizen, ano i pozemky, jež ku zvelebení domu Božího původně určeny byly, neblahým prospáním jedněch a nenasytnou ziskuchtivostí druhých do cizích rukou byly jsou přešly. Tím se také státi mohlo, že takové pozemky toliko na papíře utkvěly, anižby v skutečnosti při chrámu se nacházely. Žet se takto stávalo, dosvědčuje i Pražská synoda o r. 1605 jednající též o takových pronajímatelích církevních statků, kteří buď z cela neb z části je sobě přivlastňovati se neostýchají k záhubě své vlastní, nejvíce pak ku zkáze chrámů. Pročež také nadzminěná církevní synoda nařizuje: „by všickni faráři častěji lidu v známost uváděli, že všickni ti, ať duchovní nebo světské lidi, kteří některého kostela, obročí anebo posvátného místa statky, náležitosti, práva, užítky a příjmy sami neb pomocí jiných jakýmkoli útokem neb hledanou záminkou ku vlastním užítkům obrátiti a nadužíváním si přivlastniti se opovažují aneb zbraňují, aby těm dány nebyly, kterým po právu náležejí — že všickni ti — ve vyobcování z Církve a jiné tresty podle kanonických předpisů a všeobecných církevních sněmů ubíhají.“ Patrně, že samoděk chrámům statků odcizovati nelze a že těžce se prohřešují, kdož by pod jakoukoli záminkou neb výsadou takový podvod zamýšleli aneb dokonce činili. Hleďte tedy dle příkladu našich duchovních otců jmění a statky našich chrámů s toutéž věrností opatrovati a chrániti, pamětlivi jsouce, že i sami patronové po napomenutí provincialní Pražské synody (1860) s důchody kostelů a s obročím samoděk hospodařiti nemají, nýbrž že jich správa má býti vedena podle práva vlastnictví a na základě církevních zákonů, jak toho posvátný účel vymáhá, ku kterémuž věnovány byly. Co k bohoslužbě aneb ku spáse zemřelých bylo věnováno, jinam potahovati: znamená tolik jako důstojnost duchovních věcí v lehkost uváděti a jimi pohrdati. Proto také církevní sněm Trid. (sez. 22. k. 11. de ref.) pod výhrůžkou vyobcování z Církve varuje, aby nikdo buď si on duchovní neb světský se neopovážil některého kostela aneb obročí statky, užítky, výhody k vlastnímu svému zisku obrátiti neb jich se násilím zmocniti. Že Církev kostelní a zádušní statky vůbec s takovou starostlivostí povždy chránila a jich se dovolávala, schválí každý, kdo pováží, že časnými těmi prostředky důstojnost duchovních věcí povznášena bývá. Víme, že s křesťanstvím

i umění křesťanské do vlasti naší uvedeno bylo, nebo církevní umělecká díla: malby, řezby a stavby rozum i smysly lidské podmaňují víře a mnohé předměty křesťanského učení názornými činí, ale víme též, že umění to ve vlasti naší nejvíce se tehdaž rozvinulo, když chrámy důchody hojně opatřeny byly. Tenkrátě však, když chrámy svých důchodů zbaveny byly, sevedněly i v kráse své, a služba Boží i církevní obřady vůbec na zevnější důstojnosti nemálo utrpěly. Kdo n. p. viděl Velehradský chrám před 20 lety, nemohl se ubrániti bolestnému pocitu na svatyni tu pohledna. Stopy bývalé krásy a velebnosti stírala a ničila přítomnost vyzáblou netečností. Co před lety řeholní rodina sama byla dokázala, musí nyní péči přemnohých dobrodinců zůstaveno býti. Anebo kdo nahradí Božetěcha na Sázavě? Ontě v druhé polovici XI. století nádherný, prostranný, všemi církevními okrasami bohatě opatřený chrám tam zbudoval k službě Boží. Že pak zlobou času prameny chrámových důchodů zde a onde byly zanikly, aniž se podařilo za našich časů jinak je nahraditi, toho tím bolestněji želíme, čím více péče o jich zachování druhdy se jevila v Církvi Boží. Trvám, že vlastnictví chrámových a církevních statků vůbec pod žádnou záminkou odcizováno býti nemá, ani tenkrátě, kdyby se kdo na dávné časy odvolával, jakoby dlouhým užíváním těch statků na ně byl práva nabyt. Komu církevní zákony o tom známy jsou, ten ví, že předstírání dlouholetého užívání neplatí tam, kde právě vlastnictví zřejmě vůbec známé jest. Jestližeby se kdo občanským zákonem ohražoval a na řadu let jím určenou k nabytí práva vlastnictví na církevní jmění odvolával, ať pomní, že jest též křesťan a že církevní zákony jej také vízí, aniž hodno na ujmu těchto ony předstírati, než raději povážiti, co sněm Aurelianský dí: „Jestližeby biskup z uznalosti vinohrady aneb pozemky — komukoli ku vzdělávání byl přenechal nebo v držení dal, byť i dlouhá řada roků mezi tím byla uplynula, nebudiž to na žádnou ujmu kostelu, a také světského zákona výroků nepředstírej, jako by jím kostelu škodozeno býti mělo.“ Toto vše napsal jsem, aby, komu snad známo nebylo, lze bylo, tuto sobě přečísti, aby věděl, jakou povinnost každému křesťanu církevní zákony ukládají a že na ně v otcovské péči již sněm církevní Pražský r. 1605 poukazoval. Kdo tedy vědomě církevní neb zádušní statky vyrčenému a původnímu jich účelu odcizuje, ani nejdelším postupem času práva na ně nenabývá, poněvaž hned od prvo počátku takového nestávalo. J. Dundálek.

Konsistoř katolická a utraquistická

v XVI. století.

III.

Konsistoř pod obojí nařizuje, jak faráři a kaplani vespole se chovati mají; čemu by kněží se učiti, jak v obřadech a v obleku se chovati měli (r. 1540).

Leges Consistorii, quae diebus Angariae praeleguntur.

Páni farářové Pražští i kněží mladí všickni byli obesláni a snesli se všickni jednomyslně tyto artikule níže položené držeti, jimi se zpravovati, kteréž sú jim přečteny, kteréž jsú schválili, i zachovati slibili pod pokutú níže položenú.

Nejprv pan farář každý má s knězem sobě poddaným jako otec s synem nakládati, učiti ho, napomínati a napravovati, příklad dobrý v učení, v obcování i v řeči dávati, a kněz má uposlechnúti i napraviti. Jestli by pak neopravil, má ho pan farář do pokoje svého zavolaje potrestati a jemu všecko i zlé i dobré předložiti. A kněz zase měl-liby jakú obtížnost proti panu faráři svému, má jemu, taky tu samému jako syn otcí oznámiti pokojně a jeho za otcovskou lásku a napravení žádati. Pakliby přes to kterou stranu scházelo, má ten, kdožby těžkost měl, jednoho neb dva z pánuov faráruov neb bratři povolati a před nimi jemu předložiti a oni mají takovú věc mezi nimi bratrsky upokojiti. Nepostačilo-liby i to, tehdy teprv na pana administrátora má taková věc pokojně beze všeho mstění a pohoršení vznešena býti, a vinný vězením i jinak podle spravedlivého uvážení trestán bude.

Item každý kněz mladý podle povolání svého a závazku, který ouřadu učinil, chovati se má a do tří let aneb déle bez vůle administratora hejbatí ani zamlúvati se nemá pod zbavením do času ouřadu kněžského. A poněvadž jest jako jahen faráři přidáný, má se pilně v písmích svatých učiti, zvlášť v latinském jazyku sepsaných, aniž bez vůle a ukázání kázání svého panu faráři kázati má, jak chce a co chce, ale zákon Boží a z textu zvlášť, však potud, pokud na mladého kněze záleží, bez vyměřování a correctií přísných, kteréž starším náležité jsú.

Item v kostele pilný má býti a vážný circa verbum Dei et Sacramenta, ne jako kejklíř vrtě se, ale řeč, zpívání i jiná hnutí má míti vážná a povlovná, ne hurtem ne s mordenty (sic) a s ffraciemi (sic) víc frejřskými než kněžskými, ale sprostě a nábožně s poklonou circa Sacramentum. Z kostela infra uivina aut vespervas solemnes

aby nevycházel, leč by pilná potřeba byla, ale sedě v stolici, a neb stoje při voltáři šetřiti má Sacramentum a potřeb lidských, a v tom něčeho užitečného sobě čísti a tak jakž dobří kněží předkové naši chovali sú se, aby byl lidu jako na voku a za zrcadlo. Lectiones aby vykládal z Missalu latinského a ne z leďajakýchs knížek českých. Neumí-li, nechť se učí, an v řemesle hmotným musí těch nástrojuov užívati, které sú k tomu oddány a kterých mu mistr podá. A my se o to postaráme, aby více ne z řemesel ale ze škol skúšení a hodní k úřadu kněžskému dopuštění bývali.

Item doma v čeledi a vně v lidu aby se vážně také i poctivě v oděvu kněžském, v řeči pobožně a v skutku kněžskému ouřadu náležitě choval, birytkúv světských a klobouků aksamitových, košile s vokružím, obuvi a šatu krátkého aby nechal, v pantoflích k voltáři aby nechodil, ženského obcování, obžerství, vopilství, řeči vopzlých ovšem zanechaje pod trestáním přísným žaláře, i jinak pod dopuštěním trestání světského.

Item kněz mladý zprávce své, starší, jiné kněží a zvlášť pana faráře svého v poctivosti měj; na pokrmu podle možnosti a náležitosti podaném bez vybírání přestávej, pokoru a trpělivost zachovej, pokudž nejvějš muož býti. Toulání a obcování s laiky se vystříhaj a krátce bez vopovědi svého pana faráře z fary nechoď, vyjda pro potřebu míst podezřelých a pohoršivých se varuj, krom času a zvlášť nočně vně neostávaj, ač chce aby mu nebylo dáno de pane tribulationis a aby potom od ouřadu místem slušným a poctivým opatřen byl.

Contra commensationes, ebrietatem, fornicationem omnes et semper praedicent, quia inde omnia mala in rectoribus et populo manant. Actum in plena convocatione totius cleri pragensis utriusque partis ff. IV. post letare in collegio Karoli, magistro Martino Clatovino in spiritualibus administratore existente anno dñi 1540.

IV.

Administrator pod obojí, jenž pro mnohé nesnáze chtěl odstoupiti, na žádost defensorů zůstal. (r. 1540).

Jednání s pány deffensory a pány Pražany z strany pana administratora etc.

Jakož jest se na nás zprávce pod obojí vznešení stalo od pánuov Pražan obojích, kterak by pan administrator oumyslu toho nebyl, aby ten ouřad administratorský více a dále zpravoval, z některých příčin a těžkostí. Nejvíce pak, že se jest to právo duchovní jich zlehčilo a žádny téměř že

nálezuom jich poddán býti a jim dosti činiti nechce; a druhé že kněžstvo posluhati nechce a z pánuov i z rytířstva že mnozí sou jim v tom pomocni a je zastávají. I poněvadž to jest býti na tento čas nemohlo, aby takoví artykulové k nápravě své přivésti se mohli a ouřad administratorský opatřen byl bez shledání strany naší pod vobojí způsobou. Na tento čas my zpravci se pány Pražany a konsistoři dožádali jsme se téhož pana administratora, aby ten ouřad zpravoval a při sobě měl do příjezdu jeho královské milosti, kteréhož se nadějem při svatém Václavě nejprvé přištim, aneb do soudu zemského po svatém Hieronymu přištiho, a to na ten způsob, aby do toho času právo duchovní zastaveno bylo a žádní soudové aby se nedrželi. A jestli že by který kněz v kterémžkoli kraji jemu panu administratorovi poddán býti a což by jemu rozkázal toho učiniti nechtěl, a pán jeho v tom ho zastával, tehdy hned aby témuž knězi od pana administratora a konsistoře služba Boží i všeliké duchovní posluhování zastaveno bylo a děkanovi toho kraje psáno, aby s týmž knězem žádný kněz žádného obcování neměl a lidem pána jeho osady té ničímž neposluhoval a mohl-liby kde k témuž knězi přijíti, aby ho vzal a do Prahy poslal. A jakžby nejprvé Jeho královská milost sněm vobecní pokládati a rozpisovati ráčil, tu aby páni Pražané stranu naši všech stavuov s povolením královským k jistému času obsýlali pro též artykule i jiné.

Actum ff. III. ante Marcelli anno domini 1540. In domo generosi domini domini Joannis a Pernštajn.

Aforismy.

Ze skla se napodobují drahokamy. Právě se rozeznají od dělaných tím, že z oněch lze jiskry dostati. — Mnohé srdce září dobrotou počínajíc sobě, jakoby celý svět chtělo oblažiti. Když se však na ten drahý kámen křeše t. j. když to přijde do tuha — když má bližnímu pomoci, ani jediné jiskry lásky nespatriš!

Srdce hříšné rádo zastírá se závojem, který mu nikoliv nepřekáží ostře a bedlivě hleděti na jiné, avšak jiným brání, aby hleděli do něho.

Člověče, čti často a dbale v otevřené povždy před tebou knize trpícího člověčenstva. Lidé, jimž nějaký smysl neb oud schází, jsou znamením vykřiknutí v knize této. Na znamení tato musí dbáti, kdo dobře chce čísti. Pozdvihi při nich hlasu a děkuj Bohu za své zdravé smysly a oudy!

J. K.

Stanovy Literátů v Počátkách.

1. Cíl neb účel bratrstva literátského v Počátkách jest: čest a chválu Boží rozmnožovati, v chrámu Páně, při průvodech a pohřbech modlitbou a nábožnými zpěvy Boha velebiti, tím k oslavení služeb Božích přispívati, a ostatní věřící k horlivé pobožnosti rozněcovati.

2. Do kůru literátského se voliti mají toliko mužové počestní, nábožní, střídmi, v čtení a zpěvu zběhlí.

3. Společenství toto literátské má nejméně z 10, nejvíce z 12 oudů neb bratrů sestávati, kteří ze středu svého většinou hlasů zvolí jednoho představeného neb staršího, jenž celý sbor říditi a o to péči míti má, by všecko pořádně a dobře se konalo.

4. Mimo to má tento kůr ještě dva dohlížitele, jednoho duchovního a jednoho světského, které sobě bratři literátsí dle své důvěry volí. Též z bratrů jeden zastává místo sakristána. Povinnosti jednoho každého jsou zvlášť určeny. Úřad početvedoucího zastává pan ředitel hudebního choru při zdejším děkanském chrámu Páně.

5. Schůzky se pořádně konati budou:

- a) na neděli křížovou;
- b) na první neděli adventní, by se bratři o pořádku a způsobu písní ve dny křížové a čas adventní při rorátech usnesti mohli;
- c) na den sv. Štěpána, prvomučedníka, ku skládání účtů.

6. Povinnosti a závazky literátů jsou:

- a) Každý všední den při ranní mši sv. má se vždy jeden z bratrů rúženec s tajemstvími modlit, a po skončení obyčejné na každý den již určité písně k udělení požehnání zpívati, v kteréhožto povinnosti se pravidelně bratři střídati budou.

b) Každou neděli a svátek mají se nejméně 4 bratři čtvrt hodiny před ranní mši sv. a též před velkými službami Božími opět jiní 4 na kůru sejít, a dle církevních slavností přiměřené písně zpívat; na velké slavnosti ale mají všickni se na kůru sejít; po skončených službách Božích bude se vždy jeden z nich modlit „Anděl Páně.“

c) Po jitřním vánočním, po mši sv. „na úsvitě,“ po ranní mši svaté na den sv. Štěpána — budou zpívat píseň: „Narodil se Kristus Pán.“ Na slavnost jména Ježíš: „Ach můj nejsladší Ježíši!“ též na jiné slavnosti jiné přiměřené písně.

d) Kdykoli lid k svatému přijímání přistupuje, budou tak dlouho zpívati, jak dlouho se tou nejsvětější Svátostí posluhuje.

e) Kdykoli nejsvětější Svátost oltární se k veřejnému uctění vystaví, bratři střídavě před ní pobožné a přiměřené písně zpívati budou.

f) Při veřejných průvodech též přiměřené písně mají zpívatí.

g) Pobožnost křížové cesty vždy první neděli každého měsíce, a každou neděli postní od $\frac{1}{2}$ až do $\frac{1}{3}$ hodiny odpoledne, pak na zelený čtvrtek a na veliký pátek večer, a sice střídavě konati budou.

h) Kdyby požádání byli, aby buď v domě při mrtvém těle neb při pohřbu zpívali, odešle starší jich tolik, co jich požádáno bylo.

i) Když některý ze spolku, neb z jich rodiny zemře, mají v jeho příbytku (vyjma pád nakažlivé nemoci) při mrtvém těle zpívatí, všechny potřeby ku pohřbu obstarati, mrtvého k hrobu doprovoditi, sami nésti, a po pohřbu za něj kodinky vykonati, a to bez vsí mzdy, toliko z čisté bratrské lásky.

k) Kdyby některý bratr v plnění svých povinností nedbanlivý byl, aneb nějakého výstupku se dopustil, má na penězích pokutován býti a takové do spolkové pokladnice složiti. Tyto pokuty vyměřuje světský dohlížitel, od 1 krej. až do 1 zl., chudému se však jiný přiměřený trest ustanoví. Pakli kdo po třetím trestání se předce nepolepšil, má z bratrstva vyloučen býti.

7. Poněvadž toto bratrstvo rozličné má výlohy, jako na písně, kancionály, světlo času zimního, výroční requiem za v Pánu zesnulé spoluúdy, na zapravení slušného pohřbu za zemřelé bratry a jejich přínaležející, když by v chudobě postaveni byli, jakož i na slušné oslavení pohřebních průvodů vůbec, — k čemuž potřebi jest příkrovů, křížů, obrazů, sošek a svícňů; za tou příčinou má bratrstvo, pokudž by požádáno bylo a pokudž tyto věci ze zádušního jmění a ku prospěchu kostela zřízeny nebudou — oprávněno býti, tyto věci na pohřby půjčovati a z nich přiměřené platy, jak slušno, bráti.

Platy, které se za rozličné příkrovy dle jich jakosti, též za zpěv při pohřbu a nešení mrtvolý dle počtu literátů — kdeby k tomu dožadání byli — bráti budou, jsou následující:

Od příkrovu první třídy, i s křížkem, soškou a svícny 3 zl., od příkrovu druhé třídy 1 zl.; od příkrovu třetí třídy 80 kr., od příkrovu čtvrté třídy 60 kr. rak. čísla.

Z tohoto příjmu se zaplatí za strojení már a modlení se růžence při pohřbu — 40 kr., kteroužto povinnost bratr sakristan konati má.

Od zpívání při mrtvém těle, neb při pohřbu: od 4 bratrů 60 kr., od 6 bratrů 90 kr., ode všech 1 zl. 40 kr. Od nešení těla k hrobu: od 4 bratrů 60 kr., od 6 bratrů 80 kr., od 8 bratrů 1 zl.

8. Pro rozmnožení cti a chvály Boží se za dobré uznalo, ještě jiné měšťany neb obyvatele města Počátek — do bratrstva literátského — co čestné údy, neb jak se říká „pod suché dny“ přijímati; kdyžby toho sobě přáli a se podrobili následujícím závazkům:

a) aby při vstoupení do bratrstva jedenkaždý do spolkové pokladnice složil 2 zl.

b) aby na splácení suchých dní ročně do pokladnice odvedl 60 kr.

c) aby při výročním requiem za zemřelé spoluúdy byl přítomen; a aby v Pánu zesnulé bratry neb jejich manželky k hrobu doprovodil. Za to má tu výhodu, že kdyby on, neb jeho manželka zemřeli, bratrstvo všechny potřeby ku pohřbu, jakož i světlo zdarma vydá a jeho se zpěvem k hrobu doprovodí, a tak slušný pohřeb zjedná. Nad to výše poskytne mu ještě na potřebné výlohy bratrská pokladnice 2 zl. Podobně též složí každý zvolený literátský bratr při svém zvolení do pokladnice 60 kr.

9. Všecky z těchto příjmů pocházející peníze uloží se do pokladnice, v nížto se i jiné důležité spisy, inventáře na všechny věci bratrstvu přínaležející uschovati mají. Když takové peníze výšku 20 zl. dosáhli, uloží se na úroky. Tré klíčů od pokladnice jest v rukou duchovního dohláze, světského dohláze a staršího bratra. Při hlavní vánoční hromadě celého sboru — se všechny účty, příjmy a vydeje od početvedoucího, a obou dohláze bedlivě zkoumati, a pak všem přítomným hlasitým předčítáním v známost uvesti mají.

10. Pokladníci a všechny ku pohřbu náležející potřeby, kancionály atd. bude starší bratr ve svém domě v místě bezpečném míti, a za takové svým jméním ručiti.

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

VI.

Stará hospodyně faráře Jahody čekala na pána svého s večeri, a on nepřicházel. K nemocnému ho nevolali; že někam dál si chce zajíti, neřekl; společnosti nenavštěvuje, kde se sedí, pije, hraje. Již se vrátili všickni dělníci s pole, již pasáci přihnali dobytek, ve vesnici utíchl hlomoz, povyk a hluk, měsíc na nebi svítí, na věži bije desátá hodina, a pana faráře tu ještě není.

Hospodyně, jmenem Marta Valinová, vdova po nebožtíku jednom učiteli, poslala pro kostelníka a ptala se ho, neviděl-li ve-

lebného pána. Neviděl ho, ale těšil ji, že i jindy dlouho venku se zdržuje. Má své dobré úmysly, chodí k lidem a pomáhá jim, přispívá v bidách duševních i tělesných, nejen ve dne nýbrž i v noci oddává se svému povolání. „Znáte jeho horlivost,“ pravil, „a tedy není třeba, abyste se bála.“

Předce poslala do zámku k panu lékařovi, není-li u něho, nejsou-li spolu, a když ani ten zprávy o něm jí nemohl dát, přestala ho hledati vědouc, že mu to bývá nemilé a do vůle Boží ho odevzdala. Vždyť se mu nic nestane, vždycky šťastně přišel domů a vadívá se s ní, domlouvá-li mu, aby se šetřil.

I vzala do ruky punčochu a pletla a před sebe si položila knihu a modlila se. Na nose má velké brejle a odřikává nahlas, co v knížce stojí, teď se zamlčela a poslouchá, nikdo-li nepřichází, pak šla podívat se do trouby, nekazí-li se tam večere panu faráři. Chce ji udržeti teplou, musí pod ohniště přikládati, když uhlí zhasíná, a již se durdí, že bude večere na prach vysušená a uškvařená.

Minula hodina jedenáctá, velebníček se ještě nedostavil, a paní Marta, aby jí utekl čas, pořád si čte z modliteb a plete na punčoše. Již ani neví, co by se modlila, prošla všecko, co se pro tu dobu hodí, zpomněla na živé i na mrtvé, na zdravé i na nemocné, přála odplatu věčnou dobrodincům, polepšení hříšníkům, potěšila se s Pannou Marií, pozdravila všechny svaté. Po půlnoci si do lampy přilila oleje a zkusila to s jinou knihou, však již nemůže býti pobožná, kývá hlavou, zavírá oči, přišla na ni dřimota. Chce se sebrat a zpatmatovat, ohlíží se, kde je, zkoumá, co dělá, dává pozor, nic-li nezameškala. Je ospalá a trvá jako ve snách, nemyslí, nevidí, nedbá na hodiny, ale sluch jí neopustil, a uslyšela by každé hnutí. Brejle si již odložila na stůl do knihy, lampu drobet popošoupla, aby o ni nezavadila, pod nohy si dala stoličku. Spáti nechce a nespí, aby hned byla při ruce, až pan farář zazvoní, přemáhá se a pořád se má v moci, až konečně podmanila si ji slabota a zcela nad ní zvítězil tvrdý spánek.

Venku se ozval zvonek. Ozval se po

druhé a po třetí. Marta ho již slyší, ale ve snu. Zdá se jí, že sežvánější do kostela. Ještě není příchystána. Pospíchá, nemůže si pomoci, sto překážek ji zdržuje. Zajisté přijde pozdě!

Zvonek sebou trhl po čtvrté. Je uděšená, mrzutá, nespokojena a tu se — probudila. Ještě slyší zvonek znít a zvučet, myslí, že je to ponejprv a běží s lampou ze světnice do síně ke dveřím. Již otevřela a do domu vstupuje velebný pán se ženskou.

Lekla se, ale nemá času dělati si vrtochy, pán pravil: „Paní Marto, uveďte do hostinského pokoje našeho hosta, připravte postel a dejte mu něco jísti. Půjčte mu, prosím vás o to, své prádlo a šaty, vidíte, že chudák celá je promoklá.“

Marta se diví, že venku přšelo, a lituje pána, že také promokl. Odpověděl jí, že jen nohy si zmočil, to ona nepochopuje, a velebníček jí to nevysvětlil. Odešel do svého příbytku a ji s neznámou nechal samu. Je jí nějak podezřelá, ještě ani slova nepromluvila, ba nedala ani pozdravení. Musí se o ni postarat a jde s ní nahoru. Vrhla sebou na pohovku a tupě hledí před sebe. Neprohlídla si ani místo, kde je, a musí ji převlíkati jako dítě, na všecko jí ukazujíc, vše jí do ruky dávajíc, ke všemu jí nutíc. Že je jí zle, to vidí, třese se na celém těle, má čelo horké jako oheň. Přinesla jí drobet polívky, víc nechtěla a nepřijala; uložila ji na postel. Opatrně a obezřele ji přikryvši, sedla si k ní a hle, drží ji za ruku, hladí jí hlavu, má s ní útrpnost. Uvařila by jí thé, zatopila by do kamen, kdyby chtěla! Nechce a proto nezbyvá leč odevzdati ji do ochrany Boží.

Rosalie takové lásce nebyla zvyklá, je pohnutá, vzdychá a škytá. Marta ji těší, jí domlouvá a slibuje. Ať je jí cokoli, Bůh jí neopustí. V Toho se musí důvěřovat a oni jí také přispějí svou pomocí. Ó velebný pán je moudrý a dobrý a poví jí všecko líp než ona. Nyní se musí vyspat. Dej jí Pánbůh dobrou noc!

I požehnala ji svatým křížem, a nešťastná dívka v pokoji zůstala sama. Hlava jí jde kolem, smysly se jí matou, zima s horkem se střídají. Nemůže nic povážít,

leží napolo mrtvá, neví o sobě. Ráno ji našla Marta v těžké horečce.

Velebný pán děvečku poslal pro lékaře a neřekl jí, kdo stůně. Slyšela, že nahoře leží cizí osoba, kdo a čí je, odkud a kde se tu vzala, se nedověděla. Ptala se Marty, však ta jí toho nemohla zvěstovati víc, než jí samé bylo známo. A velebný pán mlčel hospodyně a děvečce se nesvěřuje a mimo to nemocné neznal tak jako ony.

Pan Studnička, tak se lékař jmenuje, byl farářův dobrý přítel a hned se dostavil, jak ho zavolali. Často bývali pospolu a vyraželi se povídajíce si a študujíce. Oba byli horliví bylináři, kamenoznalci, lučebníci, fysikové, mechanikové a kdo ví co ještě, a Studnička zabývá se těmito vědami nevzal si ani času se oženiti. Byl ještě mládenec, ale nebyl starý, sotva čtyřicet let. V povolání svém vyznamenával se velikou schopností a zkušeností, a pilnost a bedlivost jeho byla příkladná. Sloužil rád bohatým i chudým, kde toho bylo třeba; ale kde si nemoce vymýšleli nadarmo ho týrajíce, protivil se neustupně. O plat se mu nikdy nejednalo a nepožádal ho ani, kde neměli jmění. Ano bylo známo, že sám chudákům přispívá a že nemaje rodiny nestojí o bohatství. Povaha jeho byla živá a veselá, žertoval s každým, koho potkal a ke komu přišel, a nápady jeho velmi zajímaly. Uměl do nich skryti sladké i trpké pilulky, ale nikdo nebyl uražen a doktor Studnička požíval přízně v každém domě. Nejvíce ho milovali na faře a jemu fara také byla nejmilejší. Pan farář si na něm zakládal a paní Marta ho ctěla, ačkoliv se spolu dost nahádali. Pokoušel ji a ona jeho, zlobili se a předce jeden v druhém měl zalíbení.

Studnička nevěřil, žeby na faře někdo stonal a myslel, že ho pan farář k sobě volá z jiné příčiny. Mezi dveřmi ho uvítala Marta, a on jí hned sáhal po pulsu ptaje se, jestli ona ho potřebuje. Dědala smutný obličej a děkovala Bohu, že jí nic neschází, ale —

Než dále promluvila, skočil jí do řeči otázkou: „Snad je nemocen velebný pán?“

„Nikoliv, také je zdrav,“ pravila, „ale —“

Zase jí nedal dokončiti směje se: „Vy

jste zdráva, velebný pán je zdrav, Tekla je zdráva a Tomáš je zdrav. Víc vás v domě není. Tedy mne nechtějí nemocní, nýbrž zdraví.“

Tekla byla děvečka a běhala po dvoře, Tomáš byl letitý čeledín a právě štipal dríví.

Marta řekla: „Nemocného zde předce máme, ale je cizí.“

„Tedy mne k němu dovedte,“ prosil. Slyše o nemoci nechtěl již promeškati ani okamžení, a Marta s ním pospíchala nahoru. Chtěla sice, aby se zastavil u pána. Podal by mu zprávu o tom nemocném anebo lépe o té nemocné, o níž ona neví leč že po půlnoci přišla do stavení skrz na skrz promoklá s panem farářem.

„Napřed navštívím ji — a pak teprv pána,“ ustanovil a již byl u neznámé v pokoji. Zalekl se jejích vyvalených a jako skleněných očí, přistoupil blíž a chtěl s ní promluvit. Však neodpovídala mu, mluvil česky, mluvil německy a nestal se jí pochopitelným. I zkoumal a prohlížel ji: v žilách jí zimničně tepala krev, tělo sebou potrhovalo, ruce se svíraly. Mohl s ní dělati co chtěl, nebránila mu v tom a brzy uhodl, v jakém se nalezá stavu.

Vyšel s paní Martou zase ven a oznámil jí, že tu víc prospěje — lékař ženský než mužský. Nerozuměla mu, až když jí to pověděl zřetelněji a tu nesmírnou úzkostí ji naplnila taková novina. Je ta osoba vdaná nebo svobodná? Je-li svobodná, nemohu jí nechat u sebe. Bylo by to hrozné pohoršení, kdyby jim tam zůstala. Té hanby se nechce dočkati. Co by tomu řekl svět? Velebný pán i ona, všickni v domě, celá osada byli by tím potupeni. Ba ani vdané nepatří a nesluší býti na faře. Jestli jí pan farář nezná, kdo ví, jakým lidem náleží a co u nich hledá. Na žádný způsob se u nich nesmí státi — matkou.

Šli s lékařem k panu faráři a ten slyše, oč se jedná, sám se nad tím zarazil. Arciž předvídal a tušil, že by to bylo možná a nyní také soudil, ano přijímal za jisto, že osoba, již se ujal, není žena. Slova, co mluvila před svým pokusem a po něm, že se utopí, jsou mu důkazem. Opustil prý

ji někdo; podvedl a ošidil ji, jmenovala ho padouchem, ukrutníkem. Ano, je nepravostí poškvrněná nešťastnice, uznává, nezapírá to a Marta čeká, jak se nyní rozhodne.

Nechtěl o tom mluviti před ní a vykázal ji venku práci, aby s lékařem byl sám. Tomu nezatajil ničehož a vyjádřil se, že politování hodnou dívku nyní z domu vyhnati nemůže. Poslal mu ji Bůh, aby ji zachoval život. Tělesný život ji zachovati se mu již podařilo. Zachovati ji též život duševní: o to se musí teprv přičiniti. Bude to mít mnoho těžkostí, ale nehrozí se jich. Všemohoucí Bůh mu přispěje a pomůže.

Lékař vrtěl hlavou, že na sebe uvrhuje nebezpečné břemeno a vyslovil obavu, že neznámá smrti asi neujde. Věřu je jí zle a bude jí ještě hůř a má příčinu domnívati se, že nepřestojí, co ji potká v nejbližším okamženi. Je nad míru sklíčena, síla její podlehla neobyčejné rozčilenosti, vezme to s ní bezpochyby špatný konec.

Má o ni spravedlivou péči, hned přepsal léky a postaral se o vše ostatní. Celý den a celou noc vězela mezi životem a smrtí, a ráno zvěstovala žena, co jí přisluhovala, že právě obdržela syna. Sama prý je snad již nebožkou, leží jako mrtvá a ničím neprozrazuje, že by ještě žila.

(Pokračování.)

D o p i s y.

V Praze, 24. března 1864.

[Ze semináře. Bohoslovec Karel Vavák †.]

Smutno bývá v čas duchovních cvičení čili exercicií. A smutno bylo minulý týden i v semináři. Óde středy do neděle květné bylo ticho jako v hrobě, jenom z domácí kaple ozývaly se modlitby a zpěvy. V exerciciích obrací se zármutek v radost. A s veselým srdcem spěchali též alumnové arcib. semináře v neděli květnou ráno k stolu Páně. Tělo Páně přijímali z rukou kněze, jenž byl jich vůdcem v rozjímání o věčných pravdách, vel. pana Frant. Krutíla z kongregace nejsv. Vykupitele, rodem Moravana. Mnoho let pobýv v Americe nabyl vzácných zkušeností, jimiž obohacoval posluchače své. Však nebyli všichni alumni v kostele u stolu Páně, k jednomu nesena jest velebná Svátost do nemocnice a nikoliv ponejprv: neboť za dlouhý čas nemoci na lůžko upoután přijímal každou

neděli i svátek; ano před týdnem přijal i svaté pomazání nemocných.

K večeru zavítal do semináře JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup. K alumnům, kteří v pondělí ráno první tonsuru (postřížiny) měli obdržeti, měl srdečnou řeč, mluvil téměř hodinu o povolání k stavu duchovnímu. Po té navštívil našeho nemocného, jenž v náruči věrného soudruha a po boku máje otce svého uvítal vrchního pastýře svého slabým hlasem říka: to že nejkrásnější den života jeho, ale po chvíli doložil přání, kdyby zítra s bratry svými také obdržeti mohl tonsuru! Na to odpovětil JEmin., že každý přijímající první tonsuru říká slova žalmu 15. „Hospodin díl dědictví mého a kalicha mého: Ty jsi, jenž navrátíš mi dědictví mé.“ Tohoto podílu, dědictví, — pravil jasný kníže — dojdou spolubratři Vaši po mnohých pracích a dalekých cestách: Vy pak dříve, brzo. „Staň se vůle Boží,“ dodal nemocný. JEmin. p. kardinal udělil mu požehnání, udělal mu křížek na čelo a ústech i na prsou a odešel. Co p. kardinal předpověděl, brzy se vyplnilo. K ránu dostavil se anděl smrti. Do nemocnice svoláni modlili jsme se modlitby za umírající. Alumnové i studující svoláni k ranní modlitbě modlili se za nemocného, jenž kříž drže v ruce k poslední hodině se ubíral. Bohoslovci II. roku nešli toho rána k společné ranní modlitbě, alebrž klečíce u bratra svého modlili se za šťastnou hodinku smrti až do hodiny 7. V touž hodinu ubírali se na královské Hradčany, aby v sídle vrchního pastýře svého přijali první tonsuru, ostatní bohoslovci byli v chrámu Páně a chovancové konviktu v domácí kapli na mši sv. obětované za šťastné skonání. A když kněží dokonávali mše sv., dokonat vezdejší pouť svou náš nemocný. O půl 8. ráno hlásal žalostný zvuk tří zvonků, jimiž se seznává k modlitbě, k jídlu a na procházku, že v Pánu skonal Karel Vavák, bohoslovec II. roku, úd Dědictví sv. Prokopa a sv. Jana Nepomuckého, v 22. roce věku svého. „Dokonav v krátku — vyplnil časy mnohé“ (Moudr. 4, 13.), došel dědictví Hospodinova. Bratři jeho chystali se pokleknouti před biskupem, aby přijali korunu duchovenskou, on pak přijímal, jakož pevně doufáme, u trůnu biskupa duši našich nevaďnoucí korunu slávy nebeské. Bratři jeho, jenž mu v nemoci sloužili, věrně mu dosloužili, a že láska neumírá, sloužili i mrtvému. Jedni myli a strojili bezduché tělo, ostatní s pláčem modlili se modlitby za zemřelé, všichni pak se vystřídali, klečíce po třech od rána do večera jako čestná stráž a což více jest, modlíce se u drahého nebožtíka, jenž v

rakvi příslušně ozdoben odpočíval u prostřed světél v pokoji, jemůž se „hovorna“ říká. Po dva dny zvěstovaly zvony na věžích u sv. Salvatora, že pod nimi dole v semináři v Pánu zesnul bohoslovec. Z města přicházeli nábožní pomodlit se u těla, které se poklidem na bledé tváři, s věncem na hlavě a růžencem i křížkem v ruce téměř světci podobalo. A podivno, zemřelého oplakávaly oči, které ho nikdy neviděly, za něho modlili se lidé, kteří ho nikdy neznali. Chtěl býti *knězem*: na tom měli dosti. Přátelům a známým oznámili jsme úmrtí tiskem na zadní straně obrázku Nepoškvrněné Panny Marie; což bude všem milou památkou. V úterý na večer modlili jsme se společně v chrámu Páně církevní hodinky za zemřelého.

Ve středu (23. března) ráno byl pohřeb. O půl 10. hnul se po předepsaných modlitbách průvod z arcib. semináře do chrámu Páně a odtud po slavné zádušní mši sv., při kteréž alumní „Requiem“ zpívali, a po „Libera“ a „Salve Regina“ kráčeli jsme po nábřeží a řetězovém mostě na sv. pole Malostranské. Průvod byl slavný. Za křížem a svítilnami věnci ozdobenými šli alumnové arcib. semináře 1. 3. a 4. roku i klerikové všech řeholí zpívající žalm 50. „Miserere mei Deus,“ následovali akolyté a asistenti s obřadujícím knězem, vdůstředitelem arcib. semináře, za ním nesli tělo bratra svého v rakvi ozdobené dvěma překrásnými věnci bohoslovce II. roku, střídající se s těmi, jenž ve dvou řadách vedle šli hořící svíce nesoucí. Za marami šel otec zesnulého, sestra a bratr, příbuzní, představenstvo arcib. semináře i konviktu, profesori bohosloví: Güntner, Náhlovský, Petr, s prof. filos. Löwe, jenž jest t. r. rektor vysokých škol Pražských, kan. Vinařícký, starosta Dědictví sv. Prokopa, p. farář ze Škrámníka, odkudž v Pánu zesnulý pochází, mnoho jiných duchovních světských i řeholních, mnoho študujících, chovancové konviktu a značný počet nábožných. Za průvodem jel čtyřspřežný pohřební vůz a několik kočárů. U brány dáno tělo do vozu, průvod pak se pohyboval až na sv. pole Malostranské, kdež jej uvítal a provodil vel. p. Švehla v pluviale, jakož jej byl ze semináře do chrámu a před chrám doprovozdil p. farář Křižovnický. Daleko po Smíchově rozléhal se nábožný zpěv a přilákal četný zástup k hrobu, u něhož po vykonaném vykropení učinil ředitel arcib. semináře krátkou řeč o slovech: „Hospodin díl dědictví mého.“ Nebylo suchého oka, když po té řeči a po modlitbě alumní spouštěli rakev do chladné země, loučíce se s bratrem svým žalozpěvem, z

něhož uvádíme slova: „Krátká byla doba tvého putování, jak na nebi hvězda uhaslo a zvadlo. Žití tvého cenu my jsme všichni znali, co věrného druha jsme tě *milovali*.“ A to na jevo dali všichni způsobem skvělým. Co se stalo dobrého nemocnému a zemřelému, vše stalo se z pouhé lásky, kteráž jest libezným květem společného života a v této příčině Bohu milým ovocem velikonočních exercicií. Měli bychom díky vzdáti mnohým v semináři i v městě, však co se stalo, stalo se z lásky, kteráž dobré prokazuje levicí, aby nevěděla pravice. A Bůh ví, co kdo učinil z lásky. Upomínkou na bohoslovce, jehož všickni milovali, jest v seminářském chrámu veliká svíce s nápisem a věncem. I to učinila láska. V semináři jest po pohřbu smutno, ale smutno jest nyní po celé Praze, hlas zvonů a varhan unklnul, slavíme svatý týden, památku utrpení a smrti Páně, jenž smrtí svou přemohl smrt a učinil, že neumře na věky, ale živ bude, kdo věří v Něho.

V Plzni 16. března 1864.

[Lužice. Tovařstvo sv. Cyr. a Met.]

Lužice! nebohá — vírou, vládou rozdělená Lužice! Blízký nám Čechům národ Lužický vešel u nás takřka v zapomenutí; kdy lze se něčeho dočísti v našich novinách o životě — zvláště katolickém našich přátel Lužických? Lužice bývala hrází pevnou střežící nás a mnohou ránu, která měla zastihnouti nás, nesou Lužičané. Vděčnými jim budme a všimejme sobě života jejich. Spatříme tu v tuhém zápasu pro Boha a národ katolické kněze! Abych upozornil některého čtenáře „Blah.“ na rodné bratry a jeho srdce jim naklonil, povím něco ze života jejich nynějšího. Na památku tisíciletou příchodu sv. Cyrilla a Meth. utvořil se spolek: „*Towarstwo s. s. Cyrilla a Methoda w Budyšinje*,“ — za tím samým účelem jako „Svatojanské Dědictví.“ Lonského roku „Dědictví sv. Cyrilla a Meth.“ v Brně po návrhu starosty pana Fr. Sušila, našeho drahého učence, učinilo Lužici radost tím, že zaslalo diplom a knihy onomu: „*Towarstwu*“ darem a na blahou upomínku! Nemohlo-li by i „Dědictví Svatojanské“ sousedům katolickým podobné radosti způsobiti? — Že toho zasluhují kat. bratři v Lužici, uvedu slova jejich vlastní, abychom se přesvědčili, jaké lopocení kat. kněží v Lužici mají! „*Katholski Posol*,“ cyrkwinski časopis, wudcewany wot towarzstwa s. s. Cyrilla a Methoda w Budyšinje (Bauzen) redaktor Michael Hornik, kaplan w Budyšině, který v Praze svá študia konal; tento časopis prinášá v čís. 3. smutné připomenutí katolického živobyti v Lužici. Píšet:

„We sakskej Hornjej Łužicy bydlí na 3000 (pravím na *trí tisíce*) katolskich kresćijanow, kiž nimaju anic cyrkej anic šulu swojeje wěry. To je jara zrudne.“ (Ba věru to velmi smutné!) — „Stawy tajkich swójbow zabywaja (zapominají) z wětša na swoju swjatu wěru a jich džěcici su za cyrkew zhubjene. Dawno hižom bě starosć duchowneje wyšnosće, zo by tomu wotpomhała, Kak čězke pak je wuwjedženjo toho,“ atd. Ubohá Lužice, opatruj a posilni Tě Pán Bůh v tuhém zápasu Tvém! R.

Z Vídně 18. března 1864.

[Podivné uzdravení.]

V zdejší m klášterě Salesianek, kdež značný počet děvcát se vychovává, byla v září 1863 přijata dívka devítiletá z Uher, jmenem *Anežka*, z rodu svob. pánů Fiath z Eörményes. Ku konci prosince min. r. roz nemohlo se děvče toto, a dne 27. ulehlo v domácí nemocnici. Domácí lékař dr. Eichhorn uznal nemoc dítěte za nebezpečnou; v kyčlích ukazoval se otok i vředy, a děvče cítilo veliké bolesti; znenáhla zmizel otok i vředy, ale v levé kyčli zůstaly značné bolesti a děvče kulhalo na levé noze. Léky užívané nic neprospekly, ovšem pak nemoc zhoršila se tak velmi, že malá Anežka nebyla ani s to choditi, nýbrž od 9. ledna z rozkazu lékařského musela v posteli ležeti. Dne 11. ledna se svolením matky dítěte povolán jest i jiný lékař, vládní rada prof. Schuh; tento prohlásil se, že, nezaždeli nemoc ve třech téhodnech, veliké nebezpečí nastane. Pouhé dotknutí způsobilo nemocné velkou bolest, a nebyla ani s to, na loži se pozvednouti. Dne 15. ledna tážán ještě o radu jeden z prvních lékařů zdejších, dr. Fleischmann. U přítomnosti všech tří lékařů pokusilo se děvče choditi po pokoji, ale nadarmo. Lékaři uznali, že kyčel jest silně zapálená, a nařídili studené obklady. Nicméně nemoc byla den ode dne povážlivější. Dne 4. února pokusilo se děvče u přítomnosti dr. Fleischmanna opět po pokoji jiti; leč kterak se zhrozili všickni, spatřivše, že noha Anežčina byla celá stočena a na ven obrácena; dali děvče do koupele s kamennou solí připravené, ale tu jim skoro omdlela. — Dr. Fleischmann psal matce do Uher, jak velmi zle se dcerušce její vede, čehož matka náramně se ulekla. Avšak v několika málo dnech dostala jiné psaní od sester řeholních, kdež jí tyto oznamují, že se dceři její Anežce lépe dají, spolu přejíce, aby matka sama přišla do Vídně. Jelikož v psaní tomto žádné zprávy obšírnější nebylo, obávala se matka, že snad dítě její zemřelo, a že tudy zbožné řeholní sestry ovšem mohly říci, že

je mu „lépe.“ I vydala se bez meškání na cestu, a došla do Vídně, i došla ku dveřím kláštera, trnouc strachem, že přišla snad ku pohřbu dítěte; dveře se otevrou, a tu — padá Anežka úplně zdravá milované matce v náručí. — Věc se udála takto. Když sestry řeholní slyšely, že lékaři malou naději dávají, uchopily se jiného léku — uchýlily se k modlitbě. Vreční představená kláštera nařídila, aby se v celém domě konal devitník (novená) ke cti zesnulého kněze *Hofbauera*, a to na ten úmysl, aby on, došel-li již radosti věčné s nebesích, vyprosil ubohému děvčeti opětného zdraví. Nedávno před tím sestoupila se komise, kteráž předběžně všecka svědectví o životě Hofbauerově shledává, a právě na den sv. Anežky, patronky dítěte, byla první porada od komise té obdržána. Od 5. února konaly sestry Salesiánky devitník, povzbudivše i nemocnou Anežku, aby prosby své na týž úmysl spojila s modlitbami jejich. Tu dne 7. února nemálo sestry do nemocnice vstoupivší se podivily, když najednou děvče se prohlásilo, že necítí více žádných bolestí, že by ráda vstala, chodila, běhala i skákala. I domlouvaly jí sestry, aby se pokojně chovala, jakož lékař nařídil; i dodaly, žeby ani na nohou udržeti se nemohla, tím méně choditi. „Vždyť jsem já už chodila,“ odpovědělo děvče, i vypravovalo, že mezitím, co samotna byla v pokoji, cedule nad hlavou její zavěšená (jakož v nemocnicích takové cedule všude bývají) na zem spadla; i chtělo jí děvče opět zdvihnouti; a když se shýbala, pozorovala, že je jí lépe, a že nohou pohybovati může; dostoupivší na zem žádných bolestí nepocítila. I prosila snažně, aby nyní opět směla vstáti. „Můžeš-li, vstaň,“ odpověděly sestry i ztrnuly nemálo, vidouce děvče po pokoji se procházeti. Opatrné sestry přece však rozkázaly děvčeti, aby zase ulehla do postele; ale Anežka měla z nabytého zdraví takovou radost, že i v posteli se na nohy vztýčila a odpoledne opět několikrát se procházela. Dne 8. února když lékař domácí v obyčejnou hodinu přišel, provázela jej první mistryně, i prosila, aby nechal děvče trochu choditi. Lékař nejprv se opřel takové žádosti, ale když mu pověděly, co se včera přihodilo, přesvědčil se i on o uzdravení dítěte. „Kde Bůh sám pomohl,“ pravil na to lékař, „tu přestává naše léčení a naše věda,“ i rozkázal, aby děvče žádných léků více neužívalo. Po třech dnech i dr. Fleischmann prohlásil děvče za úplně zdravé. Anežka plesá radostí z té nenadálé pomoci od Boha jí seslané a takřka ani neustává libati obraz zesnulého kněze Hofbauera. Když sestry právě ukon-

čily devítidenní pobožnost, přišla matka Anežčina do Vídně a tudíž ovšem milenou deerušku již ne na lůžku nemocnou ale na chodbě klášterní objímala. J. G.

Z Říma v březnu 1864.

[Sv. Otec. Drobné zprávy. Overbeck.]

Svatý Otec jest churav! Tuto zprávu přinesly Vám noviny, já povím příčinu nemoci jeho. V Lyonu postavili se někteří duchovníci na odpor uvedení římské liturgie, odvolávajice se na své (galikanské) svobody a výsady s takou tvrdostí, že kardinal De Bonald, veliký příznivec liturgie římské, v čele deputace se vydal na cestu do Říma, aby sv. Otci učinil návrh, vedle něhož v některých věcech měl povolit Řím, v jiných duchovenstvo francouzské. Netřeba dokládati, že Pius IX. o této směsici slyšeti nechtěl, což deputaci vyložil a odůvodnil. Po návratu svém uveřejnil kardinal De Bonald tuto odpověď sv. Otce v listu pastýřském. A slyšte, tu císař Napoleon mněl se býti povoláním k tomu, aby skrze vyslance svého v Římě sv. Otci domluvil jakožto patron galikanismu a jeho privileji. (Jak známo mívali králové francouzští titul kanovníků chrámu Lateranského, matere všech chrámů města i světa, jakož i císařové němečtí bývali členy kapitoly u sv. Petra. Důstojenství kanovníka lateranského vyžádal Napoleon též sobě.) Následek tohoto zakročení byla nemoc sv. Otce, měl zimnici, nedával audienci; však doufejme, že se vrátí předešlé jeho zdraví! Nad to staly se tu za minulých dnů zlé rvačky mezi vojskem francouzským a papežským, bylo mnoho poraněných ano i několik mrtvých. Zdá se, že to pověst přehnala a proto nechválím mlčení časopisů zdejších, ježto by pravdivým vyličením udalostí všemu přehánění přítrž učiniti mohly. — Nedávno tu mezi kázáním vyskočil jistý muž s nožem v ruce se dovoláváje „lepší vlády,“ křičel, že snadno jest kněžím vykrmeným napominati lidí hladových atd. Poněvadž i jiným způsobem na jevo dával pomatenost svou, odvedli ho do blázince, kdež mu snad lépe bude než nejednomu chudému knězi na svobodě. — Ve farním chrámě „S. Rocco,“ byl okraden oltář Marie Panny, ale už je mají, minim zloděje, jsou to věrní poddaní krále poctivce. — Nedávno vrazili do obydlí jisté vznešené rodiny tři muži, dobře ozbrojení, a vynutili či přijali proti potvrzení 300 skudů pro „národní vládu.“ Takováto sběr se vkrádá sem předstírajíc věrné smýšlení, pro které prý vyhnání byli. V pravdě však jde jim o to, aby tu pod zástěrou katolické lásky loupiti mohli. Kdo chce

poznati Římany, musí v těchto dnech navštěvovati chrámy zdejší, v nichž od neděle čtvrté postní jsou každého dne katechetická kázání, čili příprava dospělých k velikonočnímu přijímání. Každý se podiví horlivosti a hojnému účastenství i mužských. Řečity jsou velmi pochopitelné, prostonárodní, a předce se z nich mnohemu přiučiti může i ne jeden z těch, jenž si titul vzdělanců osobují ale v náboženství na holičkách jsou. To jsem si myslel, slyše z úst starického kněze Jesuity výklad o muži dnou sklíčeném, čili šlakem poraženém, jenž s lůžkem na zádech domů spěchá. Vyobrazení tohoto příběhu jest v katakombách na přemnohých místech. Protestantům se zdá, že svátost pokání za času Řehoře VII. v 11. věku anebo Bůh ví kdy v sedém středověku vymyšlena a uvedena byla a to prý proto, že v katakombách nebylo posud nalezeno žádných dřevěných (!) zpovědnic s takovými těž mřížkami. To jediné by je prý přesvědčilo. Však nikoliv. Ci co jsou mramorové stolice v katakombách sv. Kalixta a sv. Anežky, jež každý každodenně viděti a ohmatati může, ne-li stolice zpovědní, které jediné v těchto vlhkých místech podzemních hlodavému zubu tolika století odporovati mohly? Avšak mluve s nimi, když tam mermomocí chtějí míti zpovědnice dřevěné! Na dotčeném obraze mají, co s takou tvrdostí hledají, důkaz o naší svátosti pokání. Svědectví to máme v katakombách z prvních věků křesťanských, což starý kněz Jesuita dostatečně vysvětlil. Ale co na plat, když tam není zpovědnice dřevěných!

Den před tímto kázáním divil jsem se v dílně důmyslného malíře Overbecka nákrese tajemství nejsv. Svátosti oltární. Mním jeho proslulých 7 nákrešů o svátostech, o nichž i v těchto listech zmínka se stala. Nikdo nelituje v neděli mezi 12. a 2. hodinou daleké cesty k „Maria Maggiore,“ kdež světoznámý mistr bydlí, aby se pohledem na jeho práci vzdělal. Každé skupení představuje u prostřed ustanovení a udílení jedné svátosti věrně nakreslené podle slov sv. evangelií. V každém rohu jsou na menších obrazech starozákonní předznamy a obrazy téže svátosti důvtipně sestavené. Však chci promluvití toliko o nejsv. Svátosti. Po šťastném vynalezení „poslední večere“ od Leonarda da Vincis v jednom zrušeném klášteře Milánském mohlo se zdáti, že ani prvnímu z malířů dob nynějších, Overbeckovi, nebude lze, něco nového podati. Sám Göthe byl prací Leonardovou unešen, čehož se každý v spisech jeho dočísti může. Na tom obraze došla zvláštní chvála ohebnost, živost apo-

štoláv. A hle právě v tom vynikl Overbeck výše. Nechci mluvit o pokore, zbožnosti, podivení na tváři apoštolů: na jeho nákrese jsou v popředí dva apoštolé, jenž se způsobem srdečným *objímají*. „Qu'est ce que la!“ zvolala za mnou paní bohatá, ale na víře tak chudá, že se též tázala, co by svátost byla a proč malíř látku svou právě na sedm obrazů rozdělil? Jeden z přítomných odvětil, že Svátost oltární jest památka největší lásky, kterouž dobře políbení se apoštolů znázorňuje, že v této převedlebné Svátosti se Kristus Pán sám nám dává, což nastíněno jest učenníky, kteříž láskou roznicení se objímají konajíce rozkaz Pána svého, jenž ustanovuje zákon nový řekl: „Příkázání nové dávám vám: abyste se milovali všespolek, jakož já jsem miloval vás.“ (Jan 13, 34.) Totéž se osvědčuje při každé slavné mši svaté, když před sv. přijímáním veškeré duchovenstvo si dává všespolek políbení pokoje. — Po tomto výkladu porozuměla chudá ona paní bohatá poněkud nákresem, které věřící mysl rozkoší naplňují, ji pak věci neznámou, nepochopitelnou byly. Nákresey Overbeckovy mohou nahraditi obsáhlou knihu, ale poněvaď není všem dáno, v knize té čísti, odhodlal se mistr k sepsání krátkého výkladu jednotlivých skupení, jenž tiskem na světlo vyjde. Celým kazáním jest každý nákreš, což teprv, kdyby co nastíněno, krásou a rozmanitostí barev života nabylo! Dočkáme-li se toho? Jeden nákreš má Overbeck poslati do Petrohradu na ukázkou, tam prý jest někdo, kdo má peněz dosti, aby mohl dát všecky malovati, bude-li se mu nákreš libiti. Ačkoliv bych přál, aby toto dílo bylo ozdobou některého chrámu katolického, těším se nicméně tím, že i v obrazárně schismatických bude výmluvným kazatelem, pobízejícím a zvoucím ku vstoupení do jediného pravého ovčince Kristova. K. J.

Kronika.

Z Prahy. Z hodnověrných úst máme zprávu, že JEmín. nejdůst. p. kardinál v červnu a červenci navštíví všechny farní osady vikariátu *Chebského* a *Kraslického* konaje kanonickou visitaci a udíleje svátost birmování. V měsíci září bude birmovati ve všech větších farnostech vikariátu *Falknovského* a v měsíci říjnu tolikéž ve větších farnostech vikariátu *Příbramského*.

— Zejtřejší slavnost *Vzkříšení* (zmrtvých vstání Páně) bude se konati odpoledne o 4. hodině: u sv. Vojtěcha (u Pražské brány, c. kr. vojsko), u Milosrdných bratrů, u Všechn Svätých a na Karlově. — O půl 5. u sv. Josefa (na Novém městě). — V 5 ho-

din: v Týně u sv. Duchy, u sv. Jindřicha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikoláše, u Karmelitek na Hradčanech; u sv. Víta, u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě, na Smíchově. — O půl 6. hod. u Vršulinek. — V 6 hodin: na Strahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u Panny Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Františkánů, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (křížovníků), u Dominikánů, v Karlíně (průvod okolo nového chrámu sv. Cyr. a Met.), na sv. poli Malostranském, (průvod po hřbitově), v Bubenči. — O půl 7. hod.: u Kajetánů na Malé straně. — V 7 hodin: u sv. Jakoba a v Emausích. — V neděli velikonoční bude JEm. p. kardinál sloužiti v metrop. chrámě o 11. hodině pontifikální mši sv. a udělí apoštolské požehnání, spojené s plnomocnými odpustky pro každého, kdo svátost pokání a nejsv. svátost oltární skroušeně přijav, pontifikální mši svaté přítomen jest.

— V seminářském chrámu Páně ukončili bohoslovci IV. roku postní řeči o utrpení Páně a budou od neděle velikonoční až do konce měsíce června kázati každou neděli a každý svátek po nešporách (o půl 3. hod. odpol.) o sv. obřadech a obyčejích církevních.

— Do Dědictví sv. *Prokopa* přistouplí vpp.: Frant. Fiala, č. kanovník a děkan ve Smídarech; Josef Klein, fundatista v Cerekvici; Jan Nep. Desolda, gymnas. prof. v Plzni; Jan Marinka, bohoslovec v Hradci Králové; Jan Čuban, farář ve Mělich; Meinrad Dvořák z ř. sv. Benedikta, kaplan v Machově; Josef Novák, zámecký kapl. v Dimokurech; Jos. Mařík, kapl. v Bošilci; Fabian Hoffmann, kooper. ve Velkém Oujedě na Mor.; Ferd. Blecha, kapl. v Solnici; Jos. Balzar, farář a bisk. notář v Pohoří; Václav Novák, farář v Drahenicích.

V Linci zemřel 17. t. m. kněz Maxm. *Palmesberger*, prof. bohosloví, o němž jsme pověděli, že v bisk. semináři výklady činil o křest. stavitelství.

Z Říma. (Z „Tyg. kat.“ a „Hlasu Brn.“) *Adresa*, kterouž podali sv. Otci cizinci v Římě meškající. (Viz náš dopis z Říma v č. 4.) „Svatý Otče! Katolíci všech národův, shromáždění u Stolic křesťanstva, prosili jsme o dovolení složití u nohou Vaší Svátosti své přiznání (hold) naší nejhlubší úcty a naší nejvěrnější oddanosti. Jako Svátost Vaše počátkem tohoto nového roku, čehož byli jsme svědkové, dosáhla od obyvatelův Říma vroucí důkazy lásky: budiž i nám volno, Tvým to synům podle řádu duchovního, naším oslovením a našimi tužbami uvítati vrehnokněžské kralování, zasvěcené nad to pohromami, jehož nutná potřeba stává

se tím dolehavější, čím neřestnější jsou rozruchy, jakéž mu zevnitř vyhrožují. O kýžby počínající rok byl předešlých příznivější! ó kýžby něco útěchy přinesl srdci otcovskému; ó kýžby utvrzením autority Tvoji splnil konečně dlouhé očekávání spravedlnosti a práva, ježto na zemi nalézá jediné v osobě Vaší Svatosti svého pěstitele a ochránce. To jest našim nejvroucnějším přáním; tot modlitba srdci našich, povznášená k Bohu, jehož jsi náměstkem. Patřivše na činy, veškeren svět zaujímající, v Římě dokonané, přijdem do zemi svých zvěstovat bratřím našim, jak jest to svatou a slušnou povinností, pomocí přispěti potřebám společného Otce a společné otčiny. Ano, Řím, jak jej vystavěla zbožnost všech věkův, Řím jest vespolnou otčinou národův, jako Ty, svatý Otče, společným jsi jejich otcem. Nenít národu, jakýmkolivěk bludem nadchlého a zpoutaného, jenžby nebyl ku vděčnosti povinen Církvi římské. Řím tu stojí na stráží zákonův kázně, bez nichžby všechna společenstva zřítiti se musela ve propast barbarství; z jeho lůna věčně otevřeného a věčně plodného vycházeli a vycházejí dosud apoštolé všech národův. Ba my všichni, jenž jsme se tu sešli z nejružnějších podnebí, od východu i od západu, z Evropy i z Ameriky, nalézáme u nohou Vaší Svatosti, za každým krokem v Římě činěným, stopy některého velikého z předkův víry naší. Uprostřed tohoto spanilého okolí, jež sv. Petr na kříži povýšený svým pohledem blahoslavlil s výšin Janikulu, všecko, počnouce od vězení sv. Pavla až ku triumfálnímu místu jeho umučení, od chrámu sv. Řehoře až ke chrámu sv. Klementa, všecko nám naše vlasti připomíná. Odtud odnášeli nadšení, odtud rozněcovali se posvátným plápoem hrdinným ti, co křestili naše vlasti, jenž je zrodili pro vzdělanost: sv. Dionys Francouzův, sv. Augustin Angličanův, sv. Bonifac Němcův, sv. Vojtěch Polákův, sv. Cyrill Rusův, sv. Ansgar Skandinavcův. Potřeba zmíniti se papežův, neboť oni Itálii utvořili, Itálii oslavili a jednohlasně náleží všeobsáhlé jich vyslání celému pokolení lidskému. Jakže neměla by, sv. Otče, vděčnost naše pojiti se s obdivem? Nyní pak více než kdykoliv jindy jest město věčné pode Tvoji vrchnokněžskou vládou věkoslavnou vůči světu městem povšechným; všecko, co se v Římě počíná, děje se městu i světu (urbi et orbi). Ta semenistě všech národův, založená a vydržovaná Tvoji péčí, ty úchrany, ty školy, ty koleje jakoby ékumenické (povšechné), ten nevyrovnaný ústav propagandy, kdež jsme včera obovali jedné z nejpečnějších slavností povšechné rodiny

světa; ty velebné basiliky ze země odkryté a z rumův na jevo vynešené; ty hřbitovy mučenníkův, ovínuté láskou připomínající na doby Damasův a Paschalův; to museum Lateranské s tolikými skvosty; ta smělá a učená badání v lůně katakomb, odkud vidíme vystupovati (díky učeným zprávám!) novou a nepopíratelnou apologii (obranu) našeho náboženství; ta vděčná spravedlivost, obětující se nesmrtelné minulosti s velebným klídem uprostřed úchvatův a pronásledování Vaší Svatosti; slovem: tolik činův, tolik prací, jež jsou oslavou Říma i Tvoji oslavou, sv. Otče, to vše jest pokladem a tvoří nejdražší dědictví křesťanstva. O mluvíme to jmenem svých bratří: křesťanstvo uzná tolik zásluh, tolik dobrodiní! Halíř Svatopetrský, obnovený ve dnech zkoušky dobrovolným usazením věřících, jest přede vším povinností svědomí; neboť není-li to slušno, aby všichni na to skládali, co jest všem ku prospěchu? Křesťanstvo nezapomene a posvátnou povinnost svou, uznávajíc, že ve štedřejším co den plnění této povinnosti záleží až ku návratu pořádku neneposlední zástava dočasné neodvislosti Církve: buď o to pečovat, aby oběti jeho odpovídaly Tvojm potřebám a naší lásce; i nadále bude odesílati děti své do lůna Tvého v řady papežského vojska, děti to, ze vlastního popudu spěchající k osvobození stísněného Otce a za nadšením královským Tvého srdce, ježto nechce obtěžovati svých poddaných břemeny povšechných daní, často nutnými, ale vždy protivnými, spěchající k témuž zástupu dobrovolníkův ze všech národů, malému sice počtem, velikému ale zpomínkami u Castelfidarda, které ho nepustí, velikému duchem zasvěcení a povinnosti bez osoblivých ohledův, velikému trpělivým zapíráním sebe sama a těmi ctnostmi, kteréž tvoří nejkrásnější půvab hrdinstva, vojska to hodného bdítí společně s vojínů francouzskými nad Stolicí sv. Petra a Pia IX. V těchto pocitech, Otče svatý, v pocitech veleby pro Tvou osobu, údivu nad Tvou neohrožeností, obětovností bezmeznou ku prospěchu záležitosti Tvoji, neoblomné důvěry a klidu až k době vítězství příslibeného Prozřetelnosti našemu právu padající k nohám Tvým prosíme o otcovské požehnání Tvé Svatosti pro sebe, pro své rodiny a své vlasti!“

Sv. Otec ráčil odpověděti v tato asi slova: „Cituplná slova, jež jste právě byli slyšeli, synové milí, a kteráž dodávají srdci mému novou sílu v boji až k vítězství zákona, spravedlivosti a pravdy — slova ta jsou jen ohlasem toho, co Církev, papež i náboženství ohlašovali světu. Jestli to ozvě-

na téhož hlasu spravedlnosti a pravdy, ježž apoštolové a jich nástupcové povznášeli po všechny věky, po všechny časy a zvláště v době, v níž žijeme. Sv. apoštol Petr, jak propověděl sv. Vavřinec, přišed do Říma větší dokázal víru i odvahu, nežli chodě na povrchu moře, větší zajisté, neboť vstupoval do města, ježto tenkrát nebylo leč pouští divokých a rozkacených zvířat. Avšak poslouchajíc hlasu apoštola Ježíše Krista stala se ta divoká zvířata beránky povolnými a dobrými. V první době odeslal sv. Petr do Umbrie sv. Brita a do Romanie sv. Apolináře. Obyvatelé těch krajín žili v oněch dobách v barbarství, v pohanství. Nevím, byli to záměrem Božím odevzdati ty země v dědictví Církve, ale to vím, že je Církev nyní má ve vlastnictví, že papežům toliko jsou svěřeny a vím to jistěji nežli všecko na světě, že nikdy nesvolím k nějakému ustoupení a k nějakému nectnému vyměnění. Končím, milé děti, uděluje vám své apoštolské požehnání; ale záleží mi na tom, abych vyřkl, že toužím zemi tu zachovati, a to nikoliv proto, abych byl králem. Jsou lidé, jenž udávají, jako by věřili, že papeži jde jen o to, aby byl králem. Nikoliv, já zemi tu udržuji; neb jest to mou povinností, jest to nutnou potřebou v řádu Církve, zachovati to, co jí svěřila Prozřetelnost. Já co papež po tom jediné toužím, abych byl důstojným nástupcem apoštolův, abych uchoval v královstvích ducha víry a lásky, abych učil národy poslouchati mocnářů, milovati a ctíti zákony a spravedlnost. Avšak proto potřeba jest, aby papež zachoval své panování. Nebot čím jsou království tohoto světa? Nicotou! nicotou! Ale toho, co mým jest, nemá nikdo práva se dotknouti, nikdo! — a tohoto hlasu spravedlnosti a práva neustanu povznášeti až ke konci. Buďtež poslušní hlasu apoštolův Jesu Krista, nejdražší děti; ať vás Pán Bůh všechny požehná společně a všech ať opatruje, abyste povždy vedli život křesťanský a tudýž blažený, jak jen možno v tomto slzavém údolí!“

Literní oznamovatel.

— Právě se vydává druhý sešit díla: „Život Pána našeho Ježíše Krista.“ Sepsal Dr. Jan Ev. Bílý, farář na Moravě. S povolením nejdůst. kníž. arcib. konsistoře. Nákladem Karla Bellmanna. Druhý tento sešit jest ozdoben 8 pěknými dřevorytinami. Cena 40 kr.

— Tiskem Vác. Vetterla v Písku vyšel: „Zpěvník a pobožnosti k službám Božím pro

žakovstvo Písecké upraven a vydán sborem učitelským v Písku.“ Čistý výnos jest určen k rozmnožení fondů pro nemocné učitele. Stran 104.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Karel Vavák, bohoslovec II. roku v kníž. arcib. semináři, 21. března.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Karel Zvolánek, bohoslovec I. roku v bisk. semináři, 10. března.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. Gudernatsch, lokalista v Kohoutově, za faráře do Heřmanic;

p. Alois Kafka, kaplan v Rokytnici, za faráře do Štěpanic;

p. Jos. Petzold, farář v Josefově, za faráře do Holic;

p. Ant. Kozák, kaplan v Holohlavech, za adm. do Hořiněvsi;

p. Jos. Procházka, kaplan v Hořiněvsi, za kapl. do Holohlav;

p. Frant. Podhajský, kaplan v Holicích, za osob. kaplana do Kostelce u Náchoda;

p. Frant. Votočka, kaplan, za administrátora v Štěpanicích.

Uprázdňená místa:

Kohoutov, lokalie patr. p. hraběte Swéerts-Sporka od 14. března do 25. dubna;

Josefov, fara patr. nábož. matice od 15. břez. do 26. dubna.

V diecési Budějovické:

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Bezpálec, osobní farář v Kostelci, za faráře v Brlohů;

p. Vác. Zelený, prvofarář v Prádle, za faráře ve Vřetanech;

p. Jan Smola, kapl. ve Stráži (arcid. Pražské) za administr. do Starého Sedla;

p. Jan Kloboučník, prozat. kapl. v Choustníku, za zámeck. kapl. tamtéž;

p. Frant. Mikota, kapl. v Týně nad Vltavou za kapl. do Horní Cerekvice;

p. Jan Vožický, prozat. kapl. v Kamenici, za fund. kapl. tamtéž;—

p. Jan Ott, farář v Starém Sedle, odebral se na odpočinutí.

Uprázdňená místa:

Staré Sedlo, fara patron. kníž. Löwensteina od 1. března do 1. května.

Kostelec, expositura patron. kníž. Schwarzenberga od 8. března do 1. května.

Listárna redakce.

Do Říma: Zpráva o p. Kr. nás nedošla, list se ztratil. Škoda!

„O reform.“ použijem. Díky.

p. J. Oct.: Račte udati své jméno.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

**Předpláci se
v expedici**
i u všech řádných

Knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Řeč sv. Řehoře Vel. na ned. II. po Velikonoci.

(Jan X, 11—16.)

1. Slyšeli jste, bratří nejmilejší, v dnešním čtení sv. evangelia i ponaučení vaše, slyšeli jste i výstrahu naši. Hle On, jenž ne náhodným darem, nýbrž v podstatě své dobrý jest, praví: „Já jsem pastýř dobrý.“ Hned však udává i způsob dobroty, kterouž my následovati máme, říká: „Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své.“ Učinil také, k čemu vybízí, ukázal, co byl přikázal. Jako pastýř dobrý dal život svůj za ovce své, aby tělo a krev svou v Svátosti naší proměnil a ovečky, které byl vykoupil, pokrmem těla svého nasýtil. Ukázal nám cestu, kterouž se brátí máme pohrdající smrtí, ale připojil i vzor, v kterýž se proměňovati máme. Nejprve máme statky své milosrdně obětovati ovečkám Jeho; pak káže-li potřeba, i život položit za tytéž ovce. Od prvního, lehčího postupujme k druhému, těžšímu. Ale poněvadž život náš nevýslovně dražší jest než majitek náš pozemský: kdožby nedal majitek za ovce své, maje položit i život svůj za ně? Jsou pak někteří, kdož milující pozemské zboží více než ovečky své, právem jména pastýře potrácejí. O nich se dokládá: „Ale nájemník, a kterýž není pastýř, jehož nejsou ovce vlastní, vida vlka, an jde, opouští ovce a utíká.“

2. Nikoli pastýřem, ale nájemníkem

slove, kdo ovečky Páně pase, ne z vnější lásky, nýbrž pro časnou mzdu. Nájemník jest, kdož místo pastýřovo sice zastává, ale prospěchu duši nevyhledává: o pozemské výhody dbá, ze cti, že je představeným, se raduje, na časné výdělky hledí a z pocty, od lidí jemu prokazované se těší. Ta jest odhladlá nájemníková, že nalezaje, co zde k úřadě byl vyhledával, vyloučen zůstává z věčného dědictví oveček. Je-li však pastýř anebo nájemník, nedá se snadno určit, není-li vhodné příležitosti. V časech pokojných hlídá přechasto nájemník stádo své jako pastýř: ale když vlk přichází, poznáš, s jakým úmyslem kdo stádo pásal. Neboť vlk přichází na ovce, když jakýkoli nespravedlivý a dráč utlačuje spravedlivé a pokorné. Tu pak ten, jenž pastýřem býti se zdál, ale nebyl, opouští ovce a utíká: poněvadž nebezpečnoství jemu hrozícího se bojí a nedůvěřuje si nespravedlnosti na odpor se postaviti. Utíká, ne změnou sídla svého, alebrž ovečkám odnímaje útěchu. Utíká, nespravedlnost vida a mlče. Utíká, když mlčky se skrývá. Těm a takovým ústy proroka dobře řečeno: „Nevstoupili jste naproti, aniž jste postavili na odpor zdi pro dům israelský, abyste stáli v boji v den Hospodinův.“ (Ezech. XIII, 5.) Vstoupiti tedy naproti jest kterékoli neprávě jednající mocnosti hlasem rozumným a svobodným se opřít. V den pak Hospodinův za dům israelský v boji stojíme a zeď na od-

por stavíme, když nevinné věřící hájíme zbraní spravedlnosti proti nespravedlnosti zlých. Nájemník toho nečiní, on utíká, vida bližícího se vlka.

3. Jestli však ještě jiný vlk, jenž bez ustání, každodenně ne těla, ale duše trhá, totiž zlý duch; kterýž ovčinec věřících lstivě obchází, hledaje záhubu duší. O tomto vlku psáno jest: „A vlk lapá a rozháni ovce.“ Vlk přichází a nájemník utíká; ježto zlý duch duše věřících pokušením lapá, a kdo místo pastýřovo zastává, o blaho oveček péče nemá. Duše hynou, a on se raduje z časného zisku. Vlk lapá a rozháni ovce: an jednoho k nečistotě svádí, druhého k lakomství podněcuje, jiného pýchou nadýmá a opět jiného hněvivostí rozpaluje; tohoto závistí trýzní, onoho podvodem klamá. Když tedy ďábel pokušením svým věřící lid usmrcuje, jest jakoby vlk stádo rozhánel. Než proti tomu nájemník nehorlí, plamen lásky v něm nepálá, onť hledá prospěch svůj zevnější, na vnitřní strast oveček svých bezstarostně hledě. Proto „nájemník utíká, nebo nájemník jest, a nemá péče o ovce.“ Jedinát příčina, proč nájemník utíká, jest, že nájemník jest, jakoby říci chtěl (Kristus): Nemůže zůstat u ovcí, když nebezpečnoství jim hrozí, kdo co představený nemiluje ovcí, nýbrž časného zisku vyhledává. Libuje-li si totiž v chvále, miluje-li časný užitek, bojí se odporovati nebezpečnoství, aby, co miluje, neztratil. — Poněvadž Spasitel náš vady špatného pastýře udal, připojil též vzor, dle něhož se řídití máme, řka: „Já jsem pastýř dobrý;“ a připojil: „a znám své ovce,“ t. j. miluji je, „a znájí mne mé,“ jakoby zřejmě byl řekl: milují mne mé a poslušny jsou mne. Neboť kdo pravdy nemiluje, nepoznal jí.

4. Poněvadž jste, bratří nejmilejší, slyšeli, kterou *nám* dal výstrahu, uvažte i výstrahu *vám* slovy Páně danou. Hledte, jste-li ovce Jeho, hledte, znáte-li Jej, hledte, znáte-li světlo pravdy. Znáte-li pravím: ne z víry, ale i z lásky; znáte-li pravím: ne z důvěrnosti,

ale z plnění slova Jeho. Neboť týž evangelista Páně, Jan, jenž toto praví, jinde svědčí: „Kdo praví, že Ho zná, a přikázání Jeho neostříhá, lhář jest.“ (I. Jan, 4.) Právě proto Pán ihned připojuje: „Jako mne zná Otec, i já znám Otce, a život svůj dávám za ovce své;“ jakoby zřejmě řekl: Že i já znám Otce a Otec mne, toho důkaz jest, že život svůj dávám za ovce své, t. j. ukazuji, že touž láskou, kterouž za ovce umírám, Otce miluji. Nepřišel však toliko, aby národ židovský vykoupil, ale i národy pohanské, a proto pokračuje: „Mámť i jiné ovce, kteréž nejsou z tohoto ovčince: i ty musím přivésti a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“ Na naše vykoupení, jenž z pohanských rodičův jsme zrozeni, ohled bral řka, že jiné ještě ovce přivede. Že se to stává každodenně i dnes, vy bratří, vidíte; vidíte, že dnes se to stalo se smírenými pohany. Učinilť jako z dvou ovčinců jeden, poněvadž židovský a pohanský národ v jedno spojil skrze víru, čemuž Pavel svědectví vydává slovy: „Nebo Onť jest pokoj náš, kterýž oboje učinil jedno.“ (Ef. II, 14.) Anť totiž z obou národů upřímé k životu věčnému volí, do ovčince svého jednoho ovce uvádí.

5. „Ovce mé slyší hlas můj, a já znám je, a následují mne; a já život věčný dám jim,“ praví opět o ovcích, o nichž byl dříve řekl: „Skrze mne vejde-li kdo, spasen bude: a vejde i vyjde a pastvy nalezne.“ Vejde totiž k víře, vyjde pak od víry k poznání, od důvěrnosti k patření: pastvy však nalezne u věčném občerstvení. Jeho ovce tedy pastvy naleznou; kdokoli totiž srdcem prostým Jej následuje, pokrmem věčným se nasytí. Které medle jsou ony pastvy ovcí, ne-li vnitřní slast věčně svěžího ráje? Pastva vyvolených Páně jest přítomnost tváře Boží: na kterouž věčně-li patřiti budeš, mysl tvá věčně pokrmem života nasycena zůstane. Na oné pastvě radují se, kdož se zbavili osidel rozkošného

života časného. Tamť prozpěvující kůrové andělští; tamť společnost měšťanů nebeských: tamť vítězná slavnost vračejících se z pracné pouti po tomto světě. Tamť proroků zástupové: tamť pravý apoštolů počet: tamť nesčíslných mučenníků vítězné vojsko, tím radostnější tam, čím více zde pronásledováno: tamť zmužilí vyznavači, přijatou posílnění odměnou: tamť mužové věrní, jejichž mužnosti sílu neporušila světa žádost: tam svaté ženy, které i svět i pohlaví své přemohly: tamť jinochové, jejichž ctnost nad léta předčila: tamť kmetové, které stáří zde vysílilo, ale bujará činnost neopustila.

6. Hledejmež tedy, bratří nejmilejší, tyto pastvy, když v také se chceme radovati společnosti. Slavnost a veselí jejich necht nás pobádá. Kdyby někde trh byl, kdyby lid k posvěcení některého chrámu se sbíhal, každý zajisté by tam spěchal a každý by tam býti chtěl, velikou škodu z toho míti by pravil, kdyby obecné radosti slavnost neviděl. Ejhle! v nebeském stánku slaví se slavnost vyvolených měšťanů, všickni vespolek ve svém shromáždění se radují: a my jsme vlažní v milování věčnosti, a nehoříme touhou, takové slavnosti účastnými se státi; sami se zbavujeme radostí a předce se veselíme! Rozdýmež tedy plamen lásky, bratří; vzplaň víra naše k tomu, co věří; touha naše necht obrací se vzhůru: neb kdo tak miluje, již na cestě jest. Nezdružuj v nás nížádné protivenství vnitřní radost ze slavnosti: poněvadž kdo kam přijíti chce, nížádným se nedává másti na cestě odporem. Žádný časný zisk nás zde neklamej: poněvadž nemoudrý jest cestující, jenž spatřiv pestré kvítí lučin, zapomíná na cíl své cesty. Naplněna budiž mysl naše touhou velikou po vlasti nebeské, ničehož v tomto světě nehledej, poněvadž víš, že brzy jej opustiti musíš: abychom jsme-li v pravdě ovce pastýře nebeského, po radovánkách pouti nebažice, na věčných pastvách se nasýtíli.

V. Š.

0 sborech literátských.

(Ustanovení diecesální synody Pražské od roku 1863.
Hlava XIII. str. 27.*)

Napomenutí sv. apoštola k Efesským (5, 19): aby „věřící mluvili vespolek v žalních, v chvalách a v písničkách duchovních,“ nalézalo v této diecési i po celé zemi mysl velmi ochotnou, o čemž zvláště svědčí bratrstva pod jménem Literátův proslulá. Předkové naši chovali tak vroucí zbožnost, že chtíce závoditi se sbory kněží u prozpěvování žalmů k oslavě Boží zvláštní sbory nekneží zřídili, aby tito svým hlasem ostatní věřící k chválení Boha povzbuzovali. První sbory takové povstaly v dobách, když jedna víra spojovala veškeré obyvatelstvo vlasti naší, i rozšířily se brzy tak, že jich i v menších městech, ano i po vesnicích stávalo a že ani bludařství napotom v Čechách vzniklé nebylo s to je vyhladiti. Teprv ku konci 18. století byli sborové literátští tak jako ostatní nábožná bratrstva všecka násilně zrušení a statky jich připsány jsou matici škol obecných. I nelze nám slovy dosti vylíčiti smutné následky z potlačení sborů literátských poslé. Netoliko že pěstování zpěvu nábožného vůbec zaniklo, i velebnost a navštěvování veřejných služeb Božích, i domácí pobožnost spolu i spasitelné vychování mládeže, anobrž i veškerá mravní povaha rodin katolických velice utrpěly. Ano vypravuje se i to, že někteří lidé zpozoravše, že se katolíkům literátské k pěstění nábožného zpěvu určené sbory zakazují, anto se nekatolíkům volnost uděluje, aby písně a žalmy vedle chuti sborů svých svobodně zpívali, právě proto k odpadlictví se pohnuili, a jiní zase, jsouce písním literátův uvyklí, raději víry katolické se odřekli, než aby navštěvovali staré své chrámy, v nichžto zpěvové od dětinství jim předrahé, byli jsou umklí.

Čím bolněji nás takovýto nešťastný osud oněchno spolků dojmá: tím ochotněji toužíme, aby opět vzkříšeny byly, zvláště když za to máme, že jsou znamenitou pákou k zvelebení služeb Božích i k vzdělání pobožnosti a že právě nyní vhodný čas k obnovení jich.

Někteří sice sborové literátští znikli obecně té porážky, již všelici nábožní spolkové zašli; jsou to právě ti sborové, kteříž neměli žádného vlastního jmění aniž zevnější podoby bratrstva. Ti nyní buďtež obnoveni, doplněni a novým duchem nadchnuti, čehož zajisté bez veliké obtíže do-

*) Z předmluvy ku „Kancionálu“ Dědictví sv.-Jan-
ského, díl II.

ciliti lze. Všeobecný ruch u pěstování zpěvu, jakýž se za našich dob projevuje, poskytne sám pastýřům duchovním příležitosti k povzbuzování zpěváků, aby své umění a svou snahu oslavováním Boha našeho zléchtili a posvětili.

I Kancelál Dědictvím Svatojanským vydaný dobře poslouží nově založeným sborům v krajinách českých, ježto může za laciný peníz zakoupen býti, anižby se musely písně s velikým nákladem, jakož bylo v minulých stoletích zapotřebí, přepisovati.

Abý pak sborové literátští na správném základě spočívali a každým dnem zdárněji vzrůstali v dům požehnaný, navrhujeme zde pravidla a poskytujeme rady, jichž při obnovování starých a zařizování nových sborů šetřeno budiž.

1. Sborové tito tvoří a doplňují se z osadníků farních, tudíž musíme zárodek jejich hledati a připravovati již ve školách obecných. Nuže cvičtež, učitelové! školní mládež pilně ve zpěvu, k tomu zvláště směřujice, aby žáčkové oněm hymnám a svatým zpěvům se přiučili, jenž podle obsahu kancionálu se buď při oběti mše sv. aneb při jiných bohoslužebných výkonech zpívají aneb k pěstění domácí pobožnosti určeny jsou; což aby se tak stalo, duchovní pastýřové bedlivě dohlížejtež. Aby pak výbor takovýcho zpěvů nezpůsobil žádné obtíže, opatříme vynátek z kancionálu pro potřebu školní mládeže.

Důvěřujeme se také, že učitelové a ředitelové kůru začátečnický v zpěvu literátském cvičiti a zdokonalovati si neztíží, jelikož chovají zajisté to přesvědčení, že povolání takovýcho spolků právě i s jejich snahami souhlasí, anť v tom záleží, aby Bůh byl hlasy zpívajících oslavován. A to jest právě, co ředitelové kůru jak skrze hlas lidský tak pomocí hudebních nástrojů docílit se snaží.

2. Předúležité povolání literátův žádá, aby toliko katolíci, muži zbožní, dobré pověsti a mravův ušlechtilých do sboru byli přijati, kteřížby, jsouce sami vycvičení zpěváci neb aspoň základním pravidlům zpěvu rozumějice, mohli zvukem hlasu svého k pobožnosti povzbuzovati. Z počtu údvů vymazan buď ten, kdož pro zločin neb pro přečin trestního zákona obžalován byv, za nevinného prohlášen není, jakož i ten, kdož odpadl od víry katolické. Též vyloučen buď každý, kdož pro značné zanedbávání povinností spolkových napomínán a trestán byv, nenapravit se, aneb kdo rozpustilého života, ač častěji již pokárán jest byl, posud nezanechal. Farářové a představení chrámů, při nichž sborové literátští se zřídí, na zachovávání této stanovy bedlivý pozor mějte.

Právě tím, že staří literáti takovéto kázně svědomitě dbali, udrželi se během několika století, i nabyli takové vážnosti u svých vrstevníků, že slovo „Literát“ bylo jménem čestným i za živa i po smrti.

3. Každý sbor literátský řídí se stanovami od biskupa stvrzenými; stanovy ty buďtež biskupovi k potvrzení předloženy i v tom pádu, když pro jiný sbor tytéž stanovy již byly jsou potvrzeny. Mimo to musí každý sbor i od světské vlády býti potvrzen a sice k tomu účelu, aby se mohly jednotlivým údvům právní povinnosti ukládati, jakož i aby sbor sám byl považován za oprávněný spolek a konečně, aby se pod záminkou pěstování zpěvu nic takového nedálo, cožby zákonu bylo na příč.

4. Správa sboru přísluší výboru čili představeným, kteřížto podle rozličných povinností svých také rozličnými jmény vyznačeni jsou. Sbor volí všecky své představené ze středu svého a sice způsobem v stanovách naznačeným a podle počtu hlasů, jakéhož pravidla o platné volbě vyžadují. Předkové naši, jsouce mnoholetou zkušeností vycvičení, uvedli v obyčej, že každý sbor měl svého starostu (senior), pak zástupce starosty (subsenior), dále ředitele kůru (magister chori), dozorce (censor) a pokladníka. Těmto představeným bývali ku pomoci přidáni ještě někteří jiní údové, jsouce od celého sboru zvoleni co náhradníci představených, aby je v řízení sboru zvláště podporovali; také i tito k výboru náleželi. Starosta spravoval veškeren sbor, dorozuměv se s místním farářem určil pokaždé den schůzky výboru neb i celého sboru. Ti, kdož žádali, aby do sboru přijati byli, museli se u ředitele kůru podrobiti zkoušce ze zpěvu, co do jich umění i do způsobilosti hlasu, načež starosta učinil výboru celému návrh, aby přijati byli. Nové údy zapisoval starosta do matriky spolkové. On také oznamoval úsudek výboru těm údvům, kteříž měli pokárání, trestání neb i docela z počtu údvů vymazání býti. — Ředitel kůru určil pokaždé, coby se podle požadavků roku církevního a při obrádech posvátných přiměřeně zpívati mělo; on řídil veškeren kůr zpěváků; on vyučoval ty, kdož nebyli dosti ve zpěvu vycvičení; on odbyval se zpěváky předběžné zkoušky o těch písních, které měly těžší nápěvy, a vůbec o vše se staral, co kůru se týkalo. Dozorce přihlížel k tomu, aby se zevnější pořádek v kůru zachovával; aby každý literát místo, jež mu vykázano bylo, zaujímal; aby všickni v ty dny, kdež ve zpěvu se měli účastniti, skutečně se dostavili, aby konečně kancionál a jiné potřeby kůru zakou-

peny a zachovány byly. Pokladník spravoval jmění spolkové, vybíral platy sboru patřící, zapravoval potřebná vydání, vedl účty a je sboru ku zkoušení předkládal.

Stanovy určují, jak dlouho představenstvo v úřadě svém má ponecháno býti. Žádoucí věci to ovšem, aby aspoň ředitel kůru a náhradníci jeho na delší čas zvoleni byli.

5. O důležitých záležitostech spolkových buď pojednáno ve schůzích výborových, jež se nejméně vždy po třech měsících odbývají. Při těchto schůzích děj se i přijímání nových spoluúddů; tamtéž buďtež hádky mezi literáty vzniklé narovnány, tam i o žalobách proti úddům došlých pojednáno, pakli nevyžadují spěšnějšího vyřízení; neboť v tom případě jakož i za jinými nutnými příčinami lze svolati schůzi mimořádnou. — Každoročně odbývej se valná schůze celého sboru, ku kteréž všickni údové pozváni buďtež. V této schůzi buďtež po stanovách neb dle nahodilé potřeby zvoleni představení sboru, zkoušeny buďte celoroční účty, nepořádky vzniklé buďtež přerušeny, a návrhy, co a jak by se v stanovách lépe vyložiti neb změniti mělo, předloženy.

6. Literáti mají se pokaždé v neděli a ve svátek, v adventě pak i všedního dne v určitou hodinu dostaviti v kůru jim vykázaném neb na jiném od faráře jim určeném místě, aby písněmi oslavovali nejsvětější oběť mše svaté, jakož i odpolední služby Boží, ano oni mají i po službách Božích ještě zpívati a když ostatní lid se již rozchází, mají sami u zbožném dikčinnění v chrámě potrvati. Rovněž mají se účastňovati v průvodech s nejsvětější Svátostí v křížových dnech a na sv. Marka, o Hromnicích, o neděli květné a v jiné dny, kdykoli slavný průvod při farním chrámu se koná; též vystrídejte se při čtyřicetihodinném uctění nejsvětější Svátosti a pokud počet spoluúddů to připouští, buďtež rozděleni na třídy, aby se zvelebování Páně slavněji diti mohlo; konečně provázejte spoluúdy zemřelé ku hrobu, buďtež přítomni i mši svaté, kteráž se za jich duše koná a zpívejte, pokudž toho povaha svatých obřadů připouští, přiměřeně písně.

V stanovách budiž opatřen řád, jakýmž se tyto povinnosti konati mají na ten způsob, aby pokaždé valná schůze spolku sama určila, na kolikeré oddíly zmaňující se počet úddů roztríděn býti i v jakém pořádku každý oddíl téhož sboru při službách Božích zúčastniti se má. — Jest co přát, aby i všedního dne, obzvláště v postě a kdykoli duchovní pastýř mši svatou za osadu obětuje, a ačby snad

varhany zpěv lidu řídily, aspoň někteří literáti k zpívání odesláni byli. Rovněž by prospělo, kdyby literáti i jiné pobožnosti, které mimo bohoslužebné obřady se konají a v nichž se lid rád zúčastňuje, řídili, při tom písně nepřihodné, jakož i nápěvy nedůstojné znenáhla odstraňující. Budiž to snahou literátů vůbec, aby písně nápěvu světského aneb jakkoli závadné vymitěny a místo nich písně v kancionálu obsažené v život uvedeny byly.

Každý literát má se, kdykoli naň řada dojde, osobně v kůru dostaviti; jeli to z důležitých příčin nemožno, pošli některého schopného úda spolku, na němž není řada, aneb oznam dozorcí příčinu, za kterou dostaviti se ti nelze. Kdo však bez příčiny důležité kůr zamešká, ztrácí požitky, jichž snad údové přítomní za podíl brávají a podle stanov má buď pokárán neb na penězích pokutován býti, kteréž matici spolkové připadnou. Kdoby začasť povinností svých zanedbával, z počtu spoluúddů vymazán budiž.

Jelikož literáti zbožnosti svou a dobrým příkladem i sami sobě i jiným mají ku prospěchu sloužiti, zajisté slušno jest, aby častěji k sv. zpovědi a ku stolu Páně přistupovali. Mimo to vyvoltež si některého ze Svatých Božích za ochránce sboru, a výroční památku jeho co možná nejslavněji konejte.

7. Sboru literátův jest i časného jmění zapotřebí, aby sobě všecko náčiní kůrové opatřiti a jiná nevyhnutelná vydání zapraviti mohl.

Matice sboru skládá se z darův od dobrodinců aneb za živa poskytnutých aneb v závěti čili v poslední vůli sboru odkázaných, a z příspěvků, jež údové sboru sami odvádějí. Každý nový spoluúdd složij při zápisu svém jistou stanovami vyměřenou peněžitou část, čili příjemné a mimo to každý úd platij příspěvek, jež buď celoročně neb čtvrtletně sbor vybírá. Od tohoto příspěvku osvobozen buď ředitel kůru a pomocníci jeho, ano stačili spolkové jmění, může se oběma spíše jakási peněžitá odměna přirknouti; rovněž i ostatním představeným sboru udělena budiž ze společné matice odměna za práci jejich, a konečně buďte vyměřeny požitky, jimiž údové přítomní při některých posvátných výkonech mají vesměs podělení býti. Každý sbor literátský ve stanovách svých učin opatření, k jakémubý účelu jmění spolkové se vynaložiti mělo tehdaž, kdyby sbor měl zrušen býti neb sám se rozešel.

8. Podlé obyčeje praotčiv našich mohou se mimo údy řádné a ku zpěvu zavázané i mimořádní údové do sboru literátův přijímati, kteříž pak slují údové pod

smrtelnou (sodales mortis causa). Údy takovými mohou se státi všickni křesťané obojího pohlaví; avšak těm údům nepřináleží ani povinnost ani právo zpívati na literátském kůru, aniž přijíti do valné schůze, aniž jakých jiných výhod požívají leč tu, že literáti kůru povinni jsou zúčastniti se při pohřbu jejich a při zádušní mši svaté, i že tímtež řádem zevnějším mají pochováni býti, jako údové spolku řádní. Jakož pak mezi řádné, tak i mezi mimořádné údy pod smrtelnou buďtež toliko lidé bezúhonného života a dobré pověsti přijati: pakliby někdo z nich dopustil se takového přečinu, pro nějž řádní literáti vyloučení býti mají, budiž i mimořádný úd ztrátou práva nabytého potrestán. I údové mimořádní zapravují peníz zápisní čili příjemné a příspěvek roční neb čtvrtletní; příjemné i příspěvek jest pak rozdílný podle toho, v jakém stáří úd pod smrtelnou přistupuje a k jakým závazkům pro pád jeho smrti sbor se uvoluje.

Stanovami budiž do podrobná vyměřeno, jak velké příspěvky sbor vybíráti a jakým řádem zemřelé údy pochovávatí má. Z příspěvků těch buď i náčiní pohřební, když toho třeba, opraveno neb znovu pořízeno, a co po zaplacení jiných potřeb zbývá, každoročně mezi literáty rozděleno budiž.

9. Sborny literátské, kteréž nově budou zřízeny, při prozpěvování písní a žalmů mají jedině Kancionálu pro diecési vydaného upotřebiti; jiných písní jen tehdaž smějí užívati, když na žádost místního faráře i slovo i náпев biskupského schválení dosáhly. Sborům, kteří z dob minulých pozůstali a starobylými pro katolíky složenými kancionály opatření jsou, povolujeme, aby těchto zpěvníků i déle užívati směli a však pod tou výhradou: pakliby nyní ještě jiné posvátné zpěvy dle svých povinností zapotřebí mají, kteréžto v oněch starých zahrnuty nejsou, aby je od jinud nepřibírali, leč z Kancionálu pro diecési vydaného. Ostatně zachovávejtež totéž pravidlo z ohledu pozdějších ještě zpěvů, jenžby se zaváděti měly, jakéž i spolkům nově zřízeným platí.

10. Farář má dohlídku na sbor literátův jak starých tak nových; on se stará o to, by sbor dostál povinnosti své, kteráž vyžaduje, aby Boha zbožným zpěvem chválil, oslavu služeb Božích všemožně zvyšoval a vše dle předpisů obřadních od Církve svaté nařizených činil; farář přihlíží k tomu, aby sbor literátský stanov svých pilně šetřil, jmění spolkové zachoval a k předepsaným účelům obracel, jakož aby spory snad vzniklé přátelsky byly narov-

nány, anižby se věc na úřady světské vznésti musela. Starosta sboru sdělí představenému kostela seznam všech údhův řádných i mimořádných; jména těch, kteří do sboru přijati býti žádají, jemu sdělí prvé než je schůzi výboru předloží, a když přijati jsou, jemu oznámí, jakož i ty, kteří sami vystoupili aneb propuštěni byli; konečně k valné schůzi jakož i k schůzím výboru jej pezeve a s ním se dorozuměv den schůze ustanoví. Duchovnímu správci kostela přísluší právo v každé schůzi o předmětech předložených mluvit, ku správě jmění dohlížeti a účty zkoušeti a schváliti. Pakliby za dobré uznal, aby některé stanovy byly změněny neb vypuštěny, má tu věc biskupu svému předložiti k náležitému opatření. Tu kde toho třeba, zastupuje faráře kaplan; jeli více kaplanův, může farář kteréhokoli z nich za zástupce svého ustanoviti.

Biskupovi pak přísluší, a by církevní sbor literátský i co do věcí duchovních i co do jmění spolkového visitoval; pakliby nepořádky ve sboru vznikly, může opravu veškerého sboru učiniti, aneb pakliby oprava neprosplávala, i sbor dokonce zrušiti.

Reformace a reformatoři.

I.

Jak známo nejznamenitější sněm církevní začal v Tridentu r. 1548 a po několika přestávkách skončil l. 1563. Min. roku 1863 bylo tomu právě 300 let, co se poslední sezení onoho památného sněmu skončilo. Protož od katolických biskupů za hodno uznáno, aby se třistaletá památka jeho v Tridentu samém (v Tyrolsku) slavila. Za příčinou slavnosti té vydal Tridentský kníže biskup pastýřský list, v němž důležitou a spravedlivou příčinu slavnosti vyloživ, dokazuje, jak mnoho dobrého sněm tento k obnovení řádu v katolické církvi prospěl. Při tom pak nemohl se ovšem pravdymilovný biskup obejti, aby na nesváry a ukrutnosti, na šalby a podvody, jichž se tehdaž protestanti dopouštěli, nepoukázal. Za to důstojný tento pastýř zakusil pravdy přísloví českého: „Kdo nemilou pánům pravdu hude, smyčcem o hlavu míti bude.“ Sotva že totiž pastýřský jeho list vydán jest, v němž se kníže biskup ani v nejmenším proti pravdě neprohřešil: již v sezení poslanců ve Vídni jakýsi p. Schindler proti němu, tomu totiž Tridentskému biskupu, povstal a jej žaloval. Pán ten, žalobník, sám o sobě pravil, že prý po mnohá léta soudcem při hrdelním právu a zástupcem státním jest byl, ač mu p. A. W. (Anton. Wiesinger) veřejně dokazuje, že to-

liko doktorem pěkných umění na universitě Jenské jest učiněn. Žaloba tato p. Schindlerova přivedla redaktora církevního listu „Wiener Kirchenzeitung“ na myšlenku, aby ze spisů *protestantských* dokázal, jak oni sami v 16. a 17. století vespolek se hanobili, tupili a všelijak sobě spílali i že to, čímž se neohrožený biskup Tridentský protestantů dotekl v pastýřském listu svém, nižádnou měrou tolik potupné a hanebné není, jako ono, což byli sami protestantští toho věku spisovatelé o *reformaci a reforma-torích* napsali.

Mezi takovými spisovateli zasluhuje především viry muž, jenž se v nejsvobodnější zemi protestantské v Anglicku narodil, zcela samostatně a nezávisle žil a nad to v politickém ohledu k nejradikálnější straně svého věku náležel. A muž tento byl *William Cobbet*.

Jak výtečný byl William Cobbet, kterýž se l. 1766 narodil a l. 1835 umřel, svědčí okolnost ta, že se ze sprostého orače na prvního journalistu svého času vyšinul, jenž slávu svou a jméno své nižádné koterii,*) nýbrž jedině svému péru děkoval. Poslední tři leta svého života seděl v dolejší komoře mezi radikály, a byl právě tehdyž do parlamentu zvolen, když svůj spis: „History of the Protestant Reformation in England and Ireland; in a series of Lettres adressend to all sensible and just Englishmen“ na světlo byl vydal.

Této „*Historie protestantské reformace v Anglicku a v Irsku v několika listech všem rozumným a povážlivým Angličanům svědčících*“ vyšlo nedávno u Kirchheima v Mohuči čtvrté vydání v německém překladu: a z této knihy vyňaty jsou následující články.

Věru štěstí bylo pro Williama Cobbeta — di „Wien. Kirchenzeitung“ — že v Anglicku tehdyž, když jeho dějepisné listy vycházely, p. Schindler neurádoval, neboť by byl pán tento dojistá na protestanta Will. Cobbeta žaloval, pro jeho narážky na reformaci.

K lepšímu poznání výtečné povahy Williama Cobbeta služiž také to, že jakkoli anglickému denníku „Times“ častokráte byl na odpor: přeceť když (týž Cobbet) umřel, nemeškala Times podati čtenářům svým nekrolog jeho, v němž výslovně praveno, že 40 let na poli *historie neunaveně pracoval, že vždy a všudy nestranný* byl a že *spisové jeho pamětihodným ostanou úkazem!* Jakto stěží as stane se odpůrcům důst. knížete biskupa Tridentského.

II.

V pastýřském listu knížete biskupa Tridentského zdálo se závadným býti zvláště to místo, kteréž reformatorům a jejich prvním stoupencům skutečnou historickou pravdu předestírá, že jsou byli „*špatní lidé*.“ Videňské noviny Kikeriki, Presse a s nimi pan Alexander Schindler vzkrikli in choro nad tímto zločinem biskupovým, jakoby tento jeho úsudek o reformaci byl osmým smrtelným hříchem! Avšak podivuhodným způsobem stalo se, že *William Cobbet, onen radikální muž v parlamentě*, který sám byl *protestantem*, skoro doslovně ten samý úsudek napsal o reformaci i reformatorích. Když totiž svou „History of the Protestant Reformation“ počal veřejně vydávati, tu se naň sypalo, jak snadno si lze vysvětliti, odpirání a odpovídání na jeho úsudek o „slavné reformaci.“ Proti těmto odpůrcům svým napsal pak *William Cobbet* ve dvacátém svém listu jmenovaného díla do slova takto: „V předešlých listech bylo na vzdor všemu odporu dokázáno, že reformace, jak ji nazývají, ve zhovadilé smyslnosti zplozena, pokrytstvím a věrolomstvím vychována a potoky nevinné krve anglické a irské živena a krmena byla. Jsou lidé, kteří „odpovědi“ proti mně vydali; ale tyto odpovědi, (o nichž ještě promluví) obcházejí vesměs hlavní věc, zdržující se toliko při tom, což jmenují oni bludy katolického náboženství. To činí anizby se pokusili o to, daloliby se vykázáti, kterak že může náboženství protestantské prosto býti bludu, ano asi 40 rozličných sekt čítá, z nichž každá sama o sobě žije ve zjevné válce proti ostatním, a zdalíž pak upírají, jakož by vlastně a nejprvé měli učiniti, že toto nové náboženství ve zhovadilé smyslnosti, v pokrytství a věrolomnosti započalo? Upírají, že loupeží a tyranstvím, mečem katovým, šibenicí a mučírnou bylo založeno? Opovážují pak se těmto dalekosáhlým výrokům odporovati? Nikoli: tu stojí před nimi dějové, tu jest dějepis, a tu jsou, (což nemohou se opovážiti zapírat) akta parlamentu, psaná krvavým písmem, z nichžto některé posud jsou v platnosti, aby až do této přítomné doby lid mátlý a týralý a stát uvozovaly v nebezpečenství. Co tedy činí tyto jejich tak nazvané „odpovědi.“ Snadliž ohavným způsobem stvrzují, že zhovadilá chlipnost, pokrytství, věrolomství, navyklé loupežení, užívání katova meče, šibenice a mučírny jsou věci dobré, o zevnitřní znamení vnitřní evangelické čistoty a milosti? Nikoli, na vše toto neodpovídají oni ničeho, ale hulákají proti osobním charakterům kněží, kardinálů a papežů, proti cír-

*) *Koterie* (franc. „coterie“) znamená tajný spolek lidí, kteříž o dosažení jistého — šlechetného či nešlechetného — zámyslu usilují.

kevním obyčejům a obřadům, proti článkům víry a mravokárným zákonům. To pak jsou věci, s kterými jsem se já nikdy neobíral, a kteréž se mého předmětu pramálo dotýkají, jelikož, jakž to název mého díla napovídá, mou úlohou jest, dokázati, jak reformace veliké množství anglického a irského lidu snížila a do chudoby uvrhla. I dokázal jsem, že tato změna náboženství uvedena byla několika prašpatnými, ne-li ze všech, co jich kdy žilo, nejhoršími lidmi.“ — Co asi řeknou odpůrci biskupa Tridentského závěrce tohoto článku? Nezní-liž tento úsudek p. Cobbetův o vlastních zakladatelích vlastní jeho víry skoro do slova tak, jako úsudek katolického biskupa o reformátorích? A jaký zločin mohl by v tom vězeti, když katolický biskup posoudí protestanty tak, jak oni sami sebe posuzují? A však na tomto úsudku o reformaci William Cobbet nepřestává. V sedmém listu svého díla mluví o prvních reformátorích vůbec takovým způsobem, jakýž nás, upřímně řečeno, skoro děsí. Tam totiž píše: „Náboženství a svědomí byly jen zástěrou, ale cíl a konec byl vždy v tom nebo jiném způsobu loupežení a plenění. Lid, jindy tak svorný a šťastný, rozpadl se v nesčíslné sekty, poněvadž skoro nikdo již nevěděl, čemu by věřiti měl, a nikdo, co by dle zákona měl vyznávati; neboť sprostému lidu bylo to, brzo věci nemožnou, zvěděti, co je kacířství a co není.“

„Kranmer, tento kníže všech pokrytců, který za vlády Jindřichovy odsuzoval lidi na hranici, protože nevěřili v „transsubstantiaci,“ byl pak hotov, odsouditi je proto, že v ní věřili. I viděli jsme, že Luther byl původcem díla reformace: ale za ním brzo následovali reformátoři na pevnině, kteří šli ještě dále. Ti se všelijak pokoušeli, aby své učení v Anglicku rozšířili. Ale starý Jindřich toho nedopustil. Nyní pak když kostely měly být oloupeny o to, co jim zbylo, i aby pro tuto loupež nabylo se nějaké zástěrky, nastala potřeba, úplnou změnu u víře samé uvesti: — shromáždili se všickni tito sektáři v Anglicku, kteréž se stalo velikým jevištěm náboženských půtek. Někteří byli pro obecnou církevní modlitební knihu, jiní navrhovali v ní změny, jiní byli pro úplné její odstranění; a tu povstala ta různice, to množství nepřátelských mínění, kteréž trvalo až do dnešního dne. Kranmer obracel část zemských duchodů k tomu, aby některé z těchto duchovních, neb spíše bezbožných dobrodruhů živil a krmil; — takové totiž, kteříž s ním drželi, a jichž učení dobře šlo na odbyt. Anglicko zaplavilo se těmito cizozemskými obchodníky náboženskými, a tento národ, tolik

žárlivý na vliv svůj v cizině, byl přinucen skláněti svou pyšnou šíji před cizinci a to před cizinci nejpodlejší a nejhanebnější povahy a pověstí. Kranmer nemohl najiti žádného dosti ohebného Angličana, kterýž by mu byl sloužil při konání díla, kteréž podnikal. Protektor Hertfort, jehož teď musíme nazývati Somersetem, poněvadž jej královské dítě učinilo vévodou Somersetským, byl největším ze všech reformátorů, kteříž kdy přišli na svět; a byl, jak hned uvidíme, největším a nejdřzejším ze všech loupežníků, kteréž tato zlopověstná reformace zpłodila, vyjímaje starého Jindřicha. Uplné odstranění katolické víry bylo potřebou pro jeho záměry loupeživé; a proto byl velikým příznivcem oněch žravých, ničemných cizinců. Snad za žádné doby neviděl svět takovou peleš ohavných lotrů, jací jsou byli: Luther, Zvingli, Calvin, Beza a ostatní ti hlavní reformátoři katolického náboženství. O každém z nich byly i dle úplného vyznání jejich vlastních učenníků — známy ty nejhanebnější nepravosti. Oni se v ničem neshodovali, leč v učení, že dobří skutkové ničeho neprospívají; a život jejich dokazoval, že to s tímto učním upřímně míní; neboť nebylo nižádného mezi nimi, kterýž by byl nezasluhoval — oprátky.“

Není-liž tento úsudek protestanta o zakladatelích jeho vlastního náboženství hrůzný? Upřímně řečeno, my bychom se neopovážili, takový rozsudek o reformaci napsati, a i kníže biskup Tridentský, jehož jsou veřejně na místo hanby postaviti chtěli, ve svém pastýřském listu ani dvacátý díl čeho takového nepověděl. A předce, a to jest důležité, byl William Cobbet brzy po tom, když výše uvedený úsudek o reformaci byl napsal, zvolen do Anglického parlamentu. Dobře, že Sir William Cobbet již je mrtev, a dobře že psal takové věci, co protestant v Anglicku a ne jinde; neb by jinak na jisto as neseděl nyní na odměnu za to v domě deputovaných, ale tam, kam by jej jistí pánové s radostí as a s ochotností doprovodit chtěli. (Pokračování.)

Aforismy.

Málo lidí pamatuje na smrt. Zapomněnívost tato jest hrozná a tím povážlivější, že to přešlo až v obecné pořekadlo: „Zapomněl jsem na to neb ono jako na smrt.“

Láska k Bohu musí s láskou k bližnímu býti spojena. Obě lásky tyto jsou jeden oheň. Oheň tento plápolá vzhůru a tento k nebi vznášející se plápol jest láska k Bohu. Než oheň tento i dole a kolkol hřeje a to jest láska k bližnímu!

J. Kouble.

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

VIII.

Lékař Studnička křísil nahoře nemocnou a dole bědovala, stýskala si a rukama lomila stará Marta. Již nelze odvrátiti hanby od farního domu a ona pomlouvám a urážkám se nepodrobí a bude přinucena vystoupiti ze služby. Skrývají před ní pravdu, pan farář jí nechce svěřiti, co o té osobě ví, řekl jen, že ji vytáhl z vody, kam prý v noci spadla, a vše ostatní tají.

Předstoupila před něj žádajíc jistotu a musel se jí zaručiti svým počestným slovem, že jí podá dokonalou zprávu. Vytáhl ji z vody nebo nevytáhl? Vytáhl. Je vdaná nebo svobodná? Myslí, že je svobodná. Opravdu to neví? Neví, ale z řeči, co s ní vedl na cestě, to vysvitá. Jaké to byly řeči? Opakoval jí i ty a ona sama soudí, že nežila v manželství. Či a kdo je? Neptal se jí na to, ale pověděla mu, že nemá rodičů ani jiných příbuzných. Tím víc zaslouhuje, aby se jí ujal. Je zanedbané, od nějakého bezbožníka ošizené děvče. Chce ji vytrhnouti z hříchu a bíd. Nikdy jí neviděl, o ní neslyšel a nezáleží mu na ní leč co člověku, křesťanu, knězi. Navrátí-li se k životu, bude hledět, aby spasil její duši. Marta mu v tom nesmí překážet. Zajisté spojí se s ním a přispěje mu, zná její srdce, je přesvědčen, že ráda koná skutky milosrdné.

Nepochopovala, že takový skutek milosrdný na nich by se mohl žádati a protivila se mu z důležitých ohledů světských. Však vymluvil jí je řka, že se věc již nedá zjinačiti. Ven vyhoditi umírající nechce ani ona a snad ubohá již dokonala. Stalo-li se tak, nebude potřebovatí jejich milostí a oni marně se spolu hádají.

Nepřipustila, že by se hádali. Vůle velebného pána je i její vůle. Měla jen pochybnosti a nyní je ke všemu odhodlána. Zmocnila se jí útrpnost a lítost, přála si, aby nahoře lékař byl šťastný a běžela za ním nabídnouti se mu ku pomoci.

Posloužití nemocné svatými svátostmi pan farář posud nemohl. Svaté pokání a přijímání odložil, až k němu bude schopna

mohouc se zpovídati. Nyní čeká, co mu přijdou oznámit. Marta je již u druhých, co Rosalii opatrují, a aby napravila chybu spáchanou proti ní, činí nyní víc, než jí pán byl uložil. Napadla jí věru neblahá myšlenka, ačkoliv úmysl měla dobrý. Vytýkala si, že ji zavrhl. Vynahradí ji to: přijme ji za svou. Řekne, že pochází z jejího přátelství. Bude třebas její teta. Ano, udělá jí ještě větší dobrodiní a vyhlásí ji za vdovu. Tím očistí její čest a — z nesnáze vyvede sebe i velebného pána.

To bylo příliš lákavé a Marta nepovázila, že prostředek není tak dobrý jako úmysl a že špatných prostředků nemá se užívat ani k dobrým účelům. Jednala tak říkajíc v spěchu a lež jí vyklouzla z úst, dříve než ji poznala.

„Prosím vás, paní Marto,“ ptala se jí žena, jmenem Zajíčková, co narozené dítě ošetřovala, „komu pak jsem to dnes posloužila?“

„Mé příbuzné,“ odpověděla jí.

„Ale jděte, kde pak se tu vzala?“

„Umřel jí muž tam někde na hranicích a že nemá nikoho, přišla za mnou.“

„Je tak mladícká!“

„Před rokem se vdala.“

„Jak pak se jmenuje?“

„Po muži má jméno, počkejte, hned si zpomenou, ano, má jméno — Závorková.“

Marta viděla závoru, již se zastrkovala okenice, ta ji přivedla na závorku a tak neznámou pojmenovala.

Již se stalo. Jedna lež byla rodičkou druhé a následovala jich celá řada. Bylo by jich hned nyní na svět přišlo ještě víc, kdyby lékař radost jevě v obličejí nebyl kýval, aby se přiblížily s dítětem. Rosalie právě procitla ze mdlob a přišla k sobě, měla oči otevřené a dívala se. Marta ji první vzala za ruku a pravila: „Jak je ti, má milá?“

Ovšem jí musí říkati „ty,“ aby nepovstalo podezření, že není její teta, za jakou se chce vydávati a chytře se na to připravila.

Nemocná poznala přívětivou ženu, jenž ji hned, jak do domu přišla, pod ochranu přijala sloužíc jí a mluvíc s ní srdečně a

upřímně. Ačkoliv již tu zatemněny byly její smysly, předce podržela paměť a nyní má všechno před sebou, jako by se teprv bylo stalo. I vzdychla si nic neodpovídajíc, a lékař dal znamení, aby ji dítě položily do náručí. Učinily to a ona hleděla na ně a přitiskla je k sobě. Ozvalo se a to ji zcela probudilo, zarosily se jí oči, začala pohybovat rtoma, vinula k srdci, líbala svého synáčka.

Lékař oznámil, že život její jest zachráněn, Marta to zvěstovala panu faráři a pochlubila se mu, jak moudře to navlékla, aby s tou osobou neměli mrzutých obtíží. Že k ní napřed nebyla dost laskava, chce ji nyní milovati jako vlastní a řekla nahoře, že je její příbuzná. Myslí, že tím uvedeno všechno do pořádku a že smířena křivda, co jí učinila.

Velebný pán s tím, co podnikla bez něho a co pokládal za nepravost, arcit nebyl spokojen a pravil, že se to musí zrušiti.

Protivila se řkouc, že ji to zahanbí a pošpiní, že se bude muset styděti a že domnění proti nim se stane ještě horší.

Pohrozil jí: „Potrestám vás, že jste si pomáhala nepravdou.“

Dala se do pláče, že nic nedělá dobře a že tedy chce a musí odstoupiti. Přinesla zajisté oběť, že se udělala tetou takové poběhlici, nebyla to lehká věc, a nyní z toho má mítí nečest a bude lhářkou. Lidé nejen o ní nýbrž o všech zle budou souditi a budou se vyptávati a budou zkoumati, až něco vyjde na světlo, co rozmnoží jejich nesnáze.

Velebný pán nechtěl jí ani sebe ani nikoho jiného šetřit a nebyl by povolil, kdyby se do toho nebyl vpletl lékař. Ten pravil: „Nyní se již musí mlčet. Zůstaneme při tom, co řekla paní Marta, aby nepovstaly žádné klevety. Zajíčková pověděla již mně, co slyšela a bude to povídati každému, s kým se dnes nebo zejtra sejde. Podívejte se, tamhle na dvoře vypravuje něco Tomášovi a Tekle a vsadil bych se, že chválí novou tetičku naší dobrodružky.“

Tak tomu bylo v skutku, a nezbyvalo leč držeti se toho, co Marta pošetile byla

usnovala. Pan farář to chtěl jen trpěti, ale nikdy to nemínil sám rozšiřovati a zeptá-li se někdo jeho, vyzná pravdu, nebude-li jí moci skryti a obejiti způsobem dovoleným. Snad brzy bude možná vyjeviti ji bez okolku a pak rád a ochotně zavrhné podvod, jenž ho mrzí a hněte.

Rosalie v domě faráře Jahody sloula tedy Závorková, byla vdova a paní Marta ji tykala nazývajíce se její tetou. Jméno Rosalie jí zůstalo, že se k němu přiznala dřív, než ji Marta pokřtila jiným.

Stalo se věru, co nikdo neočekával. Marta konečně Rosalii opravdu považovala za svou příbuznou. City, co na počátku ukazovala jen povrchně, probudily se jí v srdci a přivykla jim, ustavičně se v nich kochajíc. I před panem farářem si hrála na tetu a zdokonalila se v tom, že nikdo tety nepravé od pravé by byl nerozeznal. Rosalie ji musela poslouchat, jednala s ní důvěrně, radila jí, starala se o ni, pomáhala jí, slovem: připisovala si práva a plnila povinnosti, jež skutečné tety mají. Jsouc bez vlastních dětí, jenž jí umřely, dělila se s ní o všechno a lidé si o ní povíдали, že co ona, neučinila by žádná teta. Pana faráře prosívala, aby se nezlobil, že mu tak dlouho zůstává na krku, opatří jí někde místo a nežádá a nevezme mzdy od něho; dokud bude v domě. To též říkala jiným a na celé osadě se utvrdila pověst, že na faru přibyla mladá vdova, příbuzná hospodyně, již tato ze svých prostředků vydržuje. Pan farář prý jí arcit také přispívá a že je chudá, přispívá jí rád jsa útrpný a milosrdný. I doktor Studnička dělá prý si s ní útraty, dítěti jejímu s paní Martou byl kmotrem; dokud stonala, chodil k ní dvakrát za den, ani léků si nedal zaplatit a všemožně se přičinil, aby se úplně uzdravila.

Lepšilo se to s ní vůčihledě; můžeme jistiti, že ji na život upoutalo dítě. Dali mu na křtu svatém jméno Boleslav a jako napřed o matku tak nyní o syna se báli, že nebude možná, zachovati ho na živobytí. Byl slaboučký a skrovníčkový a člověk cítil žalost vida ho v klíně osoby, jenž sama ještě v nedospělém věku se nalezala. Majíc ho zapomněla na všechno a jen jemu

žila. On byl její poklad, milovala ho, lásku, co požíval otec, přenesla na něho. Nikdo ho první čas nedostal ani do rukou. Tropila s ním právě modlářství. Byl jeho, měla za něj náhradu, prázdné místo v srdci se jí vyplnilo. Všecky její myšlenky směřovaly k Boleslavovi, všecky její žádosti jen jeho se týkaly, celá její blaženost v něm spočívala.

Z jedné vášně upadla nešťastná do druhé. Duch její jako dříve byl napnut a pobouřen a blouznila a třeštila nejsouc schopna moudré rozvahy. Že jí dávají jísti, že ji opatřili potřebami, že ji nechávají pod střechem, neuměla oceniti; žeby se bez mála byla dopustila samovraždy, jí nelekalo; žeby měla něčeho želeti a litovati, jí nevcházelo na mysl. Dítě v hříchu počaté naplňovalo ji radostí a útěchou. Hrála si s ním a chválila je. Bylo něžné, krásné, podobalo se — jemu. Jako nerozumní tvorové svá mláďata opatrují obětující se jim výhradně a vytrvale, tak ona pečovala o svého Boleslava a minulost a budoucnost neměla u ní váhy.

Chudšas dívka neprohlídla ještě k světlu trávající v temnotách nemravnosti a bludu. Nevážila si víry, neřídila se náboženstvím, nepatřila Bohu. Ona ubohá se ještě neuměla ani modliti a nemodlila se a spáchaná vina jí neděsila, že plodem jejím byl Boleslav. Činiti pokání nemůže, dokud nepozná Boha a svatých Jeho příkázání a jestli v jednání jejím zasluhuje něco omluvy, jest to láska její materská. Arciť se nezakládá na zákonu Božím a jinak leč smyslnou a slepou nazvati ji nelze, ale oddá-li se spravedlnosti a životu kajícímu, prospěje jí zajisté k dobrému. Kým Bůh všemohoucí ji zachová dítě, aby jí bylo ochrancem a pomocníkem.

Pan farář viděl s potěšením, že Rosalie sama si smrti již neudělá a čekal, až duch její okřeje a pravdám nebeským se stane přístupným. Neopouštěla ještě svého pokoje a cizí k ní nepřicházeli. Že má Martu nazývati tetou a že sluje nyní Závorcová, to již věděla a ochotně se tomu podrobila.

(Pokračování. *)

D o p i s y.

Z Kouřimi, 3. dubna 1864.

[Velikonoce. České nešpory. Život P. Ježíše.]

Právě minulé svátky byly pro nás radostné. Jako všude v Čechách, tak i v našem městě bývá v svatém týdnu Boží hrob. Avšak odkud vzíti tolik světla, by možno bylo jej slušně a patřičně osvětliti? Co se nedostávalo, to vynahradila opět láska neunavená věřících. I oleje i svíček byla hojnost. A jako o vánocích a v adventě kostel se stkvěl září přemnohých světel: tak i nyní ano mnohem více, ještě i křížová cesta rádně ozářena byla. — Že přemnozí následovali Božského našeho Vykupitele, jenž vstal z mrtvých, povstavše i sami z kalu hříchů a spojivše se s Tím, bez Něhož bychom byli ti nejnešťastnější tvorové, lze už z toho poznati, že na Boží hod přistoupili asi 400 věřících k stolu Páně. — Odpoledne téhož dne prozpěvovali jsme ponejprv *české nešpory*. Bylať to utěšená doba, když najednou z tolika úst zavzněl hlahol zpěvu unášející až tam k nebesům. A mnohý podivením žasnul, jsa patrně pohnut. Byliť to lidé, jenž se domnívali, že by zpěv církevní byl jednotvárný, libující sobě v hudebě chrámové. Nyní ovšem jinak soudí, poznavše, že to bývalé odehrávání žalmů ustoupiti musí zvuknému zpěvu. Lid jsa u velikém množství shromážděn těšil se tomu moha v slavnosti a pobožnosti větší podíl bráti. Rozumí se samo sebou, že má-li i tato pobožnost dojemnou zůstat, se musí s jinými střídati, aby nesevšedněla. Aby na venku každou neděli nešpory se zpívaly, nebylo by dle mého mínění radno. „Nešpor“, vázaných i nevázaných odbylo se tu dosti. — „Život Pána Ježíše“ od Bílého vítáme s největší radostí.

J. Č.

Od Vysoké dne 28. března 1864.

[Výpisky o platech školních učitelů.]

V jednom lonském dopisu zmínil jsem se o koleď ve východních krajích českoslovanských učitelům druhdy dávané. Koloda a sobotáles jsou prastaré dávky. Však za těch starých časů byly učitelům mimo tak řečený sobotáles i jiné platy na mnohých místech pod rozličnými jmény odváděny. Tak čteme n. př. v městském archivu Dačickém na Moravě, že rektor a kantor, správce školní, v polovici šestnáctého století dle usnesení městské rady výše jmenovaného města ještě platy měli, jako: animáles (tuším od sepisování duší aneb také od vedení matrik), jarmarkáles, masopustáles, mornáles (od zapisování zem-

*) V předešlém čísle na str 135 má býti pokrač. čís. VII. místo VI.

řelých), křesťales, hromičkáles a pak preciales. Poněvadž rektorovi a kantorovi přináleželo též zvonit; jako při pohřbech a na klekání, byli též od zvonění placeni. Slavná městská rada, kteráž co patron školy učitelům rozličné důchody přirrkla, neopomenula zároveň jim jich povinnosti až do podrobná vypočísti. Chci je tuto co historickou upomínku uvést: „Rektor a kantor, správce školní, mají pana purkmistra, pány starší též i jiné sousedy v poctivosti míti, a společně se pokojně chovati; ve škole mají bedlivě učit a služeb v chrámu Páně nezanedbávat, též mládeži notovat a psát, cožby se v chrámu zpívat mělo. Rektor a kantor povinni jsou vrata pod školou zavíratí všelikého času, též i zvonit na klekání i vždycky, když potřeba. Povinen jest též rektor od sousedův várečné vybírat a při počtu purkmistrovi do rathouzu (radnice) přinést.“

„Kdyby p. farář měl hosty, jest povinen rektor pro poctivost p. faráře i svou jim posloužit. Rektor aby do šenkovných domů nechodil, kantorovi a jiným žákům téhož aby nedopouštěl, on jest povinen také oplatky péci. Rektor jest povinen každou sobotu s pacholaty do lázni jíti, aneb na svém místě kantora poslati pro rozpustilost pacholátek.“ Musím též doložit, že rektor na zavolání povinen byl do rathouzu přijíti a písemnictví na se vzíti. Od té doby se časy ovšem změnila a ze všeho pozůstal toliko sobotáles, nenáviděný, poněvadž se liknavě odvádí; avšak nemůže se vůbec říci, žeby se postavení školních učitelů od té doby značně bylo všude zlepšilo. Přejeme a očekáváme toho, ačkoli se nedá říci, že se to co nevidět stane. Buďsi, že mnohý to sobě za nedůstojné pokládal v chrámu Páně přisluhovati — byly to jen řídké výminky — anebo že se také od hraní na varhany odtahoval a opakování katechismu za nepatřičné pokládal: tím nebylo nic získáno; ano takováto emancipace učitelstvu našemu více škodila než prospěla, ona jest cizácký zárodek, který se na půdu naši nepovoláné vplížil. V zápiskách městských od r. 1722 dává slavná rada města Dačic mezi jiným tuto instrukci školnímu učiteli: „by totiž on kostelní službu podle uděleného návodu bohabojně zastával, kostelní zpěv a hudbu náležitě provozoval a mládež v těchže vyučoval, v katechismu a křesťanské nauce žáky cvičil, častějším opakováním a zkoušením v jejich paměť náležitě vštípl.“ Z toho jde na rozum, že náš lid jest si všude velmi podoben a zůstává věren zásadám svým: náboženské vzdělání platilo jemu vždy za vrch všelikého vzdělání a vědecké dospělosti. Při-

chází mi tu na mysl naivní otázka oné nábožné matky, která vidouc množství kněh syna svého za stolem rozložených, tázala se: „zdaž to samá evangelia jsou?“ I vysvětloval Vendelin, jaké to studie jsou, což vyslechnouc matka opět řekla: „Já myslila, že to samá evangelia.“ Zнала ona jediný základ a vrch všeho učení vůbec, a proto nemůže souhlasiti s těmi, jenžby náboženské vychování rádi i z nejmenších škol vypudili, odkazující je pouze na kruh rodinný. Tim se stává, že mládež více ví o mythologii pohanské než o zjevení Božím. Tu platí slovo: sluší jedno činiti, ale druhého neopomíjeti. Stavte ve školách národních na základě náboženství a stavba potrvá!

J. D.

Od Jičina v dubnu 1864.

[Z denníku kaplanova. O kapli sv. Isidora, rolníka. Bratrstvo Mariánské.]

Nevím, zdali bych komu vypsati dovedl, s jakými rozechvělými city v srdci ubíral jsem se lonského roku, bych v nepatrné kapličce, nazvané „na vinici pod Brady“ blíže města Jičina služby Boží vykonával. Napřed již jsem viděl ty četné cítěle, které každá kaplička má, jak jsem co malý studentík kolikráte pln nadšenosti z deklamovánek Rubešových před udivenými posluchači přednášel: a protož nepřicházela mi chuze tam ač dlouhá ani za mák obtížnou a nepřijemnou, ba ani nevím, jak mi utíkala, když jsem pustil po vykonané ranní modlitbě uzdu rozvlněným svým myšlenkám. Byloť den před tím hromobití hrůzné a blesky div zemi naší nerozžehly: ale dnes opět malebná krajina Jičínská jako novější a slavnostnější oblek májový na se vzala. Vše libeznou vůni ze sebe dýchalo, ptactvo o přítrž pronášelo své nedělní zpěvy Pánu všeho míra, květiny, stromy rozevíraly své pupence, jako otvírá člověk křesťan dne nedělního a svátečního dvěře svého srdce svému Tvůrci. Komuž by nebyla přišla na mysl Církev katolická a proti ní ty stálé bouře ze všech stran? — Každé její podniknutí ledva že se prohlásí a u veřejnost uvede, od četných nepřátel chvatem uchopeno na rub i na líc se zobrací, zdali by nějaký chloupek zažívání jejich žaludku nepřekážel, ač z jiné strany vady a poklesky ohromné co velbloud s neslýchanou a nevidanou oblibou do sebe jen hltají. Však přestanou pršky — pomine bouře — a jasné slunce pokoje opět vzejde.

Po vykonaných službách Božích uveden jsem byl do příbytku ochrancův této kapličky a nemohu jim a všem přítomným dosti díků vzdáti za jejich úslužnost, upřímnost a srdečnost jak ve smýšlení tak v je-

dnání, s jakými výbornými ctnostmi nyní ne zhusta se setkáváme. A že slunce již celou polovici cesty na své dráze bylo urazilo, musel jsem s nimi i ke stolu zasednouti, ač jsem dosti děkoval a se omlouval, že bych nerad svého stáříckého pána nad míru mně milého doma o samotě zanechal.

Mezi živou rozprávkou přišli jsme konečně i na otázku o původu této kapličky. I hned byla přinešena památní kniha toho rodu, v níž zaznamenáno, že původcem této kaple ku ctění sv. Isidora rolníka, nazvané „na vinici pod Brady“, asi hodinu od Jičína vzdálené, byl František Ignác Rost, téhož času města Jičína písař a jeho měšťan. Byl totiž tento Frant. Ign. Rost spolu správcem jmenované svrchu vinice, kterouž syn jeho Frant Jan Rost po svém dědovi Janu Augustinu Hortulanovi z matčiny strany zdědil.

I píšeť v této památní knize rodiny Rostovy chované tamže „na vinici pod Brady“ Josef Antonín Rost, exjesuita a doktor bohosloví, muž učený a věhlasný, v Jičíně a po celém okolí vůbec ctěný a vážený, jak následuje:

„Měl děd můj pan František Ignatius Rost častá vnuknutí Boží, aby na té štěpnici ke cti nějakého Svatého, jenž by patronem této vinice byl, kapličku s obrazem vystavěl. I nevěda, kterého by Svatého sobě vyvoliti měl, snažně skrze drahý čas Pána Boha za osvícení žádal. I připadla naň času jednoho, když na vinici byl, dřímota a na tom samém místě, kde nyní kaplička stojí, se položil a usnul. Procitě nalezl na sobě obrazy svatého Isidora Voráče a Vyznavače Páně, takový, jaké při Congegraci České sodalům Marianským měsíčně rozdávati tehdaž obyčej býval. Divil se on tomu nemálo, a poněvadž o tom Svatém nikdo nič nevěděl, ani dotazuje se při Congegraci České v Jičíně, žeby mezi jejich patrony svatý Isidor k nalezení byl, se dopíditi nemohl: protož vzal on tuto případnost za vnuknutí Boží, nechal velmi brzo krásný obraz ke cti svatého Isidora od výborného tehdaž malíře Jičínského, Jiří Major nazvaného, vymalovati, a to podle způsobu toho, jak se na tom papírovém obrázku vynacházel, na kteréhožto straně druhé krátký život sv. Isidora v češtině postaven byl. — To co zde píši, všechno mám od rodičů svých ústně, ano tu samou věc daleko obšírněji a důkladněji nebožtík Otec můj vlastnoručně v své knize poznamenal, v které jsem v svých mladých letech pilně čítal, a která potom v ohni města Jičína léta Páně 1768 dne 1. Octobru k spálení aneb alespoň k ztracení přišla. Od té doby žádostí zahořel pan děd můj

ke cti tohoto Svatého kapličku vystavěti; že pak bez povolení Slavné Konsistoře Kralohradecké učiniti nemohl, zadal o tu věc prosebnou žádost, a obdržel žádané povolení, které takto zní: „Ze strany Slavné Biskupské Konsistoře Kralohradecké povolení se dává Supplikantovi, aby dle svého úmyslu ku poutivosti svatého Isidora kapličku vystavěti mohl. Datum in Sessione Consistoriale Reginae-Hradecii die tertia Martii 1727.“

Tolik vypravuje o původu této kapličky onen slovitý muž. Se stavbou pokračovalo se velmi rychle, takže již dne 8. července výše udaného roku vystavěná k účelům nábožným odevzdána býti mohla.

Dále činí zde zmínku onen nábožný muž o jakémsi bratrstvu Marianském po Čechách vůbec rozšířeném a v Jičíně zvláště. Povstal o r. 1630. za času záhubné války třicetileté, když nepřátelští Švédové zemi českou ohněm a mečem plenili, a i krajina Jičínská častými vpády jejich nad míru trpěla. Účelem tohoto spolku bylo, by úcta k blahoslavené Panně Marii více a více mezi lidem, protestantskými bludy opojeným, se rozšiřovala, a ku podporování chudých. Vévodkyně z Fridlandu Alžběta Kateřina, anebo jak se sama jmenovala Isabella Kateřina, z rodu šlechtitných hrabat z Harrachů, manželka světoznámého Albrechta Václava Eusebia z Valdšteina, největšího to dobrodince města Jičína a jeho okolí, vydala jejich stanovy tiskem a mezi členy rozdala. Bylať paní velmi nábožná, milovaná od manžela svého, chudých a opuštěných matka: a protož současnici jinak ji nejmenovali než „princeps religiosissima.“

Udem a později i ředitelem celého bratrstva byl též rytíř Adam Rodovský z Hustířan, správce veškerých panství hraběte Jindřicha Šlika, kterýž máje za Ferdinandem II. přes 600.000 zl., jemu ku válkám zapůjčených, některá panství po zavraždění Valdšteina za tento dluh obdržel. Rodovský za stálé skoro nepřímnosti hraběte Šlika řídil a spravoval všechny záležitosti, jeho domu se týkající, přebýváje nejvíce na Starých Hradech blíže města Libáně. Paměti hodné jest, kterak ho chválí Bohuslav Alois Balbin, jesuita a souvěký historik český. Píšeť o něm a bratrstvu Marianském v Jičíně takto: „Civica congregatio, quae jam a biennio ob calamitates bellicas jacebat, reflorescere coepit, adnitente praesertim perillustri Equite Rodovskio, qui cum semel nomen sodalitati dedisset, servire Beatissimae Virgini aequum esse putabat; neque erubescbat vir primae per viciniam dignitatis, inter cives Jičinienses facem ferre, ad conventus magno itinere Jičinium equi-

tare, comitari funera, aliaque hujus sodalitatatis munia explere, quo merito pietatis postea rector sodalitatatis est electus.“ A na jiné stránce takto: „Qui mox, ubi claves cum face accepit, ceteris ut bono exemplo praeluceret, pauperibus prandium lautum instruxit, crumenam aperuit, quod feria V. in coena Domini, praemissa pedum lotionem iteravit.“ —

Zdaž ono bratrstvo v Jičíně doposud žije, čili již dávno vymřelo, nedovedeme povědět. A. Š.

V Římě o velikonoce 1864

[Sv. Otec, Císař Maxmilian, Poutníci.]

Jaký to rozdíl, velikonoce vloni a letos! Vloni viděli jsme Pia IX. vykonávati všechny obřady sv. téhodne. Započal svěcením ratolesti a ukončil požehnáním „městu i světu“ (urbi et orbi), kteréž udělil s pavlanu (loggia) chrámu sv. Petrského po slavné mši svatě zpívané na hrobě knížat apoštolských. Jarní slunce osvěcovalo tehdaž statisíce veselých tváří na náměstí před tímž chrámem. Jinak bylo letos. Svěcení ratolesti vykonal kardinal *Guidi*, umývání noh děkan sboru kardinalův *Mattei*, těm (apoštolům), jimž nohy myty byly, posluhoval pak při hostině státní sekretář kardinal *Antonelli*, mši předposvěcenou (missam praesanctificatorum) o velký pátek sloužil kard. *Cagiano* (poenitentarius); Alleluja na bílou sobotu zpíval kard. *Reisach*. — Při všech těchto sv. obřadech bolestně jsme pohřešovali sv. Otce. Konečně na hod Boží ráno se objevil, ale nikoliv, aby slavnou mši sv. sloužil, nýbrž aby jí toliko přítomen byl. Až do posledního okamžiku těšil se každý aspoň na velikolepé divadlo udílení papežského požehnání na náměstí sv. Petrském. Však déšť se lil s oblaků hrkotem muselo tedy vnitř velechrámu sv. Petrského uděleno býti. Líbezně jako vždy jindy zazněl jasný hlas nejvyššího kněze prostorami chrámu lidstvem přeplněného. Stojte na trůnu svém, prosí, aby splynulo dolů požehnání všemohoucího Otce i Syna — tu pojednou hlasu se mu nedostává, on umlká, i nastalo hrozné napnutí, — ti, kdož blíže stáli, viděli po tváři náměstka Ježíše Krista kanouti hojné slzy. Co jej přimělo k tomu pláči? Šlzel radostí čili žalostí? Nevím a nechci se pouštět do pouhých důminek. I úřední list „Giornale di Roma“ podotýká dnes, že sv. Otec požehnání říkal „pohnutým hlasem a s nejživějším výrazem překypujících pocitů.“ Od několika let více a více sužován, trpěl za posledních dob mnoho i na těle svém. Lékaři byli přinuceni, učiniti mu nový otvor (fontanella) na noze. Byla to bolestná operace;

však nicméně nedovedla zaplašiti veselou mysl Pia IX. — „Fare vedere le stelle“ (učiniti, aby kdo hvězdy viděl) jest v ústech italských tolik jako u Vás učiniti, aby slyšel andělíčky zpívat, t. j. způsobiti velikou bolest. Sv. Otec obrátil to v žert, řekl trnucím ranhojičům po vykonaném říznutí: „Pater Secchi“ (Jesuita, bez odporu jeden z nejznamenitějších hvězdářů našich dob) „pozoruje hvězdy toliko v noci, ale Vaším přispěním vidím je já za jasného dne.“ Umění lékařskému se, Bohu díky! podařilo vyléčiti sv. Otce tak, že se v brzku udá do Castell Gandolfo u hor Albaneských, kdež dva měsíce (duben a květen) pomeškati zamýšlí, aby se v mírném vzduchu mořském úplně zotavil, doufejmež, že na mnohá léta! prosmež za to Boha!

Osvětlení chrámu sv. Petrského, jakož i vzácný ohňostroj na Monte Pincio také déšť překazil anebo lépe řečeno — odložil; neboť peníze na tuto podívanou určené nesmějí k jiným účelům býti věnovány. Tomu by odporoval každý cizinec, do Říma přichozí, jenž svůj průvodní list ukazuje jeden scudo platí v té naději, že jej v těch nesčíslných plamenech hořeti spatří, neboli s tím vědomím, že jim několik těch světél rozžehne. Povídá se, že osvětlení ono i ohňostroj bude až po příchodu císaře Mexického Maxmiliána a jeho vznešené choti, kteréž se po neděli bílé sem očekávají. Obydlí pro ně jest připraveno v paláci benátském, kdež jest sídlo c. k. vyslanství rakouského. Ale pomeškají prý tu toliko dva dny. Sklamání budou v naději své všickni, kdož v novém císařství štěstí své hledati chtěli. Neb císař Maxmilian, poučen trpkými zkušenostmi Otty krále řeckého neuvede do Mexika kromě hraběte Bombellesa žádného cizince. I páni a paní průvodu jeho brzy se navrátí do vlasti své. Jistý Amerikan, s nímž jsem o budoucnosti nové říše Mexické mluvil, řekl mi: Pokud bude císař Maxmilian věrným synem své sv. Církve, potud budou Mexičané věrnými jeho poddanými, ale kdyby snad proti jejich víře a duchovenstvu nepřátelsky měl vystoupiti, sřítí se trůn jeho. V jich žilách obíhá horká krev španělská a jsou oni po příkladu evropských předků svých celou duší oddáni jedině pravé víře.

Mezi přichozími do Říma jest letos také malé procesí z Bavorska, dvanáct mužů s knězem a dvanáctiletým mládencečkem, jenž knězi při mši sv. pěkně a nábožně ministruje. Snad se počínají navraceti dávno minulé časy, kdy n. př. poutnický dům „All' Anima“ za jediný rok 22.000 poutníků přístřeší a útočiště poskytnul. Však nastrojte, hrdinové, jenž papežské vojny u

Castelfidarda byli poráželi, viděli v těchto poctivých Bavorácích posilu na pomoc jdoucí vojsku papežskému i podrobili je nejbedlivější prohlídce. Pátrající po zbrani a věcech válečných nalezli — několik ostatečků svatých a památek z Loreto a Assisi! J.

Z Frascati v papežském státu 18. března 1864.

[List papežského vojáka o přijímání velikonočním.]

Dnes měli jsme tu rozkošnou slavnost, celý pluk zuávů přistoupil ku sv. přijímání. Byl nám dán pětidenní odpočinek ku přípravě a poněvadž jsme lidé rozličných jazyků a národů, byli sem posláni tři cizí kněží, aby pokud možná každý z nás slyšel slovo Boží v jazyku svém. Francouzům kázal kněz Morel, Jesuita z Lyonu, Vlachům kněz téhož řádu Balderini, redaktor novin „Civiltà Catolica;“ Belgičanům a Holanďanům, k nimž jsem se já připojil, Dominikán H. Vanhauck, jenž z Belgieka sem poslán byl a po celý půst třikrát týdně rozjímání činil o utrpení Páně s neobyčejnou výmluvností a hlubokým citem. Po těch pět dní bylo nám všem každého dne dvakrát kázáno. Takovým způsobem připraveni přijali jsme dnes ráno všichni Tělo Páně z rukou nejdůst. p. biskupa Limožského, jenž k tomu cíli z Říma sem přibyl. Nejprve měl k nám pohnutlivou řeč, po té sloužil mši sv., a když se přiblížilo sv. přijímání, přistupovali zuavové, důstojníci i sprostí, k stolu Páně. Byl to pěkný pohled, nebylo tu žádného rozdílu důstojenství, náš plukovník klečel mezi dvěma sprostými vojáky. — V poledne stoloval p. biskup s plukovníkem Aletem, komandujícím Charretem, našimi hejtmany, oběma polními kaplany a s těmi třemi cizími duchovními v hostinci u města Londýna, před nimž na náměstí hrála hudba. O 2. hod. odpolední učiněn odpočinku konec zpěvem Loretské litanie s průvodem hudby a řečí P. Morela, po kteréž i p. biskup k nám vřele promluvil o našem povolání. Pak zatančil „Te Deum laudamus“ a po ukončeném chvalo zpěvu udělil požehnání s nejsvětější Svátostí. Byli to v pravdě rozkošní dnové.

A. Kl.

Kronika.

Z Prahy. Včera o 6. hod. večerní byl J. Emin. nejdůst. p. kardinal na kázání v chrámě křižovnickém (u sv. Františka) a udělil pak požehnání s nejsv. Svátostí. Koná se tam od hod. velikonočního misie jazykem německým; ukončena bude v neděli. Kážou opět kněží ze shromáždění nejsv. Vykupitele. Česká misie bude u sv. Petra a mimo Prahu ve Víně.

— Kostel sv. Havla v Praze bude vybílén a vnitř úplně obnoven. Výlohy vypočteny jsou na 1634 zl. 48 kr.

— K Dědictví sv. Jana Nepom. přistoupili v min. roce 592 noví údové, zemřelo 190 údů, všech údů bylo na konci roku 23299.

— Do Dědictví sv. Prokopa přistoupili vpp.: Karel Hájek, kaplan v Domažlicích; Viktorin Fojtík, kaplan ve Vejprnicích; Václav Novák, kapl. v Soběslavi; Jos. Fr. Krška, farář a Vilém Friedrich, kapl. v Heřm. Městci; Jan Konečný, kaplan ve Svinčanech; Augustin Richter, hohoslovec v Hradei Král.; Jaroslav Štětka, kaplan na Chrčíně; Cyrill Rys, administr. in spirit. v Bílém Újezdě.

— Předevčírem, v neděli bílou odpoledne, vzbudil nevidané účastenství pohřební průvod, jenž se pohyboval z nemocnice Milosrdných sester po Malé straně na hřbitov u sv. Klementa v Bubnech. Nesli k hrobu muže, kterého každý znal, kdož kteroukoli pobožnost v kterémkoli kostele navštívil: všude předříkával, zpíval, s přítomnými se modlil zpěvák Frant. Tuma z Holešovic. Říkali mu také a sice proto, že prý si přával v Jerusalemě umřítí „Jerusalem“. Pohřeb měl přeslavný, ač umřel v chudobě, bylť — zpěvák lidu milý.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v min. měsíci březnu 96 chudých křesťanů.

Z Vídně. Dne 2. dubna o 3. hodině ráno zesnula v Pánu J. cis. Vysost *Hildegarda*, choť pana arcivévody Albrechta. Byla sestra nedávno zemřelého krále Bavorského, narozena v Mnichově 10. června 1825, zasnoubena 1. května 1844, z manželství toho jsou dvě dcery, arcivévodkyně Maria Theresia a Mathilda, první jest v 18. druhá v 15. letech. Zaopatřena sv. svátostmi byla v nemoci své potěšena též telegrafickou zprávou, že jí sv. Otec uděluje své apošt. požehnání. Chudí ztratili v ní štedrou pomocnici.

Literní oznamovatel.

— Údům Dědictví sv.-Janského již vydává kněhu kupectví Bed. Stýbla v Praze, Ed. Hölzla v Olomúci a Karla Vinikera v Brně podíl na r. 1864: „**Kancional**“ čili knihu duchovních zpěvů pro kostelní i domácí pobožnost. Díl II. stran 374. Cena 2 zl., v tuhé vazbě 2 zl. 20 kr. Obsahuje písně o Pánu Ježíši (str. 1—15) o Panně Marii (str. 15—53) při pobožnosti májové, o sv. andělech, o všech známějších světcích a světicích Božích (str. 67—165), písně v obecných potřebách (za úrodu, v čas sucha, deště, moru, na poděkování), písně pro pobožnost soukromnou (ranní, za dne, večerní atd.), písně obecné a žalmy. Následují písně při slavnostech mimořádných, jako při svěcení chrámu, školy, kříže,

zvonu, za sv. Otce, za císaře, při vítání biskupa k udělování sv. břimování, při kněžských druhotinách, při slavnostech svatebních, též při požehnání 50letého manželství, při pobožnosti křížové cesty a sv. růžence. Na str. 286—304 jsou písně pohřební a za mrtvé, jako při pohřbu nemluvněte, pacholety neb děvčete, žáka neb žákyně, mládence, panny, otce, atd., úda některého bratrstva, kněze, pastýře duch., učitele, žebráka; na hřbitově, když se tělo ukládá, při mši zádušní. Všechny písně s nápěvy jest v díle tomto 424. Upřímné díky vzdáváme p. pořadatel, vdůst. p. kan. Vinc. Bradáčovi za přídavek (str. 307—359), jenž zahrnuje hodinky církevní (jitřní a chvály) na den narození Páně, na zelený čtvrtek, veliký pátek, bílou sobotu a hodinky za mrtvé. — Z toho patrno, že obsah Kancionálu jest přebohatý, vydání jest skvostné; tolik, jako vloni a letos, naše Dědictví posud nedalo údům svým.

— „*Knihopisný slovník česko-slovenský*,“ aneb seznam kněh, drobných spisův, map atd. od r. 1774 až do nejnovější doby, vydávaný chvály hodnou prací Frant. Douchy, přispěním Jos. Dundra a Fr. Urbánka, nákladem kněhupectví Kobrova vychází ve lhůtách slíbených. Ležít před námi sešit III. (Klicpera — Moravan.)

— Ze „Školníka“ (čís. 10.) jsme zvěděli, že na c. kr. skladě školních kněh ve Vídni vydány jsou vloni nákladem Sauterova nadací z r. 1696 tyto knihy české: 1) „*Zrcadlo křesťanských ctností pro mládež*“ od Leopolda Chimani-ho. Z německého přeložil Jan Šedivec. 8° str. 180, sešit s obrázky velmi slušnými do textu vloženými za 40 kr. 2) „*Naučná kniha o křesťanské zvedenosti*.“ Příspěvek k všeobecnému vzdělání lidu. Od Bern. Galury. (Otázky a odpovědi.) 8° Stran 166, sešit za 36 kr. 3) „*Spasitelná pokynutí pro život*.“ Rozjímání pro mladé i staré. Sepsal Ant. Friedrich. Na jazyk český převedl Jan Roškot, kaplan v Jesenici. 8° Str. 114, seš. za 30 kr. — Vydání jest velmi krásné, latinkou tištěné a od kníž. arcib. konsistoře Pražské schválené.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Václav Ringler, zámecký kaplan na Zbirově, dne 13. března, (nar. v Praze 6. pros. 1811, kněz od 6. srpna 1836).
 P. Vinc. Fr. Graumann, kněz ř. premonstr. v Teplé, k. arcib. notář, ředitel gymnasia v Plzni, 27. března, (nar. 10. srpna 1798, kněz od 14. srpna 1826).

Vyznamenan jest:

- p. Arnošt Münich, farář v Kunzendorfu, jmenován arcib. visitátorem far v hrabství Kladském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. Kosler, kaplan v Plzni, za faráře v Řešihlavech;
 p. Ignác Grünwald, farář v Budňanech, za faráře v Praskolesích;
 p. Vác. Plaček, administr. za far. v Mitrovicích;
 p. Vác. Bernardin, kapl. v Cerhovicích, za administr. do Lhoty (u Mýta);
 p. Ant. Patera, kapl. v Bezdědicích, za administr. do Budňan;
 p. Frant. Brehm, kněz na odpoč. za fund. kapl. při kapli sv. Kříže v městě Platu;
 p. Jos. Novák, kněz na odpoč. na vypomoc do Mýta;
 p. Ondřej Mayer, kapl. v Lomech Horních, za kaplana do Chebu;
 p. Heřman Ardel, kapl. v Nebanicích, za kooper. do Wildsteinu;
 p. Karel Elbl, kooper. ve Wildsteinu, za kapl. do Horních Lomů;
 P. Bonaventura Černý, kněz ř. sv. Františka, za kooper. u sv. Havla v Praze.

Na odpocnutí dán:

- p. Ant. Thürmer, farář v Brazeči.

Upřádněná místa:

- Brazeč (Pergles), fara patron. p. Jana barona z Neubergeru od 22. března;
 Zámecké kaplanství na Zbirově, patron. císařského, od 22. března;
 Budňany, fara císař. patron. od 30. března.

V diecési Litoměřické.

Vyznamenan jest:

- p. Jan Drbohlav, kanovník a konsist. rada v Litoměřicích, jmenován jest od J. c. k. apošt. Veličenství vrchním školdozorcem diecésním.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Alois Rummel, farář v Borovnici, dne 29. března (nar. 10. prosince 1801 v Sobčicích, kněz od 5. srpna 1830).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Menčík, koop. v Nové Pace, za faráře v Srbech (diec. Budějovické);
 p. Frant. Votočka, admin. v Štěpánicích, za kaplana do Rokytnice.

- p. Alois Frýdek, dr. bohosl. a prozat. ředitel hlavní školy v Přelouči, za suppl. prof. biblického studium St. Z. na bohosloveckém ústavě v Hradci Králové;

- p. Frant. Rychlík, koop. v Nové Pace, za prozat. katechetu a ředitele na hlavní škole v Přelouči.

Upřádněné místo:

- Borovnice, fara patron. nábož. matice od 30. března do 11. května.

Přiložen jest seznam „Nejnovější knihy,“ odporučuje kněhupectví B. Stýbla.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Čas velikonoční.

Jako v přírodě půvabné a rozkošné jaro za pošmournou zimou postupuje: tak i na smutný týden pasíjový následují veselí *velikonoční dnové*. V těchto padesáti dnech mezi velikonocí a svatodušními svátky veliká tajemství zjevena a stvrzena jsou: v nich Kristus Pán častěji učenníkům svým se ukazoval, mluvě s nimi o království Božím; v nich Petrovi péči o ovčinec svěřil, a Ducha svatého jim seslati přislíbil. O tomto času velikonočním podává výkladu svatý Bernard, řka: „Dvojí čas slavíme, jeden čtyřicetidenní, druhý padesátidenní; onen před utrpením, tento po vzkříšení; onen v skroušenosti srdce a v kajicném lkání: tento ve zbožnosti ducha a v slavném alleluja. Prvnější pak čas jest tento přítomný život náš: ale druhý značí odpočinutí Svatých, jakéž nastává po smrti.“

Církev katolická v těchto dnech velikonočních prozpěvuje na památku vzkříšení Páně radostné *alleluja*, zvláště pak na každou neděli, protože jest památním dnem z mrtvých vstání Páně a vždy opět vracejícím se svátkem života věčného. Duchovní význam onoho alleluja, neb často opětovaných chval Božích jest následující. 1. Raduj se vůbec každý, kdožkoli křesťanem sluje; nebť Kristus vstal z mrtvých a zase oživil. 2. Veseliž se všeliký hříšník: nebť Kristus vstal z mrtvých,

aby hříšníky ospravedlnil. 3. Raduj se i spravedlivý: nebť Kristus živ jest, aby spravedlivé spasil. O kéžby každý věrný křesťan netoliko rtoma, anobrž i vroucím srdcem prozpěvoval: *Vstalt jest Pán právě alleluja!*

Než ono nad míru vznešené tajemství vzkříšení Páně má netoliko nás k duchovnímu plesání rozněcovati, nýbrž i mocnou pobudkou býti k obnovení života našeho; bychom zemrouce hříchům, již se v ně nenavracovali, než Bohu jedině živi byli, vedle napomenutí apoštolského: „Věduce, že Kristus vstav z mrtvých, již neumírá, smrt nad Ním více panovati nebude: nebo že umřel hříchu, umřel jednou; že pak jest živ, živ jest Bohu. Tak i vy za to mějte, že jste zemřeli zajisté hříchu, ale živi jste Bohu v Kristu Ježíši Pánu našem.“ (Řím. VI, 9. 10.). — Církev svým přikázáním, kterýmž věřící k velikonočnímu přijímání zavazuje, nic jiného docíliti nechce, nežli *obnovení vnitřního člověka*. Jako totiž Kristus živý zase z hrobu vyšel: takť má i křesťan skrze dokonale života obnovení z mrtvosti hříchu povstati; a tent jest duchovní rozum *velikonoční zpovědi*. A jako Kristus skrze své z mrtvých vstání novým nebeským životem živ byl: takť má i křesťan ve spojení s Kristem na zemi nebeský život vésti: a tent jest duchovní smysl *velikonočního přijímání*.

Vizme, kterak katolická Církev v času velikonočním na každou neděli

jiný a opět jiný spanilý obraz povstaleho a ožilého Ježíše věřícím ve čtení evangelickém předkládá. Na *provodní neděli* navrhuje s. evangelium (Jan XX, 29—31.), kterak Ježíš po osmi dnech opět učeníkům svým se ukázav, Tomáše z nevěry trestá a k víře v Něho obracuje. Napomenutí Tomášovi dané: „*Že jsi mne viděl, Tomáši, uvěřil jsi: blahoslavení, kteříž neviděli a uvěřili,*“ směřuje zvláště k novokřtěncům, aby tudíž u víře v Krista utvrzeni byli. Sluší zde připomenouti, že o slavnosti velikonoční oblékáni bývali novokřesťané v šat bílý, podrževše jej po celý týden, a teprv v následující neděli jej zase odložití směli, odkud se ta neděle po latinsku *Dominica in Albis*, t. j. *bílou neděli* nazývá. Tohoto obyčeje prvotní církve dotýká sv. Augustin, řka: „Velikonoční slavnost dokonává se touto osmidenní slavností; proto přestrojívají se novokřtěnci v onen den, ale tak, aby sice bílá barva s rouchem se odložila, nevinnost pak v srdcích na věky zůstala.“ Na místo tohoto řádu vstoupilo dnes první svaté přijímání nevinných dítek. — Na *druhou neděli* po velikonoci líčí Církev v svatém čtení (Jan X, 11.) Krista Pána co *dobrého pastýře*, kterýž dává život za ovce své, zbuzujíc tak duše pokáním napravené k stálému a věrnému následování Jeho. Evangelická část na neděli *třetí* po velikonoci (Jan XVI, 16.) představuje nám Ježíše co *něžného přítele* svých milých, jež při svém odchodu těší tím, že jim vedle svého skvoucího příbytku připravil místo. — Na neděli *čtvrtou* po velikonoci mluví Pán Ježíš o *Duchu svatém*, Utěšiteli, Duchu pravdy, kterýž říditi bude Církev Jeho, a oudy její spravovati. (Jan XVI, 5.) Na neděli *pátou* po velikonoci představuje nám Církev v evangeliu (Jan XVI, 23—30.) Ježíše co *laskavého odhalitele tajemství*, jenž onu zahádku příchodu a odchodu svého učeníkům svým rozlušťuje: „*Vyšeť jsem od Otce, a přišel jsem na svět: opět opouštím svět, a jdu k Otci.*“ Tato neděle slove *prosebná* (Rogate)

čili *křížová*, protože v tomto témdni připadají křížové dni, ve kterých se konají průvody po polích. Protož se v evangelické části této neděle jedná také o modlitbě, a dodává se křesťanům důvěry těmi slovy: „*Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám.*“ Na neděli *šestou* po velikonoci, kteráž jest nejbližší přípravou k svatodušním svátkům, mluví opět Pán Ježíš o *Duchu svatém*, Duchu pravdy, kterýž *od Otce pochází*. (Jan XV, 26. 27.) V epistole (I. sv. Petra 4, 7.) napomíná nás Církev, *abychom bděli na modlitbách a zatoužili po Duchu svatém*, bychom Ho do příbytku srdce svého důstojně přijíti mohli. — Karel Císař.

Maria matka sirotkův.

Slunko za hory se sklání
A s nocí se snoubí den;
Všude zvoní na klekání,
Nad vlastí se vznáší sen.
Ve posvátném tomto šeru,
Hluboce jsa zaduman,
Zvolna k hřbitovu se беру,
Mám kde, praděť pochován.
Svaté ticho vládne vůkol,
Slyšet jen větříku šum;
Rolník skončiv denní úkol
Vesel spěchá ve svůj dům.
I vy jste již dokonali,
Jichž tu popel kryje rov —
Těch, kteří mne milovali,
Nezní mi již hlazol s'ov.
Matičku mou dobrou, drahou
Anděl smrti povolal,
Veškeru mou naděj blahou
S ní mi ve hrob pochoval.
„Nepochoval“ — tichý z hrobu
Ke mně tu se ozve hlas;
„Každou, synu milý, zlobu
S čela tobě sejme čas.“
„Nelkej, že jsi ztratil matku,
Bůh co činí, dobře zná;
On ti nedá zajít v zmatku:
Maria jest matka tvá!“
„K ní bčť svoje útočiště,
Ona těší sirotu,
A když míří smrt lučiště,
S srdce snímá tíhotu.“
A duch míru, plný těchy
Vlil se v prsa zbouřená,
Z úst pak vinuly se vzdechy:
„Maria, Tys matka má!“

Reformace a reformatori.

III.

Nevíme sice, jaký as dojem jisté třídy přeosvícených lidí se zmocňuje, když biskupa co nepřítele protestantův očerniti chtějíce, důkaz slyší, že protestanti sami o té slavné reformaci mnohém hůře mluví. Ale tolik víme, že každý povážlivý a mírný katolík se děsí, slyše o Luthrovi a Kalvinovi slova svobodomyšlného protestanta. Ovšemť mohl by tu některý osvícenec říci: že jeden takový aneb druhý výrok nedokáže ničeho; jelikož prý patrno, že v okamžité vášni byly napsány! Však *Cobbet* byl velmi povážlivý muž, a nenapsal zajisté úsudku, kteréhožby i v pozdních letech nebyl podepsal, pročež již uvedené citáty dokazují mnoho: a to tím více, poněvadž i jiné k nim přistupují.

V pátém listu rozvinuje *Cobbet* onen přetvářený děj, jak že *Tomáš Cromwell*, dříve sprostý kovář, teď pak královským místodržícím a generalním vikářem učiněn jsa — jakožto reformátor katolické kláštery Anglicka drancoval. Za příčinou tou píše *William Cobbet*: „K vůli bohumilé reformaci, t. j. k vůli drancování, nařídil místodržitel-kovář visitaci klášterů. O hrozná to visitace! Dovedl sice mnoho zlého sám učiniti, ale ne všechno. Proto zvolil si pomocníky k visitaci své takovéto. Království rozděleno jest na okresy, a pro každý jmenování byli dva zvolenci, majíce úlohu o žaloby proti mnichům a jeptiškám se starati. Uvažujice záměr a povahu onoho muže, snadno pochopíme, jací-že tito zvolenci byli. Tomu svému představenému dělali věru čest; *byliť to lidé, příslušející k luze v celém Anglicku nejhorší, jejichž povaha co bezectná byla známa, kteříž z neřešných zločinů překázáni, a někteří skutečně vpálenou známkou byli znamenáni, a pravdě podobno ani jediný z nich, jenž by byl několikrát po sobě šibenice nezasloužil.* Představme si rodinu ctiuhodnou, svornou, sprostnou a nábožnou, již neočekávaně přepadnou loupežníci, kterýmž vražda z očí hledí a kteří bezodkladně vydáni úpisův, peněz a klenotův poroučeji; představme si taký výstup a přece nedostatečné budeme míti ponětí o běsích těch, kláštery tehdy visitujících, kteříž s hrozbami tyрана přicházejíce, nevinným osobám zločin velezrády přičítají, ne to, co skutečně se našlo podotýkajice, leč to jen udávajice, co krutí jejich vrchní chtějí, aby udáno bylo.“

O nenapravitelný ty *Viléme Cobbe*tte! Opět staviš na odív „reformatory“ ve společnosti *luzy nejhorší*, a nadto v pozadí obrazu co čestný oznam šibenici jim přidě-

luješ: což ovšem kníže-biskup Tridentský nikoli neučinil, an se o reformaci *toliko* se stanoviska katolického biskupa a ne jako protestant vyjadřuje. —

Ale snad mohlby některý ze „světlo-nošů“ opět navrhnouti, že *Cobbett* co svobodomyšlný sněmovník toliko o svých krajanech, tedy o anglických reformatorech ostře a křiklavě psal. Domněni takové vyvrátiti zamýšlejíce, povíme, jak *Cobbett Martina Luthra a Jindřicha VIII.* jednoho vedle druhého uvádí.

Píšeť v třetím svém listu: „Protestantismus započal se roku 1517 v Německu působením Martina Luthra, mnicha z kláštera Augustiánského ve voleneckém knížectví Saském. Papež tehdaž vydal plnomocenství, aby jisté odpustky byly hlášány. Že pak plnomocenství to obdrželi Dominikáni, a ne řád ten, jemuž přínáležel Luther, a kterýž je obyčejně mívál: to jedna byla příčina, kteráž Lutherovu vzdorovitost naproti papeži zplodila. Za ochrance se mu postavil jeho zeměpán, kurfiřt saský, kterýž prozrazoval k drancování choutku, jakáž potom naše anglické tyrany, dvořeniny i parlament ovládala. Všechny zprávy souhlasně praví, že Luther *náramný byl neshlechetník*. On mohl se domnívati, že jej svědomí snad vybizí, aby změnil víru svou: ale k tomu jej svědomí nemohlo ponoukati, aby páchal *hanebnosti*, z nichž vlastním svým vyznáním jest překázán. Než o tom později povím na místě svém, kdež o tom řeč bude, jak že protestanti na mnohé strany se rozpadli, a jakou zkázu novota tato, dle svědectví samých protestantův, i v lidu i v společnosti lidské uvedla. Zatím vizme, jak král anglický ku svým poddaným se měl, kteříž byli ku kacířství se naklonili. — Protestanti i hned mezi sebou se různili. To všickni drželi, že postačí ku spasení jen věriti: ješto katolíci říkou, že k tomu i dobrých skutků třeba. Člověk nepravostmi všecek obalený, tyran na výsost nelidský a krvežíznivý — stále věriti může, neboť i ďáblové věří. Pročež na první pohled mělo by nám ovšem divno býti, že Jindřich VIII. i hned horlivým protestantem a vroucně oddaným žákem Lutherovým se nestal. A byloby na jisto tak se stalo: ale Luther se svou reformací o několik roků sobě přispíšil. V roce 1517, kdy Luther začal, žil král se svou první manželkou teprv 8 roků a nepomyslíl posud na rozvedení. Jen 12 roků měl Luther posečkati, a král by byl na místě protestantem se stal, slyše, že nové to náboženství Lutherovi a sedmi jeho reformace spolužakladatelům dovolilo, aby *lankraběti Hessenskému písemně propůjčili, dvě ženy míti na*

jednou! V čas rozvedení byla by taková pohodlná víra králi zajisté po chuti byla; ale jak řečeno, přišla o 12 let dříve; on jí nejen nepřijal, ale vystoupil i co vládce, a což ještě opravdovější tvárnost jeví, i co spisovatel proti ní! Psaltě roku 1521 proti ní. Marnost jeho a pýcha měly v tom svou ruku, k čemuž přispělo i to, že jej Luther, na spis jeho odpovídaje, nazval „p....., oslem, smetištěm, hadím plemenem, basiliskem, lživým a v roucho královské oděným šaškem, povzteklym bláznem s pěnicí hubou a zkruběnou tváří“ a i potom ještě mu pověděl: „Ty lžeš, ty hloupý, ráhačský králi.“

IV.

Úsudek knížete biskupa Riccabony považujeme za velmi mírný, porovnáme-li, jakže protestanti sami vespolek se posuzují. K tomu cíli uvádíme některá Cobbettova slova ze 6. listu:

„Cromvellova loupežnická rota vedrala se do klášterů, rušila oltáře, aby zlata a stříbra na nich ulovila; zloupila skříně a náčiní mnichův i jeptišek, trhala desky z knih, byly-li drahým kovem ozdobené. Knihy ty byly samé rukopisy. Nežřídka polovice věku lidského bylo třeba, aby jediná z nich byla sepsána a ozdobně přepsána. Celé knihovny, — kteréž mnohé věky lidské a náramný náklad stály, než zřízeny byly, — pekelní tito lupiči zaházeli, desky o bohatou ozdobu oloupivše. Peníz v klášterích nalezený do posledního halíře odnáti. Slovem, vojín na výsost loupeživý, na nejvyšší citu prázdný, ve městě ku drancování vydaném nikdy nepočínal sobě s takou hltavostí, nestoudností a surovostí, s jakouž jsou onino *rekové protestantské reformace* vystupovali naproti osobám — mužům i ženám, jenž nižádného před zákonem známého provinění se nedopustili, pro nižádné takové k soudu pohnání nebyli, aniž na obranu slyšení, z jejichž středu veliká část, jakž to i sama sněmovna o jediný rok dříve byla prohlásila, nad míru bohatý a užitečný život vedla, a jejichž majetek veškeren „Magnou chartou“ (základní to říšskou listinou) v té míře pojištěn byl, jakož i králi koruna jeho, a jejichž ten majetek zároveň ku prospěchu nuzákův jakož ku potřebě majitelův se obracel.“

„Ovšemž že podil tento z kořisti tyranovi do rukou plynul. Cromvell přinášel a zasilal mu takový po částech; tu dvacet, tam padesát uncí zlata; dnes část draho-kamů toho, zítra onoho druhu. Hume*) nemaje úmyslu jiného než víru katolickou

zlehčiti, lapá po každé příležitosti, kdekoli by jen na oslavu hanobitelů jejích mohl co povědět. Nemohlť sice — chytře si počínaje — spravedlnost a lidskou přívětivost oslavovati, kde jedná o dravci, jehož jméno jest bezpráví a krutost. Mluví tedy o velikodušnosti, nádheře a vznešené myslí její. A byltě to věru velikodušný, nádhery milovný i vznešené myslí král, jenž v Londýně v paláci svém seděl, aby vlastní rukou přijímal zlato a stříbro, drahé kamení a peníze, kteréž bezvinným poddaným jeho ukradeny byly zloději, jež on sám jest vyslal, aby páchali loupež! Jedno „Item“ takto zní: „Item, téhož dne Jeho královské Majestatnosti z tohotéž náčini odevzdáno čtyry zlaté kalichy i se čtyrmi k nim patřícími zlatými patenami a zlatou lžící, ve-směs sto a šest uncí váhy. Náležitě obdržel Jindřich Rex.“

„Aj tot předce veliký duch, nádhera a mysl vznešená!“

„V zásobách překupnické komory tohoto „velikodušného“ knížete či raději na skladě jeho, kde naloupené zboží bylo uloženo, byl bys nalezl obrazy druhu všelikého, svícny, stojany, džbány, misky, koflíky, nádobky, lžice, diamanty, modraliny, perle, prsteny, náušnice, peníze všeho rázu až do nejdrobnějších, kusy zlata a stříbra, jež z knéh utrhány aneb s oltářů uřezány či usekány byly. Bylyli oltáře, kříže a sochy ze dřeva a drahým kovem obloženy, spálilo se dřeva, aby se kovu nabylo. I to židovské zlodějstvo za našeho času nezná se lépe ve svém šachru, než se znali tovaryši Cromvellovi. A tyto skutečné děje — tyto nepopíratelné děje před očima majíce, nemuseli-li bychom býti pokrytci až do poslední žíly, pokrytci, jakýchž kdy na světě bývalo, — nemuseli-liž bychom býti pravými protivami toho, čím se Angličané vždy býti domýšleli, — kdybychom i dále se stavěli, — jakobychom věřili, že *spustošení posvátností předkův našich vyšlo z důvodů, kteréž kázalo svědomí?*“ Jakže? Protestant nazývá své „reformatory“ „loupežnickou rotou“ a „pekelnými zloději?“ On tvrdí, že prý spustošení katolických klášterů nestalo se „z důvodů, jež kázalo svědomí!“ I z jakýchž tedy? Snad se Cobbett nechtěl domýšleti, že —

Než nedopovím. Mohlť by to kdosi „přeosvícený“ — a po říchu, snad i nejediny z našichcův, jemuž až podnes „svatý Hus,“ a podobiznami znesmrtelněn býti mající „Žižka“ v nepovážlivé kotrbě straší — zaslechnouti a způsobiti, žebychom se oetli v některém časopise na místě hanby. Vždyť pak jsme uvykli čítati, že páni reformatoři z horlivosti na čisto posvátné

*) — jiný to spisovatel, o věcech těch jednající. —

a proto jen kláštery výloupili, aby papeženství očistěno bylo od neřestí svých!

O Cobbette, Cobbette, jak by se ti as bylo vedlo, kdybys byl ty katolickým biskupem býval!
(Pokračování.)

Učení Budhovo*) o pekle.

Z učení Budhova vysvitá prý veliká jemnost a snášlivost k lidem jiných vyznání; mají se stoupencové Budhovi vyznačovatí soustrastí se všemi živými tvory, mají trpělivě snášeti všeliké urážky, a s lidmi všelikých vyznání pokojně živi býti. I dotvrzují mnozí spisovatelé, že Budhaism právě touto mírností a snášlivostí získal mnohé národy a přispěl k mravnímu jich vzdělání a uslechtnění.

Avšak nám tato tolik oslavovaná mírnost Buddhismu nezdá se příliš souhlasiti s učením Budhy o pekle.

Každý člověk (dle Budhy) může se v životě zdejšímu dáti buď na cestu *dobrou*, kteráž jej vede k znovuzrození v stav dokonalý zde na světě mezi lidmi, aneb v nebi mezi bohy; neb se může dáti na cestu *zlou*, a ta vede jej k znovuzrození v stav mnohem horší, jehožto čtvero, ano i šestero stupňů se rozeznává; nejhorší znovuzrození jest to, jímž se člověk stane *pekelníkem*.

Toto učení o pekle se nalezá již u Bráhmínů; u nich mělo peklo osm oddělení, k nimž Budha ještě několik přidal, zvláště tak nazvaná *studená* pekla. Budha praví: „Ani za 100.000 let nedají se všechna muka pekelná slovy vypsatí.“ Všecka pekla jsou pod zemí; nejhorší peklo jest nejdoleji; v mezerách mezi horkými pekly nalezají se studená.

V prvním, nejmírnějším pekle bývají zatracenci noží a meči bodáni; v druhém pilami řezáni; v třetím mezi žernovy (mlýnskými kameny) a skalami rozemíláni; v ostatních pěti peklech více méně v ohni mírnějším neb prudším v kotlich vaření, v ohnivých pecích, na kopích a rostech pečení a smažení. Muka tato v každém pekle trvá dlouho; v prvním pekle zůstane n. př. zatracenec 500 let; každý den takového roku obnáší však 50 našich obyčejných let; ale přece trest pekelný *netrvá věčně*; nebrž když člověk trest ten přestojí, začne pak znovu putování jeho v životě pozemském. Tudiž se peklo indické více podobá našemu *očistci*, jelikož hříšník nepozbývá naděje příštího vysvobození.

Během časů pozdějších zdálo se Budhistům, že všechna tato pekla ještě nevystačí pro ty, kdož pochybují u víře, kdož

náboženstvím a kněžstvem pohrdají; i vymyslili tedy ještě *studená* pekla, kdežto kacířové a lidé u víře pochybující budou *věčně* trápeni. Kdežto Budhaism jinak věčné trvání života vůbec naprosto upírá, jest ovšem velmi nedůsledné učení toto, že pro kacíře a nevěřící tresty pekelné *věčně* trvati mají.

Mimo pekelníky stává ještě jiných tříd tvorů *zavržených*, jímž se však poněkud lépe daří než pekelníkům. Druhá třída nazývá se *Preťas*; jsou to obludy či potvory ustavičným hladem a žízni mořené, kteréž jednou toliko za 100.000 let uslyší slovo „voda.“ Dle našeho zdání se muka tato od muk pekelných příliš neliší. V třetí třídě čili na třetím stupni přepodobňování stávají se zavržení tvorové nerozumnými *zvířaty*, na čtvrtém pak stupni stávají se *zloduchy* či ďábly (*Asuras*).

Podobá se, že východané učení Budhovo přijali a jeho se věrně po tak drahně časův přidrželi ne tak pro tu proslavenou mírnost a jemnou snášlivost, jako spíše ze strachu před těmito ukrutnými tresty, kterýmiž jim tu pohroženo, a kteréž jim obrazotvornost jejich východní v plné hrůze ustavičně na oči stavěla. E.

Aforismy.

Zda-li matka dítě, jež na jejím klíně usnulo, nechá upadnouti na zem a zdalíž spíše je nežným způsobem do náručí nevezme a nepřenese na lůžko, aby sobě tam dlouho pospalo?! — Matka, církev svatá dívky, jež zesnuly, také nevypouští ze své lásky a klade je s vroucí modlitbou do lože hrobového. —

Jest jistý druh perel ze skla, jež se nazývají sklenné slze. Perly tyto dají se velmi úspěšně vychladnouti a proto tak křehké jsou, že když na konci se nalomí, na tisíce kousků se rozprysknou. Podobné slze prolívané bez pravé pohnutky svědčí o tom, že srdce vychladlo úspěšně.

Mlhavými obrazy jsou myšlenky příliš zabrané do věcí pozemských. Kdo se myšlenkám takovým oddá, nachází se v mlhách. Mlhy u něho vystoupily a tak jako vidoucí mlhy vzhůru se brátí, předpovídáme zlé počasí, tak můžeme říci, že jemu nastane čas, jenž se mu nebude líbiti — čas zlý. — Avšak kdo pouští taková myšlení mimo sebe, — u koho padají k zemi, odkudž jsou a kam patří, jasně může pohlížeti v budoucnost. Kolem něho jest jasno! — Když padnou mlhy, říkáme, že bude jasno!

Kropívá se cesta, aby se neprášílo. Tak se i kropí vodou svěcenou při pohřbu — na cestě poslední a modlitba se koná, aby prach pozemskosti s duše zesnulého byl setřen. J. K.

*) Viz „Blah.“ čís. VI. str. 88.

D o p i s y.

Od Řípu dne 11. dubna 1864.

[Kubšův evangelický katechismus. Pokrač. IV.]

Jak jsem již v čís. 4. t. listu na str. 56. podotknul, jest v tomto katechismu učení o *svátostech* tou nejzajímavější, avšak i tou nejpříkrejší částí, a spracováno s neobyčejnou lehkostí a stručností. Obmezuje se sice tento evangelický katechismus jen na *dvě svátosti*, dle náhledu evangelického a pojmu, avšak i tyto dvě *mízi* před našima očima, ukazující se po bedlivějším probrání býti jen *pouhými obřady* čili holými ceremoniemi, a nemohouce tudíž nikterak posvětit člověka aneb ospravedlniti. Tak pravi o *křtu*: „Člověk bývá pokropením čisté vody *přiját* do Církve křesťanské. Voda pak vyznamenává *krev* Ježíše Krista, *ujišťujíc* mne, že jako čistá voda obmývá špíny těla, *tak i krev* Ježíše Krista shladí mé hříchy, *jestli* já ten slib jen splním, který při křtu svatém činím, že totiž *až do konce* v kř. náboženství setrvám.“

I ptám se tedy soudného čtenáře, není-li dle tohoto výkladu křest svatý *pouhým* obřadem *přijímacím*, zač jej vzdělání „němečtí katolíci“ před lety rozhlašovali? Neupíráme, žeby nebyl člověk *přiját* křtem svatým do církve, ale tážeme se, *záleží jen* v tom *svátost* křtu svatého? Nám by se zdálo, žeby snad *důmyslný* člověk i bez tohoto obřadu mohl ujistěni býti, že smyty budou hříchy jeho, *jestli* v náboženství tomto setrvá. — Divíme se ovšem tomu, proč právě zde evangelický katechismus na tento obřad a symbol tolik váhy klade, kdežto, jak známo, jinde naše ceremonie se odsuzují, anebo aspoň za nepotřebné prohlašují. — Ovšem nenalezáme v tomto výkladu slov Spasitelových k Nikodemovi: „Nenarodili se kdo z vody a z *Ducha svatého*, nemůže vjíti do království Božího.“ (Jan 3, 5.) Aspoň my tomu tak rozumíme, že Pán Ježíš má za podstatnou částku křtu svatého nejen obmytí vodou, nýbrž i narození z *Ducha svatého*. Poněvadž pak tento katechismus o nějakém hříchu odpuštění při křtu svatém, tím méně jako dědičném mluví, aniž o nějaké milosti posvěcující, jenžby se tu udělovala, se zmiňuje, proto tvrdíme směle, že toto narození z *Ducha svatého* v pojmu tom opomenuto, a že tudíž tato svátost v *pouhý* obřad tím změněna jest, třebas by i katechismus dle slov Spasitelových (Mat. 28, 19.) ve jmenu Nejsvětější Trojice křtiti narizoval. My aspoň myslíme, že měl evangelický katechismus vyvinovati pojem dle písma svatého, a nikoli dle německokatolického, nebiblického názoru.

Než ještě zřetelněji vidíme tento pouze

zevnitřní ráz čili obřadní význam u svátosti *večeře Páně*, kdežto „evangeličtí křesťané, když ve večeři Páně toho *duchovního* Beránka požívají, si *zpomínají*, že je Ježíš Kristus vyvedl z *duchovního* otroctví hříchu a bludu, jako Židé *zpomínali* si, když jedli *velkonočního* beránka, na své vyvedení z Egypta. Oni vidí ve svaté večeři Páně *posvátný* chléb, jenž *jakožto* *znamená* vyznamenává jim *tělo* jeho, a *posvátné* víno, jež jim vyznamenává *krev* jeho, *ujišťuje* je spolu, že tak jistě, jako jim tento *posvátný* chléb a piju to *posvátné* víno ve večeři Páně, tak jistě účasten bývám všech těch dobrodiní, kterých Kristus Pán svou smrtí a krví nám vydobyl, *splními* jen, co zde slibuju, totiž polepšení života; čili jinak: evangelický křesťan (h. v.) věří v *mravní* přítomnost těla a krve Kristovy ve svaté večeři Páně, totiž, že se *mravní* proměna *v nás samých* skrze požívání *posvátného* chleba a vína státi má.“

Dle toho jest tedy večeře Páně opět *pouhou* *ceremonií*. I ptám se opět, nešlo by to jmenovitě u vzdělanějších, žeby si i bez této „svaté večeře Páně“ na ty účinky krve Kristovy *zpomenouti* mohli? — Proč asi pravi Spasitel sám, (Jan 6, 54): „Nebudete jisti těla Syna člověka a pítí jeho krve, *nebudete* míti v sobě života.“ I tážeme se, jak pak to možná, že v *pouhém* obřadu, jenž mne má na osvobození od hříchu jen *upamatovati*, může *spocívatí* „život“ čili spasení mé? Nezdá se tedy ani tuto, žeby pojem nejsvětější Svátosti dle písma svatého ustanoven byl a proto i zde tvrdíme, že pojem ten nejen je *nezprávný* a *mylný*, nýbrž ze ničí svátostní podstatu *večeře* Páně. — Velmi divně pak a neurčitě udává katechismus *rozdíl těchto dvou svátostí* se stanoviska katolického a evangelického slovy: Katolíci mají obě ty svátosti, s tím však *rozdílem*, že ke křtu svatému *přidávají* *sůl*, *mazání olejem* a *vymítání ďábla*. Večeři Páně pak toliko kněží užívají pod obojí způsobou.“

My však tvrdíme, že tento zde uvedený *rozdíl* jest jen *vedlejší*, netýkáje se, jak se slušelo, *podstaty* svátosti, a *obmezuje* se pouze na *zevnitřní* formu čili některé rozšířené obřady. Nebo v *podstatě* se *rozeznává* svátost křtu svatého u katolíků od evangelického názoru tím, že učí katolická církev *odpuštění prvotního* hříchu na křtu svatém, což ovšem evangelický katechismus *neuznává*; *přidávají* však *něméně* katolíci výše dotknuté tři ceremonie se *solí*, *olejem* a *exorcismu*, nemůže to *méniti* v *podstatě* svátosti ničeho, aniž proto čini to tyto dva rozličné pojmy svátosti svatého křtu sobě rovné a stejné.

Rozdil pak večere Páně v podávání (*nikoli* v podstatě svátosti) udává se tu tím, že prý jí *lid pod obojí* neužívá. Odvolávali se tu katechismus na list sv. Pavla (I. Kor. 11, 23.), že apoštolové podávali večeri Páně, jak ji sami obdrželi od Pána, pod obojí všem dospělým, tvrdíme my, že to není podstatný rozdíl v svátosti, an Pán Ježíš sám *jen o chlebě* mluví, řka: Budeli kdo jísti z chleba toho, *živ bude na věky* (Jan 6, 52.), — nýbrž že je to pouze rozdílný způsob podávání této svátosti, ježto Pán Ježíš totéž slibuje tu (Jan 6, 55) i všem těm, kteří i pod obojí přijímají řka: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, *má život věčný*. Tedy at přijímá pod způsobou toliko chleba (6, 52) nebo pod obojí (6, 55), bude živ na věky (6, 52) aneb bude mít život věčný (6, 55); tážeme se tudíž katechismu, jeli mylné, nebo dostatečné dle těchto míst pisma svatého podávání naše pod jednou způsobou. nehledice ani na historický vývin této praxe církevní, aniž na příčiny jejího uvedení. —

Na to odbývá katechismus ostatních *pět svátostí katolických* velmi zběžně. „Nezavrhuje jich, ale neuznává jich evangelický křesťan“ za svátosti, an prý těch dříve jmenovaných čtyř vlastností nemají.

Tak prý je *biřmování* pouhé obnovení slibu křestního. od dospělého křtěnce samého, a evang. katechismus sám dále neudává, která asi známka biřmování se nedostává, aby za svátost uznáno bylo, nejspíše snad myslí na ustanovení její od Krista, a tu ovšem poukazati musíme na rozdvání této svátosti od sv. apoštolů v Samaři (Skut. 8, 14), kteří zajisté jen z nařízení a ustanovení Spasitelova to zde a jinde konali. — *Pokání* je prý jenom kř. povinnost, nikoli však svátost, an nemá viditelného znamení. Kdybychom chtěli užívati důvodu katechismu tohoto o křtu a večeri Páně, doložili bychom, že rozhřešující slova a kříž jest pro katolika ujišťující viditelné znamení, že jsou mně hříchy odpuštěny, jestli se polepším. — *Svěcení kněžstva* je prý pouhý církevní obyčej, i od apoštolů konaný, avšak neudává se, proč svátostí býti nemůže; vždyť by se tu něco viditelného zajisté našlo, co u pokání prý scházelo! — *Stav manželský* není prý svátostí, an není pro všechny lidi, z kteréž příčiny bezpochyby i svěcení kněžstva na přísném soudu neostálo. Myslíme, že v *tom samém způsobu* není snad ani křest a večere Páně pro všechny lidi, pakli nemají potřebného rozumu neb vůle k jich přijetí. — Konečně pak *poslední pomazání* je prý jen povinností kř. „olejem modlitby (!) nemocného mazati, jak prý poukazuje sv. Jakub.

(5, 14). Nás, nehledímeli ani k výkladu textu tohoto, těší tu, že aspoň uznává katechismus epístolu sv. Jakuba za pravou, což Luther upíral.

Tím skončuje, a přiznáváme se upřímně, že nám výklady a důvody svými nejen nezvrátil katolického učení o svátostech, nýbrž naopak, že je v nás utvrdil a upevnil; pro evangelické učení však že docela nás nezískal, vždyť pak toto učení ani řádně neodůvodnil!

III.

V Plzni dne 9. dubna 1864.

[Slavnost Jména Ježíš. Vzkříšení. Školní rada.]

V Inomosti (Innsbruck) v katolickém Tyrolsku kázal znamenitý kazatel kněz Roh. Konala se totiž v pominulých svátcích v hlavním tomto městě sv. misie. — Nábožným srdcem chápali jsou pravdy Boží stateční Tyroláci, a když poslední bylo kázání, a P. Roh polnutlivým hlasem tázal se shromážděných posluchačů: „Zda-li hodlají ten slib plnit, který na křtu sv. učinili a při prvním sv. přijímání obnovili,“ odpovědělo ohromné shromáždění kazatel: „Ano věrnými zůstati chceme až do smrti Pánu našemu Ježíši Kristu a Jeho sv. Církvi!“ — A proč Vám pší z Plzně o Tyrolsku? — Nikoliv bez příčiny — hned povím! Stopuji každé hnutí katolického života v naší Plzni. Již vánočními svátky nábožné Plzně jsem byl překvapen. — Na „Jméno Ježíš“ založil v předešlém století doktor medicíny Helfat z Helfausenu slavnost v kostelíčku, čtvrt hodiny vzdáleném, který i sám vystavěl a nadací opatřil na věčné časy. Nábožností pobádání zachovávají nábožní Plzeňané zděděný obyčej, že jako jejich dědové doprovázejí s ostrostřeleckým měšťanským sborem v největší uctivosti nejsvětější Svátost z chrámu Páně sv. Bartoloměje do kostelíčka k „Ježíškovi,“ a když byl uplynul oktav, opět doprovázejí zpět. Překvapen touto nábožností vřadil jsem se v zástup zpívajícího lidu a vroucně jsem s lidem zpíval: „Pochválena buď, zvelebena buď nejsvětější Svátost!“ A když jsme kráčeli okolo hřbitova, zdálo se mi, jakoby věrní katolíci dědové synů Plzeňských volali: „Chcete věrnými zůstati slibu, který my jsme tak věrně plnili?“ A jako hlas nábožných srdcí provázejících nejsvětější Svátost se mi v srdci ozývalo: „Ano věrnými zůstati chceme a hodláme Spasiteli světa Pánu Ježíši a Jeho sv. Církvi!“ A což teprv mám říci o památce vzkříšení Páně? — Tu pojal duši mou cit přerozkošný. Slavným zpěvem když oznámeno: „Vstať jest této chvíle ctý Vykupitel,“ veleřily Jej varhany a zvony a hudba a tisíce lidí a světel v každém koutku náměstí ve všech

oknách a na náměstí ohnivý kříž z plynu, kterýž každý rok dává zdejší plynárna. Tímto výjevem slavným překvapen a unesen nezdržel jsem se slzí a v duchu jsem žehnal Plzni a přál jí vroucím srdcem, aby cizácký živel nevítězil v ní, a nezapudil drahý pomník věrných katolických dědů. Na domě p. krajského spatřil jsem dva průzračné obrazy: jeden, jak u prázdného hrobu stojí anděl a druhý, jak Kristus Pán vstává z mrtvých a na hoře četl jsem v mateřské řeči velkou literou psaná slova: „Vstalt jest této chvíle světa Spasitel“ a z té strany jakoby se byl ozýval hlas anděla strážného města Plzně: „Ano, věrnými býti chceme až do smrti Pánu a Spasiteli našemu Ježíši Kristu a Jeho sv. Církvi!“

Byl zde p. školní rada Pátek. Líbila se nám významná slova jeho: „Nejdražší a největší okrasa ve škole jest *sv. kříž!*“

F. A.

Z Týnice nad Labem dne 8. dubna.

[Nový kříž. Zpověď dle stavů. Drobné zprávy.]

Bych náhlý konec svého prvního dopisu poněkud rozšířil, chci se zmíniti též o chvalné horlivosti obce Lipecké, s jakou tato za příkladem Krakovanských katolíků i svou osadu okrášlila. Okrasou tou jest též sv. kříž. Náklad vedli jednotlivci. Sotva se tedy ukončila jedna slavnost, nastala druhá. Odbývala se na poslední neděli po sv. Duše při čtenějším shromáždění lidstva nežli v Krakovanech, k čemuž také krásné počasí nemálo přispělo. — Osada Lipecká, budiž jí to zde veřejně ke cti řečeno, co do náboženské horlivosti čestné mezi přifařenými obcemi zaujímá místo. — Bratrstvo sv. růžence nejprve v *Lipci* se ujalo a během dvou let tak utěšeně zkvetlo, že i z cizích osad údy ve sboru svém čítá. Roztomilý kostelík, rukou zbožných venkovánů co možná nejpěkněji ozdobený nebývá ani s to, ty četné davy po pravdě nebeské prahnoucího lidu v sebe pojmuti, — hřbitov kolem chrámu se vinoucí musí vypomahati. —

Obec Lipecká byla ze všech první, která s radostí a neličenou ochotou přijala návrh p. děkanem Karlem Patočkou podaný stran sv. zpovědi dle stavů. Vloni po velikonočním křest. cvičení chvátaly hned v pondělí ráno veškeré panny Lipecké ku správě Boží, druhého dne matky a hospodyně, ve středu přišli mládenci a ve čtvrtek sousedé s představeným a výborem v čele. Pátek a sobota určeny jsou pro domácí — Týnecké. Říkává se: „slovo zní — příklad hřmí“ — a příklad Lipeckých získal veškerých devět osad; ano zbudil mezi nimi v pravdě Bohu milou revni-

vost. Letos byl tento mladinský závod uvítán opět s radostí. Lid rád kráčí za Pánem, jen když mu ochotně cestu ukážeš nabídná se mu za vůdce a průvodce, byť to i velikého namáhání stálo a mnohdy horký pot té oči zaléval. — Tento pořádek má do sebe výhodu tu, že každý bez rozdílu rozkazu Církve zadost učiniti a alespoň jednou do roka svou pobožnost řádně a dokonale vykonati může, při čemž běžná výmluva, ač mnohdy pravdivá, že by tomu neb onomu nebylo lze dostati se k sv. zpovědi — naprosto odpadá; a duchovní zakouší často radosti, zpovídati mnohého, jenž drahně let ani nevěděl, proč zpovědnice na světě jest. Tou měrou vystřídají se všichni a velmi pohodlně, aniž by jim bylo možná mnohých lichých omluv a vytáček za pláštik své pohodlnosti, neb dokonce netečné chladnosti užití. Ba mnohý jest příkladem sousedů svých takorůzka nucen, vydati počet z vladání svého a souditi v čas sebe sama dříve, nežli mu konečný, přísný nastane soud. A příklad takých řečků vlašných křesťanů mívá teprv zvláštní moc, která neodolatně uchvacuje. Když *ten* jde — musím já také — soudí pak mnohý nevšímavec. Že o cizí a přesporní lid také nouze není — netřeba dokládati.

Tímto závodem lze též proti náboženské lhostejnosti — ve smíšených dědinách obvyklé, — nejrázněji bojovati. Odpor se tím ovšem budí, jenž mnohý výbuch převráceného srdce za následek mívá; než toho netřeba se lekati; stojatá voda nemile zapáchá, hneš-li ji. Kde však stará dobrá pravda většinou uznaná a podporovaná vrchu se domáhá — tam se konečně ukáže veliký odpor co malomocný a ničemný. Ostatně jsou to, jak pravím, jen jednotlivé výbuchy — a ty pochodí více ze svedeného nežli zkaženého srdce. A kdyby nestávalo jistých známých výhní, v nichžto se ze zásady šípy na katol. Církev kuji a kde se o kat. víře bez nadávek ani promluvení nemůže a dávno vyvrácené lži nevědomému lidu se ohřívají: nebylby věru mnohý tak zarytým, urputným pobloudilcem.

Nekatolíci pohlížejí žárlivým okem na významné a dojemné výkony a obřady katol. Církve — a ne jeden, s nímžto nám bylo jednati, vyslovil se stran našich obřadů v ten smysl, že jsou „pěkné.“ Jinak není; neboť kde je rozum, tam i srdce svůj podíl žádá navzdor poslanci na sněmu slezském, p. dru. Průtkovi, jemuž n. př. pouť nevoní, ač nám zajisté neupře, že sám na té neb oné jak živ nebyl, byť ne k vůli pobožnosti a modlení ale k vůli jiné vůli. — Po jeho náhledu byl i Kristus Pán hoden pokárání, poněvadž putovával každo-

ročně do Jerusáléma. Či jest lépe pro-
řítí všechny neděle, svátky a modré pon-
dělky v hospodách, než navštívit některé
památne, posvátné místo, vykonati n. př.
sv.-Janskou neb Velehradskou pout? — U
nás se však na p. Průtka neohlížíjí a proto
nemine ani jediný sváteční den, by mezi
četnými katoliky i horliví nekatolíci do kat-
tol. chrámů neputovali, ba o velký pátek
bylo jich tolik, že jejich modlitebna byla
téměř prázdná náš pak stánek Páně tak
přemlňen, že se kazatel stěží na kazatelnu
dostal, ač mu statný kostelník vši silou ce-
stu raziti pomáhal. Že by hlavně staří ne-
katolíci, jak se obyčejně za to má, byli za-
přisáhlými nepřáteli všeho katolického, nedá
se tak snadno dokázati. Alespoň při po-
svěcení Lipeckého kříže žádal jeden starý
nekatolický slepec snažně svých domácích
o otevření okna, by mu ani slůvka z ká-
zaní o starobylé účtě sv. kříže neušlo.
Sluší podotknouti, že ve smíšených osadách
zvláště historická a dogmatická kázání jsou
na svém místě, a nekatolikům, alespoň těm,
v nichžto všeliká touha na poznání pravdy
ještě neutuchla, velmi se líbí. Dokladem
toho jest výrok jednoho nekatolika, který
slyše, kým Luther dříve byl a kým se na-
potom stal, rozhořčen pravil k okolostojícím
katolikům: promluvíím ještě s vaším du-
chovním, ať tomu-li tak, co dnes kázal, budu
katolíkem. — (Těm a takovým poslouží
knížka: *Lutr*, jak stál pro víru a církev
katolickou. Sepsal P. Neumann. Cena 16 kr.
Nákladem Děd. sv. Jana Nep. Red.)

Některé Labsko-Týnecké paní koupily
si sochu bl. P. Marie, kteráž 80 zl. stála
a s kterou se naše družičky při každé ve-
řejné slavnosti rády obírají. To bylo po-
hnutkou ostatním ženám, že si objednaly
neméně slušnou sošku sv. Anny. Podpo-
rovatelem těchto krásných závodů jest náš
p. měšťanosta Vilém Morstadt. Okrasu ol-
tářů mají na starosti naše panny. (A ty
nejlepší stránku vyvolily. Red.) Za ta-
kovýchto zřejmých důkazů pravého kato-
lického smýšlení nemusím ani slov šířiti o
Renanovi, jenž se i u nás objevil; ale špatně
pochodil. Upotřebilo se něco málo masti
slova Božího s tím vědomím, že na starou
zašlou špinu se nejlépe hodí jemný písek
a řádný věchet. Velebnost Páně jest při-
liš vznešená a svědectví Církve nad míru
důstojnější nad takovéto náslapníky ples-
nivých vši podstaty postrádajících důminek,
samých „snadů a nesnadů“ výrobků to ne-
věrou vysmahlého mozku. Pohan, jsa bludy
zatemnělým rozumem veden namahal se vše-
možně, by k světlu pravého náboženství
dospěl a — p. Renan chce milionům dle
jeho náhledu pitomého lidu jasně zářící po-

chodeň Božského učení Kristova pojednou
zhasiti. — Šlakovitý chytrák! Chceli obrá-
titi svět na rub, musí něco kloudnějšího
vyvésti, nežli jest jeho „Život Ježíšův“ a
něco dokonalejšího podati nad víru Kristovu.

Ostatně o takovéto Renánky není zle.
Sotvy jsme n. p. začali uváděti bratrstvo
růženecké, tu to ze všech stran, jak di Ko-
menský, křičelo, kničelo, kvičelo, nadávalo,
lalo — až všechno hrozno. Nebylo divu,
že mnohemu uši zalehly tak, že nechtěl o
růženci ani slyšeti. Kdo se z bratrstva
ukázal veřejně, nebo jak tomu lid říká,
hlavu ven vystrčil, hned naň uštěpačně po-
křikováno: hle-hle svatoušek! Kdo co nový
úd zapsati se dal, bylo to vykládáno tak,
jako by se byl tomu — vždyť víte komu
— s tělem i s duší na věky upsal, ba zase,
že se stal modlářem, papežencem, že bude
muset na papeže platit, atd. Naše obrana
bylo mlčení. Zkušenost měla těmto jizli-
vostem vylomiti jedovatý zub. Než když
se již útokem hnalo na důstojnost Matky
Páně, začali kazatelové hřimati do řad těchto
nepovolaných posměváčků tak vydatně, že
se jednomu z nich dostalo té cti, utržiti
upřímnou prý výstrahu, by si tak bez-
ohledně nepočínal; sic že bude mítí nemi-
lou vyhlídku — do chládku. To bylo zna-
mením — že to jde do živého. Kázáno
tedy živěji. A nepřítel umlknul, aspoň na
polo. Zatím se bratrstvo růženecké zmohlo
a vzrůstá a květe tak mile, že již mnohý
k němu se přihlásil, jenž dříve boje se
úsměšků byl by to za celý svět neučinil.
A pak prý máme té nábožnosti dle p. dr.
Průtka příliš — mnoho! Aby ho Bůh po-
miloval!

Jan Dostál, kaplan.

Z Malína. 10. dubna 1864.

[Cesta do Prahy. Chrám u Tupadel. Vzkříšení.]

Bylo to na začátku svatého téhodne,
když parní vlak z Kolínského nádraží se
mnou uháněl. Cestou jsem hleděl z vozu
na rychle se blížící a zas tak prchající roz-
ličné předměty, což mne pohnulo k my-
šlence, že náš život ještě rychleji uhání,
až konečně po rozličných hodech i neho-
dách cíle svého dosáhneme. Cíl cesty mé
tentokráte byla staroslavná *Praha*. Pravdu
řeknu, že mne na této cestě uchvacovaly
city utěšené, zvláště při vjezdu do Prahy; —
vždyť duše má předvíдалa radostný den.
Bylat *květná* neděle. Vyšed z nádraží do
hlavního města naší milé vlasti, uhnul jsem
na krátko do Týnského chrámu Páně slo-
žit prosbu u Té, jenž jsouc sama *milosti
plná*, může vyprositi milosti všem, mně pak
zvláště šťastný zdar cesty u Toho, jemuž
co křestan povinen jsem byl v době této
místo ratolestí klásti na cestu kající vzde-

chy své. Vyřídív záležitost svou, spěchal jsem do chrámu sv. Víta na hradě Pražském. Mezi davem na ulicích se hemžícím viděl jsem lidi rozličného stavu, nescoucí svěcené ratolesti, což udělalo na mne takový dojem, že jsem živě sobě představil slavný vjezd Pána a Spasitele našeho do Jerusáléma, a děkoval jsem Bohu, že jsem se zrodil v Církvi, která nám v slovích, v obrazech i v posvátných obřadech pohnutky dává, seznati, velebiti a následovati život i skutky Božského Mistra a Pána našeho. Byl jsem v chrámě sv. Víta. Vítej mi, místo zasvěcené Bohu od těch, jenžto ze zdroje svaté a pravé víry čerpali. O! což jest zde hodina! Rok by nestačil, abych mohl dosti obdivovati činy sv. ctihodných předků našich zde vykonané a poklady, jimiž svatyni tuto obohatili. Bývám v Staré Boleslavi, a vždy mne překvapí v chrámech tamních přemilé ticho a svatý klid, jen venku jest slyšeti hukot lidu a rachocení vozů, to samé jsem nalezl v kapli sv. Václava; chci tím říci, že tičnost a tajná nábožnost sv. knížete ovívá až podnes mučennický práh, i hrobku jeho. Hledě na obrazy drahocenné, nemohl jsem, než opět velebiti matku svou, sv. Církev kat., že nám v obrazech též otvírá knihu, v nížto jsem četl, kterak tento sv. vévoda tu milosrdenství prokazuje, tam školy a chrámy staví, v nichž o milost národu svému prosí. V chrámě tomto mezi jiným vždy k sobě obrací zřetel můj obraz hory Kalvarie, jenž visí blíže sakristie. U hlavního oltáře byl mši sv. přítomen J. Em. p. kardinál; rázný jeho krok a přívětivé vzezření jeví vnitřní pokoj a zdraví; zpomněl jsem na sv. Otce v Římě, jehož zdraví noviny znamením otázky a vykřiknutí oznamují, z jejich sloupců vyrozumíváme, že až papež umře, nebude snad žádného více. Uvidíme. Z hradu jsem se octnul v nádvoří kn. arcib. semináře, chtěje pozdravit p. redaktora tohoto listu, než pohled na hodiny mne od toho odvrátil, bylť právě poledne. Podíval jsem se tam na nově postavenou sochu „Pražského študenta.“ Na rohu každé ulice a tu i tam i jinde spatřil jsem nově nalepené listy, na nichž bylo ohlášení: „Ježíš Kristus jest Bůh;“ i pomyslíl jsem si, jak daleko as mohou být tací lidé v náboženství, kterým lhotejno jest, volati: „ukřižuj,“ aneb „hosana,“ a zas naopak; jen když to slouží k naplnění kapes a břicha. Sv. Augustin píše: „Z Božského naučení poznali jsme, že Syn Boží jest moudrost Boží, a Syn Boží zajisté jest Bůh!“ Jak zkušenost svědčí, vyzulí se někteří osvícenci z těchto starých predsudků, osvěta prý toho žádá. Svět v té své osvětě valně

pokročil: tak na př. voláme my se sv. Vojtěchem: „Hospodine ulituj nás“ a v jednom našem časopise čteme: „my litujeme boha, že nemá pokoje“ atd. Odpoledne jsem navštívil svatyni *Karlínskou*. Velebná tato stavba dosvědčuje horlivost o dům Boží v národě našem. Na zpáteční cestě jsem navštívil chrám sv. *Josefa*, kde před oltářem visí tři krásné nové lustry, chrám sv. *Jakuba*, kde mne překvapil obrovský náhrobek hraběte z Mitrovic, a posléze jsem obdivoval v chrámě *Týnském*, kterak tam staré malby vévodějí s novými, zvláště mne k sobě poutal nový obraz narození Páně, jenž visí na zdi, blíže soch ss. apoštolů slovanských. Rozžehnav se s Týnem, rozloučil jsem se též s Prahou a sedě na nádraží ve voze kochal jsem se v sladkých upomínkách minulého dne. Vlak se hnul, a já měl čas přemýšleti o chrámech krásných, na které z lásky k Bohu předkové naši nešetřili nákladu, a to nejen v městech ale i v místech odlehlých.

Jeden z těchto posledních jest kostelík Nanebevzetí P. Marie za Tupadly blíž Čáslavi; jest to krásná, do osmi hran velmi vkusně stavená kaple. V dolejší zdi jest sedm oken, nyní zazděných, v osmé hraně jsou dvěře; dolejší tato zeď tvoří tak zvané ambity kolem vnitřních osmi pilířů, na jejichžto klenbě se vypíná do výšky osmihranná kopule s osmi krásnými okny, která též na polo zazděna jsou. Čtrnáct obrazů vznešené malby ze života Ježíše Krista a blahosl. P. Marie kráslí tuto svatyni. Rámec hlavního obrazu jest řezba nevidané krásy a důkladnosti; ptal jsem se znalce, coby as teď stál, řekl mi: přes tisíc zl. Též šest soch sv. patronů českých jsou vzácná řezbářská práce. Slovem v koruně chrámů českých jest kaple tato vzácný drahokam. Služby Boží jsou v ní každou čtvrtou neděli. Některé ty drahocenné obrazy jsou sice věkem sešlé, a však jest naděje, že časem opravy dojdou, lonského roku bylť obnoven ve Vídeňské akademii obraz nákladem J. Osvícenosti knížete z Auersbergu. Tento překrásný, nyní uprostřed kaple proti kazatelně visící obraz představuje nejsv. Trojici vznášející se nad třemi duhami, svrchu v rohách jsou znaky rodinné, dole v pravém rohu sv. ap. Petr a Pavel, pod nimi klečí obrněný rytíř, bez pochyby otec sedmi před ním klečících synů, v levém rohu stojí Matka Boží a miláček Páně sv. Jan, pod nimi klečí matka čtyř před ní klečících dcer; křestní jména těchto dcer a synů jsou posud k přečtení. Škoda, že hlavní nápis na obraze tomto z polovice zmizel.

Avšak co mne vedlo do Prahy? To po-

vím krátce. Poslán jsem byl od veleb. duchovního pastýře našeho k p. Kubešovi, pozlacovači. Tento dobrý muž, poshověl nám značnou částku ceny 12-ramenného lustru v ceně 75 zl. I bylo možná u večer bílé soboty důstojně slaviti památku vzkříšení Páně. Bylo k osmé hodině, aj, světlo 80 hořících svíček zápasilo s leskem zlata na oltářích, a na lustru, rozmanité ba vy prýštily se též z křišťalových okras jeho. Jákýto učinilo dojem, ukázaly u třídy, která ne hned pohnuta bývá, slzy; byliť přinuceni padnout na kolena svá, porévadž vnitřní hlas jim pravil: Misto, na kterém stojíš, svaté jest! A my chudí říkali jsme: Je-li již zde stánek Boží místo tak velebné a krásné, jak to musí býti teprv tam na nebesích! Přesvědčení takové musí tvořit v srdci kněze starajícího se o svatyni Páně pokoj, kterého svět dáti nemůže, pokoj, jenž od Boha dán, někdy v nehybnoucí radost se obrátí. V krásném chrámu jest v skutku předtucha té nebeské rozkoše, která připravena jest těm, kdož Boha se bojí a Jej milují.

Frant. Wesner, domkář.

Z Oustí nad Orlicí 11. dubna 1864.

[Návštěva křížové cesty, obnova sv. misie, Renan. Šíření bibli od evangeliků.]

V našich dobách způsobem rozmanitým bojuje se proti pravdě křesťanské a lidu věřícímu vnucují se buď zdarma aneb za levný peníz spisy zlehčující víru a hlásající lež v rouše půvabném. V dobách těchto musí býti každému, komu jen poněkud na jeho víře záleží, horlivost náboženská lidu našeho milá a vítaná, a nepřátelé Církve musí se stydět, že při jejich dosti chytré nastrojených pyklech nejde jim vše tak, jak by si přáli, neb Bohu díky náš lid zůstává ve své většině lidem věřícím, a počíná s nedůvěrou pohlížeti na spisy, kde se mu schvaluje jed, aby otrávena byla víra jeho. — Ze posud žije v tisícercích srdcích křesťanů víra v Krista, jednorozného Syna Božího, plného milosti a pravdy, že lid náš posud chová vřelou lásku k Spasiteli, jehožto zlehčovati se osmělila nyní Jidášská ziskuchtivost: viděli jsme ve svatém témdni, když neustále u Božího Hrobu bohatě osvětleného a kvítím, věnci slušně ozdobeného, modlili se až pozdě do noci nábožní v hojném počtu před svým Spasitelem ve Svátosti ukrytým — viděli jsme jmenovitě v přechetné návštěvě naši krásné křížové cesty, která u města po blízkém lesním návříši se rozkládá, a o které jsem laskavým čtenářům „Blahověsta“ v ročníku XI. str. 299, napsal. Poněvadž povětrnost byla příznivá, v celém svatém témdni jmenovitě ale tři poslední dny, ve

dne i v noci čítalo se tisíce nábožných, uvažujících u jednotlivých zastavení muky a smrti Páně, a ku cti našeho měšťanstva musím říci, že i nejčelnější z nich se svými sprostšími spoluobčany vykonávali veřejně pobožnost křížové cesty. Ke slavnosti vzkříšení zavítalo mnohem větší množství věřících nežli minulá leta. První neděli velikonoční slavili jsme důstojným způsobem první svaté přijímání našich školních dítek, které při nejsvětější oběti po pozdvihování zpívaly jemnou píseň, kterou nám lonského roku přinesl Blahověst: „O Jesu Spáso moje.“ —

Důstojný pan děkan náš, Jan Cibulka, připravil německé části kallatury naší duchovní hody, konala se totiž po celý týden od první neděle po Veliké noci až do druhé v kaplích obce Hilvátské a Černovírské obnova svaté misie, v obcích těchto před půl druhým letem slavené. K posvátnému dílu tomuto zavítalo k nám pět kněží ze shromáždění Nejsvětějšího Vykupitele a sice vel. pp. Josef Němec, superior z Kocvírova, Josef Arnold a Antonín Roller z Litoule, Antonín Teichmann a Martin Durnwalder též z Kocvírova, kteří s apoštolskou horlivostí hlásali lidu pravdy věčné. Bylo mi možno slyšeti toliko osm řečí, jejichžto kratičký nástin podávám laskavým čtenářům. V úvodní řeči v Hilvátch vybízel vel. p. A. Roller lid k hojnému účastenství, aby dnů těchto spasení použili k obnovení ducha, aby myšliti se nedali řečmi lidí víry prázdných. Odpoledne na slavnost Zvěstování Panny Marie mluvil též řečník o dvou hlavních vadách věku našeho, které jsou, pýcha a marnivost. Pýchou zaslepení opovrhují mnozí zjevením Božím, jejich bůh jest rozum jejich, a co rozumem tímto pochopiti nemohou, vydávají za blud, a marnivost podkopává víc a více blahobyt lidu, neb její přemutné následky jsou vždy víc a více šířící se chudoba, nouze a bída. V úterý rozbíral vel. p. Josef Arnold povinnost dítek k rodičům, dokazoval, že již sama příroda povinnost tuto dítkám v srdce vryla a že ji Bůh s hory Sinai lidu Israel-skému a nám všem hlásal; dokazoval z písem sv., z dějin lidských, jak šťastné byly dítky, konající povinnost tuto, a jakou kletbou byli zastížení, kdožkoli nevděkem spláceli lásku rodičům svým. Zmínil se též, jak neposlušnost, vzdorovitost, nevděčnost dětí k rodičům víc a více se zmahá a hroznou kletbu uvrhuje na ty, kteří dopouštějí se hříchu toho, neboť Bůh nemůže lhatí, a On jen poslušným dítkám slíbil dlouhý život a blaho na zemi. Ve středu mluvil též řečník o svěcení dnů nedělních a svátečních. Již Israelitům byla sobota

dnem posvátným, pod těžkým trestem ano i pod ztrátou života byla jim všechna služební práce zapovězena, a když již v zákoně starém, který byl obrazem a stínem nového, den sobotní tak svěcen byl, čím více svěcen má býti v zákoně novém den nedělní, upomínající nás na z mrtvých vstání Páně a seslání Ducha svatého! Než světili pak veškerí křesťané dny Pánu zasvěcené? Tu ohnivou výmluvností vypisoval kazatel posluchačům, jak mnozí z katolíků svévolně služby Boží zanedbávají, bez potřeby práce služebné konají, u večer pak hýří a všem nepravostem se oddávají a tím dny Páně na nejvyšší znesvěcují. Nejvice hříchů a urážek všemohoucího Boha stává se ve dny Pánu zasvěcené, a proto není divu, že mizí pozhánání Boží z rodin i z celých národů. Ku konci vybízel posluchače, aby dávali Bohu, což jest Božího, aby světili dny Páně, a takto hodní učinění byli slaviti jednou v nebesích den věčného pokoje a věčné radosti.

Ve čtvrtek mluvil důst. p. superior J. Němec o nejdražším pokladu sv. Církve katolické, o nejsvětější Svátosti oltární, hlásající nám v srchované míře lásku Pána a Spasitele našeho, který ve způsobě chleba s božstvím i člověčenstvím přebývá mezi námi, aby se naplnila slova Jeho: „Aj já s vámi jsem až do skonání světa“ — vybízel posluchače k účtu tohoto nejsvětějšího tajemství jakož i k častému přijímání tohoto závdavku života věčného, a podotkl též, jakého hrozného hříchu se dopouští ten, kdo svatokrádežně přijímá Tělo Páně.

V pátek střežil vel. p. J. Arnold posluchače před opilstvím, naznačil jeho přemutné následky pro jednotlivce, rodiny, obce i celé národy, vysvětloval, že i samým pohanům nepravost tato byla na nejvyšší ohavnou. Tím více střežiti se jí musí křesťan, na křtu sv. chrámem Ducha svatého a dědicem věčné slávy učiněný. —

V sobotu mluvil též řečník o blahoslavené Panně Marii, vysvětloval, že úcta, kterou chová k ní Církev katolická jest jak v rozumu tak i v písmě svatém založena, že všickni svatí všech věků byli též nejvřelejšími ctiteli svaté Matky Páně, a jak dějepis církevní dosvědčuje, všickni, kteří odpadli od pravé víry, hlášané nám Kristem a svatými apoštoly, zavrhlí zároveň úctu k této nejsvětější Panně. Maria, pokračoval kazatel — jesti Matka Boží, v ní Slovo tělem učiněno jest a proto jest nade všechny anděly a svaté vznešená a naší úcty hodna. Maria jest i matka naše, ona nám Krista porodila a s Ním spasení naše, a proto zasluhuje naší důvěry a lásky,

mocné její přímluvy u Boha zakusili všickni praví její ctitelové všech věků, zakusili jmenovitě hříšníci.

V starobylosti doporučovali mocnářové své říše její ochraně, a Maria byla jim přímluvou svou nápomocna. — Prál bych si, aby řeč tuto byl slyšel každý z těch, kteří se hlásí k čistému evangeliu a účtu Marie Panny — zavrhuji. Maria, jak dobře řečník podotkl, byla poctěna ústy anděla od samého Boha, byla poctěna od svaté Alžběty, a Duchem sv. naplněna předpověděla o sobě, že blahoslavenou ji nazývati budou všickni národové, proč bychom tedy my katolíci ji nectili?

V neděli v poslední řeči udával též kazatel posluchačům prostředky k setrvání v dobrém, totiž nábožnou modlitbu, bedlivé navštěvování služeb Božích, vyhýbání se vši příležitosti k hříchu, častou upomínku na všudy přítomného Boha, časté přijímání svatých svátostí a něžnou úctu k Marii Panně, a když četným posluchačům s Bohem dával, jejich pilné navštěvování domu Božího za tak nepříznivé povětrnosti chválil, sebe a své velebné spolubratry do jejich modliteb poroučel a je naposledy hlasem pohnutým vybízel, aby dobrý boj bojovali, víru zachovali, že je nemine koruna věčné slávy, tu nebylo ani jediného oka, které by nebylo slzelo. Všecky řeči tyto byly jadrné, ducha plné a činily na posluchače veliký dojem. Veliké množství věřících smířilo se s Bohem přijetím svatých svátostí a mnozí, kteří v čas minulých misie ani na kázání jíti nechtěli, přistoupili též k stolu Páně. Poznali jsme v právě uplynulých dnech těchto úplně, že za šťastnou se musí pokládati osada, které se dostati může péči jejího pastýře milosti sv. misie. Kéžby umlkly všechny předsudky proti tak moudrému zřízení schválenému náměstký Kristovými, určenému k posilnění věřících v jejich svaté víře, a k napravení pobloudilých! Neprátele Církve užívají neobyčejných prostředků k šíření bludu a lži, proč by Církev upotřebiti neměla podobných prostředků k duševní útěše a posile dítek svých? —

Že kniha Francouzského neznaboha Renana v našem městě i ve vřekolních dědinách se rozšířila, není divu, vždyť vyslanci Pražských kněhkupců a jiní lidé spis tento za velmi laciný peníz lidu vnucovali, lhouce, že jest to pravý Život Páně; panu překladateli díla tohoto, jakož i vyslancům těmto nešlo o nic jiného než o mzdu, avšak mnozí jmenovitě z měšťanů, kteří více ze zvědavosti nežli ze zlomyslnosti koupili si onu nesmyslnou slátaninu, pravili mi, že podobný spis nepodvrátí nikdy

přesvědčení jejich křesťanské. Kéž by se našel u nás překladatel řeči, které činil výtečný Jesuita Felix v Paříži proti tomuto hanebnému spisu.

Tyto dny navštívil jsem známého, jenž jest churav, i ukázal mi dar, který obdrželi rodiče jeho. Tázał jsem se ho, kterak k tomu daru přišli, a on vypravoval, že do jeho rodiště, zcela katolického, přistěhoval se před krátkým časem evangelik helv. v., který za levný peníz aneb zcela zdarma roznáší po dědině bible velmi krásně vázané, a vnucuje je našemu lidu katolickému, tak že snad nebude již ani jediného čísla v celé obci, kde by neměli bibli protestantskou. Když se někdo zdrahá přimouti dar tento, těší jej evangelik, že jest to pismo sv., které i my katolíci máme a ctíme. Co by říkali tomu evangelici, kdybychom my katolíci vnucovali jim spisy katolické? Ozvemeli se proti těmto přechmatům, hned nám spílají listy od židů a nevěrců vydávané, že jsme fanatikové a buřiči, že mír a snášelivost, která má býti mezi námi, svévolně rušíme, ale o příkorích činěných nám katolíkům jmenovitě v místech, kde katolíci s evangeliky obývají, listy tyto mlčí.

Z Litoměřic 14. dubna 1864.

[Svěcení kněžstva.]

Práce na vinici Páně jesti mnoho, ale dělníků málo! Žaloba tato rok od roku citlivější se stává a zvláště letošního roku u nás se ozývá. Mnoho v duchovní správě sestárých kněží, kmetů touží po mladším spolupracovníku, a mnohá osada, která v roce minulém duchovního pastýře svého ztratila, očekává s toužebností příchod nového kněze. Tak každý doufá a každý touží — než bohužel touhy ty nebudou ukojeny, jelikož počet těch, jenž letošního roku posvěcení kněžského mají dojiti, vzhledem k veliké potřebě velmi skrovný jest. Jestli všech bohoslovců 4. roku toliko 18, a mezi nimi toliko 3 Češi, kdežto celá třetina diecése naší česká jest. Jsouť pak jmena letošních svěcenců (alumnů 4. roku) tato: Bendl Lud. nar. v Einsiedlu, 19. list. 1838. Helzel Frant. n. v Č. Kamenici 21. srp. 1841. Jahn Bernard n. v Deuzendorfu 8. pros. 1840. Kara Jan n. v Čestíně 12. ledna 1842. Kasper Jakub n. v Lobendavě 18. října 1838. Kühnel Frant. n. v Čalovicích 24. květ. 1841. Pirtzkall Frant. n. v Brništi 18. květ. 1839. Sacher Karel n. v Kryrech 1. květ. 1838. Schinke Jindřich n. v Litoměřicích 17. ún. 1842. Schneider Ant. n. v Kocvírově 11. června 1837. Schopf Václ. Frant. n. v Žlutici 8. listop. 1840. Schütz Josef n. v Schönfeldu 5. dubna 1839. Sterba Josef n. v Roudnici 18. března 1841.

Strohwasser Kar. n. v Hagensdorfu 11. ún. 1841. Trantzl Karel n. ve Vtelně 27. srpna 1840. Tschischka Frant. n. v Pastuchovicích 4. srp. 1840. Vavrouš Jan n. v Česlicích 11. března 1838. Zima Josef n. v Bosni 31. srpna 1839.

Z výše udaných příčin budou se udělovati svěcení letošního roku dříve nežli za posledních let. Budouť posvěcení za podjahný dne 23. dubna; za jahný dne 24. června; na kněžství dne 30. června.

J. L. K.

Kronika.

Z Prahy. Letos připadá 500letá památka úmrtí Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského. Zemřel 30. června l. P. 1364 na svém hradě v Roudnici. K oslavení vzácné památky této podáme v nejbližší přístích číslech život dotčeného velekněze.

— V úterý (19. t. m.) bude se slaviti den narození J. Vel. císaře Ferdinanda u sv. Víta na hradě o 9. hodině a v chrámě Týnském o 11. hod. slavnými službami Božími; v sobotu (23.) slavnost sv. *Vojtěcha*; na hradě bude kázání české v 10. hodin.

— J. Vel. císař Ferdinand daroval na opravu děkanského chrámu v Počátkách 400 zl., na dostavení filialního kostela v Ledci u Smečna 200 zl. a na zakoupení varhan pro kostel v Malé Chýři okresu Milevského 300 zl.

— *Ze sněmu.* Návrh J. M. p. biskupa Budějovického Jana Valeriana Jirsíka, v rokování o vyučování hospodářském (d. 10. t. m.), aby na školách rolnických bylo postaráno o přiměřené vyučování v náboženství místo pouhého „opakování“, nebyl dostatečně podporován. „Národ“ má za to, že toto rozhodnutí nemá toho smyslu, jakoby si sněm nepřál vyučování náboženského, nýbrž že většina pokládala ustanovení opakování za dostatečné, an vyučující kněz bude hleděti k tomu, aby učení své zřídil dle potřeb žáků. — Aby žák do školy rolnické přijat byl, musí míti nejméně 15 let. — Komise k tomu ustanovená navrhne sněmu, aby na r. 1864 ze zemských důchodů dán byl příspěvek 10.000 zl. na dostavení metrop. chrámu sv. Víta.

— Do Dědictví sv. *Prokopa* přistouplí vpp.: Ant. Buchtel, bisk. vikář a děkan v Kyšperku, Vác. Šabata, kaplan tamže; Frant. Peřina, farář v Kopidlně; Jos. Načeradský, žák 8. gymnas. třídy v Brně; Pius Kastner, kaplan ve Vyškově; Frant. Bauer, kooper. ve Vyškově; Mikoláš Braungarten, kněz ř. cisterc. a gymnas. prof. v Chomútově; (u Šeb. *Kubínka*): Jak. Procházka, farář v Třešti; Frant. Čermák, adm. v Přibicích; Karel Jelínek, farář v Kostelní My-

slové, Ant. Gotwald, lokální v Litohoři, Dominik Černý, farář v Ladislavě, Michael Lacina, administr. v Bobrově, Ant. Životský, farář v Černovicích, Petr Kliment, farář v Kamenici, Ant. Skoták, kaplan u sv. Tomáše v Brně, Bernardin Vávra, kaplan tamže, Jan Krížek, regens seminika štud. v Brně, Eduard Hechsmann, kaplan v Dačicích, Dominik Králík, kapl. v Koryčanech, Jos. Spáčil, kapl. v Kunštátě, Ant. Černý, kapl. ve Znojmě, Frant. Komárek, kaplan v Měříně, Vác. Pernička, kapl. v Třebízi, Ondřej Haas, kapl. v Dolní Cerekvi, Karel Bobrovský, kooper. v Mohelní, Vinc. Tesař, kooper. v Lichnově, Lukáš Brenza, kooper. v Jevíčku, Frant. Lojkásek, kaplan v Drnholci, Vác. Blažek, kaplan v Nové vsi, Jan Seget, kooper. v Kyjově, Jan Mach, mistr tkadlcovský v Brně, Jiří Chudoba, obchodník v Zábrdovicích, Mikuláš Frank, obchodník tamže, Frant. Šimbera, rolník v Maršovicích, Jakub Štefan, vyměnkář v Hruškách, Marie Příborská v Slavkově, Tomáš Čáslava, chalupník v Holasčích, Jos. Kudrna v Přeskečích, Frant. Kadlec, rolník v Rozdrojovicích, Jakub Votava, rolník v Zárubicích, Anna Volavkova, hospodyně na faře v Tišnově; Františka Faberova, hospodyně na faře v Hermanově; Vác. Novotný, učitel v Ivančicích, Ant. Černý, rolník v Holubicích; Frant. Hamerůk, rolník v Opatovicích; Anežka Špankova, kuchyňská v klášteře Rejhradském; Jakub Musil, dozorce ve dvoře Rajčeckém; Cyrill Mačkal, rolník v Drnovicích; Jan Křoumal, rolník v Rychtářově; Anna Pistorová, domkářka v Drahaněch; Marie Brtníková v Slavikovicích; Ant. Kopřiva, obuvník v Žďarci; Kateřina Vedrová, manželka obchodníka ve Znojmě; Anna Khárová, vdova ve Znojmě; Teresie Svobodova, majetnice statku ve Vojkovicích; Frant. Panáček, rolník v Grunviti; Jan Poláček, obuvník v Nové Vsi; Václav Šnaydr, rolník v Skoronicích; Jakub Polašek, starosta v Miloticích; Frant. Hladil, rolník v Bejkovicích; Petronila Ocetková, vdova selka tamže; Bedřich Česka, měšťan v Bystré; Marie Prušková v Bystré u Poličky; Jakub Neuzil, rolník v Mokré; vp. Frant. Straka, koop. v Lisicích; Frant. Mlčoch, kaplan v Otnicích; Jos. Vladař, farář v Kartousích; Ant. Vogt, administr. v Diváčích; Petr Helebrand, kaplan Milonský; Augustin Rusek, soukeník ve Vyskově; — p. Josef Růžička, bohoslovec v Hradci Králové. Všech úduv bylo koncem března 756.

Kdo z pp. účastníků složiv vklad aneb část vkladu knihu posud neobdržel, račiž se hlásiti v kněhkupectví B. Stýbla. Kdoby knihu snad dvakrát byl obdržel, jakož se omylem stalo, račiž druhý výtisk i s lístkem odeslati ředitelstvu.

— V Ouněticích blíž Prahy byla v neděli (10. t. m.) mezi 12. a 2. hodinou s poledne ukradena z tabernakulu monstrance a z ciboria krížek.

— V Kralohradecké diecési bude J. Exc. nejdůst. p. biskup konati *generalní*

visitaci: dne 30. května v Dobřenicích, 31. v Kratonohách (spolu s osadou Babickou), dne 1. června ve Vápně, 2. v Žiželicích, 3. v Žehuňi, 4. v Libicích, 5. v Poděbradech, 6. ve Velimi (s osadou Předhradskou), 7. v Sadecké (s osadou Kostelní Lhotou), 8. v Kovanicích, 9. v Činěvsi, 10. v Oumyslovicích (s osadou Chlebskou), 11. ve Vrbici, 12. v Lužicích, 13. v Chlumci, a 14. tamže pro osadu Mlikosrbskou.

Ze Slezska. Smutné slávy došel na zemském sněmu v Opavě 18. března t. r. dr. filos. Průtek, katecheta na realní škole Opavské. Již vloni proslavil se spisem, jímž navrhoval přepodivné reformy. Tehdáž nedošel sluchu ani u vlády ani u zemských poslanců uchopil se letos v poradě o školách hospodářských slova, aby některé reformační myšlenky své vyložil. Překážku pokroku v hospodářství hledal p. řečník v modlitbě breviáře, v poutích a v konkordátu! Hledal, ale nenalezl, neboť předsedou volán jest dvakráte „k věci,“ a když konečně útokem hnál na konkordát, odňato jest mu slovo, t. j. uloženo mu mlčeti, což prý se na sněmu slezském posud nepřiřadilo. Pan dr. filos. a poslanec učinil se v památné řeči své mravokárcem kněžstva, tvrdil, že duchovenstvo *málo* se stará o vzdělání lidu, ale *mnoho* času věnuje breviáři. V sněmovně se smáli. Předseda žádal řečníka, aby mluvil o vytknuté věci a dobře podotknul, že nenahliží spojení breviáře s hospodářskou školou. Pan dr. filos. a poslanec jal se vytýkati duchovenstvu, že málo poučuje lid o prospěšnosti záložen a spořitelén, málo o poutích, jichžto zlé následky široce vykládati počal a vykládal, pokud mu smích sněmovníků dovolil, a předseda, jenž p. řečníka podruhé žádal, aby k věci mluvil, když on byl řekl, že se kněžstvo více než sluší namahá, aby nábožnost v lidu byla co možná největší. Po druhém napomenutí pokračoval neoblomný horlitél u výkladu svém, že příliš mnoho pobožnosti škodí, až se při jeho útoku na nevinný konkordát stalo, co jsme svrchu pověděli. Sněmovníci se často zasmáli, ale následek této kratochvilné deklamace byl vážný. Biskup Vratislavský vyzval kněze Průtku, aby se vzdal místa svého ve sněmovně, kněz Průtek to učinil, o řeči jeho prý s ním biskup později promluví. Přejeme, aby kněz Průtek odvolal, co řekl doktor filos. a poslanec.

Z Vlach. Dne 10. t. m. přijal arcivévoda Ferdinand Maxmilian v zámku Miramare císařskou korunu Mexickou. Odpočívaje zástupcům říše své, pravil císař Maxmilian, že na cestě do nové vlasti své pomešká v Římě, aby přijal požehnání sv. Otce.

Literní oznamovatel.

— Právě tiskem vyšel: „*Školní kancionál*ek čili kniha duchovních zpěvů pro mládež.“ Z rozkazu J.Emin. nejdůst. pána knížete arcibiskupa Pražského Bedřicha dle Kancionálu Svatojanského sestavil a vydal Vincenc Bradáč, kanovník při metrop. chrámu Páně a ředitel Svatojanského Dědictví. Stran 120 v kapesním formátě. Cena 25 kr. Prodává se ve všech řádných knihkupectvích. Knížka tato zjedná průchod zpěvům velkého Kancionálu, o němž podotýkáme, že jím oslavena jest stoletá památka posledního vydání Kancionálu Svatováclavského; stal se l. P. 1764. Kýmžby ustalo k vůli jednotě vydávání rozmanitých zpěvníků pro mládež po vlasti! Mělať z lečjakých příčin téměř každá škola zvláštní zpěvníček, různé písně i nápěvy!

— „*Bibli Česka*“ čili Písmo svaté starého i nového Zákona prací Jana Nep. Desoldy, nákladem Karla Bellmanna vyšlo v sešitu 40., jenž obsahuje konec (kap. 2., 3. a 4.) listu ku Kolossenským, epístolu I. a II. k Thessalonickým, I. a II. k Timotheovi, list k Titovi, Filémonovi, epístolu k Židům, a I. kap. obecné epístoly sv. Jakuba apoštola. — Z toho jde, že znamenité dílo toto brzy bude ukončeno. Nakladatel hodlá objednat skvostnou vazbu, desky fialové neb červené z kůže, bohatě zlatem potisknuté. Kdoby si vazby takové přál, má to nakladateli ohlásiti.

— V expedici t. listu i ve všech řádných knihkupectvích jest k dostání: „*Hlas varhan*“, čili kniha obsahující harmonisované nápěvy duchovních zpěvů zahrnutých v Kancionálu od Svatojanského Dědictví vydaném. *Díl I.*, prací Jos. Müllera, varhaníka při chrámu Páně sv. Mikuláše, s revisí Zigmunda Kolečovského, ředitele kůru při chrámu sv. Štěpána, a za redakce Vinc. Bradáče, kanovníka při metrop. chrámu sv. Víta v Praze. Obsahuje 63 hudební archy mimo předmluvu a obsah čili 256 stran. Cena knihy seš. 10 zl. r. č., vázané a sice v plátně 10 zl. 90 kr., v kůži s bohatým pozlacením 11 zl. 60 kr. Kniha tato zahrnuje všecky nápěvy prvního dílu Kancionálu. Každý nápěv jest opatřen prostými, duchu písně přiměřenými mezihrami a dohrami, tak že na každou píseň poskytuje úplný průvod varhan. Nejd. k. arcib. konsistoř Pražská a bisk. konsistoř Budějovická daly povolení k zakoupení knihy této ze záduší, uznávající potřebu její při každém chrámu.

— Oba díly „*Kancionálu*“ Svatojanského svázané v jeden svazek a to vazbou tuhou lze dostati v knihkupectví B. Stýbla. Kniha sama, oba díly, stojí 4 zl., nad to pak platí se za vazbu polo v kůži neb plátně s barevnou řízkou 1 zl., zcela v kůži s barevnou řízkou 1 zl. 50 kr., se zlatou řízkou 2 zl.

— Ředitel Dědictví sv. Janského uvádí

v známost, že na rok 1865 k tisku připravena jest kniha: „*Nedělní zábava* rodin křesťanských.“ Rozjímání o důležitých pravdách k utvrzení u víře. Vytisknuta bude frakturou k upokojení starších údů, jenž Kancionálu vytýkají písmo latinské. Dobrá odpověď na tuto a mnohé jiné námitky nalezá se ve „*Zprávách*“ na konci Kancionálu, díl II.

— „*Posvátná kazatelna*“, svazek *sedmý* (červnový) zahrnuje v sobě — kromě dokončení výkladu sv. evangelia na ned. II. po sv. Duchu od Em. Doležala — duch. řeči: Na ned. III. po sv. Duchu. 1. Jakým způsobem lze nám něco přičiníti k pokání hřešících bratří a sester? (Jos. Ehl, administr. v Libochovicích.) 2. Z dnešní řeči Kristovy mohou sobě vybrati jedni potřebné útěchy, jiní potřebného pokárání a opět jiní naučení (B. M. Kulda). 3. Nelaskavé reptání farišův Kristus Pán dvojím podobenstvím vyvrátil. (Em. Doležal). Na ned. IV. po sv. Duchu: 1. Za příkladem Šimona Petra máme práce stavu svého konati s důvěrou v pomoc Boží, pokorně a se zapřením sebe. (B. M. Kulda.) 2. Výklad sv. evangelia. (Em. Doležal.) Na slavnost sv. Víta, muč. v Jemnici na Mor. l. 1850: Věk sv. Víta, a věk nynější. (B. M. Kulda.) Na ned. V. po sv. Duchu. 1. Láska k nepřátelům jest přikázáním křesťanským. (Týž.) 2. Spravedlnost farišská ku spasení nestačí. (Em. Doležal.) Na ned. VI.: 1. Hledají-li křesťané nynější království Boží a spravedlnosti jeho, a jsou-li spokojeni a střídmi jako zástupové na poušti? (B. M. Kulda.) 2. Výklad sv. evangelia. (Em. Doležal.) Na slavnost sv. Petra a Pavla: 1. Známky pravé Církve Kristovy, jichžto pouze při Církvi římskokatolické shledáváme. (B. M. Kulda.) 2. Klíč sv. Petra jest klíčem k ráji věčnému. (Jos. Škopán, kaplan v Sobotce.) Řeč u hrobu manželky. (Ant. Klimeš, duch. správce v Lubojatech ve Slezsku).

— „*Život Klementa M. Hofbauera*“ od kan. Vác. Štulce vyjde v druhém vydání.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla vyšel list, jenž na lepenkách upevněný v chrámě Vyšehradském dobré služby koná. Jestliť na něm: I. Píseň i modlitba před požehnáním nejsvětější Svátostí oltární. („Pange lingua,“ „Zvěstuj těla vznešeného“ s příslušnou modlitbou latinskou i českou). II. Písně k uctění nejsv. Svátosti („Andělský chlebe“ s nápěvem „Poklekni na kolena“). III. Přisluhování nejsv. Svátostí oltární. (Obecná zpověď: Vyznávám se atd. i co kněz říká.) Prodává se po 3 kr.

— *Kázání* kanovníka Fabi-a o závěrečné slavnosti tisíciletého jubilea Cyrillomethodějského (31. pros. 1863) v slovanském národním chrámě u sv. Jeronyma v Římě, kteréž „*Blahověst*“ v čís. 3. z *rukopisu* uveřejniti směl, vyšlo tiskem v jazyku italském u Spithövera na španělském náměstí v Římě. Řeč tu podává v nářečí slovanském právě též časopis „*Cyrril a Method*.“

Zápisky Dědictví sv. Janského.

V měsíci únoru přistoupili. Z diec. Kralohradecké: Marie Drobná z Polné, Škola v Horních Heřmanicích. Z arcid. Olomúcké: Maria Anna Zdrábalova, služka z Bojanovic, Františka Blumáčková z Mezeříč, Škola Kovářovská. Z diec. Brněnské: Pavel Grim z Vilímovic, Thekla Brabcova a Salesia Brabcova z Brna, Rod Tomáše Čadíka z Nesovic. V březnu: z Pražské arcid.: Frant. Šmatlák v Březových Horách, Josef Rus v Drahelčicích, Jan Rudolf ze Bzové, Antonín Kokrda z Drahelčic, rod Václ. Barda z Hrazanek; z Litoměřické diecese: rod Vác. Rejmana v Rakově, Marie Taunerova Leštíně. Z Kralohradecké diecese: rod Jahany Métalové a Jan Métal v Horních Věžnicích, Františka Kociánova ve Velkém Poříčí, rod Antonína Kučery v Jičíně, Z Budějovické diecese: Vojtěch Windhager v Kameném Újezdě, rod † Jana Hrdličky a Marie v Křestovicích, Marie Cymrhanzlova z Oborů, Václ. Mareš ve Vítějicích, rod Antonína Kališka, Kateřina Veselá a Teresie Váchova v Mičovicích, Alžběta Condlova z Hradců. Z Olomúcké arcidiecese na Moravě: Mariana Jáhnova v Doloplazech, Ondřej Žáček v Bolelouce, rod † Josefa Červinky a Marianny v Dubě, rod Josefa a Barbory Svačinových v Količíně; Marianna Kloboukova v Biskupicích, Antonín Kroupa v Krulčicích, Ignác Foukal v Zahnošovicích, František Šiška v Polichné, Josefa Herotkova v Osyčanech, Maria Anna Dubská a Barbora Obcházellova v Ledenici, Pavlína Smetanova v Trusovicích. Z Ostrahomské arcidiecese v Uhrách: Jakub Leščanský, Anna Janošova, Matěj Hanusek, Jan Karovič v Pajstunu, Rosalie Blechova, Ondřej Fabiánek, Magdalena Biláčikova, Alžběta Čechova, rod Jana Lachkoviče a rod Marie Nespalové v Bystrici.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Přibila*, farář Počaplský na odpoč. v Praze, 10. dubna (nar. v Dobrušce r. 1792.)

Vyznamenáni jsou:

p. Vojtěch *Hron*, rada a kanclír k. arc. konsistoře, kanovník kap. Starobolesl., J. Svatoští pap. Pia IX. domácí prelát atd. jmenován jest děkanem na Karlově Týni; p. Jan *Zvík*, farář v Bříství, stal se skutečným vikářem a školdoz, okresu Českobrodského;

p. Ant. *Hederer*, farář v Kolečovicích, jmenován I. sekretářem vikariátu Rakovnického, a p. Rudolf *Homme*, farář v Kněžovsi, II. sekretářem téhož vikariátu.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Filip *Vobořil*, osob. kapl. v Dobřichově, za administr. do Třeboratic;

p. Adolf *Hablitzl*, proz. kapl. v Kozlově, za proz. kapl. do Buchova.

V diecési Kralohradecké.

Vyznamenáni jsou:

p. Ant. *Vejel*, farář v Ličně a p. Ant. *Skokan*, farář v Týništi, obdrželi col-lare canonorum.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Václav *Kuřil*, kaplan v Pecce, za koop. do Nové Paky; p. Ant. *Pogerth*, admin. v Heřmanicích, za adm. do Kohoutova; p. Jan *Matoušek*, kooperator, za administratora v Josefově.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

p. Frant. *Špina*, kooper. v Bakově, 2. března; p. Ant. *Müller*, alumnus I. roku, 28. března; p. Frant. *Beck*, bisk. konsist. rada, vysl. vikář a okresní školdozorce, osobní děkan v Měcholupěch, 29. března; p. Jan *Dudek*, osob. děkan v Bosni, 2. dubna.

Vyznamenáni jest:

p. Jos. *Seifert*, městský děkan jmenován jest bisk. komisařem gymnasia a vyšší realní školy v Litoměřicích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ignác *Zimmerhakt*, lokalista v Deštně za faráře v Kruhu; p. Jos. *Waldert*, farář v Louchově za faráře v Suniperku; p. Jos. *Dittrich*, administr. za faráře v Mukařově; p. Eduard *Fleischmann*, admin. z Kruhu do Deštně; p. Jos. *Hornof*, kaplan z Žaboklik za administr. do Měcholup; p. Ant. *Schuh*, administr. ze Suniperku do Loučova; p. Jos. *Srb*, kapl., za administr. v Bosni.

Uprázdňená místa:

Boseň, fara a *Deštná*, lokalie patron. hrab. z Waldsteinu;

Louchov, fara patron. náboženské matice;

Měcholupy, fara patron. dědiců p. Dreherových.

V diecési Budějovické:

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Matěj *Veselý*, zámecký kaplan na Zelené Hoře, za administratora v Prádle; p. Jan *Hodina*, kaplan v Zahájí, za administr. do Kotelce; p. Jan *Mucka*, kaplan z Velhartic do Kardašovy Řečice.

Listárna redakce.

Do *Ž. u Čsl.*: Žádáte „Bl.“ od 1. dubna. Měl byste samá pokračování. Poslali jsme od 1. ledna. Račte doplatiti 70 kr.

Vp. *J. Sedl. v H. K. na M.*: Č. 595 i s knihou račtež poslati nevyplac. p. poklad.; tím vin. K., 10 zl. připsáno.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
H. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 r.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Život Arnošta z Pardubic prvního arcibiskupa Pražského. *)

V XIV—XV. věku proslul rod pá-
nův z Pardubic, jenž stejného s Ma-
lovci původu, za znak užíval půl bílého
koně v poli červeném. Psaliti se „z Par-
dubic“ od hradu, kteréhož byl s pří-
slušenstvím statečný rytíř Arnošt z
Hostinné směnou došel za hrad Visen-
burg, postoupený Crhovi z Dubí a Hyn-
kovi z Náchoda.

Těmuž rytíři Arnoštovi, později král.
županu Kladskému, urodila jest choť
Adlička nejspíš na hradě Hostinné (u
Českého Brodu) okolo r. 1310 rozto-
milého synáčka, jemuž po otci dáno
na křtu svatém jméno Arnošt. Potom
přibyli rodičům tři synáčkové: Bohuše,
Smil a Vilém. **)

Té doby měli Johanité (Maltežští)
v městě Kladsku klášter, k němuž pří-
slušel osadní kostel Nanebevzetí bl.
Panny Marie se školou. Zde mladší-
mu, našemu, Arnoštovi poskytnuto prv-
ků náboženského a literárního vzdělání.
Stálat pak na hrubém (hlavním) oltáři

v dotčeném farním kostele starodávná
soška Rodičky Boží. Jednoho dne
když Arnoštek se školácky tamo pod-
večerním hodinám obcuje vzhůru k
sošce očí byl pozdvihl, uzřel jest, ano
Rodička Boží jaksi smutně a hněvivě
od něho tváří své odvrátila; i modlil
se pacholík zarmoucený vroucně, až se
k němu tváří milostnou zase obrátila.

Z Kladska poslal jej otec na učení
do Broumova, kdež bratří zákona sv.
Benedikta od r. 1322 klášterili.

Odtud vypraven jest Arnošt k vůli
svobodným uměním do Prahy. Svo-
bodná umění zahrnovala: mluvnici, bás-
nictví, řečnictví, rozumnosloví (myslitel-
ství), počtářství, země měřictví, hvězdář-
ství, učení o přírodě a hudbu. Těmto
předmětům či řádu svobodného umění
bylo tehdaž na hradě Pražském při
biskupském chrámě sv. Víta vyučováno
a sice z dávného rozkazu obecného
sboru církevního r. 1215 v Lateraně
slaveného: aby se při každém biskup-
ském kostele aspoň jeden mistr svo-
bodného umění choval, kterýžby, maje
při témž chrámě obrok slušný, jak
duchovním téhož kostela, tak i jiným
chudým žákům bez platu přednášel.
Ostatním řádům umění (fakultám): bo-
hosloví, duchovnímu (církevnímu) a
římskému právu a lékařství, v Praze
tehdaž se nevyučovalo; za touž příči-
nou bylo Čechům rozsáhlejšího a do-
konalejšího vzdělání žádostivým puto-
vati do ciziny na obecná učení neb na
university. Arnošt náš, dokonav učení

*) Zprávy souvoké, srovnané s bádáním novějších
dějepiscův, z nichž zvlášť použito knih a pojednání
o dějiny sv. v Čechách Církve zasloužilého p. prof.
Václava Tomka.

**) Rodina ta měla s dostatek. Dne 29. prosince
r. 1341 vyčítá otec Arnošt v závětu svém na
tvrzi Staré daném dědin a zboží: hrad Pardu-
bice s Novým městem, vsi Ostřešany, Bukovinu,
Černou, Lhotu rybářskou a Lhotu na přivoze s
příslušenstvím; též tvrzi Starou se vsi téhož jména,
městečko Libaň, vsi Hřiminín, Vážice, a Sedliště
s příslušenstvím. (Bohusl. Balbini: Vita Vener.
Arnesti, Pragae 1664, pag. 75—78.)

v Praze, pustil se do Vlach. Strávil let čtrnácte na obecném učení v Bononii a v Padově, prospěl znamenitě, zvláště v církevním právu tak dospěl, že mu tam licenciátní důstojenství uděleno. Zavírá pak v sobě licenciátní důstojenství rovněž tak jako mistrská či doktorská hodnost právo k veřejnému vyučování všem předmětům jisté fakulty.

Arnošt, postavy vysoké, tváří sličné, způsobu lahodných, muž moudrý, zkušený a bohatý — vqliv obětovati tělo i duši Stvořiteli svému, dal se na kněžský řád posvětit. Světlo takové nezůstalo dlouho pod kbelcem, než brzyčko řízením Božím vstaveno jest na svícen, aby svítilo jasně domácím též cizincům. Když kanovníkům kostela Pražského přidružen byl, nepovědomo. Roku 1338 postoupil jest Předbor z děkanství kapitoly Pražské na probošství; po témž Předborovi stal se děkanem náš Arnošt t. r. 1338—1339.

Za Arnoštova děkanství učinil Jan z Lucemburka, král český, neočekávanou přípo věd darovací v prospěch biskupského kostela Pražského z přičiny, jakouž spomenutím minulých let panování jeho nejsnáze asi uhodnouti lze. Ku králi Janovi nelnul srdcem národ český; ozývala se obecná stížnost, že král Čechů svých nedbaje v cizině pobíhá, též tam peněz v Čechách nashrabaných marně utrácí; a kdykoli se král do Čech vracel, bál se národ jeho návštěvy jako veliké vody, která nač přijde, vše pobeře. Syn jeho Karel (ze křtu: Václav), markrabě moravský, zdařil se po matce Elišce z kmene Přemyslova. On miloval vlast svou upřímně a bránil zkáze království českého vinou krále Jana vůči hledě zrůstající, z čehož mezi ním a otcem až i domácí nevole vznikaly. Pro milost k dědici sv. Václavu dal markrabě k ozdobení jeho hrobu v chrámě sv. Víta na hradě Pražském zhotoviti dvanácte sošek stříbrných, vyobrazujících apoštoly Páně. Skvostné a umělecké dílo způsobeno jest nákladem

Karlovým a obětní sbírkou lidu českého. Šošky ty pobrav (1336), zastavil jest král Jan věřitelům svým; a naň též bylo důmnění, když stará zlatá koruna českých králův s hlavy sv. Václava zmizela. Příští rok 1337 oslepl král na pravé oko: národ pokládal to za soud a trest Boží pro spáchanou svatokrádež. Osluv na obě oči počal se král Boha báti, z hříchů se káti, zvykům zlým odvykati a škod Církvi svaté nahrazovati. Již r. 1341 založil a nadal hojně mezi Petřínem a Smíchovem (tehdaž před Prahou) klášter ku poctivosti bl. Panně Marii, a osádiv jej mnichy řádu Kartuského přikázal jim, aby se zaň pilně Pánu Bohu modlili. Téhož roku 1341, dne 23. října, všel král Jan s dvořany do večerádla v obydlí kanovníků Pražských a daroval kapitole k účelům níže vytknutým na vše budoucí časy desátek ze všech stříbrných dolův v Čechách. Z týchž příjmů aby postaveny byly nové stkvostné hroby sv. Václava a sv. Vojtěcha, a ozdobeny stříbrnými deskami a sochami, též perlemi a drahým kamením. Pak měl vzdělán býti nový kůr a potom celý chrám sv. Víta dílem mistrným a nákladným, a při tomto novém chrámě aby zjednala kapitola mše svaté za duši krále Jana i za jeho přátelstvo. To vše kdyžby kapitola zjednala, ponecháno jí, užívati desátku, jakby sama nejlépe věděla. Pro jistotu darování svého vstavil král Jan Arnoštovi z Pardubic, děkanovi kapitoly Pražské, hranáček neb biret na hlavu. Staloť se za biskupa Jana z Dražic, kterýž potom dne 5. ledna r. 1343 v Pánu zesnul.

Dne 14. ledna t. r. 1343 odbyvalo se volení nového pastýře národa českého. Kapitola Pražská, shromážděna v kapli Ducha Svatého na ochozi biskupského chrámu sv. Víta, zplnomocnila několik údů svých, aby poodstoupivše svorně o osobu novotného biskupa se usnesli prvé, nežby rozžatá voskovice dohořela. Takovým způsobem zvolila kapitola na biskupství Prá-

ské děkana svého — dle slov letopisce kanovníka z Veitmile — „Bohu i lidem milého“ *Arnošta z Pardubic*. Hned jméno vyvoleného biskupa v chrámě sv. Víta duchovenstvu i lidu slavně ohlášeno a „Tě Boha chválíme“ zpíváno.

Biskupa českého stvrzení slušelo z dávna k arcibiskupu Mohučskému. Byl pak tehdejší arcibiskup Jindřich z Vírneburka takového práva potratil, přidržuje se Jindřicha, císaře pro nezbednost z Církve vyobcovaného. Jel tedy volený biskup český do Avignona, kdež oné doby římsí papežové sídlili. Klement VI., vida z úředního spisu kapitoly Pražské dotčenou volbu býti řádnou, potvrdil ji a kázal kardinalovi Portuenskému, posvětit na biskupství Arnošta našeho.

Posvěcený biskup vzav listy a požehnaní apoštolské, šel do milé vlasti. Ku Praze přijedšmu vyšlo vstříc duchovenstvo, lid a panstvo, ostatků svatých a korouhví nesouce; i uveden jest pastýř s plesáním a Boha velebením na hrad sv. Václava a posazen slavně na stolič biskupskou v kostele sv. Víta. Slavnost ukončil kvas. Král Jan a markrabě Karel byli věci té vděčni; leč Jindřicha, probošta kapitoly Pražské, a kterýchsi kanovníků jemu náchylných pohoršovalo veselí obecné: nepodařila se jim snaha, právo volení biskupského z kapitoly na Stolič apoštolskou pod záminkou lichou přendati.

Ten samý rok 1343 způsobil jest markrabě Karel, spoluvladař krále Jana

v Čechách, biskupovi Arnoštovi rozkoš duchovní. Zřídil totiž při kostele sv. Víta ústav dvanácti kněží, šesti jahnů a šesti podjahnů, kteřížby pořáde při témž chrámě zůstávajice (mansionarii), každého dne bl. Panně Marii k poctivosti hodiny zpívali, a společně žijíce stejných pravidel neb stanov šetřili. Založení toto ohlásil Karel osobně a slavně před biskupem a kapitolou dne 5. ledna 1344.*)

Na počátku t. r. 1344 odebral se markrabě Karel k otcí do Lucemburka, odkudž pak oba jeli do Avignona ke dvoru papežskému. Zde umluvil s nimi Klement VI., že Ludvík s císařství a přítel jeho Jindřich s arcibiskupství Mohučského budou složení.

Došud nebyly se na nikoho z knízat českých všechny okolnosti tak opravdově a pobídlivě usmály, jako na hosti dotčené, aby starodávne přání Českého národa s účinkem mohlo se potkati. Papež Klement, druhdy při dvoře francouzském učitel našeho Karla, miluje královce toho zdávna, umínil vě-

hlasným, ušlechtilým a zbožným markrabětem opatřiti Říši hlavou, Církev pak pavezou přezádoucí. A pro milého nic těžkého! — Též chvíle vypadl z místa svého Jindřich, arcibiskup Mohučský, zkadby ovšem tuhého bývalo odporu k obávání v příčině prosby hostů papežských. — Bystrý Karel uhledav

*) Stanovy mansionářův Arnoštem našim r 1354 ponapravené a doplněné uveřejnil tiskem Dobner ve své sbírce: Monum. histor. Boh. III. pag. 316—321.

čas příhodný předstoupil s otcem svým před vrchního náměstka Kristova, i prosil, aby papež království české pravomoci Mohučského arcibiskupství odvážati, kostel Pražský za arcibiskupský povznést a jemu pak co matce dva biskupské kostely v témž království přivázati ráčil; z čehož aby Arnošt a budoucí arcibiskupové Pražští řádných králů českých také mazati a korunovati směli bez překážky. Dokladům té prosby vážnosti nelze upříti. Mohučských arcibiskupův sídlo, kamž osady biskupské, Pražská a Olomúcká, zřením svým byly odkázány, vzdáleno bylo do dvanácti dnů cesty, přístup pro veliké lesy a hory nesnadný a skrze loupežnictvo nebezpečný, útrata peněz i času znamenitá, Slovanův s Němci dorozumění sotva pohodlné aniž důvěrné; také zřídka kdy slycháno, by kdo z Mohučských arcibiskupů osad biskupských v Čechách a na Moravě byl úředně prohlížel, ačkoli vrchním pastýřům k podřízeným stádům začasť dohlédati náleží.

(Pokračování.)

Přenešení sv. Václava. *)

Na hradě Pražském všemi zvony hlučně slaví,
I ze vsad hrnou k svatému se Vítu davy,

V sváteční Praha obleká se šat,
Lid zbožný v svatvečer se chystá konať hody
Na počest svého dědice a vojevody
Jenž byl a jest svých Čechů štít a hrad.

I viz, jak za kříží jda, i za korouhvemi
Lid zbožný český hlásá nebesům i zemi,
Čím Václav, svatý kníže, jemu jest.
Slyš! „Tyť jsi dědic české země“ hradem hlučí
A „Rozpomeň se na své plémě“ k nebi zvučí
Ze srdcí lidu, ze vsí, z hradů, měst.

Na hradě Pražském u brány, kde lid se rojí,
Tré lučeníkův v zbroji lesklé hrdě stojí,
Dva Češi jsou a třetí cizinec;
A když tu Češi shledli bratrů Čechů davy,
Jak svého vévodu vše zvučným zpěvem slaví,
I jim se jaly z očí slze téc.

A prsa dmou se hrdá pode lesklou zbrojí,
Ve srdcích pouspalé city v nov se rojí
A z duše hlas i jim děře se ven:
„Aj národ světce, dědice a vojevody

Se chystá zítřa oslaviti velké hody:

Nuž i my zasvětime svatý den!“

„Ej, světte si ho, světte!“ chechtaje se třetí
Svým druhům — rouhavým a drzým hlasem větí,
Svěť den si ten kdo chlap a chám;

U nás nad Rýnem, Viserou a nad Mohánem,
Kde zbrojnoš učí se býť rytířem a pánem,
Ten svátek Václavův nám není znám.“

„Nuž, chcete-li vy s chatrou, den si tento slavte
A za kříží a korouhvemi v dav se stavte;

Já světce chámův slavit nebudu!“

To děl, an druzí hrozných slov se těchto lekli,
A byl by ještě více řekl rouhač vzteklý,

By Pán byl nebyl schvátit nestudu.

Než, vizte toho rouhače a cizozemce,
Jak bledne, treští zrakem a jazykem chlemlce!

Ach, na jazyk mu padla němota.

Cizinec, jenžto pychem, zvykem svého rodu
Směl hyzdit Václava svatého vojevodu,

Hle rukama lomě šamotá.

Věst, jakým zachvácen jest rouhač trestem,
Se rozletěla z hradu lidohlučným městem,

A vše tu s hrůzou Pána velebí;

I ač byl světce Čechův hyzdit rouhač podlý,
Lid zbožný za nešťastníka se k Pánu modlí
A vzyvá světce svého na nebi.

Noc na modlitbách ušla. Ve hlubinách duše
Svou vinu těžkou cítě, v pokoře a skruše

I rouhač modlil se a hoře lkal.

Tu vzešlo ráno krásné: na hrad blučné davy
Se hrnou a svatého vojevodu slaví,

Až otřásá se hrad a hlučí val.

I na věži již seznání se zvony všemi

A za posvátným křížem i korouhvemi

Kuž ubírá se v slavném průvodu,

Dvé lučeníkův truchlých druha svého vede,

An slzmi kropě zemi, tváře klopí bledé,

A dál se valí síla národu.

I vešli v chrám a došli k hrobu vojevody,

Jehožto veleslavné světi se dnes hody,

A všickni padli na zem v pokoře;

Před hrobem rouhač v rouše kajícím a bosý

Prach máčí slzami; — zaň všickni Pána prosí,

Kdož dlí tu na posvátné prostoře.

A hle, již povstal kněz — již k oltáři se blíží,
Již svatou hlavu sňal — a drahou tuto tíží

Již kajcíku klade na hlavu.

A jedva rouhačova dotknuto se čela

Tou hlavou drahocennou: ústa oněmělá

Dík pějí Čechův světci — Václavu.

A veškeren chrám rozléhá se plácem, díkem,
I lid tu zbožný vděčným ohlasuje křikem,

Jak svatý vévoda náš laskav jest,

Cizinec, jenž směl hyzdit pychem svého rodu,
Teď slaví Václava světce, vojevodu

A s Čechy závodě mu vzdává čest.

*) O události té zprávu podává Beneš z Veitmile.
Viz Script. rer. bohém. Tom. II. p. 274. —

Reformace a reformatori.

V.

Mohli bychom ustati, dosti majíce na tom, co jsme uvedli; avšak vloni bylo v „dějepisném archivu ze stanoviska evangelického“ o „reformaci“ a z „dějepisů papežův“ tolik historických lží na potupu Cirkve uveřejněno, že snad i nám dovoleno bude, na obranu podati o reformaci více pravdy, než snad mnohým po chuti bude.

Již na začátku svého spisu: „History of the Protestant Reformation“ píše Cobbett kousavým způsobem svým:

„Co do slova, má býti reformace změnou k lepšímu, a dojista bylo by to špatný dojem učinilo, kdyby ti, kdož tu velikou změnu způsobili, ani k pěknému jménu ji nebyli mohli dopomoci.“

„Důkladně však a poctivě skoumání nám zajisté ukáže, přátelé moji, že to byla změna k horšímu; že ta „reformace“, jak ji zovou, zvířecími chťiči zplozena, pokrytstvím a věrolomstvím pěstována, a lupičstvím, pustošením a proléváním nevinné anglické a irské krve krmená jsouc ztuchla; že, co do vzdálenějších následků jejích, mnohé takové nyní vlastním okem spatřujeme v bídě, žebrotě, nahotě a hladu, stálém sváru a nenávisti; všude vůkol je znamenáme, a ony až k ohlušení našemu se ozývají, reformace nám je přinesla, co náhradu za blahobyt, požehnání, mír a křesťanskou lásku, čehož všeho naši katoličtí předkové po tak dlouhá léta jsou požívali.“

„Toto svědectví o „reformaci a reformatorích“ opakuje Cobbett ve své: „History“ napořád, jakoby se obával, že mu nedosti bylo porozuměno, čili lépe, žeby čtenářové jeho zapomenouti mohli, jak on protestant o „reformaci“ soudí. Z té příčiny začíná druhý svůj list následujícími slovy:

„Nebylo to znovuzřízení (reformation), ale zpusťování Anglicka (devastation), kteréž Anglicko tehdy bylo snad nejpožehnanější zemí, kterou svět kdy viděl, a toť můj hlavní úkol, abych poukázal, že zpusťováním tím nejčtetnější třída v nuzotu a bídu uvedena byla.“

A na konci listu dí: „Viděli jsme tedy, přátelé moji, že ona věc, kteráž „reformaci“ sluje, zvířecími chťiči zplozena byla, a pokrytstvím a věrolomstvím vyspěla. Nechat nyní zvíme, co za pustošením tím a nevinné krve proléváním dále se dělo.“

Čtvrtý list začíná opět slovy: „Viděli jsme již, že „reformace“ zvířecími chťiči zplozena, a pokrytstvím a věrolomstvím vychována byla, a spatřili jsme některé ukázky činů, pro kteréž nevinnou krev prolévala.

V tomto pak a příštím listu předložíme sobě, jak-že ona zemí pustošila a plenila, kterákou chudobu a bídu zplodila, a kterákou ona základ položila k nuzáctví, ku hnusné nemravnosti, ku strašné převaze zločinů všeho druhu, kteréž nynějším časem označují povahu lidu v Anglicku, jež druhdy bývalo zemí ctnosti a blahobyti.“

V témž listu nalezáme ještě následující místo: „Reformace“ připravila pracující třídy o úděl dědičný; vyrvala jim, nač přírodou a rozumem byli poukázáni, oloupila je o podporu nuzných, kteráž jim jistým právem zevnitřním příslušela a zákony Božími i občanskými zaručena byla. Ona zplodila ten nucený, nevděčný a nepřírozený způsob podporování nuzných, čelící k tomu, aby mezi stranou chudších a stranou bohatších nenávist se vzbuzovala, místo co by byli měli, jak to katolický obyčej činival, svazky křesťanského milosrdenství k sobě upoutání býti. Ze všech pak následků jejích bylo uvedení ženatého duchovenstva pro svou vředovitost nejhroznější. Toť zajisté utvořilo stav k rozplozování lidí, jenž od státu živi býti musejí, stav to sloužící ku každoročnímu rozplození tisíců, jenž nemajíce vlastního jmění, tak nebo jinak vydržování býti musejí břemeny, kteráž lidu se ukládají. Úrady, sinekury, výslužby a cokolivěk musí býti pro ně vyhledáno, nějaká výživa z příjmů bohatších a ze mzdy pracujících musí jim býti podána. Nelze-li pak nalézt, coby mělo nějaký náčrtek veřejného postavení, a nezbyvá-li žádného místečka v listině výslužeb, jsou bezprostředně břemenem lidu.“

Z pátého listu klademe sem toto místo: „Přišly nám již ku vědomí některé záminky a pohnůtky počínání-si tyranství a ukrutenství; viděli jsme, že zhovadilá žádostivost veltyrana základem jest věcí, kteráž reformaci sluje; viděli jsme také, že své zámysly bez spolupůsobení parlamentu nemohl provésti; viděli jsme, kterák zamýšleje toho spolupůsobení dosíci, členy sněmovní nadějí kojil, že budou mítí díl z loupeže vydobyté z klášterů; a vezmeme-li v úvahu jich rozsáhlé usedlosti, popatříme-li na pěkné a úrodné krajiny, kde z většího dílu položeny byly, pomyslíme-li, jakou závist u mnohých ze šlechty a výš postavených vzbuzovala láska, kterouž lid se k nim měl: to všecko uvážíme-li, nebudeme se diviti, proč asi tito reformace tak chtívi byli, onať slibovala, že jim záviděné tyto statky do rukou vydá.

Sedmý list začíná následujícími slovy: „Dovodiv v předešlých listech, že ona věc, klerouž nestydatě „reformaci“ jmenujou, zvířecími chťiči zplozena, lichoměrností, věro-

lomstvím vychována, lupičstvím a pustošením a potoky anglické a irské krve pěstována a živena byla: chtěl jsem v nynějším ukázati, jakže skrze ní hlavní část lidu chudla a upadala; chtěl jsem totiž líčiti, jak pokračovalo ono chudnutí a klesání až do konce panování krve žádostivého tyрана Jindřicha VIII. Avšak promysliv znovu předmět svůj, uznal jsem, že lépe bude, podám-li dříve úplnou zprávu o lupičství, pronásledování a vraždění se strany mužův reformaci vedoucích až do konce; a až seznáme všecka lupičství a ukrutenství, jichž se za pokryteckou zástěrou náboženské horlivosti dočinili; anebo lépe řečeno, až z těchto lupičství a ukrutenství tolik si před oči předvedeme, co místa nám stačí: pak dokončím, poukazuje, jak velké ztráty změnou tou národ utrpěl, a jak že přeměna tato hlavní část lidu zkazila a v chudobu a bídu uvrhla. Dle nástinu toho chci pak v posledním listu jasně a dostatečně o zbídění tom vypraviti, aneb aspoň o to se pokusiti.“

„Vezma v úvahu nynějšího protestanta dělníka s jeho studenými zemčaty a vodou jeho, ukázati mu chci, jak jeho katoličtí předkové žili; a nevyhubila-li zcela ta studená zemčata a voda — nevyhubila-li strava tato špatnější než ona, jakou vepři se nasycují, nevyhubila-li, pravím, doposud všechny přirozené vlastnosti anglické krve z úplna: chci jej přiměti k tomu, aby zlořečil lupičům a pokrytcům těm, kteříž způsobili přeměnu, jenž posléze vedla k té nynější bídě a k devíti desetinám z celého množství veřejné a tajné pokaženosti a zločinnosti, jakáž za času nynějšího i sám ten společenský život potříti hrozí.“

A v témž listu píše dále (Cobbett): „Byliť jsou bezpochyby někteří fanaticové (přemrstěnci), jenž se domýšleli, že po devět století (v Anglicku totiž) trvající náboženství opravy potřebuje; — někteří, dím — jenž nevyhledávali lupičství; však nikomu zdravý rozum a nepokažené srdce majícímu nelze pochod té události, toto zřejmé svědectví protestantismu, toto přenešení náboženství Anglicka na ono, kteréž sobě část Německa oblibila, uvažovati, aby nenabyl přesvědčení, že nejznamenitější původcové věci těchto loupeživostí a jediné loupeživosti na zřeteli jsou měli.“ (Pokračování.)

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

IX.

Paní Závorková, jak i my Rosalii Mourkovu chceme nyní jmenovati, ponejprv šla do kostela a sice s dítětem svým k úvodu.

Vykonával se nad ní obřad svatý, ale nepohnul ji k pobožnosti. Myslíla pořád jen na svého Boleslava a svou osobu, ale s Bohem se pranic neobírala. Lidé ji ještě nebyli viděli a divili se, že v tak mladičkém věku je již vdova a rozličné úsudky o ní pronášeli. Hleděla ustavičně na dítě, chovala a přikrývala je, mezi mši svatou byla roztržita, nepozdvihovala zraku svého k oltáři, nebila se v prsa, ba zdálo se, že se ani nemodlí. Paní Martě se nijakž nepodobá a nemohou vyzpytovatí najisto, v jakém příbuzenství s ní vlastně stojí a proč je její teta. Nikdo to neví, ani čeledínové z fary o tom nejsou poučení a říkají, že se nepletou do věcí, do kterých jim nic není. Hezká a slušná panička je a hádají, že dlouho nezůstane vdovou. Paní Marta má asi peníze a pro to jedno dítě si její schovanku mnohý předce rád vezme. Jak pak dlouho bude na fáře? Bezpochyby ji tam nechají, dokud se jí něco nenahodí a půjde-li někam do služby, až dítě drobet odroste, podrží si je Marta, jestli pan farář dovoli. Zajisté dovoli, je přítel dítek, vychovává a vede je k Bohu. Bylo by to pro toho sirotka veliké dobrodiní, kdyby se ho ujal. Na fáře slovem i příkladem by mu prospívali, vše zlé od něho odvracující, a stal by se z něho pořádný člověk.

Nejvíce o tom mluvil kostelník, ačkoliv nevěděl více než druzí, a když po mši svaté pan farář s Rosalií odešel, vykládal známým, shromážděným na hřbitově, lidumilné úmysly duchovního otce.

Rosalie seděla zase ve svém pokoji kolibajíc Boleslava a sloužíc mu a ke všemu ostatnímu světu jsouc lhostejná. Ani o práci se ještě nestarala. Již se nad tím pozastavovali, Marta byla nespokojena a velebný pán i z jiných ohledů ji chtěl a musel pokárati. Maje na sobě kleriku přišel k ní a vyptával se na zdraví její a na zdraví synovo. Odpověděla jen za syna a ne za sebe, jakoby mimo blaho jeho nebylo jiného pokladu na světě. Upozornil ji, že ho dnes obětovala Bohu a pravil, že on i ona pomoci Jeho mají zapotřebí v nehodách a těžkostech, co na ně čekají.

Lekla se, že nehody a těžkosti čekají na Boleslava, a on řekl: „Považte, že nemá

otce jsa dítě nemanželské. Učinila jste mu hanbu dřív než se narodil. Poškrvnila a potupila jste se, a on po vás nebude dědit čest, jestli si k ní zase nepomůžete.“

Nerozuměla dobře slovům jeho a nepochopovala, jak by on za vinu její mohl trpěti nemaje na ní podílu.

„Arciť je nevinný,“ přisvědčil důstojný kněz, „ale lidé pohrdají dětmi, jejichž matky nejsou ženy.“

„Mue zde mají za vdovu,“ bránila se Rosalie.

„Lituji toho,“ přiznal se jí. „Marta proti mé vůli nepravdu tuto rozšířila. Nesmíte se na ni spolehati. Nenadálá příhoda pojednou ji odkryje a pak bude pověst vaše tím horší.“

„Což jsem nějaká bezbožnice?“

„Bez Boha jste zajisté žila, má drahá. Přěji vám, abyste to poznala. Měla jste býti čistá a ctnostná panna. Jste hříchem znamenáná ohavnice. Skutek váš již sám o sobě byl dost hrozný, ale přidala jste k němu jiný ještě hroznější chtěj na sobě a na dítěti svém spáchatí vraždu.“

„Nebyla bych to učinila, kdybych Boleslava již byla měla. Ó já mu neubližím a vy, velebný pane, šetřte ho a nevyzraďte, oč jsem se pokusila, kdyby mu to mělo škoditi.“

„Chci mlčet,“ slibil jí, „však Bůh to ví, před Tím se nedá nic zatajiti.“

„Bůh Boleslava nebude trestat.“

„Vše zlé stíhá pokuta a ta i jeho zasáhne, jestli vy jí neodvrátíte.“

„Bojím se toho.“

„Máte k tomu velikou příčinu. Dítěti tělesný pokrm dávati, není jediná povinnost matčina. Vy, chudáku, ani té nedostojíte. Či máte peníze, jmění, statky? Je někdo zavázán vás podporovati? Troufáte si při dítěti svém vydělati práci, co k živobytí potřebujete? Je toho mnoho, má drahá: nejen jist bude chtít, musíte je také šatit, o byt, teplo, jiné věci pro sebe a pro něj se starat.“

Rosalie se zamyslíla a pak si vzdychla: „To jsem arcť nepovážila! Vy mne tedy posíláte pryč?“

„Neposílám ještě,“ pravil, „ale nevím, nebude-li se to muset brzy státi. Jak si

potom budete pomáhat? Však to jsem vám dnes nechtěl připomenouti. Dítěti se dává také pokrm pro duši. Vy svého Boleslava budete vychovávat. Ptám se vás, jste k tomu schopna?“

„Bože, Vy mne strašíte!“

„Nestraším, nýbrž chci vás pobídnout, abyste se k tomu připravila.“

„Co mám dělat?“

„Především musíte poznati sama sebe. Velice jste pochybila. Dokud o tom nebudete jasného přesvědčení, nemůžete, jak říkáme, jíti do sebe. Lpí na vás hřích, spustila jste se Boha, žijete odloučena od Něho. Na Jeho lásku, Jeho pomoc, Jeho požehnání nemáte naděje ani práva. Vlastní silou nedokážete ničehož. Smířte, spojte se s Ním. Ukládám vám — pokání.“

„Jsem slepá v těch věcech.“

„Milost Boží vás osvíti, mějte dobrý úmysl.“

„Měla bych ho, kdybych mohla. Ó já k vůli Boleslavovi všechno podstoupím!“

„Umíte-li pak se modlit?“

„Modlívám se, ale nyní mi v tom překáží dítě.“

„Bývala jste po vykonané modlitbě lepší?“

„Já po ní nebyla jiná, a že jsem zlá, to jsem nevěděla.“

„Víte to nyní?“

„Nemohu si to dobře představit.“

„Snad předce věříte v zákon Boží?“

„Chci v něj věřit.“

„On praví: ‚Nesesmilniš, nezabiješ,‘ vy jste toto i ono učinila.“

„Nemohu to zapírat.“

„Tím jste upadla do viny. Jen Bůh vám ji může odpustit. Obrat se k Němu. Očistte se před Ním. Lituje, polepšete se. Ještě jednou vás napomínám k pokání.“

„Kterak je vykonám?“

„Nikdy jste se nezpovídala?“

„Ó ano, já se zpovídávám.“

„Zpověď je jen jedna částka pokání.

Poznati hříchy, odřici se jich, zadost učiniti za ně, napravití se a nastoupiti život nový: to k pokání také náleží.“

„To jsem arcť zanedbala.“

„Odhodlejte se k tomu nyní, naplňte

to, já vám rád a ochotně přispěji svou pomocí.“

„Pomůže to také mému dítěti?“

„Pomůže, zajisté pomůže. Poslyšte, co vám řeknu. Hřích špiní, hyzdí, poškvřňuje člověka. Vy hříšnou rukou podáváte pokrmu svému dítěti, hříšnými ústy je líbáte, k němu mluvíte, ve svém hříšném náručí je chováte. A jako tělu tak i duši vaší schází čistota, schází posvěcení. Syn váš již mlékem mateřským do sebe ssátí bude porušení. Všecky vaše naruživosti přejdou mu do krve. Brzy se probudí k rozumu, budete ho učit, cvičit, vychovávat. Jestliže sama dobře neznáte Boha, nepozná on Ho vašim přičiněním. Jestliže srdce vaše na ctnosti bude chudé, nepodaří se vám ctnosti ho získati. Běda mu, jako otec a matka tak i on oddá se nešlechtnostem. Nehrozíte se toho?“

„Mráz mne obchází, když si to pomyšlím.“

„Aby on byl hodný a dobrý, musíte napřed vy hodnou a dobrou se státi. Svrhněte se sebe hřích a posvěťte se. Zamilujte si ctnost a skutky bohumilé. Jednou váš Boleslav se doví, že jste nežila v manželství. Hanbil a styděl by se za vás, kdybyste zatím nesmazala této škvrny, nepozdvihla se k neúhonnosti, nezasloužila si úcty u lidí. Vy se musíte vyznamenat chováním svým, aby on vámi se mohl chlubit. Až s chloubou řekne: „*To je má matka!*“ shlazená bude křivda, již jste na něm spáchala, bude si vás moci vážit, bude vás milovat, bude povzbuzen vašim příkladem.“

Hle, Rosalie, jenž až posud libovala si v dítěti svém majíc z něho rozkoš, nyní smutně k němu hledí. Spí ubožátko, ten pokoj, kde bydlí, ta peřinka, do níž je zavinut, všecko, co má, je cizí a může se mu vzíti. Kdyby se jim nyní nařídilo: „Jděte!“ nezbylo by leč poslechnouti a oni pod širým nebem octli by se opuštění. Je bidná, ohavná osoba, jak slyšela, každý bude pohrdati jí a — synem jejím také. Nastojte, sám syn prý stydět se musí za matku, až doroste a není u ní bezpečen, nakazí prý ho svou hříšností.

I dala se nad nim do pláče škytájc:

„Já se budu bát dotknouti se ho, já se k němu nesmím hlásit, já uteku, aby mne nikdy nepoznal, Bože, nyní teprv jsem nešťastná!“

„Vždyť jsem vám poradil,“ pokáral ji ctihodný kněz, „jak byste to všecko od sebe a od něho mohla odvrátit. Shladte vinu pokáním, dítě bude prospívat pod správou vaší a váš hřích se na něm již nebude mstít.“

„Ó kdybych to uměla!“

Velebný pán jí vypravoval příběh o kající Magdaleně, jenž z hříšnice se stala svatou. Musí jako ona zahořet láskou k Spasiteli; a když si byla v ošklivost vzala skutky, co činila a o Krista Pána si získala zásluh následováním Ho, může také ještě státi se jeho miláčkem jako Magdalena.

Rosalie dlouho přemýšlela o řeči, co s velebným pánem po úvodu svém do kostela měla. Již se nemazila s dítětem svým jakoby ono jediné blaho její bylo, nýbrž truchlila nad ním a trpký osud svůj si brala k srdci. Hned toho dne večer počala se modliti a než své dítě políbila, poznamenala je i sebe svatým křížem. Ano, dá se na pokání a bude kající Magdalenou, kýž jí Bůh k tomu dopomůže!

Velebný pán si s ní bral velikou práci; aby duši její ku pokání připravil, cvičil ji ústně, dával jí čisti knihy, zval ji na svá kázání. Aby z ní neměl přílišné škody, podrobila se ochotně každému dílu, jehož v domě bylo zapotřebí a vydělávala si šitím pro lidi. Že se v tom výborně znala, zaměstnávali ji i pání ze zámku a lékař Studnička podporoval ji všemožným spůsobem.

Konečně přijala svaté svátosti, udělil jí je sám pan farář Jahoda, a duch jeho nesmírně byl potěšen, že takového prospěchu dosáhl s dívkou nešťastnou. Již mu byla svěřila všecky své příběhy, slyšel o Bedřichu Větrovském a matce jeho, o paní Topičové a jiných lidech, co jí zle a dobře byli činili, a protivil se tomu, aby se k nim někdy vrátila. Ona sama bála se toho víc než smrti a než by u Větrovských hlásila se o pomoc, raději by hlad a nouzi snášela. Chce pracovati v potu tváře, aby dítě netrpělo nedostatkem a když panu fa-

ráři děkovala za přehojné milosti, co ji prokázal, mezi nimiž ovšem spásu duše pokládala za největší, navrhl on ji sám, že ji u sebe ještě déle podrží. Měla vůli opustiti faru, přeje-li si toho, ale všickni žádali, aby zůstala a pani Marta rozdělila se s ní o svůj pokoj, kde sloužila Bohu a svému Boleslavovi a lidem, jenž ji práci hojně zaopatřovali. (Pokračování.)

Měsíc.

Byla krásná květnová noc. Měsíc byl právě v úplňku. On se třpytil mezi hvězdami co vůdce. Kolkolem rozšiřoval své jemné světlo. Tamo osvětloval čarokrásné návrší poseté jehličím a doubím, které pokojně šumělo. Zde bublá potůček přes kameny, které se mu v cestu staví, vyobrazuje volše ano i měsíc v hladině své. Ze zdálí vystupuje baň kostelní ozářená světlem měsíce. V celé přírodě jest ticho tajemné. Tamto v háji slyšeti i slavíka tlouci. Tu se ozvaly kroky dvou mužů, kteří se z města domů vraceli. Byliť to Krátký a Poddaný, sousedé Hruštičti. Když vršku dosáhli, odkudž daleká vyhlídka se jim otevřela, oba stanuli a unešení citem zírali dlouho kolkolem, i na měsíc a kochali se v kráse a velebnosti přírody.

Konečně ujav se Krátký slova, pravil: „Ó jak krásný, jak vlnadný jest měsíc! On oživuje svým malebným leskem celou přírodu. Usmívavě pohlíží na nás a naplňuje nás city přerokovnými. Všeho toho bychom postrádali, kdyby nesvitil.“

„Máš pravdu,“ odvětil Poddaný, „než víš-li pak, že chvále měsíc chválil jsi i slunce? Neboť měsíc dostává svého světla od slunce. — Než aj, co mi připadá na mysl? Hle, tak i my křesťané katoličtí vzýváme-li svatě a svěcime Boží, ctíme, chválíme a velebíme tím i Všemohoucího, který několik paprsků své svatosti vyvoleným udělil. A jako měsíc sám od sebe žádného světla nemá, nýbrž jen kterého od slunce dostává: tak i vyvolení Boží sami o sobě ničeho nemohou. Vše, čím nám prospívají, dosahují od Boha.“ J. Č.

Aforismy.

Ty pravíš: Nač bych chodil na kázání? Jáť sobě toho mohu sám dosti nakázati! — Zkus to. Kaž sám sobě, řka: Ty kdo jsi? Kam jdeš? Proč jsi přišel? — Pověz sobě důrazně a důtklivě: Ty můj bližní nejbližší musíš státi se člověkem jiným, chceš-li Bohu se opět zalíbiti! Musíš činiti, co Bůh chce, musíš *slyšati slovo Boží!*

D o p i s y.

Z Plaňan 20. dubna 1864.

[Druhotiny p. děkana Vojt. Kincla.]

V neděli 17. dubna t. r. slavil zdejší vdůst. pan děkan, *Vojtěch Kincl*, své kněžské druhotiny, a kněžstvo radovalo se s ním, že kněžství došlo zasloužené cti. Dobře řekl kazatel: „Přál bych si, aby tu byli dnes přítomni, kdož pohrdavě o kněžích mluví a říkají: co jest nám po kněžích, aby na vlastní oči viděli a se přesvědčili, co jest *horlivý* kněz lidu!“ Nebo osvědčení lásky a vděčnosti zdejších osadníků k duchovnímu pastýři, ano i důkazy úcty a vážnosti samých israelitů a evangeliků k němu, byly tak velikolepé a mnohonásobné, že to byl pravý zápas, kdo více v slavení toho dne vynikne, a řečník pravdu mluvil, řka: Jako jiskra, když dlouho v popeli leží, v něm se živí a jitrí, až najednou silně se zdme a v jasný plamen vyšlehně, tak i láska vaše k duchovnímu pastýři. Dlouhá léta plála v srdcích vašich skrytě a tajně, až dnes silně se vzňala, ven vyšlehla a skvěle se osvědčila. — Hned v neděli předešlou, po ranních službách Božích, při nichž na tuto slavnost poněkud upozornění byli, sešli se představení přítvlených obcí u zdejšího představeného, a usneshi se souhlasně, že na důkaz své vděčnosti a na památku toho dne krásný mešní ornát, stůj co stůj koupí, a slavnost všim možným způsobem oslaví. Ve středu pak jeli dva z nich do Prahy, kdež roucho to u Milosrdných sester koupili, a posvěcení jeho od samého nejdůstojnějšího vrchního pastýře, Jeho Eminence, si vyprosili. A poněvadž bylo ohlášeno, že slavnostní kázání na hřbitově u velkého kříže konati se bude, jelikož chrám malý jest, okrášlilo již ve čtvrtek místní představenstvo ten svatý kříž dvěma velkými pyramidami z chvojí, vystavena jest i vítězná brána u vchodu k hřbitovu, a na ní upevněn průsvitný nápis: „Vděčnost osadníků,“ kterýžto u večer před slavností byl osvětlen. V sobotu vlály s každého domu i toho nejmenšího domku červenobílé prapory, domy byly věnci a ratolestmi okrášlené, lid přicházel odpoledne v zástupech z včkolních obcí, v 9 hodin večer počala střelba, a na to znamení najednou všechna okna byla osvětlena, nebylo jednoho okénka, kde by nebylo zářilo světlo, a jak kazatel řekl: V oknách plálo světlo, v srdcích láska. Tu a tam byly v oknách i transparenty; zvláště mne dojal nápis v okně jednoho řemeslníka: „Náš pan děkan, Vojtěch Kincl, jest knězem 50 let!“ Důstojný jubilant provázen hostmi, kteří již toho dne k němu

byli zavítali, procházel ulicemi, by ty výjevy vřelé lásky spatřil; veliký zástup lidu ustavičně postupoval za ním. Mezi tím hřměla střelba bez přestání. Navrátil se domů, ušel na dvore jasné světlo, plno lidí, hudba a hlučné volání: Sláva! ho vítá, před okny jeho pokoje stojí řada fakulantů, všecko s velikou úctou ustupuje, kudy milovaný stářeček jde, třesa se pohnutím na celém těle. Vstoupiv do svého pokoje ukázal se u otevřeného okna, voláno: Sláva, Sláva! Však na pokynutí jeho stalo se ticho. Děkoval svým milým ovečkám, říká že takových důkazů lásky netušil, nevěda, že jej tak vřele milují. Když byl ukončil, nastalo zase hlučné volání; hudba hrála, světla se hnula, a v největším pořádku ubíral se lid za městečko do širého pole, kde upravený ohňostroj veselí toho dovršil. Druhý den na úsvitě oznamovala střelba počátek slavného dne, jakéhož Plaňany ještě neviděly, a tak brzo se nedočkají. Po ranních službách Božích přišli představení přířazených obcí a odevzdali nadřečený ornát s přáním, by Bůh dobrého pastýře na mnohá leta jim zachovati ráčil. Po desáté hodině, když již všecko duchovenstvo z blízkých i z dalekých osad v posvátném rouše vůkol pana jubilanta v pokoji jeho stálo, předstoupili vys. důst. pp. kanovníci metrop. kapitoly Pražské, Frant. Plaucar a Albert Küfler, rytíř z Asmannsvilly, a první oslovil p. jubilanta řečí latinskou, která svým duchaplným obsahem a skvělou formou podivení všech přítomných zbudila, a když ke konci srdečnou náklonnost a obzvláštní milost vznešeného vrchního pastýře panu jubilantovi připomenul a podotkl, že Jeho Eminence na důkaz vřelé své sdílnosti svého kancléře vys. důst. kanovníka, Jeho Svatosti papežské domácího preláta a děkana Karlotýnského Vojtěcha Hrona k slavnosti dnešní s vlastnoručním listem svým odeslal, tiskl radostně překvapený stářeček list ten s hlasitým štkáním na svá ústa a na své srdce, čímž všickni přítomní k slzám pohnuti byli. Nyní hnul se průvod ke chrámu Páně, v předu kráčela školní mládež, před slavnostní branou očekávali pana jubilanta představení obcí, a domácí představený Jan Horel oslovil jej ve jménu celé kolatury zdárně přednesenou řečí, kteráž, poněvadž mluvilo srdce osadníků vděčných za 43letou činnost duch. pastýře, i přítomné kněžstvo i nábožný lid velice pohnula. Na hřbitově rozestavilo se okolo kříže nepřehledné množství, vykonával se obřad jubilejní. Vážný byl okamžik ten, když ctihodný kmet vztáhna ruce své uděloval požehnání! Po té měl slavnostní kázání, (poněvadž pozvání kazatelové

pp. kan. Bradáč a Štule pro nahodilé překážky nemohli se dostaviti), místní kaplan Matěj Choděra. Pohnutlivě vyložil shromážděnému lidu, že slavnost ta se koná na poděkování Pánu Bohu a k radosti osadníků. — Po skončeném kázání odebral se průvod do chrámu Páně, kdež obětoval vd. p. jubilant slavnou mši sv. v krásném bílém mešním rouše, které mu darem dali osadníci. Oba výše jmenovaní pp. kanovníci provodili p. jubilanta v infulech. Po mši sv. následoval chvalo zpěv sv. Ambrože a požehnání s nejsv. Svátostí. Pak odebral se průvod opět do děkanského domu. Mezi jinými mnohými dary, jichž podáno p. jubilantovi, sluší jmenovati krásný skleněný pohár, jež mu věnovali jeho bývalí i nynější pp. kaplani, jichž jména na poháru tom vyryta jsou. Mezi obědem zapěla školní mládež p. jubilantovi slavnostní kantátu od vp. Jana Herčíka, kterouž věrný přítel p. jubilanta, vdůst. p. vikář a děkan Karel Hušek zlatem a barvami tištěnou v skvostné vazbě p. jubilantovi podal i mezi přítomné rozdál. City překonán nemohl dp. jubilant mnoho mluvit, alebrž přivinul k srdci svému a políbil žáka jednoho a jednu žákyni na místě všech.

Tak skončila se slavnost, kteráž zřejmým byla důkazem, kterak lid náš ctí a váží sobě horlivých sluhů Páně, kterak láskou jest oddán dobrému pastýři duchovnímu. V pondělí byli pozváni starostové přířazených obcí, jakožto zástupcové farního obvodu k společné hostině. Věrný pastýř duchovní stoloval s upřímnými osadníky svými.

M. Ch. a V. P. *)

Z Kolína 21. dubna 1864.

[Třetí řád sv. Františka. Kapucín O. Ignác.]

Budiž Bohu žel, že se s jedné strany netečnost náboženská a neznabožství zmahá, ale budiž Bohu dík, že s druhé strany nábožnost věřících oživuje a vzrůstá. Důkazem zjevu tohoto jest mezi jinými utěšenými úkazy na obzoru života katolického také rozkvět III. řádu sv. Františka Serafinského. Byliť časové, kteří tento řád všemožně utlačovali, jen aby vzal za své, a nastala konečně i doba jeho odstranění. Avšak jsa jako do hrobu uvržen — nezetlel, nýbrž, jak mile se odvalil kámen, hned začal jako strom dobrý pučeti a vydává květ hojný, jako by ho byl nikdy neovanul záhubný větrík. — Členové téhož řádu u nás žijící byli přiděleni k Františkanskému klášteru v Zásnukách, kamž jim bylo ku společným pobožnostem docházeti.

*) Ze dvou nám zaslaných dopisů o téže slavnosti učinili jsme jeden. Red.

Když jich přibývalo, zatoužili po tom, aby mohli vykonávat své pobožnosti doma s vlastním vůdcem duchovním. A aj, příchodem nynějšího pana kvardiana do zdejšího kláštera vel. OO. Kapucínův, P. Ignace, vyplněny jsou ty zbožné tužby. On ujímá se Terciářův s nábožnou ochotností a pod jeho vedením utěšené zkvětá u nás tento rád. Kéž by jen mnohá léta pobyl řečený kněz v zdejším klášteře! Jeť zajisté výborný kazatel i horlivý: kázat každou neděli a svátek, což v klášteře zdejším nebývalo!

F. B.

Z Vysokého pod Krkonoši 16. dubna 1864.

[Obnova oltářů r. 1863. Nový kříž.]

Mám za to, že jest přece lepší pozdní nežli docela žádné vzpomnutí něčeho dobrého a krásného, a podávám milému Blahověstu, příspěvek ku kronice památného roku Cyrillomethodějského. Jako na mnohých dědinách vlasti naší, tak i u nás k oslavě jubilea učiněno mnoho, zvláště co do okrasy domu Božího.

Postranní oltáře chrámu našeho sv. Kateřinského, po požáru r. 1834 barvou bílou natřené a všeho pozlacení prosté, zastkvěly se v lesku utěšeném. O obnovení oltáře sv. Barbory postarala se paní Barbora vdova po Tomáši Patočkově. Vkusná obnova oltáře Panny Marie Bolestné jest zásluhou p. Blažeje Michálka, městského radního. Oltář sv. Anny dala obnoviti obec Sklenářická. Sbírkami učiněnými ve Vysokém, Triči, Staré vsi a Stanovém pojištěno obnovení dvou oltářů a kazatelny. — Chrám náš byl r. 1862 obětivostí Jeho Jasnosti Kamilla knížete z Rohanů a milých osadníků vně i uvnitř důkladně opraven a vybílen i poskytuje nyní po dokonané vnitřní obnově pohledu přemilého a vábívého. Jiný pomník označený letopisem 1863 jest velikolepý sv. kříž, jež u prostřed hřbitova dal postaviti p. František Vodseďálek, tabáčník. Na mohutném podsavci žulovém stkví se nápis: „Pokoř Vám!“ — Sv. kříž tento byl církevně požehnán 25. října 1863 vel. p. farářem Josefem Nečáskem, a ač jest vzdálen kříž tento od města, nescházívá mu zbožných navštěvovatelův.

B.

Z kraje na jaře 1864.

[Požáry. — Mládež a hospody.]

Skoro každého dne vidíme večer na obzoru krvavou záři. Záři způsobil oheň, který stodolu, stáj, nebo příbytek lidský zachvátil, aby snad i dále se rozšířil. Mnoho bylo letos požárů, mnoho obydlí, nábytku a obilí zkaženo a zničeno. Oko vidouc ohnivou záplavu, nebo čtouc o neštěstí požárem způsobeném naplňuje se slzou, a

srdce útrpností. „Pomozte“ volají nešťastní bratři; „pomozte“ povzbuzujeme i my svých osadníků, a věru oni pohořelým dávají, seč jsou. Vždyť nemají mnozí, kde by bydleli, co by jedli a čím by se odivali! To každým pohne, kdo pomyslí, že by v podobné nehodě pomoc též rád viděl a přijal, a co by sám rád měl, že má i jiným činiti. — Než sluší se tázati, odkud ty časté požáry? Někdy z neopatrnosti, nebo z dopuštění Božího; ale namnoze tu zlomyslnost a bezbožnost provozuje svou nelidskou hru. Jaká to musí býti zkaženost srdce, když kdo z pomsty, hněvu se k žhářství odhodlá, nemoha věděti, jak daleko oheň pokročí, a kolik střech zasáhne! O kdyby takový nešťastník uvážil, co vykonati zamýšlí a si živě představil to leknutí, ten nárek, tu sklíčenost, bídu a nouzi požárem zastížených! Snad by se ustrnul, v myslí pohnul a od svého úmyslu upustil! —

Ač jest požár záhubný, přece tuším jest škodlivější nemravnost, která se ve mládeži navštěvováním hospod rozněcuje, a ji drahého statku, krásné nevinnosti srdce povzbavuje. Máme ovšem zákon, že nedospělá mládež nemá do hospod k tanečním zábavám připuštěna býti, a nedbalým hospodským i rodičům se trestem vyhrožuje. Zákon máme, ale ani hospodský, ani rodiče si ho na mnoze nevěšmaji. Kdyby se na šetření toho zákona přísně dolehalo, nemohly by takové neplechty se dít. Podívejme se o muzice do hospody, nebo k hospodě, co užíme? Rodiče a jejich dítky, ba i dítky bez rodičův, v noci tancem, zpěvem a křikem se obveselující. Nechci líčiti, kam takové nerozumné jednání mládež vede, nechci vykládati, že záhy budi smyslnost, nemravnost, navádí mládež k hýření, k nočním toulkám, podvodu, krádeži a jiným nepravostem: to je každému vůdci mládeže povědomo. Kdyby sebe více proti tomu horlil, slovy plýtvat: marně bude mluvit, nepomohou-li mu rodičové. Že pak mnozí rodiče záhubnost navštěvování hospod na svých dítkách nenahlížejí, jest žádoucí, aby se všude k tomu přihlíželo, by se zachovával zákon, jenž nedospělé mládeži zapovídá, navštěvovati hospody. — Nutno také, aby se přijalo mezi pomůcky mravnosti obmezení obecných zábav tanečních. — k.

V Římě, 13. dubna 1864.

[Papež u sv. Anežky. Osvětlení. Útok. Císař Maximilian.]

Konec slavností velikonočních v Římě býval vždy v pondělí velikonoční. Když byl velikolepý ohňostroj (Girandola) na Monte Pincio dohořel, svázali tisícové cizinců své ranečky a rozešli se do všech uhlů světa spěchajíce do vlasti svých. Však

letos, kdo mohl, pomeškal v Římě až do včerejšího dne. Pro veliké deště a zimu bylo totiž, jak jsem v posledním dopisu podotknul, osvětlení chrámu sv.-Petrského odloženo, jakož i dotčený ohňostroj. Dvě velikolepá divadla, jímž se nevyrovná, leč včerejší osvětlení města Říma, kteréž se co rok odbývá na památku návratu a zachránění sv. Otce — *tum reduci tum sospiti* — což včera průsvitný jeden nápis hlásal „krátce a dobře“ těmito slovy: *Ab exilio rediit, ruinam evasit* (z vyhnanství se navrátil, ze sutin vyvázl). Před 14 lety byl se totiž sv. Otec tohoto dne navrátil z vyhnanství svého v Gaetě, a pět let později tohotéž dne byl Prozřetelností Boží bez pohromy zachráněn, když se v klášteře u sv. Anežky podlaha propadla. Památne toto místo leží daleko za branou „Porta Pia“ o samotě. Podél cesty tam vedoucí táhnou se vysoké zdi, příhodná ta ochrana proti palčivému slunci, ale zároveň nepříjemná překážka rozkošné vyhlídky. Osamělý poutník jdoucí touto cestou může a téměř musí se oddati myšlenkám svým. Včera bylo jinak, všude po celé cestě bylo plno lidí a vozů čekajících trpělivě mnoho hodin pod širým nebem v slunci a větru a co horšího jest, v kotoučích prachu. Jedni měli v rukou věnce a kytky, jiní hedbávné látky barvy bílé a žluté, a opět jiní upevnili je na hůlky a vzhůru je držíce měli praporečky papežské a kdo místo nalezl za oknem anebo za zdi některé zahrady, neobmeškal zavěsiti tam pěkný koberec. A proč se to dalo? Rozšířila se pověst, že sv. Otec navštíví klášter u sv. Anežky; však do posledního okamžení nebylo žádné jistoty. Konečně se přiblížoval. Nastalo vítání, holdování všeho druhu a způsobu. Představte sobě v rozehraté mysli vrchol slávy, jakouž lid oddanost svou odsvědčiti může a vše to nedostihne výjevu, který jsem viděl. Uvedu jednu událost. Když byl sv. Otec vystoupil z vozu, tlačil se k němu muž veliké a svalovité postavy, jehož oblek nesvědčil, že náleží k třídě lidí bohatých. Loktům jeho ustupovali lidé v pravo i v levo. Co asi bude žádati, tázali se mnozí úzkostlivě. Almužnu-li chudý od chudého? Anebo zamýšlí něco zlého? Konečně se protlačil zástupem až ku papeži a stoje na krok před ním zvolal z plna hrdla: „Santo Padre, cento di questi giorni!“ (sv. Otče, ještě sto takovýchto dní) a jakoby se byli umluvili, souhlasili zástupové s tímto blahopřáním volající jedním hlasem, až se široká planina (Campagna) otřásala.

Mnozí měli za to, že sv. Otec navštíví siň, kdežto před 9 lety téměř zázrakem smrti ušel, i hrnuli se tam, a to tím více,

poněvadž se pravilo, že mladý Mortara tam opět uvítá papeže krátkou řečí. Však sv. Otec odebral se do chrámu, aby se poklonil nejsv. Svátosti, na oltáři vystavené. Za nedlouho zapěli u oltáře: „Te Deum,“ kterýžto chvalozpěv v Římě lid doposud zpívá střídavě s duchovenstvem verš po verši. Sv. Otec zpíval také a sice s lidem, poněvadž nebyl u oltáře, nýbrž v pozadí na jednom kůru klečel. Po ukončené pobožnosti odjel, slunce bylo již zapadlo za kopuli sv. Petra, a Řím se zaskvěl leskem nesčíslných světél, sv. Otec bezpochyby užířel na cestě své aspoň z části to osvětlení, jímž věrní jeho radost svou na jevo dávali. I z nejdlehlších uliček, kamž málo kdo zabočí, zářilo světlo. Nejslavnější pomníky starého i nového věku ozařoval bengalský oheň, velebně skvěl se v tom ohni Andělský hrad, Kapitol, Forum, Fontana Treviova, obelisk na Piazza Navona. Nejvíce světla dáno k milým obrazům a sochám Marie Panny, bez nichž v Římě málo domů se nalezá. Jsou tu posud mnohé ulice osvětlené v noci toliko lampičkami, jež nábožné duše světlem opatřují ke cti Matky Boží. Před uvedením osvětlení plynem bylo tak po celém Římě; k osvětlení přispíval ještě jenom jasný měsíc na modrém nebi. Plyn zapudil nejednu z těch lamp, a nespokojenci a spiklenci rádi by odstranili i ty obrazy a sošky Matky Boží. V Sicilii a Neapolsku již se jali tito hrdinové bojovati proti nim. Naproti tomu Římané včerejšího dne nešetřili světla a noplýtvali jím k oslavě Rodičky Boží, zdobíce její obrazy a sochy též průsvitnými nápisy. Na mnohých místech hrály sbory hudebníků, ale více se mi líbily jinde postavené nevinné dítky, které bez ustání „Evviva Maria“ opakovaly. V jedné škole chudých školních bratrů viděl jsem hlouček chlapců, kteří s učiteli svými zpívaly modlitbu za sv. Otce. Zpěv se rozléhal po ulici, kdež jakož i všude jinde bylo neobyčejně živo. Toto nevidané účastenství lidu popudilo nespokojence, jichž i tuto několik jest. Jeden z nich hodil mezi lid pumu, kterouž dva lidé lehce poranění byli, jeden pak těžce. Rozhořčený lid chtěl hnáti útokem na blízké domy, aby zlosyn lapen a vydán byl trestající spravedlnosti. Stalo se to u Panny Marie „sopra Minerva“ na blízku dvou duchovenských seminářů, na kteréž ovšem ani stín podezření padnouti nemůže. Na ulici zatknuli domnělého škůdce; bál jsem se, aby snad neměli nepravého; však ukončuje dopis tento dověděl jsem se, že se nezmýlili. Jest on „vaccaro“ (kravař), v Římě usedlý. Nalezeno prý u něho mnoho důležitých listin. Pumou poraněn

jest náhodou (?) jeho vlastní bratr. Oba jsou příbuzní slovutného dějepisce, jenž r. 1848 po boku Pia IX. na pávači paláce Kvirinalského zastřelen byl.

Císař Maxmilian nebude bydleti v paláci „di Venezia,“ nýbrž v „Palazzo Mariscotti“ vedle chrámu „della Stimate,“ kdež bydlíval vyslanec Mexický a opět obyvatel bude nově ustanovený vyslanec, jenž dnes z Ankony sem přibyl. K. J.

Kronika.

Z Prahy. V sobotu (30. t. m.) započne „májová pobožnost.“ Jazykem českým bude se konati u sv. Klementa na Starém městě o hod. 7. večerní. V rozjímáních budou se vykládati letos základní pravdy našeho sv. náboženství. Německým jazykem bude se konati o hod. 6. u sv. Vršuly, kdež kázáno bude o litanii Loretské. Také u sv. Karla Borom. čili u Milosrdných sester pod Petřínem bude letos konána dotčená pobožnost.

— V sobotu (23. t. m.) slavila Praha a vlast památku zemského patrona sv. Vojtěcha, bisk. a muč. J. Emin. nejdůst. p. kardinal sloužil v kapli sv. - Vojtěšské o 1/2 8. hod. tichou mši svatou na hrobě sv. předchůdce svého na stolici biskupské, po něm pak v 8 hodin vdůst. p. kan. Würfel, jakožto starosta za všechny údy a dobrodince Dědictví sv. Vojtěcha. V téže kapli byly na odív a k uctění vystaveny ostatky druhův sv. biskupa našeho a průvodců na jeho cestách v Polsce a Prusku, jakož i starožitné ozdoby biskupské: infule či mitra barvy červené, rukavice, prsten, náprsní kříž a j. V 10 hodin bylo v metrop. chrámu, jakož bývá od starodávna o slavnostech zemských patronů, české kázání, pak v 11 hodin slavná pontifikální mše sv. — Větší účastenství bylo včera o výroční pouti u sv. Jiří na hradě Pražském, kdež jest hrobka první světice naší, sv. Ludmily, jakož i hroby prvních vojvodů, Vratislava I. (zakladatele téhož chrámu r. 912—920) a Boleslava II. († 999). Tam jsou ve výklenku za sklem ostatky blahoslavené kněžny Milady, dcery vévody Boleslava I., první abatyše kláštera sv. Jiřského panen řehole sv. Benedikta. Tam odpocívá též kněžna Kunhuta, dcera Přemysla Otokara II. a jiné abatyše téhož kláštera, který císař Josef II. r. 1782 zrušil a právo korunovati královny české přenesl z abatyš u sv. Jiří na přednostky ústavu pro šlechtičky u Všech Svätých. Pořádek služeb Božích u sv. Jiří včera byl následující. Od 6 hodin byly mše sv.; v 8 hod. sloužil J. Emin. p. kardinal tichou mši sv., při které spolek kat. tova-

ryšů zpíval Zvonařovu mši pro lid. V 9 hodin bylo české kázání, v 10 slavná mše sv., kár zpíval Škroupovu mši pro lid. Odpoledne o 4. hodině bylo opět české kázání, pak v 5 hodin zpívané nešpory a požehnání. Návalem lidu zvrácena a rozražena tam socha přenesená na místo nepříhodné.

— Dnes (sv. Marka) šel s processím od sv. Vity na Strahov J. Emin. p. kardinal.

— Dne 21. dubna odpoledne konala se volba výboru Dědictví sv. Vojtěcha, spolku to k podpoře chudých kněží. Sešlo se 18 světských kněží a zvoleni jsou pp. Mat. Heinrich, čestný kanovník a farář u Matky Boží před Týnem, Vavř. Hafenrichter, katecheta na nižších třídách gymnasia Malostranského, Fr. Razák, kaplan u sv. Mikoláše a Alois Stodola, kaplan u sv. Štěpána. Zástupcem vdůst. kapitoly jest p. kan. Fr. Plaucar. Předsedou jmenoval J. Emin. nejdůst. pan kardinal p. kan. Ad. Würfla a místopředsedou p. kan. Vojtěcha Hrona. — Vdůst. p. probošt metrop. kapitoly Mikoláš Tomek daroval spolku 6000 zl. s tou výminkou, aby úroky jednomu z jeho příbuzných do smrti dávány byly.

— Od 28. t. m. bude v kníž. Trautmansdorfském paláci na Mariánském náměstí výstava paramentů, jež spolek k věčnému uctění nejsv. Svátosti každoročně chudým kostelům darem dává.

— Na Smíchově se staví a v Podskalí bude se staviti na jaře nová fara.

— Dne 7. května započne misie ve Vínorži. — V Městečku u Krivoklátu konali kněží ze shromáždění nejsv. Vykupitele, pp. Machek Krutil a Kugel od neděle bílé 14denní missii. Přijímajících Tělo Páně bylo půl třetího tisíce.

Z Moravy. Dne 3. dubna zemřel v Olomouci Jan svob. pan Peteani, rytíř ze Steinbergu, probošt metrop. kapitoly a druhý inful. prelát. Na jeho místo zvolen jest kapitolou kanovník Vilém svobodný pán ze Schneebergu.

Ze Slezska. Dr. Průtek jest suspendován i odňato mu právo vyučování náboženství na reální škole Těšínské. I město dalo mu na jevo nelibost svou, nebo ač po celých 14 let zastával úřad městského rady v Těšíně, nedostal při poslední právě odbyvané volbě téměř ani hlasu.

Z Vidně. V nově ustanovené „vyučovací radě“ jest zastoupeno bohoslavi šesti údy, z nichž tři jsou členové fakulty katolické a tři protestantské. Na každé straně jsou tedy tři, rozdíl jest jediný v tom, že tři katoličtí členové mají zastupovati 8 universit, ale tři protestantští jenom jeden jediný podobný ústav.

Ze Slesviku. Na krvavém bojišti dochází vítězství i Církev katolická. V Slesviku žijící katolíci mívají jenom dvakráte

do roka služby Boží a to v kapli soukromé. Nyní však museli otevřítí našemu vojsku hlavní svůj chrám, kterýž opět užíval, co drahně let byl neviděl, služby Boží katolické, k nimž vystaven byl ovšem před reformací. Kázáno tam, zpovídáno a n. př. 17. března přistoupili 400 Poláků k stolu Páně. Mnoho zvědavých pohlíželo na svaté obřady, jež praotcové jejich vidali. Velké chvály docházejí v nemocnicích řeholníci i řeholnice posluhující raněným. Jakmile zahřměly na bojišti první rány, spěchaly tam Milosrdné sestry z Prahy i ze Slezska a ze všech stran Německa, aby sloužily nemocným, raněným i umírajícím z lásky k Bohu a bližnímu. Tam došly uznání, kéžby ho došly i v čas pokoje doma!

Z Říma došlé zprávy chválí zdraví sv. Otce. V pondělí 5. t. m. byl přítomen pontifikální mši sv. v chrámě „S. Maria sopra Minerva.“ S nadšením byl vítán, kvítí sy-pali mu na cestu, ukázali se poprvé veřejně po nemoci své.

— J. Vel. Císař Mexikanský a jeho vznešená choť měli 19. dubna slavnou audienci u sv. Otce; 21. byli na mši svaté, kterouž sloužil Pius IX., jenž Jich Veličenství k polednímu navštívil. O 4. hodině odjeli z Říma a vstoupili v Cívité Vecchie na loď.

— Kněz Marcellino de Civerza z řehole Minoritů na pozvání p. Liszta poslouchal provedení na pianě pastorálky, kterouž složil tento mistr ke cti P. Ježíše a Panny Marie v stáji Betlémské, i klade účt o tom díle ve svém časopisu slovy přelibeznými. První tón, kterýž p. Liszt vyvádí na pianě, přenáší posluchače do velikého a krásného údolí, zdá se, jako by bylo slyšet z daleka venkovskou harmonii píšťal; toť jsou pastýřové Betlémské. Ale nebe cítí tutéž proměnu, jako země, když se byla novina rozhlásila, že se narodilo božské dítě, tu místo píšťal slyšet na jednu zpěv andělů; proudy silné a velkolepé harmonie se spouštějí s výsosti nebeské nad chudobné jesle. — A opět nové zvuky. To jsou lidé, kteřížto běží na nivy Betlémské; k hovorů jejich nesrozumitelnému připojují se jiné, silné hlasy. Jest lze rozpoznat řehot koňův, a kroky dromedářů, jest to průvod vychodních mudrců, kteříž sestupují do údolí. Žádný z mistrů hudebníků a malířů nedomníval se, že by slávy hoden byl, by neoslavoval Pannu a její tajemství, nevyvážitelný to pramen vždy nových harmonií. Pastorálka p. Lisztova chválí svého mistra. (Z „Corr. de R.“ I. Žitný). Mluvíce o mistru dodáváme zprávu o jednom z jeho žáků:

V lázních Bagneres v horách pyrenejských jest od r. 1856 klášter, jehož zakladatelem se stal proslulý pianista Heermann Kohn z Hamburku. Rodem žid a žák Lisztův přijal r. 1847 křest sv. a zahorel později touhou státi se řeholníkem. Překonav mnohé překážky a vykonav cestu do Říma vstoupil r. 1849 do řehole Karmelitův. R. 1851 na kněžství posvěcen, kázal s nevšedním prospěchem po Francii. Jeho rozsáhlé známosti zjednaly mu prostředky k vystavění kláštera Karmelitův v Bagneresu. Prátele jeho, n. př. Horace Vernet ozdobili klášterní chrám pracemi uměleckými.

— Akademie archeologická měla 25. ún. poradu. Tajemník Visconti oznámil shromáždění, že z rozkazu Jeho Svatosti ministr veřejných prací a umění má zakoupit na útraty státní známý dům Crescenců, kdež obýval pověstný Mikoláš de Rienço. Tento pomník, na kterýž se vztahuje tolik památek dějepisných, pochází z XIV. století. Akademie přijala tuto zprávu s velkým plesáním. — Kanovník Barbier de Montault a fotograf Simelli uveřejňují sbírku, starožitností Římských V. až XIV. století.

Literní oznamovatel.

— Nákladem Karla Bellmanna vydáváného díla „Život Pána našeho Ježíše Krista,“ od dra. Jana Bílého, faráře na Moravě, vyšel sešit III. Zahrnuje děje od smrti sv. Jana Křtitele až ku pádu Páně na cestě křížové. Sešit tento ozdoben jest osmi obrazy.

— „*Tajné manželství*,“ jest název románu, jež přeložil Jos. Dudych, farář v Pertholcích a nákladem svým vydal B. Stýblo. Stran 154. Cena 60 kr.

— Nákladem kněhupectví Stýblova vyšlo: „*Evangelium podle sepsání Renana*“ od Jindřicha Lasserra. Dle 25. vydání přeloženo z francouzského. Stran 67. Cena 20 kr. Spisek tento jest pádné kladiivo na křehké sklo p. Renanových důminek a podvodů. Přejeme, aby jej četl jedenkaždý, kdož v rukou měl zlopověstný spis Renanův, i ten, kdo po něm snad touží; zajisté mu zajde chuť, neb sezná, že p. profesora Renana znepokojuje svědomí, „ježto zradil, rád by zničil — svatý kříž,“ rád by se ospravedlnil, proč za kleriku vyměnil frak. Obtíží nesnesitelnou jest Bůh neznabohu, a proto aby sebe a jiných přesvědčil, že není Boha, nepoctivě cituje místa Písem sv., zamlčuje ta, která proti němu svědčí, překrucuje, zpotvořuje Písmo bez svědomí, aby udušil hlas svého svědomí. Jedinné evangelium, které by nalezlo milost u p. Renana, o jehož textu by nepochyboval, bylo by (kdo by tomu uvěřil?) evangelium podle sepsání *Jidáše*! Nebo Jidáš dav se svěští lakotou,

zavřel oči před Božstvím Ježíšovým; jinak nebyl by se osmělil ho zraditi. Právě jako p. Renan, tak i on jednou věřil a pak nevěřil již více; právě jako p. Renan, jenž u žida tisknouti dává a prodává knihy proti náboženství, které dříve sám vyznával, kupěl i on s nepřáteli svého Mistra, Pána a Boha; on stal se nevěřícím a veden jsa slepou vášní, chtěl staré své víře zasaditi smrtelnou ránu. Jidáš byl by p. Renanovi nestranným pravdomluvným historikem. On, bývalý klerik, nemůže utajiti jakousi tajnou přízeň, kdykoliv mluví o bývalém apoštolovi. Všeemožně se přičiňuje, aby ospravedlnil Jidáše Iškariotského, praví o něm, že i on byl apoštolem, znal zázraky (a to P. Ježíši upírá!) a vymítal ďáblý, ale dal se ovládnouti úřadem svým, jako se (slyšte!) obyčejně (?) při vykonávání úřadu stává (!) správce prý zvitěl nad apoštolem. Ohavný zločin „ubohého Jidáše“ nazývá p. Renan pouhým poklesem, a Pána Ježíše prý zradil jen z pouhé šetrnosti! To převyšuje všecku míru. Škoda, dokládá svrchu uvedený spisek Lasserrův (str. 28), že Jidáš nesepsal evangelium! Jsa zrádcem a odpadlíkem byl by se zavděčil p. Renanovi. Tehdáž ale sotva by byli dali nakladatelé Iškariotovi těch třicet stříbrňáků, které nyní dávají jistým spisovatelům. Ztrátu, kterou utrpěla historie tím, že Jidáš ničeho nesepsal, vynahradil poněkud p. Renan. Na místo evangelia podle sepsání Jidáše vydal on evangelium podle sepsání Renana. Z výkladů p. Renanových o zázracích uvedeme jediný. Jen „neobyčejnou střídmostí“ bylo prý 5000 lidí živo pěti chlebem a dvěma rybami a 4000 lidí sedmi chleby a několika rybičkami; toť u skutku střídmost neslýchaná! Neboť z pokrmů, které by bylo děcko v ručkách uneslo, zbylo po nasycení tolika tisíc lidí ještě takové množství drobtů, že jimi mohli naplniti v prvním případě sedm, v druhém dvanáct vrchovatých košů! A za tento *půst* chtěli zástupové Krista Pána učiniti králem! A pak nazývají p. Renana mužem učeným! K vůli cti jeho přál bych — dí Lasserr — aby byl nedoukem. Buď nemá vědomí aneb svědomí. U hlupců získal tím p. Renan mnoho a pro ty on také hlavně psal. Dokládáme, že snad i pro ty, jimž jest pohled na chrám odporný, jako p. Renanovi, jenž napsal: „Pohled na chrám, jak to bývá v chrámech silně navštěvovaných, byl *odporný*!“

Tolik u výtahu na ukázkou. Po našem zdání bylo p. Renanovi u nás věnováno více pozornosti než jí zasluhoval. Však nicméně těšíme se, že přibývá kladiv na střepy jeho. Spisek tuto uvedený, za který horlivým pp. překladačům jsme povděční, zajisté dojde valného rozšíření již k vůli té levné ceně. Nehodláme tedy v listech těchto přímo vystupovati proti p. Renanovi. I kojíme se nadějí, že nám promine p. farář Pohořelý, že jsme pojednání jeho neuveřejnili, jakož i etěný p. dopisovatel ze St. Boleslavi, že jsme z listů jeho vypustili, co proti p.

Renanovi napsal. Po vydání svrchu řečeného spisku bylo by pozdě, a nemáme místa na zbyte ani Renančků mezi čtenáři.

— V listech těchto ohlášenou knihu: „*Palmen des Friedens mit Gott, ein Gebet und Erbauungsbuch für gebildete christliche Frauen von P. Clemens Jaeger, Franziskanerordens-Priester und deutschen Prediger an der Pfarrkirche zu Maria Schnee in Prag*“, vydal nakladatel (B. Stýblo) znovu ve větším formátě sličným písmem. Stran 379, vydání jest skvostné.

— Na ukázkou jsme obdrželi: „*Výňatky z hodinek církevních připadajících na Boží hod vánoční, pak na zelený čtvrtek, velký pátek, bílou sobotu i na den dušiček*.“ Pro soukromnou pobožnost lidu křesťanského vydal Vinc. Bradáč, kanovník při metrop. chrámu Páně sv. Víta a ředitel Dědictví Svatojanského. S povolením arcibiskupským. Sklad Karla Bellmanna. Výňatky tyto jsou otisk z Kancionálu. Díl II. Stran 71, cena 60 kr.

— Tiskem a nákladem Aloisia J. Landfrasa v Jindř. Hradci vyšly následující spisy: „*Dítě, zacházej dobře se zvířaty*.“ Naučené a výstražné povídky proti trýznění zvířat od J. St. Menšíka. Česky podává Karel Müller. Druhé vydání (na obálce udáno *třetí* vydání). S mnohými obrázky. Pěkná knížek. Stran 32. — „*Rozjímání na hřbitově*.“ Podává P. Otto Kröpfel, kněz řádu Františkánského. Sešit druhý. Stran 27. Cena 6 kr. r. č. — „*Epistoly a evangelia*“, která času *postního* při mši svaté čtena bývají. K rozmnožení domácí pobožnosti. Frakturou. Stran 79. — „*Pět červených korálů*“, aneb: nábožné rozjímání pěti ran Krista ukřižovaného atd., atd. Pro osobu ženskou. Velkou frakturou na hrubém papíře. Stran 220. — „*Wahrhaftes Opfer vor Gott und das grosze Schildwachbüchlein nach der Ursprache vom J. 1569. Neu übersetzt, verbessert etc. von Josef Pohořelý, fürsterrzb. Notar und Pfarrer in Neudorf. 3. Auflage*.“ Stran 377. — Totéž česky: „*Skutečná obět před Bohem*.“ — Mezi firmami „B. Stýblo v Praze“ a „J. Landfras v Jindř. Hradci“ panuje řevnivost o titule kněh. P. Stýblo má na skladě svém: *Patero* červených korálů od Štulece, p. Landfras: *Pět* červ. korálů, p. Stýblo: *Pravá* obět od Dremla, p. Landfras: *Skutečná* obět od Müllera a totéž německy onen (*Wahres Opfer*) od Dremla, tento (*Wahrhaftes Opfer*) od Pohořelého. P. Stýblo vydal vloni velkou knihu: *Domáci* poklad; k 1000leté památce uvedení křesťanství sepsal Jos. Němeček — a p. Landfras činí známo, že co nejdříve tiskem vydá: *Poklad domový*; památce 1000leté věnoval Karel Müller, kaplan v Suchdole. Podivno, jakoby se nám slov nedostávalo k pojmenování kněh. Či je to náhoda?

— V Táboře bude vycházeti od 1. května redakcí a nákladem Jana Franka kněhkupce, každou sobotu o půl archu týdeník: „*Tábor*.“

— Čas. kat. duchovenstva“ vydán jest svazek III. Obsah: Statuta synody diecése Pražské 1863. O vulgátě (pokračování). Obrana viery proti Pikhartóm, částka 10. a 11. Renan a zázraky Kristovy. O politickém konsensu ku sňatkům manželským. O pensích vdov. Spravování církevního jmění na Moravě. Kronika. Literní oznamovatel.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. František *Lüftner*, farář na Proseku, dne 18. dubna; (nar. na Tetině 30. dubna 1803, kněz od 26. července 1830).
 P. Roman Jan *Sobotka*, kněz ř. kapuc. v Horš. Týně † u Milosrdných brat. v Praze 22. dub. (nar. 24. ledna 1804, kněz od 8. února 1832.)

Vyznamenáni jsou:

- p. Arnošt *Münich*, arcib. visitator a farář v Kunzendorfu v hrabství Kladském, jmenován čestným radu arcib. konsistoře;
 p. Arnošt *Strecke*, farář v Habelschwerdu a okresní školdozorce v hrabství Kladském, a
 p. Antonín z *Ehrenwaldu*, farář v Sánech vikariatu Kolínského, obdrželi expositorium canonicale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Leander *Grotz*, guardian Františkánů v Praze za mimořád. zpovědníka sester III. řádu sv. Františka;
 p. Jakub *Švehla*, kaplan v Českém Brodě, za kaplana do Dobříchova;
 p. Karel *Elbl*, za kooper. do Nebanice.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Šimáček*, kaplan ve Vrchlabí, dne 11. dubna (nar. 5. ledna 1832 v Staré Lomnici, kněz od 25. července 1858);
 p. Ondřej *Halama*, kněz na odpočinutí v Poniklém, dne 15. dubna (nar. 6. ledna 1797 v Horní Dušnici, kněz od 5. srpna 1830).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Matouš*, administrator, za faráře ve Rtyni;
 p. Václav *Kuřil*, kaplan, ponechán v Pecece;
 p. Jan *Kaska*, prozat. koop. ve Velké Borovnici, za koop. do Kartous;
 p. Eerd. *Ovejn*, kaplan v Lukavci, za admin. do Borovnice;
 p. Frant. *Jezbera*, bývalý polní kaplan, za koop. do Nové Paky.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Kopp*, farář v Tučapech, 26. března, (nar. v Král. Dvoře 26. pros. 1828, posvěcen 25. července 1853.)

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Faster*, bisk. konsist. rada, vikář a škol-

dozorce, děkan v Domažlicích, jmenován arciknězem okresu Domažlického;

- p. Šimon *Šteffal*, sekretář vikariatu Kamenického a farář v Kostelní Radouni, jmenován skut. b. konsist. radou a vikářem i školdozorcem téhož střídnictví;
 p. Frant. *Fucker*, sekretář vikariatu Krumlovského a farář v Chvalšínách, obdržel exposit. canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Bureš*, kooperator ve Stráži, za far. v Osvračíně;
 p. Josef *Rohuš*, kaplan v Chrašticích, za kapl. do Starého Sedla, a na jeho místa
 p. Jan *Forst*, kaplan v Starém Sedle.

Upřádněné místo:

Tučapy, fara patron. pp. bratří Pfeifferů, do 20. května.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na lampu k hlavnímu oltáři v Karlíně: ze Slaného 30 kr.

Oprava. V čís. XI. Blah. na str. 174 v ohlášení generalní visitace budiž vloženo ... 7. (června) v *Předhradí*, 8. v Sadské. (s osadou Kostelní Lhotou, 9. v Kovanicích, 10. v Číněvsi atd. všude o den později.

vp. V. V. v Z.: Za to vysvětlení díky. „Blah.“ vychází, jak udáno, pořádně, však má své nepřiznivce.

Historie dopisu. V čís. 9. uveřejnili jsme z Vídně dopis p. kan. J. G., jehož obsah jsme naznačili slovy „podivné uzdravení.“ „Bohemie“ to přeložila „wunderbare Heilung“, což „Nár. Listy“ přeložily věrně: „Zázračné vyléčení“; jiný list učinil prý z toho „zázrak“, ale pochybuje o něm, poněvadž Vídeň od Prahy daleko! „Nár. L.“ neopomenuly přeložiti i tu frási: „Blah. dává si psáti.“ Mohli bychom prositi, aby některé omlyly toho překladu „opraveny byly ale — uvedeme raději jména těch „klášternic.“ Vrchní jest: Ludovika Jindřiška Henn-ova, první mistryní Anna Maria Auerspergova. O nemocné vede péči Maria Paulina Strachvicova a Maria de Sales Bombellesova. Některé z těch „klášternic“ jsou jak patrné z rodu hraběcího.

Do Vídně. Alumnům IV. roku v zdejším k. arcib. semináři vykládá official státní účtárny p. E. každou sobotu o účtech kostelních čili zádušních. Titěž jakož i alumnové III. roku navštěvují také přednášky p. prof. Wocela o křest. stavitelství.

Do Žatecka: Nekrolog neobsah. nic nov., odpustte.

Z *Vršovce* docházejí nás dopisy, z nichž vysvítá radost osadníků, že mají svého duch. pastýře. Přejeme, aby si ho vážili.

p. K. J. N. v B.: Že jste na list nenapsal „reklamace“, měli jsme platiti 15 kr., ač za peč. nebyl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,

na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

**Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců**

na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Hod Boží svatodušní.

I. O seslání Ducha svatého.

1. *Když naplnilo se dnův pade-
sáte, byli všickni spolu na jednom místě.*
(Sk. ap. 2.) — Doba tato plna jest
svatých tajemství. Jestit dnes týž den,
na němž dán byl Židům zákon na
hoře Sinai, jenž byl zákon bázně. Dnes
na jeho místo dává se nový zákon,
zákon lásky, který přišel Duch svatý
napsat do srdcí věřících; a tento zákon
lásky činí nám jeho Kristovo sladké
a brimě jeho lehké; neboť opravdivá
lásky něčeho se neleká, nic si neobtě-
žuje. Ó přijď, svatý Duše, dnes i ke
mně a napiš zákon svůj hluboko do
srdce mého! Učín, abych ne jako otrok
z přinucení, ale z čisté lásky synovské
sloužil Pánu Bohu!

2. *Stal se rychle zvuk s nebe, jako
přicházejícího prudkého větru.* — Roz-
važuj slova tato: *Stal se zvuk*, aby
totiž všickni stali se pozornými, a ne-
byl-li některý myšlenkami přítomen, aby
celou mysl obrátil na to, co přijde.
Rychle, Duch svatý milostí svou na-
vštěvuje nenadále, nemá určené, jisté
doby, na něž by se držel, ale jako
každou hodinu prositi máme o milost
Jeho, tak i každou hodinu ji máme
očekávati. *S nebe*, odkudž přichází vše-
liké dání výborné, to jest Syn Boží, a
všeliký dar dokonalý, to jest Duch svatý.
Zvuk jako přicházejícího větru; můžeš
pozorovati rozličné vlastnosti a účinky
větru, které podobné jsou působení

Ducha svatého. Vítr čistí vzduch od
škodlivých výparů a ochlazuje vedro
sluneční: tak i Duch svatý rozháni
dary svými pochybnosti naše, očišťuje
duši naši od jedovaté nákazy hříchů,
a platný prostředek podává proti pal-
čivosti vášní tělesných. *Větru prud-
kého*, tím naznačuje se moc a prud-
kost jeho působení, kterým srdce naše
pobízí ke skutkům ctnostným. Ó jak
prudkého větru jest pro mne zapotřebí,
abych se z ospalosti své protřhl! Přijď,
svatý Duše, a prudkým větrem provaň
srdce mé!

3. *A naplnil celý dům, kde byli
sedíce.* — Tímto veliká hojnost darů
Božích se ukazuje, kterými naplnil
Duch svatý církev svatou. Na darech
těch podílu bráti může každý, kdož
jest v domě, to jest v Církvi. Pros
Ducha svatého, aby naplnil dům duše
tvé celý. Otevři Mu všechny dveře a
skryše, aby všude mohl proniknouti.
Chcešli však, aby tě naplnil, musíš i
ty, jako svatí apoštolé, zavřený seděti
uvnitř a mysl čistou připraviti modlit-
bou a rozjímáním na Jeho příchod.
Neboť v mysli roztrhané a na zevnější
věci obrácené nevezme přibyték svůj.

II. O příchodu Ducha sv. v ohnivých jazycích.

1. *I ukázali se jim rozdělení jazy-
kové.* — Nedán jest Duch svatý apo-
štolům na prázdno, jako věc bez účinku
jsoucí, nýbrž proto, aby schopnými
stali se kazateli nového zákona; a proto

dán jest jim ve způsobu jazykův, aby hlásali veliké skutky Boží. Měj i ty pozor na jazyk svůj, a z řečí svých posouditi můžeš, mášli Ducha svatého v srdci svém. Z plnosti srdce mluví ústa; co ústa tvá pronášejí, to dříve uvnitř mysl tvá pojmul a rozvážila. Poznášli, že nemáš jazyk podle Ducha svatého, polepši se a pros o milost, aby řeč tvá hlásala chválu Boží a veliké skutky Jeho.

2. *Jazykové jako oheň.* — Jindy v jiných způsobech se ukázal Duch svatý. Jak při křtu Páně v Jordáně ve způsobě holubice; zde pak ukázal se jako oheň, aby apoštolové i sami byli osvíceni, i jiným světlo moudrosti Boží mohli rozžít; aby i sami byli rozpálení ke všemu, což jest Božího, i jiné k této lásce rozplameňovali, a myslí věřících jako ohněm očišťovali. Neboť tyto jsou dary a vlastnosti pro hlasatele evangelia především potřebné. Ač nejsi apoštolem, jest i tobě ohně Ducha svatého zapotřebí, aby osvíceny byly temnosti tvé, aby vypáleny byly skvrny hříchů tvých, abys zahořel láskou účinnou k Bohu i bližnímu! Přijď, svatý Duše, naplň srdce mé vroucí láskou a osvět mysl mou světlem pravdy.

3. *A posadil se na každém z nich.* — Posazení toto, jak praví sv. Řehoř Nazianzenský, znamená, že Duch svatý vyšším způsobem ujal nad nimi hodnost krále a pána, že obdržel celou vládu nad srdci jejich. *Posadil se*, aby zůstal a nikdy se nevzdálil, neboť sv. apoštolé v milosti Boží prospívali vždy víc a více.

Zdali jest Duch svatý i tvůj král a pán? zdali i srdce tvého vládu obdržel? O kéžby i na tobě, jenž jsi tak nestálý a vrtkavý, posadil se a posilnil vůli tvou, abys prospíval v milosti! Přijde i k tobě, když jen upřímně budeš chtít. Opři se žádostem tělesným, potlač vládu těla, a pilný pozor měj na jeho vnuknutí a napomínání. Budešli jen chtít důvěrně a stále, On osvíti a posilní tě. Vše to záleží tudíž na vůli

tvé. Učiň tedy předsevzetí a obnovuj je každý den, že chceš hodným se státi Jeho příchodu.

Z „Avancina“ Jan Herčík.

Měsíc máj.

Ze sna zbudil se již máj,
slavíkové hlučné pějí;
plný pěvců jesti háj,
jarní zpěvy všude znějí.

Tobě, matko milená,
také znějí zpěvy naše,
která ze všech zvolená
světu dalas Mesiáše.

Panno, plná milosti,
pod ochranu rač nás vzítí,
kteří se vši vroucností
k Tobě povzdy ehceme zříti.

Vroucně budem vzývati
Tebe z rána, ve dne, noci,
Tobě chválu zpívati
ku oslavě Tvoji moci.

V kříži, zemském trápení,
v bídě každé, nedostatku,
budem vzývat v nadšení
Tebe, svoji milou Matku.

Když se zblíží k duši vrah,
k Tobě a touhou popatříme;
všechn mine z duše strach:
že nás chráníš, dobře víme.

Když se zmocní blud i nás,
hříšným poutem srdce sklíčí,
k Tobě ať zní zbožný hlas,
k Bohu hned se duše vztýčí.

Máti milá! jméno Tvé
bude v smrti naší slastí;
neboť těšíš dítky své,
jsi jim klíčem nebes vlasti.

J. Ř.

Hrobní nápisy.

K smrti přišel na zem tu,
Nyní zemřel k životu.

Pod křížem, v němž naději měl,
Jednou odpočívati chtěl.
Kéž kříž, v němžto zřel znak *naděje*,
Co znak *spásy* se mu zastkvěje!

Jos. Kouble.

Život Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského.

(Pokračování.)

Porokovav s kardinalstvem, nalezl papež prosbu svých hostí spravedlivou, dušem v království českém spasitelnou a veškeré Církvi užitečnou. Pročež odvážav biskupství Pražské vrchnictví Mohučského, vysadil je v arcibiskupství a přivázal k němu co k matce biskupství Olomúcké, též budoucí biskupství Litomyšlské, o kterémž přikázal, by z jistých dílcův od osad Pražské a Olomúcké puštěných při premonstratském klášteře bl. Panny Marie v Litomyšli založeno bylo. Na osvědčení této vůle své vydal Klement VI. listinu či bullu dne 30. dubna 1344. Jinou listinou dne 5. května, t. r., oprávnil sv. Otec jmenovaného arcibiskupa Arnošta i budoucích arcibiskupů Pražských k mazání a korunování králův českých, a třetí listinou dne 25. srpna t. r. 1344 omilostnil papež Arnošta i budoucích arcibiskupův Pražských výsadou nošení pláštěčku.*)

Král Jan a spoluvladař Karel, pořídívše dobře u sv. Otce, přivezli s sebou do Čech slavného stavitele Matěje z Arrasu, města francouzského, jenž brzo příkopů pro základ nového hlav-

ního chrámu sv. Víta na hradě Pražském kopati dal.

K slavnému Arnošta v nový úřad arcibiskupský uvedení určena jest ta neděle před příštím Páně, den 23. listopadu, t. r. 1344. U přítomnosti krále Jana i synů jeho, markraběte Karla a Jana Jindřicha, též před mnohými biskupy ze sousedstva i opaty, jakož i před množstvím lidu, panstva a duchovenstva vykonal Břetislav, biskup Vratislavský, posvátný obřad přiodění pláštěčkem často zmíněným v chrámě sv. Víta na hradě Pražském. Budova svatá chvěla se zpěvem duchovenstva: „Tě Boha chválíme“ a písní lidu: „Hospodine, pomiluj ny!“ Pak světil arcibiskup Arnošt Jana, opata Litomyšlského, řádu premonstratského, na biskupství nové Litomyšlské.*)

Potom vyšlo množství v průvodu posvátném z kostela sv. Víta druhdy Spytihněvem II. vnově postaveného až na příkopy pro základ nového chrámu, jenžby někdy sešlou svatyni, z níž právě vyšli, nahradil. Do příkopu sestoupilo jen čtvero osob: arcibiskup Arnošt, král Jan a synové jeho Karel a Jan Jindřich; ti položili první kámen nového stoličního chrámu sv. Víta, jehož mistrnou a nákladnou stavbu po tolikých nehodách dosud obdivovati lze. Tu zavznělo zase: „Tě Boha chválíme.“**)

Král se syny svými a Arnošt s vzácnými hosty odešli potom na

*) Dotčený pláštěček (pallium) jest hlavním znamením velekněžského úřadu; papež jej buď doručí buď pošle; pláštěk ten pohřbí se s mrtvolem velekněze, který jej nosíval. Pláštěček ten jest vlněná páska bílé barvy, věncí plece, prsa a záda; po prsou a zádech splývají dva proužky z téže látky; v pláštěk vetkány jsou křížky buď černé buď červené. Dny, v které pláštěček takový nositi povoleno, určuje papež. Arnoštovi a jeho rádným v úřadě nástupcům byli tyto dnové určení: hody narození, obřezání, zjevení, vzkříšení a nanebevstoupení Páně; hod Boží svatodušní, květná neděle, zelený čtvrtek, bílá sobota, velikonoční pondělek a úterek; čtvero svátků bl. Panny Marie (narození, zvěstování, očištění, nanebevzetí); svátky sv. Michala archanděla, sv. Jana Ev., sv. Štěpána, narození sv. Jana Křt.; svátky sv. apoštolův; památka Všech Svatých; přední slavnosti metropolitního chrámu Pražského; výroční dnové posvěcení kostelů v arcidieci Pražské a jich hlavní slavnosti, jimžby Arnošt a nástupci jeho obovali a tamž nejv. obět slavili; corocní den posvěcení Arnošta, též, kdyby koliv arcibiskup světil biskupa, zázkovstva (duchovenstva), opata, abatysi, anebo řeholnici žehnal. (Odorici Raynaldi: *Annales Eccl.* Tom. XVI. pag. 217. Colon. Agr. 1691.)

*) Do kláštera bl. Panny Marie v Litomyšli od Břetislava II. pro Benediktiny založeného uvedení jsou prostřednictvím biskupa Olomúckého, Jindřicha Zdíka, r. 1145 Premonstrati z kláštera Strahovského. Klášter též premonstratský trval vedle biskupství tamže až do zahynutí obou v husitské bouři (1425), když české jich statky rozchváčeny jsou. Z téhož kláštera řeholních kanovníků bráno kanovníkův kapitolních, a převor jeho byl zároveň děkanem biskupské kapitoly. (Fr. Jelínka: *Historie města Litomyšle. I. V Litomyšli 1838.*)

**) Vnitřek kůru (presbyteria) nového hlavního chrámu byl pod prozatímní střechou teprv okolo r. 1365 dokonán; neboť téhož roku posvěcen jest oltář sv. Víta v kůru větším a oltář bl. Panny Marie v kůru Mariánském (u královského hrobu), ve kterém mansionáři odbývali hodín až do Primy, ježto ve větším kůru kanovníci aneb jich vikáři Primou začínali. Potud stál celý kostel sv. Víta, ježž byl Spytihněv II. vystavěl; roku 1369 počali jej bourati, však dle potřeby znenáhla.

palác královský; zde hodováno slavně, a novotný arcibiskup rozdával hostům stkvostných darů na památku.

Příštím rokem 1345 měl Arnošt arcibiskup příležitost k osvědčení věrnosti a lásky k rodině královské. Markrabě Karel vracel se z výpravy válečné otce svého proti pohanům v Prusku a na Litvě. Návodem Bolka, knížete Svídnického, poručil král Polský Kazimír poléčiti v Kališi na markraběte; on však pod ochranou Boží vyvázl z nastrojeného mu zajetí. Také dal kníže Svídnický nějakého šlechtice, nápravníka českého království, ve věži hladem umořiti. Král Jan tím popuzen, sebral vojsko a táhl polem proti němu. Vojsko královské sesílil arcibiskup Arnošt branným lidem svým, a vedl jej sám osobně, jsa chrabrý a v umění válečném zkušený. Konec výpravy byl mír, jehož se hrubě pokáraný Bolek u Čechů vítězů doprosil.*)

Za let potomních dály se v Říši a v Čechách důležité věci změny, jež na díle působení Arnoštovo zahrnují.

V březnu r. 1346 provázal arcibiskup Pražský Jana krále českého a syna jeho Karla, ano jeli do Říše a do Avignona ku pozvání Klementa VI. Papež, přivítav jich ctně, smluvil se s nimi určitěji než dříve, aby markrabě Karel místo Ludvíka římským byl králem a císařem. Ještě jiných budoucně vážných věcí u sv. Otce porádiv, odjel markrabě s králem Janem do Říše; a tu v Rensi, v Treverském arcibiskupství, zvolen jest papežův doporučenec, náš Karel, za krále Římského dne 11. července, t. r. 1346. Odtud pospíšili jsou král český, a vo-

lený římský s vojskem na pomoc Filipovi králi francouzskému proti Eduardovi králi anglickému. U Kreščak svedena jest bitva nešťastně. Král Jan, bojuje co lev, pomítl radou, by vojska francouzského již uhánějícího následoval, řka: „Toho bohda nebude, aby král český utíkal!“ Prikázav pak svým, aby syna jeho Karla pilně střežli, zahynul hrdinsky od nepřátel dne 26. srpna 1346. Karel náš těžce raněný vyrván jest bezděčně od pánův českých z tísně bitvy a tak zachován Církvi, vlasti a Říši.

Svatý Otec, vzav smutnou zprávu o smrti krále Jana, vychvaloval jej zvlášť z úmyslu, že s králem francouzským minil obětovati života svého na zachránění víry Kristovy v Syrii proti Saracenům.

Bylot pak ve jméno voleného krále Římského i voličův říšských slavné poselstvo v Rensi zřízeno a ke dvoru papežskému do Avignona vypraveno v příčině ohledání a stvrzení volby připomenuté. Před Klementem VI. a sborem kardinálův učinil jest v měsíci listopadu t. r. 1346 přední posel, náš arcibiskup Arnošt, řeč pěknou velmi; jemuž papež dne 6. listopadu odpověděl, že takového Karla na království Římské volení velmi vděčen jest. Pak prozkoumaj písemnou o té volbě zprávu, potvrdil ji, a přijav od poselstva, na místě krále Karla, slib věrnosti k Církvi a hlavě její viditelné, rozkázal listem svým volencům arcibiskupům: Valramovi Kolinskému, Jarlochovi Mohučskému a Balduinovi Treverskému, Karla mazati a korunovati na království Římské. Korunování toto dalo se t. r. 1346, dne 26. listopadu v Bonně skrze arcibiskupa Kolinského, kteráž slavnosti také Arnošt, arcibiskup Pražský, obcoval. —

Byltě Karel náš pro odpor přátel složeného císaře Ludvíka přemnoho v Němcích zaměstnán; nemohl tedy leč až v druhém půlletí 1347 na království české býti korunován.

(Pokračování.)

*) Na obranu statkův či panství Pražského biskupství za nepokojů v zemi, též k naplnění povinnosti, dle kteréž každému bohatému dědinníku bylo uloženo, zbrojným lidem sloužiti králi na výpravách válečných: chovali biskupové Pražští a touž měrou i arcibiskup Arnošt na hradech příslušných čeledi ozbrojené, též družiny z mladší šlechty neb komonstva při dvoře svém k službám vojenským. Ze pak v čele lidů svého Arnošt osobou svou do pole byl s králem vytáhl, tím nedal ani on ani někteří jeho předkové, Pražští biskupové, žádného pohoršení: snášelo se to s tehdejšími mravy.

Reformace a reformatoři.

VI.

Jestliž vůbec známo, že byl Rottek vřelým ctitelem tak zvané reformace. Proto také se namáhá ubohý tento filosof — kde jen jaký má, důkazy přesvědčovati svět, že byla reformace dílo svaté, kterýmž se přihlíželo pouze k „osvobození a ku svobodě ducha.“ Vždyť výslovně praví mezi jiným, že první a nejhlavnější základ reformace spočívá na jakés povždy živé moci lidského rozumu a že reformace sama „osudem a zákonem přírody“ podmíněna byla. Nezdá se ale nikoli, žeby to byl Rottek s oním osudem a velkým zákonem přírodním tak upřímně mínil, jelikož o několik řádků později tvrdí, že tato reformace v radách Božích usouzena byla. (Viz Allgemeine Geschichte von Rottek. Braunschweig 1858 7. svazek str. 85.)

Na začátku 9. svazku hledí dále podati důkazů, že reformace tato provedena byla „beze všeho převratu státního, beze všeho zamotání občanských poměrů a beze všeho zkracování dosavadních práv vladářů a šlechty.“ Takovýmto tvrzením velebného Rottka nabude arci člověk krátkozraký přesvědčení, že nebylo nikdy ve světě věci nevinnější nad reformaci, kteráž „ve věčně živé síle lidského rozumu“ se zakládala, nad to i „v radě Boží usouzena byla“ a ke všemu také docela ničeho nezměnila ve státních poměrech. Co prvnějšího tvrzení se dotkne, o tom pomlčíme; neboť věčně živá síla rozumu lidského jest věci takovou nadsmyslnou, že jen Rottekianům a kořalečnickům pochopitelnou se státi může. Žeby však v radách Božích reformace usouzena byla, o tom musil as Rottek zvláštním jakýmsi způsobem přesvědčení nabýti: nemámeli spíše se domnívati, že sám nevěřil, což tuto vyřkl; jelikož dříve již byl ujišťoval, že reformace osudem a velkým zákonem přírodním povstala.

Další tvrzení Rottekovo, že prý jemně jen a bezškodně se dotýkala reformace poměrů státních, — jest nade všecku míru prostižce jen tak prohozeno; neboť žádný z jeho čtenářů nepřiloží víry k této krásné bájce, a Rottek sám ji také nevěří, an hned no to (9 sv. 5. str.) jakoby nic — hovorně vykládá, kterak že reformace vitanou zbraň podala německým knížatům proti císaři k zachování své samostatnosti“ — a (v 7. sv. 99. st.) píše: „Tento mocně se valící převrat podporoval aneb i vyvolal záměry politické, účele ctižádosti a vládychtivosti. Byli mezi knížaty, přílnuvšími k reformaci mnozí, kteří méně dojatí jsou duchem nového učení, je raději považovali za prostředek,

jimžby se stali neodvislejšími od císaře a říše, spupnějšími ku svým poddaným, zvláště ale bohatšími přivlastněním si obročí kostelních.“

Nevydávali tuto bezděky svědectví pravdě? Nenilž tu zřejmě vyřčeno, že reformatorům a jejich ochrancům nezáleželo tolik na náboženství a svobodě myšlení, ač o tom nadělali tolik povyku, jako jim běželo o lup kostelních statků?

A tak mluví Rottek! — Muž, jenž by rád za každou cenu k reformaci přitáhl celý svět, nechť hanobí reformatory. I kdož potom může ve zlé vykládati úsudek o reformaci Cobbettovi, — muži to, kterýž leskem slavné reformace nikoli nebyl zaslepen, tím méně pak jiných zaslepovati obmyslel. Jak to bez obalu Cobbett dovodí, že „loupež, vražda, zvířecí chtíče“ nejbližšími příčinami by reformace, okazali jsme v předešlém oddělení několika místy z jeho „History“, ku kterýmž dodáváme tuto některá jiná.

V sedmém listu své „History“ praví dále: „Reformace nebyla skutkem ctnosti anebo přemrštěnosti náboženské, aniž skutkem bludu ani ctižádosti, nýbrž skutkem loupežchtivosti.“

A hned zas soudí o reformaci takto: „Reformace přicházela na svět v roztržkách, v nesvornosti a v nesvaru: a život její byl jejimu zplazení roven. Jméni její, jimž teď vládne, jenom podle jména vzato jest katolické Církvi: skutečně však pobráno jest nejen této církvi, ale vdovám a sirotkům, žebrákům a poutníkům. Byla uváděna pod záminkou, aby mezi lidem docililo se jednoty smýšlení, aby staré sváry odstraněny byly. Uznána a všude veřejně byla prolašována nezvratná pravda, že jen jediná víra může býti pravá: ale nemožno bylo upírati, že takový věr bylo již tenkrát dvacet, — a že učitelové jedné té každé ostatní všechny prolašovali za falešné — tedy za málo lepší než žádné víry: tak mluví arci zdravý rozum; ale za našich dnů jestliž to módou, hodně křičeti proti učení o samospasitelné Církvi. Ptámli se pastora unitárského, — anglickému učení odporujícího, — proč vzal na se úřad tento a neprovozuje raději nějaké řemeslo a neb nevzdělává role: tu odpoví hned, že užitečněji působí jako učitel. Ptámli se jej dále, jaký užitek přináší učení jeho, řekne a musí říci, učení jeho že jest potřebné pro spasení duší. Dobře, odpovídám jemu, ale proč pak raději neponecháte práci tuto státním zákonem uvedené církvi, již přece všickni odvádějí desátek? O nikoli, praví, toho nemohu; neboť tato církev nemá pravé víry. — Dobře, pravím, — ale ať pravá,

či nepravá, co na tom, — vedeli k spasení? A tu již ho máme v pytli; a nebo se musí přiznati, že hově vášním a rozmarům přehnaných lidí, takto si pouze jen pohodlnější živobytičko zaříditi zamýšlí: a nebo musí pevně na svém státi, že jeho víra, že jeho učení jest k spasení duší nevyhnutelně potřebné; k prvnějšímu on se nepřizná, setrvá tedy při druhém: ale tím samým při všem svém horlení proti katolické nesnášlivosti zastává i on učení o samospasitelné moci víry své.“

V tomtéž listu uvádí Cobbett známou historii, kterak Northumberland a jeho soudruhové po smrti Eduarda za královnu povolali Johanu a několik dnů později zase katolickou Marii; a aby událost tuto čtenářům svým objasnil, dokládá: „byltě to věk reformace a podlosti.“

A hned pokračuje dále: „Žádná vláda, žádné století, žádná země nepoznala nikdy takového lupičství, pokrytství, takové podlosti a ničemnosti, jakož toho shledala Anglie na bořitelích katolické a budovatelích protestantské církve.“

A o několik rádků dále dī: „Necht si; uvidíme ještě, kterak Cranmer odvolává a tlupa protestantských lotrů na kolena se vrhá před legátem papežským, z kacířství svého a rouhání se zpovídá a rozhřešení svých hříchů přijímá.“

V osmém listu praví Cobbett: „Celý svět to teď jasně vidí, a vydrancovaný, tím, co nestoudně „reformací“ nazýváno bylo, do největší bídý uvržený lid jasněji nad denní světlo to teď poznal, že i sami ti, co reformaci podporovali, že i všechno jejich utržení papeží, všechno obviňování mnichů a jeptišek, všechny předstírané zlořády v katolické církvi, i to zabavování, drancování, krveprolévání: to všechno od počátku až do konce že pocházelo z jediné loupežnickosti.“

V tom samém osmém listu dovoluje si Cobbett také zvláštní poznámky o Martinu Lutherovi, jakoby čtenářů svých upozorniti chtěl, že se úsudek jeho vztahuje jak na anglické tak i na německé reformatory. Vypisuje totiž nejprv známý anglo-protestantský trojlístek Hoopera, Latimera a Ridleye a pak dokládá: „Krásný to trojlíst protestantských světců, — ale hodný docela svatého Martina Luthra, kterýž ve svých vlastních spisech zaznamenal, že jej ďábel svými důvody přiměl, aby stal se protestantem; hodní to tři učenníci onoho Luthra, jehož vlastní žák Melancthon nazývá mužem surovým beze vší zbožnosti a lidskosti, více židem nežli křesťanem.“

V devátém listu praví o protestantském náboženství následovně: „Mnohem hůře nežli

katolíci počínali si v trestech protestanti, ačkoliv mnohem méně k tomu měli příčin. Katolíci nemají nic více než jedinou víru, ale protestanti jich mají padesát; a kdykoliv některá z těchto sekt stane se mocnější, i hned trestá druhou co zločince tím neb oním způsobem. Vždyť pak ještě před nedávnem za našich dnů byla dolejší sněmovně předložena zpráva, kterak že padesát sedm osob bylo během posledních několika let odsouzeno do žalářů a k jiným trestům proto, že se dopustili přestupku proti náboženství. A kdy se to stalo? „Za našich dnů, kde volno každému Božství Ježíši Kristu veřejně popírat, a jiní v synagogách uči, že nikdy Krista na světě ani nebylo. Tuto spatřuje člověk zákony dvacatera druhů křesťanů, (neboť tak se nazývají všickni), z nichž jedni druhých odsuzují do horoucího pekla: ale dalliby kdo tím se mýlit a vyznalby víru svou, že všickni jsou na omylu, mohl by to vyplatit šestiletým (nebo doživotním) žalářem.“

V tomtéž listu jaksi zvláště pochlebně zmiňuje se Cobbett opět o Bezovi a Lutherovi, patrně tím jen jsa veden úmyslem, aby čtenářů svých upozornil, že nejen o anglických reformatorích úsudek svůj podává. Vypravuje totiž, kterak Coligny Normandii drancoval právě tehdy, když katolíci pod vojvodou z Guisu obléhali Orleans. „Za času tohoto obležení — vypravuje dále — dostavil se do tábora hugenot v žoldu Colignyho, jménem Poltrot, a udává, že uprchnul od vůdce povstalců, najal se do služby ve vojsktě vojvody z Guisu. Brzy však podařilo se tomuto od Colignyho vyslanému a navedenému lotrovi úkladně skoliti vojvodu, tohoto výtečného vlastence a chrabrého bohatýra; k čemuž podnícen byl zvláště též Bezou, oním Bezou, jehož Hume nazývá „slovutným kazatelem,“ kdežto v skutku nebyl než jedním z těch nejnešlechetnějších predikantů reformačních, jehož snad žádný nepřevýšil než Luther sám.“

(Pokračování.)

Kacířcí hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

X.

Velmi dobrá pověst rozšířila se o pani Závorkové na celé osadě. Nikdo jí nemohl vytýkati ani té nejmenší špatnosti, ale dobrého vědělo se o ní mnoho. V kostele bývá častěji než každý jiný osadník a pobožnost její jest věru příkladná. Podívejme se, tam sedí vzadu v stolici; přišla, když ještě všude bylo prázdné, nepozdvi-

huje ani hlavy své, nýbrž sklopenou ji má k modlitbám a nyní na tyto si ji položila trvající v dlouhém rozjímání. Sepínati ruce, bítí se v prsa, ovšem nezanedbává, a mnohý již v oku jejím spatřil slzy a slyšel ji tiše lkáti, když klečíc na kolenou před nejsvětějším Bohem se kořila.

Co ji schází? Oplakává ještě nebožtíka muže? Tak se lidé tázali mezi sebou a vidouce její mladost a její krásu mysli, že jí není zapotřebí tak tuze se rmoutiti nad svým osudem. Vždyť se ještě snadno vdá a že je hodná a pracovitá a v práci zkušaná, udělá s ní někdo větší štěstí, než kdyby si vzal svobodnou.

A proč pořád nosí smutek? Nenosi sice smutku úplného, ale dává přednost tmavým barvám před světlými a vystříhá se každé ozdoby a parády. To jiní na osadě nedělají a přece nejsou hezčí než ona. Ji sličnosti přibývá, tvář den ode dne se stává spanilejší, oko jeví větší mír a pokoj, ústa se již také usmívají.

Rozkoši neužívá Rosalie žádných, nedělá návštěv, nechodí do společnosti, zvali ji k muzikám a tancům, ale ještě nikam jí nedostali. Nikdo se nemůže chlubit, žeby s ní měl větší než obyčejnou známost, vyhýbá se lidem, nesvěřuje se jim, je malomluvná, zahaluje se a předešlý život svůj v neprohlédné roucho tajnosti a skrytosti. Obyvatelé farní ji v tom podporují, čeledínům nic není známo, pan farář a Marta zachovávají přísně její tajemství.

Rádi ji mají všickni, je přívětivá, vděčná za každou i tu nejmenší službu, sama poslouží ochotně každému a trpělivě snáší všechny těžkosti, co jí potkávají. Aby se a dítě své uživila sama, nezahálí ani okamžení, celý den sedí při práci, nepovstane od ní ani večer a často ji vykonává pozdě do noci.

Velká je její láska k malému dítěti, jež má na starosti, k synu Boleslavovi. Ničeho se mu nesmí nedostávat a aby i na duši prospíval, opatruje ho s podivuhodnou svědomitostí. Modlivá se nad ním, kdykoliv si na stav, v jakém jsou, zpomene, odevzdává ho Bohu a když ho vine k svému srdci, doufá, že ho tím již nepo-

škvrní, jsouc od hříchu čista a majíc vůli, vytrvati v pokání.

Chlapec roste, je zdravý, brzy se naučil mluvit a choditi. Matka sama se stará o jeho vychování. Hle, ona se s ním modlí, ona mu jmenuje Boha, ona mu vypravuje o milém Spasiteli, ona již i do kostela ho s sebou vzala. Nesmí viděti ani slyšeti nic zlého, bdí nad ním ustavičně, nespouští ho s očí, nesvěřuje ho cizím. Domáci ho všickni milují, pan farář se s ním vodívá po zahradě a mu ukazuje na věci, na které tam přicházejí, paní Marta se s ním dívává na obrazy, čeledín Tomáš mu ze dřeva dělá hračky. I doktor Studnička se s ním velmi rád obírá a neprotiví se mu, hrátí si s ním jako dítě s dítětem. Proto se Boleslav vždy radostí třese, když doktora spatřil a je mu milý jako malý druh a společník. Házejí spolu míčem, jezdějí a běhají, staví a bourají. Jeden visí na druhém a věru se člověk musí podiviti jejich zvláštní přízni.

Matka nežárli, že Boleslav dobrodince její má rád, ona je mu předce nejmilejší a když ji objímá a když se k ní tulí a vine, říkává si v duchu: „Kýž. jsem toho hodna, že to dítě nevinné daruje a nechává mi své srdce!“

Však rmoutivá ji při tom myšlenka, že to snad nebude dlouho trvati a děsí se toho okamžení, až jednou se doví, co nyní všem je tajemstvím.

Již šest let bydlí Rosalie v domě pana faráře Jahody a ještě se jí nenabážil ani jejího dítěte. Ba nemohl by se s nimi rozloučiti, tak jsou mu drazí a často velebí Boha, že tak dobré následky měl skutek, co na dívce již si zoufající vykonal. Podařilo se mu získati ji Bohu, a vědomí, že duši lidskou zachoval od zkázy, je mu sladkou odměnou. Jestli i štěstí její pozemské bude stálé, to arcit nemůže předzvídati, ale o tom je přesvědčen, že by nyní obstála v každém soužení a pokušení. Bůh jí popřál dost času utvrditi a zdokonaliti se, snad pošle na ni zkoušky a vloží na ni břemena, aby za chyby své ještě víc zadost učinila. Pokuta a časný trest nemůže minouti hříšníka a ji až posud nenavštívil ničím, co by o hněvu Jeho svědčilo. Kýž

požívá až do smrti Jeho milosti a lásky, přeje jí to ze srdce věda, že Ho nyní miluje ospravedlnivši se před Ním pravým pokáním.

Přihlásily se na faru matky a žádaly, aby jim paní Závorková cvičila dcery v ženských pracech. Budou jí za to platiti, umí mnoho, dostatečně to dokázala. Mravy její jsou takové, že u ní děti jejich dobře budou schovány, ano mají naději, že v společnosti její pokročí v dobrém, povahou svou a svatostí života získala si celou jejich důvěru.

Stalo se, oč prosily a zač se sám pan farář přimlouval, a Rosalie byla ve vsi váženou učitelkou. Že tu byl zámek a úředníci v něm, posílali i tito své dcery k ní, a otevřelo se jí velmi ctné a výnosné působení. Ano i vrchnost si ji najala poznávši její výbornost a schopnost a docházela k panským slečnám, aby je učila šití a vyšívati. Všichni s ní byli spokojeni a hojně se jí odměňovali, čímž nabývala prostředků, přispívati na vychování svého Boleslava. Již navštěvoval školu pod jmenem Závorka a matka nešetřila ničehož, aby se vzdělal a ušlechtil. Nejvíce ji trápilo, že ho nyní nemůže již míti pořád u sebe, ale učitel ho přijal pod svou zvláštní dohlídku a doma starali se o něj pan farář i paní Marta, aby nepřišel k žádnému úrazu, když ona byla v zámku. Vydobyla si tam skromnosti a poníženosti svou zaslouženého uznání, slečny ji ctily a milovaly a rodiče jejich jim byli po vůli a zdržovali Rosalii přes čas, berouce jí s sebou i k stolu a na procházky.

Boleslav mezi tím s panem farářem obyčejně chodil po polích a již ho doprovázel také do lesa a za les k uhlíři Kuklovi, o němž jsme hned na počátku naší povídky slyšeli, že mu pan farář byl ochráncem v nebezpečné nemoci. Přestál ji šťastně a je nyní zdrav a děti mu již pomáhají vydělávati chléb vezdejší. Dobrodinci svému nepřestal býti vděčen a již dávno mu oplatil dluh, jenž ho tenkrát byl vytrhl z nouze. Syn František Boleslava často překvapuje milou hračkou a již mu také daroval stehlika i s klecí schvalně pro něj udělanou.

Pes Ladoň je posud nerozdílný druh pánův, ale již sešel věkem a ztratil bystrost, jakou se jindy vyznamenával. Od maličkosti své zvykl si na něj Boleslav a je mu věrným přítelem. Když si někdy zajdou mezi skály, kde před lety ctihodný duchovní s Rosalií se sešel a život jí zachránil, sedávají tam na místě, kde se to stalo a starý velebníček brzy k řece a brzy k nebesům pohlíží vzdávaje Bohu díky za všecku pomoc, již mu těžký skutek usnadnil. Boleslav nic nevěda a nic netuše prohání se po břehu a sbírá kamínky, jež vesele hází do vody. Ubohé dítě, tu ve vlnách tonula jeho matka! Pes, jakoby to také pamatoval, tře se o pána a klade mu hlavu na klín a dívá se mu do očí, což mu tento arcit splácí hlazením a lichocením. Vždyť on také přispěl k zachování nešťastnice a to hodný kněz dobře má v srdci zapsáno. Již chtěli a již mu radili, aby si starého psa vyměnil za mladého, ale ne učiní toho, dokud bude na živě, těžce by ho oželel on i Boleslav.

Často si švarného hochu vypůjčuje lékař Studnička a věru je druhým jeho pěstounem. Již mnohému se od něho naučil, hledají spolu byliny, chytají motýly a brouky, obdivují se krásám v přírodě. Boleslav je čiperný a moudrý, snadno pochopuje a to právě dobrému lékaři ho činí milým a drahým. Snad i k vůli matce přeje dítěti a že si této nade všecko váží, není žádným tajemstvím. Poznal její hodnotu a měl příležitost přesvědčiti se, že se pozdvihla k nevšední dokonalosti. Arcit život předešlý mluvil a svědčil proti ní, však vymlouval ji mládím a nevědomostí a přehrubé poklesky jí rád odpustil, že je smyla nynějším ctnostným chováním.

Napadlo mu: „Zajisté by byla výtečnou manželkou,“ a již dlouho nosil v hlavě tuto myšlenku. On ještě byl svoboden a zahoreti k dívce láskou, na to již byl příliš starý, jak říkal. Víc než čtyry desítky věku tížily ho a že by se někdy chtěl oženiti, to sám neočekával. Nyní v skutku na to pomyslně hádal, že obět, co by mu žena musela přinést, Rosalii nebude příliš těžká. Dopomůže jí ke cti, jak to svět nazývá, a dítěti jejímu dá otce, což ovšem

velkou bude pro ně výhodou. Náklonnost k ní má věru upřímnou a k Boleslavovi též a spojí-li se s ním pro život, nepojde jí z toho nic zlého. Jemu to prospěje jako jí, je samotný, přibývá mu stáří, potřebuje ošetření, Rosalie by mu zařídila domácnost.

I svěřil se napřed příteli svému panu faráři a když ten mu nechtěl a nemohl raditi, obrátil se na Rosalii. Nejsa zvyklý dělati mnoho slov, pověděl jí bez obalu, že přichází prositi ji o ruku.

Nenadála se toho a dlouho nemohla najíti slušné odpovědi. Konečně pravila:

„Víte, pane, kdo jsem?“ a dala se do pláče.

„Vím,“ řekl jí, „ale předce opakuji svou prosbu.“

„Ach, vy nevíte všecko!“ bědovala usedavě.

„Ať jest to cokoliv,“ prohlásil, „naučil jsem se vás znáti a ctíti.“

„Ó děkuji vám za to,“ volala, „vy jste opravdu potěšil mou duši, vy jste mi podal důkaz, že již nejsem opovržená osoba. Však brzy se jí mohu státi,“ přidala bolestně. „Kdyby se prozradila má hanba, kdyby na světlo vyšel můj pád, všecko se zase ode mne odvrátí.“

„Já nikoliv.“

„Trpěl byste se mnou.“

„Jsem na to připraven.“

„Jste můj dobrodinec, můj přítel, dobrodinec a přítel Boleslavův, jsem vám zavázána k vděčnosti.“

„Vltě svobodně.“

„Ó neodříkejte se dítěte, nemůže-li vám náležeti matka!“

„To zajisté neučiním.“

„Tedy slyšte a odpustte, že mi svědomí brání státi se vaší manželkou. Já si vás vážím, já pro vás všecko učiním, já bych vám sloužila za děvečku, ale upoutati vás na sebe nemohu, nemohu nikoho, a vy jste nejslechetnější mezi všemi.“

Podal jí ruku a ona mu ji chtěla políbiti jsouc plna pokory, což arcit nedopustil řka: „Snad jste jednala dobře, že jste tak učinila, nabyt jsem o vás ještě lepšího přesvědčení.“

„Bože, vy jste mne zkoušel!“

„Nikoliv, byl to v pravdě můj úmysl vybídnouti vás k manželství.“

„Do smrti budu pamatovati na tuto chvíli a vždy mi bude útěchou.“

„Ke mně se chovejte, jako by se mezi námi nic nebylo stalo.“

„Neopouštějte mého Boleslava.“

„Teprv nyní mu budu pravým otcem.“

„Bůh všemohoucí vám to odmění!“

Doktor odešel pohnut a ona spustila se na kolena dlouho trvající v tichém rozjímání.

(Pokračování.)

Nové okno u sv. Víta.

Naše *Jednota pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském* v krátkém čase svého působení osvědčuje ráznou činnost, a kdo si jednou na hrad Pražský zašel, aby se podíval na pokroky prací okolo hlavního chrámu, a kdo viděl, kterak přebohaté a umělecké gotické tvary tohoto stavení v mladistvé kráse na novo se zaskvívají, zajisté byl překvapen a s radostí poddával se velikolepému dojmu, jež tato nejskvělejší památka z minulosti české činí na každého sebe lhostejnějšího pozorovatele. Naděje jednoty byla, že jak mile práce na hlavním chrámě počnou, a obecenstvo uvidí, že dlouho chované přání, aby se ruka přiložila ku práci na zachování a stavění slavného díla Karla IV., již skutkem se stává, — že se též hojněji k tomu dílu příspěvky scházeti budou, a že se účastenství v něm zvýší. Tato naděje nebyla marná; již třetí rok stavební se končí, a hle, stavební fond každoročně se v té míře doplňoval, že posavadní náklad na stavbu síly jeho nepřevyšoval. Za tyto tři léta obnoveny jsou všechny kaple okolo kůru a celá severní strana chrámu nejenom v základech, nýbrž až po ozdobné pavlačky, které běží nad kaplemi dokola chrámu; jedna kaple pak, sv. Jana Křt. musela se, byvši trhlá a na venek převisující, zcela od základu nově vystavěti. Na podzim postavilo se lešení již k vyššímu patru chrámu na jižní straně nad kapli sv. Václava, v kamenické huti počaly se již tesati kružby, odkapní zvířata a jiné částky gotických ozdob k hořejší stavbě určené, a s pomocí Boží počalo se z jara již nahore pracovati a to od křížových ramenou počínajíc po obou stranách chrámu zároveň. Tu se musejí všechny operací pilěře a popěrací oblouky na novo upevniti a kde co schází, musí se doplniti podle původního plánu. Potom se střechy jak původně byly, předělají, prolomí se ci-

hlové zídky, jimiž triforium čili vnitřní galerie byla zazděna, tak že zase prosvítne a v původní své kráse celé stavení pro-

slaví. Jest naděje, budou-li dále peněžité prostředky postačovati, že za tři léta obnova chrámu, pokud ho dosud stojí, bude do-

vršena; pak se přikročí hned k vlastnímu dostavování. Technickým ředitelem stavby jest pan *Josef Kranner*, kamenické práce vede kamenický mistr pan *Karel Svoboda*.

Stalo se pak během stavby, že jakož se počet údův a jiných dobrodincův utěšeně množil, jiní dobrodyncové se vyskytli s nabídnutím, žeby té neb oně části chrámu na vlastní náklad umělecké ozdoby přispůsobiti chtěli. I tak v letě r. 1862 osvědčil se jistý neznámý dobrodinec, který za zatajení jména svého žádal, p. kanovníkovi Pruchovi, údu ředitelstva jednoty, že pro kapli císařskou, v které Maxova sv. Ludmila z karrarského mramoru na oltáři stojí, a jejížto obnova právě tehdež dovršena byla, dá shotoviti malované okno, a také hned k tomu cíli řečenému p. kanovníkovi 1000 zl. doručil. Spůsob a vyvedení díla toho bylo úplně jednotě ponecháno. Jednota uložila vyvedení nákrese celého okna svému staviteli Krannerovi, o nákrese figurální části požádala krajana našeho, slavného *Führicha* ve Vídni a samo vyvedení ve skle svěřila našemu vlastenskému umělci *Janu Quastovi*. Platí totiž zásada, všechno pokud možná, vlastními a domácími silami způsobiti. Tuto šlo o provedení uměleckého díla druhu takového, v kterém se u nás u větší míře posud nepracovalo, kde třeba bylo zkušební cestou hledati pravého směru a způsobu, tak aby dílo do chrámu, jemuž za ozdobu má sloužiti, skutečně se hodilo. Umělec Quast již mnohá léta v umění malování ve skle proslul, a co do jeho zručnosti nebylo pochybnosti, že svou úlohu dobře provede. On však posavad následoval moderních vzorův školy Mnichovské, a s těmi umělecký odbor jednoty nemohl býti srozuměn. Mohloť se vyvedení okna toho ve Mnichově státi, bylo by bezpochyby mnohem méně stálo, avšak za jedno bylo se co báti, že odtamtud dostanou se malby ve skle, které by se spíše do moderního salonu, ne však do našeho hlavního chrámu hodily, jako jsou Mnichovská okna ve hlavním chrámě Kolínském nad Rýnem, které tam král Ludvík daroval, za druhé běželo tu o první zkoušku, jak by se doma takové umělecké dílo zdařilo. Předseda uměleckého odboru jednoty, prof. *Zap.*, podal program, podle kterého se okno mělo vyvesti. Měl především historický moment na zřeteli; císař Karel vedl zvláštní náklad na tuto kapli co na rodinou fundaci, r. 1368 byla hotova a ke cti nejsv. Trojice vysvěcena. Císařova tehdejší manželka, již čtvrtá, byla Alžběta Štětínská, vnučka polského krále Kazimíra. Program byl přijat; rytíř Jos. Führich podal výkresy navržených figur, stavitel Kranner udal archi-

tektonickou část a kobercový vzor na ostatní vyplnění okna, a Quast to vše ve skle vyváděl.

Barevná okna jsou podstatnou částí gotického chrámu, ve stavení takovém, kde všechna hmotnost kamenných zdí mizí, všechno jest prolomeno a mezi vysoko se pnoucími pilíři jen široké otvory na okna zůstávají. Jsou-li pak tato okna obyčejným sklem vyplněna, činí v tomto bohatství kamenných ozdob jen velmi střízlivý dojem. Proto náleží umění malování na skle mezi nejšťastnější vynálezy středního věku a malované okno (ne však pouze barevnými skly leda jak sestavená mosaika) stává se v takovém chrámě podstatnou částí stavení, doplňujíc harmonii celku. Jakožto část architektonická nesmí se považovati za tabuli, na které by se průsvitné historické obrazy beze všeho vztahu k samému stavení malovati měly, nýbrž motivům stavby i v okně samém místo náleží.

Starí velmi důmyslně vpalovali do oken chrámových tytéž gotické kružby, fiály, křížové kytky, konsoly a baldachyny, jaké vůkol ve chrámě z kamene tesané se spatřovaly, figury pak byly pouhým oživením toho architektonického ústroje. Pozadí architektonických a figuralních předmětů vyplňuje mosaika skleněná ve způsobu koberce, kterým se původně okna zastírala. V tom záleží rozdíl mezi starými pravými útvary toho umění a novějšími malbami na skle, které co samostatné malby chtějí účinkovati a při tom v jakémkoli stavení bez rozdílu slohu zasazeny býti mohou. Péče jednoty byla o to, aby nové okno co možná přiblížilo se k starým vzorům slohu církevního gotického; aby tak se stavbou hlavního chrámu harmonicky splývalo. Po svatém Václavě loňského roku bylo okno na své místo zasazeno, a můžeme říci, že první pokus každého věci znalého uspokojuje. Mají tedy Pražané příležitost obdivovati se prvnímu pravému malovanému oknu, skvostné to ozdobě, kterou nyní náš výtečný hlavní chrám obohacen jest. Ovšem vylezly výlohy na toto vzácné, umělecké dílo až na 1700 zl., a spanilomyslný, nejménovaný dárcce k 1000 zl. potom ještě 500 zl. přidal, ostatek zapravila jednota. Však zkušenosti při shotovování toho prvního okna nabyté jsou kapitálem, který budoucně jistě úroky ponese; neboť až se jiná okna do práce vezmou, bude náklad na ně mnohem menší, my i budoucně nebudeme museti k cizincům se utíkat, umění toto zvelebí se vlastními silami na domácí půdě.

Okno jest asi 25' vysoké a 5' široké, dvěma kamennými pruty na tři díly roz-

dělené. Krásná kružba v lomeném oblouce nahore a potom celá hořejší polovice okna skví se zářícím ohněm barev kobercového vzoru. Ten vzor se skládá ze samých rovných čtverhranův modrých, bílých a červených; v každém jest arabeska jinou barvou vpálená, a uprostřed sbíhají se tyto čtverhrany ve skvělou řadu hvězd. V dolější polovici jest architektonická část a v ní figury. Prostřední pole zaujímá vyobrazení nejsv. Trojice, kterou Führich mistrovsky navrhl, ovšem dle typického způsobu, jaký panoval teprve v 16. století. Po obou stranách jsou klečící postavy císaře Karla jakožto fundatora této kaple a jeho manželky Alžběty Štětinské. Pod ním jsou nápisy: *Carolus Imperat(or). Elisabeth Imper(at)rix. Fundatores hujus capellae MCCCLXVIII.* potom tři znaky: český lev pod císařem, říšský jednolavý orel u prostřed, a Pomoranský červený noh v modrém poli pod císařovou. Nejdoleji v prostředním poli architektonického soklu čte se věnovací nápis: *Donum benefactoris, cujus nomen in libro vitae.* (Dar dobrodince, jehož jméno jest v knize života.)

Toto okno skví se jako magický zjev, a dává nám předtuchu té krásy, jaká by v tomto chrámu byla, až by všechna ostatní okna podobným uměním tyto svaté příběhy ozařovala. Obyčejné sklo ve vedlejších oknech císařské kaple nyní velmi nápadně se liší. — — —

Vyňato z „Kritické Přílohy k „Nár. Listům.“ Dodáváme, že se našli štedří dobrodincové, kteří náklad vedou na malování tří nových barevných oken. Jsout: nejdůst. p. děkan kapitoly a biskup *Krejčí*, pak vys. důst. metrop. kapitola a pan Ferdinand *Friedland*. K popisu připojili jsme i vyobrazení vyňaté z „Rod. Kroniky,“ abychom k nejnovějšímu dílu uměleckému v hlavním chrámě sv. Víta obrátili zřetel poutníků sv.-Janských a bohdějž naklonili i zbožná srdce k dárkům. Za toutéž příčinou klademe sem i následující od ředitelstva Jednoty sv.-Vítské k uveřejnění nám zasláné

Vyzvání.

Jednota pro dostavění hl. chrámu sv. Víta na hradě Pražském vzala si za účel vnitřní a zevnitřní obnovení a konečné dostavění metropolitního chrámu Páně sv. Víta, tohoto hlavního a zemského korunovačního kostela, této každoročně z blízka i z dál četnými poutěmi navštívené hrobky sv. Jana Nepomuckého, ostatních patronů naší vlasti a mnohých velkých králů českých, — Bez její již započaté, ale ještě na mnohá léta potřebné činnosti byby tento posvátný chrám již

v krátkém čase, snad již ani zúplna za 50 let pro nedostatek k opravě potřebného jmén úplným sesutím za své vzal.

Již jsou poškozené základní zdě kůru podchycené aneb znovu vystavené, kaple v chodbě kolem kůru, z kterých nejsešlejší úplně zbořena a od základu nově vystavena býti musela, obnovené, vodolevy, okna a galerie, nad kaplemi ležící, opravené; — již skví se v jedné oněch kaplí okno s malbou na skle, ku kterému během letošního roku ještě tři další přiřaděna budou.

Podarilo se posud jednotě mimo výlohy správy vnitřní a jiné potřebné vydaje i na zmíněné posavadní zastítě ne nepatrné práce a stavby potřebnou summu as 64000 zl. obnášející opatřiti a útraty stavební zapraviti.

Mnoho tedy se již učinilo, — avšak neskončeněkráté více má se ještě dosáhnouti.

Nyní především musí se neprodleně přikročiti k nesnadnému obnovení v hoření části sešle prostřední lodí a ji podporujících vysokých pilířů a částečně zlomených oblouků a teprve po takto docíleném opětném upevnění již stojící části chrámu může se jeho vnitřní oprava a vyzdobení předsevzítí, — může se k dostavění jeho, jakož i k opravě a dostavění stojící a snad i k zakládání druhé zcela chybějící věže přikročiti.

Aby jednotka ve své činnosti rázně pokračovati mohla a skvěle započaté práce zaraziti nemusela, bude budoucně potřebovati daleko větší prostředků, než jakých posud se jí dostalo.

Hlavní pramen příjmů, na který se jednotka bezpečiti musí, a také v úplné důvěře spolehá, aby veliké své úloze dostála, jsou především dobrovolné příspěvky nábožných věřících.

Každá obec a každá farní osada, která ročně alespoň takovou částkou přispívá, že na jednu hlavu ročně 2 kr. vypadají, ano každý jednotlivec, který týdně jen jedním krejcarem přispívá, stane se údem jednoty, obdrží po vplacení jednoho zlatého krásný jeho jménem opatřený diplom neb památní list a má podílu na požehnání mnoha mší, které se ročně u hrobu sv. Jana Nep. za údy jednoty slouží.

Tak malý příspěvek jest každé obci, každé farní osadě, každému jednotlivci, ano i tomu nejchudšímu, možným a netížijí zajistě nikoho. Úhrnek všech těchto malých příspěvků, kdyby třeba jen většina obcí a farních osad, aneb většina obyvatelů království Českého k jednotě přistoupila, by nejenom pohřební chrám sv. Jana Nep. před nebezpečím sesutí zachránil a jeho vnitřní i zevnitřní obnovení umožnil, nýbrž i k skutečnému dostavění jeho úplně dostačil. —

A zajistě nechybí volných přispívati v žádné krajině naší vlasti. Obtíž spočívá hlavně v tom, známost o jednotě a o nepatrnosti příspěvků, které od jednotlivce žádá, v celé zemi rozšířiti, a roztroušené bydlícím nescíslným ctitelům veli-

kolepého chrámu Páně sv. Víta a hrobu sv. Jana Nep. přístup k jednotě umožniti.

Toto, jak zkušenost učí, možno dosáhnouti jen osobní činností a spoluúčinkováním pobožných, vlasteneckých a krasomyslných mužů a paní, kteří se v rozličných krajinách ředitelstvu jednoty přidruží, a v těchto krajinách údy získati, jejich příspěvky přijímati a odváděti se podvolí. Jen tím způsobem může se jednotka po celé zemi rozšířiti, — jen tak nevyhnutelně potřebných prostředků k provedení své vznešené a velkolepé úlohy nabyti, — jen takým způsobem tuto úlohu skutečně vyplniti.

Posud jest takých jednatelů mimo Prahu poměrně ještě velmi málo. — Uctivě podepsané ředitelstvo dovoluje si tedy, tímto: veškeré zbožné, vlastenecké a krásocitné muže a paní, kteřížby hotovi byli, co jednatelové jednoty pro dostavění hlavního chrámu sv. Vítského v Praze v rozličných městech, místech a vesnicích českých působiti, co nejsnažněji prositi, aby jméno své a bližší adresu „kanceláři jednoty pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském“ (v Praze, ve staroměstské radnici) laskavě oznámili, by potom řečená jednotka bezprostředně na ně se obrátila mohla. —

Ředitelstvo jednoty pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském v Praze, dne 15. března 1864.

František hr. z Thunů, předseda jednoty.
J. U. Dr. Karel Helminger, ředitel kanceláře a výbor.
Dr. Adolf Würfel, kanovník a zástupce metrop. kapit. v ředitelstvu.

D o p i s y.

Z Kouřimi 29. dubna 1864.

[Svěcení základního kamene ku škole. Vyznamenání.]

Š radostí se uchopuji péra, abych psal o slavnosti, kteráž zajistě hluboko utkvěla v paměti každého, kdož jí přítomen byl. Dne 23. dubna zavítal k nám vdůst. p. vikář Karel Hušek. Hlučná střelba, slavnostní hlahol zvonů oznamoval jeho příchod. U děkanství očekávalo ho duchovenstvo a městské zastupitelstvo, aby hosta vzácného přivítali. Ano i stráž měšťanského sboru střeleckého dána před děkanství jemu na počest. Velké množství praporů vlálo ze značnějších domů, avšak i menší domky nepostrádaly praporů menších. Celá Kouřim vzala na sebe roucho zelené, roucho svěží, očekávajíc posvěcení základního kamene nové školy. Vdůst. p. vikář byl velmi překvapen a pohnut prostosrdečným uvítáním. Téhož dne večer uspořádán i velkolepý ohňostroj, celé město osvětleno a pochodňový průvod stanul u děkanství, aby zapěl několik písní. Druhého dne právě při obědě přinesl poslík dopis na p. vikáře. Byl to pochvalný dekret od konsistoře Pražské na

zdejšího pana administrátora, Václava Slavíka, v němžto se uznává veliká jeho horlivost na vinici Páně. A hle, sotva že mu doručen tento list, ihned se dostavil též sbor ostroštrelecký, aby mu podal osvědčení, že pro zásluhy o město jmenován jest poňmím farářem téhož sboru. Ve čtyry hodiny po odpoledních službách Božích odebral se p. vikář doprovázen nesčíslným množstvím lidstva s četnou asistencí na místo určené. Než předepsané obřady církevní započaly, měl p. vikář řeč. Na základě textu: „V pravdě Hospodin jest na místě tomtu, a já jsem nevěděl“ (I. Mojž. 28, 16.) vyvodil, že za nynějších časův mnoho se zakládá škol hospodářských i průmyslných, avšak že při tom se nemá zapominati na základ, bez něhož brzo se sesuje sebe větší budova zámožnosti, na náboženství. Patrně dojat skončil svou řeč. Na to se jala mluviti dívka sedlská, která se svým otcem kámen základní přivezla. Nelichovními, srdečnými slovy připomínala rodičům péči o výchování dítek. Pak počaly sv. obřady, po nichž památní listina od přítomných hostů se podepsala a pod kámen základní vložila. Slavnost se ukončila chvalozpěvem „Tě Boha chválíme.“ V pondělí posvětiv vdůst. p. vikář kříž visitoval školy, jakož i v úterý, načež dále na své cestě kanonické se ubíral. J. Č.

Ze Sedlčan dne 3. května 1864.
[Školní kancionálek.]

S radostí nelichovou uvítali jsme v „Bl.“ potěšitelnou zprávu, že již vyšel „Kancionálek pro školní mládež“, sestavený k rozkazu Jeho Emin. nejđ. arcipastýře z písní velkého Kancionálu sv. Janského, jímž údobí v loni a letos byli poděleni. Nemeškajíce obstarali jsme prozatím 100 výtiskův téhož Kancionálu, a jsou již rozebrány, i nadějeme se, že již letos valně ale ještě u větší míře příštím rokem školním zpěvníček tento se rozšíří mezi mládeži a bohdá brzo opanuje na naší hlavní farní škole. Jako Blahověst jsme i my toho náhledu a přejeme si, aby jako velký Kancionál má se státi dle ustanovení synody diecesální a provinciální základem jednoty ve zpěvu bohoslužebném po veškeré vlasti: tak i Kancionálek byl v rukou všech pp. učitelů a dítek a klestil znenáhla cestu velkému Kancionálu, sv. Janským Dědictvím vydanému, mezi náš lid, kterémuž dilem latinské písmo, dilem i přesnější nápěvy jaksi nejsou vhod zvláště tam, kdež se všelijak na bohoslužebném zpěvu hudlovalo. Aby tedy zpěvy velkého Kancionálu co možná největší i obliby i rychlého rozšíření došly, k tomu nemálo přispěje Kancionálek, a

proto třeba jest, aby byl v ruce každého učitele i dítek. Než mluvíce již o milém a vítaném Kancionálku, jenž se honosí pěknou úpravou zevnitřní, dobrým a zřetelným tiskem a písmem a pěkným papírem, musíme mu jednu vadu vytknouti, že jest poněkud drahý. — Kdo zná poměry na venku, kdo ví co tu chudiny a jak těžko mnohým rodičům jest, sehnati několik krejcarův, nebude se diviti našemu přání, kteréž bude jistojistě přáním nejen učitelův, ale i katechetův a rodičův, aby totiž Kancionálek tento byl lacinější. Pan nakladatel by velice věci posloužil, t. j. k hojnějšímu a rychlejšímu rozšíření Kancionálu přispěl, kdyby cenu jeho (stojí neváž. 25 kr. r. č.) snížil co možná nejvíce. Zpěvníček vydaný u Stýbla a vyňatý z paně Frenclova Anděla Strážce má noty či nápěvy, o 9 až 10 písní více a stojí jen 10 kr. nevázaný, kteroužto částku snáze sežene a oželi otec chudý než 25 kr. Máme tedy za to, že snižení ceny Kancionálu vymáhá a žádá i prospěch dobré věci i užitek p. nakladatele, neboť lacinější vydání zpěvníčku rychleji se rozebere a menší ale častější užitek více vydá než velký ale řidký. Povázímeli, že „Kancionálek“ má raziti cestu „Kancionálu“, tím více uznáme potřebu levné ceny Kancionálu. Kdo žádá si dojiti cíle, musí voliti i chtíti prostředky k cíli vedoucí. Že ale Kancionálek má zjednati průchodu Kancionálu, bude třeba, aby se nalezal v rukou všech dítek, k čemuž opět povede lacinější jeho vydání.

Jan Kř. Roškot, kaplan.

Z Říma, dodatek z dopisů r. 1864.

[Pallium. Hřbitovy, hroby křesťanů a pohánů.]

Co „pallium“ jest, ví zajisté každý Pražan. Býval to pláštík, z něhož ponehlu se stal uzounký pásek barvy bílé se čtyřmi vetkanými křížky barvy černé. Pallium má arcibiskup v jisté dny a toliko při slavné mši svaté a jenom v diecesi své svrchu na rouchu bohoslužebném okolo krku tak, že v předu a v zadu dolů splývá. Každoročně žehná o slavnosti sv. Anešky (21. ledna) opat kláštera u sv. Anešky blíže Říma v chrámě téže svěťce dva beránky, jejichž vlna k děláni pallií se bere. Z té vlny zhotovená pallia docházejí pak posvěcení na hrobě sv. Petra, odkudž je sám sv. Otec posílá patriarchům, arcibiskupům, a primatům jakožto znak arcibiskupského důstojenství. Pokud neobdrží pallium, nesmí metropolita ani se nazývati arcibiskupem, tím méně smí vykonávati pravomocnost svou. Umře-li, musí pallium s tělem jeho pohřbeno býti. Biskupů jest pramálo oprávněných k nošení tohoto oznamu arcibiskup-

ského důstojenství; pokud vím, jenom biskupové Ostienští (t. j. děkan sboru kardinálského), Pavenští, Lukenští a Pětikostelští (v Uhrách). Však počet jejich bude rozmnožen. Onoho vzácného vyznamenání dostane se též knížeti biskupovi Trident-skému a všem jeho nástupcům. Tím chce sv. Otec poctiti a v paměti udržeti 300letou památku ukončení sněmu Tridentského, minulého léta tam přeslavně konanou.

Svrchu jsem se zmínil o hrobě sv. Petra, nebude snad od místa, dodám-li z denníku svého zápisky o hrobech v Římě. Kráčíš-li tu po některém hřbitově, neznamenáš velkého rozdílu od dlažděného náměstí, leda v tom, že v jistých řadách se střídají velké mramorové plochy s obyčejnou dlažbou. V oktávě věrných zemřelých čili dušiček bývá na nich mnoho vavřínových věnců a tu a tam jest i světélko tlumočnickem vroucího přání: Světlo věčné ať mu svítí! Ale to není příčinou, pro kterou obyvatelé zdejší v těch dnech valem se hrnou na hřbitovy. Bývají tam voskové figury v životní velikosti a ku podivu krásné, které některou událost ze svatých dějin představují. A to je ovšem vzácné divadlo. Viděl jsem tam nápodobené stěti jednoho z mučenníků Japonských za svaté vyhlášených. Také kostnice zdejší zasluhují povšimnutí a uznání; neležíť v nich kosti v neslušné směsici nahromaděné, nýbrž v nejlepším pořádku sestavené jsou ozdobou hrobek. V Sedlicích u Kutné Hory jest prý podobná kostnice. Co však nikde jinde není k spatření, jest to veliké množství hrobů starých Římanů, pohanských a křesťanských; oněch podél silnice „via appia“, těchto v katakombách.

O katakombách nehodlám slov šířiti, poněvadž za to mám, že každý čtenář Blahověsta již četl „*Fabiolu*“ sepsanou p. kardinalem Wisemanem, kteroužto zlatou knížku v jazyku českém na světlo vydalo Brněnské Dědictví sv. Cyrilla a Methodia. Ale jaká to radost pro kněze, jenž po přečtení té knihy sám sestoupiti může do těch posvátných jeskyň a obětovati tam mši svatou! Té radosti byl jsem já účasten o památce sv. Cecilie. Jestiť to jediný den v roce určený k sloužení mši svatých v katakombách a to na místě, kde tělo té světice opět nalezeno bylo. Když jsem toho dne ve společnosti některých přátel opouštěl Řím, nebylo slunce ještě vzešlo, teprv když jsme hodinu cesty k „S. Sebastiano“ byli urazili, vystupovalo vše ozlacující za rozkošnými horami Albanskými, což se předobře shodovalo s antifonou toho dne: „Dum aurora finem daret, Caecilia exclamavit dicens: Eja milites Christi, abjicite

opera tenebrarum, et induimini arma lucis.“ Však dojemnější výjev uzerli jsme pod zemí. Již stáli kněží u tří oltářů obětující Pánu jako tuto obětovali kněží za času prvního pronásledování křesťanů, a podávali sv. přijímání jako tehdaž, když se pronásledování křesťané posilovali tímto pokrmem nebeským k boji za svou víru. Jediný rozdíl byl v tom, že dnes velká část přijímajících měli na sobě pestrý šat papežských zuavů. Bez rozkazu, z dobré vůle vyšli sem v noci, aby na úsvitě přistoupili k stolu Páně. Když jsme sami se byli potěšili, nalezli jsme příčinu, politovati dávných pohanů, kteří umírajíce naděje neměli. Podél svrchu dotčené cesty „via appia“ v pravo i v levo jsou pozůstatky jejich hrobů. Významnou náhodou jsou s katakombami v takovém spojení, že se daleko nad nimi táhnou přímo k Albanu. Podél cesty jest hrobka vedle hrobky, zřícenina vedle zříceniny, ale i tyto pozůstatky jsou tu a tam ohromné velikosti. Někde jsou i nápisy, jmena nyní naprosto neznámá, a nápisy svědčí, že naděje neměli. Jinak jest v katakombách. Tam čteme: Buď v pokoji a pros, oroduj za nás! Však proč bych opakoval, co známo jest z „Fabioly“? — J.

Kronika.

Z Prahy. Svěcení na kněžství bude letoš dne 26., 29. a 31. července. Exerციicie kněžské budou od 22. srpna v k. arc. semináři. Vůdcem duchovním bude p. Theodor Schmuide, kněz z tovaryšstva Ježíšova.

— V neděli, 1. května, odevzdala deputace městské rady Karlínské J. Emin. p. kardinálu-arcibiskupovi diplom čestného měšťanství obce Karlínské. Umělecké vypracování obstaral akademický malíř Josef Manes. Listina sama vázána jest v měkkých deskách z bílého hladkého pergamenu dle způsobu nejstarších listin, potažena purpurovým hedbávím, které na konci v dlouhé štrápece končí. K zavírání listiny připevněny jsou červené šňůry na kování, v byzantinském způsobu ozdobeném granáty. Vnitřek záleží ze čtyř listů pergamenových, na prvním listě jest jméno a hodnosti J. Eminence, na druhém udělení diplomu v ornamentální ilustraci XII. století. Inicialka tvoří velké D v zlaté půdě, na níž vypočtení jsou slovaňští apoštolové Cyrill a Method, tento žehnaje český znak, ježrť anděl drží. Z písmena toho vyplývají dolů a vzhůru ozdoby, které končí v rozličné kvítky, v jichž listech dva andělé na varhany a housle hrají, třetí pak zvonkem k pobožnosti pozývá. Dole pak klečí J. Eminence obklopen nejdůst. biskupy Jirsikem

a Krejčím pak vdůst. kanovníkem Vác. Stulcem a jedním alumnem, jenž nákres Karlínského chrámu v rukou drží. Pod tímto skupením jest domácí znak knížete ozdobený kardinálským kloboukem. Na posledních dvou listech jsou podpisy městského zastupitelstva a městská pečť. — Téhož dne byla u JEminence porada o budoucích malbách na obmítce nového chrámu Páně v Karlíně.

— Spolek k uctění nejsv. Svátosti a k podpoře chudých chrámů vystavil na odív ovoce laskavé péče své o dům Hospodinův. Vystaveno bylo 26 mešních rouch všech barev a nejvíce širšího kroje, 4 pluviály, 2 kalichy, polštáře, strojené kvítí a mnoho kostelního prádla. Výstavu tu řídila uroz. p. hrab. Belcredi-ova.

— Valná hromada jednoty sv.-Vítské bude 14. května o 10. hodině v radnici Staroměstské. Za příčinou rozsáhlých prací opravních, které již i na operaci oblouky a pilíře vysoké lodi chrámové budou se vztahovati, bude metrop. chrám sv. Víta po slavnosti Božího Těla zavřen, aby se tam lešení postavit mohlo. Služby Boží budou se po celý čas vnitřní opravy vykonávati u Všech Svátých. V nově vystavené Arnoštské kapli zasadí se nápis na památku, že tato kaple od jednoty pro dostavění hlav. chrámu sv.-Vítského vystavěna byla. —

— Na den sv. Jiří byla u JEmin. nejdůst. vrchního pastýře deputace s prosbou, aby aspoň v letě bývala v některém chrámu Starého města o 5. hodině z rána mše sv. pro lid pracující. Vrchní pastýř potěšen takovou žádostí, slíbil že touha zbožných žadatelů bude vyplněna.

— J. M. nejdůst. p. biskup Petr Krejčí bude ku konci t. měsíce na žádost Litoměřického p. biskupa birmovati v Boleslavsku.

— Spolek Arimatejský pochoval v dubnu 115 chudých křesťanů, z nichž 11 na Prahu, 102 na venkov, 1 na Moravu a 1 na Vojenskou Hranici připadá.

— Zpěvácký spolek „Hlahol“ uspořádá o hodech svatodušních *zpěváckou slavnost*. V neděli svatodušní (15.) ráno bude slavnostní mše u sv. Jakuba. (Trojhlasnou mši Duranteho s vložkami bude zpívat „Hlahol“ sám.) Odpoledne společná zkouška sjednocených spolků zpěváckých. V pondělí svatodušní, letos spolu sv. Jana Nepom. v poledne koncert všech spolků v divadle Novoměstském, odpoledne společná zábava na Žofinském ostrově. — Pořádek služeb Božích u sv. Víta uveřejníme příště.

— Dne 14. května bude v hrab. Waldsteinské zahradě na Malé straně *koncert*, jehož čistý užitek se obrátí na stavbu sv.-Vítského chrámu Páně. V historicky proslavené síni zahradní budou zpěváci, v zahradě obecenstvo.

— Rozražená socha v chrámě sv. Jiří (viz č. 12.) bude opravena nákladem Pražského měšťana p. Arbeitera a postavena na místo, kdež bývala až do lonského roku.

— Výbor *Dědictví sv. Prokopa* sešel se d. 29. dubna k poradě. Na místo p. kanovníka Pruchý, jenž pro churavost a mnohé práce místa svého ve výboru se vzdal a na místo vp. Plačka, jenž farářem v Mitrovicích se stal, zvoleni jsou pp. Prokop Dvorský, rektor kolleje Piaristů a Ant. Hora, rada manželského soudu. Spolkem vydaná kniha „Evangeliium sv. Matouše od Fr. Sušila“ byla jest poslána v slušné vazbě s prosbou o schválení spolku po diecéších nejdůst. Ordinariátům (a druhý nevázaný výtisk seminářům) v Praze, Litoměřicích, Králové Hradci, Budějovicích, v Olomouci, Brně, ve Spíši, Bánské Bystrici, Rožnavě, Záhřebě a v Ďakově. Poněvadž p. prof. Sušil na prosbu o další rukopis svého výkladu Pisem sv. odpověděl, že by té žádosti až na podzim vyhověti mohl, hodlá výbor vydati letos spis: „Catechismus Conc. Trid. ad parochos“ v překladu českém, a na r. 1865 pokračování vzácného komentaru p. Sušilova. Spolek čítá zakladatelů 13, z nichž 1 zemřel, údů 88, (zemřel 1) účastníků 655 (zemřeli 4); všech členů 756.

Z Moravy. Kapucinský klášter v Olomouci slaví letos 250-letou památku svého založení. Stalo se r. 1614.

Z Vidně. V kníž. arcib. *chlapeckém semináři* bylo na konci I. půlletí t. r. 158 chovanců, z nichž 15 v VIII. třídě. 70 chovancům dáno vysvědčení I. třídy s vyznamenáním, 41 „velké“ I. třídy, 4 byli nemocí od zkoušek zdrženi. Celý plat roční (200 zl.) platí 24 chovancové, polovici (100 zl.) 35 chovanců, 150 zl. 7 chov., 16 chovanců méně než 100 zl., totiž 40, 50 neb 60 zl. Bez platu aneb od dobrodinců vydržovaných chovanců jest 76.

— *Duchovní správa u vojsk*. V čele veškerého polního duchovenstva stojí apoštolský vikář c. k. vojsk, čili polní biskup, jenž ve Vidni přebývá. Vojsko tvoří zvláštní diecési, apoštolský vikář, zároveň vezdy biskup in partibus, jest co sufragán poddan knížeti arcibiskupovi Vídeňskému. Nemá vlastní kapitoly, má však svou konsistoř i zvláštní manželský soud, jehož druhou instancí jest metropolitní soud manželský ve Vidni, třetí pak instancí (stolicí) metrop. soud manželský v Solnohradě. Tato polní diecése záleží z 8 superioratův: ve Vidni, v Praze, v Záhřebě, v Brně, ve Lvově, v Budíně, ve Vidimě a v Sibině. Polní superiorři jsou čestní kanovníci, jim všem předchází v důstojenství ředitel vojenské konsistoře. R. 1861 mělo vojsko rakouské 136 polních kaplanů, 52 kaplany posádkové

a v invalidnách, 7 kaplanů pro námořníky, jejichž přednostou jest námořský superior, jenž není zahrnut v počtu svrchu uvedených superiorů. K vojenskému duchovenstvu přináležejí též duchovní správce a profesori na c. k. vojenských a vychovacích ústavech, akademích, ústavech pro kadety, celkem asi 25 kněží. Polní kaplani rozdělují se v kaplany 1., 2. a 3. třídy; 55 jich náleží ku první, 12 k druhé, kamž se počítají i kaplani při námořnictví, ostatní pak ku třetí třídě. V nejnovější době přibýlo vojsku i 12 protestantských kazatelů posádkových, 9 augsburského a 3 helvetského vyznání. Uchazeč o místo polního kaplana musel pobýti nejméně 3 léta v civilní správě duchovní, nesmí býti přes 40 let star, musí se znáti v jazyku pluku i v němčině.

Literní oznamovatel.

— „*Knihopisný slovník* česko-slovenský, aneb seznam kněh atd. od r. 1774 až do nejnovější doby, který co rukověť přátelům literatury, zároveň co dodatek k Jungmannově „*Historii literatury České*“ vydává neunavený bibliograf kněz František Doucha, přispěním Jos. Al. Dundra a Frant. Aug. Urbánka a nákladem kněhkupce Kobra, pokročil o dva sešity ku předu. Sešit čtvrtý zahrnuje nápisy kněh a jmena spisovatelův „Morávek — Premarey“, sešit pátý „Přemyslování — Staněk.“

— „*Posvátné kazatelny*“ právě vyšel svazek osmý (červencový). Obsah přistě.

— V čís. 8. ohlášeného spisu: „Všeobecně užitečný *stavitelský rádce*“ vyšel nákladem Karla Bellmanna sešit II.

— „*Kritická Příloha*“ k Nár. Listům vycházeti bude jako doposud jednou za měsíc avšak co samostatný časopis a orgán „Umělecké Besedy“, kteráž na den sv. Vojtěcha (23. dubna) oslavila 300letou památku narození proslulého anglického básníka Shakespeara a velikolepou slavností v divadle Novoměstském. Podotýkáme, že v Londýně měl k ctitelům proslaveného básníka kardinal Wiseman řeč v ten rozum, že se historickému bádání v Anglii podařilo dokázati z listin, že Shakespeare byl katolík, přehorlivý katolík. Byl zapleten v spiknutí „Essexské“, jehož členové byli jenom katolíci. Z jeho divadelních her: „Král Lear“ a „Makbeth“ prý vysvítá, že se držel staré víry vlasti své.

— Ohlášeného týdeníku „*Tábor*“ vyšlo 30. dubna číslo I. Úprava jest pěkná.

— Nákladem Steinhausera vyšly „*Zločinové v Polsce*“, oddíl druhý. Příklad prý je z hr. Oginského, tento hrabě je však Němec, jmenuje se Schmeling a bydlí v Berlíně, kde vedle jiných v genu Spiesz et Cramer sepsaných

romanů též vydal: „*Das Phantom Polens oder die Schreckensbilder in Warschau*“, original to českého překladu! (Národ.)

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci dubnu přistoupili. Z *Pražské* arcidiecése: Rod Františka Čapka v Praze, škola Vlašimská, rod Františka Racka v Plzenci, František Dobiáš v Třemošnici. Z *Litoměřické* diecése: Františka Ulerichova z Příchvoje. Z *Kralohradecké* diecése: Vel. p. Rupert Smolík, kaplan v Metličanech, Františka Urbanova v Králíkách, Anna Vondrova v Žampachu, Kateřina Pažoutova ze Slovice, rod Jana a Františky Ulvrových ze Studence, Františka Krátká ve Výprachticích, Josef Strihavka v Náchodě. Z *Budějovické* diecése: Marie Vávrova z Libějických hor, Škola Sušická, Josef Dach v Strakonících, Františka Končická ve Veselí. Z *Olomúcké* arcidiecése na Moravě: František Kalvar a František Hošek v Darkovicích, Veronika Macháčková v Rakově, Josef Hlávka v Troubkách, Anna Šustekova ve Lhotě. Z *Brněnské* diecése: Jan Harásek v Strhařích. Všech údův koncem dubna 23.372.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Benedikt *Haussmann*, farář v Ebersdorfu v hrabství Kladském, dne 16. dubna;
- p. Václav *Fürst*, farář v Ouběnicích, 22. dubna, (nar. v Těnovicích 19. srpna 1792, kněz od 12. srpna 1818.)

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Konopa*, farář v Klecanech, jmenován skuteč. k. arcib. vikářem a školdozorcem okresu Proseckého.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel *Hecht*, koop. v Schönlinde, za faráře v Nových Domech, odkudž
- p. Karel *Koehler*, prvofarář za faráře do Oloví;
- p. Jiří *Dörfler*, prvofarář v Hässelsdorfu, za faráře do Bohuslavi;
- p. Karel *Starosta*, farář v Kounici, za far. v Stolmíři, odkudž administrator.
- p. Václav *Jünger*, za administr. do Kounice;
- p. Vinc. *Horáček*, katecheta v Příbrami, za faráře v Střebku;
- P. Athanas *Gottstein*, kněz ř. premonstr. na Strahově, za far. administr. v Doksaněch;
- p. Jiří *Putzlocher*, kooper. v Nových Domech, za administr. do Hässelsdorfu;
- p. Vác. *Laholík*, kapl., za administr. na Proseku.

Uprázdňená místa:

Místo kanovníka v *Staré Boleslavi* od 27. *Prosek*, fara patron. města Prahy od 27. dubna. *Kounice*, fara patron. p. Jana kníže, z Lichtensteinu od 28. dubna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

**Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
kulhkupeů**

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Hod nejsvětější Trojice Boží.

Ačkoli tajemství nejsvětější Trojice Boží mezi všemi to nejvznešenější jest, nicméně svátek nerozdílné Trojice Boží nekoná se co do obřadu tak slavně, jako jiné prvořadě církevní slavnosti. Církev tím jako na srozuměnou dává, že toto nade všecku počtu vznešené tajemství ne tak zevnitřním obřadem, jako více srdcem v duchu a pravdě ctěno býti má. Přes to není v roce ani jedné neděle neb svátku, anobř ani jediného dne, jenžby nebyl spolu den neb svátek nejsvětější Trojice; poněvadž všechny výroční slavnosti Páně, jakož i svátky Panny Marie a svatých, k tomu jediné směřují, bychom v nich trojjediného Boha — totiž Otce, Syna i Ducha svatého velebili a oslavovali. Pocta nejsvětější Trojice jesti jediným a posledním předmětem všeliké služby Boží, a to v každý čas: anobř všeliká církevní modlitba, každé posluhování svatými svátostmi, každý obřad a žehnání církevní vyzváním nejsvětější Trojice se započíná a dokonává.

Kdykoli jednu z těch tří Božských osob ctíme, pokážde, proto že nerozdílné jsou, všechny tři společně ctíme: neb nepůsobí žádná Božská osoba ničehož bez ostatních. Jakož pak slavnosti jednotlivých Božských osob a to dle rozličnosti času (na příklad Boha Otce o Vánocích, Boha Syna o Velikonoci, Boha Ducha svatého o svato-dušních svátcích) jednotlivě se konají:

rovněž v neděli první posvatodušní koná se společnou radostí slavnost všech tří Božských osob spolu a na-jednou k oslavení veškeré *Trojice Boží*.

Že pak za prvních věků Církve téměř skrze celých třinácte století žádná obzvláštní slavnost k počtě nejsvětější Trojice konána nebyla, proto snad stalo se, aby se nezdálo, jako by Bůh, rovněž jako jiní svatí, měl svůj zvláštní den, v kterýžby důstojnou úctou a službou slaven a veleben býti měl. Když pak v devátém století v srdcích věřících obzvláštní úcta k tomuto předivnému a nezpytatelnému tajemství vzbuzena byla: uvedena jest tato slavnost nejprve na jednotlivých místech křesťanského světa, až posléze se tak rozšířila, že na počátku XIV. století za času papeže Jana XXII., jenž ji co oktávu slavnosti svatodušní ustanovil, pro celou katolickou Církev na neděli I. po svatém Duchu předeepsána byla. A to velmi přiměřeně v ten čas ustanoveno, poněvadž svatí apoštolové po udělení Ducha svatého tajemství Trojice všechněm národům ohlašovali a svatý křest ve jménu Otce, Syna i Ducha sv. udělovati započali.

Slavnost tato ustanovena jest k oslavení víry v trojjediného Boha, neboť hlavní a základní článek veškeré katolické víry jest *nejsvětější Trojice*. Církev koná tuto slavnost velikou Trojice Boží proto, aby v naše srdce štípila nejhlubší úctu a čest, jakouž Ji prokazovati jsme povinni. Duchovní pro-

spěch, jež z této slavnosti dle úmyslu svatě Církve brátí máme, v tom záleží: abychom poznávajíce skrz věru Božskou důstojnost věčné Trojice, svou stálost v této víře naproti všelijakým nepřátelským útokům jako nějakým štítem ohrazení byli; a aby od nás u vyznání pravého a nesmrtelného Božství, v osobách rozdílnost, v bytnosti jedi-
nost a u velebnosti rovnost klaněním ctěna byla. (Církevní modlitba. Preface.) Pokořme se tedy před troj-
jediným Bohem, obětujmež Jemu vše, co jsme a máme; oddávejmež se rádi svatým službám Jeho s tím pevným a stálým předsevzetím, že rozšiřování cti a slávy Jeho jediným bytí má zá-
měrem všeho jednání i konání našeho. Z hlubokosti duše volejmež: Sláva nej-
světější a nerozdílné Trojici! Sláva Otci, jenž nás stvořil, Synu, jenž nás vykoupil, a Duchu svatému, jenž nás posvětil! — Držme pevně vyznání ostří-
hající víry katolické, kterouž jsme na křtů svatém přijali, dokavadž k oněm sborům spasenců v nebi připojeni nejsme, kdežto napotom budeme říkati: *„Jakž jsme slyšali, tak jsme spatřili v městě Hospodina mocnosti, v městě Boha našeho.“* (Žalm 47, 9.) Tamt věčnou Trojici, v kterouž nyní věříme, jasnou myslí a blahoslavenýma očima spatříme, a vidouce milovati bu-
deme, a milující radovati se budeme radostí nevymluvnou a oslavenou, do-
cházejíce cíle víry své. (I. Petr. 1, 8). —

K. Císař.

Život Arnošta z Pardubic,

prvního arcibiskupa Pražského.

(Pokračování.)

V neděli, 2. září l. P. 1347, přísluhoval arcibiskup Arnošt v starším chrámu sv. Víta Karlovi a choti jeho Blance posvátným korunovačním obřadem. Přítomni byli biskupové: Jan Olomúcký, Jan Litomyšlský, Břetislav Vratislavský, též Mišenský a Lubecký; česká, moravská i slezská šlechta;

vévod deset a knížat i hrabat říšských mnoho.*)

Po korunovací jeli král a králová s dvorstvem svým a s hostmi do Většího města Pražského. Na trhu před kostelem sv. Havla stála již bu-
dova dřevěná, drahými čalouny ověšená, též ke kvasu přichystaná. Králi a králové zasednuvším sloužili k stolu šlechtici čeští na koních stklostně vy-
strojených. Koleč či rytířských her, hudby a radováněk všelikých ovšem nepohřešováno.

Hostův ctil korunovaný král dary vzácnými; nazejtří pak vyjel za bránu sv. Havla a založil klášter bl. Panny Marie řádu Karnielitskému, kde nyní obývají bratři řádu sv. Františka, jinak „u Matky Boží Sněžné.“ —

Potom hnedle, totiž dne 11. října, zemřel z Církve vyloučený Ludvík Bavorský, někdy císař Římský, raněn mrtvicí, když se do Mnichova z lovu ubíral. Celou tu zimu jezdil Karel IV. po městech říšských, až od drahé části říše Německé za voleného krále a císaře Římského uznán jest. Byl pak Klement VI. několik biskupů, zvláště Arnošta, arcibiskupa Pražského, zplno-
mocnil, aby města německá Karlovi IV. do nedávna odporná církevních trestů zbavovali, poněvadž se nyní jich většina s dobrou potázala.

Následního roku 1348 uvedl Karel IV. ve skutek, což byl druhdy král Václav II. r. 1294 k slovům některých duchovenstvu nepřiznivých rádců svých poodložil. Jsa ještě markrabě,

*) Řádu korunovačního překlad český soudobý vytištěn správně ve Výboru z literatury české, I. 575—607. — Novou českou korunu, kteréž o této slavnosti po prvé upotřebeno, zjednal Karel nákladem vlastními. *O koruně též ustánil, aby spočívala na hlavě sv. dědice Václava; nový král český aby v den korunovací za půjčení koruny 300 hřiven stříbra na stavení a opravování chrámu sv. Víta kapitole Pražské obětoval, a po korunovací, též po jiných slavnostech, kdy koruny třeba, aby hned téhož dne korunu vrátil třem kanovníkům Pražským do rukou, děkanovi totiž, kustosovi a sakristovi, a tito strážcové koruny sv. Václava aby byli rodili ryzí Čechové a přísežní. Jestliže by král koruny nevrátil, již pro takový účinek aby vyloučen byl z Církve. Ztvrzení téhož svého nálezu o koruně byl Karel již m. r. 1346, meškaje v Avignoně, u Klementa VI. zjednal.

prosíl Karel v Avignoně sv. Otce za dovození, aby založeno bylo v Praze obecné učení na způsob Pařížského a Bononského. Bolelot ho srdce nad tím, že Čechům výbornými od Pána Boha dary k naučení se vědám všelikým obětředěným bylo kraj světa obcházení a v cizích národech o velikém nákladu umění užitečných žebrati; pročez hledal jim toho snažně, aby ze studně moudrosti doma pohodlně čerpati a také okolním národům po plných koflicích připíjeti mohli. List na povolení obecného učení Pražského vydal Klement VI. již 26. ledna m. r. 1347 a přikázal, aby udělování práva vyučovacího při všech fakultách Arnoštovi a budoucím arcibiskupům Pražským jakožto kancléřům university Pražské náleželo. Svolením panstva, i ostatních stavů českých vydal Karel IV. zakladací listinu obecného učení Pražského pod zlatou bullou dne 7. dubna 1348. Ještě též rok přišli do Prahy od Karla IV. povolání profesori a učinili počátek veřejnému vyučování. Dosud nebylo při chrámě sv. Víta v Praze zvláštního mistra nadaného obročím, jenžby duchovenstvo domácí předmětům bohosloví, předně k pastýřskému úřadu potřebným, zdarma vyučoval, ač to byl církevní sbor Lateranský r. 1215 všem kostelům metropolitním nařídil. Hned po svém na arcibiskupskou hodnost povznesení nestačil arcibiskup Arnošt zákonu témuž vyhověti, pro války totiž Karla IV. v Říši, skrze kteréž statky arcibiskupství Pražského hrubě byly zadluženy. Jsa však svědomitý a horlivý velekněz, chopil se následujícího prostředku. S přivolením rodných bratrů svých, Bohuše probošta Litoměřického a Smila rytíře z Pardubic, obrátil Arnošt k dotčenému účelu otcovské jejich a své zboží nedílné ve všech Hřminině a Važicích. Příjmy z téhož zboží přes 23 kop platu ročního vynášející ustanovil on za obroči či prebendu budoucím učitelům neb lektorům a přivtělil je kapitole Pražské. Za to dal arcibiskup s povolením kapitoly

bratrům svým zboží arcibiskupské v Žerčicích a Kobylníkách k užívání do obou života, tak aby po jich smrti zase na arcibiskupství Pražské připadly. Mimo mistra při hlavním chrámu Pražském takto nadaného byli ještě čtyři profesori bohosloví, kteří hned r. 1348 učení Pražskému začátek učinili; ti jsouce řeholníci přednášeli předměty ve svých klášterích. — Při hlavním chrámě učil mistr Štěpán, kancléř arcibiskupský; církevnímu právu vyučoval z university Bononské povolaný doktor; lékařství přednášel mistr Baltazar z Domazlic, a mistrů několik vyučovalo svobodnému umění, každý při svém obydlí. K lepšímu pojištění platů pro profesory byla již před r. 1352 s radou a svolením arcibiskupa Arnošta velická sbírka duchovenstvu v království uložena, ku kteréž bylo přispěti všem kostelům kollegiatním a klášterům všech řádů. Karel IV. i Arnošt svítili jim vážným příkladem. Kapitola Pražská, která již bez toho mistra při kostele sv. Víta ročně vyplácela, slíbila na placení profesorů vůbec pět kop gr. dávat. Z veškeré této sbírky koupil Arnošt některé dědičné statky od rytíře Epika z Hrádku za 700 kop gr. č., odkudby stáli platové profesorův docházeli; potom r. 1359 koupil též arcibiskup z té samé sbírky za 90 kop gr. dům s zahradou na Starém městě Pražském podlé hřbitova sv. Františka, jenž pak ustanoven jest pro studentstvo svobodných umění. — Nad universitou stál rektor, nejspíš hned od r. 1349, který ročně byl volen a v hlavním chrámě sv. Víta slavně v úřad uváděn. K vytknutí pevnějšího řádu na obecném učení Pražském složil arcibiskup Arnošt jako kancléř s výborem university r. 1360 první pravidla neb statuty; však vyhradil sobě, by v pochybnostech, ježby ještě za příčinou týchž stanov vznikly, od něho vysvětlení žádáno bylo.

Vratme se k roku 1348, odkad jsme se, stíhajíce Arnoštových o universitu zásluh, byli poušínuli.

Karel náš, přemýšleje hned za markrabství svého neustále, kterakby vlast a Církev katolickou zvelebiti mohl; vyprosil sobě r. 1346 u papeže Klementa povolení vzácné k založení kláštera takového, v němž by řeholníci mše sv., hodinky duchovní a jiné obřady posvátné jazykem slovanským sloužili a vykonávali. Klášter takový založil pak a nadal r. 1348 na Novém městě Pražském (na Skalkách) v čest sv. Jeronyma, do něhož péči Arnošta arcibiskupa uvedeni jsou Benediktinové kmene slovanského z Chorvat, z Bosny, Srbska a Dalmatska, užívající písma glagolského, z čehož ústavu zděli „Na Slovanech,“ nyní říkají tam: „V Emauzích.“ Týmž klášterem slovanským, ovšem také z lásky k jazyku svému přirozenému vyzdvíženým, obmýšlel Karel pnouti můstek, po němž by křesťanstvo východní způsobem tichým a vděčným přešlo a s Církví Římskou katolickou se spojilo. Měl pak Karel sv. evangelium, psané rukou sv. Prokopa písmem staroslovanským; šestnácte listův z celé knihy téhož sv. čtení dochovaných opatřil vazbou zlatem, sv. ostatky a drahým kamením stkvělou a daroval vše klášteru, z kteréhožto ostatečku posvátného v příklášterském chrámě až po husitskou bouři o slavnostech připadající část sv. evángelia zpívali. *)

Téhož roku 1348, dne 10. června, položil dožádaný arcibiskup Arnošt první kámen k hradu Karlšteínu, na němž císař Karel klenoty říšské a české přechovávati ustanovil.

V svatopostní čas r. 1349 přišli do Čech vlci v rouše ovčím. Pod zástěrou kajicnosti procházeli zemi v zástupech, před nimiž kdosi korouhev nosil; zpívající písně jazykem německým mrskali obnažený hřbet důtkami ostny železnými zakončenými, až z nich krev prýštila. Z měst přidalo se k nim

Němců nemálo, také Čechů rodilých trochet. Arcibiskup Arnošt shledav do cizinců těch bludův rozličných, ježto bez dovolení biskupův a bez vůdce kněze takového cosi podnikají, a jsouce lidé svěští jeden druhému se z hříchův vyznávají a sobě vespolek kázání činí: pečoval o to, aby se tito nezvaní hosté čím dřív tím líp z české země vyklidili. Brzy podařilo se mu, i ty některé jimi po Čechách zavedené ovce církevnímu pořádku navrátiti.

Téhož r. 1349 daroval jest Karlovi IV. král uherský Ludvík po ctném poslu Tobiáši z Kamenice ubrús, na němž Kristus Pán nejposléze večeriti ráčil. Maje po boku několik biskupů, vnesl Arnošt náš v provodu císaře Karla, dvoru jeho, lidu a duchovenstva ostatek svatý slavně na hrad Pražský do hlavního chrámu v den sv. Ondřeje apoštola.

Dosud zadržoval a choval v Mnichově Ludvík, vévoda bavorský, tak řečené svátosti říšské, zůstavené tam po jeho otci Ludvíkovi, někdy císaři Římském. Mezi těmi svátostmi nalezal se v zlatém kříži, okrášleném perlami a drahým kamením, kousek sv. kříže, na němž vtělený Syn Boží nás vykoupil; hřeb jeden, jímž na kříž přibit byl; hrot z kopí, kterýmž bok Jeho jest otevřen; rameno sv. Anny, a zub sv. Jana Křtitele; též meč sv. Mauricia, mučenníka; koruna zlatá, kterouž papež Leo III. Karla Vel. v Římě na císařství korunoval; jablko zlaté s křížkem; žezlo stříbrné; meč, jímž Karel Veliký proti pohanům bojoval, a jiné vzácnosti. Spůsobiv to u vévody, aby říšské svátosti byly navraceny, poslal pro ně Karel IV. do Mnichova posly znamenité, Jana, biskupa Olomúckého, a Viléma z Landšteina, purkraběte Pražského. Kterážto když se byli s říšskými svátostmi v květnou neděli (21. března) r. 1350 ku Praze vrátili: vyšli proti nim pěšky arcibiskup Arnošt a císař Karel, také dvorstvo, duchovenstvo a lid obecný pobožně velmi. Svátosti složené jsou na Vyšehradě, a po-

*) Tžž zlomek rukopisu sv. Prokopa nalezá se nyní v městě Reměši, kdež králové francouzští o své korunovací na něm přísahu skládali.

necháno jich tu přes velikonoce; potom přenesl je arcibiskup do chrámu sv. Víta na hrad Pražský. V příčině říšských svátostí složil Arnošt náš o počtě svatých ostatků zvláštní list, druhdy doma i v cizině velice vážený. Rozkázal císař, aby ty svátosti říšské každého roku vždy ten pátek po oktávu velikonočního hodu Božího zbožným poutníkům k uctění byly vystavovány, načež Innocenc VI. r. 1354 odpustků udělil.

(Pokračování.)

Svatojanská*).

Probudily se již zpěvně háje,
Jarní nastal všeho tvorů ples,
Z něžných květů milostného máje
Nejvonnější rozvíjí se dnes;
Tys to, svatý Jene z Nepomuku,
Vroucích nezamítej chvalozvuků,
Jež ti pějí zbožní křesťané,
Českoslovanští tví krajané.

V české vlasti kolébka tvá stála
Ozářená nebes jasnotou,
Duše tvoje láskou Boží zplála,
Andělskou se skvěla čistotou;
A Pán spatřiv spanilě tvé ctnosti
Povolá tě k velké důstojnosti,
Budeš knězem Boha živého,
Něpromluviš slova křivého.

Jan hle na svícnu již Církve stojí,
Chlouba Prahy, světlo otčiny,
Duše hříchem poraněné hojí
Lékem přezázračným s výšiny;
Slovo pravdy věčné lidu hlásá,
Kristus jediná že světa spása,
A kdo Jemu srdce zamyká,
V nepravostech bídně zaniká.

A co ústy výmluvnými káže,
Potvrzuje září života,
Když pak svátost jazyk Janů váže,
Neleká ho smrti mrákota;
Nebojí se hněvu královského,
Nezradíť on nikdy Boha svého,
Nezjeví, co Pán mu zakázal,
Jemuž na věky se závazal.

Darmo Janu hrozíš, králi krutý,
Darmo hory, doly slibuješ,
Darmo nevinného vážeš puty,
Marňe katy svoje na něj šťveš;

Nežádáť on lesku tvého zлата,
Přísaha jej váže svatosvatá,
Lidé na něm nikdy nezvědí,
Královna co řekla v zповědi.

Již jej ku Karlovu mostu vlekou,
Již jej vrhli v lůno Vltavý,
Hvězdy jasné nad hlubokou řekou
Ve věčném se běhu zastaví;
Na místě, kde tone mučěn svatý,
V zázračný se vinou věnec zlatý,
Jímž Bůh Jana věncí va věky,
A kraj divem září daleký.

Duši čistou blaží věčná sláva,
Tělo svaté v Praze sladce spí,
Jazyk neporušen pozůstává
Neprohradiv Boží tajemství;
Nebe, země Jana mučně slaví;
Máj mu na ctnou hlavu věnec staví,
Národ otcem svým jej nazývá,
Za přímluvou jeho prospívá.

Zasvěťme též jazyk pravdě Boží
Za příkladem Jana statečným.
A když Pán prst na ústa nám vloží,
Neplýtvějme slovem zbytečným;
Mluvme, když Bůh mluvití nám velí,
A byt svět nám brániti chtěl celý,
Mlčme však též k Páně rozkazu,
Nedbajíce žádných úrazů.

Slyš, ó slyš nás, otče, svatý Jene,
Přimlouvej se za nás u Boha,
Ať se nade vlastí stále klene
Zlatá Církve Páně obloha;
Nechť se v národu tvém vezdy skvěje
Símě Cyrilla a Methoděje,
Víra, ona hvězda spanilá,
By nás věčně s tebou spasila.

Jan Soukop.

Reformace a reformatoři.

VII.

Uvedli jsme svým čtenářům několik vyňatků ze spisu protestanta Cobbetta, by sami, jak jim libo bude, soudili o vychvalované reformaci. Učinili jsme to i z příčin v čís. 10. naznačených i na obranu víry a Církve naší proti přemnohým útokům, domnívajíce se, že jakož jisté listy uveřejňovaly vyňatky ze spisů *katolických* co „svědectví pravdě (evangelické) z Církve římsko-katolické,“ i nám volno bude vybírat z spisu *protestanta* výroky o reformaci a staré naší víře katolické. Však vyňatky těmi rozhněvali jsme náramně neznámého pána, bez pochyby horlivého (nejméně) čtenáře všech těch svrchu dotčených útoků. Obořil se na nás listem v Brně 9. t. m. na poštu daným. Podepsal se

*) Píseň tuto strojenou k oblíbenému nápěvu Pavla Křížkovského na poutnickou: „Ejhle svatý Velehrad již září“ — podáváme z Brněnského „Hlasu.“

„horlivý katolík.“ Píše nám: „Již po delší čas uvádíte v „Blahověstu“ články týkající se reformace a reformátorů anglických a dokazujete ničemnost (?) a nebytelnost (?) protestantstva (?) svědectvím nějakého (!) Cobbetta. Nedá se ovšem upřít, že každý převrat buď v politickém buď v náboženském ohledu mnoho lupičství, pustošení a prolévání nevinné krve za *nutný* následek měl; pátráme-li však po příčinách jmenovaných, smutných úkazů, nelze nám na *šlechtné snahy* reformátorů vinu uvalovati, nechceme-li nespravedlivými býti, nýbrž na neodolatelný odpor duchovních a tělesných tyranů“...*) Abychom sebe i přitele svého o těch „šlechtných snahách“ přesvědčili, vydejme se opět na paběrkování. Že Cobbett o reformaci soudí zvláštním svým způsobem, není vinou naší, ani to, že v parlamentě seděl a slovučným spisovatelem jsa mnoho pravdy napsal, pro kterouž se lidé rádi hněvají.

V jedenáctém listu přirovnává Cobbett katolíky k protestantům takto: „Při této příležitosti a věru i při každé jiné, kde láska k vlasti zkouše byla podrobena, dokázali katolíci, že nižádné utiskování není s to, aby se nad svou povinností co občané a poddaní zapomněli. Sám Hume přinucen jest vyznati, že vzácnější katolíci, jakkoli zákonem vši důvěry a všeho úřadu zbaveni byli, předce co dobrovolníci na vojnu se dali anebo na loď vstoupili. Někteří vlastním nákladem koráby vypravili, velení nad nimi protestantům postupující; jiní se snažili, aby svých nájemníků, nápravníků a sousedů k obraně vlasti povzbudili a zdálo se, jakoby se mužové všeliké důstojnosti — na ten čas všecko strannictví mimo sebe pustivše — stejnou silou k odporu proti těm nespravedlivým útokům připravovali. Karel I., Jakub II., Jiří I., Jiří II. anobř i Jiří III., všickni tito dočkali se času, kde příčina jim dána, že plakali nad nedostatkem podobné věrnosti u protestantů. První přišel o hlavu, druhý o trůn, třetí a čtvrtý byli v nebezpečení téhož osudu a pátý ztratil Ameriku a to všecko příčinou protestantů.“

Hned pak vypravuje zcela chladně: „*Reformace měla před svým vznikem slovo „loupež“ na čele napsáno, co se však tkne Irsku, byla ona od hlavy až do paty jenom pouhá loupež.*“

Cobbett podivný úsudek tento o reformaci vysloviv porovnává katolíky s protestanty takto: „Když protestantství a s ním ženaté duchovenstvo povstalo: byly chudší třídy svého přirozeného práva zbaveny a

vyhnány, by sem tam se toulající žebrotou a krádeží výživy své hledali. Luther a přívrženci jeho naprosto zavrhlí učení, že dobrých skutků ku spasení třeba, — tvrdíce, že jediná víra k spasení postačí. Pročež ze své bibli vyškrtli list sv. Jakuba, v němž se nám dobří skutkové poroučejí a k dojití spasení co nevyhnutelně potřební představují — a Luther nazval list tento: *slaměnným*. Reformátoři v mnohých jiných *článcích tak daleko jako barvy v duze od sebe se uchýlovali — jediné v tom se všickni srovnávali, že k spasení dobrých skutků zhola netřeba*, a že *svatí*, jak se z pokory sami nazývali, svého práva k nebesům nižádnými sebe těžšími a četnějšími hříchy pozbyti nemohou. Lidem, u nichž loupež, rouhání, cizoložství, mnohoženství, krvepráznost, krivopřísežnictví a vraždění tak obyčejné věci byly jako spaní a bdění, lidem učím, že cesta k věčnému spasení nižádným z těchto jmenovaných hříchů aniž všemi dohromady nemůže býti zavřena, takovým lidem musilo milosrdenství mimo to, že jest známým jménem katolickým, za vedlejší neb zhola zbytečnou věc platiti.“

„Není se tedy čemu diviti, že ono (milosrdenství) ze všech protestantských ustanovení vyloučeno jest, t. j. *podstatou svou*; nebť co se tkne *jména jeho* (milosrdenství): podržely je některá zřízení — tak řečená *milosrdná*; ale věc sama — ta schází všudy. Katolictví naproti tomu sjednocuje skutky stálého, účinného milosrdenství s věrou samou — činí obě od sebe nerozlučné. Katechismus, od Donaye sepsaný a od pastců co nejvíce možná tupený, praví: „První ovoce Ducha svatého jest milosrdenství.“ A pak nás vyučuje, co milosrdenství jest, totiž: Lačné krmiti, žíznivé napájeti, pocestné do domu přijímati, nahé odívati, nemocné navštěvovati, vězně vysvobozovati, mrtvé uctivě pochovávat. Nůze mužeteli uhodnouti, rozmilí přátelé, proč tuční protestantští pastory (v Anglicku a za času Cobbetta) tak hlasitě proti tomu hanebnému, jak mu přezdívali, katechismu od Donaye křiči a dovádějí? Taková jest přistvořená povaha lidská, že všecko toto miluje; a to právě jest, čeho brány pekelné nikdy nepřemohou. Tot jest, več otcové naši věřili a dle čehož jednali; tot jest, co v nich onu dobromyslnou náklonnost zplodilo, kteráž — Bohu díky — z prsou jejich potomků není docela vyhlazena.“

Usměšek tento proti Luthrovi a proti názvu jeho „*slaměného listu*“, jakož i na vzrůstající chudobu padající, kteráž, jak Cobbett dokazuje, ze „slavné vznikla reformace“, opětuje i hned, an dále di: „*Zde máme ten velký, vynikající, v oči bijící,*

*) „Horlivý katolík“ žádá na nás, abychom dopis jeho v „Blah.“ uveřejnili. Učiníme to, pokud slušnost a zákon dovoluje v příštích číslech.

strašný a věčně trvající následek reformace, totiž: zákonem nařízené almužnictví. A předece bylo toho potřeby. Anglicko v ohledu na loupežníky musilo z toho dvojího jedno voliti: buďto zákonitě almužnictví anebo vyhlazení. O toto (poslední) nemohlo se pokusiti a byt také bylo mohlo, nebyloby jemu (Anglicku) k užítku sloužilo. Nedo- stávalo se mu dostatečné moci uživiti lid, z něhož tři čtvrtiny hladem již již hýnuli: pročež zákonem nařízeno almužnou lidu napomáhati, ačkoli zákon ten nevyšel dříve, až se byly všechny prostředky nadarmo vy- čerpaly, jenž poněkud katolickou dobročin- nost vynahraditi měly. Předkem pokoušino se o to, aby se dobrovolnými sbírkami v kostelích toho cíle dosáhlo, ale ach! *onino (lidé), jenž nyní do kostela chodili, uzná- vali Luthera za velkého učitele a on zase list sv. apoštola Jakuba za „slaměný“ po- važoval.* Když se byl všeliký pokus takový minul s prospěchem, jakož bylo předvídati, ježto pastorem, jenž jiných k dobročinnos- ti povzbuzovati měli, sami byli rádi, když toliko pro sebe, ženu a děti s potřebu se- brali, — když se byl všeliký zákon (a těch bylo několik) osvědčil marným býti — vy- nucenou daň vyjmuje, kteráž se pod ztrá- tou jmění a osobní svobody vybírala: pří- kročila slavná Eliška (Alžběta královna) a její reformační parlament k zákonu (o al- mužnictví); kterýžto (zákon) posud máme; a on zemi nekonečnými sváry a různici- mi naplňuje, osadu proti osadě, sluhu proti pánu, boháče proti chudásovi popuzuje, a jelikož se ho bohatší snažili zbaviti, pro- vodil (zákon ten) tolik pokrytství, lenosti, podvodu, nátlaků a ukrutností, jaký ch jsme — řádění počáteční reformace vyjímajice — nikdy ve světě neviděli a o čem takó- věm nečetli.“

V dvanáctém listu své „*History*“ píše Cobbett o čase dosednutí Jakuba I. na trůn a po něm následujícím pronásledování ka- toliků, zvláště za Oliviera Cromwella, kte- rýžto věk Cobbett dobou „zcela blahosla- vené reformace“ (ironicky) nazývá. O čemž mezi jiným praví: „Obecná spravedlnost nám zapovídá vládu Cromwellovu jen tak zkrátka odbyti; přikročimež k druhé refor- maci, kterouž původcové a vykonávatele její „zcela blahoslavenou“ nazvali, tvrdíce, že první reformace byla toliko polovičná, a že ta zákonem ustanovená anglická cír- kev byla jen dcerou staré babylonské ne- věstky. Tato druhá reformace touž cestou se brala, jak ta první: „hlavní účel její byla loupež. Žádoucí jmění, po první re- formaci ještě pozůstalé, bylo dle času a okolností rozhvátáno a mezi reformatory rozděleno, kteřížby byli, — kdyby jen bylo

na čase bývalo, — i všecku předešlou ko- rist nazpět vzali a znovu se dělili.“

A hned na to píše Cobbett o „hrdinách téže druhé reformace“ následujícím zvláště ostrým způsobem: „*Rekové druhé reformace byli horliví písmáci a časem téměř každý z nich byl kazatelem.* Vojáci byli v tom ohledu zvláště schopní a jen pod tou vý- minkou se uvolili zbraně proti králi (Jaku- bovi I.) se chopiti, když se jim dovoli ká- zati. Každý vysvětloval bibli dle svého způsobu, užívajíce všickni bibli bez pozná- mek a výkladů. Roger North (protestant) vypravuje ve svém „*Examen*“ rouhání a hanebnosti všelikého způsobu, jichž se byli lidé tito — mysl téměř veškerého lidu otrávilše, — dopouštěli. Z tohož vznikly všechny druhy nejhoroznějších zločinství. Žena jedna v Doveru utala dítěti hlavu předstírajíc, že jako ondy Abraham zvláštní nařízení od Boha k tomu obdržela. V Yorku byla ženská odpravena, že svou matku ukřižovala — téhož času tele a kohouta obětovavši. Tot jen několik kousků jako na ukázkou z této zcela blahoslavené refor- mace. A kterak by se byly tyto šered- nosti nepáchaly? Čtemež o vraždách v bibli; a máli každý vlastním vykladačem této knihy býti, nuže, mželi kdo o vrahu říci, že proti svému jednal výkladu? Pročby se neměly trpěti všechny tyto nové ohavné sekty? Mohlo-li jedno nové vyznání, jedna nová víra slátána býti, proč ne tisíce? Jaké právo měl Luther nové formovati nábožen- ství, Kalvin jiné nové a Kranmer opět jiné od obou dvou rozdílné a konečně ta „dobrá Bětuška“ (králová Alžběta), že Kranmerovo opravit se opovážila? Mohli tito nová tvo- řiti náboženství, pročby měli osvěceni vo- jáci z Cromwellova vojska toho práva býti zbaveni? — Onino všickni uváděli za svou autoritu „vnuknutí Ducha svatého.“ A kdo může zapovídati Cromwellovi a jeho vojá- kům právo, by se též na toto vnuknutí neodvolávali? *Ti ubozí blahoslavení chlapi; pročby oni ve světě jediná měli býti bez práva, zvoliti náboženství, pro sebe i pro ty, kteříž se před jejich bodáky trásli?* Jeden z těch blahoslavených Cromwellových vojáků při- šel, jak North vypravuje, do kostela ve Valton-upon-Thames s lucernou a s pěti svíčkami. Vykládaje lidem, že má vnuk- nutí od Boha, a že zatracení neujdou, pakli ho neuposlechnou — zhasil jednu svíčku jako na znamení, že se neděle má zrušiti, — druhou na znamení, že všickni kněží a úředníci musejí býti vyhlazeni — a pátou zapálil bibli na znamení, že i tato zničená býti má! *Bylté to bláznovský kousek, — ale spolu přirozený, nevyhnutelný následek první reformace.*“ (Pokračování.)

Kající hřišnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

XI.

Že se Rosalie manželkou lékaře Studničky nestala, neměl jí ani pan farář za zlé, a lékař sám nazýval to dle svého způsobu lehkomyšlností a větropláštvím, že ve svém stáří si ještě zahrál na ženicha. Měl prý před očima jako mlhu, trval ve snách, ale nyní se probudil a vidí: Rosalie byla moudřejší a hodnější než on.

Pan farář nezavrhoval sice sňatku s ní, podařil by se, přinesl by štěstí, kdyby žádná závada a výtržnost odjinud do něho se nevnesla, ale na to nelze spolehat, a ačkoli Rosalie již tolik let požívala pokoje a uchráněna byla před hanbou, může se to obrátiti pojednou a ona teprv zakusí zlé následky předešlého života.

Nač pan farář často myslil a čeho se obával, počalo se, bohužel, naplňovat. Rosalie po rozmluvě své s doktorem byla smutnější než obvykle bývala. Trápila ji i ta myšlenka, že tak řádného muže se musela odříci kvůli svým velkým proviněním. Ani jemu ani jiným nemohla směle divati se do očí, ustupovala na stranu, byla ještě pokornější. On tedy ví o přestupcích jejich v mládí! Snad nebylo možná zatajiti jejich přede všemi a mnohý, koho potkává, ví o jejím pádu? Však nikoliv, dobří přátelé její nevyzradili ničehož, důvěruje jim a bezpečí se na ně. Dej Bůh, aby pozdější protiventství ji nezastihlo! Modlí se o to a připravuje se na dobu, až své tajemství bude muset svěriti dorůstajícímu synu Boleslavovi.

Jednoho dne učila Rosalie slečny v zámku a ty jí povídaly, že otec navštívil bohatý obchodník a vyjednává s ním o lesy, jež prý chce koupiti. Rosalii ovšem na tom nezáleželo a jsouc pozvána k svačině, nenuceně a uctivě vstoupila do sálu.

Paní domácí zakládala si na své hezké učitelce, a když měla hosty, brala ji k stolu, aby počet vychovatelů a vychovatelkyň svých dítek rozmnožila a dodala slávy a pověsti svému rodu.

Cizinec již seděl mezi pánem a paní, Rosalie se uklonila a chtěla nechtě naň

upřela oči. Že byla v domě osobou podřízenou, za plat najatou, nepředstavovali jí ho ani ji jemu, však nastojte, na první pohled poznala přítomného hosta. Nebyl to nikdo jiný než — Bedřich Větrovský, a můžeme si pomysleti, jak to došlo nešťastnou Rosalii. Trásla se, měnila barvu, brzy jí bylo horko, brzy zima, klesaly pod ní nohy a když jí paní podávala šálek s kávou, sotva v rukou ho udržela. Se sklopeným zrakem spustila se na sesli, neviděla, neslyšela, nemohla mluvit ani jísti a trvalo to dlouho, než se drobet zpamatovala.

Bedřich se k ní nehlásil a si ji nevěsimal, byl zdvořilý, nepřicházel do rozpaků, žertoval se slečnami, vzdával úctu rodičům. Snad jí nezná, doufala a přála si, prosila o to Boha.

Okrála poněkud a nutilo ji to prohlídnouti si ho a aby to nezpozoroval, čekala, až s někým se zabeře do hlubšího hovoru. Však on se na ni dívá, mnoho se na ni dívá, tuší, cítí to, žene ji to krev do obličejů, červená se a pak zase bledne a ráda by vstala a vyšla, kdyby věděla, že bez mdlob se dostane ke dveřím. Běda, slečny ji spatřily na tváři, co chce skryti: není jí dobře, stůně, lekly se chorobné její podoby. Ach, kým se jí na nic neptají! To učinily, jsou jí obtížné mnohými otázkami a ona ubohá jim musí odpovídati. Neschází jí nic, jen slabost nějaká ji přepadla, brzy se zotaví, není třeba na to dbáti. Dbají na to předce, i otec a matka se o ni starají a Větrovský nyní bez vši ostýchavosti pozor dává na každé její hnutí. Nemůže to vydržeti a chystá se, že sál opustí, ale dříve oko její zabloudilo k Bedřichovi a s okem jeho se setkal. Stalo se to tak říkajíc mžikem, proti vůli její. Přemohla ji zvědavost, co si o ní myslí, co o ní soudí, nedávali na jevo, že ji poznal. Musela se o tom ubezpečiti a to tím více, že pohlednouti naň se posud neosmělila, jsouc k tomu příliš bázlivá. Viděla ho tedy jen když přišla a nyní když odcházela a hle, oko jeho praví, prozrazuje, hlásá: „Já tě znám, já se divím, kde jsi se tu vzala, já si tě ještě vyhledám.“

Potácela se ven jako pitomá, káva její zůstala na stole, žáčky ji doprovázely. „My

vás dovedeme domů," nabízely se a ona je poslala nazpátek prosit, aby o ni byly bez starosti, až se dostane na čerstvý vzduch, přejde, co ji překvapilo z nenadání. Musely se vrátiti, že na tom neustupně stála, a slyšely ještě, jak se pan Větrovský útrpně vyptává na tu paní, slečnu anebo co je a jak mu rodiče obšírnou zprávu o ní podávají. Je vdova, jmenuje se Zázvorková, má jedinkého syna, hospodyně na faře je její teta. Jak dlouho zde již bydlí? Pověděli i to a přidali, že sem přišla jsouc ještě mladičká, a že nerada mluví o minulém manželství. Bezpochyby ji ještě souží zármutek nad ztrátou muže. Zajisté ho vřele milovala. Důkazem toho je láska její velká k drahému dítěti. Zasluguje všecku chválu a požívá všeobecné úcty. Chování její je tak bezúhonné, že i oni ji svěřují dcery. Doma vyučuje jiné dívky a vodí je k bohabojnosti a ctnosti, sama jim jsouc dobrým příkladem.

Větrovský dověděl se již dost a činil si o tom zvláštní úsudky. Ona to je, o tom nemusí pochybovati, poznal ji hned, změnila se, ale podoby předešlé přece neztratila. Věru je ještě hezčí a sličnější než byla, dospěla, vyvinula se, ta svatá přetvářka jí převýborně sluší. „Je líceměrnice," hádal, nevěře na ctnost a chtěl s ní jednati dle svých předsudků.

Od té doby, co Větrovský Rosalii byl zavrhl, pokročil v ošemetnosti a připravil zkázu mnohým slabým a lehkomyšlným ženským. Když ji strhl do propasti, byl začátečník ve zlém a nejednal tak zúmyslně a bezbožně jako později. Ji opravdu byl nakloněn, líbila se mu, měl ji rád, lichotila mu její neobmezená přízeň. Kam spolek s ní povede, to nepovážil a když vzal konec nešťastný, pedrobil se mu a snesl ho nepřipouštěje si litosti ani želu. Jsa napotom chytřejší a opatrnější nevázal se na žádnou osobu tak jako na ni a páchal ohavnosti již ze zásady. Ženská mu byla pouhým prostředkem za mzdu. Když se jí nabažil, nechal ji vězeti v špině a bídě a hledal si novou obět. Boha se nebál, ba on na Něj již ani nezpomínal, byl lhostejný ve víře, každý šlechetný cit ho opustil, měl svědomí otupené, srdce zvadlé, ctnost

mu byla pohádkou. Ženiti se nechtěl, ačkoliv ho k tomu nutila matka, dokud byla živa. Nyní je nebožkou a on jmění velké, jež zdědil, užívá k nasycení svých hříšných choutek.

Rosalii Mourkovu podržel Větrovský zajisté na mysli a musíme vyznati, že mu zpomínky na ni nebyly nemilé. Ona jediná ho milovala a s ní přežil blažené časy. Nejednalo se jí o užitek a o zisk a neměla ho, pohrdnuvši vším, co jí nabízel. Kam se poděla? Co se z ní stalo? Snad zahynula, utrápila se, přišla o život? Nic se nedověděl ani nedočel a tu po letech svedla ho s ní náhoda. Hned byl hotov k novému dobrodružství a duch jeho se již namahal, jak by ji opět získal za kořist.

Rosalie přišla na faru vyděšena, pláče obejmula Boleslava a vrhla se před kříž Spasitelův. Bědovala, lomila rukama, chlapec plakal s ní, on s ní klečel na zemi vyptávaje se, co ji je a když nebylo možná ji upokojiti, běžel pro pana faráře. Vyjevila, Boleslava odstranivši, že je v zámku její svůdce Bedřich Větrovský, že ho viděla, že on viděl ji, a že ji poznal, jak se domýšlí. Co si počne, co učiní, kam se ubohá před ním uteče?

Pan farář řekl: „Vytvrvejte, kde jste. Snad vás nechá na pokoji. Nesmíte ho znáti a přibližovati se k němu. Vyhledá-li on si vás sám, postavte se mu naproti důstojně.“

„Ach, Bože, on mi vezme Boleslava," bála se nešťastná matka.

„Nevezme," jistil duchovní, „nemůže vzíti, nemá na něj práva a bezpochyby o něho ani — nestojí.“

„Což kdyby vyzradil, jaká jsem osoba?“

„Potupil by i sebe a neměl by z toho prospěchu.“

„Já trnu, já umírám úzkostí, když na to jen pomyslím.“

„Musíte se připravit na všechno; ať se stane, jak se Bohu líbí. Vy nezačínajte ničehož, vy však také ničemu se nevyhýbejte.“

„Chraňte mého Boleslava!“

„Podržím ho u sebe, nespustím ho s očí, dám pozor, aby se nesešel s nehodným svým otcem.“

„Kýž se ještě nedoví, že nehodnou má i matku.“

„Měl, ale již nemá: smířila jste se s Bohem.“

„Jaký asi je Větrovský!“

„Modlete se za něj i za sebe a utište svou duši. Mlčte před každým o tom, co se vám dnes přihodilo. Já promluvim s Boleslavem a řeknu mu, že je bolest vaše taková, jaké on nemůže ještě pochopiti. I Martě musíme zatajiti pravdu. Bůh sám zde rozhodniž a rozhodne-li k vašemu hoří, buďte ubezpečena, že to učiní z lásky k vám, abyste snášejíc tyto časné pokuty spravedlnosti Jeho již zde na světě úplně vyhověla a schopnou se stala pro nebe.“

Rosalie se zamyslí a když velebný pán od ní odcházel, měla již tolik síly a odvahy, že Martě i Boleslavovi pokojně se mohla představití. Boleslav se k ní přitulil srdečně a tiše jsa rád a plesaje, že již nepláče a si nenaříká, a ona hladila mu hlavu a tiskla ho k sobě, jakoby se o něj bála. Neptal se, co jí polekalo a zarmoutilo. Vždyt velebný pán pravil, žeby tomu nerozuměl a nechce obnoviti a rozmnožiti její žalosti. Marta jen tušila, že se jí něco bolestného dotklo a když se jí s tím nesvěřila sama, šetřila ji a nezmínila se o ničem.

Nikdo mimo velebného pána nevěděl, v jaké nesnázi se Rosalie nachází a v zámku ona ani Větrovský nezbudili podezření. Ještě toho dne přišel posel a vyřídil, že se páni tážou, jak se paní Závorkové vede, i zkázalo se jim, že se již zotavila. Marta s Boleslavem pečlivě a laskavě k ní dohlíželi a oba domnívali se, že skutečně jen mdloba, slabost a churavost byly příčinou její rozčilenosti. Noc arcif měla špatnou, slyšeli ji vzdychat a modlit se a Martě neušlo, že déle než hodinu vyklečela na kolenu. Ráno byla utrápená a bledá a již se jich zmocňoval strach, že opravdu stůně. Předce šla do kostela a nastojte k stoličce, kde seděla, přiblížil se ze zadu Větrovský a hodil jí do modliteb ceduličku, na níž olůvkem bylo psáno: „Rosalie Mourkova, já s vami dnes musím mluvit. Po kostele mi dáte odpověď, kdy a kde.“

Odstoupil a ona chvěje se, že jí až

zuby drkotají. Má sepiaté ruce, hledí na oltář, volá Boha ku pomoci, vzývá o přimluvu sváté, jejichž sochy a obrazy se tu nalezejí.

Ach, již je po službách Božích! Těch několik lidí, co tu bylo, se vzdálili. Kostelník také odešel. Ona sama zavírá, poněvadž se opozdila.

Větrovský venku na hřbitově čte nápisy na křížích a čeká. Rosalie poručila se Bohu a vystoupila k němu mezi hroby. (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Ounětic u Prahy dne 11. května 1864.

[Pohřeb p. děkana Josefa Lemocha.]

Měsíc máj dnes poprvé uchýlil se od posavadní své zimomřivosti a bylo utěšené jítro, když se při zdejším chrámu Páně scházeli osadníci Ounětičtí, majíce prokazati službu poslední tělesné schránce posavadního děkana svého, kněze Josefa Lemocha; po krátké nemoci sotva šestidenní zesnul v Pánu tento věrný sluha jeho, kmet 68letý v neděli 8. května; tiché a Bohu oddané bylo skonání jeho, jako tichý a Bohu obětovaný byl všecek život jeho. I dostavili se u velikém množství zbožní věřící, jakož zajisté sluší, když provázejí naposled osadníci faráře, — díky otce svého. Ale i láska bratrská přivedla z celého vůkolí velebné duchovenstvo, na důkaz, že zvěcněly upřímné úcty a lásky u spolubratří požíval. — V 10 h. vystoupiv na kazatelnu vedl. p. vikář Ant. Slaviček, mluvil řečí dojímavou na základě slov: „Není ho tuto; aj místo, kdež jej byli položili“ (Mar. 16, 6.) o zbožném životě pastýře, ode všech se nyní loučícího a poroučejícího se modlitbám jejich; hlasitě štkánť, kteréž mísilo se v slova řečníkova, bylo znamením opravdové bolesti nad ztrátou otce duchovního. Po mši sv., již sloužil p. farář ze Sárky, byla v slavném průvodu mrtvola od přítomných kněží z kostela nešena na hřbitov a tu do země uložena; zelené chvoji, jímž byl hrob vyložen, jakož i to v poledním lesku zářící slunečko zdály se praviti, že, ač tmavý na čas odpočinek dostal se tělu zesnulého v zemi, duch v paprscích světla věčného se radovati bude v nebesích. B.

Z Arnoštovic, 4. května 1864.

[Pout sv.-Vojtěšská. Smrt a pohřeb p. far. Fürsta.]

Z krajiny zdejší nečetl jsem dopisu v „Blah.“ a předce se v okolí našem mnoho koná, což katolika při nynější, Bohu žel!

netečnosti u víře potěšuje. Důkaz to, že lid náš víry pravé se drží, a že pobožnost vře v srdci jeho. Dne 23. dubna t. r., den to památky sv. Vojtěcha, biskupa a patrona českého, z celého okolí našeho valem se hrnul lid, by navštívil kapli sv. Vojtěcha, na vrchu blíže Votic stojící, a tam prosil o požehnání Boží. Byl to letos překrásný jarní den! Ráno v 6 hodin obětoval p. vikář a farář zdejší mši sv. v farním chrámu Páně, a potom valný zástup osadníků vydal se na pouť ku kapli sv. Vojtěcha. O jak milé to bylo, při zpěvu skřivánek slyšeti hlas prozpěvujícího lidu: „Svatý Vojtěše! patrono náš, pros za nás!“ My se přibližovali k vrchu, na němž kaple stojí, a hle odevšad valné průvody věřícího lidu, každý s knězem svým se blížily. Býval tu každý rok procesí z Jankova, z Neustupova, z Arnoštovic, z Milčína, z Ouběnic, Janovic, Olbramovic, i z Bystrice a Přech, ovšem též z Votic. Nával poutníků byl letos veliký, a kaple jest malá; a však pořádek se udržel. —

Veledůst. p. vikáři a i nám ostatním přítomným kněžím tato pouť přinesla tu smutnou zprávu, že minulé noci zesnul v Pánu Ouběnický staříček p. farář Václav Fürst. On býval horlivý poutník sv. Vojtěšský; ač měl dosti daleko, předce každoročně putoval s svými ovečkami ku kapli sv. Vojtěcha. Dopis o jeho úmrtí dojal nás všech; neb jsme jej všickni milovali co upřímného bratra. Příprava jeho k smrti byla příkladná. Když jsme loňského roku ctihodného faráře Votického Antonína Cukra k hrobu provázeli, konal vd. p. vikář výbornou řeč v chrámu Páně nad mrtvolou jeho — a po tom kázání přistoupil stařeček Fürst k p. vikáři, řka: „Dnes jste ráčil řečnit o zesnulém mladém faráři v střidnictví tomto, žádám, byste ráčil i při pohřbu mém kázat!“ Slze polily dobrodružného p. vikáře, i odvětil jemu: „Vždyť jste na své stáří dosti čerstev a zdráv; Bůh dá, že Vám kázati budu, ale o druhotinách Vašich za čtyry roky. Stařeček kněz odpovéděl: „U Boha nic nemožného, známám však, že tak dlouho živ nebudu, žádám tedy o tu poslední službu!“ A měl pravdu! Neboť v neděli dne 17. dubna byl na spěch povolán kněz františkán do Ouběnic, by tam konal služby Boží a spolu zaopatřil nemocného velmi p. faráře. Tento žádal, by při službách Božích ohlášeno bylo jeho stárci, že přijme svátosti umírajících. Řeholník kněz to oznámil, a po mši sv. osadníci Ouběničtí spěchali k farní. Pro veliké množství nemohli všickni do fary puštění býti. Nemocný, ač velmi slab, dovlék se z lůžka svého, přioděn klerikou,

do pokoje, kde jej okny jeho osadníci viděti mohli, vykonal sv. zpověď, a přijal nejsv. svátost oltární i svátost posledního pomazání. Potom žádal, by aspoň některé ovečky své spatřil a s nimi promluvil. Všickni chtěli se k němu hrnouti, on chtěl mluvit, však ctihodný kněz františkán věda, že prsní neduh by mohl smrt urychlit, žádal přítomných, by odešli a duchovnímu svému pastýři ulehčili. I odešli, plačíc. A tak až do pátku v noci se staříček kněz s Bohem v modlitbě obíral — vše v pořádek uvedl — a tiše okolo 9. hodiny večer před slavností sv. Vojtěcha v Pánu zesnul. Pohřeb byl v úterý. A byl to pohřeb důstojný kněze katolického a pastýře duchovního! Svět, zlý svět námi knězi pohrdá, špiní nás, olupuje nás, víru v Krista a Jeho učení lidu z mysli vydírá. Ó by takový mudrák a neznaboh byl býval ve vesničce Ouběnicích dne 26. dubna! Byl by snad seznal, co jest: víra v Krista, věčnost, vzkříšení, co jest lásku k tomu, který lidu tuto víru sv. hlásá a jemu se po celý život obětuje, ku knězi! — Když jsme se blížili k Ouběnicům, již odevšad mladí, staří spěchali k pohřbu velebného kněze. Nastala doba smutná. Při žalozpěvu, řkoucím, že umkla již ta ústa, která hlásala a zvěstovala cestu k nebesům ... vše slzelo. Když p. vikář Votický, Antonín Mládek, byl vykonal modlitby církevní nad mrtvolou, hnul se pohřební průvod od farního domu po návsi do chrámu Páně. Zpívané requiem obětoval p. vikář s asistencí. Bylo tu kněží deset. Poněvadž jest kostel malý a nával lidstva byl náramný, konal p. vikář pohřební řeč venku u hrobu. Bylo to krásné okamžení, když před hrobem, kde rakev zesnulého v Pánu stařečka kněze stála, u přítomnosti nesčíslného lidstva i šlechtetné rodiny Geisslerovské, co patronů fary Ouběnické, též p. okresního Votického a jiných vzácných osob, výmluvný p. kazatel pronesl první slova: „Nyní propouštíš, Pane! služebníka svého v pokoji!“ (Luk. 2. 29.) A když dále z upřímného srdce plynula slova pohnutlivá, když podotknul kazatel, že zesnulý 46 let pracoval na vinici Páně, 32 let a farář v Ouběnicích, slzeli všickni. Nejkrásnější ovšem bylo — když řečník pravil: Proč pláčete? Vždyť to kněz, jenž daleko od vás se zrodil — z daleka k vám přišel! Proč pláčete? vždyť svět praví: že život kněze katolického jest trudný, že ani při smrti nenalezá žádného vřelého soucitu — a po smrti že žádný na něj nevzpomene! A předce pláčete všickni u tohoto hrobu, já vám rozumím. My knězi nejsme, jak se světu zdá, opuštěni! U hrobu tohoto ctihodného stařečka vy, milí osadníci, pláčete;

bylť on váš otec duchovní, váš kněz! Hrob jeho nebude opuštěn — zajisté se tu často zastavíte, pomodlíte. Slze přítomných svědčily, že zachovají lásku i k zesnulému pastýři svému. Mně však tanula na mysli krásná slova našeho Šohaje:

O přesvaté kněze povolání!
Hlásat lidu svatou Krista víru —
Svoje bratry k nebi sblížovat,
Lásce svaté učít je, a míru;
Býti jejich příkladem a rádcem:
Hojit bolnou srdce každou ránu —
V potřebách být jejich těšitelem:
Znáť své ovce — a být od nich znánu;
S nimi plakat, s nimi se i veselit:
Jejich otcem starostlivým býti;
V lásce jejich život dokonat —
A v paměti jejich věčně žíti! —

A když jsme nebožtíka kněze do hrobu k slavnému vzkříšení byli uložili, spěchal lid opět do chrámu, by ještě přítomen byl mši svaté, tak zvané andělské, kterou obětoval p. farář Bystřický. Já též při oběti za zesnulého v Pánu bratra volal k Hospodinu: Odpočinutí lehké dejž mu, o Pane! a světlo věčné, Kristus Ježíš, ať mu svítí!

J. C.

Z Chodovic u Hořic 9. května 1864.

[Trpitelka. Dá-li Pán Bůh. Legitimování. Pokladnice chudých.]

Minulého roku byla v Blahověstu velmi zajímavá povídka „Mladá trpitelka“ od našeho výtečného Fr. Pravdy. „Trpitelku“ četl jsem s největší radostí, neb jsem pravou její sestru poznal v Hořicích. Jak vyličena jest v „Blah.“ Klárka, tak byla sestra vedl. p. děkana a vikáře Marie Lednova v skutečnosti. Otec její byl slovutný učitel v Novém Bydžově, měl tři syny a čtyry dcery. Nejstarší ze všech Marianka šla, jsouc 4½ roku stará po lůvce, spadla a polámala si nohy, a od toho času byla skličena, že jen v posteli ležeti neb seděti mohla. Jako Klárka v „Blah.“ byla i Marianka od Pána Boha zvláštními dary a schopnostmi obdařena. Dokavad její rodiče byli na živě, obsluhovali ji sami, po jejich smrti vzal ji k sobě laskavý bratr p. vikář, a co pravý a upřímný Josef byl jejím pěstounem přes 20 let. Neučinila od 4½ roku stáří svého až do 65. ani kroku, nemohla se podívat na pole a zahrady, jen oknem hledávala na lid jdoucí do chrámu Páně, a předce byla vždy veselá myslí, vroucně se modlic k Pánu Bohu. Jako Klárka v Blahověstu uměla i ona jiných potěšiti, pobaviti ano i ponaučiti. Když nějaký zármutek potkal rodinu, ona jediná nepodala se přílišnému zármutku, každému z bratrů a sester útěchy podávala; a podivno zajisté, že každému, i učenému, ně-

jaké rady v rozličných příhodách poskytnouti uměla. Domácích nikdy nezarmoutila, litujíc, když ji překládali, že s ní ubohou mnohé obtíže mají. Sestry v domácích a hospodářských záležitostech s ní se radily, ano i paničky z města majíce zármutek k ní se utíkaly, a ona uměla jich potěšiti. O vel. pány kaplany velkou měla starost, když mají takové namáhání, říkala, starejte se o ně, pročez oni ji jako druhou matku milovali. Každý kněz nejen z vikariatu ale i cizí přijda do Hořic a navštíviv p. děkana, s potěšením dlouho se bavil s Mariankou, divě se jejímu rozumu, veselému myslí, oddanosti do vůle Boží a tudíž ovšem i spokojenosti. Pán Bůh té ubohé takovými dary osladil bídný stav. Ona byla jako láska: trpělivá, dobrotivá, všecko snášela, všemu věřila, všecko doufala, trpělivě očekávajíc, až ji anděl smrti povolá a vysvobodí z trápení vezdejšího a uvede tam, kde není bolesti ani kvílení. To se stalo dne 26. dubna; při dobré jsouc paměti naklonila hlavy a její duše vznášela se k radostem věčným. Jakou lásku u duchovenstva a učitelstva měla, ukázal její pohřeb, 24 duchovních a veškeré učitelstvo vikariátní doprovázelo ji k odpočinutí u sv. Gotharda. P. podučitelové svobodní nesli rakev věnci ozdobenou, s jinými mladenci z města se střídajíce. Ano i všickni páni ode všech úřadů a okolní hospodářští úředníci, jakož i jejich manželky, měšťané a okolní občané doprovázeli tělesné ostatky zvěčnělé trpitelky na hřbitov. Průvod vedl senior našeho vikariatu důst. osobní děkan Petrovický p. Jos. Brechensbaur, jubilovaný kněz. Pohřební řeč konal p. farář a vik. tajemník Jos. Just z Hněvčevsi, trefně ukázal, co to jest přes 60 let ležeti na lůžku co lazár, a býti tak trpělivý, veselý a spokojený.

Býl jsem ve dvou shromážděních, kdež se o polním hospodářství jednalo. Mnozí páni ekonomové četli svá pojednání výborná, udávajíce určitě mnoholi užitku musí dáti měrice půdy v nynějším čase. Jen jediný správce hospodářský od zřícenin „Trosky“ nazvaných mluvě o rolnictví, dokládal: „Dá-li Pán Bůh, neb nepřijde-li nějaká pohroma, neb buduli zdravý, budu zkoumati strojem, na obilí atd.“ Rozpomenul jsem se, jak i u nás lonského roku jsme očekávali hojnou žen, a hle dne 15. července krupobití připravilo nás o poloviční výnos. A pročez dobře pravil: Dá-li Pán Bůh!

V mnohých nesnázích bývá nyní duchovní pastýř za příčinou legitimování nemanželských dětí. Povím zvláštní příklad: do roku 1858 zplodil na neurčitý čas propuštěný voják s jistou osobou dvě dítky,

v roce 1859 byl opět povolán k vojsku, žádal sice dvakrát o povolení k ženění, byl však odmrštěn. Po propuštění z vojenské povinnosti byl rádně oddán, r. 1860. Na mé povzbuzení, by dvě mimo manželství zplozené dítky nyní dal legitimovati, odpovídal, že nemůže, že nemá peněz na kolky a na žádost, a že jsou děti všechny jeho. Hněvá se však, že ty dvě dítky ve škole jménem matky se vyvolávají. Máť nyní pět dítek, až půjdou do školy, budou dítky jednoho otce a jedné matky nestejně jmenovány a vyvolávány. *Od r. 1858 ještě ani jedno dítě nebylo legitimováno, a těch jest do nynějška v malé farnosti 26. Jaké zmatky povstanou zvláště při vyjednávání o pozůstalostech bez závěti zemřelých rodičů! Nelze pomoci?*

Ku konci musím zprávu dáti o ústavu chudých. Až do Věch Svatých 1. P. 1862 spravovali ústav chudých v okresu Hořického duchovní pastýřové, jsouce pod přísnou kontrolou obecního představenstva. Toho času odevzdat jsme museli kásu chudých představenstvu obecnímu a ani to nejmenší účastenství nám nebylo ponecháno ani při podílení, ani při účtech. J. S.

Z Říma, 6. května 1864.

[Mexikanský císař a císařová. Sv. Otec. O jeho smrti a hrobu. Akademie Quiritů.]

Sv. Otec Pius IX. podal Jich Velič. císaři Mexikanskému a jeho vznešené choti v kapli Vatikánské dne 20. dubna Tělo Páně. Před sv. přijímáním promluvil k nim v tato slova: „Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa. On jest, skrze Něhož králové panují a knížata vévodí; On jest, skrze Něhož zákonodárcové spravedlnost vykonávají a ačkoli dopouštějí, aby mocnářové zkoušeni byli, předce On jest, od Něhož všeliká mocnost pochází, On, Jemuž všechna moc dána jest na nebi i na zemi. V Jeho jménu poručím Vám blaho katolíkůh národů Vám svěřených. Veliká jsou práva národů, i musí jim zadost činěno býti, ale větší a světější jsou práva Církve, nepoškrvněné nevěsty Kristovy, jenž nás vykoupil cenou krve své, té krve, která již zbarviti má rty Vaše. Kž bystě tedy šetřili práv Vašich národů i pravomoci Církve a tou měrou působili k časnému i věčnému blahu Vašich národů. Týž pak Ježíš, kterého přijmete z ruky Jeho náměstka, račiž Vám popřiti své milosti v plnosti svých slitování!“

Tolik chtěl jsem dodatí ku zprávě „Blah.“ v čís. 12. na str. 190. o udalosti, jakouž my katolíci, ať jsme již jakýchkoli náhledů u věcech politických, zajisté všickni vítáme s nelíčenou radostí. — Dříve, než

Jich Velič. navštívili Pia IX., byli na mši sv., kterouž sloužil na hrobě knížat apoštolských Mons. Nardi. V Římě chtěli pomeškati toliko 30 hodin, ale prodloužili pobytí své, poněvadž sv. Otec Jich Velič. nazejtří též, počtiti chtěl svou návštěvou, což se pak přeslavně stalo. U večer po návštěvě u sv. Otce představiteli se v „palazzo Mariscotti“ popředníci obyvatelsva Římského; každý chválil nevidanou přívětivost císařských manželů, kteříž jednomu každému z přichozích jinými slovy vyjádřiti uměli svou radost ze sv. Otce, z jeho zdraví a veselé mysli, z jeho slov, požehnání atd. Dojemný byl odjezd, zvláště když se arcivévoda Ludvík Viktor, nejmladší bratr císaře pána na nádraží loučil s odcházejícími, vřele a s usazenými očima objímaje bratra svého. Kterak novinářstvo piemontské soudí o této stkvěle osvědčené oddanosti k sv. Otci, poznáte z čísla neapolského denníku „L'Avenire“ (Budoucnost), kteréž zároveň s listem tímto odesílám.*) Měl jsem z toho radost, že aspoň v tom přisvědčují, že sv. Otec „co papež svou věc výborně vykoná,“ proti čemuž oni ničeho namítati nemohou. Ale to jim není vhod, že sv. Otec v promluvě své se držel v mezích duchovní pravomoci a ničeho nedodal o politice po jejich rozumu. Chytráci, Pius IX. má mluvit o politice, aby ho v slověch polapiti mohli ti, jenž usilují, aby jej zbavili světské moci jeho! — Nejmilejší novinou byla by jim zpráva o úmrtí Pia IX. A co potom? Tak se obezřele tázali v Paříži, odkudž jim dána dobrá odpověď: Papež neumře! A papež sám odpověděl na otázku, co se stane po jeho smrti, krátce a dobře: Pochovají mne! Odpověď tuto dal na jevo světu též tím, že si v neděli III. po Velikonoci sám posvětil svůj hrob. Bude odpovídati pod hlavním oltářem u Panny Marie Větší (S. Maria Maggiore). Tak se nazývá starobylý chrám Rodičky Boží a vším právem, je zajisté co do krásy „větší“ všech chrámů Mariánských po oboru země. Stěží by kdo nalezl pohřebiště příhodnější pro papeže, jenž prohlásiv učení o nepoškrvněném početí Rodičky Boží za článek víry přestkvostnou korunou ozdobil úctu Mariánskou v naší sv. Církvi. Však modleme se, aby nám Bůh Pia IX. ve zdraví zachovati ráčil na mnohá leta! Churavost, jakáž mu letos nedovolila o slavnosti Na nebe vstoupení Páně uděliti slavné požehnání s výše chrámu nejsv. Výkupitele na Lateraně, pomínula již Bohu díky! K tomu, co jsem svrchu pověděl o hrobce sv. Otce,

*) Nedošlo nás, bez pochyby proto, že noviny piemontské do země rakouských přístupů nemají. Red.

podotýkám, že každého papeže pochovají v chrámě sv. Petra a teprv po smrti jeho nástupce smí býti přenesen do hrobu, který sobě byl zvolil a zřídil.

Dne 21. dubna slavila akademie Quiritův památku založení svého. U večer shromáždila se vzácná společnost, mnoho kardinálův a učencův. Sín byla ozdobena. Bylo známo, že mimo jiné řečníti bude též vyslanec Portugalský, maršálek Saldanha, jenž umí vládnouti netoliko mečem, ale i perem a to nejen co diplomat, alebrž i co učenec. Jeho spis o srovnalosti zjevení s bádáním vědeckým koluje právě po Římě v druhém vydání. On vyniká též nevidanou nádherou, ale i nábožností, jednu umí předobře spojovati s druhou. Však ne méně předčí nad jiné svou oddaností k Římu a sv. Stolicí, což dokázal výbornou řečí svou, za kterouž se mu dostalo hluché pochvaly. Však nevím, nevyrvál-li mu vítězství z rukou mnich v rouše sv. Františka, jenž hned po něm vystoupiv obsah dlouhé řeči maršálkovy stručně podal na mnoze jeho vlastními slovy — ve verších! Báseň svou přednesl jasným hlasem a provodil posuňky tak přiměřenými, že tleskání ustatí nechtělo ani když byl improvisaci svou opětoval. Nikdy nezapomenu, jak mne to dojalo, když onen starý voják (maršálek) s licousy sněhobílými na znamení díků tisknul ruku chudému knězi přepásanému provázkem, jenž jako sluha biskupa z řehole své sem byl přišel! K. J.

Kronika.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup vydá se na visitační cestu po střídnicí Chebském a Kraslickém. Dne 11. června o 7 hod. večerní přibude do Chebu, kdež generalní visitaci konati bude dne 12., 13., 14. a 17. června, 15. v Palici, 16. v Trejnici, 18. v Kinšpergu, 19. v Lomech Horních, 20. v Mühlbachu, 21. u sv. Anny, 22. ve Wiesu, 23. v Trebendorfu, 24. ve Františkových Lázních (mše sv. a školní zkouška), 25. v Nebanicích, 26. v Haslavě, 27. v Aši, 28. v Liebensteině, 29. ve Wildsteině, 30. v Klinghartu, 1. a 2. července ve Frauenreithu, 3. a 4. v Schönbachu (vikariat Kraslický), 5. v Steině, 6. v Neukirchen, 7. v Gossengrünu, 8. a 9. v Jindřichovicích, 10., 11. a 12. v Kraslici, 13. v Schönlinďě, 14. v Příbuzích, 15. (den odpočinutí), 16. a 17. v Nejdeku, 18. v Hirschensztandu, 19. v Trinksaifen, 20. v Neuhamru. — Noclehem bude J. Emin. od 11—22. června v Chebě, 23—25. v Nebanicích, 26—28. v Haslavě, 29. ve Wildsteině, 30. června, 1. a 2. července ve Frauen-

reithu, 3—6. v Schönbachu, 7—15 v Jindřichovicích, 16—20. v Nejdeku.

— Svátost *břimování* uděluje v Praze o těchto hodech svatodušních J. Emin. p. kardinál: v sobotu (14. t. m.) o 10. hod. u sv. Klementa na Starém městě studující mládeži, ostatním pak břimovancům u sv. Mikoláše na Malé straně téhož dne odpoledne o 4. hodině; — v neděli svatodušní o 4. hod. odp. a v pondělí o 9. hod. ráno a o 5. hod. odp. J. M. světicí p. biskup Petr Krejčí; — v úterý (17. t. m.) v 9. hodin ráno a ve 4. hod. odp. opět J. Emin. p. kardinál.

— Pořádek služeb Božích v metrop. chrámu sv. Víta o slavnosti sv. Jana Nepom. V neděli (15. t. m.) ve 3 hodiny odpoledne slavné nešpory, (J. Emin. p. kardinál) pak průvod v chrám Páně; od 5. hod. zpívají se písně, následují litanie u hrobu sv. Jana a libání jeho sv. jazyka. V pondělí mše svatě jako obyčejně od 5 hodin z rána, zpovídání pouťníků. O 1/2 9. h. německé kázání, v 10 h. kázání české, v 11 slavná pontifikální mše sv. Ku konci udělí J. Emin. p. kardinál apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny ty, kdož svátost pokání a nejsv. svátost oltární přijavše slavně mši sv. přítomni jsou. Odpoledně ve 3 h. slavné nešpory, o 1/2 4. německé kázání v kostele a české před kostelem, po kázání průvod v chrám Páně a „Te Deum laudamus“ u hrobu sv. Jana. Po celý oktav jest u téhož hrobu každého dne ráno v 6 hodin mše sv., při níž lid zpívá, v 7 h. zpívaná mše sv. s asistencí v 8 h. slouží tamže mši sv. p. kardinál. Odp. od 5 h. zpěvy, litanie, požehnání. — Na mostě u sochy sv. Jana koná se po celý oktav pobožnost jazykem českým o 7 hod. večerní, německým pak v 8 hodin. V svatvečer, o slavnosti a v poslední den konají ji kanovníci metrop. kapitoly, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv. Václavském náměstí koná se u sochy sv. Jana pobožnost jazykem českým v 7 hodin večir; tuto přísluhují pp. kaplani od sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na Františku koná večerní pobožnost v 8 hodin p. farář od sv. Ducha, první a poslední p. kan. Bradáč. Soukromé pobožnosti konají se u mnohých jiných obrazů a soch našeho sv. patrona Jana z Nepomuku. Letošní slavnost bude velikolepá. Přejeme, aby nepotratila svého náboženského rázu!

— J. Vel. císař Ferdinand daroval 400 zl. na stavbu chrámu Páně v Smrdově, jenž byl minulého léta vyhořel.

— Farní zkoušce (konkursu) podrobilo se v minulém témdni 8 kněží, zkoušeno podle řádu synody diecéšní.

— *Slavnost vzkříšení* čili májová na sv. poli Malostranském bude se konati letos již po 58té dne 22. května (hod nejsv. Trojice). V 8 hodin bude kázání české (P. Leander. Grotz-guardian Františkánů) na hřbitově a německé (P. Oswald ze Strahova) v chrámu Páně. V 9 hodin bude sloužiti vdúst. p. opat kláštera Strahovského Jeroným Zeidler pontifikální mši sv. a povede průvod po hřbitově. Odpoledne o 4. hodině bude kázání české (exposit V. Švehla) a sv. požehnání. — V týž den bude o výroční pouti v Podskalí instalace tamějšího p. faráře.

— Vdúst. p. kanovník *Stulc*, jmenován jest čestným měšťanem Karlínským za své zásluhy o chrám sv. Cyrilla a Methoděje.

Z Moravy. J. Exc. nejdůst. p. biskup Brněnský bude udělovati dne 23. t. m. alumnům svého semináře nižší svěcení, podjakenství pak dne 30. května, jakenství dne 2. a kněžství dne 4. června. Čtvrtý rok čítá letos 15 alumnův. (Hlas.)

Ve Lvově byl d. 5. t. m. v chrámě sv. Jiří slavně nastolen nový řecko-katolický arcibiskup Litvinovič.

Z Říma. V neděli (1. t. m.) byla v kapli Vatikánské pěkná slavnost. Sv. Otec udělil svátost biřmování nejmladší sestře neapolského krále Františka, Marii, (nar. 2. srpna 1849); kterouž byl v čas vyhnanství svého v Gaetě sám pokřtil. Kmotrou byla králová Neapolská, přítomna byla veškerá rodina královská, jakož i arcivévoda rakouský Ludvík Viktor. — O slavnosti sv. Fidelisa promluvil sv. Otec u velikém pohnutí ve prospěch Polákův, vybízaje přítomných k modlitbám. Vládě ruské vytýkal, že potlačuje víru katolickou, kněze vězni a vyhání. Ciním to, doložil Pius IX., aby mně vytýkáno nebylo od soudce nejvyššího: Proč jsi mlčel?

— Sv. Otec poslal nuzným v Uhřích 1000 zl. — Ku doléhání z Paříže jmenoval prý kardinalem Luciana Bonaparta, nar. 1825. — Papežský ministr Merode stane prý se nunciem v Mexiku.

— (Kdo jest *Garibaldi*?) Uvádíme tuto kratičký životopis Garibaldia, jakž jej byl slovutný francouzský spisovatel Leo Pagés před málo dny v jednom pařížském denníku uveřejnil: Josef Garibaldi se narodil dne 4. července 1807 v Nizze z rodičů nízkých. Nemaje vzdělání a nepřiučiv se žádnému řemeslu vstoupil co sprostý vvják do sardinské námořské služby, kdež se tak choval, že opět propuštěn byl. R. 1834 se zapletl do spiknutí i byl přinucen z Itálie utéci. Odebral se do Francouz, kdež se mu vedlo dosti bídne. Tu se nad ním slitoval jakýsi kapitán, vzal jej s sebou a přeplavil jej do Afriky. Tam se odřekl víry katolické, a stal se Moha-

medánem. Vstoupil do služby beje Tuniského, však výše nepostoupil; proto jej služba tato brzy omrzela, i opustil Afriku a odebral se do jižní Ameriky. Stal se námořníkem na lodi republiky Uruguai; avšak ani tu dlouho nepobyl, nýbrž odešel dal se k vojsku v Bueros Ayres, kteréž táhlo proti Rosasovi; ale nikde si nezískal opravdivých a povšimnutí hodných zásluh. R. 1848 se vrátil do Itálie, kdež nalezl mistra svého Mazziniho. V Římě mu bylo svěřeno za času republiky od triumvirů vrchní velení nad vojskem, i sváděl šarvátky, tokla krev, i on pokálel ruce své krví francouzskou. Z Říma vyhnán bloudil po Itálii, avšak místo aby byl u Novary za mladistvou Itálii bojoval, vstoupil v Janově na loď a odplul do Ameriky, kdež se potloukal po New-Yorku a Kalifornii. R. 1852 vykonal na palubě francouzské brigantiny cestu do Chiny; tam se spojil s krvežíznivými odbůjci Taipingskými; ale ještě téhož roku se vrátil do Peru, zdržoval se v Limě živě se prodáváním hedbávných stužek po ulicích města tohoto. R. 1859 se opět octnul v Itálii, kdež ihned od vlády turinské důstojenstvím generála vyznamenán byl, ale v bitvách u Magenty a Solferina se nezúčastnil. Jevišťem nejznamenitějších činů jeho jest Sicilie a Neapolsko, on pak sám vypravuje své pověstné výboje, avšak historie ocení činy jeho do podrobná tak, jak toho zasluhují! Brzy po tom se podařilo setniku Pallavicinimu s hrstkou vojáků ukázati světu velikou sílu Garibaldiovu; avšak lidé v italském parlamentu, kteří jsou jednoho s ním smýšlení, dovolili, aby se svobodně na svůj ostrov navrátil, chtějíce ho svým časem užiti k záměrům svým. A věru, nejnovější cesta jeho do Anglicka neměla jiného účele, než aby strašný požár světový roznitila a k uskutečnění blouznění evropských fraimaurův, pokud možná, mocně přispěla. Avšak Prozřetelnost Božská zahanbila prozatím ještě jednou zámysly těchto nešlechetných lidí, pomátla pikle revolucionářské. — To di Leo Pagés.

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 8. (červencový.) Obsah: Na slavnost Navštívení Panny Marie. I. Proč M. P. navštívila tetu svou Alžbětu, a kterak navštěvuje nás? (B. M. Kulda.) II. Velká cena pravého přítele. (Em. Doležal.) Na ned. VII: po sv. Duchu. Výklad sv. evangelia. (Týž.) Na den sv. Prokopa. Řídit se dle obyčejů tohoto světa jest proti rozumu i proti víře naší. (Jos. Škopán.) Na slavnost sv. Cyrilla a Methodia. Zákon Kristův, zákon svobody vnitřní i zevnější. (Em. Doležal.) Na ned. VIII.

po sv. Duchu. Výklad sv. evangelia. (Týž.) Na slavnost sv. panny Markety. Sv. Marketa jest perlou drahocennou pro svou čistotu a pevnost. (Kulda.) Na ned. IX. po sv. Duchu. I. Soutřpné slzy v očích a vážná slova v ústech. Vykupitele našeho. (Týž.) II. Výklad sv. evangelia. (Em. Doležal.) Na slavnost sv. Marie Magdaleny. Maria Magd. před obrácením svým a po obrácení svém. (Kulda.) Na ned. X. po sv. Duchu. Ponížení sebe samého a povýšení z něho plynoucí. (Týž.) Na slavnost sv. Jakoba, ap. Páně. V čem máme sv. Jakoba následovati? (Jos. Ehl.) Na slavnost sv. Anny. (Pohlavi ženské obzvláštní pobožnosti a bázně Boží zapotřebí má pro sebe i pro jiné. (Dokončení bude v příštím sešitu.) Na ned. XI. po sv. Duchu. Výklad sv. evangelia. (Em. Doležal.)

— K slavnosti Božího Těla vydalo kněhupectví B. Stybla: „*Písne o nejsv. Svátosti oltářní*“ a) „Chval Šione Spasitele,“ b) „Zvěstuj Těla vznešeného“ a c) „Hošpodine pomiluj ny“ na 4 stránkách. Prodává se 100 za 1 zl. 50 kr. — K téže slavnosti schvalujeme ze skladu Rohlíčkova knížečku: „*Slavnost Božího Těla*.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnulí:

- p. Jeronym *Blažek*, kněz ř. pobožných škol, ředitel podrealní školy v Brandýse nad Labem, k. arc. notář, 7. dubna, (nar. v Litomyšli 14. března 1797, posvěcen 31. pros. 1822);
- p. Josef *Lemoch*, k. arc. notář, osob. děkan v Ouněticích, 8. dubna, (nar. v Netvořicích 20. pros. 1795, kněz od 13. dub. 1821);

Vyznamenán jest:

- p. Jan Nep. *Bernard*, kanovník metrop. kapitoly, jmenován radou k. arcib. konsistoře.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Slávek*, koop. v Roudnici, za faráře do Nelahozevsí;
- p. Frant. *Matoušek*, kaplan v Bystřici, za administr. do Ouběnic;
- p. Vojtěch *Šrámek*, administr. v StřebSKU, za kaplana do Příbrami;
- p. Ant. *Vojáček*, kapl. v Příbrami, za prozat. katechetu hlavní školy tamže;
- P. Theodor *Mach*, guardian kapucínů v Roudnici, za kooper. tamže.

Uprázdňené místo:

- Ouběnice*, fara patron. p. Theresie Geisslerové od 4. května.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Antonín *Obst*, jubil. kněz, Novo-Hradecký farář na odpoč. v Novém Městě nad Metují dne 28. dubna (nar. 8. června 1786 v Olešnici, kněz od 18. srpna 1805).

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Jos. *Šádek*, koop. ve Vrsce, na vypomoc do Velké Borovice.

Uprázdňené místo:

- Česká Libchava*, novězřízená fara, patr. knížete Chimay-e, od 27. dubna do 8. června.

V diecési Litoměřické:

V Pánu zesnulí:

- p. Jos. *Steinmetzer*, far. ve Valkeřicích, 22. dubna;
  - p. Frant. *Gautsch*, Vočský farář na odpoč. v Klášterci, 5. května;
  - p. Ant. *Breier*, farář ve Vartenberku, 5. května.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Karel *Wünsch*, administr. za faráře v Gruntu;
  - p. Karel *Hoffmann*, administr., za far. v Kruhu;
  - p. Josef *Kneisel*, far. ve Fugavě, za far. v Bělé;
  - p. Adolf *Schors*, kapl., za administr. ve Vartenberku;
  - p. Karel *Rauscher*, koop., za administr. do Vratislavice;
  - p. Jan *Sander*, fund. kapl., za adm. do Valkeřic.

Na odpočinutí dání jsou:

- p. Frant. *Myšák*, prvofarář v Loučkách;
- p. Ant. *Wenzel*, farář ve Vratislavicích.

Uprázdňené místa:

- Deštná*, (Töschen) fara patron. hrab. Waldsteina;
- Loučky* nad Jizerou, fara patr. hrab. Desfours-a;
- Vratislavice*, fara patron. hrab. Klam-Gallasa;
- Vartenberk*, fara patron. hrab. Hartiga;
- Valkeřice* (Algersdorf) fara pat. paní Maierové.

Listárna redakce.

Do Strunkovic: Dáno red. Děd. sv. J. Nep.

Do Vys. Mýta nedošlo *několik* tam zaslaných čísel, prosíme, aby bylo pátráno na poště a pak nám udáno; zašleme.

Do Říma: Pros. o dopis z Neap.

Do Mal. u K. H.: Nebylo přijato.

Z exped. Děd. sv. Prokopa: Údové na Moravě, vp. J. S. v Radkově a vp. F. Ml. v Otnicích poslali nám své knihy nazpět s poznámkou: já žádné knihy neobjednal, a druhý: ne-frankované zásilky se nepřijímají. Co činiti? — Zásilku na faru v Tvarožně vrátila pošta; není prý k nalezení, ať Kub. adresu zřejměji udá.

Do Plaňan ze Šitboře:

Upomínka na kněžské druhotiny,

jež slavil 17. dubna 1864

Plaňanský pan děkan

Kéž by, věrný sluho, *Jubilací* užil dlouho zdráv,

I v utěšené mysli, žití *tvé* Ti stále plynul,

Ni strast, — ano čistých slastí hojný zdroj,

Cítilo *tvé* uslechlílé srdce vezdy dos,

Láska skvěle osvědčená, blažž *Tebe* dráhně,

— ořeček tvých milený **CH.**

F. V—k.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
N. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné čini národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Život Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského.

(Pokračování.)

Roku 1350 objevil se v Praze po-
věstný Mikuláš Vavřinec (Cola di Rienzi).
Jak povědomo, sídlili tehdaž papežové
ve francouzském městě Avignoně, ma-
jíce v Římě zřízené vladaře v duchov-
ních i světských věcech. Bývalo pak
častěji Římanům od mocných utisko-
vatelů krivd snášeti. Před r. 1347
povstal onen Mikuláš, písař neb notář
v Římě, muž dobré vyřídilky a spů-
sobů zdvořilých, a ten povýšil brzo
erb svůj. Lahodě lidu Římskému, při-
pomínal mu tajně i zjevně starodáv-
nou Římské obce svobodu na útraty
panstva a vrchní vlády papežské; i
získal si u něho takové důvěry, že za
vladaře města u věcech světských volen
a papeži Klementovi VI. k ztvrzení
podán jest byl. Ač se jindy Mikuláš
svou uctivostí a věrností k Stoli-
ci apoštolské vychloubal: nedopustil jemu
záchvat pýchy, očekávati na ztvrzení
papežské. Vyhlásiv sebe za stkvou-
cího rytíře Ducha svatého, města Říma
krutého i milostivého osvoboditele, též
za horlivce italské země, tribuna Au-
gusta, jakož i za milovníka veškerého
světa, učil, by národu italskému jediné
náleželo právo, voliti císaře. Hnedle
začal si on sám na cara Augusta hráti. V
slavném provodu městské obce a šlechty
vykračoval si, drže v pravici berlu pa-
novnickou; rozhazoval plnou hrstí peněz

mezi lid; dal se sedmi bobkovými věnci
korunovati; volal v basilice sv. Jana
Lateranského mezi slavnou mši svatou
papeže, kardinály, složeného císaře
Ludvíka i Římského krále Karla před
svou soudnou stolicí do Říma; máchal
mečem ve tři úhly světa, řka, že celý
svět jest jeho panstvím; roztrhal či
umořil listiny svobod a darování, jež
byli císařové Církvi Římské udělili, a
rozkázal bít nových peněz. Když pak
Rajmund, biskup Urbevetanský, ve
shromáždění lidu a šlechty slavně osvěd-
čoval, že, jsa vladařem v duchovních
věcech od sv. Otce zřízeným, s ješitným
a bezbožným spoluvladařem Mikulášem
jednáním nesouhlasí: poručil Mikuláš
hřmotně v trouby troubiti; aby ho
nebylo slyšeti, a donutil jej, že odešel
z Říma. Mimo to kázal Mikuláš mnoho
řeholních i církevních kněží žalařovati
a kterési mu nemilé šlechtice Římské
vyhnati; také uložil některým městům
i jednotlivým osobám novou neobyčej-
nou daň; osadil vojskem svým hradů
několik, a potáhl k sobě vesnic i
jiných pozemků v mocnářství papež-
ském. Usiluje takto zmocniti se ve-
škerého dědictví sv. Petra, předstíral
lstně přání dotyčných obcí, jež ho za
to prosí, aby u nich pod jeho vládou
spravedlnost opět zdomácněti mohla.
Klement VI., uslyšev ty věci, poručil
kardinalovi a legatovi Bertrando-
vi, aby Mikuláše napomenul, a pakli by on sobě
neusmyslil, jej z Církve vyobcoval.
Mikuláš, jenž také bludně učil, by

Církev svatá a město Řím byly věci stejné, potupiv výstrahy uběhl v klatbu církevní. Brzo se nad ním zakabonila obloha slávy. Skrze šlechtice od něho vyhnáné propuklo v Římě spiknutí proti Mikulášovi, a týž hrdina, jenž celému světu opanováním vyhrožoval, moha spiknutí snadno zničit, vykradl se ven z Říma, vzlykáje a pláče jako děcko.

Mikuláš dobrodruh přitoulal se r. 1350 do Prahy ke dvoru císařskému; i dáno mu od Karla IV. slyšení. Tu vychvaloval obratným jazykem císaře a namlouval jej, aby dědictví sv. Petra papežům ujma, v Římě stolec svůj císařský vyzdvihl a z Říma veškerému světu panoval. Jestliže však se od lidu Římského čehosi obává, nechť jej Mikuláše zplnomocní, že půjde do Říma a tam že všechny překážky před ním z cesty on sám uklidí. Karel IV., upřímný a věrný syn katolické Církve, zhroziv se ošemetného i svatokrádežného návrhu, odevzdal člověka z bludu velmi podezřelého arcibiskupovi Arnoštovi a ten choval vězně na hradě Roudnickém, až příštím rokem 1351 Jan, biskup Spoletský, legat papežský, do Čech přibyv, prokletého bludníka a buřiče do Avignona odvezl. *)

Z počátku druhého půlletí 1353 odebral se Karel IV. s dvorem svým do Němec, kdež také až do posledního čtvrtletí r. 1354 v říšských záležitostech meškal. U dvoru jeho nacházíme celý ten čas i později v Itálii rodného bratra Arnoštova, Bohuslava, probošta Litoměřického, kanovníka Pražského, kaplana dvorského. Což mu koli času vedlé obdávání sněmů říšských a jiných úkolů zbývalo, obracel náš Karel IV. k pouti Bohu milé. Neboť navštěvuje biskupské a klášterské chrámy, hledal i žebal pokorně a vroucně svatých ostatků, jimžby nejmilejší vlast svou nade vše země zvelebil a jí ochranců a přímluvců před Bohem přispořil. Ostatků vyprošených okrašloval zlatem,

stříbrem, perlami, drahým kamením, a posílal z Němec po slavném poselstvu arcibiskupovi Arnoštovi za dar „svatému“ hlavnímu kostelu Pražskému, přikládaje listů svých darovacích, též svého, biskupů a opatů svědectví o přesnosti zasílaných svátostí. *)

Z mnohých ostatků svatých, které byl Karel IV. tehdaž v biskupstvích Augsburském, Mohušském, Treverském, Kostnickém a Basilejském, pro české království nashromáždil, zasluhují předního povšimnutí ostatky Krista Pána a Rodičky Jeho, Panny Marie; též sv. Petra apoštola a sv. Havla. V Treveru darován jemu úrizek z kusu dřeva kříže Kristova; ústrižek z roušky neb závoje bl. Panny Marie; část okovů sv. Petra i úrizek spodní části jeho berly pastýřské, jež aby arcibiskupové Pražští v berli své chovali Karel žádal. V klášteře Parysu, řádu cistercienského, v biskupství Basilejském, vzal darem znamenitý kousek dřeva z kříže Kristova; a v staroslavném klášteře sv. Havla dostal drahnější část hlavy sv. Havla opata s několika jeho kostmi; tato pak hlavy část aby darována byla kostelu sv. Havla v Praze, vyhradil Karel v listině vydané na obdarování kostela sv. Víta. S dorozuměním duchovenstva i oveček ustanovil Arnošt arcibiskup, aby se památka přinešení ostatků těch po celém arcibiskupství slavila každoročně v oktáv sv. Štěpána (2. ledna); poutníkům, kteříby v chrámě sv. Víta týmž svatým ostatkům k

*) Jakouže uctivostí, vděčností a láskou srdce našeho „Otec vlasti“ k Církvi katolické vůbec, ale zvlášť k Církvi v Čechách planulo, vyjadřují poněkud jeho slova v podobné darovací listině, dané v Metech 23. března 1354: „Sane cum sicuti novit Ille, qui nihil ignorat, cordi nobis. sit honor et decus S. Prag. Ecclesiae praefatae, cuius zelus comedit viscera nostrae mentis, quae nos in lavacro lavit baptismatis, in sinu quoque suo regeneravit, refovit et ut Mater in fide orthodoxae S. Apostolicae et Catholicae Ecclesiae educavit et docuit. Ad honorem itaque et exaltationem ipsius in Christi nomine et ob reverentiam Gloriosissimae Virginis Mariae, Matris ipsius Dei, et BB. martyrum, patronorum nostrorum Viti, Venceslai, Adalberti et Procopii, et aliorum Sanctorum, quorum Reliquiae et Corpora inibi et in regno nostro Bohemiae feliciter continentur, damus et donamus eidem Pragensi Ecclesiae . . .“ (Pešínac: Phosphor. Sep. Pragae 1673, pag. 443.)

*) Raynald. Tom. XVI. pag. 260—264; 274—275; 297—298.

poctivosti svátost pokání hodně přijímali, zjednal později císař Karel u papeže Innocence VI. odpustky jednoho roku a čtyřiceti dní na vše budoucí časy.

(Pokračování.)

Reformace a reformatoři.

VIII.

O „šlechtetných snahách“ reformátorů zvláště při *loupění klášterů* poskytuje nám William Cobbett látky dosti na uváženou. V II. listu své „History“ líčí horoucími barvami svého zápalu katolický klášter, jež sám viděl, a pokračuje řka:

„Anglicko bylo na takovéto ústavy bohatší snad než kterákoli jiná země v Evropě: a ony tu bohatěji byly nadány než kdekoli jinde. V průměru připadalo na každé hrabství více než 20 takových ústavů. Jakážto bohatá kořist, po níž nespřavedlivý ukrutný tyran jen vztáhnouti mohl ruku nesvědomitou, a pro reformačné výtečníky, aby ji rozdělili mezi sebe! Bohatá zajisté dosti, aby přiměla *loupežníky*, *en gros*,¹ říti se na mušskou nevědomost a pověrečnost. Ký div, že Kranmer, Knox a celá ta ničemná sběr, tak velkou cítili útrpnost, když své zbožné oči upírali na ty dvory a ty statky, na to zlaté a stříbrné náčiní, těmto spolkům přináležející! A uvidíme také hnedle, s jakou radostí a hbitostí rukou přikládali, drancovali, bořili: uvidíme, jak za nejmizernějšími záminkami *loupili i oltáře také chrámů farních po venkově, i takých, ježichžto majetek ceny pěti šilingů nepřesahoval.*“

Ve čtvrtém svém listu, kdež mimo jiné opět mluví o katolických klášterích, praví: „V dobách, o nichž tuto řeč, bylo v Anglii: 645 takových ústavů, nad to ještě 90 kolegiatních domů, 110 hospiců a 2374 kostelů; nejsoucích farními. Vše toto buď uvizlo v rukou králových a neb rozdáno jest mezi pomahače jeho při drancování. A tento ohromný objem pozemků nesloužil jen ku prospěchu mnichů a klášterních panen, ale daleko větší díl jeho výnosu přímo přicházel mezi lid, a kdyby byl nebyl pokraden býval, nikdy by byla Anglie nesyšela ani kdy uslyšeti mohla hnusného pojmenování: žebřák, aneb poplatek na žebřáky.“

V následujícím listu uvádí Cobbett státní zákon z roku 1536, kterýmž 376 klášterů zrušeno, a jejich, tolikéž i jednotlivých klášterních osob jmění na krále a jeho dědice přenešeno bylo. Při tom čini následující rozjímání:

„Král Jindřich VIII. vzal si draho-kamy, zlaté a stříbrné nádoby, obrazy a jiné stkvosty. Ač podlý byl parlament a pln drancovních, loupeživých choutek návrh ten, tak nad míru ukrutný, neprošel předce beze všeho odporu. Hume praví arcif: „Nezdá se, žeby byl důležitý tento zákon narazil na jakýsi odpor.“ Na Spelmanna co dějepisnou autoritu odvolává se sice častěji, ale zde nezdálo se mu uvésti téhož Spelmanna „*historii oloupení záduší*,“ kde tento protestantský dějepisec praví: „Billa (návrh zákona) tato vázla dlouho v dolejší sněmovně a neprošla dříve, až král poslancům rozkázal, by jej na chodbě očekávali dopoledne, kde je však nechal na sebe až do odpoledne čekat. Posléz přišel mezi ně a zlostně pohlížeje na obě strany, procházel se mezi nimi několikrát semo tamo, pak pravil: *Doslýchám, že bill má nemá projíti; — já pak chci, aby prošla, a nebo budu chtíti několik vašich hlav — a neřekna ničehož více, vrátil se do svých komnat. Však bylo toho dosti; bill prošla, a všecko, co král chtěl, bylo mu dáno.*“

„Bylo to tehdy jednání naskrz ukrutné, řízení právě algirské. Tu nespomahalo žádné předstírání; podávané zprávy tovaryšů Cromvellových nenalezaly víry, všeliká chytrost zůstávala bez účinku a provazu a katovy sekery bylo upotřebeno aby se provedla reformace, jejímžto prvorozeným synem. škotský dějepisec Burnet onoho zlobocha nazývá. „Několik takových mužů, dokládá on, bylo zapotřebí, aby se docílilo tak velkého, tak slávy plného podniknutí.“ Arcif! Ale kdy a kde bylo cos dobrého způsobeno takovou hnusnou hanebností? Anebo snad někdo jiný kromě Burneta a krajana jeho Humea se přiznával k té víře, že nestoudné takové tyranství a bezpráví tím jest ospravedlněno, že *dobrých následků zamýšlelo?*“

V šestém listu čteme následovně: „Cromvell a jeho pomocníci dotírali na přednosta oněch klášterů úsilovně; hrozili jim, slibovali jim, lhali a rádlili všelijak. Nejpodlejšími prostředky, jakých si jen mysliti lze, vynutili na několika jich tak zvané dobrovolné odevzdání. Kde však statného odporu našli tito krvolační nespravedlivci, tu brali útočiště k nepravému obviňování a vymáhali zavraždění svých odpůrců pod záminkou, že kuli vlezrádu. Za takovouto hanebnou záminkou kázal tyran opata věhlasného opatství Glastonbury oběsiti, jemu břicho rozříznouti, rozčtvrtiti, tělo jeho holomky roztrhati, hlavu a oudy jeho rozvěšeti na věži čnějící nad opatstvím. Kdekoli tehdy se událo takovéto dobrovolné odevzdání statků zádušních, by-

lot zcela tak dobrovolné, jako dobrovolné jest odevzdání měšců u lidí, když bambitka zákeřníka jejich skrání aneb jeho krvavý nůž jejich hrdla se dotýká.“

Zvláště krásné místo tohoto listu jest ono, které se vztahuje k oloupení hrobu sv. Augustina, apoštola Anglie, a v Anglii ne méně požehnaně působivšího Tomáše Bekera, o čemž Cobbett takto píše:

„V Canterbury byly dvě věci, které zraky reformujících dravců především k sobě poutaly, totiž: klášter sv. Augustina a hrobka Tomáše z Bekrů. Sv. Augustin, jehož neunavné po celý dlouhý život jeho na nejvyšší nezištné činnosti Anglie uvedení křesťanství děkuje, byl po celých 8 i 9 století za jejího apoštola považován. Hrobka jeho nalezala se v klášteře jemu věnovaném a byla v každém ohledu velice krásná a bohatá *kořist pro loupežníky, kteří by beze vší pochybnosti drancovali i hrob Spasitele, kdyby také tak bohatý byl a oni k němu volný přístup měli.* Jakkoli však bohatá byla kořist ta, větší ještě byla v katedrálním chrámě na náhrobku Tomáše Bekra. Beker, arcibiskup v Canterbury*) opíral se vladaři Jindřichovi II., který zjevně usiloval, církev oloupit, národ ujařmit a vydrancovat. Když se lupičové reformační řítili na jeho hrob, bylo jméno jeho po celém křesťanském světě již déle než tři století s něhlubší úctou jmenováno, zvláště pak v Anglii, kde jej lid považoval nejen za mučenníka víry, nýbrž také občanské svobody, jelikož jej král svými pochopy usmrtili dal proto jen, že se jeho pokusům, zničení *magnam chartam, povždy tak srdnatě na odpor stavěl.* Neustále konaly se poutě k jeho krobu, tamtéž donášely se ustavičně oběti: jemu byly věnovány kostely, nemocnice a jiné nábožné lidumilovné ústavy, jako k. p. chrám sv. Tomášský v Londýně; klášter Sende v Surrey, sv. Tomášská nemocnice v Southvarku a veliké množství jiných po celé zemi. Obětmi takovými stal se náhrobek jeho na nejvyšše bohatým a skvostným. Král francouzský obětoval také démant, který byl co do hodnoty jmenován prvním v Evropě. Hume, který z očí nespouští nikdy dvoji svůj cíl, tupit katolickou víru a zlehčovat anglický národ, přispívá takovéto ctění Bekra zchytralostí kněží a hloupostí a pověrečností lidu. Mrzí se až na smrt, že musí přisvědčiti, kterakže více než stotisíc poutníků bylo najednou v Canterbury u hrobu Bekra shromážděno. A zajisté, že za těch starých dob byli v

Anglii také nějakí lidé a tito lidé musili také trochu peněz mít přes to, že lživý spis, který Skotové našim dějepisem nazývají, Anglii za chudou, žebráčkou, sotva zlidnatelou zemi udává. Město Canterbury čítá, počítaje muže, ženy i děti, toliko dvanáct tisíc sedm set dvacet duší. Ubožátka, kdeby se byli dopídili přístřeší a pokrmu pro přibylé statisíce lidu a k tomu ještě v takovém zákoutí na ostrově? Jen lidé nějakého majetku mohli takovéto cesty podnikati. Poznámka tato, mimochodem řečeno, také postačí k dorozumění o udání škotských mudrců stranu našeho národního bohatství a lidnatosti. Co do podvodu však a pověry, jimžto Hume takovýto nával poutníků přispívá: aj! což jest obou tak nevyhnutelně potřebí k uvedení čestné památky muže, o němž bylo světoznámo, že způsobem vznešeným život svůj obětoval za práva, svobodu a víru vlasti své? Byla-li to hloupost a pověra anebo spíše rozumnost, vděčnost a pravá pobožnost, veřejným důkazem uctiti památku muže takového? Krví-zbrocený tyran, který Mora a Fishera na popraviště vydal a památku Bekera v nenávisti choval, rozkázal popel jeho vyhrabati a rozhoditi do povětří, zapovídaje při tom, jméno Beker přijímati více do kalendáře. Proto se nenalezá v kalendáři knihy chrámových pobožností; ale — a to jest znamenité — nalezáme je zase v Moreově Almanachu a sice od roku 1825; a tak na vzdor lítému tyranu a všem lhářům reformačním nepřestal nikdy anglický národ spravedlivým a vděčným bytí k tomuto velebenému muži.“

„A však, — abychom se vrátili zase k reformačním zlodějům — *tam byl řádný lup.* Bekrův náhrobek byl ze dřeva co nejměleji zhotoven, drahými kovy bohatě obložen, celý posetý drahokamy všeho druhu. Toť bylo něco, co rázně padalo do zbožných očí reformace! Jakby i za našich dob, kdyby v některém našem chrámu bylo pomníku takového, *hlučně přivolávala se nějaká nová reformace!* — Dvě skříně naplněny byly zlatem, stříbrem a jinými skvosty, a ke každé bylo potřebí, jen aby odnesli ji ke dveřím chrámovým, šest i osm mužů tehdejšího času, kdy dělníci měli potravu v hojnosti. Jakou asi radostí jiskřily se oči toho Humeova velikodušného, slavného, *spanilomyslného knížete,* když skříně tyto se otevřely? Jistě že závodily s leskem démantů! Co bylo o lupičích všech kdy povídáno, žádný se nevyrovnal tomuto ani v dravosti ani v podlosti ani v drzosti. Ale jaký div? Proklamace tohoto tyрана měly moc zákonů; po boku stáli mu přirození vůdcové lidu, vůle jeho byla záko

*) Památka slovnítného tohoto hrdiny křesťanského koná se v Církvi po dni „Mládeček.“

nem a z toho musí povždy jenom lup a krveprolití pocházeti.“

Hned na to vypravuje Cobbett dále: „Tak byly tehdy *kláštery obrány, vydrancovány* — a toliko pro nabytí chuti k dalšímu poslouchání tak strašné historie budiž zde již napřed pověděno, že hlavní nástroj tohoto lupu Cromvell, ten mizerný, zloděj hlavu svou ztratil na popravišti. Ze však se zmocnili statků, že kostely a kláštery oleupili, na tom nebylo ještě dost. Ty hrdé budovy, zbudované pro řadu budoucích věků, ty stkvostné zahrady, ozdoby celé země — ty nesměly zůstat: neboť připomínaly stále národu dravost a ukrutenství tyrána a jeho tovaryšů a pomocníků. Cestou obyčejnou je odkliditi, byloby trvalo dlouho, a proto se užilo nejvíce střelného prachu a tak byly v několika hodinách budovy nejvelebnější, na jichž zhotovení pracováno mnoho věků, povalené v rumy a mnohé z nich zůstaly zbořeníštěm až podnes. Častěji bylo i těm, jimž takové statky dostaly se v úděl, rozkazováno, *stavení zničit neb aspoň strhat*, aby pojednou lidu odňala se naděje, že uvidí zase kdysi povstávati znovu, co byl ztratil, a aby chutí nabyl v nájem přejímáti statky takové od nových majitelů.“

Zdá se, že již těchto několik míst okazuje na podivný náhled protestanta Cobbetta, jakoby rekové slavné reformace převýborně se byli znali v loupení a dračování, a jakoby jejich „šlechetoné snahy“ nebyly bývaly přes příliš „šlechetoné.“ Avšak abychom nesoudili před časem, v příštím čísle uvedeme zase několik podobných míst.

(Pokračování.)

Dědičný stůl.

V jednom ročníku kalendáře „Poutník z Prahy“ četl jsem dojímavé upomínky z mladosti našeho na slovo vzatého Františka Pravdy, nadepsané: „Náš stůl.“ Vypravuje se tam, že na stole, na němž za příčinou zaopatření nemocného nejsv. svátost oltární položena byla, nesmělo pak nic obecného ležeti, poněvadž na stole tom přebýval Pán Bůh. Mízi arcif za časů nynějších takováto něžná úcta k Spasiteli v nejsv. Svátosti přebývajícimu, úcta plynoucí z živé víry; mízi úcta k domu Božímu a věcem bohoslužebným; mizejí též památky a upomínky náboženské, tak že v nejednom domě nadarmo bys se ohlížel po znamení spásy — po sv. kříži aneb po obrazu Matky Boží, ač stěny téměř pokryty jsou lečjakými obrazy v zlatých rámcích. Kdež bys nalezl rodinu, anaž by ve zvláštní vážnosti měla stůl, na němž spočinulo Slovo tělem učiněné v způsobách chleba skryté! Zdá

se, že ty doby navždy ustoupily náboženské nevšimavosti, netečnosti, neli — úplně nevěře. Než, neodsuzujeme naprosto pokolení nynější pro úplný nedostatek vznešenějšího citu; — nevymřelaf posud srdce Bohu oddaná a vše v drahé památce chovající, co k Svrchovanému se jen poněkud vztahuje; ano právě tam, kde by se toho nejméně nadál, bije srdce něžné, citům těm nejsvětějším otevřené. — Že tomu tak, přesvědčí tě následující událost:

Národ náš jest, jak historie i zkušenost svědčí, zvláštní ctitel Marie Panny; pročež nediv se tomu nikdo, že na průvodech k sochám, obrazům, zvláště pak do chrámů na jméno Matky Páně posvěcených hojně bývá zbožných ctitelů Mariánských. Ať nouze, ať nemoce a jakékoli jiné metly Boží nás tepou, aneb ať vděčností a radostí nad odvrácením hrozičeho nebezpečí a nad udělením nějaké milosti srdce naše oplývá; tíseň i radost a vděčnost projevují katoličtí Čechové poutí. Tak se ubíral před několika lety velmi četný průvod, veden jsa mladým knězem, z města ve východních Čechách k milostnému obrazu Matky Boží v chrámě na samém rozhraní českomoravském, aby za dokončenou žeň štědrému Dárci nebeskému, prostřednictvím Panny Marie vřelé díky vzdal. Doma zůstal staříčkový 50. rok svého působení dokonávající farář samojediný. V městě po odchodu procesí bylo jako po moru. Než nastojte! — Touž dobou, kdy poutníky na posvátném místě zvony zvukem svým vítaly, zvěstovali zvonové na domácí svatyni děsným hlasem hrozné nebezpečnoství vzniklého požáru. Mstivá ruka bohaprázdného zlosyna podložila oheň a to v čas nejhorší, když tolik lidí bylo odešlo z domova a zmáhající se víchr rostoucímú ohní cestu klestil k bohaté kořisti. Hoří! Lid se sbíhá, ruce jedny za sto pracují, voda v prudkých proudech plameny potírá, živel s živlem na život a na smrt se potýká — a však běda, kdo odolá spojeným nepřátelům víchru a ohni? — Chatrč za chatrčí, dům za domem, ulice za ulicí stává se obětí rozkaceného živlu, lehá popelem. V úzkosti rozbíhá se lid, každý chvátá, aby doma zachránil, co zachrániti se dá; již i ten o pomoc volající nářek zvonů na věžích chrámových oněměl, jakoby se ještě v tichosti připraviti chtěl posvátný kov k smrti, která již již po něm zhoubnou, žhavou pravici sahá.

V kostele snáší kostelník na bezpečné místo, co odnesi se dá, kalichy, bohoslužebná roucha, korouhve atd., a není, kdo by mu pomohl! — Ubohý, spěchá co může; však hle! víchr prudce zavřel dvěře chrámové, zámek spustil, ubohému jest východ

zamežen, a střecha domu Božího již hoří; ano plamen se již i do svatyně dere! — Zavřený volá hlasem úpěnlivým o pomoc, ale nárek jeho zaniká v strašném praskotu vše zžírajícího ohně; konečně pak se předce prodral k uším na blízku pracujících mužů. — „Nouze železo láme!“ pořekadlo to se tuto pravdivým býti osvědčilo. — Dvěře kostelní odporují násili do svatyně dobývajících se rukou; — než jeden útok, druhý, třetí — a brána vyvrácená nebrání více osvoboditelům vstoupiti do chrámu.

Život lidský jest zachráněn; a však „monstrance“ a „ciborium“ posud jsou v oltáři, — oltář pak kdož by mohl před zkázou zachrániti? A kněze tu není, aby v bezpečnost uvedl Svátost největší. Jako větrem nešení chvátají přítomní z chrámu do fary, nejhroznější nebezpečnosti duchovnímu pastýři zvěstující. Ale kmet kněz napolo ve mdlobách, nemůže se hnouti; bude mít sám pomocné ruky zapotřebí, aby neuhořel, a kaplan — jest na pouti. Co tu činiti? —

„Ve jménu Paně!“ zvolal pojednou neohrožený muž — a již pádí dýmem do svatyně, chvějící se rukou otvírá stánek Boží (tabernákl) prostředem ovinuje monstranci, též ciborium, a třesa se na celém těle nese Svátost nejsvětější, ale kam?

Jeho vlastní dům doposud nehoří a jest nad jiné bezpečnější! i střecha i pevné klenutí bude vzdorovati plamenům, — nuže, dům ten nechať slouží vtělenému Bohu za útulek! — Lid uděšený, utrmácený, hořem skličený kleká na žhavou půdu, klaněje se Tomu, jenž dává i bere, a usazeným okem pohlížeje na velebnou Svátost vzdychá mnohý: „Tys dal, Tys vzal, budiž jméno Tvoje pochváleno!“

Zatím se octnul zbožný muž na práhu domu svého, otevřel dvěře a setkal se s manželkou svou, kteráž uděšená nejprve se táže, co by to bylo, a zvěděvši kleká, pak hned vstává a před manželem se ubírajíc otvírá nejpěknější pokoj, kamž manžel její, nyní v jistém ohledu pěstoun Krista Pána, vážným se ubírá krokem; vždyť přináší Hosta nejvzácnějšího. — Nejlepším ubrusem pokrývá zbožná hospodyně nejpěknější stůl v domě; ba nezapomenula v tom zmatku ani na světlo na počest převelebné Svátosti. A tak v příbytku tichý pláminek oslavoval svého Tvůrce, jako venku praskot vše zžírajícího ohně hlásal hrůzu Božské velebnosti. Konečně se nasýtil živel kořistí bohatou, nebezpečnost pominulo, — lid se z pouti vrátil. Každý chvátal k domovu, jedni k žhavým rozvalinám, jiní k zachráněnému přístřeší svému; jiní (a těch ne-

bylo málo) ubírají se k svému Spasiteli v útulku neobyčejném. —

K večeru přišel kněz a vzdav Nejsvětějšímu příslušnou poctu, vynáší a přenáší provázen jsa zástupy lidu nejsv. Svátost oltární na posvátné místo. — Nejstarší syn té rodiny, jenž pod střechu svou přijala Spasitele, nesl světlo a zvonečkem zvěstoval, kdo tudy se bere. —

Od té doby na onom stolu nic nestálo, nic neleželo. — „Stál ten,“ tak mi řekli, „jest a bude drahým dědictvím v rodině naší, vždyť na něm spočinul náš Spasitel.“

Na památku události této obdržela ta rodina na všechny budoucí časy právo, na svém domě o slavnosti „Božího Těla“ stavěti jeden ze čtyř obvyklých oltářů.

Kéž by rodině té Svrchovaný povždy tak žehnal, jako požehnal Obededomovi a domu jeho, protože pod střechu svou přijal archu umluvy (II. Král. 6.); by se Zachem mohli volati na každý den: „Stalo se spasení domu tomuto!“ (Luk. 19, 9.)

Bránský.

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

XII.

Kostel, při němž pan František Bartoloměj Jahoda byl farářem, leží za vsí, nikdo nebyl na blízku a Rosalie si umínila, že u jeho zdi promluví s Bedřichem Větrovským. Šel jí naproti, jak mile ji spatřil, a ptal se: „Kde se sejdeme?“

„Pane,“ odpověděla mu, „co mi chcete říci, řekněte mi zde.“

„Zde není k tomu příhodné místo,“ míní.

„Je,“ tvrdila ona, „chrám Páně nám připomene vševědoucího Boha a hřbitov poslední hodinku, smrt a věčnost.“

„Nestarám se o takové věci.“

„Tedy se nesrovnáváme nyní v ničem.“

„Pěkně umíte hráti komedii,“ smál se, „ale u mně toho není zapotřebí, znám vás a vím, že nejste svatou, jakouž se děláte.“

„Jsem nebo nejsem, ale tím již nebudu, čím jsem byla.“

„Prosím vás, nepřetvařujte se. Nevěřím vašemu pokrytství. Buďte moudrá a jednejte se mnou bez okolků.“

„Tak udělám, pane, povězte s jakou přicházíte.“

„Rosalie,“ řekl úlisně, „vidíš, ty se mi

líbíš; já na tebe ještě nezapomněl; tak hezká a slušná, vlnadná a vábivá nebyla jsi nikdy jako nyní; pojď zase ke mně!“

„Pravím před Bohem a před těmi nebožtíky, co zde odpočívají, že se to nikdy nestane.“

„Jsem ještě svoboděn, matka umřela, povedeme život jako v ráji.“

„Nemluvte tak ke mně, pane, raději bych také umřela než opět k hříchu svolila.“

„Snad zde máte nějakého kochánka a já jsem vám nyní zbytečný?“

„Věřte, že ctnost opravdu a upřímně miluji.“

„Aha,“ ušklíbnul se, „vy snad tou svou ctností činíte na mne útok. Nechcete se mnou žítí, jak jsme dříve žili, abyste mne donutila k manželství.“

„Ani toho bych nepřijala.“

„Proč?“

„Že si sám z ctnosti nic neděláte.“

„Nedělám.“

„Že jste živ bez Boha.“

„Jsem.“

„Bez víry, náboženství, všeho posvěcení.“

„Ano a nic mi to neškodí.“

„Přijde jednou čas, kdy vám to musí a bude škoditi.“

„Uspořte si kázání, mne neobráťte.“

„Vy mne také ne, tedy jsme hotovi.“

„Nejsme, drahoušku, tak já tě nepropustím.“

„Smilujte se a nerušte mého štěstí a poklidu.“

„Chci viděti svého syna.“

„To je můj syn, pane,“ ozvala se úzkostně, „on nemá otce, nesmí ho mítí, mně jediné přináleží.“

„Arcit,“ posmíval se jí Větrovský, „otec umřel, paní Závorková je velmi ctihodná vdova.“

„Neudělala jsem se jí sama, vydali mne za ni bez mého vědomí.“

„Bylo vám to asi hrozně nemilé!“

„Neprotivila jsem se tomu, že jsem na počátku nebyla s to posouditi, jaké to může mítí následky.“

„A nyní?“

„Děsím se toho okamžení, až se můj syn doví, že to není pravda.“

„Jiným se to také může prozradit.“

„Byla by to pro mne přeukrutná rána.“

Větrovský z řeči této poznal, čím Rosalii nejvíc může pohnouti a zastrašiti a pravil po krátké úvaze: „Vy dítě své milujete?“

„Ano, miluji, život bych za ně dala.“

„Nerada byste se s ním rozloučila?“

„Srdce by mi puklo hořem.“

„Tedy slyšte, já si k sobě vezmu vás i syna, bude mítí všeho hojnost, zde jest žebrák.“

„Není, pane, má co potřebuje, já vydělávám, všickni nám věnují podporu a přízeň.“

„Jsem bobáč, chci platit na jeho vychování, zaopatřím ho a vy se také až do smrti budete mítí dobře.“

„Za žádnou cenu nepodrobím se vůli vaší.“

„Když neobdržím vás, požádám syna a uvidíte, že mi připadne.“

„Nemůže se to státi a nestane se to, já jsem jeho matka a zastanou se mne praví a mocní přátelé.“

„Ano, zastanou se vás,“ smál se, „já jim povím, kdo je ošidil a podvedl, přátelství a dobrotivosti jejich zneužíval, do panského domu se vloudil.“

Větrovský byl popuzen a rozzloben, že mu tvrdošíjně odporuje a hrozil, že tajemství její vyzradí ještě dnes, nepůjde-li s ním. Nemůže prý jinak ani voliti, sice přijde o dítě, o čest, lidé si na ni prstem budou ukazovat, ze zámku ji vyženou, stane se poběhlíci, jakou dříve byla.

Chtěla to všecko trpěti a snášeti a zapřísáhla se Bohem, že k ničemu nesvolí, čím by si poškodila svědomí, dlouholetým pokáním staré viny zbavené.

Větrovský pohlížel na ni nečistým svým okem a náruživost k ní v něm rostla. Nasýtil se světa, již ho nic nevábilo a nelákalo, ona nový život v něm probudila. Bude to, jak to bylo. Měl ji rád, byl s ní blažen, nyní je osoba její ještě příjemnější. Musí ji mít, ať ho to stojí třeba — svobodu.

I nabídl jí opravdu svou ruku a ona, jak mu již dříve byla oznámila, ji nepřijala.

„Tedy na žádný způsob nechceš býti má?“ ptal se hněvem bez sebe.

„Nemohu,“ tvrdila. „Vám ani manželství není svaté. Za zákon vám platí vášň, Ta vás i nyní vede. Brzy byste přetrhl protivný vám svazek a já i dítě mé byly bychom bidnější než jsme.“

„Nemyslíš jsem,“ vytýkal jí, „že jste si skutečně hlavu pomátla!“

„Jmenujte to, jak chcete,“ pravila k němu mírně. „Naučila jsem se znáti Boha a Spasitele svého. Byla jsem jednou hříšnicí. Již ji nejsem a nebudu. Pokání mé není snad ještě ukončeno. Vy je chcete doplnit větším soužením. Děkuji vám za to a podrobím se všemu. Však přála bych si a modlím se, abyste i vy prohlídl, k Bohu se obrátil, kál se ze svých hříchů, ctnost si zamiloval. Jste křesťan jako já, ó buďte jím skutečně a vštípte si do srdce — víru.“

„Pak se nebudete zdráhat státi se mou?“ ptal se úsměšně.

„Nebudu,“ řekla, „poctivé manželství by nás oba před Bohem a před lidmi ospravedlnilo.“

Odstoupil od ní s opovržením a prohlásil, že již ani do nepoctivého manželství jí nechce, poněvadž prý, jak vidí, s osobou tak přepjatou nepožil by žádných radostí. I syna jí nechá. Proč by si zbytečné břemeno vázal na krk! Nechce ji znáti a nepřihlásí se k ní. Ale potrestati ji musí, že jím pohrdla a brzy pozná jeho pomstu.

„Bedřichu,“ volala za ním, když odcházel, „mějte milosrdenství. Vždyť jsem vám ničím neublížila. Já utekla pryč; nebyla jsem vám nikdy obtížná, cizí se mne ujali, přejte mi útočiště, jež mi sám Bůh připravil. Provinil jste se se mnou, učinil jste mne nešťastnou, upokojila jsem si duši, sama si pomáhám, nic na vás nežádám, nevrhejte mne nazpátek do protivensství a straši, šetřte mého syna.“

Nemohla dále mluvit pro pláč a on nešlechtník obrátiv se ptal se jí ještě naposled: „Chcete mne milovat?“

„Jděte s Pánem Bohem a činite jak chcete,“ odpověděla mu, „milost Boží a

věčné spasení je mi milejší než hříšná láska vaše a všecko na světě.“

Klesla mezi hroby držíc se kříže a on pospíchal do zámku. Poslední slova její zlost jeho sice drobet umírnila, ale byl nevrlý, mrzel se na ni, nábožné zásady její naplňovaly ho odporem a ošklivostí. Zajiště se jím naučila od toho kněze, u něhož jest. Musí je pokořiti, hrubě se vypínají a předce dobrá pověst jejich spočívá jen ve lži. Odhalí ji a snad Rosalie bude volnější přestoupiti na jeho stranu, až ji zahanbenou a zostuzenou všickni zavrhnou.

Než něco podstoupil, obrátil se na ni ještě písemně a ona list jeho dala velebnému pánu. Uzavřeli, že mu písemně nebudou odpovídati a velebný pán převzal těžkou úlohu a šel k němu, aby s ním sám promluvil. Věděl, co se stalo na hřbitově, Rosalie mu nezatajila ničeho, a pravdou Boží a svatým zápallem pro spravedlnost ozbrojen předstoupil před zatvrdělého lekomyslníka.

Bohužel, nepořídil s ním ničehož — snad proto, že byl kněz, neboť Větrovský kněžstva nenáviděl. Nechtěl s ním ani jednati slyše, proč přichází. Horlivý farář neohroženě mu dotíral na svědomí, vypravuje, kterak ubohou Rosalii zachránil od smrti, do níž on ji byl uvrhnul. Pověděl mu všecko, ačkoliv ho nechtěl poslouchati, ličil zoufalství nešťastné dívky, pokání její a nynější život ctnostný. Zlému ona se již nikdy nepoddá, za to on duchovní otec její ručí a nadarmo by proti ní užíval podlých prostředků. O přízeň mnohých ji může připraviti, ale vydobude si jí zase a moudří ji nepřestanou ctít, milovat a podporovat! Má-li kousku šlechtnosti v sobě, nechá ji na pokoji a tím ovšem i sobě poslouží: každá křivda jí učiněná kletbou by ho obtížila.

Farář Jahoda chtěl k němu mluvit o Bohu a vlastnostech Jeho, hrozil mu a prosil ho, povzbuzoval v něm lítost a útrpnost. Vše zůstalo bez účinku, odporoval ze vzdoru, protivil se schválně. Že Rosalie při svou odevzdala knězi, pomstí se a dokáže mu, že si z něho a stavu a učení jeho nedělá ničehož.

Rozešli se nepřivedše to k žádnému

dorozumění ani k porovnání a Větrovský si zakázal, aby se mu starý kněz nemíchal do jeho záležitostí. Pro vášeň se nemohl zpamatovati, slepota mu zatemňovala ducha, záští řídilo jeho jednání.

Na faře čekali, jaký konec to vezme a neslyšeli, leč že Větrovský zamýšlenou koupi uzavřel a odstěhoval se do blízké hospody, odkud kácení lesa mívá říditi. Připravili prý mu tam dva slušné pokoje; přijdou jeho dělníci a úředníci a on bude sem tam dojíždět máje velký obchod, továrny a dílny na starosti. (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Roudnice 20. května 1864.

[Památka Arnošta z Pardubic. Renan. Prorok. Ranění vojáci a Šedé sestry.]

Jak v čís. 11. Blahověsta na str. 173. oznámeno, připadá letos 500letá památka úmrtí *Arnošta z Pardubic*, prvního arcibiskupa Pražského, který 30. června 1364 zde v Roudnici, na hradě svém, v Pánu skonal. K oslavení památky velekněze tohoto bude v ten den ve zdejším proboštském chrámu Páně konána *slavná zádušní mše sv.*, při kteréž, jak doufáme, náš zpěvácký spolek účinkovati bude. — Kniha Francouzského Renana i u nás nejvíce židy rozšířena, u moudrých s opovržením se potkala a vůbec mnoho škody nezpůsobila a musil by býti člověk věru na hlavu padlý, by autoritu pokřtěného žida, později odpadlíka, stavěl nad autoritu církevní a nejasnému rozumování a tolikerému „snad“ věřil více než zjevení Božímu. — Více řeči nadělala a dělá na blízku nepovolaná misie *herrnhutskeho jakéhosi proroka* „řemesla obuvnického“, který, nemýlíme-li se, působením jednoho evangelického kazatele povzbuzen, v krajinu naši zavítal a jakousi „národní církev“ zaraziti se pokoušel. Jak jsme slyšeli, cíti prý se onen obuvník nějakým vnitřním puzením od Boha povolána, aby pravdu hlásal, ale nyní již v úředním vyšetřování se nachází, a ukáže se, zdali jest „prorok“ čili ne. Zajisté se tomu podivíte, že to za našich osvěcených časů možná, a předce tomu tak. Hlas cizozemského obuvníka mezi nimi ohlasu našel, evangelici obojího vyznání i katolíci (ovšem dle jména) se scházeli, a v poradách a náboženských cvičeních jeho podíl brali — až je úřad rozehnal. Ubozí blouzní o *národní církvi*, jakoby nevěděli co křesťané, že Kristus založil církev ne pro národ jeden, ale pro veškerý svět, ne pro každý národ

jinou, ale pro veškerý svět jednu obecnou čili katolickou, což zbytečno dále dokazovati. Toto počínání nám katolíkům jest patrným důkazem, kde se již octl protestantismus bez Říma, bez primatu, tohoto strážce jednoty; rozpadli se již v tolikeré sekty a rozpadávají se budou ještě více; neb kde není jednoty, tam není pevnoty. — Ku konci chci podotknouti, že osvěcený kníže Ferdinand Mauric z Lobkoviců v městské naší vesnici na své útraty 20 ve Šlesviku raněných vojáků léčiti a opatrovati dal a k tomu 2 sestry šedé (terciárky) z Prahy povolal, které nemocných nejen s podivuhodnou vytrvalostí a něžností obsluhovaly, ale i zbožností svou na srdce vojáků tak blahodárně působily, že u všech největší úcty požívaly. O tom jsme se přesvědčili dne 19. t. m., když tyto šedé sestry dokonavše úlohu svou, do Prahy se ubíraly. Bylo to pohnutlivé divadlo, když mezi jinými i zmrazení vojín, kteří zde ještě zůstali, šedé sestry až na nádraží doprovázeli. Tam v cizině z mnohých ran krvácejíce neslze hrdinové tito; ale když se na nádraží vlak hnul a šedé sestry poslední s Bohem dávaly, tu kanuly vojákům slzy z očí, slzy to vděčnosti žehnající odcházejícím dobroditelekyním. Ty slzy vojáků vydaly světu nejkrásnější svědectví, zdali podobní řádové duchovní v Církvi kat. hodí se k obsluhování trpícího lidstva čili nic.

P.

Od Labe 16. května 1864.

[Dva dopisy z Ameriky. Šlechtic a Kobyla.]

Z našeho okolí mnoho rodin již od táhlo, mnoho lidí právě odchází, a mnoho jiných se strojí na cestu za to daleké moře, do té říše volnosti, rovnosti, svobody a bohatství, kde se tolarý, jak mnohý za to má, nečítají, ale na měrice měří, kde si nejen toho ušáka, ale prý i paroháče uloviti volno, kde není o kus dřeva zle, ponevadž v lesích až hnije, — slovem, kde člověk z těch našich trampot vybědnuv jako na pokraj nebe samého přichází. Leží přede mnou několik listů z toho *amerického ráje*, z nichž jádro našemu „Blah.“ podávám. Nebudu Vás, milí čtenářové, děsiti obtížemi daleké cesty a hrůzami bouře na moři, nebudu strašiti úzkostí, jaké vystěhovalci víchrem zahnáni a mnoho neděl bloudíce na moři zakusili, nebudu vypravovati, že ti, jenž cigara v Americe dělají, v pravdě mnoho tolarů vydělávají, že tam truhlář, zámečník, kovář také jakž takž pochodí, švec však a krejčí jen bídne se protlouká a nádenník namáhavě nádenníčiti musí, — ale rád bych Vám z těch dopisů ukázal, jak se tam vystěhovalcům ohledně

sv. náboženství daří, jak jim ta svoboda jde k duhu. Kdo byl již zde třtinou, větrem se klátící, u koho již zde bohobojnost na niti visela, a náboženství na pisku vystavěno bylo, ten v říši zámořské proudem svobody uchvácen s rouchem křesťním brzy odhodí i viru, opustí tábor Kristův; nebo takto s bolestí četl jsem v jednom dopisu: „Tážete se, chodím-li zde také do kostela? A co bych tam dělal? Co bych tam musil dát ofery, to propiju raděj sám, ... já tu pěkně pohodlně sedím u plného džbánu, kouřím své cigaro a cvrnkám tolárky v kapse. Starati se o náboženství, to tady není v obyčeji, zde je úplná svoboda náboženství, zde můžeš věřit co chceš a jak chceš; — já jsem se k. př. tady oženil, vzal jsem si sice také katoličku, ale ohlášky jsme neměli nikde, a pastor nějakých těch protestantů nás oddal, a ti to pane umějí!“ — Tak a podobně líčí človíček ten život náboženský, nevěda chudák, že na duši hyne. Kdo by ho nepolitoval! — Než, kdo kvasem pravé víry proniknut, věrným jest synem sv. Církve, hlásí se všude k Bohu svému, on hledá a najde Ho i v Americe. Slyšte slova jiného dopisu z New-Yorku d. 19. března t. r. „Psaní Vaše jsme k naší veliké radosti obdrželi, a děkujeme nebeskému Otci, že Vás při dobrém zdraví zachovává. My jsme všickni Bohu díky zdraví, a děkujem Všemohoucímu za vše dobré; neb, co jsme zde v té daleké, cizé zemi, nesmíme si naříkati. Odpuště, že jsme se posledního dne nepřišli s Vámi rozloučit, póněvadž v ten den, v který jsme měli svou vlast opustiti, a tak dalekou cestu s celou rodinou nastoupiti, o které se neví, povedeli k štěstí nebo k záhubě, byli jsme celí pomateni. Vy se ptáte, jsouli zde také katolické kostely? I ba ovšem, zde v New-Yorku je jich 36, a rodiny, které chtějí svou sv. víru vyznávat a jí se držet, mohou to tak dobře činit, jako u Vás v K. My Čechové zde máme tři veleb. pány, kteří česky umějí. Jest to P. Urban, P. Beránek, a třetí je Polák, ale dobře mu rozumíme. — Nesmíte se báti, že snad zde na Pána Boha, na sv. náboženství zapomínáme, neb si často opakujem slova: „Kdo se Boha nespustí, toho Bůh neopustí!“ —

A dobře má tato šlechetná duše, „kdo se Boha bojí, všude obtojí!“ Jaké to různé myšlenky dvou katolických v Americe žijících Čechů! Příčinu zajisté sluší hledati již ve vychování, a pak, příležitost dělá zloděje — mělký základ náboženský, zlý příklad, špatné tovaryšstvo mnohého z pravé cesty strhne, mravní jeho cit pak otupí, a vlažnost ku věcem náboženským denně roste. Neděje se tak jen v Americe, i u

nás bohužel vlažnost, prostopášnost jako bejlí bujní. Ne v Americe, ale u nás v Evropě nazývá kdosi svého koně, s nímž letos při jízde o závod cenu vyhrál, „Šedou sestrou!“ Inu, žert, je žert, ale co je mnoho, to je mnoho! Všeho do času, a Pán Bůh na věky. V. V.

Z Novo-Bydžovského střídniectví 23. května 1864.

[První porada vikariatní. Předloha o tisku.]

Provinciální a diocesanské synody nařizují, aby duchovní každého střídniectví dvakrát do roka k poradě se sešli, a o důležitějších věcech týkajících se duchovní správy a vedení pastýřského úřadu vzájemně se dorozuměli. Látku poradní napřed udá buď vikář neb biskupský ordinariát. V diecesi Budějovické a Litoměřické již od více let takové kněžské porady s velkým prospěchem se odbývají, v naší diecesi činí se letos začátek. Biskupský ordinariát předložil dvě otázky, jichž obsírnější vypracování dvěma kněžím se svěřilo; druhou otázku důkladně probral Smidarský děkan, čestný kanovník Fiala. Vážený p. vikář našeho střídniectví J. Kneisl svolal první konferenci kněžskou ke dni 17. května a po mši svaté zahájil poradu pohnutlivou řečí o povinnostech a chování se duchovních pastýřů. Začátky jsou vždy těžké, než s pomocí Boží probereme se k jádru. Jednáno jest mnoho, a bylo slyšeti při rozmluvě mnohé vážné a důkladné slovo, zakládající se na mnoholeté zkušenosti. To jest také účelem kněžských porad, aby zkušenosti ve správě duchovní staly se jméním ne jednotlivců nýbrž všech, kteří v službě Církve katolické činní jsou. Vědomí jednotejného cíle a vědomí solidárnosti jest nám na nejvyš potřebné, a toho lze docílití právě kněžskými poradami. Důstojní p. spolubratři uvážili také důležitost porady, neboť se bez mála všickni i vzdálenější v hojném počtu na konferenci sešli. Mezi jiným jednáno na poradě o založení vikariatní bibliotheky, a s radostí pravím, že všickni přítomní byli stejného mínění o potřebě zřízení takové knihovny a že složením příspěvků stala se skutkem. Potřebu vědeckého vzdělání duchovenstva nemůže nikdo popírati, však málo který kněz, na venkově pracující a vzdálen knihoven, může sobě zjednati potřebné a denně se množící spisy do oboru theologické vědy a působnosti jeho sahající; co však nemožno silám jednotlivce, lze zjednati přičiněním všech a proto vítáme vřele návrh jinak již od synody schválený na zřízení vikariatní knihovny.

Otázky, které biskupský ordinariát byl k uvážení předložil, jsou Vám bez

pochyby již od jinud známé. První měla jednati o tom, kterak lze škodlivý vliv tisku na lid katolický zeslabiti a odstraniti; druhé, kterak lze docíliti jednostejné praxe v přísluhování svátostí pokání. První i druhé jsou stejně důležité a dotýkající se skutečně praktické stránky duchovní správy. — Zajisté mnozí s námi nepochopí, kterak první otázka mohla dáti příčinu k útoku na biskupský ordinariát. Tento předkládá otázku: kterak lze zameziti škodlivý vliv tisku, ale této záležitosti dán v novinách docela jiný obrat, kterak prý lze zabrániti škodlivý vliv českého časopisectva! Odkud to? Ordinariát se táže, jakými prostředky lze odstraniti a předejiti škodlivému vlivu protikřesťanského a proticírkevního tisku vůbec, nejmenuje nikoho, žádný list, a na jednu mnozí dělají povyk, že se to týká jich?! Velice by nás to bolelo, kdyby to mělo býti pravdou. Nechceme vynášeti žádný soud nad časopisectvem našim, ačkoliv bychom mohli věsti mnohé stížnosti již jinde vyslovené. My nechceme nic jiného, než aby se uznalo právo Církve katolické, jako se uznává a hájí právo každé jiné společnosti náboženské, ale přejeme si, aby se při tom šetřilo zásad a bral ohled na tisícileté vyvinutí a stávající řád. — Pouze časopisy tiskem nevycházejí, tiskem vydává se mnoho jiného a ne všecko, co se tiskne, prodává a odporučuje s okázalostí, jest takové, že by to mohla a měla Církev katolická schvalovati. Mimo jiné mnohé poukazujeme na romanopisectví, kteréž obsahovati může a obsahuje, co mravním zásadám se přičí, a romány jsou také „tiskopisy“, kterými pravda a přesvědčení katolické otrásoati se mohou. V českém rouchu vyšel též pověstný román *Renanův*: Život Ježíše, a nikdo se neodvážá tvrditi, že jest katolického směru a ducha! Učení protestanté k. př. Cassel v Berlíně a Beyschlag v Dobrosoli zavrhlí a odsoudili Renana, a katolická Církev, katolické kněžstvo měli by se lhostejně chovati ku spisu, jenž přímo se dotýká základu křesťanství a u lidu katolického podrývá víru? Každé společnosti náboženské a tudíž i Církvi katolické může tisk škoditi, který spis to jest, ukazuje jeho všeobecný směr, a toliko zkušenost může o jeho přízni či nepřizni ku katolické Církvi svědčiti. Každá společnost náboženská musí naproti útokům své zásady a přesvědčení hájiti všemi dovolenými prostředky, a kdyby toho neučinila, zradila by sama sebe. S toho stanoviska na vše hledíme. Ze všeobecný ruch časový dotírá na Církev katolickou, netřeba dokazovati, též že tiskopisy ať německé neb anglické ji škoditi mohou; co se čte a jak to na víru, mravnost a

církevní život působí, Církvi a organům jejím lhostejné býti nemůže. — Ostatně jsme pevně přesvědčeni, že všechny časopisy směru rozhodně katolického ať pouze církevní neb spolu politické jsou v pravdě neodvislé a bojují za lásky za čisté přesvědčení; toto se zakoupiti nedá. R. S.

Ze Sluh o hodech svatodušních 1864.

[Pout. Dárky o zkoušce. Přítel chudých.]

Jako za minulých let i letos připutovali k nám o výroční slavnosti sv. Vojtěšské nábožní měšťané Brandýšští, vedeni veleb. p. Petrášem, aby v památném chrámě zasvěceném na počest sv. Vojtěcha vroucně prosili svrchovaného Boha, by na přímluvu našeho sv. vlastence a patrona krajinu naši požehnáním nebeským oblažiti a úrody polní dáti i ode vši pohromy zachovati ráčil. Zbožní tito měšťané uznávají s námi, jak velice nám zapotřebí zvláštní přímluvy u Boha, neboť po delší čas takměř každoročně strašné krupobití stíhá krajinu naši, hubíc buď docela buď z části naději naši: úrodu polní, tak že samy ústavy pojišťovací letošního roku 6 zl. ze sta žádají na tom, kdož z okresu Brandýšského proti krupobití pojistiti se hodlá, kdežto na jiných okresech pouze 2 neb 3 zl. ze sta se platí. — Bůh sám račiž nás letos potěšiti. — Den po pouti byla školní visitace, při níž štědrostí pana faráře Ant. Lindnera 17 chudých žáků rozličným oděvem poděleno bylo. Příkladná obětivost tato pohnula i patronátním komisařem p. Jirím Heidlerem, že i on několik chudých žáků značnými dárky peněžitými podaroval. Pilní žáci obdrželi odměnou modlitební knížky, kteréž pan patron ěrvín hrabě z Nosticů daroval. Přiškolené obce nedaly letos bohužel odměn žádných, aby prý se nerozmnožilo obecní vydání. — Však nejen ve škole, nýbrž i na celé osadě jesti vel. pan farář přítelem a otcem chudých. Tak na př. rozstůně-li se některý chudý osadník, neměská on častou návštěvou i pomocí ho potěšiti, ano i záživných pokrmů až do úplného uzdravení jemu posílá, a lékaři vidouce tuto obětivost páně farářovou, též léky a ošetřování zdarma jim podávají. — Tento správce duchovní ujal se opuštěného sirotka, jehož rodiče r. 1855 na choleru byli umřeli, přijal jej do farního domu, a jako otec pečoval o jeho vzdělání a vychování ano i o slušné zaopatření, jakéhož by se mu sotva bylo dostalo, kdyby rodičové jeho na živě byli zůstali. I jedna slepá opuštěná žebračka, kteráž v zdejší oboi docela žádných příbuzných nemá, jest na fare takměř domovem, požívajíc tu, mimo potřebné útechy duchovní i každodenní

výživu a potřebného ošetření. — A což mám teprv říci o zvelebování chrámu Páně! Mnoho a mnoho psátí bych musil, kdybych měl uvést všechny zásluhy, jichž si horlivý pan farář o zvelebení svatyně Páně byl vydobyl, podotýkám toliko, že památný kostel náš co do okrasy patří mezi první v okolí našem. I filiální kostel sv. Michala archanděla v Mratině od Jesuitů vystavený, jenž bez jmění jsa časem docela zpustnul, došel obětivou snahou téhož správce duchovního žádoucí okrasy a ozdoby. — I o školu příkladně pečuje. K názornému vyučování sv. náboženství dal na svůj náklad známé biblické obrazy starého zákona zasklíti a do pozlacených rámců zasaditi. K podřízeným učitelům nemá se co představený, nýbrž co přítel, začez oni jemu odplacují láskou. Tuto krásnou shodu mezi správcem duchovním a podřízeným učitelstvem se zvláštním zalíbením pochválil sám nejdůst. pan arcibiskup, když osadu Slušskou r. 1857 navštívil. Jeden z těchto učitelů byl původcem adresy, jakou cti-hodné učitelstvo strídnictví Brandýského a Proseckého říšské radě bylo podalo, žádajíc, aby škola od Církve oddělena nebyla. *

Z Nové Paky dne 17. května 1864.

[České nešpory v Lomnici.]

Abych sobě milý a příjemný hod Boží svatodušní připravil, vyšel zvlášť pod večer dne 14. t. m. odtud k Lomnici. Bylo mně čím dále tím více velebiti moc Hospodinovu, kterouž mi slavně hlásají tamo na severu ležící hory Krkonošské, posud leckdes sněhem pokryté, tuto zas pěkná zeleň tmavých lesů střídajíc se se světlejším kobercem luk; přede mnou vypíná se hora Tábor, kteráž nad veškerou vůkolní krajinou velebně trůní a v jejímžto chrámě tolik zbožných srdcí hledává a nalezá útěchy. Nad tím nadevším v rudém světle zapadajícího slunce třepetá se skřivan a dojemnou písní svou chválí Pána všehomíra. O kdož by maje srdce v těle nepoklekl tuto u kapličky Matky Boží, na kopečku postavené! Škoda, že jsem nemohl býti na slavnostech dne 16. t. m. na Táboře odbývaných; však i v našem farním kostele v Lomnici jsem se potěšil zvlášť o nešporách neděle svatodušní. Náš důst. p. farář dr. Alois Šalk drže se ustanovení synodálních horlí o zavedení velebných zpěvů církevních při službách Božích. Již se u nás zpívají v neděli o nešporách staroslavné žalmy a jiné předepsané písně od školní mládeže, v zpěvu tom vycvičené a s potěšením zvěstují, že i mnoho údů Lomnického zpěváckého spolku nešpory zpívává jakož i při jiných příležitostech, což zajisté chvály

hodno; škoda, že tak pořádku se stává, aby zpěváčtí spolkové také k počtě Boží zapěli. Zajisté by jim to dle mého zdání i u lidu větší vážnosti a obliby zjednálo, o čemž se mnozí poučiti mohli z výborné řeči vel. p. Rychlika, nynějšího prozat. katechety a ředitele hlavní školy Přeloučské, činěné o slavnosti svěcení praporu Novopackého spolku dne 21. září 1863. Než, kam jsem zabloudil? — Vratme se k našim nešporám. O jak mocně pozdvihují ony mysl k Bohu! To věru více přispěje k pobožnosti než bouřlivá hudba kostelních oper, a bylo by žádoucí, aby všichni páni farářové podobně uváděli ve skutek ustanovení synody, a dejž Bůh, aby i naši zpěváci v těchto a podobných zpěvech církevních větší účastenství si oblíbili. Lid snad bude z počátku proti tomu, než to se stává při všem, což nového; a pochodí to z neznalosti věci samé; až pozná lid náš český, zpěvumilovný, velebné tyto zpěvy, zajisté nebude reptati, ale hojněji bude navštěvovati chrám Páně, aby tím dojemným způsobem chváliti mohl Boha svého.

J. M.

V Chroustovicích 22. května 1864.

[Děkan Frant. Müller, jubil. kněz †.]

Dvakrát přinesl „Blah.“ z Chroustovic radostné zprávy o prvotinách a druhotinách kněžských; dvě kóruny uvity v jednom domě — nyní bohužel jedna z nich bohatým květem zásluh vynikající uvadla, zesnula v Pánu důst. náš jubilant a děkan František Müller. Odpoledně na slavnost sv. Jana, jehož socha zdobí průčelí fary, loučili jsme se s mrtvolou. V 5 hodin odpoledne zalkály zvony píseň žalostivou, četné prapory zahalily se smutkem, zpěvy smuteční byly tlumočnickem citu valných zástupů. Každý chtěl nějakou službou při posledním průvodu vyjeviti oddanost svou; v nešení rakev střídalo se kněžstvo, učitelstvo, občané a literáti. Mládež činila kruh okolo rakev, v jehož čele se nesla koruna zachovaná od padesátileté památky. Před rakví kráčel se šestnácti duchovními vdůst. p. vikář Vysokomýtský, Ignác Tuma, za rakví pak kromě c. k. okresního J. Klimy mnoho úředníků. Průvod se bral kolem celého městečka, až konečně spočinula rakev u prostřed chrámu, kdež pak kázal vp. Josef Bezděk, bedlivý farář Uherický, jenž po osmnácte let to kněz zde blahodárně působil; výmluvně líčil zásluhy v Pánu zesnulého; nebylo oka bez slzí, když jmenem zvěčnělého s osadou se loučil, jmenem jeho ovečky napomínaje. Věřící z celého vůkolí znali a ctíli našeho p. děkana co milého hlasatele slova Božího,

četné sbírky svědomitě pracovaných věcí jsou toho důkazem, a ještě na druhý svátek velikonoční jasným řečnil hlasem kmet čtyři a sedmdesátiletý. Vřelým byl přítelem ozdobování chrámu Páně. Když r. 1856 chrám zdejší a farní dům popelem lehl, pravil okolostojícím sousedům: „Fary mi není líto ale kostela,“ a pohlížeje na jeho trosky plamenem osmahlé řekl s pláčem: „Nyní podobní jsme Israelitským, když lkali u potoků babylonských zpomínajíce na svatou horu Šionskou.“ — Tot slova; — obnovená a okrášlená hlavně jeho péčí svatyně svědčí, co skutkem pro ni podniknul. Když jsem psal na svatodušní svátky o kněze na pomoc, pravil, bych podotknul, že by těžce nesl, aby osada zůstala bez velkých služeb Božích. Mládež školní zpovídal ještě v posledních dnech své nemoci, a tato zbožná práce dodávala mu nové čilosti. Chudi mluvili o něm s úctou, jako o otci, nebylot slýcháno, aby od domu milosrdného pastýře kdo bez pomoci byl se vzdálil. Na všem bral podíl, s radostí poslouchal o obnově chrámu sv. Víta; pohlížeje v 13. čísle „Blah.“ na výkres nového okna, podotknul, že utěšeno jest, kde *národ k tomu prohlíží, co století zanedbala.* Když jsem konečně „chléb života“ co posilu na cestu věčnosti přinášel chorému, modlil se nahlas latinské modlitby při sv. přijímání vida, že pro pohnutí slova pronést nemohu. Čtyři kněží, poslední to spoludělníci na zdejší vinici Páně, uložili v lůno země tělesné pozůstatky, mládež korunu položila do hrobu, berla pak uložena jest na památku v chrámě našem. Již tedy odpočívá pastýř věrný u prostřed tichého stádece, aby jednou povstal s nimi na vzkříšení života.

V. H.

Z Říma v květnu 1864.

[Císař Mexikanský. Sv. Otec. Dary na vzájem. První vycházka. Petr Kanisius. Slova o Polsku.]

O návštěvě císaře Mexikanského vydal Mons. Nardi zprávu, kteráž co „rukopis“ tištěna jest. Ze spisu toho smí „Blahověst“ zprávy své doplniti následujícími dodatky. Arcivévoda Ferdinand Maxmilian dopisoval si drahně času způsobem důvěrným se sv. Otcem. Pokud se jednalo o přijetí císařské koruny Mexikanské, radil sv. Otec k největší opatrnosti, když pak důležitý krok ten byl učiněn, dodával mysl i těšil poukazuje na mocnou ochranu Boží. Z toho se vyvinul přátelský poměr a není divu, že císařští manželé dali Jeho Svatosti na jevo lásku a oddanost jako dítka svému otci: sklonili před ním koleno, polibili mu uctivě ruku. To bez pochyby předvídali Církvi nepřizniví panovníci i neustali po-

koušeti se všelikterými prostředky o to, aby návštěvu tuto odvrátili. Bylo k tomu věru zapotřebí ducha Ferdinandova, aby vykonal, co si byl umínal. Nevšimaje si překážek přibyl do Říma. Nejstkvělejší doba návštěvy této bylo bez odporu sv. přijímání z rukou sv. Otce a předcházející jeho promluva. Všichni rozplývali se v slzách. Po této slavnosti bylo společné snídání, při němž sv. Otec císařové daroval na památku košíček ze zlatých proutků s květinami z drahokanů a obraz svůj zasažený v rámečku z démantů, císaři pak překrásný obraz, o němž on ustanovil, že kapli paláce jeho v Mexiku zdobiti bude. Na vzájem věnoval císař Ferd. Max. před odchodem svým: k sbírkám haléře sv. Petrského 40.000 franků a chudým města Říma 10.000 franků. Císařští manželé byli v Římě tak spokojeni a šťastni, že císařová se vyjádřila, že by jiného města než Říma za útočiště nezvolila, kdyby je Pán souzením navštívit měl. Na tato protivenství zajisté pomýšleli v Římě více, než kdekoli jinde, vidouce tu zpřízněnou, trůnu zbavenou královskou rodinu Neapolskou, kterou navštívili a od níž navštíveni byli. — Mnoho se tu mluvilo o blízkém uzavření smlouvy čili konkordatu s tou novou říší, o povýšení neohroženého arcibiskupa Mexického za kardinála (prvního v celé Americe), jenž by pak hned novotného císaře slavně korunoval. Prozatímním vyslancem papežským v Mexiku bude prý Mons. Capri, člen nunciatury Vídeňské. V průvodu císaře Mexikanského jest též jeden Pražan, cukrář.

Nedovedu Vám vypsati radost lidu, jakouž na jevo dával, když se papež pro nemoci své opět veřejně ukázal. Na cestě do chrámu i z chrámu na Vatikán lichoceno jemu dojemnými důkazy oddanosti, lásky a uctivosti. Nепřehlednými zástupy naplněny byly okrášlené ulice a domy. „Ať žije papež král“ a „Svatý Otče, Tvé požehnání“ voláno na všech stranách. Na náměstí Minervy a v přilehajících ulicích padaly věnce a kytky jako vonný dést na vůz papežův. Ta jsou slova Pařížského úředního listu „Moniteur,“ já pak očítý svědek dotčené vítězoslávy a dopisovatel Váš ztvrzuji, že onen list tentokrát nelhal.

Když byl sv. Otec v neděli III. po Velikonoci (17. dubna) u Panny Marie Větší požehnal hrobku svou, zasedl v sakristii na trůnu tam připraveném a uznal i schválil čtvero divů, jimiž Bůh oslavil sluhu svého Petra Kanisia, kněze z tovaryšství Ježíšova; po té pak dal rozkaz, aby napsán byl dekret, že tento muž Boží vřaděn jest v počet blahoslavených. Toto

dodati k dopisům předešlým měl jsem za svou povinnost protože bl. Petr Kanisius jest spisovatel katechismu, z něhož se v řiši rakouské vyučuje mládež všech jazyků sv. náboženství. Totéž stalo se v příčině vyhlášení za svatou blahoslavené Marie Františky od 5 ran a vyhlášení za blahoslavenou ctihodné Alacoque dne 24. dubna v kostele Propagandy (bratrstva k rozšíření víry), kdež právě se slavila památka prvního mučenníka z chovanců toho věhlasného ústavu, sv. Fidelisa ze Sigmaringen. Sv. Otec použil této příležitosti k tomu, že k slavnému shromáždění, kdež byl také arcivévoda Ludvík Viktor, nejmladší bratr našeho císaře pána, promluvil mimo jiné i tato vážná slova: Modleme se za katolíky, modleme se za protestanty, modleme se za nevěřící. Ale modleme se obzvláště za jednoho císaře v Evropě, jenž se domnívá potlačovati revoluci souzením a utlačováním Církve. Víme, jakým prudkým pronásledováním potírá víru katolického národa, víme o mnohých kněžích, jež do věčného sněhu a ledu pusté krajiny vyhnal, a víme, jakým tuhým zkouškám podrobeni bývají tito nešťastní proto, že náboženství Ježíše Krista věrnost zachovati chtějí až do smrti. Tolikéž čtli jsme v těchto dnech, že i samým biskupům toho katolického lidu zakázal vykonávání jich pravomoci, jakoby zničení mohla zemská mocnost posvátná práva, jež Církev od Krista zdědila. Pošetilec! On neví, že biskupové pravomoc svou vykonávají mohou i v katakombách! — Všeliké stížnosti zastupitele říše ruské u kardinala Antonelliho nemohly způsobiti, aby odvolána byla slova jednou vyřknutá. (Pokrač.)

Kronika.

Z Prahy. Drahně let neuzřela Praha v městech svých tolik hostů a příchozích, jako o minulých hodech svatodušních. K pouti sv.-Janské přibyli sem kromě přčetných poutníků též zpěváčtí spolkové z Čech, z Moravy a z Vídne. V neděli svatodušní zpívali o velkých službách Božích u sv. Jakoba, což uznání a chvály došlo, u večer pak (před slavností sv. Jana Nep.) zpívali na řece Vltavě po ukončené na mostě u sochy sv. patrona našeho pobožnosti; zpívali, jen škoda že nezapěli žádou „Svatojanskou“ k radosti a ku vzdělání těch tisíců poutníků a ctitelů sv. Jana Nep. — A těchto tisíců zajisté bylo mnoho. Bylyť po oba dny přeplněné všecky chrámy, obklopeny zpovědnice a oltáře, kde se podávalo Tělo Páně. Kdo byl na Hradčanech, kdež jest v metrop. chrámě sv.

Vita hrob našeho světce mučenníka, domníval se, v ostatních městech Pražských že snad pusto a prázdno, a naopak soudil, kdo na mostě a jinde se octnul. Když v pondělí svatodušní (o slavnosti sv. Jana Nep.) spolkové zpěváčtí kráčeli z ostrova Žofinského do divadla Novoměstského, kdež byl o h. 12. koncert, jel touže cestou ve voze J. Velič. císař Ferdinand. Dobrotivý, i nastal okamžik nad míru pohutlivý. Holdováno jemu. Prápory se ukláněly, zástupové ustupovali vozu jeho provolávající mu „slávu,“ a přání, aby dlouho žil a zdrav byl. On děkoval překvapen a pohnut. Mnozí šlze. O koncertu samém dime jen tolik: Škoda, že nebyl odpoledne aneb aspoň až po ukončených na hradě v matce chrámů Českých slavných službách Boží; škoda, že pořadatelé přednost dali cizojazyčným operám divadelním před ctihodnými chorály staročeskými a skladbami výtečných našinců. Nedošlo to chvály ale ostré důtky v novinách, kdež posuzovatelé zřejmě vyslovili, že skladbě Křížkovského „Cyrill a Method“ mělo býti dáno první a ne poslední místo. Pověděli jsme upřímně, co se nám a jiným na zpěvácké slavnosti líbilo a nelíbilo. Nepřejemeť vlasti, aby se spolkové naši připodobňovali podobným spolkům zahraničným, k. př. nesvěcením dnů svátečních anebo „svěcením“ praporů pouhým zatloukáním hřebíků. Čech, pokud Čechem jest, hlásí se k víře otcův svých, nestydí se vyznávati veřejně, jakého jest náboženství. — Minulou neděli, v hod nejvyšší Trojice, bylo v divadle Novoměstském o 9. hod. ráno „svěcení“ praporu něm. turnérů, což se dělo zatloukáním hřebíků. Pak chodili s tím praporem po Praze. Vidouce je soudili jsme, že by se to „svěcení“ jinde a jinak sotva bylo mohlo státi.

— Zejtra povede J. Emin. nejdůst. p. kardinal z metrop. chrámu na Hradčanech slavný průvod Božího Těla; v neděli pak budou průvody po městech Pražských z hlavních far: u Matky Boží před Týnem, u sv. Jindřicha a u sv. Mikoláše, jakož i na Vyšehradě. Podotýkáme, že letos připadá 600letá památka svátku Božího Těla. R. 1264 začal se slavnost ta šířiti po celé Církvi katolické z rozkazu pap. Urbana IV., jenž 19. června l. P. 1264 sám vedl slavnostný průvod k uctění velebné svátosti oltární.

— J. Velič. císařovna Karolina Augusta darovala nově zřízenému ústavu pro dívky v Karlíně 300 zl., k obnovení chrámu sv. Jiří na hradě 200 zl. a klášteru a nemocnici Alžbětinek též 200 zl.

— V neděli nejsv. Trojice byl posvěcen v blízkých Vršovcích nový hřbitov. — Slavnost

vkříšení na sv. poli Malostranském vykonala se, jak v čís. 14. bylo ohlášeno. Účastenství bylo přehojné. — Ve Víně ukončili vel. kněží Redemptoristé misii. Přijímajících Tělo Páně bylo 1800.

— Jednota k dostavění metrop. chrámu sv. Víta zvolila ve valné schůzi dne 13. t. m. p. hrab. Fr. Thuna opět za předsedu a za členy výboru opět p. kan. Štulce a dra Helmingera, nové pak p. far. Ignáce Řivnáče a prof. Sal. Mayera. Z výroční zprávy vyjímáme, že počet údů z 340 skutečných a 256 přispívajících vzrostl v počet 401 skutečného a 1094 přispívajících, úhrnem tedy o 899 členů. — Včera byl pochován pokladník jednoty Eduard Pleschner šlechtic z Eichstettu.

— V pondělí (30. t. m.) budou v 9 hod. dopoledne v metrop. chrámu sv. Víta slavné služby Boží za příčinou jmenovin J. Vel. císaře a krále Ferdinanda. — V úterý (31. t. m.) večír v 7 h. u sv. Klementa ukončení „majové pobožnosti.“

— Na opravu metrop. chrámu povolil sněm z důchodů zemských 10.000 zl.

— Mezi birmovanci u sv. Mikoláše v úterý svatodušní bylo též 20 invalidů, byli mezi nimi 70-letí starci, slepci a mrzáci.

— Do Dědictví sv. Prokopa přistoupil vp. Vojtěch Podobský, fund. kaplan v Lysé. J. Exc. nejduš. pp. biskupové Jiří Strossmayer a Ladislav Zabojský darovali spolku každý 20 zl.

— Politické listy ohlašují, že na Smíchově se zřídil výbor, jenž zamýšlí činiti přípravy k stavbě nového farního chrámu Páně, poněvadž nynější pramalý jest v poměru k rostoucímu obyvatelstvu. Zdař Bůh!

— „Nevíte dne ani hodiny.“ — V neděli o slavnosti nejsv. Trojice Boží oslavoval na kůru u sv. Haštala zpěvem svým služby Boží staříček, 75letý kmet J. Vykonav sám v týž den sv. zpověď a přijav nejsv. Svátost, požádal p. kanovníka a faráře A. Olivu, aby zaopatřil manželku jeho, od několika dní nemocnou, svátostmi umírajících. Stalo se dle přání jeho; p. farář vyslyšel zpověď, podal nejsv. Svátost nemocné stařence; tu manžel její z nenadání na zem sklesl — a ducha vypustil, lehká to a jistě i šťastná smrt.

— Ve prospěch Dašic, města na Moravě, kdež v noci na 22. března t. r. 59 domů lehlo popelem a téměř 118.000 zl. škody způsobeno, jest povoleno sbíratí příspěvky v království českém.

— J. M. nejduš. pán Jan Valerian, biskup Budějovický bude konati *generalní visitaci a birmovati*: dne 5. června v Nákří s Bílou Hůrkou, 7. v Kestřanech, 8. v Putimí, 9. v Záhoří s Oslaví, 11. v Křeštovicích, 12. v Albrechticích, 13. v Nezdašově, 15. v Bechyni, 16. v Malšicích, 18. v Opařanech se Stálci, 19. v Hodušíně,

20. v Sepekově, 22. v Jistebnici, 23. v Borotíně, 24. v Chotovicích, 25. v Hošticích, 26. v Milčíně, 28. v Nové Vsi, 29. v Mladé Vožici se Šebířovem, 30. v Hlasivě Velikém s Pohnáním. Dne 2. července v Kamberku, 3. v Smilových Horách, 5. ve Zhoří, 6. v Cětorazi s Hartlikovem a 7. v Plané.

— Svěcení kněžstva v diecési Budějovické bude dne 19., 22. a 24. července. Za podjahny, jahny a kněze vysvěceno bude 18 alumnů bisk. semináře.

Jména jejich jsou: Jan Černý, Ant. de Gregorio, Jakob Eremiáš, Jakob Kocábek, Vác. Kuděj, Jos. Lepič, Jan Michálek, Jan Nepil, Jos. Neumann, Prokop Pablásko, Jan Pluhař, Jos. Rank, Frant. Šítal, Bernard Šteflíček, Martin Ticháček, Jan Vacek, Jos. Weber, Ondřej Kohout.

Z Bulharska. V chrámě Drinopolském učinil vyznání víry katolické O. Pachomius, opat kláštera řeckého na Balkanu, kdež obývá přes 300 mnichů. Jestliže veliká ztráta pro církev řeckou. Požíval Pachomius veliké úcty, jsa téměř hlavou asi 10 obcí výhradně od Bulharův obydlých. Tolikéž přihlásil se k víře katolické jiný mnich rodu bulharského, jménem Pantaleimor. Jest v 80 letech, avšak dosti jarý; od svého mládí vedl život poustevnický a od 40 let nepožívá žádného masa. Návraty tyto mohou mít veliké následky pro Bulhary.

Literní oznamovatel.

— „Křištofa Šmída veškerých spisů pro mládež a přátele její,“ jež překládá dr. Josef Pečířka, vyšel tiskem a nákladem Rohlíkovým svazek XXXV. a XXXVI. Obsahuje na 180 stránkách poučnou a zábavnou povídku: „*Eustachius*.“

— Pan Frant. Vác. Urbánek, redaktor „*Školy mateřské*“ v Brně vyzývá a prosí „velectihodné pastýře duchovní a milé bratry své, pp. učitelé,“ aby klestili dráhu časopisu jeho do rodin a přispívali ráčili pracemi svými ku zdaru téhož listu.

— Na hřbitově starobylého města Tábora hrdě vypíná se pomník vel. kněze Ant. Hanykře, zakladatele bratrstva Svatojanského; na-proti němu stojí nepatrný kříž, pomník to Jos. Kamaryta, věhlasného pěvce národního. Má mu býti postaven pomník důstojný. Týdenník „*Tábor*“ uveřejnil v čís. 3. žádost o příspěvky. Josef Vlastimil Kamaryt narodil se 20. ledna 1797 ve Velešíně v Budějovicích. Vzdělán jsa všestranně a důvěrný přítel Fr. Lad. Čelakovského a Jos. Chmelenského brzy oblíbil sobě básnictví; již r. 1822 vyšly první jeho básně. R. 1824 jsa vysvěcen dán jest za kaplana do Tábora, odkud za nedlouho přeložen byl exposita do poutnického místa Klokot, kdež vzdálen hluku

světského počal neunaveně pracovati na dědičné roli národa svého, anobř stal se jedním z nej-pilnějších na ní dělníkův a platně napomáhaje k povznesení literatury československé. Sebral totiž a vydal r. 1832 pod jménem: České národní duchovní písně 246 českých písní církevních. Sotva ukončil dílo toto, ihned přistoupil k jinému, však posledního to dílu svému. Dílo to obsahuje 800 rozličných průpovědí a přísloví, jež Kamaryt po celý život svůj byl sbíral. Však díla toho se nedočkal, ochuravěv umřel 19. března 1833.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenáni jsou:

- P. Norbert *Spitzl*, kněz ř. premonstr. v Teplé, hospodářský dozorce v Lázních Mariánských, jmenován k. arcib. notářem;
- P. Jan Nep. *Desolda*, kněz téhož řádu a gymn. profes. v Plzni, jmenován k. arcib. notářem;
- p. Michael *Schubert*, pens. farář v Měděnci, obdržel expositorium canonice.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Mottl*, far. v Kolči, za faráře na Kladně;
- p. Jakob *Pachl*, kapl. v Lužci, za faráře na Krásné Hoře;
- p. Ant. *Ullmann*, kapl. v Svatboru, za admin. do Brazeče;
- p. Frant. *Kreisinger*, kapl., za administr. v Ouněticích;
- P. Remigius *Šrůtek*, premonstr. na Strahově, za kapl. do Ouhonic.

Na odpocínutí dání jsou:

- p. Augustin *Herold*, farář v Řešihlavech, a
- p. Michael *Schubert*, farář v Měděnci.

Uprázdňená místa:

- Mědenec* (Kupferberg), fara patron. p. Jiří hrab. Buquoye, od 13. května;
- Ounětice*, fara patron. metrop. kapitoly Pražské, od 20. t. m.
- Koleč*, fara patron. p. Vác. Bohuše rytíře z Otěšic, od 20. t. m.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Müller*, jubil. kněz, osob. děkan a farář v Chroustovicích, dne 14. května, (nar. v Rychnově 1. října 1790, kněz od 17. října 1813.)

Vyznamenán jest:

- p. Dominik *Filip*, říditel chlapeckého semináře v Hradci Králové, jmenován bisk. notářem.

Uprázdňené místo:

- Chroustovice*, fara patr. knížete Thurn-Taxis-a od 15. května do 26. června.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

- p. Petr *Denk*, kaplan v Loučimi, 9. dubna (kněz od 2. listop. 1851);
- p. Matěj *Suchomel*, farář v Kumžaku, sekretář vikar. Jindřichohrad., 13. dubna, (nar. v Koceradech 8. března 1800, kněz od 24. srpna 1825);
- p. Vinc. *Ullrich*, farář v Březnici, b. vikář a školdozorce obvodu Blatenského, 15. května (nar. v Klatovech r. 1796, kněz od r. 1822).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Schnölzer*, kanovník starší, b. kons. rada, jmenován jest od J. c. kr. apošt. Vel. kanovníkem strážcem a
- p. Frant. *Jechl*, dr. bohosl., rektor bisk. klerikal. semináře a kons. rada, kanovníkem v Budějovicích;
- p. Petr *Schmidt*, farář v Hořejší Vltavici, sekretář vikar. Vimberského, jubil. kněz, obdržel od J. c. kr. apošt. Velič. zlatý záslužní kříž s korunou a od J. M. nejdůst. p. biskupa jmenován jest ke dni svých kněžských druhotin (13. května) osob. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Heinz*, farář v Staněticích, za děkana v Nové Kdyni;
- p. Augustin *Kraml*, administr. za faráře v Habartcích;
- p. Ant. *Kovářík*, kooper. v Jarošově, za faráře v Hlavňovicích;
- p. Jos. *Procházka*, kapl. v Plané, za administ. do Tučap;
- p. Frant. *Čermák*, administr. z Nové Kdyně, do Stanětic;
- p. Matěj *Pilát*, kapl. z Eisensteinu do Loučimi;
- p. Jos. *Cimburek*, kapl., za admin. v Kumžaku;
- p. Ferd. *Peutlschmidt*, kapl. v Chudenicích, za administr. v Ouboči;
- p. Karel *Konrad*, administr. v Srbech, za kapl. do Eisensteinu;
- p. Vác. *Hájek*, administr. v Osvračíně, za kapl. do Horš. Týna.

Na odpocínutí dání:

- p. Josef *Paleček*, farář v Ouboči, a
- p. Kašpar *Wawahrta*, osob. děkan v Štitarech.

Uprázdňená místa:

- Stanětice*, fara patron. hrab. Stadiona, do 12. června;
- Kumžak*, fara patron. štud. fondu, do 14. červ.;
- Březnice*, fara téhož patron. do 5. července;
- Ouboč*, fara patron. hrab. Černína do 15. června (s tím závazkem, aby farář svému předchůdci dával 160 zl. 47 kr. ročně.)
- Štitary*, fara patron. kníže. Trauttmannsdorffa, do 1. července (nástupce bude platiti předchůdci do jeho smrti 234 zl. 34 1/2 kr. ročně).

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 736—II
Nedostá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců**
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Život Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského.

(Pokračování.)

Karel, král Římský, uspokojiv říši německou, počal koncem měs. září 1354 v skrovném počtu koní táhnouti k mezem vlašským v příčině svého na císařství Římské korunování. V Udině, kamž 14. října přitáhl, spojil se s průvodem jeho Mikuláš, patriarcha Akvilejský. Navštíviv před 17. říjnem Akvileji město, uzel tam Karel IV. v hlavním chrámě prastarý rukopis na papíru egyptském, jenž obsahoval sv. evangelium podle sepsání sv. Marka, vyložené latinským jazykem. Latinský ten rukopis pokládali přechovavači za původní a vlastnoruční dílo sv. Marka. Vzácný host zplanuv úctou a milostí k této posvátné památce, zpomenu si hned v té daleké cizině na vlast svou, i neustal žebroniti, až se kostel Akvilejský s Pražským o ten stkvost rozdělil. Karel vzal darem poslední dva kvartny neb 16 listů, načež dne 31. října t. r. 1354 napsal ve Velitřích list Arnoštovi, arcibiskupu Pražskému, „knížeti a radě,“ i kapitole Pražské, dáváje jim zprávu o témž rukopisu, a označuje vůli svou: by proti tomuto posvátnému daru s veškerým duchovenstvem Pražským vyšli; každého roku v hod Vzkříšení Páně jeden kanovník v hlavním kostele sv. Víta aby z téhož rukopisu o hrubé mši svaté připadající část sv. evangelia zpíval; a týž rukopis

aby před tím v procesí slavně obnášen byl. Týž dar posvátný přinesl do Prahy zřízený posel, šlechtic Ludvík z Hohenlohe s listem, v kterémž Karel IV. slibuje kostel Pražskému, že mu brzo na darovaný zlomek sv. evangelia pošle vazbu zlatem a perlami okrášlenou, v ceně dvou tisíc dukátů. Do Mantovy přibral se Karel 10. listopadu t. r. 1354, odkudž vzkázal do Prahy i do Němec pro vojsko k tažení Římskému. Dne 5. ledna 1355 korunován jest nejprve železnou (lombardskou) korunou v Miláně, v kostele sv. Ambrože. Mezi tou slavností zvěděl o tělu sv. Víta v Pavii. Rychle vypravil ctné posly, biskupy Pavienského, Pergamského a Vicenzského, též Bohuslava, probošta Litoměřického, a Jana z Vartenberka, kanovníka Litoměřického „své kaplany milé“ do Pavie s pokornou prosbou, aby klášter benediktinský sv. Martina jemu, Karlovi, tělo sv. Víta darovati ráčil. Opat, šlechta i obec městská zdvihli tedy tělo svaté z hlavního oltáře, kdež je byl asi před osmi sty lety Astulf; král lombardský, uložil, a doručili je s očima zarosenýma poselstvu. S velikou rozkoší počil Karel náš přinešeného mu pokladu, a nemeškaje psal z Pisy dne 22. ledna t. r. Arnoštovi arcibiskupovi, kapitole, všemu duchovenstvu i lidu Pražskému, aby se s ním radovali a pokladu svatého očekávali toužebně. List nezastihl Arnošta v Čechách, jenž byl již s lidem svým ve 200 koních, zároveň

s královnou českou Annou a s vojskem panským, za Karlem IV. pospíšil. Přijedše do Pisy, odevzdali jemu královnou a táhli s ním k Římu. Doraziv k cíli ve středu po květné neděli, rozložil Karel tábor svůj před městem, a v skroušenosti své chodil v rouše poutnickém tři dny po kostelích v Římě. V hod Vzkříšení Páně — den 5. dubna 1355 korunoval Karla i Annu papežem zplnomocněný kardinal, biskup Ostien-ský, jménem Petr, v basilice sv. Petra na císařství Římské. Plěsali Čechové, vidouce, ano krále jich a spolurodáka již co pána veškerého křesťanstva na stolec císařský sázejí. Mimo arcibi-skupa Arnošta i bratra jeho Bohuřlava obcovali této korunovací Jan II., Lito-myšlský, a Jan z Vlašimi, Olomúcký, biskupové.

Dne 15. srpna 1355 vyšel lid, pan-stvo a duchovenstvo české až do Be-rouna proti císaři a králi, jenž se z tažení Římského do Prahy navracoval. Také tělo sv. Vít a zvláštním, slav-nostním voze, s jinými ve Vlachách Karlovi darovanými svatými ostatky, pod dozorem arcibiskupa Arnošta, přivezeno a do hlavního kostela Pražského vnešeno. Mezi svátostmi z Vlach přivezenými byly též ostatky sv. Anny; sv. Jana Křtitele; sv. apoštolů Petra, Pavla, Filipa; sv. Klementa papeže a mučéníka; sv. Longina, a jiné.*)

Karel IV. položil ke dni sv. Vác-slava t. r. 1355 sněm do Prahy. Na témž sněmu Slezsko české koruně na věky připojeno; loupežníkům, paličům a zlodějům přituženo; poddanému a chudému lidu hledání spravedlnosti na-proti násilníkům usnadněno; přísaha prvé dlouhatá i zamodrchaná, při které když se nařčený zmátl a přeřekl, hned za vinného odsouzen býval, zkrácena jest a zjednodušena; však umořeny jsou „soudy Boží“ či rozsudky právní, které daly se pomocí ohně a vody. Jako v

Němcích a jinde, tak i v Čechách bý-vali tito soudové Boží v obyčeji od starodávna. Kdož, jsa nařknut, na rozpáleném železe chvíli prstů držel a spálil se; anebo pokročiv v hluboké vodě počal se báti: byl od soudců za vinna uznán a trestán. O zrušení těchto rozsudků má arcibiskup Arnošt zásluhu, jenž tuhého odporu panstva nedbaje, moudrou řečí a vážností úřadu svého věci žádoucí průchodu zjednal.

V letech 1356—1357 byl císař Karel v říši německé prohlásováním zlaté bully na sněmích v Norimberku a v Metech zaměstnán. Prázdnin po-užíval zase k sbírání svatých ostatků. Bohemund, biskup Treverský, daroval mu tělo sv. Palmacia, z rozkazu Maxi-miniana císaře státního pro víru křesťan-skou; a v Metech doručil jemu Karel, nejstarší syn francouzského krále Jana, dva trny z koruny urouhaného Vykupitele světa. Některé z nabytých tam ostatků svatých daroval císař hlavnímu kostelu Pražskému; jinými obmyslil hrad Karlšteinský právě dostavený. Na témž hradě vzděláno a skrze Ar-nošta arcibiskupa posvěceno čtvero vět-ších i menších kaplí: kaple umučení Božího, jinak sv. Kříže; kostelík bl. Panny Marie s kaplou sv. Kateřiny; a kaple sv. Mikuláše; pod hradem pak nad vodou kostelík sv. Palmacia, z jehož těla větší část sem přenesena. Byl pak císař Karel téměř zakryl stěny kaplí sv. Kříže a sv. Kateřiny drahým kamením, a klenutí jich položil zlatem. Listem daným r. 1357 založil též císař k obsluhování těch kaplí a lidí pří-slušných ústav čtyř kanovníků a pro-bošta, k nimž později pět kanovníků přijednal. Jakž podobno, přenesl asi této doby arcibiskup Arnošt velmi slavně svátosti říšské a menší část Karlem IV. království českému darovaných svatých ostatků z hlavního chrámu Pražského na hrad Karlšteinský.**) Za svého tu

*) Hojnou i důkladnou zprávu o všech ostatcích svatých hlavního chrámu Pražského podává To-máš Pešina z Čechorodu ve svém díle: Phosphorus Septicorn. Rad. IV. pag. 399—524. Pragae 1673.

**) Svátosti říšské bývaly pak z kaple sv. Kříže ročně ke dni Svátosti do kostela Těla Božího na Novém městě Pražském přenášeny a tu poutníkům do 100.000 přítomným k uctění vystavovány.

na hradě s císařem pobytu, v podzimku r. 1357, složil jest Arnošt pastýřský list v příčině moru, jenž z Asie obchodníky Janovskými přivezen, celou skoro Evropu od r. 1348 až do r. 1373 strašlivě zpustošil. Lidé chudí i bohatí rozstonávali se na zimnici, hlízu a chrkání krve; jedni ve třech dnech, jiní za jeden den, a opět jiní ledva zachyceni nákazou zmrírali. V mnohých krajinách a městech pomřelo ze sta obyvatelů po devadesáti; v Benátkách-Vlašských zhylo r. 1348 lidí 100.000. A toto Boží dopuštění strkal lid sprostý — jakž v středověku obyčejně — na ubohé židy, kteří prý shlukše se ve Španělich, tajnou radu uložili o vyhubení křesťanstva; počemž prý všude do studnic plné pytle jedu naházeli. V mnohých zemích rozevřelo jícen svůj ukrutenství křesťanův na pohlcení židovstva. Lidé po krk zadlužení, též pověrci a jaloví horlivci zapomínajíce, že víra bez skutků lásky mrtva, obořili se na židy, jichž množství od nich drancováno, trýzněno, ke křtu doháněno, vražděno a na hranici upalováno; toliko v městě Mohuči r. 1349 do dvanácti tisíc židů bylo zabito. Dle příkladu mnohých předků pozdvihl hlasu a ujal se papež Klement VI. odevšad opuštěných sirotek: poručoval v otevřených listech r. 1348 národů křesťanských o náramné krivdě, která se děje židům, kteříž podobně z téhož moru hynou; i poručel arcibiskupům a všem duchovním pastýřům, aby v chrámech lidu od takové ukrutnosti odvracovali a neustupných škůdcův a vrahův ve jméno jeho papeže za prokleté a z Církve vyobcované prohlašovali.*)

Však příkladové a zákazové papežovi a císařovi všude nepostačovali. O podobném pronásledování, kteréž v Němcích s ohavnou žurivostí a krutostí se

páchalo, nenalezáme v touž dobu téměř ani stopy v království českém. V dotčeném listu pastýřském praví Arnošt: Minulá leta krotil jest národ český hněv Boží skroušeným pokáním a opravdovým života napravením; odkudž milosrdný Bůh Čechům černou smrtí neb morem uchváceným k přípravě na věčnost lhůtu tři dny dávati ráčil; když pak národ v kajicnosti zvlažněl a opět na hřešení se vydal, poslal Bůh spravedlivý znova černou smrt na Čechy a přitůžil trestu v způsob ten; že v kterýkoli den nákazu vzali, v týž také hned duše vypouštěli. Napomíná tedy velepastýř starostlivý oveček, aby Božího smilování vyhledávající, na odvrácení této metly Boží po celých Čechách ve středu a v pátek pod správou kněží prosby veřejné konali, litanii zpívali, z úst kněží kázání o pokání slyšeli, chlastu, veselí a nepřátelství se varovali, ve středu masitých pokrmů nejedli, v každý pátek až do neděle druhé po devítiku s jedním pokrmem za vděk přijímali, almužen udělovali a svátostí pokání duše své ohrazovali. Rozkázal také arcibiskup, aby v každý pondělek za duše všech na mor v Pánu zesnulých, v úterek za odpuštění hříchů, a tak každý den na úmysl k odvrácení moru směřující mše svaté zpěvmo byly obětovány. A nejprve příštího roku 1359 povzbuzoval týž Arnošt v příčině moru národ český, aby se k přimlívám Rodičky Boží útkal, uděluje odpustků všem, kdož by na dané zvonem po kostelích znamení pokleknuvše, aspoň jednou se pomodlili Pozdravení Andělské.*)

Roku 1358, dne 1. května, dal císař Karel Arnoštovi a budoucím arcibiskupům Pražským výsadu na jmenování a v úřad uvádění veřejných písařů neb notářů v říši německé, zvláště pak v království českém; tehdaž také obložil hlavu sv. Václava zlatem a zjednal tělu jeho rakev či tumbu z pouhého stříbra (dle Tomka; z ryzého zlata

*) Raynaldi Annal. Eccles. Tom. XVI. pag. 280—282. 412. 518. — Krom úvahy o krátkosti věku lidského pohnul nejspíš mor ten Klementa VI. k vyslyšení prosby Římanův, aby počínajíce od r. 1350 milostivé leto každý padesátý rok se vrátilo; kteréž posud dle ustanovení Boniface VIII. (r. 1300) za sto let jednou toliko mělo býti slaveno.

*) Publička V. 1. S. 493—494; Srv. Balb. Vita V. Arn. pag. 211—212; — Libr. Erect. Vol. 1.

dle Pešiny) okrášlenou nejdražšími perlami a kameny. Téhož sv. dědice hrob ozdobil, vedle duchovního a světského panstva českého, arcibiskup Arnošt stříbrným štítkem a znamením rodu svého.

(Pokračování.)

Reformace a reformatori.

IX.

Uvedli jsme v posledním čísle ze 6. listu Cobbettovy „History“ několik míst, v nichž dle našeho zdání jsme se dočetli, že tento slavný protestant se domýšlí, jakoby ctihodní zakladatelové jeho „sv. církve“ nejlépe v loupení a plenění katol. kostelů se byli znali. To zajisté snahy „málo šlechtné“. Aby se nezdálo, že jsme anglickému spisovateli nedobře rozuměli, k vlastnímu svému ohrazení vyjímáme opět a to ze 7. listu často zmíněného díla následující:

„Loupež, kteráž po zrušení klášterů pozůstala, byla sice poměrně malá, však i tyto zbytky, jež staré tyranství ponechalo, i tyto již jen paběrky po loupežné žni byly ještě něco, a tudíž nesměly zůstat.“

„Ve farních a kollegiálních chrámech, dříve než byly oloupeny, prováděno všeho druhu směšnosti. Calvin-došel vlivu, Cranmerovu odporného: tak že tito protestanté téměř zjevnou válku mezi sebou o to vedli, které že straně náleží vyučovati lid. Po takém *rádné* přípravě počalo *rádné* plenění *rádným* též způsobem. Každý oltář měl více méně okras zlatých a stříbrných. Byly tu buď obrazy neb kadidelnice, buď svícny neb jiné náčiní ku konání mše. Proto tedy musila se tato — mše — zrušiti, a hned nebylo více oltáře, než pouhého stolu. Fanatikové mezi reformátory bavili se hádkou, *kdeže v chrámě ten stůl má stát, jakou podobu má mít, zda-li přední jeho strana k severu či jihu, k východu, či západu má se obrátiti, zdali lid při něm má stát, neb klečeti či seděti. Než loupežníkům těmto nešlo o nic, leč o cenu obrazů, kadidelnic a p.*“

„A aby lid tyto novoty si oblíbil, vymysleli loupežníci bibli, která všude, kde toho potřebí se zdálo, *nebyla než zfalšovaný původní text*. A to jest ze všech činů pokrytecké a loupeživé té vlády snad ten nejpodlejší. Dle toho poznává se pravý charakter velikánů „protestantské reformace“, a následky toho, co se stalo v bezectných časech, o nichž mluvím, cítí nyní bídní, chudí angličtí dělníci, kteříž zemčaty a vodou nutně se žíví. — Když pak takto vše připraveno bylo, počalo loupení a všeobecné plenění kostelů pod autoritou krále

a parlamentu. Loupežníci pobrali všechno, co i dost malé ceny mělo, ba i kněžská roucha. *O loupeživosti tolik hanebné nebylo nikdy slyšáno, a pro čest lidské přirozenosti doufejmež, že nikdy slyšáno nebude.* Anglicko zdálo se učiněno býti peleší lupičů, a to lupičů nejpodlejších, nejopovrženějších, nejhanebnějších. Protektor Somerset nezapomněl také na sebe. *Oloupiv čtyry neb pět biskupství* potřeboval pro sebe palác v Londýně. Aby mohl vystavěti tento palác, kterýž na nábreží v Londýně zbudován jest a Somersethous se nazývá, *pobral třem biskupům jejich domy v městě a zbořil je i s farním kostelem, jediné aby nabyl přiměřeného místa pro svůj dům.* Že pak stavivo ze zbořených těchto budov nestačilo, *zbořil ještě díl stavení, patřících k tehdejšímu biskupskému (kathedrálnímu) kostelu sv. Pavla, dále kostel sv. Jana u Smiethfieldu, kapli zvanou Peking u Toveru, kollegiální kostel sv. Martina le-Grand, kostel sv. Evanse v Nevgate, a farní kostel sv. Mikoláše. Rozkázal nad to zbořiti též farní kostel sv. Markety ve Westminsteru, ale, jak praví Dr. Heylyn, „sotva počali dělníci stavěti svá lešení, již tu osadníci luky a šipy a holemi a klacky ozbrojení u velikém množství se sběhli, tak že dělníci, poděšeni u velikém strachu utekli a nikdy více k této práci donuceni býti nemohli.“* Tak povstal Somersethous, nynější sídlo fiskálního úřadu. Zprvu v pravém smyslu toho slova ze zřícenin kostelů zbudováno, jest to pod svým starým názvem ono místo, odkud se nám nyní velí skládati ovoce pilnosti naší na zaplacení úroků z dluhu, kterýž jest jeden z velikých a velevážných účinků „protestantské reformace“, bez něhož by tato nikdy nebyla mohla povstati.“

Musíme se opět přiznati, že bychom my, co katolíci, se neodvážili, „slavnou reformaci“ podobně posuzovati. Avšak Cobbett nespokojuje se, vyprávěti pouze o plenění klášterů, — onť vypisuje také ještě a to svým způsobem, *kterak katolíci kněží od „slovutných reformátorů“ pronásledováni byli.* Ve svrchu zmíněném listu píše následovně:

„Warwick, stav se nyní protektorem jmenován byl vévodou Northumberlandským a nesmírné statky této staré rodiny, kteréž koruně případly, byly jemu v léno dány. Byl on, pokud možná, nad svého předchůdce ještě horlivějším protestantem t. j. *on byl ještě bezbožnějším, loupeživějším a ukrutnějším.* U plenění kostelů pokračováno dále, a sotva zbylo, co by jména duchovenstva zaslouhovalo. Po celém mocnářství bylo více farností v jednu spojeno, a všechny měly společně jediného kněze

Dobří a učení kněží vesměs byli buď povražděni neb hladem umoreni, neb spáleni neb ze země vypovězeni, a kteří zůstali pod tímto zlodějským vládařením, byli ze všech příjmů tak oloupeni a tak potlačeni, že kněží faráři tesařskou, kovářskou a zednickou práci konali a nezřídka i mezi služebnictvem bohatců sloužili; a tak stala se tato zákonem (a německými vojsky) zřízená církev anglická „povrhelem i lidu anglickému, i všem národům evropským.“

Zvlášť pamětihodný jest v tom ohledu 11. list, kterýž vypráví, kterak za vlády Alžběty s katolíky kněžími se zacházelo. „Pokuty,“ píše tu mezi jiným, „byly tak veliké a takou neuprositelnou přísností vydirány, a pouze na přečin „zpouzení se“ tak nesmírné sumy vysazeny, že svědomití katolíci tím ozebračení býti museli. Ve 20. roce panování jejího bylo již málo kněží, kteří buď vně Anglicka anebo již před nastoupením vlády této strašné ženy kněžími nebyli; neboť zákony trestem smrti zakazovaly nových světití. V skutku pak nemohlo v Anglicku nových kněží svěceno býti, ježto nebylo, kdo by je vysvětil, an trest smrti zakazoval posud žijícím biskupům katolickým toho činiti. Tak sužovala pozůstalých starých kněží, že v 20. roce jejího panování téměř vyhubeni byli. Smrt jistě očekávala kněze, jenžby z ciziny přišel, smrt i toho, kdo by jej uhostil, podobně smrt, kdyby jakýsi náboženský obřad konal, smrt i toho, kdoby se u něho zpovídal. Zdálo se, že nelze překaziti vyhubení, úplné vyhubení v celé zemi onoho náboženství, přičemž a skrze něž Anglicko po tolik času tak veliké a šťastné bylo, — náboženství smilování a pohostinství, — náboženství, kteréž název „almužního,“*) neznalo, — náboženství, kteréž kostely a biskupství stavělo, vyšší učiliště (university) zakládalo a zvelebovalo, — jehož učitelové Magna-m Charta-m a občanský zákoník navrhli, — náboženství, jež všecky ty slavné činy v zákonodárství a vojště působilo, kteréž Anglicko v skutku učinily „předmětem zájmu sousedních národův a obdivem světa.“

A hned pak pokračuje, řka: „*Mši sloužiti, mši slyšeti, zpověď vykonávati, zpověď slyšeti, katolickému náboženství učiti, v něm se dáti vyučovati, její (Elišky) kostelní (Boho-)služby obmeškati: byly samé zločiny, kteréž vesměs s větší, menší přísností se trestaly, tak že šibenice téměř nevychladly a žaláře napořád obětmi naplněny byly. Zanedbat navštěvování jejího kostela trestalo se 20 lib. sterlingů za každý měsíc, což dle nynější měny as 250 lib. (3000 fr.)*

čini. A tak, poněvadž tisíce a tisíce zpěchovali se její kostely navštěvovati, olupovala ona je o jejich statky, jelikož pokuta dle našich peněz obnášela 3250 lib. ročně. A tak tedy citelní a správní čtenáři, pozorujte barbarství této „protestantské reformace.“ Myslete si váženého ctihodného muže šedesátí a více let, kterak, co katolík zrozen a vychován, nucen jest, sebe i své děti buď ozebračiti, zcela ozebračiti, — aneb — dle svého náhledu — odpadlictvím a rouháním se prohrěšiti. Myslete si, ač jeli možno, tomuto podobné barbarství, a přec nebude ještě tak hrozné: neboť tyranka, která je konala, vyznávala po mnohá léta svého žití veřejně katolické náboženství a přísahala při svém korunování, že pevně v toto náboženství věří. Při vykonávání těchto strašných nařízení užívalo se napořád všech možných trápení, kteréž toliko ničemníky obveseliti mohou. Žádný upřímný katolík nebyl ani chvíli bezpečen a neměl pokoje. V každou hodinu, zvlášť ale v noci, vedrali se ti bídníci do jeho domu, vedrali se do jeho jizby, zotvírali skříně, stoly a přihrádky, prohledaly peřiny a kapsy, zkrátka, všude stídili po kněžích, knihách, křížích, šatstvu a po jakýchkoliv osobách a věcech, jež ku katolické bohoslužbě náležejí. Vznešené osoby byly nuceny, statky své po kusech rozprodávati, aby pokuty zaplatiti mohly. Neboť nezaplatili-li hned, byla tyranka zákonem zplnomocněna, všecko jejich movité, a z nemovitého jmění každých šest měsíců jednu třetinu ujmouti; a jen v některých pádech bylo jim co veliké dobrodiní dovoleno, ročním výkupem se pojistiti, by nemuseli se dopustiti toho, co odpadlictvím a rouháním se Bohu jmenovali. Měla-li ale podezření, že její život z jakýchkoliv příčin — a spravedlivých příčin bylo k tomu dosti — bylby v nebezpečí, pak ani pokuty, ani výkup jich neobhájil. Zavřela je v žaláře neb v domy protestantů, ba i na celé roky vypověděla je z domova. Vznešený katolík ani ve vlastním domě nebyl bezpečen, neboť svědomitého katolika mohla prozraditi každá dost nepatrná okolnost; jakož: neprozřetelnost dětí neb přátel, — zlomyslnost nepřátel, — nepoctivost neb zášti nájemníků a služebníků, — okamžitá důminka lichého podezření, — zloajicná ničemnost oněch, kteříž pro zisk ani křivé přísahy se nestrahoují — lakota pokazených sluhů bezpečnosti (konstáblů) veřejných písařů (sheriffů) a jejich příručí — jedovaté předsudky přepiatcův, — každá vášeň, nenávidějící spravedlnost, štěstí a pokoj, — každé zlo, proti němuž zákon chrániti musí, — a to vše v zemi, kteráž pro udatné činy a svobodomyšlné zákony, jež

*) Úředník to, jenž udělování almužny stanoví.

katolíci předkové vykonali a zavedli, v celém světě slavena byla.“

„Chudí pak svědomití „rekusanti“, t. j. onino, kteří kostel tyranky nenavštěvovali, neměli-li peněz, aby pokuty zaplatili, byli žalařováni; tak že, což brzo se stalo, žalaře přeplněny byly a hrabství o to prosily, aby zbaveny byly obtížného vydržování věznův. Pak je sice propustili, *ale dříve byli veřejně bičováni a jejich uši žhavým železem probodeny*. Avšak, že to nepomohlo, vydán byl zákon, aby všickni „rekusanti“, kteří ročních 20 hřiven příjmů nemají, přinuceni byli, ve třech měsících po učiněném z viny překonání zemi opustiti, a pakli by se navrátili, smrti byli postrestáni. Ale tím oklamala dobrák, stará Bětuška sebe samu; neboť přes všechny její výhrůžky, kterými hrozila konstablům a sheriffům, tak ukrutnými jak ona býti nemohoucím nebylo lze její zákon zachovávat, a soudcové tedy vybírali od ubohých katolíků, aby je předce trestali, po libosti peníze co nějakou taxu za zločin, kteréhož se dopouštěli pouze tím, že se zdržovali odpadlictví a rouhání.“

To byla tedy ta slavená *protestantská tolerance*, „nejsvobodnější protestantské země ve světě“ ke katolíkům a jmenovitě ku kněžím jejich. Než poučejší v tom ohledu jest výťah z „trestního zákona pro Irsko,“ jež Cobbett v 8. listu takto podává:

1) „Katolický privatní neb veřejný učitel protestanta, ba i jeho pomocník školní — katolický — byl *žalářem*, *vypovězením a konečně cò velerádcem trestán*. — 2) Katolíci kněží nesměli v zemi bydlet, leč byli cò věznové držáni a zaznamenáni; a ze státních příjmů, které z veliké části od katolíků se platily, byly ceny vysazeny na udání jich; a sice 50 lib. na arcibiskupa, a biskupa, 20 lib. na kněze, a 10 lib. na učitele neb jeho pomocníka. — 3) Kterikoli dva smírní soudcové směli kteréhokoli katolika předvolati a *jemu rozkázati, aby udal a přísahou stvrdil, kdy a kde slyšel mši, kdo přítomen byl, jakož i jméno a příbytek každého jemu známého kněze neb učitele*; a pakli by se kdo zpěchoval, této nelidské inkvisice poslušným býti, směli jej (bez soudce a poroty) k jednoročnímu vězení v žaláři pro zločince. neb k pokutě 20 lib. odsouditi. — 4) *Žádný katolík nesměl statek koupiti ani na déle než 31 let najmouti*. — 5) Každý protestant, jenž měl někoho v podezření, že katolíku jmění přechovává, aneb pro něj nějakou koupí, půjčku, neb jakoukoliv smlouvu uzavírá, mohl proti němu — podezřelému — povstati, a jemu jeho statek neb ostatní jmění odejmouti. — 6) Každý protestant, který znal katolika v

nájmu statku, jehož výnos o třetinu převyšoval nájemné, *mohl katolika vyhnati a sám nájem převzít*. — 7) Každý protestant, který viděl katolika s koněm, jenž by nad 5 lib. větší cenu měl, *směl ho katolíku vzíti za náhradu pouze 5 lib.* 8) Aby pak v těch takových a podobných pádech ani stín spravedlnosti nemohl vládnouti, nemohl ve všech takových přech nikdo *jiný býti porotcem, leč uznany protestant*. — 9) Katolíkům směli koně *pobrány býti* k potřebě válečné, a mimo to byli katolíci povinni na vojsko *dvakrát tolik platiti*. — 10) Kupci, jichž lodě ve válce s katolickým některým mocnářem zajaty byly, obdrželi náhradu pouze ze statků a pozemků katolických, *ač katolíci — a to jest uvážení hodno — mocí dohánění byli, v boji proti těmž katolickému knížeti se zúčastniti*. — 11) Jméni protestanta, jehož zakonníti dědicové katolíci byli, *přešlo na nejbližšího protestantského dědice, tak jakoby katolických dědiců ani nebylo, i tehdaž, pakli jim ono jmění právem nástupnictví náleželo*. — 12) Nebylo-li protestantských dědiců, — jen aby katolické rodiny na mizinu přivedeny byly — neplatilo žádné právo nástupnictví ani zákon o dědictví, a jmění rozdělilo se na stejné díly mezi všechny katolické dědice. — 13) Měl-li protestant pozemek nějaký v Irsku, *nesměl katolíku za manželku pojmuti ani v Irsku, ani z Irska*. — 14) *Všecka manželstva mezi protestanty a katolíky byla ničím a neplatná, necht i více dětí v témž manželství zplodeno bylo*. — 15) Každý katolický kněz, *kterýž by manželstvo mezi katolíky a protestanty, neb dvěma protestanty požehnal, byl smrti provazem trestán*. — 16) Katolický otec *nesměl býti poručíkem neb zástupcem vlastního dítěte svého, neb je pod svou dohlidkou míti; pakliž dítě, byť sebe mladší, žádalo, protestantem se státi; ba dítě takové vlastnímu otci se odjalo a pod dohlidku protestantského některého příbuzného odevzdalo*. — 17) Stalo-li se dítě katolické protestantem: byli rodičové jeho ihned vyzváni a donuceni, veškeré jmění své udati a výpověď svou přísahou ztvrditi, a pak mohl soud jmění to rozdělit dle svého zdání. — 18) „Ženy, poddány buďte mužům svým,“ praví veliký apoštol — „Ženy, buďte jim neposlušny,“ učí protestantský kodex. Neboť stala-li se žena katolika protestantkou, kodex onen neohlížel se po vůli mužově, ale jemu na vzdor prohlásil ženu za spolumajitelku jeho jmění a všeho statku, být i pemravná to, nešlechtná manželka a matka byla. — 19) „Cti otce svého a matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.“ — „Necti je,“ učí tento ukrutný kodex, nebo stal-li se syn

katolického otce protestantem, *obdržel syn všecko, co otec měl*, a otec nesměl ničeho prodati ani v nájem dáti, ani ze svého jmění odkazy činiti, byt jakýmkoli právem jemu náleželo aneb ovocem jeho vlastního potu bylo. — 20) Konečně (t. j. konečně v této řadě, kteráž jest jen malinký oddíl) ráčila „zákonně zřízená církev“ ve své veliké mírnosti každého katolického kněze, který-by svého náboženství se odřeknův k jejímu se přiznal, nejen ochotně přijmouti, nýbrž jemu i (z výnosu tax) 30 lib. ročních na čas života jeho uštědřiti.“

Aj! Nešklebí-liž se na nás tato „protestantská tolerance“ právě tak, jak se nám z mnohých stran španělská inkvisice maluje? *Cobbett tuto protestantskou inkvisici ještě ostřeji posuzuje*, což svým čtenářům k dalšímu uvážení přistě podáme. Bude to dokončení vyňatků těchto již k vůli písati listu z Brna nám zaslaného, jenž napsav několik běžných frází o despotech a o inkvisi sobě přeje a žádá: Ustaňte již...

(Dokončení.)

Aforismy.

Když bys upadnul, s největší rychlostí se vyzhopíš. Hleď též tak spěšně povstati, když upadneš do hříchu.

Podlahu hliněnou myje, kdo nad svými hříchy, prolévá slzy lítosti liché.

Lidé, kteříž se v hříších sestarali, říkávají: Jen kdyby člověka t. j. mne vzal Pán Bůh k sobě do nebe! Co tady na tom světě bídím!? — Myslejí, že tím sobě staví stupně k nebi. Lidé takoví pravý klíč k nebi dříve od sebe lehkomyslně odhodili a nyní místo, aby jej hledali, chtějí použití klíče falešného — nepravého. Avšak klíč ten se jim zlomí a nebe se tím více zavře.

Starý lékař dává radu pro oči: „Nechcešli, aby ti oči slábly, dej padati světlu na sebe s hůry měž na očích stínidlo barvy zelené a nechoď tam, kde se práší.“ Proti slepotě duchovní tuším možná se zachovati podobně. I tu třeba nedbati na světla odkudkoliv vycházející, na světla bludná a hleděti sobě jedině světla milosti Boží, světla to vycházejícího s hůry, světla sv. víry. I tu třeba zelené barvy naděje, i tu třeba posilovati očí důvěrným pohlížením na to, co Bůh slíbil těm, kdož plní vůli jeho. I tu třeba nepřikládati nesmírné srdce svého k věcem pozemským, — pomíjitelným, k věcem, z nichž se práší — k věcem, jež brzy se rozpadávají a v prach obrací.

Hrob jest brázda, do níž vloženo jest porušitelné semeno. To tu setlí, zpráchniví; však Pán je zas oživí.

Jos. Kouble.

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

XIII.

Rosalie několik dní nebyla v zámku, že v skutku stonala a churavěla, a že se páni po jejím zdraví již neptají, naplňovalo ji smutnou předtuchou. Cítie se býti drobet silnější s tlukoucím srdcem šla zase k slečnám, aby s nimi šla, a již kráčí skrze bránu. Tu jí zastoupil cestu vrátný a vyřídil, že jí páni zakazují, aby k nim již nechodila. Usmíval se při tom potupně a potutelně a ona začervenanší se sklopila zrak a vrátila se domů.

Hrozný boj nastal opět Rosalii, duše se jí chvěla strachem, srdce krvácelo. Vyklečela na kolenou před svatým křížem celé hodiny, s kostelem se nemohla rozloučiti. Co jí očekává? Kdy se osudnou zprávu doví Boleslav? Kdo mu ji má podati? Nevěděla to a pořád odkládala. Bojí se o vážnost a lásku jeho, nesmí prokásiti, že je jí nehodna, nesníží se před ním sama.

Nastojte, dívky, jež učí doma, jedna po druhé se dávají omlouvati, že již neprijdou. Každý den schází některá a naposled ji opustily všechny. Neptala se, proč to učinily, ví to a pláče a truchlí a nevystupuje ani na ulici, aby nikoho nepotkala. V kostele na ni pohlížejí pohrdavě, musí se stydět a skrývá před nimi svůj obličej. Ženy, jenž sedávají vedle ní, vyhledaly si jiné místo a jako ovce prašivá v pravo a v levo má okolo sebe prázdno.

Konečně ji potkalo, co jí bylo nejbolestnější: přiběhl domů Boleslav a žaloval, že mu venku přezdívali, jak se přezdíval — dětem nemanželským.

Nebudeme popisovati zármutek a úzkost nešťastné matky, když musila přisvědčiti synu, že v skutku je dítě nemanželské. Vzala si ho k sobě, držela ho v náručí, vyznala, že nikdy vdaná nebyla.

„Odpust, Boleslave,“ prosila ho, „nezlob se na matku, nesuď a nezavrhuj ji! Chybila, hřešila proti Bohu, však již mnoho a mnohokrát to oplakala. Slyš, Boleslave, nikdo jí neučil znáti Boha jako tebe, byla sirotek od svého mládí, nevěděla, co je zlé

a co dobré. Teprv zde ji vycvičili v svatém náboženství a roznítili pro víru; přišla k vědomí, že má vinu na sobě, zprostila se jí upřímným pokáním. Boleslave, víš, že Bůh milosrdenství má s kajícím hříšníkem, měj je také a nepřestaň milovati a vážit si své matky, jenž nyní jen ctností žije a vytrvá v bázni Boží až do smrti. Boleslave, dej mi znamení, že mne ještě máš rád. Dítě, polib mne, matka tě o to žádá.“

Chlapec poslouchal pozorně, dokud k němu mluvila; jiskřily se mu oči, tlouklo v něm srdce, poškuboval sebou, chtěl ji vyváznouti z náručí a konečně se jí opravdu vytrhl, bez vlády klesna k zemi. Nepolíbil ji v bolesti a hořkosti své, neodpověděl jí, nepotěšil ji ani jedinkým slovem, nýbrž mlčky se válel u nohou jejích, trháje si vlasy, křečovitě se švíraje. Lomila nad ním rukama, volala opět a opět jméno jeho, ale neslyšel ji, nevšímal si jejích slzí a sám neplakal, nejša k tomu schopen. Poklekla k němu, však neuchlácholila ho, bránil, aby se ho nedotkla, odstrkoval ji, jednal jako zoufalec.

Můžeme si pomyslet, co trpěla sklíčená matka a skoro se jí ulehčilo, když se prolomila ledová kůra a proud slzí, stenání a lkání ze syna se vyřítily. Dále následovaly výčitky a domluvy, stesky a hrozby: nepůjde již mezi děti, neukáže se lidem, přeje si smrt, stydí se za matku, touží pryč od ní. Klekla před kříž, před milý svůj kříž, čekala, až se vybouří, vzdychala k Bohu a ještě nikdy nebyla tak bídná, tak nešťastná jako v tomto okamžiku: nesnesitelná tíž ji tlačila, na ni dorážela. Hrozné jsou následky hříchu, a kdyby každá dívka je povážila, raději by umřela než hřešila. Boleslav byl vychován po křesťansku, vysoce si vážil nevinnosti, ctnost mu šla nade všecko. Nyní sama matka mu vyznala, že nevinnosti a ctnosti se spustila. Nebylo tedy divu, že ho to dojalo tak přenesmírně. Blaze jí, že ho již mohla ubezpečiti o svém polepšení a napravení, o své posvěcené myli a smíření se s Bohem. Blaze jí, že znal její čistý život, její bohabojnost, její spravedlivé skutky. To nad ním musí zvítěziti a bo-

lest jeho a bolest její bude ji pokládána za dostiučinění a za trest, jenž každé přestoupení zákona Božího stihá i když v nebi bylo odpuštěno. Přirozeným následkům hříchu se nelze vyhnouti, kdo ale pokáním předešel následkům nadpřirozeným, odvrátiv od sebe trest věčný, blahoslaveným se může a musí nazvati, třebaš by ještě snášel pokuty a náhrady časné.

Boleslav ulehčiv si prudkým výbuchem svých vášní trval v zádumčivosti a trudomyslnosti a štil se matky. Seděl dlouho nic nemluvě, přes chvíli si vzdychl, večer plakal při modlení, v noci spal nepokojně. Když ho ráno posílali do školy, nechtěl jíti a sám pan farář mu musel domluvit, aby se nebál lidí. Vzal si ho do zahrady a pravil: „Tvá matka na tobě jednala svědomitě. Nikdy ti, můj drahý, neublížila ani v tom nejmenším. Od té doby, co jsi se ji narodil, pracuje a přičiňuje se, abys netrpěl nedostatku. Ona tě vychovávala za křesťana; modlila se s tebou a povídala ti o Bohu, abys Ho poznal; ukazovala ti svým příkladem, jak Mu máš sloužit, jak máš činit, co přikazuje, varovat se všeho, co zapovídá. Ty si na svou matku nešmíš nařikati, dělal bys ji křivdu a hřešil bys. Že jednou dopustila se chyby, to ty nesuď, nýbrž buď rád a děkuj Bohu, že je nyní tak hodná, tak dobrá, že se pozdvihla k životu v pravdě šlechetnému. Vina z mládí již na ní nelpí, smazala ji pravou kajicností. Zpovídáš se a víš, že se nám ve svátosti pokání odpouštějí hříchy, když jsme se jich navždy odřekli. Ona to učinila a nyní patří k lidem čistým a spravedlivým.“

„Venku ji pomlouvají a mně se posmívají,“ bědoval Boleslav.

„Však oni ji pomlouvati přestanou,“ jistil moudrý duchovní, „až si zvyknou posuzovati ji dle toho, co nyní je a ne dle toho, co před časy byla. A co pak ty jsi udělal zlého, že se světa straníš? Ty za nic nemůžeš, cenu si dáváš sám a že jsi a zůstaneš ctnostný, každému můžeš směle pohlížeti do očí. Prosím tě, važ si matky a miluj ji jako dříve. Od jiných se to také brzy stane. Ty jsi syn a musíš jim dokázati, že není třeba, hanbiti se za ní.“

Boleslav šel tedy do školy, ale vyhledával odlehlejší cestičky, kde nepotkával lidi a s dětmi se nikde nezastavil. Ve škole seděl tiše ani sebou nehýbaje a když na otázky musil odpovídati, hlas mu přeskakoval. Učitel v nepřítomnosti jeho zakázal žákům přezdívat mu a jsa muž prozřetelný učinil to takovým způsobem, že nikterý již proti tomu nejednal. Brzy jim byl zase milý jako předtím a vyznamenává se v učení i chování zasloužil si jejich přízně a chválu.

Dokud k matce nemohl býti laskavý, tulil a lichotil se Boleslav k paní Martě a ta věru nikdy ho nezapřela. Že se vyrazilo domácí tajemství, zajisté zvlášť jí trpce se dotklo. Ona byla jeho původem azlořečila lži, již si lehkomyšlně byla vymyslela. Minula to dobře, ale co chtěla zameziti, přišlo předce a tím bolestnější rány jim zasadilo. Rmoutila se z toho a že velebný pán to byl předpověděl nejsa s tím spokojen, uznávala nyní moudrost jeho a jí se obdivovala. Nesmí zanedbatí povinnost očistiti ho i Rosalii a proto netají před nikým, co způsobila a beře na sebe všecku odpovědnost. Lidé o tom arcit všelijak soudili a nelze zapřít, že vyrazená lež jakýsi temný stín vrhla na dům farní. Však brzy se počal tratiti a k zapuzení jeho zvlášť přispěl — lékař Studnička.

Lež nejspíš porazíme pravdou a tu pan Studnička se jal rozšiřovati. Pan farář mu to dovolil a tak se osadníci dověděli, že on sám vytáhl z vody topící se nešťastníci a z milosrdenství ji vzal do domu. Šel v noci od uhlíře Kukly — tenkrát, když tak nebezpečně stonal, Kukla to může dosvědčiti, a našel ji dole pod mostem. Že do vody skočila sama, Studnička neřekl a možná, že mu to ani nebylo známo, bezpochyby si to pan farář pódřel pro sebe. Zachránil ji s nebezpečností vlastního života a že se o ni od té doby staral jako otec spolu s paní Martou, jenž jí zajisté byla nad tetu, dělic se s ní o všecko, co měla, povědomo je celé osadě. Jak ji vedli k dobrému, jak ji vyzdvihli z pádu a utvrdili v křesťanské dokonalosti, vydává svědectví nynější její chování, na němž zajisté ničeho nelze vytkati. Jednají ne-

moudře a nelidsky, co ji zavrhuji, že na ní našli skvrnu a to skvrnu ze starých časů, kterouž dávno smyla. Je někdo z nich zcela čist před Bohem? Snad byl opatrnější a skutek jeho nevyšel na jevo. Ať vyšel nebo nevyšel, dost na tom, když se polepšil. Rosalie Závorková anebo Mourková, jak se vlastně jmenuje, se skutečně polepšila. Kdo na ní ví něco zlého? Že není příbuzná paní Marty, jak se povídalo, jí se nesmí vytkati. Martě, jenž ji za svou příbuznou vydala, věru také ne. Nad příbuznou se smilovati je snadněji než nad cizí. A tam na faře smilovali se nad cizí, nad osobou, kterouž jak živi neviděli a o níž jak živi neslyšeli. Proto mají ještě větší zásluhu. Aby i čest její zachovala, řekla Marta, že je její teta, pan farář se tomu protivil, ale on lékař o tom věděl a myslil, že není třeba odkrývat, co se již bylo stalo. Takové milosrdenství, jakéž se prokázalo Rosalii, je řídké na světě a Bůh je má poznamenané v nebesích. Že nejen tělo, nýbrž i duše jí byla zachráněna, je zásluhou velebného pána a hodné jeho hospodyně, což se má a musí uznati, nevymřela-li mezi nimi všecka svědomitost.

A velebný pán tehdaž kázal, že nad jedním hříšníkem pokání činícím je větší radost v nebesích než nad devětadevadesáti spravedlivými a že proto i na zemi máme se radovati z každého obráceného hříšníka.

Lékař Studnička nelitoval ani nyní, že si Rosalii přál za manželku, ačkoliv úmysl ten již byl pustil mimo sebe. Hájl ji a zastával se jí, kdekoliv viděl, že nad ní pokrčují rameny a syna Boleslava vodil s sebou venku a učil doma, aby mu vážnosti dodal v obci.

Noviny, co o zachování Rosalie na osadě se roznesly, velmi dobře působily. Lid měl co mluvit, divil se, vykládal si všelicos, přicházel k pravému úsudku. Dvě ženy, co v kostele u Rosalie nechtěly seděti, zase si k ní přisedly a jedna matka zase k ní poslala dceru, aby ji evičila v šití. Přibyla druhá a třetí, brzy se dostavily všechny žáčky — až na ty, jejichž rodičové chtěli býti přísnější a počestnější než druzí a bezpochyby fariseům se

podobali vychvalujícím se a na oči stavicím domnělou svou spravedlnost.

V zámku si z toho brali velké pohoršení, že Rosalie i jejích dcery mívala pod dohlídkou, procházela se, u jednoho stolu seděla a jedla s nimi. Pan farář měl vinu: trpěl to, nevaroval jich, nepředěšl tomu. Nezapíral, že chybil a chtěl se omluviti. Rosalie již nebyla opovrženou osobou, když k nim chodila. Povstala z pádu, obohatila se hojným ovocem pravého pokání, skutky ušlechtilými. Nestačilo jim to a nepřestali se domnívati, že jejich jménu a jejich cti bylo ublíženo.

Panu Větrovskému byli vděční, že je vytrhl z velmi nebezpečného postavení věrnou zprávou o nehodné jejich učitelce. V jakém poměru on k ní stojí, to arcibiskup neřekl. Je z jeho krajiny, zná ji; s tím se spokojili. A kdyby třeba sám byl upadl do nějakého podezření, nebyl by si to bral k srdci, jsa člověk bez štůdu. Ano on ještě nyní se obrátil na Rosalii a zval ji k sobě, aby s ním v hospodě žila. Je ode všech opuštěna, zde již nic nesmí doufati: snad bude nyní povolnější a pojistí si jeho pomoc.

Mýlil se a návrh jeho zůstal bez povšimnutí. Rosalie pracovala a přičinila se znova, aby ztracené vážnosti si zase vydobyla. Podařilo se jí to sice, ale lidé k ní předce byli chladnější a ani syn Boleslav neroznítil se k ní předešlou vroucností a srdečností. Leželo mezi nimi něco, co jim překáželo. Však i to odstranila konečně Rosalie a nebylo ji líto oběti, co to požádalo.

(Dokončení.)

D o p i s y.

Z Kladska (města) 28. května 1864.

[O památce a hrobě Arnošta z Pardubic.]

Tážete se, co učiníme, majíce ve farním chrámu Marie Panny hrob ctihodného Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského? Chystáme se k důstojnému oslavení 500leté památky úmrtí jeho 30. června slavnými službami Božími. Očekáváme z hrabství mnoho kněží a poutníků. Těšili jsme se, že toho dne uvítáme nejdůst. vrchního pastýře vašeho i našeho u hrobu slavného předchůdce jeho na stoličce arcibiskupské, však naděje mizí, budeť toho času na

generalní visitaci. Právilo se, že sem přibude též kníže-biskup Vratislavský, však ani to není jisto. Nepřiputuje sem nikdo z Prahy a arcibiskupství, z Čech? Dále žádáte vyobrazení náhrobku Arnošta z Pardubic. Posílám Vám tři obrázky, na prvním vidíte, jaký býval náhrobek od r. 1364. Slavný arcibiskup jest vyobrazen v rouše velekněžském s mitrou, berlou a pallium, pravici máje pozdviženou k žehnání, u nohou jeho leží zamračený český lev, o nějž opřen jest štítek se znakem pánů z Pardubic, jenž jest půl bílého koně. Na druhém obrázku vidíte pomník, čili vlastně víko mramorové rakve, jaké jest od r. 1822. Kámen se rozpadal na kusy a drobí se víc a více, je viděti toliko tělo slavného nebožtíka, hlavy tu není, po českém lvu není ani památky jenom na odraženém kuse kamenu uvidíte půl bílého koně, ruce Arnoštovy zmizely, levce nedrží berlu, pravice nežehná. Aby tuto spoušť nebylo viděti, jest náhrobek ustavičně červeným sukrem pokryt; jak na třetím výkresu spatříte. Chtěl jste dáti obrázky tyto dřevorezcům, abyste do „Blah.“ ku konci životopisu Arnošta z Pardubic dáti mohl vyobrazení jeho náhrobku. Neradím k tomu, leč byste čtenářů svých k pláči pohnouti chtěl. Je to ohavnost zpuštění na místě svatém. Čas i lidé prohřešili se na pomníku prvního a nejslavnějšího arcibiskupa Pražského, důstojného toho nástupce sv. biskupa Vojtěcha. Však nenaříkejme: *důstojná oprava hrobu Arnoštova bude důstojným pomníkem 500leté památky úmrtí jeho.* K tomu účelu konají se u nás a po hrabství sbírky; JEm. nejdůst. p. kardinal, Váš i náš kníže-arcibiskup, slibil nám znamenitý příspěvek a snad i zbožní čtenářové Vaši nečím přispějí a Vy nám to zašlete, není-li pravda?*) Bylo by to znamením pravé vzájemnosti, křesťanského bratrství; myť přispíváme na opravu Vašeho i našeho metropolitního chrámu v Praze, Vy přispějete na opravu hrobu oslavence, jenž u Váš se zrodil a u nás pochován jest, jímž se Vy honosíte, ale ne méně my; jeť on první a nejslavnější arcibiskup Váš i náš. Že my nyní pod jinou vládou (pruskou) jsme, a jiným jazykem mluvíme, nebude vaditi, jsmet dítky jedné Církve v téže arcidiecési, máme jednoho arcibiskupa. Na jeho útraty jest v semináři Vašem ustavičně jeden chovanec od nás, aby vzdělán jsa v sídle arcibiskupa našeho co kněz k nám se navrátil. — Kněžstvo zdejší rádo zpominá na duchovenstvo u Váš, s nímž se seznámili na synodě diecesální. Doufejme, že se opět sejdou. S.

*) S radostí to učiníme. Red.

V Podčepicích (dne 28. května) v sobotu po Božím Těle.
[Děkan Ant. Kačerovský +.]

Zase o jednoho dělníka na vinici Páně méně. Dnes, v sobotu po Božím Těle, dopoledne při smutném hlaholu zvonův chrámu Páně Podčepického, jichž truchliví zvukové byli jen ohlasem truchlící osady a slzících spolubratří a spoludělníkův na vinici Páně, doprodili jsme k poslednímu tichému spánku tělesné ostatky vel. p. Antonína Kačerovského, arcibisk. notáře, osobního děkana a faráře Podčepického, jenž na slavnost Božího Těla v 9 hodin ráno byv již dne 23. května svatými svátostmi od svého milého spolubratra a pomocníka na vinici Kristově zaopatřen dokonat dráhu života a působení svého pastýřského. V Pánu zesnulý 48 let neumdleně pracoval na roli Boží a 40 úplných let řídil a spravoval osadu svou Podčepickou, která v něm, jak dobře naznačil důstojný střídník vikariatu Sedlčanského vel. p. Beneš Method Kulda v jádrné truchořeči, ztratila dobrého otce, upřímného rádce, laskavého těšitele, horlivého pastýře, štědrého dobrodince. Spolubratři ztratili v něm upřímného přítele, národ věrného syna, kterýž ač v letech našemu národu nepřiznivých vychován lnul s celým srdcem a duší k matce své rodné, vlasti české. Zasluky jeho a působení došly zaslouženého uznání již zde na zemi; důkazem toho jsou četné písemní pochvaly a vyznamenání, od vrchního arcipastýře, kterýž jej povýšil za svého notáře, počtíl jej jménem osobního děkana. Dobročinnost v Pánu zesnulého skrytá i zjevná skládala sobě poklady pro nebe a shromážďovala zasluky pro život za hrobem, každoročně obveselujíc chudou mládež o veřejné zkoušce a při jiných příležitostech hojnými dárky — oděvem i knihami. Svě osadě zřídil již před mnoha lety a nyní zůstavil školní knihovnu čítající více než 1000 svazkův poučných a vzdělávacích spisův, mezi nimiž jsou spisy našich Dědictví. Ale i o hmotné blaho své osady pečovala šlechetná ta duše dobrého pastýře, zakoupit a zřídil osadě své školku na stromovi, kteráž poskytuje a poskytovati bude mládeži příležitost k vycvičení se v štěpařství ve zdejší krajině na nízkém stupni stojícím, a položil tou měrou základ k rozmnožení časného blahobytu těm, kdož dobrodiní toho si vážíce k užitku svému ho obracet neopominou. Příčiněním jeho i svatyně, jejímž strážcem byl po více než 40 let, obnovena jest uvnitř v té míře, že milo jest v ní pomeškati na modlitbách a že každý navštěvovatel vyzná: „Pastýř této osady miloval okrasu domu Páně.“ Nemýlími se, asi 900 zl. věnováno na tuto opravu.

V Pánu zesnulý od oltáře, u něhož o svátcích svatodušních naposledy obětoval obět nejdražší, krácel na bolestné lůžko, s něhož více nepovstal a na němž ještě na Boží Tělo před posledním vzdechnutím držel v ruce přesvatý kříž a tiskna k ústům a prsoum Ukřižovaného a pravě k přítomné své ošetřovatelkyni: „Nyní již jdu“ poručil ducha Spasiteli a Mistru svému, jemuž po 48 let sloužil věrně, a jenž mu jistě dá korunu spravedlnosti na věčnosti. K poslednímu odpočinku doprovodilo jej 18 spolubratří a veškerá truchlící osada. Pokoj duši jeho a světlo věčné Kristus Ježíš at ji svítí!

J. Kř. R.

Ze střídnictví Časlavského, 30. května 1864.

[Hlas kaplana. Přání.]

Vždycky se potěším zprávami „Blahověsta“ — ale z bohatého obsahu čísla 15. měl jsem zvláštní radost. Nejvíce mne zajímal dopis „z Novobydžovského střídnictví“ v čísle tom uveřejněný; bylť mi jako z duše vzat. Chci k němu něco přidati. Čítám pilně rozličné ty časopisy nyní vycházející — tedy i politické listy české a souhlasivám s nimi v ohledu národním. Mám však za to, že mi každý svědomitý a opravdový katolík, — ať si je kněz aneb nekněz — přisvědčí, že se listy tyto neberou všechny napořád směrem, Církvi katolické příznivým. Ba často pohřešujeme v nich jedné krásné vlastnosti — objektivnosti — nestrannosti, totiž když jest řeč o poměrech církevních. Velice se mi hnusí to lichocení nižšímu kněžstvu — zvláště kaplanům; jest to stará praktika, řídící se dle známého pořekadla latinského: „Divide et impera.“ Než — ať každý rozumný uváží, kam by to vedlo! Či bude nám snad tím blaženější zkvétati život, čím větší mezera povstávati bude mezi námi (kněžstvem nižším) a našimi představenými (kněžstvem vyšším)? Či snad nesjednoceností a rozervaností dojde duchovenstvo svého cíle? — A proto, bratři kaplani, pozor! nedejte se másti takovýmto lichocením. Aby se však neřeklo, že jsem se chtěl slovy těmito zavděčiti nejdůst. bisk. konsistoři, podotýkám ku konci, že bych si ze srdce přál, aby se též v biskupské konsistoři dostalo jazyku českému práva takového, jaké mu náleží; přeji si toho nejenom proto, že vřelě miluji jazyk svůj mateřský, ale také proto, aby se vzala nepřiznivcům našim zbraň z rukou, neboť by potom neměli na sobě vyjížděti.

Jeden kaplan.

Z Německého Brodu dne 28. května 1864.

[Rozkazy synodální. — „bůh.“ — Májová pobožnost.]

Nepřísluší sice podřízeným, zpouzetí

se proti rozkazům výše postavených a jich posuzovati, a však snad dovoleno bude o dojmu se zmíniti, jaký rozkazy takové činí. A tu již pomlčeti nemohu, jak, když se nový řád pouty nejsvětější Svátosti nejprve ohlásil a pak kónal, těžce to nesl věřící lid, na dávný zpěv kněze jak při písni „Pange lingua“ tak i „Te Deum laudamus“ střídající se s křem uvyklý.

(S tím se nesrovnáváme. Kým by byl ctěný p. dopisovatel býval k. p. na ukončení májové pobožnosti u sv. Klementa v Praze a slyšel tisíce hlasů mužských i ženských splývat v jeden zpěv: „Zvěstuj Těla vznešeného,“ a pak „Bože, chválime Tebe,“ zajisté by přednost dal zpěvu všeho lidu před zpěvem několika zpěváků na kůru a sám byl by zanotil: Ustup vše, co zastaralé, novému teď zákonu! — Větší váhu má, co následuje. Podáváme to na uvážení na poradách duchovenských. Red.)

Těž co se šestinedělek nemanželek dotýká, nejeden svizel nastal. Správcům duchovním jest odňato vydatnější působení na jejich mravné povstání. Byloť dříve na mnohých osadách v obyčeji, že padlá ženština po úvodě, k jakémuz zvláštní obřad byl obrán, k správci duchovnímu se dostavila, aby ji otcovského napomenutí udělil, jinde nesměla k úvodu, aby se též nepodrobila přijmutí svátosti pokání a nejsv. Svátosti oltární, v čemž jakési veřejné pokání záleželo a nemálo k poznání viny přispělo; nyní ani jedno ani druhé se nestane, a jen soukromé horlivosti se ponechávají a, co nejhoršího jest, přemnohé osoby takové, jimž dostavení se do chrámu Páně mnohé nepohodli činilo, s tímto nařízením docela spokojené jsou, neboť prý všemu blýskání se při veřejných službách Božích ujdou a snad se i toho dočkáme, že i ženy poutivé vidouce, kterak osoby tyto bez úvodu býti mohou, pod rozličnými výmluvami, zvláště jestli chudobnost se k tomu přidá, samy se též od úvodu osvobodí. — Nemohu dále mlčením pominouti, jak již po nějaký čas naše noviny, leč jakás jmena velikými písmeny tisknouce, u Boha jenom výminku činí, malého „b“ užívajíce, jakoby nyní jiný Bůh byl, nežli ten, o němž hned první řádek písem sv. dí: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi,“ a jakoby se nám nebylo ve školách pravilo, že jest „Bůh“ vlastní jmeno. Či mají novináři jiného Boha nežli my ostatní? — Ač měsíc květen na svátky byl bohatý: neupustili jsme od májové pobožnosti s trojím rozjímáním do téhodne. Lid náš byl tomu na nejvýš povděčen a svou četnou přítomností rozmnoženou práci oslazoval; nad to jsme tím i nejbláh. patronce našeho chrámu povinni, aby se její pocta rozmnožovala. K. S.

Z Kostelce nad Labem 16. května 1864. (Opozděno.)

[Utonutí a požár.]

Na zelený čtvrtek (24. března) vyšel zdejší kupec p. Jos. Binder, který spolu c. k. poštovní expedici vedl, se svým 9-letým synáčkem, aby dohlédli k dělníkům za Labem o dříví pracujícím. Přijda k Labi, odváral lodičku, a vstoupiv i s chlapcem na ni, hodlal se převézt na druhý břeh, kdež dělníci jeho pracovali. Bera se přímo podle jezu, dostal se s kocábkou až k vratům, kdež voda s jezu prudce dolů se žene. I nemoha se slabým veslem proti tak silnému proudu nijakž ubrániti, a vida hrozící nebezpečí, ohlížel se, kterakby sebe i dítko své zachránil. V tom vyskočil chlapec na kozu (na trám o jez opřený), kamž i otec za ním chtěl, ale v skoku odstrčil loďku, noha pak s trámu se mu smekla, — a on spadl do hlubin plné tehdáž řeky. Uděšený synáček musil hleděti, kterak milovaný otec ve vlnách zápasí se smrtí, a vida i sebe u velikém nebezpečení, lomě rukama, prosil a volal o pomoc pro tonoucího otce a pro sebe. I přijeli lodníci a zachránili dítko, — otcí však více pomoci nemohli, — utonul v hlubinách ječivé řeky. — Nešťastná tato příhoda roznesla se jako bleskem po městě a jeho okolí, a domácí i cizí chvátili k řece, aby shledli aspoň mrtvolu tohoto vůbec ctěného měšťana a otce pěti malých nezaopatřených dětí. Lodníci bez meškání počali hledati, ale všecko namáhání bylo marné, utonulého nenalezli.

A tak jako k řece podobně i do příbytku jmenovitě do skladu nešťastného kupce nahnulo se veliké množství dílem útrpného, dílem zvědavého, ano snad i jinak ne dosti šlechetně smýšlejícího lidu, tak že konečně bylo se i obáhati, aby při takovémto shluknutí a zmatku nesáhla některá zlomyslná ruka na jmění této nenadálým neštěstím ztížené rodiny, čemuž velmi obehřetně předešel p. Ant. Janda, městský radní, povelit z úřední moci zástupu rozejíti se. K přísnému rozkazu jeho rozešlo se množství a škoda na majetku se nestala žádná. Než nastojte! V noci okolo 11. hodiny stála stodola a ostatní hospodářská stavení tohoto měšťana, který před několika hodinami tak rázně hájil jmění bezbranné plačící vdovy a kvílících sirotek, v jednom plameni. Zlomyslná ruka nešlechetníka, jemuž se nepodařilo za dne lup v příbytku nešťastné kupcové po své chuti prováděti, založila požár, a tak v tiché svaté době noční (před velikým pátkem) pomstil se na muži, kterýž se byl postavil za strážce pozůstalého majetku sirotečského, a nedovolil nepovolaným rukoum jmění cizího se dotýkati. —

Mrtvola utonulého kupce byla přes všechno pilné hledání teprv dne 28. dubna, tedy za 35 dní nalezena a sice asi tři čtvrtě hodiny od místa utonutí. Voda vynesla tělo na povrch, kteréž v prutinách se zastavilo. Věci utonulého, jako zlaté prsteny, hodinky, tabatěrka, jakož i listiny a papírové peníze v. tobolce zůstaly neporušené a dostaly se nedotknuté do rukou plačící rodiny.

Pohřeb byl dne 30. dubna u velikém účastenství domácího i okolního lidu.

Ant. Dudek.

Z Rožnova na Moravě, 3. června 1864.

[Samovraždá. Přívod Božího Těla. Pohřeb. Misie.]

Ku konci května střídala se u nás žalost s radostí. V noci před Božím Tělem oběsil se zde svobodný mužský, což nás v ten slavný den velmi zarmoutilo. Byl vyučen kožešníkem ve své mladosti; co tovaryš krásnou dělával práci a byl od svých mistrů milován. Přišel před několika roky sem do své otčiny seznámil se s jednou ženskou, kterou sobě za manželku vzíti chtěl; však ona jemu vypověděla a odtud odjela, což on sobě tak do hlavy vzal, že od toho času nepracoval, mnoho v hospodách pil a život vedl nepořádný a pak snad v zoufalství i zmatenosti sobě život vzal. V pátek po Božím Těle byl na katolickém hřbitově pochován. Jeho rodiče odpočívají v hrobě; bratr plakal, že jemu takovou způsobil hanbu. — Ve čtvrtek na Boží Tělo nebylo procesí na náměstí, poněvadž před hrobou mši sv. přelo; celý tento měsíc u nás bylo chladno, někdy i mrazy, na Radhošti jest ještě sněh; jabloně nyní teprv květou. Za to pak v neděli Svrchovaný nám popřál krásného dne, na modrém blankytu usmívalo se na nás slunce, jakoby velkou cítilo radost z našeho průvodu, který jsme k oslavě Ježíše Krista konali. Mládež šla v pěkném pořádku napřed zpívajíc písně; za ní šli mužští v nepořádku, pak šli hudebníci, družičky a kněží; nejsvětější Svátost nesl velebný pan-farář pod baldachinem; za ním šli císařští i městští úředníci a pak následovaly ženské, které pochopové porádali museli, aby pořádek nemátly. V tomž pořádku přišli jsme do chrámu zpívajíc: „Bože, chváíme Tebe, načež se udělilo sv. požehnání. —

Toho dne před hrobou mši sv. hlaloh zvonů oznamoval nám smutnou zprávu, totiž úmrtí jedné zdejší ctnostné panny. Byla ona v tom nejkrásnějším věku, ctnost a Boha milovala, čímž sobě lásku všech lidí získala. V loni na podzim ochuravěla, celou zimu nemocná ležela, až ji spravedlivý Bůh dne 29. května k sobě povolal, snad

aby ji odměnil za její boje a ctnosti a aby později do hříchu neupadla. Dne 31. května o 9. hodině ráno slavně jsme ji k hrobu doprovodili; velmi mnoho lidí k pohřbu se sešlo, aby ji poslední prokázali službu a účtu. Za minulé zimy zde mnoho mladých lidí zemřelo: radost mnohých obrátila se v žalost; nevíme dne ani hodiny smrti. Dne 1. června zase jsme pochovali jednoho mladíka z vedlejší vesnice. —

Ve vedlejší farnosti v *Zubří* byla misie od 14. až do 28. května; v sobotu před svatodušními svátky misionáři přijeli a v sobotu po Božím Těle dokončivše odjeli. Konali vše redemptoristé; přednášeli ty nejpotřebnější pravdy sv. náboženství. Ačkoliv jest chrám velký a prostranný, předce býval nedělním časem dopoledne i odpoledne přeplněn; ve všední den se tolik lidí nesešlo, poněvadž pracovali na poli. Nejen z té, nýbrž i z okolních farností tam bývalo mnoho lidí, což misionáře velmi těšilo; doufáme, že toto rozseté semeno hojného bude vydávati užitku, k čemuž dobrotivý Bůh račiž seslati své sv. požehnání. Fl. D.

Z Říma v květnu 1864. (Pokračování.)

[Odjezd arciv. Ludvíka Viktora. Střelec. Briganti.]

Arcivévoda Ludvík Viktor pobyl tu 3 neděle. Dne 9. května odjel z Říma k Masilii. K poslednímu rozloučení dostavili se na nádraží: královská rodina Neapolská a mnozí duchovní i světské hodnostníci. Odjezd opozdil se o půl hodiny z příčiny zvláštní. Římané jsou totiž namnoze myslivci, oddávajíc se zábavě té s vytrvalostí podivu hodnou. V tomto měsíci vycházejí si na ptáky, jenž od břehů afrických ve velkých houfech přes moře sem přiletají. A dobře si zřizují hony své tyto páni myslivci. Nemařit drahý čas dlouhým čekáním u moře, nýbrž podél pobřeží mají své hlídače, kteříž jim přichod ptáků telegrafem zvěstují. Takovéto návštěvy došlo sem před odjezdem arcivévody. Nastojte, kde jaký střelec, každý chváta k nádraží, aby jej a jeho zbraň parovlak dopravil na břeh mořský u Civitavecchie. A správa železných dráh, společně to soukromých podnikatelů, nechala bratra císaře Rakouského čekati, až Nimrodové Římští odjeli! — Výroční den narození Napoleona III. (20. duben) letos poprvé slaven byl slavnou mši sv. v chrámě Lateranském, což se i budoucí leta konati bude. Chce tím kapitola této proslulé basiliky na jevo dáti vděčnost svou za to, že Napoleon III. opět dává kanovníkům platy od králů francouzských povolené avšak od r. 1830 zastavené. — V novinách se dočítáte zpráv o brigantech. Takto nazývají přemrstěnci italsí

každého, kdož se protivoval násilnému jejich panství. Jest jich bez počtu, oni znepokojují vojsko piemontské i u samé Neapole. Všelická ukrutnost nebyla s to potlačit jich, naopak rozšiřují se víc a více. Tím prý vinen papež a host jeho, vyhnaný král Neapolský, František II., ačkoli známo jest, že sv. Otec spravuje a hájí území své nemichaje se do toho, co se za hranicemi státu jeho děje. Avšak musíme činiti rozdíl mezi briganty, jenž se zbrání v rukou hájí práva krále svého proti násili piemontskému a mezi loupežníky, kteří záležitosti Františka II. používají za zástěru zločinů svých. Takovýchto brigantů bývalo v Itálii vždycky a všude. Za těchto dnů ukázali se i v státu církevním. Asi 20 takovýchto lotřiků zmocnilo se v lese u Nettuno dvou zámožných Římanů, kteří tam zvěř stříleli. Na těchto zajatých požádali 4000 skudů (10.000 zl. r. č.) výkupného, domnívajíce se, že jeden z nich jest vlastník lesa, kníže Borghese, jenž v Nettuno nyní přebývá. Poznavše omyl svůj uspokojili se 400 skudy, jež pak velkodušný kníže oněm myslivcům nahradil.

Dne 27. května 1864.

[Sv. Otec. Haneberg. Božího Těla.]

Chvála Bohu, sv. Otec jest zase úplně zdrav. Dne 21. t. m. si vyjel, na Corso slezl a k veliké radosti všech přítomných šel hodný kus cesty pěšky. Tento týden opět dává slyšení. Mezi cizinci, jež k sobě připustil, byl opat *Haneberg*, z Mnichova, jenž z Jerusalema sem přijel a hned po audienci se odebral do vlasti své. Audience jeho trvala neobyčejně dlouho. O čem mluveno bylo, nezvěděli ani ti, kdož s učeným tím opatem nejdůvěrněji obcovali, pokud tu byl. — Včera byla na Vatikáně vznesená slavnost Božího Těla. Stál jsem u královských schodů (Scala reggia), aby oku mému nic neušlo. Opodál zasedl na vyvýšeném místě kardinal Ugolini, oblečen jsa jako jahan a maje mnoho průvodců. Přemýšlel jsem, co by to znamenalo, neboť ostatní kardinálové šli hned z kaple Sixtinské před nejsv. Svátostí. Dověděl jsem se, že to tribunal (soud), kdežby všeliké mezi přechetným duchovenstvem možné rozepře o přednost (precedentia) vyřízeny byly. Netřeba dokládati, že to památka dávno minulých časů, a že úřad ten drahé let nemá žádného zaměstnání. Pořádek byl vzorný; ačkoli to půl druhé hodiny trvalo, než přešel nepřehledný průvod okolo místa, kdež jsem stál, nenastala přede nikde tíseň a zácpa, nestáli čekající, až se v předu hnou. Mnoho set duchovních řeholníků i světských kráčeli říkajíce hlasitě a vážně latinské hymny a žalmy o nejsv.

Svátosti. Největší vroucnost shledal jsem na tváři sv. Otce. Nevida slávu a nádheru velikou kolem sebe byl zcela ponořen v klanění se Bohu v monstranci sídlícímu, s Nímž nesen jsa na trůnu nosečím (sella gestatoria) nevyšimal sobě ani mrazivého větru, ani deštěm hrozících mraků. Tímže silným hlasem, jakýž jsme před nemocí jeho slychali, zpíval ku konci modlitbu k nejsv. Svátosti a udělil pak od oltáře nad hrobem sv. Petra požehnání do čtyř uhlů světa, dělaje v každou stranu jeden kříž. Stavěti čtvero oltářů k slavnosti Božího Těla — není tu v obyčeji. Po ukončené slavnosti, kteráž i pouhého diváka nemálo unavila, viděli jsme papeže přechásto za ztraceného a za nebožtíka prohlášeného, an pevným krokem se ubírá z velechrámu sv. Petra do komnat svých. K. J.

Kronika.

Z Prahy. V čís. 13. podali jsme zprávu, že u JEmín. nejdůst. p. kardinala byli zastupcové pracující třídy zdejší s tou žádostí, aby aspoň v letě bývala mše sv. v některém chrámu Starého města o 5. hodině ráno. S potěšením činíme známo k radosti zbožných žadatelův, že k vyzvání nejdůst. arcib. konsistoře v povinnost tuto ochotně se uvázali rytířští řádové Křížovníkův a Johannitů čili Melitských. O 5. hodině z rána již tedy se slouží mše sv. každého dne v metrop. chrámu sv. Víta na Hradčanech, u *Maltežských* čili Melitských neb Johannitů na Malé straně a u *Křížovníků* čili u sv. Františka na Starém městě. Přejeme, aby účastenství všude a na každý den bylo hojné.

— O slavném průvodu Božího Těla na Hradčanech byla okna arcib. paláce ozdobena vzácnými květinami a světly. V neděli (29. května) vedl průvod Božího Těla na Novém městě JEmín. p. kardinal, na Starém městě J. M. světící p. biskup a na Malé straně vys. důst. p. kanovník arcijahan Dittrich. Všude byly domy katolíkův ozdobeny, všude sláva veliká, účastenství hojné, všude zpíváno, nejvíce však na Vyšehradě, kdež přes 2000 písní: „Chval Sione Spasitele“ rozdáno bylo mezi lid, jenž pak zpíval jako jeden muž, a hudba přizvukovala.

— J. M. nejdůst. světící p. biskup Petr Krejčí bude birmovati v diecési Litoměřické: dne 21. června v Mladé Boleslavi, 22. v Hradišti Mnichovém, 23. v Hodkovicích (Liebenau), 24. a 25. v Liberci, 26. v Rochlici, 27.—30. opět v Liberci; 1. července ve Fridlandě, 2. ve Wiese, 3. a 4. dopoledne v Bullendorfu, 4. odpoledne, 5.

a 6. v Neustadtlu, 7. v Raspenavě, 8. a 9. v Haindorfu, 10. dopoledne v Einsidlu, 10. odpoledne, 11. a 12. v Chrastavě, 13. a 14. v Hrádku (Grottau) a 15. v Turnově.

— Dnes bude J. M. světící p. biskup v kollegiatním chrámě na Karlově Týně slavně instalovati nově jmenovaného p. děkana, preláta Vojtěcha Hrona.

— J. Exc. p. hrabě Richard Belcredi jmenován jest *místodržitelem* království Českého. Praha osvědčila radost svou z tohoto povýšení dne 2. t. m. večer velikolepým průvodem s pochodněmi a zastaveníčkem před domem c. k. místodržitelství.

— Akademický senát uzavřel, oslaviti 500letou památku úmrtí arcibiskupa Arnošta z Pardubic, spoluzakladatele a prvního kanclíře vysokých škol Pražských 30. t. m. slavnou mši sv. u Matky Boží před Týnem.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v min. měsíci květnu 132 chudé křesťany. — Slavnost *vzkříšení* na hřbitově *Volšanském*. bude se slaviti v neděli 12. června.

Z Uher. V *Ostřihomě* byl okraden 14. května v noci kostel a klášter vel. OO. Františkánů. V kostele ukradeno jest 6 kalichů, 4 bursy, 1 kadidlnice a jiné náčiní chrámové. — K prospěchu jednoty kat. tovaryšů v *Prešpurgu* zařizena byla loterie. Hlavní výhra — krásný *oltář* v ceně 2600 zl. připadla židu dr. Bardachovi ve Vídni, jenž výhru svou daroval dotčené jednotě. — Když kníže primas Scitovsky navštívil hlavní školu ve Sv. Martině, stalo se, že jeden žák právě překládal slova: „Kníže daroval ti dukát.“ Slyše to primas, dal jednomu z průvodců svých šest dukátů, řka: „Des illis, ut sit verum“ (Dejte jim, aby to pravdou bylo). Šest dukátů dáno šesti pilným žákům.

V *Prusku* byli tři bratři hrabata Schmissing-Kerssenbrokové propuštěni ze služby vojenské, poněvadž jako věrní katolíci vyznali, že naše sv. Církev vyobcováním tresce ty, kdož se v souboji na život a na smrt potýkají.

Literní oznamovatel.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla právě vyšlo *třetí* vydání valně rozšířené modlitební knihy: „*Hvězda Betlémská*,“ čili: Duchovní cvičení v pravém životě křesťanském, podle rozvrhu starší modlitební knížky misionářské opravené a rozmnožené vydal Václav *Štulc*, sídelní kanovník starobylé král. kapitoly sv. Petra i Pavla na Vyšehradě, atd. S rytinou, stran 344. Cena neváz. 22 kr. Vydáno frakturou; latinkou nachází se v tisku.

— Z Říma jsme obdrželi tiskem vydané

čtenářům našim známé kázání Fabiovo v chrámě Slovanův u sv. Jeronýma d. 31. prosince 1863 o tisícileté památce (viz „*Blah.*“ čís. 3. str. 38.). Doplněno jsouc poznámkami historickými a věnováno J. Emin. p. kardinálovi Jiřímu Haulikovi, arcibiskupu Záhřebskému má název: „*Il Regno di Dio.*“ Sermon del Rev. D. G. Fabj in lode dei Santi Cirillo e Metodjo, Apostoli delle genti Slave.“ 8. Stran 43. Knížečka ozdobena jest ocelorytinou představující sv. věrověsty naše s korunami a v obleku biskupů řeckých. Na obrázku jest nápis: SS. Cirill i Metod, Slavjanski Apostoli. U Rimu 1863. J. Carocci urežá.

— P. Fr. Jos. Řezáč ohlašuje v čís. 21. *Národní školy*: „Maje úmysl věnovati se větším literárním pracím odevzdávám tento list tímto číslem do rukou velectěného (p. t.) p. Vojtěcha *Hurta*, učitele české hlavní školy Staroměstské.“

— Některé spisy proti Renanovi I. Ve Francii:

1. U nás nejznámější jest spis biskupa Arras-ského: *Jesus est Dieu* par Msgr. Parisis. Arras, 1863. 8. V Praze vyšel německý i český překlad.

2. L' *Evangile selon Renan*, par Henri Lasserre. Paris, 1864. 8. pr. 25. cent. Vyšlo již „22. vydání“ — (český překlad u Stýbla v Praze). Ve Francii jest dílo toto nejrozšířenější.

3. *Examen critique de la Vie de Jesus de Renan* par M. L' Abbé Freppel. Paris 1863. 8. 148 pag. P. spisovatel jest profesorem posvátné výmluvnosti na universitě Pařížské „*Sorbonne*.“

4. *Examen critique de la vie de Jesus de M. Ernest Renan* par T. G. Lamy. 1863. Fonteyn. pag. 76. 8. O překlady pečovali kardinál arcibiskup Mechlinský a biskup Monastýrský.

5. *La Divinité de Jesus Christ*, démontre par M. Renan, ses erreurs, ses contradictions, ses aveux par M. de Sauclières. Vienne, 1864. pag. 70. Cena 40 kr. r. č. Spisovatel více proslul co publicista na politickém než na náboženském poli.

6. *La Divinité de Jesus Christ*, demonstration nouvelle tirée de dernières attaques de l' incredulité, par M. Aug. Nicolas. Paris 1864. Vatou. 8. 460 pp. pr. 6 fr. Jméno spisovatele proslulých „*Etudes philosophiques sur le Christianisme*“ známo jest vzdělanému obecenstvu.

7. *Impossible de nier la Divinité de Jesus*. Paris. Victor Sarlit. 1863. par Abbé Anglade. Dr. de Theolog. atd. P. spisovatel žije v Paříži, zná vředy sídelního města a píše v duchu zbožném ku pobožnosti povzbuzuje. Že práce výborná, ručí překlad německý, o který ordinariát Augsburský pečoval, a za levný peníz (9 kr. barvorských) vydal.

8. *Warnung an die Jugend und die Familienväter gegenüber den Angriffen von E. Renan und Andern auf die Religion*. Von Dupanloup, Bischof von Orleans. (Nach der V. Auflage, Regensburg. Manz, 1864. 8. str. 187.) Nemajíce franc.

dílo věhlasného biskupa nyní v Římě meškajícího uvedli jsme německý překlad.

9. M. Renan et sa vie de Jésus. Lettre au R. P. Mertin, Directeur des Études religieuses, historiques et littéraires par le R. P. Felix de la Compagnie de Jésus. Paris. 1863. Jest to otisk z „Études rel., histor. et lit. Num. 10.“

II. V Anglii nenadělal Renan tolik hluku, poněvadž země tato neblahými rejdy biskupa Kapského Kolensa zaměstnána jest, a učenkové spory Essayistů se zabývají.

III. Tím více Německá říše Renana si všimla, a posud všimá, a nejsme s to sestaviti úplný seznam spisů sem náležejících. Jmenujeme jen některé:

1. E. Renan's Leben Jesu, betrachtet von Dr. Daniel Bonif. Haneberg, Abt und Professor zu München. Regensburg. Manz. 1864. 8. str. 91. Muž, který na schůzi učenců v Mnichově veřejně proti Renanovi se vyslovil, a jehož Historie zjevení biblického i v našem jazyku s oblibou se čte, nepotřebuje dalšího odporučení.

2. Renan's Roman vom Leben Jesu. Eine deutsche Antwort auf die französische Blasphemie von Dr. Fr. Michelis, Pfarrer. 2. Unveränderte Auflage. 7 1/2 Sgr. — 8. str. 64. Münster 1864. Práce na spěch a příliš mělká, mnohé vtipy předmětu tak důstojného nedůstojné.

3. Unser Glaube an die Gottheit Jesu Christi. Ein religiöser Vortrag aus Anlass des Buches Renan's. Von Dr. G. Reindl. München 1863. str. 12. Cena 2. gr. Dobré kázání.

4. Der Atheist Renan und sein Evangelium. Von Seb. Brunner, Dr. Philos. atd. Regensburg. Manz. 1864. str. 262. s heslem: Das Evangelium Renan ist: vom religiösen Standpunkt: Atheismus; vom wissenschaftlichen Standpunkt: Schwindel; vom socialen Standpunkt: die Guillotine im Buchhandel.

IV. U nás psal proti Renanovi I. „Blahověst“ a píše Brněnský „Hlas.“ Co v „Časopisu kat. duchovenstva“ p. kanovník Štulc proti Renanovi uveřejňuje, jest se stanoviska vědeckého vši chvály hodno.

2. Díky zavázání jsme p. dr. Bílému za jeho „Život P. J. K.“ V Paříži vyšlo podobné dílo „La vraie Vie de Jésus.“ Paris 1864. str. 304. — Právě se rozeseíl:

3. Das Leben des Anti-Christus nach Ernest Renan von W. Frost, Direktor am Prager Taubstummen-Institute. H. H.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. Josef. *Kramer*, farář v Jankově, 11. května (nar. v Praze 18. května 1818, kněz od 31. července 1842);

p. Ant. *Kačerovský*, arc. notář, osob. děkan v Podčepicích, zakladatel Děd. sv. Prokopa, 26. května (nar. v Domazlicích 19. květ. 1792, kněz od 11. srpna 1816).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Josef *Ludvík*, kaplan v Kostece na Labi, za faráře v Hlavně Kostelním;

p. Vojtěch *Kratochvíl*, farář v Stodůlkách, za faráře na Zbirově;

p. Norbert *Procházka*, kaplan Lidický, za administrátora v Kolči;

p. Jan *Cvrček*, kaplan v Arnoštovicích, za administrátora do Jankova;

p. Jos. *Lorbeer*, kaplan, za administrátora v Podčepicích;

p. Jos. *Macháček*, za koop. do Krásné Hory;

p. Alois *Bědnářík*, kaplan v Brandýse, za kaplana do Kostece na Labi;

p. Vojtěch *Ebenstreit*, za kaplana do Brandýsa;

p. Frant. *Lhotka*, za kaplana do Arnoštovic.

Na odpouštění dán:

p. Jan *Herčík*, kaplan v Starém Kolíně.

Uprázdňená místa:

Jankov, fara patron. p. Otty hrab. Chotka, od 25. května.

Podčepice, fara patron. p. Maurice knížete z Lobkovicu, od 1. června.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Drenl*, prvofarář v Staršově, dne 24. května (nar. 1. ledna 1818 v Jedlově, kněz od 12. dubna 1841.)

Vyznamenáni jsou:

P. Štěpán *Kriesche*, jubil. kněz ř. sv. Benedikta v Broumově, jmenován bisk. notářem;

p. Jos. *Eikeis*, bisk. vik. sekretář a farář v Ném. Brusnici, obdržel collare canonicorum;

p. Alois *Schalk*, dr., farář v Lomnici, jmenován bisk. misionářem a spolu osob. děkanem;

p. Jan *Tobiášek*, farář v Radimi obdržel collare canonicorum; též

p. Ant. *Holman*, katecheta na c. k. gymnas. v Jičíně, a

p. Baltasar *Bubla*, duch. správce v Kartousích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Kozák*, koop. v Dolním Slivně, za faráře do Lukavce;

p. Vilém *Helvich*, kaplan, za administrátora v Chroustovicích.

Uprázdňené místo:

Staršov (Dittersbach), fara patr. p. baron. Lanqueta od 25. května do 6. července.

Lístárna redakce.

„Úvahy časové“ nejsou přijaty.

Č. 595 na Moravě: Vše v pořádku.

Čtenáře netrpělivé: Povídka bude ukončena I. půlletím, otisk nebude vydán. Půlletí I. ješť k dostání úplné. — Ostatním příště odpov.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž, arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Život Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského.

(Pokračování.)

Karlovi IV. urodila třetí choť Anna Svídnická dne 26. února 1361 v Normberce syna, jemuž dáno jméno Václav. Křtil jej tam ve chrámě sv. Sebalda Jarloch z Nassavy, arcibiskup Mohučský, jemuž přisluhovali dva arcibiskupové, náš Arnošt a Vilém z Kolína, šest biskupů a pět opatů.

Téhož roku 1361 byl hlad veliký v Čechách z předešlé neúrody; císař i arcibiskup pomahali, seč byli. Mimo stavbu zdí na Petříně přišla pomoc z uloženého radě Starého města Pražského trestu kajícího. Zmíněná rada poručila o své vůli kněze Martina, sluhu či faráře při hlavním chrámě sv. Víta, skrze popravčího do Vltavy shoditi. Zdá se, že aspoň na Starém městě ihned staveno služeb Božích. Císař, meškaje v Normberce, rozkázal odtamtud, aby rychtář a přísežní Staroměstští s úřadu složeni byli, dokládaje, že do Prahy nevejde, dokud tito (Církve odřezaní údové) tamo budou trpěti. V úzkosti náramné vzali zlochové k papeži útočiště. I psal Innocenc VI. Arnoštovi, aby kajícníků těch rozhřešil a jim pokání uložil. Arcibiskup učiniv tak, uložil jim, aby nákladem svým pro hlavní chrám Pražský věčné světlo ve dvou kahancích zjednali a skoupivše někde 7000 korců žita, ty aby pro Bůh mezi chudé rozdali; což také učí-

nili; avšak dle svědectví souvěkého letopisce Beneše z Veitmile, všickni brzo pomřeli. Hlad trval v zemi až do žní velmi úrodných r. 1362, kdy též arcibiskup Arnošt v obilí a v chlebě almužny činil veliké; bez kterého jeho pomoci by mnozí obyvatelé měst a vsí trhových (městeček) byli hladu zemřeli. —

Téhož roku 1362, dne 11. září, zesnul v Pánu otec křesťanstva Innocenc VI.; nástupce jeho přijal jméno Urban V. Příštím rokem rád by byl viděl Karel IV. z přespřílišné lásky svého dvouletého synáčka Václava pod korunou sv. Václava. Stavové Čeští svolili k tomu pro milost k Otci vlasti; jediný arcibiskup Arnošt chtěl Karla císaře s jeho otcovské libůstky sehnati, dávaje mu na pováženou: Korunování ukládá povinnosti úřadu posvátného předúležité, jichž sobě dítě vědomo býti nemůže; těžko dítě korunované kázni podrobovati a řádně vychovati! že však císař prositi neustal, udělal mu po vůli v slavnost sv. Víta t. r. 1363; a hned potom dne 18. června korunoval na království čtvrtou choť Karlovu, Elišku Pomořskou.

Šetřili jsme potud různých stop Arnoštova po vlasti a v cizině blahého působení v jednotě Karla IV. a mnohých ušlechtilých mužů, jak duchovních tak světských. A teď již podívejme se do ohrady velepastýře národu českého, i do jeho vlastní domácí zahrádky, kdež dušička jeho v samé pod-

statě své před očima blizounko stojícího diváka co poupě puká ostýchavě a v milostnou stolistou se rozvíjí růži. Do obou vede nás očitý svědek života Arnoštova, učený a zbožný Vilém z Hasenburka, kanovník Pražský a děkan Vyšehradský. *) V úvodních větách, rozkoší srdce sladnoucích, soustředil Vilém všechny paprsky svého slunéčka — přítele Arnošta, bychom okamžikem světlost a hřavost skutků téhož arcibiskupa zachytili, pocítili a úžasem ztrnuli. Slyšme: „Jako hvězda uprostřed mlhy stkvěl se (Arnošt) ctnostným obcováním a učeností; on bde nad stádem, ježž mu Bůh svěřil, bez ustání, vyučoval lid cestě pravdy; až i jeho péčí zmizely jsou mrákoty bludu a nedbalosti v ostříhání zákona Hospodinova.“ — „Ukázala se milost Boha Spasitele našeho za dnů těchto posledních na Jeho sluze Arnoštovi, kteréhož byl. Otec milosrdenství a světél přehojným sladkosti své požeňnáním předešel, aby souvěkým lidem byl za zrcadlo, potomkům pak příkladem vzorným.“ —

Hledíme-li k pastýřskému úřadu arcibiskupa Arnošta, nenalezáme mu mezi veleknězi českými rovně, krom sv. dědice Vojtěcha.

Když byl Arnošt berlu biskupství Pražského obdržel, vzdychala Církev svatá nad bezkázni a neumělostí drahé části duchovenstva českého, již za příčinou nemravnosti sotva lze vymluvit. Nádherností v šatstvu, vytloukáním krčem neb hospod, náruživým hraním v kostky, nezdrželivostí slibu panictví, zakrýváním postržin k vůli snadnějšímu hovění rozpustilosti, zašlo jest ryzé

zlatu mnohých strážcův svatyně Boží a hospodářů čeledi Kristovy. Pravdať ovšem, že za tehdejší doby duchovenstvo v Němcích na díle značném nemělo, pročby se ohledem mravů nad české vypínalo; jisto také, že nad míru řídkým arcibiskupův Mohučských k osadě české dohlížením vinaři domácí zvlažněli a světáctvím nakvašení vinici Páně pustnouti nechali. Jakmile však Arnošt v biskupský úřad jest uveden, počala Církev v Čechách nabývatí tvari nové, úhledné, až i všecka téměř v krásnou choť Kristu-Pánu proměnila se. Podřízeného duchovenstva nápravy docílil Arnošt předně svým svatým životem, potom zákony neb stanovami krajinského duchovního sboru, ježž slavil v Praze l. P. 1349. Stanovy ty Arnoštovy byly samorostlým vinným kmenem na půdě české, jímž udušeno dosavadních pravidel Mohučských, národu našemu nevalně přiměřených, které touž měrou ze zvyku vycházejíce s žádoucím se mýjely užítkem. Snadno srozumitelnou řečí sdělují pravidla Arnoštova vše, cožkoli duchovenstvu českému věděti, činiti a opouštěti třeba, by samo Bohu se líbilo, národ pak ve víře katolické utvrditi, k ctnosti roznititi a vlasti nebeské odchovati mohlo. Nařídil Arnošt Olomúckým a Litomyšlským biskupům, aby každého roku ve sborech osad svých duchovenstvo příslušné k plnění stanov onoho sboru Pražského napomínali; budoucím však arcibiskupům a kanovníkům Pražským poručil před ujetím úřadův přisáhati, že jsou hotovi zachovávatí stanov téhož krajinského sboru Pražského z roku 1349., kterýchž také císař Karel IV. schválením svým počil. *)

Z ohledu kázně při duchovenstvu podřízeném ustanovil Arnošt napravo-

*) Vilém z Hasenburka jest skladatel stručného životopisu arcibiskupa Arnošta, ježž z Rp. knihovny kolleje Tovaryšstva Ježíšova Krumlovské pilný Balbin ve svém: „Bohemia Sancta,“ pag. 80—88 Pragae 1682 byl tiskem uveřejnil. Týž Vilém, děkan Vyšehradský, konal v Avignoně u papeže Innocence VI. poselství ve jméno Karla IV., a přinesl jemu r. 1359 papežovu odpověď k žádané nápravě Německého duchovenstva s napomenutím, aby nápravu tu jemu, papeži, jakž sluší, k obstarání ponechal, a neopatrnou horlivostí k utiskování svobody Církve svaté a k rozchvacování jejího jmění nepřátelům duchovenstva záminky nedával. — Císař hodný poslechl.

*) Stanovy Arnoštovy sloužily vedlé ustanovení sněmu Tridentského za základ novějším stanovám krajinského sboru Pražského r. 1605. slaveného. Znovu tištěny nalezájí se na str. 181—234 v této knize: Synodus archidiecezana Pragensis, habita a Sbigneo Berka archiepiscopo Pragensi 1605 festo S. Venceslai M., adnexis Statutis Provincialibus Ernesti archiepiscopi primi Pragensis. Reimpressa Pragae 1762.

vatele (corrector) kněžstva, jenžby zaviniých napomínal, káral i trestal; pečuje též o přesnou víru katolickou jak stáda tak pastýřův, choval týž arcibiskup vyhledavače, soudce a kaziče bludů kacířských. Dle svědectví Viléma z Hasenburka schyloval se vždy Arnošt k hodným duchovníkům s pokorou a láskou velikou, ale nepořádným a převráceným ukazoval strašnou moc úřadu svého. Tudiž napravil duchovenstva s pomocí Boží, a touž měrou i světského obecnstva. Již r. 1359 bylo nepochybně duchovenstvo české v kázni a bázni Boží znamenitě prospělo; neboť nedočitáme se toho, by byl tehdaž Innocenc VI. na jeho nápravu dokročoval, jenž zrovna toho roku 1359 Kolinskému, Mohušskému, Bremskému, Solnohradskému a Trevěřskému arcibiskupům přísně a důtklivě rozkázal, dbáti o nápravu svého duchovenstva.)*

Jakož v duchovním úřadování vůbec od Arnošta vše zřízeno jest náležitě: tak i zvlášť v konsistoři Pražské zkvětla za něho spravedlnost. Měli pak duchovní úřadové ustavičně na očích vzor spravedlivosti, vidouce, ano arcibiskup Arnošt chudým nezhrzí, vdovy neutiskuje, na osobu boháčovu nehledí; nýbrž v soudu, buď chudý buď bohatý, každému činí právo a spravedlnost, tak mnoho jednomu jako druhému. Od týchž požadoval Arnošt potřebné účinnosti k vůli správnému a zručnému odbývání věcí úředních. K témuž konci nalezali v samých stanovách krajinského sboru Pražského zásobku výborných pravidel; později usnadněno jest jim úřadování knihami zvláštními Arnoštem založenými. Jsou to knihy nadací (libri Erectionum), a stvrzovací (libri Confirmationum.**)

Arcibiskup Arnošt má veliké zásluhy o novou stávu hlavního kostela Pražského, též o zvelebení služby Boží při něm, jakož i o zlepšení a rozmnožení statků arcibiskupství Pražského.

Jeho vlastním nákladem postavil Matěj Arraský v ochoze za oltářem sv. Víta kaplu sv. Antonína a opatřil ji krásnými okny skleněnými. Oltář v ní sv. Antonína posvětil zakladatel Arnošt r. 1352. A v poblížké nové kapli sv. Anny postavil Arnošt r. 1358 stkvostný oltář sv. Anny společně s rodnými bratry svými a s Burkartem, nejv. císař. hofmistrem. Na dostavení téhož chrámu sv. Víta odkázal týž arcibiskup před svým zesnutím z dědictví svého tisíc hřiven stříbra, ačkoliv byl jej prvé množstvím nejdražších rouch bohoslužebních obohatil. On také dal všechny knihy v posvátní neb sakristii hlavního chrámu věkem sešlé opravit a převázati; knihy pak pro kůr, jako antifonáře a gradualy, kázal vnově, čistě a krásně ve mnohých svazcích psáti nákladem znamenitým.)*

Ku zvelebení služeb Božích při hlavním kostele Pražském koupil Arnošt za sto hřiven platy neb stále důchody na jistých vseh pro oltárníky**), zjednal též dvanáct kop platu, z kteréhož vikář arcibiskupský ročně na zimu i na léto po jednom rouchu (tunika) třiceti žákům neb osobám duchovním dávatí měl, aby v kůru tím horlivěji ve dne i v noci hodin posvátných odbývali.

Maje péči o statků arcibiskupských rozmnožení a zlepšení přijednal r. 1347 polovici hradu a města Rožmitálu se vsemi a jiným příslušenstvím, čehož nabytí od pana Sezemy z Rožmitálu

děno jest; úryvky z nich p o dal Balbin ve svém „Miscellan. histor. Bohem. Dec. I. lib. V. Prague 1683.

*) Raynald. Tom. XVI. pag. 402.

**) „Libri Erectionum“ jsou zápisové všech nadání učiněných v arcibiskupství Pražském chrámům i kaplím a oltářům; též smluv, kteréž se staly mezi úřady duchovními a světskými, a v konsistoři potvrzeny byly. Počínají r. 1358 a jest jich 13 dílů. „Libri Confirmationum“ jsou zápisové úřední o usazování kněží na fary v celém arcibiskupství od r. 1356 do 1436 v sedmi svazcích. —

Nadacích knih vydávání tiskem již připově-

*) Poklad Pražského hlavního chrámu chová veliký latinský zpěvník; v začáteční písmeně A. vyobrazen jest arcibiskup Arnošt kleče, a vedle něho znak jeho. Zpěvník ten dal Arnošt napsati r. 1363 ku potřebě kanovníků. (Mikovecovy Starožit. I. str. 130.) — Hřivna stříbra neb kopa gr. platila asi našich 20. zlat. na stříbre. —

**) Oltárníci sloužili měse svaté u oltářů určitě vytknutých.

postoupením mu arcibiskupských zboží v Počedelicích, Oboře a Valtěších, též vsi Vtelna ku požívání do života. Vzdělal také Arnošt po panství arcibiskupském rybníků, zejména v Kyji, u Rokycan, Týna Biskupského, u Příbrami, Řečice, Zerčice a Chýnova, z čehož chudému lidu mzdy a almužen naskočilo. Všecky hrady arcibiskupské již velmi sešlé a pobořené obnovil, v Příbrami pak vystavěl z základu hrad nový; mimo to obezdil trhové vsi neb městečka arcibiskupská: Český Brod, Týn Biskupský (Týn Horšův) a Roudnici.

Na oslavu Boží a k užitku vlasti založil, hojně nadal a postavil Arnošt svým vlastním nákladem kláštery řádu kanovníků sv. Augustina v Sadce, v Jaroměři, v Rokycanech a v Kladště, kterýmžto všem knih výborných a rouch kostelních zlatem i stříbrem stkvoucíh uštědřil.

Chudině nemocí a chorobou sklíčené postavil a hojně nadal hostince neb špitály v Českém Brodě, v Příbrami a v Libani. —

Vilém z Hasenburka velebí obzvláště Arnoštovu spravedlivost, lásku, mlčenlivost, pokoru, kajcnost a pobožnost.

Spravedlivosti své nedopustil arcibiskup ani bázní hrozivých velmožů podvrátiti, ani vlnadnými dary narušiti, aniž také láskou k pokrevenstvu zaslepiti; volit raději jazyků zlých přetrásání a reptání při dobrém svědomí tiše snášeti, nežli nespravedlivostí uběhnouti v hněv Boží a pokutu věčnou.

Měltě Arnošt zvyk chvalitebný, když kněz z rána v jeho přítomnosti obět nejsvětější slavil, že on arcibiskup s kaplany svými a s žakovstem čítal po něm z knihy mešní; a když bylo po mši svaté, modlival se s nimi zdlouha a vážně hodinky v čest bl. Panny Marie. V týž čas neosmělil se nikdo vytrhovati velekněze z pobožnosti, ať byla sebe pilnější věc k vyřízení. Však hned po úkolu posvátném vracel se Arnošt na síň veřejnou, a tu vyslychal trpělivě a s přívětivou tváří prosby a žádosti

chudých jako bohatých, a uváživ jich záležitosti, bylo-li lze, rozhodoval hned a propouštěl žadatelův. V jeho nepřítomnosti měli prelátové rozkaz, místo něho vyřizovati podaných věcí co nejrychleji.*)

Týž velekněz šetřil svědomitě času k mlčení a k mluvení příhodného, věda, že řeč neopatrná slyšících pohoršiti, prozřetelná však neumělých poučiti a vadných napravití může. Domácí nezaslechli, by mu bylo kdy lstné anebo nespravedlivé slovo z úst vyklouzlo. Než Arnoštovi samému vytýkalo časem velmi útlé svědomí kterési slovíčko, proti lásce k bližnímu čelící: tehdáž on bez odtahu pokořiv se, odprošoval upřímně, jemuž byl po svém zdání ublížil. Když pak jemu od kohosi buď hrubou buď krivdivou řečí bylo ublíženo, kladl arcibiskup prst na rty své, a zpomínaje modlitby Žalmistovy: „Polož, Hospodine, stráž ústům mým, a dvěře vůkol rtům mým“ (CXL. 3), krotil hněvivé hnutí duše své, aby náhlý jazyk mstivé důtky neproněsl. Tudíž prospíval zároveň v křesťanské pokoře, kterouž úhelním kamenem chrámu všech ctností býti soudil.

(Dokončení.)

Reformace a reformatoři.

X.

Llorente, věrolomný katolický kněz, který později stav se „svobodným zedníkem,“ *jedenácte milionů* za jisté příležitosti zpronevěřil, sepsal jak mnohým takových spisů chytivým jest známo, také dějepis španělské inquisice, nesoucí na sobě ráz takového ducha. Dila tohoto domněle tak velikého ducha použili i jiní menší duchové, aby osvícené hlavy své ozářili leskem Llorentovy věhlasnosti. Mezi nimi blýská se též vydavatel — „Tajnosti španělské inquisice“ — Féréal, kteréž pak „historickými

*) Žakovstem slulo duchovenstvo vůbec; žakovstem hlavního kostela Pražského zvláště nazýváno nižší duchovenstvo při témž kostele sloužící, to pak větších i menších svěcení. — Důstojnější údové kapitoly Pražské sluli preláti: probošt, děkan, školastik, kustos a sakrista; v širším pak smyslu říkali tak všem kanovníkům Pražského kostela.

poznámkami“ opatřil pan Manuel z Cuenda a posléz na jazyk německý přeložil Dr. A. Diezmann. („Moravským“ překladem díla toho obohatil literaturu naši p. Karafiat v Brně!) Jak vidno, tři tedy za hranicemi a p. Karafiat a jeho překladatel v Brně pracovali úsilně, aby na svět pomohli nestvůře, hodné takového pojmenování v plném smyslu toho slova. Nemíníme podati kritiku o „tajnostech inquisice;“ učinili to jini (viz n. př. „Blah.“ r. 1863 str. 328 a násl.) jenom jako „zvláštnůstky“ uvedeme několik příkladů z ní. Uznávše povstání celého národa proti svému panovníkovi za veleslavný čin, tvrdí tito tři věhlasní mužové souhlasně, že veřejnému boji se katolická církev vždy uhýbá a jen zrůdu kuje. Aby pak za takovouto zrůdou v příslušné míře odbyli hanou a posměchem katolické duchovenstvo, uvádějí o jednotlivých kněžích takové věci, které těmto duchovníkům slouží k nehrubě velké slávě před světem. Mezi jinými uvádí se velmi směšná řeč, kterou měl prý na sněmu Tridentském biskup Fra Cornelio Musso. Kdo však nahledne do seznamu všech na tomto sněmu shromážděných biskupů: shledá k svému udivení, že nižádného biskupa téhož jména na posledním obecném sněmu ani nebylo! Však to nevádí, řeč jeho vyšla tiskem, a kdo za to může, že řečník na světě nebyl! Rozličné podvody Karmelitánů v Auxillas a Kapucínů v Kartagéně se tam také vypravují, které prý vydávali za zázraky, aby lid byl klamán a šálen.

Co však lze soudit o historické pravdě i těchto uvedených zázraků, vysvitá z toho, že tento veliký znatel dějin inquisice jest v dějinách církevních bídným hrdlařem, jak patrně z uvedeného příkladu o biskupovi.

Zkrátka Llorente a nohsledové jeho snaží se usilovně, aby v historii inquisice učinili katolické kněžstvo směšným, i aby vyličili ukrutnost jeho, jako ukrutnost hyen a katů. Každý však ví, mnoholi na tom pravdy.

Ale dejme tomu, že byli katolíci skutečně tehdy tak ukrutní, jak je historie inquisice líčí — a jak se často zvlášť od strany protestantské tak rádo vypravuje. Což? Nemá-liž protestantismus také svůj dějepis inquisice? Protestant Cobbett nám i na tuto otázku dobrou dává odpověď.

V 11. listu své „History“ vypravuje o záhubě „armády“ a pokračuje pak takto: „Podle všeho lidského důmyslu nebylo ani k víře podobno, že by se byl útok (Hispanů) podařil, byťby i žádná bouře nebyla v to vkročila; ale nebezpečnoství bylo předce veliké. Žádný nemohl konec

určiti. Kdyby byli jednali katolíci dle své spravedlivé nevole, mnohem značnější bylo by vzrostlo nebezpečí. Proto zasluhovalo jejich spanilomyslné jednání vším právem umírnění tak krutého pronásledování, jaké hož pod železným žezlem Alžběty až posud zakoušeti museli. Avšak uvolnění se jim nedostalo žádného; *bylot s nimi stále nakládáno dle všeho jen možného způsobu divoké ukrutnosti — inquisici podléhali mnohem strašnější nežli španělská kdy jen byla — ano i na pouhé podezření jakéhosi odchýlování bývali vězněni, mučeni, nezřídka i odpravováni.*“

Doslovně píše později o této inquisici takto: „Eliška byla velikým doktorem v bohosloví. Revnivá nesmírně na svou moc a práva byla revnivější ještě co hlava církve. Poddaných všech chtěla přivesti ku víře své, ačkoliv při korunovaci přísahala slavně, *že jest katolickou* a ačkoliv, *když se protestantkou stala, proměny způsobila i v Kranmerově modlitci knize i v jeho článcích víry.* Za žádostí podmaniti svědomí lidu pod svou tyranskou vůli — tu nejnespravedlivější, jelikož nejen svou víru alebrž i články protestantské víry měnila — *utvořila inquisici nejhroznější, o níž svět kdy jen slyšel.* Několika biskupům a jiným osobám — komisi nazvaným — udělila pravomocnost po celém království vztahující se na všechny stavy a třídy lidu. Komise tato byla oprávněna bezvýminečně přihlížeti k smýšlení jednoho každého; jednoho každého trestati podle svého dobrého zdání, vyjma trest smrti. Zalibiloli se komisi směla cestu výsledku nastoupit a svědky proti obžalovanému předvolat, ale spolu pakliže vhod bylo k vynucení vyznání, směla ona cesty *uvěznění, muk a trápení všeho druhu upotřebiti.* Povstali proti komu koliv podezření jakési, buď z příčin buď bez příčin a nebyli po ruce žádných důkazů ba ani pověstí žádných: směla komise takovému uložiti přísahu, zvanou „ex officio“ a ten byl pak zavázán *pod pokutou smrti na požádání udati i myšlenky své a sám sebe, svého přítele, bratra, otce obžalovati.* Podřízení padouchové ustanovovali pak tresty, jak se jim líbilo: žalařovali lidi na tak dlouho, jak se jim líbilo, robili články víry, jak se jim líbilo: zkrátka byla to komise, která ve jménu a z úmyslu dobré královny Bětušky vykonávala dohled bezvýminečný nad tělem i duší toho samého lidu, o němž udávají podlí, pokrytečtí, loupežectví reformatorové, že jej osvobodili od otrockého poddanství papežského, kdežto jej skutečně, ovšem ale bez vlastního jeho svolení, osvobodili jen od svobody, milosrden-

ství a pohostinství. Povážímeli jednání této nestoudné tyranie, povážímeli, v jaké hanebné otroctví ona ukovala národ náš, zvláště pak pozorujeme tuto komisi, nemůžeme věru bez zardění vzpomenouti na to, co tak drahé jsme byli mluvívali o inkvisici španělské, — kteráž věru za ten celý čas od svého povstání až po nynější dobu tolika ukrutenství se nedopustila, jako vláda naší outlocitné protestantské apostatky za jedinký rok svého tři a čtyřicetiletého trvání. A mimó to nesmí se zapomenouti, že katolíci, kdykoli stanovili tresty, vykazovali je těm, kteří od víry, v kteréž vychováni byli a kterou byli vyznávali odpadli, kdežto protestantské tresty uvalovány byly na lidi, proto že od víry, v kteréž vychováni byli a kterou po celý život svůj vyznávali, nikterakž odpadnouti nechtěli. A tak bývali katolíci, proto že se drželi té víry, kterou „dobrá Bětuška“ po více let svého života vyznávala a na kterou při korunovací svatosvaté byla přísahala, — z pouhého nelidského pokrytství trestání způsobem nejkřutějším.“

A hned pak praví dále:

„Mluvte jen o tyranech katolických! Povídejte, kterakže katolíci víru svou rozšiřovali násilím a ukrutenstvím! Já se tomu povždy dívím, že anglický protestant, a k tomu ještě takový, který chléb katolíkům vydřený jídá, tak málo studu do sebe má a takto mluvit může. Naši lživí protestantští dějepiscové vypravují nám, že prý loď španělské armády vezly i mučidla, která měla zkoušena býti na tělech Angličanů, a že byli osvobozeni od nich jen moudrostí a udatností té dobré, slavné královny Bětušky. Za jedno byla to bouře a ne slavná Bětuška, která vpádu nepřátel do naší země zabránila; a za druhé tu práci, mučidla teprv přivážet, bylo možná Španělům úplně si ušetřiti, ježto věděli, že jich krásná Bětuška stále chová ve velké zásobě a jelikož jich skoro denně upotřebuje, žeť jsou as ve výborném stavu. City přebolestné vzbudí to arcit u protestantů, ale spravedlnost toho žádá, abych popsal některé z těchto mučidel; neboť jich bylo co hlavních prostředků užíváno k založení církve protestantské. Dr. Lingard popsání takové mně usnadňuje svou II. poznámkou k pátému svazku svého dějepisu (dle praví): „Jeden druh mučidel, zvaný dcera žalárníkova, byla velká železná obruč, sestávající ze dvou hákem do sebe se spojujících částí. Vězeň musel kleknouti na zem a skrčiti se co možná nejvíce. Kat pak klekl na jeho ramena a když dostal obruč pod jeho nohy, tisknul oběť svou tak dlouho, dokavad na zádech oba konce obruče neseplnul.

Mučení takovéto trvalo půl druhé hodiny a krev nebohé oběti chřela z nosu, někdy i z rukou a nohou. Více jiných důvodů upotřebovala krásná Bětulinka, aby vykořenila proklaté bludy papismu, nehlavnější ale býval skřípec. Byltě to rám z dubového dřeva, vyvýšený nad zemí tři stopy. Vězeň byl položen zády na zem pod rámeček. Ruce a nohy jeho přivázaly se provazy na dvě kladky na obou koncích rámce, pákou byly pak obě kladky v opačném směru točeny tak dlouho, dokud tělo s rámcem nebylo ve stejné výši. A tu se kladly ubohému otázky a neuspokojovaly-li odpovědi jeho úplně, roztahovalo se tělo jeho víc a a víc až i kosti praskaly.“

„Hle protestanté, tupitelové katolické víry, tu jest také několik prostředků, jakých užívala dobrá královna Bětuška, aby církev svou zákonnitě uvedla. Doutná-li ve vás ještě jiskřička spravedlnosti, ó pak porovnejte jen tyto prostředky s oněmi, kterých užívali ti, co katolickou církev založili!“ Rozumímeli dobře protestantovi Cobbettovi, není obraz jeho protestantské inkvisice příliš veselý a proto bychom snažně žádali, aby budoucně každý malý i velký Llorente vedle španělské státní inkvisice přihlížel také k církevní inkvisici, kterouž královna Alžběta co vrchní ředitelkyně církve ve své zemi zřídila — proti svým katolickým poddaným.

Tímto pak již končíme nastínění reformace a reformatů; kteréž jsme podali ponejvíce slovy protestanta Cobbetta.

Aforismy.

Kéž by se stala řádná — opravdová obnova v přibytých křesťanských! Kéž by především všecken prach byl setřen a smeten, t. j. prach pozemskosti. Kéž by údové domácnosti netoužili ustavičně po věcech pozemských, jež se rozpadnou v prach, ale kéž by zatoužili po ctnosti, kteráž jediné má cenu stálou. — Kéž by jasná, čistá byla okna domácností křesťanských! Oko jest okno duše. Kéžby údové domácnosti hleděli přívětivě, laskavě upřímně jeden na druhého a kéž by vždy tak sobě počínali, aby se nemuseli obávat svědků svého počínání. Kéž by byly vymyšleny všechny pavučiny t. j. kéž by jednal každý úd domácnosti otevřeně, zřejmě. Kéž by nečíhal na to, jak by druhého polapil v řeči a jej vlákal do svých tenat zrádných. Kéž by vládnul duch svornosti a pokojel — Kéž by jeden druhému, jak praví pořekadlo, ani stébka v cestu neuložil t. j. kéž by jeden druhému ničeho nekladl v cestu, kéž by jeden druhému nepřekážel v dobrém, ale jeden druhého napomínal, pobádal k dobrému. — Kéž by rodičové byli dítkám vzorem, dobrým zrcadlem ctností a tyto poslouchaly jich rády!

Jos. Koublé.

Kající hříšnice.

Povídka od Fr. Pravdy.

XIV.

Z dalekých krajín psalo a oznamovalo se, že tam zuří nemoc, jmenem kolera, a lidé se těšili naději, že se až k nim nedostane. Však přicházela pořád blíž a blíž, překročila hranice a již i u nás v zemi se ukazovala. Panoval před ní velký strach a pověsti o ní za skutečný mor ji vydávaly. A morem byla zvláště na počátku, nikdo nevěděl, jak se jí má předjít a jak se má léčit a koho uchvátila, toho větším dílem také pohltila učinivši mu konec v několika hodinách. I příbuzní a přátelé báli se nemocných a utíkali od nich, aby se nenakazili a mnohý zahynul, jemuž se mohlo pomoci. Dotýkati se mrtvých a pochovávat je nechtěli vlastní ani cizí a místo měl všeobecný zmatek, až odvážliví křesťanští hrdinové nasadili života a nemocným i mrtvým k službám se propůjčili. Však stávalo se, že právě oni vyvázli z nebezpečnosti a bázlivci naopak smrti klesli v náručí.

I osadu, kde duchovním pastýřem byl ctihodný kněz František Bartoloměj Jahoda navštívila kolera a jako jinde tak i tu příčinou se stala úzkosti a hrůzy. Doktor Studnička nestačil raditi nemocným, farář Jahoda nestačil jich zaopatřovati. Však nebylo tu nikoho, kdoby jim byl sloužil, liky podával, vařil koření, dělal obkladky, do potu je přiváděl; potřebovali přítele, jenž by se s nimi byl modlil, je byl těšil, poslední vůli jejich byl vyslyšel; scházela ruka, která by je po smrti do rakve byla položila a na hřbitov dovezla. Zvláště mnozí byli opuštěni a trápili se ve svých příbytích, celé rodiny ulehly na lůžka a žádného přispění se nedostalo ubožákům. Prvního nebožtíka pochovali farář a lékař sami; druhého pochovala s nimi — Rosalie Mourkova.

Když kolera v obci vypukla, Rosalie tím hluboce byla dojata. Seděla a přemýšlela, rozjímal a vzývala Boha a nikdo nevěděl a netušil, k čemu se připravuje. Šla k zpovědi a sv. přijímání a pak oznámila panu faráři, že chce milosrdnou se-

strou býti nemocným. Rád by jí byl bránil, ale nesměl a jen to jí připomenul, aby si krok, co učiní, dobře rozvážila. Pověděla, že se to již stalo a nezbyvalo jí leč promluvíti ještě s Boleslavem. Nechtěl dopustiti, aby se vydala v tak strašné nebezpečení a zahorel k ní starou láskou.

„Slibila jsem to Pánu Bohu,“ vyjevila mu a on objímaje a líbaje ji prosil, aby se zachovala k vůli němu. Což ho již nemá ráda? Což se na něj hněvá? Což mu ještě neodpustila, že ji před nedávnem zarmoutil? On ji miluje, miluje ji víc než může vysloviti a byl by velmi nešťastný, kdyby o ní přišel.

„Budu pod ochranou Boží a nebojím se ničeho,“ vyjádřila se a přidala lichotie se k němu: „Viš, Boleslave, že jsem jednou tuze urazila Boha. Ačkoliv jsem s Ním již smířena, předce Mu chci ještě podati důkaz, že mi nic není těžké, co se Mu líbí a co duši prospívá a spasení její pojišťuje. A lidé, mé dítě, nabudou tím také lepšího přesvědčení o mně, což i tebe očistí a povýší v očích jejich.“

„Ó matko,“ lekal se, „všy snad pro mě smrt podstupujete?“

„Nikoliv smrt,“ pravila, „nýbrž jen lásku křesťanskou, jenž káže milovati bližního jako sebe samého.“

„Já půjdu s vámi,“ žádal zarmoucený chlapec.

Vysvětlila mu, že to nemůže býti: je malý, slabý, víc by jí překážel než pomáhal.

Bude se tedy za ni modlit. To ovšem přijala s velkou radostí. Je blažena, že se k ní syn zase vroucně chová, má k ní úctu, obdivuje se jí, zakládá si na ní. Naplní jí to silou, bude jí to útěchou.

Rosalie chodí z domu do domu. Kde se kdo rozstona, tam ona zajisté neschází. Někdy je tam dřív než velebný pán a lékař. Čekají na ni venku, zvou ji k sobě, kolikráte neví, s kým napřed má jíti. Muži, ženy přinášejí návštěji, kde kdo hyne! Slyšeli, viděli to a sami nemají odvahy, přispěti ku pomoci. Malé děti přišly a naříkají, že otec, že matka bolestně se trápí, nikdo jich nenavštěvuje, má se jich ona ujmouti.

Doktor ji dal léky a rozličná koření, nařídil jak s nemocnými má zacházeti a ona se věrně dle toho spravuje. Všude ji vítají co anděla strážce, mají k ní důvěru — příklad její umírnil strach a bázeň.

I. zastyděl se mnozí, že útlá ženská je zahanbuje a počali také nemocným sloužiti, činice, co ona radila. Již nikdo nebyl opuštěn, zoufalství ponechán, Rosalie stála při všech v nemoci a ještě po smrti o ně pečovala.

Spojil se s ní uhlíř Kukla, zanechal za lesem ženu a děti a odebral se k svému milému duchovnímu otci. „Vím, co to jest stonati,“ pravil, „a nikdy nezapomenu, jak mne to těšilo, když jste mi, velebný otče, přinesl potěchu, posilu a pomoc! Povzbudilo a zavázalo mne to k vděčnosti. Chci ji dokázati: stanu se hlídačem a sluhou nemocných.“

Hodný muž převzal ještě jinou úlohu. Dali mu vůz a koně, Tomáš čeledín z fary ho doprovázel, ukládali nebožtíky do truhel, truhly (rakve) zdvihali na vůz a odváželi na hřbitov do umrlčí komory. Rosalie sloužila všude a všem, do fary již nechodila ani na noc. Kde ji přemohlo spaní, tam si odpočinula — třeba na holé lavici a pak zase jako řeholnice putovala za svým povoláním. Marta jí posílala a donášela jísti střídajíc se s děvečkou Teklou. Ona vařila také pro nemocné, jimž se nedostávalo domácího ošetření, a obstarávala jim i všechny ostatní potřeby.

Přemnozí se skutečně uzdravili a největší zásluhu a slávu měla z toho Rosalie. Vděční lidé tlačili se k ní, jakmile ji spatřili, děti děkovaly za rodiče, rodiče za děti, muži za ženy, ženy za muže. I za ty, jenž již odpočívali v hrobě, vzdávaly se jí díky, že jim ulehčila poslední hodinku.

Pan farář vidíval Rosalii, jen když zaopatřoval a pochovával a nikdy neopominul promluvit k ní několik slov přátelských a laskavých. Lékař Studnička scházel se s ní také jen u nemocných a takovou vážností k ní byl proniknut, že jen se slzami v očích s ní rozprávěl. Boleslav přidružil se k ní někdy, když šla po ulici, políbil jí ruku a těšil se, že s ní může býti aspoň okamžení. Věru byl na ní hrdý a pyšný

a když ho s ní lidé viděli, vykládal si to za čest. Slyše, jak ji vychvalují, ji děkují, ji do nebe vynášejí, myslil si: „Já jsem její syn!“ a často leckdes v koutku plakal radostí.

Bůh silil a chránil ženu výbornou, nemocných ubývalo, kolera se stěhovala dále a ona pořád úplně byla zdravá. Jen tu a tam vyskytovaly se ještě jednotlivé pády a ty již nebyly tak prudké a nebezpečné. Konečně vrátil se mír a pokoj do krajiny a všickni, co zůstali na živě, velebili Boha a z přestálé bídě znenáhla se zotavovali.

Páni ze zámku ujeli pryč, když mor na panství povstal, i Větrovský se vzdálil a teprv nyní, když se již nebylo čeho báti, přišel zase do své hospody a pokračoval v zastavené práci. Povídali mu o milosrdné sestře na osadě a on dělal si z ní posměch, špatně o ní soudě. Ubohý netušil, že i jemu pomoc v nouzi přinese a bude jedinou útěchou. Čemu chtěl utéci, zastihlo ho předce a to tenkrát, když se toho již ani nenadál.

Rozšířila se pověst, že Větrovský byl zachvácen kolerou a hned pak se výpravovalo, že již umřel. Doktor Studnička byl k němu povolán a oznámil na faře, že nebožtíkem ještě není, ale rozstonal se velmi povážlivě a sotva z toho vyjde. Radil mu, aby se dal zaopatřiti, však nechce o svátostech slyšet a odbyl ho s úšklebem.

Rosalie ustrnula se nad svým nepřítelem a škůdce, opravdu ho litujíc a nikomu to nebylo nápadné, když i jemu chtěla posloužit jako jiným nemocným. Nalezal se v přebohém stavu. Cizí o něj nedbali bojíce se nakažení; vlastní sluha myslil, že již dokonává a sbíral a schovával si jeho věci; druzí vidouce to, také kořistili; on se trápil na lůžku a nadarmo prosil a nařizoval.

Dostavila se Rosalie s uhlířem Kuklou, ujala se opuštěného a léčila ho prostředky od doktora schválenými. Dva dny a dvě noci vytrvala u něho a — šťastně ho zachránila.

Probuditi ho i k životu duševnímu se Rosalii nepodařilo, odporoval jí, i když mu bylo nejhůř, a když se to s ním počalo lepšiti, nesměla se mu o duši, o Bohu a o

pokání již ani zmínit. Ji bude vděčen, dá jí peníze, prokázala mu lásku, odmění se jí statky, chce-li, ještě nyní ji podá ruku. Nepřijala ničeho pro sebe ani pro syna. Dokud setrvá nekajícím hříšníkem, rouhačem a neznabožem, nemůže býti a nebude mezi nimi žádného spojení.

Soužila a rmoutila se nad ním a to snad bylo příčinou, že se sama roznemohla. Tajila to na počátku nechtíc dříve ustoupiti, až mu bude dobře; zdržovala ji naděje, že ho snad předce obrátí. Nepořídila ničehož, ale sobě uškodila, dušená nemoc vypukla a ona vlekla se ještě na faru hledajíc tam útočiště.

Premohla ji slabost a mdloba, podlehla bolestem a nemohouc dále zůstala ležeti na cestě. Kukla byl s ní a hned svolal lidi, přinesli nosítka, pokryli je peřinami a ji na ně položili.

Nastal průvod do vsi. Ze všech stavení vyhrnuli se otcové, matky, děti a čeledínové. Mezi nimi byli, jež v nemoci opatrovala, jež smrti vyrvala, jimž duši osvětila, vzdělala a ušlechtila. Mezi nimi byli přátelé a příbuzní nebožtíků, jimž sloužila až do smrti a ti všickni hlásili se k ní, bědovali a nařikali, vzdávali jí úctu, jevili lásku, zvěštovali její slávu.

Přiběhl naproti třináctiletý chlapec, byl to Boleslav, udělali mu místo, rozstoupili se a pustili ho k ní žehnajíc mu a velebíce ho a on s pýchou volal: „To je moje matka, ano, to je moje matka!“

Slyšela to, můžeme říci, již umírající žena a zpoměla si na slova velebného pána, jenž jí jednou řekl: „Až váš syn s chloubou vyzná,“ „to je moje matka,“ „shlazená bude křivda, již jste na něm spáchala, bude si vás moci vážiti, bude vás milovati, bude povzbuzen vašim příkladem.“

Stalo se. Díky za to Bohu. Je ospravedlněna. Syn se za svou matku již nestydí, nýbrž honosí se tím. Ó ráda nyní umře, bude-li to vůle Boží. A vůle Boží to byla, skonala, když se svatými svátostmi byla posílila. Lékař Studnička mermocí ji chtěl zachovati život, ale marné bylo jeho umění, Bůh si ji vzal k sobě, když u Něho nejvíce byla v milosti.

Na pohřeb přišli i páni ze zámku, byli

již doma a smrt její je smířila, přišel i Bedřich Větrovský, jenž schválně povstal z lože, aby mu mohl býti přítomen. Hle, myšlenka, že Rosalie život za něj dala, mocně se ho dotkla a duši jeho přiblížila k Bohu!

Na základě, jenž tím byl položen, stávl pan farář František Bartoloměj Jahoda dále a učinil z něho věrného křesťana a pořádného člověka.

Chtěl Boleslava prohlásiti za svého, ale nestalo se to, že velebný pán ani lékař se ho neodrekli. Slíbil tedy, že mu pojistí své jmění. Však nemoc a pověst, že umřel, pobouřila ty, s nimiž vedl obchod a jimž byl dlužen, činili účty a přišlo na jevo, že mu velmi málo zbylo.

Lehkomyslnost a prostopášnost byly by ho přivedly na mizinu. Že se napravil, žil předce v dostatku a co měl, to v skutku odkázal Boleslavovi — tenkrát již doktoru lékařství, k čemuž mu dopomohl přítel a druhý otec jeho Studnička spolu s panem farářem, jenž již odpočíval v hrobě jakož i hodná paní Marta.

Rosalie Mourkova byla poslední, co ve vsi na koleru umřela. Povídají si tam o tom ještě modlice se za ni, a památka její zachová u nich svědectví, *jak i velká hříšnice státi se může světicí.*

D o p i s y.

Z Česlic, 7. června 1864.

[Stavba nového chrámu. Starožitnosti.]

V č. 30. „Blah.“ min. r. sdělil jsem, že se pracuje na rozšíření našeho farního chrámu. Již tehdy jsem podotknul, že při bourání se ukazuje, jak zdi presbyteria a všechny ostatní jsou nedostatečné, aby vyšší stavbu, jmenovitě tíži nové věže nésti mohly, a že jiná komise bezpochyby uzná, aby se od základu nová věž stavěla. To se ukázalo při bedlivějším ohledání zdi, což se ovšem před počtím stavby vykonati mělo. Shledáno, že zdi jsou chatrné, ale i zamýšlené rozšíření kostela pro tak velikou osadu za nepřiměřené jest uznáno. Po zimní přestávce nový plán jest shotoven a potvrzen, dle něhož toliko starý presbytář zůstane a za poboční kapli sloužiti bude. Kdyby se byly zdi chrámové na počátku stavby důkladně ohledaly, mohl se hned celý chrám sbořiti, a za tytéž výlohy nový a v celém svém slohu i v jednotlivých čá-

stích přiměřený stánek Boží vystavěti. Skoda, že ten hlas, který bedlivě ohledání zdí hned na počátku navrhoval, nedošel sluchu, a že se přilíši mnoho v pevnost starých zdí důvěřovalo.

Však to jsou věci minulé; nyní děkujeme Bohu, že chrám v té podobě, kteráž se den co den více a více oku ukazuje, míti budeme, a těšime se velice, až k službám Božím bude zasvěcen. Nebo, že slavení služeb Božích ve filiálních kostelích je s mnohými obtížemi spojeno, netřeba tu dokládati. — Doufali jsme, že při bourání zdí některé nápisy, svědčící o stáří chrámu, anebo některé jiné starožitnosti nalezneme. Kromě nápisu od r. 1689, kdy chrám Páně opraven byl, spatřili jsme na přední části presbyteria staré malby, avšak přechástmí bilením tak s vápnem sloučené, že nebylo lze jich rozeznati. Z toho, co jsme odkryli, soudili jsme, že veliké ceny umělecké neměly, ač velmi staré býti mohly. — Při kopání základů nalezeno 17 penízků stříbrných, z nichžto jsem si jeden vyžádal, abych ho znalci k posouzení odevzdal. — Prohlížeje obraz Mariánský z bývalého presbyteria našel jsem v zadu na prkně nápis český, jehož smysl tento jest: Léta 1703 dne 7. septembris (září) tímto obrazem Rodičky Boží starým, a před množstvím let malevaným oltář tento ozdobil: Antonín Jan Marsch, ten čas farář Česlický na poděkování Bohu a Marii Panně, kteroužto cti a své doufání k ní má, na jejížto přimluvu v těžké nemoci uzdraven jest. — Tento starý obraz bude k upomínce na bývalý chrám Páně v novém stánku Božím zavěšen. — k.

Z Říčan, dne 13. června 1864.

[Nový kříž. Hudba pohřební. Zkouška a odměny.]

Často se dočítáme v „Blah.“ zpráv o svěcení nových křížů, což svědčí, že posaváde nevyhynula víra v Ježíše Krista, pravého Boha; ačkoli v našich časů našli se bezbožníci, jenž upírají ve spisech svých božství Spasitele, a jiní, jenž vychvalují spisy tyto směřující k tomu, by rozviklali náboženství křesťanské v lidu. Věrouka, v níž katolický křesťan nalezal své potěšení, dřevo posvátné, na němž Spása světa pněl, kříž svatý, který prvé byl „pohoršením a bláznovstvím,“ nyní pak jest klenotem nejdražším, vše to bezbožností a zlomyslností právě ďábelskou má se zboriti. Však Bůh bdí nad lidem svým, a kdyby i někteří odvrátili se od pravé víry v božství Kristovo, přece bude většina těch, kteří u kříže sv. hledati budou pomoc a posilu v pokušeních. Bůh nadehnul myslí zbožnou mnoho mužů, kteří vědou víru háji

ve spisech svých. Úcta k Spasiteli se ukazuje mezi zbožnými katolíky i tím, že v jednotlivých obcích se stavějí sv. kříže. Podobný nový kříž nachází se i u nás. Asi půl hod. od města Řičan jest nepatrná obec *Voděradky*, kdež statkář a poslanec na sněmu p. Adolf rytíř z Maiersbachu přebývá. Nemám v úmyslu, pána tohoto veřejně vychvalovati, ale to říci musím, že on jest dobrodinec největší v okolí zdejší. On dal i nový železný kříž na vysokém kamenném podstavku svým nákladem postaviti; kterýžto dar přes 100 zl. stál. Svěcení toho kříže dalo se dne 12. června od vel. pana faráře Al. Klášterského. Odpoledne o půl druhé hod. veden jest průvod z farního chrámu ku kříži, a poněvadž v ten den byly služby Boží též ve filiálním kostele Těhovském, uzavřeno, věsti též odtamtud průvod ku kříži, což se i stalo. Kříž byl ozdoben krásnými věnci, koupenými v Praze, kdež jich za příčinou slavnosti vzkrášení na Volšanech mnoho bylo k dostání. U kříže byl udělán oltář, okolo něhož brízky se nacházely. Pan farář učinil řeč, mluvil o hadu měděném, povýšeném na poušti, který předobrazoval Krista, povýšeného na kříži. Pohled na hada dal zdraví tělesné, pohled na Ježíše dává zdraví duševní. Dále pravil, že kříž sv. jest trůn smilování, znamení největší lásky Boží k nám a průvodce po cestách života vezdejšího, napomínal osadníky, by byly věrnými ctiteli kříže Kristova, by se másti nedali učením bezbožníkův, nýbrž celou duši přilnuli k Spasiteli, Bohu svému. Konečně díky vzdal dobrodinci, jehož jméno však vysloviti neměl. Pak následovalo církevní žehnání kříže, po němž duchovní, pak družičky a ostatní věřící kříž sv. libali; naposled říkány jsou litanie o nejsv. jménu Ježíš. Nápis pod křížem zní: „Bůh povýšil ho, a dal jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo, nebeských, zemských i pekelních, a každý jazyk aby vyznával, že *Pán Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce.*“ (K Filip. 2, 9—11.) Že právě tato slova napsána jsou, stalo se takto: Dárce kříže přišel svým časem k panu faráři a žádal, by nějaký příslušný nápis na kříž mu pověděl. P. farář vzal do rukou písmo sv. a tu buď náhodou či vůlí Boží otevřel právě místo svrchu uvedené, a nápis byl nalezen. Dejž Bůh, aby všickni, kteří okolo tohoto sv. kříže kráčeti budou, oči svých pozdvihovali k trůnu smilování, kterého nám všem zapotřebí jest pro hříchy a nepravosti naše. Jest to již čtvrtý kříž posvěcený zdejšími p. faráři za jeho mezi námi úřadování.

U nás umírá mnoho odrostlejších dětí

a mladých lidí; ony na spálu, tito na souchoťny. Na venkově hrává při takových pohřebních průvodech hudba, ale co? pochod dosti špatný a někdy i skočnou! Horší jest, že po skončeném pohřbu mládež se odebere do hospody, a tam divoce tančí; u mnohých opilství se skončuje pohřeb mládence neb panny. Každý uzná, že jest to věc neslušná, a proto zakázal zdejší farní úřad podobné hudby. Hudba vážná, která doprovází píseň pohřební, zasluhuje veškeré chvály; ale hudba světská a neslušná nemůže a nemá býti trpěna, neznít ke cti a chvále Boží, nýbrž k pohoršení.

U nás odbyvala se zkouška dne 30. května. Co po skončené zkoušce vždycky bývalo, letos přestalo, totiž udělování odměn žákům pilným! A proč? Proto že odměny vždy za sebou táhly mrzutost. Dostalo-li které dítě knížku, záviděl mu ji otec neb matka dítěte, které jen obrázek obdrželo; obdrželo-li chudé dítě šaty, nepřáno mu jich od rodičů dítěta méně chudého; a tak podobně se dělo. Známý dárcе kříže každoročně 20 zl. r. č. daroval na takové odměny, a i jiní dobrodyncové přispívali stědře. Letos učinil pan farář jináče. Koupil obrazy starého i nového zákona a obrazy k přírodopisu. Tyto obrazy dány budou za rámce a pověšeny v obou třídách školních, by všickni žáci stále odměnu (?) před očima měli. A tak se stala celá škola „premiátem.“ Pro budoucnost podobně se učiní; tou měrou může zrůsti též školní knihovna. A co nejlepšího přitom, že jest po mrzutosti, po hádkách a po závisti;*) nemůže jeden druhému nic vyčítati.

F. L.

Ze Solopisk (vikar. Kutnohorského), 30. května 1864.
[Nová kaple ss. Cyrilla a Methoděje.]

Kdo jel po silnici od Zásnuk k Hoře Kutné, ušel v pravo u Solopisk v širém poli košatou lipu. Stojí u prostřed hrobu, které skrývají kosti přemnohých obětí posledních válek v Čechách. Kdo tam tudy nyní jde, ušlí pod onou lipou pěknou kaplu a kdyby si zašel a do ní pohleděl, ušel by obraz v pozlaceném rámci, a na obraze téměř totéž, co byl ze silnice viděl. Jeť na něm vyobrazena košatá lipa v širém poli; na lipě jest kříž rázů byzantského, ovitý věncem z pestrého kvítí. Pod lipou jest pěkné skupení: sv. Cyrill káže Krista ukřižovaného dychtivým posluchačům a bratr jeho Methoděj křtí předky naše. V pozadí

jest viděti visku, další rozhled zamezuje zelené pohorí. Však proč bych obraz do podrobná doličoval, byl vystaven na odív v arcib. semináři Pražském, kdež chválili tuto práci učně Hellichova, akad. malíře Bernarda. Několika přísnějším posuzovatelům nechtělo do hlavy jenom to, že ti pradávni předkové naši mají na sobě kroj, jenž se nynějšímu podobá. Ale nepouštějme se do posuzování, děkovati náleží farní osadě Solopiské, kteráž v roce Cyrillo-Methodějském milou tuto svatynku vystavěla, děkovati náleží všem, kdož k bohumilému dílu přispěli, a péči vedli o stavbu této svatynky Cyrillo-Methodějské. Vystavena roku Cyrillo-Methodějského 1863 došla církevního posvěcení letos v hod nejsv. Trojice, na jejíž jméno předkové naši pokřtěni byli a i my potomci jejich. Ačkoli toho dne ranní dobou dešť se přeháněl a slavnost pokazit hrozil, sešlo se předce odpoledne veliké množství lidu v té naději, že se vykoná, nač se tak dlouho byli těšili. O 3. hodině odpolední přibýlo do Solopisk veliké procesí z Hrádku s hudbou a potkalo se u kostela s procesím jiným z Pučer. Též z Košické farní osady byli tu mnozí s p. farářem J. Dundálkem, Moravcem, jenž tu v podezření jest, že Vám dopisuje. Z chrámu Páně hnul se pak slavný průvod „k lipě,“ či jak nyní říkati budeme „ke kapli.“ Že v předu mládeže školní nebylo málo, nemusím podotýkati, za ní šli s hudebním sborem dospělí mužští, za těmi druhá hudba, zpěváci, 20 družiček, ministranti, kněžstvo a konečně nepřehledný zástup ženských. Rány z moždířů, velebný hlahol zvonů, a hudbou provázený zpěv lidu zvěstovaly okolí, že naše „Cyrillka“ církevním pozhnáním veřejnému učení již odevzdána bude. Průvod stanul. Zástupové se rozestavili; u kaple vnitř i vně zelením a kvítím okrášlené měl Solopiský kaplan, vp. Václav Fialka, kázání. Mluvil o dobách, kdy národ československý žil bez Krista, neznaje trojediného Boha a nevěda, jakby Bůh ode všech měl ctěn, bližní pak pro Boha milován býti. Ale toužili po světle vyšším, po pravdě, o tom svědčí srdečné uvítání, jakéhož se sv. bratřím ze Soluně dostalo před tisíci lety na Velehradě moravském, odkudž víra přišla k nám. Zminil se o křtu Bořivoje a sv. Ludmily, o protivenstvích, jakých sv. bratři pro svou lásku k předkům našim zakusili, povzbuzoval k vděčnosti k nim, k stálosti v té víře, kterouž oni hlásali a my vyznáváme. Konečně poděkoval osadníkům za hojně přispěvky, odevzdal jejich opatrování pomník tisícileté ročnice a prosil sv. apoštoly za přimluvu a mocnou ochranu. — Po té vykonal posvátné obřady

*) Všem vyhověti nelze; prosíme ve jménu chudých a pilných dětí, aby opět uveden byl starý řád „odměn pilnosti,“ dávaje je spravedlnost a bude po křiku.

důst. p. Frant. Srdínko, sekretář vikariatu Kutnohorského, farář v Solopiskách. Ale dříve přečetl následující list nejduš. bisk. konsistoře Kralohradecké:

„Počestné osadě Solopiské! Z podané žádosti Vašeho farního úřadu o církevní povolení ku posvěcení nově vystavené kaple k počtě sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje nabyla biskupská konsistoř potěšitelné známosti o šlechetném bohumilém podniknutí Vašem. — Krásný zajisté to pomník, který netoliko o Vaši zbožné mysli, o Vaši srdečné oddanosti k sv. náboženství trvalé svědectví bude vydávati, ale také u všech osadníků kolatury Solopiské nábožné city a vděčnou uctivost k těmto prvním věstitelům sv. víry v naší drahé vlasti probuzovati. — Za tuto obětivost Vaši, kterou jste se k vyvedení úmyslu tak spasitelného milerádi propůjčili, dává Vám biskupská konsistoř tímto pochvalným listem patrný důkaz svého uznání a vděčnosti, a připojuje spolu to vřelé přání, aby dobrotivý Bůh žehnati ráčil všem, kdož jakýmkoliv způsobem nápomocni byli k provedení Vašeho nábožného úmyslu. Dáno v bisk. konsistoři Kralohradecké, dne 28. ledna 1864. Jan Rais, předseda. Frant. Pelikán, rada.“

Po vykonaném posvěcení kaple i obrazu modlili jsme se v nové kapli litanie o sv. patronech Českých; pak se průvod vracel v pořádku svrchu udaném do chrámu Páně, kdež po příslušné modlitbě uděleno jest bylo sv. požehnání, po němž průvody s hudbou odešly do obcí svých; radující se z dokonání sv. díla. Ráno bylo pošmourno, odpoledne jasno. A za těch tisíc let od příchodu sv. Cyrilla a Methoděje bylo přecasto pošmourno na obzoru církevním, byly bouře mnohé a kruté a opět vzešlo slunce sv. víry. Kýžby již svítilo jasně až do západu, až do skonání světa! Za těch tisíc let mnoho se změnilo, víra se nezměnila. Křesťanství přineslo nám osvětu, pravá osvěta jest ovoce křesťanství a kde tohoto ubývá, tam přibývá surovosti, ač snad zevnějšek dosti uhlazeným se zdá. Nelze-li bez víry libiti se Bohu, nelze také bez víry s prospěchem pracovati pro národ. Kýžby to vše hlásala Cyrillka u Solopisk nám i budoucím!

Z Říma, 6. června 1864.

[Slavnost v Penzano. Půjčka. Vyslanec. Sv. Otec. Výprask.]

Květinová slavnost v Genzano letos se opět slavila po přestávce 19leté, jejížto příčinu nesmíme hledati jenom v rozmrskách politických, ale též a to zvláště v mnohých letech neúrodných, kteráž chudým obyvatelům tohoto městečka nedovolila vystrojiti nákladnou slavnost. Ode dávna bývala slavnost tato četně navštěvována, a však takový nával, jako letos, nebyl zajisté nikdy. Nebo před 19 lety nebylo tu železnice, ne-

bylo tedy možná do místa 17 miglii od Říma vzdáleného doraziti za hodinu. Použil jsem prvního vlaku, jenž v 6 hodin odjeti měl, bylo však 7. hodin, když odjížděl, poněvadž cestujících se dostavilo náramně mnoho. Tak dlouhatý vlak, jako dnes, snad nikdy neletěl přes Campagnu. Pozornost mou poutali k sobě bodří horalé, kteří v pěkném kroji svém ze všech stran chvátali k městečku. Cestopisy nazývají je lidem nejsličnějšími na celém Božím světě a v pravdě byli tu jinochové a panny, muži a ženy, na něž cizinec se zálibou a s podivením hledí. A však koho vašeň nezalepila, ten zajisté viděl též na mnohých nehezských stařenech a churavých starcích, jak nestálá jest lidská sličnost a krása. Krásnější jest v těchto horách pevná víra a cudné mravy, posud neporušené častými návštěvami cizinců. Ci co to bylo, co sem přilákalo tolik tisíců lidí? Byl to průvod Božího Těla v poslední hodinu oktávy tohoto vznešeného svátku. A co tu bylo neobyčejného? Zelením a kvítím bývá i jinde pokryta cesta, kudy se brátí má Král slávy, ale v Genzano skládali listí a kvítí vedle barev a pořádali tak, že jsme užířeli pestré koberece, jakých ani ženská vyšití ani malíř namalovati nedovede. Bylo na nich vypočteno množství okras, znaků, zvířat všeho druhu; Beránek Boží s praporem, pták pelikán s mláďaty, i monstrence a pod ni nápis: „Tu es Christus, Filius Dei vivi.“ (Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.) Po mém náhledu neměli by se takovéto svaté předměty vyobrazovati tam, kudy kráčeti má noha lidská. Však ve velechrámě Pisanském jest cosi podobného vyobrazeno masaikou na dlažbě a mimo to neměl v Genzano kromě kněze s velebnou Svátosti nikdo jiný jíti po těch květinových kobercích, všichni ostatní kráčeli opatrně opodál v pravo a v levo. Jakmile kněz byl přešel, zmizel mžiknutím květinový koberec: veselá vesnická mládež, lid z blízka i z daleka, každý si vzal, co uchvátil, na památku. Co tu práce a nákladu věnováno proto, že Spasitel v způsobě chleba tudy se bral! Nemělo-li by více péče a nákladu věnováno býti místům, kde On stále přebývá? O čem asi přemýšleli protestanté, jenž v přehojném počtu sem též byli přichvátali? Netanula-li jim na mysli slova Fridricha II., jenž řekl: „Katolici jedině ctějí svého Pána jako Boha!“ Svátky církevní jsou v Italii spolu slavnosti národní, k nimž i chudás přístup má. K polednímu pohlíželo zvědavé množství na jízdu o závod, tři rozdílné sbory hudebníků lahodily sluchu, a k večeru měl býti ohňostroj, což ale líjak

překazil. Radovánek dosti a nikomu nepřišlo na mysl, aby „vstupné“ žádal. Strídmost lidu v jídle a pití byla příkladná, nikde neužržel jsem opilého, neslyšel divokého hulákání, jako jinde bývá. Ano soudil jsem, že lid předobře ví, jakou slavnost koná, nepustil se ani do svých zamilovaných národních tanců. Ba mnozí vytratilí se z té pestré směsice na tržišti a pouchýlili se do kostela, aby navštívili převelebnou Svátost a ve vši tichosti pomodlili se růženec s vroucností, že srdce v těle jásalo. Bůh račiž zachovati lid tento v té vroucí nábožnosti k Nejsvětější Svátosti!

Co tomu říkají u Vás, že nová papežská půjčka udána či přijata jest „al pari“, beze srážky, beze ztráty? Turinský časopis „Unità cattolica“ pověděl liberálům, jenž proti Římu štvou, aby pohleděli na jiné větší státy, kdež dlužní úpisy nemají odbytu, ačkoli se mnoho slevuje. — J. Exc. vyslanec svob. pán Bach odebere se po sv. Petru a Pavlu do Rakouska na několik neděl do lázni. — Konečně mohu Vás tentokráte více než kdokoli jiný ujistiti, že sv. Otec jest úplně zdrav. Od čtrnácti dnů dává den co den slyšení, často si vyjíždí a prochází se. Jenom minulou středu nebylo mu chvíli dobře. Stouštá pověst udělala z toho, že omdlel. Byla to mdloba zajisté nepatrná, dával téhož ještě dne slyšení těm, kdož zaznamenání a přípuštění byli. — Včera slavili v Turíně výroční den konstituce, slavnost „dello statuto.“ Někteří přemrštěnci zdejší uznali za dobrý plat za slušné, dáti nějakým znamením na jevo, že tu jsou. Zapálili nedaleko Corso dvě petardy a na rozličných místech starého i nového Říma bengalský oheň. Však nastojte, četníci uznali za dobré, vyprášiti jim záda a to pořádně. J.

Kronika.

Z Prahy. Dnes koná se v metrop. chrámu výroční slavnost zemského patrona, sv. Víta muč. O $\frac{1}{2}$ 9 hod. bude kázání německé, v 10 hod. české, v 11 pak slavná pontifikální mše sv. — Na pátek (17. t. m.) připadá výroční den zvolení papeže Pia IX., kterážto památka vedle usnešení Pražské synody provinciální i diecesní (letos poprvé) slavena bude příští neděli ve všech katedrálních, kolegiálních, farních a klášterních chrámech slavnou mší sv. (s připojenou modlitbou „za papeže“*) a ku konci chvalozpěvem „Te Deum.“

*) Kdekoli to možná, budiž zpívána: „Modlitba za sv. Otce“ (viz „Blah.“ č. 4. str. 52. aneb „Kancional“ díl II. str. 270.) jakož i na sv. Aloisia (21. t. m.) o výroční památce nastolení čili korunovací Pia IX.

* * * Letošní *svěcení*, kteří v červenci dne 26. za *podjahný*, dne 29. za *jahný* a dne 31. na *knězství* povýšení a posvěcení budou, mají vedle rozkazu JEmín. nejdůst. p. kardinála při službách Božích prohlášení býti ve *všech* farních chrámech hlavního města Prahy v ned. VII. po sv. Duchu (3. července), po venkově pak *toliko* chrámech těch farních osad, kde některý čekatel knězství se narodil, anebo dómovem jest. *Všude* pak po arcidiecési mají se ohlásiti dnové letošního svěcení na knězství s náležitým povzbuzením věřících k modlitbám za svěcence v ned. X. po sv. Duchu. (24. července). — Dá-li Bůh, vysvěcení budou: 1. Alumnové k. arcib. semináře (IV. r.):

Ardelt Jos. (jahen) n. 8. dub. 1840 v Šakisch-u v Kladsku. Červenka Jos. n. 22. listop. 1839 v Bělčicích. Čužna Prokop, nar. 3. července 1838 v Dubu. Dušek Matěj, nar. 19. břez. 1839 v Budíně. Dyrsmíd Jan, nar. 23. dub. 1839 v Zavidově. Farka Antonín, nar. 6. června 1834 v Pelhřimově. Hejl Frant. nar. 22. listop. 1839 v Oslavě. Hermann Ant. nar. 23. září 1840 v Horažďovicích. Honejsk Vác. nar. 14. pros. 1835 v Radímku. Hornsteiner Mich. nar. 28. květ. 1839 v Kladrubech. Chaloupecký Frant. nar. 13. července 1836 v Pšovsi. Janský Jos. nar. 7. července 1838 v Čihani. Jirsák Frant. nar. 3. dub. 1838 v Novém Kolíně. Kaška Lud. nar. 17. říj. 1840 v Rothenhausu. Knobloch Eduard (jahen) nar. 11. říj. 1840 v Poděbradech. Košátka Jos. nar. 27. list. 1836 v Čáslavi. Krehan Karel nar. 7. květ. 1841 v Radošovicích. Kubín Frant. nar. 29. led. 1838 v Pšovsi. Kulanda Jan nar. 10. květ. 1839 v Maleticích. Lehečka Frant. nar. 9. srp. 1841 v Bělčicích. Páchl Mart. nar. 14. září 1839 v Domažlicích. Poláček Ant. nar. 2. říj. 1841 v Blovicích. Rein Jind. nar. 25. srpna 1840 v Praze. Ritt Ant. nar. 28. list. 1840 v Praze. Schuh Jan, nar. 21. břez. 1840 v Mühlessen. Slaviček Jos. nar. 1. ledna 1839 v Ouholicích. Sporer Jan, nar. 21. břez. 1837 v Frauenreuthu. Stára Bern. nar. 28. července 1841 v Mirošově. Suppan Jan nar. 3. dub. 1842 v Jindř. Hradci. Teplý Jos. nar. 12. list. 1840 ve Veletově. Walter Jos. nar. 16. května 1839 v Horšově Týně. Zihlarz Lud. nar. 8. června 1841 ve Wiesu.

2. Řeholníci. Klerikové a) ř. premonstr. na Strahově: z Altenburgrů Alf. Karel nar. 21. září 1842 v Praze. Zedníček Sarkander Jos. nar. 17. břez. 1841 v Jindř. Hradci.

b) v Teplé: Matoušek Michael Jan. nar. 16. července 1838 v Táboře.

c) z ř. sv. Benedikta v Břevnově jahnové: Řepka Norb. Karel nar. 25. říj. 1840 na Hoříč. kách. Plodek Kristin Frant. nar. 25. dub. 1840 ve Rzech. Seidl Gunther Frant. nar. 20.

září 1838 v Broumově. Pospíšil Oddo Jan, nar. 18. květ. 1838 v Peřimově.

d) z řádu pobožných škol: Hübl Bed. nar. 26. list. 1838 v Morav. Třebové.

— Na mše sv. v 5 hodin ráno schází se mnoho nábožných, u Křižovníků zpívají české církevní písně.

— U sv. Petra na Poříčí bude se konati o výroční pouti missie.

— Při dláždění nově přestavené kaple sv. Jana Křtitele v metrop. chrámu otevřeny byly také obě hrobky v té kapli se nacházející. V hrobce na levo ležela skříně, v níž byla měděná tabulka s nápisem: „*Francisco Imperatore et rege Bohemiae jubente hocce monumentum apertum fuit Anno MDCCCXXIV die 25. Maji. Laminæ plumbeæ penes ossa repertæ inscriptum erat: Hic jacet Břetislav SS. Dux Boemiae, filius Vratislai regis.*“ (Na rozkaz Františka císaře a krále Českého hrobka tato otevřena r. 1824, dne 25. května. Na olověné tabulce vedle kosti nalezené bylo napsáno: Zde leží Břetislav nejjas. vojvoda Český, syn Vratislava krále.) Ale starý nápis na stěně uvádí, že tu leží Vratislav sám, předchůdce Břetislavův. JEmin. p. kardinal dal pro kosti tyto udělati novou skříní, do kteréž se kosti plátnem ovinuté opět vložily a do hrobky spustily. Vdůst. p. kanovník Würfel je pozhnal. Mezi kostmi jest celá mužská lebka, pak části slabounké lebky, tři čelisti s pěknými bílými zuby, hnáty atd. Onu měděnou tabulku položili zase na kosti. (Pol.) — Do téže kaple, kteráž kapli Arnoštovu slouiti bude, zasazeno bude barevné okno, o němž pracuje umělec Quast. Bude na něm vyobrazena Rodička Boží uprostřed mezi sv. Janem Křtitelem a sv. Antonínem poustevníkem dole pak kleče Arnošt z Pardubic, první arcibiskup Pražský.

— Stanovy literátů v Počátkách (v čís. 9. na str. 134) doplňujeme z „Ord. Listů diec. Buděj. dodatky, s kterými od c. kr. místodržitelství potvrzeny byly: Věci jmění se týkající, s kterým se šetrně hospodařiti musí, mají toliko skuteční údové a dohlížitelové spolku literátského spravovati. — V záležitostech spolku literátského s úřady buď duchovními neb světskými přísluší vyjednávati starostovi s jedním neb oběma dohlížiteli. — Při rozepřích a záležitostech sporných z poměru spolku pocházejících, má se porovnání u zdejšího děkanského úřadu diti; a kdyžby se ho nedocílilo, rozhodne platně úřad politický. — Kdyžby se stalo, že by ani třetina údů nepozůstala, aneb ani třetina zpěváků skrz celý rok povinnosti výše vytknutých nevykonávala, slovem kdyby účel tohoto spolku

překazen byl, a takovýto stav skrz 3 roky zlepšiti se nedal: může usnešením absolutní většiny údů tento literátský spolek zrušen, pozůstalé pak jmění k děkanskému kostelu Počáteckému odevzdáno býti. — K uzavření náležitosti právní platnosti majících, a celý spolek vázajících — musí nejméně dvě třetiny údů býti pohromadě. — Každá změna stanov absolutní většinou hlasů bratrů předsevzatá, musí k nabytí platnosti dříve ku potvrzení politické vrchnosti předložena býti. — Přináleží c. kr. vládnímu komisaři právo, každého času do správy a hospodářství tohoto spolku literátského nahlednouti.

Z Brna vyšlo v neděli 5. t. m. po mši sv. procesí na Hostýn a na Velehrad. Sedmého dne se poutníci navrátili.

Ze Slezska má „Salz. K.“ zprávu, že Dr. Průtek smířen s církví dán bude na odpočinutí s pensí. Místo učitele náboženství, kteréž zastával, jest od 28. dubna prohlášeno za uprázdněné.

Z Vídně. Císař pán potvrdil stanovy spolku ku vzdělání rusinského národu žijícího u paty Karpat uherských. Spolek jest pod ochranou rusinských sjednocených biskupů: Munkačského a Prešovského.

Z Trýru. Dne 1. června byla tu volba nového biskupa na místo v Pánu zesnulého biskupa Arnoldi-a. Voličů bylo čtrnáct. Zvolen jest Dr. Daniel Bonifác Haneberg, opat Benediktinů v Mnichově (nar. r. 1816.) — Ze soukromého dopisu se dovídáme, že řeholní bratři jeho pochybují, že by tu volbu přijali.

Z Polska. Arcibiskup Poznaňský a Hnězdenský Léon Przyłuski, slavil 4. t. m. 50letou památku svého kněžství. Za tou příčinou vydal pastýřský list k věřícím svým, v němž dí: „Těžká trápení přišla za dnů našich jak na Církev Boží tak i na nás. Avšak neutone loďka naše, byť i nejzuřivější vlny na ni dorážely... A ačkoli jako v dějinách církevních tak i v dějinách národův křesťanských bývají doby, v nichž se zdá, jakoby Boží všemohoucnost a spravedlivost přestala vládnout na světě, kdež hříšník a nevěřící rouhavě volá na lid věrný: „Kdež jest nyní Bůh tvůj, v němž jsi naději svou skládal?“ jest však sv. Prozřetelnost, i v časích panování hříšníka jen Bůh sám, nikdo jiný, drží v rukou žezlo světa a bdí nad námi.“

— V Polsku se staly a chystají věci hrozné. Dle samých zpráv ruských vyvezeno z té země již asi 90.000 lidí do Sibíře a jiných krajů ruských, a to lidí vzdělanějších a zámožnějších. Tím zasazena jest Polsku hluboká rána. Nad to zamýšlí vláda ruská zrušiti všechny kláštery

a ponechati jen jeden, v kterém by nyní zbývající řeholníci až do vymření bydleli, pak by byl i poslední ten klášter zrušen. — Na tom není došti. Řečí, kterouž měl sv. Otec dne 24. dubna t. r. uvaženo Rusko odvolalo vyslance svého z Říma, t. j. zrušilo všeliké úřední spojení s Římem a strojí se učiniti v Polsku novou roztržku čili reformaci Církve katolické. Mát býti zřízena synoda neodvislá od papeže s přímým, kterého car ustanoví. Nalezeno bohužel několik etážadostivců ochotných státi se za výnosná místa nástroji trhajícími jednotu víry ve vlasti své. Noviny jmenují biskupa Lubienského, jakožto náhončího nastávající reformace čili nové schismy. Vyjednávají prý se státním radou Milutinem v Petrohradě o odtržení katolíků Polských od hlavy Církve v Římě. Po našem zdání byla by tato rána ranou nejhroznější v srdci Polska, následkem nejstrašlivějším nestastného povstání. Modleme se za Poláky, aby zachovali víru svou!

— V Petrohradě byla deputace polských sedláků, která následkem zvláštní příhody nezpůsobila ruské vládě mnoho radostí. Sedláci se totiž shromáždili v katol. chrámě na mši sv.; přítomný jeden student polský z university Petrohradské padnul na kolena a spustil „Bože což Polsko“ a milí vesničané odpívali celou píseň na kolenou. Jeden přítomný vyvzvědač vládní pospíšil podati zprávu vojenskému veliteli, hraběti Suvorovu, o té písni zapovězené; ale Suvorov, který není taký ukrutník, jako Muravěv na Litvě, dal za odpověď „aby, jestliže zpívali Pánu Bohu píseň zapovězenou, s Pánem Bohem si to vyrovnali.“ (Op. Bes.)

Z Paříže. Pověstnému Renanovi odňata jest stolice učitelská na „Collège de France.“ — Město Paříž má 2 miliony obyvatelů, ale kněží nemá ani 900. Vloni zemřelo kněží 25 a jenom 5 bylo vysvěceno, velký seminář má místo 150 jenom 35 studujících filosofie a theologie; i tam dostavuje se tedy nouze o duchovenstvo, odkudž každoročně mnoho horlivých kněží odcházelo do všech dílů světa.

— *Zprávy missionářské.* Kněz de Neve, řídící Amerikanského semináře v Lovani v Belgicku, zaslal v dubnu t. r. časopisu „Bien public“ list následujícího obsahu. Ochotnost, s jakouž uveřejňujete pokroky našich Amerikanských misii, mne nutí, aby s vámi sdělil, co mi nedávno psali někteří biskupové z těch krajů zámořských, bude to zajímavé pro všechny dobrodince těch misii i pro studenty a kněze, kteří by se obětovati chtěli službě Církve v Americe. Biskup Spalding z Louisville v státu Kentucky píše o působení kněze Eggermonta, novořevence z téhož

ústavu v Belgii. Kněz Dunn a on mají na starosti čtyry chrámy a 30 stanovisk neb osad. Dále píše, že mnoho katolíků se přistěhovalo do toho státu a prosí o kněze. — Arcibiskup Blanchet z Oregony píše: Prosim Vás o kněze, obzvláště letos. Stěhujet se sem mnoho lidstva, stavějí města, ale nemají kněží. Mám třináct kněží, a ti jsou rozptýleni po celé arcidiecési, tak že já v Portlandě městě jsem samojediný; tři místa mezi Indiány museli jsme opustiti, tolikéž opuštěno jest údolí Umpqua. Pro lásku Boží přispějte mi ku pomoci. Dále dává zprávu o působení svého kněžstva a jak i protestanti přispívají k stavění chrámův katolických. — Biskup Demers z ostrova Van Couver: Velice jsem zarmoucen, že nemůžete poslati mně žádného kněze. Mám přemnoho katolíků opuštěných v hutích Columbie anglické. — Biskup Blanchet z Nesqually prosí také o kněze, jakož i biskup Mac Farland z Hartfortu, v jehož diecési jsou také Češi. — Též o kněze prosí Timon, biskup z Bufallo, dokládaje, že Němci se hrnou do kraje a že pro ně nemá kněží. Má také mnoho Čechů, jakož i p. Duggan, biskup z Chicago, jenž rovněž prosí o kněze. — Gonin, arcibiskup z Port d'Espagne zvěstuje, že má třináct far prázdných a množství míst kaplanských. Poslední žádost tuto poručil kardinal Barnabo vělými slovy svrchu dotčenému přednostovi semináře, jenž ku konci zprávy své dokládá: Co mám činit? K Vám se obracím, slavné duchovenstvo a mládež, abyste se obětovali Církvi Boží. V semenisku Lovanském nabudete potřebného vychování. Uvažte na myslí veliké potřeby Ameriky. Za posledních let přibývalo Americe na miliony lidí, co rok přibývá vystěhovalců, ale jak málo jest kněží! Jest tam též nasice ti Čechů, ale málo pro ně kněží. — K zprávám těmto dodáváme z časopisů jiných, že v květnu se odebrali někteří bohoslovci ze Št. Hradce, z Lublaní a z Gorice s knězem Pirzem do těch krajů zámořských na dílo missionářské. Z Havru plavili se do New-Yorku, odkudž se pak odeberou dále k Indiánům Krovwingským. Jiných dvanáct studujících z Paderbornu nedostáli slovu. Slíbilí dostaviti se do Vídně, odkudž s missionářem Plutem odjeti měli. Misto nich nalezl missionář list, že si jinak usmyslili.

Literní oznamovatel.

— „*Fosvátná kazatelna*,“ svazek devátý (srpnový) obsahuje kromě dokončení kázání na slavnost sv. Anny (viz. „Blah.“ str. 224) řeč na slavnost Forciunkuly o odpustcích: co jsou a kterak se jich účastnými státi můžeme. Na

ned. XII. po sv. Duchu. I. O lásce k nepřátelům. (Jos. Ehl.) II. Výklad. (Em. Doležal.) Na ned. XIII. po sv. Duchu I. Živá víra v Ježíše Krista tvoří nám pomoc v životě i ve smrti. II. Výklad. (Doležal.) Na slavnost sv. Vavřince; Sv. Vavřinec následovník Kristův v lásce k Bohu a k bližnímu. (Jan Rožkot.) Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie. I. Právě radosti a nepomíjivé statky. II. Maria Magdalena a Maria Panna. (Doležal.) Na ned. XIV. po sv. Duchu. I. Kterak se v rodinách křesť. nejprve hledati má ale nehledává se království Božího a spravedlnosti jeho. II. Výklad. (Doležal.) Na ned. XV. po sv. Duchu. I. Duchovní smrt a duch. vzkříšení. II. Zemřelé uctivě pochovávatí jest záslužným skutkem křesť. milosrdenství. (Doležal.) Promluva k poutníkům při návratu. Promluva k statečným vojínům c. kr. 11. pěš. pluku v Písku. (Jos. Baar, kooper.) — Kdekoli není udáno jméno, rozumějí vydavatele dp. vikáře B. M. Kuldu.

— Výbor „Zlaté knihy dívek českých“ snažně prosí vel. duchovenstvo, v jejichž osadách sv. birmování se udílí, aby diplomy do zásoby zaslané schvalovati ráčili těm, kdož za kmotry dívkám o svatém birmování státi budou. Vkladu *není* třeba posílati hned, mohouť se poslati až po žni, až Pán Bůh nadělí, totiž okolo sv. Lidmily zároveň se seznamy, dle nichž se rozesílati budou knížky na rok 1864, jenž se právě dotiskují v tiskárně p. K. Bellmanna v Praze.

— Svazek XXXIV. Veškerých spisů Kristofa Šmída pro mládež a přátele její obsahuje povídky: „Divotvorný lékař“ a „Starý loupežný hrad.“ Stran 80. Cena 22. kr. Sklad B. Rohlička.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. Jan Egert, kaplan v Čelakovících, úd Děd. sv. Jana Nep. a sv. Prok., dne 8. června u Milosrd. brat. v Praze (nar. 21. listop. 1831, vysvěcen 31. července 1855). — Pohřební průvod vedl po slavné zádušní mši sv. 10. t. m. v 8 h. ráno z kláštera Milosrdných bratří na Vyšehrad vdůst. p. kan. Prucha, jemůž v denníku „Politik“ č. 159 vzdávají srdečné díky kolegové zesnulého; kněží Eška, Chlumecký, Kirschbaum a Navrátil, jakož i vdůst. p. kanovníkům Vyšehradským: Štulcovi, Berkovcovi a Vinařickému; vikáři a kan. Hlaváčkovi, p. převorovi i celému cti-hodnému konventu Milosrdných bratří, kteří právě ratkou lásku zemřelému v dlouhé a trapné jeho nemoci prokázali, nejdůst. arcib. konsistoři Pražské, anáž se o zapravení výloh pohřebních ochotně postarala, důst. Pražskému i venkovskému duchovenstvu, p. Kubešovi, pozlacovači, přátelům a známým i všechném,

kdož o pohřeb zásluhy si získali a na postavení pomníku ochotně přispěli.

p. Michael Schubert, farář Měděnecký na odpoč. 26. května; (nar. 1808, kněz od 28. srp. 1832).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. Kolář, kaplan v Liboci, za administr. do Štodůlek;
p. Vilém Thomas, děkan v Načeradci, za faráře do Kožlan;
p. Adolf Hablitzl, za koop. do Schoenlinde;
p. Václav Schreiner, za admin. v Měděnci;
p. Jakob Ludvík, kapl. v Železně, za koop. u sv. Apolináře v Praze;
p. Josef Mottl, farář na Kladně, za řádného zpovědníka školních sester tamtéž;
p. Eliáš Birk, kněz Karmelita, za admin. a zpovědníka n. Karmelitek na hradě Pražském.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnuli:

p. Jos. Jahoda, koop. Vojnoměstcecký, v Oustí dne 4. června (nar. v Oustí 17. února 1824, kněz od 25. července 1850).
p. Jan Jansa, kanovník senior, b. konsist. rada a vrchní diecesní školdozorce, dne 9. června při generalní visitaci v Čiňovsi (nar. ve Velké Řetově 8. května 1800, kněz od 17. dubna 1824).
p. Ant. Mahrle, jubil. kněz, tjt. b. konsist. rada, bývalý b. vikář a školdozorce, děkan ve Vrchlabí, dne 10. června (nar. ve Vrchlabí 3. května 1785, kněz od 30. srpna 1807).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. Petzold, farář v Holicích, za děkana do Poličky.
p. Leop. Mazáč, kaplan v Jaroměři, za faráře do Křižlic.
p. Jan Vlček, farář v Keblově, za faráře do Borovnice.

Uprázdňená místa:

Holice, fara patron. úvěrného ústavu, od 6. června do 18. července.
Keblov, fara patron. nábož. matice, od 7. června do 19. července.
Vrchlabí, děkanství patron. hraběte Morzina, od 11. června do 23. července.

Listárna redakce.

p. V. K. v Č.: Kratičce — ano.
p. F. D. v R.: Raději dopisy od Vás.
p. I. Ž. v B.: Něco více praktického.
p. A. Tyn., rol.: O polním hospodářství nehodláme pojednávat. Přejeme Vám pozhánání nebeského Hospodáře.

Příspěvky. Na opravu hrobu Arnošta z Pardubic: F. S. 2 zl. Ze Slaného 30 kr.

Do Říma: 6/6 obdržel, vše dodáno.

Příštím číslem bude ukončeno I. půlletí „Blahověsta;“ činíme tedy uctivě pozvání ku předplacení na půlletí II. Též na celý ročník přijímá se předplacení.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostla čísla rekla-
mujté nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtyř-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla.

Slavnost sv. *Petra a Pavla* apoštolů jest jedna z nejstarších a nej-
přednějších, která nejprv sice v Římě,
potom však po celém katolickém světě,
a to v den jejich umučení, 29. června
slavně konána byla. Sv. Leo papež
svědčí, že tito dva apoštolé hned po
jejich smrti mučnické ode všeho křes-
ťanského světa ctěni byli, a sv. Pauli-
nus uvádí svědectví, že k jejich slavn-
osti věřící ze všech končin země do
Říma putovali. Trpěli pak na téměř
místě, a v týž den pod Neronem, zjev-
ným nepřitelem křesťanstva, jenž Petra
ukřižovati, Pavla pak stíti rozkázal.
Protož o nich prozpěvuje Církev:

Světa vyučitel s klíčníkem nebeským,
Říma rodičové a soudcové věkův,
Ten mečem, onen vítěz křížem,
V života věčného radě korunovaní sedí.

Sv. Petr z veliké pokory vyžádal
sobě, by hlavou dolů byl ukřižován,
ješto Božskému Spasiteli v způsobu
smrti rovnati se nechtěl. Smrt tato
jemu ode Pána předpovídána. (Jan XXI,
18. 19). — Velmi případně Církev v
antifoně obrací na sv. Petra a Pavla,
co královský prorok o Saulovi a Jo-
nathovi pronesl: „*Oba milí a krásní
v životě svém; také při smrti nejsou
rozloučení.*“ (2. Král. 1, 23.) Obať
byli slavní a krásní v životě, obať byli
srdce jedno v duchu a u sv. lásky k
svému Vykupiteli: také i při smrti
nejdou rozloučení. Toto úzké spojení

obou vespolek bylo dílo velemoudré
prozřetelnosti Božské. „Nelze je od
sebe dělití, — di jeden z nejvýtečnej-
ších náměstků Petrových, svatý Leo
papež, — jelikož je i vyvolení činí sobě
rovné, i práce pro Boha podniknuté
sobě podobné; jakož i konec (života)
je činí stejné.“ Než i svaté hlavy jejich
jeden a týž objímá hrob v Římě,
onom městě věčném, skrze ně posvěce-
ném, jež vypravuje a zvěstuje slávu
jejich ostatním světa dílům! Do Říma
k oslavení hrobů věhlasných otců víry
každoročně putují ze všech země kon-
čin věrní a zbožní ctitelé, by u nich
své prosby vylévali, sliby činili, a vrou-
cími slzami je skropující, svou vděčnost
a uctivost k nim osvědčili. Tam ve
věčném městě slaví se svátek sv. knížat
apoštolských s nádherou a leskem.
Každý přichází do Říma upírá nejprvé
zrak svůj na světoznámý chrám sva-
tého Petra, jenž svou velikostí a veleb-
nou krásou nade všechny chrámy světa
vyniká. Co pak obzvláště oko jeho
poutá, jest ono velkolepé osvětlení
ohromné klenby chrámové, kteráž v
záři tisícových a tisícových lamp a svě-
tel se stkví. Na toto divokrásné osvět-
lení naráží dnešní církevní zpěv:

Krásné světlo věčné, jak jsi blahou dobou
Oblilo den zlatý *blahých ohňů* zdobou,
Jenž dvě korunoval knížat apoštolů,
A všem hříšným stezku k hvězdám odkryl spolu. —
(Hym. „Decora lux.“)

Vznešenou touto slavností obnouvuje
katolická Církev každoročně slavnou

památku vždy trvajících zásluh a mučednické smrti těchto dvou sv. apoštolů, jež vyvolil Pán v lásce neošemetné: a vzbuzuje nás, jenž na skále apoštolského vyznání utvrzeni jsme, bychom den jejich utrpení s největším účastenstvím slavili. Práce těchto knížat apoštolských, pro spasení lidí podniknuté učiti nás mají, že pro rozšiřování svaté víry, jakož i pro naše vlastní a bližních spasení nikdy dosti horliti a účinkovati nemůžeme. Dnes také spolu koná se *památka všech svatých apoštolů* k vděčnému upamatování, že moc a úřad apoštolský v Církvi Kristově bez přestání trvá. A proto máme prositi věčného Pastýře, aby stáda svého neopouštěl, nýbrž skrze blahoslavené apoštoly své neustálou ochranou ostříhal; by těmi duchovními správci bylo vždy vedeno a řízeno, jež za pastýře zvoliti ráčil. Na apoštolech Páně jasně stkvějí se účinkové Ducha svatého, kteří se nám znáti dávají v mocnosti slova jejich o Kristu, v hrdinské stálosti a obětavosti, kterouž pro jméno Ježíšovo a pro Církev Jeho životy své kladli; konečně v tolikých zázracích, jež skrze ruce jejich působil Pán. S vděčnou myslí uvažujmež, kterak i my milosti Ducha svatého, kterýž dary své na apoštoly, a skrze ně i na jejich nástupníky hojně vylil, stali jsme se *měšťany svatých a domácimi Božími; vzdělání na základ apoštolský a pro-rocký, kdež jest nejhlubší úhel ní kámen sám Kristus Ježíš, na němžto všecko stavení vzdelané roste v chrám svatý v Pánu.* (Efes. II. 19—22). —

K. Císař.

Život Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského.

(Dokončení.)

Arnoštovu pokoru jevil obličej vlnitý, řeč líbezná i způsob lahodný pokaždé, kdy s chudými sprostácky jednání měl. I v kole mužů vzdelaných průzračna zůstávala skrovnost jeho mysli: věhlasem a učeností vůbec slynoucí Arnošt

nedopustil duši, nadýmati se vědou a důvtipem. Ješto mnozí u vznešeném důstojenství postavení lidé z dýmu kadidla vonného, jímž je pochlebnci a upřímní ctitelé podkuřují, závrat pýchy dostávají: ohrazoval jest miláček císařův i Římských papežův krehounkou nádobu pokory pamětí hříchů svých skroušenou a ustavičnou. Arnošt zapisoval si poklesků svých i úolků pokání a rad zpovědníků svých, a čítal v zápiskách těchto; z čehož prospíval den jak den v pokoře i v dokonalosti křesťanské.

Milosrdnost k chudině rostla s Arnoštem od pacholetství. Nejsa hluchým Kristova učení posluchačem, umínil sobě, že žádného chudáka s prázdnou odejítí nenechá, zvláště kdož by pro Boha prosil. Věřit nepochybuje, že milosrdní skutkové rez hříchu s duše stírají, dráždění neb pokušení k nepravostem umořují, milosti Boží zasluhují a touž měrou přitmělých myslí lidských osvěcují. Pročež kteréhokoli chudého potkal, laskavě podaroval. Každého dne činil Arnošt při dvoře svém v Praze znamenité almužny, častuje dvanácte chudých a uděluje každému z nich po dvou penízích. Corok rozdával mezi chudé sedmdesáte postavů sukna. On také kráčel v šlepečích sv. Mikuláše; neboť tajně skrze dva kněze chudobných panen obvěnoval, aby mohouce v stav sv. manželství řádně vstoupiti, ušly pokušení, zvrhnouti se pro přílišnou nouzi v obecné ženky. Podporoval též chudých šlechticů a takových lidí, kteří nehodou z minulé zámožnosti v bídu byli uvrženi, boje se, žeby pracovati nemohouce a žebrati se stydíce, snad v loupeži, podvodu a krádeži hledali obživy. Posílal také do špitálů kněží, aby nemocným a chudým na jeho útratu pomáhali. Jednalt podle srdce Božího; dí totiž Spasitel náš pochvalně: „Lačněl jsem, a dali jste mi jísti; žíznil jsem, a dali jste mi pítí; ... nah jsem byl, a přioděli jste mne; nemocen jsem byl, a navštívili jste mne.“ (Mat. XXV.

35—36.) Podobnou lásku prokazoval chudým žákům (duchovním), jichž nákladem svým choval na učení v Bononii a v Padově; na tyto pak, když odbyvše škol do vlasti se vrátili, pamtaval on při udělování obročí či beneficí spíš a více, nežli na své vlastní pokrevence; z čehož i patrno, že tak přezděné strejčkovství pod jeho střechou nenalezalo hnízdečka. Jakož vůbec povědomo, dalo se oné doby rozšiřování knih toliko zdoluhavým a pracným jich přepisováním, k čemuž tedy valného bylo třeba nákladu. Arcibiskup Arnošt choval při dvoře svém na svůj groš písařů, kteří pobožných a užitečných spisů — i z dálné ciziny přivážených — krásně opisovali. Hotových knih obětovával Arnošt klášterům a kostelům, zvláště chudším; jakovoužto štedrostí nejen království Boží rozmahal, ale i k rozšíření krásného umění po vlasti přispíval. Zbytečno téměř doložiti, že velepastýř, čítaje sám rád ve spisech spasitelných, na sebe nikoliv nezapomenu. —

Čtením posvátným rozněcoval Arnošt duši svou k horlivosti v službě Boží a ku svatému obcování, tak že co den čítaje, také každý den od ctnosti k ctnosti vzhůru výš a výše se povznášel. Uměje s časem dobře hospodařiti, užil každické prázdne chvílky k zamilovanému čtení a rozjímání. *) Ve spodním rouchu měl kapsy a v nich knižičky a výpisky pobožné; ty vyndav četl jeda na voze v příčině potřebných cest; podobně i za sněmu, nerokovalo-li se právě o důležitých věcech, ustoupiv na místo příhodné, dal se do čtení, anebo dal si čísti. Každého dne po slunce západu nechával si čísti Životy Otcův, nebo jiné pobožné knihy ve své ložnici tak dlouho, až náramná ospalost a neodolatelná mdloba jemu déle poslouchati zabránila. Nebyl pak u volení těch, kteří mu četli, vybíračný,

jsa vždy spokojen, ať uměl kdo z nich pěkně a libě čísti anebo nic; i tu cvičil se tedy v krocení žádostivosti.

Kdy komorník za to měl, že arcibiskup na ložci dobře ustlaném odpovídá, chyba lávky! — neboť Arnošt zatím buď na hrubé houni anebo na holé zemi léhal. O půlnoci, ano jiní v tvrdém spaní pohroužení tělu hovívají, svolal Arnošt, pastýř bedlivý, své kaplany a modlil se s nimi nahlas velmi vroucně hodiny kanonické i Mariánské, načež kaplani odešli, pospat sobě. Však pán jejich zůstáváje již vzhůru bděl na modlitbách či rozjímáních, a měl-li zrána slaviti mši svatou, chystal se on k témuž nejsvětějšímu úkonu s pláčem.

Soukromým pobožnostem a tichému rozjímání oddával se rád v klášteře kanovníků sv. Augustina, jež byl v Kladště založil, nadal, vystavěl, knihovnou, stkvostnými rouchy a malbami slavných umělců zásobil. Tu měl jizbičku pro sebe, do níž se z Prahy jako na zapřenou uchyloval; ona byla svědkem jediným jeho přátelského s Kristem Pánem a Rodičkou Jeho Marii Pannou obcování, z které toliko na pouť po kostelích téhož města jitřní dobou tajně vycházel. Zde i na jiných nepochybně poustkách strásal muž Boží prach poklesků, jenž se na obuv svatých přes dusivé ulice lomozného světa pracujících lidí sází; zde zapolétala duše jeho na perutích myšlenek, žádostí a citů svatých do nebes a okoušela, jak sladký jest Hospodin bojícím se Ho. *)

*) Příklad takového Arnošta rozjímání na základě spisu pobožného dochoval nám starý rukopis v knihovně někdejšího kláštera kanovníků sv. Augustina v Treboni. Viz Balbini: Bohemia Sancta, pag. 89—94; Praze 1682.

*) Pravdě podobnot, že Arnoštovy poustky Kladské plodem domácím jest kniha slavných chval panské Rodičky Boží, vytlačena za skládání našeho Arnošta pod názvem novým: „Mariale“ v Praze roku 1651 z rukopisu pergamen. r. 1647 v knihovně někdy panův Rožmberských Trebonské odkrytého. Původní nápis zněl: „Psalterium de Laudibus Beatissimae Virginis sive Expositio Nominum Beatissimae Virginis.“ Proslov téhož rukopisu starozitného tvrdil, že skladatelem „Chval Bl. Panny“ byl syn statečného rytíře Arnošta z Pardubic. Zbožný skladatel, nýjící úctou a láskou k Rodičce Boží, rozvrhl dílo své dle počtu žalmů na 150 kapitol, z nichž každou jmenem „Maria“ počíná. Ve vydání Pražském z r. 1651 třeba opravit omyl, jimž po kapitole CXXI. hned ka-

Výtečného arcibiskupa Arnošta milovali vedle Karla IV. také papežové Klement VI. Innocenc VI., a Urban V. s kardinalstvem svým. Na dvoře papežském v Avignoně zněl o našem Arnoštovi úsudek ten, žeby po veškeré říši německé nikdo tak dokonale jako on přikázání Boha neostříhal. Podáváno Arnoštovi vznešenějších církevních hodností, ba po smrti Innocence VI. chtěli tomu někteří kardinalové, aby *on byl za papeže obrán*, což by se bylo i stalo, by mu cizá národnost nebyla překážela; neboť tehdaž rádi volili na papežství rodilé Francouze. Avšak podávaných hodností nepřijal Arnošt, jenž i ten svůj úřad arcibiskupský za břímě nesnesitelné pokládaje, úmysl měl, skryti se jako řeholník navždy v Kladském klášteře bl. Panny, založení svým. Za to prosil několikráte po mnohá léta papežů, kteříž sice slyšeli ale nedbali, vědouce, žeby tak zdařilého arcibiskupa sotva kdo nahradil. Vroucné ono přání své a neúmornou touhu řeholního stavu jevil tím Arnošt, že dával na obrazích, jichž předmět byl Bůh a Rodička Boží, líčiti sebe samého klečícího, u jehožto nohou by znamení arcibiskupského jeho důstojenství jakoby složené a pro Boha povržené ležely. *)

Vездеjší život Arnoštův schýlil se k západu: nastala již doba, v kterouž

pitola CXLIII. nadepsaná následuje: vypuštěním totiž nápisu kapitoly CXLII. vzrostl počet kapitol v tištěné knize na CLI, ačkoli v rukopisu jen tolik se nacházelo kapitol, kolik žalmů v Žaltáři, t. j. CL. — Na vyobrazeních Nanebevzetí Bl. Panny Marie vidáme anděly za služebné nosící Rodičky Boží: podobné i v dotčeném Žaltáři Mariánském všechny téměř vědy chvalám nebes královny a Stolicе moudrosti za podval slouží. — Vážné jsou důvody, jež na obranu zásluhy našeho Arnošta jakožto skladatele knihy dotčené Balbin uvádí ve spisu svém: Vita Ven. Arnesti, pag. 395—412.

*) Kterak Arnošt náš s užitečnými věcmi krásu rád slučoval a tudíž umění podporoval, dokladem toho jest také pergamenový rukopis nazvaný: „Orationale Arnesti,“ ježž chová České Museum. Rukopis tento dal arcibiskup Arnošt drobnou malbou (miniaturami) okrášlit. Na jednom listu vymalován jest Arnošt náš bezvousý, an kleče před oltářem v rouše velekněžském rukou k modlitbě pozdvihuje. Z oblaků vynořují se tři hlavy sestupujícího stáří — podobenství nejsvětější Trojice Boží. Na podstavci oltáře viděti Arnošův znak rodinný. (Mikovcovy Starožit. I. str. 130.)

Bůh věrnému dělníku na vinici své hojnou mzdu v nebesích dáti uložil. Roku 1364 jel Arnošt ve svých i kostelá svého pilných záležitostech do Budišina k císaři. Přijal ho Karel IV. s dvořany uctivě i laskavě. V hod Boží svatodušní učiniv tam v přirozeném jazyku domácích kázání, slavil Arnošt obět mše svatě. Po té sklíčen jest zimnicí; těla slabost zmahala se. Jakž tedy byl u císaře žádoucích věcí dobře pořídil, vzal arcibiskup od něho odpuštění a dal se dovezti na hrad Roudnický. Nemoci křížek nesl ochotně za vůdcem, Vykupitelem světa.

Znamenaje, by měl umřítí, dal se svátostmi Církve zaopatřiti, a potvrdil závěti s povolením papežským učiněné, vydal list o vidění svém, ježž za pacholetství měl v osadním kostele Kladském, prikazuje, aby po všech kostelích čten byl všemu lidu i duchovenstvu na svědectví: „že bl. Panna Maria jest obzvláštní ochrankyně a slitovnice (slitovná řečnice u Boha) hříšníků, kteří ačkoli mdlé víry a lásky ochablé, předce v milostivost Její srdcem pobožným a důvěrným sebe odporučují.“ — Čtenářům a posluchačům téhož listu udělil arcibiskup odpustků čtyřiceti dní.

List ten byl také obětí Arnoštovy kajícínosti. Mluvě sám o sobě s opovržeností, užívá týž velekněz v témž listu tak prudkých lítostí skroušené výrazů, že slov takých bez pohoršení nezažije, kdožkoliv, z nedostatku pokory, svatých a světic Božích smýšlení, hnutí a citů nechápe. Tito, čím bližší jsou obcováním Bohu nejsvětějšímu, tím jasněji vidí a bolestněji cítí každinké mravní své mrvičky, ješto mnozí z pýchy nevidomí přes trámy hříchů svých strašno padajíce, úrazu nedbají. *)

Arcibiskup Arnošt, poručiv skroušeně a pobožně velmi ducha svého v ruce Otce Kristova, zesnul v Pánu na hradě Roudnickém v památku sv. Pavla,

*) Původní — latinský list arcibiskupa Arnošta vytlačen jest v knize nadepsané „Mariale Arnesti“ již svrchu podotknuté.

den 30. června, l. P. 1364, v hodinu jako kompletní, leta biskupování svého dvacátého druhého; zesnul muž, „jehož památka zůstávati bude v požehnání po věky věkův“ — dokládá soudobý letopisec Beneš z Veitmile. Byltě Arnošt tělu svému hrobiště obral v osadním kostele Kladském, kdež druhdy měl vidění a při kterémž také bl. Panně na počest codenní slavnou mši na úsvitě s antifonou: „Zdravas Královno“ založil. O jeho pohřbu — dí Vilém z Hasenburka — rozléhal se nářek všeho lidu, zvláště duchovenstva.*)

Čtverhranný hrob (rakev, pomník), v němž Arnoštovo tělo odpočívá, z červeného mramoru, kryje víko z pěkného bílého kamene. Na víku vytesán jest obraz celé postavy Arnoštovy v ozdobách arcibiskupských; levice držela berlu, pravice byla vztažena ku požehnání oveček. Hrob stojí na podlaze skorem prostřed farního kostela proti velkému oltáři bl. Panny; byl již za doby Balbinovy velice sešlý, avšak stává ho tam podnes.**)

— o —

Navštívení blah. Panny Marie.

„Blahoslavená jsi, žes uvěřila.“ (Luk. 1, 45.)

Sv. Pavel (k Žid. XI.) velebí víru arcioťce Abrahama, kterýž vírou volán jsa, aby odešel z vlasti své, uposlechl: i šel nevěda kam jde; Abraham uvěřil, že Bůh jemu starci může dáti syna, věřil, že mocen jest Hospodin Isáka z mrtvých vzkřísiti, kdyby jej i obětoval. — Však větší, vznešenější jest vira Marie Panny! Celý národ židovský ani kněží nevyjímaje měl za to, že Mesiáš se objeví co mocný král, že osvobodí lid od panství Římského. Tu však anděl Páně přináší poselství Marii, chudé panně, zasnoubené chudému tesáři, i zvěstuje jí, že Syn Boží člověkem chce se státi a z ní naroditi, aniž by panenství její porušeno bylo: a Maria — věří, nežádá znamení jako Achaz, nepochybuje jako Zachariáš. Vědouce, že v tom vůle Boží, volá: „Staniž mi se podlé slova tvého“

(Luk. 1, 38.), nechce tajemství toho vyzyptovati. Proto dokládá sv. Augustin: „Marii máme více blahoslaviti, že vírou svou Ježíše Krista ve své srdce přijala, než proto, že Spasitele svého v životě počala.“ Kéž bychom i my všecko za pravdu měli, co Bůh zjevil! Svatých tajemství víry své neopovažujme se nikdy klásti na vážky rozumu svého, nemůžet Bůh, věčná pravda, ani klamati ani oklamán býti. Proto však nebude víra naše slepá, můžet každý z nás říci se sv. Pavlem: „Vím, komu jsem uvěřil.“ (II. Tim. 1, 12.) Maria pevně věří, a v této víře chvátá k Alžbětě, kteráž velkou její víru blahoslaví, řkouc: „Blahoslavená jsi, žes uvěřila.“ (Luk. 1, 45.) Jako by říci chtěla: Proto jsi se stala Matkou Páně, tou nejšťastnější mezi ženami, žes uvěřila v Boží všemohoucnost, moudrost a milosrdenství. Alžběta velebí víru Marie Panny, tato pak volá naplněna radostí nebeskou: „Velebí duše má Hospodina.“ (Luk. 1, 46.) — Nad všecko na světě važme sobě sv. víry, té nejdražší perly, kteráž má v sobě moc člověka blaženým a blahoslaveným učiniti. V pravdě, svatou, bohumilou stává se každá duše, kterouž víra tato oživuje a osvěcuje. — Kněz Suarez praví, že Maria Panna měla více víry než všichni andělé i lidé. Ona porodila Syna svého v chlévě Betlémském, a předce věřila, že je stvořitelem nebe i země; viděla Ho utíkat před Herodem, ale nepochybovala, že je král králů; viděla Jeho narození, a předce věřila, že je věčný; viděla Jej chudého, pokrmu a nápoje žádostivého, a předce v Ném zřela Pána celého světa; viděla Ho na slámě odpočívati, a předce se Mu klaněla co Bohu všemohoucímu; neslyšela Ho mluvit, a předce Ho ctila jakožto moudrost nestihlou; slyšela Ho plakati, a předce věřila, že je radostí nebes. Maria vidí Syna svého trním korunovaného, křížem stíženého, vidí krev Jeho, vidí Ho umíratí mezi zločinci, slyší rouhavé řeči Fariseů, slyší poslední slova Jeho: to všecko vidí, to všecko slyší Maria — ale předce věří pevně. Petr zapřel svého mistra, ostatní učennici: se rozutíkali — ale Maria kráčí za Ježíšem na popraviště, trpí s Ním — a však nepochybuje, pevně věří, že potupěný, zohavený Syn její jest pravý Bůh.

Sv. Anselm praví, že Marii Panně nedopustila klesnutí (pod křížem) víra v božství Ježíšovo, kteráž se nikdy neviklala v srdci jejím. Proto ji nazývá sv. Cyrill Alexandrinský „královnou všech pravověřících.“ Pro tuto pevnou a stálou víru přičítá Církev Marii Panně vyhlazení všeho kacířstva, volajíc k ní: „Plesej Panno Maria!

*) Týž Vilém, životopisec Arnoštův, zesnul v Pánu r. 1370. Jeho knihovnu pozůstalou — 114 svazků — koupil císař Karel IV. za 100 hřiven stříbra a daroval ji obecnému učení Pražskému.

**) Na triforiu hlavního chrámu Pražského stojí mezi ostatními poprsími slavných osob též poprsí arcibiskupa Arnošta (Mikovcovy Starožit. I. 129.) —

všecko kacírství po celém světě sama jsi vykořenila.“ Jako Rodičku Boží víra sílila, že pod těží svých bolestí neklesla, alebrž stála pod křížem, na němž pněl její Syn: tak i nás víra učiní silnými a statečnými, ve všech bidách a starostech života tohoto naplní nás nebeskou útěchou.

Člověk neštěstím sklíčený, jenž pevně věří, volá se sv. Pavlem: „Naplněn jsem potěšením, mám hojnou radost ve všelikém soužení.“ (II. Kor. 7, 4.) Neboť ví, že Bůh všemohoucí jemu pomoci může, jakožto nejvyšší dobrotivý pomoci chce, že v neskončené moudrosti své všecko otcovsky řídí a spravuje, že chce nás časné i věčné blaženými učiniti.

Za příkladem Rodičky Boží nade všecko ve světě važme sobě svaté víry, opatrujme ji co nejbedlivěji. Bděme a modleme se, aby nezhylnula víra naše; jsmet obklopeni nepřátely, jenž by nám tento nejdražší poklad rádi vyrvali. Nepřítelem sv. víry jest:

1. *Pýcha a spustlý život.* Člověk pyšný všecko zavrhuje, čeho nemůže pochopiti rozumem svým; všecka nevěra, všecko kacírství a rozkolnictví vzaly počátek svůj v pýše, kteráž člověka tak oslepuje, že on zdání svému více věří než Bohu a Cirkvi svaté. Jak jest pošetilý! Sebe nemůže poznati, ani svého bližního prohlédnouti, mnohé úkazy v přírodě jsou mu hádankou nerozluštitelnou: a Boha by chtěl vyzpytovat, vyskoumati bytost neskončenou, nejdokonalejší! Hrdopýšku! pamatuj sobě slova Písma sv.: „Kdo skoumatelem jest velebnosti (Boží), zachvácen bude od slávy.“ (Přisl. 25, 27.) — Jako hrdopýšek tak i spustlý světák víry pozbývá. Člověku srdce porušeného víra na paměť uvádí přísný soud Boží, věčné tresty, ztrpčuje mu hříšné radosti; víra je mu zradlem, v němž vidí šerednou duši svou, v němž čte svůj ortel smrti věčné. Což tu divu, že by se rád vši víry zbavil, že sobě přeje, aby nebylo Boha, věčnosti, soudu, pekla? A čeho sobě přeje, tomu rád se oddává. Se spustlostí mravů kráčí jako sestra nevěra. „Tomu nikdo nevěř,“ praví sv. Cyprian, „že by dobří mohli Církev opustiti; bouřlivé větry odnášejí plévu a slámu, nikoli pšenici.“ Kéž bychom sobě hluboko do srdce vštíplili slova sv. Jana: „Každý zajisté, kdo čini zlé, nenávidí světla, a nejde k světlu, aby nebyli trestáni skutkové jeho.“ (Jan 3, 20.)

2. *Zlé společnosti a čtení špatných knih.* Pověz, s kým obcuješ, a já povím tobě, kdo jsi. S kým obcuješ, toho zásady nevědouce přijímáme, toho duše takřka do duše naší vchází. „S vyvoleným vyvolený budeš, a s převráceným převrácený budeš“ (Žalm 17, 27.) učí Písmo svaté. Zlý spo-

lečník zlým tě učíní. Třeba bys z počátku nepřisvědčoval špatným zásadám jeho, brzy je přijmeš za své, pozbudeš vši úcty k věcem svatým, budeš opovrhovati sv. vírou. Jak mnohý již ztratil víru, nebe, že s nevěrci obcoval! Salamoun velkou byl od Boha obdařen moudrostí; sveden však pohanskými ženami bůžkům se klaněl. Neříkej, že víra tvá pevná, že obcuje se zlými a nevěrici ji neztratíš; nebo Písmo sv. praví: „Kdo se dotýká smoly, zmaže se od ní.“ (Sirach 13, 1.) — Jako zlé společnosti tak i špatné knihy mohou člověka o víru připravit. Můželi člověk jedu požívati a na zdraví sobě neublížit? Čtením špatných knih otravuje se duše jedem nevěry, který ji brzy usmrtí. Obvyčejný jed můžeš proti jedem učiniti neškodným, ale to neplatí o jedu skrytém v špatných knihách. Zásady nevěry knihami hlásané utkvějí v paměti, omámí rozum, zmocní se srdce. V přemnohých knihách jed pod medem se skrývá, chytře bývá tam ta nejhrubší lež zahalena v pěkná slova. Ty pravíš: Každou knihu mohu čísti, mám rozum, umím světlo od tmy, pravdu ode lži rozeznávati. Kdo tak mluví, podobá se pošetilci, jenž volá: „Dejte mi jedu, mně neuškodí, mám dobrý žaludek.“ Mnozí, jenž byli mnohem lepší a ve víře pevnější, usmrtili jedem nevěry v špatných knihách ukrytým duši svou. Nikdy tedy nečítej špatných knih.

3. *Zanedbávání modlitby a ostatních povinností,* jež nám sv. víra ukládá. Kdo se nemodlí, nechodí na kázání, na mši svatou, nepřijímá sv. svátostí, ten se brzy stane lhostejným ve víře, a pak i nevěrcem; nebo kdo se Boha spouští, toho Bůh opouští. Přijímání sv. svátostí, modlitba a jiné pobožnosti jsou olej, jímž se světlo víry udržuje a žíví; kde není oleje tohoto, tam zhasíná láska k Bohu, tam hyne sv. víra. Kajícího hříšníka přijímá Bůh na milost, ztraceného syna hledá, avšak od toho se odvrací, kdo vlašný jest v službě Jeho. „Že jsi vlašný, počnu tě vyvrhovati z úst svých“ (Zjev. sv. Jana 3, 16), praví Hospodin. Pročež kdo jsi zapsán v křestní knize, služ horlivě Kristu Ježíši, aby zapsán byl i do knihy života; kdo jsi ale nedbal v modlitbě, nepřijímáš sv. svátostí, nedbáš o chrám Páně, obrát se, dokud čas, sice pozbudeš sv. víry a života věčného. S živou vírou krácejme za Marii. Ona nás uvede k Ježíši!

Fr. Šmat.

„Štola.“

Politický denník „Hlas“ uveřejnil v čís. 157. a 158. „Hlas venkovského kněze,“ jenž i nás se dotýká slovy: „Třetí věc,

kerá mnohým kněžím ztrpčuje hodiny života, jest vybírání štolý. Nevím věru, jakým právem „Blahověst“ v jednom ročníku mohl kopí své zlomiti pro podržení štolý. Nepamatuji se úplně na slova tehdaž uvedená, ale smysl jejich čelil k tomu, že odstraněním štolý by poměr laskavosti a milosrdenství mezi knězem a lidem utrpěl, poněvadž by kněz nemohl odpouštěti štolu a tudíž býti dobročinným....“

Ani my se nepamatujeme, v kterém ročníku a v kterém čísle „Blah.“ mluvil o štolé. Ale co do práva, máme za to, že tímtež právem mohl „Blahověst“ kopí své nasaditi pro podržení štolý, kterým „Hlas“ kopí své pro zrušení štolý zlomil. Zdáť se nám, že jako nyní nárek se vede na vykoupení farního desátku za cenu nízkou, rovněž by se nařikalo na vykoupení štolý, ano bojíme se, aby vyslyšením takovýchto hlasů nezchudla ta ona fara tak, že by tam kněz živ býti nemohl, jako se vyvažováním za minulých časů ztenčily příjmy mnohé fary, že tam druhý kněz více živ býti nemůže. Dovolávejme se zvýšení služného, aby duchovní správce od nezámého netoliko ničeho žádati nemusil, nýbrž spíše jemu dáti mohl, ale neusilujme o zrušení nevelkých příjmů a to v čas, kdy se zakládají z příspěvků na mnoze chudého duchovenstva matice k podpoře nutných kněží. Vloni se ozvalo přání kněze, aby kněz byl „jako jiný úředník,“ a hle, již vyslyšeno jest, jurisdikce daná novosvěcenci považuje se za ustanovení v úřadě a ubohý kooperator má a musí platiti daň z 10-letého služného svého. Však nechceme se pouštěti v boj, nýbrž toliko podotknouti, že hledajíce, kdeby byl „Blahověst“ o štolé mluvil, našli jsme mezi starými rukopisy následující rozmluvu, kteráž by bez onoho vyzvání nebyla spatřila Božího světla. Podáváme ji u výtahu; jest přeložena z časopisu „Sion.“

Paní. Ale, velebný pane, což Vy máte nepřijemností s těmi poplatky od pohřbů, oddavek atd. To mělo již dávno býti zrušeno.

Farář. Ovšem mrzuté to jest. Kdyby se nám za to slušná náhrada dala, rádi bychom od toho upustili, ačkoliv dávky tyto staré a spravedlivé jsou, a my k nim právo máme.

Paní. Staré, pravíte?

Farář. Ano tak starodávné, že již za prvních dob křesťanských takové poplatky se odváděly. A spravedlivé také, neboť každý dělník jest mzdy hoden. Vybíráním „štolý“ neprodává se svaté posluhování kněžské, alebrž dává se toliko dle zákona a obyčeje slušná odměna k výživě kněze.

Paní. Ale ty poplatky jsou veliké, zvláště za kopulace a pohřby.

Farář. Na venkově jsou menší, v městě větší. Však v městě obětuje se mnoho peněz na divadla, bály, koncerty a tu by měl jediný kněz nouzi trpěti? Chudým posluhuje zdarma a co od bohatých dostane, není všechno jeho.

Paní. To vím, ale předce se mi celá ta něc nelíbí.

Farář. Možná. Ale dovolte mi několik slov. Váš p. manžel jest krajský lékař; má zajisté větší příjmy než kterýkoli farář. Však kdykoli vyjede ven do kraje v úřední povinnosti, dostává zvláštní náhradu čili odměnu neb diěty. Váš p. bratr jest advokát a za své práce vybírá taxy a to ne malé. Tolikéž Váš p. strýc nebývá na komisi z pouhé lásky.

Paní. Ale ti jsou ženati.

Farář. Jsou, ale což kdyby některý p. krajský lékař, inženýr, advokát žil v bezženství, neměl-li by práva hlásiti se o diěty a taxy?

Paní. To by ovšem měl.

Farář. A tak jest to i s námi. Tyto příjmy nezakládají se na manželství, nýbrž na úředních výkonech. Ti páni nařikají na nynější drahotu; a všim právem by více nařikali, by měly příjmy jejich ztenčeny býti; majíť manželky, děti. Avšak nezapomeňte, prosím, že chudí osadníci a příbuzní jsou také a snad mnohem četnější rodinou pro duchovního správce. A proto ponechme každému, což jeho jest po právu a spravedlnosti.

D o p i s y.

Z Prahy, 25. června 1864.

[Ke dni 500-leté památky 30. t. m.]

Ve čtvrtek (30. t. m.) budeme slaviti 500-letou památku úmrtí prvního arcibiskupa Pražského Arnošta z Pardubic. Můj Bože, jaká to řada let! Přemnoho za ten čas zuřilo a vyzuřilo krutých bouří. Co svět vystavěl, zbořili lidé, co Církev ustavěla, trvá posud. Na královských Hradčanech strmí k nebi velechrám sv. Vít, matka chrámů Českých, hlasatel bývalé slávy, pomník katolické horlivosti. Bořeno na něm po mnohé věky, zaslepenost domácích i zuřivost cizinců bořila co mohla, Církev pak opravovala a vize, nebetýčený velikán právě novým se přiodívá rouchem. Bohu díky, již dostavěna jest kaple Arnoštova, kteráž nejvíce byla utrpěla zuřivostí nepřátel domácích a zahraničných, i netečnosti věků minulých.

Hrady Arnoštovy zmizely tak, že marně pátráš po místě, kde stávaly, ale co Církev tehdaž posvětila, trvá posud, jako na tom našem Vyšehradě zmizely hrady královské, ale co tam Církev zřídila, chrám knížat apoštolských sv. Petra a Pavla a starobylá kapitola, trvá posud. Kladsko bývalo částí království Českého, nyní má panovníka ji-

ného než my, ale církevními svazky spojeno jest s námi posud jako za časů Arnoštových. Za těch časů byla ve vlasti víra jedna, bludy husitské a protestantism zrodily se později a pozurivše zanikly a zanikají. Kýžby se navrátil krásný věk Arnoštův, aby znova zříditi, vystavěti, opravit mohla jedna pravá víra, co ztroskotaly blud a nevěra! Pět set let, můj Bože, drahně to let! a my žijeme a žiti budeme, pokud se přidržíme Církve. IV mnohých jiných zemích mívávali také své arcibiskupy, ale není jich tam více, nenít tam víry katolické: království Boží přenešeno jest jinam. Z toho jde, že máme příčiny k prosbám a díkům. Za to tedy, aby nás Bůh ve víře zachovati a učiniti ráčil, by byl jeden ovčinec a jeden pastýř, — prosme v den 500-leté památky úmrtí prvního arcibiskupa našeho. Děkujice Bohu z toho srdce za dar svaté víry slovy: „Bože, chválíme Tebe,“ prosme: „Žehnej dědictví svému,“ království svému, jež jest Církve sv. Žehnej hlavě její, sv. Otci, žehnej vrchnímu pastýři, nástupci Arnoštovu, žehnej pastýřům i ovečkám. Již pak netřeba podotýkati, že k oslavení této 500-leté památky za přiměřenější pokládáme služby Boží slavné s chvalozpěvem sv. Ambrože, než zádušní za cti-hodného sluhu Božího Arnošta.

Vloni jsme slavili 1000-letou památku příchodu víry sv. k nám, mnohé pomníky budou hlásati potomkům o vděčnosti naší, nejhlasitěji pak Karlín a Velehrad. I letošní památka měla by spojenými silami rovněž oslavena býti. Příležitosti podává Arnoštův hrob v Kladště, arcibiskupský chrám sv. Víta v Praze, i pomník, o němž řeč jest v níže položeném dopisu z Ouval. Dobrý příklad dal J. Emin. nejdůst. p. kardinál, jenž na opravu hrobu Arnošta, předchůdce svého, věnoval k této 500-leté památce 500 zl. Vys. důst. metrop. kapitola Pražská darovala k témuž účelu 300 zl. r. č.

Z Ouval 19. června 1864.

[Památka Arnoštova bude oslavena.]

Již tomu bez mála 800 let, co země česká, bývavší pod správou biskupa Řezenského, Stolicí svatou z tohoto svazku vybavena dostala svého prvního biskupa (r. 972) v osobě zbožného Ditmara, po němž v desíti letech (r. 982) Vojtěch, sv. patron náš, na stolec biskupský nastoupil. Od té doby byla řízena svým veleknězem, jenž sídlil v Praze a podržien byl metropolitovi Mohušskému, až pak přičiněním slavné paměti Karla IV. tehdež královice a spoluvládaře, jakož i jeho otce Jana, krále českého papež Klement VI. r. 1344 stolec biskupský v Praze na arcibiskupství povýšil. Tehdejší biskup, *Arnošt z Pardubic*,

před rokem jsa zvolen, ustanoven jest prvním arcibiskupem a co takový 20 let spravoval s horlivostí nevšední stádce sobě svěřené, až jej povolal Pán, aby odpočinul od práce své, již k oslavě jména Hospodinova a pro blaho Církve i věřících byl podnikl. Stalo se dne 30. června 1364.

Již tedy páté století chýlí se ku konci a věrní synové Církve s chloubou jmenují jméno muže, jehož i souvěci nemalo sobě vážili, jehož i Karel, král český a napotomní císař nad míru miloval. Pět set let uplynulo, dlouhých dosti, aby setřely upomínku na mnohou událost i osobnost; ale památka muže šlechtetného nezahyne. Ano vděčné potomstvo hodlá slaviti památku jeho. Jmenují Roudnici, kdež velekněz dokončil blahoplný život svůj, i jmenují město Kladsko, kde odpočívají tělesné pozůstatky jeho. Možno-li tedy, aby nevzpomnělo na něj i to místo, kdež se narodil a jehož dobrodincem se stal? — Nikoli; i ono oslaví památku Arnoštovu; jako Kladsko, o němž jsme se dočetli v Blahověstu č. 16., že tam hodlá duchovenstvo, jsouc částí arcidiecése Pražské, obnoviti věkem sešlý, a bohužel! nedůstojný pomník muže důstojného, věrného to nástupce sv. Vojtěcha na stolci biskupském, a vybízí též kněžstvo české ku přispění. Doufáme, že i tuto se osvědčí vděčnost Čechů k výtečnému veleknězi. Budiž dovoleno projevití také toužebné přání, které se ozývá v srdci mém a v srdcích kněžstva poblíž místa, kdež se narodil Arnošt náš! — Ovšem hrad otce jeho Hostín č. Hostinná, rodiště Arnoštovo, nestojí více; dávné bouře a převraty ve vlasti v sutiny jej uvedly. Však nicméně zůstala dědina, kde (1310) užíval světlo života, kde dlival u svých přátel i příbuzných, kde konečně na blízku založil a vystavěl k účtě Rodičky Boží, jejímž obzvláštním ctitelem byl, chrám Páně a vzdělal oltář na způsob onoho, ježž byl sobě oblíbil v Kladsku, kdež co mládeneček svého vzdělání nabýval. *Ouvaly* — jsou to místo, kde stojí svatyně tato a *Hostín* jest částí té obce, totiž dvůr pod č. 33. a 34. Příslušoval druhdy k Škvorci, nyní v okresu Českobrodském, patří panující knížecí rodině z Lichtenštejnů.

Mám za to, žeby důstojno bylo, prvnímu arcibiskupu vzdělati pomník na místě, kde se narodil, a myslím, že i nejdůst. knížecí arcibiskupská konsistoř i vysoká vláda schválí to vyzvání, které předložíme. Prozatím má se zříditi z duchovenstva střidnictví Českobrodského v den úmrtí našeho Arnošta (30. t. m.) po slavné zpívané mši svaté v chrámě Ouvalském výbor, jenž by potřebné kroky učinil. Fr. Soukup, farář.

Od Řípu dne 16. června 1864.

[Kubšův Evangelický katechismus V. (Dokončení).]

Probravše (v čís. 11.) učení o sváto-
stech mluvití hodláme „o modlitbě.“ V ka-
techismu jedná se nejprve o *Otčenáši* s
přídavkem obyčejným u poslední prosby:
„nebo tvé jest království i moc i sláva na
věky Amen,“ kterýžto přídavek i sv. Au-
gustin sice připomíná, my však nicméně
předce vynecháváme, poněvadž ho v *nej-
starších* rukopisech pisma svatého není.
Dále jedná o *vzývání svatých*, a ohražuje
se již napřed proti němu, ač nedobře vylou-
ženým *textem*, říká: „Poněvadž modlitba
jedna částka služby Boží jest, tedy *semému*
Bohu se modlití máme, jak praví písmo
svaté: Pánu Bohu samému *klaněti* se budeš
a jemu samému *sloužiti* budeš! Mt. 4, 10.“
kterýžto text, jak známo, pronesen byl od
Krista Pána k *ďablovi*, pokoušejícímu Ho,
aby se mu Kristus klaněl; není zde tedy
vlastně nížádné řeči o modlitbě, nýbrž o klaně-
ní se jedinému Bohu, a tudíž nedobře tu
užito textu. — Že evangeličtí křes-
tané nevzývají Svatých, ač „věřejí sice
v svaté a jejich obcování, ač je v uctivosti
mají a jejich ctnosti následují,“ udává ka-
techismus, ale důvod jeho, jak obyčejně,
je nedostatečný, nebo neuspokojuje nás
nikterak následujícími slovy: — „Nemodlejí
se k nim.“ „A proč ne, zdalíž nepotřebují
evangelici orodování?“ „Oni drží za svého
jediného orodovníka Ježíše Krista, kte-
rýž sám pravil: Nepravím vám, že já
budu prositi Otce za vás, nebo sám Otec
miluje vás (Jan 16, 26. —); a k Řím. 8,
34. píše sv. Pavel: Kristus jest, kterýž...
oroduje za nás.“ Ať nic nedíme o tom,
že první text sem naprosto nepatří, a kdyby
o křesťanech, a nikoli o apoštolicích vyřknut
byl, žeby věci evangelické odporoval, do-
kládáme jen o druhém textu (neberouce
ani zřetele k zásluhám Kristovým), jak jej
evangelický katecheta pojal, že není nikdež
řeči o výlučně jediném orodovníku, nýbrž
že se tu jen praví, že i Kristus za nás
oroduje u Boha.

Dále udávají se příčiny, proč evange-
ličtí křesťané za *mrtvé* se nemodlí, odvo-
lávají se na to, co řekl otec „Abraham v
podobnosti bohatci pohřbenému: A nadto
nade všechno mezi námi a vámi propast
veliká utvrzena jest, aby ti, kteří chci odtud
k vám, jíti nemohli, ani od onud k nám
přijíti (Luk. 16, 26.); a poněvadž knihy
Makkabejské, kdež se v druhé knize (12.
kap.) zmínka o oběti za mrtvé činí, prý
jsou apokryfické t. j. pouhé lidské, z nichž
prý se články víry vytahovati nemají.“ —
Než co dokazuje tento text? Za jakou pří-
činou vypravoval to Kristus Pán? Či aby

dokázal, že jest jenom nebe a peklo, a že
není očištění, anebo aby dokázal, že po do-
konalém odsouzení boháče do pekla a La-
zara do nebe není vysvobození z pekla
možné, a že i člověk, když se varuje zlého
a *nečiní* taky dobré skutky, spasen býti
nemůže? A proč nejsou knihy Makkabej-
ské „od mužů duchem Božím nadchnutých
psané?“ Či proto, že mluví o oběti za
mrtvé? A kdo to rozhodl? Evangelici snad?
A kdy? — Když zavrhlše napřed *šmahem*
učení a zvyky katolické, nechťeli odvolati
přehálenost svou a blud svůj, a vidouce
písmo svaté proti sobě svědčící, zavrhovali
pak jednotlivé knihy jeho. My *schvalně*
neklademe sem obšírnější výklad učení o
vzývání svatých a očištění, odkazující, čte-
náře bedlivého k Jirsikově dogmatice, kdež
všestranně (str. 721. — 757.) o tom pojednáno
a ukazující jen na liché a plané důvody
katechismu. Odbýv katechismus tento vý-
klad svůj o modlitbě mluví konečně ještě
o *stavu člověka po smrti*, to jest: o nebi
a o pekle; „očiště však nepřijímají evan-
gelici proto, že písmo sv. o takovém třetím
místě žádné zmínky nečiní. V podobnosti
o boháči a Lazarovi se činí zmínka toliko
o nebi a o pekle a P. Ježíš praví k lotru:
Amen, pravím tobě, dnes budeš se mnou
v ráji. A opět, kdo setrvá až do konce,
tent spasen bude.“ (Luk. 23, 43. Mt. 10, 22.)
Ovšem šťastný byl ten lotr, ale je to ten
jediný hříšník, který *vedle* Krista Pána
umíral, a bez očištění spasen byl, ač musel
velikou lítost a pevné předsevzetí k po-
lepšení a zadostiučinění míti. Ostatně *zdá*
se nám, že uvěřiv před smrtí svou v Krista
pokřtěn byl krví svou čili smrtí a tak čas-
ných trestů se zbavil. — My ptáme se na
konec ještě: když 60-letý spravedlivý muž
a 60letý zločinec obrátí se na smrtelné
posteli a po hodině umrou; půjdouli oba
zrovna do nebe hned tu chvíli k *spravedli-
vému* Bohu? To snad nepřipustí ani sám
katechismus. Tím skončujeme. Vidíme
zřejmě, že evangelický katechismus jenom
zavrhne učení katolické *bez důvodů*, ledaže
nějaký text bez rozboru uvádí a že si při
této práci počíná velmi *povrchně*, nevy-
kládaje a neháje svého učení, nýbrž od-
bývá dítky tím, že jim něco napoví —
anižby věc rozebral a doložil. My vyzná-
vame upřímně, že nezávidíme evangelíkům
tohoto katechismu, jenžby nikoho dospělého
a rozumného ani k evangelické víře nesvedl,
tím méně jej o ní přesvědčil a pro ni
získal.

III.

V Oustí nad Orlicí 20. června 1864.

[Pohřeb kněze. Chrám v Rychnově. Dva obrazy Hellichovy.
Biesk.]

Dne 16. t. m. doprovázeli osadníci ko-

latury Voděradské na Častolovsku duchovního pastýře, vel. p. Jana *Brandejsa*, svého rodáka, k poslednímu odpočinku, při kterémžto pohřbu nabyli jsme opět přesvědčení, jakou úctou a láskou lne náš lid k svému knězi, neboť účastenství věřících, ačkoliv toho dne povětrnost byla velmi nepřiznivá, bylo veliké. Průvod vedl veled. pan vikář a osobní děkan z Jelení Frant. Dařílek, doprovázen jsa 11 duchovními. Když rakev spuštěna byla do hrobu v sínce chrámové vykopaného, vystoupil na kazatelnu biskupský notář a osobní děkan ze Solnice, vd. pan Josef Ehrenberger, výtečný kazatel a věhlasný spisovatel český, a jal se mluvit v úvodu řeči své, že úlohou řečníka o pohřbu jest, potěšiti zarmoucených přátel a příznivců zemřelého, co jemu možné není, poněvadž on, jako jeho posluchači, co ovečky v Pánu zesnulého, cítí zármutek a bolest nad ztrátou svého bývalého spoluzáka v nižších i vyšších školách, upřímného rádce, těšitele a přítele na vinici Páně, jehožto dobré srdce a přímou povahu naučil se dříve znáti, nežli přítomní osadníci, což když byl pověděl, strhl se veliký pláč po celém domě Božím, tak že řečník, cítě překonán, na chvíli umlknouti musel; po krátkém oddechu líčil působení zvěčnělého na vinici Páně, podotkl, že, ač rodákem jejich byl a dle slov písma svatého: Není vzácný prorok ve vlasti své, předce byl prorokem svou horlivostí, nábožností a neúhonným životem svým mezi nimi, že, ač mezi nimi vyrostl, předce získal si jejich lásku a důvěru; čehož důkaz dali soustrastí v jeho nemoci, jakož i hojným účastenstvím při pohřbu; ku konci pak vybízel posluchače, aby zachovali napomenutí a dobré rady, které byli slyšeli z úst zvěčnělého, a aby paměťtívi byli jeho na modlitbách. Nepotřebuji podotýkati, že výborná řeč tato učinila veliký dojem, my všickni opustili jsme hrob v Pánu zesnulého s tichou modlitbou, aby lehké odpočinutí udělil Pán sluhovi svému, a aby věčné světlo svítilo jemu! — Den před tímto pohřbem navštívil jsem svého přítele v Rychnově, kde jsem užířel překrásný gotický chrám, zasvěcený nejsvětější Trojici Boží, kterážto svatyně jest zajisté jedna z nejvelebnějších v naší milé vlasti; krásná to památka po Jeho Exc. panu hraběti Františku Kolovratovi Liebšteinském, bývalém finančním ministroví, který tento chrám velikým nákladem opraviti a v roce 1846 vysvětití dal. Tři oltáře tohoto velebného chrámu, kazatelna, křtitedlnice, lavice, zpovědnice; ano i veliké varhany na kůru jsou zhotoveny v slohu gotickém, obrazy jak na hlavním oltáři, tak i na postranních oltářích jsou

díla výtečná, jmenovitě obraz na hlavním oltáři, představující nejsvětější Trojici Boží, jest dle uznání znalců divem malířského umění, pod kterýmžto obrazem na zlaté půdě malování jsou naši svatí patronové od Hellicha. Této velebné svatyni dostalo se před dvěma lety zvláštní okrasy. Nynější majitel panství Rychnovského, pan hrabě J. Kolovrat-Krakovský daroval sem veliký, jak jsem slyšel, za osmnáct set zl. r. č. zakoupený obraz, představující Nepoškvrněné Početí Panny Marie, malovaný též od našeho umělce p. Hellicha. Matka Páně, milostného jsouc pohledu, vznášá se přioděna v rouše bílém na zlaté půdě u prostřed andělů, majíc pod nohama půlměsíc. Zcela dole u rámu jest vyobrazeno město Rychnov. Jiný obraz od téhož umělce před rokem zhotovený zdobí hlavní oltář v chrámu Páně Vambereckém, představující sv. opata Prokopa. Svatý patron náš vyobrazen jest co mnich v rouše benediktinském, drže v pravé ruce kříž a v levé knihu sv. evangelia, a za ním viděti jest Sázavský klášter, jakož i okolí jeho, kde světec náš po tolik let tak blahodárně působil. Pan Hellich zavděčil se, zajisté umělecky provedeným obrazem tímto osadníkům kolatury Vamberecké. — Dne 14. t. m. udeřil blesk do poutnického chrámu Panny Marie na Homoli v kolatuře Cuslavské, a poněvadž lid statečně bránil, shořel toliko kryt, který s pomocí Boží přispěním dobrodinců brzo, jak doufáme, opět postaven bude. —?

Od Kyšperka na den sv. Víta 1864.

[Ohlas z duchovní správy.]

Čta v „Blahověstu“ č. 16., str. 251. dopis o nemilém dojmu synodálních rozkazů zarazil jsem se a myslil si, jak by bylo, by nebylo Říma, tohoto prostředku jednoty; zajisté bychom se odchýlili od Církve tak, že bychom se ani neznali k pravému řádu církevnímu, a mnohý závod by se nám zalibil, jenž by byl proti duchu církevnímu a oblihy by nezasluhoval. A kdyby nebylo jednoty, rozdrobila by se Cíkev tak, jako se jinověrci rozdělili na církvíčky a každý by byl sám sobě jednotou. — Co do těch synodálních rozkazů, soudím, že mnohem důstojnější, dojmavější a velebnější jest požehnání udělené po tichu, bez zpěvu. Tu Bůh sám v svátosti skrytý do srdcí věřících mluví a jedenkaždý při hlubokém tichu požehnání s nebe v pokoře přijmouti, a z celého srdce svého, ze vši duše své a ze vši mysli své pod mocnou rukou Boží se pokoriti může. Při tomto nejdojmavějším úkonu svatém sluší se knězi mlčeti a neotvírati úst svých. Synoda v pravdě zkoušela všecko, a toho, což do-

brého jest, přidržela se. — Také to, aby se tak často nevystavovala o mši sv. velebná Svátost, byla dávná touha kněží; není lze s plnou pozorností tak, jak sluší, slyšeti mši sv. a klaněti se Kristu v způsobách chleba a vína na oltáři a zároveň ve vystavené velebné Svátosti skrytému. Pěkný o tom vydal pastýřský list nejdůstojnější p. biskup Budějovický, který nám „Blahověst“ přinesl.*)

Ale tu neslušnost z kostelů vymýtiti hledme, aby se svíček, jimž říkají „Milly“ neužívalo při službách Božích. Mimo to, že v Církvi vysloveno jest, že světlo kostelní má býti z díla čistých včelíček a že jiného světla na oltářích užívati se zakazuje, uvedl bych ještě to, že jest mše sv. čistá, nekrvavá oběť, kterážto nekrvavost i v svíčkách na jevo vystupovati má, což se jenom voskem ukáže, neboť Milly neb stearinové svíčky jsou z hovězích a skopových, tedy krvavých částek slátány. Ze to záduše nenesou? Cena vosku se nezvyšila tak, že by se nemohlo užívat voskovic. Nebo před zavedením stearinových svíček stála 1 lib. voskovic 4 zl. víd. č. a nyní stojí 1 zl. 72 kr. r. č.; tedy jen o 4 kr. více; a nestačili jmění, raději at hořeji dvě voskovice, nežli 6 Milly, neboť se předce Bohu obětuje, což nejvzácnějšího jest. Víme, jak se nám nelíbí výkup toho, co nám lid dával a i my měli bychom vykupovati Bohu, což Božího jest? Jen se držme pilně zákona církevního, a lid nám dá voskovice. Víím to ze zkušenosti. Osadníci moji, vidouce v jednom sousedním kostele samé Milly, chtěli sobě navykati dávat do kostela mého totéž světlo. I poučil jsem je o neslušnosti a řekl jsem, chtějí-li obětovati dar na oltář, aby přinášeli oběť ve voskovicích, anot „Milly“ či stearinové svíčky se též po hospodách páli, a že nad vosk nic vzácnějšího nemáme a dáváme tudy, co nejlepšího jest a nad to že taková oběť se i s vůlí Církve srovnává. I vyměnil jsem ty svíčky, co přinesli dobrodinci, za voskovice, a ejhle v našem kostele nehoří více ani jedinká stearinová svíčka a žádnému nenapadne více přinésti jinou svíci, než voskovou, buď si to k pohřbu, buď k ouvodu, buď co dar, a o slavnostech podnes jsme v stavu, i 50 voskovic po kostele rozžítí, neboť nábožná obětivost posud nevyhasla.

Vůbec a vesměs vzhledem na veškerá synodální ustanovení každé slovo se mi velice líbí a jest mi svaté; budme tomu povděční, že smíme synody slavit, aspoň víme, jak sobě ve všem počínati. — Přál bych si, aby nalezen byl nakladat el, jenž by sy-

nodální ustanovení, jak je vloni náš Blahověst podal, o sobě vydal, v levné ceně, aspoň jen to, co se týká lidu, myslím, že by se dost odbíratelů přihlásilo.

Ale stranu těch legitimací, to, kde jste kdo, se ujímejte, a pište, a prostě, a dovolávejte se, a tlučte, až bude otevřeno, aby ten neblaze působící vys. minister. výnos od 24. září 1858 č. 11634 odvolán byl a právo legitimací aby opět vráceno bylo farním duchovním správám. Dobře to v č. 14. „Blah.“ vypsal jeden z duchovních pp. bratří. Na takové dítky se nikdo nedoptá, ba ty dítky nebudou ani vědět, či jsou, neboť rodičové, ač se jim o církevních oddavkách dost na srdce a za povinnost ukládá, aby se o náležité opočetnění svých mimo manželství, před kopulací zplozených dítek u příslušného c. k. okresního úřadu ucházeli, předce to učiniti zanedbávají. Zde k. př. při 3000 duši, za těch 6 let, co to nařízení trvá, nacházejí se 23 takové nemanželské dítky, jichžto praví rodičové se za sebe vzali, a napomenuti jsouce, dítek svých legitimovati slibili, však podnes jedno jedinké dítko legitimováno jest, ostatních 22 marně na legitimaci čeká. A tak jako zde, děje se i jinde. — Jedenkaždý otec se stydí a štítí v této záležitosti jíti k úřadu a věda, že to dobrá vůle, vyhýbá se vydání na potřebné kolky, zvláště týkali se to, jako na větším díle, chudobných. Otec takový řekne nanejvýš knězi, aby to napsal, chce-li, a nebo prohodí: „Je to můj hoch, však on mi žádný na něj nic nedá.“ Takový otec si myslí, jen když jest oddán, o ostatní at se postará kdo chce, a nedá se poučiti o smutných následcích opomenuté legitimace. Následek je ten, že takové dítky jiné příjmení mají doma, a u lidu vůbec, a jiné u práva a nemálo se stydí, když jmenem svých otců později jmenovati se nemají, zvláště když se před tím o svém nemanželském zplození ničeho byli nedověděli, a — otec již na živě není, aby vše vyznal a zpočestnil své dítko. Co to bude někdy nesnázi, zmatků a mrzutosti! Mělo by se to právo legitimování dítek opět dáti farám, třeba s tím nařízením, aby se výpisy matriční po vykonané legitimaci, tam, kam by příslušelo, zaslaly, a c. k. úřadu o této rektifikaci matriky aby se zpráva dala.

Dokud nebude odvoláno nařízení toto, poukazujte na jednání jednoho sousedního faráře, kteréž se mi líbí. On neoddá takových snoubenců, jenž nějaké dítko na živě mají, dokud mu nepřinesou tři 50-kr. kolky. Na dva napíše křestní a kopulační list, a třetího použije na žádost, kterou v jejich jmenu, — arci vše zdarma, — vy-

* Ke dni nejsv. jména Ježíš. Viz čís. 2.

hótovi, pak i zázilku sám obstará a tak legitimaci docílí. Já bych každému faráři řekl: Učín též.*)

Nyní něco o úvodu osob padlých čili nemanželek. Již Hnojek ve své Liturgice uvádí, že matky, které porodily krom stavu manželského, dobře nepřipouštějí se k úvodu, neboť nemají se proč radovati z hříšného pádu svého, spíše ale pokání činiti. — Úvod šestinedělky děje se ke cti a po příkladu blahoslavené Rodičky Boží, kteráž nepoznávši muže, počala z Ducha sv. Osoby pak nemanželky Rodičku Boží, tuto nejčistší Pannu svým nečistým se zachováním zneuctily, a tudý se nesluší, aby příkladu Rodičky Boží úvodem následovaly, nýbrž k úvodu jíti připatří jen těm matkám, jenž s vůlí Boží skrze svátost stavu manželského matkami se staly, a ne proti vůli Boží porodily, neboť lidé mimo stav manželský po manželsku žijící Božskou tvořící moc hříchem provolávají. — Napomenutí, kteréž prý se dávalo u úvodu osobám padlým, málo kdy prospělo, zvláště když se to týkalo konkubinatů, zejména s vojáky, jenž na zavalanou domů puštěni jsou. Souložnice taková po napomenutí, kteréž jí dáno bylo, za rok obyčejně opět přinesla děcko. A pro počestné ženy to bylo spíš zaháněním, když jako na posměch zároveň s padlými osobami uváděny býti měly. Nebojte se, že ženy snad upustí od úvodu, ale spíše je to nyní těší, že došly vyznamenání v církvi. A dejme tomu, že by některá žena byla tak sprostého ducha, že by nešla k úvodu, myslíc, že ho není nevyhnutelně potřebl, buď si, vždyť pak mnohé důležitější povinnosti, k. p. velikonoční sv. přijímání se zanedbávají, aniž to jakou ujmu Církvi sv. činí; aspoň odpadnou mnohé pověry, kterým šestinedělky se oddávaly a ony budou z čistého, pravého úmyslu k úvodu choditi.

A věřte tomu, počestné ženy s tím větší chutí půjdou k úvodu. Ukáže se tím též pravda Boží, že milejší jest Bohu a Církvi žena sebe sprostší a chudší, ale poctivá, nežli smilná souložnice, byťby se oblačela v kment a hodovala na každý den skvostně, a že jen ti, jenž čistého srdce jsou, Boha viděti budou. — Po synodách diecesních začalo se rozumovati, že prý budou osoby nemanželky tomu rády, když nebudou muset jíti k úvodu, a ejhle, uká-

zalo se, že tomu není tak, ony silně se dovolávaly úvodu; ano jistý voják, jenž jednu osobu přivedl ku pádu, vzkázal mi, neveduli tu jeho milou, že si to vymůže u úradu. Však nechal toho. Já povděčen jsem tomu, že si to takové padlé osoby u nás zavedly tak, že, uposlechnuvše vybidnutí mého, jdou jedna každá místo ouvodu k sv. zpovědi, aby co veřejné hříšnice též veřejně pokání činily a první svůj krok do chrámu Páně posvětily přijmutím sv. svátostí. — A co víc, tím, že nepřipouštějí se padlé osoby k úvodu, docilují se spíše oddavky, neboť vědouce snoubenci o obování svém, nečekají až na zrození se dítky nemanželského, nýbrž přičiňují se, aby se za sebe vzali, k čemu jich dříve ani stížená legitimace nedonucovala. I. Št. K.

Z Vodňan 20. června 1864.

[Pokřtěni černocha.]

Měli jsme zde obzvláštní, nevídanou slavnost. Dne 12. června v neděli IV. po sv. Duchu o desáté hodině ranní před slavnými službami Božími byl v zdejší děkan- ském chrámu Páně slavně pokřtěn a v lůno sv. Církve katolické uveden černoch neb mouřenín jménem Daniel Cely. Jest ve 32 letech a dle průvodního listu ze Stuttgartu od 9. ledna. 1860, jest příslušníkem anglickým. Narodil se v Guinee ve střední Africe, a co tříletý hoch byl s matkou svou jat, a do Ameriky odveden, tam, odloučen od matky, dostal se do New-Yorku ku pánu, od něhož přijal jméno Daniel Cely, který s ním ale tvrdě — nelidsky zacházel. Utekł od něho v 6. roce věku svého a dostal se nejprv na pobřeží, pak ve 12. roce na velký anglický koráb, kdež se k službě matrosa připravoval, v kterémžto postavení mnohé cesty po moři konal do všech dílů a končin světa. Když mu bylo 17 let, vřaden jest do vojska anglického, a sloužil v legii cizinců, byl v dvojí bitce proti Kafrům na mysu dobré naděje v nejjihnějším koutě Afriky, kdež dvakráte, na prsou a na ruce, raněn byl, v Londýně pak ve špitále vyhojen přišel na válečný koráb vojvody Vellingtona, bojoval u Sebastopolu na Krimu, a raněn kulkou do ramena do Londýna odvezen, vyléčen a propuštěn jest po pětileté službě vojenské co invalida. S kopeckým korábem, na němž konal službu sklepníka, dostal se do Amsterdamu, kdež se seznámil s hercem neb komediantem (Troverem) židem, který ho přemluvil, aby k němu šel za sloužícího, k čemuž svolil, nevěda, že ho na odív chce vodit světem a tím způsobem vydělávat. Vystřídav několik toho druhu pánův a služeb, a prošed mnoho krajin a měst v Německu a Rakousku,

*) Vyzváním c. kr. mistodržitelství od 14. února 1864 č. 10234 jsou k tomu duchovní správce povzbuzeni, mají, jakož mnozí činí, k usnadnění legitimace zasílati cestou konsistoře c. kr. mistodržitelství: a) protokolární vyjádření otce a matky u přítomnosti duch. správce a dvou svědků napsané, b) dotýčné výtahy („ex officio“) z knihy křestní a kópulační. Red.

dostal se konečně k nynějšímu pánu svému, Josefovi Brettschneidrovi, vlastníku panoramy, u kterého jest již na třetí rok.

Matějská řeč jeho byla anglická; čisti anglicky naučil se ve školách v Londýně pro chudinu zřízených, ku kterým staří i mladi volného přístupu mají; po čas pobytu svého v Německu přiučil se trochu němčině, ovšem přízvukem anglickým. Za tou příčinou, zvláště ale pro nestálost obydlí nemohl neb nechtěl se uvázati nikterý duchovní, aby vyhověl žádosti jeho často a na mnoha místech opěťované, aby ke křtu sv. jej připravil a uvedl; až pak náhoda či lépe řízení Boží do Vodňan jej přivedlo, kdež se s ním setkal P. Václav Řepiš, farář v Memphisu v Tennessee, jižním to státu severní Ameriky, který, pobýv 10 let co misionář ve spojených státech severoamerických dokonale osvojil si jazyk anglický, a zde v rodišti svém toho času prodléval. Smluviv se s černochem i pánem jeho přislíbil, že chce připravit ho ke křtu sv., pak-li pán v Budějovicích, kam cesta jeho směřovala, záležitost tuto u biskupského ordinariátu ohlásí, svolení biskupské si vydobude, černocho pak, dokud toho potřeby bude, zde ve Vodňanech ponechá. Výminky všechny ochotně vyplnil hodný pán, a za několik dní dostavil se černoch na učení. Na děkanství dostával stravu, ve školách v prázdné světnici upraveno jemu lůžko. Poučen o nejpotřebnějších věcech a povinnostech katolického křesťana veden byl svrchu udaného dne ke křtu sv. Obřad dle velké agendy Pražské vykonal nad ním místní pan děkan a arcikněz při neobyčejném účastenství lidu. Na křtu sv. dáno mu bylo jméno: František Xav. Daniel, Václav. Na třech místech požádáno o kmotrovství, ale marně, nechtěli. Zastal tedy místo to jeden z kaplanů, a tím způsobem odpadla i domněnka, jako-by snad ze zlátných, podlých příčin černoch křtu sv. byl vyžadoval. Prál si on za katolika pokřtěnu býti, poněvadž, jak pravil, jedině katolické náboženství má zakladatele Ježíše Krista, kdežto ostatní víry od lidí pocházejí.

Téhož dne o velkých službách Božích přistoupil ku stolu Páně, a z rukou svého duchovního mistra a učitele přijal poprvé v životě svém Svátost oltární. Ve středu 15. června birmoval nejdůst. p. biskup v Bechyni, kamž novokřtěnce doprovodil P. Řepiš, aby účasten byl také této svátosti; načež se navrátil černoch k pánu svému. Měli jsme příležitost seznati, že jest člověk ten dobrosrdečný, tichý, beze lsti a lže, co na srdci to na jazyku. Práli bychom, aby se mu, jak si toho žádá, do-

stalo stálejšího a jistějšího postavení. U posavadních pánů svých sloužil toliko za stravu. Diskrece, jakých dostává, sotva vystačují, aby se slušně ošatil. μ.

Z Říma, 8. června 1864.

[Slyšeni u sv. Otce.]

Dnes přiklusal k našemu ústavu papežský jezdec a přinesl mně zapečetěný list, na němž bylo napsáno: Anticamera Pontificia. *Ilmo Signor Abate J. all' Anima.* Vnitř: Dall' Anticamera Pontificia. Vaticano, 8. Giugno 1864. E pregato giungendo in Anticamera di esibire il presente biglietto. Si avverte che non potrà essere amesso che in Abito talare. Si previene l' *Ilmo Signor Abate J.*, che Sua Santità si degnerà ammetterlo all' Udiencia Giovedì 9 corrente alle ore 11. Il Maestro di Camera di S. S. Pacca. Avvertenza. E proibito di presentare al S. Padre domande in iscritto per Indulgenze, Facoltà, Privilegi, od altro ad oggetto di ottenere l' Autografo di Sua Santità. Dirigersi all' uopo alle Segreterie rispettive. *) Ležatým písmem vyznačená slova byla napsána, všechna ostatní tištěna. Nebude od místa, dodám-li některá vysvětlení. Snad k žádnému zeměpánu na světě není tak snadný přístup, jako k sv. Otci. Kdo si toho přeje, podá jeho vrchnímu komořimu kratičkou žádost a v několika dnech obdrží lístek podobný svrchu uvedenému, ač není-li žadatel člověk podezřelý. Že se lístek na předsini odevzdati musí, to poručeno z mnohých příčin. Za jedno vědí službu konající komoři, jimž slušné před vstoupením příchozího lístek doručují, koho před sebou mají, i mohou každému prokázati čest, jaká jeho stavu a důstojenství přináleží, dále pak činí se tím přítrž všemu kramaření s takovými lístky. Vždyť pak se i mně zde přihodilo, že jeden ošumělý mladík mne o almužnu požádal, ukazuje takový lístek. A že se žádá na knězi, aby přišel v duchovenském obleku svém, zajisté nebude nikomu proti mysli. V Římě chodí v něm (in abito lungo) mnoho světských kněží ustavičně, jakoby řeholníci byli, z kterýchžto jsem ani jediného v celé Italii neviděl v jiném než řeholním rouše

*) T. j. Z papežské předsiny. Žádá se odevzdání tohoto lístku při vstoupení do předsiny. Připomíná se, že nemůžete připuštěn býti jinak, leč v taláru. Dává se zpráva vel. pánu, knězi J., že Jeho Svátost jej připustiti ráci k audienci ve čtvrtek 9. t. m. o 11. hodině ráno. Vrchní komoři J. Svátosti Pacca (bratřec proslulého kardinála tohoto jména.) Poznámání. Zapovídá se, podávati sv. Otci proseb o odpustky, plnomocenství, privileje a jiné podobné, též k obdržení podpisu Jeho Svátosti; k takému cíli budiž zakročeno u dotčených sekretariátů.

dlouhém. Pohodlné jest, že tu kněz nenosí rukaviček, ani když k papeži jde, an tu právě to naprosto zakázáno. Naproti tomu se přísně hledí na postřižiny (tonsuru), zvláště pak sv. Otec si toho všímá. Známu tu kněze, jenž kdysi šel prosit o plnomocné odpustky pro umírajícího (absolutio in articulo mortis) a obíraje se mnoho týdnů posluhování nemocnému, neměl času anebo zapomněl dát si oholit tonsuru (nůžek se tu neuzívá, alebrž břitvou se kšticí oholí). „Domani sia fatta“ (zejtra at jest udělána) řekl mu papež, přijav vřídlně jeho omluvu. Zcela nové jest připomenutí (Avvertenza) na konci listu svrchu dotčeného. Kázal to připsati ohled na zdraví kmeta papeže, jenž takovéto prosby nepodpisoval snad beze čtení obsahu, nýbrž když byl každé slovo jednou i po druhé na hlas přečetl a uvážil, což jej ovšem unavovalo a o drahý čas připravovalo. Snad tím chtěli předejiti též všemu možnému zneužití jeho podpisu. Zejtra tedy, dále Bůh, uzmím opět sv. Otce. V této sladké naději dávám Vám „dobrou noc,“ jsem ospalý.

Dne 9. června.

Přicházím od sv. Otce. Srdce moje překypuje radostí. Po třetí měl jsem to štěstí, státí před sv. Otcem v komnatě jeho. Pokaždé byl jsem pohnut jeho velikou přívětivostí, dnes nevím radostí, co bych Vám psal. Mám za to, že, stojí-li člověk před velkými a mocnými tohoto světa, může se ho zmocniti jenom tento trojí pocit. Buď ze samé bázně a uctivosti se téměř ani neosmělí, oči svých pozdvihnouti vzhůru k nim, aneb se mu oškliví a hnusí to, že oni dělají se vřídlnými a přívětivými, nejsouce v pravdě toho smýšlení, anebo konečně se podobají Piu IX., před nímž stojícímu jest tak, jako bylo učenníkům u Pána, jehož pravým a věrným a důstojným náměstkem jest papež náš. A již bych měl skončiti, však čtenářové Vaši by rádi zvěděli více. Napovím *) tolik, že sv. Otec poměry a potřeby naší arcidiecése lépe zná, než ten, kdo dnem i nocí na mysl přemítal usnešení synody naší provinciální i diecéšní, a že vzezření jeho jest zdravější, tvář veselejší, než snad za let minulých a že, pokud člověk o budoucnost souditi smí, mám za to, že nerozum, těšiti se na blízkou jeho smrt, jakož se v skutku těší nepřátelé jeho, i naši. Dejž mu Bůh zdraví na mnohá léta!

V Turině dal nejmenovaný kněz státní papíry v ceně 20.000 lirů jako příspěvek k halíři sv. Petruskému.

J.

Kronika.

Z Prahy. Dnes ráno jel tudy z Karlových Varů do Vídně Jeho Vel. císař pán.

— Ve středu (29. t. m.) o slavnosti sv. ap. Petra a Pavla bude se konati výroční pouť na staroslavném Vyšehradě a v chrámě sv. Petra na Poříčí, kdež za příčinou těžké nemoci p. faráře nebude ohlášená misie, alebrž obyčejný pořádek služeb Božích a sice: v úterý před svátkem o 4. hod. odp. slavné nešpory. Ve středu o slavnosti v 6 hodin ranní mše sv. s výkladem, v 8 h. tichá mše sv., v 9 h. zpívaná, v 10 h. kázání, v 11 slavná zpívaná mše sv. Odpoledne o 4. h. nešpory, v 5 h. kázání, v 6 h. požehnání. Po celý oktáv bude každodenně první mše sv. v 6 h., druhá v 8., třetí zpívaná v 10 h., odp. v 6 h. litanie s požehnáním, v poslední den s Ambroziánským chvalozpěvem. —

Ve čtvrtek (30. t. m.) bude k oslavení 500-leté památky úmrtí Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského, vdůst. p. kanovník arcijahen Ditrich sloužiti v chrámě Matky Boží před Týnem v 9 hodin ráno u přítomnosti metrop. kapitoly a vysokých škol slavnou pontifikální mši sv. — Vdůst. p. kanovník strážce Ad. Würfel bude toho dne jakožto zástupce metrop. kapitoly Pražské na slavnosti v Kladsku a p. kanovník Bradáč v Roudnici. — V pondělí po Navštívení Panny Marie (4. července) bude slavena památka sv. Prokopa, patrona země České, v chrámě Všech Svatých na Hradčanech, kdež jest opuštěný jeho hrob. — Vdůst. p. starosta Dědictví sv. Prokopa, kan. Vinařický, bude toho dne na Vyšehradě obětovati mši sv. za údy téhož Dědictví a tolikéž člen výboru, kan. Bradáč, na hrobě sv. Prokopa u Všech Svatých.

— Dosavadní převor zdejšího kláštera Milosrdných bratří, ctih. p. Anselm Lichtblau jest povolán do Vídně jakožto převor kláštera v Leopoldově, odkud vrchní lékař p. Eug. Konrath povolán jest za proz. správce kláštera Pražského.

— V témdni svatodušním bylo v chrámě u sv. Mikoláše na Malé straně birmovanou 2937 a sice 1270 mužských, 1667 ženských. Z Prahy a předměstí bylo 2215, ostatní 722 z venkova.

— Berlinský evangelický spolek k rozšiřování biblí poslal sem 2100 zl., aby za ně koupěny a rozdávány byly výtisky bible, kterouž vydal evang. kazatel p. Růžička.

— Z **Králové Hradce.** Nejdůst. p. biskup přemožen prací a zděšen náhlou smrtí věrného průvodce svého na generalní visitaci, kan. a vrchního školdozorce Jana Jansy ochuravěl tak že pomýšleje na odchod k Otci přijal sv. svátosti. — Na obnově katedralského chrámu sv. Ducha pracuje se pilně,

*) Snad nebude vykládáno na zlou stránku, dopovíme-li, že p. dopisovatel směl podati sv. Otci skvostný výtisk diecesální synody Pražské. Red.

Z Moravy. Výbor „Matice Velehradské“ uložil jistinu 10.000 zl. r. č. k tomu cíli, aby z úroků placeno bylo druhému kaplanu na *Velehradě* 250 zl.; přilepšeno farář 200 zl.; rovněž prvnímu kaplanovi 50 zl.

— V arcidiecési Olomúcké žije (dle letošního seznamu) 1.492.309 katolíků, z nichž 117.000 v rakouském Slezsku. Kapitula metrop. čítá 19 členů, mezi nimi jsou 3 biskupové. V kněžstvu jsou 1 lankrabě (sám arcibiskup) 9 hrabat, 12 baronů, 4 rytíři, 3 šlechtici, duchovní správu koná 999 kněží. V průměru přijde 1 kněz na 1428 duší, 114 míst kooperatorských jest nyní uprázdňeno.

— Dne 12. června zuřil požár ve vsi Litencích blíže Olomouce. Žena žida v té obci bydlícího byla toho dne po porodu a poněvadž i její přístřeší hořelo, očekávala, nemohouc si pomoci, smrt svou i svého dítěte. Farář té obce, nedbaje nebezpečství, vběhl do židovny dýmem naplněné a vynesl šťastně šestinedělku i s dítětem, dopravil je do fary, od ohně ušetřené a dal jim potřebného ošetření.

— *Novinář mezi proroky.* Č. 161. jednoho zdejšího listu překvapilo nás následující zprávou z Říma: „Nástupcem nynějšího papeže bude prý Římský kardinal vyznamenávající se obzvláštní bigotností a poněkud i obmezeností ducha.“ Zdráv prorokoval!

— V shromáždění věřících, (kterého vyznání, není udáno) v New-Yorku v Americe řečnil kazatel dlouho o dobročinnosti, a zdálo se, že řeč se líbí. Po kázání koloval jeho klobouk v shromáždění, aby do něho příspěvky své vkládali. Když po vykonané cestě kazatel byl opět dodán, nalezl v něm ani haléře. I obrátil ho, aby se každý přesvědčil, že v něm prázdno a pusto a pak zvolal vroucně: Děkuji Ti, ó Bože, že se ke mně opět navrátil klobouk můj, jenž byl v takovéto společnosti!

Literní oznamovatel.

— K posouzení byla nám zaslána právě tiskem vydaná „*Řeč u příležitosti prvního sv. přijímání školních dětí.*“ S povolením nejv. kníže. arcib. Ordinariatu Pražského. Tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse v Praze. 1864. Cena 12 kr. Stran 20, z nichžto první 4 zaujímá titul a citát z provincialní synody a ordinariátní povolení. Na ostatních 16 stránkách jest písmem největším vytištěna „*Řeč*“ na 3 díly rozvržená. Soudili jsme z titulu, že „*Řeč*“ vydána jest co upomínka na první sv. přijímání, však má to býti jakási rukověť pro katechety; neboť v předu jest latinský dekret provincialní synody, hned k prvním slovům „Milé děti!“ zavěšena jest poznámka: „Tak počne kněz mezi mši sv., vykonav dříve své sv. přijímání a obrátiv se k dětkám před oltářem u mřížek stojícím,“ a dále

čteme poznámky: na str. 8. „Kněz stojí dětkám předříkává“ (Věřím v Boha, a otázky i odpovědi řádu křestního), na str. 9. „Kněz stojí dětkám předříkává“ (víru, naději a lásku); na str. 13. „Kněz kleče dětkám předříkává“ (obecnou zpověď); na str. 14. „Kněz kleče před nejsv. svátostí oltářní dětkám předříkává“ (vzdychání k. př. ó Bože, ó Pane, ó Ježíši můj, nerač! více prodlévati! Ukaž mi již tvář svou nejkrásnější! Rozevři se duše má! Ty pak ó Pane, smiluj se: přijď a neprodlévej; přijď a neprodlévej; ó přijď a neprodlévej!) na str. 15. „Kněz poklekna před nejsvětější svátostí oltářní dětkám předříkává“ po sv. přijímání, ale co předříkává? Kromě povzdechů též verše tak strojené, že by se sotva který kněz odvážil veřejně je říkati. Uvádíme prvních několik:

„Plesej duše radostí

A pozdvihni se k Bohu.

Okusilas sladkosti,

Našlas lék pro svou mdlobu.

Našlas Pána bez těžkosti

V té převelebné svátosti“ atd.

na str. 16. jest poznámka: „Kněz skryv nejsvětější svátost oltářní v tabernakulu pokračuje v řeči k dětkám povstávším“ (říká díl III. „*Řeči*“); konečně na str. 20. praví poznámka poslední: „Po mši sv. rozdává kněz dětkám, první sv. přijímání vykonávším, jak v obyčeji jest, obrázky, aneb jiné dárky, dnu prvního sv. přijímání důstojně, na památku.“ Z toho jest patrné, že vydaná „*Řeč*“ není pouhou řečí, ale jest to z brusu nová rukověť v přísluhování nejsv. Svátostí. Směl-li by kněz mši sv. přerušiti a vše to vyříkati stojí neb kleče, co p. spisovatel tak určitě žádá, nechceme tuto rozhodovati. Nemile se nás dotklo, že p. spisovatel za dobré uznal dáti pro kněžstvo otisknouti: Apoštolské vyznání víry, řád křestní, tři božské ctnosti a ty podivné rozkazy v poznámkách. „*Řeč*“ tato, kterou by nižádný časopis, ani církevní, ani vychovatelský nebyl uveřejnil, měla zůstati rukopisem, aby uhájeno bylo dobré jméno pilného p. spisovatele i čest duchovenstva, které má a zná své zákony; na nejvyš mohla „omissis omitendis“ vydána býti asi o 2 stránkách na památku mládeži, která ji slyšela.

— Svazek XXXVII. nákladem Rohličkovým vydávaných Šmídových spisů „pro mládež a přátele její“ obsahuje na 82 stránkách povídku: „*Kartouzy.*“

— „*Pražské Noviny*“ přestanou 30. t. m. vycházeti.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Norbert Jos. *Lopata*, guardian kláš. Fran-tiškan. v Slaném, † v Praze 16. června, (nar. v Slaném 1810, kněz od 6. srpna 1837);

P. Václav *Prošek*, kněz ř. Johannitův v Praze,

býv. děkan v Horažďovicích a bisk. notář,
17. června, (nar. v Nové Lhotě 28. ún. 1790,
vysvěc. 25. března 1820).

Vyznamenáni jsou:

p. Frant. *Vilímek*, děkan v Spáleném Poříčí, a
p. *Jos. Kasper*, děkan v Rokycanech, jmeno-
vání tajemníky k. arcib. vikariatu Rokycan-
ského;

p. Jiří *Frank*, farář v Michalovicích;

p. Karel *Růžička*, arcib. notář, far. v Dýšině, a

p. Frant. *Lichtenberger*, far. v Pořejově, obdr-
želi expositorium canonicale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Martin *Kehr*, farář v Kozlancech, za děkana
v Načeradci;

p. Karel *Rudischer*, kapl., za adm. v Nižboru;

P. Mat. *Schwanderlík*, kn. ř. premonstr. na
Strahově za kapl. u sv. Mikuláše v Praze.

Vd. p. Karel *Hyna*, farář v Nižboru, k. arcib.
vikář a školdozorce okresu Křivoklatského,
přijat jest na odpočinek.

Uprázdňené místo:

Místo katechety na hlavní a realní škole v
Příbrami; konkurs d. 12. a 13. září.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Brandejs*, farář ve Voděradech, dne 14.
června (nar. ve Vojenicích 8. června 1816,
kněz od 25. července 1841).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Kneisel*, administrator v Kněžicích, za
faráře do Králova Městce;

p. Jos. *Pokorný*, kaplan v Slivicích (arcidiéc.
Pražské), za faráře do Křenovic;

p. Jos. *Zeiner*, farář v Niederhofu, za faráře
do Lanova (Langenau);

p. Frant. *Tepera*, admin. v Křížlicích, za ka-
plana do Jaroměře;

p. Jos. *Vondráček*, kaplan v Literbaších, za
admin. do Staršova (Dittersbach);

p. Ant. *Kupka*, admin. ve Veselé (diéc. Budě-
jovic), za koop. do Štoků;

p. Martin *Dvořák*, koop. v Nížkově, za admin.
do Keblova;

p. Vinc. *Kröhn*, kap, za admin. ve Vrchlabí.

Uprázdňená místa:

Voděrady, fara patron. hraběte Sternberga od
15. června do 27. července.

Niederhof, fara patron. nábož. matice od 16.
června do 28. července.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Schütz*, far. v Milešově, 11. května;

p. Ant. *Tschakert*, far. v Strážišti, na odpoč.
v Litoměřicích 22. května;

p. Frant. *Rössler*, far. v Tisé, na odpoč. ve
Světci 24. května;

p. Vác. *Beránek*, far. Osojnický na odpoč. 26.
května;

p. Jos. *Skarnitz*, kněz na odpoč. v Litoměřicích,
11. června.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Schlesinger*, kapl. v Bílini, za faráře
do Koštic;

p. Jan *Kořínek*, admin., za faráře v Osojnici;

p. Jos. *Tschochner*, exposit v Zušanech, za fa-
ráře v Hradišti;

p. Jan *Manžel*, admin. za faráře v Loukovci;

p. Jan *Scholz*, b. vikář a far. v Rovensku, za
děkana do Turnova;

p. Vác. *Richter*, katecheta na hl. a real. škole
v Teplici, za faráře v Arnolticích;

p. Jan *Bernard*, kapl. v Železném Brodě, za
administr. do Louček;

p. Jos. *Hammer*, za administr. do Milešova;

p. Ignac *Ferschel*, kooper. v Bastianperku, za
administr. do Loučova;

p. Frant. *Krügner*, kapl. v Georgswaldě, za
admin. do Fugau;

p. Vác. *Zirkler*, kapl. za adm. v Kadani;

p. Ant. *Schuh*, kapl. za admin. v Novém Sedle;

p. Vác. *Hanke*, koop. ze Mšena do Dol. Slivna;

p. Jan *Hofmann*, kapl. z Petrovic do Tisé;

p. Frant. *Fiedler*, koop. z Bělé do Petrovic;

p. Frant. *Havřda*, kapl. z Jablonce do CitoLib;

p. Vác. *Čtyrvoký*, za kapl. do Železného Brodu.

Na odpočínutí dáni jsou:

p. Frant. *Kunz*, jubil. kněz, vysloužilý vikář a
farář v Novém Sedle, a

p. Karel *Maník*, děkan v Kadani.

Uprázdňená místa:

Kadaň, děkanství, patron. města Kadaně;

Milešov, fara patron. hrab. z Lažanských;

Staré Sedlo, f. patr. p. Schreitera ryt. ze
Schwarzenfeldu;

Rovensko, (Týn nad Rovenskem), fara patr. p.
Lexy, svob. p. z Aehrenthalu.

Listárna redakce.

Príspevky. Panna Barbora Lemochova,
sestra † děkana Únětického odjíždějící z vlasti
dala nám: na chrám Svatovítský 20 zl., na chrám
Karlínský 20 zl., na chrám Velehradský též
20 zl., a spolku Arimathejskému příspěvek na
příští rok 1 zl. 20 kr. r. č.

p. J. H. v Dobrušce. Žád. čísla jsme zaslali.

Do *St. Bol.*: Za úplný jsme seznam ne-
vyhlásili. napsanot „některé“ spisy proti Rena-
novi. Doplňovati nehodláme, nezbyvá místa.

Do *Ričan*: Vždyť to byla prosba! Příště.

p. ? „Památky“ dává jed. sv. Vítská darem.

p. μ. Není v koši, čeká na místo.

Číslem tímto ukončeno I. půlletí
„Blahověsta.“ Činíme uctivé pozvání ku
předplacení na půlletí druhé i na celý roč-
ník. Cena udána jest v čele každého čísla.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostala čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prísł. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlt.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Duchovní přijímání.

Duchovní přijímání jest cvičení velmi spasitelné. Proto jsem umínil výkladem tímto je vůbec známo učiniti. Pojednání toto rozvrhuji na dvě části; první ukazuje způsob, jak že má se konati, druhá pak zahrnuje v sobě některé příklady svatých a nábožných duší, aby jedenkaždý poznal, kterak spasitelné a příjemné jest Bohu duchovní přijímání. Čeho žádá duše má, jest to, by vtělený Bůh, Kristus Ježíš, ukrytý v nejsvětější Svátosti oltářní, byl ode všech všady hodně poznán, důstojně ctěn a milován, touto pak láskou věřící duše roznicená po častém a hodném přijímání svého Božského Spasitele se roztoužila.

I. Co jest duchovní přijímání, a jak je máme konati?

Všecka naše křesťanská dokonalost, ku které povolání jsme a po nížto ze vsí síly a mysli své toužiti máme, v tom záleží, bychom v pravé víře, v naději silné a láskou dokonalou s Bohem se sjednotili. „Vaše povolání, posvěcení vaše.“ Ježíš Kristus jest náš pravý Bůh, jakož Otec i Duch svatý. On chce, abychom pásmem lásky, u víře založené s Otcem, s Ním (se Synem) a s Duchem svatým se sjednotili a sjednocení zůstali. K tomuto cíli ustanovil nejsvětější Svátost oltářní, kdežto pokrmem naším jest i nápoj, abychom přijímáním této převedlebné Svátosti s Bohem Otcem, Synem i

Duchem svatým láskou úžeji se sjednotili: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm. Kdo jí chleb tento, živ bude na věky. Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj.“

On nás srdečně miluje, tak že z lásky k nám a celému světu v této nejsv. Svátosti sebe s námi, nás pak s sebou chce spojit. Neměla-li by naše láska k Němu rovněž srdečná býti a veliká, tak že bychom častěji přiklekali k sv. přijímání, abychom s Ježíšem se spojili? Hodně-li Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti oltářní přijímáme, posvěcující milost v nás se rozmnožuje, On uděluje nám hojných milostí, abychom v lásce k Bohu mohli setrвати. O jaktě to mocnou pro nás pohnůtkou, bychom s povolením moudrého zpo- vědníka často přiklekali k stolu Páně.

Ty byly důvody, ježto přiměly křesťany za prvních věků k tomu, že často, ba každodenně k stolu Páně chodili. Že tato horlivost poněmáhle ustydla a ochabla, jest po hříchu věci velmi žalostnou! Tím není vinen leč pokažený duch času, an mnohou duši strhl v proud nevěry a hříchu a následek toho byl, že láska ku pravdě, čili ku Kristu, jenž řekl: „Já jsem pravda!“ láska k Božskému Spasiteli v nejsvětější Svátosti přítomnému, touha přijímatí Jej v způsobách chleba, více méně ustydla. Zmáhající se vlažnosti z ohledu častějšího přijímání těla Páně Církev učinila přítrž. Stalo se na sněmu

Lateranském. Pod ztrátou spasení zavázala církev věřících, by alespoň jednou v roce v času velikonočním velebou Svátost oltářní přijímali.

Kdo nelační, tomu se nechce chleba. Kterak měli a mají mnozí toužiti po chlebě andělském, když hledí nakrmiti sebe plevami rozkoší pozemských? „Tělesný člověk nechápe těch věcí, které jsou ducha,“ dí apoštol Páně sv. Pavel. Však nic méně přistupovali v každém věku zbožné duše častěji do roka k svatému přijímání, dle kteréhožto příkladu i my za dnů našich se máme řídit. Sv. František Saleský v knize „Navedení k nábožnému životu,“ přeje sobě a žádá, aby křesťan katolický každých čtrnácte dní Tělo Páně přijímal. Těm pak, kdož zvláště a opravdově po dokonalosti křesťanské toužíce velikou žádost po svatém přijímání v sobě znamenají, radí řečený světec, každých osm dní jíti k svatému přijímání. Toto pak ovšem jen s přivolením zpovědníka smí se státi. Já pravím tobě se sv. Františkem Sal.: „Přijímej často, pokud ti možná, Tělo Páně, avšak vždy s přivolením tvého otce duchovního.“ Nábožný a moudrý zpovědník dá tobě tím spíše k tomu svolení, čím horlivější touhu po křesťanské dokonalosti v tobě shledá a čím vroucenější myslí sv. přijímání v pokore sobě žádáš.

Kdo Pána Ježíše srdečně miluje, rádby každodenně, a kdyby církev svolila i vícekrát za den Ho přijímal v nejsvětější Svátosti oltářní. Však nemáme-li my všickni Ježíše Krista srdečně milovati? On náš Pán a Bůh, naše nejvyšší, svrchované dobro, bez Něhož bychom zhynuli na věky, od Něho všechno naše požehnání, všechno časné i věčný blahobyt přichází. Ci nepotvrzují tyto pravdy vlastní Jeho slova: „Beze mne nic nemůžete učiniti. — Já jsem světlo světa, cesta, pravda i život. — Nikdo nepřichází k Otci, leč skrze mne. — Kdo není se mnou, proti mně jest, a kdo neshromažďuje semnou, rozptýluje,“ zbavuje se všeho, co tu na-

pomáhá k časné i věčné blaženosti, ztrácí milost a Boží požehnání.

Však poněvadž nelze Tělo Páně příliš často, ustavičně přijímati, může sobě srdce nábožného křesťana pomoci tím, že alespoň vzbuzuje v sobě tu žádost přijímati Ježíše každodenně, ano častěji za den. A právě tato pobožná žádost čili touha po přijetí Těla Páně to jest, co duchovním přijímáním nazýváme.

Svatý Alfons Liguori píše: „Duchovní přijímání, dle výroku sv. Tomáše Aquinského, záleží ve vroucí žádosti Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti přijímati. Z toho již pravověrný křesťan pozná, že kdo z nedbalosti aneb jiných malicherných příčin častější skutečné přijímání opouští, nijakž říci nemůže, žeby měl vroucí touhu přijímati Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti; neboť měl-li by opravdu takovou žádost, jistě by častější skutečné přijímání Těla Páně svoji vinou nezanedbal, pak ovšem i duchovní přijímání u takového křesťana nebývá opravdové, aneb aspoň bez horlivosti se koná, a s malým prospěchem.

Kterak duchovní přijímání konati máme?

Mášli času, můžeš duchovní přijímání konati na delší způsob. Žel svých hříchů, vzbuzuj pobožným rozjímáním vroucí touhu či žádost po přijetí Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti oltářní. Pak si můžeš představit, jakoby ti kněz Tělo Páně podával, po té konej takovou pobožnost, jako bys byl skutečně přijal, klaněj se v duchu svému Spasiteli, vzbuzuj víru, naději a lásku, jakož jindy po satém přijímání činíváš a konečně pros Ježíše svého, jak to jindy po skutečném přijímání činíváš, o potřebné milosti pro sebe i pro jiné.

Tento delší způsob duchovního přijímání zvláště tehdaž bude ti k prospěchu, když Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti navštěvuješ. A tu již musím tobě častější navštěvování nejsvětější Svátosti obzvláště schváliti, odvolává se při tom na slova sv. Alfonsa z Liguori, jenž dí: „Duším, jež miluji

Ježíše Krista, velmi prospívá, často-li Jej v nejsvětější Svátosti navštěvují.“ Všechny svatých míst světější jest chrám Páně, kdež se chová nejsvětější Svátost, kostel jestit to místo, kde Ježíš Kristus v pravdě a živě, skutečně a podstatně svoje má obydlí. — Protož neznali svatí a vyvolení Boží větší radosti na zemi, než dliti před nejsvětější Svátostí oltární.

Duše, Ježíše Krista upřímně milující nalezá nebe na zemi této, když se s kající Magdalénou u nohou Toho zdržuje, jenž jest světlem, cestou, pravdou, pokrmem i životem duši Jemu oddané, když s Ním důvěrně rozmlouvá v dětinné lásce opět a opět o tom Ho ujišťující, že Jej miluje, sebe samu a všechny své záležitosti Jemu poroučí, zjevující Mu žádost, kterou stále v srdci nosí, Jej tváří v tvář jedenkrát viděti, aby Ho tím vroucněji a bezpečněji věčně mohla milovati.

Však můžeš duchovní přijímání kratším vykonati způsobem, když buď ústně aneb jen v srdci, v myšlénkách, k Pánu Ježíši se modlíš a Jemu praviš, jak sobě vroucně žádáš a velikou toužebnost máš, v nejsvětější Svátosti Jej hodně přijímati.

Tuto svatou žádost můžeš vyjádřiti kratičkým vzdechnutím, jak tobě napoví láska, kterouž vlil Bůh do srdce tvého.

(Pokračování.)

Což kdyby to pravda bylo?

Tato otázka, vypravuje jeden spisovatel francouzský, přivedla mne opět k víře a k poznání bezcesti, na které jsem se byl dostal svojí i cizí vinou. Pochyboval jsem nejdříve o maličkostech — jak se mi tehdy zdálo — uvykl jsem posmívati se kněžím a církevním obřadům, pak jsem nechtěl slouti více katolíkem, jen křesťanem — pak jsem věřil jen v Boha, vše ostatní mi bylo smyšlenkou, až konečně i o tom jsem pochyboval, že Bůh jest.

Jdakdysi okolo kostela, vešel jsem tam. Školní mládež přistupovala k stolu Páně. Zpěv útlých dítek, nelíbená nábožnost, věřící nevinnost velmi mne dojaly. Myšlénky moje zabloudily v minulost. Viděl jsem se též co dítko, jehož matka učila modlit

se Pánu nebes i země. Vzpomněl jsem si, s jakou radostí jsem hledal a trhal s jinými dětmi kviti, z něhož jsme věnce vili a je pak na oltář v kapličky naší dědiny kladli, jak rád jsem poslouchal, když matka povídala o Ježíškovi, o andělu strážci a o nebi. Jakou radost jsem měl, když mne poodrostlého — matka vzala na pouť k Rodičce Boží do St. Jak rád jsem čítal o svatých mučennících. Dnové mého mládí stavěli se mi před oči — naplněné slzami žalu nad ztraceným klidem mladosti. Jak zcela jinaké jest nyní v srdci mém! Podobá se bouři zmitané lodici, již již tonoucí, pouští nepřehledně. Připraviv se o víru, blouznil jsem o světle vědy, chtěl jsem se státí svobodným, a hle, stal jsem se otrokem pochybnosti; duch a srdce nikde nalezly náhrady za víru lehkomyšlně ztracenou. Nejsa věřícím stal jsem se povověřeným. Hledal jsem důvody pro svou nevěru — ale nikdy sám sebe nemohl jsem přesvědčit. Církvi, proslavené tisíci nejvýtečnějších duchů, upevněné uznáním nepředpojatého rozumu lidského, utvrzené svědectvím osmnácti set let, zvelebené působením na lidskou společnost, — této církvi jsem nechtěl věřit. Nechtěl jsem věřit vlastnímu lepšímu přesvědčení, vlastnímu svědomí, věřil jsem, nutě se k nevěře, v nejdržejším a nejpošetilejším, stokrát již a důkladně ze lži překonaným utrhačem Církve. Čisti evangelia, spisy sv. Otců, skoumat díla bohovědecká naší doby — ani ve snách mi nepřišlo na mysl; bylt pro mne příliš hloupé — nad míru špatně psané; pro menší snad vybroušenost řeči opovrhl jsem i obsahem — a hle, hanlivé spisy, které by na pranyř odsoudil zdravý rozum každého poctivého venkovana, ty jsem takřka polykal, staré, opět a opět ohříváné pomluvy rád jsem slýchal a sám opakoval — z oplzlých a rouhavých spisů jsem nyní svou víru čerpal. Matka moje byla již dávno umřela — stál jsem osamělý ve světě. Mnoho zlého jsem vytrpěl; zbaviv se útěchy, jakéž jen víra dáti může, dvojnásobně jsem trpěl. Hledal jsem útěchy v hlučných zábavách, pak zase v namáhavých študiích — marně. Mír ze srdce mého se vystěhoval v tu chvíli, kdy jsem víře dal výhost. Hleděl jsem pustotu srdce svého naplnit přátelstvím — láskou. Bože, jak jsem se zklamal. Spustiv se zdroje vši lásky marně jsem toužil po vyplnění prázdného srdce. Místo přátelství nalezl jsem zistiťnost, samolibost; láska, nejsouc posvěcena láskou k Bohu, bytostí nejsvětější, stala se mně nebezpečenstvím — nenaplnila srdce mého žádoucím mírem, alebrž hrůzou — a já, maje ještě síly v čas se jí sprostít —

Farní zkouška.

stal se osamělejším, rozervanějším než jsem byl dříve. Nemaje měřítka, jakého živá víra poskytuje k obcování s jinými a k posuzování jiných, opovrhal jsem celou lidskou společností. Cítil jsem pustotu v srdci svém, a nebyl jsem s to, abych jizapudil; neb srdce lidské jen v Bohu nalezá útěchy a pokoje, jen v Bohu může se těšit z života.

To vše nyní živě mi tanulo na mysli. Ž oči vyhrkly slze a hojně po tváři mé se ronily; byl bych hlasitě plakal nad ztraceným rájem mladosti.

Když zvonili ku pozdvihování, když zpěv a varhany umlkly, a velebně v kostele nastalo ticho a nábožné dítky poklekly, klanějice se Bohu Spasiteli svému — bezděky padl jsem i já na kolena, chvěl jsem se, nevěda proč, a ústa má počala šeptat modlitbu, které mne matka naučila před mnohými lety, a jižto jsem se dříve rád modlival. „Což kdyby to pravda bylo,“ zašeptal mi vnitřní hlas. — Vyšel z kostela, hleděl jsem vznikající pocit co dětinský a nemužný potlačiti; opakoval jsem si, že vše jest pouhý klam, pouhý obřad, ale nadarmo. „Což kdyby to pravda bylo,“ ustavičně volalo probuzené svědomí. — Kudy jsem chodil, ať jsem cokoli činil, hlas ten pořád se ozýval ve mně.

Počal jsem se shánět po filosoficko-bohosloveckých spisech; četl jsem „pro i proti“ a čím spravedlivěji, čím nestranněji jsem bádal, tím více jsem pochyboval o pravosti protidůvodů, — tím více uznával jsem lichost námitek, — stal jsem se opět katolíkem.

Presvědčil jsem se, že člověk k nevěře se nutiti musí, ješto k víře dostačuje — ovšem s milostí Boží, — vůle, že kdo chce, snadno věří i to, co snad nemůže pochopit. Uznal jsem, že co je nad rozum, není již proto proti rozumu, musil jsem vyznati, že člověk je stvořen k víře, by vírou k Bohu, zřídla svého bytí, se dostal, že nevěra jest naprosto proti přirozenosti lidské. To vše nyní jsem jasně viděl, protože jsem vidět chtěl a si oči schvalně nezakrýval.

Když smířen s Bohem, přistoupil jsem k stolu Páně, navrátil se opět se Spasitelem mým i poklid a mír v srdce mé. Již pak nevyhýbal jsem se lidem, neposuzoval dle poklesku kněze, když se některý udál, víru, jejíž on byl hlasatelem, ale skroušeně jsem se modlil za dar Ducha svatého, bych vždy horlivějším byl ve víře.

Tak milost Boží jedinou otázkou „což kdyby to pravda bylo,“ mi navrátila poklid, a opět ze mne učinila — člověka.

„Milostí (Boží) spasení jste skrze víru, a to ne sami z sebe: dar zajisté Boží jest to.“ (Ef. 2, 8.)

Jan Octav.

V diecési fara uprázdněná měla býti opět obsazena. Místo to se listem ohlásilo, v němžto lhůta, jméno fary bylo. Faru tu tři kněží míti chtěli, vědomosti jich se zkoušet měly. Než se k biskupovi odebrali, pilně vše, co třeba, študovali: věrouku, právo, pastorálku, zřetel brali zvláště na morálku. Když vše v mysli bylo obnoveno, k zkoušce s chutí bylo přistoupeno.

Biskup skoumal, jak a co vše vědí, všickni dobré dali odpovědi; posléz připravil se na otázku, aby poznal jejich vroucí lásku. Hledě na ně jasnomilým okem promluvil k nim vlídným řečí tokem: „Potkal by vás člověk bříme máje, těžkým krokem cestou pospíchaje, vzdychá, že dnes musí doma býti, ztížen však, že nemůž dále jíti. Lačných dítek čtvero na něj čeká, zda je živé spatří, že se léká. Ve svém vaku z dálky nese stravu, která k zemi sklání jeho hlavu. Prosí, abyste mu radu dali; jak-by nohy cestu dokonaly. Nuže, jakou radu dáti chcete tomu muži, — ještě to mi rcete.“

První praví: „Řku mu, aby chvíli odpočíval a pak chvátal k cíli.“ „Rada tvoje dobře by snad zněla, kdyby hrdla dítek chleba měla.“ „Povoz zjednal bych mu,“ druhý praví, aby spatřil dítky ještě v zdraví.“ „Dobře, kdyby jen tu koně byli, kteří by ho dále dopravili.“ Třetí na to: „Já bych bříme jeho vložil na se spěchal podle něho.“ „Synu,“ biskup praví s jasnou tvář, „z slova tvého láska pravá září, tobě svěřím stádo osiřelé, abys ho vždy pásal v lásce vřelé.“

J. Ř.

Paběrky.

Čím to je, že, kdo v pravdě křesťanský byl živ, umíraje nikdy toho nelituje, kdežto mnozí osvícenci všech tříd, kteří pro náboženství jen úšklebky měli, skonávajíc těžce toho pykají a vše odvolávají? Neb proč otcové, jimž víra je klam a bájka, předce přísně na to hledí, by dítka jejich v náboženství cvičeny byly, proč jim kupují modlicí knížky, posílají je do kostela, vyslýchají je sami z katechismu?!

Kdo jest svatý Otec? Mnohému není nic více než pouhý biskup Římský. Ano, on jest jenom biskup tak, jako Marie Teresie jest hraběnka Habsburská, jako Bedřich Veliký pouhý kníže Hohenzollernský. Víme, který papež Karla Velkého korunoval za prvního císaře, ale kdo ustanovil prvního papeže? Hurter.

Svět spočívá na čtyřech základech, jsou to lože manželské, křeslo soudce, trůn panovníka a oltář kněze. Běda světu, pohneli jedním z nich, třikrát běda, chvějí-li se všechny čtyry.

Víra osvobozuje rozum od pochybnosti a bludu — láska vůli od jha náruživosti a sobectví.

Víra vede člověčenstvo k vědě — láska k svobodě.

Věda bez víry plodí pochybnost, blud a pošetilost — svoboda bez ctnosti prostopášnost a neřesti.

Neznat náboženství — jest věc nad míru smutná; nechtít ho znáti — jest šílenost. (De Maistre.)

D o p i s y.

Od Roudnice dne 1. července 1864.

[500letá památka Arnošta z Pardubic.]

Důstojně oslavilo město Roudnice ve čtvrtek dne 30. června památku prvního arcibiskupa Pražského Arnošta z Pardubic, jenž tu na svém zámku před 500 lety téhož dne v Pánu zesnul. — Okolo 10. hodiny ubírali se do kostela všickni c. k. úředníci, jakož i úředníci knížete Lobkovice a celé městské zastupitelstvo. Po chvíli dostavili se cechové řemeslníci se svými prapory do kostela, lidem již naplněného, a městští ostrostřelci v plném lesku stáli před kostelem, aby střelbou oslavovali služby Boží. V 10 hodin vstoupil na kazatelnu důst. p. probošt Pavla, líčil srdečnými slovy význam slavnosti, a nadšenou řečí rozebíral zásluhy zvěčného Arnošta o Církev, i národ český a o město Roudnici. On s otcem vlasti Karlem IV. vymohl v Římě pro Čechy arcibiskupství, dopomohl Praze k vysokým školám, působil k odstranění ordalií (Božích soudů), čímž neobyčejných zásluh o vzdělanost a blaho národa českého tehdejší i potomní doby si získal. V Roudnici byl při zakládání chrámu Páně proboštského, dal na své útraty město zdmi obehnati a konal tu mnoho dobročinných skutků. Na konec pak vyzýval řečník po vyslovených vřelých dikách všem přítomným čtitelům Arnoštovým, nábožných posluchačů k horlivému pěstování *rorátů*, kteréžto nábožné zpěvy adventní snahou Arnoštovou uvedené až podnes po naší vlasti se rozléhají, touže při tom po navrácení se a obnovení staročeského nábožného ducha z doby Karlovy a Arnoštovy. Promyšlenou

a s citem přednešenou tuto řeč poslouchali shromáždění s napnutou pozorností, jsouce povděční horlivému oslavovateli památky muže nesmrtelného. O 11. hodině začala slavná pontifikální mše svatá, k níž sem den před tím vys. důst. p. kanovník Küffer, rytíř. z Asmannsvilly, schvalně zavítal, za kteréžto zvláštní oslavení město zajiště ty nejvřelejší díky v srdci chová. Kromě četné asistence přispělo též asi 30 malých družiček, stojících v polokruhu u oltáře, k oslavení památky. Zpěvácký spolek „Říp“ na kůru provozoval Maškovu mši, při čemž zvláště dojímaly staročeské zpěvy: „Hospodine, pomiluj ny“ (při Graduale) a „Svatý Václave“ (při obětování) a přispěl tím značně k zvýšení této v skutku katolické a národní slavnosti, začej mu všickni čtitelové nezapomenutelného Arnošta k zasluženým díkům jsou zavázáni. Po mši svatě zapěl p. pontifikant slavný chvalozpěv sv. Ambrože „Tě Bože chválíme,“ načež po příslušném zpěvu požehnání k nejsvětější Svátosti všem věřícím udělil. Při službách Božích oslavovali městští ostrostřelci hlavní a významnější částky jejich střelbou, dávajíce tak i nepřítomným znamení k vděčnému upomenutí na Arnošta, prvního arcibiskupa českého. Vděčná sláva jemu — a díky čtitelům jeho! T.

Z Hradešína 29. června 1864.

[Posvěcení školy a hřbitova; stavby a opravy.]

V neděli V. po sv. Duchu, (19. června) konala se v městysi Škvorci, farní osady Hradešínské, dvojí slavnost: posvěcení nově zřízené školy a hřbitova. Když totiž před 12. lety byla školní budova Škvorecká požárem v zříceniny obrácena, musila škola od té doby v světnici příliš malé a k vyučování nepřiměřené v nájmu býti. S pohrby musili jsme po příkre, zvláště zimního času neschůdné cestě choditi na půl hod. vzdálený farní hřbitov. To nyní pominulo. Po mnoholetém dolehání poštěstilo se jmenované obci s dorozuměním Jeho Osvíc. p. knížete Lichtenštejna, patrona kostela a školy, zakoupiti ve Škvorci dům s hospodářským stavením a pěknou zahradou, v kterémžto dvě dosti prostranné učebny jakož i byty pro dva učitele se zřídily, a zadní část zahrady hřbitovem se učinila, kterýžto rozkládaje se mezi rozkožnými sady a stromoradím podle cesty do Úval činí podlouhlý čtverhran. Jest pěknou, dosti vysokou zdi obehnán, a širokou, pískem pokrytou cestou v způsobě kříže na 4 veliká pole rozdělen, která drnem olemovanými záhonky s květinami utěšené zahradě se podobají. V zadním průčelí zdi umístěna jest umrlčí komora, před nížto uprostřed hřbitova jest

pěkný, na kameně spočívající, lity kříž, s pozlaceným tělem Ukřižovaného. — Svěcení samo se konalo co možná nejslavněji. Školní budova byla vně i vnitř listím a věnci ozdobena. Před hřbitovním vchodem stály dva stíhlé jehlance z ratolesti nesoucí jako stěžně na hlavách korouhve a z kostelní věže vlál veliký prapor co oznamovatel slavnosti toho dne. Ráno po 10. hod. do-
stavil se důst. p. Jan Zvík, k. arcib. vikář a školdozorce Českobrodský, farář v Břiství, jenž duchovenstvem, školní mládeží a cechy s praporcei při hláholu zvonů, střelbě a hudbě slavně uvítán a jednou žákyní přede dveřmi chrámovými srdečně pozdraven byl. Hned následovalo kázání o důležitosti křest. škol a hřbitovů, po němž se zpíval hymnus: „Veni sancte Spiritus,“ a průvod se hnul z kostela k svěcení školy. Po vykonaném tomto obřadu vedl se průvod na nový hřbitov. Zde zapěl zpěvácký sbor zvláště k tomu složenou píseň, načež k svěcení hřbitova se přikročilo. Posléz se průvod navrátil do chrámu Páně, kdežto figurální mše sv. a „Te Deum“ následovaly. Tak s Boží pomocí skončila se slavnost, na kterou občané Škvorečti dlouho byli se těšili. Bůh račiž žehnati! Škola jim budiž přípravou k životu věčnému, hřbitov pak útěchy plným místem odpočínutí k budoucímu slavnému z mrtvých vzkříšení. — Ku konci musím podotknouti, že také druhá, zcela nová filialní škola v Doubravčicích se staví, a dá-li Pán Bůh, po žních dohotovena bude. Podobně filialní kostel na Horákách znamenitým nákladem vnitř i zevnitř se opravuje, a kol něho nová zeď s vkusným vchodem se staví. Vnitřek jmenovaného chrámu bude obětovnou snahou zbožných občanů malbou ozdoben, oltáře a kazatelna nově štafírovány a varhany z farního chrámu náležitě opravené na místo nynějšího slabého positivu postaveny. I farní náš kostel raduje se letos ze štědrého nadělení, zakoupení totiž skoro veškerého kostelního nábytku z bývalé prozatímní kaple Karlínské. Za to, jakož i že ve dvou letech pět nových křížů nábožnou horlivostí zdejších kolaturníků bylo postaveno, v radostném nadšení spolu však v nejhlubší pokoře volám: Ne nám, ne nám, ó Pane, ale Tvému jménu buď sláva! J. S.—n.

Od Řípu dne 4. července 1864.

[Následky nelegitimování dítek.]

Že legitimování nemanželských dítek velmi potřebné jest, uznáváme všickni; taky to vidáme, jak neradi na venkově dávají si manželové, zvláště proto, že kolků zapotřebí, dítky úředně přivlastniti. Nelegitimuje-li se takové děcko, bývají následky

velmi nemilé. K tomu, co podal „Blahověst“ na str. 283., uvádím jeden příklad.

Roku 1854 narodil se ve vsi Vr. nemanželský hoch jedné též nemanželské podružské dceři a děvečce, ježž prý měla s jistým nádenníkem M. ze vsi Vd. Roku 1855 vzal si on tuto děvečku, a však již r. 1861 umřel, aniž by se byl za otce přihlásil. Jednalo se nyní, kdo má na to dítě náklad vésti, zdali obec matky nebo obec domnělého otce. Obec začaly se soudit o to — a to nikoli bez příčiny. Majít nyní tolik výloh s takovými dětmi, nebo s příslušníky mnohými (v nemocnicích), kteří nikdy v obci ani nebyli, aniž ji něčím prospěli, že nelze se diviti, když se v těch věcech brání. — Proti muži zemřelému svědčilo to, že se za 6 let k synku tomu nepřihlásil, jakož i, že prý po celý ten čas chlapce nemíval rád, a často jej bil, — a tak se zdálo, že ostane hoch obci matčině Vr. — na výživu a vychování. Než obec Vr. opírala se proti tomu silně, dovozujíc, že dle „lidských řečí“ vždy považován byl za synka tohoto muže M., jenž do obce Vd. patří, kamž by jej byla ráda přivtělila, — avšak nebylo možno rozhodnouti jistě. Zavoláni jsou i kmotři co svědkové, kteří ovšem dosvědčiti mohli, že bylo dítě *pokřtěno* v jejich přítomnosti, nikoli pak zaručiti mohli, zdali s nebožtíkem M. čili s jiným zplozeno bylo: musela se ku *konečnému* rozhodnutí odevzdati ta věc c. k. místodržitelství, které také r. 1862 věc tu spornou rozhodlo a obci mužově (otcově) Vd., kdež M. příslušníkem byl, hocha přiřklo a také jej legitimovalo. Důvody proti tomu ovšem bylo těžko vésti — a tak ostal hoch obci Vd., ačkoliv se tato těšila, že obci matčině Vr. připadne. — A takových případů stává se více. Kdyby se opět ulehčila legitimace, šlo by to snáze a kratěji u duchovních správců ač i s vděčností přijímáme, co „Blahověst“ na str. 284. v poznámce udává, že i bez kolků — ač *úřední delší* cestou, možná skrze nejdůst. konsistoř od sl. místodržitelství legitimací vymoci.

III.

Od Běchovic, v červnu 1864.

[Výlet k sv. Dobrotivě.]

Dne 8. června uháněl se mnou parovlak po dráze Plzeňské. Minuli jsme starodávňý Vyšehrad a blížili se k Chuchli. Den byl krásný, povětrnost lahodná. Jedouce ani ne celou hodinu octli jsme se u památného Karlova Týna, sídla nesmrtelného v památce Karla IV., který zde v zbožném rozjímání v kapli, drahými kameny ozdobené, Spasiteli svému žil. Dojeli jsme až na štaci Zbívovskou, kdež já dráhu opu-

stiv, pěšky jsem se odebral ku sv. Dobrotivé as 1½ hod. vzdálené. Vyšed z lesa byl jsem v krásném údolí, máje před sebou veliký kostel a prostranný klášter řeholníků sv. Augustina. Byl jsem u sv. Dobrotivé. Kdo jest sv. Dobrotivá? Sv. Dobrotivá (Benigna) byla panna a mučennice, jejížto sv. pozůstatky kníže Oldřich prý obdržel v Římě, a přinesl sem do údolí, a ke cti této světice vystavěl tu kostel a klášter. Bývaly tu rybníky a klášter slul „na Ostrově, Insulanum monasterium,“ v pozdějším čase rybníky byly zrušeny. Kostel jest prostranný; ačkoliv jest zasvěcen na počest „Zvěstování P. Marie,“ nalezá se na obraze hlavního oltáře založení téhož kláštera vy-podobněno; na straně epistolní jest kaple se značnými ostatky sv. Dobrotivé, před ní kaple sv. Mikoláše Tolentinského, z řehole sv. Augustina; v kostele jest mnoho oltářů a obrazů, však beze vší umělecké ceny a v spustlém stavu. V klášteře se nachází v přízemí křížová cesta; v prvním patře byty řeholníkův, z nichž toliko dva zde přebývají, vedouce zároveň dosti obtížnou duchovní správu. Též se nalezá v prvním patře farní škola o 2 třídách. Od pradávných časův jsou zde kněží z řádu sv. Augustina, kterýžto řád jest též patronem chrámu Páně; patronem školy jest býv. panství Zbirovské, o jehož prodej nyní se jedná. Ježto v okolí jsou samé lesy, nacházejí se tu stavení vesměs dřevěná; kostel i klášter jsou též šindelem pokryty; a nyní se má kostel znovu šindelem pokrytí, jiné střechy by prý neunesl. Hlavní pouť zde bývá dne 5. května na den sv. Dobrotivé a dne 28. srpna na den sv. Augustina. V ty dni náramně mnoho lidí i z daleka se tu schází a pobožnost zde vykonává přijímáním sv. svátostí pokání a nejsv. Svátostí oltární. Okolo sv. Dobrotivé se dobývá železná ruda, která pak dále se odváží, což jest hlavní obživou zdejšího chudého lidu. Použív klášterního pohoštění, odebral jsem se potěšen na zpáteční cestu ku Praze; namířiv na blízké Hořovice, kdež mnoho cvokařů se nalezá. Na cestě přepadl nás, mne totiž a jiné dva duchovní, déšť, za který jsme Pánu Bohu děkovali, skropit zemi velice žiznivou a občerstvil vyschlou krajinu. Před deštěm našli jsme milý útulek v klášteře Františkánském v Hořovicích, odkudž k večeru jsem odjel do Prahy, a druhého dne opět na stanovisko svého povolání. L.

Od Šumavy na den ss. apoštolů Petra a Pavla 1864.
[Duchovenská porada vikariátní.]

Dne 23. června byla duchovní porada vikariátu Dešenického v klášteře školních

sester v Bystřici. Předsedal veledůst. p. vikář Pavlovič. Letošní předlohou jest otázka: „Jaký náhled má porada a) o obsazení farních beneficíí, b) o správě jmění církevního?“ — Co se týče první otázky, vysloveno přání, aby privátní patronáty se zrušily, a beneficia beze vší protekce se obsazovala dle let služných a dle ostatních zásluh. O bližším způsobu, jakby se presentace diti měla, nerokováno, poněvadž to, jak shromáždění kněží uznali, obor porad přesahuje. Můželi míti váhy jeden hlas, byl bych pro způsob obsazování obročí duchovních dle způsobu bavorských diecézí. Tam se kněz jednou navždy podrobí konkursu přísné zkoušce ze všech předmětů, pravím, přísné, aby komise zvěděla, zdali kněz ve studiích pokračuje, čili nic. Zvláště běře se ohled na vědy praktické, totiž na kázání a katechese, ku kterémuž cíli v Mnichově zvláštní „seminarium homileticum“ zřízeno.*) Čím důkladnější práce, tím do vyšší kathegorie (jest jich sedm) konkurent vystoupí, a v těch dle stáří**) se beneficia osazují, takže dle nynějšího běhu kaplan 9—10 let na první faru čeká. Třikráte po sobě každý kněz smí se poděkovati za dekret, který jej často nenadále překvapí; ale pak bez *veledůležitých* příčin *takové malé fary* odřici se nesmí. Fary osazují biskupové a král, jak dle konkordátu rozvrh beneficíí učiněn jest.

Co se týče druhé otázky, za dobré uznáno jest, aby, až farářové církevní jmění spravovati budou, pouze jedna vikariátní kasa se zřídila, a účty od jednoho kněze, který by volbu spolubratří odmrštili nesměl, vedeny byly pro celý vikariát. Jsou zde fary nejvíce na samotách, tak žeby nebezpečí života každému knězi hrozilo, třeba by v kase ani groše peněz hotových nebylo uloženo. Návrh, aby zvláštní hlídačové zavedeni a placeni byli, za nepraktický pro tuto krajinu uznán a zavržen jest. — Ovšem jiná otázka nastává, zdali a odkud chudé kostely podpory naleznou, kterou na privátních patronátech z konkrétního jmění posud dostávaly. Že se na štědrost věřících na dlouhá léta spoléhati nesmí, každý potvrdí, kdo s lidem a mezi lidem co pastýř duchovní žiti musí. Ostatně sta-

*) Ještě více učinilo Wirttembersko v tomto oboru; tam jest několik takovýchto seminářů homiletických a ročně se zvláštní značné ceny vypisují za nejlepší díla kazatelská a katechetická, která se ovšem také dříve přednášeti musí.

**) Při špatných pracech lze se roku následujícího ku konkursu opět hlásiti. Při pracech výborných obyčejně biskup dále studia na doktorát ustanovuje a jednoduchá beneficia brevi manu k tomuto účelu rozdává, pakli konkurent raději ve správě duchovní setrvati nevolí.

tuta diecesalni o vystavování nejsv. Svátosti pilně študovati a stejným způsobem všady zachovávatí všickni shromáždění pevně se zavázali. — Konečně ponavržení jsou dva kněží za konservatory církevního umění v okrese zdejším. Těšíme se srdečně z tohoto ústavu, od kterého mnoho dobrého pro budoucnost očekáváme. H. H.

Z Košic 28. června 1864.

[Rozjímání o tisku.]

Cožkoli napsáno jest, k našemu naučení napsáno jest.“ (Řím. 15. 4.) Když jsem tato slova ondyno četl, přál jsem si, aby i v naší době veskrz platila, aby totiž cožkoli napsáno bylo a tiskem vyšlo, také vždy k našemu *naučení* vycházelo. Než tu třeba přisvědčiti, že tisku častokráte se zneužívá k podvrácení myslí lidských, ku potlačení pravdy a práva, ku zlehčení víry ano i k porušení mravů křesťanských. Nelze tajiti, že neslechetnost zde a onde tak vysokého stupně dosáhla, že i té nejpodlejší zbraně užívá, jako lži, pomluvy, rouhání, jen aby vědomí křesťanské v lidu dusila aneb aspoň zviklala. Jest to onen fanatismus, jenž — jak se sjezd jednot katolických ve Frankfurtu nad Mohanem r. 1863 vyjádřil — i v části německé vědy a německého časopisectva bojuje zbraní lži a pomluvy proti Církvi katolické. Avšak onen fanatismus nejen pod záštitou vědy proti všemu, co křesťanského jest, bojuje: on též pod lživým rouchem historických udalostí se skrývá, je překrucuje, své vlastní výmysly a domněnky za skutečnost vydává, živými barvami, vybranými slovy a vůbec vyfintěným slohem vypravuje, aby tím snadněji neumělých v nástrojená osidla polapil. Nebo sprostý člověk, nemaje dostatečné ba často žádné historické známosti a neznaje také kritiky, mate oněmi romány mysl svou, kalí onen proud citu klidného a zbožného, kterýby jej k zápalu blahoplodných činů v Církvi a vlasti unášeti měl. Politování hodno jest, že i naše domácí literatura některými utrhačnými, Církvi a křesťanskému smyslu se posmívajícími spisy se špiní a zlehčuje. Od lidu obecného žádati, aby v smeti a kalu pravdu hledal, jest příliš mnoho; není každý takovým znalcem a mistrem, jako někdy římský Horác, který o sobě říci mohl — když mu vytýkali, že napodobuje Řeky — že on v jich kalu perly sbírá. Avšak musím dát pozor, abych v polemiku neuběhl, která prý dělá zlou krev, pozor, aby někdo ze sladkého spanku svého k rozjímání vyburčován byl.

Není prý na čase, buditi ospalých. Buď tomu jakkoliv. Sv. Chrysostom jistě

nechybil, když v Antiochii posluchačů svých poučoval, kterak bludů se vystříhati a na úkladné otázky beránčím rouchem oděných svůdníků odpovídati mají, neboť jsou tito velmi chytře sobě počínali, přemlouvajíce neučených, žeby mezi nimi (svůdníky) a katolíky toliko o formu se jednalo, ostatně že jest to jedno. Tak sobě za těchto dob počínají mnohé spisy, které pod pláštěm humanity a osvěty proti pozitivnímu křesťanství bojují, neostýchajíce se i ty nejotřepanější lže ohřívati, nové pomluvy vymýšleti, křesťanským mravům se posmívati a lidu přimlouvati, že vzdělanost žádného náboženství nepotřebuje, a křesťanství prý jest jen dočasná forma, jakéž ještě zapotřebí jest, dokavad ti sprostáci svého rozumu nevytříbí. Moderní gnostikové tito a nepřátelé Církve počínají sobě právě tak, jako někdy Manicheovci, kteří majíce vysoké domnění o sobě, katolíky s úsměškem na víru odkazovali, sobě výhradně vědu osobujíce. Než tuto jich pošetilost a drzost sv. Augustin († 430) hlubokým uměním a ostrím vtípem porážel a drtil. Nepřátelé Církve tážou se jako někdy Pilát s samolibým úsměvem: Co jest pravda? Církve podávajíc jim knihy své praví: Vezměte a čtěte, ale oni zacpávají uši své, jako ona židovská synagoga, aby neslyšela sv. jahna mluvícího o „Synu člověka, slávě a moci Jeho.“ Jestliže ty povrchní vzdělance odkazujeme na dějepis katolické Církve, její autoritu a pak i na dějepis našeho národu, řkou hrdě, toť že toliko stránka jich světové dějeprawy. Odvoláváme-li se na veliký výrok filosofa: „Cogito, ergo sum“ (myslím, tedy jsem), odpovídají sofismem: Mý jsme, tedy vy nejste. Slovem, každou pravdu, jenž se do jejich krámu opportunity nehodí, nazývají starým haraburdím, středověkou temností, školáckou teorií. Že z nekřesťanských zásad mnoho zlého se rodí, netřeba dokazovati.

Když jsem takto na mysl přemítal, uznal jsem, že nesluší klerikům mlčeti, ale raději o otázkách časových v duchu Církve důkladně pojednávat, na vhodnost a nevhodnost ukazovati. V mimořádných časech třeba mimořádných prostředků užití. To káže pastýřská moudrost a opatrnost, aby kněz časových názorů maně se nepodroboval, nýbrž je skoumal, tříbil a k prospěchu Církve a ku blahu lidu jich použití se snažil, aby lid škodlivým proudem nekřesťanských ideí zmitán nebyl a duchovenstvu netečnost se nepředstírala. Co diplomatů „politika“, to jest ostatním lidem „prudentia“, bez kteréž se ani v obyčejném životě obejiti nelze. A jestliže vrahové Církve fanatismem, sofistickou zchytralostí,

lži, pomluvou a podezíráním proti křesťanství bojují: třeba tuto jejich nešlechtnost a podlost záhy odhaliti a na pranýř postaviti, aby svou vlastní zbraní poráženi byli.

J. N. D.

Z Frydku ve Slezsku ku konci června 1864.

[Kněžské jubileum dp. Jana Kožar.]

Dne 12. června, t. j. v neděli IV. po sv. Duchu konal náš veldůst. pan arcikněz a biskupský komisař Jan Kožar, 50-letou památku svého kněžství. J. Milost, pan biskup Vratislavský učinil jej čestným kanovníkem. V sobotu před slavností sjeli se tu pp. faráři i kaplani z děkanství Frydeckého i z okolních far až na 5 mil cesty, též pp. rektori a učitelové s mládeží škol Frydeckých; všickni šli pak v pěkném pořádku k p. jubilantovi nesouce mu kříž a jiné oznaky jeho důstojnosti kanovnícké. Duchovních bylo 32. Když mu ty dary podávali a přáli k jeho jubileu, střídalo se z moždířů a hudba veselo hrála až do večera, také zpěvácký spolek u fary zpíval. Večer byl ve farní věži osvětlen tento nápis: „Žebnej Bože v 50-letém úřadě kněžském Otci nám milému.“ A na farní bráně byl též pěkně ustrojený nápis: „Povstaň Pane a zpomozíš mi!“ Náš pan arcikněz již 22 let ve Frydku věrně a spravedlivě řídí a spravuje své ovečky jemu oddané a je vyučuje jejich materským jazykem slovanským. — Jak mile se dne 12. června počalo rozednívat, tu se lidé a procesi ze všech stran až na 8 mil vzdálí hrnuli do Frydku, tak že do 8 hodin byly chrámy už plné i město Frydek přeplněno lidstvem a prapory všech těch procesí. V pěkném pořádku se rozestavili okolo fary a farního kostela, mezi lidem stáli tu také c. k. úředníci a městský výbor, též úředníci z hutí pana knížete Albrechta. O 9. hodině ozvaly se zvony na farní věži i u Panny Marie a střídalo se z moždířů, neboť byl vyšel z fary náš milý p. jubilant ponejprv jako kanovník. Před ním šli kněží, okolo něho družky s věnci, za ním páni výše jmenovaní a lid domácí i přespšní, každý byl žádostiv jej vidět. V té slávě kráčel do farního kostela, kdež bylo kázání německé, zajisté zajímavé, kdo mu rozuměl. Po tom kázání šli všickni v pěkném pořádku do kostela Panny Marie. Cestou hrála hudba a my zpívali: Bože, chválime Tebe. Kudy se šlo, všude stálo množství lidu, jako o Božím Těle ve Vidni. U kostela Panny Marie byla zase brána pěkně zhotovená, taky se slovanským nápisem: „Požehnaný, jenž přichází ve jmenu Páně!“ Když se v kostele p. jubilant posadil na své místo, šel vp. farář z Dobré na kazatelnu a moravským

jazykem kázal přes hodinu. A za kostelem na hřbitově kázal zároveň vp. Hikel, farář z Borové též moravsky, jak my u nás říkáme. Všude bylo posluchačů, jak by natlačil. Po kázání sloužil p. jubilant slavnou mši sv., při které přes 100 svíček hořelo, což ve Frydku posud žádný poutník neviděl. Slavnost se skončila s „Te Deum laudamus.“ Byla to taková sláva a pobožnost, že žádnému nebylo obtížno až do 2 hodin společně v kostele vytrvat.

Jan Šrubař, zpěvák.

Z Říma v květnu 1864. (Opožděno.)

[Cesta z Říma do Neapole.]

Z Říma do Neapole — to byla ještě přede dvěma roky cesta dlouhá, obtížná a drahá. Kdo nechtěl konati cestu 10 hodin po zemi do Civitavecchie a odtud 24 hodin po moři, musel se dáti močály Pontinskými u Terraciny, při čemž mu bylo dvakráte tolik času zmářiti, jednou tolik peněz vydati, a nad to býti v neustálém strachu, by nebyl přepaden a vydrancován od loupežníků. Nyní to jinak; za osm hodin lze se dostat z Říma při skrovných útratách až k Vesuvu. A já k tomu potřeboval 4½ dne. Poslyšte, kterak se to stalo.

Dvě leta jsem v Římě, a nespátl jsem slavné Tivoli, i odhodlal jsem se 22. dubna že déle nebudu odkládati, a jel jsem odp. o 1½3. h. ve voze (veturino) po staré a nové cestě Tiburtinské; chtěl jsem při večerním světle slunečním patřiti na krásu pohoří Sabínského, a teprv v noci doraziti do Tivoli, až by čirá tma perutěmi svými zakryla světoznámou špinu města tohoto. Jarní zeleň pokrývala planinu Campagny, na kteréž tu a tam malebné zříceniny se oku objevovaly. Dále jedouce uřel jsem celé potoky sirné vody, kteráž rostliny hubí, lidem však k zdravému koupání slouží. Přesmutný pohled poskytuje spustlá villa Hadrianova, k níž jsme z cesty se odchýlivše za půl hodiny došli; tam před 1700 lety vystavěl císař Hadrian letní sídlo své, zděli 1 hodiny a ½ hodiny v šir. Tu se nalezal chrám, divadlo, lázně, sochy a obrazy, tu i lyceum Aristotelovo, akademie Platova, serapeum Canopusovo, poikile Stoikův tak věrně byly nápodobeny, že Athénan se zde v rodném městě svém býti mněl. Ze všeho toho není tu ničeho leč kusy zdí, ale takové rozsáhlosti, že si ještě nyní alespoň poněkud onu starobylou nádheru představití můžeme. Slunce již se ukrývalo za hory a rolníci spěchali, aby před západem došli do Tivoli; nebo takový zde napořád panuje obyčej: jako ulice měst za večerní doby obživují, tak na venku u večer bývá. ticho jako po vymření; nikde

ani človíčka nelze spatřiti; šli jsme při velebném tom tichu zamyšlení, tu hlasité vzkřiknutí nás náhle polekalo; „Ladri, ladri!“ (lotři, loupežníci!) i ohlíželi jsme se vůkol, bojíce se nebezpečí. Seznali jsme, že stará matička, kteráž o několik kroků byla předešla rodinu svou, spatřivši nás polekaná a křičíc ku svým běžela, a teprv když společně s nimi nás potkala, nemálo ji to zarazilo, když v nás, jež za loupežníky měla, lidi míru milovně poznala. Byli jsme dva kněží; třetí s námi ve voze sedící venkovan nemohl se vynadiviti tomu, že krajinu tak dokonale známe; „come siete felici“ (jak jste šťastni), zvolal, bera naše mapy a cestopisy do ruky, jimž ovšem, že byly německé, nerozuměl. Přišedše do Tivoli, neviděli jsme pro tmu ničeho, toliko šumot řeky Anio dorážel k uchu našemu; řeka ta chová mnoho pstruhů, a že právě byl pátek, okusili jsme jich, však seznali jsme, že nejsou lepší ani dražší než české. V hostinci „alla Sibilla,“ kdež jsme večeřeli, byly sice všechny pokoje už zadány; nicméně přijal nás hospodský a dal nám nocleh v blízkém domě připravit; blíž tohoto domu strhla rozvzteklená řeka Anio před 30. lety kostel a 26 stavení. Ráno dne 23. byli jsme v dómu, kdež se nalezá prostřed chrámu obraz Rodičky Boží, k níž Tivolčané velkou chovají úctu; také jsme navštívili chrám sv. Jirí, jehož slavnost se dnes konala (u vás slavíte v ten den sv. Vojtěcha). Celá kapitola biskupského chrámu (14 kanovníků) ubírala se v slavném průvodu do kostela sv. Jirí na služby Boží; ale to nám bylo divné, že o takové slavnosti jediný kněz bez asistence velkou mši sv. sloužil; podobný nezpůsob také v Subiaco jsme našli. Právě pohoršení však vzbudili v nás zpěváci, kteříž v sakristii (blíž vchodu chrámového) stáli a beze všeho citu zbožného zpěvy své odbývali. Po službách Božích navštívili jsme villu d'Este, pak překrásné vodopády a chrám Sibilly; tam setkal jsem se s jedním rodákem svým a jakýmsi baronem českým. Ve 12 h. usadili jsme se na dvou osedlaných oslech, jež najatý průvodčí popoháněl, aby cestou neusnuli. Tato zvířátka jsou velké dobrodiní v krajinách jižních, kde nebývá možno delší čas pěšky cestovati. Osel unese mnoho a nepotřebuje zvláštního ošetření a pokrmu, čímž se stává, že v Italii i žebrák na oslu jezdí. Jeli více osob, střídají se, tak že žádný ani přílišnou chůzi se neunaví, aniž také jízda jej přes míru stýrá. Tak i my jsme se střídali, ač průvodčí náš chtěl neustále jíti pěšky; vypravoval nám rozmanité příběhy, mezi jinými si zvláště stěžoval na to, že jeden jeho

známý, jenž za příležitosti hádky tři lidi zabil, pro toto „piccolo omicidio“ (malinkou, nepatrnou vraždu) byl odsouzen k smrti! Přišli jsme do *Vicovaro*, kdež jsme před obrazem Rodičky Boží se pomodlili, k němuž četné zástupy poutníků z blízka i z dále přicházejí; okusili jsme i my na cestě naši ochrany Matky Boží, neb nás nikde žádná nehoda nestihla. Cesta nás vedla podél řeky Anio mezi holými skalami, což mne na hory Tyrolské upamatovalo; v údolí nikde nelze spatřiti vesničky; všecka městečka vystavena na hlavách hor. K večeru byl milý pohled na mladé dívky, any přicházely s velkými měděnými nádobami o dvou držadlech k řece, a odtud na hlavách nosily vodu nahoru. Za hodinu po západu slunce dorazili jsme do *Subiaco*. Nocleh byl snesitelný. Ráno v pět hodin šli jsme do chrámu katedrálního, vystaveného v slohu novější. Na kopci, prostřed města se vypínajícím stojí hrad, odkudž se nám otevřel utěšený pohled v krajinu, čili čarovnou kotlinu mezi vysokými horami, kteráž v záři vycházejícího slunce jasně se stkvěla. Za tři čtvrtě hodiny došli jsme do *S. Specu*, kdež stojí rozsáhlý klášter Benediktinů s krásným chrámem a důležitými pomníky. Tam jsme v jeskyni sv. Benedikta sloužili mši sv. Na mramorové tabuli jsou zaznamenány všechny krajiny, kamž sv. Benedikt uvedl a neb kdež upevnil křesťanskou víru; stálo tam též: „Bohemia per s. Adalbertum.“ Vlidný frater vedl nás do malé zahrádky k soše sv. Benedikta, na níž jest nápis: „Fer ma rupe, non danneggiare figli miei!“ Obrátili jsme zraků svých v tu stranu, kam pozdvížená pravice světceva ukazuje, a hle! vysoko nad námi hrozily kolmé skály v nejbližším okamžení seřítiti se na hlavy naše; není to pevná žula, nýbrž hlína jako křída, z nížto právě před čtyřmi týdny balvan o několika centnýřích se odtrhl a na střechu kostela spadl, avšak poslušen slov: „Non danneggiare figli miei!“ jen tolik škody způsobil, co jediný dělník za půl dne mohl napravit. Odtud jsme na cestě zpáteční za čtvrt hodiny došli do kláštera *S. Scholastica*, kdež mnichové Benediktini právě mši sv. provázeli velebným zpěvem sv. Řehořským. V sále kapitolním četli jsme řeč, kteroužto se loučil sv. Benedikt s bratry, když — jako ondy Abraham — pro zachování míru ubíral se odtud, aby světoznámý klášter v Montecassino založil, kdež i my o dva dni později jsme klečeli u oltáře, vystaveného nad hrobem sv. Benedikta a sestry jeho sv. Scholastiky. V klášteře „*S. Scholastica*“ nalezá se hlavní noviciát pro Benediktiny, kteříž zcela podle původní řehole žítí chtějí; jeť tu asi 100

noviců ze všech národů evropských; také jednoho mouřenina jsme mezi nimi spatřili. Obzvláště vřelým k nám byl jeden kněz z Německa, jenž tak byl příchodem našim potěšen, že mu slze v očích stály, když jsme se loučili; i my neradi odešli z místa, kdež i v 19. století pravý život řeholní lze spatřiti. V hlubokém zamyšlení jeli jsme mlčky k Olevanu krajinou, kterouž náš cestopis „rájem malířův“ nazývá. Asi v půl osmé dostali jsme se do poutnického místa *Gennazzano*, kteréž zde asi tak jest slavné jako u vás sv. Hora u Příbrami. Na zejtrí se tu měla odbyvati hlavní pouť „S. Maria del buono consiglio“ (dobré rady); pročez nebylo se co diviti, že jsme nikde v hostinci místa nedostali; i nezbyvalo nám nic jiného, než abychom s jinými unavenými poutníky do pláště zaobaleni na stupních kostela se uložili, aneb, protože se nám kamení předce zdálo býti tvrdou poduškou, abychom nastoupili *latinskou cestu* (*via latina*), což jest tu tolik, jako v některém domě duchovním o přístřeší požádati, ač i tu nám velká naděje nekynula; neboť Augustiniáni, jenž zde mají klášter, museli upravití nocleh 24 sezvaným zpovědníkům; však nicméně se nám podařilo vyžebrovati jednu postel, o níž jsem se s soudruhem věrně rozdělil. Převor kláštera tohoto má totiž přítele, jenž byl jednou v Praze a Praha se mu velice líbila, a to jedině pohnulo převorem, že nám popřál noclehu. — Dne 25. ve čtyry hodiny ráno bylo zvonkem dáno první znamení, načež se v městě vše hemžiti počalo; nejčilejší však život nastal pak v chrámě samém. Ač u nás v Čechách nezřídka o pouť také panuje nepořádek, mohl by se předce ještě pořádkem nazvat, porovnáte-li to se zmateností, v jaké si Italové o pouť libují. Sotva jeden z poutníků hlasitě byl zvolal: „Evviva Maria, Maria evviva, evviva Maria, e chi la creó!“ tu již všickni plným hrdlem volali podobně: „Evviva Maria“ atd. Jsou horké krve, ale nábožní. U zpovědnice byl nával lidstva náramný, tak že sotva kdo z těch mnohých tisícův zde shromážděných odešel, aby se prvé byl s Bohem nesmířil. Všickni nakoupili sobě obrázků, růženců, medailí a strojeného kvítí, a dali vše požehnati od kněží. I mne jdoucího od oltáře zastavila dívka, která již domů pospíchala, prosíc mne, abych obrázky její požehnal. Když jsem se rozmýšlel, zvolala: „Faccia così“ (učíňte takhle), podobu kříže při tom dělajíc; uposlechl jsem a požehnal obrázky, potěšen jsa tou živou vírou. Myslím, že titó poutníci s vírou zachovali též staré dobré mravy; myslím, že mravy jejich jsou chvály hodné, neboť

zachovali též své krásné kroje národní, udržují vše, co po otcích zdědili. Na pouť a z pouti nechodí tu lid v procesích, nýbrž podle rodin, při každé rodině se nachází také trpělivý osel. Poutníci modelji se cestou růženec tak, že po každém desátku čtou z modliteb pěkné rozjímání.

Došli jsme do *Palestriny*, kdež málo znamenitého se nalezá mimo zbytky pohan-ského chrámu Fortuny, a rozsáhlou mosaikovou dlažbu z téhož chrámu pozůstalo; pak jsme se podívali na kapli a kryptu knížat Barberiniův a po té se oči naše kochaly v přetěšené vyhlídce, kteráž nám v dalekém obzoru i Řím ukázala. Odtud za 2 hodiny jsme dorazili k železné dráze, a propustivše vůdce s oběma ušáky byli jsme parovlakem do *Ceprano* dopraveni, kdež nám bylo přenocovati; neboť v Italii nikde nejede vlak v noci; a onen vlak, jenž ve dne z Říma do Neapole jede, už jsme byli promeškali. V *Ceprano* byl jsem předešlého roku tehdaž, když Pius IX. s nevýslovným jásotem od obyvatelstva zdejšího byl uvítán. — Ráno dne 26. šel jsem v 5 h. do kostela; jaký to rozdíl mezi tlačenicí, kteráž vloni tu byla po příchodu Pia IX., a mezi hrobovým tichem, kteréž dnes jsem shledal; nebylo tu nikoho, jenom rakev otevřená, v níž u prostřed kostela ležela mrtvá stařena, oblečená v roucho černé, kolem rakve hořely voskové svíce. Včera u večer dokonala žití své, a příbuzní její vyžádali si, aby mohla přes noc v chrámě odpočívati. Když jsem byl odsloužil mši sv., přišlo do chrámu bratrstvo nosičů, aby stařenu pochovali. Vedro v Italii zvlášť letního času panující jesti příčinou, že se mrtvoly i hned pochovávají. Z *Ceprano* jsme se octli v Neapolsku. Značný se tu jeví rozdíl mezi řečí Římanů a Neapolitánů; tamta jest libezná, vyslovuje každé písmě zřetelně, tak že i cizinec ji snadno porozumí, v Neapolsku však mluví lid příliš rychle a celé slabyky polyká, že často desetkrát jsme se museli tázati a pak ještě stěží jsme porozuměli. Čím dále nás parostroj unášel, tím teplejší a úrodnější ukazovala se krajina. V úrodné půdě pšenice stojí morušové stromy, a o ty se opírají vinné keře; neboť by nejsilnější hole nebyly sto, unéstí tíži těchto vinných keřů, kteréž stromům se podobají. Když se pšenice sklídí, zaseje se v témž letě jiné obilí a pak ještě len neb konopí. Zahrady každoročně osmkrát někdy i dvanáctkrát dávají úrodu. Tot ten šťastný kraj „*Campagna felice*“ blíž Neapole. Na cestě zastavili jsme se v *Monte Cassino*, kdež se jasně ukazuje pravdivost průpovědi: „*Montes Benedictus amabat*“ (sv. Benedikt miloval

hory); nebo jako orel se vysoko na kolmé skále vznáší klášter Benediktinský „Monte Cassino;“ zdál se nám blízek býti, tak že jsme nesedli na osly, jichž nám za nepatrný peníz nabízeno; a však v jasném vzduchu jižním cizince snadno zmýlí vzdálenost. I my jsme se museli celou hodinu plaziti vzhůru. Domnívali jsme se, že s druhé strany je kus planiny za klášteřem, však shledali jsme, že i tam jsou kolmé skály; každinký kámen ku stavení tomuto museli vynésti nahoru, mramor a jiné potřeby přivezeny byly z východních zemí. V chrámě jsou stěny z krásného pestrébarevného mramoru, jakéhož ani v Římě samém nelze spatřiti; krásnější pak dřevorezby není snad na celém světě. V archivu viděli jsme nejstarší exemplář kodexu Justinianova. Slovnítný učenec Tosti vřídne s námi několik slov promluvil; také opata jsme viděli, muže velmi vážného vzezření, pocházejícího z hraběcí rodiny Neapolské. Chováli se k nám v klášteře velmi přívětivě, nabízejíce nám pohostinství na několik dní, což jsme ovšem nepřijali, povděční jsouce tomu, že jsme mohli odejiti od chrámu, v jehožto průčelí nyní patero znaků piemonteských se nachází; jen tímto způsobem ušel prý znamenitý tento klášter záhubě, kteráž mu hrozila. Jeden z fráterů, rodilý Moravan, byl tomu obzvláště rád, že krajany spatřil, i vyprovodil nás, nesměl však dále než ku vratům kláštera, boje se, aby nepadl do rukou brigantům, kteříž právě minulé noci v zahradě klášterní se byli tábořem položili. Vůbec teď mnoho o brigantech slyšeti; na železnici nevypravovali sobě lidé o ničem než o příhodách s briganty; mnozí pceční měli v kapsách smrtící nástroje, olovené to koule koží potažené; jediná rána může člověka usmrtiti. — Když jsme jeli okolo Volturmo blíž Capuy, vzbudilo ve mně ošklivost pouhé pomýšlení na všechny ty hanebnosti, jež zde rota Garibaldiiovská byla zpáchala. Město Maria Maggiore, jež jsme z dráhy spatřili, stydic se nyní za své jméno, žádalo prý za povolení, aby se smělo nazývati „Capua antica;“ je to zcela přiměřené, neboť svaté ono jméno skutečně bylo až příliš zneuctěno těmi nepravostmi pohanskými, kteréž se tam staly a neustále dějí. Konečně spatřili jsme po levé straně horu Vesuv; byli jsme — v Neapoli. J.

Kronika.

Z Prahy. 500-letá památka úmrtí arcibiskupa Arnošta z Pardubic a ze Staré vydařila se jak náleží dobře. V chrámě Matky Boží před Týnem bylo na pontifikační mši sv., kterouž obstoupen četným duchoven-

stvem sloužil vdůst. p. kan. arcijahen Fr. Dittrich, slavné shromáždění. Kromě rektora vysokých škol s akademickým senátem byli tu též vdůst. pp. děkan Hron, kanovníci Prucha a Bernard. Jednotlivé fakulty byly valně zastoupeny, nejvíce theologická alumnij k. arcib. semináře v plném počtu. I nábožných věřících bylo hojně přítomno. Slavnou mši sv. ukončil chvalozpěv sv. Ambrože. Nebylo však „Te Deum“ jenom v Praze, nýbrž též v Kladsku, v Roudnici, v Ouvalech. V Kladsku pontifikoval vdůst. p. kan. Würfel, hrob Arnoštův byl vkusně ozdoben, pokud možná bylo zříceniny zakryti, kněží i lidu, domácích i přespolicích sešlo se tam velmi mnoho. O slavnosti v Roudnici jest v předu dopis. V Ouvalech měl slavnou mši sv. Ceskobrodský vikář, vd. p. Zvik, na osadě byl téměř svátek, každý chválal do kostela na slavnost nevidanou. Po službách Božích rokovalo četné shromáždění duchovenstvo o postavení pomníku slavnému veleknězi. I na jiných místech byla slavena vzácná tato památka. Uvádíme dopis z Libošovic u Sobotky: „Den úmrtí arcibiskupa Arnošta jsem ohlásil a dnes 30. června mši sv. obětoval. Kýžby opraven byl náhrobek jeho v Kladsku! Jest to v pravdě ohavnost zpuštění na místě svatém, jak jsem před dvěma roky sám viděl. Na kusy rozdrocený kámen zpočívající na hrobě jest červeným sukrem pokryt, opodál hoří svíčka.“ S potěšením dodáváme, že se náhrobku Arnoštova ujal učený hrabě Štilfried-Alcántara. Z Berlina rozeslal po Čechách, Slezsku a Kladsku vyzvání k příspěvkům. Náhrobek z piskovce stál by 850 zl., z mramoru 1650 zl. Ku krátkému životopisu připojil výkres náhrobku, jaký býval a opět bohdá bude.

— V neděli (10. t. m.) půjde z Prahy procesí na Levý Hradec. Poutníci vyjdou z chrámu sv. Jiří na Hradčanech po mši sv., kteráž sloužena bude v 5 hodin ráno.

— U sv. Jindřicha na Novém městě bude k oslavení výroční pouti konána 14-denní misie. Započne v sobotu 9. t. m. kázati se bude, jak doslycháme, česky i německy.

— Vp. Stanislav Jan Nep. Škarda, kněz ř. premonstr. v opatství Těpelském bude 9. července o 10. hod. v malé síni koleje Karlovy za doktora bohosloví povýšen. Veřejná disputace bude zítra o 10. h. na velké síni téže koleje.

— Spolek Arimathejský pochoval v červnu 94 chudé křesťany, z nichžto 12 připadá na Prahu a 82 na venkov.

— Dělníci a řemeslníci čeští, kteří již na druhý rok pracují na železné dráze česko-bavorské, vyslali k J. Emin. nejdůst. p. kardinálovi do Chebu, kdež biřmoval, deputaci s tou prosbou,

aby mívali čas od času česká kázání. J. Emin. přislíbil, že bude zbožné žádosti pokud možná vyhověno.

— Snahou staříckého doktora práv a statkáře Kanky konala se v *Jetřichovicích* od 14.—25. června misie. Účastenství lidu bylo veliké. Slovo Boží tu hlásali a sv. svátostmi přisluhovali kněží z kongregace nejsv. Vykupitele, pp. Mastalír, Mach a Kotyza. Přijímajících Tělo Páně napočteno 1700.

— Dr. Vavřinec Zink, provincial řádu pobožných škol stal se skutečným radou a přisedícím nejdůst. konsistoře Olomoucké.

— V *Karlínském* chrámu Páně pokračuje se ve stavbě hlavního oltáře a nových varhan.

— V *Čáslavi* byl 14. června slavně položen základ nové evang. modlitebny. Čáslav má 5375 katol. obyvatelů a 379 evangelických.

Z Moravy. O tisícileté slavnosti na Velehradě vzbudil vp. Jan Bartoš, kaplan z Klobouk tu myšlenku, žeby k oslavě toho jubilea důstojno bylo, nějakou památku ke cti a chvále sv. ap. Cyrilla a Methoděje postavit, totiž kapli čili kostelíček. A hle, myšlenka tato v krátkém čase neunavenou pilností a obětivostí vel. p. J. Bartoše a farníků Klobouckých v skutek uvedena jest. Nedaleko Klobouk u Poteče na místě jindy pustém hned po pouť Velehradské denně 100 lidí jako věličky pracovali, kopec zhladili a vyrovnali a nyní již tam stojí kostelíček velebný v gotickém slohu s věží k nebesům se vypínající a spanile celou krajinu okrašluje. I uvnitř jsou díla umělci Vídeňskými vkusně provedena, totiž oltář v gotickém slohu, na němž vypodobněno jest oslavení sv. Cyrilla a Methoda. Po zděch vypodobněn jest život našich světců a nad okny, jichžto devět jest z barevného skla, jest osm obrazů sv. patronů slovanských, mezi nimiž sv. Václava, Vojtěcha; Ludmily a j. Kostelíček tento bude dnes slavně posvěcen, ku kterážto slavnosti vp. Dominik Zehnal, administrator v Brumově zve v čís. 163. „Národa“ obyvatele okolní i vzdálenější.

Ze Slezska. Opavský klášter sester německého řádu obdržel od J. Velič. císa. Františka Josefa a císařovny Alžběty skvostný dar, totiž monstranci gotického způsobu. Jest ze stříbra a silně pozlacená. Podstavek jest ozdoben obrazem sv. Alžběty na přední straně, a na protější jest písmeno F., což poukazuje na vz nešené dárice tohoto mistrovského díla. Monstrance jest ozdobena mnohými věžkami. Po stranách výklenku pro velebnou Svátost určeného nacházejí se sošky v pravo sv. Petra, v levo sv. Pavla, vedle více v pozadí stojí po každé straně anděl držící nástroje umučení Páně. Nad tím výklenkem spatřuje se devět malých postav, které bezpochyby

mají představovati devět kůrů andělských. Výše jest vyořazena nejsv. Trojice. Kromě monstrance obdržely sestry darem též skvostnou mešní knihu a zároveň list J. císa. Vys. velmistra řádu, arcivévody Viléma, jenž oznamuje, že J. Velič. císař pán jest velmi spokojen s blahodárnou činností sester v polních špitálech, a že jim za to vzdává své nejvyšší díky. (Op. B.) Též Milosrdné sestry Pražské obdržely od J. V. císaře pána za služby v nemocnicích na bojišti vykonané přípis díky a skvostné mešní roucho; cesta na bojiště byla jim nahrazena 500 zl.

Z Vidně. (Generální synoda protestantův.) V těchto dnech shromáždění jsou a radí se ve Vidni zástupcové vyznání nekatolických z zemí slovansko-německých. Nebude od místa, povšímneme-li si jednání této generální synody; neboť i ona se dotýká nás, a to někdy dosti z blízka. Mohli bychom sice mnoho pověditi o tom, kterak svého času protestantské listy uměly podezřívati a hanobiti tu shromáždění biskupů v Římě, tu zas sněmy církevní provincialní i synody diecesní, kdežto nyní zajisté ani jeden katolický hlas neozval se, aby prohlásil, že účelem synody protestantské jest zatemňování rozumu, rozšíření pověry a zapuzení světla, jak se katolickým shromážděním od „snášelivých“ protestantův vždy a všude vycítává; a předce asi co do „rozumu a světla“ se účhvaly synod katolických nemusejí báti porovnání s kteroukoli, třeba generální, synodou kteréhokoli čistého vyznání. Mohli bychom dále a to s větším právem stěžovati sobě na politické noviny, (listy české se v tomto předmětu pilně drží stezky, ušlapané od zdejších židovských žurnálů), které psány jsouce nejvíce od katolíků (aspoň dle jména) a pro katolíky, ve své šetrnosti k většině čtenářů svých jdou tak daleko, že neopominou ani jediné příležitosti, kde mohou cit a víru katolíkův uraziti způsobem sebe drzejším, otiskující z listů nevěreckých každou klevetu, každou útržku, byť by věděly, že zejtra to musí býti odvoláno co zlomyslná lež. Tak jest: katolictví tupiti a v opovržení uváděti, protestantům všecku vzdělanost a snášelivost prisuzovati, to platí nyní za osvícenost, za svobodomyšlnost a toho tedy se drž každý, nechcešli býti počten mezi obmezené, mezi zpátečníky a ultramontány. — Ale nechme těch neblahých úvah o tom tak zvaném veřejném mínění, a vraťme se k generální synodě protestantův. Mnohokrát již dokázáno i od právníků, že protestanté v Rakousku mají nyní daleko větších svobod, než katolíci v kterémkoli státu protestantském, byť bychom ani na váhu nekladli nepatrný jich počet. A předce jakých tu stížností proti katolíkům nalezá

generalní synoda, jakých protestů proti stávajícím zákonům, ačkoliv bychom četnými příklady mohli dokázat, že právě ty zákony, jimiž domýšlejí se býti zkráceni, v skutečnosti se nevykonávají; poučujet nás častá zkušenost, že vzdor konkordatu neděje se na obhájení katolického práva od světské vrchnosti takřka ničeho. Nechceme zde vypočítávati všech těch stížností gen. synody, jen za příklad uvedeme některé našim čtenářům. Co jim nejprve velice leží na srdci, jest to nešťastné jejich jméno. Co se toho napovídají a navykládají, že jen oni mají „čisté evangelium“, a přece jim svět nechce dávatí jména „evangelických.“ Hned protestanty, hned nekatoliky slyšejí se nazývati, ba ti „římsko-katoličtí“ neuspóří jim ani toho otřesení všech oudů, jež jako mráz je projede při slově „luterán, kalvinista.“ Podivno: Dominikáni, Benediktini, Augustiniáni, Františkáni kladou v to čest a chloubu, že se jmenují po svých zakladatelích; ale protestanté pomalu budou žádati, aby to v některém paragrafu trestního řádu uvedeno bylo co trestuhodná urážka na cti, nazveli je kdo po jejich „osvícených“ zakladatelích. Inu, katolíci nejsou, tedy slušno je zváti „nekatoliky;“ protestanty pojmenovali se sami, činíce protest (odpor) proti všemu, co jest katolické; a že název „evangelikův“ my katolíci jim nikdy neuznáme, to snadno pochopiti mohou oni sami; neboť není tolik čistých evangelii, kolik protestantských sekt, nýbrž jen jedno jediné; a že toto jedno jediné jest v naší Církvi, to musí pevně věřiti každý, kdo chce býti katolikiem. — Dále ukrytí vede se náрек, že Tyroláci zamítají světlo a blaženost, jež by jim rádi přinesli protestanté. Inu, víteli co, pánové, kde si nepřejou vašeho oblažení, nevnučujte se jim násilně. — A což ty nešťastné hřbitovy! mermomocí chtějí odpočívati v posvěcené zemi katolické, ač sami v žádné posvěcení nevěří. Svěcení jest jim pověra, modlení za mrtvé jest jim pověra, tuť by mohl člověk mysliti, že hrůzou ustrne „čistý“ protestant, kdyžby měl se co báti, aby snad na jeho hrob někdy nepadla kapka svěcené vody katolické, aby snad vedle jeho hrobu nezazněl hlas katolického kněze: „Odpočinuti lehké dej jim Pane!“ Ale ne — oni mermomocí chtějí aspoň na hřbitově s námi se sjednotiti. — Potom, ať prý smějí židovské děti, kde nemají vlastní školy, navštěvovati protestantskou. I s Pánem Bohem, je-li to židovským rodičům vhod! — Ale nyní slyš světe! Normalní školní fond, založený z katolických fundací a z jmění zrušených katol. klášterů, má nésti výlohy na stavení a udržování škol protestant-

ských. Vy zbožní věnovatelé katoličtí těchto fundací! povstaňte z hrobů, povězte, nač jste obětovali své jmění, a připomeňte jim jedno z desíti Božích přikázání. — A v tom způsobu to jde dále. Laskavý čtenář nebude žádati, abychom pokračovali v tomto klasobraní; jeť smysl požadavků těch na větším dile: odstranění konkordatu a, by možná bylo, i katolíků. Ale Pán Bůh se o to postaral, aby stromy nerostly až do nebe.

V Bavorsku rozdurdily se jisté noviny na mladého krále Ludvíka II. proto, že dal raziti nové tolary s obrazem Marie Panny a známým nápisem „Patrona Bavariae.“ Takové peníze hodí prý se pro katolíky, aby je dávali o křtinách do vínku, ale nikoli pro obchod. Těšme se tím, že je budou předce bráti, jen aby je nepodrobili obřízce, jako dukáty s nápisem „Patrona Hungariae!“

Z Würzburgu došlo sem pozvání k letošnímu 16. valnému sjezdu kat. jednot, který se tam odbýváti bude od 11—14 září.

Z Paříže. Časopis „Monde“ uveřejnil následující list sv. Otce k superiorovi misie polské v Paříži, knězi Alexandru Jelowickému, jenž byl mezi tamějšími Poláky 3000 franků pro papeže sebral a do Říma odeslal: Pozdravení a apoštolské požehnání tobě, drahý synu! Dostali jsme nedávno tvůj list ode dne 21. dubna, jenž překypuje city nábožnosti a vážnosti k osobě naší a zároveň ty 3000 franků, které jsi od Poláků v Paříži bydlících přiložil, abys jimi pomohl podporovati naše a této sv. Římské Stolice pilné potřeby. Poručíme ti, aby všem těm Polákům za nás poděkoval a jim oznámil, že jim blahosklonně udělujeme své apoštolské požehnání. Ostatně hluboce dojatí úzkostí a bolestí pro smutnou nyní dobu Polska úpíme skroušeně a bez ustání k Bohu, aby v přehojném milosrdenství svém shlednouti ráčil okem milostivým na strasti tohoto národa, a aby Božskou milostí svou způsobiti ráčil, by všickni Poláci, kteří vydáni jsou tolika nebezpečnostem a takové těžké nouzi, mužně a vždy pevnější myslí setrvali ve vyznávání víry naší a našeho nejsvětějšího náboženství a věrně a s rostoucí vytrvalostí přidrželi se této Stolicy sv. Petra. A jako závdavek všeliké Božské milosti, na důkaz naší otcovské lásky udělujeme z hloubi srdce naše apoštolské požehnání tobě, milý synu, i tvému spolku (familia) i všem těm, kdož svěřeni jsou duchovní Tvoji péči. Dáno v Římě, u sv. Petra, 26. května 1864, v 18. roku našeho papežství. Pius IX., papež.

Z Říma. (Z přát. dopisů.) Kapitola

Trevířská poslala hned po zvolení opata Haneberga deputaci do Mnichova s tou žádostí, aby biskupství přijal, ale zároveň obrátila se písemně na sv. Otce s prosbou, aby zvolence přiměl k přijetí důstojenství. A však více si pospíšila bavorská vláda, kteráž skrze vyslance svého již byla přednesla žádost, aby sv. Otec opata Haneberga k biskupství nenutil. — Bez pochyby budou noviny mnoho psáti o kardinálovi, jenž 17. června do Neapole odjel. Povím, jak se věc má. *D' Andrea* jest pátý v počtu šesti kardinálů biskupů. Narozen v Neapoli r. 1812, býval vyslancem ve Švýcarsku, Pius IX. jmenoval jej kardinálem.

Neobyčejná bledost na tváři jeho svědčí, že jest churav. Zdá se, že duch churaví (jeden bratr jeho jest v blázinci, jiný žije v Neapoli vzdálen všech politických pleťích). Lékařové radili mu, aby v rodné zemi o zdraví své pečoval. I chtěl se tam vydati a prosil sv. Otce o dovolení. Sv. Otec poukazoval na mnohá nebezpečnosti, kterým by se kardinál za nynějších zmatků a bouří v Neapolsku vydal, ano nabízel nemocnému peníze na cestu, aby v Nizze aneb kdekoli jinde o zdraví své se staral. Konečně mu do Neapole cestovati nezákal, ale zřejmě také nepovolil. Kardinál odjel z ohledu zdravotních, a nikoli, jak noviny budou hlásati, z pohnutek politických. Nebo z vlastní své psal hned kardinál papeži, omlouvaje svůj náhlý odjezd. Mešká v Sorrentu, téměř rajske krajíně u zálivu Neapolského, kdež jest věčné jaro, mnoho bohatců po celé léto, mnoho starostlivosti a znamenitosti, z nichž ta jest nejznamenitější, že Sorrent jest rodiště slavného pěvce, od něhož máme „Osvobozený Jerusálém.“ Jmeno básníka toho jest Torquato Tasso.

Literní oznamovatel.

— Právě vydaným sešitem IV. a V. ukončen jest spis: „Život Pána našeho Ježíše Krista. Sepsal Dr. Jan Ev. Bílý, farář na Moravě. S povolením nejdůst. k. arcib. konsistoře. Se 34 dřevorytinami dle nákresu nejlepších umělců. V Praze. Nákladem Karla Bellmanna.“ K poslednímu listu zavěšen jest velký a krásný obraz: „Svaté město Jerusálém za času Krista Pána.“ O spise tomto dí „Ord. List diec. Budějovické“ (č. 10.): „Překrásnému jak co do vnitřní ceny, tak co do zevnitřní úpravy vzácnému dílu to-muto zavalil přičinu rouhavý spis francouzského nevěřce, bohužel i do našeho českého jazyka přeložený. Že dr. Bílý jest ten muž, jenž s to jest, vědeckou zbraní a předce slohem a způsobem populárním pravdy hájiti a lež a klam odhaliti, za to ručí pouhé jméno jeho již prosla-

vené v národní literatuře naší. S radostí vyznáváme, že se obsah takovou důkladností stkví, že nemožno, aby kdo, jsa zdravého rozumu, s celou duší nepřisvědčil důkazům pravdě Boží svědčícím. Avšak jakkoli vědeckým aparatem se zde často bojuje, nicméně tím popularnost předce netrpí. Kniha tato bude zajisté milým a utěšeným čtením i nejsprostšímu lidu.“ Že konečně vydání je velmi pěkné, domysliti se může každý, kdož zná řečenou tiskárnu. Sešit nestojí více než 40 kr. Kéž by tedy vel. knožstvo hledělo spásitelnou tuto knihu rozšířiti.“

— S radostí činíme známo, že vyšel tiskem německý překlad účhal provincialní synody Pražské. Má název: „Die *Beschlüsse des Provinzial-Concils von Prag* im Jahre Christi 1860. Aus dem Lateinischen übersetzt und mit einem vollständigen Sachregister versehen von P. Joh. Wawřík, Priester der Prager Erzdiöcese. Prag 1864. Verlag von F. A. Credner.“ 8°. 22 archů čili XX a 328 stran. Cena 2 zl. Tisk zřetelný, papír pěkný; překlad věrný a plynulý. Knize této přejeme valného rozšíření mezi obecnstvem německým. Panu překladateli jsme velice povděční, že připojil v abecedním pořádku bedlivě sestavený, úplný seznam všech těch rozmanitých věcí, o nichž v knize se pojednává.

— Opět některé nákladem p. Landfrasovým v Jindř. Hradci vydané a nám k ohlášení zaslané knihy: „Zlatý nebe klíč“ (na druhém listě jest nápis „Polovičný nebe klíč.“) Nové zcela poopravené atd. vydání. Latinkou, stran 304. — Tatáž kniha frakturou: „Polovičný Nebe-Klíč“ atd. nejnovější, (od kterého roku, není na žádné knize udáno) zcela poopravené (kž by bylo!) dvousté vydání. Pro osobu ženskou. Převelkou frakturou stran 472. — „Ježíš, moje žádost“ atd. Dle dr. Al. Šlora zčeštil atd. Fr. Dobromil Kamarýt. — „Katolická misijnární knížka;“ druhý titul: „Duchovní výborné cvičení,“ třetí: „Výborné duchovní cvičení.“ (Těž) nejnovější a zcela poopravené (tato knížka by toho měla nejvíce zapotřebí) vydání. — Malá knížka kapesního formátu má rozličné názvy: a) Duchovní pokládek, b) Štěpná zahrádka, c) Duchovní Nebe-klíč, d) Duchovní Budiček. Každý z těchto titulů má svůj obrázek, svou aprobaci a poznámku: „Patisk se zapovídá,“ i může si knihař zvoliti titul, jaký potřebuje, ostatní utrhně a zahodí a podivno, knižce tím neublíží, zbýváť ku každému titulu 209 stránek. — K vůli rovnoprávnosti dodáváme též podivný titul německé modlitební knihy: „Mittlerer Himmels Schlüssel. Ein sehr nützliches und trostreiches Gebetbuch für geistliche und weltliche Personen, für schwangere und säugende Mütter, dann Christen beiderlei Geschlechts etc. Nachdruck ausdrücklich verboten.“ — Pan Landfras vydává též „Weisse-ova divadla pro děti.“ Svazek I. Mladí hráči. Veselohra v 1. dějství. Druhé vydání. — Konečně oznamujeme tamtéž

vydané rozjímání: „Křesťanská útěcha zoufajícímu.“ Podává P. Otto Kröpfel, kněz řádu Františkánského. Latinkou, stran 23, cena 10 kr.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 10 (měsíc září) obsahuje duchovní řeči: Na ned. XVI. po sv. Duchu. I. Křesťan má se pýchy vystříhati a pokoru zamilovati. (Kulda.) II. Výklad sv. evangelia. Na slavnost sv. andělů strážných. I. Rozjímání modlitby: Andělé Boží strážce můj! (A. Klimeš.) II. Výklad. Na slavnost narození P. Marie. I. Hlavní ctnosti bl. Marie Panny: čistota, láska ke Kristu, trpělivost a poslušnost (Kulda). II. Rodičové, mají-li se radosti dočkat z dítek svých, nechať je ctnostně vychovávají a pilně do školy posílají. (Doležal.) Na ned. XVII. po sv. Duchu. Výklad sv. evang. Na slavnost jména Panny Marie: Význam přesvatého jména Marie. (Kulda). Na slavnost povýšení sv. kříže: Proč a jakým způsobem kříž Kristův ctíti máme? (Jan Bezdiček, farář na Radhošti.) Na ned. XVIII. po sv. Duchu. I. Ježíš Kristus pravý Bůh. (Roškot.) II. Výklad, jakož i na ned. XIX. po sv. Duchu. Na slavnost sv. Václava: I. Kázání instalační: Duchovní pastýř ukazuje osadníkům svým cestu do nebe. (Doležal.) II. Sjednání vůle naší s vůlí Boží. (Klimeš.) III. Výklad. (Od Em. Doležala, jakož i všechny výše uvedené.) Promluva nad rakví mladistvé choti. (Bezdiček.)

— Tiskem a nákladem J. Franka v Táboře vyšlo: „*Učení křesťansko-katolického náboženství pro hlavní školy*“ od Jana Hulačkovského, katechety na hlavní škole v Táboře. 8°, stran 137. „Od mnoha let — dí předmluva — dovolávají se horliví katechetové knihy, jež by učení katolické nejen úplně, logicky a jasně obsahovala, ale i na náboženské poměry našich časů slušný ohled brala, jelikož posud předepsaný katechismus ctihodného Canisia, ač pro svůj věk výtečný, nyní daleko pokročilé době sotva postačuje.“ V tuto důležitou opravu náboženské knihy uvázal se p. spisovatel; s jakým prospěchem, poví nám některý z pp. katechetů. Nám se na první pohled líbily v předu stručné definice, ale proti mysli byly některé zastaralé náhledy; k. př. na str. 79. „Nešpory (od latinských vesperae) dějou se jen (?) v znamenitějších chrámech, kde je více (?) duchovních... okurují se oltáře“ (?) atd. Tolikéž jsme nemile nesli, že v náboženské knize pro školy nikde není zmínky o povolení neb schválení duchovní vrchnosti.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci květnu přistoupili: z *Pražské* arcidiecése: Rod Františka Bradáče v Holešově; Kateřina Korejsova na sv. Hoře u Příbrami, Matěj Aubrecht a jeho manželka Barbora ve

Voseku, Teresie Ryšanova v Černu, Jan Novotný v Praze. Z *Litoměřické* diecése: Rod Františka a Marie manželů Housových v Bitouchově. Z *Kralohradecké* diecése: Jan Soukal z Podměstí, František Chvalina v Roztokách, vel. pán Václav Vojtíšek, kaplan v Petrovicích. Z *Budějovické* diecése: Johanna Vaindlova v Drslavicích, Linhart Havrda v Šípouni, Marie Lidra v Divčicích. Z *Olomúcké* arcidiecése na Moravě: Teresie Neidekova v Zelínkově, Rod Barbory Vítrové z Loučan, † Karel Mrázek v Přerově co spoluzakladatel odkázav Dědictví 100 zl. Jan Klimek v Metýlovicích, Františka Liebigova ve Velk. Oujezdě, Rod Františka Uštiadala v Chvalkovicích, rod Martina Fučíka v Čelčicích, Josefka Nováková v Zlovicích, Apolonie Večerkova v Měrutkách, Jan Ondráček v Hartikově, rod Martina a Anežky Večerkových, Jana a Florencie Večerkových v Bojanovicích, Johana Kovářova v Staré Bělé, Barbora Spačilova v Pavlovicích, Školní knihovna v Kyselovicích, Jan Běhal v Nasoborách. Z *Brněnské* diecése: Anna Šilhova v Bohdalicích, František Eyerman v Brně, rod Josefa Klimeše v Sklením, Antonie Lysá v Brně. Z *Vratislavské* diecése v Prusku: Urbančík Josef v Ráji.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Karel *Lamina*, kaplan v Nižboru, za kaplana do Cerhovic.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Voldán*, farář v Bělé, dne 25. června (nar. v Hlínku 10. června 1792, kněz od 24. srpna 1818.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ondřej *Nydrle*, admin. v Lanově, za admin. do Niederhofu;
p. Frant. *Podhajský*, proz. kapl. v Kostelci u Náchoda, za kaplana do Holic;
p. Ant. *Čížinský*, kaplan, za admin. v Holicích;
p. Jos. *Novák*, zámeký kaplan v Dymokurech, za admin. do Kněžic;
p. Frant. *Vohnout*, admin. v Královu Městci, za zámekého kaplana do Dymokur;
p. Ignác *Horký*, kaplan v Týništi, za admin. do Voděrad.

Uprázdňené místo:

Bělá u Německého Brodu, fara patr. p. Langra od 26. června do 7. srpna.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

p. Petr *Weeber*, inful. probošt v Jindřichovu Hradci, 15. června, (nar. 15. ledna 1798, vysvěc. 4. ledna 1821).

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
M. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedosta čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Duchovní přijímání.

(Pokračování i dokončení.)

Na otázku: *jak často* smíš duchovní přijímání vykonati — odpovídám: jak často ti libo, čím častěji, tím lépe. Nemysli, žeby častější duchovní přijímání bylo na ujmu úctě Páně, nikoliv; v lásce je také úcta. Duchovně přijímati zajisté jest milovati Ježíše. Jako tedy láska není úctě na ujmu, tak přijímání, byť sebe častěji se dalo, uctivosti k Pánu Ježíši ničehož neujmá.

Konej tedy duchovní přijímání, jak často chceš. Učiniž to při ranní modlitbě, pak při mši svaté. A nemůžešli mši svatou slyšeti, můžeš při práci své všechny mše svaté obětovati Bohu, a při tomto obětování též duchovním způsobem přijímati. Nebylo-li by to krásné, kdybys i mezi požíváním pokrmu řekl v srdci k Pánu Ježíši: Ó kým mohu teď místo pokrmu tělesného přijmouti Tebe v nejsvětější Svátosti oltářní, jenž jsi nám potravou k životu věčné lásky! — A konečně i večerní modlitbu lépe skončiti nemůžeš, než když při ní duchovní vykonáš přijímání. Mohl bys k Pánu Ježíši povzdychnouti asi takto: Ó Božský Spasiteli, můj budoucí Soudce, nevím, kdy nastane poslední den mého života. Ó jak za to prosím, abych Tě před smrtí co potravu k životu věčnému přijal. Snad jest pro mne noc tato poslední, pročez Tebe prosím, bys moji touhu po přijetí Tebe v nejsv. Svátosti za platnou přijal; obohatíš

mne milostí svou jako po sv. přijímání. A měl-li bych na věčnosti procitnouti, kým mám soudcem, jehož jsem miloval.

Aby se tobě, čtenáři milý, nezdálo jakobych tu věc přeháněl, vychvaluje lidu věřícímu častější duchovní přijímání, odvolám se na výpověď sv. Alfonsa z Liguori, jenž dí: „Duchovní přijímání lze častěji za den vykonati; není k tomu zapotřebí, aby byl lačný, aniž musí přijíti kněz, času mnoho také se nevyžaduje, a proto každodenně dle libosti, kolikrátkoli chceme, opakovati je můžeme.“ A proto budiž toho pilen, bys toto sv. přijímání častěji vykonal. Můžeš na příklad říci: Můj Ježíši! věřím, že jsi v nejsvětější Svátosti v pravdě a podstatně přítomen, miluji Tě z celého srdce nade všechno, a poněvadž Tebe miluji, jest mi srdečně líto, že jsem Tebe hříchy urazil, přijď do duše mé, jenž po Tobě touží jako jelen po prameni vody živé. Objímám Tebe, láska moje! Ty daruj mi Sebe; nedopouštěj, bych se kdy od Tebe vzdálil. Tím a podobným způsobem snadno můžeme, mnoholi chceme, duchovních přijímání vykonati.

II. Některé příklady svatých a nábožných duší, z nichžto se učíme, jak spasitelné a Bohu příjemné jest duchovní přijímání.

Blahoslavená panna Angela z kříže vyjádřila se o tomto svatém přijímání: „Nebyla bych ani živa, kdyby mne můj zpovědník na tento způsob přijímati byl nenaučil.“ — A proto sto-

kráte za den i v noci duchovně přijímala. To vypravuje sv. Alfons z Liguori dokládaje, že duše, která Pána Ježíše nade všecko miluje, tomu se diviti nebude. V životě ctihodné Pauly Maresky čteme, že jednoho dne viděla Pána Ježíše, an drží dvě skvostné nádoby; jednu zlatou a druhou stříbrnou. I řekl k ní: V té zlaté nádobě schovám všechna tvoje svátostní či skutečná přijímání, v nádobu pak stříbrnou všechna duchovní přijímání ukládám. — Ó jak spasitelné a bohumilé jest duchovní přijímání! Však předce jest přijímání svátostní o tolik výbornější, oč zlato vzácnější jest než stříbro. A proto byl by na velkém omylu, kdo by se domníval, žeby pro mnohá duchovní přijímání snad nepotřeboval častějšího skutečného čili svátostního přijímání. Duchovní přijímání jest příprava k skutečnému; ono má poháněti nás, bychom co nejdříve možná přistoupili k svátostnímu přijímání.

Jakkoli podivné to jest, nesmíme ani tomu se diviti, co v životech svatých Božích nezřídka čteme, že Kristus sám aneb anděl aneb vyvolení nebesťané nejednou místo kněze zastali u duše prahnoucí po Těle Páně.*)

Na svatě Julianě Falkon. velmi podivně se ukázalo, jak vzácné jest před očima Páně vroucí duchovní přijímání. Sv. Juliana Falkonieri byla již v sedmdesáti letech a příkrým pokáním tak vysílena, že její mdlý žaludek posléz žádné krmě sněsti nemohl. Za tou příčinou byla i nejsv. těla Páně zbavena, nemohouc ho ani v smrtelné nemoci přijmouti. Tato ujma nevýslovně ji bolela. I plakala a takový vedla nářek, že se zdálo, že již pro toto utrpení musí umříti.

Konečně prosila svého zpovědníka co nejsnažněji, by ji nejsv. Svátost aspoň na blízko přinesl. I přislíbil, že prosbu její vyplní. Když pak přišel kněz s tělem Páně, uvrhla se přede Pána,

nejhlubší poklony Jemu vzdávajíc. Její obličej tváří anděla se podobal. I prosila, by ji dovoleno bylo s Ježíšem ještě úžeji se spojit, by velebná Svátost přiložena byla k jejím ústům; což jí bylo odepřeno. Tu úpěnlivě žádala, aby na její prsa závoj rozprostřen a na týž sv. hostie byla položena.

Té prosbě byla pohověno: — a hle, sotva že byla položena svatá hostie na její vroucně milující srdce, pojednou zmizela, nejsouc více k nalezení, a Juliana v témže okamženi umřela s úsměvem na rtech jakoby u vytržení a v políbení Páně, takže všickni přítomní nad tímto divem žasli.

Bůh dejž i nám tu milost, abychom v životě našem po dokonalosti křesťanské opravdově toužíce, neustále horečlili o častější přijímání nejsv. Svátosti, jižto dle sv. Františka Saleského přijímání mají začasté i dokonalí, aby zůstali dokonalými a nedokonalí, aby se stali dokonalými. A. T.

V chrámu Páně.

Blahem kdo by nebyl zřetý,
ku nebesům nechtěl zít:
v chrámu Páně když tu „Svatý“
slychá zbožným hlasem znít!

Věčně budiž velebený —
v srdci mém se ozývá, —
chráme Páně, když ty stěny
lásky k Pánu ovívá.

Všecko, co mám, dals mně, Pane,
duši, tělo, milou vlast,
sílu víry požehnané,
abych nekles' ve — propast.

Věčně věků ohlas díků
bude, Pane, Tobě vzdán,
jedině jen od hříšníků
Bože můj, jsi — zneuznán! J. F. L.

Aforismy.

Šediny starce bohabojného jsou bělání — u klasů dozralých slibujících žeň utěšenou — jsou znamení, že dozrává pro věčnost šťastnou. Šediny starce sestárlého v hříších jsou sněh, jenž jest děsným návěštím, že v srdci jest chladno, strašně chladno.

Duše nesmrtelná k obrazu Božímu stvořená má na sobě pečeť Boží. Běda tomu, komu v záru náruživosti pečeť tato se rozlije, neboť nebude se pak k němu znáti Bůh.

*) Viz „Die christliche Mystik von Görres, Professor der Geschichte an der f. Universität in München, Regensburg 1837 bei Manz II. S. 123.

Obrácenec dr. Hugo Lämmer.

Radostí chvěje se mi srdce, kdykoli v tom neb onom časopisu čtu, že se bloudící bratr navrátil do jediného, pravého ovčince Kristova, sv. Církve katolické. Radost tato, kterou ovšem cítí jen ten, kdo má smysl pro vznešené zájmy Církve katolické, komu opravdu na srdci leží spása a věčné blaho spolubližních, kdo není nadchnut lhostejností náboženskou, jenž se všude za dnů našich jeví, radost tato, pravím, bývá tím větší, čím výtečnější jest obrácenec takový. Zajímavé bývá též čísti vlastní vyznání takového obrácenice, pozorovati postup a vývin celého obratu, viděti ty vnitřní boje, které on podniknouti musí, dříve než dojde žádoucího cíle. Četl jsem více takových vyznání a všechna mne utvrdila v tom přesvědčení, že ten, kdo nestranně a beze všech předsudků v dějinách lidstva bádá, jistě k poznání pravdy přijíti musí, ovšem jeli při tom podporován milostí Boží.

Poslední takové vyznání, které jsem četl, napsal o sobě dr. Hugo Lämmer; podávám je tuto u výtahu.

Hugo Lämmer narodil se roku 1835 v Altensteinu, městečku to ve východním Prusku ležícím. Pocházel z manželství smíšeného, otce maje protestanta a matku katoličku. Již v útlém mládí svém cítil větší náklonnost ke katolickým svým příbuzným než k protestantským. Ačkoliv se mu všelicos vypravovalo o „pověře“ a „nevědomosti“ katolíků, vážil si jich přece vida u nich pravou zbožnost a pevnou náboženskou půdu. Zbožná a příkladná matka zemřela mu záhy a protestantští příbuzní těšili zarmouceného chlapce tím, že by to mnohem horší bylo, kdyby mu byl otec zemřel, poněvadž by pak bezpochyby byl vychován v Církvi katol. a to prý by musil pokládati za své největší neštěstí. Chladná bohoslužba protestantská neučinila naň nižádného dojmu, kdežto katol. zbožné obyčejy, jako na př. klekání, mocně na mysl jeho působily.

Roku 1844 opustil domov a odebralse na protest. gymnasium Královecké, které až do roku 1852 navštěvoval. Přednášelo tam více vzdělaných učitelů, ale všickni nacházeli se na stanovisku pouze racionálního beze všeho křesťanského základu, ani učitele náboženství nevyjimaje, kteří sice dosti věcí podávali hlavě čili rozumu — ale ničeho pro srdce, které též své potřeby má a to nemalé.

Lämmer zabýval se na gymnasiu hlavně studováním řečí a dějepisu, čítaje pilně rozličné klasiky staro- a novověké. Nejvíce zajímal jej známý německý kritik

Lessing, jehož lichým tolerančním náhledům, zvláště po přečtení pověstného „Nathana“ z celého srdce přisvědčoval, nenahližeje tenkrát, že zásady Lessingovy směřují přímo k zničení všeho křesťanského rázu, k úplné náboženské lhostejnosti. Teprv později poznal nebezpečnost náhledů takových, on sám dí: „Podobenství o třech prstenech obsahuje v sobě mnoho jedu. Lessing ptá se s Pilátem: „Což jest pravda?“ — místo co by se podrobil měl tomu, jenž zřejmě praví: „Já jsem pravda.“

Odbýv studia gymnasiální věnoval se Lämmer od r. 1852 na universitě Královecké studiím filosofickým a bohosloveckým. Však o velikonoce r. 1853 dpustil Královec a odebral se do Lipska, aby tam ve studiích svých pokračoval — a to proto, poněvadž obdržel nadaci, která byla výslovně pro studující v Lipsku určená. Na obou universitách nacházelo se mnoho v oboru vědeckém proslulých profesorů, avšak každý měl téměř jiné náboženské náhledy a zásady, každý se nacházel na jiném stanovisku, každý se držel jiného proslulejšího německého filosofa, jeden Kanta, jiný Herbarta, třetí Fichte-a, čtvrtý Hegel-a atd. — zkrátka byla to nesjednocenost a rozervanost, zvláště na fakultě bohoslovecké, jaká jen v protestantismu možná jest.

Již pak obraťme zřetel k událostem, které na obrácení se Lämmerovo zvláště působily: Roku 1854 vypsalas bohoslovecká fakulta Lipská cenu za nejlepší „vyličení z původních pramenů učení o „Slovu“ (λόγος) Klementa Alexandrinského.“ Lämmer pustil se s neunavenou pilností a horlivostí na rozluštění této otázky a jeho práce byla skutečně od bohoslovecké fakulty Lipské za nejlepší uznána. On obdržel cenu. Někteří profesori měli Lämmra k tomu, aby tak výtečnou práci vydal tiskem; jeden však vybidl ho, aby práci touto pohledával akademické hodnosti doktora filosofie, což Lämmer také skutečně učinil. Sepsav ještě důkladné pojednání o „náboženské filosofii“ Klementa Alexandrinského, podal spisy fakultě filosofické, přestál slavně obyčejnou zkoušku a byl v prosinci r. 1854 za doktora filosofie povýšen. Na to opustil Lipsko a odebral se do Berlina nejvíce k vůli svému učiteli Lehnerdt-ovi a poněvadž se tam lépe věnovati mohl svému nejmilejšímu studiu — totiž historickému bohosloví. I zde shledal na půdě náboženské tutěž rozervanost a nesjednocenost, jako na jiných universitách — i zde každý téměř profesor na jiném se nacházel stanovisku, každý jiné měl náhledy a zásady. Nejvíce bylo to pozorovati při výkladu písma sv.; každý profesor jinak kroutil

texty a mnohým výkladem svým posluchačů svých neuspokojil. Lämmer vypravuje, jak jedenkrát profesor Hengstenberg přišel do nesnáze, maje vyložití známé místo u proroka Malachiáše (I, 11): „a na každém místě obětována mi bude oběť čistá.“ Lämmer citoval katolický výklad sv. Augustina (O Městě Bož. XVIII., 35.) o katolickém kněžství a o oběti mše sv. Hengstenberg byl patrně zaražen a po dlouhých vytáčkách vytasil se konečně s běžným mylným náhledem protestantským: o kněžství obecném.

R. 1856 vypsala opět bohoslovecká fakulta Berlínská cenu za odpověď na otázku: „At se vypíše a objasní učení římsko-katolické, které od bohoslovců papežských podáno bylo císaři Karlu V. na sněmu Augsburském ve všech částích, které k vysvětlení a posouzení pravého učení Církve evangelické ve „Vyznání Augsburském“ obsaženého a v jeho „Apologii“ objasněného a ztvrzeného, valně přispívají.“ I na rozluštění této otázky odhodlal se Lämmer. Nespokojil se však s obyčejnými nadávkami Luthrovými a jeho stoupenců — nýbrž proskoumal bedlivě a důkladně 70 rozličných spisů původních, všude hledaje důvody pro protestanty, ale nikde nenalezaje. „Bůh ví“ — tak píše Lämmer — „že jsem spisy ty četl se slzami v očích a v prudkém boji uvnitř. Chtěl jsem co protestant protestovat proti té síle důvodů, které se mi naproti stavěly, ale byl jsem — přemožen.“

Byl to rozsáhlý rukopis, který Lämmer z původních pramenů těchto sestavil a bohoslovecké fakultě Berlínské odevzdal pod názvem:

„O bohosloví římsko-katolickém, před-Tridentinském, jež za časů reformatůr panovalo.“ Fakulta přirkla dílu tomu vypsanou cenu, daňou ve své kritice Lämmerovi to nejskvělejší vysvědčení, jako že důkladně a svědomitě všecky známé prameny proskoumal, že se všemožně vynasnažil, všecko jasně a historicky věrně vyličití, a že velmi mnoho k lepšímu rozumění a pochopení celé věci přispěl; předce však nescházela také poznámka „že byl ke katolíkům příliš laskavý.“

„Bylot to ovšem něco nesnesitelného pro mnohého zarytého Lutherána“ — praví Lämmer, — „když viděl, jak sláva prvního reka jeho mizí a jak sám protestant ji zatemňuje a předce jsem byl ještě daleko Církve katolické; jenom tuhými vnitřními boji měl jsem přijíti k cíli.“

Nadřečená fakulta přijala cenou potěný rukopis též co obyčejný pokus o důkaz dospělosti k doktoratu bohosloveckému. Za několik dní po přijaté ceně podstoupil

Lämmer přísnou zkoušku protest. bohosloví, disputoval veřejně a byl slavně za doktora bohosloví prohlášen. Po té opustil Berlín, aby duševním namáháním seslaben zase se zotavil. Za tou příčinou meškal na venkově u jednoho svého přítele, protestantského kazatele. V polovici října r. 1856 navrátil se do hlavního města Berlína a poněvadž pro přílišnou mladost na universitě přednáseti nemohl, převzal prozatím vyučování náboženství a hebrejské řeči na nově tehdy zřízeném vyšším gymnasiu Bedřichově. Zde nabyl Lämmer mnoho trpkých zkušeností; v každé třídě shledal malý obrázek protestantské rozervanosti a nesjednocenosti.

Nevěra, rozumárství, pobožnůstkárství jeví se u rozličných žáků, podle toho, u jakého kazatele který konfirmačního vyučování nabýval aneb jaké rodiče měl. „Žádný div“ — praví Lämmer — „v protestantismu, jenž postrádá pravé jednoty.“ Co učitel náboženství vykonával L. svědomitě povinnosti své na gymnasiu svrchu zmíněném. Nikdy nedovolil žákům, aby v pochybnost uváděli základy, prorocství, hodnověrnost a Božský původ pisma sv., což sobě z počátku mnozí dovolovali. Aby se nejenom rozum, ale také srdce studujících vzdělávalo a zušlechtovalo, přidržoval je Lämmer přísně k modlitbě, nic se na to neohlížeje, jeli to žákům vhod čili nic. Rmoutilo ho to ovšem, když viděl v té nadějně mládeži vzdorovitost i zatvrzelost a vůbec lhostejnost k celému křesťanství — avšak nikdy od zásad svých neupustil.

O velikonocích r. 1857 — tedy v 22. roce věku svého — začal Lämmer přednáseti historické bohosloví na bohoslovecké fakultě Berlínské; že, ač tak mlád, již na universitě přednáseti směl, k tomu nemálo skvělého přispělo svědectví bohoslovecké fakulty, obě hodnoty akademické a zvláštní přízeň tehdejšího ministra vyučování pána z Raumerů.

K habilitaci své k přednáškám na universitě sepsal Lämmer pojednání: „Papež Mikuláš I. a byzantská státní církev za jeho času.“ Studování pramenů k dílu tomuto přivedlo Lämmera opět dále — opět blíže k Církvi katolické; avšak ještě se mezi katolíky a protestantskými náhledy kolísal, — jak sám praví „ne disputací ale modlitbou měl jsem přijíti k žádoucím cílům, k úplné jasnosti, k pravdě a pokoji, kteréko svět dáti nemůže.“

Na universitě přednášel Lämmer až do konce školního roku 1858. V tomto čase seznal lépe a zevrubně celou soustavu katolického bohosloví, jakož i mnoho výtečných katolických spisů. Zvláště vděčně zpomíná sobě na zajímavé spisy známého

katol. spisovatele Albana Stolze, na př. na jeho „neskončený pozdrav.“ (der unendliche Gruss). „Nyní jsem rozuměl“ — píše Lämmer — „hymnám sv. Bernarda: „Vzpomeň o královno“ a „Pod ochranu Tvou;“ já jsem počal modlit se ono milostné pozdravení, já začal vroucně prositi matku Spasitelovu o její přímluvu, aby mě Otec světél úplně osvitil a do jediněho, pravého ovčince uvedl. Vědecká hrdość a nadutost zmizela; na kolenou před obrazem Ukřižovaného bojoval jsem boj těžký modle se a slze roně. Ješto jsem se po mnohá leta zabýval studováním rozličných systemů filosofických, přicházelo mi velmi za těžko, rozum podrobiti sv. víře — avšak modlitba přemohla všecko pochybování.“

Ješto o dvou okolnostech musíme se zmíniti, které za následek měly, že Lämmer zcela přilnul k Církvi katolické. V postě roku 1858 onemocněl jeden jeho přítel. Příbuzní dali jej do nemocnice Milosrdných sester v Berlíně. Lämmer navštěvoval jej častěji a přesvědčil se na vlastní oči, jak ty šlechetné duše, jenž sebe samy zapřely, Kristu v nemocných sloužily, jak se za ně modlily a k trpělivosti je napomínaly; on viděl, jak sám praví, v skutečném životě rozdíl mezi povinností a evangelickou radou. Druhá okolnost byla misie kněží z tovaryšstva Ježíšova v chrámu Páně sv. Hedviky v květnu 1858 odbývaná. Jako mnoho jiných protestantů Berlínských spěchal i Lämmer do chrámu katolického a slyšel celou řadu hluboce promyšlených, uchvacujících řečí o nejsvětější Svátosti oltární, o účtě Svatých, o blahoslavené Panně atd., čímž vznikající důvěra jeho k matce Spasitelově posílněna a utvrzena byla.

V červenci r. 1858 opustil Lämmer Berlín; nastoupil totiž vyzván jsa a podporován ministerstvem vyučování vědeckou cestu po Německu a Itálii za tím účelem, aby v knihovnách hlavních měst vyhledal rukopisy církevního dějepisu Eusebiova, a je porovnal se známými francouzskými a evangelickými a tou měrou více objasnil „otce církevního dějepisu.“ Pustil se nejprve přes Lipsko do Drážďan, a pak přes Prahu do Vídně, Štyrského Hradce, Terstu, Benátek, Pádovy, Milána a pak do Mnichova. Všude v rozsáhlých knihovnách neunaveně bádala a k svému účelu kořistil; všude si také pilně všiml života katolického a všech zbožných obyčejů; všude se seznamoval s rozličnými církevními řády, které se mu dobře zalíbily, tak že již na této cestě rozhodně po katolicku smýšlel, poháněn jsa vědeckým bádáním k vyznání pravdy.

Po návratu z vědecké cesty dospěl

duševní vývin jeho. — Lämmer stal se katolíkem. Než ať mluví nyní sám: „Když jsem Mnichov (poslední město, v němž bádati měl) opustil, následovalo ještě více těžkých, vnitřních bojů, až konečně rozhodná hodina udeřila a Slunce spravedlnosti mne osvitilo. Stalo se to 15. října 1858 na den sv. Teresie. Oznámil jsem ministerstvu vyučování a bohoslovecké fakultě Berlínské, že z protestantismu vystupuji a obrátil jsem se na nejdůst. biskupa Ermelandského, vrchního pastýře diecése, v nížto jsem se zrodil, s prosbou: aby mě přijal do lůna sv. římsko-katolické Církve, kterou jsem po dlouhých a těžkých bojích poznal co jedinou učitelku pravdy Kristem zjevené, abych žádoucího pokoje duševního dosáhl. Díky Bohu — pravil jsem dále v tom listu — že mi popřál vítězství nade všemi překážkami a pochybnostmi, že modlitby mé vyslyšel, nade mnou se smíloval, temnotu zapudil a mně cestu k svému ovčinci ukázal. Od té doby, co jsem důkladnými a svědomitými študiiemi k tomu pevněmu přesvědčení přišel, že tak zvaná reformace (oprava) v 16. stol. nic jiného nebyla nežli deformace (zohyzdění) právě Církve Kristovy, že zásady reformátorů nestaví, nýbrž přímo boří, jak dějepis posledních tří století dokazuje, že protestantští spisovatelé neberou k polemice své pravé, původní dogma katolické, nýbrž je dříve zohyzdění, aby pak proti němu bojovati mohli; — od té doby, co jsem poznal, že tak zvaní reformátoři k reformě (opravě) bez hlavy a proti hlavě Církve ani práva, ani povinnosti neměli, a že nynější rozervanost náboženská původ svůj má v odporu proti církevní autoritě a v tom, že se nechce navrátit k jednotě, z kteréž v 16. století vystoupila; od té doby, co jsem poznal nepřetrženost dějepisného vývinu Církve katolické až na naše dny, od té doby, co jsem k tomuto poznání milostí Boží podporován přišel, jest návrat můj do Církve svaté nutností; po něm teprv uhostí se v duši mou pravý pokoj, ten, kterého svět ani dáti ani vzíti nemůže při všech nepřátelských nástrahách.“ —

„Nejdůstojnější biskup Ermelandský Dr. Josef Ambrož Geritz přišel mně pobloudilému s právě apoštolskou láskou vstříc, on s radostí vyslyšel prosbu mou. Na den sv. Kateřiny r. 1858 učinil jsem veřejně a slavně vyznání víry katolické a přijal svátost sv. pokání a nejsv. Svátost oltární. Po mém přání byl jsem hned (v listopadu téhož roku) přijat do klerikálního semináře Ermelandského. Když se nejdůstojnější p. biskup přesvědčil, že jsem ve všech odvětvích katolického bohosloví dokonale vy-

cvičen, udělil mi r. 1859 po odbytých duchovních exerciciích svátost sv. birmování, tonsuru a čtvero nižších svěcení — a v letě tohotéž roku udělil mně suffragan jeho Dr. Antonín Frencl svěcení vyšší. Co mladý kněz jsem tedy konečně v Církvi sv. a již 20 měsíců raduji se z jejich vědeckých a ascetických pokladů: *Milosrdenství Boží na věky vychvalovati budu.*“ —

Z toho jde na rozum, že kdo pravdu upřímně hledá, nalezne ji v Církvi katolické, kdo nemiluje tmy, jde k světlu, kdo pravdu poznal, nezapře ale vyzná ji, ale kdo u víře a v lásce ústydá, schne a jako suchý list padá se stromu a hyne, strom pak žije, zelená se a roste. Dejž Bůh, aby učený a výtečný obrácenec mnohá léta hájil pravdu, kterou hledal a našel!*) V. K.

Pověsti o Arnoštovi z Pardubic.**)

O tomto muži bohumilém jde pověst, že vlastní rukou vyřezal sochu ukřižovaného Krista Pána pro kostelík Tábořský nad Lomnicí a sochu Marie Panny Svatohorské (u Příbrami).

Vypravuje se také, že když vežen byl z Roudnice do Kladska, volové nedbali lidí jinudy je pohánějících, nýbrž šli přímo k hoře Táboru, kdež u Kartousy Valdické se zastavili nemohouce pro tíž, jaké mrtvola nabyla, dále popojít. Teprv když řeholníci Kartouzští vykonali na hoře Táboru zádušní pobožnost za arcibiskupa, hnul se povoz a vezl zesnulého až do Kladska, kdež odpočívá. Češi do Vamberk putující neopominou nikdy, aby neнавštívili hrob jeho v Kladsku. — Tolik dle „Národu“.

Z Historie farního chrámu bl. Panny Marie v Kladsku nám zasláné vyňali jsme, co následuje.

Ačkoli bludy husitské v zemi Kladské nenalezly přátel ani mezi kněžstvem ani mezi lidem, musila předce země za tehdejších náboženských a politických rozmršek

mnoho trpět. R. 1467 dne 2. dubna vyřkl papežský legát Rudolf ve Vratislavi interdict nad městem Kladskem i celou zemí, proto že se obyvatelé přidrželi krále Jiřího; za tou příčinou i v tomto farním chrámu drahně let nekonáno veřejných služeb Božích. Což aby odvráceno bylo, vydali se komthur (Johannitův) Jan a probošt Augustianův Michael k papežskému legatovi do Vratislavi. Obzvláštní událost zavedla jim podnět, aby mu věrně vyličili své postavení. V den sv. Žofie (15. května) vyřinula se z mramorového náhrobku v Pánu zesnulého arcibiskupa Arnošta ve farním kostele mastná tekutina na způsob oleje, chuti sladké, kteráž tak hojně na zem tekla, že mohla lžicemi nabírána býti. Odtud obecná pověst o tom divu, že hrob bl. Arnošta ze sebe vypotil olej. Probošt poslal trochu toho oleje legatovi s listem, jímž ho zapřisahal pro odpočívající v hrobě kosti bl. arcibiskupa, aby s městem jemu ondy tolik milým nenakládal přísně, ale spíše aby užil léčivého balsámu, na který podivný onen olej poukazuje. K prosbám tohoto probošta stalo se umírnění trestu, až pak po návratu vojvody Jindřicha do lůna katol. Církve úplným zrušením interdictu 9. února 1473 církevní pokoj hrabství byl navrácen.

O tomto podivném oleji dle Aelurius ve svém spisu: „Glaciographia,“ že se ze dvou příčin nepodobal jinému oleji. Za jedno na vodě neplaval a za druhé knotem opatřen nehořel jako hoří obecný olej, byl mastný a vůně sladnoucí. Probošt Michael nazval jej slzami bohumilého muže, jemuž se zželelo města pro útrapy na ně se hrnoucí.

Syn a otec.*)

Jednoho dne r. 1784 zvěstovaly zvony malého městečka blíže Tours-u smutným zvukem, že nesou smrtelníka ku poslednímu jeho příbytku. A ten smrtelník byl učitel obce, muž to málo milovaný a málo oželený.

„Vyt jste dali přeslavně vyzváněti tomu škaredému muži,“ pravila kupcová ke služce z fary, s kterouž se před kostelem sešla.

„Lidem od péra musí se vzdáti čest, kteráž jim náleží, a to i po smrti. Nebožtík byl učitel a kantor.“

„Ovšem, ale to také pravda, že se opíjel a že naše děti bil,“ odsekla kupcová.

„A nad to zpíval falešně,“ doložil její muž, kterýž se ucházel o uprázdněné kantorovo místo.

*) Dr. Hugo Lämmer mešká od počátku t. m. ve Františkových lázních ve vlasti naší. Jsa přednostou semináře i profesorem v Braunsbergu ve vlasti své, kteréhož úřadu se vzdáti nechtěl, ač mu skvělejších nabízeno, uvázal se jakožto rádce Římského ústavu k rozsírování víry ritu východního (Consultor de Propaganda „pro ritu orientali“) v namahavé práci, které zdraví jeho podkopaly, tak že ode vši literární činnosti ustati musil. Kýmby ve vlasti naší došel zdraví, jako v Církvi naší došel pokoje! Z našich Františkových lázní má se odebrati do Gasteinu v Solnohradsku. Tou radou jsou mu lékaři. Zprávu tuto máme — z Říma. Red.

**) Pánem z Pardubic se jsal otec jeho, když byl statek svůj Wisenberk (v Náchodsku) postoupil Chřovi z Dubí a Hynkovi z Náchoda za statek Pardubice.

*) Vlastně: „Favel Fidry.“ Od pani Surville roz. de Balzac. Z franc. přeložil P. Viktor Mayer.

„Za to,“ odpověděla Veronika, „již mu nezbyvá, než aby ho zahrabali.“

„Však ho zajisté nikdo nepůjde vyhrabat,“ dodala kupcová.

Několik dní po této zvláštní pohřební řeči vyděsilo se tiché městečko hřmotem příjízďejícího kočáru, kterýž se u fary zastavil. Hned se tam sbíhaly děti, ženské vycházely ze dveří anebo se zvědavě stavěly k oknům, aby viděly, jak dva kanovníci z vozu vystoupili a do fary vešli. Diváci netrpělivě očekávali panny Veroniky, vědouce, že hned příběhne, jakmile něčeho nového se doví.

„Učitel již jest zvolen,“ konečně ohlásila ženám, „jmenuje se Pavel Fidry a zdá se, že je chlapík. Ti dva kněží nemohli se ho dosti vynachválit. Jeden z nich, kanovník v Chartres-u jej vychoval a miluje ho jako vlastního syna. Jest prý mladý a při své mladosti předce učený — jako studnice!“ Panna Veronika, nepochybně slyšela ve farní slova: „On jest studnice moudrosti,“ ale nastojte, řeč tu si spletla.

„To dobře, že je mlád, zajisté bude také dobrý,“ zvolala kupcová, „a můj ubohý Petřík nebude více bit, jako od nebožtíka bit býval.“

Matinky a děti slyšíce všecky tyto podrobnosti těšily se již na příchod nového pana učitele.

Na zejtrí po návštěvě kanovníků byl dosazen kupec na místo kantorovo, po němž byl velice bažil. Tato okolnost rozhněvala sousedy na neznámého učitele; bylit zvyklí viděti svého učitele na kůru a myslili, že se bez něho služby Boží diti nemohou.

„Což jest takový pán, že nám nechce naše nešpory zpívat? Bude-li pak ráciť naše děti učít?...“

Řečí bylo ještě více, když onino dva kanovníci do města se vrátili a leckteré opravy a přípravy ve škole činiti kázali. Když vše bylo hotovo, hle, tu přivázelo se nářadí, jež se venkovanům tak skvostným býti zdálo, že by z toho bez mála byli usoudili, že jejich pan učitel bude přestrojený princ. — Takou měrou znepokojoval Pavel Fidry myslí obyvatelův městečka, prve než sám byl přišel.

Bylo to o velké mši v den Nanebevzetí Panny Marie, když se ponejprv ukázal shromážděným měšťákům. Ženské často odvracely očí svých od růžence, aby stranou pokukovati mohly, kde Pavel Fidry se usadil, muži se dívali tímže směrem, snad že náhodou; a děti — o zvědavosti jejich není třeba slov šířiti. — Laskavý čtenář zajisté bude nakloněn hrdinovi této povídky, povímlí, že pouhé jeho objevení se postačilo,

aby všechna dřívější nechuť proměnila se v náklonnost. Po mši sv. nebylo slyšeti před kostelem než slova: „Jaký to hezký člověk! Jak přívětivého je vzezření! A jak nábožný!... Viděla jste ho, sousedko?... A jak laskavě se díval na naše děti!... Ten jich nebude trýzniti...!“

Paní mluvily o něm s nadšením a co se mladých děvčat týče, ty mlčely, anebo řekly jenom: „Uvidíme.“

Pan farář ohlásil z kazatelny, že se zejtra otevře škola. Měšťanosta s farářem uvedli shromážděné obci nového učitele. Rodičové přiváděli dítky. Bylo jich mnoho.

Škola stála nedaleko hráze řeky Loiry a měla rozkošnou zahradu, ohrazenou vůkol vinnými keři. Loubí to táhlo se k hrázi až na Loiru; dvě to cesty, které se ustavičně hemžily venkovany, cestujícími, lodičkami malými i velkými, sem tam po vodě se mihajícími, vozy na tu neb onu stranu uhánějícími; i bylo tu neustále plno rozmanitých a živých obrazů. Odtud bylo viděti město Tours s jeho starým a novým mostem, s věží Karlovou a Guisovskou, s starověkými opatstvími a s pěknými gotickými chrámy, nad nimiž se pnuly štihlé věže jako se vypínají ztěsně nad palubu lodní; lahodné luhu, poseté vesnicemi a zámky, tvořily nejzajímavější hranice tohoto rozkošného obrazu.

Venkované, zvyklí na krásný ten pohled předce nemohli se zdržeti, aby neřekli svému učiteli pod tímto loubím: „Pane učiteli, máte zde pěknou vyhlídku.“

Pod touto besídkou to bylo, kde za jednoho pěkného dne srpnového Pavel Fidry v úřad svůj učitelský se uvázal. Přivítal rodiče a dítky s tváří přívětivou a laskavými slovy. Jeho řeč, kterouž k žákům svým učinil, byla tak tklivá, že pohnula velkými i malými. Po této řeči následovaly sliby plnění povinností jak se strany učitelovy tak i žáků jeho. Tím se skončilo dosazení nového učitele, a vstúpilo se každému hluboko do srdce. —

Žáci Pavla Fidryho vynikali brzy důvtipem a poslušností. Milovali srdečně učitele svého a sotva přechkali dnů prázdných, aby opět byli u něho.

Asi šet měsíců po příchodu Pavla Fidryho zpozoroval jistý statkář jmenem Gérard, kterak jeho syn prospívá a přičítaje to netoliko své vlastní péči, ale hlavně péči učitelově, ustanovil se na tom, že ho navštíví. Jednou ve čtvrtek oblekl se svátečně i syna svého, a oba se odebrali k učitelovi.

Pavel Fidry měl u sebe starou tetu asi padesátiletou, kteráž za ním byla přišla, aby řídila hospodářství jeho. Dětem se zdálo, že nebyla laskava k panu učiteli

ačkoli on se k ní choval vždy přívětivě a uctivě a proto jí nemilovaly, ani kdo na osadě. Dobré vlastnosti její pokládali jí za chyby. Paní Bodinová byla tak mlčelivá a tichá, že při všech pokusech a otázkách panny Veroniky nebylo lze, z ní podrobnějších zpráv o mladosti učitelově vyhládati. „S tou starou němou by svět brzo přestal býti světem!“ pravila upřímná Veronika, která si bez klepů představovala konec světa.

Statkář a jeho syn byli srdečně uvítáni od paní Bodinové i od učitele.

„Přicházím vám díky vzdát za všechno, co jste mému chlapci prokázal,“ pravil Gérard k učiteli; „já jsem vám ho přivedl svévolníka a lenocha, a vy jste jej naučil poslušnosti a pilnosti.“

„Ujišťuji vás,“ odtušil Pavel Fidry svým zvučným až k srdci pronikajícím hlasem, „že mi ty děti nečiní mnoho práce; na mne se osud opravdu usmívá!...“

Když byl tato slova pronesl, vzala jeho tvář na se takový výraz bolesti, že to nešlo pozornosti jeho hosta. Než brzy opět zmizely vrásky s obličejě a on pokračoval veseleji: „Moje práce je velmi snadná. Ty dítky mne milují a osvědčují to i v tom nejmenším. Tak na př. se nestalo, aby byl kdo nějaké květiny porouchal neb ovoce utrhl, ač mých žáků mnoho jest, a všickni chodí denně zahradou a není tam hlídače; ale vědouce, že jim rád poskytnu svého ovoce, prokazují mi svou vděčnost tím, že na ně nesáhnou!... Nejsem-liž tedy šťasten s těmi dětmi?“

Pavel Fidry se zamlčel, cit ho překonal.

Malý Gérard točil při těchto slovích učitelových svým kloboukem sem a tam a zapýřil se, však byla to pouhá radost, že pan učitel jest spokojen. Paní Bodinová přinesla mu něco sladkých věcí a knihu obrázkovou, kterouž se obíral s potěšením a bedlivě, což svědčilo o vštípené chuti k zábavám duševním. (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Prahy po návratu z Levého Hradce 10. července.
[Procesi Pražské. Křest israelity na Levém Hradci.]

Neděle VIII. po sv. Duchu, osmý den slavnosti „Navštívení Marie Panny“ 10. července ostane mně a zajisté i veškerému množství, které přítomno bylo slavnému křtení dospělého israelity na Levém Hradci, nedím dlouho ale až do smrti nezapomenutelným. Ač po celý týden bylo deštivo, toho dne se vyjasnilo a bylo velmi krásně, čímž slavnost mnoho získala. Neméně přispěla k zvýšení této slavnosti i ta okolnost,

že v ten den od několika let oblíbený průvod z Prahy na Levý Hradec přibyl, s nimž i z jiných osad vůkolních procesí se do toho pro nás Čechy velepamátného chrámu sv. Klementa dostavila. Dovolte, ať o procesí Pražském a o slavnosti na Levém Hradci v krátkosti promluví. Po mši sv. o 5. hodině v starobylém chrámě sv. Jiří na hradě Pražském laskavou ochotností vd. p. kanovníka Bradáče sloužené ubíralo se procesí u vzorném pořádku k posvátnému místu, kde první chrám v Čechách službě trojjediného Boha byl zasvěcen. Ač cesta byla blativá, nic méně při nábožném zpěvu a modlení nám ušla příjemně. V Roztokách nás očekával vel. p. farář Viktorin a doprovodil nás na Levý Hradec; kdež hned se počalo kázání, po němž pak nastal zmíněný dojemný úkon přisluhování svátosti křtu sv. dospělému israelitovi, kteréhož vel. p. farář Viktorin po 11. měsících byl vyučoval a připravoval. Křtitelem byl vd. p. vikář Prosecký Jan Konopa, farář z Klecan, jemuž přisluhovali p. farář Viktorin, vel. p. Kreisinger a kněz Mašek, jenž byl procesí z Prahy vedl. Krátkou ale velmi tklivou řečí oslovil p. vikář křtěnce připomínaje mu důležitost toho okamžení a na mysl uváděje, že snad tím krokem na zemi spíše trudu nežli radosti dojde, neboť má přejmouti víru, jejížto hlavní zásadou jest: Zapíratí sebe, vzítí kříž svůj a následovati Krista pro naši spásu ukřižovaného. Neohroženě osvědčoval křtěnec předsevzetí své. Nad míru dojemný byl obrat řeči p. vikáře, když obrátiv se k lidu vyzýval je za svědky toho veřejného vyznání: Slyšeli jste, pravil vážně, vyznání a žádost tohoto člověka, kterého za bratra svého v Kristu Ježíši přijmouti mám. — Slyšeli — ozval se nábožně přítomný lid. Nuže, řekl důstojný kněz, pomodleme se společně modlitbu, které nás naučil božský Mistr náš. A hned jediným hlasem říkána modlitba „Otče náš.“ — Jak knihou obrádků předepsáno, první část obrádků vykonávala se před chrámem, což ovšem více lidí vidělo, než druhou část v chrámě samém, kdež mnozí místa nenalezli. Po křtu sv. opět oslovil p. vikář i nového křtana i lid v ten rozum, že křtem svatým sice do Církve Kristovy přijat, dědicem království Božího a spoludědicem Kristovým se stal; však chce-li v pravdě království Božího dědit, že ono pouhé vyznání víry — pouhá totiž víra bez skutků — neprospěje, nýbrž že musí tu i život svůj dle zásad této sv. víry uspořádati. Křtem svatým boje sprostěn není, ale milostí Boží zvítězí, neboť všechno můžeme v tom, jenž nás posiluje. Při tom oslovil mládež, by milostí Boží sobě

vážila, jakéž na křtu sv. a v jiných svátostech dochází, povzbuzoval rodičů, by přihlíželi k tomu, aby děti jejich za příkladem Kristovým prospívaly jak věkem tak moudrostí a milostí u Boha i u lidí. Konečně poděkoval p. kmotrům křtěncovým a sice p. Emilianu Hoffmannovi, továrníkovi z Horoměřic, a p. Remigiovi Sosievi, jichžto křestní jména totiž Emilian Remigius nový křesťan přijal. Po té byla sloužena zpívaná mše sv., při níž nový křesťan a mnozí jiní k sv. přijímání přistoupili. Na křtu zpívali libezně český choral. Asi ve čtvrt na druhou bylo po slavných službách Božích, po nichž jsme se u p. Srba poobčerstvili, jemuž sluší díky vzdát, jakož i celé početné obci Žalovské, která tu slavnost střílením z moždírů, jakož i jiným způsobem zvýšila. Po 3 hod. odpoled. zpívaly se nesporní žalny, po nich bylo požehnání, a my se ubírali ku Praze, a přišli jsme o 1/2 9 hodině do chrámu sv. Havla, odkudž každý domů se navrátil. Tak se skončila lebos naše pout na Levý Hradec. Pán Bůh buď za to pochválen, že nám popřál té duchovní radosti.

M.

Z Česlic 11. července 1864.

[Posvěcení a povýšení kříže na nové věži.]

Ten den po sv. Petru a Pavlu, když se slavila 500letá památka úmrtí Arnošta arcibiskupa, byla u nás nevidaná slavnost — posvěcení a povýšení sv. kříže i s bání na nové věži kostelní. Ku posvěcení tomu, kteréž u přítomnosti valného zástupu po čtvrté hodině odpolední se započalo, zavítal k nám veledůst. náš pan vikář M. Suchan, farář v Pyšelicích. Požádán jsa dělníci, pracující při stavbě chrámu Páně, o posvěcení onoho kříže, promluvil vd. pan vikář k přítomným, vykládaje význam sv. kříže pro křesťana vůbec a kříže na bání kostelní zvlášť. Skončiv svou promluvu, započal církevní obřad žehnání sv. kříže; po té požádal místního kaplana, aby památní spis, na pergameni psaný, přečetl, který do bání vložen býti měl. Obsahuje ta listina krátkou historii chrámu Páně, líčí jeho bývalou podobu, domnělé stáří, pak udává, proč se v nynějším směru, a za jakých poměrů stavělo. Dále udává listina jména sv. Otce Pia IX., Jeho Veličenství, císaře a krále Františka Josefa, Jeho Eminence pana kardinála Bedřicha, knížete arcibiskupa Pražského, Jeho Excellence pana Alberta hraběte z Nostic-Rienek, co patrona chrámu, a jeho zástupců na panství zdejších p. F. Hauptmanna, ředitele, a p. Karla Holuba, správce, kteří jmenem milostivé paní hraběnky Adelaidy, choti Jeho Excellence pana patrona na ten den pěkný

ornát, vlastní její rukou vyšívaný pro nový kostel odevzdali; udává jméno p. vikáře, okresního p. přednosty, domácích duchovních, p. stavitele a j. Připomenulo se, že zbožnou péčí p. Šuberta, kníže arcib. statků inspektora, bydlícího v Dobřejovicích, dobrodince chrámu bývalého, postaveny budou dva oltáře v novém kostele ke cti bl. P. Marie a sv. Antonína Pad. Na to čtla se od Česlického kaplana k té příležitosti složená, a od místního učitele p. Losenského, nápevem opatřená báseň, kteráž k listině připojena byla. Zní následovně:

Vzhůru povznáš se ta stav a věžní,
Tam, kde sídlí Bůh ve svatém příbytku;
Ač její základ v zemi, matce všech je:
Vzhůru, hle, zírá.

Tamť Otec dobrý, Stvořitel světův je,
Jenž i jí popřál vzniku v lásce známé,
V nížto svět stvořil, vše milostně řídí
Právě otecký.

Onť je, jenž poslal Syna svého, v lůně
Panny čistotné z Ducha divnotajné
K spáse hříšníků počatého, Krista
Pána milého.

Laskavost divnou tuto, v nádrů věžním
Srdce hlásá nám zvonů, jež se hlučně
V době rozchvívá trojitě; — to věští
Kříž i na bání.

Vážně pohlíží znamení to spásy
S výše své k zemské hrudě, myslí kázíc:
„Pán, který k říším ti nebes pomohl, Onť
Přijde co soudece.“

„S veškerou myslí k Bohu nes se duch tvůj;
Ač z materské té země svůj těžíš chléb,
Nehledej v ní svou těchu; zem ta prchne,
Duch bude věčně.“

List byl ukončen slovy: „Odevzdávajice pamětnou listinu do bání u přítomnosti valného zástupu, odevzdáváme sebe, ji i celé dílo chrámové ochraně Boží a přimluvě Jeho milých Svatých. Nepoškvrněná Rodičko Boží, Panno Maria, sv. Prokope, sv. patronové české vlasti a všickni Svati orodujte za nás!“ — Po přečtení všeho toho se listina, pokud místo stačilo, podpisovala, a pak do skleněné roury dala, zapečetila a částí „Blahověsta“ a politického denníku zaobalená v dubové pouzdro, do něhož se dříve stříbrné a měděné peníze, laskavostí p. kníže arcib. inspektora darované vložily, zadělala. Nyní přijal tesař J. Modranský kříž věncem ozdobený i s bání, a žádaje pomoci od Boha, ubíral se, doprovázen zraky všech na věž, a jal se

po lešení a žebříku na vrchol věže vystupovati. Při zadělávání báně a sv. kříže zpívala se výše uvedená kantáta. Když bání s křížem byla zasazena, děkoval tesař Bohu za ukončení nejtěžšího díla při té stavbě a ve své radosti volal: „Sláva“ všem v památné listině uvedeným, posléz i všem přítomným. Po starém obyčeji pronášel přípitky, házeje skleničky dolů, při čemž se papežská, a národní hymna a mnohé intrády ozývaly. Po té ubírali jsme se domů s tím blahým pocitem, že se dílo ke cti a chvále Boží dokonalo. — k.

Od Sázavy, 10. července 1864.

[Pout' v Sázavě. Far. Stradiat †. Nová kaple v Lipanech.]

Dne 4. července slavilo městečko Sázava výroční pout' sv. Prokopa, opata a patrona Českého. Slavnost tato vždy se koná 4. července a nikoliv nebývá přeložena na neděli nejbližší příští; schůzka lidu bývá veliká. Městečko Sázava leží na řece téhož jména v překrásném údolí, vůkol obklopena samými dosti hustými lesy. Má nový teprv r. 1857 snahou p. faráře Františka Kočího vystavený kostel sv. Martina, na místě starého, jenž byl shořel. Za řekou Sázavou jest obec Buda, kdež stával od sv. Prokopa, který prvním opatem byl, založený prostranný klášter s velikým chrámem Páně. Kostel tento nyní ovšem menší jest a bývalo prý jindy presbyterium, co nyní kostelem sluje; veliké portály, ambity, posaváde jsou pozůstatky bývalé slávy jeho. Býval tu klášter Benediktinský, z něhož nyní jest zámek pp. Tieglů z Lindenkronu, patronův farního chrámu, fary a školy. Letos 4. července připutovalo sem několik procesí, dílem s duchovními, dílem bez nich. Slavnostní kazání měl vel. p. Ant. Vojáček, farář Ondřejovský; mluvil na základě slov epistolů toho dne: „a v slovech jeho potvory skrotil,“ o sv. Prokopu, který veškerá pokušení dáblské přemohl, a ukázal, jaké pokušení (potvory) za časů nynějších i my přemahati máme. Slavnou mši sv. konal s četnou asistencí mnoha zde přítomných duchovních důst. p. Josef Kindl, farář a vikář v Černém Kostelci. Kostel byl přelplěn nábožnými poutníky, ano i v presbyteriu bylo plno lidí. Po skončených službách Božích došla nás truchlivá zpráva o úmrtí blízkého souseda, vel. p. Ant. Stradiata, faráře Hrušického, který po krátké nemoci, den před tím sv. svátostmi byv zaopatřen, v Pánu zesnul. Pohřeb jeho konal se dne 6. t. m. Přes 20 roků jsa duchovním správcem v Hrušicích, byl milován od osadníkův svých. Af odpočívá v pokoji! Den sv. Prokopa slaví se nejen v Sázavě, nýbrž i po vůkolí co svátek za-

svěcený; lid nepracuje, nýbrž svátečně oblečen jde na služby Boží čili na pout; aby Bůh ctěn a chválen byl ve sv. Prokopu, miláčku svém. V blízkých Lipanech na osadě Ričanské, vystavěna jest nová kaple sv. Martina na místě bývalého sešlého kostela; jenom vnitř není posud ozdobena, což až bude opatřeno, nic nebude překážeti, aby kaple byla posvěcena a věřícím otevřena. F. — ký.

V Oustí nad Orlicí 10. července 1864.

[Slavnost sv. Cyrilla a Methoděje a hlavní oltář na Velehradě. Obnova kaple v Oustí.]

Sesterská Morava slavila letošního roku památku svých i našich svatých apoštolů Cyrilla a Methoděje na posvátném Velehradě způsobem důstojným. Již u večer před slavností scházeli se zástupové zbožných poutníků, jichžto počet o slavnosti vzrostl nad deset tisíc. Hned z rána o půl čtvrté hodině, když vyzýval mocný hlahol největšího zvonu Velehradského k rannímu klekání, hrnul se zbožný lid moravský k svatyni, která k desáté hodině již byla přelplěna, tak že veliký zástup i venku před hlavním vchodem meškati musel. Nelíbenou zbožnost, hlubokou úctu k tomuto místu posvátnému viděl jsem na tvářích těch tisíců poutníků. Vstupující do ohromných prostor chrámových, vrhali se na kolena svá, a mnozí líbali dlažbu chrámovou; nápotom ubírali se až k velkému oltáři, kolem kterého modlíce se a zpívající klečmo lezli; v očích bylo viděti slzy svaté radosti a zbožné roznicenosti. Že zpovědnice před slavností i o slavnosti v pravém slova smyslu byly obleženy, nepotřebuji podotýkati. Pout' Velehradská přelplěla každého, že Morava posud čítá na tisíce duší nábožných, nenakažených nevěrou aneb lhostejností náboženskou, což jí zajisté slouží ku veliké cti a nám Čechům ku povzbuzení. Na cestě k Velehradu sešli jsme se s rolníkem z pozeňvané Hané od Hulína, putujícím též na Velehrad, který nám vypravoval, že byl o letošní slavnosti svato-Janské v Praze, že se mu tam velice líbilo, že čte pilně knihy oběma Dědictvími vydávané, a měl z toho velikou radost, že my dva cestující kněží k němu jsme se hlásili.

Však chci pokračovati u výpisu slavnosti. O desáté hodině vystoupil na kazatelnu výmluvný řečník, který i lonského roku o tisícileté památce na Velehradě hlásal slovo Boží, velebný p. Josef Vykydal, kaplan z Kunovic a jal se přelplným posluchačům ohnivou výmluvností kázati o jedné vadě víc a více se šířící, — o tělesnosti, maje za text slova apoštola národů

sv. Pavla, k Fil. 3, 18. 19. V úvodu své řeči podotkl, kterak za přehojného účastenství Slovanů slavila se lonského roku tisíciletá památka příchodu svatých Cyrilla a Methoděje na Moravu na posvátném Velehradě, kterak veliké toto účastenství dalo na jevo, že lid slovanský, jmenovitě ale moravský posud váží si vřy přinešené a hlásané jeho předkům našimi svatými apoštoly, že posud zelená se onen strom vstípený na půdě moravské před tisíci lety od sv. Cyrilla a Methoděje. Věčně památná slavnost tisíciletá uvedení křesťanství do zemi našich, konaná na Velehradě otevřela mnohemu nevěrci aneb vlažnému katolíku oči, tak že nemoha odolati milosti Boží, vrátil se ku pravdě, před kterou zlomyslně a svévolně sveden od otce lži a jeho náhončích očí svých zavíral. Pak líčil živými barvami přesmtné následky (tělesnosti), když u člověka tělo obdrží nadvládu nad duchem, a tento stane se otrokem těla neschopným sloužiti Bohu a poznávati pravdy vyšší, — světější, a vystřihl ku konci posluchače před pitím nápoje tělesnost dráždivého, jedu to pro tělo i duši člověka, kořalky. Posluchači pilně poslouchali řeč tuto, tak že v chrámě panovalo po celé kázání ticho svaté. Po kázání byly slavné služby Boží, při kterých užito překrásného mešního roucha barvy bílé, zlatem bohatě ozdobeného a přeskvostného kalicha od našeho Sušila chrámu Velehradskému darovaného. Po odpoledních službách Božích rozcházel se zástupové zbožných poutníků do svých dědin, a já ve společnosti svého přítele, s kterým jsem na Velehrad připutoval, vel. pana faráře z Kunovic, a dnešního hlasatele slova Božího, vel. pana Josefa Vykydula opustil jsem Betlém moravský a odebral se do Kunovic, kde jsme laskavosti pana faráře utěšené zažili chvíle. Ve čtvrtek ráno ubírali jsme se k železnému dráze do Uheřského Hradiště a viděli jsme velmi četné zástupy z děkanství Hradištěského putovati na Velehrad. Utěšený byl pohled na ten kraj, který panuje v krajině této. Do Blahověsta napsal o něm vloni popisovatel tisícileté slavnosti na Velehradě. Velehrad zůstane zbožným Moravanům nej-památnějším a nejposvátnějším místem, ku kterému co rok putovati budou.

Velebný chrám Velehradský dostane v krátkém čase znamenitou ozdobu; hlavní totiž oltář, objednaný od Jeho knížecí Milosti p. arcibiskupa Olomúckého, Bedřicha z Fünstenbergu, nalézá se již v chrámě v bednách blíže nynějšího hlavního oltáře, a bude snad již k slavnosti Nanebevzetí Panny Marie postaven. Jak asi vypadá, pověděl mi pan. lékař Velehradský Fran-

tišek Pluskal, který popis jeho tiskem vydal. Z popisu toho v krátkosti uvádím následující: Oltářní stůl, ku kterému stupně z moravského mramoru povedou, jako i svatostánek s dvěma cherubíny zhotoven jest dle nákresu Vídeňského stavitele Lipperta z nejjemnějšího šedého a bílého kararského mramoru v Římě. Dolejší díl stolu tohoto představuje rakev z mramoru sestavenou. Přední strana jest na tři oddíly rozdělena. Šest sněhobílých sloupů, po dvou vedle sebe stojících, a skvostnou mosaikou ze zlata a nejpěknějších kamenů vykládaných rozděluje od sebe ony oddíly, v pozadí za nimi zasazené. Oddíly tyto představují výjevy ze života apoštolů slovanských v práci vypuklé. Figury jsou veskrz ze sněhobílého mramoru na zlaté půdě. Ve skupení na levé straně, ze tří osob sestaveném loučí se sv. Method s bratrem svým Cyrilem v Římě. Na spodu tohoto skupení čteme prosbu Cyrillovu: Neopouštěj bratře Moravanů dobré 868. Oddělení v pravo s pěti osobami představuje, kterak sv. Methodovi Adrian papež palhům odevzdává, čině jej metropolitou veliké slovanské říše Svato-plukovy. Podpis jest latinský: S. Methodius Archiepiscopus Moraviae. Constitutus. Ab. Hadriano. Anno 868. Třetí, prostřední oddělení jest zvláště zajímavé, představuje onen výjev, kde se sv. Method na květnou neděli, i. p. 885, předzvidaje svou blízkou smrt s lidem těmito slovy loučí: Bděte u mne děti až do třetího dne 885. Skupení tato sestává ze sedmi osob veskrz truchlících. Uprostřed a k nim obrácen stojí sv. Method s rukama rozpráhnutýma. Všechny osoby drží palmové ratolesti. Na stolním plátcí, z jediného kusu šedého mramoru, mosaikou okrášleném, jest nástavek, ostatní k celku patřící částky spojující. Uprostřed jest svatostánek, po straně podstavky, též mosaikou a zeleným a červeným porfirem ozdobené, na jichž dva sněhobílí cherubínové, překrásně zhotovení klečí. Nad svatostánkem vyvstává ještě tak zvané ponebí ve vkusnou špiči čistými ozdobami, k slohu příslušícími, okrášlenou, se sklončující. Přední strana ponebí jest obzvláště skvostnou, skvělou a vkusnou mosaikou, zářící slunce představující, ze zlata, stříbra a různobarevných drahokamů sestavenou a po stranách sloupci, mosaikou vykládanými ozdobena. Na výstupu před ponebím bude vystavována nejsvětější Svátost. Z tohoto výpisu lze poznati, že to bude oltář ve-skvostný, ve svém způsobu jediný snad v celé rakouské říši. S jeho postavením učiní se bohdá počátek nejvyš potřebné obnovy chrámu Velehradského. Oltář tento s Cyrillkou lonského roku velikým nákladem

obnovenou bude nepomíjející pomník, který sám pan arcibiskup Bedřich z Fürstenbergu na Velehradě postavil a tak sám úctu k svému předchůdci sv. Methodovi, prvnímu to metropolitu Moravy, na jevo dal. Ku konci svého dopisu musím se též zmíniti o obnově kaple u nás. Máme totiž kapli zasvěcenou sv. Janu Křtiteli, která však delkou času velice šesla; i ujali se jí dobrodinci a lonského roku dali nový šindel na střechu, jenž byla děravá, celou kapli dali vybíliti a presbyterium omalovati. Letošního pak roku byl svatostánek z bývalého hlavního oltáře v našem děkanském chrámu na místě velmi sešlého na oltáři v kapli pobarven, socha sv. Jana Křtitele se Spasitelem vkusně obnovena, jakož i andělé u svatostánku klečící nákladně ozdobeni. Oltární podušky a hezké antependium dali též dobrodinci. Zaplať jim to Bůh. — ? —

Z Olomouce, dne 8. července.

[Svátek sv. Cyrilla a Methoda. Papežský nuncius z Vídne.]

Dne 5. července poprvé slavili jsme svátek svatých věrověstů našich v druhém tisící let a položili jsme základ k nové budově věkové, na kterou potomkové naši patřiti budou svýše druhého tisíce let, aby posoudili nás, zdali zachovali jsme jim viru čistou a nepokalenou, jak jsme ji přijali od předků našich. Nový tento tisíc roků započal a zasvětil nám papežský nuncius, nejdůstojnější biskup Aténský Monsg. Mariano Falcineli Antoniaci; pozván byv do Olomouce k té slavnosti. Dojel sem v pondělí v svatvečer Cyrillo-Methodějský s vlakem Videňským, provázen jsa dvěma zdejšími vd. kanovníky, kteří jemu vstříc vyšli a jej uvítali v Břeclavě. Téhož dne o půl čtvrté hodině měl nejdůst. nuncius slavné nešpory v metropolitním chrámu Páně u přítomnosti knížete arcibiskupa Olomúckého; kapitoly a všech kleriků bohosloveckého semeniště. Druhého dne, o slavnosti sv. Cyrilla i Methoděje, sloužil slavnou mši sv. pontifikální, na níž byl velký počet věřících, byltě každý žádostiv, spatřiti hosta vznešeného. Podvečer pak navštívil s nejdůst. p. arcibiskupem i jiné zdejší chrámy a obecnou nemocnici, kdež k nemocným po otcovsku se choval. O sedmé hodině navštívil též seminář. U brány očekávali jej všickni bohoslovci se svými představenými. Když byli vstoupili oba nejd. biskupové do síně seminářské, uvítal vyslanec sv. Otce krátkou řečí jeden jahen. Nejd. biskup Aténský odpověděl též krátce a srdečně, a udělil pak všem shromážděným ve jménu sv. Otce požehnání a prohlédna dlouhé řady bohoslovců stojících na rozsáhlé síni, projevil nejd. arcibiskupovi

radost z toho, že tak hojný počet kněžských chovanců vidí, pak ubíral se dále bohoslovce ustavičně vítaje, pozdravuje a jak se mu v chůzi namanulo rukou každému svou přívětivost a laskavost projevuje. Když stavení seminářské sobě byl prohlédl poroučel se všem, by se modlili též za biskupa Aténského. Na zejtrí odjel do Kroměříže, odkudž se odebral do Brna a do Rajhradu, do kláštera benediktinského, kterého řehole též nejd. pan biskup-nuncius jest údem. Vd. pan opat kláštera benediktinského z Rajhradu byl dne 5. července též v Olomúci na návštěvě. Jeho zvláštní srdečnost, přívětivost ku každému a velká laskavost v paměti zůstane každému, kdo jen poněkud v hovoru a obcování pozorovati jej mohl; obzvláště šlechtí jej velká láska k mládeži. O letošní slavnosti Cyrillo-Methodějské budíž ještě podotknuto, že poprvé jsme měli officium zvláštní cum octava (dupl. I. cl.) a že na žádost kněží a lidu slezského v arcidiecesi Olomúcké, a na přímluvu nejdůst. arcibiskupa Olomúckého (ddto. 14. Januarii 1864), sv. Otec milostivě dovoliti ráčil, aby svátek sv. Cyrilla a Methoděje i ve Slezsku z 9. března přeložen byl na 5. července. Tam ovšem ne co zasvěcený svátek; rozkázánoť „ut sub ritu dupl. 2dae classis cum octava pro choro tantum celebretur.“) Svpł.

Z Říma v červnu 1864.

[Po návratu z Neapole. Řím a Neapol.]

Veliký jest rozdíl mezi *Římem* a *Neapolí*. V Neapoli ovívá tě čerstvý vzduch mořský. Řím naproti tomu jest několik mil vzdálen od břehu mořského, tak že vzduch mořský po cestě poněkud přichází o svou zdravotní sílu; nad to nezdравé výpary z Campagny vystupující velmi kazí povětrí, a nebyloby zvláště od července do září téměř ani možná v Římě žíti, kdyby mořský vítr od Ostie sem vanoucí aspoň v noci vzduchu neochlazoval. Jiný rozdíl záleží v řeči Neapolitánův; v Římě i žebrákova řeč v uchu zní co příjemná hudba, v Neapoli pak i lidé nejvznešenější více nosem mluví než ústy; jižli tedy obyčejná mluva Neapolitánův nemile se dotýká ucha našeho, snadno lze se domysleti, jaký jest jejich zpěv; já trnu, kdykoli na to zpomínám; a ti lidé mají takovou chuť ku zpěvu, že v kostele netoliko litanie, ale i Otče náš a Zdrávas společně — neřku zpívají, alebrž krákorají. — V zimě pravil mi v Římě jeden cizinec: „Italské nebe je sice pěkné jen kdyby je bylo vidět“; to mohl proto říci, že minulou zimu byl v Římě

*) Podobně bude přistím rokem i u nás v Čechách.

ustavičný nečas. Než v Neapoli spatřil jsem (ač nikoli každodenně) nebe krásnější, než jsem si ve snách mohl pomyslit; rovněž čarokrásná jesti modrá barva moře, zvláště kolem ostrova Capri; barvu tu není s to nápodobiti ani štetec nejslavnějšího malíře. Známy spisovatel Sebastian Brunner vypravuje kdesi, že Neapolitán (roku 1857) s ním rozmlouvající nad míru vynášel kněžstvo vlastní své, dokládaje, že v Neapoli každý kněz chodí v klerice a plášťku, kdežto ani v Římě se tak neděje. — Já jsem však letos jiného nabyt přesvědčení. Nebo vyjímaje řeholníky (jichž tu nyní po řidku) různí se Neapolské duchovenstvo jak v oděvu, tak zvláště co do klobouků u veliké míře. Oděv jest krojů rozmantých, ale napořád barvy černé, tak že po oděvu snadno lze kněze poznati. Liberalní duchovenstvo nyní i zde nosí pantalonky a při tom se zachoval starý obyčej nositi střevíce s přeskami stříbrnými a černé punčochy; preláti mají punčochy barvy fialové i pod pantalonky. *Lazzaroni* nechodí tu všickni otrhaní v té míře, jak se o nich píše. Nejpečlivěji každý z nich dbá o to, aby si posadil na hlavu těžkou vlněnou čepici, kteráž by zajistě i v Sibiřsku každému postačila. Ulice a náměstí nejsou zde tak čisté jako v Římě. Veřejná mravopoctnost klesá tu náramně, k večeru není radno jíti po ulici. — *Chrámky*. Neapolské nesmím postaviti na roveň s Římskými, ani co do stavby ani co do vnitřní ozdoby; sloh renesanční i zde mnoho pokazil; obzvláště se tu nalezá množství soch beze všeho vkusu zhotovených ano i neslušně ozdobených. Návštěva chrámů rovněž tak valná není jako v Římě; a nedbalosti té velkou vinu nese nynější bezbožná vláda, kteráž všude bohoslužbě v cestu se staví. V chrámě *Gesú nuovo* bývalo lidu plno, dokud tam byli Jesuité; teď jsou vyhnáni, a mše sv. bývají v prázdném kostele. V chrámě katedrálním viděl jsem též, kterak krev sv. Januaria mučenníka z počátku tuhé hmotě se podobajíc, po čtvrt hodině, kdežto lid zbožné modlitby vykonával, stala se tekutou; skvostný relikviář, v němž uzavřena jest, dává se lidu libati. Vyšel jsem na *Capo di Monte*, kdež králové Neapolští sobě krásný letohrádek vystavěli; vynaložilť nesmírně mnoho peněz na umělecké okrášení hradu; každá síň a každá jizba je ozdobena skvostnými obrazy; jen *kaple* královská je tak prázdná a stěny v ní holé jako v modlitebně protestantské; bohužel, že i tuto král následoval příkladu mnohých patronův, kteříž k nádhernému ozdobení svých vlastních příbytků mají peněz dosti, na ozdobu domu Božího však neradi co

vydají. — Poblíž tohoto letohrádku je filiální *ústav Propagandy* Římské; nacházejí se v něm, Číňané, jimžto by v Římě zima bylo. — Ústav čítá nyní 14 chovanců; ve velkém sále zavěšeny jsou podobizny všech, kteříž se odtud co misionáři do vlasti své byli navrátili. Jeť tu ten pěkný obyčej, že každý, než do Číny odejde, podobiznu svou ústavu zanechá. — Skvostnými paláci nemůže se Neapol honositi; i velké budovy stavěny jsou na způsob kasáren. Jediné stavení, do kteréhož každý přichází rád zajde, jest *Real Museo Borbonico*, jež nyní nazývají *Museo Nazionale*. V Římě ovšem lze spatřiti ve Vatikánu věci vzácnější a u větším počtu; nicméně i v Neapolském museu jsou mnohé předměty velmi zajímavé, tak na př. starožitnosti vykopané v Pompeji, Herkulanum a Stabiae, zvláště malby na stěnách, černé svinuté listy papirusové popsané písmem pro nás jen těžce srozumitelným atd. Knihovnu musea toho vysoko vynášejí, avšak neshledal jsem ji tak výbornou; do rozsáhlé čítárny, kdež je příjemný chládek, nesmí nikdo; čtenáři studující jsou směstnání v malé nizoučké jizbě jako u vás v Praze; každý napíše si titul knihy na ceduli a pak trpělivě čeká, až se některému sluhovi zlíbí, aby požádanou knihu přinesl. Chceli kdo nahlédnouti, zdaž ten onen rukopis skutečně se v knihovně zdejší nalezá, musí k tomu míti povolení až z Turina od samého sl. ministerstva! Jen zvláštní a nepochopitelné vlivnosti jednoho z úředníkův mám co děkovati, že se hned do seznamu rukopisů podíval a žádoucích zpráv mně podal. A předce nynější vláda Italská tím se vychloubá, že vědám přeje a volnému jich rozkvětu jest nápomocna, více prý než papežové! Vychloubati se jesti snadno, ale kdo tomu uvěří? Libo-li, vyjděme si z hluchého města do nejbližšího okolí; však o tom příště. J.

Kronika.

Z Prahy. Misie u sv. Jindřicha, kdež se dnešního dne koná výroční pout, těší se z valného účastenství. Každého dne jest kázání ráno, i odpoledne o hodině šesté.

— JExc. nejdůst. p. biskup Kralohradecký zotavuje se po nemoci své. Avšak obává se, by mu stářím sklíčenému snad nebylo možná, vykonati namahavé svěcení kněžstva, požádal J Emin. nejdůst. p. kardinála, aby jeho svěcení se svými posvětili ráčil. Dovídáme se, že J Emin. k tomu svolil. Však dopisování v této záležitosti není u konce. V příštím čísle oznámíme na jisto, budou-li Hradečtí bohoslovci posvěceni v Praze čili ne.

— Jednota katol. tovaryšů konala o slavnosti sv. Petra a Pavla 12letou památku svého založení slavným průvodem z kostela Matky Boží před Týnem na Vyšehrad, kdež v kolegiálním chrámu byli na slavných službách Božích. Průvod vedl farář a čestný kanovník Heinrich.

— V *Boskově* okresu Semilského bude konána v září misie; pak v *Domažlicích*.

— Ze *Sv. Hory* u Příbrami máme dodati k zprávám našim o slavení 500leté památky úmrtí arcibiskupa Arnošta, že tam též slavena byla dotčená-památka slavnou mší sv. s plnou asistencí a chvalozpěvem „Te Deum“ na poděkování, že drahocenný poklad Sv. Hory, totiž starobylá socha Rodičky Boží od něho pochází. Ač není dokázáno, že by slavný velekněz vlastní rukou tu sochu byl vyřezal, tolik jisto jest, že ji na hradech svým v Příbrami choval a ctil, odkudž pak na Sv. Horu přenesena byla, kamž rok co rok statisícové nábožných putují.

— V *Litoměřicích* vykonal svěcení kněžstva biskup z Ameriky, jak nám praveno bylo člen řehole Kapucínův, jenž t. č. v Linci mešká. Byl v tom úkonu zástupcem churavého p. biskupa Litoměřického.

— Z *Chebu* docházejí zprávy o slavném uvítání JEmín. nejdůst. p. kardinála. Město bylo okrášleno, na bráně byl nápis: „Ave,“ u Křižovníků „Willkommen“ a na gymnasiu „Studiorum Protectori.“ Hlaholem zvonů a střelbou vítán přibyl za hromobití a blesku p. kardinál d. 11. června o 9. hod. večerní do města. Birmovanců bylo v děkanském chrámu d. 12. června 1775, mezi nimi 63 vojáci a d. 13. tamtéž 624, d. 14. u Františkánů 534. Tohotož dne navštívil kníže arcibiskup péknou kapli gymnasiální a promluvil k študujícím na základě slov ž. 127, 4.: „Ajhle takt bude pozhnán člověk, kterýž se bojí Hospodina“ v ten smysl, že nevěra neblaží v žádném stavu a povolání, ovšem ale víra a křesťanské obcování. Na všech 16 stanoviskách vikariátu Chebského, kdež JEmín. p. kardinál birmoval, hlásal se svatým zápalen slovo Boží (v Chebě dvakrát) a byl přítomen školním zkouškám, jakož i každou neděli a svátek křesťanskému cvičení. Trpělivost jeho ve škole a láska k mládeži jest, jak vůbec známo, podivuhodná. Chudým Chebským daroval 125 zl. a na vnitřní opravu děkanského chrámu 100 zl. Též na všech ostatních místech podaroval chudé penězi a pilnou mládež školní knížkami. Dne 2. července odebral se z vikariátu Chebského do Kraslického, kdež do 20. t. m. v apoštolské práci své pokračovati bude. Po té navrátí se do Prahy k svěcení kněžstva.

Z Vidně. Křest dítěte nemanželské

matky katolické, za jehožto otce se přihlásil protestant, přináleží po právu duchovnímu správci katolickému a protestant, jenž se přihlásil za otce, má jenom právo žádati, aby nemanželské dítě, je-li pohlaví mužského, bylo vychováno v jeho náboženství. Tak uznalo za právo c. k. státní ministerstvo 21. a 24. května t. r.

Z Mnichova ohlašuje výbor, jenž měl péči míti o letošní sjezd katolických bohoslovců a učenců, že se zamýšlená schůze ve Würzburgu letos odbyvati nemůže.

Z Belgicka. V Bruselu měl jeden otec nezdárného syna, jenž dle vyznání vlastního otce již od první mladosti ukazoval na sobě velikou zkaženost mravní. Při všem bedlivém vychovávání, jakého mu poskytoval jeho ujec, zůstal špatným a musil i z ústavu, kamž jej ujec jeho dal na vychování, v 14. roce věku svého býti propuštěn pro zpupnost a nepodajnost. Dán byv na řemeslo tesařské i tu pro špatné chování od mistra byl vyhnán. Stal se tulákem, později okradl obraz Panny Marie v jednom kostele Antwerpském, začež dán byl do vězení. Odbyv tento trest svůj dostal se přičiněním ujevým k „Bratřím křesťanské lásky,“ kdež z počátku zdálo se jeho polepšení dařiti. Brzy ale uprchl, psal ujec svému vyhrožující listy, ano jednou po něm i střelil, načež zatknut a na dostoupení vlastního otce svého byl odsouzen. Po přestálém vězení stal se posluhou v obchodním jednom domě, ale pro krádež a násilí opět trestán jest tříletým žalářem. Propuštěn z vazby odešel do Francouz, kdež pro veřejné lupičství stihl ho trest šestiletý. Mezi tím zemřel ujec, jeho dobrodinec z mládí, a neodkázal nevďečnému příbuznému ničeho, čemuž se nikdo nebude diviti, když uslyší, že ke všemu předešlému musil ujec jeho před smrtí slyšeti i tu novou zprávu, že opět odsouzen jest v Bruselu k desítiletému trestu žalárnímu. Ujec tedy učinil dědicem svým jistého advokáta Valentyns-e. V roce 1862 a 1863 došly od zkaženého trestance onoho Jesuitů Belgických listy, v nichžto se provincialu řádu a jinému ještě knězi vyhrožuje smrtí, kteréžto listy byly soudy předloženy. — Toto jest pravdivé, ouředními akty potvrzené vypsání života jednoho z těch lidí, jakých zvláště veliká města nemají nedostatek. A tento kvítek, jenž větší část života svého strávil ve vězení, vybrán a zvolen jest od lidí, svou liberalností se honosících, aby se stal hrdinou pěkné historky, smyšlené na potupu nenáviděných Jesuitů. „Kölnische Zeitung“ v dopisu z Bruselu vypravovala se svatou tváří: „O nešťastné oběti Jesuitů Belgických,“ kteří prý, aby vyloudili a

pojistili sobě bohaté dědictví ujcovo, jeho bratrovce, jenž měl býti dědicem, úmyslně zkazili a ke všem těm špatnostem přivedli a svým lstivým vplivem pak ujce k tomu přeměli, že nezdarého dědice zavrhl, a své jmění Jesuitům odkázal. Naše „Národní listy“ nemohly si odepríti toho potěšení, aby tuto pikantní historku neotiskly, ač kdyby se byly ohledly, mohly snadno se dočísti, že celá ta lživá povídka již byla vyvrácena, a to nepochybnými výtahy z akt soudních, z kterých vychází na jevo, že Jesuité po onom ujci praničeho nedědili, že s onou „nešťastnou obětí“ ničeho co činiti neměli, až, jak podotknuto, pro ony listy vyhrožující hledali pomoci úřední, již se jim ale nedostalo. Avšak což to škodí, že to lež a pomluva, vždyť to platí Jesuitům, a to vědí páni žurnalisté, kdyby sebe větší nesmysl napsali, jeli to na potupu kněžím neb docela Jesuitům, že pevně naleznou víru u těch osvícenců nynější doby, kteří všecku víru svatou odložili. A tak můžeme býti jisti, že tato historka z Belgie ač nepravdivá, bude činiti od nynějška o jeden důkaz více, kterak umějí Jesuité vylouditi jmění a dědictví, s vyloučením a zkažením pravých dědiců. Že to jest hanebná lež, což na tom!

Z Říma. (Z přát. dopisů.) Dar, který sv. Otec letos poslal na hrob sv. Aloisia v den památky jeho, záleží v skvostné albě (má cenu 4000 zl.), kterouž vznešená Angličanka sv. Otcí byla darovala. — Před svátkem sv. ap. Petra a Pavla, tedy o výroční památce lonské slavnosti Tridentské bylo podepsáno breve, kterýmž se povoluje knížeti biskupovi Tridentskému pallium (o kterémžto právu a vyznamenání jsem Vám svým časem psal), ale jenom pro jeho osobu a dokud bude seděti na biskupském stolci sv. Vigilia. Není tedy povoleno nošení pallia všem jeho nástupcům, jako vidíme u biskupů Petikostelských. Zároveň dáno bylo první třem hodnostníkům kapitoly Tridentské právo pontifikalií ale toliko pro chrám katedrální. Ostatní kanovníci mohou nositi taláry barvy fialové. Podotýkám tuto, že i v Itálii jest pranálo kapitol s takovými rozsáhlými privilejiemi, jaké má vždy věrná metrop. kapitola Pražská. — O kardinálovi D' Andrea jisto jest, že odjel s papežským průvodním listem, kterým mu povoleno cestovati, kamkoli by chtěl. Po radě lékařů odjel do Neapole, odkudž sem došla zpráva, že jej nejvyšší úředníci uvítali. Však seznali hned, že v něm nenalezli stejně smýšlejšího, nebo když kardinál ze zdvorilosti též jim návštěvu učiniti chtěl, nemohli ho přijmouti pro mnohé a důležité práce. Snad že četli tehdež vy-

dané číslo časopisu „Unità cattolica“, v němž bylo otiskáno několik epigramů ze spisu téhož kardinála, kterými velebil Ferdinanda II. (zemřelého) otce nynějšího vyhnaného krále Neapolského. — Včerejším dnem (1. t. m.) pochován jest opět kus svobody a národního života v Římě. Směltu každý s krámkem svým se usaditi, kde se mu zlíbilo. Bylo-li ševci parno v dílně, vynesl si dílo své na ulici. Kdo měl něco na prodej, vyložil to na krám dnes tu, zejtra jinde, zvláště pak prodavači pomerančů a citronů mající pěkné vozíky vychvalovali či prozpěvovali zboží své a cenu jeho plným hlasem po ulicích. To všecko přestalo, žádali o to cizinci zde přebývající, bude tedy jako v jiných svobodných zemích svoboda lidu omezena, každý musí seděti na místě svém a nesmí se hnouti bez povolení jinam. Co divu, že lid na to reptá, porovnává je jak jindy bývalo a nyní jest. S reformou tou nejsou spokojeni. Kýmž též povážili, jakých nechtutných svobod by nabyl, kdyby se revoluci podařiti mělo, osvoboditi jich od mírné vlády papežské. — Dnes (3. t. m.) zaražen tu spolek německých tovaryšů, je jich 6, jeden z nich býval členem Pražské jednoty katol. tovaryšů. Schůze své budou mivati v ústavu „all' Anima.“ — Sv. Otec jest úplně zdrav, tak že neodjede, jak dříve zamýšlel, do Castell Gandolfo. — Nedávno mluvil jsem tu s hodnostníkem církevním z Ameriky, ubírá se do vlasti, kterouž 30 let neviděl. Válka prý potrvá v Americe jeň do nejbližší volby presidenta, obě strany se jí nasytily, zámožnější počínají toužiti po monarchii na způsob Mexikánské. Kněží tam málo, biskupů a sice plných apoštolské horlivosti je dosti, ač by nejedna rozsáhlá diecése na dvě mohla a měla býti rozdělena. Tuty dni bude na biskupství posvěcen mladý kněz rodem z Moravy. Ve Vídni na kněžství posvěcen pracoval několik let v Americe jako misionář, přišel pak do Říma za příčinou vyššího vzdělání, ode dvou let jest rektorem semináře v Cincinnati. Avšak biskupství jeho jest v jižních státech mezi Indiány! Jmeno jeho jest Pabiš. — V Americe nevyjímá zákon kněze od povinnosti vojenské. Však odvedou-li kněze k vojsku, oznámi to biskup presidentovi, jenž kněze propustí na neurčitý čas, což jest tolik, jako na dobro. Anebo ho vykoupí osada jeho, což stojí 300 dolarů čili 630 zl. r. m. na stříbre. A stal-li se kdy kněz předce vojákem, nebyl poslán do války, alebrž do špitálu, aby tam služby konal. Jednu výhodu mají kněží v Americe, které nemají kněží v Evropě. Na všech-železnicích platí kněží jen polovic povozného,

biskup jest zcela osvobozen. (Ve Francii jsou biskupové tolikéž osvobozeni.) Kým by to i u nás a po celé Evropě bylo zavedeno! Tím způsobem byly by usnadněny visitace, vikariátní konference, exercicie i duchovní pastýřování; nebylo by potřebí tolika úředních dopisů atd.

Literní oznamovatel.

— Cena 25 dukátův „*Dedictvím Malických*“ slíbená za nejlepší rukopis přiknuta jest původní povídce „Bratr Renat“, kterouž sepsal Jos. Ehrenberger, děkan v Solnici. Údové „Děd. Mal.“ dostanou na podzim t. r. kromě dotčené povídky s několika příslušnými obrázky — též dokončení „Prostonárodních obrázkův z dějin národu českoslovanského“ od prof. J. Vinohorského. Které dítě — ohlašuje „Školník“ — do vydání těchto nových spisův k D. M. přistoupí, obdrží lonské dvě knížky zdarma a tolikéž nad podzim i letošní dvě, za rok tedy čtyry knížky.

— Nákladem a tiskem Kobrovým vyšla školní kniha „*Dějiny Církve Christovy*“ pro vyšší gymnasia. Z dr. Jos. Fesslera přeložil *Matěj Procházka*, c. k. gymnasiální učitel v Brně. Díl I. 8° stran 190. Cena 1 zl. 12 kr. Úprava pěkná. Jméno p. překladatelovo jest v literatuře známo a tolikéž dílo Fesslerovo, pročez není třeba chváliti knihu tuto.

— „*Časopisu katol. duchovenstva*“ vyšel dnes svazek 5. Obsah jest zajímavý, praktický.

— „*Krok*“, listy vědecké se zvláštním zřetelem k potřebám gymnasii a reálék, zmiňuje se v seš. 3. o znamenitém účastenství, s kterým podniknutí to se potkalo během prvního půletí zvlášť u učitelstva a studujících. Redakce žádá, aby jí koncem školního roku byly zaslány programy gymnasií a reálék v Čechách, na Moravě a v Slezsku.

— Vycházeti přestaly časopisy: Boleslavan, Polaban, Zvon. Redaktor „*Národu*“, p. Vilém Kienberger, jest nyní též vydavatelem a nakladatelem téhož polit. denníku.

— „*Nejstručnější mluvnice česká*, z nížto jest možno české dobropisemnosti snadně, rychle a náležitě se naučiti.“ Sepsal a vydal Ant. Konst. Víták. V Brně 1864. Tiskem Viléma Foustky. — Knížka tato obsahuje na 51 str. drobného tisku pojednání o zvukosloví, slovospytu a větosloví, k němuž přidáno kratičké poučení o verších; a to všecko v polotuhé vazbě stojí pouze 15 kr. K dostání u spisovatele.

— „*Škola a Život*“ seš. V. obsahuje mimo jiná též: Duchovní řeč při prvním svatém přijímání školních dětí na ned. bílou r. 1864, od P. Ant. Slavíčka, vikáře Libockého.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Ant. *Stradiat*, prvofarář v Hrušicích, 4. července (nar. v Slaném 2. února 1804, posvěc. 24. července 1831.)

Vyznamenáni jsou:

p. Ondřej *Wilfling*, farář Vejprtský, jmenován skuteč. k. arc. vikářem a školdozorcem Joachimovským. — Expositorium canonic. obdrželi: p. František *Šindelář*, farář v Jilové; p. Frant. *Janda*, farář v Uhlíř. Janovicích, a p. František *Krisan*, farář v Koceradech.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Ant. *Ullmann*, za faráře v Brazeči (Pergles.)

Na odpočínutí dání jsou:

p. Řehoř *Herrmann*, farář v Bělci, a p. Martin *Sedlak*, farář v Mirošově.

Upřázdňená místa:

Bělce, fara patron. p. J. U. Dr. Edmunda Schustera od 7. července;

Mirošov, fara patron. císařského od 8. t. m.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Frant. *Kouba*, farář v Proseči, dne 7. července (nar. v Krčíně 8. ledna 1807, kněz od 5. srpna 1830);

p. Antonín *Schneider*, farář v Šaclíři (Schatzlar), dne 8. července (nar. v Grossbocku 23. července 1807, kněz od 5. srpna 1830).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Jan *Veselý*, kaplan v Chotěboři, za administratora do Bělé;

p. Bernard *Dobruský*, kaplan v Libici, za proz. kapl. do Chotěboře.

Upřázdňená místa:

Proseč, fara patron. hraběte Chamaré od 8. července do 19. srpna.

Šaclíř, fara patron. rytíře Feldsteina od 9. července do 20. srpna.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

p. Emanuel *Aschwitz*, jub. kněz, osob. děkan ve Vlachovu Březi, arcikněz Vimberský, býv. b. vikář, ozdob. zlatým zásluž. křížem s korunou, 4. července (nar. v Klatovech 1785),

Listárna redakce.

Příspěvky. Na lampu chrámu Karlínského: Nejmenovaný z Chotěboře 1 zl. — Na náhrobek arcib. Arnošta v Kladsku: vp. Ant. Učík, far. v Libošovicích 1 zl.

dp. H. H. „Škrtání“ jest naše právo a povinnost, aby někt. dopisy nebyly příliš vodnatelné.

p. J. Š. v F. Kázání neočekáváme.

vp. A. E. v H.: Nehodí se k uveřej.

vp. J. Š. v T. Děd. sv. Prok. obdrž. 40 zl.

p. P. Fotogr. Fr. Pravdy — u Stýbla.

Knihkupectví Vác. Hessa jest zavřeno. Kdo tam odbíral „Blah“, raději se obrátiti na jiné knihkupectví. Předplac. bylo na I. půletí.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví

B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostává čísla rekla-
mující nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Před svěcením na kněžství.

Máme týden svěcení na kněžství. Spojmež tedy modlitby své s prosbami obecné Církve, aby Pán na vinici svou horlivé dělníky, hodné kněze poslati ráčil. „Žeň jest hojná,“ dí Kristus sám, „dělníků však málo, pročž proste Pána žní, aby poslal dělníky.“ Posud jestiž žeň hojná, vinice rozsáhlá, pole působení kněžského veliké; posud jsou pohříženi milionové lidí ve tmách nevěry a bludu, a i mnozí z věřících chodí po cestách nepravosti: prosme tedy, aby Pán dělníky vzbudil a naplnil horlivostí apoštolskou, aby se království Boží rozšiřovalo po oboru země. Prosme snažně a vytrvale; neb ti, jenž se odávají těžkému úřadu apoštolskému, který na se vezmou v těchto dnech vzládáním rukou biskupských, jsou též slabí lidé. Ačkoli plni jsou živé víry, odhodlanosti a touhy po spasení duši, nosí nicméně dary tyto v nádobách křehkých, též jich bude lákati ďábel v tenata svá. Srdečné modlitby jest tedy zapotřebí, a zajisté každý, komu milá a drahá jest sláva Boží a spása duši, připojí hlas svůj k úpěnlivému volání Církve svaté.

Však Církev nebzbuzuje nás toliko k nábožným modlitbám, nýbrž ona nám v těchto dnech uvádí na mysl také povinnosti naše ku kněžím. Víme, že Ježíš Kristus v kněžství stále žije, rozdávaje skrze kněžstvo Božské milosti své. Pročž:

Ctíme kněze; neb kněžství jest úřad svatý, důstojnost vznešená; z samého nebe pochází a pro nebe uzpůsobuje. Co není dáno andělům ni lidem, svěřeno jest knězi; jedině k jeho slovu sestupuje Všemohoucí s nebes: on obnovuje obět smírnou za hříchy všeho světa, on jediný má moc rozvázati hrozné vazby, jimiž hřích spoutal srdce lidské. Činiti, co činil Bůh-člověk na zemi, vykonávati co On ku blahu člověčenstva ustanovil: to svěřeno jest rukou kněžským; neb takto dí Spasitel k učenníkům svým: Jako mne poslal Otec, i já posílám vás t. j. s toutéž mocí a k tomutéž cíli, jako mne Otec poslal na svět, i já posílám vás. Ctěmež tedy kněze jako sluhy Boží a rozdavače svatých tajemství.

Milujme kněze, nebo mezi námi se zrodili z rodičů nám známých a s námi spřízněných; našinci jsou. A jsouli již proto lásky naší hodni, čím více, povázímeli, že je Pán k našemu blahu obdaril mocí nebeskou! Kněžství jestiž zřídlo požehnání pro veškeré lidstvo a kněz jest pravý a největší dobrodinec náš. Od kolébky až do hrobu provází nás blahodárnou činností svou. On uvádí nás křtem svatým v spasitelné společenství Církve; on nám podává chléb života a nasycuje duše naše pokrmem andělským; on přináší útěchu v každé bídě a strasti. On učí a kárá, prosí a napomíná, aby náš vytrhl z hrozící zkázy. Co anděl míru přichází k lůžku nemocných, oslazuje hořkost smrti a po-

rouči odcházející duši v ruce Boha Stvořitele. Skrze kněze máme přístup k Bohu, jeho prostřednictvím přicházejí modlitby a dary naše před trůn Boží, požehnání pak a milost Boží splývá na nás.

Budme kněze *poslušni*; onť jest náš pastýř a duchovní správce, jenž počet vydati musí ze stádece jemu svěřeného. Budmež pamětlivi napomenutí apoštola, jenž dí: „Poslušni budtež správců svých, a budte jim poddáni: onť zajisté bdí nad vámi majíce počet vydati za duše vaše, aby to s radostí činili, a ne se stýskáním, neb to by vám nebylo užitečné.“ Úřad jeho pastýřský jest obtížný, břemene jemu uloženého lekali by se i andělé. Nečinme mu jeho těžký úřad obtížnějším — neposlušností. Naše ochotnost bude jemu v nesnázích úřadu jeho milou útěchou a uvede nás do říše věčného pastýře, jemuž čest a sláva budiž na věky.

(Die „Münch. Past. Bl.“ 1862.)

Kláster Samaria a chrám bl. Panny Marie v Děvině.

Sepsal *Ervin Weyrauch*, bibliotekář na Strahově.

Snadnější spojení mezi Prahou a pruskou pevností, starožitným Děvinem, kteréž v posledních časech železnou dráhou skutečně bylo, mnohým vlastencům našim poskytuje krásné příležitosti, navštívit také pamětihodný hlavní chrám s jiným ještě kostelem blahosl. Panny Marie v Děvině starém. Dějepis tohoto chrámu vůbec pro každého znatele starožitností jest pamětihodný, ale nad míru zajímavý pro řád premonstratský, jehož zbožný zakladatel, svatý *Norbert*, patron české země, zde pohřben byl. Za tou příčinou i spisovatel tohoto pojednání neopominul cestu do Děvina vykonati, a může ubezpečiti, že návštěvou toho velebného chrámu překvapen a k této historické zprávě povzbuzen byl.

Pátý arcibiskup Děvinský, jménem Gero, byl roku 1016 zakladatelem jeho, kterýž také zasvětil ke cti P. Marie a povýšil ho k důstojnosti kapitolního proboštství, připojiv k jeho důchodům několik statků kostela svého. Kanovníci světsí byvše do něho uvedeni, by služby Boží konali, mohli svého probošta svobodně voliti, ostatní správu svěřil Gero magistrátu Děvinskému.

Touto otcovskou péčí zbožného arcibiskupa založený ústav během krátké doby jedinkého století již počal v kázní původní klesati, a kanovníci minouce se vyššího duchovního povolání zavdali příčinu svatému otci *Norbertu*, že on hned po nastoupení stolice arcibiskupské roku 1126, smutný stav téhož proboštství přísně uváživ, svou pozornost na úplnou reformaci jeho obrátil. Však když počal na lepší správu duchovní, kázeň a odstranění některých údů tohoto sboru, mocí dolehati, potkal se k své žalosti s nemalým odporem se strany celé kapitoly. První, co kanovníky opovážil se bouřiti a k odporu nabizeti, byl arcijahen *Attikus*, tak že netoliko bezživotí arcibiskupa hledáno, ale i jiných příkoří mu učiněno bylo.

Vášnivá horlivost kanovníkův nalezla cestu k samému císaři, jenž k hněvu měl býti popuzen. Císař *Lotar* znaje dobře příkladný život *Norberta*, nedbal na stížnosti *Attikovy*, ale spíše pochválil úmysl arcibiskupův. Nyní započal *Norbert* předsevzetí své v skutek uváděti a tudy se stalo, že odbojní kanovníci dilem do jiných kapitolních sídel byli přeloženi; dilem ke kostelu sv. *Mikoláše* v *Děvině* přivtěleni a zde z důchodů arcibiskupských živeni. Aby chrám P. Marie nezůstal osiřelý, uznal pečlivý arcibiskup za prospěšné uvéstí do něho řeholníky zákona premonstratského. Bylť bohužel kostel ten následkem dřívějších poměrů z ohledu světské správy docela zbaven potřebných příjmů. Ještě více a to hlavně obrátil arcibiskup zřetel svůj k tomu, by nová osada, -jakož se v skutku bylo obávati, ani se strany *Attika* ani odjinud svévolně týrána býti nemohla, i vzal útočiště své k svatě římské stolici, na níž téhož času seděl papež *Honorius II.*, s žádostí o apoštolské schválení. S radostí svolil sv. Otec k prosbám těm, a udělil potřebné stvrzení. K tomu vykázal *Norbert* svým synům ještě jinou dále sahající činnost, svěřiv jim co pravý otec chudých od předchůdce svého *Vojtěcha* založený ústav pro chudé, živené jindy ve zvláštním domě, který však za předešlé správy tak sešel, že chudí opět co opravdíví žebráci, jsouce ze svého útočiště vyhostěni, sem tam po městě se potulovali. Toto moudré počínání *Norbertovo* dařilo se výborně a neslo žádoucí užitek.

Již první probošt nového klátera, *Evermod*, neméně i řeholní bratři jeho poslaveni jsou byli tak příkladným životem, jakož i snažnou pečlivostí o ústav chudinský tak chvalitebně pověsti a všeobecného uznání sobě získali, že vlast saská, ku kteréž *Děvin* náležel, sobě více podobných kongre-

gací premonstrátských vyžádala. Těmuž přání Evermod zadosť učiniv, zavedl z Děvína na pěti rozličných místech osady, zřízené dle zákona řeholních kanovníkův premonstrátských. Tou měrou se v krátké době tento řád počínal rozmáhati, a tak se stal oblíbeným, že tři biskupové sasští odřeknouce se svých úřadů bílé roucho řeholní na sebe vzítí se odhodlali. Klášter pak Děvinský pod ochranou blah. P. Marie (vůbec Samaria, sv. Maria nazývaný).vzkvetl tím způsobem velmi a tak vysoké vážnosti sobě vydobyl, že s hlavním sídlem, Premontré v závod vejíti a s ním o přednost zápasiti mohl. Evermod co probošt pro mnohé zásluhy, přísný život, pro uvedenou kázeň mezi bratřími řeholními poctěn byl názvem: „Secundus Germaniae Primas.“ Onť to byl, jenž svou nelícenou pobožnou myslí, hlubokou učeností, jakož i neobyčejnou výmluvností, též oddaností k novému řádu několik knížecích a vezdejšími statky obdařených osob získal řeholi premonstrátské.

Pln pokorného ducha uznal Evermod za spasitelné odříci se roku 1134 dosavadního úřadu a raději na se vzíti břímež představenské v nově založeném klášteře v Sasku, pode jménem: Milost Boží (Gratia Dei).

Téhož roku vrátil se arcibiskup Norbert z cesty své do Říma vykonané do svého sídla Děvinského, kdežto utmácen na těle, kteréhož nešetřil, ale tuhým postem v uzdu pojímal, počal churavěti, a ledva uplynulo čtyř měsíců, k velikému hoři duchovních synů odebral se dne 6. června na věčnost, aby vzal korunu slávy věčné. Jednáno nyní o to, kdeby drahé ostatky k věčnému odpočinutí počestně uloženy býti měly.

Někteří sobě žádali, aby ostatky arcibiskupovy odpočívaly v hlavním chrámu Páně podle předchůdců jeho, kdež také Norbert po osm let byl vrchním pastýřem; bratři však u Panny Marie ničeho nemohli sobě toužebněji přát, leč aby dle své poslední vůle v klášteře od něho založeném byl pochován. Sem tam bez výsledku rokováno, konečně ustanoveno, by taková nemilá rozmiška podána byla samému císaři k rozhodnutí. Co se tak dalo, uplynulo osm dní, a bylo po ten čas tělo Norbertovo přenášeno z jednoho kostela do druhého, všudy zádušní pobožností konány, až konečně žádoucí rozsudek vynešen, že tělo má býti v kostele P. Marie pohřbeno. Hrob jeho byl vykázán v kryptě pod oltářem svatého Kříže, kdež zadělán byl veliký kámen, a v něm následující nápis vytesaný se čísti může: *Norbertus Dei gratia Magdeburgensis Ecclesiae Episcopus, ordi-*

nis Praemonstratensis institutor et hujus monasterii reformator sub hoc conditur marmore; obiit anno Domini 1134 VI. Junii.*)

Jeho přísný život, neunavená horlivost o spásu svěřených a rozšíření království Kristova na zemi, nejvíce pak jeho ustavičná péče, o příkladný život kněžstva vydobyly mu všeobecně pochvalné pověsti výtečného služebníka Božího, tak že papež Řehoř XIII. roku 1582 jméno jeho zaznamenal do počtu Svatých katolické Církve.

Nástupcem Evermoda stal se Wigerus, muž moudrý a chrabřý, jenž táhnul s ostatními téhož času zástupy proti pohanským národům na severu bydlícím, by jich slovem i skutkem získal pro pravdu a je obrátil na víru křesťanskou. Byltě tento nový probošt Mariánský u všech souvěkých u veliké vážnosti a klášter Samaria potěšen byl velmi, když po smrti biskupa Braniborského jménem Ludolfa dosedl na jeho stolicí Wigerus, od Konráda I. arcibiskupa Děvinského r. 1138 za biskupa posvěcený.

Po krátkém panování probošta Lochvína navrátil se opět Evermodus pohnut jsa všelikými událostmi v klášteře „Gratia Dei“ do materského sídla Samaria, jehožto další správu na sebe přijal. Jsa v apoštolském povolání živ v svatosti, byl roku 1154 od vévody saského Jindřicha Lva na biskupství v Racenberku povýšen. Zde sobě vydobyl nové zásluhy šťastným na víru obrácením pohanských Vendů a Sasů, řídil svěřené sobě stádo co pravý otec, hlásal výmluvným jazykem slovo Boží, zde vodil věřící jako ovce na dobrou pastvu, a počten byl po smrti své roku 1177 do řady Bláhoslavených, k jehožto počestné památce den 17. února jest ustanoven.

Klášter Samaria se víc a více zveleboval pod jeho výtečnými nástupci, jichžto jména jsou: Konrád I. — Baldimar — okolo roku 1161, kteréhož papež Alexander III. za příčinou jeho věrnosti a oddanosti k svatě Římské stolici v zvláštní přízni choval. — Sifrid, roku 1173 byl biskupem Braniborským a od r. 1180 biskupem Bremenským. — Ulrich, miláček papeže Klementa III. — Jindřich r. 1211. — Jan I. r. 1239. — Mikuláš I. r. 1274. — Mikuláš II. r. 1301. — Konrád II. r. 1333. Jméno jeho proslaveno jest i v dějepisu všeobecném tím, že ho papež ustanovil prvním delegatem v německé říši s nařízením, aby město Děvín, pro úkladné zavraždění arcibiskupa Burcharda stížen klatbou církevní, rozvázal. Delegátové papežští ustanovili se na tom, aby měšťanstvo Děvinské arcibis-

*) Tento náhrobní kámen se tu až podnes spatřuje, ale zadělán jest a ve zdi postaven.

kupu Ottovi, nástupci Burcharda přísahou věrnosti se zavázali, však po odstranění všelikých překážek teprv roku 1138 od klatby rozhrěšeno bylo. — Jan II. r. 1371.

V další historii téhož kláštera Samaria nepotkáváme se s udalostmi, které by zasluhovaly bližšího povšimnutí, až se přiblížila polovice XV. století. Klášteru našemu nastala smutná doba, on jindy tak vzorný a výtečný v každém ohledu počal nejen v dřevnější řeholní kázni ochabovati, ale bohužel zlým z ostatních klášterů saských vanoucím duchem nakažený den po dni hynouti, až se naplnilo co povědino ústy Pána našeho: Každé království proti sobě rozdělené pustne a dům na dům padne. Sami bratři řeholní opovážili se tento dům Boží, to místo posvátné, toto útočiště chudých, tuto podporu bohomyslného umění, tuto chloubu vědy a bohoslužby hanebně pustošiti a až na kraj žalostné záhuby provoditi. Chudoba, čistota a poslušnost, tyto živlové života řeholního se jim více nelíbili, ale spíše hleděli jich jako nesnesitelných břemen se sprostiti a odejiti po žádostech světa. Nebyl náš klášter ten jediný, jenž výhost dal vyšším povinnostem a se vytrhoval se závazku lehkovážně, potkáváme se téhož času s takovými smutnými výjevy v obzoru duchovní kázně vůbec a klášterního života, zvláště ve všech zemích; nebylo to ani v Čechách ani v Rakousku jináče.

Za tou příčinou chtěl se arcibiskup Děvinský Gunterus s pomocí Hildesteinského probošta Businsa o to zasaditi všemožně, aby takovému nepořádku učinil přítrž, a bratry co zbloudilé ovce uvedl do ovčince vlastního, a to cestou lásky a dobroty.

Vynasnažení jeho bylo marné i tehdyž, když sobě umínil jinou cestu nakročiti, a sice cestu přislosti, neboť používaje co vrchní pastýř všech prostředků minul se předce žádoucího cíle. Odpor klášterních údů měl za následek, že musil sám převor Samarianský býti dán u vězení. Nelze pochybovati, že stál v přízni u městského obyvatelstva, jinak by se nedalo vysvětliti, proč se téměř celý Děvín nad vazbou jeho rozhořčený zbouřil, žádaje s hrozným povykem, aby na svobodu propuštěn byl, což se také stalo.

Když i nástupce Gunterův, roku 1445 na lepší zřízení Samarie doléhati nepřestával, tu se raději bratři jsouce dávno bez bázně a kázně živi, sami rozešli, vyjmouce jednoho z mladších a jednoho stařečka, a tou měrou zmizela všechna naděje, by mohli uvedeni býti na lepší cestu. Již na to pomýšleno, aby Samaria jinému řádu svěřena byla, v tom však překážel Busins,

výmluvně dokládaje, jak slušno jest, by tu toliko Premonstráci co strážcové hrobu Norbertova dále přebývali. Nebylo v těchto nesnázích pomoci jiné, leč odjinud nové údy, ale poslušnější a zbožnější sem uvést, ježto by se z celé duše obětovali té obtížné úloze, časné i duchovně mrtvý klášter k životu vzkřísiti. Podařilo se mistru Jindřichu kanovníkovi hlavního kostela v Děvině najíti několik k tomu dílu schopných kněží v kláštere zvaném: *Floridus Hortus* cirkacie Friesenské, a jimi osaditi Samarii osířelou. Tito noví osadníci dobře sobě poradili, zvolivše sobě za svého probošta kanovníka Děvinské hlavní kapitoly Everarda, který pak po složené profesi dle zákona Premonstrátského na úřad ten nastoupil, a řeholníky své po uvedení svatě kázně blahodárně spravoval. (Pokračování.)

Syn a otec.

(Pokračování.)

Statkář a Fidry k večeru se procházeli. Rozmluvou rostlo v nich přátelství tím více, čím blíže se vespolek poznávali. Statkář byl muž sprostný, bez vyššího vzdělání, leč kterého si zkušeností vydobyl, a ježto zkušenost mladému učiteli scházela, sdíleli se tito dva noví přátelé o své vědomosti. Nad to statkář byl vdovec a učitel svobodný, i nemohl tedy žádný jiný cit v jejich přátelství se vetřiti.

Statkář brzy zpozoroval velkou roztržitost v mysli svého přítele. Dokud ve škole vyučoval, byl Fidry přívětiv a vesel, ale jak mile se škola skončila, zdálo se, že žáci všechnu veselost učitelovu domů odnesli; nejednou užírl ho Gérard, an opřen jsa o rýč zapomenul na zahradu svou, kterou měl vzdělávati, nejednou viděl jej, an do knihy se dívá, aniž by obrátil jedinkého listu. A kterak byl roztržit toho večera, když s ním rozprávěl! Dával se, a zdálo se, že nevidí, poslouchal, a zdálo se, že neslyší, co se vůkol dalo. Nic nemohlo ho vytrhnouti z trudných myšlenek, které v tu chvíli naň dotíraly, ani pohled na zapadající slunce, jemuž se často s velikou nadšeností obdivoval, ani vzdálený ruch městečka, ku kterému často pohlížel, jako by se na milou minulost rozpomínal!

Když však cestou osadníci „dobrého večera“ mu přáli, nebo některá matka na svého syna se dotazovala, tu se Pavel Fidry probral ze svých myšlenek a rozmlouval laskavě neodpiraje nikomu odpovědi neb dobré rady. Pozorovalo se po příchodu mladého učitele též, že dívky místo co by chodily po kratších pěšinkách, raději se

ubíraly do městečka a z městečka po cestě okolo školy, kterážto jest o mnoho delší. Nejedna, tak se pravidlo, začervenalá se jdouc okolo besídky a nejedna maminka, přepočítávajíc v duchu věno své dcery, řekla: „Kdo ví, proč se ještě neoženil?“

Avšak přihodily se věci, které všechny tyto naděje pobouraly.

Pavel Fidry provázival pana faráře na jeho milosrdných návštěvách i šel s ním jednoho večera do chyšky blízko mostu de la Mottského ležící na hrázi Loirské, asi čtvrt míle za městečkem. Na cestě mu vypravoval farář, že v chyšce, kam se ubírají, tři lidé mnoho bídý snášejí. Bydlí tam chudý nádeník, jehož výdělek nestačuje k výživě churavé ženy a dcery, která musí matce posluhovat. Bolest toho muže projevuje se často hrozným láním, které ženě více ubližuje než nemoc, kteroužto si ode dvou let zajisté již nebe zasloužila. Mladá dcera jejich, byla by hodna všech korun, nemá však jiné, leč mučennické! „Jsou to velké strasti na této zemi, milý učiteli!“

„Závidím vám svatý váš stav, jenž vám ukládá povinnost, abyste hojil všechny nemoce i ty duševní!“ odpověděl učitel, nemoha se zdržeti, aby nevzdychnul: „Dobré slovo v pravý čas mnoho dobrého může způsobiti!“

V hlase mluvícího jevila se tak veliká bolest, že farář v tom tušil ukrytou prosbu i odvětil:

„Budete-li mne kdy potřebovati, pane Fidry, mluvte, jsem vás, to víte!...“

Fidry neměl času k odpovědi, stálit u samé chyšky, a zaslechl, kterak nádeník krutým hlasem na dceru se obořil řka:

„Ta nemoc stojí mnoho peněz! Nač vyhazovati peníze za ty lékařské tretky, když není žádné naděje více?“

Však přece jevily ty dvě ženské veselou tvář, usmívajice se, když p. farář s cizím hostem vešel. Fidry dobře pochopil duševní zmužilost, kteráž v tom úsměchu se zračila, a to hned po krutých slovech nádeníkových! I děkoval nebi, že právě dnes vyšel, aby dříví zaplatil. Co viděl, a slyšel, stačilo, aby na účel cesty své zapomenul. — Budou se domnívati, že jest to dar od duchovního pastýře, pravil k sobě Fidry, vyňal opatrně peníze z váčku, přiblížil se k nemocné a položil tajně svou obět na stolek nemocné mezi lahvičky. „Dárkem tímto bude jejich bídě ulehčeno,“ pravil k sobě; „však kdo vytrhne z jejich srdce ukrutná slova otceva a manželova?“

Slova ta a úsměch ženských utkvěly v jeho paměti, a tak velice jeho myšlenky zajímaly, že přišel opět do chyše; a když poznal, že jeho návštěvy jako dobrodini

přijímají, přišel opět, a tak často, že se mu chyška stala cílem všech procházek, až již vyšel na tu neb onu stranu. Velice se mu líbila křesťanská trpělivost obou ženských.

„Vy jste podobna mojí matce,“ pravil jednoho večera k dceři. Vyřknul ta slova tak srdečně, že Anežka poznala hned, jak velice on matku miloval, a že té matky není více a pohleděvši na svou, dala se do pláče. Ubohá matka plakala též; porozumělať dceři své. Fidry hleděl k nebi.

„Na to se musíme připraviti, Anežko,“ řekla nemocná, „ty budeš na mne zpomínati!“...

Všickni tiše slzeli. Když pak Fidry byl poněkud své pohnutí překonal, řekl k nemocné:

„Miluji vaši dceru, dejte mi ji, já ji budu ochráncem.“ Pronesl ta slova skromně hledě na Anežku rovněž tak uctivě, jako laskavě.

„Bohu díky!“ řekla nemocná chopíc se ruky Pavlovy, kterouž líbala a přitáhouc jinocha k sobě šeptala mu: „Ona vás také miluje, Bohu díky za tu poslední radost, které jsem se dočkala.“ Pavel podal Anežce snubný prsten matky své, o kterýž pravil, že ji nade všecko ve světě miloval.

Takové byly námluvy Pavlovy!

Anežka ztratila matku svou nedlouho po tomto večeru. Oblekla se v smutek a pracovala co nejpilněji, aby uplatila dluhy otcevy a se ozdobilá ke dni, v který měla jíti k oltáři. Pomýšlela na to s hlasitě tlukoucím srdcem. Očekávala šťastnou budoucnost, a předce se jí lekala. Nestaloli se zasnoubení u přítomnosti umírající? A prsten, který od námluv na ruce své měla, nebyl-li také sňat s ruky jeho matky umírající? Suleknutím zpozorovala, že prsten nenese na sobě jméno jejího ženicha.

A předce mi jednou řekl, že jest to prsten jeho matky, pravila k sobě. Když ho žádala, aby jí to tajemství vložil, odpověděl Pavel skoro prosebně:

„Nedotýkejte se té rány, svým časem vám to snad budu moci říci.“

Anežka poslouchala ustrašená tuto trudnou zprávu. Rovněž jako ona zanášel se i Gérard trudnomyslností svého přítele. „Fidry není šťasten, soudil Gérard, ale jakou bolest může míti? Šlechtný, vzdělaný, nábožný, dosti zámožný, ode všech lidí milovaný, má se spojit s hodnou dívkou; kdo a jak tu může vypátrati, co jej trápí? Ci snad jest ctižádostivý,“ hádal Gérard, a to jím pohnulo, že jednoho dne s ním mluvil o jeho vyhlídkách do budoucnosti a o jeho přáních.

„Já nechci ničeho, leč živu býti a

umřítí v této krajině, u vás a u dětí, kteréž miluji," odpověděl Fidry. Čisti v jejich nevinných srdcích, viděti růsti jejich mladý rozum, vstěpovati v ně dobré a vykořeniti zlé, toť moje největší blaho! Má práce se mi líbí, zdáť se mi míti na sobě něco z úřadu kněžského. Já chci, aby na mne každé dítě, které vychovám, zpomínalo, chci, aby tato upomínka byla srdečná! Nenadál se ubohý, jakým hrozným způsobem utkví v jejich paměti!

Tedy to není tížádost, co jej trápí, přemítal na mysli Gérard, kterak to možná, že při tolika vědomostech není tížádostiv? — Pak si zpoměl, že neslyšel učitele nikdy mluvit o mládí ani o rodu, z něhož pocházel, proč se paní Bodinové šetrným způsobem na tu věc vyptával.

"Pane Gérarde," řekla pozdvihnouc oči svých k nebi, já nesmím ničeho říci, to tajemství není tajemstvím mým, já prosím Boha každodenně, aby vám Pavel otevřel srdce své; on má toho zapotřebí, aby mu některý přítel poradil. Octnul se na zlé cestě; přišla jsem k němu s dobrým úmyslem; nepodaří-li se, co zamýšlím, opustím jeho dům."

Na tváři statkáře bylo viděti veliké užasnutí, i odpověděl skoro hněvivě: že by se byl nikdy toho nenadál, že by jeho přítel jediný špatný skutek ve svém životě byl spáchal. "Jeho duše jest šlechetná, vznešená a jeho srdce dobré a citelné; není možná, aby co zlého v něm bylo."

"Pane Gérarde," odpověděla mírně paní Bodinová, "přemrštěnost přenáhli se někdy až k zločinu! Já doufám ve vás a v budoucnost a nemohu dodati jediné prosbu, abyste byl jeho rádcem."

Několik dní po této rozmluvě zase jedna věc roznítala hltavou zvědavost v městečku. Paní Bodinová odešla a pozorovalo se, že její odchod nějak souvisí s listem, kterýž byl den před tím učitel obdržel. List nebyl poslán ze Chartresu, jediného to místa, kam pan Fidry posílával listy, ale od jinud. Paní Bodinová žádnému o svém vzdálení ničeho neřekla, žádný ji neviděl, v kterou stranu se dala, ani jestli odešla pěšky aneb odjela ve voze.

"Ošklivá tajnůstkárka," zlobila se pana Veronika.

Pavel Fidry chodil v nebytnosti své tety na oběd k svému příteli; ale toho dne, kdy se měla navrátit, chtěl zůstat doma, aby ho zastala, až přijde. Zdál se býti velice nepokojným. K večeru řekl statkář svému synu: jdi se podívat, můžeme-li něčím posloužit p. učiteli; jest samoten, jdi, snad tvoje přítomnost jej povy-

rází. Ale odejdi hned, jakmile paní Bodinová se vrátí."

Dítě místo co by běželo, zpívajíc některou písničku, jako obyčejně činívalo, šlo zvolna; mysleloť namalé činové vojáky, které v krámu kupcově spatřilo. Ti vojáci chlapce velice vábili, i rozvažoval na mysli, jak by svého otce k tomu přiměl, aby mu zjednal takou armádu. Již byl u školy: Náhodou se zvoneček u dveří ani neoavil, když je otevřel, a chlapec okouzlen těmi vojáky, které byl viděl v paprscích slunečních se blýštěti, octnul se u dveří svého učitele. Vzlykání jej probudilo z jeho válečných myšlenek, neboť o tom nelze pochybovati, že v mysli své vojáky již postavil v šik válečný. Zastavil se, a zaslechnul slova, kterými se polekal:

"Ano, ty jsi ukrutník, Pavle," pravila paní Bodinová: „a to ti přinese neštěstí!"

"Chcete mne učiniti krivopřísežníkem?" odpověděl jí Fidry hlasem skormouceným.

"Já tě chci na kolenu prositi," odpověděla paní Bodinová, „a neustanu dříve, dokud se nedáš obměkčeti."

Chlapec poděšen touto rozmluvou obrátil se, a když se octnul u dveří, běžel, co mu duch stačil, domů a k otci a polit jsa slzami padl mu okolo krku. řka: "Tatínku, běž k panu učiteli, něco jej bolí... on pláče!..." Statkář se hned vydal na cestu k svému příteli.

"Bůh vás sem posílá," zvolala paní Bodinová, když ho zočila, pojdte obměkčit Pavla a zabraňte mu, aby se nestal špatným synem."

"Ůstaňte," pravil rozhorleně Fidry k paní Bodinové, „vy nevíte, co já a můj otec mezi sebou máme a co nás od sebe rozloučilo! Gérarde, smí-li se přísaha zrušiti?"

"Vy víte tak dobře jako já," odpověděl statkář, „že muž, jemuž čest milá, věren jest slovu svému, a že přísaha učiněná před Bohem neb před lidmi, jest svatostatá!"

"Slyšíte to!" řekl Fidry k paní Bodinové. Uchvácen zimničním nepokojem přecházel po světnici máchaje rukama a bije se v čelo. V zoufalosti, která se ve všech tazích jevila, vyklouzla mu strašná slova: „Já neslyším více hlasu svědomí svého! Já neumím více rozeznati zlé od dobrého!"

"Ale já znám povinnost svou," odpověděla paní Bodinová!

"A ta by byla?" tázal se polekaný Fidry.

"Opustím dům špatného syna, abych šla pečovat o kmeta, ježž jsi opustil. Zejtra se rozloučíme."

"Nuže staň se! Gérarde, vy mi poradíte," odpověděl Fidry. „Povím vám o všech trápeních svého života, je-li to, co

vám povím zločin, ať mi Bůh odpustí. Nenaleznou-li však dobré rady, nesnesu svého trápení," doložil Fidry, veda svého přítele z domu ven.

Gérard navrhoval Pavlovi, aby šli na loďce po Loirě se vozit; řka: „Pán Bůh sám bude vás tam slyšeti a já, nikdo jiný.“

Oba přátelé sestoupili ku břehu; praldeny a rybáři je pozdravovali. Fidry si jejich pozdravení ani nevšiml.

„Co pak se to s ním děje?“ tázali se ti lidé vespolek, „jsouce zvyklí vidati jej přivětivého; „bezpochyby běží někam něco dobrého vykonati," doložili, hledíce za ním.

(Pokračování.)

D o p i s y.

Z Ouval, 18. července 1864.

[Oslavení památky arcibiskupa Arnošta.]

Napověděv v „Blah.“ č. 18., že i v Ouvalích 500-letá památka úmrtí prvního arcibiskupa Pražského, Arnošta z Pardubic, konána bude, těšil jsem se na tu dobu, jako se těšiva dítě, když mu od dobrých rodičů dárek byl přislíben. Radost má byla větší, než jsem se nadál; neboť jako od váženého představenstva městyse Ouval o to bylo postaráno, aby všechny tři oltáře i lustr chrámový slavnostně byly osvětleny, tak k mému překvapení v schůzi výboru bylo též ustanoveno, že den 30. června co den slavnostní považován býti má, a všechna polní práce zastavena, by každý, zámožný i chudý, účastenství mohl míti v díkůčinění, kteréž se konalo; ani evangeličti gruntovníci nevyhloučili se z usnešení tohoto. Též hornictvo, zde ovšem v skrovném počtu pracující, dostavilo se se svým ředitelem, p. Charbuským slavnostně oděno s hořícími kahánci. Nescházel ani úřednictvo železné dráhy. Duchovenstvo vůkolní dostavilo se v hojném počtu; nebo z fary do chrámu Páně a k oltáři při střelbě moždířů doprovodilo veledůst. strážníka Českobrodského, p. Jana Zvika 11 kněží. I vůkolní učitelstvo zúčastnilo se u valném počtu a sesíleno bylo 14 údy Českobrodského zpěváckého spolku „Ozvěna," kteří sami zapěli Graduale a Offertorium. Bylat to zajiště doba slavná, když hudbou řádnou a ještě líbeznějším zpěvem naplnila se svatyně Páně. Myslím, že málo které srdce zůstalo lhostejné, ale že každý cítil tu dobu vele-významnou pro dědinu naši. Buďtež za to díky všem, kteří k oslavení toho dne jakýmkoli způsobem byli přispěli. — Dne 5. července shromáždili se občané Ouvalští, by zvolili prozatímní výbor k zbudování pomníku Arnošta z Pardubic, a 7. na to

z výboru vyvolen předseda, pokladník a jednatel, jimžto svěřeno bylo učiniti, čeho potřebí k provedení záležitosti tak slavné a důstojné. Co bude vyřízeno, svým časem sdělím.

F. S.

Z vikariatu Kolínského 20. července 1864.

[První vikariátní konference.]

Dne 12. července t. r. odbyvali jsme v Kolíně v klášteře kapucinském první duchovní konferenci. Když se uváží, že tomu za nedlouho bude rok, co se v synodě nařídilo odbyvání porad těchto, tu věru dosti pozdě u nás vstupuje v život ústav tento. Což ale teprv řekneme, vidouce, že, pokud z časopisů aneb jinou cestou jsme se mohli dočísti a dovědět, v mnohých krajích naší arcidiecése, ba ani v Praze, ještě na to nepomyšleno, aby se zadost učinilo předpisu synodálnímu, jenž ročně tři takové porady žádá! Tedy naše porada ač dosti pozdní, jest jedna z prvních v celé arcidiecési. Slysíme, že mnozí páni vikáři čekají, až od vd. konsistoře porady se nařídí, a otázky k nim předloží. Zdá se nám, že takové čekání na nový druhý rozkaz jest zbytečné, když už instrukce synodální co nejurčitěji jednou na vždy to předpisuje; nejdůst. Ordinariat pak někdy chce podati — ale nemusí vždycky — zvláštní otázky, o nichž se má rokovati. Jestli to tedy právem pánů vikářů, samostatně svoláti a řídit konferenci; a jestli kde může míti práva a platnosti samospráva (abych slova užil běžného), jest to v církvi, neboť u duchovních nestává překážky nedospělosti, která v občanském životě samosprávu někdy činí nemožnou. A proto byloby nás duchovních nehodno, abychom snad z pouhé pohodlnosti zůstávali v nečinnosti, dokud nás k tomu vyšší rozkaz nedonutí. Či nestačí instrukce synody, ale má se nám s vyššího místa předeepsati i den a hodina, i každé slovo, jež mluvit máme? Na pp. vikářích to tedy záleží, aby se všude co nejrychleji odbyvaly konference, jejich jest to *právem*, ale spolu i *povinností*, a na ně také upadne *vina a odpovědnost*, pakliže okresy jejich na delší čas zbaveny budou blahodárných účinků, které každá konference zajisté přinese, pokud jen duchovenstvo s dobrou a upřímnou vůlí v nich bude podíl míti. Kýmby nebylo ani jediného p. vikáře, jenž by smýšlel tak, jako onen, který prý duchovenstvu svému na konferenci se tážícím odpověděl: „My u nás nebudeme s poradami pospíchat, oni ti páni nahoře bez toho celé ty konference rádi nevidí.“ Těšme se, že jako u nás, tak i jinde co nejdříve nabudou přesvědčení ze zkušenosti, že kněžstvu a celé Církvi veliký

vyplyne z těchto porad prospěch, pakliže jen my sami náležitě je provedeme, nešťítice se práce a nepohodlí. Nechci zde přemnohé ty výhody porad vikariátních vypočítávati, — mnohé se teprv časem patrněji ukáží, — ale již to společné sejiti se duchovních, kteří se jinak snad léta nevidají, to společné rozmlouvání o těch a oněch věcech, vyměnění náhledů, pak přemýšlení a pracování o uložených otázkách: to všecko musí větší čilost dáti a v čerstvý proud uvést duchovní život kněze, který snad při své osamělosti neb pro mnohé práce všední takřka zastavil další vzdělání ducha. A že se poradami těmi může a bude zmahati a tužiti horlivost v povolání a neunavná svědomitost v duchovních povinnostech, kdož by pochyboval! A proto pryč s tou odkládavou pohodlivosťou! Jen s Pánem Bohem a s dobrou vůlí počneme, a půjde to!

A nyní vraťme se k naší konferenci. Co nejdříve s radostí připomínám, jest, že *veškeré* vikariátní duchovenstvo bylo přítomno, ani jediný nescházel, i oba vdůst. pp. jubilati, nedbajíce vysokého stáří (79 a 76 let) přišli pro příklad nám mladším. Usnadnilo se to úplně shromáždění tím, že dle dopisu vikariátního v neděli před tím se lidu ohlásilo, aby toho dne duchovních úkonů nepožadovali, pro náhlé pak pády jsou na blízku sousední vikariaty. Po mši svaté a po vykonaných předepsaných modlitbách zahájil pan předseda, veledůst. p. vikár Karel Hušek, poradu krátkou řečí, uváděje, kterak konference mají posloužiti i k tomu, aby v nás vzbudily úctu k uchvalám synodalním; vykládaje vážnost synody a koncilia, jež jsou jako menší výtoky z řečiště neomylné Církve, vzpomněl na mnohé staré zbožné kněze, jež v mládí svém znal, kterak jim svatým pravidlem byla dávná synoda Pražská vedle obecné Tridentské. — Potom se přistoupilo k *uložené* první otázce: „Které jsou asi příčiny, proč se učitelstvo chce vybaviti z dozorství Církve, jim jinak prospěšného?“ Čtlo a mluvilo se o tom mnoho důkladného. I na učitelech i na duchovních nalezeny v tom ohledu mnohé vady; praveno, že nevěšímavost školy aneb málo opatrné jednání duchovního to zavini, že se učitel odcizuje ba v odpor staví duchovnímu a přeje si zbavenu býti jeho dozorství. Pročež co na nás jest, odstraňme. Potom co výdatný prostředek k zlepšení tohoto poměru učitelé k Církvi všeobecně uznáno neodkladné zřízení řádného semináře učitelského; a všickni přítomní osvědčili svou ochotnost, přispívati peněžitě k účelu tomu, jakmile u věci té opravdové kroky činiti se počnou. — Druhá uložená otázka týkala se uvádění osob

padlých, ale to si ponechám na konec. — Třetí účel naší porady byl, srozuměti se stran předpisů o Nejsvětější Svátosti oltární, aby se docílila jednotu, kteréž nebylo, poněvadž slova synody rozličně se vykládala. Pan předseda přednesl stručné sestavení veškerých ustanovení těchto, a sice v tom pořádku, že vytknul nejprve všechny předpisy, týkající se Nejsv. Svátosti 1) při mši svaté, 2) při odpoledních službách Božích, 3) při „Te Deum,“ 4) v týdnu velikonočním, 5) o Božím Těle a v oktávě, 6) při zvláštních pobožnostech, pokud v našem vikariátě jsou v obyčeji. Jelikož při jednotlivých věcech každý mohl vysloviti svůj náhled, dá se očekávati, že po tomto dorozumění se a smluvení bude u nás v těchto obřadech panovati jednotu. — Při této příležitosti pronesena jest také otázka, v jaké řeči se má zpívati veršik „Panem de coelo“ s následující modlitbou. Koncil žádá latinu, většina shromážděných prála si řeč lidů. Než celá tato otázka pojata jest širě a poněvadž prý se pracuje nyní na vydání nového Ritualu, po mnohém rokování jednohlasně jest uzavřeno, aby se Jeho Eminenci nejdůst. Arcipastyři jménem veškerého vikariátního duchovenstva podala snažná žádost, aby v této věci při sestavování nového Ritualu vzat byl ohled na zkušenosti a přání duchovních správců venkovských, kteří jsouce mezi lidem znají jeho potřeby, znají prospěch a škodu toho a onoho zařízení. A to uznává se za neodbytnou potřebu, aby některé obřady, jež konají se s lidem a sloužiti mají a mohou ku vzdělání lidu, Konaly se řečí lidu srozumitelnou. Tato žádost bude se snad zdáti mnohým nemístnou, zvláště ve větších městech a těm, kdož nejsou ve správě duchovní; ale myslím, že nebude ani jediného vikariátu venkovského, kdeby se tato potřeba nedomáhala svého práva; a vyslovili se to se všech stran, nemůže se opominouti žádost ta; ale jest zapotřebí věc tu uvážiti dříve, než bude vydán nový Ritual, sice pak se řekne, že už je pozdě. Já pro svou osobu jakož jsem to jednou i v „Blahověstu“ vyslovil, při modlitbě a v obřadech dal bych latině přednost před každou jinou řečí. Ale proč? Protože ji *rozumím*. Ale lidem to málo platno, že ku p. při procesích, při pohřbech máme tak utěšené modlitby, když jim nejsou srozumitelné? Malicherná a skoro směšná zdá se nám obyčejná námitka, že se tím roztrhne jednotu Církve a zviklá věrnost katolická. Nikoliv; ale věc ta zdá se býti zvláště v krajinách s protestanty smíšených tak vážnou, že myslím, že nás svědomí k tomu zavazuje, abychom bez bázně o této nutné potřebě vyslovili se na

místě příslušném a žádali o vyhovění. Mnoho by se dalo ještě o této věci pověditi, než spěchám ku konci. Posledním předmětem naší porady bylo: Concilii Prov. cap. V. (str. 179—182) jednající o Tabernakulum; obzvláště vytčeno bylo, aby se na Tabernakulum nikdy nestavěly obrazy, sochy, svícny, ani sv. ostatky.

A nyní zbývá mi ještě, zprávu dáti o jedné věci, již jsem si nechal na konec, a která nalezla nejživějšího rokování a účastenství. Co druhou otázku k vypracování uložil totiž p. vikář: „Byloli by snad prospěšnější, jak se některé hlasy i veřejně ozývají, aby osoby padlé po prvním pádu se uváděly, když vykonaly sv. zpověď; aneb zasluhují přednost bezvýmínečné zamezení těchto úvodů?“ Obšírnou a velmi důkladnou práci přečetl o tom v. p. Ant. Kolár, farář Ovčářský, v nížto vážil všeliké důvody pro i proti. Rozpředlo se dlouhé a hlučné rokování. Jedni hájili mnohými důvody uvádění padlých, druzí vyvraceli náhledy jejich; třetí byli pro neuvádění, ale přáli si, aby různé náhledy podaly se konsistoři k uvážení na budoucnost. Konečně všeobecně uzavřeno, že od nynějška v našem vikariátě nebudou se nikde více uváděti matky nemanželské. Poněvadž co hlavní důvod naproti předpisu synody uváděli mnozí, že potom i ženy, vidouce, že padlé jsou bez úvodu, v lehkost vezmou ouvod, a nedají se uváděti, a tak že naprosto zanikne tento sv. zbožný obřad — (ačkoliv já po své zkušenosti myslím, že matky manželské nyní tím radostněji přijdou k ouvodu) —: pročť aby se toto obávání odstranilo, zavázali se po návrhu pana vikáře všickni beneficiati, že příští neděli při službách Božích toto ustanovení stran ouvodů věřícím ohlásí, a spolu opatrně vyloží, že se tak děje z vážnosti a účty k stavu manželskému a k matkám počestným. Když se to ženám v tomto způsobu vysvětlí, jistě že ani jedna z nich ouvodem nepohrdne proto, že se lehkým ženštinám ouvodu neposkytuje. Poněvadž věc tato má zajímavost a důležitost všeobecnou, a na mnohých místech prý skutečně některé ženy se pohoršily z novoty této, z nedorozumění, že se jim to nevyložilo, jakož že i v naší poradě prohozeno, že prý se ta věc nedá odůvodniti: proto myslím, že nebude čtenářům nudné a nemilé (a „Blahověst“ snad také mi odpustí, že mu zaujmu mnoho místa), když vypíšu z naší ohlašní knihy, jak jsme my u nás věc tuto ohlásili a objasnili. Zníť to takto: „Uznává se za potřebné, Láskám Vaším učiniti následující ohlášení a vysvětlení stran ouvodů. Uvádění matek po porodu jest

obzvláštním vyznamenáním pro matky křesťanské. Jako ona nejlepší a nejšťastnější matka Maria Panna nesouc obět spěchala do Jerusalema, aby uvedena byla do chrámu a dítě její obětováno bylo rukou kněze Pánu Bohu: tak za příkladem Rodičky Boží i matky křesťanské po svém porodu první cestu konají s dítětem svým do chrámu, aby Pánu Bohu díky vzdaly za šťastně přestálé nebezpečení, aby modlitbou a svatým obřadem požehnány a uvedeny byly do chrámu Páně, kdež dítě jejich kněz obětuje, na ruce je bera, jako ondy nábožný Simeon dítě Ježíše. Ouvod, toto radostné požehnání matky křesťanské, má býti dále též důkazem, jak vysoko církev Boží ctí a si váží stavu manželského. Tomu tak, tu již rozsudte sami, Nejmilejší, rozsudte to zvláště vy, počestné matky a ženy, slušili se, aby toho vyznamenání poskytovalo se i takovým osobám, které nejsouce v manželství, matkami se staly? Řekněte samy, slušili nad osobou padlou říkati slova, jež kněz se modlí při ouvodu: „Vejdí do chrámu, klaněj se Bohu, že ti plodnost rodu udělil.“ Jistě, že všickni řeknete, že se to nesluší. Žádáť to i důstojnost matek počestných i vážnost stavu manželského, aby se rozdíl činil mezi matkami manželskými a osobami padlými. Nemůže také Církev sv. žehnati a milost Boží vyprošovati takové matce, která právě tím, že matkou se stala, uvalila na sebe nemilost a zavržení Boží. A jistě, že i taková ubohá osoba, jestliže v hříších svých nepozbyla vši bázně Boží, a cítí-li nějakou lítost nad nepravostí svou, jistě i ona musí to uznati, a řekne sama u sebe: Já nejsem hodna, abych uváděna byla jako jiné počestné Matky, jako Maria Panna! A ze všech těchto příčin Církev Boží vždycky zapovídala uvádění matek nemanželských. V našich krajinách ale z veliké shovívavosti vešlo v obyčej, uváděti takové osoby. Dokavadž tyto pády stávaly se málo kdy, trpěl se nepatřičný obyčej ten. Když ale za nynějších časů tak velikou zkázu běře poctivost a nevinnost panen, že to již takřka ani za hanbu nepovažují, když která z nich zmrhá svou čest a nevinnost, tu musí se zameziti obyčej, kterým se takovým osobám příliš hovi, a hřích jejich jaksi přikrývá; tu musí ukázati zjevně Církev svatá svou oškřivost nad touto neřestí. Za tou příčinou již od mnohých let o to se jednalo, aby se u nás odstranily ouvodů padlých ženštin. Konečně usjednotili se nejdůst. biskupové čeští a dle ustanovení jejich nemají se od nynějška v žádném pádu a pod žádnou výminkou uváděti matky nemanželské. Toto nařízení se vám uvádí ve

známost, a dojista že každá počestná žena a matka bude tomu povděčna. Ty pak nešťastné osoby, kterých se toto ustanovení dotýká, napomínají se pro lásku Kristovu, aby toto odepření ovodu považovaly co částku toho trestu, který od Boha za svůj hřích zaslужují; ať se tomu ochotně a se srdcem kajícím podrobí; v tom nejlépe se ukáže, která z nich těžkého pádu svého lituje, když dobrovolně dostaví se k sv. zpovědi; tak se nejlépe očistí a do chrámu hodně vstoupí. Pročez klade se jim ve jménu Božím na srdce, aby i ony po porodu první svou cestu učinily do chrámu Páně, ovšem ne k ovodu, ale k sv. zpovědi. — Dej Pán Bůh, aby toto nařízení některé lehkomyšlné osoby přivedlo k lepšímu uvážení jejich hříšného života a k polepšení.“

Z Hobšovic u Slaného 22. července 1864.

[Misie kněží Františkánů ze Slaného.]

Čtenářům „Blahověsta“ jesti známo, že JExcel. p. Jindřich Jarošlav hrabě z Clam-Martiničů učinil nadaci, aby každého roku v jiném kostele na jeho patronátě bývala pobožnost na způsob misie. Za tou příčinou přibyli na osadu Hobšovickou dne 11. června čtyři misionáři z řádu sv. Františka a započali hned činnost svou po osm dní trvající; započali horlivě, ač se jim z jisté strany dosti chladného uvítání dostalo, však nikoli od nás osadníků a rolníků. Hned první den se hrnuli zástupové věřících do chrámu Páně, aby slova Božího, hlásaného vel. pp. misionáři, účastni býti mohli a což teprv během téhodne! Však musím doložit, že denně dvakrát bylo kázání, křesťanské cvičení, více mši svatých a slavné požeňání. — Ať mluví sama náštěva chrámu Páně vel. pp. misionářům, jak povinnosti na se vzaté dostáli. Že snaha jejich s nejlepším úspěchem se potkala, že všickni osadníci proniknutí byli slovy vel. pp. misionářů, netřeba připomínati. Jejich dojemná, ohnivá kázání nadchnutá svatou pravdou, mocně působila na mysli přítomných; jejich z obecného života vzaté příklady a ze sv. evangelia vyložené věty, zkrátka, slovo Boží, hlásané srozumitelným způsobem účinkovalo tak, že osada Hobšovická vzala na sebe roucho jiné, roucho to pokání, a dejž Bože, aby je zachovala, utvrzena jsbuc v pravé víře křesťansko-katolické. Nechat svědčí ona horlivost v navštěvování kostela též o naší náklonnosti k vel. p. misionářům slovo Boží hlásajícím. Nebyla to zvědavost, jak by snad mnohý se mohl domýšleti, neb ty vel. pány dobře známe a nad to byla náštěva chrámu vždy četnější — bylo to nově

zbuzené vědomí křesťana, jenž znenáhla v horlivosti ochaboval. Nyní učiněn jest mu chrám milým místem posvátným. Důkazem toho bylo ono hrobové ticho, *ona úcta k mužům slovo Boží hlásajícím, kteréžto ticho jindy nebývalo; což obzvláště platí o navštěvovatelích kůru. V skutku již čas, aby tohoto nehezkeho zvyku a pohoršování jiných zanechali. — Velkých zásluh sobě p. misionáři o naši osadu získali, tak že nemohli jsme opomenouti tuto veřejně se o tom zmíniti. Ačkoli to jejich povoláním jest utvrzovat věřících v učení Krista Pána, předce prosíme, aby přijali od celé osady nejsrdečnější díky vel. kněží:

P. Hyacint Kment, P. Gilbert Procházka, P. Bonaventura Černý a P. Honorát Povolný.

Předvídajíce, že mnozí vzdálenější naši známí i neznámí, slyšíce o misionářích v Hobšovících, příchod a účel těchto vel. kněží sobě na nepatřičný způsob vykládati budou: tímto vzkazujeme jim všem, aby nesoudili o věci, kteréž neznají, přáli bychom sobě i jim všem, aby byli přišli a slyšeli. Byli by misii shválili a vel. pánům díky vzdávali, jako já tuto jménem osadníků fary Hobšovické. Konečně oznamuji, že v těchto dnech posláno bylo osvědčení díků JExc. panu hraběti z Clam-Martiničů za to, že tuto fundaci založil. Adresa ta byla překrásně napsána a podpisy osadníků hojně opatřena. Br., rolník.

Z Jesenice u Č. Skalice 3. července 1864.

[Pomník r. 1863; nový oltář; posvěcení jeho.]

Jako znamenitější slavnosti, které církve sv. během svého roku koná, mají své svatevečery (vigilie) a oktávy, rovněž měl a má veliký slavnostní rok 1863. Rok 1862 byl jemu svatevečerem, rokem přípravy a libého se těšení, a rok 1864 slavnostní mu jest takřka oktávou. Takovéto oktávy mají svůj základ v mysli lidské, kteráž s tím, nač se těšila, co ji zajímalo, k vděčnosti a k dobrým předsevzetím pudilo, nerada se loučívá. Zprávy „Blahověsta“ dosvědčují, že letošní rok jest ozvěnou těch nábožných zpěvů a nadšených dojmů roku minulého. To hlásají ty mnohé pomníky vděčnosti, jež zbožná mysl velikému tomu roku byla postavila. Tam pak, kde k většímu pomníku nestačoval veleslavný rok, stala se dodateční slavnost potřebou nutnou — a tak bylo i v osadě naší. V oktávě Cyrillo-Methodějské min. r. uzavřeno; by na památku tisícileté ročnice postaven byl v zdejším chrámu Páně spojenými silami nový hlavní oltář, „Nanebevzetí nejbl. Rodičky Boží;“ ačkoli v vše bedlivě obstaráváno, byla předce již krátká lhůta k zbudování pomníku toho do konce památného

roku; teprv dne 3. července t. r., v neděli „Navštívení Panny Marie“ konala se slavnost posvěcení nového hlavního oltáře, kterážto slavnost živě obnovovala dojmomy roku 1863. — Sobota před tou nedělní slavností byla celé osadě dnem radostného se těšení, dojemným svatvečerem. V ten den odpoledne zasazoval se nový obraz „Nanebevzetí Rodičky Boží“ v oltářní rámec. Když přemilé vyobrazení oslavené nebes Královny se počalo objevovati v prázdné oltářní prostore, kterou nový měl vyplnit obraz, když za oltářem výše a výše se neslo, — tu bylo všem v chrámu Páně přítomným, jako by Matka Páně před našimi zraky se ubírala do věčné slávy; a když v okamžení tom při zvuku varhan školní mládež zapěla libou píseň: „Zpomeň, ó Královno milá, že nebylo slýcháno;“ tu všem na mysli tanuly ty vzdechy, jež sv. apoštolové od prázdného hrobu za Matkou Páně vysílali zhůru. Slzy na všech lících dosvědčovaly, co při pohledu tom v myslích se dalo. — Dojmy ty opakovaly se v sváteční den posvěcení nového hlavního oltáře. — Osada, těšíc se z nové ozdoby chrámu, neobmeškala ničehož, coby zvýšilo slavnost a toho dne památku, k čemuž také nemálo přispívalo jasné počasí. O 10. hodině ubíral se průvod z fary do chrámu Páně, napřed školní děti, hudebníci, zpěváci, pak řada bíle oděných a ověnčených dívek školních a konečně 7 kněží. Při hlaholech zvonů, při rachocení střelby a zvuku hudby dojemně tu zněly sloky posv. písně: „Tisíckrát pozdravujeme Tebe, ó Matičko Krista Ježíše.“ Prostory chrámová nestačovala velikému zástupu, neb i ze sousedních osad ku slavnosti se dostavili poutníci. Posvátné obřady vykonával veled. p. Leodegar Vaček, kanovník a děkan města Králové Hradce; světil nový obraz eslavené nebes Královny, původní, mistrné to dílo svého bratra p. Gustava Vacka, akad. malíře v Kostelci u Náchoda.

Šumot tlačícího se zástupu umlknul, když veled. p. děkan vstoupiv na stupeň nového oltáře, před posv. obřady promluvil k shromážděné osadě srdečnými slovy; pak vyňal listinu a četl zprávu nejđ. konsistoře, jenž osadníkům oznamovala, „kterak v Pánu se zaradovalo srdce Jeho Excellence nejđ. pana biskupa“ nad novou ozdobou našeho chrámu, a že on všem osadníkům uděluje apoštol. požehnání. Po vykonaném posvěcení zpívána při souzvuku hudby píseň: „Zpomeň, ó Královno milá,“ pak nejsv. Svátost přenešena jest v průvodu slavném z postranního oltáře na oltář nový. Následovalo kázání, že den posvěcení nového oltáře jest pro osadu dnem posvátné radosti,

a poněvadž nový oltář jest pomník roku 1863, též dnem obnovování dobrých předsevzetí. Zpívanou mši sv. se zpěvem sv. Ambrože a odpoledne slavné nešpory při četné asistenci konal též veled. p. děkan. — Den posvěcení nového oltáře pomohli osadě naši oslaviti poutníci ze sousedních osad; podobal se v ten den osada naše poufnickému místu, zvláště, když k odpoledním službám Božím dva dosti četné zástupy zbožných poutníků z města České Skalice a ze sousední osady Zvolské, pějíce Mariánské písně, do naší se ubírali svatyně. — Obraz představuje Matku Páně v slávě jejího Nanebevzetí, korunovanou věncem 12 hvězd, provázenou dvěma anděly, z nichžto jeden nese lilium a vítěznou palmu, druhý libé růže pouští v otevřený hrob. Jako obraz chválí malíře, rovněž i oltář odporučuje dílnu p. Ant. Uhlíře z Josefova. Celý oltář, k němuž použito soch starého oltáře, stojí 900 zl., a náklad ten zapravila dobrovolnými příspěvky osada, čítající pouze 1700 duší. Má tedy rok 1863 v našem chrámu Páně krásný pomník. Pomník ten a neděle „Navštívení Panny Marie“ povzbudí zajisté k dalšímu okrašlování našeho chrámu, jehož ostatní části opravy a obnovy se dovolávají. Doufáme, že Pán, který působil chtění, způsobí i dokonání.

β.

*Z Písečné, na den Rozeslání sv. apoštolů.
[Památky na Žampachu. — Nové zvony.]*

Na Žampachu, v obci z doby Karlovy památné, kam l. 1356 Karel IV. brannou rukou přitáhl, aby zdejší okolí od loupežectví, na blízkém vrchu sídlicího rytíře, Jana Pancíře ze Smojny osvobodil,*) stojí kaple sv. Bartoloměje, která od Jesuitů z koleje Kralohradecké r. 1699 stavěna a r. 1701, dne 24. srpna, od Kralohradeckého kanovníka Rudolfa Kuttlera Kutnohorského posvěcena jest byla. Sixt z Oppersdorfu to byl,**) jenž po bitvě na Bílé hoře jsa komisařem v navracování Píkharditů na víru katolickou pro kraj Kralohradecký, daleké široké okolí zdejší pomocí Jesuity z Kladska, Adama Kravarského, ku kato-

*) Na tu dobu připomíná na fáře v Písečné se nacházející dvouostrý meč, jenž jest 2 10" dlouhý, pod 6 1/2" dlouhou rukovětí 2 1/4" široký, odkud do 1/2" široké špiče vybíhá. U rukověti přidělena jest na malík silná 7 1/2" dlouhá železná příčka, a na konci jest 6' v objemu, silné, železné jablko, dodávající těmž mečů zvláštní pádnosti. Meč ten vyoral se náhodou na též vrchu r. 1836 a jest od rezu mnoho strávený.

**) Obraz jeho nachází se v kapli Žampašské nad patronátními stolicemi. Představuje se v obleku maltézském s vyzlaceným u hlavy nápisem „Obiti 18. Maji 1632 aetat. 44.“

lické víře opět navrátíl a r. 1629 s vůlí bratra svého Otty, pána na Častolovičích, a v Tyništi Jesuitské koleji Novoměstské v Praze pod tou výminkou svých statek Žampach poručil, aby příští dobou kolej Jesuitská v Hradci Králové se zarazila, které by pak Žampach měl připadnouti. Což když se stalo, tedy od r. 1632, po smrti totiž pána z Oppersdorfu stala se Jesuitská kolej Kralohradecká pánem na Žampachu, kdež ustavičně jeden z téže koleje co prokurátor bydlíval.

Na blízkém vrchu Žampašském, kde pověstný onen hrad stával, z něhož mimo dva sklepy tu jsou jen nepatrné zříceniny, bývala kaple sv. Kříže, kam dvakrát za rok, na den Nalezení a Povýšení sv. Kříže slavné průvody se vodívaly k výročním slavnostem. Již za času Jesuitů byla ta kaple velmi porouchaná a sešlá; a Jesuité zanechavše ji pustou, jak svrchu řečeno, r. 1699 jinou kapli, ke cti sv. Bartoloměje, pod kopcem, u svého zámku vystavěli. Kaple sv. Kříže na hradě za časů Josefinských přišla k zrušení a prodání za 13 zl. 30 kr. na jednoho Žampašského osadníka, jenž pak s uctivostí kříž z té kaple, s tělem Ukřižovaného, více než v člověčí velikosti, farnímu chrámu Páně do Písečné daroval, kde až posud pro vzácnou drahou památku nad oltářem bolestné Panny Marie se chová a celý kostel krásí. — Kaple ta má 3 oltáře; na postranním oltáři sv. Václava nachází se oltářní kámen s letopisem 1640. Od r. 1707 byly na věžičce této kaple dva zvonky, z nichž větší Bartoloměj, menší František Xaver. sloul, na kterážto jména oba od Kralohradeckého biskupa, Tobiáše Beckra pokřtěny jsou byly. Na nepovědomý způsob jeden z nich, a to nejspíš ten větší, přišel ku ztracení a zůstal pouze jedinký až podnes, a sice zvonek, jenž i s korunou váží 9 lib. a ten měl všem potřebám, k jakým zvony povolány jsou, (o čem jsme četli v „Blahověstu“ lonském v č. 35.) vyhovovati; až pojednou se mi podařilo vyprosití na památku tisíciletého jubilea vloni jiné dva zvony. — Tentýž kníže pán, Alfons Michael z Chimay, jenž vloni okrášlil Žampach postavením vítězství naší sv. víry, totiž novým pěkným křížem, (o němž jsem vloni napsal v „Blahověstu“, č. 26) i letos obdaril zámeckou veřejnou kapli tuto sv. Bartoloměje na Žampachu novými, slušnými zvony. Zvony ty ulity jsou v proslulé zvonárně p. Karla Bellmanna v Praze; a tam též křtěny, a sice na jména svých knížecích dobrodinců. Jeden z nich, jenž váží 37³/₄ lib., nese na sobě obraz sv. Alfonsa a Michaela archanděla s nápisem: „Slit nákladem knížete z Chimay, pro kapli sv.

Bartoloměje na Žampachu, u Karla Bellmanna v Praze, 1863.“ Druhý, jenž 17¹/₂ lib. váží, ozdoben jest obrazem sv. Rosalie, a nápisem, jako na prvním zvonu, jediné že místo knížete pána vyryto jest jméno kněžny Rosalie z Chinay. Jak hlava, tak i dolní kraj zvonů ověnceny jsou vypuklým kvítím. Vůbec oba zvony velmi vkusně udělaný jsou, zvuk obou, jasný a libezný, cena levná, stojí oba s dovážnou do Brandýsa n. O. 89 zl. 40 kr. r. č., i s korunou a srdcem.

Dne 3. července odpoledne, za příznivého počasí, z Brandýsa n. O., našeho to patronatního sídla, na pěkně přístrojeném voze, opatřeném praporečky národních barev, kterýž po stranách jezdci a mimo ty na pěti jiných vozích Žampašské představenstvo se svým farářem, výbory a osmi družičkami doprovázeli, po promluvě před pp. zástupci knížecího patronátu v zámecké kanceláři, již jedna družička zdarile přednesla, děkující za vzácný dar, přivezli jsme zvony na Žampach do kaple sv. Bartoloměje, kteráž slušně ozdobena byla, a do níž řada stromků brízových vedla. Celá takřka cesta podobala se jízdě slavnostní, všude bral lid oučastenství, jmenovitě v Českých Libchavách učitel se sousedy a dvanácti družičkami a mládenci, jenž praporečky nesli, vyšel nám vstříc a vyprovázal nás na půl hodiny cesty až ku chrámu Páně. Tolikéž když jsme se blížili k Žampachu, vyšlo proti nám na čtvrt hodiny cesty četné mládenců a družiček. Tak jsme při střelbě a hudbě skrz valné shromáždění lidí nejen domácích ale i sousedních dobrali se šťastně na určité místo, kdež jsme zvony zatím uložili na postranních oltářích. S pobožností k Panně Marii v kapli dokončila se sláva toho dne.

Na to dne 11. července po předcházejícím ohlášení ve farním chrámu Páně odebrali jsme se opět na Žampach, abychem zvony na zvoničku zavěsili a tak jim k jejich povolání dopomohli, což se stalo u přítomnosti pp. zástupců knížecích, jenž sem k této nám památné slavné době byli z Brandýsa zavítali, a ač právě toho dne vyjasnilo se nebe, a vábilo hospodáře na luka, anot po celý týden bylo přšelo, nicméně obecenstvo četné se zúčastnilo v dědině, čítající pouze 50 čísel. Opět tu byly družičky, a při hudbě a střelbě šťastně zavěšeny jsou byly zvony a čistý hlas jejich po vši krajině Žampašské se rozešel, načež farář, jemuž přísluhoval p. kaplan, sloužil slavnou zpívanou mši sv. Po evangeliu, jak se tu zavedlo od té doby, co se o mši sv. nevystavuje velebná Svátost oltářní, vystoupil celebrant na kazatelnu,

aby lid svůj, o původu zvonů vůbec, a Žam-pašských zvlášť, jakož i o významu a službě jejich v církvi katolické poučil. Po ukon-čené mši sv. následoval zpěv Ambrozianský, „Tebe Boha chválíme.“ Tak skončila se slavnost nevšední, kteráž pro budoucnost hluboké kořeny důků a duchovního potě-šení v nás byla pustila.

Svět provolává „Slávu“ těm, jenž se na jakýkoliv způsob dobrodějnými proka-zují, my pak z plného srdce voláme vřele: „Díky.“ Díky knížecím pp. dárcům zvonů, díky spanilomyslné paní Bellmanové, kte-ráž z dobré vůle přidala na zvony rytiny sv. patronů a nápisy; díky vzácnému za-stupiteli patronatního p. Filipu Gobai-novi, jenž kromě své vydatné úslužnosti a podpory u vyjednávání o zvony po ukon-čené slavnosti všecky, kdož byli v Bran-dýse pro zvony, slušně jak v Brandýse tak i na Žampachu vyčastoval, díky všem, jenž při obstarávání zvonů ochotnými se proká-zali a ku všeliké službě volně se byli pro-půjčili. Pane, rač odplatu dáti všem nám dobře činícím pro jméno Tvé životem věč-ným!

J. Št. K.

Z Proseče 16. července 1864.

[Pohřeb našeho vel. p. faráře Frant. Kouby.]

V každém téměř čísle „Blah.“ se do-čítám, kterak smrt svou studenou ruku vztahuje na duchovní pastýře. Myslival jsem si, jak žalostné to musí býti pro osadníky, když od nich se ubírá na věč-nost pastýř dobrý. A nyní takový zármu-tek má i naše osada pro milého pastýře, p. faráře Františka Koubu, jenž od svých ovčiček, dne 7. července na věčnost se odebral. Bych měl vypsati jeho horlivost, jeho neunavenou péči, kterouž měl o stádo své, musil bych mnoho napsati a já jsem neuměl. Jen v krátkosti chei oznámiti, že náš milovaný p. farář František Kouba, po 17 let horlivě v naší osadě, co věrný děl-ník na vinici Páně pracoval, a tudíž pev-nou naději v Boha máme, že jemu hojná mzda udělena bude v nebesích. Dne 9. byl pohřeb; ač bylo povětří nepřítivné, pře-ce se sešlo tolik lidu, že do chrámu Páně se nevešli. Duchovních bylo 11. Průvod vedl důst. p. vikář Skutečský. Pohřební řeč měl vp. Ignac Zelinka, admin. z Rychen-burka, při kteréžto řeči nebylo oka bez slzi, slzi z poslední vděčnosti. Po kázání sloužil zpívané Requiem vd. p. vikář Skuteč-ský. Ten žalostný pláč, když rakev byla od vel. pánů k hrobu, poslednímu to lůžku, ne-šena, ten zármutek mně není možná vypsati, kdo má srdce citlivé, ten to pocítí. Já jako zák sedm plných roků jsem jemu v našem chrámu Páně při nejdražší oběti mše sv.

přisluhoval, a od něho mnoho dobrých na-učení přijal, a jiným se jemu odměniti ne-mohu, jediné modlitbou a pročež ve jménu všech osadníků prosím každého čtenáře, aby, až tyto řádky bude čísti, upřímně s námi zvolal k Hospodinu: Odpočinutí lehké dejž mu, ó Pane, a světlo věčné ať mu svítí. Kým by nám dán byl opět hodný pastýř duchovní!

Jan Metelák, mistr perníkárský.

Z Říma v červenci 1864.

[Pokračování. Okolí Neapolské.]

Pověstadlo italské dí, že prý okolí Neapolské povstalo z kusu nebes na zem spadlých; a pověstadlo to naznačuje věrně krásu okolí města Neapole. Prvního dne navštívili jsme dvě místa, jichž jména po veškerém světě známa jsou; míním Pom-peji a Vesuv. *Pompeji*, jedno ze tří před 1800 lety (r. 79 po Kr.) sopkou Vesuvem zasypaných měst, jesti od Neapole asi 13 miglii (jedna miglie asi 20 minut, mille passus) vzdáleno; po dráze jsme se tam dostali za půl hodiny. Teprv r. 1748 při-šel jeden rolník při obdělávání vinice své tomu na stopu, že se tuto nalezá zasypané město. Ač se od té doby pilně u vyko-pávání pokračuje, jesti doposud sotva čtvrtá část města na jevě. Kopání tu není příliš obtížné; neboť Pompeji nebylo zahrnuto tekoucí lavou, jakáž Herkulanum přikryla, a kteráž když ztuhne, železu se tvrdostí podobá, nýbrž Pompeji bylo drobounkým deštěm ohnivého popele zasypano; a tento popel může se nyní ryčem snadno odstra-niti. Odkrytá čtvrtina města podává nám nicméně dostatečný obraz života starých Římanův; vidíme tu chrámy a oltáře, ulice i náměstí, domy a komnaty. Mýlili by-chom se, domnívajíce se, že títo pohané před 2000 lety měli snad život nepřijemný, nepohodlný. Naopak se i tu potvrzuje prav-divost slov, že synové světa ve svém způ-sobu opatrnější jsou než synové světa; obzvláště co se pohodlného zařízení přibýtku týká, mohli bychom se od nich leckteré užitečné věci přiučiti. Ale v jiném ohledu jen člověk nemoudrý smí naříkati se Schil-lerem, „že celý tento svět bůžků pominouti musil, aby jednoho (Krista) obohatil!“ Či nás to nenaplňuje ošklivostí, patřímeli na zbytky pohanstva, jak se nám v Pompeji objevují? Tuto jsem vstoupil do skryše, kdež jindy ukrýval se kněz pohanský a odkud vzhůru provolával bohozvěsti (ora-cula), jimž pověřený lid, za slova bůžka je maje, co neomylné pravdě víru přiklá-dal. Pak jsme spatřili celou řadu domů s nápisem „Hic habitat felicitas“ (zde bydlí blahost); ale zapoměli dodati „blahost zví-řat;“ nebo všecko náčiní v domech těch jakož

i kamenná socha k tomu poukazovaly, že se zde lidé jako nerozumná zvířata chovali. Též jsme přišli do amfiteatru, kdež bývalo lidí na tisíce, a mezi těmi mnoho křesťanů, od šelem divých roztrháno pro zábavu útlocitných oněch pohanů. Takovéto temné stránky pohanstva živými barvami a s velkou nadšeností líčil nám průvodčí náš; z čehož jsme seznali, že bohužel doposud velká část cestujících obzvláštní zalíbení nalezá v těch šeredných nemravech pohanských, čehož by zajisté byl nechal, kdyby to přichozím nelahodilo. Při každinkém kroku nám týž průvodce vnucoval fotografie památnosti Pompejských; když pak upozoroval, že nemáme chuti do této koupě, pověděl nám bez obalu, proč tak činí. Za dřívější vlády bourbonské bylo každému volno, sobě za 1 karlín (asi 20 kr. r. č.) celé Pompeji prohlédnouti; od té doby, co Piemontští zde vedoucí, musí cizincé pětkrát více zapraviti, začez vláda mu dává tu útěchu, že žádný z průvodčích nesmí zpropitného požadovati, ba ani přijímati pod trestem okamžitého ze služby propuštění. Avšak průvodčí tito skromně jsouce od vlády placeni vymysleli si prostředek, jenž jim k penězům pomáhá, anižby písmeně zákona se protivil; jsouť to svrchu zmíněné fotografie, kteréž každému vnučují; ovšem že je každý v dvoj- i trojnásobné ceně zaplatiti musí, ale kdyby i stokrát více zaplatil, — přece nedal „mancia“ (zpropitné)! Vláda o tom ví, ale mlčí, protože sama u mnohem větší míře tak jedná jako průvodčí Pompejanští. Já jsem si kromě fotografie ještě jinou památku z Pompeji odnesl, památku, kteráž mi lépe než každá fotografie na mysl uvádí pamětnost toho místa. Had na dva lokte dlouhý svlékl svojí kůži v amfiteatru a tu jsem s povolením průvodčího zastrčil; nebo co jiného jest pohanství, neli had jedovatý? a nynější město Pompeji jest takřka koží neboli škořápkou onoho hada, jehož mohutné jindy tělo dávno již umřelo. Dříve bývaly všechny památné věci, v Pompeji nalezené, odvezeny do musea v Neapoli; od některého času však ponechává se každá věc na místě, kde ji našli; dělník v popeli kopajících je zde veliké množství.

Kronika.

Z Prahy. Od pátku meškají v k. arcib. semináři milí hosté, bohoslovci Kralohradečtí se spiritualem svým, důst. knězem Janem Kleinem. Konají duchovní cvičení připravující se k přijetí vyšších svěcení. Zároveň se svěcenci Pražskými, jichžto jména jsme ohlásili v čís. 17., budou od J. Emin.

nejdůst. p. kardinala arcibiskupa, jenž se minulý pátek z apoštolské cesty své ve zdraví navrátil, posvěcení zejtra, den sv. Anny, v seminářském chrámu Páně u nejsv. Vykupitele o hod. 7. za podjahny, v pátek pak, 29. t. m. za jahny v témže chrámu Páně a v touž hodinu, a v neděli 31. t. m. též v chrámu seminářském o hodině 7. na kněžství. Večer před každým svěcením přijde do semináře J. Emin. p. kardinal, aby k svěcencům učinil řeč. Někteří z novosvěcenců, jichžto, dá-li Bůh, bude 54,*) budou hned v pondělí a v úterý slaviti kněžské prvotiny své v seminářském a jiných chrámech Pražských, ostatní po venkově. — Jména svěcenců Kralohradeckých jsou: Janku Jan, Jirásek Jan, Hejtmánek Jan, Hirschberg Frant., Kalina Ant., Laštovicka Jan, Malich Josef, Marinka Jan, Nedvídek Jan, Nechvíle Josef, Pažout Adolf, Pičman Ant., Rozínek Pavel, Šinhora Frant., Šourek Gustav, Vaníček Jan, a z řádu premonstratského v Želivě klerik Eugen Kadeřávek. — Za jahny posvěcení budou též alumnové arcib. semináře III. r. Opp Josef a Živný František.

— Dnes koná se výroční pouť u sv. Jakuba čili Minoritů; zejtra tamže církevní slavnost v kapli sv. Anny (kázání o 6. h. ráno); v ned. 31. t. m. pouť u sv. Ignacia na Karlovu náměstí (v 10 h. kázání, v 11 zpívaná mše sv., odpoledne o 4. h. nešpory,) dne 4. srpna památka sv. Dominika u sv. Jiljí čili u Dominikánů, (v 9 h. kázání, v 10 zpívaná mše sv.) a následujícího dne (5. srpna) pouť u Panny Marie Sněžné, čili u Františkánů (v 9 h. kázání, v 10 zpívaná mše sv.).

— V sobotu ukončena jest misie u sv. Jindřicha. Na památku stojí před chrámem vysoký kříž s obrazem Ukřižovaného a příslušným nápisem, jenž minulý pátek o hodině 4. odp. slavně byl posvěcen. Misii u sv. Jindřicha konali vel. kněží z kongregace nejsv. Vykupitele: Mastalír, Ondroušek, Nováček a Rychtářský, jimž četní posluchači vřelě díky vzdávají.

— Šedým sestrám čili terciarkám řehole sv. Františka prodloženo jest povolení k sbírkám na zakoupení vlastního domu.

— Vdůst. konsistoř najala v Panské ulici naproti koleji Piaristické druhý společný byt pro 60 kandidátů učitelských na c. k. české vzorné škole v Praze. Na školní r. 1865 bude již asi 80 kandidátů opatřeno velmi lacinými a čistými byty s postelemi železnými a jiným nábytkem. Letošního roku jen 13 kandidátů měli společný byt na Karlovu náměstí, ale žeze všeho umírnění.

*) 30 alumnů Pražských (2 budou pro mladost později vysvěceni) 16 Kralohradeckých a 8 řeholníků.

Nyní však kromě bytů i na bezplatné některé obědy se pomýšlí. (Národ.)

— Soukromá hlavní škola v sirotčinci u sv. Jana Křtitele a soukromá hlavní dívčí škola Školních sester u sv. Anny prohlášeny jsou za školy veřejné, i budou oba tyto ústavy mívati veřejné zkoušky a dávati v celém státu platná vysvědčení.

— Z jižních Čech má „Politik“ v příloze k čís. 201. dopis, jenž obsahuje výtah z dopisů našich o legitimování nemanželských dětí, začež jsme p. dopisovateli velice povděční, až na ten dodatek, že o zlých následcích nelegitimování se každý u kteréhokoli duchovního správce poučiti může, „aniž by potřebí měl sáhnouti po předposledním čísle Blahověsta.“ — Ovšem když byla Amerika nalezena, nebylo třeba jí hledati.

— Před některým časem potloukal se po Praze šejdíř, jenž vydávaje se za kněze mnoho lidí oklamal. S povolením kostelníka šel prý v jednom zdejší chrámu též k oltáři, jakoby mši sv. sloužil; jsa vyzrazen a stíhán utekl a hned tu hned tam vyskytl se již co Jesuita již co Karmelita aneb světský kněz ze Sv. Hory, z Plzně atd. V Klatovech jej konečně zatkl a odevzdali soudu. Jmenuje se Josef Klíma, je rodilý z okresu Stodského; v mládí svém učil se zlatnictví, utekl a byl pak laikem v některých klášterích, později byl odveden na vojnu, ale uprchl a chodil světem dělaje se duchovním.

— V *Poličce* bude v měsíci září vysvěcen nový gothický kostel.

— V *Litomyšli* zřídil se výbor, jenž postaviti chce pomník někdejšímu o město a školy velezasloužilému rektorovi koleje piaristické a řediteli gymnasia, knězi Floru Staškovi. Četní žáci v Pánu zesnulého se vyzývají k příspěvkům.

— Biskup, jenž letos v *Litoměřicích* konal svěcení kněžstva, jmenuje se Athanasius Zuber; nar. ve Vídni 2. ledna 1824, vstoupil do řehole kapucínské 28. srpna 1843, jest knězem od 1. července 1848 a biskupem od 9. července 1854. Byl misionářem v Patně, hlavním městě provincie Baharské ve východní Indii.

Z Moravy. Důst. p. dr. Jan Ev. Bílý, farář a věhlasný spisovatel, jmenován jest radou bisk. konsistoře Brněnské.

Z Vídne. J. Vel. císař pán ráčil povoliti, aby uvedeni byli na nově zřízenou chlapeckou školu ve Frohsdorfu školní bratři z Frahcouzsko pod tou výminkou, aby tato škola jako jiné školy byla pod dozorstvím místního faráře a okresního školozorce, náboženství aby vyučovalo farní duchovenstvo, bratři pak aby byli zkoušení učitelové a rakouští poddaní.

— Ve Vídni zřídil se „spolek křesťanských matek“ a připojil se k arcibratrstvu téhož jména v Paříži. Tato jednota má za účel, modlitbou, slovem a skutkem podporovati křesťanské vychování a půso-

biti k tomu, aby život rodinný neutonul v záhubném proudu světském.

— Věž sv.-Štěpánská ve Vídni bude po dokonané opravě nejvyšší věží v Evropě; bude o 5 střeavic vyšší než velechram Štrasburský, jenž posud se honosil nejvyšší věží, zvýší 449 střeavic.

Z Uher. Na rozmanitých školách v království Uherském požívají studující 987 nadací, z nichž vyplývá 94442 zl. a 300 dukátů. Nejvíce těchto nadací pochází od kat. duchovenstva Uherského. Kéž by si to pamatovali pánové, jenž bez ustání slovem i písmem bojují proti „mrtvé ruce.“

S. K. B.

V Innosti (Innsbruck) zřídil se študentský spolek a vytknul si za účel, vždy a všude dávati na jevo a hájiti katolickou víru svou. Spolek nazývá se „Austria.“

Z Dánska. Kněz Stub, rodilý z Norska, jenž po svém návratu do lůna Církve katolické vstoupil do kongregace Barnabítův a od několika roků horlivě pracuje v Turině, hodlá s dvěma duchovními z Francie odebrati se do Dánska, aby tam zaražili misii. Jeť tam plná svoboda náboženství, ovšem k prospěchu sekt protestantských. Té svobody zamýšlí O. Stub použiti k účelům Církve katolické.

Z Ameriky. Císař Maxmilian a vznešená choť jeho Karolina přijeli d. 12. t. m. do hlavního města Mexika a byli nadšeně uvítáni. V hlavním chrámu bylo pak „Te Deum.“

Literní oznamovatel.

— „*Hlasu varhan*,“ ku „Kancionalu“ Dědictví sv.-Janského vyjde tento týden dílu II. sešit 1. S žalostí slyšeli jsme zprávu, že I. díl nákladného tohoto díla nedošel potřebného rozšíření, ač povoleno jest zapravení ceny z matic zádušních. Kýžby vel. správcové duchovní povázili, prospěje-li „Kancional“ bez „Hlasu varhan“, a přičinili se; aby díl II. rychleji vycházeti mohl.

— Obrázkové „*Bible české*“ vydávané s povolením nejdůst. k. arcib. konsistoře nákladem Bellmannovým vyjde za týden sešit poslední (42.), k němuž přidána bude veliká mapa Palestiny. Zároveň chystají se skvostné desky na vazbu.

— Tyto dny se vydává z tiskárny Bellmannovy brožurka s názvem: „*O stavbách a náčíní chrámu Páně*“ dle nařízení synody provinciální Pražské r. 1860. Cena 20 kr. r. č. — Jestli to český překlad titulu V. ze synody provinciální, (jež podal „Blahověst“ r. 1863), z rozkazu J. Eminence nyní vydaný hlavně k tomu účelu, aby umělcové, znalci, hotovitelé po-

svátných rouch a jiného náčiní církevního, kostelníci a jiní nekneží mohli nabýti postačitelné známosti o důležitých v oné části synody zahrnutých předpisech. Přidan jest rejstřík abecední, jenž použití této knížčky každému velmi usnadňuje. — Táž část synody provincialní i v německém jazyku jest nákladem Crednerovým vydána s nápisem: „*Die Herstellung und Ausstattung der Kirchen nach den Beschlüssen des Prager Provincial-Concils 1860.*“ Otisk z p. Vavříkova německého překladu concilu.

— „Všeobecně užitečný *stavitelský rádce* při všech rozpočtech prací a potřeb stavebních“ atd. sestavil Leopold Kafka. Spisu toho vyšel sešit III. (str. 161—240.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenán jest:

p. Frant. Xav. *Dittrich*, prelát arcijahen v metrop. kap. u sv. Víta obdržel od J. c. kr. apošt. Veličenství komthurský kříž řádu Františka Josefa.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Karel *Ponc*, kapl. v Mnichovicích, za administratora do Hrusic.

Uprázdňené místo:

Hrusice, fara patron. p. Richarda knížete z Khevenhüller-Metsch od 13. července.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnuli:

p. Jan *Rosický*, bývalý kaplan v Bělé, kněz na odpočinku v Šumfeldě, dne 15. července (nar. 5. května 1835 v Šumfeldě, kněz od 25. července 1860).

p. Antonín *Havle*, kněz jubil., bisk. notář, osob. děkan a farář v Bohdaneči, dne 16. července (nar. v Pardubicích 19. července 1799, kněz od 26. července 1813).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Starý*, kaplan v Písečné; za prvofaráře v Č. Libchavě;

p. Hugo *Jiroušek*, proz. kaplan, za administratora v Proseči;

p. Ludvík *Veith*, kaplan, za administratora v Sáčlři (Schatzlar);

p. Jakob *Lenk*, kněz ř. sv. Benedikta, za kooperatora do Police.

Uprázdňené místo:

Bohdaneč, fara patron. úvěrn. ústavu od 17. července do 28. srpna.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnuli:

p. Frant. *Zaunmüller*, osob. farář v Křištanově, dne 17. června, (nar. v Prachaticích 14. ledna 1803, kněz od 24. srpna 1829);

p. Mat. *Nikodem*, děkan v Soběslavi, b. notář a č. kons. rada, 19. července, (nar. v Jindř. Hradci 11. září 1791, kněz od 12. srp. 1814.)

Vyznamenán jest:

p. Jindřich *Hausner*, děkan v Blatné, jmenován jest proz. b. vikářem a školdozorcem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Mat. *Rosswald*, osob. děkan v Lažišti, za děkana v Netolicích;

p. Petr *Štastný*, admin. za faráře u sv. M. Majdaleny;

p. Vác. *Ježek*, koop. v Štokách (diec. Kralohrad.) za faráře ve Veselé;

p. Jan *Hodina*, admin., za expositu v Kostelci;

p. Jan *Topičovský*, kapl. v Nepomuku, za faráře v Prádle;

p. Karel *Novotný*, kapl. za admin. v Jindř. Hradci;

p. Frant. *Patřil*, kapl. v Bernardicích, za faráře v Tučapech;

p. Karel *Kotrbelec*, admin. v Hlavňovicích, za admin. do Štitar;

p. Jan *Straboch*, kapl. v Husinci, za admin. do Lažiště;

p. Jos. *Smetana*, koop., za administ. v Březnici;

p. Vác. *Mareš*, koop. za administ. v Křištanově;

p. Jak. *Krejčí*, kapl., za admin. ve Vlach. Březí;

p. Vác. *Švec*, kapl. z Rožmitálu, do Týna nad Vltavou;

p. Frant. *Pražák*, kapl. z Chrásťan do Rožmitálu.

Na stálé odpočinku dán jest:

p. Frant. *Trachta*, osob. děkan v Unterreichensteině.

Uprázdňená místa:

Lažiště, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 15. července;

Jindřichův Hradec, proboštství patron. J. c. kr. apošt. Veličenství, do 1. srpna;

Unterreichenstein, fara patron. c. k. horního eráru do 1. srpna; presentace přísluší c. kr. vrch. hornímu úř. v Příbrami. (Závazek: dávati předchůdci do jeho smrti 315 zl. ročně.)

Vlachovo Březí, fara patr. hrab. Herbersteina, do 1. září;

Křištanov, lokalie patr. nábož. matice do 15. srpna.

Listárna redakce.

p. J. v Praze: „Blah.“ poslán jest, kam jste žádal. Byl mile přijat.

vp. J. Št. K. v P.: Č. 26. odesláno. Žád. o slíbené zprávy o Č. L.

vp. J. S. v Ch.: Příště, pokud přečteme.

p. A. B. v H.: List váš dali jsme, kam náleží. Tu tvrdost srdce přičítáme hrubé nevědomosti. Učiňte též, a nehněvejte se pro osobu na věc.

vp. J. Č. v K.: Bylo pozdě; kdo dřív přijde atd. 23. nebylo nic podob.

Lhůta k podání žádosti o přijetí do arc. semináře do 15. srpna, do konviktu též, na exerce duchovenské do 20. srpna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
N. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 788—II
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 53 r.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Slavnost na nebevzetí bl. Panny Marie.

Na nebevzetí P. Marie jesti ozvěna přesvatého života jejího. Ješto v těle živa jsoucí zde na světě, myslí svou v nebesích zůstávala; náleželo, by po dokončené pozemské pouti vzata byla do věčných stanů. Však slávu na nebevzetí P. Marie kdo vypraví? Nevidělo-li oko, ucho-li neslyšelo, a na srdce lidské nevstoupilo-li, co Bůh připravil milujícím Ho: kdo vypraví, co Pán připravil Tě, jenž Jej porodila, a nad jiné více milovala? Sami andělé nad bleskem nebeské oslavy na Ni se stkvějícím žasnou a s udivením volají: „*Kteráž jest to, jenž vstupuje z pouště, (z krajin neznámých, dalekých), oplývající rozkoší, spolehší na milého svého?*“ (Pis. Šal. 8, 5.) A jiní zase: „*Která jest tato, jenž kráčí jako dennice?*“ (Pis. Šal. 6, 9.) Maria vstupuje vzhůru, nebesa se otvírají: oblakové plápolavých Serafů vítající královnu svou s hlubokou poklonou ji ctí a píseň vítěznou propěvují. Oslavené Matce své vstříc jde Syn Boží, uvádí ji v ráj věčné blaženosti, vykazuje jí místo po pravici své: „*Stála královna Tobě po pravici.*“ (Žalm 44, 10.) Tak vzata jsouc Maria do nebe, dovršila radost a plesání občanů nebeských, jak o tom Církev propěvuje: „Vzata jest Maria na nebesa, radují se andělé, chválece dobrořečí Hospodinu.“

Den, v kterýž blahoslavená Panna Maria do lepšího života odešla a nejvyšší odplaty v nebi dosáhla, slaven

byl již za panování císaře Konstantina Velikého s plesáním a radostí. Později (roku 847) ustanovil papež Leo IV., aby svátek na nebevzetí P. Marie s předvečerem a provázecí oktavou po celé Církvi zaveden a slaven byl. Ve Francii, kdež Panna Maria co patronka říše se ctí, jest tento svátek spolu i dnem národní slavnosti. Církev sv. vyzývá nás, bychom se z oslavení Rodičky Boží radovali, volajíc: „Radujme se v Pánu, vznešenou konající slavnost k počtě nejblahoslavenější Panny Marie, z jejíhož na nebevzetí radují se andělé a velebí Syna Božího.“ (Úvod mše.) A Církev sv. má v tom dobře, praví sv. Alfons Liguori, neboť v skutku-li svou Matku milujeme, musí nás její oslava více těšiti nežli naše vlastní radost a útěcha. V epístole toho dne (Ekk. 24, 11—20) vyznačují začáteční slova, od Církve v ústa P. Marii vložena, její do nebe vkročení, jakožto do stánku věčného přebývání jejího: „*Ve všem odpočinutí hledala jsem, než toliko v dědictví Páně přebývati budu.*“ Ostatní jednotlivé obrazy a podobenství obrací též Církev sv. na Pannu Marii. Každý verš mluví jednak o její vznešené důstojnosti, o jejím mocném panování, její nebeské rozkoši, kteréž u Božského Syna, jenž jí s slávou přijal, požívá. „*Jako cedr vypěstěna jsem na Libanu, a jako cypřiš na hoře Sionu.*“ Cedr vyznačuje Pannu Marii co živý chrám Boží, v němžto Stvořitel, jehož co Syna ctíla, spočíval, a cypřiš vy-

obrazuje ji co utěšitelkyni zarmoucených. Podobně palma, růže v Jerichu, skořice, a balsám vyobrazují, že nikdo Panně Marii v slávě se vyrovnati nemůže, a že nad všechny svaté libeznou vůní ctností předčí. V dnešním evangeliu (Luk. 10, 38.) nečiní se sice žádná zmínka o nejblahoslavenější Panně, nýbrž o jiné Marii sedící u noh Páně a zbožně poslouchající slova jeho. Však předce ku čtení obráno jest, protože se v něm mluví o rozjímavém životě; a že nejsvětější Panna Maria vzorem pobožnosti a rozjímavého života jest, a nejvyššího stupně lidské dokonalosti dosáhla.

Církev katolická stkvělou oslavu a přehojnou odplatu, kterouž nejblazeštější Panna za vyvýšené ctnosti své dosáhla, nám dnes ku paměti přivozující a jako před oči stavíc, vede a vzbuzuje nás k tomu, bychom svatosti její následující, podobně jako ona ctnostný a bohabojný život vedli, a tak nebeské blahosti stali se účastnými. Vidí-li se nám, jakobychom pro lidskou křehkost byli nedostateční, vrchů takových ctností dosáhnouti, tedy se obrátme s dětinnou důvěrou k Matce naší, jenž nás chce oblažiti, prosíce ji, aby modlitby a žádosti naše před trůnem Pána Ježíše Krista milostivě skládati ráčila. Neboť vzata jsouc do nebe, stojí nejbližší po pravici Toho, jenž pramen jest vši milosti a všeho slitování. Spojí-li oslavená Prostřednice naše mateřský hlas svůj s prosbami našimi, jisti a bezpečni budme, že jsme nadarmo neprosili. Obrátme se tedy k Marii, Matce naší, slovy, jež dnes Církev v modlitbách svých k ní vysílá: „Blahoslavená jsi, dcero od Hospodina: nebo skrze Tě věčný plod jsme přijali: skrze Tě otevírny jsou nám brány rajske, kterážto dnes s anděly Božími věčný triumf slavíš. Pomož nešťastným, podporuj mdlých; oroduj za lid, modli se za kněžstvo, pros za nábožné pokolení ženské: nechat všickni pocítí Tvou mocnou ochranu, kdožkoli světi Tvé slavné na nebevzetí.“

Kar. Císař.

Kláster Samaria a chrám bl. Panny Marie v Děvině.

(Pokračování a dokončení.)

Náš klášter zadlužený a s nedostatkem zápasící, byl navštíven ještě jiným neštěstím, totiž velikým požárem skrze neopatrnost topiče. Vyhořel refektář a dormitář, k tomu několik stavení na blízku. Tím se bída dovršila, která toliko podnikavosti Jana Rohesa řeholníka šťastně byla odstraněna. On, výtečný kazatel, chodil po vši krajině co druhý Jan starozákonní, aby obyvatelstvo bohatších měst námořních žalostným hlasem svým pohnul k pomoci a dobročinnosti; schodil celé Sasko a mnohé pohraničné země, a kroky jeho byly provázány požehmáním Božím. Shromáždil na těchto cestách tak znamenitou sbírku, že bylo možná později z těch peněz netoliko v popel obrácené stany klášterní ještě krásněji zbudovati, ale i pozemky v zástavu dané a mnohé staré dluhy splatiti. Zasluby toho muže o Samarii jsou znané, neboť od toho času mohly se tu provinciální shromáždění v záležitostech církevních a řádových se strany prelátův pohodlně odbývati. Jedna taková schůze slavila se v Samarii roku 1451, kteréžto papežský legát Mikoláš de Cusa přítomen byl.

Ještě sluší, by připomenuti byli opatové: Jindřich III. přijímá Stott r. 1511, který však rokem 1524 byl již věkem sešlý, právě když Luther počal v Děvině v kostele sv. Jana kázati a obyvatelstvo k učení svému obracet. Hlasu jeho uposlechl také měšťané tři patronátě Samarie podřízených kostelů, obrátivše se s prosbou k Jindřichovi, by jim povoleno bylo k novému učení přestoupiti. Věrného syna Církve nemohli osadníci nikterak k žádostem svým nakloniti; on však nebyl s to, aby prudký proud v běhu jeho zastavil a odtržení od Církve co patron jmenovaných kostelů zamezil.

Jan Erxleben r. 1547 trpěl mnoho od strany Lutheranské, neboť s ním ukrutně bylo nakládáno, a odstoupení jeho od Církve katolické násilím vynucováno, však nadarmo. Mezi tím vypukla mezi Šmalkaldským spolkem a stranou katolickou válka; k prvním se přihlásilo město Děvin, k druhé arcibiskup a řeholníci Děvinští. V městě samém se oboje vojsko srazilo, a měšťané prozatím vítězili. Kostel P. Marie byl zavřen, a obydlí probošta, jenž útekem se chránil, zapečetěno.

Nastala ohavnost zpuštění na místě svatém; zvony, nádoby kostelní a nábytek

klášterní, to všecko zmizelo, dobytek a zásoby na statcích rozebrány a rozházeny; ano i ze zádušních lesů takové množství dřev pobráno bylo, že se dle tehdejší skrovné ceny ztráta až na 12276 zlatých páčila; o nějaké náhradě nebylo žádné zmínky. Teprv roku 1555, když mír byl uzavřen, vrátily se klíče od kostela Samarii, které se slíbilo, že smí bez překážky při víře katolické zůstat.

Následovali: Baltazar Hufft; — Jan Mayer, věrný katolik, byl r. 1589 mrtvici raněn. — Adam Helfenstein, jenž úřadoval až do roku 1597.

Tito probošťové všemožně se vynasnažili co praví synové Církve, aby zamezili vliv Lutheránův na jejich klášter; trpěli mnoho, obětovali všecko, však při vši opatrnosti předce se dva protestanti jako pokrytci do kláštera vloudili a údy jeho stali.

Jak mile se roznesla pověst o smrti probošta Helfensteina, hned dva členové hlavní kapitoly, která již s arcibiskupem Jáchymem III. *) od víry byla odpadla a k Lutherovi se přihlásila, pokoušeli se o to, řeholníkům až posud v dobrém vytrvavším kapitulační podati, a je k vyznání Augsburskému (Confessio Augustana) přinutiti. Když ale bratři odporovali a na tom stáli, aby výrok: Religio vere Christi quae in prophetis et apostolicis scriptis continetur, na místě slov: „Confessio Augustana“ přijat byl, pokročilo se dle takovéto kapitulace k nové volbě, v které rovnými hlasy zvoleni jsou byli za probošty dva, katolický Jan Willigh a protestantský Adam Löderus. Administrator arcibiskupství rozhodnul při, a vynesl rozsudek, kterým Löderus ztvrzený nastoupil probošťství r. 1597, dne 16. dubna.

Nastaly tím poměry v pravdě nepřírozené a neslýchané, neb řeholníci katoličtí museli pod Lutheránským proboštem život trávit, což ovšem dlouho netrvalo, toliko do roku 1598 dne 27. září. Byltě to den památný a osudný, kteréhožto konventuálové katoličtí, v počtu patnácte, od vlastních arcí že protestantských bratří, co pravých vražedníků obavných, byvše při společném stolování otráveni, smrti pro víru utrpěli. Toliko tři z toho počtu na živě ostali, však na zdraví po celý život churavi a zmrazení.

Po Löderovi nastoupil opět lutheránský probošt, Bartoloměj Jakobi.

Po bitvě na Bílé Hoře blíž Prahy r. 1620 vnešena válečná bouře v prostřed Německa a po vítězství císařského vůdce Tyllého u Luttru na pohoří Baremském, dobytém nad Kristianem IV. králem Dánským, 1626, stál Děvín pod mocnou ochranou císaře Ferdinanda Druhého.

Neunavené péči zbožného opata Strahovského Kašpara z Questenberku podařilo se nyní dávno v srdci jeho chované přání uskutečniti, aby mohl vyzdvihnouti drahý poklad, v kostele P. Marie v Děvině uložený, a jím klášter Sionský v Praze ozdobiti, totiž ostatky svatého Norberta, zakladatele řádu Premonstratského, jenž, jak svrchu zmíněno, co Děvinský arcibiskup r. 1134 život svůj svatě skončil.

Již co převorovi kláštera Strahovského bylo Questenberkovi nařizeno svaté tělo z Děvína přenést do Čech, což by se bylo také stalo, kdyby bylo šlo dle vůle a srdečné žádosti jeho. Ale se strany nekatolické kladeno mu nesmírných překážek, jak on sám co opat, konaje po třikráte cestu do Děvína, žalostně zkusil. Neb Kristian, markrabě Braniborský a protestantský administrator arcibiskupství Děvinského počal se zpouzeti, nechť je žádným způsobem posvátných ostatků vydati.

Konečně r. 1626 v prosinci, a to po vítězství Tyllého nad králem Dánským poštěstilo se Questenberkovi pod mocnou ochranou samého císaře, pak jeho slovutných vůdcův Waldšteina, Šlika, Oldringena a dvou bratrů Questenberkových, u dvora ve vyšších úřadech postavených, přenešení svatých ostatků v skutek uvést. O bližších událostech tohoto obtížného podniknutí dává nám list Kašp. Questenberka, k císaři Ferdinandovi psaný a v archivu Strahovském uschovaný, stručnou zprávu. *)

Questenberk provázený proboštem Doxanským, Křišpinem Fuckem, proboštem Děvinského kostela sv. Anežky, Martinem Striceriem, velitelem na hradě sv. Maurice v Hale, jmenem Strajavacca, dvěma poslanci Děvinského magistrátu, tamějšími konventuály nekatolickými a jedním veřejným notářem, aby nějakému omylu nebylo dáno místa, vstoupil do kostela P. Marie v starém Děvině až ke hrobu, jenž se nalezal pod oltářem sv. kříže, a kamenem i nápisem starým dosti zřetelně naznačen byl. Jak mile se oltář odstranil a kámen náhrobní pozdvihnul, spatřili všickni tu přítomní s potěšením nemalým, že bylo sv.

*) Jáchym byl syn Jana Jiřího, říšského volence Braniborského a stal se arcibiskupem Děvinským r. 1566, a co takový odtrhnul se od víry a přestoupil k učení a vyznání Lutherovu. Od té doby nejmenován arcibiskup — nýbrž administrator biskupství Děvinského.

*) Spisovatelé se strany protestantské vypravují o vyzdvžení sv. ostatků mnoho odporného a bludného, nejvíce pastor Filip Müllerus a G. Lenkfeldus, jichžto udání dávno jsou důvodně odstráněna.

tělo nohama k hlavnímu oltáři obráceno. Zahaleno bylo v stkvostný zlatohlav, jenž hned při prvním dotknutí v prach se rozpadl. Kostra nalezena v pořádku, ruce pak křížem položeny. Ale podivno! Jak mile Questenberk počal hledati a pilně všecko vyšetřovati, tu padl zlatý a safírem ozdobený prsten právě na prostřední prst jeho ruky, kterýžto prsten se až podnes co vzácný klenot na opatství Strahovském chová. Tato případnost zdála by se býti víře nepodobnou, kdyby o ní sám Questenberk, v jehožto zbožné duši klamu nalezeno nebylo, zmínku písemně nebyl zanechal. Náš opat vnitř velice pohnutý neopominul na posvátném místě Bohu povinné díky vzdáti, a sebrav sv. ostatky do rakve schvalně přinešené, ubíral se do Čech, aby je 11. prosince v klášteře Doxanském uložil a k veliké radosti řeholních panen přes zimu tam uschoval.

Bylo to 1. května r. 1627, když svaté tělo z Doxan v nádherném povozu a střezené vojenským zástupem až ku městské bráně královské Prahy bylo dopraveno, a odtud osmi preláty řádu premonstratského v slavném průvodu do chrámu Panny Marie před Týnem přenešeno. Hlavu sv. nesl sám kardinal a Pražský arcibiskup Harrach, jehožto přičiněním sv. Norbert dne 11. dubna téhož roku též za patrona české země vyhlášen byl. V průvodu této v Praze nevidané slavnosti zúčastnili se tisícové obyvatelův Pražských, všickni študující, cechové s korouhvemi, téměř veškeré duchovenstvo světské a řeholní, více nežli sto domácích a přespólních Premonstráků, před nimiž se neslo dvacet praporů, dva od císaře a krále Ferdinanda, ostatní od vznešené šlechty, kardinala Harracha, kardinala Dietrichšteina, Waldšteina, Slavaty, Martinice, Kolovrata a t. d., jakož i jednotlivých řeholí a měst darem obětované. Přes noc ostaly svaté ostatky v kostele Týnském, v němžto se odbývaly hodinky od řeholníků Pražských. Druhého dne ráno veden byl průvod v též pořádku přes staroměstské náměstí, kdež byla vítězná brána vysoko se pnoucí, a vedle ní sešikovaná garda městská k průvodu se připojila. Na Malé Straně byla ke cti našeho svatého jiná opět a velmi pěkně ustrojená brána sochou svatého Václava patrona českého ozdobena. Jakmile průvod vešel do Strahova, učinil Questenberk dojímavé kázání, až výmluvností jazyka svého celý zástup k slzení pohnul. Pak nesen o sv. tělo do kostela, by tu v kapli uprostřed chrámu postavené v svatém pokoji odpočívalo. Nad touto kaplí později koruna, císařské podobná, byla zavěšena. Jeho Eminence, kardinal

arcibiskup sloužil velkou mši svatou, kterouž zpěvem: „Te Deum,“ ukončil. Ta slavnost trvala ještě osm následujících dní po městech Pražských, a bylo viděti, jak všeobecná úcta patronu českému se vzdávala a valná návštěva hory Sionské se dala. S radostí přiznávali se obyvatelé, jak veliké útěchy duchovní jim přibýlo touto neobyčejnou slavností.

Roku následujícího 1628 slaven opět výroční den přenášením sv. těla ze Strahova do hlavního chrámu Páně sv. Víta na hradě Pražském, jemužto sám Ferdinand II. s celou vznešenou rodinou přítomen byl a kláštera Strahovského pozvání k slušné přistrožené hostině přijal. Klášter Sionský vysoce sobě váží ostatků sv. zakladatele svého, jenž jest sláva a chlouba jeho jediná a nepřestává chválu svatého Norberta, mocného přímluvce v nebi, na každý den propřevovati. —

Jiné obtížné podniknutí umínil sobě neunavený opat Questenberk na se vžití, a sice, aby dle přání Ferdinandova i pomocí jeho r. 1628 kláštera Samarie řádu svému vydobyl a pojistil.

Probošt protestantský Bartoloměj Jakobi, zbaven jsa k rozkazu císařskému své prebendy, vypuzen byl i s stoupenci svými ze stanů posvátných, a tudíž mohl náš opat o jiného a to pravého pastýře se postarati. Ustanovil hned proboštem Martina Striceria, muže učením a nábožným duchem proslaveného, který jsa dříve proboštem kostela sv. Anežky v Děvině, této důstojnosti se odřekl, roucho bílé sobě oblíbil, a v ruce Questenberka slavné řeholní sliby složil. Ku pomoci jeho odeslal opat dvanácte kapitulářů Strahovských, jenž měli v duchu katolické církve působiti a příkladným životem v Děvině o rozšíření království Božího pracovati.

Nová osádka započala s velikou horlivostí obtížnou úlohu, a již vydávala s pomocí Boží zdárného ovoce; klášter nově zřízený přicházel opět k žádoucímu rozkvětu, všecko se již dařilo, všecko se kojilo dobrou nadějí. Však tu přitřhl král švédský, Gustav Adolf, pod záminkou zastávati zájmy protestantského Německa, a je brannou mocí chrániti. Již roku 1631 dne 10. května, krvavým dobýváním Děvína pro obmyšlené spolčení se Jiřím I. kurfiřta saského s protestanty v Lipsku, náramně klášteru P. Marie ublíženo; než kterak možná vyličiti přesmutný obraz jeho bídného stavu, když řečený kurfiřt s králem švédským v skutku se spojil, a dne 7. září blíže Breitenfeldu nad Tyllym zvítězil? — Nezbyvalo ubohým řeholníkům lež v rychlém útěku život zachovati, a nešťastná

Samarie, jejížto rány ledva byly zaceleny, dočista osířela a bohužel na vždycky zhylnula. Premonstráci po těžkých takových to zkouškách nevrátili se více do ztraceného ráje.

Od té přežalostné doby přešlo jmenované probošství v majetek protestantů, bylo zřízeno povrchně na způsob klášterní, představení jeho nazývali se pořád probošty, ti dle nově utvořených stanov přijímali novice; údové zvolili sobě roucho černé, a chtějíce býti ústavu tomu přivtělení, skládali přísahu na vyznání augsburské. Slibovali ovšem, že budou žiti v bezženství, měli však volno rádu svému výhost dáti a dle libosti ženy bráti.

Po míru r. 1648 ve Westfalsku uzavřeném dostal se Děvín i s arcibiskupstvím volenci Braniborskému, a evangelický klášter Samaria zabýval se vychováváním mladého duchovenstva; z tohoto alumnatu, smímeli tak mluvíti, stala se r. 1660 větší škola, z nížto později, když r. 1701 Braniborsk s královstvím pruským se sloučilo, vzniklo r. 1717 nynější gymnasium. Jest hojně nadáno, má na pravém břehu Labe romanticky rozložený bor „Kreuzhorst“ nazvaný, rozsáhlé louky a role, a užívá patronátních výsad na několika okolních farách.

Chrám P. Marie, jenž má v čele dvě okrouhlých věží a ráz krásné romanské stavby, sloužil ve válkách francouzských až do roku 1806 k potřebě vojenských služeb Božích. Když se byl Děvín octnul v rukou vítězného Napoleona, učiněn z něho sklad (magacin); roku 1815 byl nákladem pruského krále Viléma III. opraven, a r. 1817 katolickým osadníkům Děvinským k užívání odevzdán. Má nyní vlastního faráře, kterého zde jmenují: „biskupský kommisarius,“ a dva kooperatory, jenž spolu na venek vycházejí a ve vůkolí Děvína věřícím semtam rozptýleným přislужují. Výživu mají tito tři kněží z důchodů státních, a bydlejí v měšťanských domech sousedních. Osada katolická jest na počet duší skrovná, a na otázku, jak bylo možná, že i ta po tak náramných převratech tu mohla zniknouti a se udržeti, odpověděl tamější farář, že jsou nynější katoličtí obyvatelé na mnoze potomci samých služebníků z bývalých klášterů Děvinských, a ti jsou živým důkazem, že kláštery nezaslouženým osudem dávno zrušené a barbarskou zuřivostí rozmetané, předce až podnes mnohou a to krásnou památku po sobě zanechali. —

Netoliko skrovná jest osada katolická v Děvíně, ale též chudá, a za tou příčinou trpěla až posud nedostatek z ohledu kostelního nábytku a vnitřní ozdoby kostela svého. Tak na př. nebylo tu hlavního ol-

táře přiměřeného k presbyteriu, nad nímžto krásné a vysoké klenutí vzhůru se nese, a může sobě každý pomysleti, jak možná v této důležité potřebě v protestantském Děvíně výdatné pomoci se dovolati! Tu se rozpomenuli na Strahov. V této záležitosti přišel tamější horlivý pastýř, p. Kristof Beckeman, do Prahy r. 1850, a věda, jak památný jest chrám P. Marie v Děvíně pro řád premonstrátský, a nepochybně slyše o štědrosti vysoce důstojného p. opata nynějšího, obrátil se též k dobročinnosti jeho. V naději své se nezmýlil; pan opat přislíbil k ozdobě kostela P. Marie co možná přispívati. I dal hned zhotoviti v Praze krásný obraz, představující Nanebevzetí Panny Marie, i s rámcem bohatě pozlaceným, a tento vzácný dar na vlastní útraty dílem po vodě, dílem po dráze železné až na místo dopraviti. — Dobročinná ruka vysoce důstojného p. opata nebyla touto obětí zkrácena. Po druhé přišel řečený p. Kr. Beckeman do Prahy a přednášel jinou poníženou a důležitou prosbu. Kostel P. Marie má sice dvě krásné starožitné věže, ale ty byly prázdné, z nich se nerozléhal libezný hlas volající v určitý čas osadníky na služby Boží, hlahol zvonů neprovázel nebožtíků k věčnému odpočinku, církevním slavnostem se nemohlo radostně vyzváněti, kolem kostela katolického bylo ustavičné ale přeusmtné ticho. A nebylo možná zbožnému srdci p. opata oslyšeti nové žádosti. Kázal hned p. Karlu Bellmanovi, zvonari Pražskému, ulíti krásný, 20 centů těžký zvon, na kterém následující nápis dal na památku zaznamenati:

In honorem s. Norberti, Archiepiscopi Magdeburgensis, fundatoris s. et can. ordinis Praemonstratensis, dat, donat et dedicat ecclesiae B. Mariae Virginis Magdeburgi reg. canonia Strahoviensis ejusdemque indignus Abbas Hieronymus Zeidler, anno 1852. Sancta Maria ora pro nobis. Fusa per caes. reg. fusorem campanarum Carolum Bellmann, civem Pragensem, Neopragae.

Tento zvon opět na vlastní útraty p. opata byl do Děvína po dráze dopraven r. 1852. Nechat budi v těch vzdálených krajinách vděčnou mysl věřících Děvinských k vroucí modlitbě za spanilomyslného dárce!

Útěcha.

Ta hora Páně kalvarská,
na níž kráčíme v žalosti,
ta není utrpením nám,
toť hora pro nás — radosti.

A proto nikdo neběduj,
kříž na tě Bůh když uloží,
jím sláva tvoje v nebesích
a víra trvá se rozmnoží! L.

Syn a otec.

(Pokračování.)

S vysoké hráze pohlížela paní Bodinová na plavoucí loďku; i modlila se k Bohu, aby Gérardovi vdechnul radu, která by mír navrátila mohla rozdvojené rodině.

Fidry, boje se, aby ničeho nezatajil před tím, kteréhož si za radce vyvolil, sbíral své upomínky. Statkář nevytrhoval ho ale maje za to, že toto vyznání má zapotřebí ticha a samoty, hnál loďku rychle dále od městečka.

Konečně počal Fidry vypravovati: „Jsem syn statkáře z krajiny Langeais-ské. Jsem druhorozený, první dítě rodičům umřelo, mne však vychovala matka bez vší nehody: stal jsem se radostí rodičů. Ještě byl můj otec, když jsem se narodil, skoro boháč, neukládal mi žádné z těch prací, které se u menších pachtýřů dětem dávají; nic nevadilo mé volnosti; hrával jsem si na drnu. Později hledával jsem bylin, sbíral hmyz, pozoroval rozličná polní zaměstnání, která každou hodinou venkovskému statku nový ráz dávají. Jako vůbec ve dvorech bývá, nalezala se také u našeho stavení pramenitá voda, byla oštiněná krásnými topoly a starou vrbou; tam jsem býval celé hodiny.“

„Někdy mne vzal otec na pole a mezi tím co on pracoval, usadil jsem se na mezi a pohled na nesmírný obzor unášel mne k myšlenkám, které byly nad můj věk. Šel-li jsem za matkou do lesa, tu jsem proti obyčejí dětskému umlknul a vážné myšlenky, kterých jsem si ani vysvětliti neuměl, zmocňovaly se ducha mého; zpěv ptactva, šumot listů, bzúčení mušek, všecky tyto lesní zjevy hýbaly mým srdcem a malinké bylinky pod vysokými stromy budily ve mně podivení.“

„Aj, co to zase máš? říkála matka. To jest konvalinka a to tu barvínek.“

„Kdo pak se stará o ty květiny, maminko? Bůh. — A kde jest?“

„Tam nahoře!“

„I povzněl jsem hlavu hledaje v blankytu Toho, kterýž nám tolik pěkných darů udělil. Tehdy jsem slabikoval veliké jméno Páně v krásném katechismu skutků jeho, a moje matka mi vdechla víru. Jáko ona ctil jsem anděly strážné. Každého večera udělala matka kříž nad lůžkem, kde mne andělům v ochranu poroučela, žádná hrůza se mne pak nedotkla. Blažené city! — Šťastná mladosti! Ach, Gérard, bylo to krásné jitro před smutným dnem, jehož jsem se měl dočkat! Snad se vám budou zdát tyto podrobnosti malicherné, a však dovoľte, aby vám váš přítel o těch jedi-

ných radostech svého živobytí pověděl! Kolikrát jsem pohlížel nazpět k tomu dětskému věku! Kolikrát jsem v duchu viděl ty pěkné stromy, pod kterými jsem objímal otce i matku za času jejich štěstí!...“

Tato slova byla pronesena s hojnými slzami, tak že se na chvíli zamlčel. Pak pokračoval:

„Byl jsem devět roků star, když jsme zpozorovali, že otec pozbývá své dřívější veselosti. Stával se mrzutým. Brzy opět podával se takové veselosti, která byla u muže padesátiletého podivná; za takovýchto veselejších dob mluvil o bohatství, jakého chce nabýti.“

„K čemu to, nejsme-li šťastni, říkála matka. Brzy pak to byla jeho trudnomyslnost, která nás lekala tím více, poněvadž jsme její příčiny neznali. Tu nezdíka lál celému světu, manželce, dítěti a čeládce. Moje matka trápila se velmi nad týráním mužovým a tázala se, proč mému otci tolik na tom záleží, aby všude okolo sebe nalezal chyby!“

„Nám to bylo brzo nápadné, že chvilu jeho mrzutosti aneb veselosti přicházely tehdy, když se z města byl vrátil.“

„Kde pak máš peníze za pšenici? řekla jednou matka; ty se teď s nimi přede mnou skrýváš, či chceš snad bez mého vědomí něco pro Pavla zahospodařiti?“

„Já jsem pozoroval, že leccjak se vymlouval. Čeledín jeden vyzradil, že pán nebývá na poli, jako se paní domnívá.“

„Příčina, pro kterou u dělníků nebývá, nedala se dlouho tajiti; on jezdil do města a když se jej matka mírně na účel těchto cest tázala, počínal se na ni hrubými slovy obořovati. Jednoho dne řekl, že je v nesnazi o peníze.“

„Což nevíš, že já mám také peníze?“ radostně zvolala matka a běžela k jedné skříni, kde je měla uschované. Otec ji zadržel a přiznal se jí, že si ty peníze již vzal. Ona mu nevytýkala ničeho a měla se k němu laskavě, prosíc aby jí všechno pověděl. Brzy dověděla se pravdy: můj otec byl hráčem! — Matka moje neslyšela nikdy o této náruživosti a proto se velice podivila a prosila, aby ji to vysvětlil. Otec se konečně jal mluvit o hře a mluvil s takovou horlivostí, že maje si na hrubé karty stýskati, naopak s takovou živostí doličoval prospěch výhry, že moje matka počala tušiti blízké nebezpečí. Nadehnuta jsouc láskou mateřskou, prosila ubohá žena: „Přisáhej mi na hlavu svého dítěte, že více hráti nebudeš.“

Já slyšel všechno; i padl jsem k nohám otci svému, jenž mne zdvihl a s větou lítostí pobíhl říka: „Zajisté, pro blaho Pavlovo nebudu více hráti.“

Jeho slova zněla tak upřímně, že matka se uspokojila, důvěrujíc se, že bývalé jejich blaho se více nezkalí.“

„Po třech dnech byl v městě trh, a otec tam šel zase.“

„Pamatuj, co jsi slíbil, řekla mu matka, a přijď nám k večeru domů.“

„Běda! můj otec navrátil se až na zejtrí, byl však vesel; přinesl matce krajky a mně modlitební knihu.“

„Matka mlčky vzala krajky a byla smutná. Když pak celý dvůr byl v spánku utichl, řekla k mému otci: Jsi nešťasten při vši své veselosti, neboť jsi zrušil dané slovo! krajky dám almužnou a z knížky, kterou jsi přinesl, budu se modlit.“

„Můj otec, kterýž byl až posud mužem ctným a váženým, cítil, co mu matka vytýkala. Slova její znepokojovala jeho mysl; i vypukl v něm veliký hněv. Kdože koupil tento statek? zдал si ním nemohu dle libosti nakládati? ... Chce-li si kdo stěžovat, ukáži mu, kdo je tu pánem. Tak a podobně se horšil, hrozil a lál tak náramně, že jsem celou noc nespál, ale vzlykal a svůj pláč utajoval; slyšet jsem všecko, maje postel vedle ložnice otcovy a matčiny.“

„Ráno když jsem na tváři své matky spatřil stopy prolitých slzí, jal jsem se ji hladiti a celovati; otec jsem pak ani nepolíbil. Moje matka zbledla a dala mi na srozuměnou, abych mlčel. Pochopil jsem, čeho si přála: mlčel jsem. Otec nemohl naší společnosti snést, nebo jsme mu byli stálou výčitkou; šel tedy na pole. Tu jsem se vrhl do náručí své matky a chtěl jsem její žalost synovskou láskou nahraditi; chtěl jsem ji těšiti, ona však položila ruku na ústa má řkouc. Ty jsi spal; ty nevíš o ničem.“

„Od toho dne bál jsem se svého otce. Gérard, již mohl bystě uhodnouti všecko. Můj otec karbanil zase; někdy zůstal mnoho dní v městě a nepřicházel domů, než aby hledal peněz do hraní! Vracíval se vždy zuřivěji, tak že jsme se konečně začali více těšit z jeho nepřítomnosti, než aby byl doma!“

„Znenáhla opanovala bída náš dvůr.“

„Jednoho dne svolala matka naše služebníky.“

„Markéto, řekla k děvečce, moje de-růško, musíme se rozloučiti! Děvečka se dala do pláče.“

„Jak že? Já bych měla od vás odejít po čtrnácti letech, milá paní? Já jsem tu byla, když se Pavel narodil a jsem tu posud. Nechte mne, já vám budu zdarma sloužit. Nechte mne tu!“

„Bohužel, Markéto, nemohu a nechci zdarma tvé práce, odejdi dokud jsi mladá,

byla bys nešťastná; neb až sestárneš, nebudeš moci pracovati. Nikoli, moje děvečko, to já nedovolím; ty musíš odtud! Františku!“ řekla k oráči, tvůj pán tě naučil polní práci, nauč ji také syna svého pána, u kterého jsi sloužil, musíš od nás, poněvadž tě déle živiti nemohu. Naši poctiví služebníci plakali; moje matka plakala s nimi a já také.“

„Ach mé ubohé dítě, netušila jsem, když jsi se narodil, že se nouze dočkáš, pravila matka objímajíc mne.“

„Markéta od nás odešla. František mi ukázal práce na poli; matka obstarávala dvůr. Naše pracovitost a hospodárnost byly tichou výčitkou pro otce.“

„Nebylo mu volno v naší společnosti, naše zraky uváděly ho do rozpaků a my jsme si na něj ani pohledět netroufali, chtěce před ním utajiti své city.“

„Otec dal Františkovi výpověď, prodal brzy koně brzy krávu; pole nebyla již dávno hnojena a já jsem nemohl sám postačiti, abych je zoral, zkrátka náš statek hynul víc a více: Mého otce nemohla zůstatí tajna ta zkáza; znepokojován svědomím svým mstil se v hněvu svém na lidech, kteří jeho náruživosti trpěli a které on v bídu uvrhl.“

„Matka prosila Boha, aby sama snášela hněv muže svého: Nesnesu toho, abych viděla trpěti syna svého; Bože poněvadž více snéstí mohu, nechť také více snáším, říkávala. Já pak jsem se modlival, aby všecka bouře toliko na mne se shrnula.“

„Moc a síla upřímné lásky, milý Gérard, zjevuje se mnohem patrněji v neštěstí než v štěstí; srdečnost, kterou jsme se s matkou milovali a těšili, oslazovala nám všecken zármutek. Ale milujíce se pozbývali jsme vši naděje, že by otec od své nešťastné náruživosti upustiti a vystřízlivěti mohl.“

„Bylo to jednoho večera v listopadu, otec po celý týden se ve dvoře ani neukázal; matka a já trápili jsme se nad tím velice nařikajíce: „Prohrál-li opět, nebude mít co by prodal!“ Dešť hrál do oken a víchr hučel za dveřmi a v komíně; chlěvy byly prázdný, koně, drůbež, vše bylo prodáno; dvůr byl jako po hlíze a moru a matka mi pravila: „Musíme i našeho ubohého psa dátí pryč. Nelzeť Dragona déle živiti. V tu chvíli vešel do jizby p. farář, kterýž byl mou matku s otcem oddal. Dle úcty, s jakou se k ní choval, mohlo se souditi, že ten kmet její čisté duše velice si váží.“

„Co vás přivádí k nám a tak pozdě, velebný pane? Tři míle lesem jiti v tak hrozném nečase, toť zajisté máte nám něco důležitého říci! Přihodilo se snad muži mému nějaké neštěstí? To řkouc naházela matka

roští do ohně, aby zimou ztuhlý stařec se ohřál.“

„Přicházím vám nabídnout peníze, které jsem uhošpodaril: dověděl jsem se o vaší nesnazi; vaše pole jsou zastavena a naléhá se již, aby byla prodána. Jestli se mi váš manžel zapřísáhne, že více hrát nebude, dám mu prostředků, aby svého jmění opět nabyl.“

„Neobtěžujte mu, co máte, on by vám přísahal a peníze by vzal, pravila uleknutá matka, však . . .“

„Proč o něm zoufáte? Bůh může jeho náruživost vyléčiti.“

„On by svému slovu nedostál, zvolala matka v úzkosti své. Mezi tím byl otec vstoupil do světnice; víchr hučel tak silně, že jsme jeho návratu ani nezpozorovali. Začal hanlivými slovy vyháněti kmeta, jenž tři míle k nám šel, aby mu svého jmění nabídl. Bezpochyby o tom nevěděl, domnívaje se, že se mluví pouze o jeho nepořádnosti. Kněz uposlechl, odcházel. Běžel jsem za ním, bych ho vyprovodil; ale otec mne odstrčil a kázal mi, abych se ani nehnul. To pobouřilo moe matku.“

„Ach, pravila s pláčem, nemožno ničeho více doufati od člověka, jenž týrá kmeta, ženu a dítě své!“ —

Tu počal se Fidry jako zimnicí trásti; jeho ruce se křečovitě zafaly v pěst, jeho ústa se pohybovala bez slov; zdálat rovněž se báti mluvit jako mlčet.

„Ostudná náruživosti, tisíckráte budiž prokletá!“ vykřikl, „tys proměnila muže ctného v zločince! Běda, viděl jsem matku klesati pod hroznými ranami, běžel jsem ji ku pomoci.“ —

„Gérarde, vy víte všechno; jsou věci, které se nedají vypovědět,“ řekl Fidry stisnutým hlasem. „Otec pozbyl smyslů, uchvácen hněvem slepým udeřil jí ranou, kteráž pro ni se stala smrtelnou. Srdce bouřilo každému vidoucímu, jak si pak zoufal v těch dnech, když moje matka se smrti zápašila; padl na kolena a prosil mne za milost, plakal a skláněl hlavu svou před dítětem, které se na něj dívalo bez lítosti. Místo odpovědi ukázal jsem prstem na umírající.“

„Matka skonala, aniž by se byla zmínila slovem lékaři neb p. faráři z naší vsi, kteří ji v posledních hodinách navštěvovali; ona ani nechtěla dát zavolat starého kněze, jehož otec odtud byl vyhnal a který by příčinu smrti její byl uhodnouti mohl. Bylo to velikou obětí pro ni, nevzítí s sebou požehnání z úst tohoto svatého muže, jejího duchovního rádce, právě když měla předstoupiti před tvář Boha svého.“

„Matka umřela. Já samotný probděl u

ni smutnou noc; přicházely na mne myšlenky mystyžadostivé, jichž se posud děším; nevěda, jak jsem jim odolati mohl. Byla to přísaha, která mou zoufalost mírnila. Nad mrtvým tělem matky své přísahal jsem, že opustím dům otcovský a že tam nikdy více se nenavráším. Slyš tam nahoře přísahu mou, ó matko, a tresci mne, nezůstanu-li jí věren, řekl jsem tehdy.“

Po hrozné noci nastal den. Provázeli jsme matku ku hrobu; šel jsem po boku svého otce. Nižádný jazyk nevysloví, co jsem cítil v srdci svém, když jsme kráčeli ze dvora do kostela a odtud pak ku hrobu! Můj otec trpěl také velice! Zoufanlivost, která se na nás jevila, byla neobyčejná. Žádný nedomyslí se toho nejhoršího; mysleli, že naše bolest nás sblíží. (Pokračování.)

Osud nevěře.

Půlnoční když víchr s lípy
svěží lupen svál,
přes bařiny v letu divém
nes' ho dál a dál.

Lupen semotamo zmítán
neměl pokoje,
až ho skryla propast černá
jícny ve svoje.

Tak když víre syna vyrvě
světa nevěra,
po hořech jej vášní honí
za dne, za šera.

Když s ním všechny husné kouty
hříchů schodila,
naposled ho zoufalosti
v náruč hodila. Frant. Šmat.

D o p i s y.

V Praze, 1. srpna 1864.

[„Spása Rakouska v prodeji církevních statků.“]

Domnívali jsme se, že ten náš konkordát a statky církevní jen některým pánům u nás v Rakousku pokojně spáti nedávají, však tu najednou jsme zvěděli, že i daleko za hranicemi učení páni o ty věci se starají. List: „Wochenschrift des Nationalvereines in Koburg Nr. 219“ hledá a vidí znovuzrození Rakouska jedině v odstranění konkordatu a v prodání statků církevních. Prání a návrhu toho našich přátel zahraničných dočetli jsme se v denníku „Politik“ č. 207, kdež jsme též dobrou odpověď našli. Odpovídá v tento smysl: „Náhled, jakoby se svobodný stát konfiskováním a jinými násilnými kroky upevniti dal, jest výkvět nemocného liberalismu, který svo-

bodů jen tam uznává, kde hajitelům jeho jest příjemná. V Rakousku nám v celku a vůbec konkordát a statky církevní na cestě k svobodě málo byly překážkou a na odpor, ony tvoří právo pro jisté třídy společnosti naší a přejeme sobě, aby se tato otázka u nás tak rozluštila, jako se vůbec právní otázky v státu právním rozlušťují. Však bohužel jest veliký počet mužů, a oni i v naší radě říšské sedí, kterým nic tak na srdci neleží jako konkordát, kterým se zdá vše se svobodou souhlasiti, jenom ne usnešení státu s Církví. — Ti učení páni v Koburce nám ale chtějí pomoci na nohy nejen prodejem statků církevních a odstraněním konkordátu, ale ihned postarali se také o to, kdo by ty skonfiskované statky vzdělávati měl, mají to býti „dělníci protestantští!“ I na to trefně odpovídá „Politik“: „Pohledneme-li na ten návrh se stanoviska vhodnosti, opportunity, poznáváme v navrhovatelí muže, který neumí po Rakousku dobře počítat. Pobrání statků církevních má pomoci našim důchodům a zásobiti nás protestantskými dělníky z Německa. — První oddíl návrhu mohli bychom navrhovatelí prominouti, protože, jak se zdá, neví, že stát náš mnohem více statků nemovitých měl než církev, a že mu méně vynášely, než majitelům duchovním, a že se to vše během čtyř desítek let prodalo, aniž by se důchodům našim značně bylo pomohlo; a dále že by stát, kdyby cos takového učinil, čehož se však báti nemusíme, svou pokladnici novými poplatky k účelům církevním obtížil, které by pak každoročně z daní vybírány býti musely. Co se druhého oddílu toho návrhu dotýče, totiž zásobení Rakouska dělníky protestantskými: soudili jsme, že organ „německého národního spolku“ již dávno nesmysl ten zavrhl, jakoby vyznání náboženské rozhodovalo nad způsobilostí dělníka. Ti páni v Koburce zdají se býti toho náhledu, že Rakousko jest nová Austrálie, kde lidé neumějí pracovati a s nástroji zacházeti.“ — K této věru jasné odpovědi dodáváme jen tolik, že se prodaly statky církevní ve Španělsku, a že se nyní prodávají také v Itálii, ale ani Španělsku, ani Itálii odeizené toto jmění nepomohlo k blahobytu, neodstranilo nedostatek, ano při všem konfiskování statků církevních se vládě Turinské mnoho milionů na každý rok nedostává. Ostatně víme ze zkušenosti, že každý držitel církevního statku u nás nyní mnohem více daně platí, než kdokoli jiný; neboť platí nejen státu, zemi, kraji, okresu a obci, ale má ještě i církevní poplatky, o kterých nekňez neví a dávky ty nejsou nepatrné.

K. H.

Ze Sluh dne 25. července.

[České nešpory. Kancional. Bible — Renan. Pohřeb.]

Náš „Blahověst“ přinesl nám již mnohou radostnou zprávu, jak zpívání českých žalmů nešporních utěšeně se zmahá. I u nás zavedeny jsou nešpory tyto. Započato ve škole s mládeží druhé třídy a se žáky školy nedělní. Majíce v rukou své výtisky „nešporů“, přiučili se brzy nápěvům jejich, s nimižto i své domácí seznámili, takže když jsme započali v kostele, hned zpívali malí i velcí, kteřížto žalmy si též byli opatřili. Není více ani jediného dne svátečního, abychom při odpoledních službách Božích české nešpory nezpívali. — Ačkoli zavedení „nešporů“ žádným velkým obtížím nepodléhá, ano horlivou snahou duchovního správce a vytrvalou pilností p. učitele (zpěvu milovný lid dostaví a ohlásí se sám) lehounce se vykoná, nachází se ještě mnoho osad po milé vlasti naší, kdež až posud o nešporách ničehož nevědí; ale věděli by, kdyby pp. správce duchovní, kteří by krásné pobožnosti této přáli, na veledůst. pana vydavatele se obrátili, u něhož výtisky lacinější jsou. — Mluvě o žalmech nešporních, musíme učiniti zmínku též o novém „Kancionalu“ Dědictvím sv. - Janským vydaném, kterýž zvlášť velebnými nápěvy vyniká. Dejž Bůh, aby tyto krásné zpěvy české po všech chrámech naší vlasti se rozlehaly. Však poněvadž si jeden každý „Kancional“ koupiti nemůže, opisování pak písní také skutečnou nemožností jest, prosím, aby naši spisovatelé kněh modlitebních do svých spisů písně jediné z tohoto kancionalu vybírali. Jak vůbec známo, jest Kancional jakož i žalmové nešporní krásnou upomínkou na 1000-letou jubilejní slavnost převzatého příchodu sv. našich věrověstců na sesterskou Moravu. Tuto upomínku budí v nás i „Bibli česká“ vydaná od † p. Innocen. Ant. Frencla, v dalším pokračování pak prací p. Jana Desoldy, nákladem p. K. Bellmanna, kterýž zároveň s p. B. Stýblem zvlášť k vydávání nábožensko-vlasteneckých spisů se propůjčuje, takže oba tito pánové již mnoho zásluh v ohledu tomto si vydobyli. — Uváděje tu nesmrtelné jméno našeho Frencla, bezděky zpomínám na vážná slova písně o věčných věcech na str. 133. v našem Kancionalu:

„Čili smrt mi přetrhne
život v let mých jaru
a mně z rukou vytrhne
práci plnou zdaru,
v žily pevné, v síly statné
svou mi kosu náhle zatne.“ —

O kéžbychom majice takměř každý den podobných příkladů věčnosti a nestálosti našeho života před očima, více se ohlíželi

po věcech, kteréž své pravé ceny nabývají tam za hroben. V tom ohledu i „Školník“, který v č. 8. na str. 61. katolickému učitelstvu „školní pobožnost“ schvaluje, dobře pravi: „Hodinová pobožnost tato jest nejlepším oddechnutím po hodinovém namáhání, a mimo to i obrazem smrti, kteráž sahá do našeho zaměstnání, přetrhujíc úmysly a práce naše.“ — Kéžby tato hodinová pobožnost hojněho rozšíření došla! — Obávaje se, aby laskavý čtenář mne nevolal k pořádku, poněvadž jsem se odchýlil od předmětu, vracím se k naší sv. Bibli české a chci naznačiti způsob, kterak se k nám do Sluh toto velebné písmo dostalo: Asi v polovici měsíce srpna m. r. přišel k nám mladý slušně ošacený človíček, maje v uzlíku značný počet knih. Přišla i ke mně, místo pozdravení, podal mi písemné vyzvání k odbírání nové Bible české, podávaje zároveň tři první výtisky na okázku. Sešity tyto se mně na první pohled velice zalíbily, i tázal jsem se na jejich cenu. Než tu k mému velikému podivení shledal jsem, že doručitel sešitů jest hluchoněmý. — Ubohý, vida mé rozpaky, vytasil se rychle s tužkou, hbitě napsal na papír cenu jednoho sešitu a že každý měsíc tři takové sešity do domu mi přinese. Vida, že má již asi 200 odběratelův za znamenáno, uvolil jsem se i já s radostí sv. Písmo tímto způsobem odebírat. Již pak nebylo měsíce, aby nás tento dobrosrdečný hluchoněmý s pokračováním Písem sv. nebyl navštívil, s nímžto jsme se po tak častých návštěvách na dobro seznámili, mohouce s ním písemně se dorozuměti, v čemž on výborně se zná. I dověděl jsem se od něho, že k tomuto roznášení sv. Bible úředního povolení nevyhnutelně potřeboval, a jelikož zákonitého stáří (30 let) ještě neměl, máje teprv 25 roků, nechtěl mu c. k. úřad takového povolení dáti. On obrátil se přímo k císaři pánu do Vídně. A ejhle císař pán ujal se tohoto chudáka, a rozkázal, aby mu odepřené povolení uděleno bylo. Když mi psal slova, že zaslal žádost k císaři pánu do Vídně, sepnul ruce a zkormoutiv obličej ukazoval k Vídni. Polily mne slzy. Vida jeho srdečnou upřímnost a dobrotu blahorečil a žehnal jsem dobročinnému ústavu hluchoněmých v Praze, v němž chudás tento tak důkladně vzdělán a vycvičen byl. Tu poznal jsem ohromný rozdíl mezi hluchoněmým vzdělaným a vycvičeným, a hluchoněmým nevzdělaným, jakéhož i my na osadě máme, a jehož pro jeho surovost skutečně i báti se musíme. — Jako Kancionál, Nešpory a Bibli česká, ku zvýšení a zvelebení literatury české byly přispěly, tak podobně zhanobil a pokálel ji zlopověstný spis Re-

nanův v překladu českém, a to právě v památném letě, v němž jsme slavili jubilejní slavnost pokřesťanění Moravy a Cech. Jizlivý spis tento se na osadu naši ani nedostal, za kteroužto milost Prozřetelnosti Božské co nejvrouceněji děkujeme. Já však nabyt příležitosti spis tento poněkud seznati. Po mém zdání měl by každý, kdo se o vydání toho nemravného spisu přičinil, pohán býti k soudu. Jak vůbec známo, končí se ty nejrozsáhlejší a nejrozmanitější právní spory a pře přísahou. A k tomu bere se obraz ukřižovaného Spasitele, aby přísahající se rozpomenul, že před Synem Božím Ježíšem Kristem pravdy se dovolává. — Jeli však tomu, jenž před obrazem Ukřižovaného v soudní sídli křivě přísahá, těžký žalář určen, měl by též stíhán a potlačen býti rouhavý spis, jenž Božství Ježíše Krista upírá. A nemělo-li by se státi obzvláště v královstvích a zemích, kdež panuje vznešený rod Habsburský, který vždy věrně k Církvi kat. se přiznával a přiznává? — Konečně zmíniti se musím též o úmrtí jedné nábožné paní a křesťanské matky na osadě naší, totiž p. Teresie Valentové ze Sluh, kteráž vynaložila mnoho na okrasu chrámu Páně; sám náš „Blahověst“ lon. roku pochvalnou o ní přinesl zprávu. Od té doby učinila tato dobrá paní mnoho a mnoho pro svatyni Páně, ale vždy s tou výminkou, aby se to do veřejnosti nedostalo, což bylo patrným důkazem, že co činila, všecko pro Boha činila. I chudých upřímnou byla matkou. Mnoho set lidí provázelo mrtvolu její ku hrobu s velikým pláčem.

Ant. Dudek.

Z Kladna, 30. července 1864.

[Odchod duch. správce, příchod nového. Školní sestry.]

Již tomu více než čtvrt léta, co z Kladna se ubíral pastýř duchovní, povolán jsa k úkolu vznešenějšímu, za kanovníka vždy věrně metrop. kapitoly Pražské. Po požeňnání, bylot to právě dne svátečního, stála dvěma řadami školní mládež od kostela po celém náměstí, kdež se k ní připojili pořádkové řemeslníci a zástupové lidu. Když byl bývalý správce duchovní, nyní p. kanovník Bernard, z chrámu Páně vystoupil, vkročilo mu děvčátko vstříc a srdečnou řečí loučilo se s ním ve jménu mládeže školní. A tu zazvzněly zvony, ze všech stran slyšeno hlasité: „s Bohem!“ Oči majíce zarosené slzami, pohlíželi jsme smutně za odcházejícím duchovním správcem svým. A nedávno ustanoven od Jeho Eminence nový správce duchovní do Kladna, vp. Jos. Motl. Jeho příchod byl též slavný, osadníci vítali jej a jménem mládeže školní uvítalo jej opět na prahu chrámovém děvče

srdečně i upřímně. A za nedlouho uveden jest nový pastýř duchovní slavně a veřejně ve práva, čili jak říkáme, byl instalován, což vykonal obstoupen četným kněžstvem vůkolním veled. p. Auerhan, vikář střidnictví Slánského. To stalo se dne 19. června. A hned následující na to dny byly zkoušky na zdejší farní škole, a sice nejprve ve třídách dívčích a pak ve třídách hochů. Na zkoušku děvčat zavítal sem z Prahy veled. p. kanovník Bernard, který zkoušky ve všech pěti třídách dívčích svou přítomností počtil. Veliké množství lidu sešlo se ke zkouškám těmto, každý jsa žádostiv, jaké bude ovoce práce a namáhání ctihodných školských sester. Pro Kladno to bylo zajiště něco nového. I počala zkouška ve třídě první, u děvčat nejmenších: a hle, slzy radosti třpytily se v očích každého přítomného; když slyšel jak krásně, moudře a rozumně malá děvčátka odpovídají. Radost bylo podívat se na to množství pozdvižených rukou, které dosvědčovaly, že by ráda jedna každá z dívek odpovídala. A tak to šlo ve všech třídách. Nebylo ani jediného posluchače, kterýby byl hlasitou chválou nevynášel příčinlivost školských sester, a matky, radosti jsouce uchváceny, žehnaly jim, přejíce dlouhého a blahého zde působení. Bezděky jsem se upamatoval na dopis v Blahověstu o zkoušce školských sester v Praze uveřejněný, jemuž z celého srdce musím přisvědčiti: tak se dalo i při zkoušce v dívčích třídách na Kladně. Kéžby Kladno umělo si jich vážit, a nestavilo blahodárnému působení jejich překážky v cestu! A. K.

Z Turnova 30. července 1864.

[Obnova chrámu. Sv. Břimování a instalace. Oprava.]

Že Jeho Biskupská Milost, nejdůst. p. Petr F. Krejčí na svých cestách po Bole-slavsku za příčinou udílení svátosti sv. břimování i Turnov navštíví, bylo oznámeno čtenářům „Blahověsta“ v č. 16.; avšak sotva jim bude známo, jakým způsobem Turnov významnou návštěvu církevního hodnostáře a velkého dobrodince svého byl oslavil. Několik neděl konaly se přípravy v chrámu Páně děkanském. Příčiněním zdejšího duchovenstva jest tento staroslavný chrám Páně znova a jak náleží vybil, dlažba v něm z části opravena, z části zcela nová, všechny oltáře a obrazy jsou co nejlépe očištěny, dveře, lavice a stupně oltární nově barvou natřeny, stará sešlá okna buď nová buď opravena, slovem celá podoba jeho tak k lepšímu změněna, že kdo v něm ještě před několika nedělemi pobyl, a nad sešlostí jeho vzdýchal, nyní by se v něm ani nepoznal. A to všecko stálo velmi málo; dě-

kanské duchovenstvo složilo 30 zl. r. č. na vybilení kostela, a šlechtetný dobrodinec chrámu Páně, stavitelský mistr p. Josef Knop, převzal práci tuto nesnadnou s tím závazkem, že o vše ostatní se postará, byt to i více stálo, a v skutku jej vybilení kostela přes 60 zl. stálo. Krásný tento příklad povzbudil jiných obyvatelův města našeho, tak že téměř všickni řemeslníci práce své zdarma konali, jiní přispěli penězi a opět jiní po celé dny z dobré vůle k rozličným pracem se propůjčili. Musit se vůbec zdejšímu měšťanstvu to svědectví dát, že jest při podobných podniknutích vždy k službám ochotné, a žeby při lepším stavu řemesel a obchodu ještě značnějších obětí na okrášení chrámu Páně přinášelo. — Nejdůstojnější pan biskup byl tedy uvítán v obnoveném chrámu Páně, což jej velmi mile překvapilo. Avšak i v městě samém děly se k uvítání mnohé přípravy. U vchodu na náměstí vystavena byla velikolepá brána s odznakem biskupským a s nápisem: „Tě silá (posílá) k nám hlas Páně.“ Měšťtí střelci čekali na náměstí; podobně i c. k. úřednictvo, cechové a školní mládež a nesčíslný zástup lidstva. Hned odpoledne ve 3 hodiny udílel nejdůstojnější pan biskup sv. břimování školní mládeži. Téhož dne t. j. 15. července u večer bylo celé město slavně osvětleno; na náměstí před klášterem Františkánským uspořádán průvod s pochodněmi, pak bylo několik zpěvů od zdejšího zpěváckého spolku předneseno a celá slavnost ukončena velmi pěkným ohňostrojem, vyvedeným od p. Havránska. Na druhý den opět udílel od 6 hodin z rána sv. břimování dospělým. Všeck břimovanců bylo 1746. V neděli 17. července slavil náš nový pan děkan, vdůst. bisk. střidník a c. k. školdozorce Jan Šolc, svou instalaci, a byl samým p. biskupem v nový svůj úřad uveden. Dne 18. z rána o 6. hodině opustil milovaný velepastýř Turnov, zanechav chudým měšťtům 20 zl. r. č.; duchovní i světští představení jakož i střelci vyprovodili jej z města, a někteří jeli s ním až do Podolí. Mluvě o slavném a srdečném uvítání Jeho Milosti světícího biskupa Pražského, nemohu mlčením pomínouti dopisu z Turnova, jenž v „Hlasu“ čís. 202. uveřejněn a nevoli měšťanstva zdejšího zbudil. Dopisovatel, jak z dopisu jeho vysvítá, jest u nás cizincem. Zdá se, že ho to mrzí, že nejdůst. p. biskup tak slavně uvítán byl, a to prý jen proto, že býval zde kaplanem a později děkanem! Zvláště ale ho mrzí, že naše dobře katolické město, udílelo panu biskupovi již podruhé čestné měšťanství! Pan dopisovatel nedostal podobného vyznamenání ani jednou, a pan biskup ho prý obdržel

již po druhé! K vysvětlení podotýkám, co následuje: Když přede dvěma roky nejdůst. p. biskup Krejčí u nás v Turnově nový, jeho nákladem v chrámu P. Marie postavený oltář světil, oznámilo mu městské představenstvo ústně, že ho činí svým čestným měšťanem, a že mu příslušný diplom svým časem doručí. Než diplom ten nebyl z příčin ovšem nepochopitelných dříve p. biskupovi doručen, až teprv nyní při jeho opětné návštěvě. Avšak žádný člověk zdra- věho rozumu nebude prohlášení někoho za čestného měšťana a doručení příslušného diplomu považovati za udělení dvojího čestného měšťanství. Ze si ale p. biskup Krejčí čestné měšťanství ne dvakrát alebrž více- krát zasloužil, třeba byl v *některém zdejším spolku blahodárně nepůsobil*, to nechci zde obšírně a ještě jednou vykládati; on zajisté již mnoho učinil pro Turnov, a pakli jej Bůh při zdraví zachová, učiní bohda ještě více; o tom ani jediný Turnovan nepochybuje. Ještě chci podotknouti, že rozjařená horlivost v ozdobování chrámu Páně přiměla nás i k tomu, abychom se pustili do stavby nového oltáře v kostele Panny Marie, jenž by stál na proti oltáři od nejdůstojnějšího p. biskupa Krejčího postavenému. Mámeť k tomu ovšem málo peněz, a těžko k opětným příspěvkům vybízeti; ale počítí se jednou musí, a bytbychom prozatím jen oltářní stůl zříditi mohli. Kdo ví, nepovzbudili to někoho, jenž by pomoci mohl, k úplnému dostavení! Jen kdybychom sobě přiměřený obraz zříditi mohli! Však Bůh pomohl, On pomůže!

P. Z.

Z Chodovic u Hořic 26. července 1864.

[Slavnost svěcení nového oltáře a školní korouhve.]

V neděli před sv. Antonínem Pad. konala se zde slavnost posvěcení opraveného obrazu sv. Antonína a krásného kříže na novém oltáři téhož světce postaveného od sochaře Novopackého p. Karla Suchardy na útraty zádušní matice a nové darované školní korouhve. Slechetný patron Antonín Zikm. Šosnovec svobodný pán z Vlkanova dal totiž do své zámecké kaple na místě starého obrazu sv. Antonína, který pro to místo byl příliš veliký, umělecky zhotovenou sochu od sochaře Pražského p. Maxe postaviti, daroval pak zmíněný obraz v Praze opravený a pozlaceným rámcem ozdobený farnímu chrámu Páně, jenž na nový oltář byl postaven. Slavnost s kázáním o cnostech sv. Antonína, proč drží lilii, Jezulátko a knihu, skončila se slavnou mší sv. a chválozpěvem sv. Ambrože, a byla před svátkem proto konaná, poněvadž by na druhý den náš lid pro práce polní a na lukách nebyl mohl v tak hojném počtu se

shromáždit. Když jsem do Prahy uroz. p. patronovi psal, že nový oltář sv. Antonína jest postaven, ale že scházejí svícny, polštáře a antependium, odpověděl mně, že vše do slavnosti obdržím. — A nejen to ale ještě více poslal, totiž: 4 vysoké svícny, lampu, konvičky a talíř — vše z nového stříbra, a nad to polštáře velmi krásné. K velikonočním letošním svátkům též skvostné polštáře na hlavní oltář sv. Bartoloměje daroval. Po tomto svěcení přistoupilo se k svěcení nové velmi krásné korouhve, pro zdejší školu darované od měšťana a obchodníka Hoříckého p. Frant. Hubeného. Před svěcením byla řeč k mládeži o korouhvích v kat. Církvi s vysvětlením obrazů sv. Josefa pěstouna a sv. Jana. Stejnou korouhev daroval týž dobrodinec hlavní škole Hořícké. Po ukončeném posvěcení děkoval veřejně jeden žák p. Hubenému ve jménu zdejší školní mládeže, načež on přislíbil ještě něčím přispěti. „Zaplat Pán Bůh!“

J. S.

Z Říma v červenci 1864.

[Portiči. Herkulánum. Vesuv.]

V Pompeji jsme shledali tolik znamenitostí, že jsme zameškali vlak, jenž nás měl z Pompeji do Potiči dopravit. Ze jsme si však uminili dnes ještě k Vesuvu doraziti, najali jsme si vůz do Torr' del Greco, odkudž jsme po dráze do Portiči dojeli. Hostinský a spolu vozk, jenž nás do Torr' del Greco dopravil, plným hrdlem počal nám vychvalovati nynější vládu piemontskou, k čemuž my jsme ovšem nemlčeli, ale několikrát jej otázkami svými do nesnáze uvedli. Když jsem se ho tázal, jsouli za nynější vlády menší daně než prvé, a jeli větší láce, pokřivil rameny a odpověděl: každý musí pro vlast něco obětovati! V Portiči upomenuli jsme se na známý kus divadelní „Němá z Portiči,“ a sice tak živě, že jsme s velkou chutí snědli k obědu několik rybiček — těchto obrazů nemoty. — Za čtvrt hod. dovezl nás Vetturino (dostavník) do Herkulánum, kteréžto město bylo v témž roce zasypáno jako Pompeji, a to lávou tak tuhou, že podobajíc se nejtvrdšímu kameni nedá se tak snadno odstraniti. Za tou příčinou zde památek věku starého jen po skrovnu lze spatřiti, na př. staré divadlo a to pod zemí, kdežto v Pompeji všecko již pod širým nebem se nalezá. Za čtvrt hodiny jsme shlédli všechny památky Herkulánské a již ubírali jsme se koňmo na Vesuv; více než dvě třetiny cesty lze koňmo jeti mezi černými balvanými lávy; dva jinoši z Německa téhož dne vykonali celou tu cestu pěšky, což nikomu neschvaluji; nebo poslední třetina hory té vymáhá

veškeré síly cestovatele, a tuto třetinu i ten nejbohatší člověk pěšky musí urazit. Není tu však nouze o celé hejno služebných lidí, kteříž za peníze se rádi uvolí, cizince na horu vytáhnouti; i nám chtěli takovým způsobem pomoci; vůdce náš, jenž s nimi se všemi byl usrozuměn, jak to mezi podobnou sběří všude se nalezá, zpočátku nás vedl schválně po takové špatné cestě, že již jsme se rozmyšleli, máme-li s tak velkým namáháním dále kráčet, aneb spíše od těch lidí dáti se vzhůru vytáhnouti. Nicméně jsme vytrvali, až ta cháska zpozorovavši, že s námi nic nesvede, od nás upustila a odešla; v témž okamžiku pak uchýlil se náš vůdce s námi na pěšinu dobrou, okolo níž jsme dříve nevědomc. kráčeli, nebo žádný z cestopisců nepoznamenal v knížce své, že při vystupování na Vesuv máme po tvrdých hroudách lávy stoupati, nazpět pak v měkkém písku pohodlně se dolů svážti. Ale i tím způsobem unavuje cesta na vrchol Vesuvu velmi, tak že jsem nemohl odolati, abych na půl cestě aspoň chvíli v měkkém písku sobě neodpočinul. Bylo to odpočívání velmi sladké — tím toliko zkalené, že i tuto nás pronásledovala ona ziskuchtivá chasa, kterouž jsme prvě odbyli; nabízelit nám k občerstvení víno, chléb a vejce, avšak v ceně tak nesmírně drahé, že nám všechna chuť zašla; čím výše pak jsme postupovali, tím menší byla cena těchto věcí, a když jsme vrchole došli, rádi jsme si koupili láhev vína, chléb a vejce, ač ovšem cena i tuto skrovná nebyla. Za to nám pohled do hloubky Vesuvu byl odměnou mnohonásobnou. Sopka tato mění často podobu svoji; lidé, kteří před 20 lety ji viděli, zcela jinak ji popisují, než jak nyní jest. Představiž sobě laskavý čtenář jámu tak velikou, že ji za půl hodiny sotva obejít lze, a tak hlubokou, že když jsme holí trochu písku shodili, po chvíli teprv se ozvalo temné dunění, jako když nejprudší bouře se blíží; z jámy této ustavičně na mnohých místech vystupuje sirná pára takové horkosti, že vejce, jež jsme byli koupili, bez vody v několika sekundách se uvařily; písek jámy té na mnohých místech se následkem sirných sraženin lesknul svěží barvou zelenou v pestré rozmanitosti. To aspoň z části podobu sopky té čtenáři naznačí. Pohled do sopky jest tak ohromující, že jedna vzácná slečná, kteráž se až nahoru vytáhnouti dala, kdežto její otec a bratr ½ půl cesty se vrátili, pohleděvši do sopky hlasitě vzkřikla a úprkem utíkala. Na deset kroků může přichodit bez nebezpečí sestoupiti do prohlubně sopky; já jsem jen pět kroků učinil a již podešve bot mojích byly horké co uhlí; za to jsem celou jámu

dvakrát kolem obešel, abych zažil na všech stranách utěšené odtud vyhlídky. S jedné strany se tu rozprostírá celá „Campagna felice“ olemovaná vůkol horami; se strany druhé záliv Neapolský; nad námi nesmírná obloha modravě-červenou září se stkvící nad míru lahodila oku našemu. Ve školách nám popisovali moře jakožto vrchol pozemské krásy; já jsem ale pokaždé shledal, že moře bez břehů je obkličujících nemá zvláštního půvabu; však více krásy shledal jsem, kdykoli jsem se na vrchu hor octnul, zvláště pak na Vesuvu, ač sopka tato není příliš vysoká; ležít 3600' nad mořem; cesta nahoru trvala 4 hodiny koňmo, a 1 hodinu pěšky; dolů šlo to rychleji. Když bylo slunce za ostrovem Ischia zapadlo, nastoupili jsme cestu zpáteční; za čtvrt hodiny dolezli jsme ku koním; z obuvi prach vysypavše usadili jsme se v sedle a po tmě jeli jsme dolů; měsíc byl právě v poslední čtvrti, však té jsme nikde nespatriili; maják (svítící věž) v přístavu Neapolském zdál se nám náramně maličkým býti, obkliččen jsa u velkém polokruhu nesčíslnými světly města, jež v dálece se podobalo zlatému pruhu; obloha byla pokryta hvězdami, které však tmou noční na cestě naší nepronikaly; pochodní nám nabízených nepoužili jsme z ohledů finančních a také proto, že nám jich ani potřeby nebylo nebo ta hovádky, na nichž jsme seděli, konala již bezpočtu-krát tuto cestu nahoru i dolů, tak že by je i slepě byla vykonala; co jim pak ještě k větší slávě slouží, jesti, že ani jednou neklopýtla a nás neshodila čili neztratila. Bylo již po desáté hodině, když jsme se v Portici octli; ale co nyní? Když jsme ráno odtud vyjeli, domnívali jsme se, že ve velikých hostincích, palácům podobných, pohodlného noclehu nalezneme; však chyba lávky! Při návratu svém slyšeli jsme smutnou novinu, že je celé město cizinci tak přeplněno, že ani jediného pokoje, ba ani jedině postele pro nás nezbyvá. Z té neštěstí vytrhl nás Veturino, jenž za hodinu nás dovezl netoliko do Neapole, ale až do našeho hostince, od brány na půl hodiny vzdáleného. Takto skončil první den našeho pobytu v Neapoli.

Z Říma 18. července 1864.

[Odjezd sv. Otce. Otel smrti. Biskup Haynald.]

Dnes o 5. hod. odp. opustil sv. Otec Řím a odejel do *Castel Gandolfo*. Jiní lidé obyčejně rádi se zbavují na čas svých prací a starostí, aby se pak s obnovenou chutí a silou mohli povinností svým věnovati; i sv. Otec má ustavičně starostí více snad než tisíc jiných lidí, a předce museli lékaři a hodnostáři papeži nejbližší všecku

výmluvnost vynaložiti, aby jej k této cestě k zotavení jeho velice potřebné přiměli. Jedné vznešené paní z Petrohradu sem zavítavši řekl prý sv. Otec, když s ní nedávno mluvil: „Co bude na venku činiti jiného, leč peníze vydávati a dlouhou chvíli míti?“ První část této odpovědi nikdo ovšem nebude si vykládati tak, jakoby sv. Otec jenž dáváti uvykl, nyní skrbil; on tak mluvil jen vzhledem na ty dobrodince, kteří o vlastní ujmě nyní napomahají jménem svým apoštolské Stolicí; nebo pobyt papežův vyžaduje na venku mnohem více peněz než v Římě, poněvadž mnozí sluhové jej provázejí, kteříž na venku větší služné dostávají. Druhá část odpovědi té jest svědectvím, jak rád sv. Otec pracuje, tak že ani den bez práce býti nechce. Jindy papežové odjíždějící z Říma udělovali kardinálům potřebná plnomocenství, aby v jejich jménu vše rozhodovali; za Pia IX. však musejí prefektové kongregací k němu v jisté dny ven přijeti, tak že nikoli odpovědkem, ale zdravějším vzduchem se papež zotaviti může, k čemuž arci veškeré křesťanstvo modlitbami svými jistě přispěje. — Vypravuje se zde, že ještě jiná příčina papeže k odjezdu přiměla. V několika dnech budou v Římě tři zločincové odpraveni, což za panování Pia IX. málo kdy se stává; avšak zločinnové těchto tří nešťastníkův jsou tak hrozní, že sotva se lze milosti nadíti. Budíž mi při této příležitosti dovoleno podotknouti, že papež nikdy nestvrdzuje podpisem svým ortel smrti, jako jiní mocnářové; papeži že předloží listiny soudní spolu s ortelem soudců a se dvěma stužkami; jedna jest barvy bílé, druhá černé. Svázeli-li papež listinu ortel obsahující stužkou černou, veta jest po zlosynu; svázeli ji stužkou bílou, dává milost zlosynu, jenž pak žalářem aneb prací na galériách (lodích) pokutován bývá. — Biskup Sedmihradský Haynald dne 18. července opustil Řím pomeškav tu několik měsíců. Odebral se odtud do lázní v Emsu.

K. J.

Kronika.

Z Prahy. V sobotu (30. července) udílel JEmin. nejdůst. p. kardinál sv. birmování v zdejší zemské trestnici. V pondělí po svěcení na kněžství odebral se k radě lékařů do Teplice, odkudž se 17. t. m. do Prahy navrátil. Nebude tedy letos o výroční pouti v Týně, o slavnosti Na nebevzetí bl. Panny Marie (15. t. m.) sloužití zpívanou mši sv. a slavit výroční den svého nastoupení na arcibiskupskou stolicí Pražskou, což se stalo 15. srpna 1850.

— V pondělí 1. t. m. zavřen jest

metrop. chrám sv. Víta za příčinou vnitřní opravy, kteráž několik let trvati bude. Po ten čas budou se konati všechny služby Boží v chrámu Páně u Všech Svatých, kdež jest opuštěný hrob sv. Prokopa.

— V sobotu, 30. července, se sešel výbor Dědictví sv. *Prokopa* k poradě o vydání Herčíkova překladu „katechismu k správcům duchovním.“ Tisk 2000 exemplářů důležitého díla tohoto syřčen jest tiskárně Bellmannově. Pan kan. Stuk uvolil se napsati přiměřený úvod; a máje péči o správné vydání bude čistí první otisk každého archu, jakož i p. starosta kan. Vinařický a prof. Náhlowský.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v červenci 89 chudých křesťanů.

— Zavřený kostel sv. *Mikuláše* na Starém městě bude vyprázdněn, vyčištěn a opraven, aby sloužití mohl — k účelům uměleckým.

— Ve vikariatu *Chebském* (viz čís. 14. str. 222) bylo birmovanců: v Chebu 2929, v Palici 298, v Trejnici 408, v Kinšpergu 398, v Lomech Horních 603, v Mühlbachu 197, u sv. Anny 107, ve Wiesu 150, v Trebendorfu 385, v Nebanicích 536, v Haslavě 846, v Aši 458, v Liebensteine 638, ve Wildsteine 853, v Klinghartu 430, ve Frauenreithu 334. Ve vikariatu *Kraslickém*: v Schönbachu 726, v Steine 410, v Neukirchen 666, v Gossengrünü 811, v Oloví 362, v Jindřichovicích 1065, v Kraslicích 2964, v Schönlinde 625, v Příbuzích 549, v Nejdeku 1397, v Hirschenstandu 357, v Trinksaiten 499, v Neuhamru 360. V Schönbachu a Nejdeku nemocní 2. Všechnu birmovanců bylo ve vikariatu Chebském 9570, a v Kraslickém 10,793, úhrnem 20,363.

— Exercicie kněžské budou v Králově Hradci od 8—12, v Praze 22—26. srpna, v Budějovicích od 12—16. září.

Z Italie (*Paní katolické a citelkyně Garibaldiovy.*) Garibaldi oznámil listem paním po Italii, že obdržel prsteny „na počet tolik, kolik jest v seznamu jmen dáreků.“ Mnoho-li jest těch prstenů, neudal, praví toliko, že „nenalezá vhodných slov, aby své pohnutí vyjádřil.“ — Návrh jedné paní, aby Garibaldiovi obětovány byly prsteny, zaval časopisu v Turině vycházejícímu „Unità Cattolica“ podnět k povzbuzení paní Italských, aby ony šperky a prsteny své věnovaly sv. Otci Piu IX. A toto vyzvání více vydalo. Neboť ježto Garibaldi do 16. července marně čekal na druhou zásilku a o první ani neudal, kolik prstenů darem obdržel, učinila redakce dotčeného listu za ten čas dvě zásilky do Říma. První záležela v schránce (cassa), v které byly věci drahocenné a prsteny na stužce seřaděné zděli 12 střeviců. Zásilka druhá bude sv. Otci podána v Castel Gandolfo 1. srpna, v

den památky okovů sv. Petra. Jestli to bednička obsahující v sobě zlaté a stříbrné okrasy, řetízky, náušnice, hodinky a j. Prstenů jest mnoho, zlatými nitěmi svázané a tu a tam náramky aneb jinými většími okrasami ozdobené představují okovy sv. Petra, zdějí 4 metrů. t. j. přes 12 střeviců. Tyto okovy, utvořené z prstenů katolických paní Italských — dokládá „Un. Cat.“ (od 12. července) — budou sv. Otci hlásati, že zavrhuje bohaprázdnou a lživou svobodu, kteráž se živi rouhačstvím a svatokrádeží a že raději chceme sloužiti Bohu, jemuž sloužiti — panovati jest; chtějí však Bohu sloužiti musíme ctiti, milovati a poslouchati Rímského papeže.

Z Belgieka, kdež Freimaurové nyní provádějí podivné rejdy a pikle, oznamuje „Un. Cat.“, že tam nová papežská půjčka dochází nevšedního účastenství. Mnozí liberálové hlásí se o úpisy, a na otázku, proč jinak mluví a jinak jednají — odpovídají upřímně. „Papež a kněží rádi platí své dluhy a kde se jedná o prospěch v obchodu, nehledíme na politiku.“*)

Literní oznamovatel.

*— Nákladem „Zlaté knihy dívek českých“ pro letošní rok určené knížky jsou právě dotištěny tiskárnou chvalně známou p. Karla Bellmanna v Praze a budou se rozesílati od počátku srpna do konce prosince t. r. dle seznamů, jež pp. opatrovníci správy „Zlaté knihy“ do Písku podávají budou. Správa upozorňuje pp. rodiče, kteří dcerušky své buď útlověké buď dospívající do „Zlaté knihy dívek českých“ zaplatí dají chtějí, aby se obrátili v této věci k velebným svým pánům otcům duchovním a ctihodným p. učitelům, ti jim budou zajistě radou spolehlivou. Rozeslalať správa „Zl. kn.“ i státnovy i diplomy, jakož i vloni vydané knížky po všech skoro farních osadách českých a moravských s tou snažnou žádostí, aby velebné duchovenstvo a ctihodné učitelstvo podstatu tohoto na památku 1000leté slavnosti Velehradské pro dívky založeného ústavu vykládali všem, kdož jich za to slušně požádají. I vyhovuje se této žádosti všude ochotně. Letošními knížkami poděleny budou všechny dívky jakéhokoli věku, které v „Zlaté knize“ buď již zapsány jsou aneb do konce prosince t. r. zapsány budou. Jeť jich natisknuto *trínáct tisíc*, ač posud teprv osm tisíc dívek do „Zl. kn.“ jest zapsáno. Mohou sice dívky přistupovati kdykoli; ale pro úsporu na poštovním bude výhodno přihlásiti se

dříve než pp. opatrovníci své výroční seznamy zašlou. Mohouť se dívky přihlašovati i kdyby pp. rodičové nebyli s tím, aby patřičný vklad který 1—3 zl. obnáší, hned položili; tenť se může zapraviti až po žních, až Pán Bůh nadělí. — K těmto od správy „Zlaté knihy dívek českých v Písku“ nám zaslaným slovům dodáváme obsah obou právě tydaných pěkných knížek:

1. „Zlaté Lístky.“ Dárek útlověkým dívkám do Zlaté knihy zapsaným. Sporádal Vojt. Janota. Číslo II. Obsah: Obrázky ze světa domácího, dle J. A. Komenského s 12 obrázky. Lístky z přírody, od dr. Pažouta. Kanárek, obraz ze života od Fr. Pravdy. Nocleh v lese, povídka od téhož. Chudý ptáček, smyšlenka od Hejduka. Zděnka andělkem, od Kursy. Lístky sebrané se stromu písmnictví českého (básničky). Dívčí hry národní, ze spisů Erbenových a Bačkových. Dětské hádanky národní. Píseň k sv. Lidmile, od Štulce s nápěvem od Gregory. Správní záležitosti.

2. „Zlaté Klasy.“ Dárek dospělejším dívkám do Zlaté knihy zapsaným. Sporádal prof. dr. Jos. Pažout. Číslo 2. Část zábavná obsahuje: Dcery komisarovy. Povídka ze života od Fr. Pravdy. Bratr na prázdninách. (Z denníku 17-leté dívky.) Trpělivá, obrázek z domácnosti od A. Heyduka. Kvítí od dr. Pažouta. Básně od rozličných spisovatelů. — Část poučná: Šicí stroj. Fysiķa v domácnosti, od dr. Pažouta. Králová Eliška, obrázek z dějin vlasti od ěd. Erben. Matka v Číně od P. J. Ctibora. Dívka křesťanská od P. V. Myšky. O kráse, od A. M. Smrt matky Ingovičův, od J. Zahradníka. Následují správní záležitosti. Z toho patrné, že obsah jest bohatý. „Zlatá kniha“ dává věru mnoho za málo.

*— „Der Buddhismus und das Christenthum“ jest název nejnovějšího díla proslulého učence dr. Jana Nep. Ehrlicha, kněze pobožných škol a prof. bohosloví na vysokých školách Pražských. Jsou to výklady, které činil v právě ukončeném letním běhu školním. Dvě části: „Budha“ a „Učení Budhovo o pekle“ uveřejnil nejprve v „Blahověstu“ č. VI. a XI. Učené dílo toto vyšlo nákladem Bed. Ehrlicha, knihkupce v Praze, kdež i následující spisy prof. Ehrlicha k dostání jsou: „Fundamental-Theologie.“ 2. díly. „Ueber das christliche Princip der Gesellschaft,“ a „Apologetische Ergänzungen zur Fundamental-Theologie.“

*— Nákladem Bedřicha Augusta Crednera, c. k. dv. knihkupce a obchodníka v uměleckých výrobcích vyšel spis: „Bdětež! Antikrist tu! Zbraň pro ovečky víry proti vlkům nevěry.“ S dvěma obrazy. Stran 135.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

V měsíci červnu a červenci přistoupili: Z Pražské arcidiecése: Anna Machulkova v Praze, Jos. Soukup a Karel Vraný, školní če-

*) Obě tyto zprávy vyšly z kat. listu v Turině vydávaného k poučení jednoho zdejšího listu, že mu nebylo potřebí dovidati se z „Allg. Z.“ — „že si chtějí v Římě dopomoci k penězům zavedením nové daně z odpustku.“ (!)

katelové v Praze, vel. p. Antonín Heřman Hink, kněz řádu pobožných škol v Benešově. *Z Kralohradecké diecése:* Anna Benešova v Širokém Dolu, rod Jana Porče z Jičina, Marie Čaloudova v Dobrutově, Kateřina Sokolova z Nové vsi. *Z Litoměřické diecése:* Vel. p. Frant. Stolz, kaplan ve Vetlu, Marie Havlíčková v Sobotce. *Z Budějovické diecése:* Kateřina Princlova z Ptěšina, Alžběta Konopova v Tumáčově. *Z Olomúcké arcidiecése na Moravě:* Rod Tomáše a Marie manželů Blumových v Blatce; Kateřina Špalkova a Josefa Procházková v Troubkách; bratrstvo živého růžence v Paclavicích; Veronika Matějova a Anna Thořova ve Velkém Petřvaltě, Viktorie Krbečková v Droždíně. *Z Brněnské diecése:* Rod Ignáce a Marie manželů Valíkových ve Vratislavce, Marie Zemanova v Osíku, Antonín Kompf v Kněžicích, Josef Nečas, študující v Brně, vel. p. František Stiller, farář v Litohoří. *Z Uher:* Vel. p. Jan Gablavy, farář v Jablonově. Všech údů koncem července 23.431.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenání jsou:

- p. Ignac Herzig, farář v Kladsku a
p. Severin Vavř. Türk, býv. guardian františk. kláštera v Hájku jmenování kn. arcib. notáry.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Frant. Matoušek, farář v Hradci, za faráře v Ouněticích;
p. Jos. Kodým, far. v Lodenici, za faráře v Budňanech;
p. Ant. Patera, admin. z Budňan do Lodenice;
p. Edmund Langer, za kooper. u sv. Jindřicha v Praze;
p. Frant. Benda, kapl. v Mrtníku, za 2. kapl. u sv. Vojtěcha v Praze;
p. Jan Urban, koop. v Předměřicích, za kapl. do Čelakovic;
p. Jos. Weissner, kapl. v Ostrově, za koop. do Předměřic;
p. Vojt. Šrámek, kapl. z Příbrami do Slivice;
p. Ignac Chlumecký, kapl. z Radnic do Mníchovic;
p. Vác. Karlach, kapl. ze Slavkova do Plzně;
p. Ant. Spale, kapl. z Velvar do Hostouně;
p. Ferd. Plachý, kapl. ze Sv. Pole do Lužce;
p. Vinc. Burian, kapl. z Karlína do Vraného;
p. Frant. Veselý, kapl. ze Stupna do Karlína;
p. Vác. Hradec, kapl. z Mirošova do Železné;
p. Ant. Batal, kapl. z Noutonic do Roudnice;
p. Fr. Lidmanský, kapl. z Vořechu do Ounětic;
p. Frant. Kreisinger, kapl. z Ounětic do Vořechu;
p. Rudolf Vaněk, kapl. ze Všetat do Tejnice;
p. Jan Schmid, kapl. z Tejnice do Všetat;
p. Alois Heller, kapl. z Příbuz do Kraslice;
p. Karel Elbl, kapl. z Nebanic do Hor. Lomů;
p. Edmund Půz, kapl. z Gossengrünu do Nebanic;

- p. Jan Heindl, kapl. z Kladna do Přimdy;
p. Jan Huf, kapl. z Krsova do Stráže;
p. Jos. Schmid, kapl. ze Star. Sedliště do Krsova.

Novosvěcení:

- p. Eduard Knobloch, za 3. kapl. u Matky Boží před Týněm v Praze;
p. Ant. Ritt, za 3. kapl. u sv. Mikuláše v Praze;
p. Vác. Honejšek, za kooper. do Mrtníka;
p. Martin Pachtl, za kapl. do Nových Benátek;
p. Ant. Herrmann, za koop. do Kostelce na Křížkách;
p. Karel Krehan, za prozat. kapl. do Manetína;
p. Jan Dyršmíd, za kapl. do Příbrami;
p. Ant. Farka, za kapl. do Radnic;
p. Bernard Stára, za kooper. do Sázavy;
p. Ludvík Kaška, za kapl. do Slavkova;
p. Frant. Kubín, za kapl. do Hostivaře;
p. Jindřich Rein, za kapl. do Velvar;
p. Jan Kulanda, za kapl. do Sv. Pole u Příbrami;
p. Frant. Hejl, za kooper. do Stupně;
p. Jos. Slaviček, za kooper. do Litně;
p. Jos. Janský, za kaplana do Mirošova;
p. Frant. Chaloupecký, za kapl. do St. Kolína;
p. Jos. Košatka, za kapl. do Noutonic;
p. Jos. Červenka, za kapl. do Poříčí;
p. Prokop Čužna, za kapl. do Příbuz;
p. Michael Hornsteiner, za kapl. do Kozlova;
p. Jan Sporrer, za kapl. do Buchova;
p. Jos. Walter, za kooper. do Nejdek;
p. Jan Schuh, za koop. do Schönlinde;
p. Jos. Teplý, za kooper. do Kladna;
p. Ludvík Zihlarz, za kapl. do Star. Sedliště.

V diecési Budějovické:

Vyznamenání jsou:

Po ukončené generalní visitaci jmenování jsou bisk. notáry:

- p. Jos. Rokoš, sekretář vikariatu Tábořského a farář v Malšicích, (s exposit. canonic.);
p. Vinc. Janda, farář v Cetorazi (též s exp. can.);
p. Josef Dařílek, farář v Záhoří;
p. Vinc. Schaurek, sekret. vikariatu Jistebnického a os. děkan v Mladé Vožici, a
p. Vojtěch Truhlář, farář v Nezdašově.

Expositorium canonicale obdrželi:

- p. František Česka, farář v Chotovínách,
p. Augustin Heeger, farář v Hořticích,
p. Eduard Květ, farář v Planě.

Na stálé odpovědnosti dán:

- p. Martin Petru, prvofarář v Dubu a bisk. notář.

Uprázdňená místa:

- Soběslav, děkanství patron. kníž. Schwarzenberga, do 15. září;
Dub, fara patr. rytíře z Henikšteina, do 16. září.

Příspěvky. Na náhrobek arcibiskupa Arnošta z Pardubic: vp. J. Javůrek ze Svárova 30 kr., p. J. z Prahy 50 kr.; dr. Kl. Borový 1 zl. Na chrám sv. Cyr. a Met. v Karlíně: Rósalie P. $\frac{1}{4}$ zl. na stě.

Kněhkupectví V. Hessa jest opět otevřeno.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Oltáře privilegované.

V některých chrámech našich do-
posud nalezáme nápis nad oltářem:
„*Altare privilegiatum*,“ z větší části
však nápisy tyto zrušeny a setřeny jsou.
Ale v jiných zemích dosavade jsou a
to obzvláště v klášterních chrámech
oltáře privilegované a poslední dobou
i u nás se o nich mluvilo, a tu a tam
se ozývá touha po oltářích těchto.

Oltář privilegovaný jest ten, na němž
skrže obět mše sv. plnomocné odpustky
na způsob přimluvy (per modum suf-
fragii) dušem v očistci se přivlastňují.

Privilej tuto může udělití jedině pa-
pež co hlava obecné Církve. A tu sluší
poznámenati, že tyto plnomocné od-
pustky při jedné mši sv. se mohou při-
vlastniti toliko jedné jediné duši, nikoli
pak více zemřelým najednou. Kdyby
tedy na privilegovaném oltáři se slou-
žila mše sv. za několik zemřelých, do-
sahují tito toliko částečných odpustků,
a nikoli plnomocných. Nemámeť v praxi
římské kurie příkladu, žeby privilej ol-
tářní jinak udělena byla, než tak, aby
při každé mši svaté pro jednu duši
odpustky plnomocné mohly býti zís-
skány.

Má-li však který oltář této privileje
dosáhnouti, musí to býti oltář pevný
(altare fixum), čili nemovitý, buď že
kamenný (neb zděný) oltář jest celý
od biskupa svěcen, buď že aspoň ká-
men biskupem posvěcený v nemovitém
oltáři jest zasazen. Oltář movitý (por-

tatile) nemůže privilegován býti. (Congr.
Rituum 17. února 1843.)

Privilej bývá udělena buď na vždy,
tak že nikdy nemusí býti obnovena,
aneb, jak se nyní obyčejně děje, na
sedm let. Papež Klement XIII. dne
19. května 1759 propůjčil všem far-
ním, klášterním a kollegiatním chrámům
po celém světě křesťanském po jednom
privilegovaném oltáři na *sedm let*, s tím
doložením, aby každý biskup po uply-
nutí *sedmi let* za *obnovení* této privi-
leje pro svou diecesi u papežské Sto-
lice se přihlásil.

Však kterak se to stalo, že v Ra-
kouském mocnářství biskupové se ne-
hlásili o obnovení privileje této? Fe-
broníáni podle své nové dogmatiky
učili, že jen lidé na zemi *žijící* mohou
odpustků dosáhnouti, nikoli pak ze-
mřelí (Helfert Kirchenrecht, str. 412.);
a s tímto učením úplně souhlasil de-
kret dvorské kanceláře za Josefa II.
dne 7. srp. 1787 vydaný, jenž takto zní:

„Jelikož propůjčování papežských
privilejů oltářních zavdalo příčinu k
omylnému o odpustcích mínění, pod-
porující zvláště nepravou důmínku (?),
jakoby odpustky také dušem v očistci
mohly přivlastněny býti (?): nezaďavej-
tež páni biskupové o žádné oltářní pri-
vileje více do Říma, ale spíše hleďtež
při visitaci diecesí svých i stávajících
posud privilegovaných oltářů zrušiti a
nápis „*Altare privilegiatum*“ zcela od-
straniti.“ — Takovým způsobem u nás
oltáře privilegované zúplna přišly v za-

pomenutí, ač by zajisté bylo prospěšno, aby zase obnoveny byly, a doufáme, že se tak stane, jelikož svrchu uvedený dekret Klementa XIII. dosavad platnost svou má a spolu velmi snadno privileje této dosáhnouti lze. Ovšem, že nepatrná taxa se zapraviti musí. Takové poplatky jsou však u každé vlády po celém světě, tudíž i v Římě potřebné k vydržování kancelářů; nemůže zajisté nikdo žádati, aby mu kongregace římská i poštovně zapravila! Kdyby ale pp. biskupové jmenem celé diecése zadali o obnovení privilegií oltářních, tuť by ovšem i onen skrovný poplatek pro jednotlivé chrámy byl zcela nepatrný aneb dokonce by odpadnul. —

Aby pak na oltáři privilegovaném při mši sv. plnomocné odpustky některé duši mohly býti přivlastněny, musí mše sv., když toho rubriky připouštějí, v mešním rouchu *černém* býti sloužena (Congr. Rit. 2. dubna 1840); když tedy kněz o slavnosti jednoduché (de feria neb festo simplici vel semiduplici) slouží mši sv. na sv. na oltáři privilegovaném podle direktáře a ne černou, nezíská duši plnomocných odpustků. O slavnostech dvojnásobných (duplicia festa) a vůbec v ty dny, když rubriky *nepřipouštějí* barvy černé, jsou plnomocné odpustky spojené i s tou mši sv., již kněz na privilegovaném oltáři v barvě téhož dne podle direktáře slouží. Tak ustanovil Klement XI. dne 29. září 1714.

O slavnosti *Všech věrných dušiček* (2. listop.) jest po celém světě každý oltář, na kterém se mše sv. slouží, pro ten den privilegovaným dle ustanovení papeže Klementa XIII. dne 19. května 1761.

Papež Pius VII. konečně ustanovil dekretem vydaným 12. září 1807, že při pobožnosti *čtyřicetihodinného uctění nejsv. Svátosti oltářní všechny* oltáře kostela, v němž se tato pobožnost koná, po celou dobu výstavu vel. Svátosti jsou privilegované, a sice i když se mše v barvě podle direktáře, třeba de

feria, simplici vel semiduplici aneb mše votivní slouží; tato výmínka spočívá na předpisu církevním (Congr. rit. 21. června 1670), že před vystavenou vel. Svátostí nikdy nelze sloužiti mši sv. v černém ornátě; tudíž ovšem svrchu uvedený předpis (barvy černé) nemůže při čtyřicetihodinné pobožnosti zachován býti, a musí se všechny mše sv. sloužiti v barvě, jakéž den vyžaduje. B.

Konsistoř katolická a utraquistická v XVI. století.

V.*)

Artikulové, jež kněží a lid obecný pod obojí zachovávatí povinni jsou.

(roku 1526.)

Ve jmenu svatě a nerozdílné Trojice šťastně amen. My Administrator, mistři, farářové i konsistoř, všickni farářové se vším kněžstvem města Prahy z strany pod obojí způsobu Tělo a Krev Pána Krista přijímající z víry znamenavše, kterak jednota víry svornost, lásku i pokoj v lidu uvodí, nejednota nenávisť, různice i sváry mohé plodí; protož známo činíme vůbec přede všemi, kdož toto naše svolení čísti budou, že my svrchu psaní Administrator, mistři, konsistoř, všickni farářové i všecko kněžstvo města Prahy na tomto jsme se svolili s naším dobrým rozmyšlením, uvážením na sebe jsme artikule tyto zapsali a v knihy naše obecní vložili a ty abychem neporušitelně zachovávali nyní i na časy budoucí tuto se pořád podpisují.

1. O přijímání kněžstva Pražského.

Item nejprv kdožby chtěl (buď farář nebo kaplan) v naši společnost vstoupiti, aby čest a chválu Pánu Bohu slíbil bez proměnění zachovávatí i skutečně vésti tak vším tím obyčejem, jakž dala se a děje po všem světě v církvi svatě křesťanské, totižto aby Trojice svatá etěna byla, i sbor nebeský aby chválen byl od nás podle milosti sobě dané od Pána Boha, abychem i my k tomu přijíti mohli, toho sobě zde zasluhujice.

Item abychem všickni duchovní nynější i budoucí mezi sebe nepřijímali žádných kněží takových, kteřížby jistoty pravého kněžství a zachování neměli, kteřížby účastenství církve svatě, obecné,

*) Viz čís. 5. a 9. t. 1. Podáváme dále k osvětlení věků minulých a na ukázkou mají-li nynější protestanti co společného s stranou „pod obojí.“

křesťanské nedrželi, a kdožby těch, kteří jsou v církvi svaté zvitězili, následovati a jich slavností pamatovati, tak jako jsů předkové naši věrní činivali, pamatovali, držeti nechťeli.

Item abychom všechny svátosti Pánem Kristem ustanové i v církvi svaté od křesťanů zvyklé a zachovávané drželi, velebili, jich sami užívali a k užívání jich jako k lékařství duší svých lid napomínali i při nich měniti se nedali žádnému žádným obyčejem pikhartů, kteroukoli věci, z kteréhožbykoli stavu neb povolání byli.

Kompaktata a řády církevní se mají zachovávat.

Item všechny řády křesťanské v církvi svaté zvyklé, jakž jsů při které faře od starodávna zastížené podle kompaktat na jistých místech, abychom je všickni též v poctivosti drželi a zachovávali tak jakž příleží a jakž předkové naši věrní v tomto městě jsů drželi a zachovávali až do časův drahně zběhlých nic nepřidávajice a nic neujímajice, a zvlášť co se služby mše svaté a rozdávání Těla a Krve Páně jeho svaté starým i mladým pod obojí způsobou dotýče, i řádův jiných křesťanských, tak jakž jest nám to Bohem všemohoucím i Apoštolý ustanoveno, našimi předky osvobozeno i dovedeno i krví svatých mučedníků utvrzeno.

Item žádný z nás mnichův nejistých za kněze přijímati, ani na kněžství pomahati a vyslati nemáme, zvlášť ženatých řemeslníkův, nedoukův pohoršlivých, u víře podezřelých i zlé pověsti zjevně ani tajně skrze jiné nemáme, zvlášť mimo řád, vědomost a povolení Administratora a osob z úřadu k tomu zvolených, lečby prvé zkušeni byli muži hodní, jisti a dobré pověsti, svědectví o sobě majice dobré a hodné. A kteříž by pak námi na kněžství a od nás řádně přijati nebyli a nás se strhli, těch takových i kdoby je fedroval, ovšem se zbavujeme.

Item těch, kteří jsů z Prahy pro nevěru vybyti aneb čijice nebezpečnosti pro své bludy vyšli sami, aneb zlé pověsti y obcování zde pozůstavivše fary i nás opustili i kromě času vyšli, aneb z řádu kněžského při straně naší duchovním i světským úřadem vypovědění byli, takových mezi sebe do Prahy přijímati nemáme ani jinam podávati tajně chvalice je, ani far jednati po straně. Pakliby při kom ten fortel nalezen byl, že by je zastával, přijímal, fedroval neb pomahal, a v tom že by usvědčen byl, takový společnosti naší ve všem má prázděn býti.

Dohlídka na impressory.

Item dva z úřadu řádně na to zvoleni

mají časy svými u impressorův a kněh prodáváčův častěji se zastavovati a vyhledávati, jestliže by co nového od nových učitelův přinesli, aby se s tím nevykládali, lečby to právu duchovnímu podáno bylo i uváženo, že nic škodného nenachází se, panu purkmistru, pánům oznámeno bylo, že se prodávati může, teprv s dopuštěním pana purkmistra, pánův prodáváno bylo, jinak nic.

2. O podáváníi k farám.

Item kteřížby z pánův osadních faráře a kněze sobě zvolil, aneb od Administratora úřadu podané měli řádně, těch mají z práva lidu dopouštěti, kteřížby ctnostně, řádně, příkladně živi jsouce lid vedli k jednotejnému držení víry svaté křesťanské, řádův zřízených, kteříž proti zákonu Božímu nejsou a při té osadě zdávna zachováni byli od předkův věrných.

Item žádný farář nic nového nemá začínati při kostele té osady, zvlášť bez vědomí a uvážení Administratora s konsistoří a dotazu pánův Pražanův.

Item aby dobré osvobozeno bylo a zlé přetrženo; na ten způsob farářové k farám mají podáváníi býti, aby páni osadní starší s jinými bludův i zjevných hříchův smrtelných nedopouštěli; ale našli by se kteří, buď bludní neb pohoršliví hříšníci zjevní, aby takových nepravostí, rozpustilostí přetrhovati a neoprávněných osob z fary vybývati pomáhali.

Item kněz farář s kněžími i svou čeládkou od pánův osadních slušnou živností mají býti opatřeni.

Item jakž od ouřadu duchovního s poctivostí farářové a kněží k osadám podávají se, tak zase s vědomím, uvážením a povolením ouřadu z míst časy svými mají se hýbati, a z příčin hodných svou poctivostí i osady v dobrém pokoji bez lehkosti mají odstupovati.

Item přišla-li by kdy jaká nevole, odpor, zkyselení pro kteroukoli příčinu buď mezi farářem, kněžími aneb z osadních, mají to mezi sebou pěkně laskavě porovnatí sami, pokudž řád každé osoby zkazuje chvalitebný a nejvíc láska křesťanská v zákoně Páně. Nemohli by čeho v počtu menším spravedlivě porovnatí, má více osob požádáno býti, od faráře proti knězi aneb kněžím proti farářům kněžské osoby, proti světskému světské mají povolání býti. Pakli by i tak porovnáno býti nemohlo pro nezbědnost kterékoli strany, na ouřad duchovní nebo světský má vznešeno býti, a ouřadem slušné aby porovnáno bylo i upokojeno bez dalšího zkyselení a různic.

O kázání slova Božího.

Item v kostele kázání věrná k lidu kázati se mají od řádných kněží a ne hostinská učení mimo starobylé doktorův i ode vši církve svaté křesťanské přijatých učení tak řeckých nebo latinských, a mimo kázání starých našich předkův věrných Cechův, kteřížto napřed v zákoně Páně, potom v sv. doktorích základ svůj mají bez bludův a vymyšlení hostinských, aby lid při pravdě Kristově, při víře katolické, při rádech svatých jednotejně držel se.

Item kázání každého kaplana, zvlášť kněze mladého farář má ohledati, a což slušného, náležitého i katolického jest, má dopustiti kázati.

Item na kazatedlnici farář pohostinného kněze nemá dopouštěti ani střidník místo sebe postaviti, lečby o něm dobré svědomí jistě od hodnověrných lidí věděl aneb sám jeho dobře znal, že není pohoršlivý, všetečný, nakvašený, ani výtržný ani bouřlivý, tomu má dopustiti; pakli by se při kom ten fortel shledal, aby farář nesměje mluviti vnukl kaplanu svému, aneb kaplan hostinskému knězi, ježto by bylo výtržného, všetečného, bouřlivého proti církvi Páně, proti dobrému pokoji, i proti tomuto svolení našemu i proti předkům našim, takový výtržný má trestán býti i ten, který ponukl, i ten, který všetečně mluvil.

Posty.

Item pátek i jiní postové jako i vigilie, suché dni, soboty, advent a půst čtyřiceti dnův před velikou nocí, křížoví dnové od kněží oznamováni býti mají na kázání, aby držení byli v střidmosti bez jedění masa, tak jest v tomto městě a v této zemi od starodávna zachováno bylo.

Svátky.

Item svátkové, neděle svatá, apoštolské památky základ v zákoně Páně majíce a od starodávna jsouce zde zachovávaní mají k svěcení oznamováni býti lidu, aby jich lid ostříhal a tak se držel, jakž sluší a to bez potupy.

Item každý farář lidi z své osady má pilně sepsati a zvlášť k ouročním slavnostem a je k zpovědi i k přijímání z víry Těla a Krve Páně zdravě napomínati, aby se lidé u víře své otvírali, jakž prvé bývalo, a tak aby se žádný svou vírou pokryté nechoval, ale před zprávcem svým aby ji vyznal, a kteříž by svévolně a z potupy toho neučinili, aby je znamenal a před staršími té osady takové obešlé oznámil, proč jsou toho zanedbávali, aby na příčinu s pilností se vyptal.

Čeleď farní.

Item každý farář má mítí čeleď dobře zachovalou zvlášť kucharku, aby nebyla podezřelá, pohoršlivá ani popravci světa

trápená; byla-li pak u koho po napomenutí, hned chována býti nemá, ani od jinud na faru nestydatě choditi; pakli by kdo takové čeledi odbýti a ji prázdnen všemi obyčeji býti nechtěl, do času uložného má taková čeleď vyzdvížena býti právem světským, a farář aby vzal byl do kázně ouřadu. duchovního bez odporu.

Čtení písma sv. při stole.

Item zákona Božího písma svatá u každého faráře při stole čtena mají býti podle předkův našich dobrého a chvalitebného zřízení, a ta mají rozujímána býti bez přimíšení rozpravek, posuzování nevážných, nepoctivých pohoršlivých rozprávění.

Item každý kaplan, byla-li by jemu pilná potřeba, že by chtěl kde vyjítí, má s vědomím a dopuštěním svého faráře vyjítí poctivě buď s druhým bratrem neb pacholátkem známým.

3. O zachovávání kněžstva Pražského bez pohoršení lidu.

Item každý farář a kněz z povinnosti ouřadu svého, když potřeba jest, proti bludům pikhartským podle dávného i nynějšího rozkázání krále milosti pána nás všech milostivého i proti smrtedlným hříchům, jakž zákon Páně i kompaktata ukazují, mají svobodně kázati, však bez dotýkání osob a neřádného k osobám stupování.

Item jestliže by znal aneb slyšel od hodnověrných farářův co jeden o druhém pohoršlivého, mají sobě z lásky křesťanské výstrahu dáti, napomenutí i pokárání bratrské učiniti, a bylo-li by tak, což by se slyšelo od lidí jistých osob, ten který výstrahu má, od toho, což by jej i nás lehčilo, má přestati i skutečně napravit; nechtěl-li by, tedy ten, který ví o bratru co škodného, přijíti má dva z kněží, kteří by byli přátelé, má ho ještě z lásky potrestati, a aby přestal, tím pilněji napomenouti; pak-li by i tak nechtěl výstupku neřádného přestati, má na úrad duchovní vzněsti a to i hned, což by pohoršení v lidu neslo, a mezi námi rozdíl, má přetrženo i skutečně napraveno býti.

Item žádný z farářův, kněží, svátostmi křesťanskými kromě kostelův nemá posluhovati, lečby tomu hodná příčina v pravdě nalezena byla. Také jeden proti druhému z jiné osady svátostmi posluhovati ani křtíti ani oddávati nemá, ani pohřbu dávati bez povolení té osady faráře, kteréžby bylo buď skrze psaní, buď skrze hodnověrné poselství od faráře.

Item žádný z farářův a kněží Pražských jeden druhého zlostným pomlouváním chtěje fary dosáhnouti místa poctivého sám z sebe ani skrze jiného závistí nemá ka-

ziti, nemá na bratra se třít a lidi v osadách kyseliti, ježto by tudy panu purkmistru, pánům zaneprázdnění, starost i zármutek z toho přijíti mohl; pakli by kdo v tom byl nalezen, má od ouřadu trestán býti bez překážky.

Item všecky postranné, neužitečné, výtržné, všetečné, cizé pohádky buď mezi samými kněžími buď mezi čeledí aneb lidem prostým, soukromí aneb na kázání zjevně nemají býti; ale čtení svaté, řeči křesťanské vážně mají rozjímány býti; ale tím se zaneprázdnovati mají i v kázání, aby lidé i v lásce, v svornosti, u víře a u pokoji jednostejně zachováni býti mohli.

Item kněžský oděv, chod, pleš všickni máme zachovati, lečby toho bezelstná a hodná příčina byla.

Item osoby z farářův volené časy svými mají přihlídati, kterak se kněží v kostele zachovávají a všecky rády starobylé zachovávají a drží.

Item farářové i kněží všickni ani nočně ani ve dne po místech podezřelých, po hospodách a nebo domech šenkovních nemají choditi, také osob lehkých buď mužského nebo ženského pohlaví podezřelých, pohorlivých k sobě vnađiti, na kollaci zváti kdykoli a zvláště na vigilií a jiné dni postní, buďto pod zámyslem přátelství aneb jinou příčinou vymyšlenou nemají k sobě dopouštěti, lečby k tomu zvláště potřeba do domu vjíti s poctivostí ukazovala.

Item při panu purkmistrovi, jich Milosti páních soudcích starších i vší obci Pražské ze strany pře Boží a artikulův křesťanských v svolení obecném proti bludným a kacířským lidem i fedrovníkům jich státi povinně s pomocí Boží máme a chceme rádi do svého všeho přemožení, té naděje jsouce, že napřed pán Bůh všemohoucí, král jeho pán náš milostivý a křesťanský, pan purkmistr, páni jich Milost i všecka obec nás opustiti neráčí v té při Boží skutečně, pokud jich Milostem možnost kázati bude.

Item toto také svolujem, jestli že by na nás kohožkolivěk od prvích až do posledních pro toto naše předsevzetí, jížž nerád a nejednotu služebnosti křesťanské v tomto městě přetrhnouti, potlačiti a svornost křesťanskou s pomocí Boží budeme moci zachovati, co přišlo, že sebe v tom nikoli nemáme opouštěti, ale máme sobě radni a pomoci býti, a to do všelikého našeho přemožení.

Item kdyžbykolivěk obeslání a schůze všeho kněžstva Pražského byla a čas k tomu sloužil, tito artikulové našeho zřízení mají čtení býti zjevně, a chtěl-li by kdo co v nich zrušiti a z nich něco ujiti, toho aby žádnému nebylo dopouštěno, neb té

chytrosti žádný před se nevezme, aby nás z té společnosti měl vyvoditi než ten, kdožby nebo bludný a neřádného obcování byl a neb k takovým se nachýlil.

Item každý od Administratora, mistrův, farářův, konsistoriánův, kaplanův, střidníkův rukou dáním k tomuto zřízení přiznati se a je podniknouti mají i slibiti; a kdož slíbí k tomuto svolení, ten doleji ze jmená má zapsán býti.

Actum in plena convocacione totius cleri Pragensis utriusque partis feria IV. ante Magdalenae in collegio Caroli, magistro Gallo Žacensi in spiritualibus Administratore existente et per domines Pragenses in pleno consilio revisi, castigati, diligenter examinati, tandem et plena auctoritate confirmati.

Syn a otec.

(Pokračování.)

Zástup se od hrobu rozešel mlčky. Když jsme byli samotni, řekl jsem otci: „Zůstanu tuto, abych se modlil.“

„Nemohu-li vedle tebe také se modliti?“

„Toho se neodvažujte!“ odvětil jsem hlasem, nad kterým ztrnul. Však přičítal tento výbuch mojí překypující bolesti, nevída a nehledaje v tom výroku mé nenávisť.

Otec citě tíží své viny poslechl syna a vzdálil se v naději, že mne opět uzří. Já však jsem utíkal přes pole a lesy. Uchýlil jsem se ku knězi, kteréhož můj otec z domu byl vyhnal. Koje se nadějí, že pro památku mé matky mne se ujme, všel jsem k němu. Den se chýlil k večeru, já byl posud uchvácen rozjitřeností, kteráž se podobala pomatenosti, vzezření moje ho polekalo.

„Přihodilo se něco zlého vaší matce?“ tázal se mne.

Pověděl jsem mu všechno; zjevil jsem mu svoje mstivé myšlenky, svou nenávist, svou přísahu, všechno to zvěděl. Jako vy Gérard, soudil bezpochyby i on, že přísaha jest svatá; neboť mně nekázal, abych se do dvora vrátil. Pod jménem „Pavel Fidry“ dal mne dovézt do Chartresu, k příteli svému, kanovníkovi, s nímž býval v jednom semináři a také téhož dne s ním vysvěcen.

Kanovník byl rovněž jako farář muž laskavý. Oblíbil si mne a dal mi to nejpečlivější vychování. Měl jsem dobré vlohy a kdyby i vlastní chut mne k učení nebyla pobádala, nutila mne k tomu snaha, abych svému dobrodinci pilností svou se zavděčil. Pokrok můj byl rychlý; ale v skrytosti a osamotě jsem se oddával bolesti

nad nenadálou ztrátou své matky. Nosil jsem její snubný prsten; tato památka bez ustání ke mně mluvila o mém neštěstí. Každého dne jsem šel s kanovníkem do toho pěkného chrámu katedrálního v Chartresu, kdežto se mi náboženství v celé své skvělosti ukazovalo. Varhany, zpěv, kadidlo, ty krásné obřady, jež mladistvou obrazotvornost tolik zajímají, to všecko rozněcovalo živou víru, kterou mi matka byla vdechla; ty doby, které jsem v kostele a na modlitbách trávil, byly mou největší rozkoší. Moje nadšenost pro vše dobré byla tak veliká, že mi často přišlo na mysl, abych se modlil za původce svého neštěstí; a co více jest, abych se Bohu obětoval, bych jeho duši vykoupil.

„Ano, dám v obět své mládí, svou svobodu, všecko štěstí, jakého bych se v světě mohl nadíti; tato obět bude smířitelnou a Bohu se zalíbí.“

„Tou myšlenkou okrálo mé srdce. Chtěl jsem se věnovati službě oltární, konání dobrých skutků a kajivosti. I vstoupil jsem do semináře; když se přiblížil čas nižších svěcení, přišel dobrý farář do Chartresu mne navštívit, ač byl muž již letitý a churavý.“

„Tedy jste zvítězil nad hněvem svým, synu můj?“ tázal se mne v radostném pohnutí.

„Zvítězil-li jsem nad hněvem?“ zvolal jsem. „Mně se to zdá býti teprv včera, co jsem viděl umíratí svou matku! Chci se obětovat za toho, kterýž má potřebí, abych se za něj modlil, ale jej viděti nechci nikdy!“

„Jest velmi nešťasten, synu můj!“

„To trest Boží za mou matku!“...

Tato moje rozhodná odpověď polekala toho svatého muže.

„Vy nebudete knězem,“ řekl mi vážně, „nesmímeť živiti hněv v srdci svém na stupních oltářních. Jakým právem mohl byste vy kázati milosrdenství?“

„Já tedy nebudu knězem; však jsem se modlíval toliko za spasení otce svého, nikoli za jeho blaho pozemské, a srdce mi bije veseleji, když vím, že neušel trestu!“

„Chraň vás nebe, aby vaše ukrutství neuvedlo vás v záhubu, synu můj! Běda! až mne tu nebudě, kdo bude pak těšiti starce, jenž kvílí nad vinou svou a lká pro syna, který jej opustil!“

Moje srdce neznalo ustrnutí, i odpověděl jsem:

„Než bych šel k němu, chtěl bych raději jíti za tou, která mne velice milovala a tolik trpěla!“...

„S Bohem, synu můj,“ řekl truchlivě starce, „my se snad na světě tomto nikdy více neuzříme; pomněte, že jsem dal va-

šemu nešťastnému otci naději, že vás jednoho dne opět uvidí, aby doufati mohl v milosrdenství nebeské!“

„Tak jsme se rozešli; on umřel pak za několik měsíců rozděliv své malé jmění, jehož jednou mé matce nabízel, mezi otce mého a mne; tím způsobem měl otec svůj chléb pojištěný; bez dobrého faráře, Gérarde, nebyl by měl ničeho!“

„Vystoupil jsem ze semináře. Kanovník dal mne zkoušeti na učitele. Poněvadž si dopisoval s kapitolou Tourskou, dověděl se, že místo učitelské zde jest uprázdněno; vyžádal je pro mne. Byl jsem dosazen sem.“

„Obydlí mé, městečko, obyvatelé, můj úřad, vše se mi zalíbilo, a já jsem se cítil spokojeným, bylo to pro mne zvláštním štěstím. Upomínka na matku stala se mi svatou povinností, v duchu viděl jsem ji v nebi přebývati. Mé návštěvy v chatrči mne ovšem na leckterý zármutek upamatovaly, ale tenkrát poslal mi Bůh radost po žalostech. Láska Anežčina, vaše přátelství, Gérarde, učinily mi můj život příjemným. Již jsem se díval na květinčky s takovým potěšením jako tehdy, když mne matka vodila, a já opojen byl libovůní z květin vycházející; všecken svět vůkol miloval mne. Tu pojednou došel mne list mého otce; psal mi...; srdce mohlo puknout bolestí, kteráž se ve mne obnovila. Neptejte se, co v něm stálo, viděl jsem list ten všude napsaný, na měnivých obláčích, na klenutí nebes, na čele nevinných dítek, kteréž jsem vyučoval, na květinách, které jsem zalíval, i v tmavé noci svítil mi jako oheň. Lítost uchvátíla mé srdce a znepokojovala ho u větší míře než kdy dříve hněv to učiniti mohl. Upadal jsem do úzkosti, jenž mi srdce rozervati hrozila! Namáhal jsem se představit si ty nejmenší okolnosti oněch nešťastných dob, abych se hněvati mohl, ale marné snažení! — Člověk zapomíná, Gérarde, člověk i na zlé zapomíná!... Neviděl jsem ničeho více, než otce, a pláče an prosebně rukou svých ke mně vztahuje.“

„Byl bych k tobě přišel, — psal mi, — jest tomu dlouho, co jsem tě neviděl, a předce neustál jsem milovati dítě své! Moje bída pohнула srdcem cizím, jak pák by nemělo se slítovatí srdce synovo nade mnou? Bolest mi udělala na čele hluboké vrásky! Však já strachem si netroufám; což kdybys odehnal svého starého otce?... Ach, kéž by ti to svědomí nikdy nevyčítalo. Lítost jest velmi bolestná!... Já doufám ve tvou lásku! Kéžby se probudila v srdci tvém dříve než umru, synu můj; neboť tě musím obejmouti, než se vrátím k Pánu Bohu.“

„Povstal ve mně veliký boj mezi svě-

domím a srdcem. Srdce chtělo odpustiti a svědomí pravilo: Tvá přísaha jest svatá; sám svatý kněz ji šetřil. Ci může čas zločin vymazati? Bylbys několik dní po smrti matčině také odpustil? — Co jsem pokládá za povinnost svou, to zvítězilo nad srdcem; v slzách se rozplýváje napsal jsem odpověď zápornou; abych se proti novým útokům ohradil, v nichžto bych přísaze své snad nedostál, odhodlal jsem se dokona všechnu naději mu vzíti, že mne kdy uvidí.“

S touto odpovědí odeslal jsem k otci tetu. Ubohá netušila, co nese; myslílat, že můj list má býti předchůdcem smíření, kteréhož ona sobě přála. Onať přišla do domu mého, kojíc se naději, že nás smíří; ona také to byla, jenž otcí zprávu dala o mém přijatém jinému a o městečku, kde přebývám. Ze dvora se navrátila smutna a zkormoucena. Nemůže mi to odpustit, že jsem ji takovým poselstvím obmyslil. Gérard, poslyšte o její cestě. Nalezla otce sedícího u kříže vedle cesty, kam matka a já jsme chodivali jemu vstříc, když se večer vracel z pole. Od té doby, co mi byl psal, každodenně na tom místě mne očekával; odtud bylo mu lze mne zdaleka spatřiti. Když tedy odtud na cestu se díval, přicházela sestra jeho.

„Bohu díky!“ zvolal, „já užřím syna svého!“ Bál se, že mi náhla radost uškodí, velel jí jíti napřed. Buď Bohu chvála!“ Běžel své sestře vstříc, objímal ji s vášnivou radostí otce, jenž myslí, že syna svého nalezl.

„Mám list pro tebe,“ řekla.

„Což tu není on sám, což nejde za tebou?“ ptal se bolestně. Netroufal si více se ptáti. Podepřel se o rameno sestřino, neboť se náramně třásl, došli domů, aniž byli slova promluvili. Moje teta užasla nad zpuštělostí, která se v přibytku stárcově jevila; všude napsána byla bolest; hloží rostlo na dvoře, zdi se klonily k sesutí; v světlici neleskl se stůl jindy čistě umytý ani okna. Stromy a studánka byly jako ostrůvek v tomto moři zpousty; na místě, kde matka a já jsme sedávali, udělal otec lavičku, na níž dlival celé dny. Všecky pozemky jeho byly prodány; dvůr si toliko vymínil, dokud by živ byl. František, jeho bývalý oráč, bydlil s ním, pomáhal mu vzdělávati malou zahrádku při domě. Mluvívali spolu o mně a o mé matce! Ten cizí člověk byl vlnidnější než vlastní syn!...

„Ach, byl jsem ukrutník,“ zvolal Pavel Fidry, nemaje tušení, že vyslovoval myšlenky, které srdce jeho rozrývaly!... „Moje teta odevzdala otcí list; to byl blesk z čista jasna. Četl a zvolal: „Běda, Františku, neuvidíme více mého syna!“

Nikdo nemohl slova ze sebe vypraviti; zdálo se všem třem, že vzduch jest olověný; tak je tiskl, že nemohli dýchat. Otec byl bledý; upřel k nebi svůj zrak, nemohl ani plakati ani slova promluvit.

Konečně řekl otec: „Jest hodina odpočinutí pro ty, kteří odpočívati mohou,“ i poklekl před soškou Panny Marie, před kteroužto večer a ráno matka se modlívala a pravil: „O Bože můj! nevezmeš-li mne z tohoto světa? Netrpěl-li jsem dosti za viny své? Však staň se vůle Tvá!“

Celou noc slyšela jej teta vzdychati a se modliti. Ráno řekla jemu:

„Vrátím se zase k tobě, bratře; umřeme spolu, odejdu od nezdárného syna.“

„Nežaluj na něj,“ zvolal otec; „jsou tajemství, o kterýchž nevíš!“

František svěsil hlavu. Vědělť bezpochyby všecko.

Můj otec vyprovodil svou sestru až ke dveřím. „Nepřekročím více prahu tohoto domu, řekl k ní, nepůjdu více na cestu, kde jsem očekával svého syna v radostné naději, vždyť ke mně nechce přijíti. Řekni mu, že rozdrčené srdce starého otce se podrobuje, že mu žehnám!“

Fidry přestal mluvit; nebylo slyšeti než jeho usedavý pláč.

„Ach, Fidry,“ zvolal statkář, „kdybys znal otcovskou lásku, poznal bys, že jsi vinen!“

„Ty bys tedy odpustil, ty také?“ řekl bezděky ubohý mladý muž objímaje svého přítele.

„Odpustil? ... Bůh nedal synu žádného práva, aby soudil a trestal otce svého!“

„A moje přísaha?“

„V kapitole Tours-ské jest kněz, jenž má moc rozvázati takovou hříšnou přísahu, jdi k němu prosit o rozhřešení, pak pospěš k otcí svému a řekni mu, jaká přísaha tě od něho odloučila, pověz mu o trápeních, která ti působilo svědomí, srdce a litost.“

„Nemluv o litosti,“ odvětil Fidry zasmušile.

„Na kolena klesni před starým otcem, a pros jej o milost, pokračoval rádce. Pavle, můj ubohý Pavle, ty jsi vinen!“

„Gérarde,“ odpověděl Fidry, jenž zblednul, „on měl by jíti k hrobu mé matky, aby Bohu děkoval za toto smíření.“

„Ty o hrobu starci se ani nezminíš, nýbrž budeš mluvit o milosrdenství Božím.“

„O matko má!“ zvolal Fidry, upíraje oči svých k nebi, „žehnášli tomuto smíření?“

„Tvá matka již odpustila, ona tě prosí mými ústy, abys šel potěšit skličného starce.“

„Ano, půjdu, uvidím to místo, kde sedávala; uvidím nejsv. Pannu, před kterou

večer a ráno se modlívávala; a stromy ve dvoře a les, kde jsem co dítě Boha vzýval. Já uvidím otce svého!...“

Fidry, kterýž před dvěma hodinami rozličnými city byl zmitán tona v nejistotě, sotva se mohl radostí zpamatovati.

„Ubohý Pavle!“ řekl k němu jeho přítel, „tvá radost mne rovněž tak rmoutí jako tvoje žalost; obě ti vyčítají tvé provinění; tvá mysl byla vždycky ve dvoře a v hlubokosti svého srdce jsi předce miloval otce svého!“

„Mlč, Gérarde. A však vzal jsem si tě za rádce, učiním co chceš!...“

Ponenáhlu vrátil se mír do této ztrápené duše, účinek to rady přítelovy. Gérard v něm poznal z cela jiného člověka, než jakého posud v něm viděl. Toť nebyl více onen mladý muž se smutným úsměvem, bledé a sklíčené tváře. Chopil se rukou svého přítele, díval se radostí opojen všude vůkol a vše, co kolem sebe viděl, zdálo se mu, že pěje „alleluja“ od bzuchícího komára až ku slavíku, jehož tlukot v houštině se ozval. Všecky věci vůkol trpytily se v lesku zapadajícího slunce.

„Kterak ta země jest krásná,“ řekl Fidry, „a to nebe tak čisté, a ten šumot topolův tolik veselý, dlouho tomu, co jsem si té krásné přírody nevšímal. Gérarde, do smrti budu ti vděčným.“

Vrátili se do městečka rozmlouvající o blahé budoucnosti.

Když je paní Bodinová užřela se vracející, zpozorovala změnu na bratrovci, i tušila, poznala hned, co se událo.

„Bůh z vás mluvil, Gérarde,“ řekla k němu. Noc po tomto utěšeném večeru byla pro Pavla předce trapnou. Vyznání, kteréž byl svému příteli učinil, zbudilo v něm nejbolestnější upomínky. Brzy se mu zdálo, že stojí u lože umírající matky a tesklivý hlas nazýval jej krivopřísežníkem; brzy viděl zoufalost starého svého otce i zdálo se mu, že slyší slova o nezdárném synu, temnost, strach a všechny neblahé zpomínky naplňovaly jej bázní; den mu však navrátil bodrou mysl jeho; mělť za jisté, že přítel, o jehož moudrosti a rozšafnosti byl přesvědčen, nemohl mu zlé raditi.

Když zvonek volal do školy, ubíraly se tam děti skákající a zpívající jako skřiváci, když se z hnízda svého vzhůru nesou. Toliko malý Gérard přemýšlel o tom, kterak včera svého p. učitele viděl truchlivého a šel mlčky s ostatními.

Nevěda o prospěchu včerejší procházky, nedivil se nikoliv, že na tváři učitelově spatřil patrné stopy bolesti.

Škola se započala každodenně čtením některé části z evangelia, kterouž si sám

vyvolil žák, jenž byl včerejšího dne nejpilnější.

Tato čest podněcovala pilnost žáků. Učitel vykládal evangelium několika slovy, kterýmiž učňům svým podával přiměřeného křesťanského naučení. Malý Gérard, jenž k tomu dnes byl vyvolen, vzal knihu evangelii do ruky, an tu najednou ve škole se objevil muž vlekoucí za sebou svého syna Petra, jenž něčím se byl provinil.

„Hleďte, pane učiteli,“ volal, „hleďte toho darebu! ale já mu dal výprask, potrestejte vy ho také, naučte jej, co jsou děti svým rodičům povinny.“

Fidry zbledl, když mu přichází takovým způsobem dítě své poroučel. Muž ten toho nepozoroval, vyšel ze školy pohroziv ještě Petříkovi pěstí.

Petr se třásl, ale ne tolik jako Pavel Fidry. Žáci si povšimli pohnutí učitele svého, když vzal knihu evangelii do ruky, neboť se třásla v jeho rukou. Učitel počal čtení hlasem vážným a pokojným, jak se zdálo, aniž by byl slova k Petrovi promluvil.

Četl evangelium o marnotratném synu. Znenáhla slyšeli žáci hlas jeho slábnouti a zvláště když četl slova: „Vstav, šel k otci svému. Když pak byl ještě podál, užřel ho otec jeho i přiběh, padl na šíji jeho a políbil ho. I řekl jemu syn: Otče! zhřešil jsem proti nebi a před tebou: již nejsem hoden slouiti synem tvým.“

Pohnutí učitelovo vzrostlo při slovech, kteráž líčila laskavost otce syna nalezišího, pohnutí jeho dosáhlo takového stupně, že zajikaje se nemohl v čtení pokračovati. Žáci vstali polekáni, obstoupili jej a tázali se, coby mu bylo.

Petříček plakal, mysle, že se to všechno jeho týká.

Toto evangelium, jakéž náhodou Pavlovi bylo čísti, učinilo převrat v jeho mysl; viděť tuto lásku otcovskou v zcela jiném světle než posud; on pochopoval teď ukrutnost svou, kterouž se proti otci provinil; srdce mu pukalo, když si představil zoufalství, do kterého jej uvrhl; a uchvácen jsa litostí neměl se za hodna, aby evangelium vykládal, aniž co Petrovi vytýkal.

Šel pro bibli a hledal kapitolu, kde povinnosti dětí k rodičům jsou obsaženy, četl mlčky o přikázáních těchto a našel v nich pokárání a spolu naučení. Duch svatý mluvil mu k srdci, když četl, co následuje:

„Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl na zemi.“

„V skutku a řeči, i ve vši trpělivosti cti otce svého, aby došlo na tě požeňování.“

„Požehnání otcovo utvrzuje domy synů, a jeho zlořečení z kořene vyvrací základy.“

„Nechlub se z pohanění otce svého; nebo není tobě k slávě zahanbení jeho.“

„Synu, ujmí se stáří otce svého a nezarmucuj ho v životě jeho a zemdlí-li na rozumu, odpust a nepohrdej jím v síle své; a jest prokletý od Boha, kdo opouští otce svého.“

Tu vypadla mu kniha z ruky, on omdlel.

Nastal velký zmatek. Nejmenší dítky utíkaly domů křičíce: Pomozte! Ti, kteříž tu zůstali, pozbyli myslí a běhali sem tam, aniž by pomoci přispěli; někteří padli na kolena, jiní plakali, jiní opět běželi do domu (neboť dnes se vyučovalo pod podloubím) a přinášeli odtud všecko, co našli: chléb, víno a ovoce; tím však učitel nepřišel k sobě. Jakub nejstarší ze žáků, vzpomněl si, že viděl jednou, jak člověka, jenž byl omdlel, polili vodou; ale kdo z nich by se opovážil to učiniti?

Když tu tak stáli nevědouce si rady, uslyšeli pojednou veliký hluk. Z počátku se domnívali, že jejich spolužáci vedou lidi ku pomoci učitelově, hluk se blížil a žáci slyšeli volati: „Ptá se po p. učitelovi.“

Zvonek u dveří zacinkal, a již viděli přicházeti chudého stařečka, kterého vedly panna Veronika a paní kupcová; jeho třesoucí se krok svědčil o jeho umléní. Žádalí ho, aby se posadil. Malí žáci hrnuli se k němu puzeni jsouce zvědavostí.

„Kde jest můj syn?“ šeptal stařeček. Zdálo se, že někoho mezi dětmi hledá. „Byl tak velký jako tento,“ a tu chopil se Jakuba, a táhna ho k sobě obejmul ho a řekl: „Ty mne neznáš?“

Poděšený Jakub namáhal se vši silou, aby se mu vymknul; ale kmet jej držel tak silně, že se nemohl odtud hnouti.

„Ty tedy zase chceš ode mne útečí?“ řekl stařeč, pustil chlapce z rukou a dal se do pláče. Mezi tím byl Fidry přišel k sobě a slyše tato slova myslil, že od Boha mu poslán byl sen, aby byl za vinu svou potrestán; ale brzy poznal, že to vše skutečnost; padna na kolena před stařečkem zvolal:

„Otče můj, jste vy to, ježž vidím? Pomozte lidé, umléním je tolik zmořený, že mne nezná.“

Dali stařečkovi vína, aby se posilnil; pil jako poslušné dítě, pokud chtěli. Pavel Fidry libal ruce a bílé vlasy otcovy, bolestně sobě nařikaje, až to srdce rozrývalo.

„Kdo pak to tu nařiká? František? Já mu utekl,“ šeptal stařeč.

„Otče můj, otče můj, zpamatuj se, slyš hlas syna svého, poznej pak Pavla! Já jsem syn tvůj, já jsem Pavel, kteréhož posud miluješ.“

„Kdo mi tu říká: otče? To jméno mne

trápí. Měl jsem syna, jenž se také Pavel jmenoval, pane, a nemám ho více!... Ach,“ řekl k učiteli, „já vidím, že jste dobrý a útrpný člověk. Proč pak takový nebyl také Pavel? Každý den jsem čekal, že přijde! Každý den šel jsem mu vstříc! A já byl živ, a on mi psal, že ho nikdy neuvidím... Chtěl jsem poslechnouti, neboť jsem zasloužil toho trestu; ale já cítil horko v hlavě a hluk jakoby vítr porážel stromy naše! A co se pak stalo? Ach, ano, to: František mne chtěl svázati, a tu jsem si řekl: půjdu k svému synu, však on mne bude chránit.“

Povídal to vesele, s radostí. Však jakou bolest cítil nešťastný Fidry, když slyšel tento výjev důvěry, kterouž skládal otec v syna, jenž ho byl opustil!

„Tedy jsem utekl,“ vyprávěl ubohý otec, „běžel jsem a volal jsem syna; byla noc a zase den. Já běžel k svému synu!

Někdy mne vedli, a zase pustili a děti se smály a běžely za mnou. A proč? Šel jsem k svému synu!... Teď jsem ale velmi unaven, milý pane, neboť jsem nenalezl svého dítěte!“ Plakal usedavě. Bylo jisto, že pozbyl světla rozumu, kromě slabé nítky paměti, která mu zůstala. Zpíval po tichu písničky, které Pavla naplňovaly zoufalstvím; bylyť to písničky, které mu matka zpívala, když byl malíčký. A stařeček se smál a jako dítě si hrál. Jeho smích zbuzoval větší útrpnost než pláč jeho.

To všecko dalo se veřejně před lidmi, jichž neustále přibývalo.

„Odějděte, milí lidé,“ prosila Anežka a Gérard, kteří také byli přišli; „stalo se neštěstí, mějte útrpnost; zvědavost byla by tu neslušná.“

„Ne, ať vidí mou bídu a trest špatného syna. Anežko, moje nevěsto, zapomeňte na mne; dcera nevinná nemůže si vzít syna provinilce. Milé dítky, budete mít jiného učitele; nejsem hoden, abych vás učil a já nenáležím více nikomu než otci svému; budu ho opatrovati. Kéžby mi popřál Bůh návratu jeho rozumu! Neboť mi zapotřebí, aby mi odpustil.“

Za těchto slov přerušovaných pláčem hrál si otec s kadeřemi svého syna, který před ním na kolenou klečel. (Dokončení.)

Rada.

Každý koutek byt bys prošel

přerozsáhlém po světě,

klid-li hledáš beze víry;

ten na zemi nekvěte.

Svět-li zkališ oko víry

ve tvém srdci horoucím,

slzám svěť je kajicnosti

z hloubí útrob kanoucím.

L.

D o p i s y.

Z Citova u král. města Mělníka, 8. srpna 1864.

[Svěcení opraveného oltáře a kazatelny. Dar.]

Radostné jest to pro každého uvědomělého člověka, když vidí, jak národ náš k novému, čilejšímu životu se probouzí; tím radostnější jest to ale zvláště pro katolického křesťana, když vidí, že národ sobě všímá budov ke cti a chvále Boha našeho zřízených, na nichž zub zkázy po dlouhý čas hloďal, aby je v lepší stav zase uvedl. Takové opravy dočkal se i náš chudý kostelíček pomocí našich osadníků, pak vydatným přispěním Jeho Osvícenosti knížete pána Josefa z Lobkovic a jeho spanilomyslné choti Zdenky, jakož i p. Jana hraběte Kustoše a jeho rodiny, a snahou našeho velebného p. kaplana Ignáce Kubasty. Hned při rozebírání hlavního oltáře sv. Linharta osvědčilo více osadníků, zejména pp. Jos. Hofman, Frant. Svoboda, Josef Svoboda a Václav Smola, rolníci Citovští, svou horlivost, neboť byli pozlacovačům až do nejmenší částky v rozebírání nápomocni a rovněž byli horliví, když se jedna část po druhé, nyní opravená a ozdobená, na své staré místo kladla, by věřících k větší pobožnosti vybízela. O zvelebení našeho chudého kostelíčka získali si zvláště velké zásluhy p. Frant. Svoboda a p. Václ. Smola, kteří nad to, že v kostele byli nápomocni, po celý čas, co se v kostele pracovalo, pozlacovačům byt a stravu bezplatně a z dobré vůle poskytovali, jakož i p. Martin Brabec, šafář, který též stravováním nápomocen byl. Opravený oltář a ozdobená kazatelna byly od veledůst. p. Jos. Krále, vikáře střídnictví Roudnického u přítomnosti Jeho Osvíc. knížete Jos. z Lobkovic, kněžny Zdenky, a mladého knížete Ferdinanda, pak p. hraběte Jana Kustoše a jeho rodiny, a spolu u přítomnosti velkého množství lidu, též jiných vyznání, ano i Israelitů, dne 31. července posvěceny, ku kterážto slavnosti naše dobrořivá p. kněžna Zdenka z Lobkovic nový ornát darovala, který také požehnán byl. — Hrobové se rozhostilo ticho po svatyni Páně, když po ukončených obřadech p. vikář krátkými ale jadrnými slovy vysvětloval, proč Církev sv. obřadů užívá a jak důmyslná jest úprava našich katolických chrámů. — Ku konci své řeči děkoval p. vikář vroucími slovy všem osadníkům, kteří i sebe menším dárkem k tomu dílu přispěli. Díky budtež také horlivé paní Filipině Proškové, choti pana ředitele cukrárny a hospodářství v Dolních Beřkovicích, která k účelu tomu sbírku učinila, a značnou částkou přispěla; jakož i náš staříčkový duchovní pastýř p.

Frant. Slanina dárkem byl nápomocen. Štědrost naší osady jest tím více hodna chvály, jelikož roku 1862 a 1863 obec naše strašným krupobitím a r. 1863 velkým požárem, kterým 30 čísel popelem lehlo, navštívena byla. — Však náš kostelíček bude nás k dalším pracím pobádati, k pokračování v započatém díle. Prosíme dobrořivého Boha, by žádného neštěstí na naši osadu nesílal, bychom spojenými silami k ozdobování našeho chrámu co nejdříve opět přistoupiti mohli. — š, u.

Z Domažlic, 6. srpna 1864.

[Díky. Hist. upomínky. Obnovy v chrámech. Prání.]

Byl jsem letos v měsíci červenci několik dní v Praze, bych některé prameny dějepisu města Domažlic proskoumal. Nejprve navštívil jsem staroslavný archiv metrop. kapitoly u sv. Víta na hradě, a tam byl jsem vřídlostí po čas mých študií tak překvapen, že bych nevďěčným byl, kdybych výs. důst. pánům kanovníkům vůbec, zvláště pak p. kan. Kůfroví z Asmansvilly veřejné díky nevzdal. Proskoumal jsem tu staré zřízení školní a církevní města našeho za vlády panovníků z domu Lucemburského a seznal jsem u starých Domažličanů zbožnou mysl, kteráž se založením špitálu, obdarováním záduší a stavbou chrámu v té době projevila. — A jaký jsem nalezl rozdíl, když jsem přešel k pramenům o 200 let pozdějším, pocházejícím z té doby, kterouž mnozí nad míru velebí, kdežto z dopisu a stížností konsistoře Pražské podobojí jsem seznal, jak náboženství a dobrý mrav za té doby hynuly, jak páni kollátoři své vyznání a kněze luteránské neb kalvínské vnucovali svým poddaným, jak v městech duchovní pastýři dle zvlé najímán a propouštěn byl a tak dobře jako pastýř obecní neb slouha ne dle rozkazu své konsistoře, ne dle přísahy kněžské, nýbrž dle vůle a chuti městské rady se říditi, co a jak se radě obecní líbilo, kázati a obřady konati musil! Bylo to časy, o kterých každý člověk nábožný musí říci, že nebyly dobré.

Rozmrzen nad těmi písálky, kteří bez známosti historické tuto dobu, jakožto rajske časy, jakožto svobodu svědomí vychvalují, vrátil jsem se do milé otčiny, do Domažlic, abych doma spořádal, co jsem v Praze nakoristil.

Přijda po návratu svém do chrámu děkanského, byl jsem překvapen dokonanou ozdobou, na níž se již pracovalo, než jsem odjel; spatřil jsem oltář Bolestné Matky Boží, pěknou to řezbu z 18. století stkvítí se v obnovené kráse a zlatém lesku. Též velkému oltáři přibude letos ozdoby pozlacením velkých dvou andělů a čtyř menších,

jakož i dvou soch sv. Norberta a Vojtěcha. A tážete se; kde jsme nabrali peněz k obnovám tak nákladným? Pán Bůh vzbuzuje dobrodince domu svému. Ty dvě dobroditelky, totiž paní Maria Florianová a Zuzana Prušáková, kteréž loňského roku celou ozdobu oltářů „Narození Páně“ a „sv. Jana Křtitele“ i s novými oltářními obrazy svým nákladem byly zřídily, ty opět zapravily znamenité výlohy letošní obnovy a tím sobě u Boha zásluhy a u celé osady vděčnosti vydobyly. Ještě nám zbývá obnova oltáře sv. Anny, kterouž bych rád viděl dokonanou, než vel. OO. misionáři z Prahy před svatým Václavem k nám zavítají; a proto ohlásil jsem sbírku, či vlastně snůšku (neboť neobcházím po domech, nýbrž jen dary mně z dobré vůle doporučené přijímám) a hle, an tyto řádky píšu, mám již 60 zl. r. č. pohotově a ostatní, jak pevně doufám, ještě obdržím. Bůh odplatí všem, jenž dbají o ozdobu stánku jeho!

Abych již všechno, z čeho se raduje srdce mé, vypsal, oznamuji, že se letošního roku dočkal též klášterní chrám v Domažlicích žádoucí opravy vnitřní i zevnitřní nákladem veleb. řádu sv. Augustína, k čemuž i něco příspěvků v městě našem sebráno bylo. Díky vroucí za to veleduš. p. provinciálovi, že se o to postaral, aby i tento stánek Boží, jenž roku 1858 zvučnými varhanami byl opatřen, ze spousty své povstal a svou slušnou ozdobou příchodního mile překvapoval.

Když jsem radost svou nad ozdobou chrámů našich vypravil, musím též vyřknouti přání, abychom co nejdříve do rukou dostali řádnou českou knihu pro odpolední služby Boží; neboť ani lid ani kněze na venku neuspokojí nynější latinská agenda, byť se k ní přidaly i obyčejné troje litanie české a třeba i české nešpory. Z čeho pak budeme konati modlitby při prosebných a mimořádných průvodech, z čeho budeme v několika oktávách po celé týdny, z čeho zvlášť přede žní po celé dva měsíce (jak u nás obyčej jest), každodenní požeňní konati, když se při nich ani nešpor zpívají, ani starobylými a ovšem krásnými trojími litaniami v agendě latinské tištěnými vyhoviti nemůže? Znáám přání spoluobratů na vinici Páně, i při konferenci vikariátní dosti často již projevené, a vím že ne z libůstky k materské řeči, nýbrž ku vzdělání pobožného lidu toto přání projevuji dříve, nežli se nová agenda vydá, by se pak neřeklo, že je pozdě. — V poslušnosti stojíce přejeme sobě, aby se nám taková kniha pro odpolední služby Boží a zvláštní pobožnosti vydala veřejnou autori-

tou a se schválením ordinariátním, abychom sobě jinými knihami nemuseli leccjaks pomáhati, chtěje s lidem se modlití.

Ať se jistí ouzkostliví pánové nestrachuji o jednotu církevní; ať si vyjdou do sousedních Bavor, kdež zajisté dosti dobrý, snad lepší než u nás, katolický duch lid ovládá, a shledají v rukou kněží knihy pro odpolední služby Boží a k jiným příležitostem, a žádný se tam neobává, že by tím jednotu hynula. „In necessariis unitas“, ale když mluví kněz k lidu, když má kněz s lidem se modlití, ať lid rozumí, aby buď latinských odpovědí nepřekrucoval až k nepoznání, aneb sobě pobožností a procesí, jimž by nerozuměl, neznechutil. Dejž Bůh, aby nedostatečná často i ve věci i v řeči nesprávná „Rukověť Macanova“ nějakou lepší a schválenou knihou co nejdříve nahrazena byla. K. H.

Z Říma dne 29. července 1864.

[Spolek tovaryšů a počestné řemeslo v Římě.]

Tovaryšské jednotě se v Římě dobře daří; dnes přijato rukoudáním několik nových oudů — protestantů; není tedy příčiny, aby nás kdo vinil z nesnášlivosti, když v Římě samém tovaryši katoličtí společně se baví s bratry u víře pobloudilými. V každém témdni trikrátě se shromažďují tovaryši v německé škole all' Anima, kdež jeden z našich kněží je vyučuje věci jim nejpotřebnější — jazyku to italskému, spolu pak i jiným prospěšným předmětům, zvláště také zpěvu. Právě oknem zaznívají ke mně jejich hlasy, kteréž se zvučným hlasům Italským úplně vyrovnají, na mne pak desateronásobný učinily dojem, poněvadž mne na domov upomenuly. V neděli a ve svátek scházejí se u večer v 6 hodin, všedního dne teprv v 9 hod., neboť při nynějším vedru (dnes máme ve stínu 29° R.) musejí i oni od 12—3 hod. odpoledne spátí, a od 3—9 pracovati. Peněz si nevydělá každý stejně; jeden z nich, výtečný to soustružník, vydělá za týden 5 scudů (10 zl. 50 kr. r. č. na stříbře), jiní za den 1/2 scudu (1 zl. 5 kr.) jiní aspoň 3 pauly (63 kr.), však tolik každý potřebuje denně na svou výživu. V Římě se vůbec dělníkům cizím nevede valně; nejspíš zde nalezne práci soustružník, truhlář a zámečník; v některých na př. mosaikových pracích vynikají Italští a mezi těmi Rimané nad ostatními národy. Ani v Římě není více poměru rodného u řemeslníků. Tovaryši tu nebydlí u mistra, a stravy ovšem také u něho nemají; zde celé rodiny a mezi nimi i lidé zámožní stravují se v kavárnách a jídelnách (trattorie), jichž jest velmi mnoho, aneb si kupují jídla u kuchařů na ulici.

Však znám sám některé řemeslníky z Německa, kteří si přičinlivostí pomohli v Římě z nouze k veliké zámožnosti. Jeden z nich učinil v těchto dnech při chrámě dell' Anima čtvero nadací pro čtyry zachovalé dívky. Každá obdrží věna 25 scudů, čili bez mála 68 zl. r. č.

Z Říma, dne 31. července 1864.

[Loterie. Den sv. Ignacia. Sv. Otec. Portiuncula.]

Dnes se opět naplnilo jedno z dávných přání mých; viděti jsem velkolepou *Tombolu*. Představte sobě rozsáhlý „Circus agonalis“, teď Piazza Navona nazvaný, největší to náměstí v Římě po sv. Petřském; jindy bývá zde trh na ovoce a zeleninu, dnes však bylo náměstí to naplněno zástupy lidí, z nichž každý držel v ruce ceduli, na níž ve třech řadách patnáct čísel bylo napsáno. Oči všech byly obráceny k tribuně krásně ozdobené, na kteréž stálo ze skla zhotovené kolo, odkudž se vytahovala čísla; jichž jest 90. Na výhru je dáno 1000 scudů; kdo na své ceduli má tři vytažená čísla v jedné řadě (terna), vyhraje 30 scudů, kdo má 4 čísla (quaterna), vyhraje 40 scudů, kdo má 5 čísel (quincina), 50 scudů; kdo má na ceduli všech 15 po sobě tažených čísel (tombola), vyhraje 500 scudů, druhá tombola dostane 180, třetí 100 scudů. Jakmile někdo výhru ohlásí, rozvinou se bílé praporečky a hlučná hudba zavíří. Dříve však, než výhru dají, ceduli bedlivě přehlíží a tu se často ukáže, že se některý zmýlil, dobře se na čísla nepodíval a po krátké slávě provází takového „šťastného“ posměch okolostojících.

Každá cedule stojí 1 paul (21. kr. r. č. na stříbre); bylot jich mnohem více vydáno, než obnáší celá výhra i s výlohami slavnostními; jeť celá tombola špekulací osob soukromých a město málokdy ji dovolí; tentokráte byla tombola povolena ve prospěch divadelního ředitele, jenž v zimě s vlastní škodou představení dával. Italům se však tato národní hra líbí velice, tak že každý, kdo tombolu zařídí, znamenitě z ní těžiti může. Velmi jsem se podivil tomu, že lid při této slavnosti se slušně a pokojně choval, ač mezi nimi bylo mnoho diváků z nejnižších vrstev obyvatelstva. Vznešenější divali se z oken a pavlanů na tombolu. Několik dragonů mělo hlídku na náměstí, ale nebylo jich tu zapotřebí, vše bez hluku se skončilo. Šel jsem z náměstí ku hrobu sv. Ignacia; cestou soudil jsem, že tam asi málo lidí naleznu, jelikož všecko se hnalo k tombole; avšak přišed k portálu postranního chrámu „al Gesù“, jenž nad hrobem s. Ignacia se vypíná, radostně jsem byl překvapen, vida, že chrám jest přeplněn, tak že jsem jen postranními

dveřmi klášterními se mohl do vnitř dostat. Bylo po nešporách; mnozí z přítomných klečeli u osvětleného oltáře sv. Ignacia, v němž se sv. ostatky jeho nalézají; všickni ostatní poslouchali slova, jež výmluvná ústa jednoho z duchovních synů téhož světce jim hlásala.

Sv. Otec těší se v Castel Gandolfo z dobrého zdraví, ačkoli si tam nepřeje více oddechu než v Římě; po práci a po audiencích vyjíždí si do okolí, prochází se, ano onehdy vyšel zadní branou z paláce a objevil se pojednou na náměstí mezi poddanými svými. Aby milovanému papeži byli na blízku, najali si přemnozí Římané letní byty v Castel Gandolfo a jeho okolí, daleko široko není tam nyní obydlí k dostání. — D. 2. srpna nám připadá odpustková slavnost „Portiuncula“, za tou příčinou podotýkám, že nedávno opět doléháno bylo prosbami na sv. Otce, by povolil, aby odpustky v neděli po památce Porciunkuly mohly získány býti, t. j. aby slavnost z všedního dne na nejbližší neděli přeložena byla, však on se k tomu nechce nakloniti, alebrž trvá na tom, aby dotčené odpustky toliko v den samé památky získány byly.

Z Říma 5. srpna 1864.

[Nový Mortara.]

Zdá se, že budeme míti novou historii o Mortarovi. Tentokráte je hrdinou 11letý učeďník řemesla ševcovského, kterého židovští rodičové dali křesťanskému mistru nedaleko Ghetta (židovského města) na učení. Chlapec zalíbil se život katolický, tak že prosil, aby pokřtěn byl. Otec se tomu protivil. Již pak musím podotknouti, že tu není žádného zákona, jenžby žádal jistý počet let, aby kdo do naší sv. Církve vstoupiti aneb od ní odpadnouti směl. Zde se hlásí žid křtu sv. žádostivý do domu katechumenův, ústavu to, kdež se připravují na křest sv. Aby žadatel přijat býti mohl, bývá nejprve zkoušen, je-li při zdravém rozumu a nejsou-li nečistě pohnutky, které ho k tomu kroku přiměly. K takovéto zkoušce chlapce učeďníka, o němž mluvím, pozvali též jeho otce a tajemníka vrchního rabína. Otec, věda bezpochyby, že syn jeho o něm ani slyšeti nechce, nepřišel; tajemník dostavil se jen proto, aby ohlásil, že té zkoušce přítomen býti nechce. Zároveň utekl se všecken Israel pod křídla orla francouzského o pomoc proti násilí, které prý chce mermocí učiniti z žida křesťana. A v skutku diplomatický zástupce toho národu, jenž bdí nad svobodou v Evropě a sv. Otce a katol. náboženství v Římě ochraňuje, učinil veliký hluk k prospěchu otcovské moci. Vzbudilo to velký smích, ale v piemont-

ských novinách též velké štvání proti Římu. Tať jest krátká a pravdivá historie o židáčkovi v Římě, jenž pokřtěn býti chce. Snad i u Vás budou o něm psáti. K. J.

Z Castel Gandolfo, 4. srpna 1864.

[Letní sídlo papežské.]

Co jsem ku konci listu z Říma ddo. 31. července z novin napsal o sv. Oci a jeho letním sídle, vidím a slyším dnes sám na tom místě. V průvodu J. Emin. p. kardinala R. opustil jsem v 7 hodin ráno Řím. Vůz uháněl s námi ku Castel Gandolfo, 2 1/2 hodiny vzdál od Říma. Koně jako havrani černí náramně se potili; neodpočinuto na cestě než jednou pod košatým stromem, kdež náš vozka otřel a ovlažil chrápi koňů houbou, kterouž byl v Římě u vodě namočil a na vůz vzal, věda, že na celé cestě není vody k spaření. Nenapojil koně a předce se tímto ovlažením občerstvili, tak že chutě do vrchu se hnali. Namítnete snad, že bychom po železnici rychleji se byli dostali na místo, avšak považte, že jest stanice či stanovisko „Castel Gandolfo“ as hodinu od místa téhož jména. Byli bychom museli v širém poli vystoupiti a za vedra 25^h R. pěšky do vrchu jíti. Teprv před samým Castel Gandolfo jsou podél cesty prastaré duby, pravím prastaré, nebo mnohé mají za oporu kamenné sloupy podobající se kmetům o hůl se opírajícím, jiné z nich vyzdili kamením. Cestu k městské bráně jindy nepohodlnou dal upravit papež Řehoř XVI. Nad branou vlaje bílo-žlutý prapor na znamení, že tu papež obývá. Místo samo jest jediná dlouhá ulice, jehož hranici jest na protější straně papežský palác. Před ním jsou na stráži francouzští vojáci. V průjezdu pak a vnitř užíš jako všude, kde papež sídlí, na stráži švýcarské gardisty v jich černožlutočerveném obleku. Však jako jest jenom jeden papež, jest též jenom jeden Vatikán; v Castel Gandolfo nikdo Vatikánu nehledej. Ale musím doložiti, že tento letohrad není na ujmu důstojnosti papežské.

Než se dostaneš k pokoji, kdež sv. Otec píše a pracuje, musíš projíti právě tolika komnatami jako v Římě, jenom že tuto podlaha jest z cihel, v Římě však mo-saiková. V poslední předsíni užíšel jsem nový obraz, o němž se v Římě mnoho mluvilo. Představuje sv. Otce, an se modlí v katakombách sv. Kalixta u hrobu sv. Cecilie, kdež jednou do roka (22. listopadu) každému knězi dovoleno jest mši sv. sloužiti, o čemž jsem svým časem „Blahověstu“ zprávu podal. V oktávě poslední slavnosti sv. Cecilie přišel tam též sv. Otec vykonat své modlitby. Mezi přítomnými byl také

malíř Faber, Würtemberčan. Pohnut jsa pohledem na modlíciho se papeže pokusil se doma nakresliti, co byl viděl. Obrázek ten věnoval nejlepšimu znalci katakomb, kardinalovi R., jehož titulním chrámem jest kostel sv. Cecilie. Týž kardinal předložil nákras sv. Oci, jenž, snad aby umělce povzbudil, řekl, že by rád obrázek ten v rozměru větším a olejovými barvami dal namalovati, kdyby peněz měl. Však vyslovili Pius IX. nějaké přání, nalezne se pokaždé někdo, jenž se za šťastného pokládá, smí-li jej vyplněním toho přání překvapiti. Podobně i tehdáž nalezeno, nevím kde a jak prostředků, aby obraz byl malován a před měsícem putovali milovníci umění do dílny malíře Fabera, aby obraz viděli a mistra pochválili. Já tehdáž neměl času; však co jsem neviděl v Římě, užíšel jsem tuto. Mnou to vždycky hluboce pohnulo, kdykoli jsem spatřil Pia IX. pohříženého v modlitbě; a jeho vypoodobnění se mi i na tomto obraze nejvíce líbilo, dojemné jest též vše vůkol něho; podzemní ty prostory malíř nastínil věrně, do podrobná, i ty starožitné, vybledlé, málo zřetelné malby na stěnách. Ale věrně nakreslil též nepěkné ty novomodní klobouky několika paní opodál klečících a jich ještě nepěknější krinoliny — v katakombách!

Audience kardinalova trvala téměř tři hodiny, i měl jsem času dosti podívat se na vše, co Castel Gandolfo má krásného. V kostele vzbudil pozornost mou drahocenný tabernakul, bohatě ozdobený vzácnými drahokamy; kostelník pověděl mi, že to dar Pia IX. Pak jsem šel k letohrádku (villa) Barberiniův, kdež tohoto léta žije hrabě Trapani, bratr krále Neapolského a švagr naší císařovny. Villa tato poskytuje za letního vedra milého útulku, miním stromůradí na půl hodiny dlouhé a tak husté, že téměř ani paprsek sluneční neproniká korunami stromů. Stromůradí toto sluje tu „Galleria,“ snad proto, že stojí v příjemném chladu máš před sebou rozmanité a pestré obrazy; totiž na jedné straně rozsáhlou Campagnu, celý Řím a velkou část modravé hladiny mořské. Milovníci starožitností ohledávají zbytky starých zdí pod zemí, které se pod tímto stromůradím nalezají. Mně bylo milejší pomeškání v aleji, kdež jsem z hluboka oddychoval, abych nalapal co nejvíce mírného vzduchu, jenž tuto jsou smíšeninou vzduchu mořského i horského, plíce nad míru občerstvuje. Obrátíme-li se na protější stranu, vidíme ze stromůradí hory Albaneské, jichž nejvyšší vrchol „Monte Calvo“ nese na sobě jako korunu klášter Passionistův, u paty těch hor jest rozkošné jezero Albanské ověncené kolkolem stromy

olivovými. Lepší místo, než papežský palác má klášterík chudých synů sv. Františka, chudého syna bohatého kupce z Assisi.

O 2. hodině byl společný oběd. Na síni, jejíž strop spočívá na 6 pilířích, byl pokryt stůl asi pro 50 osob. Rozumí se, že ani tuto sv. Otec neseděl s hosty svými za stolem, dávným obyčejem jesti odsouzen k tomu, aby jedl o samotě. Tím více pohostinným jest k jiným. Komu by to proti mysli bylo, račiž povážiti, že to při tom předpotopním zřízení hospod městeček v Itálii jest téměř nutností, a kdoby se domýšlel, že tu kněží hodují na útraty halíře sv. Petrského, tomu pravím, že to nebyly hody a dále, že tu kromě 4 kardinálů (Amat, R., Barnabó, Antonelli) bylo pramálo kněží, ale mnoho francouzských i papežských důstojníků vojenských, hudební skladatel Liszt a jiní nekneží. Vedle mne seděl mladý kněz z Německa, jenž stále postavení své u papežského dvora vymění za obtíže a starosti faráře v Americe. Svět jej nazve nemoudrým, nedbaje toho, že tam bude pastýřem osířelých nesmrtelných duší. Po obědě vyšli jsme na pavlan, jedni bavili se rozmluvou, jiní utěšenou vyhlídkou, já sedě v lenošce četl jsem v spisu „Lettres du Cardinal Consalvi“, o němž nyní mnoho se mluví, četl jsem, až mne spánek přemohl. Když jsem se probudil, dopsal jsem tento list, aby v pravdě byl „z Castel Gandolfo“ a již chystali se ostatní k odjezdu do věčného Říma. J.

Kronika.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal bude v měsíci září udíleti svátost birmování v následujících farních osadách vikariatu *Falknovského*: 10. září o 7. hod. večer přibude do *Žandova*, kdež dne 11. (v neděli) bude v 9 hod. mše sv., pak kázání a birmování osadníků *Žandovských*, a *Mayersgrünských*; totéž dne 12. v *Kišvartě*, 14. v *Trisekerách*, 15. v *Miltingavě*, v 8. a od 12. hodin tamtéž pro osadu *Schönfichtskou*; 17. na *Královém Chlumu*, 18. na *Chlumu Marianském* též pro osadu *Haberspírk*, 19. ve *Falknově* o 3. hod. odp. kázání a birmování školní mládeže, 20. ve *Falknově* o 9. hod. po mši sv. a kázání, birmování osadníků *Falknovských* a ze *Starého Sedla*, 21. ve *Falknově* totéž pro osadu *Lomnickou*, *Lobskou* a *Vranovskou*; 22. v *Kirchenbirku*, načež po dvoudenním odpočinku dne 25. září (v neděli) v *Starém Sedle* v 8 hod. posvěti nový chrám Páně, odpoledne návrat do Prahy. Noclehem bude JEmin. od 10.—16. září v *Žandově*, 17. a 18. na *Chlumu Marianském*, od 19.—22. ve *Falknově*.

V měsíci říjnu vydá se JEmin. náš vrchní pastýř na cestu po vikariátě *Příbramském* a bude přísluhovati svátosti birmování v *Starém Kníně*, kamž 1. října o 5 h. odp. přijede, v neděli 2. října po mši sv. (8 h.) a po kázání dospělým osadníkům, odpoledne o 2. h. po křest. cvičení školní mládeže. Dne 3. října bude v *Kníně* v 9 h. mše sv., kázání a birmování osadníků *Borotických*, 4. v *Dobříši* v 8 h. totéž pro dospělé, odp. o 2. h. křest. cvičení a birmování školní mládeže; 5. v *Dobříši* v 9 h. (jako dne 3.) pro osady *Svatopolskou* a *Pičínskou*; 6. ve *Višňově* v 8. h. mše sv., kázání a birmování domácích, od 12. h. totéž pro osadu *Verměřickou*; 7. den odpočinku. Dne 8. v *Příbrami* o 2. h. odp. křest. cvičení a birmování školní mládeže, 9. v *Příbrami* v 8 h. mše sv., kázání a birmování dospělých, 10. tamže v 9 h. totéž pro osadu *Hlubošskou* a *Obecnickou*; 11. v *Slivici* ráno po mši sv. (8 h.) a po kázání birmování dospělých, odp. o 2. h. po křest. cvičení birmování školní mládeže; 12. v *Dolních Hbitech* ráno (jako dne 6.) pro domácí, od 12. h. totéž pro osady: *Kamýk* a *Maková*; 13. v *Slivici* (jako dne 5.) pro osady: *Střebsko* a *Velká Pečice*: odpoledne návrat do Prahy. Na této cestě bude JEmin. noclehem 1. a 2. října v *Kníně*, 3—7. v *Dobříši*, 8—10. v *Příbrami*, 11. a 12. v *Slivici*. Bůh ho opatruj na apoštolských cestách těchto!

— V den narození J. Vel. císaře pána (ve středu 18. t. m.) bude sloužiti JEmin. p. kardinal*) v chrámu Páně u Všech Svátých v 9 hodin slavnou pontifikální mši sv. s chvalozpěvem „Te Deum.“ V chrámě Týnském budou slavné služby Boží toho dne v 11. hodin.

— Nade dveřmi kostela u sv. Josefa na Novém městě maluje malíř Kandler na obmítce obraz sv. Josefa, pěstouna Páně.

— Na konci školního roku 1864 odbylo všech 11 chovanců 8. třídy v arcib. konviktě študentském maturitní zkoušku na c. kr. Novoměstském gymnasiu; z nichž 4 dosáhli vysvědčení s vyznamenáním, ostatních 7 vysvědčení dospělosti. Z ostatních chovanců konviktu od 2—7. třídy gymnasiální dosáhli 23 vysvědčení první třídy s vyznamenáním, 26 vysvědčení první třídy. V jednotlivých třídách zaujali čtyři chovancové první místo, dva místo druhé, pět místo třetí; 12 mají místa až do 10; 17 chovanců místa až do 20.

— Dne 1. a 2. t. m. byly veřejné zkoušky na hlavní dívčí škole u sv. Anny čili u Školních sester. Kromě přemnohých

*) Od 22—26. t. m. bude na kněžských exerciciích.

otečů, matek a příbuzných dívek byli tu vys. důst. p. škol. dozorce kan. Prucha, školní rada Pátek, kan. Bernard, probost Ruffer, kan. Štule a mnozí jiní vzácní hosté z Prahy i z venkova. Byli jsme náhodou opět na zkoušce třídy čtvrté, i žádáme laskavého čtenáře, aby si přečetl, co v „Blah.“ o zkoušce téže třídy v půlletí I. napsáno. Spokojenost s pokrokem dívek byla všeobecná, po zkoušce vyslovil ji veřejně p. kanovník Prucha, řka, „že chudé školní sestry pokračující tímto směrem budou *bohaty* na zásluhách o ženskou naši mládež.“ Nás zvláště došlo, když při zkoušce z zeměpisu dotknuto města Roudnice a p. kanovník se dívek otázel, jaká tam a v Praze a v Ouvalch, na sv. Hoře a v Kladsku 30. června se konala památka a dívky ukázaly, že vědí, ale podivení rostlo, když pověděly celý život, všecko blahé působení Arnošta z Pardubic. Po zkoušce přehlížely zvláště přítomné paní ve vedlejších pokoji vyložené rozmanité práce ženské, jež souhlasně chválily. Po prázdninách otevrou Školní sestry jednu vyšší (5.) třídu a v nižších budou vyučovati dívky jazyka německého ve zvláštních od českých oddělených třídách, aby vyhověly, pokud možná, všem požadavkům.

— Jako nedávno v kostele Karmelitském „u Panny Marie Vítězné“ stala se minulou středu krádež též u sv. Tomáše na Malé straně. Zloděj skryl se v poledne v kostele a vzav s obrazů několik penízků v ceně 5 zl., odešel hlavními dveřmi, které si otevřel. Totéž stalo se i u sv. Jindřicha.

Z Brna. Milosrdné sestry Pražské zakoupily a upravily sobě v Brně dům, kdež se zabývají budou vychováváním a vyučováním ženské mládeže chudých rodičův.

Z Bavor. Arcibiskup Mnichovský ohlásil všem správcům duchovním, že obdržel od sv. Stolicе plnomocenství, povoliti každé farnosti jeden neb dva oltáře privilegované. Za povolení toto neplatí se žádná, ani ta nejmenší taxa.

Z Vídně. Dne 10. srpna stál před soudem redaktor časopisu „Reform,“ p. Fr. Schuselka proto že do listu svého přijal dopis, v němž řeč jest o školství, které by zkvětilo, by co nejvíce „odstranění byli patentování zatemňovatelé světa,“ jež dále dopisovatel porovnává „s licoměrníky,“ systémem jejich nazýváje „systemem klamu,“ jsou prý živi „v přepychu a lenoši“ atd. Dále se mluví o „císařských lizalech pantofle římského papeže.“ V obraně své pravil p. Schuselka s nadšeností, že proti této straně „zatemňovatelů a zhlučovatelů“ bojovati chce a bude neustále, byť pod ním již hranice hořela; načež p. státní zástupce od-

větil, že to není znamením velké srdnatosti, hlásí-li se kdo k mučednictví, jehož se za našich časů zajisté nemusí obávat. Pan Schuselka byl odsouzen na měsíc do vězení a k pokutě 60 zl. Trestu a škody nepřejeme žádnému, ani p. Schuselkovi. Uvedli jsme příběh tento jenom na ukázkou, že i ve Vídni se pouštějí časopisy na pole církevní, když radno není mnoho hřmotu dělati na roli politické,

— Ve Vídni zemřel v nemocnici studující bez sv. svátostí, jichž nechtěl přijmouti. Církevní pohřeb byl mu odepřen, byl pochován bez kněze v společném hrobě. Novináři vyřítili se na duchovenstvo a na Církev, zvláště pak na noviny „Vaterland,“ které statečně vyzvali pořadatelů věci u nás, aby ohled berouce na toto a mnohé jiné podobné skonání povážili, že nadarmo staví do výše, nedbajíce o základ, jímž jest náboženství. Za tuto odhodlanost dostalo se dotčeným novinám v jistých časopisech názvu „jezovitů ve fracích“ a t. d. Podivno, že vždy a všude máme se my hlásiti po smrti k těm, kdož se k nám nehlásili za živa. Podivno, pro neznabohy žádají církevního pohřbu dávajíce na jevo, že nedbají o ty „formule!“

Ze Sedmihradska. V pěkném gothic-kém chrámu v Sibíni mívají prot. pastoři „mši“ třikráte do roka, totiž o hodech Božích. Když po protest. službách Božích lid z chrámu odejde, obleknou se pastoři v mešní ornát a v dalmatiku a jdou k oltáři sloužit mši. Věc se má taktó. V čas reformace opouštěli Sasici lůno kat. Církve; toho času byla učiněna mešní fundace za spásu jisté rodiny. Za vlády Marie Teresie stal se dotaz k administratorum té fundace, která se onomu závazku zadost činí. Aby nepřišli o příjmy z fundace plynoucí, vzali útočiště k dotčené prázdné či suché mši, kteráž nemá obětování ani pozdvihování a přijímání, nýbrž toliko tyto části: Introitus, Gloria, Oratio, Credo, Praefatio, Pater noster a opět Oratio. Z toho patrno, že to mše jen zdánlivá, bez kněze není obětí. V sakristii mají prastará mešní roucha a pluvialy starobylého kroje a velké ceny.

Literní oznamovatel.

— Údům „Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje“ v Čechách uselým vydává kněhupectví K. Řivnáče v Praze (a Moravským kněhupectví A. Nitsche v Brně a B. Grosse v Olomouci) knihy nákladem dotčeného Dědictví vydané na rok 1864. Jsou: a) „Hospodářská kniha“ ku poučení a vzdělání lidu, sepsal František Ronovský, farář v Doubravníku na Moravě. Úvod napsal dr. Jan Ev. Bílý. Hospodářský tento

katechismus zahrnuje v sobě vše, co za našich v oboru tomto pokročilých časů rolníkům věděti třeba o polním hospodářství, o zvířatech domácích, o štěpařství a zahradnictví. Kniha tato tištěná frakturou o 464 stranách bude lidu milá a velmi prospěšná. b) „*Moravan*“. Kalendář na rok obyčejný 1865. Latinkou, stran 329. Panu pořadatelů vp. Ig. Wurmovi se podařilo spojit věci rozmanité, poučení i zábavu v rozkošný celek, tak že mu každý čtenář bude povděčen za jeho šlechetnou snahu.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla vyšly kromě velmi dobré modlitební knihy „*Hvězda Betlemská*“ (3. vydání), ohlášené v čís. 16. t. l. na str. 255. následující spisy: „*Maria, matka dobré rady*.“ Modlitební knížka věnovaná ctitelům nepoškozené Rodičky Boží. Přeložil Josef Němeček, kaplan v Boskově, spisovatel modlitebních knih: „*Domácí poklad*“, „*Růže Karmelská*“ atd. *Třetí* vydání. Frakturou, stran 369. — „*Růže Římská*“, aneb: cti otce a matku. Povídka pro dospělejší mládež dle německé vzdělaná od Josefa Zimmermanna. Druhé vydání. Latinkou, stran 161.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

- P. Ant. *Tschary*, kněz ř. křížovníc., farář u sv. Petra v Praze, 6. srpna (nar. v Praze 23. pros. 1800, kněz od 12. srpna 1823.)
- p. Ant. *Nossek*, fundatista v Schönbachu, 5. srp. (nar. 17. led. 1832, kněz od 3. srp. 1856.)
- p. Jan *Černý*, kněz diec. Litoměřické na odpoč. v Praze, 11. srpna, (nar. v Mělníce 7. srpna 1792, kněz od 23. srpna 1818.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Demuth*, farář v Michli, jmenován jest sídelním kanovníkem v Staré Boleslavi;
- p. Ant. *Veselý*, kapl. v Poříčí, za faráře v Chotýšanech;
- p. Vác. *Schreiner*, koop. za faráře v Měděnci;
- p. Frant. *Peroutka*, kapl. v Spáleném Poříčí, za administ. do Hradce;
- P. Karel *Karlas*, z ř. kříž., kapl., za admin. u sv. Petra v Praze;
- p. Ant. *Batal*, za kaplana do Černoušku;
- p. Jan *Černohouz*, kapl. z Kouřimi do Zásmyk;
- p. Frant. *Jirsák*, neom., za kapl. do Kouřimi.

Upřádnuté místo:

Hradec, fara patron. metrop. kapitoly Pražské, od 10. srpna 1864.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Kalubner*, kons. rada, býv. vikář a škol. dozorce, děkan v Děčíně, 21. června;
- p. Alois *Fischer*, farář v Roztokách 30. června;
- p. Ant. *Wenzel*, Vratislavický farář na odpoč. v Hodkovicích, 5. července.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Wünsch*, katech. za faráře ve Warnsdorfu;
- p. Ant. *Richter*, far. v Konojedech, za faráře ve Valkeřicích;
- p. Frant. *Rotter*, far. v Svebořicích, za faráře ve Vartenberku,
- p. Mat. *Feyfar*, katech. na hl. škole v Litoměřicích, za faráře ve Fugavě;
- p. Vác. *Ahne*, kapl. v Dubé, za lokal. v Deštné;
- p. Ignac *Ferschel*, admin. za far. v Louchově;
- p. Adolf *Spachta*, kapl. v Černoušku (arcid. Pražské) za far. v Loučkách nad Jizerou;
- p. Josef *Breuer*, koop. v Bullendorfu, za faráře do Vratislavic;
- p. Ant. *Vedral*, kapl. v Ml. Boleslavi, za prozat. duch. správce ve Velelbech;
- p. Frant. *Pazelt*, kapl. za adm. v Rovensku;
- p. Konrad *Pohl*, duch. správce v nemocnici, za admin. v Děčíně;
- p. Jos. *Novotný*, opět za kapl. v Radoušově;
- p. Frant. *Heidler*, kapl. z Měrunic do Bíliny;
- p. Jos. *Frei*, kapl. z Novosedel do Křimova;
- p. Frant. *Dornaus*, k. z Kunersdorfu do Zákup;
- p. Ferd. *Kühn*, k. z Georgswaldu do Jablonce;
- p. Karel *Kauer*, kapl. z Železného do Kyr;
- p. Gustav *Dittrich*, k. z Jetřichovic do Železného;
- p. Frant. *Schütz*, k. z Arnoltic do Kostelíka;
- p. Jan *Rutta*, k. z Litoměřic do Postoloprť;
- p. Jan *Grünert*, k. z Kostelíka do Měrunic;
- p. Bedř. *Holoubek*, k. z Ústí n. L. do Nebočad;
- p. Eduard *Fleischmann*, za koop. do Hlavic;
- p. Jos. *Bušek*, koop. z Hlavic do Bakova;

Novosvěcení:

- p. Ludvík *Bendel*, za kooper. do Jetřichovic;
- p. Frant. *Helzel*, za kaplana do Pavlovic;
- p. Bernard *Jahn*, za kapl. do Novosedel;
- p. Jan *Kara*, za kapl. do Mladé Boleslavi;
- p. Jakub *Kasper*, za koop. do Kunersdorfu;
- p. Frant. *Kühnel*, za kapl. do Verneřic;
- p. Frant. *Pirtzkall*, za kapl. do Jiřetína;
- p. Karel *Sacher*, za kapl. do Arnoltic;
- p. Ant. *Schneider*, za kapl. do Ústí nad Lab.;
- p. Frant. *Schopf*, za kooper. do Bastianperku;
- p. Josef *Schütz*, za kaplana do Chřibské;
- p. Josef *Sterba*, za kaplana do Litoměřic;
- p. Karel *Strohwasser*, za kapl. do Libořic;
- p. Frant. *Tschischka*, za kapl. do Benešova;
- p. Karel *Trautzel*, za kooper. do Rychnova;
- p. Jan *Vavrouš*, za kaplana do Držkova;
- p. Josef *Zima*, za kaplana do Mšena.

Upřádnuté místa:

Svebořice (Schwabitz), fara patr. hr. Hartiga;
Konojedy, fara patr. paní Anny Maierové;
Roztoky (Rongstock), fara patr. hrab. Thuna;
Místo 2. *katechety* na hl. škole v Litoměřicích;
Místo *katechety* na hl. a podreal. šk. ve Warnsdorfu;
Místo *katechety* na hl. a podreal. šk. v Teplici.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Na den sv. andělů strážců.

Hned od narození má každý člověk od Boha sobě daného ochránce neviditelného, přítele věrného, sv. anděla strážného.

Anděl strážce jest přítel věrný; on provází člověka, svěřence svého, po cestách života vezdejšího, on vodí jej do školy, do chrámu, on s ním se modlí, s ním pracuje, on napomíná, varuje, prosí; a když člověk hlasu jeho uposlechnouti nechce, předce hřeší: anděl strážce pláče. On člověka opatruje, chrání v nebezpečnostech, on mu radí v pochybnostech, on s ním se raduje, dobře-li činí, a truchlí, páše-li zlé. Na tu pravdu, že každý člověk má svého ochránce Bohem mu daného, přecasto zapomínáme. Vyzváne-li dítě z patrného nebezpečnosti života bez pohromy, bez úrazu, říkává se: mělo štěstí, a zapomíná se, že je opatroval a chránil anděl strážce. Tu pravdu, že každý má svého anděla strážce, měli bychom mítí ustavičně na paměti. Či mohl by zhřešiti člověk, kdyby si toho byl vědom, že i tam anděl strážce naň hledí, kde ho žádný člověk viděti nemůže? Či mohlby k hříchu přemlouvati svůdce, by pamětliv byl, že vedle oběti jeho stojí anděl strážce a nařiká, kloní-li se vůle k hříchu? Či mohl by zloděj sáhnouti po cizím statku, kdyby pomyslí, že slzí anděl jeho i anděl toho člověka, jehož jest statek?

Zvláště pak se na anděly strážné

zapomíná u mládeže. Kdo by pochyboval, obcuje-li ďábel posavad mezi námi, ať přemýšlí o tom, jaký asi duch mluví z člověka takového, jenž utlou mládež kazí, a uvěří, že ďábel mezi námi obcuje; neb co jiného jest člověk, jenž dítě učí vyslovovati dříve jména hanebná, oplzlá, utrhačná, než jména svatá, co jiného, pravím, ne-li otrok a vyslanec pekla? Či věří ten a takový též, že ono dítě má svého anděla strážce, kterýž vidí tvář Otce nebeského? A když takový nešťastník všechno to, co kněz a škola a rodičové dlouhým namaháním v dítěku byli vystavěli, jedním rázem zboří; když dítěte pobádá, aby knězi nevěřilo, učitele si nevšímal, rodičů si nevážilo; když zbožné lidi před mládeží tupí a nezbedníky vychvaluje; když ji učí řečem a písničkám oplzlým a hříchu, jenž mezi křesťany ani jmenován býti nemá: věří ten a takový též, že to dítě, kteréž kazí a hubí, má svého anděla strážce, aneb není-li on vyslanec a náhončí pekla? O by si každý hluboko v paměť vryl slova, jimiž Pán a Spasitel náš kazičkám a svůdcům mládeže vyhrožuje, řka: „Kdoby pohoršil jednoho z těchto maličkých, jenž ve mne věří, lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl žernov oslíčí (kámen mlýnský) na hrdlo jeho a pohřben byl do hlubokosti mořské. Běda světu pro pohoršení! Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází!“

Nezapomínej nikdo, že každý člo-

věk, i mládež, má své anděly strážné; neboť, co se ve škole vystaví, nebraň mládeži, jíti cestou přímou ku Pánu, jenž dí: „Kdoby přijal jednoho takového maličkého ve jménu mém, mne přijímá!“ Těla mládeže jsou chrámové Ducha svatého, probůh neposílej tam ďábla. Pomni, že ten anděl strážce, jenž nyní pláče, když jeho svěřence pohoršuješ a kaziš, bude jednou státi vedle tebe na soudu Boha spravedlivého a tam svědčiti bude proti tobě, žalovati na tebe. „Viztež, abyste nepotupovali nižádného z maličkých těchto; neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, kterýž v nebesích jest,“ praví Pán a Spasitel náš.

Před oddavkami.

Přišli jste, milí snoubencové, abyste, co v srdci cítíte, sobě vyznali tuto před tváří pravého a živého Boha ukrytého ve Svátosti. Vyznáte sobě před Bohem lásku, slibíte si věrnost ne na čas, ale až do smrti, a Církev požehná slib váš, Církev, věrná choť Kristova, prohlásí sňatek váš za nedotknutelný a nerozlučitelný, vyhrožujíc každému, kdo by se ho dotknouti chtěl, slovy: „Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!“

Láska vás spojila. Mám za to a doufám v Boha, že ta láska, která duše spojuje, láska čistá, neošemetná, ne pouhá náklonnost tělesná, alebrž láska, kterou vidáme a ctíme na sestárých manželích. Či neviděli jste nikdy kmeta shrbeného, nad hrobem stojícího, jenž miluje stáříčkou manželku svou touze láskou, kterou ji před půl stoletím u oltáře byl slíbil a věrně zachoval až ku hrobu? Však tu již dotknul jsem se druhé části slibu vašeho, slibíte si před Bohem: věrnost manželskou až do smrti zachovati.

Základem věrnosti jest víra, příčinou nevěrnosti bývá nevěra. Pokud budete věrni Bohu, budete věrni jeden druhému. Pokud budete věrni Bohu, nebojte se o věrnost jeden druhého.

Pokud budete zachovávat, co jste slíbili na křtu svatém, budete též plniti, co si slibíte dnes u oltáře, slovem pokud budete dobrými křesťany, budete i věrnými manžely. A proto mějte jeden druhého k vyznávání víry, abyste věrni jsouce Bohu a Církvi, věrni byli také sobě. Nestyďte se za svatou víru svou, a nebudete se stydět za sebe, kdyby jednoho neb druhého Bůh navštívil nemocí, nehodou, strastí.

Věrni jsouce Bohu budete i šťastni. Blaho naše pozemské záleží v srovnalosti vůle naší s vůlí Boží. Chtějte tedy vždy to, co Bůh chce, a budete šťastni. Toť, moji milí, ten největší kříž, když vůle naše jest vůlí Boží na přič. Nešťastným cítí se člověk ten, na němž Bůh chce, aby v chudobě poctivě se živil, ale on naproti vůli Boží nepoctivosti chce zbohatnouti. Říkajíce v štěstí i v strasti, ve zdraví i v nemoci, v radosti i žalosti, v čas veselí i zármutku vždycky: „Buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi“ budete blaženi, šťastni zde na zemi i tam na věčnosti.

Placící anděl.

(Z anglického od P. Fred. Fabera, přel. kněz Jos. Neumann.)

Na vrchu hory stál anděl a plakal. Nejblaženější byl, když nejtrpčeji slzel, a blažen byl Bůh, když jej viděl plakati a lidé, vidouce jej slzícího, cítili se šťastnými.

Hora byla vysoká velmi. Viděl slunce po obou stranách hory. Jedna perut andělova stkvěla se jako stříbro v záři vycházejícího slunce, a druhá byla zlatá a šarlatová, jako když slunce za červánky zapadá. A předce střídaly se i tuto noc a den; někdy plakal anděl více v noci, jindy opět více ve dne — ale slzel vždy. Celá země ležela dole, jakoby se s hory dvě nesmírné plochy skláněly. Zde bylo lesklé moře, plno velkých lodí, a koráby ty zdály se o mnoho větší býti a silné světlo padalo na ně, mnohem jasnější než to, co se nad mořem rozprostíralo. — Tolikéž vyhlížela nebetýčná pásma hor na zemi, a žluté pouště, kde nikdy neprší, a ty nekončné lesy, ve kterých poledne zeleným houštím jest zatemneno, a ty široké roviny, na kterých divocí koňové se probíhají a ty dvě ohromné lední točny, kde jen zima

a ticho panuje, co do rozsáhlosti mnohem menší, a mnohem méně vystupovaly na povrch, ani na nich nespočívalo tak jasné světlo jako na městech a vesnicích, kde lidé obývali. Zajisté s vrcholu hory, na které anděl stál, byly všechny předměty a věci v přírodě velmi maličké, však na-proti tomu vše, co s lidmi ve spojení bylo ohromným býti se zdálo. — Byl to divo-krásný pohled. Časné ráno zdál se býti krásnější, ale když přiblížil se večer, zdál se býti večer čarokrásnějším nad jitra. — V poledne byli byste mysleli, že jest veli-ké to jeviště nejvíce oživeno, ale kdybyste byli počkali až do půl noci, bylby-Ste změnili úsudek svůj majice za to, že nyní nejvíce živosti panuje. Jiná ještě podivnější věc při tom byla ta, že ačkoliv slunce a měsíc a velkooké hvězdy dolů na zemi svítily, země předce mnohem více světla vzhůru vysílala, nežli dostávala, takže anděl viděl všechny věci spíše ve světle, které od země vystupovalo, než ve světle na zemi padajícím. Země byla hvězdami téměř poseta, četněji než nebe jimi poseto jest za nejjasnější noci, a měla libější světlo. — Tyto pozemské hvězdy byly ony tisíce svatostánků, ve kterých odpočívá nejsvě-tější Štálost. Byl to překrásný pohled — na onu širokou jemně se sklánějící zemi, a předce plakal anděl, plakal a plakal téměř bez ustání.

Proč asi slzel? — Ó těch blažených slzí! Slze andělovy musí býti samá radost a plesání. Nenít nešťastných mezi anděly. Bolest není žádné neštěstí. Jestli to veliké tajemství. Ano, jest to veliké tajemství světa. Celý svět jest vždy blizek toho — říci to — blizek ale ne zcela. Když list na stromě šumí, rád by to řekl. Když se hvězdy típytí, jakoby měly slze ve svých očích, vyrazují takřka ono tajemství svým pohledem. Moře když strašným ječením na břehy bije, šepce to veliké tajemství světa: že bolest není žádné neštěstí.

Vy jste neznali malého Oskara. Já sám viděl jsem jej jen jedenkrát. Každý na první pohled mohl na něm poznati, že to jest dítě, kterému Bůh dal zvláštní po-volání. Nemajit toliko velcí povolání, ale i nemluvnátka.

Dítka tvoří pro sebe malou kato-lickou církev, ve které Boha obzvláštním způsobem milují a Jemu slouží; v této Církvi nevinátek dějou se podivné věci, o kterých my nevíme. Vždyť jest s říši an-đělův nejužší spojena. Má také své zvláštní žalosti a radosti a svá zvláštní povolání, krásná, tajemná povolání, která ji náš ne-beský Otec určuje.

Oskar též měl takové povolání. Buďte

ujištěni, že bude: rpěti, a že bude míti tu milost, utrpení to milovati; byltě veselé pacholátko. Jeho duše byla plna radosti a veselí až k překypění. Tyť jsou děti, z nichžto bývají velcí muži. Síla vyrůstá z veselosti. Vytrvalost záleží v blaženosti. Jenom ti, kteří mají veselé srdce, umějí v pravdě trpěti a sice tak trpěti, jak Bůh chce, bychoim trpěli. Jsou to ostrá a trpká slova, ale vy jim porozumíte.

Oskar byl chlapeček, jehožto pohled staré i mladé radosti naplňoval. I tenkrát, když nerozumně žvatlal; způsobil, že každý na Boha a nebe myslel, a když se usmíval, bylo jiným radostí do pláče. Jeť mnoho dítek, kteréž více v noci než ve dne žijí. Jsouť moudré ano přemoudré ve svém nočním snění, byť i lehké myslí a bez starosti byly při hrách a svých úlohách za dne. Tak bylo i u Oskara, a kdybyste byli zavřeli oči, když některý ze svých snů vypravoval, byli byste měli za to, že jest to nějaký již dospělý básník neb umělec, který vypravuje své smyšlenky. Jeho vypisování bylo podivné a téměř zcela podobno vypravování vzdělaného muže. A předce to nebyl nikdo jiný než Oskar s těmi černými kadeřemi a sotva sedmi let, které se v očkách jeho zářily. Ale každý mohl na něm viděti, že to dítě takové, které není k tomu ustanoveno, by v muže povy-rostlo, tak málo jako jarní květiny k tomu určeny jsou, aby v letě rostly.

Oskar právě spal asi hodinu, an poprvé užířel plačícího anděla. Jeho matka jej libávala, když v posteli ležel, a cit jejího políbení neopustil ho po celou noc. Tuto noc však smáčela tvář jeho slzami. Snad zpomínala na jeho otce, který před týdnem zemřel a pod lipami u kláštera byl pocho-ván. Té noci tedy viděl Oskar ponejprv plačícího anděla.

Následující den byl Oskar velmi vážný, a předce necítil se nikdy tak šťastným. Jeho sestřičky se divily, proč byl mnohem přívětivější než jindy. Činí nás to zajisté přívětivými a laskavými, když anděla vidíme, a oči naše naplňují se pokojnou září a slova naše znějí lahodně a sladce. Odpo-ledne přál si Oskar poněkud netrpělivě, by zde již byla noc a toužil býti ve tmě o samotě, ačkoliv se ještě před týdnem noci bával.

Matka vzala svíčku a odešla z jeho pokojíku; ale záslona nebyla zcela zata-žena. Oskar odpočíval, měsíční světlo maje na očích; tma byla této noci mnohem menší než bývala.

Zlaté světlo, ve kterém se anděl obje-vil, stalo se zlatějším a světlejším. Vrchol hory zdál se býti téměř u Oskara, tak

blízko, že mu připadalo, jakoby se ho skoro dotknouti mohl. On sám však neměl žádné s něho vyhlídky. Krásné oblaky hrnuly se u jeho nohou. Každou chvíli čekal, že se roztrhnou a že bude mítí nějaký čarokrásný, podivný rozhled. Skutečně se jednou drobet rozdělily a měl za to, že vidí skrze mezeru krásné sluneční jezero. Tichý větérek váł na vrchu hory a dutě to hučelo v perutích slzícího anděla, jako smutné vzdychání vysokých borovic na severní straně domu. Oskar byl téměř jist, že sladké nyjící povzdechy se proudily z úst andělových jako nejslutnější akordy hudby.

Druhého dne byl Oskar mnohem mlčenlivější, tvář jeho byla bledá a oči jeho se neobyčejně leskly. Byl tichý a uctívý ve svém chování; ačkoliv se z toho jeho matka těšila, předce ji to znepokojovalo. Nemohla toho pochopiti a ostýchala se s ním o tom promluvit. Rozpomínala se na jiné krásné dětátko, které ztratila, a jednou za dne, když onén oheň v očích Oskarových pozorovala, odešla najednou do svého pokoje a poklešší plakala hořce a modlila se skroušeně k Pánu Bohu. Přiblížila se noc a Oskara položili do postele. Ale matka jeho pomeškala dlouho v jeho pokoji, jakoby ho nechťela opustiti. Konečně vtiskla mu poslední své políbení; byl to skoro dvacátý poslední polibek této noci. Když chtěla z pokoje jiti, prosil ji, by zaslunu poodtáhla, aby mohla záře měsíční na jeho postel svítiti. Tato žádost byla matce napádná a chtěla se ho tázati, proč si toho přeje, ale zamlčela se. Když však zaslunu odhrnovala, vyronila se velká slza z jejího oka.

Spánek navštívil Oskara, a zlaté světlo stalo se tak lesklým, že se téměř bál. I zdálo se mu, jako by nesen byl na vrchol hory, blízko anděla. A s výše nad ním plynul tiše libý, sladký hlas rozkazující mu, aby mluvil s plačícím andělem. Hlas ten ho nepoděsil, ne, naopak učinil jej srdnatějším a velmi šťastným. Řekl tedy k andělovi:

„Anděle, smím tě nazývati milým andělem?“

Anděl odpověděl: „Ano, tyť jsi můj malý bratr v Kristu Ježíši.“

Na to řekl Oskar: „Milý anděle, proč pořád pláčeš?“

A anděl odpověděl: „Můj drahý Oskare! Náš veliký a dobrý Bůh má něco, co nade všecko miluje a co svou slávou nazývá. Lidé však odcizují Mu na celém světě neustále tuto slávu a činí Mu příkoří. Já pak stoje na této hoře po celý rok, již tisíce let, vidím všechna města celého světa a vnitřek všech domů ano i vnitřek srdcí

lidských. Poslední bych bez zvláštního dovolení Páně viděti nemohl. Vidím vše, co jedenkaždý činí, slyším vše, co kdo mluví, všechno vím, co každý myslí. A já spojuji se s každým skutkem, slovem a myšlenkou na veliké té a široké zemi a připojuji svou lásku k Bohu, a slzím nad tím, co nepravého jest a hledím svými slzami Bohu onu slávu nahraditi, kterou by Mu lidstvo dáti mohlo, ale dáti Mu nechce. Tot příčina, proč pláču. A slzím pořád, poněvadž vždy na některém místě země se nepravost páše. Bůh však miluje mé slze a Maria naše nepoškvrněná královna vždy Mu je v obět přináší. A celé nebe pohlíží na mne na vrchu této hory. A pějí nade mnou písně a milují mne velmi a jmenují mne andělem ubohé země.“

„Ale milý anděle,“ řekl Oskar, „já nerozumím tomu, co jest sláva Boží. Co jest to mnedle? Jest to něco, čeho Bůh žádá a však obdržeti nemůže?“

„Ne milý bratříčku, tomu tak není. Jest to těžká věc, náležitě ti to vysvětliti. Srdce matky tvé téměř puká láskou k tobě, ale zcela by puklo bolestí, kdyby se domnívala, že ji nemiluješ. U Boha to ovšem nemůže tak býti, ale jest to něco podobného. Jeho sláva jest naše láska, a jeho láska k své slávě jest velikost jeho lásky k nám. Jen tenkrát můžeme poznati, co to jest sláva Boží, když Jej srdečně milujeme.“

Oskar se zamlčel a dal se do pláče. Ale ach, byly to sladké a libé slze, tak že by je byl chtěl celou noc plakati. Pak řekl: „Milý anděle, nechťelš bys mně požehnati?“ A anděl pravil: „Nepřibližuj se tolik ke mně, aby neukápla moje slza na tebe; není ještě čas.“ I požehnal mu anděl a Oskar tak rychle jest domů odnesen, že hučel vítr v jeho uších. — Probudil se a slyšel vítr v hustých větvích stromů a velké krupěje deště padaly na okna, a poduška jeho byla mokrá, jakoby byl plakal. Této noci více nespál, ale ležel tiše, aniž toužil po spánku. Poduška jeho matinky byla také mokrá; neboť viděla po celou noc v temném pokoji jeho bledý obličej a myslila na zemřelého Ferdinanda, jeho malého bratříčka.

Druhý den cítil se Oskar unaveným: mlčel. Jeho matka nešla jako obyčejně po schodech dolů, by dohlídla k hospodářství, nýbrž zůstala u něho v pokoji. Oskar se ptal, zdaž by si nsměl na pohovce odpočinouti, že jest slabý. Matka položila podušku pod jeho hlavu a šla a posadila se na místo, odkud jej dobře viděti mohla, aniž by od něho byla viděna. Oskar ležel tiše a přemýšlel v duchu o tom, co mi-

nulé noci byl viděl. Zapomněl na to, že jest matka v pokoji a řekl konečně poloblasitě: „Ó ten anděl té ubohé země!“ Matka se ho tázala, co by tím mínil; on se začervenal a řekl: „Ó nic, milá máti! Nedbej na mne!“ Po malé chvílce prosil ji, by k němu šla a vedle něho se posadila. A on položil svou horkou ruku do její ruky a řekl kní: „Drahá matinko! nemyslíš-li, že bych mohl jíti k první sv. zpovědi?“

„Milý holoubku, nejsi sedm, jsi teprve šest a půl leta star. Proč pak chceš jíti k zpovědi?“

„Mám za to, matinko, že bych byl šťastným,“ odpověděl Oskar. „Myslím, že by mně to kněz Ondřej dovolil.“

„Dobře, můj poklade, já dnes Otce Ondřeje ve škole navštívím a pozeptám se ho.“

„Děkuji ti, drahá matinko, skloň se ke mně a dovol, bych tě políbil.“

Matka odešla a Oskar ležel tiše až jeho sestry ze školy k němu přišly. Toho dne připustil Otec Ondřej, by poprvé k svaté zpovědi přistoupil, a začal jej vyučovati. Utekl celý týden. Každou noc byl Oskar u anděla na vrchu hory a ve dne připravoval se k zpovědi. Jeho sestry měly za to, že jest nyní podivný a moudrý, a sestárly, věřily však všechny, že nic, co Oskar činí, není nepravé. V sobotu zpovídal se Oskar, při čemž hlava jeho na kolenou Otce Ondřeje spočívala. Plakal mnoho, ne snad proto, že byl velmi zlý, ale proto, poněvadž srdce jeho láskou k Ježíši přeplněno bylo. Pak šel do malé, domácí kapličky a libal svůj křížek a smačel jej svými slzami. Jeho sestry přišly sem, aby před obrazem milostné Rodičky Boží kvítí nasypaly a svíci před Ní rozsvítily, poněvadž byla první zpověď bratra Oskara. Když vcházely, slyšely jej vzdychati: „Ó milý Pane Bože, sladký Ježíšku, teď mohu i já býti pláčícím andělem!“

Této noci zdál se anděl býti mnohem stkvělejším a pravil k němu: „Malý pozemský bratříčku, teď i ty se účastníš v slzách mých! Poznáváš nyní, že jest to smutná věc býti nešťastným, ale není to nic smutného, býti plným bolesti. Ježíš a Maria byli vždy plni bolesti, ale přece nebyli nikdy nešťastni. Tvá matka jest skormoucená nad ztrátou malého Ferdinanda, ale není nikoliv pro něho nešťastná. Ty jsi zarmoucen a no velmi zarmoucen nad svými poklesky a přece vidím v srdci Tvém, že jsi nikdy nebyl blaženějším. Když líbáš svůj křížek, jsi skormoucen nad utrpením Ježíše Krista; a přece jest ta bolest pro ebe sladká.“

„Milý anděle,“ pravil Oskar, „pokračuj jen dále, ty povídáš překrásné věci.“

Anděl přikázal mu, by se přiblížil, že mu něco okáže. Pak dotekl se očí Oskarových, a dotknutí to, ač lehounké, přece drobět bolelo, i vyprýstily se slze a hle! skrze tyto slze viděl Oskar celý svět a všecka jeho města s těmi osvětlenými ulicemi, a všechny vesnice na strminách hor a všechny chýše na kraji nekonečných lesů. A viděl, co všecko lidé dnes činili, a zdálo se mu, jako by je i dle jména znal, i jména jejich dětí a zdali hodné či zlé jsou. Viděl plesáním naplněné síně, ve kterých lidé tančili, a jízby, kde se víno pilo a hlučně hovořilo a zpozoroval, že anděl nad těmito místy slze vyléval tak hojně, jako když poprchává. Viděl též veliké nemocnice s postelemi po obou stranách sálu a mnohé trpící a umírající a anděl šel i zde, ale zároveň usmíval se slze. — Viděl též chrámy, kde řeholníci žalmy pěli a na varhany hráli. I zde plakal anděl. — však jen málo. Viděl tisíce dětí v tisíceroých školách, a zpozoroval, že se anděl nad nimi vznášel a svými křídly třepetal, tak že několik krůpějí z jeho slzí tu a tam na některá dítká padlo.

„Ale, milý anděle,“ pravil Oskar, „jest to ta země, na kterou z okna v světle měsíčním hledívám?“

„Proč se na to ptáš, můj bratříčku?“ odpověděl anděl.

„Poněvadž,“ odřekl Oskar, „jsem myslil, že by jsi neměl k slzení příčiny. Když jsem nedávno v noci před sebou zemi viděl ve svitu měsíčním, zdála se mně býti nejen krásná a tichá, ale též svatá a dobrá. Bylo mně, jako by se Bůh nad ní vznášel, a když jsem okno otevřel, zdálo se, jakoby byl Bůh do pokoje vstoupil. Potůček okolo zdi tekoucí tiše šepotal, mnohem tišeji než za dne klokotá, a stromy vyhlížely podivně tak jakoby jim zakázáno bylo mluvit. Každé stvoření mělo takový pohled, jakoby uvnitř chrámu stálo. Domníval jsem se, že máš v noci, alespoň v jasné noci, pokoj a toliko nad těmi bdítí musíš, kteří jsou na lodích na širokém moři.“

„Nejmilejší dítě!“ pravil anděl, „já jsem vždy pokojný. Pro Boha účinkovati jest velebným pokojem všech v nebi jsoucích. Neznáme žádného jiného pokoje nad tento. Svati na nebesích praví mi, že není na světě sladšího pokoje, než pro Boha trpěti. Kdyby andělé se znepokojovali mohli, stalo by se to jen tenkrát, kdyby Boha každého okamžiku nemilovali více, než Jej před okamžikem byli milovali. Bohu díky, nemůže se to státi. Co se týká však mého slzení, musím skoro více plakati v noci než ve dne,

lidé loupí a vraždí ve tmě. Každou hodinou temné noci umírají lidé a ach, mnozí činí když umírají, že andělé slzejí. Měsíc svítí na tolik hříchů jako slunce.“

„Ach, již nebude nikdy více světlo měsíční tolik rád mítí,“ řekl Oskar. „A přece jest velmi krásné, a vždy mně to přichází za těžko uposlechnouti své matky a tise ležeti, raději bych vstal a ven se díval. Co činí světlo to tak krásným?“

„Všecky věci, Oskare, které činí vůli Boží, jsou krásné. I záře měsíční byla myšlenkou Boží, jedna z podivných jeho myšlenek od věčnosti. Vzbuzuje v nás myšlenku na jeho vlastní milou Matku. Snad to byl vždy jeho úmysl, aby to tak bylo. Září měsíční můžeš milovati; jest ona jedna z božských libých myšlenek, a no jest to díl jeho lásky k tobě; neboť jsou světy, které nemají měsíců a noce jsou tam strašné.“

Pak nesli se dále ve svém letu. Shlíželi dolů do tisíců lodí na dalekých mořích a anděl slzel. Letěli přes kraje, kde nebylo kostelů, a kde nehořelo věčné světlo před Nejsvětějším, a anděl plakal zármutkem, poněvadž říše ty byly ve tmách. Ale byly též jiné kraje, kde stáli prastarí velební chrámové, ale bez pravých oltářů a bez nejsvětější Svátosti, beze mše svaté, a bez obrazů Matky Ježíše Krista, a Oskar se domýšlel — jist tím nebyl — že anděl hořce plakal nad těmito zeměmi, mnohem více než nad prvními. Konečně viděli zcela křesťanské krajiny, kde všady věčné lampy hořely, modlitba a bdění panovalo po celou noc, kde byly posvátné kláštery trýptící se co měsíc a vydávající světlo své do tmavozelených lesů vši země aneb na vrcholy pahrbků na břehu mořském. A ačkoliv anděl méně slzí nad těmito ronil, zdálo se přece Oskarovi, jakoby slze ty byly krví zbarvené, a bolest anděla podobala se smutku a přece nebyl smutný.

Konečně viděl Oskar veliké město, a řeka proudila se u prostřed, a zřel až pod hluboké základy domů, a celé město zdálo se na kostech mučeniků vystaveno býti. Anděl řekl mu, že jest to město Boží, město Řím. A uzměl vnitřek velikého paláce a vojíny v podivném kroji, chodící před dveřmi sem a tam, a když celý dům utíchl, spatřil staříckého, šedivého kmeta z postele vstávati, zcela tise, aby lidé ve vedlejších pokojích bdící ho neslyšeli. Výraz obličeje tohoto kmeta byl důstojný, podivuhodný. Vstal, oblékl se v bílý talár a šel bez obuvi k oknu, otevřel je a klekl u něho, maje malý obrázek nepoškvrněné Panny ve svých rukou. Ono veliké město s těmi mnohými světly rozprostíralo se pod ním,

ale ani hlásek nevystupoval k jeho uchu kromě šumotu několika velkých vodometů. Za městem byly vrchy, které ve svitu jasných hvězd na obzoru se odrážely a za těmito horami byl opět ten široký veliký svět, jehožto otcem tento kmet byl. On se modlil za svět, a brzy zaplakal, a všechny ty slzy padaly na obraz nepoškvrněné Rodičky Boží. A čím více slzel, tím více podobal se obličej jeho obličejí plačícího anděla. A anděl poklonil se před ním hluboko a slzel též. Tu plakal Oskar velice a zdálo se mu, jakoby onen kmet a anděl v sebe splývali a toliko jedinou osobu tvořili, místo dvou a viděl nebe otevřené a hle, Bůh Otec pohlížel s velikým zalíbením na slzícího kmeta a tu se zdál kmet vždy podobnějším Bohu Otcí. Pak se stalo světlo jasnějším, a Oskar viděl, že Maria na plačícího kmeta ukazovala, a Bůh pohledl v jeho srdce a andělé pohlédli v tvář Boží a četli v ní něco, a milionové andělů letěli do Říma, a dívali se do srdce stařečka — a odlétali pak na sever a jih, na východ i západ, kamkoliv je posílalo srdce kmetovo.

Anděl řekl Oskarovi, že jest to papež a že musí nyní do své komůrky jíti, poněvadž i tam jednoho anděla papež poslal. Tomu se Oskar divil, že papež též o něm ví a že by tak krásného andělíčka k takovému malému chlapečku, jako on jest, poslati měl. Snad to bylo nějak ve spojení s jeho první zповědi.

Několik téhodnů uplynulo. Každou noc byl Oskar u anděla. Viděl mnoho jiných věcí, ale ty jsou tak těžké k vysázení, že je zamlčeti musím. Ve dne zdál se Oskar vždy bledším a slabším, ale říkal, že není nemocen. Jeho matka poslala však pro lékaře, a lékař držel něco jako malou flétnu na jeho prsou, poslouchal a pak vážně naň pohlížel. Oskar hladil rukáv kabátu lékařova a usmíval se naň. Starý lékař se k němu sklonil a políbil jej a Oskar cítil, že lékař plakal, bylať tvář jeho mokrá, když ho byl políbil. Pak odešel lékař s matkou Oskarovou do jiného pokoje, a tato byla dlouho u něho, a když se navrátila, viděl Oskar, že byly její oči červené a že též plakala. Po celý den pohlížely naň též jeho sestřičky velmi smutně, a byly velmi zkormouceny a mluvily po tichu a chodily po špičkách, jakoby někdo v domě velmi nemocen byl; mnohdy přišly, objímaly ho a mčely.

Jednou v noci bolela Oskara drobet hlava. Nebylo to příliš, ale on šel spát, nepomodliv se; a této noci neviděl anděla. Měl však velmi trapný sen. Viděl ve snách hustou tmu, která se před ním jako ohromná zeď vznášela, a jemu bolest pūso-

bila, když ji proraziti chtěl. Zároveň vyčítalo mu svědomí, že pro maličké hlavy bolení modlitbu svou zanedbal. Celý den na to cítil se Oskar nešťastným; více nešťastným než zarmouceným. V noci viděl onu hustou tmou opět, však uslyšel za ní hlas plačícího anděla, jenž pravil: „Oskare! Nesmíš se domýšleti, žeš nešťasten! Citiš se nešťastným, poněvadž tě to znepokojuje, že ti není tak sladce, jak jsi očekával. Měl bys se spíše rmoutiti, poněvadž jsi se Bohu znelibil. Cítiti se nešťastným: to tmy nezapláshuje, ale tichá bolest to činí.“ Pak umkl hlas. Oskar se probudil a modlil se celou noc k Pánu Ježíši, by dal mu pravou litoť a druhý den byl zcela šťastný a pln pokoje, však přece nejvyš skormoucený. Ale učinil pevně předsevzetí, že nikdy více nezanedbá své modlitby, když mu toho matinka nepřikáže, a věděl dobře, že mu Pán Ježíš té milosti udělí, aby dostál tomuto předsevzetí, neboť cítil v srdci svém, že za něj Maria Panna orodovala, a zač ona prosí, jest již jako vykonáno. (Dokončení.)

Biskup Leonhard.

V čase našem, který vše neobyčejné rád odsuzuje, setkáváme se zřídka s osobnostmi, které svými vynikajícími vlastnostmi pozornost souvěkých k sobě putají. Spisek „Oester. Ehrenhalle“ od Dr. Jana rytíře Hoffingera uvedl mi na mysl muže povahy zvláštní, kteréhož jsem od svých dětských let znal, což si za štěstí pokládám, a který 19. ledna roku minulého ve Vídni zemřel — jest to *Jan Michael Leonhard*, posléze apoštolský vikář rakouských vojsk.

Leonhard narodil se r. 1782 v Grafenwörthu u Dolního Rakousku; rodiče jeho byli velmi chudí, však nic méně poslali syna neobyčejnou pilností a zvláštní vlohý prozrazujícího na piaristické gymnasium do Kremže, kdež bojuje s největším nedostatkem, přece vždy první místo mezi svými spolužáky zaujímal. Odbýv ve Vídni s významným študíu filosofická a bohoslovcecká, byl r. 1806 na kněžství posvěcen, a pracovav několik let ve správě duchovní, byl r. 1816 co dvorní kaplan do nově zřízeného Augustinea povolán, a r. 1817 vrchním školním dozorcem jmenován, kterýžto úřad jsem jej viděl zastávati při zkoušce na hlavní škole Josefovské ve Vídni r. 1817. Do toho času padá vydání od Leonharda sepsaných kněh, dle nichž jsme se já a moji souvěci ve školách gymnasiálních vědě náboženské učili. Plodnost Leonhardova v tomto odvětví literatury byla podivuhodná. Mnohý příkrý úsudek byl tehdy pronešen

o ceně spisů těchto a ještě příkřejší a nespravedlivější o spisovateli samém, kterýž, jak se souvěkým jeho zdálo, se neostýchal, tímto způsobem shromažďovati veliké jmění. A však ještě nepřiznivější byla pověst, která o něm se roznášela v těch kruzích, kde se domnívali, že se způsobem jeho žívobyti blíže seznámeni jsou. Leonhard neměl žádného sluhy, žádné hospodyně; sám si posluhoval, sám si spravoval a čistil oděv dosti chatrný, ba i ošumělý; zkrátka Leonhard byl považován za vtěleného lakomce, jaké jen v románech nalazáme. Já sám maje u něho jednou co řídití, nalezl jsem na tmavé předsíni muže obuv cídícího; otázav se ho, zdali důstojný p. kanovník doma jest a zdali s nim mluviti mohl, dostal jsem za odpověď: „Račte jen dále jíti, přijdu v okamžení.“ Onen cídíč bot byl Leonhard sám. — R. 1828 stal se Leonhard světicím biskupem a r. 1834 posvětil též mne na kněžství; r. 1835 byl jmenován biskupem Svato-Hypolitským; ale brzy se vzdal důstojnosti této, s nížto důchody 15.000 zl. spojeny byly, a převzal přiměřenější jemu postavení apoštolského vikáře, ačkoli jenom něco málo tisíc zl. vynášelo.

Toť jedna stránka obrázku muže tohoto, — nyní druhá. Biskup Leonhard veřejným míněním za lakomce byl prohlášen; věděl to dobře, nezdálo se ale, že by ho to tížilo. V posledních dvaceti letech ovšem se proslýchalo, že Leonhard znamenitou jistinu, mluvilo se o 60.000 zl., k založení vychovacího ústavu pro dcery rak. důstojníků věnoval; také jmenování jeho tajným radou a rytířem řádu železné koruny do svědčovalo, že vláda jiných byla náhledů o biskupovi Leonhardovi než obecnstvo. Avšak teprv po smrti jeho a při přehlížení jeho spisů byl zcela odhalen tajemný závoj, jenž zahaloval celý jeho život; pak teprv zvěděl svět, mnoholi jmění muž tento nashromáždil a jak s ním naložil. Veliké množství nadací, která biskup Leonhard založil, jasné nás o tom poučuje. Počátek učinil r. 1816 nadací pro chudé žáky v Hausleutenách, kde dříve co kaplan působil, ku kterémuž účelu 1000 zl. obětoval. Pro vdovy a sirotky složil 9000 zl. Dále věnoval 3800 zl. ústavu hluchoněmých v Linci, 2000 zl. chorobnici Alžbětinek ve Vídni, 600 zl. nemocnici a 6.000 zl. ústavu Milosrdných bratří pro rekonvalescenty, kterýžto řád také pro své ostatní nemocnice znamenité dary od Leonharda obdržel, jako 8000 zl. pro nemocnici Skalickou, 9000 zl. pro Letovickou, 6000 zl. pro Prostějovskou, 12000 zl. pro Viševickou. Ústav hluchoněmých v Linci obdržel dále 12000

zl., tolikéž ústav hluchoněmých v Brně a 14000 zl. týž ústav v Praze. Avšak dary tyto, ačkoli více než 95000 zl. str. obsahovaly, tvořily přece jen malou částku všech obětí Leonhardových. Čím výše postupoval v důstojnostech statních a církevních, čím více příjmy jeho rostly, tím více zval on k stolu svému nemocných a trpících, volaje: „pojdte ke mně všickni, kteříž obtíženi jste;“ jim připravil hostinu, jim připravil lůžko pro čas nemoci a místo odpočinku ne na dny neb leta, nýbrž na celá století. I malé k sobě vzal, především ty, kteří v jistém ohledu nikdy nad dětství se nepovznosou, při nichž ztráta některých smyslův úplnému vyvinutí brání. Může se tedy směle říci, že žádný biskup nebyl pohostinnější, žádná domácnost větší, žádná rodina četnější než ona biskupa Leonharda, ačkoli ani sluhy neměl. Mimo již uvedené a jiné menší dárky nalezáme důkazy o následujících, přispěvcích:

Ústavu hluchoněmých v Gorici daroval 5000 zl.; chlapeckému sirotčinci v Št. Hradci 4000 zl.; ústavu hluchoněmých v Linci 3.300 zl.; ústavům chudých diecése Král.-Hradecké 10000 zl.; ústavu chudých diecése Lublaňské 20.000 zl.; ústavu chudých diecése Litoměřické 10.000 zl.; ústavu chudých diecése Pražské 10.000 zl.; ústavu chudých diecése Budějovické 10.000 zl., a opět 10.000 zl.; ústavu chudých diecése Král.-Hradecké 10.000 zl., a jiných 20.000 zl.; ústavu chudých diecése Hypolitské 20.000 zl. a mnoho jiných více. Však kdo by mohl vypočísti všechny ty dárky křesťanské lásky, kterými Leonhard tisíce nuzných podělil s tím závazkem, by dárci nikomu nejmenovali, a jen v modlitbě naň pamatovali. By mohl dle hnutí srdce svého dobře činit, nelekal se toho, že svět za lakomce jej měl.

Z toho jest patrné, že i za našich v osvětě tolik pokročilých časů k nalezení jsou lidé, na něž hledíce poznáváme, že nejsou nemožné ty hrdinské ctnosti, o kterých legendy svatých mnoho vyprávějí.

Dr. E.

Syn a otec.

(Dokončení.)

Dvě léta uplynula po tomto smutném výjevu. Jednoho dne pošmourného a mrázivého a sice den po Narození Páně, když sníh pokrýval cesty a střechy, vezl statkář Gérard dva lidi do nemocnice „de la charité“ v Tours-u.

Nejisté kroky těchto ubohých lidí, když vystoupili, jejich posuňky, jejich ne-

souvislá řeč prozrazovaly jejich neštěstí. Syn šel vedle otce a jeden druhého neznal, dívali se vůkol jako zvědavé děti. Veselost jejich lišila se od zármutku jejich průvodců. Stálé obcování s šileným dotklo se konečně též mysli ubohého Pavla; jeho útlé nad míru citlivé srdce podleгло náramné lítostí a bolesti. Ač bylo sychravo, scházeli se sousedé a provázeli zrakem svým ten truchlivý průvod. Rozpomínali se na ten krásný den, kdy se jim Pavel Fidry v celé záři své mladosti a pěkných nadějí zjevil, každý vyprávěl o dobrém, jež v městečku vykonal, o službách, kterými se jim zalíbil, o radách, které jim dával.

„Nechť nikdy vzítí platu za mého Jakuba,“ zvolala jedna chudá žena.

„Mé děti budou tuto zimu jísti z pšenice, kterou nám poslal, věda, že jsme chudí,“ řekl jiný.

Slyšelt tato slova vděčnosti jejich, aniž jich pochopil, ba nevšímal si ani zármutku svých přátel.

„Ubohý mladík!“ říkali všickni.

Děti z městečka stojíce u besídky, kde je učil, tlačily se k sobě v truchlivém mlčení, aby jej ještě jednou viděly; jejich tváře prozrazovaly jejich bolest. Zástup stál tu tak dlouho, dokud bylo ty ubohé poutníky viděti. Když zmizeli, rozcházel se i lidé; a bylo slyšet zde onde slova: Smutný to dnes den! — — —

Gérard veza je, vzpomínal si na onen jedinký večer, kdy viděl svého přítele veselého. Po návratu z nemocnice byl mnohem smutnější. Každou pak neděli po nešporách šel navštívit těch dvou ubohých!.. Nazývali ho ve špitale přítelem Fidryovým, krásné to přijetí a významné v tomto místě, kde neštěstí často bývá zapomenuto. Lékaři, sestry ano i hlídači pozdravovali ho uctivě; nebo neobyčejný příklad věrnosti k nešťastným potěšoval jejich srdce a vracel jim vážnost k člověku, vážnost, která tuto snadno vymizí.

Jednoho dne, bylo to už mnoho a mnoho neděl po vánocích, prosil malý Gérard svého otce tak dlouho, aby ho vzal k jeho bývalému učiteli, až konečně otec svolil.

„Kdo ví,“ pravil, „snad pozná to dítě!“ Chlapec pln jsa radosti, že ho opět uvidí, běžel k novému učiteli, vyprosil si dovolení, aby si směl natrhati jasmínu u besídky.

Udělal si velikou kytku a šel pak s otcem. Cestou mluvili málo, až spatřili špitál. Smutný jeho zevnějšek se chlapci nelíbil, u brány churavé ženy a bledí muži hašterili se o teplo sluneční, každý chtěl mít více místa. Když tímto skupením prošel, neval více vzduch venkovský, bylť v nemocnici. Tento smutný příbytek poděsil dítě.

„Jak se má Fidry?“ tázal se statkář hlídače.

„Ach,“ odpověděl hlídač, „dobře, že jste přišel!“

Vedl je tmavými chodbami do kaple špitalní. Gérard tušil, co se stálo; dítě nevědělo ničeho, a drželo pevně jasmín, jež chtělo učitelu dáti.

Kaplička byla studená a holá; nebylo v ní ani obrazů ani jakých okras; na místě všeho nářadí stály zde toliko lavice a máry! Ale nikdo se nemodlil u nich! A samota u rakve jest mnohem smutnější než pláč!

„Mé dítě,“ řekl statkář klekaje, „Pavel Fidry spí pod tímto přikrovem. Bůh se smíloval nad jeho trápením, on umřel!“

Dítě třesouc se položilo kytku na rakev a kromě kvítí měl tu Pavel Fidry i slzy dítěte, jež ho milovalo.

Přišel kněz, za ním stařec, vedený služebníkem Františkem; dvě ženské a malý zpěvák. Kněz se modlil, zpěvák mu odpovídal; stařec vesel nad touto změnou díval se na všecko, co se vřkol dělo; ženy plakaly. Stařec ten byl otec, jenž nevěda provázel svého syna k hrobu, kamž brzy odšel za ním. Ženy pak byly paní Bodinová a Anežka, nevěsta zemřelého.

Paní Bodinová a Anežka přestěhovaly se ku Gérardovi, František sloužil u něho; často rozmlouvali spolu o těch ubohých, jimž milosrdenství Boží poprálo, trpěti za viny zde na zemi, aby maličko potrpíce byli na nebi.

Pavel Fidry, jakkoli příjemný a zajímavý muž, byl předce vinník, jakož mu to byl Gérard pověděl: „Bůh nedal dětem práva, aby soudily a trestaly rodičů svých!“

Dobrá matka.

(Na ukázkou z polského.)

Poslouchej, dceruško:

Pokud jsi malička,

Přivykej už práci

Jako ta včelíčka.

Dejž mi, Bože milý,

Jenž na nás zříš s nebe,

Dceru *pracovitou*

Vychovati z tebe.

O jak budu potom

Na světě blažena,

Vidouc, že ctná duše

V srdce tvé vhostěna.

Dejž mi, Bože milý,

Jenž na nás zříš s nebe,

Dceru *ctnostiplnou*

Vychovati z tebe.

Až jak růže krásná

Budeš rozkvétati,

Naučí tě matka

Vesele zpívati.

Dejž mi, Bože milý,

Jenž na nás zříš s nebe,

I dceru *veselou*

Vychovati z tebe.

Nikdy za svůj jazyk

Nestyď se, má milá,

Vždyť bys se za vlastní

Matku svou styděla.

Dejž mi, Bože milý,

Jenž na nás zříš s nebe,

Dceru matce rovnou

Vychovati z tebe.

Nestyď se své mluvy

Jako zlá krajanka,

Ale miluj národ

Co pravá Slovanka.

Dejž mi, Bože milý,

Jenž na nás zříš s nebe,

Dceru *vlasti věrnou*

Vychovati z tebe.

Ráno i u večer

Zbožně se modlívej.

A do chrámu Páně

Bedlivě chodívej.

Dejž mi, Bože milý,

Jenž na nás zříš s nebe,

Dceru *bohobožnou*

Vychovati z tebe.

D o p i s y.

Z Bohmice u Prahy 17. srpna 1864.

[Kněžské druhotiny.]

V neděli dne 14. srpna slavil náš milovaný otec duchovní p. Vinc. Sluka své kněžské druhotiny. — Velice nás to dojalo, když stařeček stříbrovlasý sám a sám, beze všeho hluku do kaple v Troji se ubíral, kdežto Všemohoucímu nekrvavou obět nového zákona přinést chtěl na poděkování za to, že mu poprál té milosti 50 let ku blahu naší osady pracovati na vinici Páně. Chtěl slavnost tuto u vši tichosti vykonati, a již se hotovil ovečkám svým spasitelná napomenutí z kazatelný pronášeti, když do kaple vkročil veledůstojný p. vikár a škol-dozorce Jan Konopa, farář Klecanský, jenž s Karlínským okresním, p. Davidem, k oslavení té památky do Troje byl zavítal. — Tu vystoupilo ze středu osmi družiček devčátko p. Pechlátovo, by ve jménu celé osady milovanému správci duchovnímu blahopřání předneslo. Po té dojemné řeči, při níž málo které oko bez slzí zůstalo,

uchopil se slova veledůstojný p. vikář, vyličeje zásluhy jubilantovy. Když pak nábožné posluchačstvo k vyzvání p. školdozorce hlasitě bylo vyznalo, že otce svého duchovního vroucně miluje, modleno se za jubilanta, by jej Všemohoucí ku blahu naší osady při zdraví zachovati ráčil; též spomenuto nejvyššího náměstka Kristova, Pia IX. a vysílány jsou k Bohu prosby, by ho v strastech a utrpeních jeho potěšiti a veškeré nepřátele jeho pokořiti ráčil. Skončilo pak se modlitbou za zeměpána a veškeré zástupce naší drahé vlasti, by Bůh je obdařiti ráčil svou milostí, aby povždy zdárně naši vlast zastávali a řídili. Po té sloužil důstojný p. jubilant za zdařilého provedení hudby chrámové zpívanou mši sv., při čemž mu p. vikář přísluhoval. — Hlahol trub, víření bubnů, a rány z moždířů oznamovaly ukončení slavnosti té chrámové. — Při hostině, kterož ku počtu p. jubilanta knížecí ředitel Trojský, p. Jan Votruba, byl vystrojil, obrátil se ještě jednou p. okresní přiměřenými slovy k jubilo- vanému statečkovi. Připíjením na zdraví p. faráři a opětnou střelbou z moždířů ukončena slavnost tato, jejíž dojem jistě dlouho potrvá v srdci všech osadníků Bohnických. J. B.

Z Neveklova dne 16. srpna 1864.

[Kněžské druhotiny.]

Dne 12. t. m. slavil náš vys. důstojný p. děkan a vikář Bystřický, Jan Čtrnáctý, své kněžské druhotiny. Chtěje obětovati mši sv. v chrámě svému patronu, totiž sv. Janu Křtiteli, zasvěceném, odebral se k svému příteli a bývalému kaplanu p. Janu Šebánkovi, nyní faráři u svatého Jana pod Skalou, kamž ho vřelé modlitby jeho osadníkův provázely. Na krátce před jeho odchodem došlo ho písemné blahopřání nej- důst. konsistoře Pražské. Za blahé půso- bení na vinici Páně a v úradě vikariátním byl již před dvěma roky jmenován čestným kanovníkem Staroboleslavským. Spolu za- vítal k němu sekretář Bystřického vikariátu důst. p. František Kroner; děkan Benešov- ský a přednášeje srdečné přání vikariátního duchovenstva a učitelstva odevzdal váže- nému jubilantovi tištěnou slavnostní hymnu, již bylo řečené duchovenstvo jemu ku počtu složilo, a spolu vzácný dar, jehož však způsob skromnost jubilantova a něžnost dárcův zamlčeti velí. Kantáta zní náse- dovně:

Nad tím pozemským kněží Páně žití,
Ač druhdy útrpnost a nevěcnou
Mnozí s osamělostí jejich cítí —
Tou slastiprázdnou prý a nejasnou —
Jak mnoho přec se jasných slunců třeptí,

Když radosti jiných již vyhasnou,
Jak po dnech práce pracovníci věrní
Se těší na hodinku svatvečerní.

Však v svatvečera toho době září
Se nejkrásněji ten posvátný den,
Kdy stříbrný vlas velebného stáří
Immortelovým věncem ozdoben:
Kněz jubilant se běře ku oltáři
Jak Aron o květoucí hůl opřen
A druhou Hospodinu oběť světlí
Po službách lopotného půlstoletí.

Tak — díky Mu! — i také k Tobě, paně,
A bratře náš, Bůh v milosti své shleď,
A v podvečer Tvé cesty požehnané
Tě v tento utěšený den doved;
A jako spozděným červánkem plane
Neskloněný v poledním žáru květ,
Tak se tichounce slast dne toho září
Na Tvoji znovu omlazené tváří.

A takž popřej, ať před oltářem svatým,
Na tomto stanovišti vznešeném,
Ať v souzvuk s srdcem Tvým vděčností zňatým
Života Tvého den si zpomenem,
Jak až sem, k těmto druhotinám zlatým,
Pán Tě mohutným vodil ramenem,
A labyrintem Tvé mladistvé tužby
Veď na výsluní vznešené Svě služby.

Jak's dobrý pastýř podle ducha Páně
Byl příkladem, vždy vlastních kněžských slov,
Pomocí svou při každé těžké ráně
Ochránce chudých, sirotků a vdov.
Jak posel míru v tyto tiché pláně
Sem přibyl's v milený svůj Neveklov
A přijat pak již zevšad proslulý
I v lůno staroslavné kapituly.

O že za krásné to účinkování
Nemůžem lepší dáti záměny
Než vřelý obdiv a srdečné přání
Ty chudé chudých bratří odměny.
Ať ještě dlouho přede bouří chrání
Hospodin žití Tvého kořený,
Bys neskloniv pod břemenem let bedra
Stál prostřed církve nejkrásnější cedra.

O tento krásný vínek sekundiční
Zpomeň nehybnoucí svěžestí svou
Ti na onen, jež andělové slícní
Tam v stáncích blaha Tobě uvinou.
O tam, tam vznes se pak, kde ustaviční
Proudové blaženosti poplynou,
Zde však u vděčné dlouhé upomínce
Žij jméno Tvé co lidstva dobrodince.

My však prosíme, o velebný kmetel
Bys nás; k nimž jsi se vždy otcovský znal,
Při této své památce půlstoleté

Otcovsky ještě jednou poželal.

Hle! On již žehná, bratří poklekněte,
Dnes s každé tváře mihni trud a žal,
Ať jubilantu zevšad ples vstříci pála,
A Bohu na výsostech čest a chvála!

Kdo důstojného pana jubilanta zná,
ctí a miluje jej. Zvlášť nelíbené lásky po-
žívá u svých osadníků a u duchovenstva i
učitelstva celého střidnictví. I střidnictví,
v nichž dříve co vikář byl působil, chovají
jej v dobré paměti. Protož z celého srdce
opakujeme přání v hymně vyjádřené: by
dobrotivý Bůh léta jeho jubilea svou mi-
lostí osladiti ráčil. F. H.

Z Castellamare o slavnosti Nanebevzetí M. P. 1864.

Když jsem před několika týdnů pro
Vás sepisoval, co jsem na první cestě své
do Neapole viděl, nenadál jsem se, že za
nedlouho všecko tu krásu opět užřím. Však
lékáři jsou nejhorší tyranové na světě; roz-
kážou-li, abys šel, nezbyvá ti, než vydati
se na cestu. A že lékař radil a poroučel,
jsem i já nyní v Castellamare u Neapole
i mohu doplniti, co jsem v dopisech svých
napsati opominul. Castellamare jest nové
jméno, starého města „Stabiae“, kteréž zá-
roveň s Herkulanum a Pompeji l. 79 po
nar. Páně sopkou Vesuvem zasypáno bylo.
Ve Försterově cestopisu od r. 1863 četl
jsem, že Castellamare má 15.000 obyvatelů,
ale jest jich dvakrát tolik, neboť o stavbě
válečných lodí pracuje více než tisíc děl-
níků a v přístavě jest ustavičně mnoho set
lodí, kupců vedoucích rozsáhlý obchod v
obilí, a každého léta přichází sem na tisíce
cizinců, kteří v mírnějším vzduchu moř-
ském, ve vlnitých lázních mořských a pi-
tím výborné vody hledají a nalezájí uzdra-
vení neb zotavení. K tomu připočtete 400
vojáků a budete míti malý obrázek pestrého
života zdejšího. Denní pořádek lázenských
hostů působí dlouhou chvíli jako všude
jinde. Časné z rána vypije každý dva
koffiky vody u zřídla, k němuž si zjedná
přístup pokaždé za 15 centesimů. Pak má
k snídani šálek kávy a po té se prochází.
Nedělá-li moře velkých skoků (cavalloni),
jde v 9—10 hodin se koupat v mořské vodě,
pak posilní žaludek svůj koffikem železité
vody k obědu (pranzo), po němž dvě neb tři
hodiny spí. Mezi tím pozbylo slunce pal-
čivosti své i mohl by se pustiti na delší
procházky, kdyby nebylo strachu z bri-
gantů, kteří u samého města se potulují.
Chodí tedy po břehu a pije vodu „aqua
cedula“, kterou již Plinius chválil, až mě-
síc zbarví světlem svým Vesuv a moře,
pak ulehne a šumot vln o břehy se rozrá-
žejících jest mu milou ukolébavkou. Nej-

více mne tu zajímá způsob života Italův,
kterýž tuto poznávám z vlastní zkušenosti;
musím po způsobu zdejšího duchovenstva
sám se starati o denní výživu, o kterouž
jsem v Římě péče neměl. Nenajal jsem
sobě, já a přítel můj, bytu za drahý peníz
v hostinci, alebrž v jednom domě u pří-
stavu, kdež platíme denně 4 franky (asi
1½ zl. r. m. na stř.) majíce též právo žá-
dati, aby nám domácí paní jídlo připravila.
Prvního dne nakoupila sama, čeho bylo
třeba, nyní to činíme my, v čemž nám
vůdcem jest nad míru přívětivý kněz die-
cése Aversské. V obleku, v němž u Vás
kněží se představují knížatům a králům,
jenž však tuto jest šatem kněží obyčejným,
šel jsem do masných krámů. Podobají se
naším, jen že tuto vedle skopové kýty vi-
sela na stěně citara a řezník maso hned
na dílce rozseká a kuchaři neb kuchařce
zdarma dá návod, kterakby maso chutně
mohlo připraveno býti. Na trhu koupil jsem
přes tisíc malých rybiček za jeden frank.
To vše lákalo mne svou novostí, však po
chvíli litoval jsem chudého duchovenstva
italského, že tímto způsobem přichází o
drahocenné hodiny ranní, ať nemluví více
o tomto všedním zaměstnání, kteréž mysl
k hroudě zemské poutá. Jednoho dne vy-
šli jsme si s naším vůdcem a rádcem do
Sorrenta, 1½ hodiny vzdálí. Podivil jsem
se nemálo, když on v klášteře Františkán-
ském prosil p. guardiana o povolení, aby-
chom tam na poledne zůstatí směli. Však
nedomnívejte se, že jsme chudobným Fran-
tiškánům poslední sousto od úst vzali. Ni-
koliv, maso a ryby koupili jsme sami a
donesli k bratru kuchařovi, jenž za průmě-
řenou náhradu nám vše připravil a chléb
i víno opatřil. Mezi tím jsme jeli jednu hodinu
dále do Massy, abychom se na ostrov Ca-
pri přeplavili, bude-li moře pokojné. Silnice
do Massy byla právě otevřena, i pomyslete
si radost veškeré mládeže místa, kudy ni-
kdy před tím kočár nejel, když užřeli náš
červený vozík! Však marně cestování, vl-
nობიტი nedovolilo nám navštívití modrou je-
skyni na ostrově Capri. Mrzelo to nejvíce
mne, jenž jsem v měsíci dubnu na ostrově
tom 27½ hodiny pomeškal, kterýžto čas po-
čítám mezi nejkrásnější doby života svého.
Modrá jeskyně, jejížto pohled přesahuje
očekávání obrazotvornosti nejhodnější, jest
ovšem vzácnost podivu hodná. Já však dá-
vám přednost zříceninám paláce Tiberiova
a hradu císaře Fridricha Barbarossy blíže
místa jménem Anacapri a konečně nejvyš-
ším vrcholům toho skalnatého ostrova, od-
kudž jest překrásná vyhlídka na ostrov a
tmavomodré moře kolkolem se rozprostíra-
jící. Toto všecko opět užřiti nedovolila nám

bouře a silný déšť. Však za vyhlídku dal nám déšť slušnou náhradu. Smočil a smyl hustý prach na cestě a po dešti vystupovala od země libá vůně, které jsme se nabažiti nemohli po celé cestě až do Sorrenta. Zde mešká posud k vůli zdraví kardinal D'Andrea, o němž za těchto dnů všude mnoho se mluvilo. Kdo oddychuje v libém vzduchu v Sorrentě, zajisté bude omlouvati aneb mírně posuzovati náhlý odchod dotčeného kardinala sem. — Jednou odpoledne byl jsem též u provinciála blízkého kláštera františkánského; jenž nad Castellamare vyniká. Hned v Římě zvěděl jsem, že p. provinciál jest pod dohlídkou policejní, on sám řekl mi, že bylo u něho již sedmkrát úředně prohlíženo. V zahradě klášterní jedli jsme první hrozny veliké, některé vážily až pět liber. Urodnost rolí zdejších jest veliká, pro nás k vůle nepodobná; ale zdá se, že lid tohoto požehnání hoden jest. Na každé mši svaté býváť mnoho lidí hned od čtvrté hodiny z rána. Obrazy Marie Panny, které v Neapoli z rozkazu obce nákladem 30.000 franků nočního času byly zabileny, jsou tuto nedotknuty, toho barbarství zde se nedopustili. O vigílii Nanebevzetí Marie Panny postili se tu všichni o chlebě a vodě, ačkoli církevní příkázání o postu ani tuto tolik nežádá. V kuchyních nebylo toho dne nikde ohně k spatření kromě u některých cizinců.

Pricházím z obydlí sv. Katilla, patrona matrosů (plavců, lodníků). V Římě proměňují příbytky svatých v kaple, které nejvíce jenom v den jich památky bývají navštěvovány. Takové proměny prál průvodce můj též domku sv. Katilla, kdež nyní chudý lodník s četnou rodinou obývá. Jsou to lidé dobří a nábožní, tak že jsem jim z toho srdce přál té posvátnosti. Ačkoli v Castellamare jest 22 kostelů a při každém mnoho duchovních, měli předce tito lidé z naší návštěvy radost velikou, téměř jako katolíci v Americe, když po letech jednou k nim zavítá misionář. Ale při ~~vš~~ nábožnosti jsou tu lidé nespokojeni s nynějším stavem věcí. Vláda učinila sice mnohé dobré opatření, mnozí se však domnívají, že se to nejvíce k vůli cizincům stalo, by jim naházeli písku do očí, aby neviděli, že domácí jsou nespokojeni. Bourbonci mají tu mnoho přátel. Tito spojili se nedávno s přátely republiky, aby, až by tato padla, znova nastolili krále Františka II. Však despotismus a policejní vláda, jaké prý tu panovaly, nedají se více uvésti. Všecku spásu očekávají od Rakouska. Všem bojektivým radil bych, aby nepohrdali více válečnou mocí piemontskou. Nemají-li zdejší vojáci železnou vytrvalost vojína rakou-

ského, vynikají za to, zvláště sbor alpských střelců, velikou zručností a rychlostí v pohybech, a na tom prý za nejnovějších časů mnoho záleží. Rovněž by mohli všecko své vojsko (500.000 mužů) snadno shromáždit na jedno místo, poněvadž k udržení pořádku v zemi dostačí národní garda, zvláště kdyby nebyla tolik znepokojována nepřitelem domácím, jehož síla roste tím více, čím více se pokoušejí o jeho potlačení.

Jsou to briganti, jejichž odvážlivost jde nade všecko pomyšlení. V místě, vzdáli odtud půl hodiny, kdež jsou tři setniny pravidelného vojska, objevili se onehdy za jasného dne, a vzali s sebou několik měšťanů, kteréž jenom za určitou výplátu na svobodu propustí. Silnice do Sorrentu je vojskem strážena, každých 100 kroků stojí hlídka. A nyní o té gardě! Mužům k službě povinným jest milejší sedět v žaláři, než státi na hlavní stráži. Náš domácí pán učinil mi včera následující vyznání: Konaje službu u gardy zmařil bych 52 noci a zanedbal práci tolika též dní, at nic nedím o zdraví, které tím trpí. Každého téhodne postaviti za sebe náhradníka: to by stálo 4krát 52 franky, jichž nemám na zbyť. Jdu tedy raději do vězení, čímž zmařím toliko 5 neb 6 dní ročně, poněvadž se častěji uděluje amnestie, na př. v den jmenin krále atd. Sedím s 25 sobě rovnými v příjemné jizbě, kamž mi moji příbuzní donesou vše, čeho si přeji. Podobá se to více odpočinku než trestu. Namítnul jsem, že to snad nečest, on však odvětil, že mezi 2500 gardisty toho místa není jediného, jenž by se chlubit mohl, že trestán nebyl. K. J.

Kronika.

Z Prahy. Na kněžské exercicie shromáždilo se okolo J. Emin. nejdůst. p. kardinala v arcib. semináři jedno sto a několik kněží z arcidiecése Pražské. Však i všechny ostatní diecése české jsou zastoupeny několika duchovními. Rozjímání činí učenosti svou proslulý kněz z tovaryšstva Ježíšova P. Schmude, některé výklady měl společník jeho, kněz Kulas. Duchovní cvičení tato budou ukončena zejtra slavným přijímáním nejsv. Těla Páně.

— Zbožný kníže Karel Löwenstein zaplatil všem kněžím svého patronátu, kteří exercicií kněžských účastni býti chtěli, cestu po železné dráze z Plzně do Prahy.

— V *Strakonících* započne v sobotu 27. t. m. misie, po té v *Horažovicích*, pak v *Domažlicích*. Na všech těchto místech budou kázati kněží ze shromáždění nejsv. Vykupitele, čili Redemptoristé.

* * Měšťan Jindřichohradecký Ignác Třebický doporučil 95.000 zl. k účelům dobročinným.

* * V Poličce bude v měsíci září posvěcen nový kostel, o němž „Národ“ dříve: Blíží-li se cestující k Poličce, poutá zraky jeho 36 sáhů vysoká, mědi krytá, krásnou kamennou pavlačí ozdobená věž nového kostela sv. Jakuba. Stavba z tesaného pískovce již tak daleko pokročila, že zednická práce jest ukončena. Při vstupu do této přísně v gotickém slohu od p. F. Šmorance, stavitele v Chrudimi, provedené velebné budovy, překvapen jest každý malebnými okny se 24 figurami v nejohravějších barvách, ku kterým Klassen v Düsseldorfě kartony zhotovil a Dr. Oittmann v Linichu u Cách ve skle provedl. Veškeré ozdobné kroužby jsou malebným, a ostatní díly oken šedým mustrovaným sklem zasklené. Tomba hlavního oltáře a schůdky jsou z Podolského, dlažba a tomby postranních oltářů ze Slezského mramoru. Postranní oltáře — Na nebevztí p. Marie a sv. Josefa — dary p. J. F. Doubka a Jos. Marti a choti Viktorie — jsou od řezbáře p. Šebora z Turnova zhotoveny a dozlacují se u p. Papáčka z Chrudimi. Každý oltář zdobí 5 soch, které mimo jiné 2 (Davida a Cecilii, které kůr okrašlují) zhotovil nanejvýš zdařile umělecky p. Veselý z Prahy. Obraz Na nebe vzeti P. Marie maloval známý p. Hellich a sv. Josefa p. Kandler. U kazatelny, z Podolského mramoru, podporuje kararský kámen plotnu, v které jsou vytesány atributy Krista Pána, evangelistů, Mojžíše a Davida. Galerie tvoří osmihran. V 7 polích jest 7 basreliefů od rodáka Václava Levého v Římě. Všeobecně se obdivuje tato umělecká jemná práce, a vyslanec Baeh píše, že veškerí umělci v Římě ji za výtečnou uznali. Vrch jest z dubového dříví od pana Kokše ze Slatinan blíž Chrudimi pracován. Tentýž zhotovil s obzvláštní pilností řezbu hlavního oltáře, ozdobné kamenné kroužby a kredenční oltář. Sochu sv. Jakuba půl 7 střevice vysokou dohotovuje z kararského mramoru p. Levý, a má dle zprávy svob. p. Bacha již ukončena býti.

* * Z Horažďovic. Za představenou kongregace Školních sester zvolena jest 14. t. m. sestra Maria Nepomucena Grallova, představená kláštera v Einsiedlu, nar. v Hirsově r. 1832. Asistentkami staly se sestry: Kassiana Prajetrova, Methodiá Michálkova, Luka Grösslova a Serafina Folgetova.

Z Moravy. Z Rádkova blíž Telče byl nám zaslán dopis obsažený v „Mor. Nov.“ č. 67, který sem s radostí u výtahu klademe uznávající jeho důležitost: Radujte

se farníci, jenž jste měli dosaváde duchovního jménem lokalistu, lokalníka neb lokála, neboť všichni lokální diecése Brněnské dle usnešení sl. konsistoře budou od roku 1865 v diecésním šematismu tištěni co farářové, a tak se na úradních farních spisech svých podpisovati budou. Stane se to k oslavení památky, že JEx. náš nejdůstojnější pan biskup Antonín Arnošt již 25 let (od r. 1839) šťastně biskupem jest, neboť milost Boží jest, celé čtvrtstoletí úřad biskupský šťastně zastáváti! Bůh Jeho Excellenci ještě mnohá léta milostivě zachováti račíž! Byl již svrchovaný čas pro ty naše lokály, ješto dvojčeti hodní páni bývali pastora dle vys. v prosinci 1858 vydaného ministeriálního nařízení se úředně co evang. farářové podpisují. Naši lokálníci dosaváde nejen že neměli rovného práva s duchovními jiných náboženských vyznání, ale byli pod duchovenstvo augsb. a helvetského vyznání ještě sníženi! — Tak na nejnovějších od vys. státního ministeria předepsaných tabelách pro národní školy nápis tištěn jest: diecése neb superintendentura, kde před zákonem rakouským stojí pan biskup na rovní s panem superintendentem, evang. farář, dříve p. pastor, nyní na rovní s katolickým farářem, a lokálník, který dle svatého sněmu Tridentského v skutku jest farářem, stál nízko dole pod p. pastorem, když ten dle zákona se psal evang. farářem, a onen se co farář podepsati nesměl. Mohlo se to sice změnití hned po vyjití konkordátu, ale až po desítiletí došlo na duchovenstvo nižší brimě dne i horka nesoucí! Bývaly to na těch lokalkách (v diecése Brněnské jsou 73) velké nesnáze pro lokála i pro cis. kr. úřady při spisech úradních! Vždy se píše a tiskne jenom „farní úřad“ ale nikde „lokalní úřad.“ A vydávají se úradní spisy, které takový bývalý lokalista musel jenom jako nějaký „správce“ či „kurat“ či „místní duchovní“ podpisovati, ač dle sv. sněmu Tridentského, třeba na lokalce, přece v skutku farářem jest. Ale odstraněním necírkevního jména „lokál“*) a „lokálka“ konečně zmizí nesnáze, úštěpky, jež sobě lid z toho jména dělal, a odstraní se ono snižování katolického samostatného kněze pod dvojčeti hodného pana evang. faráře a nabude rovného práva s duchovenstvem jiných v císařství Rakouském zákonitě uznaných vyznání náboženských.

Hned po vyjití konkordátu odstraněno bylo pojmenování „lokál“ v některých diecé-

*) Že pojmenování toto dále ani známo nebylo, do-
svědčuje známá otázka vysoce postaveného hodnost-
níka církevního v Římě: „Quid sunt in Austria
istae locustae?“ Red.

sich v Čechách, i ostatní diecése císařství Rakouského, kde se to ještě nestalo, zajisté budou příklad našeho nejdůst. pána biskupa následovati. Jest to ke cti svatého náboženství, že ona část služebníků církve svaté, minim lokály, z opovrženosti neproviněné vysvobozena jest. Svatý sněm Tridentský nezná jiných samostatných kněží než „faráře“ a dle císařských zákonů se tisknou blankety jen pro „farní“ úřady, proto se od nynějška dle sv. sněmu, dle konkordátu a dle zákonů císařských diecése říditi budou. A z ohledu toho, že více pánů farářů běže z polnosti dvou far úžitky, aniž by ve druhé farnosti stěblo křížem přeložili, a to na škodu a zkracování náboženského fondu, proti poslední vůli dárčův, proti zdravému rozumu, na pobuřování mysli velkou nájemní činži jim platícího lidu a proti svatým kanonům církevním: z ohledu toho všeho uzavřeno, že jednáno bude v nejbližší příští diecéšní synodě, jenž do Brna svolána bude. Na základě konkordátu a dle sv. sněmu Tridentského se polnosti od far odloučené a k jiným farám dosti vzdáleným nazbyt přidělené, opět oněm farám zkráceným navrátí, k užítu náboženského fondu a upokojení mysli lidu. Sláva našemu nejdůstojnějšímu panu biskupu! Chvála Bohu z konkordátu a sv. sněmu Tridentského!

Josef Sankot, farář.

Z Vídně. Finanční ministerstvo oznámilo všem finančním úřadům zemským, že movité jmění ústavů a spolků věnované výhradně k vyučování a k účelům dobročinným a lidumilným, není podrobena poplatku, jenž sluje equivalent. — Kéž by i zádušní jmění od poplatku tohoto bylo osvobozeno, což nestane-li se, bude ho ubývatí až zmizí.

— JEmin. kard. Rauscher, arcibiskup Vídeňský vydal k duchovenstvu a věřícím své diecése pastýřský list, v kterém jich vyzývá k podpoře sv. Otce, k čemuž se nyní naskytuje příležitost odbíráním losů papežské loterie.

Ze Švýcarska. Berná, město obydlené od protestantův i od katolíkův, má nyní ve svých zděch katolický kostel. Až dosavade museli po 50 let katolíci služby Boží konati v modlitebnici protestantské. Dne 8. června posvěceny byly tam dva zvony, obřad tím vzácnější, že Berna od tří věkův neslyšela hlaholu zvonův. Den na to byl kostel slavnostně posvěcen od faráře Bauda, oprávněného k tomu od biskupa Lausanského a Ženevského, jenž toutéž dobou konal visitační cesty. — Dne 19. června světil týž kněz Baud pěkný kostelíček v Interlake-nách. — Před několika týdny usnesla se

strana metodistův, obnoviti pohřbenou již památku reformatora Ženevského. Touž příčinou vyzvala obyvatelstvo protestantské ku veřejné manifestaci na počest Kalvinovu a sbírala podpisy, aby se mu vystavěl pomník na veřejném místě. Vyzvání to bylo zle přijato. Protestantská strana protikalvinská ohlásila svůj úmysl zbudovati jinou sochu, vystaviti totiž vůči Kalvina obraz Serveta, jehož Kalvin rukou katovou stítil dal v Ženevě, že se opovážil o nejsv. Trojici jinak smýšleti než jinak neomylný (!) Kalvin. Katolíci pak dosvědčili, že na proti těmto dvěma postaví sochu třetí, totiž sochu sv. Frant. Sal., biskupa Ženevského. Strana kalvinská musila ustoupiti. Noviny Ženevské, list to úřední, projádřily se, že jubileum Kalvinovo nemůže býti veřejnou slavností národní, jelikož Římem protestanským přestala býti Ženeva, kdež se všechna vyznání náboženská svobodně rozvíjeti smějí. Tímtež časem napsán populární životopis téhož reformatora a rozdáván po ulicích. Vnucováno dětem ze školy vycházejícím vyzvání ku návštěvě služeb Božích ve sboru v den jubilejní. Knihkupectví Ženevská naplněna byla podobiznami velkého reformatora. Za sklem ve skladech viděti bylo množství figur, fotografií rozmanitých, představujících Kalvina, Fereľa, Vireta atd. Obyvatelstvo uznalo početilost toho, posmívajíc se tomu, že ti, jenž zrušili svaté a stroskotali katolické sochy a památky, jedním dnem takovou kanonisaci uzpůsobili. I odpůrcové Kalvinovi nebyli nečinní. Rozšířili množství brošur, jichž účel byl ojasnit osobu reformatorovu a objeviti ji ve pravém světle, uvést na paměť železné to jármo, jaké byl uvalil na město. Mnoho plakatův krvavé barvy přibito bylo na rohy ulic; vytčeno v nich všechny výroky smrti Kalvinem vydané. Dne 27. máje, v den onen památný třistaleté ročnice neprozrazovalo město ničímž, že koná jakou slavnost. K večeru činěna jedna toliko řeč ve sbore kalvinském. Dne 28. máje v neděli bylo mnoho řečí, ale žádných zbožňování Kalvina. Nejizlivěji řečnili proti fanatismu, temnosti, pověře, což ovšem všechno zaměřeno bylo proti Církvi kat. Někteří pastores o Kalvinovi ani nezmínili se. I katolíci nebyli líní, aniž lhotejně přihlíželi. Ve čtvrtek dne 26. bylť Božího Těla; katolíci protestovali hojnou svou účastí u stolu Páně. V neděli vzdávali slavnostné díky Pánu Bohu ve veškerých chrámech kantonu, že do Ženevy vrátili se víra kat. a Bůh v nejsv. svátosti, Kalvinem vypuzení byvše. K večeru měl kněz Mermillod kázání při májové pobožnosti proti dotčenému reformatorovi, dokazujíc v ohnivé řeči před

četnými posluchači, že dílo Kalvinovo bylo dílem potupujícím Boha, a nikoliv dílem národním. (Kalvin zemřel v Ženevě dne 27. máje 1564.) (Tyg. kat. a Hlas Brn.)

Z Říma přinesl časopis „Eucharius“ zprávu, že sv. Otec nemohl z ohledův k dvoru bavorskému vyhověti prosbě kapitoly Trevírské, aby přiměl opata Haneberga k přijmutí biskupství Trevírského, na kteroužto stolicí zvolen byl, jak čtenářům našim známo, opat Haneberg.

— Piemontský ministr, Conte Mena-brea, žádal na císaři Napoleonovi, aby přiměl papeže Pia IX. k tomu, by krále Františka II. z Říma odstranil. Císař odpověděl ministrovi: Pane hrabě, nechmež Řím býti útočištěm všech nešťastných. Snad ho budeme také ještě potřebovati — vy i já. („Un. cat.“ 31. července.)

— *Napoleon III., divadlo a špitál.* „Moniteur“ uveřejnil 2. srpna list císaře Napoleona z Vichy od dne 31. července k maršálkovi Vaillantovi, ministru císařského domu a pěkných umění. Nákladem města měli totiž v Paříži povstati dvě velké budovy: divadlo a špitál, který Francouzové důvtipně nazývají „Hôtel-Dieu,“ hostinec Boží. Divadlo v stavbě pokročilo znamenitě, k špitálu však není posud položen ani základ. Císař odpočívaje ve Vichy uznal, že to není dobře i psal Vaillantovi, by působil k tomu, aby co nejdříve stavba špitálu započala a tak rychle rostla, aby zároveň se stavbou divadla byla ukončena. „Z ohledu mravnosti mnoho mi na tom záleží, aby budova věnovaná zábavě nestála dříve než útočiště bolesti.“ Nad listem tímto plesaly časopisy sloužící císaři, zvlášť „Patrie“ a „France“ volajice: „O té šlechetné a něžné péči!“ atd. — „Unitá cat.“ dokládá: Myšlenka tato jest chvály hodna, avšak nám zdá se, že císař mohl více říci, na př. rozkázati, aby nejprve pečováno bylo o špitál a pak o divadlo. Ale on staví obě na roveň. Staří Řekové a Římané prosluli svou vzdělaností, ale bídým a nuzným pomáhati neuměli. Staří jejich spisovatelé mluví o lázních, divadlech, chrámech, přístavech, vězeních, ale nikoli o špitálech. „Valetudinaria,“ jichž Seneca, Columella a jiní dotýkají, nebyly veřejné špitály, ale soukromé nemocnice boháčů pro čeledi a domácí.

První špitály stavěla láska křesťanská. Sv. Řehoř Naz. v řeči své proti Julianovi, psané l. 363, mluví o několika takových místech útočištných. Od té doby rostly a množily se budovy takové všude, kamkoli křesťanství vniklo. Sv. Basil dal v biskupském městě svém vystavěti špitál r. 372, za nedlouho pak sv. Pomachius v Porto u

Říma pro cizince a jiný v Římě ve spolku s paní římskou jménem Fabiola, kteráž sama se věnovala službě nemocných. Sv. Augustin dal zříditi špitál v Hippo, sv. Gallicanus v Ostii. Ducange vypisuje budovy Cařihradské za císařů křesťanských udává 35 domů, jež ustavěla láska křesťanská pro kojence, sirotky, nemocné, cizince, starce, chudé atd.

Chválice Napoleona III. za jeho list měli by chváliti též ty kněze, biskupy, světce, vyznavače katol. náboženství, jichž snahou povstalo bez počtu mnoho domů křesť. lásky po celém světě; měli by haněti ty ukrutníky, kteří vyhánějí řeholníky a jeptišky, jež se oddali Bohu k službě chudých a chorých; měli by vynášeti Pia IX., jež dobrodiními zasypá, navštěvuje a opatruje nemocnice a ústavy dobročinné.

Špitál v Paříži sta let starý nezhřídila revoluce, alebrž biskup Landry. Dům ten byl během času rozšířen, a to od kanovníků Notre-Damských. A sv. Ludvík, král francouzský, staral se také o špitál, ale nikoli pouhým psaním listů, nýbrž štedrou podporou.

— *Veřejný protest prof. J. Döllingera.* O smýšlení slovutného profesora Mnichovského, Döllingera, ozvaly se některé hlasy, jakoby bylo méně katolické. I požádal ho jistý učenec Milánský, neknež, o vysvětlení. Döllinger odpověděl mu následujícím listem z Mnichova dne 28. července: „Drahý příteli! Váš list vzbudil ve mně bolestné podivení. Nadarmo skoumal jsem své jednání a spisy od několika let; nenalezl jsem ničeho, co by podnět dání mohlo k tomuto obviňování. Já a chtíti se odtrhnouti od jednoty Církve! Vy zajisté nebudete věřiti, že bych zbytek dnů svých zneuctiti chtěl čině a uče opak toho, co jsem po 40 let činil a učil. Moje víra, moje katolické přesvědčení neviklaly se ani v jediném okamžiku a doufám, že mne milý Bůh až na konec života mého podporovati bude. V minulém říjnu byl v Mnichově sjezd katolických učenců, nejvíce profesorů bohosloví, z celého Německa, a ti zvolili mne souhlasně za předsedu. Z toho vidíte, že aspoň v Německu moje katolické jméno jest neporušené. Co se tkne Italie, myslil jsem, že moje jméno, vyjmuli 20 neb 30 osob, žádnému známo není; i jest tedy pro mne bolestné, že se tam oznamuje a zároveň poškvřňuje kacírstvím aneb odpadlstvím aneb schismou. Posud nížádný německý časopis neb spis, — ani katolický ani protestantský — nepochyboval o mé pravověrnosti; ještě v posledních měsících mluvily o mně noviny protestantského severu jakožto o rozhodném ultramontanovi. A v

Italii chtěli by mne prohlásiti za nepříteli Církve neb víry? Prosím Vás snažně, abyste mne hájil proti té žalobě, která nemá podstaty a uveřejněnte tento můj zřejmý protest... Viděli jsme mnoho změn. Ale věřte, že se nezměnila ani moje úcta k Vám ani moje oddanost k Církvi. Vám zcela oddaný J. Döllinger.“

Literní oznamovatel.

— V listech těchto často jmenované nákladné a důkladné dílo „*Bibli Česká*“ jest ukončeno právě vydaným posledním (XLII.) sešitem, k němuž připojena jest kromě předmluvy, rejstříku a ukazovatele mapa Palestiny, rytá v Praze. Obrázek obsahuje tento sešit jeden, „Nový Zákon,“ pěkné skupení a slušná okrasa toho monumentálního díla.

— „*Základové dialektologie československé*“ od prof. Al. V. Šembery. V tomto spisu položil sobě spisovatel za úkol, aby ukázal, kterak jazyk československý, rozšířený po krajině výše 80 mil zdělí, na rozličná nářečí a různorečí se rozchází, které zvláštnosti tato nářečí a různorečí do sebe mají a jak se od sebe liší. Po historickém úvodu, v němž se dovozuje starodávnost rozdílů dialektických v češtině, a připomíná se užitek, jdoucí ze studium jazyka v národu žijícího, rozbírá se povaha řeči československé a přibližuje její s jinými řečmi slovanskými, přivádějí se zvláštnosti v řeči, dle nichž se rozeznává Čech, Moravan a Slovák, v Čechách pak opět Domažličan, Lužničan a Krkonošan, na Moravě Podhorák, Horák, Hanák, Lach, Valach a Slovák a na Slovensku Bělohorák, Trnavan, Trenčanin, Zvolenčan atd. Tato příbuznost řeči české s jinými řečmi slovanskými a rozdílnost různorečí klade se před oči nejen ve zvucích, tvarech a slovích, ale způsobem velmi příhodným i v průběhách jazyka čili v příkladech stejného znění, podávaných tu ve všech řečech slovanských a různorečích československých. Vydané ve Vídni pomocí císař. vědecké akademie 1864. Seš. za 1 zl. 50 kr. (Školník.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenán jest:

p. dr. Jan *Smautek*, prof. círk. dějepisu na bohosl. fakultě a kanovník u Všeck Svatých, obdržel titul císařského rady.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Eduard *Svehla*, kapl. v Mníšku, za 3. kaplana u sv. Mikuláše v Praze;
p. Ant. *Ritt*, neom., za kaplana do Mníšku;
p. Frant. *Lehečka*, neom., za kaplana do Ostrova;
p. Frant. *Kubín*, neom., za kaplana do Halsu.
V Kladsku:

p. Amand *Kolbe*, kapl. z Rosenthalu do Ullersdorfu;
p. Jos. *Mertin*, kapl. z Levína do Rosenthalu;
p. Vilém *Tribánek*, kapl. z Mittelsteinu do Levína;
p. Frant. *Pragal*, k. z Gabersdorfu do Reinerzu;
p. Albert *Heisler*, za kapl. do Gabersdorfu;
p. Eduard *Kunisch*, za kaplana do Mittelsteinu.

Na stálé odpočínání se odebral:

p. Josef *Roedl*, farář v Senomatech.

Uprázdňené místo:

Senomaty, fara patronátu města Rakovníka od 19. srpna.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Rudolf *Meixner*, kněz na odpočínání v Lanškrouně dne 21. července (nar. v Lanškrouně 4. června 1824, kněz od 15. července 1848).

Vyznamenáni jsou:

p. Frant. *Langer*, bývalý proz. b. vikář a škol dozorce, farář v Jedlově (Schönbrunn) jmenován osobním děkanem;
p. Jos. *Petzold*, děkan v Poličce, jmenován proz. b. vikářem a škol dozorcem v okresu Poličském;
p. Ant. *Kačer*, kněz na odpoč., osob. farář a zpovědník ctihodných panen sv. Vorský v Kutné Hoře, obdržel collare canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Brdičko*, kaplan v Bystré, za faráře do Staršova (Dittersbach);
p. Jos. *Kašpar*, farář v Oumyslovicích, za faráře do Mičova;
p. Bohumil *Schüller*, za administr. v Bohdánči;
p. Jan *Kaska*, koop. v Kartouzích, za kaplana do Králové Dvora;
p. Jos. *Jodas*, koop. v Nové Vsi, za administr. in spirit. tamtéž;
p. Antonín *Citta*, kaplan, za admin. v Černilově;
p. Jos. *Jakl*, admin. v Mičově, za administ. do Oumyslovic.

Na odpočínání dán:

p. Václav *Stránský*, farář a osob. děkan v Černilově.

Uprázdňená místa:

Černilov, fara patron. p. Liebiga od 1. srpna do 12. září.

Oumyslovice, fara patron. nábož. matice od 8. srpna do 19. září.

Listárna redakce.

Příspěvky: Na chrám sv. Cyr. a Meth. v Karlíně: p. Marie B. ze Slaného stříb. dvacetník.

dp. J. L. D.: Za důvěru díky, odpov. zvlášť. listem, že to věc nemožná.

vp. V. B.: Slib Váš potěšil nás.

vp. F. L.: Lépe bude mlčeti, než rozšiřovati nemilé ty zprávy.

vp. K. H.: Máte pravdu, s naším „Osob. věst.“ nakládají noviny nemilosrdně.

vp. J. R.: Slíbené posud nás nedošlo!

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech rádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Slavnost nejsvětějšího Jména Panny Marie.

Nižádné jméno na nebi i na zemi, kromě jména *Ježíšova*, není od svaté katolické Církve tak vysoce ctěno, jako slavné a sladké jméno: *Maria*; neboť Bůh jméno Její tak zvelebil, aby neodstoupila chvála Její z úst lidí na věky. Sv. Bernard, sv. Bonaventura, sv. Anselm, sv. Alfons ve spisech a chvalořečech svých vysvědčují, jak vysoce toho nejsladšího jména sobě vážili a v kterék uctivosti je katolíci tehdejšího věku měli. Mezi jiným dí sv. Bernard: „Ó veliká, ó zbožná, ó vši chvály hodná Panno Maria! Tvé jméno jest tak sladké, tak libezné, že je nelze pojmenovati, abychom nebyli při tom rozníceni láskou k Tobě a k Bohu, jenž Tobě to jméno udělití ráčil.“ Sv. Antonín Paduanský nalézal v něm skoro tutéž libeznost, kterouž sv. Bernard při každém vyslovování jména Ježíš v ústech i v srdci svém pocitoval. Již za dřevnějších věků býval mezi křesťany zvyk, k jménu Ježíš také spolu sladké jméno Maria připojovati, a obě nejsvětější jména s hlubokou úctou vzývati; tak že nikdo při nábožném vzdechu neřekl Ježíš, aby ku jménu tomu nepřidal spolu jméno Maria. Nyní ale sláva tohoto nejsvětějšího jména po všech světa dílech se roznáší: a milionové zbožných katolíků ze všech národů jménu tomu chvalozpěvy prospě-

vují, a je spolu s jménem Ježíšovým vroucně vzývají.

Jednotlivé církve (zvláště ve Španělech) začaly již dříve svaté jméno blah. Panny Marie obzvláštní slavností ctíti; ale teprv roku 1683 byla tato slavnost po celé Církvi všeobecně zavedena, a sice za příčinou dobytého na přímluvu Panny Marie vítězství nad Turky, nepřátely jména křesťanského, a zachránění sídelního města Vídně před ukrutností jejich. Papež Innocens XI. chtěje, by tak zázračné přispění nebeské Královny ve vděčné památce bylo zachováno, nařídil, aby po celé křesťanské Církvi v neděli po svátku Narození Panny Marie nejprve příští slavnost nejsv. Jména Panny Marie s odpušky plnomocnými konána byla. Projdeme-li dějiny minulých let, shledáme, jak velmi často na mocnou přímluvu nebes Královny nepřátelská vojska přemožena, města od nepřátelského vpádu a nátisku osvobozena, anobrž celá království pod její ochranou před nebezpečenstvím zachráněna byla. Procestujeme-li utěšené kraje naší milé vlasti v šíř i v délku, nalezneme všudy v městách i ve vesnicích, na výšinách i v údolích množství chrámů a kaplí ke cti Panny Marie vzdělaných a Ježímu jménu zasvěcených, co tolikých pomníků a slavných památek, svědčících o vděčnosti našich předkův, kteříž Matce Spasitelově, pod Jejížto ochranu v strastiplných dobách se byli utíkali, za prokázanou jim pomoc odsluhovati

se žádali. O vděčnosti veškerého katolického světa k své nebeské ochranné svědčí dnešní slavnost jména Jejího, ustanovená za divné osvobození křesťanstva v zoufalém postavení tehdáž se nalézajícího. Podobně pamatují mnohé výroční svátky Mariánské, na př. pod jménem Marie Vítězné, (Maria de Victoria) Ochrané (Patrocinium B. V. Mariae) nábožný lid křesťanský na jiné milosti Bohem skrze Marii Pannu Církvi udělené.

Jméno *Maria* vyloženo dle smyslu sv. Církve znamená *hvězdu mořskou*, jenž nad tímto velikým a rozsáhlým mořem toho světa pozdvížena, září zásluhami, osvěcuje příklady svými. Pročež, kdožkoli shledáváš, di sv. Bernard, že v potopě toho světa více vichrem a bouří zmitán jsi, než po zemi kráčíš: od světla hvězdy této zraku neodvracuj, nechcešli bouřemi pohřben býti. Když se zdvihnou větrové pokušení, k hvězdě se obracuj, Marii vzyvej. V nebezpečnostech, v úzkostech, v pochybnostech k Marii se obracuj, vzyvej Marii s Církví svatou:

Zdravas *hvězdo* strážná,
Matko Boží vážná,
Panno ustavičná
Nebes bráno sličná!

Zbav nás hříchův mraků,
Uděl slepým zraku,
Odvrať všechny strasti,
Vypros pravé slasti.

Ukaž, že jsi Matkou:
Prosbu za nás sladkou
Rač tam k Tomu sláti,
Jenž chtěl Tvým se státi.

(Círk. Hymn. Ave maris stella.)
K. Císař.

Rozjímání o duši rozumné.*)

I.

Prošli jsme posud všechny věci tělesné, snažice se rozjímáním myslí od

věcí stvořených k Stvořiteli povystoupiti. Avšak nad všech těl vážnost shledáváme duše lidské váženější, ježto k nejnižšímu druhu duchovních bytostí jak známo, náležejí, mezi nimiž a Bohem nic v prostředku nám se nenaskytá, leč postoupnosti a řady andělův.

Nad to má lidská duše tak velkou s Bohem Stvořitelem podobnost, že na prasto nevím, zdažby někdo jinou cestou k poznání Boha snáze vystoupiti s to byl, než z rozjímání vlastní duše své. Proto chtěl tomu Bůh, aby člověk neměl výmluvy, nemáli známosti Boha, ježto ji přispěním pomoci Boží z poznání své duše ne nesnadno vážiti může.

obyčejnou mírou, tak že se tomu člověk jak diviti tak i radovati musí, zvláštní potřeba toho se okazuje, pozornost vzdělanějších na duši samou i zájmy její nejhlavnější, důstojnost a vznešenost její i spásu věčnou obrátiti, anť člověk křesťan by jinak svou lepší stránku, kteráž nad tělo a všelikou hmotnost vyniká, zanedbal a tudy vše jiné ztratil. „Co prospěje člověku,“ di Spasitel náš, „kdyby celý svět získal, duše pak své škodu trpěl.“ Ze celá naše vira k ochraně její a spáse napomáhá a směřuje, jisto; avšak domnívám se, že zevrubní učení o duši lidské rozumné se předpokládá. Neznám ale jasnějšího o duši lidské poučení nad to, ježto mi jako prstonárodní duševěda (psychologie) v úhrn sebraná přichází, totiž pojednání přítomné od v. d. Rob. Bellarmína, kard. arcib. Kapuenského (nar. 1542, † v Římě 1621), jenž byl věhlasný učenec Církve i obhájece. Veškeré jeho spisy vyšly v Praze r. 1721 4 sv. Fol. Již naši starší spisovatelé vydali z Bellarminových spisů (jak Jungmann. literatura II. Vyd. označuje) jazykem českým jeho „*Umění křest.*“ (V. 704) a „*Nebeský řebřík*“ (V. 1383 d). Obsahují též spis 15tero stupňů, rozjímání, z nichžto VIII o duši rozumné. výborně jedná. Celý název latin. knížky té jest: „De ascensione mentis in Deum,“ čili: „o vystupování duše k Bohu.“ Jak tuto svou knížku kardinal R. B. nad jiné své spisy vážil a oblibil, poznati lze z předmluvy její, kdežto skromně o ni praví: — „Knižky neposuzují se podle množství listů, ale dle ovoce a užitku. Co však o této knížce jini souditi budou, nevím, zkusil jsem ale opravdově, že ona mi nad všechna má jiná díla ne málo prospěšná byla. Pročež nečítám ostatní své knihy, leč mne k tomu potřeba nutí: tuto ale ochotně již tři — čtyřikrát jsem četl a potom častokrát čtením jejím zabývati jsem sobě umínil, ač snad nečiní mi ji oblibenější zásluha její, nýbrž láska, že jsem ji jako druhého Benjaminu v největším stáří svém zplodil.“ — Tot myslím nejkrásnější průvodní list k doporučení knížky této a k zbuzení pozornosti na čtení přítomného rozjímání „o duši rozumné“ — naproti hmotnění vylučnému doby nynější. Podobný článek ač v jiném směru a básnický sepsaný, i sem zříc, nachází se ve Výboru staré literatury České“ (v Praze 1845) výtečná, utěšená to památka starožitnosti: „O sporu duše s tělem.“

Jos. Dobicer.

*) V době nynější, anto svět napřed kráčí v hmotných zájmech, v hospodářství, průmyslnictví, obchodnictví, v uměních a vědách, ve vynálezech a strojnictví atd. a tudíž všechny síly pracují k dobývání potřeb nutných, pohodlí života, rozkoši a zevnitního blaha, a to rychlým způsobem i ne-

Předně tedy: Duše člověka duch jest; neboť tak vykládají svatí otcové onano slova (knihy) Genesis. „*Učinil tedy Hospodin Bůh člověka z hlíny země, a vdechl v tvář jeho dechnutí života,*“ a ono Tobiašovo: „*ať jest v pokoji vzat duch můj;*“ a ono Kazatelovo: „*Navrátí se prach (tělo) do země své, odkud byl, a duch navrátí se k Bohu, který jej dal.*“ Jakkoli ale slovo duch (spiritus) se hodí také na vítr, o němž se praví v žalmech: „*Vítr bouřlivý,*“ v evangeliu: „*Vítr kde chce věje, a zvuk jeho slyšíš,*“ přec není o tom pochybnosti, že vítr bouřlivý jest tělo nejmenější, jenž pro svou největší jemnost více napodobňuje duševní bytnost, než kterékoli jiné tělo. Duše ale lidská vlastně duch jest, ne tělo; nikoli z látky způsobená, alebrž od Boha stvořená, o kteréžto věci u katolíků žádný není rozpor.

Odtud tedy vznik svůj bere *výtečnost duše* a podoba k Bohu. Neboť Bůh jest duch, jakž Spasitel zřejmě pronáší, řka: „*Bůh jest duch: a ti, kteří se Jemu klanějí, v duchu a v pravdě mají se klaněti.*“ Ačkoli pak i Bůh jest duch, a duše lidská duch jest; přec Bůh jest duch nestvořený a Stvořitel, duše pak duch stvořený: z čehož následuje neskončená prostornost mezi duchem, jenž jest duše a duchem, jenž jest Bůh: pročež, kterak mnoho může se duše radovati, že ona jest druhu bytosti duchovní a proto nad nebe a hvězdy vyšší pro ušlechtilost bytosti své; tak mnoho má se pokorovati a Bohu Stvořiteli se podrobovati, protože z ničeho učiněna a sama ze sebe nic není.

II.

Potom *duše lidská*, protože duch prostý jest, i také nesmrtelná jest: nebo nemá ničeho do sebe, čím by se rozdvojiti aneb zahynouti mohla. Ale jak velmi v tom ohledu může nad duše divých zvířat, ježto s tělem hynou, se vynášet, tak má úsilně Stvořitele svého (slávu a) výbornost nahlížeti a velebiti,

jenž ne toliko nesmrtelný, anobrž i věčný jest. Duše však lidská někdy nebyla, a pouhou vůlí Boží k životu (bytí) přišla, a toutéž vůlí Boží mohla by v nivec uvedena býti, jakkoli v sobě záhuby zárodek nemá. Tudiž správně apoštol dí o Bohu: „*Jenž (toliko) sám má nesmrtelnost,*“ neboť On jediný ni žádnou mocí, ni žádnou nehodou, ni žádným způsobem zajiti nemůže, ježto On sám jest bytí, samý život a pramen bytí a života.

III.

Za třetí, *duše lidská* světlem rozumu nadána jest; neboť poznává netoliko barvy a chutě a vůně, i zvuky, i vedro i zimu, i tvrdé i měkké, i jiné podobné, ježto smyslům tělo se otvírá, nýbrž i o bytosti soudí, i o věcech netoliko pojedinych, nýbrž i o všechných: a nezná toliko přítomné věci, ale i na budoucí soudí a přemítáním vystupuje k nebesům, proniká propasti, z příčin zpytuje oučinky a z oučinků k příčinám dostupuje: posléz i Boha samého, jenž obývá v světle nepřístupném, ostrostí mysli své dosahuje, a to jest světlo, o němž praví svatý Jan v evangelium: „*Bylo světlo pravé, kteréž osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět,*“ a David v žaltáři: „*Znaménáno jest nad námi světlo obličeje Tvého, Hospodine,*“ a: „*Nechť jste byti jako kůň a mezek, kteříž rozumu nemají.*“ Veliká jest té duše důstojnost; pro kterou člověk podoben jest Bohu a nepodoben zvířatům, a odtud uzavíratí může i musí člověk, jak veliká jest vyvýšenost a vznešenost Hospodina Stvořitele jeho. Neboť duše světlem poznávajicnosti nadána jest; ale Bůh jest světlo a rozumnost. Duše přebíhá od příčin k následkům a od následků k příčinám a tímto přemítáním získává vědomosti ne bez velkého namáhání: Bůh jediným a prostým zřením na jednou všecko dokonale poznává. Duše poznává to, co jest a proto věda její závisí od předmětů: Bůh poznáním dělá, aby věci byly, a proto bytnost věcí od

poznání Božího závisí. Duše o věcech budoucích jakkoli rozsuzuje: Bůh všechny budoucí věci nejen jasné, ale jako minulé a přítomné povždy spatruje. Duše mnoho věcí potřebuje, aby službu poznávání konala, předmětu totiž, druhu, obraznosti a jiného: Bůh ničeho nepotřebuje, samobytnost Jeho jest Mu všechno; ano i sama bytnost Jeho poznávání. Posléz duše pokud v těle jest, ne toliko Boha nevidí, nýbrž ani anděle nevidí, ani sama sebe nevidí, ani podstatu jakou ačkoli tělesnou, vlastně nevidí a v mnohém se klame, přemnoho nepoznává, o mnohých věcech důmění, o přemálo kterých pravou vědomost má; Bůh ale ničeho nenepoznává, o ničem se nedomnívá, nikdy se neklame, nikdy nebloudí: „*všecky věci jsou nahé a odkryté očím Jeho*“, praví apoštol v listu k Židům. Když tedy tak vysoko cení člověk vědounost svou, jako apoštol řekniž: *vědounost nadýmá*, jak mnohem více obdivovati se musí vědounosti Stvořitelově, s kterou naše všechna vědomost porovnána není věda, ale nevědomost.

(Pokračování.)

Klekání.

Tichý večer v okolí
Na květné se luhy sklání;
Já tu sám jen na poli
Čekám ještě na klekání.

Nečekám tu já jen sám;
Vůkol ráj se rozprostírá
A k modrému nebi tam
Roztouženě se mnou zírá.

Ajta zní už zvonů zvuk, —
Slyšte hory, lesy, stráně! —
Vzhůru stoupá vůně luk,
Vše se modlí „Anděl Páně!“

Taký večer nastane,
Srdce mé, i žití tvému,
Až dech smrti zavane,
A ty půjdeš k Pánu svému.

Navrátí se leta čas,
Zkvetou opět luhy, stráně,
Jiný tuto poutník zas
Pomodlí se „Anděl Páně!“ —

Vladimír Štastný.

Církev katolická v Norvěžsku.

Radost má každý upřímný katolik, slyšeli o Církvi, jejímž údem býti za štěstí si klade, která v rozličných pohany obydlených krajinách se rozšiřuje. Ale rovněž rád slyší něco o své Církvi a jejích dějinách v těch zemích a končinách, kde druhdy kvetla a panovala, později po celá století potlačována byla, ale nyní opět k životu se probouzí a upevniti usiluje, jako n. př. v Norvěžsku, nejsevernějším království celé Evropy. Pominouce mlčením povahu země a půdy, její plodnost a úrodnost, množství jezer atd. přistoupíme hned k obyvatelstvu.

Obyvatelé. Norvěžsko má něco přes jeden milion čtyřikrát sto tisíc obyvatelův, kteří jsou vyjímaje několik tisíc Finův a Laponcův původu mongolského a nazývají se Normany. Co se týká řeči, jsou kořeny jazyka Skandinavců a německého stejné a tytéž a kdo zná jazyk německý, naučí se snadno mluvit jazykem normanským a dovede brzo i čísti i porozumět knihám v tomto jazyku sepsaným. Mají Norvegové universitu či vysoké učení, několik gymnasií, jakož i ústavy vojenské a průmyslné školy. V celku jsou Norvegové dosti vzdělaný lid; jeť tu mnoho vesnických škol po venkově. Za dlouhých večerův čítávají i rolníci dějiny své vlasti, kteréž důkladně jsou sepsány v historii učeného Snorre-a Sturlesona rodem z ostrova Islandu.

Zemské zřízení. Co se týká zřízení zemského, jest království Norvěžské říše svobodná, neodvislá, nerozdílná, ale se Švédskem spojená nejvyšší hlavou státní, totiž Švédským králem. Jest to tak nazvaná osobní unie, t. j. král Švédský jest i králem Norvěžským, ale každé království má své zřízení zemské, své vlastní zákonodárství a svou vládu, kteráž jest konstituční, obmězená zemským sněmem. Norvěžsko má svou státní radu, sestávající z sedmi rádcův státních a státního ministra, kterýž s dvěma státními radama ustavičně jest kolem krále, a sídlí obyčejně v Stokholmu; tito tři hodnostáři tvoří tak nazvanou Norvěžskou státní radu. Vláda však zemská má sídlo své v Kristianii, hlavní město Norvěžska.

Náboženství. Vzhledem na náboženství jsou všickni téměř obyvatelé Norvěžska něco málo jich vyjímaje protestanti luteráni. Celé království rozděleno na patero biskupství (název podrželi co důkaz, že byli předkové katolíky) a sice biskupství v Kristianii, Kristiansandu, Borgenách, Drontheimu a Nordlandu, a dle těchto pěti biskupství rozdělena jest veškerá země na okresy v občanských záležitostech. Biskupům podřízení

jsou 33 proboštů, a každému proboštovi několik pastorů a jejich pomocníkův (i tam kaplanův nazvaných). Ti konají službu v modlitebnicích a obstarávají duchovní správu, chudé ústavy a dohlíží na školy. —

Zavedení křesťanství v Norvéžsku.

Hakon I. dobrotivý (od r. 935—960), Olaf I. příjím Trýgvason (od r. 995—1000) a Olaf II. příjím svatý získání byvše v Anglii víře křesťanské rozšiřovali víru tuto v Norvéžsku a přispěli nejvíce k pokřesťanění této země. Za jejich příkladem pak synové a potomci náčelníkův obrátili se na víru Kristovu. Před Hakonem I. nalezají se nižádné stopy křesťanství v této říši. Dle pověstí vypravil prý jakýsi Angličan *Kendinger* blahověsty do Norvéžska. Rovněž i působení sv. Ansgara ve Švédsku neúčastovalo bez účinku. Ale nejvíce Anglie a Irsko mají zásluhu o rozšíření křesťanství v Norvéžsku. V těchto zemích bylo křesťanství již rozšířeno, co zatím v Dánsku a severním Německu ještě mráčky pohanství tížily mysl lidskou a z té příčiny misie se strany Německé nepotkala se se žádným prospěchem. A odtud se také dá vysvětliti, proč ustanovení papežské, aby arcibiskup v Bremeně byl hlavou církve Norvéžské, potkalo se s odporem. (Lange str. 9.)

Hakon I., syn Haralda, Haarfagera (Krásnovlasý) vychován na dvoře krále anglického, r. 935 stal se králem v Norvegech a utišiv bouři v zemi ustanovil se na tom, uvést do říše své křesťanskou víru, již byl sám vyučen i oddán. Nejprve přiměl pohanské Norvegy k tomu, aby slavnosti své národní (*Mittwinterfest*) konali a slavili v ten čas, když křesťané slaví hod vánoční. Povolal několik kněží z Anglie do země, aby konali služby Boží. Později vytasil se na sněmu s návrhem, aby Norvegové přijali víru křesťanskou odřekše se pohanství; avšak potkal se s velikým odporem, a přinucen jest oběti pohanské obětovati bůžkům. Norvegové povraždili křesťanských kněží a pobořili chrámův. Hakon I. pak r. 960 zemřel a jako pohan pochován jest. — Druhý král, kterýž křesťanské víře v zemi průchodu zjednatí usiloval, byl *Olaf I.* příjím Trýgvason. Byv sám pokřtěn a upevniv se na trůně pokládal to za hlavní úkol života, zavést křesťanství mezi pohanskými Norvegy. S vroucím úsilím kráčel za cílem sobě vytknutým nalezaje veliké podpory u anglických kněží a učitelův, v jichž čele byl moudrý, spravedlivý a přísný biskup *Sigurd*, spolupracovníkův na velikém díle a upřímný a věrý jeho přítel. A tak stalo se, že

celé téměř Norvéžsko přijalo křesťanskou víru. Že Olaf časem mimo vyučování i nedovolených užíval prostředkův k obrácení svých poddaných na víru Kristovu jako na př. slibův, hrozby ba i trestův, nebude nikdo schvalovati, ale jednání jeho dá se vysvětliti tehdejšími poměry.

Zásluhou Olafa I. jest to, že na ostrovech Islandu, Faroerských ostrovech a Gronlandu či v Gronech rozšířeno jest křesťanství. —

Po smrti Olafově panovali synové Hakona Jarla-Jarl *Cirik* a *Svenin*, o nichž dří *Snorre*: „*Svenin* byl nejsličnější muž, jakého kdy Norvéžsko vidělo, ale *Cirik* panoval. Oba byli pokřtěni, a nechali každého, co do víry, dělat co chtěl.“

Třetí král, kterýž usiloval Norvéžsko získati víře křesťanské byl *Olaf II.* příjím svatý (1016—1030). Byl syn *Haralda Grenske* a *Asty*, narozen dne 29. července 994. Olaf II. přičiňoval se a zasazoval o úplné vítězství křesťanské víry. Pravda sice, že Olaf I. již zjednal kříží vítězství nad pohanstvím, ale po jeho smrti dostalo opět pohanství vrch a počalo zdvihati hlavy své. A proto nescházelo Olafovi II. na příležitosti, získati si zásluhy o zavedení křesťanství a úplné jeho vítězství. Byli pak mu v tom nápomocni biskupové *Sigurd* a *Grimkell*. Máje 300 oděncův po boku táhl Olaf z dědiny k dědině, ode dvora ke dvoru, dal vyučovati lid víře křesťanské a dobrým mravům; trestaje každého, kdož pravému Bohu zdráhal se sloužiti. Za Olafa II. vyhynulo pohanství a zvítězilo křesťanství a od té doby nepřestalo býti Norvéžsko katolickým až do 16. století. (*Snorre* k. 212—249).

Přísnost, s jakouž Olaf II. křesťanství zaváděl a na svědomitě a věrně plnění zákonův vydaných naléhal, zbudila mu mnoho nepřátel a musil ze země ujíti. Povzbuzen svými přátely vrátil se do vlasti s vojskem asi 4 tisíce mužův čítajícím, ale nedaleko *Drontheimu* od vojska odpůrcův poražen jest a padl dne 31. srpna 1030 jsa stár 35 let. Jistý rolník *Thorgil* pochoval tajně tělo Olafa II., kteréž později biskupem *Grimkellem* přenešeno jest a uloženo v chrámu sv. *Klementa* v *Drontheimu*. A od té doby ctěn byl co Svatý.

Souvěký dějepisec *Adam Bremenský* dří, že Olaf II. zemřel smrtí mučnickou pro víru a že zásluhy jeho dokazují záznaky, jež se dějí u hrobu jeho v *Drontheimu*. Olaf II. stal se později patronem Norvéžska; slavnost jeho slavívala se dne 26. července a jemu ke cti stavěno chrámů až v samém Čaribradě. (*A. Faye* str. 52.)

První arcibiskupství. Z počátku náležela Církev Norvéžská podle ustanovení

papežův k metropoli Hambursko-Bremenské. Roku 1152 stolice biskupská v Drontheimu povýšena jest na arcibiskupství. Norvěžsko bylo v politickém ohledu daleko větší než jest nyní, neboť patřil k němu Island, Gróny a více ostrovův, kteréž nyní náležejí Dánsku a Angličanům. A tudíž bývala církevní provincie Drontheimská značně větší; arcibiskup Drontheimský měl tyto suffragany: 1. v Bergen, 2. Stavanger, 3. Oslo (nyní Kristinia), 4. Hammar, 5. Skalholt, 6. Holar na Islandu, 7. Faroer, 8. Gardar v Gronech, 9. Cerkenoer a Hjalaland, 10. Syderoer a Man. (Lange Str. 6.)

Církevní sněmy. Roku 1340 poslal arcibiskup Drontheimský jistého Astaka, aby visitoval po veškerém ostrově Islandu. Každého roku děla se shromáždění kněží za příležitosti výročních shromáždění obecních. Mimo to pod předsednictvím arcibiskupa Drontheimského odbývala se shromáždění biskupův a všech deset suffraganův musilo se dostaviti k těmto shromážděním a usnesení sněmovní (provinciální synody) měla platnost pro veškerou církevní provincii. (Dr. Mamor, Obrácení norvěžského plemena II. sv. str. 680 a 686.)

Kláštery. V Norvěžsku bylo před tak zvanou reformací 30 až 40 klášterův, kteréž rozličným řádům náležely. Byli tam Benediktini, Augustiniáni, Cisterciáci, Premonstráci, Maltezové, Františkáni, Dominikáni, Brigitiniani a Brigitiniany.

V Gronech byly tři kláštery: Augustiáni, Benediktini a Dominikáni (Lange 7.). Na Islandu bylo několik klášterův a opatství. Roku 1133 zřízen a založen byl v Thingöře klášter Benediktinův, první na tomto ostrově, a později povstalo šest nových klášterův pro mnichy a 2 kláštery jeptišek.

Církev katolická v Norvegách má také své svaté; sv. Olafa krále a mučenika, jehož slavnost připadá na 26. července, sv. Sunnivu 18. července, sv. Hallvarda 15. května. Mimo to dočítáme se ve Fayově „Norges Historie“, že král Kristian II. žádal na krátce před zavedením reformace papeže, aby dva Normany Eler-a a Haaken-a za svaté prohlásil. (A. Faye str. 173.)

(Pokračování.)

Plácíci anděl.

(Z anglického od P. Fred. Fabera, přel. kněz Jos. Neumann.

(Dokončení.)

Třetí noci nebyla více tma, alebrž jakási mlha a déšť krásných, barevných, ohnivých krůpějí sršel z ní. Oskar cítil, že stojí u paty hory, na které anděl stál,

a že tento ohnivý, mnohobarevný déšť jsou jeho slze. Z počátku ho to poněkud znepokojovalo, poněvadž se domýšlel, že mu Pán hned neodpustil. Brzy však se zpatoval a když pomněl, jak veliký a svatý jest Bůh, děkoval Mu za onu mlhu říka, že rád odejde aniž by anděla viděl, líbí-li se Bohu jej takto potrestati.

Nyní pošlyšte něco neobyčejného. Oskar nikdy ničeho nezamlčel matce; a přece ji nechtěl oplačicím andělovi ani o těch nocích, které u něho trávil, ničeho říci. Připadalo mu to, jakoby to byla nějaká věc, o které se nedá mluvit, ale přece mu bylo tak, jakoby žádného tajemství před matinkou neukrýval. Kdyby to byl cítil, byl by to zajisté řekl. Nyni však si umínil, že to poví Otci Ondřejovi a že se ho pozeptá, zdali by nebylo lépe svěriti to matce.

Otec Ondřej chvíli přemýšlel a řekl pak, že půjde dříve do kaple a tam se Pána Boha zeptá. Když se navrátil, řekl Oskarovi, aby to matce řekl, nikoliv však sestrám, nebo ty by o tom mnoho mluvily a jeho srdce pýcheu naplnily. Oskar se divil, co to asi znamená pyšným býti. Ale netázal se, a mám skutečně za to, že by mu to kněz Ondřej srozumitelně nebyl ani vysvětlil a pochopitelným učinil. Oskar vypravoval toho dne matince o andělu, a matka jej vroucně políbila a pravila: „Bůh jest tvůj otec, můj miláčku. Staň se jeho svatá vůle!“

Této noci bylo opět vše zlaté. Oskar byl u anděla na vrchu hory. Anděl byl krásnější než kdykoli jindy. Právil k Oskarovi: „Jednou jsi s vrchu této hory viděl, nyní však máš slyšeti.“ Pak dotek se uší Oskarových a tu mu v nich znělo, a pak opět hučelo, jako by v nich voda byla. Konečně slyšel jasně. Slyšel žalmy zpívat a varhany hrát, a kněze v kůru pěti, a staré muže a ženy vzdychat. A když se oči vdov k nebi obrátily, znělo to téměř jako libý, jemný zpěv. A slyšel sirotky naříkat, a malé děti se modliti a když jeptišky před nejsvětější Svátostí klečely, proměněno jest od anděla jejich mlčení v nejsladší hudbu, která libě a radostně zněla. Pak mluvil plácíci anděl opět s ním a řekl: „Oskare! pamatuješ-li se na záhonek plný bílých lilií v zahradě matčině?“ A Oskar řekl: „Ó ano.“ Anděl pokračoval: „Viš dobře, jak vadne zelený jejich list, jak umírá, když nejkrásněji kvetou. Život jejich spočívá v jejich květu. Rovněž tak jest to u duší dítek, které Bůh časné nábožnými činí. Kvetou k slávě Boží, jako onen záhonek pro tvou matku jest. Když svět jest velmi zlý a sláva Boží vadne a schne, zvlažuje ji Bůh tím, že duše nevíňátek k

sobě bře, aby rozmnožil slávu svou. Nechtěl-li by býti takovýmto dítkem, které Bůh u sebe v nebi mítí chce?

„Ó ano, milý anděle, ano!“ I přitiskl jej anděl k sobě, a nechal jednu slzu na jeho šíji kápnouti.

Oskar cítil zimu v celém těle a malou bolest v srdéčku, ale ne velkou, a podivno, — on radoval se nad touto bolestí, a nebyl by ji dal za nevim co na světě. Této noci více nespál, ale ležel pokojně a tiše, a jen když bolest v srdci jej trápila, vzdychal: O Ježíši, můj Ježíši!

Ráno když služka k němu přišla, poprosil ji, by šla k matce a řekla jí, že nemůže dnes vstáti.

Za několik minut byla matka v jeho pokoji. Ani se náležitě neoblekla. Sklonila se k němu a když jej užířela, pokrýl jakýsi výraz hluboké duševní bolesti její bledou tvář. Lékař přišel a odešel slze. Stará chůva plakala, až jí srdce usedalo. Sestřičky přišly, aby jej viděly; nesměly však mluvíti. — Slibily, že nebudou plakati a chvíli to též vydržely; ale rtíky malé Kláry více a více se trásly, až konečně začala hlasitě plakati, též Jindřiška a Cecilie. — Rychle je odvedly do vedlejšího pokoje, a kdybyste je byli slyšeli, byli byste myslely, že tyto něžné tři srdce puknouti musí; chůva je plísnila, proč tolik pláče, a přece sama též plakala velice. — Služebníci chodili v domě sem a tam, nevědouce, co by měli dělati a nikdo nechtěl jisti, když se přiblížil čas k jídlu. Ubohá matka neplakala, usmívala se, ale bylo to smutné usmívání na jejím bledém obličejí.

Odpoledne přišel biskup a birmoval Oskara, dal mu své požehnání a řekl k němu: „Zpomeň si na svého bídného biskupa, až budeš na Boha hleděti.“

Malé srdce Oskarovo zbudilo tak velikou lítost při birmování, že byl všecek unavený, jakoby si byl celé letní odpoledne hrál a usnul. Ve spaní se mu zdálo, že jest nesen na vrchol nízkého pahrbku. Kolkolem byla čirá tma a tma ta byla plná andělů, a ti chtěli se jakémusi předmětu přiblížiti, ale nemohli. Oskar však puštěn jest do vnitř, kde byl jakýsi kruh ze slabého světla utvořený a Ježíš na kříži a Maria a Jan pod křížem. A zdálo se mu, že se vznáší v povětří, tak že jeho obličej v stejné výšce byl s obličejem Pána Ježíše. A opět se mu zdálo, jakoby se přibíře ruce odtrhly a jej obejmuly, a na tvář Krista Ježíše přitiskly, a nejsvětější náš Pán políbil jej v čelo, právě tam, kde se ho biskup svatým olejem, křížem birmování, byl dotekl. Připadalo mu, jakoby ono políbení těchto sladkých rtů krev na jeho

čele bylo zanechalo, která se s krví jeho spojila a jej velmi blaženým činila.

Snad jej toto políbení zbudilo, shledal, že obličej svůj k té straně byl obrátil, kde malý bílý křížek ležel, a že tiskl na své čelo, a že bolest v jeho hlavě větší byla než před tím. Matka uslyševši, že se pohybuje, přišla k jeho posteli. Omočila bílý šat v octě, by mu jej obvážala okolo hlavy a když se k němu sklonila, by mu šat ovázala, vztáhl Oskar svou ruku, vymáčkł drobet octa do svých úst a spolkl jej.

„Proč jsi to učinil, můj drahoušku?“ ptala se matka.

„Poněvadž jsem žíznil a Ježíši podobný býti chtěl.“ To řka usmíval se na matinku. Byl to podivný úsměch. Bylo to, jakoby ve spánku byl sestárnul jako ten nejstarší světec, a tak moudrým se stal jako nejmoudřejší církevní otec, a přec to bylo jen veselé, sprostné dítě, jako vždy.

Kdybych i velikou knihu o tom sepsal, přece bych nemohl vyjádřiti všecku tu moudrost a krásu, sladkost a útěchu, která spočívala v tomto úsměchu. Jsem přesvědčen, že jeho matka na tento pohled nikdy nezapomene.

Zažili jste již někdy tak krásný letní podvečer, tak krásný, že se vám ani do hry nechtělo, nýbrž raději pokojně sedíce, do budoucnosti jste zálétali? Pokoj takový jest tak tichý, že jej téměř dýchati slyšíte. Květiny voní neobyčejně sladce. Stromy jakoby spaly a žádný ptáček nezpívá. Nezpívajíť nikdy v taký podvečer. I krávy na pastvě si lehnou. Hodiny na věži se třesou, když bijou, jakoby se téměř bály, že se nepravostí dopouštějí rušice takové posvátné, pokojné ticho svým hlasem.

Takové ticho panovalo, co Oskar spal. Ale k večeru vál chladný vítr a celá příroda se opět zbudila. Vítr hučel v stro-movi jako šumot vzdáleného moře. Dobytek opět vstal a pásł se. I ptáčkové začali opět svoje zpěvy, a květiny vydávaly svou vůni, i Oskar se probudil. Probudil se, aby zemřel. Ó sladké kvítko svatých svátostí! Nešpory měl již v nebi slyšeti. Večer měl pro něho věčným jitem se státi. O příteli, jest to smutné a trpké, že ještě tak dlouho na své jitro čekati musíme.

Před domem svítilo slunce ještě velmi jasně, a každému v pokoji se zdálo, že ptáčkové nikdy tak hlasitě nezpívali. Oskar zemřel zcela tiše. Snad ona slza pláčícího anděla jeho duši proměnila v slávu Boží. Některé děti patří Bohu a svým matkám, některé ale snad toliko Bohu. Tyto umírají brzy a rády. A přece milují svou matku více než jiné děti. Šťastné ty matky, které mají takové dítky. Jmenujeme je Božími

jarními kvítky. Skoro každá matka má takové dítě.

Než slunce zapadlo, nebylo Oskara na zemi více. V očích jeho zářila se jakási bolest, ale též svatý mír, jakoby matce říci chtěl, že vše dobře ukončeno. Stal se nyní účastným Božské slávy. Tři jeho sestřičky vstoupily, aby jej viděly. Stará-chůva šla u okna, ale mohla toho raději nechati; neboť plakala velmi, tak že neviděla ani skrz brýle. Hlava ubohé matky skláněla se nad Oskarem, její kadeře splývaly na chladné lice Oskarovy a kdykoliv držíc jej v rukou se pohnula, sklesla hlava jeho na její šíji jako kdyby byl opět oživnul a ji obejmouti a polibiti chtěl.

Ubohá malá Klára! Veliká bohatá slza splývala po každé její tváři. Otevřela daleko své modré oči a dívala se na Oskara; pak odkvapila a schovala hlavičku svou v klně staré chůvy, a vy byste nemohli říci, která z obou více plakala, ta stará chůva aneb Klára; nebohá Klára myslela, že by bylo nejlépe, kdyby i ona zemřela.

A mezi tím spočívala ještě studená tvář Oskarova na kadeřích drahé matky.

D o p i s y.

Z Išlu v Rakousích, 25. srpna 1864.

Podle několikaletého zvyku svého vběhl jsem letes opět z Prahy, abych v čas prázdnin těch několika kapsu obtěžujících grošů se zbavil a pak s velkým ulehčením zase domů se navrátil. A kde bych našel lepší příležitosti, vydati peníze, než v Išlu, v tom malém, ale každému hostu zajisté předrahem místě lázenském! Nejznamenitější věc v Išlu jest krásná poloha, avšak dnes právě tak nerázný déšť se spustil, že o kráse krajiny ještě toho nejmenšího důkazu nemám, ale v uzavřené jizbě sedě si přeji, aby tlakoměr aspoň o jedno poschodí výše vystoupil a mraky utěšenému slunko průchodu poprály. Vy však, pane redaktore, máte jen tomu dešti co děkovati, že jsem z dešperace na tenhle dopis se zmohl.

Dnešek jest prvním deštivým dnem, jenž mne na cestě zastihl. Dorazil jsem dne 18. srpna do Řezna či Regensburgu; potěšil jsem se při pohledu na tamější gotický dóm vida, že se nedává zahanbovati blízkým sousedem svým, dómem sv. Vitským v Praze; ovšem v Řezně dilo již pokročilo dále než u nás, neb tam jedna věž brzy již bude dostavena a druhá hnedle ji dohoní; při pohledu na barevná okna zatoužil jsem věru vroucně, aby i u nás v Praze aspoň část oken malbami se skvěla, jakéž v jednom druhém okně už spatřujeme. Zdejší p. biskup právě přistavuje no-

vou budovu ku svému paláci, jehož místnosti doposud byly nepostačitelné. — Z Řezna zajel jsem do Mnichova; litoval jsem však velice, že jsem nezastal prof. Döllingra; před několika dny byl odjel do Říma, jak se vypravuje z té příčiny, by orthodoxii svou sám sv. Otec osvědčil a tím lichost rozdílných v poslední době o něm roztroušených pověstí dokázal. Novinářům bavorským i badenským vele vítaným jest spor znovu vzniklý mezi ministerstvem badenským (v jehož čele stojí freimaurer Laméy) a staříckým hrdinným arcibiskupem Frýburským. Sotva totiž r. 1862 vynutila Církev katolická na vládě jakous takous svobodu ve vyučování náboženském na školách veřejných, sotva ustanovil arcibiskup svou radu školní z několika spolehlivých mužů záležející, již zas freimaurovské nedůvěřivé oko Lameyovo vidělo v této volnosti Církve veliká nebezpečí pro stát, a hned byla utvořena nová rada „Oberschulenthath“, které uloženo zákonem, aby o všemožné oddělení školy od Církve pečovala. Proti takovému násilí nespravedlivému vydal kmet Herrmann Vicari pastýřský list, v němž hanebnost tohoto počínání ministerstva odkrývá, a nařídil kněžstvu, aby se o hojně rozšíření toho pastýřského listu mezi lidem katolickým postarali. Kdyby se protestanté podobně bránili, všecken svět by jim tleskal pochvalu; že to ale na neštěstí zrovna ultramontán, katolický biskup, ejhle tuť velký pokřik v Israeli! „Což ti kněží ještě i ve škole chtějí vyučovat? už od mládí chtějí lid kazit a zatemňovat? Když ministr Laméy něco nařídí, oni se mu osmělují protivit? Což je nemůže dát vláda zavřít? Není to zjevná revoluce, popuzování proti vládě, urážka Veličenstva? Načpak je trestní zákon?“ atd. Při podobném štvání můžeme rozuměti, že duchovenstvu frýburskému opět nastávají doby těžkého boje, ale doufejme, že i nyní co vítězové z něho vyjdou a modleme se za ně! — V Mnichově viděl jsem v divadle jednonožce „Donato der zweite;“ v národním divadle „in der Au“ provozoval své kumšty; teď ještě třetí „Volkstheater“ v Mnichově stavějí, tak že tam v celku bude pět divadel. V Pinakotéce či obrazárně se ke mně přidružil malíř obrazů Jos. Bodenmüller, a žádá, bych jej doporučil co malíře obrazů oldátních, praporečnických, zvláště i křížové cesty; týž zhotovil na zakázku do Bavor i Rakous a jinam již mnoho obrazů, a jest u něho chvalitebno to, že mnohé obrazy jeho jsou kopie mistrovských obrazů v Pinakotéce zavěšených. Vsech čtrnácte obrazů křížové cesty od něho ve výšce 28“ a šířce 20“ stojí 160 zl.; ve výšce 3“ a šířce 2“

stojí 300 zl.; ve výšce 4' a šířce 3' konečně 400 zl. (bavorské mince); spolu se uvoluje, že každému, kdož by křížovou cestu žádal, zašle jeden obraz na okázku. (Byt jeho: Schwanthalerstrasse, Nr. 75—c in München.)

Jak v Mnichově, tak i na další cestě své, v *Solnohradě* a *Linci* byl jsem potěšen, vida, kterak naše arcidiecése aspoň v tom předčí nad ně, že se nyní velebné Svátosti větší úcta u nás děje než jinde; neboť teprv jsem mohl posouditi, jak to nedůstojno, když n. př. v *Linci* v jednom kostele kněz vel. Svátost vystavěl, před ní modlitby konal, a požehnání udělil, — a dvě maličké svíčky na oltáři hořely. Tak i podivný způsob v Mnichově jsem shledal; ve dvorní král. kapli udělil kněz po tiché mši sv. ihned požehnání s nejsv. Svátostí; na to tak nazvaná „noblesse“ odešla; nás několik obyčejných sprostáčků zůstalo v chrámě; s námi se kněz pomodlil a pak podruhé nám udělil požehnání s nejsv. Svátostí, jakoby to první pro nás bylo neplatilo!

V *Linci* navštívil jsem klášter Milosrdných bratří, kdež soudruh můj z let studentských vel. kněz Vojtěchovský v klášteře a špitále duchovní správu vede; nařikal na spustlost náboženskou a mravní, jakáž se v oněch krajinách začasť u krajanů našich, Čechů tam pracujících nalezá; první čas nenaleznou v německých osadách příležitosti, aby slovo Boží slyšeli neb sv. svátosti přijali; poněmhu však tomu tak přivyknou, že později jim schází dobrá vůle, třeba by příležitosti dostatek byl. Majít zde ve špitále knihovnu pro české chorobníky, ale ovšem knihovna ta posud jest nepatrná a příspěvky k ní veležádoucí; s radostí by tam přijali každou vzdělatelnou knihu českou, již by krajané z Čech zaslali opuštěným bratřím svým. Mimo svrchu řečeného správce duchovního i jeden kněz kapucín zpovídá v *Linci* Čechy a někdy také mívá české kázání. Zdejší p. biskup Rudigier započal nedávno velkolepé dílo, stavbu to nového katedrálního chrámu v jednoduchém slohu gotickém. Spodní část presbyteria s kryptou pod ním ležící již jest vyvedena ze samých čtvercových kamenů; p. biskup sám v diecési i jinde sbíral a sbírá příspěvky na tuto budovu; bylo mi řečeno, že mnohý rolník aneb občan jinak nepatrný dal na chrám 1000, 2000 a více zlatých; a již v celku na půl milionu prý sebráno; biskup z nevelkých příjmů svých obětoval 40.000 zl. Právě ten den, když jsem přišel do *Lince*, spadl při stavbě chrámu jednomu dělníku čtvercový kámen na prsa a žebra mu po-

lámal; viděl jsem ubožáka ve špitále bratří milosrdných již již se smrtí zápasícího. —

Děšť přestává, už přece tu krajinu lépe mohu přehlednouti; ležít *Išl* v lahodném údolí, uzavřen vůkol lesnatými horami a již věřím, že tu letního času milo býti. Zdejší katolický kostel je dosti prostranný a dobře upravený, ale těch asi 30 praporů u lavic od vchodu až k oltáři zabodnutých nemile mne dojalo v takovém místě, kde okrasa chrámu by měla taková býti, aby oko vzdělaných lidí neurážela a tudy od návštěvy chrámu jich neodstrašila. Jednání jakéhosi majitele hostince se mi velmi zalíbilo; týž má letos ve svém hostinci skoro samé hosty lázenské z Anglicka; i zařídil jim sám od sebe každonedělní služby Boží dle obřadu anglikanského; dal k tomu cíli zvláštní pokoj a pozval na své útraty kazatele, kteříž každou neděli ráno i odpoledne tam služby Boží odbývají; hezký to zajisté příklad následování i pro katolíky v protestantských krajích přebývajících. Zpomínám při tom, jak u nás naopak lidé se stydí za svou viru katolickou a kterak v příbytecích svých ráději zavěsají *Venuši*, *Apolla*, ano i malované ovoce neb scény z myslivosti a „landšafty“, až jim pak na křížifix, na obraz neb sošku *Bohorodičky* a *Svatých Božích* „ani místa nezbyvá.“ Naproti tomu velice jsem se zaradoval, když na cestě své v *Plzni* starokatolické se pozdržev u večer do besedy jsem zavítal a tam v čítárně krásný obraz Ukřižovaného za rámcem jsem spatřil a mezi listy politickými našeho „*Blahověsta*“ v svorném družstvu tu ležeti viděl. Takovým vlastencům sláva!

B.

Z lázní Ems-u v Nassavském vévodství dne 26. srpna.

Zajímavé cestopisy, jež přátelé *Blahověsta* čas od času podávají, povzbudily mne k uveřejnění některých zápisek mých. Nevím, zdali bych se k tomu jinak byl odhodlal, kdyby nebylo osudem mým, prožiti delší čas mimo vlast milenou, po níž mi při mnohých přírodních krásách jiných krajů teskno a v níž neustále duchem svým prodlévám, nemoha osobně býti přítomen v kolébce nábožných, ducha unášejících zpěvů, jichž všude pohřešuji. V dopisu tomto chci uleviti touze srdce svého a okráti jako přátelskou rozmluvou.

Dne 9. dubna opouštěl jsem Prahu jeda k *Vidni*. Jízda byla příjemná, a že byl vzduch čistý, těšil jsem se na krásný pohled, jež poskytuje utěšené pomezí českomoravské, zvláště ono světoznámé poříčí *Svitavy*. A však náhlá chumelenice překazila veškeren pohled. Že jsem neměl právě s kým rozmlouvati, maje za společníky

dva syny Abrahamovy, kteříž o samém stoupání a padání státních papírů, o rozličných cenách vlny a koží atd. rozmlouvali, což mne velmi málo zajímalo, oddal jsem se všelijakému rozjímání. Co mně nejprve napadlo, a co člověku jedoucímu po dráze železné aneb parolodi napadá, jest síla lidského ducha, jevíci se v novověkých vynálezech, učinivších sobě služebné mocné živly. Bohužel však mnozí duchu svému dílem v zaslepenosti, dílem v zpupnosti ještě větší síly přisuzují, onit zapomínají, duch že pouhým tvorem Božím, onit ducha svého staví nad Boží zjevení zavrhuje pravdy svatého náboženství, jež požadují podřízení rozumu lidského rozumu Božímu. K těmto zaslepeněcům mluv, piš, dokazuj jak chceš; oni zůstanou věrni převráceným náhledům svým, a nám nezbyvá nic jiného než modlit se za ně, by přestali konečně odpirati pravdám zjeveným. To a jiné na duchu přemítal jsem, až mne konečně překonal spánek, z něhož jsem jako u vytržení procitnul, slyše vyvolávati osudné „Wagram.“ Věděl jsem, že se nalozáme na poli Moravském, tolikou krví zbroceném, bohatém na upomínky dějepisné více než každá jiná rovina. Pole Moravské (od Němců „Marchfeld“ zvané) jest ověněno na východě a na severu vrchy, onde „Bisamberkem,“ tuto „Hohenleitzengzug-em,“ na západě pak řeka Morava a na jihu veletoč rakouský, Dunaj, tvoří jeho hranice. Z mlhavé tmy jakoby mi vystupovaly obrazy, malované na troskách pomíjející vezdejší slávy. Na obraze prvním spatřiti lze tuhý boj, ježž podstoupiti musil římský císař Mark Aurel, krutý pronásledovatel křesťanů, proti Markomanům a Kvadům, kteřížto první Čechy, druzí Moravu obývali, a do sousední podunajské říše římské začasto vraždíce a pleníce najížděli. Přejda přes Dunaj uderil Mark Aurel na nepřítel na *poli Moravském*. Tento však vyhýbaje se opravdivému boji, lstivě ustupoval, až pak konečně do hlubokého údolí Římany přilákal, ze všech stran na ně se obořil. Již velikou žízni práhli vojínové římsí pro nesmírné vedro, a ve skalách nebylo jediného pramene. Tu padl jeden celý pluk, v kterém z většího dílu křesťané byli, na kolena svá a ku Kristu o pomoc volal. I spustil se déšť, který Římanův žízeň uhasil a nastala tak strašlivá bouřka, že Římané nad poděšenými nepřáteli zvítězili. Od tohoto příběhu dostal pluk jméno: „legio fulminatrix (pluk hromový).“ To bylo l. P. 174. Zázračná tato událost nedojala srdce Marka Aurela. Křesťané byli i dále pronásledováni, zvláště za Decia r. 249 a Diokleciana r. 303. Než pak veškerý ten nátlak křesťanům činěný,

jak známo, nebyl s to, aby vyvrátil strom víry Kristovy, ano, naopak, strom ten skropen tolikou svatou krví tím hojnějšího přinášel ovoce, až pak konečně klesl Řím pohanský, hlavní město nepřátelů Kristových, a středistě mučení stalo se řízením prozřetelnosti Božské hlavním městem světa křesťanského, sídlem náměstka Kristova a středistě víry. Na rumech pohanských chrámů vypínají se k nebesům staré věže svatyní, v nichžto nejčistší se přináší Bohu obět. Smrtelná rána tedy, kterouž pohanstvo náboženství křesťanskému zasaditi obmýšlelo, zasáhla je samo, neboť dílo Boží nedá se podvrátit ani tisícero rukou lidskou. Pravdu tuto nechť do srdce si vštípi ti, jímž Církev protivna se služebníky svými. Hana, již na Církev metají, zasáhne je samy snad již zde na světě; neboť ten, kdož Církev tupí, byt i po nějaký čas šťasten byl v řemesle svém ohavném nabýv víry od lidí zpozdlých, konečně se v drzosti své ukáže buď co prázdná hlava, bídný nedouk, najatý pisálek aneb co bezbožný svědce, jímž často i ti pohrdají, kdož se dali dříve klamati. Dobře pravil jeden spisovatel církevní: „Církev kovadlina jest, mnohé kladivo rozbilo se o ni.“ Podobné myšlenky naplňovaly duši mou, kdykoli jsem později v *Mostu nad Litavou* z obydlí svého patřil na zbytky velkolepého oblouku u lidu zvaného „pohanskou branou,“ ježž v bývalém Carnutum na pravém břehu Dunajském na památku dobyté Panonie Tiberiovi, svému nevlastnímu synu, postavil Augustus, císař římský. I zde na místě bývalé slávy římské stojí kostelík starobylý, dle podání vystavený Karlem Velikým ku cti sv. Petronelly, odkudž celé místo nyní zvané *Petronell*. — Abych se však vrátil k událostem na poli Moravském sběhlým, vystupuje přede mnou druhý obraz z dávnověkosti pro nás Českoslovaný zvláště důležitý. Rozdělen jest na dvě pole, nadepsané: *Přemysla Otakara sláva a — pád*. Kdož zná zásluhy Přemyslovy o rozšíření víry Kristovy, nebude se diviti, když v církevním časopise činí se o něm zmínka. Co se ani rytířům německého řádu nepodařilo, toho docílil český král Přemysl Otakar. Když totiž roku 1254 s velkým vojskem pohanské Prusy v bitvě porazil, nakládal s podmaněnými tak vliďně, že oni volně křest svatý přijali. Město Královec, Otakarem založené, nepřestává doposud hlásati slavný onen děj. *Slávu* Otakarovu spatřila *rovina Moravská* dvakrát. Bylo to r. 1259, Štýrané prosili Otakara o pomoc proti Uhrům. Maje nepřátelství s Belou IV., králem uherským, jelikož tento porušiv slib zdvihl válku proti vévodům Korutánským, Oldřichovi a Filipu,

vyslyšel Otakar prosby utiskovaných Štýřanů a l. p. 1260, 12. června s velikou mocí (100.000 mužů, mezi nimiž 7000 výtečných jezdců českých, od paty až do hlavy oděných v železo) položil se na poli Moravském. Blíže nepatrně vsi „Kressenbrunn“ Čechové píseň „Hospodine pomiluj ny!“ v důvěryplném zápalu zpívající, čekali na útok věrolomného nepřítele o 40.000 mužů silnějšího. Nebe, dříve oblaky zastřeno chmurnými, vyjasnilo se pojednou a korouhev sv. Václava týpící se září slunce nad hlavami železných Čechů k udatnosti vyzývala a vytrvalosti. Čechové dobyli slavného vítězství. Nepřátel zabito na bojišti 18.000 mužů, ostatní zaháněni do řeky Moravy, v níž 14.000 utonulo. Tak nabyl slavný Přemyslovec příjmi „krále železného“, jakož pro slavnou štědlost svou a bohatství zvláště v západních krajinách nazýván byl „králem zlatým.“ Na památku vítězství toho založil Otakar na též rovině město *Marchek*. Po čtyřech letech (1264) vidělo pole Moravské Otakara opět, nikoli co vítěze, nýbrž co slavného hosta, přítomného sňatku neteře své *Kunigundy* braniborské s Belou, královičem uherským. Již pak duševní oko mé na druhé pole obrazu hledí, při jehožto pohledu žal a ošklivost mne naplňují, neboť vidím *Otakara v pád*, — k němuž věrolomnost a zrůda podaly sobě ruce. R. 1273 byl Rudolf Habsburský ve Frankobrodě zvolen za císaře. I vynucoval od Otakara vždy nových smluv a závazkův, až konečně Otakar Rakousy, Štýrsko, Korutany, Krajinu, Cheb a jiné menší okrsky Rudolfovi postoupiti a království české s markrabstvím moravským v léno přijmouti musil. Takto soužen a snižován království svého dále trpěti nemoha, odhodlal se Otakar k boji na život a na smrt. Léta p. 1278 na sv. Růfu (v den Čechům nešťastný, neboť i král Jan téhož dne r. 1346 padl v bitvě u Kreščak), setkala se vojska v poslední bitvě na poli Moravském. Krvácející z 18 ran ležel slavný druhdy král, chlouba země české, s 12.000 věrných bojovníků svých u nohou plesajícího vítěze. — Nejblíže však obraz, jež sobě v duchu živými barvami malujeme na rovině Moravské, jsou bitvy svedené u *Asperu* a *Wagramu* mezi vojsky rakouskými a francouzskými. U místa prvního zvítězil dne 21. května 1809 arcivévoda Karel, u druhého dne 18. června Napoleon. Znameníť obrát ve válečném štěstí Napoleona způsobila porážka jeho u Asperu. Tam ukázáno světu, že může býti Napoleon přemožen, tam zlomena síla železných mužů, v něž Napoleon největší kladl důvěru, tam zasloužil sobě arcivévoda *Karel* slavný pomník, kterýž

jemu ke cti před nedávnem vzdělal císař František Josef před sídlem císařským v sadech utěšených, pomník, jemuž se diví každý přichodící nejen pro krásu, nýbrž zvláště pro umělcevu smélost, postavivší obrovskou sochu na zadní nohy spinajícího se oře. Bojováno bylo u Ošper (jak lid slovanský ves tu jmenuje) s udatností nelsýchanou. Více než desetkrát byly Aspery střídavě od Rakušanů a Francouzů dobyty a ztraceny, o tamější chrám, o věž, hřbitov, o každý strom, ano skoro o každou hroudu na poli veden zápas. Bohužel, že brzy na to ve dvoudenní bitvě u Wagramu Rakušané podlehli. Než sláva Napoleonova konečně klesla vzdor všem vítězstvím. Na něm vyplněna slova: „Kdož se povyšuje, bude ponížen.“ V nešťastné bitvě u Váterloo 18. června 1815 byl jeho síla úplně zničena, a již 18. října přistál na ostrově svatě Heleny co zajatý, nedávno ještě postrach celé Evropy. Zasáhla jej kletba Boží, Pomazanému Páně, jehož násilně z Říma odvlékli, ani v chorobě jeho nepřál oddechu, protož i na něm osvědčila se pravdivost slov Ducha Božího: „V čem kdo zhřešil, v tom i trestán bude.“ Marně zajisté plesají, kdož ruce své poskvínilí svatokrádeží, uloupivše, co po Božském i lidském právu náleží Církvi. Modlitby konané za sužovaného Pia při nejsv. oběti mše svatě nebudou oslyšeny u Boha, kterýž „mocné sází se stolice a vyzdvihuje ponížené“. —

Tu pojednou zavznělo silné hvizdnutí parního stroje. Byli jsme ve *Vidni*, já přestal rozjímati. Že byl již večer, uložil jsem se brzy na lůžko. Po mši sv., již jsem druhého dne sloužil v překrásné domácí kapli hrabat z *Harrachů*, založené ku cti neposkvřněného početi Rodičky Boží Marie Panny, šel jsem poohlídnout se po městě rozsáhlém. Nejprve jsem zaměřil k velkolepému chrámu svatého *Štěpána*; i přál jsem sobě, aby také našeho Pražského hlavního chrámu ujmala se obec Pražská s takou obětovností, jakouž jeví obec Vídeňská ohledně chrámu Páně svato-Štěpánského. Na zevnější zdi ku severu viděti lze kazatelnu, s kteréž r. 1451 se zázračným prospěchem hlásal slovo Boží svatý Jan Kapistran. Slyše vypravovati o krásě nejnovějšího stánku Božího na předměstí „*Altlerchenfeld*“, zasvěceného „sedmeru útočisti“ nemeškal jsem navštívit tento pomník obětovné lásky křesťanské. Jest vzdělán z cihel ve vláském slohu středověkém, s dvoji poboční a jednou příční lodí. Stěny i strop ozdobeny jsou nad míru vkusným způsobem freskami, vyhotovenými od umělců na slovo vzatých. Oko neví co má dříve velebiti, zdali ušlechtilou sklad-

bu živých barev neb hebkost a smělost kresby a zdařilost skupení. Nad prostředkem příční lodě vypíná se kopule u vnitř osmihranná, zevně však jen čtyry hrany jeví, jelikož se vždy dvě stran sbíhá v ztepilou jehlancovou věžičku. Když již o jehlanci mluvím, musím též podotknouti, že se tento způsob nejlépe hodí k významu věže. Věž jest jako prst ukazující k nebesům, našemu cíli. Protož stavby gotické z 13. a 14. století vesměs mají lehký, svobodný ráz, směle vzhůru se pnou, jako svatá naše víra, kteráž je zplodila a zvláště štíhlé jich věže, jimž s výškou přibývá na kráse, až pak se končí ve způsobu kříže v kalich květový, otvírající listy k nebesům, odkudž Kristem na kříži umučeným nám přišlo spasení; ano takové věže tlumočí lidskému srdci, že jen v nebesích nalezne pravý poklid a na zemi jen ve věcech takových a skutech, kteréž zplodila mysl nebeská. Jestliže však pokrývka věže, jakých bohužel až na zbytek máme na stavbách slohu renesančního, spíše budce divadelního napovědy se podobá, při pohledu na takovou věž zajisté těžko bude pomyslit: „V pravdě místo toto svaté jest a brána nebeská!“ Vzápětí pěkných věží shledal jsem na nejnovější cestě své skrze *Bavory*, kdež sobě král Ludvík v ohledu tomto nesmrtelných získal zásluh.

Na dveřích chrámů Vídeňských bývá přibit na celý měsíc přehled, v kterých chrámech konati se bude čtyřicetihodinná pobožnost s výstavem nejsvětější Svátosti oltární. Poměrně nemá Vídeň tolik chrámů jako Praha, za to však jsou i všedního dne vídeňské chrámy pilněji navštěvovány a při kázání nevidíme tu pouze pohlaví ženské. Bylo-by ještě promluvit, jak špatně postaráno o duchovní potřeby žijících ve Vídni Slovanů, majících pouze jediný kostel „Maria am Gestade“ (P. Maria na pobřeží), než o tom bylo již mnoho psáno, a důtklivě psáno, bylby tedy i hlas můj hlasem volajícího na poušti. Jen když má ve Vídni hrstka Vlachů chrám a — operu!

V *Mostu nad Litavou*, kdež mi po delší čas bylo trvati, neměl jsem příležitosti, seznati zvláštních znamenitostí. As' dvě hodiny vzdáli nalezá se „brána pohanská“, o níž jsem se svrchu zmínil. Pohřby a svatby odbývají se obyčejně odpoledne, jakoby obřady samy těchto posvátných úkonův dosti patrně nesvědčily, že nemají děleny býti od mše svaté. Ač bylo při slavnosti Božího Těla veliké účastenství, jakož i pěkné ozdobení ulic a oltářů, přede se něčeho nedostávalo — totiž zpěvu.

Na cestě do horního Rakouska obdivoval jsem se tomu množství poutních míst,

z nichž jen některé pojmenuji: Mariabrunn, Maria Taferl, Pöstlingsberg nad Lincem. Z větší části nalezáme poutní místa na vrších. Zdá se býti povaze lidské velmi přirozené, ctíti Pána Boha na vrchu, kdež jest člověk jako nebi bližší, aniž modlitba rušena hlomozem, nižiny obživujícím. Na vrchu, odkudž daleko široko viděti lze krásu a bohatost díla rukou Božích, bezděky padáme k zemi poznávající nicotu a slabost svou pějice se žalmistou: „Hospodine, Pane náš, jak předivné jest jméno Tvé po vši zemi!“ (Zalm 8.)

Krajina horního Rakouska, kdež jsem několik neděl prodlel, zajímala mne velmi bohatostí romantické krásy, nejsouc při tom chudá na dějepisné upomínky. Jest to tak zvaný „Aschauer Winkel“ i na víno úrodný, ačkoli nejoblíbenějším nápojem sprostšího lidu jest mošt lisovaný z planých jablek a hrušek. Právě odbývala se žeň. Divil jsem se způsobu, jakým se obilí, zvláště žito, sklízí. Nejdříve se asi s polovicí stébla usekají klasy srpem, sváží se v malé snopky, a tyto v hromádky po desíti složené nechají se na poli, aniž by se obracely, až jsou úplně suché. Pozůstalé dlouhé strniště poseká se pak kosou a nejvíce v stohy složené zůstává na poli, by se ho časem užilo co steliva. S úbočí vrchu od východu na západ, se táhnoucího, zvaného „Mayerhöferberg“ pohlíží do úrodné roviny slavný někdy hrad „*Schaumburg*“, nyní majetek knížecí rodiny Stahremberků, druhdy sídlo mocných Šaumburků, jež Eneáš Silvius zve hrabaty de monte pulchro (z krásné hory). Na hradě tomto trval král Václav IV. r. 1402 s markrabím Prokopem u vazbě, byv od bratra svého, Sigmunda, krále Uherského, ve dvore královském jat a pak pod dohledku vévody Albrechta III. ve Vídni postaven, odkud však uprchnuv do Čech se navrátil.

Zbytky kaple v slohu gotickém na vnitřních stěnách nesou malby ze 14tého století. Pod hradem jest malá ves „*Pupping*“, památná smrtí sv. Volfanga, biskupa Rezenského, kterýž v někdejší kapli svatého Otmara 31. října 994 na visitační cestě skončil. Podle kaple této byl v polovici 15. století založen klášter OO. sv. Františka, zvláště přičiněním pánů ze Šaumburku. R. 1478 bylat řečená kaple přestavena v prostrannější kostelík, kterýž ke cti svatého Otmara a sv. Wolfanga posvěcen byl. A však již okolo r. 1569 byli řeholníci vyhnáni, jelikož Anna ze Šaumburku, nakloněna náboženství Lutherovu, prodávši zvony, knihy, roucha a nádoby posvátné, chrám nekatolíkům otevřela. Druhého února 1621 navrácen chrám i klášter

k rozkazu císaře Ferdinanda II. Františkánům opět, ale za panování císaře Josefa II. r. 1784 byl úplně zničen. Svátá budova byvši dříve proměněna ve fabriku na kalouny, později úplně byla zbořena. Kamenů náhrobních upotřebeno k prahům a veřejným příbytkům i — chlévům. Tak nelidským způsobem zmařena památka i nám Čechům milá a drahá. Kdož zná horlivé snahy Boleslava I. a zvláště syna a nástupce jeho, Boleslava II., v ctnostech podobného svatému Václavu, ten ocení zásluhy svatého Volfganga o vlast naši. Při všem usilování nebyloby možno bývalo zříditi v Čechách zvláštního biskupství, kdyby se nebyl stal biskupem v Řezně, ku kteréžto diecési i Čechy přináležely, svatý Wolfgang, muž apoštolský, který dbal o rozšíření království Božího a prospěch věřících více než o wszeliké jiné ohledy světské. Tento muž Boží, nedbaje na odpor své kapitoly, bez ohledu na ztenčení své diecése, na žádost Boleslava II. ochotně svolil, aby se zřídilo nové biskupství české. Celý výše jmenovaný „koutek Ašavský,“ rozkládající se od městečka Ašachu po obou březích Dunajských až skoro po Linec, mnoho utrpěl za času krvavého vzbouření selského lidu, jehož náčelníkem byl kloboučník Štěpán Fadinger. U Ašachu, kdež Dunaj jen asi 100 sáhů jest široká, jsouc vtěsnána do břehů vysokých velmi, zavřeli odběhové řečiště silným řetězem, jehož každý člen vážil 20 liber, chtěje překaziti Bavorům spojení s rakouským místodržitelem, hrabětem Herbersteinem, v Linci stíněným. Mimo jiné ukrutnosti, jichž nelze sčítati, zabili oni zaslíbení jsouce tímž učení, jež i v Čechách tolik krve proliti způsobilo, ve vsi Hartkirchen administrátora fary a správce tamějšího s manželkou. Krvavou památku tuto zvěstuje obraz, malovaný v témž roce nešťastném a zavěšený na stěně ve farním chrámu Páně v Hartkirchen. Nápis obrazu toho zní (dle němčiny): „Tímto přeje svému bratru Heraciovi de Thomasi a manželce jeho, kteříž dne 19. května od buřičů tuto nemilosrdně byli ubiti, Aliprand Mikoláš de Thomasi, děkan Linecký, věčně odpočinutí. 1626.“ Na štěstí nenalezá hrůzoplná tato doba v obyvatelstvu horního Rakouska chvalořečníků, jakých se bohužel dostává hojnost v naší milé vlasti jistým výstřednostem, jichž pravdivý a upřímný vlastenec jen s ošklivostí sobě připomíná. V skutku nevím čím nazván býti má člověk, kterýž jmenuje doby, kde se napořád plnilo, vraždilo, loupežilo, květem národu českého. Obyvatelstvo horního Rakouska jest v pravdě nábožné. V rodinách se konají ranní a večerní modlitby, jakož i modlitby před

stolem a po jídle společně a hlasitě. V chrámu Páně má každá skoro rodina i jednotlivci zakoupené vlastní místo, znamenané lístkem s jmenem vlastníka. Tento obyčej má dvojí výhodu. Peněz výtěžných užívá se k opravě a ozdobě stánku Božího a duchovní snadným způsobem přesvědčiti se může o návštěvě služeb Božích. Také tu jsou rozličné spolky. V osadě Hartkirchen jsou čtyři, spolek *mláďenců, panen, mužů a žen*. Každý spolek má svůj prapor s obrazem svého svatého patrona. Mláďenci stojí pod ochranou svatého *Jirí*, panny pod ochranou svatě *Anežky*. Spolek mužů má za patrona svatého *Josefa*, pěstouna Páně, patronkou žen jest svatá *Anna*. Všecky však spolky stojí pod všeobecnou ochranou Marie Panny, o jejížto svátce všeměs přijímají svaté svátosti. Účelem spolků těch jest bedlivé plnění povinností svého stavu, příkladný život a vzájemné vzbuzování k ctnosti. Každé čtyry neděle drží se jednotlivým spolkům zvláštní přednášky. Představení první jsou místní duchovní; mimo ně však ještě konají dohlídku spolehlivé a bohubilým životem vynikající osoby ze spolků samých. Takovéto zřízení zajisté nejen chvalitebné jest, ale i hodné následování. Dne 9. srpna byl jsem přítomen škelní a chrámové visitaci ve faře „*Haibach*“ odbývané nejdůstojnějším p. biskupem Lineckým, Františkem Josefem Rudigier-em. Jakož všude při takovýchto slavnostech, i zde byly brány a nápisy. Tak na bráně přede vsí četli jsme křesťanské pozdravení „Pochválen Pán Ježíš Kristus,“ u vchodu do fary: „Dnes stalo se spasení domu tomuto,“ na bráně před chrámem Páně slova učeníků v Emausích: „Zůstaň s námi,“ nad vchodem samým do stánku Božího „Oběma Františkům Josefům dlouhý život a blaho.“ Nápisy tyto byly latinské; ovšem že byly psány k počtu nejdůstojnějšího pana biskupa, avšak nesmíme zapomenouti, nápisy takovéto mívají zvláštní půvabnost pro lid obecný, a protož by se mělo při takovýchto nápisech povždy přihlížeti k jazyku, jakým lid mluví. Po mši svaté, již pan biskup sloužil a při níž bylo veliké množství přijímajících Tělo Páně, bylo kázání. Dokazoval nejdůstojnější pan biskup toto tré: „*Den svatého břimování jest důležitý velmi: 1. pro břimovance, nabývají posily, by mohli víru svou stále vyznávat a podle ní býti živi; 2. pro kmotry, beroucí na se povinnost upřímných a moudrých rádcův, ano i pečlivých rodičův; 3. pro veškerý přítomné, ježto zajisté vzpomínají na své břimování a tím k otázce přicházejí: jak jsem já doposud zachoval svatý slib, jak jsem já sobě*

vážil milosti Ducha svatého? Počet birmovanců byl velmi malý. Byloť jich vesměs jen asi 50 neb 60. Příčina leží v blízkosti biskupského sídla v Linci, kamž se za latiný peníz doplavují po Dunaji. Po uděleném svatém birmování byla zkouška školní mládeže. Jako náš nejdůstojnější pan kardinál zná si nakloniti vřidností svou i nejbojácnější dítky, tak i nejdůst. pan biskup Linecký mírností svou brzy setřel bázeň, kteráž u jeho vstoupení do školní světnice jevila se na obličejích malých i větších žáků. Odchod pana biskupa byl slaven střelbou z hmoždířů.

Dne 13. srpna opustil jsem horní Rakousko vydav se na cestu do Německa. Meškám nyní v lázních Ems-u, nad Lánem ve vévodství Nassavském. Vypsání této cesty, jakož i té, kterouž v brzkú do Belgie nastoupím, podám (nebudu-li laskavým čtenářům Blahověsta obtížným) později. J. J.

Od Šumavy, z okresu Nýrského, 1. září 1864.

[Obecní volby.*]

Nastala doba voleb obecních, a všady lze slyšeti o ruchu, který ku pokroku a zdaru jednotlivých obcí sloužiti má. U nás tento ruch není tak znamenitý, jak se očekávalo. Zda-li počasi nepříznivé k tomu přispívá, kterým žně letos velmi se prodlužují, aneb zda-li lhostejnost v tom vadí, nechci rozebírat. Důležitá jest otázka, jak se má duchovenstvo v oboru tomto zachovati, aby zájmům Církve a sobě samým co údům obce jí na roveň postaveným zadost učinilo. Rozdělme předmět na dvě otázky:

a) Je-li radno knězi býti členem výboru obecního? Jest-li farář svým danými obtíženým majetkem polním v obecní svazek poután, má právo voliti a volenu býti u výboru obecní. Farář pak na hotové peníze z matice náboženské poukázány má tu snadnější postavení, — může jíti do síně volební, a může také doma ostati.

Se stanoviska pastorálního sobě netroufám všeobecné pravidlo vysloviti, aby farář co gruntovník ve výboru obecní sobě vyvolenu býti přál. Přijdeť časem do mnohých svízeli jak v obci tak i s politickými úřady, a mnohdy se dočká jen nevděku, kde snad myslel mnoho dobrého moci působiti. Jsouť obyčejně v každé obci strany sobě odporující. Co kněz nemá míti známosti o nich, jsouť všickni jeho ovečky, a každá duše má mu býti stejně drahá a vzácná, celou svou péči má jí věnovati,

neboť se jedná o zájmy vyšší, o vlast nebeskou. Co úd výboru má však rozsuzovati, jeho hlas má velké váhy, — a předce ani Spasitel náš nechtěl soudcem býti se věcech pozemských. A protož budiž otcem všech sobě svěřených a hledíť ve svém oboru pevný základ dáti mravnosti a pravé lásce křesťanské, čímž také poslouží, a dobře poslouží ku blahu obce politicky nově zřízené. To vše platí tím více, jestli co pravý pastýř duší na dlouhá léta v obci sobě svěřené působiti chce.

b) Je-li radno knězi v zastupitelství zemské se uvázati? Tu odpovídám s úplným přesvědčením: „Ano“ — a přeji, aby hodně mnoho kněží bylo zvoleno do sněmu zemského i říšského. Avšak i zde něco vadí: Malá a povrchní známost vědy a života politického, kteráž posud i mezi domnělými vzdělanci se nalezá, bude velkou překážkou, aby kněz, který zde církevní a světské zájmy zastupovati má, řádně působiti mohl. Neboť odkud u nás toto vzdělání čerpati máme? Snad z domácích a cizozemských časopisů? Tut málo perel nalezneme, a mnoho bláta, málo zrnek zlata. Naopak, naskytují se soudnému čtenáři takové bludy a sobě zcela odporující náhledy v žurnalistice, že se diviti jest nevědomosti a lehkověrnosti a lenivosti v přemýšlení čtenářstva, o němž by se skoro mohlo pochybovati, žije-li v XIX. století. (Vezměme na příklad otázku vlašskou vůbec a poměry státu církevního zvláště.)

Aneb čerpati máme z německých spisů? Kdo zná směr filosofie německé, zvláště školy Hegelovy, ten pouze s velkou opatrností tyto spisy do rukou vzíti může, neboť jest zde mnoho lákavého o předce vše hrob kvítím posetý a hnilobu v sobě zahrnující. (Ku př. Das Staats-Lexicon von Rottek und Welcker. III. Auflage. 1861.)

Jsme tedy posud na abecedě politického života, a rovněž i lid posud chápati nemůže, co mu prospívati bude, jelikož jemu podmínky politického vzdělání tím méně jsou po ruce. A předce opakují, že nutno, aby knězstvo o politické vzdělání na základech zdravých a s vírou naší se srovnávajících úzkostlivě dbalo. Vždyť se jedná o změnu veškerých poměrů socialních, a že i zde náboženství velkou úlohu má, dosvědčuje ku př. nejnovější spis biskupa Mohučského Kettelera o rozluštění otázky dělnické naproti demokratům Schultze-ovi, Delitsch-ovi a Lasalle-ovi v Němcích. Komu tedy dary ducha dány, a zvláště dar výmluvnosti bohubílé, a komu v poměrech příznivých naděje kyne, že volen bude do zastupitelstva zemského, vezmiť tu důležitou úlohu na sebe, a nevyhýbej se oborů čin-

*) Dopis tento přijali jsme z úcty k p. dopisovateli, ačkoli s náhledy v odstavci a) položenými zcela nesouhlasíme.

nosti, kde pro vlast a Církev trnovou cestou kráčet musí učeník Kristův, jenž svého povolání pamětliv jest.

Jest zajisté zapotřebí v dobách našich, abychom život církevní bedlivě pozorovali, a výjevům dobrým a zlým v dějinách lidstva se vyskytujícím v bezstarostné ospalosti se nevyhýbali. H. H.

Kronika.

Z Prahy. V sobotu, 27. srpna, byla v kostele řehole kapucinské na Hradčanech o 1/2 10 hod. ráno okradena socha Marie Panny stojící na oltáři v levo u v chodu. Škoda jest znamenitá. Při tom byla svíčková od padouchů smrtelně na hlavě poraněna. Prolitím krve zprzněný kostel byl hned zavřen a v pondělí znovu posvěcen od JEm. p. kardinála, jemuž přísluhovali pp. kanovníci Bradáč a Bernard, kněží a klerikové ze Strahova, domácí a jiní. Poněvadž se krádeže kostelní v Praze množí, tážeme se, nebylo by lépe, drobné skvosty věnované oltářům prodati k tomu účelu, aby oltáře a chrámy důstojně obnoveny byly?

— Dnes byl od J. M. světicího p. biskupa posvěcen u sv. Petra na Poříčí zvon, jenž v dílně zvonaře p. K. Bellmanna přelit byl. —

— V úterý odebral se JEmin. p. kardinál do Vídně z vděčnosti ku knězi Greifovi, jemuž před 50 lety k vychování svěřen byl. Navrátí se dne 7. t. m. a 10. odjede do vikariatu Falknovského, kdež, jak čtenářům našim známo, birmovati bude.

— Dne 14. t. m. bude u sv. Josefa na Malé straně čili u Anglických panen zvláštní slavnost. U přítomnosti vrchního místodozorce škol, vd. p. kan. Pruchy, obnoví Anglická panna a prefektká dívčí školy, Josefa Bláhova, po 50 letech řeholní sliby, složí jubilejní profesí. Vstoupila do řádu r. 1811 a již co novicka vyučovala, jest tedy již 53 leta při škole. Profesí učinila r. 1814, a od r. 1829 jest prefektkou školy. Není snad rodiny na Malé straně, kdežby s vděčností nezpomínali na ctihodnou jubilantku. Zároveň budou dvě novicky učitelky skládati řeholní sliby a sice panny Františka Lexova, rodem z Opocna, a Anna Fischerova z Lysé.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v srpnu 70 chudých křesťanů.

— V *Litoměřicích* bylo na exerciciích (od 29. srpna do 2. září) 50 kněží.

— Misie v *Domažlicích* započne 24. t. m. a bude trvati 14 dní.

Z Moravy. Na Velehradě započato dne 22. srpna s rozebíráním dosavadního oltáře, u něhož téhož dne slouženy byly tři mše svaté, jimiž a pak následujícím „Te Deum“ ukončena byla oktáva slavnosti Nanebevzetí

Panny Marie. Odpoledne započato rozebírání oltáře. Mramorové boky a popředí, jakož i sloupy jsou dobře zachovány. V oltáři nalezen jest ohromný kámen, který má v délce 1 sáh, v šíři 5 střeviců a v tloušťce 9 palců. Tento kámen má býti dle Středovského týž, na němž r. 1421 upálen byl opat Jan II. z řádu cisterce, jeho vlastní bratr tehdejší kancléř klášterní, pak dozorce nad sklepem a dva bratři laikové. Na místě rozebraného oltáře bude nyní postaven oltář nový, v Římě zhotovený.

Z Vídně. V den narození císaře pána (18. srpna) upevněn jest kříž a císařský orel na opravené věži sv. Štěpánské. Nesmírné množství lidí bylo shromážděno na veřejných místech. Orel s křížem jest zdělán 8 střeviců, baň, na které stojí, má 4 střevice v průměru. K pozlacení bylo potřeba 410 dukátů.

— Ve Vídni byla vystavena opět jedna nová synagoga židovská, kteráž 15. t. m. má „posvěcena“ býti. Bude-li pokračováno, dokládá „W. K. Ztg.“, budeme mít brzy tolik synagog, kolik máme katolických chrámů.

Literní oznamovatel.

— „*Knihopisný slovník československý*,” aneb seznám kněh, drobných spisův atd. od r. 1774 až do nejnovější doby, vzorná to práce našeho bibliografa Frant. Douchy, postoupil k sešitu poslednímu. Mámeť v rukou sešit VI. (Stanislav — Vinohorský) str. 241—288.

— „*Duchovní život ve světě*.” Rukověť pro kající duše, zvlášť pak pro bratry a sestry třetího řádu sv. otce Františka Serafinského. Sestavil a vydal P. Pavel Jos. Pelikovský, kněz ř. františkan. v Praze. S povolením duchovní vrchnosti. Tiskem a nákladem B. Stýbla. Druhé úplně přepracované a rozmožněné vydání. Frakturou stran 465 s obrázky. Obsahuje stručný životopis sv. Františka, reguli třetího řádu, její a posvátných hodin výklad atd. vše, čeho údové třetího řádu k poučení a vzdělání svému potřebují.

— „*Všeobecně užitečný stavitelský rádce*” při všech rozpočtech prací a potřeb stavebních“ ukončen jest právě vydaným sešitem čtvrtým. Nákladem Bellmannovým. Sestavil Leopold Kafka.

— Zdejší kněhkupec Mikoláš Lehmann, jehož nákladem vydáno bylo vyobrazení Krista Pána příjmím Edesské jakož i příslušný čtenářům našim známý spis: „*Christus-Archaeologie*,” obdržel od Jeho Svatosti, papeže Pia IX. stříbrnou záslužní medaili s nápisem: „*Bene merenti*“ a obrazem Jeho Svatosti. Dříve již obdržel týž knihkupec od J. Vel. císaře Maximiliana za dotčené podniknutí drahocennou jehlici.

— „*Payla Jos. Šafaříka Sebrané spisy*.”

Díl III. Rozpravy z oboru věd slovanských. Sešit 21. Nákladem kněhkupece Bedřicha Temp-ského. Sešit tento obsahuje historii starých Slovanův. Na obálce jest oznámeno: Nepřed-vídané překážky jsou toho příčinou, že místo „prací básnických a ésthetických“, jakož slíbeno bylo, přítomný díl obsahuje „rozpravy z oboru věd slovanských“ (dějepisů obecného, mythologie, právní a literární historie, pak filologie). „Práce básnické a ésthetické“ budou bohdá uveřejněny jakožto díl IV. „Sebr. spisův.“

— Nákladem L. E. Hansena v Budějovických vychází: „*Věnc homilií Jelínkových* pro celý církevní rok.“ Vydávají Jan Šavel, děkan Budějovický, a Jan Rosypal, farář Pačivský. Sešit I. obsahuje homilie a kázání od svátých vánočních až do III. neděle v postě.

— Tiskem a nákladem Aloisia Landfrasa a syna v Jindřichově Hradci vyšly následující spisy: „*Poklad domový*.“ Kat. modlitby ranní, večerní, ke mši sv., ku sv. zpovědi a sv. přijímání, k nimžto připojen jest život Krista Pána a sv. apoštolův, s výběrem ze sv. epistol. Se-stavil Karel Müller, kaplan v Suchdole. Frakturou, velká osmerka, stran 487, s pěknou rytinou a mapou Palestiny. V povolení bisk. Ordinariatu Budějovického se dokládá, že kniha tato se hodí co domácí čítanka horlivých kat. křesťanů. — „*Duchovní jádro*“ aneb katol. modlitby a písničky z rozličných pobožných knížek sebrané. Převlekou frakturou s dřevorytinami, jakož i „*Duchovní Lásko* spásitelné vůně,“ kterážto knížka má druhý název: „*Duchovní rajska vůně*“ spásitelné vůně.“ Vydání 194, nové a opravené. — „*Nejlacinější domácí lékař* v to-bolce.“ Okamžitý a bezpečný rádce v nemocích. Čtvrté rozmnoužené vydání. — „*Nejstarší Robinson*, jeho šťastné a nešťastné příhody.“ Dle německého od J. G. Kampe přeložil V. R. Kramerius. Sešit I. S dvěma obrázky. — „*Sebrané spisy pro mládež* od Kristofa Schmieda, kanovníka biskupství Augsburského. Zčestil K. M. Svazek I.: *Malý povstevník*. S obrázkem. (V Praze vydávají Šmidovy spisy Rohlíček a Sievers.) — „*ABC*“ pro dítky, text česky i německy pro dítky protestantské; s obrázky, z nichžto první na obálce vytištěný málo vábiti bude mládež; představuje učitele ve škole s metlou v ruce, anžto tresce. Jeden školák klečí drže si rukou zadní část spodků, kam rány padaly, tři jiní pláčí snad též po výprasku!

— V čísle 22. oznámili jsme spis: „*Bdě-tež! Antikrist tu!* Zbraň pro ovečky víry proti vlkům nevěry.“ V proslovu jest podotknuto, že nejmenovaný spisovatel jest z lidu a pro lid. Psal nad míru populárně i humoristicky; což vysvitá z následující ukázky (str. 37.): „Bylo by bývalo zázrakem galantním, kdyby byl Mesiáš jedním rázem všechny dcery čili slečinky Sionské

byl oslavil, kdyby jim totiž byl zbúdkané od neštovic tváře ve výlupky, zrzavé vlasy v černé, a kdyby staré panny v krev a mléko byl obrátil. I také někteří tátové, kteréž ženidlo bouchlo, vděčně byli by přijali, kdyby Mesiáš Sněžku na jejích hlavě byl obrátil v Černou horu, nebo jejích Lisou horu proměnil v Křivokladské lesy“ atd., atd. Celá knížka (135 stran) jest pouhá rozmluva, mluvit: Vlk, Blažena, Starosta, Strachota a Pazdéra. Strachota má největší úlohu, slovy jeho naplněno 6 stran (str. 50—56.), ba i přes 10 stran (str. 67—78.).

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenán jest:

p. Frant. *Kočí*, farář v Sázavě, jmenován jest sekretářem vikariatu Černokosteleckého.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jiří *Putzlocher*, koop. za far. v Haesselsdorfu ;
p. Vác. *Novák*, far. v Kamýku, za far. v Podčepicích ;

p. Jiří *Bier*, far. v Stradišti, za děkana v Manetíně ;
p. Frant. *Schlaffer*, za fundatistu v Schönbachu ;
p. Vác. *Singer*, za kaplana do Mirošova ;
p. Ant. *Spale*, za kooperatora do Zdic ;
p. Jos. *Janský*, neom., za kapl. do Hostouně ;
p. Ant. *Herrmann*, neom., za kapl. do Hostivaře.

Upřázdnené místo:

Stradiště, fara patron. p. Prokopa Aloisia hrab. z Lažanských od 30. srpna.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

p. Vác. *Matiášek*, farář na Hluboké, bisk. vikář konsist. rada, 18. srpna (nar. v Černovicích 27. září 1811, kněz od 25. července 1837).

p. Frant. *Loberschiner*, apošt. prelát pryonotář, dr. a prof., kons. rada atd. jmenován jest inful. arciděkanem Krumlovským.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na náhrobek Arnošta z Par. vp. K. Karlas, admin. u sv. Petra 1 zl.

vp. Ant. Frodl, koop. v Jabloném u Žamberka reklamoval dne 24. srpna č. 20. a 21., kteráž jemu dne 15. a 25. července odeslána byla, avšak nazpět přišla s poznámkou. „Retour. Časopis tento se více nepřijímá. A. F. koop.“ Prosíme, aby vyšetřeno bylo, kdo si to dovolil.

p. J. H.: Co soudíme o té volbě? Stala se křivda. Podobnými volbami upadli bychom v otroctví pp. mistrů. Bojováno nepoctivě. Roz-trušovali smyslenky ze zpovědní stolice vědouce, že kněz se hájiti nesmí. Odměnou budiž vítězům i poraženým svědomí.

p. F. B. v Kol. Došlo Vás žád. číslo?
Do Říma. Dopisy Vaše v příštím čísle.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Rozjímání o duši rozumné.

IV.

Za čtvrté, žije v duši lidské jiný druh vědounosti, jenž se neotáčí v přemýšlování, alebrž v jednání. Odtud jest tak mnoho kněh mudrců o nepravostech a ctnostech, tolik zákonů knížat a rad právníků, tolik ponaučení a cvičení k získání si umění, ctnostně žíti. V tom ve všem spatřuje se na člověku podivné světlo rozumu, kterýmž náramně a náramně nad zvířaty vynikáme. Ač vše to nic není u porovnání k zákonu věčnému, jenž v mysli Stvořitelově žije, z kterého, jakožto z nejhojnějšího pramene vyprýštily všechny zákony a všechna práva; „jeden jest zákonodárce i soudce, Bůh,“ dí sv. Jakob v listu svém; On sám jest pravda a spravedlnost a moudrost, „skrz kterého knížata panují a mocní (všickni soudcové zemští) usuzují spravedlnost.“ Pročež nikdy umění dobře a blaženě žíti nenajdeš prv než ku škole Krista Pána, jenž jediný pravý učitel jest, připuštěn jsa, jeho slovem a příkladem bys se naučil spravedlnosti, kteráž oplývá nad spravedlnost zákoníků a fariseů, přidám i mudrců, jejížto konec jestiť láska z čistého srdce a dobrého svědomí a neošemetné víry.

V.

Páté, máť duše člověka třetí druh vědounosti, jenž záleží ve věcech důmyslně vzdělavatelných. A ač i pavouci

pavučiny dělají a ptáci hnízda stavěti a včely med strojiti a lišky jámy jako domy hledati umějí: přec tito živočišové jakýmsi pudem přírody věc jednu a tuž a tímž pořád jedním způsobem dělají; duše ale lidská, rozumem a soudností nadána umění nepočtená vynalezla, skrz které nade všemi zvířaty, ať chtějí nebo nechtějí, vládne a panuje; aniž spomáhají ptákům křídla, rybám hloubka vod, ani lvům aneb medvědům náramná síla, ani koňům a mezkům divokost, ani jelenům a kamzikům rychlost; když i sami chlapci ptáky do ok, na lep a do sítě chytají a na udici a do sítě rybáři ryby loví, muži ale důvtipem a uměním lvy a medvědy do železných klecí uzavírají a vůkol vodí, kance a jeleny buď provazy chytají, buď železem probodají, koně a mezky na uzdě krotiti a své vládě podrobiti se naučili. Což mám říci o umění, mořem plouti? Ó jak veliké světlo ducha v duši lidské rozbřesklo se, když po tekutém moři největší lodě a ty největšími tížemi obtížené, ne toliko vesly jako nohama běžeti, ale i plachtami jako křídly lítati naučil? A co o hospodářství? Kdož by neobdivoval se důmyslu člověka, pozoruje-li osení, vinice, sady, zahrady, rybníky, rozličné vod potoky k navlazení zahrad a k pohnojení rolí zdělané? Což o stavitelství? Kdož neobdivuje paláce, chrámy, města, hrady, věže, divadla, jehlance, obelisky, (sochy). Pomímám umění malířské a sochařské, jímž začasť jako živý bývají vypodob-

něny buď barvami na deskách buď dlátem v mramoru tváře lidské aneb jiné předměty, tak že se zdá jakoby byly opravdové, ne malované, ne tesané. Pomíjím ostatních umění, ježto důmyslem lidským vymyšleny byly buď z potřeby živobytí, buď k pohodlí, buď k rozkoši, kteréž jsou četné, tak že sěisti sotva se mohou.

I vzdej tedy duše má díky Bohu, protože chtěl tomu, aby tak velkou prostorou vzdálena byla přirozenost tvá od přirozenosti ostatních živočichů: a pozdvihni spolu zraku svého k tomu-těž Stvořiteli svému, v němž jest pravé zřídlo důmyslu a moudrosti, vykonávající věci. Z toho zřídla vyprýstilo se, cokoli důmyslu k tvé přirozenosti doploulo. A když strneš nad důmyslem člověka, protože ho naučil průmyslem a uměním nad živočichy rozumu nemajícími vládnouti; obdivuj čileji Boha, jemuž všichni slouží a po vůli jsou, netoliko živočichové, alebrž i bezživotné věci. A zdáli se tobě to něco velkého býti, že člověk tolik umění vynašel: po mořích plouti, role vzdělávati, domy stavěti; proč by nemělo tobě větší věci býti, že Bůh svou moudrostí nebe i zemi i moře a vše, co na nich jest, stvořil a vše spravuje a řídí? A když posléz obdivuješ umění malířské na obrazech a jako živé tváře na mramoru vyvedené: proč nezasneš nad uměním Stvořitele svého, jenž z hlíny učinil pravého a živého člověka a ze žebra muže pravou a živou ženu spůsobil? zvláště přidáš-li, že to, co lidé činí, bez přispění Božího se nestává; to ale, co Bůh činí, že od Něho samého, bez přispění někoho jiného se vykonává.

VI.

Šesté, udělena jest člověku *duše se svobodným vůle hnutím*, což má obecné se samým Bohem a anděly a čímž od ostatních věcí stvořených se náramně liší. Veliká jest tato ušlechtilost a podivu hodna povýšenost; ač mnohem větší svobodu má Bůh, Stvořitel všech věcí, tak že svoboda duše s onou po-

rovnána, ledva stín oné byti se zdá. Předně, svoboda vůle lidské slabá jest a k volení zlého tak jako škodlivého náchylná a nakloněna: ale svoboda vůle Božské nejsilnější jest, tak že ochabovati aneb k zlému se nakloňovati nikterak nemůže; nebo jako možnost umřítí jest slabost těla smrtelného: a nemožnost umřítí jest zdraví tělo proměněného: tak také možnost hřešiti slabost jest svobodné vůle, nemožnost hřešiti jest snad zdraví tétož vůle, když Bůh ve vlasti nebeské nám toho udělí z milosti, což On sám vždy má dle bytnosti. Nad to pak svobodná vůle naše sice vůle jest, aby mohla chtítí neb nechťítí, aneb i chtěla a nechťela, ale není tak silná spůsobiti to, co chce aneb aby se nestalo co nechce, a to sama o sobě, jak pak teprv u jiných! Slyš apoštola an v listu k Římanům si naříká: „*Ne co dobrého chci to činím: ale činím to zlé, kteréhož nechci.*“ A kdo z nás to nezkouší? Chci pozorně modliti se k Bohu a poroučím obraznosti své, když k modlení se chystám, aby nikam nezabíhala, aniž mne sváděla na jiné myšlení, a já ji nemohu v tom úkonu udržeti, a když méně v tom ohledu pečliv jsem, shledávám, že jsem obrazností svou sveden a při shromážděné modlitbě na jiné myšlenky připadl jsem. Chci zlého nepožádati a se nehněvati krom pořádku rozumu, a poroučím skrz svobodnou vůli hněvivé, žádostivé moci, jenž ve mně jsou, a rozumu právem poddány býti musejí, aby vládě rozumu napořád podléhaly, aniž se od smyslů těla nikterak nedaly svěsti: a často se neposlouchá aniž stává co chci, nýbrž to co nechci. Avšak co zcela podivné i hnusné bývá, poroučí duše tělu, a i hned uposlechně, poroučí-li duše sobě, i hned odpor se klade: „*Odkud medle,*“ dí sv. *Augustin*, „*ta obluda? Poroučí duše, aby se pohнула ruka, a ohebnost tak velká jest, že ledva vládá od služby se rozeznává; i duše jest i ruka tělo jest: poroučí duše, aby duše chtěla, aniž jest druh, aniž*

přec činí, nýbrž chce ne zcela, tedy i zcela neporoučí. Aniž to tedy obluda, nýbrž churavost duše jest: protože ne všecka povstává pravdou pozdvižena.“ Avšak svoboda vůle Pána Boha s plnou a neobmezenou mocí tak spojená jest, že o ní psáno: *„Všecko cokoli chtěl, učinil. Není žádného, jenž by vůli Tvé odporoval.“* Pročež, duše má, jsi-li moudrá, nechť státností vůle své svobodné slovy se vychloubati prv než bys přišla k svobodě slávy synů Božích, kdy nebeský lékař by byl uzdravil všechny neduhy tvé a naplnil v dobrém touhu tvou. Mezi tím ale naříkej neustále a říkej Bohu s prorokem: *„Budiž můj spomocník a neopouštěj mne.“* A opakuj, ne s ocháblostí ani z pouhé zvyklosti, nýbrž ostražitě a z celého srdce, a to víc než sedmkrát za den: *Bože, ku pomoci mé vzezři: Hospodine kupomoci mé pospěš.“*

(Pokračování).

Církev katolická v Norvěžsku.

(Pokračování.)

Zavedení a rozšíření reformace v Norvěžsku.

Unie Kalmarská r. 1397 uzavřená spočila v jedno tři říše či království: Norvégy, Švédy a Dány pod žezlem Ericha z Pomoran. Král Kristian II. (r. 1513—1523) pozbyl následkem prolité krve v Stokholmu dne 8. listopadu 1520 Švédska, kdež později Gustav Vasa vlády se ujal. Roku 1523 opustil Kristian II. i Dánsko, a bratr jeho otce Bedrich I. (1523—33) nastoupil na stolec královský v Dánsku a Norvěžsku. Od r. 1533 až do r. 1537 panovalo i v Dánsku i Norvěžsku mezivládí (interregnum), kdež rozličné strany o trůn a vládu zápasily. Konečně r. 1537 uznalo i Dánsko i Norvěžsko Kristiana III. za krále a panovníka. Panoval od r. 1537—1559 a sídlil v Norvěžsku ačkoli byl již r. 1536 stavům dánským slib učinil, že Norvěžsko považováno a spravováno bude jakožto provincie — kraj podřízený.

Panování Kristiana III. jest proto paměti hodné, že za jeho vlády vetřela se do Norvěžska tak nazvaná „Reformace Lutherova“, kteráž v Dánsku již za Kristiana II. půdy nabyla, ale v celém Norvěžsku vyjímaje město Borgen, kamž mnozí Němci přicházeli, neznáma byla. Sněm stavovský výše jmenovaný a r. 1536 v Kodani odby-

vaný nařídil, aby sesazení byli katoličtí biskupové a zavedena byla Lutherova reformace*).

Arcibiskup Drontheimský Olaf Engelbretson, nejmocnější pán a Norman v politickém ohledu a první a nejpřednější údstavův říšských, s ostatními biskupy prehl a útěk jeho usnadnil násilí dánskému, kteréž zničilo a potlačilo politickou svobodu Norvěžska zavedením reformace, kteráž nemesměrovala tak tuze a vlastně k ponaučení lidu, alebrž k násilnému převratu všech tehdejších poměrův.

Katoličtí biskupové byli sesazení a svrženi, vyjímaje Hanse Reff-a, biskupa z Oslo (Kristianie nyní) a Geble-a Pedersona v Borgenách, kteříž prohlásili se pro nové učení (co praví zrůdci bezpochyby k vůli skývě chleba). Kláštery se zrušily — a šlechta dánská obdržela klášterní statky v léno. Nový rád církevní zaveden; dánští plhomocníci rozesláni po zemi, by se zmocnili a pobrali zlato, stříbro, klenoty a statky těch starých modlářův. (!?) V tomto směru násilní lupičové dánští zvláště jevíli činnost reformatorskou. Jakýsi Eske Bilde, bořitel chrámův, neušetřil v Borgenách ani chrámův ani hrobův zemřelých králův (bývali to také modláři — nač hrobů jejich šetřit!) Mezitím Otto Stigson v Drontheimu na nádvoří kostelním spalil knihovnu kapitoly metropolitní a spisy důležité! S ním závodil Thord Kød v Stavangeru.

Skvostná rakev sv. Olafa, celá ze stříbra v stoličném chrámu Drontheimském na hlavním oltáři umístěná, stříbrný kříž, kterýž tři silní muži sotva s místa na místo s to byli přenést, kalichy stříbrné, misky, talíře, monstrance a jiné klenoty odnesla loupežichtivá chátka na loď, aby s nimi odplula do Dánska. Zatím ale jedna část tohoto loďstva upadla v moc námořních loupežníkův Burgundských a jiná část stroskotala se a zahynula na moři u Agdenes. Na sněmu stavovském v Oslo (1548) biskupové katoličtí nahrazení jsou protestantskými superintendenty, kteříž ovšem zdědili po vypuzených svých předcích jména biskupův, ale pozbyli jejich příjmův a politické důležitosti (Münters Reform. historie 2, 295) (A Faye. str. 176): Budiž zde podoťknuto, že norvěžští pastoři mají při bohoslužbě, kterouž také mši jmenují, jako katoličtí kněží albu a ornat či kasuli. V kostelích zvláště na venkově nalezá se křucifix a šest svíček na oltáři, obrazy svatých na stěnách, k. př. sesláni Ducha sv.,

*) Netoužili tedy Norvegové po reformaci ale sami násilím byli k ní donuceni a vyplnilo se slovo: *bíti budu pastýře a rozprchnou se (odpadnou) ovce.*

na obraze tomto viděti dvanácte apoštolův a u prostřed nich Pannu Marii.

Ačkoli dějiny reformace v Norvéžsku jsou neúplné, přece vysvítá z jednotlivých událostí, že lid obecný přál víře katolické a nenáviděl novotářství. „Naši norvéžští bratři jsou již po delší čas jako ovce bez pastýře,“ pravil biskup Palladius ze Seelandu, poněvadž žádný Dán nechtěl jako pastor aneb učitel jíti do Norvéžska do biskupství Bergenského, ješto kolovala pověst, že Normaní kněží přišlé (protestanské), vraždí. Jak těžko bylo obsaditi duchovní úřady, patrně jest z toho, že na sněmu či shromáždění v Oslo (1539), v němž účastnilo se duchovenstvo z biskupství Hamru a Oslo, nižádný nechtěl na sebe vzíti úřad superintendenta. (Faye, str. 178.)

Na ostrovech Faroër (ovčí ostrovy) ustanoven byl místo katolického biskupa v místě Jens Riber evangelický superintendent, kterýž ale diecési svou brzo opustil a z níž učiněno proboštství patřící k biskupství Seelandskému.

Na ostrově Islandu potkali se zavedení reformace s obtížemi, poněvadž dva biskupové katoličtí Oegmund Paulson v Skalholtu a z vznešeného rodu pocházející Jon Arason v Hole mocně proti reformaci se bránili a jí odporovali, kterouž jakýsi Oddr Gotskalkson a Gissur Einarson na ostrově onom šířili. Odpor, statečný odpor biskupa Jona Arasona přiměl krále Kristiana III., že vypravil několik válečných lodí na ostrov Island, aby podporovaly rozšíření reformace; ale dříve než loďe připlouly, jat jest biskup od svého nepřítelé Dade-a Gudmundsona, k smrti odsouzen a odpraven r. 1550. (A. Faye str. 179).

Takovým způsobem byla reformace v Norvéžsku a ve vedlejších zemích krály dánskými uvedena, v Norvéžsku sice bez krve proliti, ale na Islandu, ostrovech a ve Švédsku trpěli katolíci velmi mnoho, ano i smrt pro víru podstupovali, jak viděti na biskupu Jonu Arasonu. V pozdějších letech bylo nejen v Dánsku alebrž i v Norvéžsku (1624) zapovězeno a zakázáno pod trestem smrti, aby se nižádný katolický kněz jako věrověst a kněz vykonávající obřady a církevní úkony neopovážil v zemi meškati. Než není povědomo, že by kdy smrti se byl trestal některý katolický kněz, a že by tudíž býval vykonáván a prováděn dotčený drakonický zákon, ale dosti jest příkladův, že katoličtí kněží a misionáři ze země bývali vypovězeni a na lodích pryč odváženi. Tím tedy, že se vládě dánské podařilo horlivých katolických kněží ze země na prosto vypuditi a přístupu do země jim zabrániti, stalo se, že roku 1842 a 1843

když první katolický kněz s povolením krále v zemi přebývati a duchovní úkony vykonávati směl, nebylo v celé zemi ani jediného katolíka v zemi narozeného.

Bylo již výše povědino, že Norvéžsko druhdy samostatně krále sobě volíc roku 1536 na sněmu Kodaňském skleslo a sníženo jest na dánskou provincii. Bylo pak to snadné králům dánským Norvégy zbaviti politické samostatnosti, poněvadž katoličtí biskupové, jejichž vliv byl veliký, byli odstraněni a vyhnáni *).

Samostatnost politická Norvéžska byla pohřbena a s touto ztratili Norvégové i své katolické náboženství a stali se protestanty. Norvéžsko zůstalo ztrativši takorba svou historii až do leta 1814 spojeno s Dánskem. Roku pak 1814 postoupil je král dánský Bedřich VI. († 1839) v míru Kielském Švédům; jen Island, Grony a ostrovy ovčí zůstaly ještě Dánům. Normané dověděvše se toho, zvolili dánského prince Kristiana, bývalého místodržícího dánského, za krále. Tu však přitřhl francouzský druhdy maršal Bernadotte, král Jan XIV., s mocí válečnou do Norvéžska, zvítězil nad vojskem Norvegův a sněm v Kristianii shromážděný vyknuł spojení Norvéžska s Švédý; ústava však ponechána jest zemi až na dnešní den. (A. Faye str. 229.)

Avšak přes to, že pod trestem smrti nesměl nižádný katolický kněz nohou dotknouti se norvéžské půdy, přece stalo již v minulém i nynějším století, že kněží katoličtí přišedše do země mši sv. sloužiti a jiné obřady a posvátné úkony konati směli dílem dle zřejmého povolení vlády dánské, dílem že zásady mírnější a lidštější zvítězily. A jest to důležité a radostné pro občany a katolíky říše rakouské, že katoličtí kněží z *Rakouska nejprve* v Norvéžsku se ukázali a zde působiti počali s povolením vlády dánské. Roku 1760 zřídily se v zemi hutě skelné a fabriky na sklo, a mezi dělníky zde zaměstnanými byli *Čechové* — katolíci, kteříž zatoužili po katolickém knězi, a poněvadž v celé zemi ani jediného katolického kněze nebylo, obrátili se na vládu dánskou v Kodani, aby jim povolila kněze katolického. Vláda svolila v ten smysl, že po více let vždy o velikonoci směl přijíti katolický kněz, sloužiti mši sv., zpovídati, nejsvět. svátosti a jinými svátostmi katolickým dělníkům přísluhovati. V král. onom dekrete, nyní v Kristianii v státním archivu uloženém zřejmé to zní, že katolický kněz přijda do Kri-

*) Důkaz, že katolické duchovenstvo bylo i v onom rozkřičeném středověku podporou národní a politické svobody a samostatnosti.

stanie se má představití tamějšímu protestantskému biskupu, a pak že smí teprv úkony posvátné vykonávati. Po čtrnáct dní směl a mohl katolický kněz mši sv. sloužiti, svátostmi posluhovati a pak po lhůtě 14 dnů představití se opět protest. biskupu a bez odkladu ze země vyjítí. A kdo asi byl ten katolický kněz, jenž po několik let vždy z Kodaně do Kristianie přibyl, aby přinesl útěchu katolikům ubohým? Byl to kaplan c. k. rakouského vyslanectví v Kodani. Onen přísný zákon měl sice platnost i v Dánsku, avšak rakouské vyslanectví mělo právo zvláštní, držeti si katolického kněze. Když pak mírnější zásady zjednaly si průchodu, sloužili kaplani rak. vyslanectví veřejně mši svatou a udělovali sv. svátosti katolikům po Kodani roztroušeným nejvíce cizozemcům. Tak to trvalo v Kodani až do roku 1848.

R. 1848 dostalo se Církvi katolické svobody; v Kodani bývá a jest nyní katolický farář s dvěma kaplany co pomocníky. Během času stalo se, že dva kaplani c. k. rakouského vyslanectví opouštějice dvůr dánský od krále dánského nedávno zesnulého obdrželi řád Danebrogský.

Roku 1790 jak povědomo mnoho katolických kněží opouštělo Francii. Francouzský konsul v Kristianii přijal jednoho vystěhovalého kněze katolického, kterýž soukromí mši sv. sloužival a katolikům tamějším sv. svátostmi přísluhoval. Tak aspoň jeden Vlach v Lombardsku nedaleko Koma zrozený, jenž r. 1853 u vysokém stáří zesnul, vypravovával, že co chlapec této mši sv. býval přítomen, kterouž francouzský kněz obětoval a ukazoval dům konsulův, kde se to dělo. Než tyto služby Boží konaly se, jak se zdá, jen něco málo let, a o obci katolické nebylo tu slechu. Z této události se dá souditi, že vláda dánská tehdy ještě v Norvěžsku panující na přísné provedení zákona onoho plného nesnášlivosti netlačila.

Ještě třetí pád se připomíná, že totiž jakýsi kněz Vogel zdržoval se v Norvěžsku okolo r. 1800 ale ne co misionář, nýbrž co výtečný varhaník.

Teprva roku 1842 poslal Bůh katolikům v Norvěžsku katolického kněze, kterýž s povolením vlády v zemi se zdržovati a veškeré úkony katolického faráře vykonávati směl. Francouzský konsul v Kristianii byl totiž horlivý katolik, rovněž i jeho choť, kteráž byla rodem z Holandu. Bůh požehnal jejich manželský sňatek dítkem, dcerou; ale v celém království Norvěžském nebylo ani jediného katol. kněze. Obrátil se tedy konsul na apošt. vikáře ve Švédsku, by mu poslal ze Štokholmu katolic-

kého kněze do Kristianie. Kněz přišel, sloužil mši sv., pokřtil dítko a přísluhoval sv. svátostmi. Nyní ohlížel se kněz po katolicích a shledal jich v městě a ve vřkolu 35 osob, Francouzův, Němcův a Slovanův; byli to sami cizozemci. I obrátili se títo katolíci s prosbou na krále Karla Jana XIV., krále švédského a norvěžského, by jim povolil, aby směli onoho kat. kněze podržeti, a služby Boží v zemi konati. Roku 1843 v měsíci březnu dosáhli katolíci prozatím královského povolení, aby při uzavřených dveřích směli konati služby Boží a jim přítomní býti a sv. svátosti od kněze svého přijímati. Bylo to ale jen prozatímní povolení, kteréž mělo od sněmu nejprve příštího r. 1845 schváleno býti. Po 300 letech tedy smiloval se Bůh nad katolíky, kteříž těšili se naději, že prozatímní král. nařízení stane se zákonem a naděje jejich nebyla zklamána. Lepší, snesitelnější časové se přiblížili.

Nad katolíky se nebe vyjasnívá.

Karel Jan XIV., král švédský a norvěžský, kterýž léta Páně 1843 katolikům v Kristianii prozatímní dal povolení, (ponevadž moc zákonodárná spočívá v rukou sněmu), že mohou míti katolického faráře, kterýž by jim služby Boží vykonával a svátými svátostmi přísluhoval, zemřel r. 1844 a syn jeho Oskar I. nastoupil na trůn královský. Roku 1845 sešel se zákonodárný sněm, Storthing nazvaný, kterýž katolikům pojistil zákonem právo k vykonávání služeb Božích a upravil poměry Církve katolické k státu. Nebude od místa, zmíniti se o sněmu norvěžském a jeho povaze. Co se povahy sněmu týče, napadne především každému ta okolnost, že v něm zasedá veliký počet duchovenstva evangelického z venkova. Roku 1854 byli všickni tři předsedové odborů sněmovních, na kteréž se sněm rozpadá, obyčejní venkovští pastoři.

Tento sněm rozhodl r. 1845 osud katolíkův. Roku tohoto totiž učinila zemská vláda návrh zákona, kterýž se týkal těch, kteříž nejsou, ač křesťané, údové státní církve evangelicko-luteránské. Zvolena jest byla komise devíti údův, aby vypracovala zákon, kterýž by se sněmu mohl předložiti k rokování a potvrzení. Z této komise vyjádřili se čtyry hlasy proti všelikému zákonu ve prospěch křesťanův nejsoucích údy evangelicko-luteránské církve, ale navzdor tomu sněm dne 4. června 1845 přivedl ku konci zákon o tak nazvaných „dissentérích“ (nábožensky jinak smýšlející, v náboženství se různící) a král Oskar zákon tento dne 16. července 1845 na sněmu schválený potvrdil. Zákon tento o „různé či ji-

nák smýšlejících“ t. j. o všech jinověrcích, kteříž nejsou vyznání evangelicko-luteránského má 19 článkův, z nichž některé uvedeme.

Hned v 1. §. praví se; že dissenteré, t. j. tací, kteříž se k náboženství křesťanskému přiznávají, ale údy státní církve nejsou, mají právo veřejně a svobodně náboženství své vyznávati a je vykonávati v mezích zákonův a mravopoctnosti; i mohou tvořiti obce náboženské pod správou svých vlastních duchovních či představených.

A §. 2. zní: V čl. 1. jmenování kněží a představení mají prvé než uznání budou co takoví, před vrchností světskou toho místa, kde obec jest zřízena, dokázati, že je obec přijala za kněze aneb představené. Musí pak přísahu písemní či ujistění a slib podati u vrchnosti, že ve svém úřadě zákony zemské zachovávají a *pravdě a povinnosti* věrně sloužiti budou, jsouce státu jako všickni úředníci odpovědni. Mají vésti protokoly královskými dekrety nařízené, a na požádání dovoliti v ně nahlédnouti, a na konci roku zaslati seznam úřadův obce, a vykonaných oddávek, jakož i počet narozených a zemřelých. Povinni jsou též, dávati vysvědčení a vrchnosti podávati potřebná objasnění týkající se obce, tak jako duchovní státní církve.

Z těchto článkův viděti jest, že dissenteré požívají v plné míře svobody náboženské. Co se katolíkův týká, tu se vrchnost neptá, zdali muž, kteréhož obec co svého kněze představuje, studie konal čili nic, zdali vyšší či nižší svěcení přijal, zdali byl od biskupa poslán aneb od papeže aneb zdali s papežem ve spojení jest. V Kristianii jsou tři od celé obce zvolení světští představení a kněz jest předseda či starosta v církevních záležitostech.

Když se jednalo o tomto zákoně na sněmu zemském, podotknul jeden ze sněmovných úřadův, že by se do zákona tohoto mělo vzíti tak nazvané „*placetum regium*“.

Načež odvětil jiný Norman: „Proč by se dělala tuto s papežem jakási výminka? Norvéžsko jest svobodná země, do Norvéžska může každý svobodně poslati psaní a listy. Každý Norman může čísti listy z cizozemska jemu zaslané. U nás panuje svoboda tisku. Kdyby papež aneb katolický biskup zaslal sem listy a byly tiskem uveřejněny a shledalo se, že jest co proti zákonům zemským aneb mravnosti, tehdaž jest volno rádným úřadům, zakročiti podle zákona jako u jiných. Není tedy třeba žádati *placetum regium*.“

Když před několika lety sv. Otec Pius IX. zřídil v Anglii rádnou církevní hierarchii,

totiž arcibiskupa a biskupy, vláda anglická proti tomu se zpěchovala a překážky v cestu kladla, ano parlament vydal zákon, jímž se zakazovalo biskupům, nazývati se jmenem a názvem rádným katolického biskupa. Tehdaž vážné některé osoby z Anglie učinily dotaz v Norvéžsku, jak by se tu chovala vláda v tom případě, kdyby papež v zemi t. v Norvéžsku chtěl zříditi rádnou církevní hierarchii s biskupy a jim vykázanými diecésemi. A ejhle se strany protestantsko-církevní došla odpověď, že se o to nikdo nestará, poněvadž zákonem od r. 1845 poměry katolíkův jsou upraveny; a se strany státních úřadův aneb aspoň se strany osob znajících smýšlení vlády v této záležitosti dáno za odpověď, *že by si toho vláda ani nevšímalá*, jen kdyžby se od vlády nežádala nižádná služba neb dotace pro katolické biskupy.

Nyní jest duchovenstvo katolické v Norvéžích pod správou apoštolského vikáře pro Norvéžsko a Švédsko, kterýž má své obyčejné sídlo v Štokholmu. Nyní jest apoštolským vikářem nejd. biskup Študach.

Článek 3. zbavuje dissenterů a tedy i katolíky všech jiných dávek, kteréž by se měly odváděti státní církvi, vyjímaje desátek a ty dávky, kteréž vězí a lpí na jmění či statku a majetku katolíkův co takovém.

Článek 4. ustanovuje, že prvé nežli které stavení má sloužiti za místo k vykonávání služeb Božích, musí se o to u světské vrchnosti oznámiti. Služby Boží *nesmějí* se konati při zavřených dveřích. Kněz, aneb představený, přestoupili se toto ustanovení, budiž trestán peněžitou pokutou.

Povšimnutí zasluhuje, co ustanovuje zákon stran manželských sňatkův.

Sňatek manželský mezi dissenterů (tedy i katolíky) uzavírá se tím způsobem, že před veřejným notářem na místě, kde muž neb žena se zdržuje, se napíše listina, kteráž snoubence prohlašuje za manžely. Prvé ale musí se muž i žena vykázáti listinami, kterých se žádá v církvi státní; ale ohlášky se nedějí žádné aniž žádá se křestní list aneb vysvědčení o přijetí svátosti. V osmi dnech oznámí notář uzavření sňatku duchovnímu správci, kdež manželé zůstávají. A proto nesmí nižádný úkon posvátný pod trestem peněžitě pokuty předsevzat býti dříve než způsobem výše dotčeným manželský sňatek byl uzavřen. Předchází tu tedy jako v Belgii a Francii úkonu církevnímu tak nazvané civilní manželství.

Článek 7. praví: „Manželství mezi luteránem a dissenterem uzavírá se udělením požehnání se strany církve státní; ale nežádá se nižádný list křestní ani vysvědčení o přijetí večere Páně.“ — Ač-

koliv zákon od r. 1845 jinak dosti svobody popřává katolíkům, žádá se a domáhá se tímto §. 7. na katolíku něčeho, *což on nikdy učiniti nesmí* (aby totiž dal si od jinověrce posluhovati svátosti anebo přijímal od prot. duchovního požehnání.) Na štěstí jsou pády takového smíšeného manželství *velmi řídké* a muži katolíci obyčejně berou za manželky konvertitky.

Článek 8. zní: Dítky manželův, kteříž jsou oba dissenterý, tedy katolíky, jsou katolické a nepatří do církve státní, leč by rodičové (čehož katol. rodiči nesmí učiniti a neučiní) dítky luterány míti chtěli. Dítky rodičův, z nichž jedna strana náleží k státní církvi, považují se za údy její, lečby rodiče jinak ustanovili.

Vyjádření své dávají rodičové před duchovním správcem místním a zapíše se do matriky.

Dále ustanovuje článek 9. takto: „Dítky, kteréž nepatří k církvi státní evangelicko-luteránské a tedy také u víře její nemají býti cvičeny, mohou od vyučování ve veřejných školách se vzdáliti, místní však představený má k tomu přihlížeti, aby dítky takové ve svém náboženství byly bedlivě vyučovány.“ Než školní dozorství v Kristianii bylo vždy tak šetrné ke katolíkům, že nikdy nenavštívilo aniž visitovalo školu stojící pod správou katolického kněze.

Dle článku 11. toho zákona nemohou dissenteré tedy i katolíci zastávati úřady státní a tím méně církevní věci a záležitosti státní církve obstarávati — zákon to ke katolíkům nespravedlivý, ješto vylučuje je i při nejlepších vlastnostech a schopnostech ze státní služby.

V článku 13. stanoví se: „Nařízení o svěcení neděle a svátkův platící v státní církvi platí i pro dissenterý.“ Tu budiž podotknuto ku chvále Norvégův, že neděle a svátky rádně a slušně světi.

Jiný článek a sice 15. praví, že když rodiči stanou se katolíky, dítky jejich, kteréž nejsou ještě 19 let staré, mohou bez překážky v náboženství katolickém vychovány býti.

Ostatně smí katolík koupiti domy v městech a statky na venkově, může řemeslo i obchod provozovati. Může státi se umělcem, měřičem, fabrikantem, stavitelem, ranhojičem, lékařem ba i knězem, citili k tomu povolání. Ale státním úředníkem nemůže býti: ani soudcem ani politickým úředníkem, ani důstojníkem při vojskě a námořnictvím, poněvadž dle ústavy či dle zákona základního i dle výše řečeného čl. 11. mají státní úředníci náležeti k církvi státní.

Posaváde jen asi 150 až 200 katolíkův jest v celém Norvéžsku, i nestane se tak

snadno, aby katolík žádal o státní úřad, jsouť katolíci nejvíce řemeslníci a živnostníci. Avšak pozdějším časem mohl by tento zákon státi se nesnesitelným, ješto počet katolíkův bude růsti a rodičové katoličtí zvláště zámožnější budou sobě přátí, aby dítky jejich nebyly vylučovány z vyšších kruhův a postavení v společnosti lidské. Vůbec ale musí to zarmoutit katolíka, že jedině pro své náboženství má vyloučen býti ze všech státních úřadův. — Dále se také v základním zákoně od r. 1814 zapovídá, aby v zemi nezdřžovali se židé, Jesuité a mniši. Roku 1851 sněm vymazal z zákona tohoto židy, kteříž nyní v zemi mohou se zdřžovati — avšak mniši a Jesuité až posud jsou vyloučeni ze země — dle doslovního znění zákona základního.

Probrali jsme nejdůležitější články zákona od r. 1845 o dissenterích — budoucně zmíníme se o obtížích z toho zákona pro katolíky vyplývajících. (Dokončení.)

D o p i s y.

Z Prahy dne 12. září 1864.

[O zpěvu chrámovém.]

Že jest na čase, aby nábožný zpěv lidu zvláště ve školách a v kostelích pěstován byl, nepotřebuje žádného doličování. Nastal boj proti Církvi a víře prudší než kdy jindy. Boj každý probuzuje síly, ač nechceli se od nepřítele přepadnutý pán hradu hned všeho jmění svého vzdáti. — Čím více tedy nepřátelé Církve a víry nabíhají proti domu Božímu: tím více snažme se utvrzovati lid u víře a nábožnosti. Zbožná píseň jest dezerou nábožných citů i jest zase plodnou jich matkou. Dokud lid náš v chrámech rád a často zpívati bude: dotud bude hluch ke všem rouhavým slovům; ažby ale oněměl, nachýlí uši svých ke krákoru nezna-bohů. — Po sv. Václavě školy se otevrou. Pojďte, duchovní vůdcové lidu a učitelové školní, za praporem svatováclavským do boje svatého. Mezi jinými zbraněmi, kterýmiž vám lze hájiti a množiti čest domu Božího, jest i nábožná píseň. A ta vložena jest zvláště do Vašich rukou. Vše jest připraveno, abyste sáhly do strůn harfy posvátné a rozplamenili mladistvé srdce pro věc svatou. *Kancionál*, který vydalo Dědictví svatojanské velikým nákladem, jest již v rukou 20000 údů téhož Dědictví a není osady v Čechách, na Moravě, v našem Slezsku, v Špišské a v Rožnavské diecési v severních Uhrách, aby tam této knihy nebylo. V některých osadách jest do 20 i 50 výtisků. Nejd. konsistoř Pražská povolila dne 15. června 1863 (číslo 3648), aby duchovní správcové knihu tu i s průvodem

varhan pod jménem „*Hlas Varhan*“ vyšly směli z jmění kostelního pro chory zakupovati. Totéž jest povoleno od nejd. konsistoře Budějovické. Místem lidé staří a litery latinské nepovědomí kancionál svůj kostelům darovali. Tedy sbory zpěváků místem již knihou tou opatření jsou; kde nejsou opatření, to snadno může provedeno býti. Pro mládež pak vyšel vyňatek z této knihy pod názvem: „*Školní kancionálek* od kan. Vinc. Bradáče. Sklad kněhkupce a knihtiskáře Karla Bellmanna v Praze ochotně se prohlásil, že sto a více výtisků této knížky každému duchovnímu správci na pouhý dopis zašle a nádvěk dá či procenta srazí i spokojen bude, chtěl-li by odbíratel zásobu jakoukoli během roku po lhůtách spláceti. Jest též hotov na každý předběžný dotaz žádanou odpověď dáti. „*Hlas Varhan*“ jest kniha, jakéž u nás posud nebylo. Varhaník, byť i méně sběhlý, může pomocí této knihy každou i nejstarší píseň dokonale na varhanách provoditi, jsouť v ní i mezihry i dohry položeny. I němečtí přátelé hudby ku knize té pozornost svou obrátili. V hudebním časopisu „*Urania*. Erfurt. 1864. č. 10. a 11. str. 137—138.“ jest co vzácný úkaz na poli literatury hudební uvítán a na znamení toho celá předmluva k tomuto dílu doslovně — ovšem v jazyku německém — otištěna. Nic tedy nevádí, aby svatí zpěvové, jakéž byly povždy chloubou našich předkův i ozdobou našich chrámů opět se hlasitěji počali ozývati a zapudili z mnohých chrámů panující tam ospalost, netečnost a zmalátnělost duchovní. Již se také skutečně i v Praze i mimo Prahu po všech diecésích ozývají zpěvové nešporní, jak v Kancionálu Svatojanském obsaženy jsou, a kóstely, jenž o pozebnání odpoledním z velké části prázdný byly, plní se nad míru potěšitelně. — Prátele svaté věci! věztež, že za našich dob zpěvem nejsnadněji přivodíte mladý lid do chrámu a učiníte mu přebývání v něm milé; ano zpěvem zaležete a občerstvíte vydatně hlavní tři kořínky a květy života křesťanského: víru, naději a lásku. — d —

Z Prahy (u sv. Petra) 5. září 1864.

[Slavnost svčení zvonu. Kříž. cesta. Monstrance.]

Umrtním duchovního pastýře osířelá osada sv.-Petrská měla dnes dojmavou slavnost, totiž svčení přelitého zvonu. Již na úsvitě bylo veliké hnutí okolo chrámu Páně. Kolkolem okrašlovali domy zelením, věnci, koberci a prapory, očekávajice vzácného hosta nejdůst. světicího pana biskupa Petra Krejčího, jenž zvon chrámu sv.-Petrského posvěcení se uvolil. Před šestou hodinou ranní odebrali se v slušném pořádku družice

a mládenci do dílny dvorního zvonaře Karla Bellmanna na Široké ulici. Zde byl zvon třemi věnci okrášlený naložen na vůz čtyřspřežný, slušně ozdobený, kterýžto povoz řídil Pražský měšťan a továrník pan Arnošt Gütling. Slavný průvod bral se Kolovratskou třídou okolo Prašné brány po Josefském náměstí k chrámu sv. Petra. S věže vítal hlalol dvou velikých zvonů „*Petra*“ a „*Pavla*“ přichozího bratra, a jako ondy vycházeli mnozí z Jerusalema na poušť, aby viděli a slyšeli sv. Jana Křtitele, podobně vycházeli mnozí, když slavný průvod se zvonem k chrámu Páně se přibližoval. Tomuto slavnému průvodu vyšel také vstříc duchovní správce a uvedl jej k připravenému oltáři blíže sv. kříže. Sotva byl zvon na místě, již také zavítal nejdůstojnější pan biskup, jsa očekáván a uvítán od četného duchovenstva a veden k hlavnímu oltáři, kdež po vykonaných modlitbách přípravních mši svatou sloužil. Chrám Páně byl přeplněn nábožnými osadníky. Školní mládež s pány učitelý byla postavena od hlavních dveří až k oltáři ve dvou řadách. Mezi vznešenými hosty byl též p. měšťanosta král. hlavního města Prahy (patron chrámu Páně) a kmotr při svčení zvonu pan dr. Václav Bělský a zaujal připraveně jemu v presbyteriu místo; po boku p. starosty byl městský rada a školdozorce p. Karel Engel-mayer. Před zabradlím usadili se p. ředitel s pány otci ústavu chudých zdejšího farního okresu. Po skončené mši svaté odebral se nejdůst. p. biskup z chrámu Páně k oltáři připravenému k svčení zvonů. Zde říkal s duchovenstvem žalmy předepsané k svčení vody, na to pokřtil zvon na jméno *Jan*; kteréž jméno velikými písmeny na věži se stkvělo v nápisu „*Jan jest jméno jeho.*“ Po ukončeném svčení děkovala družička nejdůst. světiteli za tu lásku, kterouž prokázal osadě sv.-Petrské, že zvon posvěcení ráčil. Na to p. biskup krátkými a pohnutlivými slovy vyzval osadníky, aby kdykoliv zazní hlas tohoto zvonu, vždy spěchali na služby Boží. Též duchovní správce v krátké řeči děkoval p. biskupovi jménem osadníků a zesnulého p. faráře. „*Pán Bůh zaplat!*“ ozývalo se v srdcích mnohých, když nejdůst. p. světitel, p. starosta dr. Bělský a jiní vzácní hosté opouštěli osadu sv.-Petrskou. — Díky Všemohoucímu, jehož pomocí a štědrostí dobrodincův chrám Páně u sv. Petra byl za krátký čas obnoven, křížovou cestou ozdoben, a nyní také zvon po mnohá leta němý přelit a posvěcen. Již pak zvon „*Jan*“ v souhlasu s Petrem a Pavlem volá zvučným hlasem k službám Božím. Také monstrance dala tyto dni štědrá ruka bohaté v ohni pozlatiti. P. K.

Ze Sluh dne 7. září 1864.

[Hraní na varhany ve zních. „Hlas Varhan.“]

Na mnohých místech po milé vlasti naši panuje ten neblahý obyčej, že pp. učitelové v čas žní (o prázdninách) při mši sv. na varhany nehrají, a tudíž nejsv. obět po tichu konána býti musí. Páni učitelové bezpochyby si chtějí o prázdninách odpočinouti. Než zdaž možná dojiti pravého odpočinku mimo službu Boží? Kdo věrně slouží Bohu, kdo pracuje co oslavení nejsv. Jména Hospodinova, ten neumdlí; neunaví se, nýbrž občerství na duši i na těle, nabude nové síly a vytrvalosti v pracích nejobtížnějších. — Po mém zdání jest hraní na varhany při mši sv. po celý čas žní sv. povinností učitelovou, jakožto řiditele kůru a varhaníka. Neb právě ten čas, když hospodáři a hospodyně, čeládka i dělníci pro mnohé a neodkladné polní práce nejsv. oběti v chrámu Páně přítomni býti nemohou, má tím více ten, kdo může a k tomu ustanoven jest, za hojně nadělení Boží, za úrodu polní nábožnými zpěvy Hospodina vroucně velebiti a oslavovati při oběti nejsvětější. — Náš „Blahověst“ zmínil se nedávno o „Hlasu Varhan,“ mistrovském tom díle v oboru hudebním, zmínil se o slabém v odbírání účastenství. Kdyby se to nemělo změnit, byla by to pro nás učitele (co řiditele kůru a varhaníky) nejen škoda, nýbrž i nečest veliká, neboť tím by na jevo vyšlo, jak málo si umíme vážit těch krásných hudebních skladeb mužů nábožným duchem proniknutých. — Zbožný lid náš se po sv. písniích z nového Kancionálu sv. Janského dychtivě shání. V našem chrámu Páně nezpíváme žádných jiných písní, leč z nového Kancionálu; poněvadž by každý rád zpíval, nestačíme písní těchto opisovati, o něž nás lid neustále prosí. A podobně touží lid po zpěvu chrámovém i jinde. — A my učitelové, vůdcové a řiditelové zpěvu chrámového měli bychom snad z pouhého pohodlí se zpěčovati, podati lidu zásobu písní dojemného obsahu a vznešených nápěvů? Že se netěší nově vydaný „Hlas Varhan“ z valného účastenství, to nechci za vinu pokládati pp. učitelům samým (co řiditelům kůru a varhaníkům); jakoby nechtíce sobě v kostele práce přidávati, nevšimli si zúmyslně krásných zpěvů těchto, opatřených i průvodem varhan; jsouce povděční tomu, že jim veleb. správce duchovní jich ani nezaopatřuje. Příčina, proč „Hlas Varhan“ málo na odbyt jde, leží snad spíše v tom, že jmění zádušní až po dnešní dobu není v samosprávě církevní. Aby ale tomuto velikolepému dílu církevnímu do všech chrámů po drahé vlasti přístup zjednáán byl: prosím

velectěného pana nakladatele „Hlasu Varhan,“ aby posvátné hudební skladby tyto do každé osady vel. správci duchovnímu bezprostředně po poště zaslali sobě neobtěžoval, aby se každý i duchovní, i učitel ano i p. pokladník záduši o tomto důkladném a skvostném díle na své vlastní oči a uši přesvědčiti mohl. — Podobnou zásilku učinil nedávno jistý nakladatel Vídeňský, který všem pp. farním učitelům v Čechách z Vídně kostelní skladby v ceně 20 zl. r. č. poštou rozeslal, s tím doložením, že skladby tyto třeba až za rok zaplatiti mohou. Kdo jich nechtěl mohl je odeslati nazpět. — Že by rozeslání „Hlasu Varhan“ větší obliby došlo než onano zásilka Vídeňská, samo sebou se rozumí. Neboť sama nejdůst. kn. arcib. konsistoř Pražská povolila ano i naříditi ráčila, aby každý farní kostel, na útraty místního záduši, novým Kancionálem sv. Janským opatřen byl, a aby se, krom zvláštního svolení správce duchovního jiných písní při službách Božích nezpívalo, než z nového zpěvníku tohoto. A konečně vůbec známá zbožnost a snaha našeho velebného duchovenstva o zvelebení chrámové pobožnosti toho nedopustí, aby dle mého návrhu zaslaný exemplář „Hlasu Varhan“ nazpět byl odeslán! Ant. Dudek, učitel.

V Hrádku nad Sázavou 10. září 1864.

[Děkan Vojtěch Kramerius †. Vystěhovalci.]

V novinách bývá ohlášeno úmrtí zasloužilých vlastenců černým rámcem. Však pozoroval jsem nejednou, že mezi takové ozdoby vlasti někdy se připelete figurka člověka, jenž tu a tam vedle literatury běžel, poděbradku nosil, také nějaký inserat k tisku připravil, jinak ale pramálo o pravé blaho vlasti dbal; naproti tomu zemřelo již několik mužů, pravých vlastenců, o literaturu zasloužilých ale černého rámce t. j. oslavy v novinách se jim nedostalo, poněvadž nikdy povyku nedělali, nýbrž tíše a pokojně o rozkvět vlasti po celý život svůj usilovali. Mezi takové muže náleží děkan *Vojtěch Kramerius*, sekretář vikariatu Mnichovického, jenž dne 7. t. m. o 6. hodině ranní zaopatřen byv sv. svátostmi zemřel a jehož jsme dnes ku brobu doprovodili. Otec jeho Václav Matěj Kramerius byl jeden z prvních křisitelů národa českého a tudíž není se co diviti, že také věrné vlasti syny vychoval, jakýmž byl kněz Kramerius. R. 1795 zrozen a r. 1819 za kněze vysvěcen byl jen několik měsíců kaplanem v Mnichovicích, načež stal se farářem v Hrušicích, kdež 18 let blaze působil a odtud dostal se za děkana do *Mnichovic*, kdež po 27 let slovem i příkladem svým neunaveně zastával úřad správce duchovního. Kdo-

koli jej blíže seznal, musil úctu a lásku chovati v srdci svém k tomuto příkladnému sluhovi Páně; mírnost v slovu i jednání provívala celým jeho životem; kněží ctil a rád s nimi obcoval; kdo však — ať kněz neb nekněz — nechvalně se choval v žití svém, tomu se raději vyhýbal a vůbec bylo znáti, že v hlučné společnosti mu bylo nevolno. Jak mile nový spis v jazyku českém vyšel, hleděl si jej opatřit, tudíž velké množství kněh poučných i zábavných v pozůstalosti jeho se nalezá. K zotavení svému býval v lázních Teplických, a nic mu nebylo tak milého, jako když se tam seznámil s výtečnými muži národa Slovan-ského, zvláště s duchovními; upomínka na hodiny v takové společnosti prožité byla mu vždy milou velmi. Kde se mu koli naskytla příležitost, budil lásku k vlasti a k jazyku mateřskému zvláště u mladších. Po mnohá leta přicházel všecek omladlý z lázni; ale lonského roku dostihla jej v Teplicích těžká choroba; dna uchvátila údy jeho, tak že ani při sv. birmování, jež J. Emin. p. kardinál v Mnichovicích na podzim udílel, nemohl ve své osadě přítomen býti. Nicméně letos velmi se zotavil a síla duševní trvala neoblomená při starci téměř 70letém. V srpnu dostal jsem od něho list, jimž mne vyzval, abych v den Narození Marie Panny měl poutní kázání v Mnichovicích; těšil jsem se, že ctihodného kmeta v úplném zdraví naleznu, však Hospodin uložil jinak. Na konci srpna znovu sklíčila jej choroba; dne 6. září byl zaopatřen sv. svátostmi a když jsem s bratrem jeho p. prof. Karlem Krameriem dne 7. září ve 12 h. do Mnichovic dojel, zvěštovali nám smutnou zprávu, že téhož dne o 6. hod. ranní v Pánu skonal; našli jsme ještě psanou exhortu ranní, již sobě ke dni Narození Marie P. byl vypracoval! Dne 10. září v 10 h. bylo tělo zesnulého vykropeno v děkanském domě, načež nešeno do chrámu Páně; důst. p. farář z Ondřejova, Ant. Vojáček, měl pohřební řeč; bylť on po šest let co kaplan svědkem života zesnulého kmeta, a proto mohl zásluhy jeho co kněze a vlastence z vlastního přesvědčení výmluvně vyliciti. Na to sloužil vdůst. p. vikář Mnichovického okresu a farář s Pyšelic, Matěj Suchan, zádušní mši sv. O lásce, jakéž požíval zvěčnělý, svědčil počet kněžstva i lidu přítomného; bylť při pohřbu 19 duchovních, kteří střídavě s měšťany nesli mrtvolu ku hrobu, lidu pak z Mnichovické i Hrušické osady bylo nepřehledné množství. Při zpěvu a modlitbách uložena jest rakev do kle- nutého hrobu, načež ještě v chrámu Páně byla sloužena mše andělská od důst. p. far. Koceradského, Fr. Krisana.

Vystěhovalcům z naší krajiny do Ame-riky se odebravším nedařilo se valně. Na dráze železné před New. Yorkem otevřeli most, aby parolod mohla projeti; tu přihnal se vlak a sjel s mostu do řeky. Mezi pocestnými nalezali se také naši osadníci z Vranovské a Koceradské kolatury; někteří jsou zabiti, jiní s polámanými údy a bez peněz se navracejí do vlasti své. E.

V Castellamare v srpnu 1864.

[Pokračování cestopisu.]

U večer dne 16. srpna hleděl jsem z pavlanu na velkolepý průvod pohřební. Napřed šlo 60 kněží, pak následovala rakev zlatem okrášlená, kterouž nesli na marách pokrytých červeným aksamitem, jenž tak daleko dolů sahal, že nosičům bylo jen nohy viděti. Několika děrami v aksamitu udělanými čerpali nosiči, bylť to námořníci — vzduch i světlo. Přidruživ se k průvodu šel jsem až na *Campo Santo*, jenž daleko za městem leží, asi na poloviční cestě do Pompeji. Cestou dověděl jsem se, že zesnulý byl spoluúdem bratrstva, v němž každému za roční příspěvek 1½ zl. takového průvodu se dostává. Sv. pole (*Campo Santo*) má překrásnou polohu, ze tří stran jest obklíčeno horami, mezi nimi též Vesuvem, a na čtvrté straně mořem a tvoří čtverhran; uprostřed něho nalezá se rotunda ve slohu doricckém. V rotundě této slouží každodenně mši sv. kaplan hřbitovní, jenž v městě přenocuje, ve dne však od východu až do západu slunce na hřbitově se nalezá. Zastal jsem jej u vchodu sedícího; vedle něho na vratech visela štola a rocheta. Vlídne nás přijal a vše vysvětloval. Každodenně sem přinášejí 4—5 mrtvol, jež on vykropí. Doma smí mrtvola zůstatí jen 24 hodin a nesmí do chrámu přinešena býti. Každou mrtvolu uschovají „per la osservazione“ (aby se pozorovati mohla) na hřbitově v otevřené komoře přes jednu noc; rakev se v noci otevře a strážník ji ošetřuje. U přítomnosti mrtvoly (*praesente cadavere*) nemá ani zde na hřbitově mše sv. býti sloužena, ač na požádání přece se sloužívá, pak následuje pohřeb. Po desíti letech bývají kosti zemřelých vykopány a uložejí se v kostnici pod rotundu se nacházející; lidí však r. 1854 na cholery zemřelých kosti nesmějí býti vyhrabány, ač celou čtvrtinu hřbitova zaujímají. Kněží mají zvláštní pohřebiště. Nad hroby se tu nalezá nejvíce dřevěný kříž; pomníků mramorových není zde mnoho a jsou zcela jednoduché; velikou okrasou hřbitova jsou cypřiše, smutkové vrby a kvetoucí kamelie. V kapli leží kniha, do kteréž každý smí nahlédnouti a může dle ní každý hrob

snadno vyhledati. Kniha ta zahrnuje v sobě všeliké důležitější zprávy o zemřelých.

Dne 17. srpna byl jsem na biskupství (Il *Vescovado*) i prohlídl jsem si obydlí p. biskupa, nyní zcela opuštěné. Monsignor (tak tu nazývají každého biskupa) jest u vyhnanství v Marsilii; kdež musí vyučováním dítek co učitel se živiti, neboť z biskupství svého nedostává ani halíře. Podobně i v jiných krajinách katolické Italie úřadují generalní vikáři a kde biskup zemřel, vikáři kapitolní, na dlouho-li, ovšem nikdo neví. Biskup Castellamarský jest jeden z nejvýtečnějších prelatův italských. Jsa v 35 letech nastoupil na stolič biskupskou, byv předtím profesorem v Neapoli. V příbytku jeho jsou čtyry skříně s dobrými spisy naplněné, nejkrásnější ozdobou; v jednom pokoji přebýval u něho pohostinu přední filosof Italský, San Severino, kanovník metropolitního chrámu Neapolského.

Dne 18. srpna jsouce (já a společník můj Bellesheim z Kolína nad Rýnem) v koupeli zaslechli jsme ve vedlejší komnatě ženské hlasy tak nábožně růženec se modliti, že jsme se mněli býti v klášteře jep-tíšek. Dověděli jsme se, že v Neapolsku vůbec panuje ten obyčej, že ženské, pokud v koupeli jsou, růženec se modlí, neb zpívají; mužští dříve než do vody jdou, znamenají se sv. křížem; totéž činí i na dráze, když se vlak hýbatí počne. — Dnes odpoledne nalezl jsem něco zvláštního. Chtěje seznáti lid zdejší a obyčeje jeho, bloudím někdy i po takových končinách města, které co do čistoty nejvíce se rovnají židovskému městu v Praze, ač zde křesťané v nich bydlí; tu jsem viděl, že v jedné ulici stavěli nový chrám ke cti sv. Vincencia Ferrejského a brzy prý budou stavěti jiný a to nyní, kdy vláda všady kostely a kláštery zavírá a ruší! Nemohu mlčením pominouti, jaké nespravedlivé nařízení vláda nedávno zase učinila; „posud“, stěžoval si včera můj domácí pán, „mohl jsem každého večera, když jsem zavřel chrám, ještě navštívit vel. Svátost; teď to nemožno, protože vláda rozkázala, aby všechny chrámy před slunce západem byly uzavřeny a před slunce východem aby se neotvíraly.“ Tím způsobem zamýšlí vláda víru ze srdcí věrného lidu křesťanského násilím vyrvatí.

Dne 19. srpna dostal jsem se podruhé do *Pompeji*. Mám tam nyní jen hodinu. Při první návštěvě jsem sobě mnohých věcí nepovšimnul, které jsem teď s větší bedlivostí pozorovati mohl.

Dne 20. srpna byl v Castellamare okrášlen a slavně osvětlen chrám, kdež zítra slaví se svátek „Mater Misericordiae“ (Matka

milosrdenství). Mezi požehnáním nemile mne dojaly intrády; více se mi líbily nábožné obličejé námořníkův, kteří při modlitbě měli ruce dolů roztažené, jakoby říci chtěli, že s Kristem hotovi jsou všechno trpěti, jiní je měli pozdvížené na prsou, jakoby srdce své Bohu odevzdávali.

* Dne 21. srpna po šesté hodině odebral jsem se z Castellamare a za 1½ hodiny do- nesl mne vlak ku hrobu sv. Alfonsa z Li- guori, do *Nocera dei Pagani*. Tělo svátce tohoto odpočívá pod oltářem v kapli na levé straně ležící. Ve zvláštní komůrce uscho- ván jest skrovný nábytek a šatstvo jeho; v klášteře viděli jsme dva pokojíky, v nichž sv. Alfons přebýval, a stolec, na němž se- psal svou mravovědu. Před sedmi měsíci bývalo tu v klášteře 60 Redemptoristů, o vlastní a spolubratří svých blaho duševní pečující; v lednu t. r. zahrnutí jsou od- tud a dani pod policejní dohlídku, toliko třem kněžím a třem bratřím laikům dovoleno tu zůstat, aby střežili svatyni. Za hodinu nás vlak dopravil do Vietri blíž Salerno. Horu před Salernem ležící ve tříspřežném voze objevše byli jsme v samém *Salerně*. Chtěje se zbaviti prachu cestou nahroma- děného vešel jsem do mořské lázně. V Castellamare nesmí se nikdo na pět kroků od břehu do moře odvážiti, aby nemusel plavati; v Salerně byl bych mohl desetkrát dále od břehu pokročiti, ale raději jsem na znak lehl na vodu a obdivoval se vši té kráse města, tvrze a hornaté krajiny kol města. Rád bych byl aspoň na některou horu vystoupil, ale kněží tamější mi upří- mně radili, abych se ani na krok před bránu městskou neodvážil, nechci-li ubě- hnouti v ruce brigantů. Za to jsem si tím pilněji prohlížel katedrální chrám, zvláště památný hrob papeže Řehoře VII. Vedle portálu chrámového nalezá se nápis: „Ba- silicam hanc Matthaei Apost. et Evang. Gregoriiq. VII. Sacr. Lipsanis insignem Pius IX. Pont. Max. Gregorii calamitat. consors Postr. Non. Oct. MDCCCLXIX ve- nerabund. adivit.“ (Do chrámu tohoto sv. Matouše, apoštola a evangelisty, slavného pro svaté ostatky Řehoře VII. přišel 13. října 1849 Pius IX., papež, soudruh strastí Řehořových a zde se modlil.) Tvář kněze sakristana zářila se nadšením, když mi vy- pravoval o té návštěvě sv. Otce, jenž byl provázen královskou rodinou Neapolskou. I tento sakristan byl soudruhem strastí Pia IX., neboť před krátkým časem pro statečnou mysl svou byl beze vší příčiny 2½ měsíce držán u vězení. Tělo sv. Ma- touše nalezá se ve velké mramorem oblo- žené kryptě, kdež jsou překrásné fresky. V chrámě samém použito mnohých sloupů

z chrámů pohanských blízkého Paestum; tak n. př. ambona (kazatelna), na kteréž doposud jahen při velké mši sv. evangelium zpívá, spočívá na dvanácti takových slupcích mramorových, naznačujících počet dvanácti apoštolů; blíže kazatelny stojí ohromný svícen na paškál, mistra apoštolů, Krista samého naznačující. V poledne šel jsem do „trattoria francese,“ abych tam na chvíli se ukryl před vedrem slunečním. Způsob, jakýmž se v zdejší krajině v letě sněhu užívá, byl pro mne ze severu příchozího velmi překvapující; v zimě tu na horách sbírají snih; nevím, jak se jim to daří, že jej až na leto uschovati mohou, ale tolik vím, že mi to velmi příjemným občerstvením bylo, když mi po polívce přinesli něco sněhu, abych jej do číše vínem naplněné hodil; čímž teplé jinak víno stalo se nápojem libě echlazujícím. Ve 4 hodiny jel jsem opět do Vietri, nejsa posud odhodlán, mámli do Amalfi se obrátiti nebo spíše následovati příkladu svého přítele, jenž ještě před Salernem spatřiv u osamělé zahrádky státi chlapa s vytášeným dlouhým nožem, ze strachu před briganty se byl do Neapole vrátil. K návratu do Neapole mi radil též jakýsi piemontský důstojník, jenž před městem Amalfi byl v šarvátce s briganty, ve kteréž 36 piemontských vojáků padlo.

Na stěstí jsem ve Vietri našel četnou společnost, s kterouž jsem se za 2 hodiny bez úrazu dostal do *Amalfi*, a byl jsem tomu povděčen, že jsem tu cestu vážil; na silnici z Vietri sem vedoucí měl jsem po pravici moře, a Salerno s celým vřkolím, po levici překrásná skaliska. Strážce cestou postavené, mající u sebe štekavé hafany, činily dojem nemilý, ale přec v tom ohledu příjemný, že nám byly ochraňou proti brigantům. Najal jsem si byt v části města Luna nazvané a nemálo jsem se podivil, když jsem místo novomodního hostince spatřil před sebou roztomilý klášter se starodávným sloupovým dvorem; bylť zde předtím mníši z řádu sv. Basilia. Klášter (nyní hospoda) má překrásnou polohu, jak to vůbec při starších budovách klášterních bývá; vlny mořské odrážejí se s hrozným třeskotem o jeskyni zrovna pod mým příbytkem se nacházející. K bráně vystupuje se po mnoha schodech; hostinský mně na nejdolejším stupni uvítal a mezitím co jsme vzhůru vystupovali, hleděl se přesvědčiti, jakého to člověka má před sebou; i vykázal mi malý pokojík, v němž jeden den a dvě noci mohu právě jako mnich žiti. V několika prostrannějších komnatách bydlí kapitán řecké lodi obchodní, zde v přístavu ležící. S tímto kapitánem stoluji společně; otec jeho zdá se míti v Řecku důležité

postavení, ješto nový král jednou na celý den ho poctil svojí návštěvou. Nicméně nevyhlíží to dle kapitánových řečí v Řecku příliš utěšeně pro krále Georgiosa, chystá prý se k velké revoluci, kterážby ve 24 hodinách se měla i po celém Turecku rozšířiti jakmile Francouzsko a Anglicko k tomu svolí. Tato annexe Turecka byla panu kapitanovi zcela po chuti, ač sám vládu piemontskou zle haněl, protože mu celní zdejší zabavili 19 tuctů nových košil, jež musel 249 franky vyplatiti. Zdejší chrám katedrální nemá nic obzvláštního, neboť sloh renesanční tuto starobylou basiliku k nepoznání přetvořil. Pod chrámem nalezá se v kryptě tělo sv. Ondřeje apoštola Páně. Nápis na mramorovém kameni svědčí že před 20 lety byla opět nalezena hlava sv. Ondřeje, kterouž obyvatelé zdejší, když ji do Říma měli poslati, byli zakopali. Jeden vzdělaný kněz mne ujišťoval, že tehdaž Amalfitští poslali hlavu jakéhosi sv. Andranusa do Říma, kterouž tam doposud co hlavu sv. Ondřeje ctějí. — Dopoledne byl jsem v mořské lázni; odpoledne pak, když slunce za horami se skrylo (dřív není ani pomyšlení na vycházku) navštívil jsem kostel sv. Antonína a chrám kapucinský. Devět kapucínů při tomto chrámu přebývajících nalezá se v schisma (roztržce); zdejší guardián totiž předsedal sjezdu kapucínů, kteříž zvolili za provinciala takového muže, že generál po častém avšak marném napominání nucena se viděl jej z řádu zcela vyloučiti. Neviděl jsem posud tak tlustého kapucína, jakým jest zdejší guardián; za důkaz nevelkého důmyslu jeho může sloužiti to, že mi s potěšením oznamoval, kterak fotograf, jenž klášter fotografoval, si jej za okrasu na ten obrázek vyžádal! Jiný kapucín se mne tázal, zdaž miluji císaře, a jaké vůbec v Čechách smýšlení panuje; však po mé odpovědi se hned ztratil a více se neukázal. O Čechách zde vědí málo; někteří ani nevědí, že ta země na světě jest. Včera vychloubal se tu jeden cizinec, jak daleké cesty po moři konal; host naproti mně sedící tázal se ho, zdali se na své lodi také do Čech doplavil? I musel jsem slyšeti, kterak onen tluchuba skutečně odpověděl, že na lodi až do Čech dojel, a tazatel mu věřil! — Měl bych teď ještě navštívit Ravello a slavný hrob sv. Pantaleona 1½ hodiny za Amalfi, ale samojediný nevydám se brigantům v šanc a proto zítra budu nad hrobem sv. Ondřeje sloužiti za přítele téhož jména mši sv. a navrátím se do Vietri. Dne 24. srpna našli ráno zrovna pod mým příbytkem mrtvou paní s několika dítkami, jichž po čtyry dny pohřešovali; lidé praví, že ji neusmrtili briganti,

ale že následkem hádek v domácnosti sama si život vzala. (Dokončení.)

Kronika.

Z Prahy. V starobylém chrámu u sv. Jiří, kdež jest slavný hrob sv. Ludmily, mučennice Páně a dědičky České, bude se zejtra (den sv. Ludmily) slaviti výroční památka téže svěťice.

Ze Slovenska. V *Šaštíne* jest velkolepý chrám, v němž se letos v den Narození Marie Panny přeslavně konala jubilejní slavnost. Jestť tomu 300 let, co se počálo valně putovati k tamějšímu zázračnému obrazu Matky Boží Bolestné. Zároveň se slavila 100letá památka přenešení obrazu (1764) z malé kapličky do chrámu, kterýž vystavěli slavné paměti vel. OO. Paulini hojným nákladem Františka Lotrinského, Marie Teresie, Emericha Esterházyho a jiných dobrodincův. Vša k chrám tento nebyl docela hotový, když Josef II. císař r. 1786 mezi jinými i řád uherských řeholníkův Paulinův zrušil. Věže nedostavené v stejné téměř výšce s hřebem chrámového krovu stály až do nedávna, až k letošní jubilejní slavnosti přiměřené výšky jim dáno. Církevní časopis „Cyrill a Method“ uveřejnil v č. 31., výpis dotčeného chrámu*) a pořádek procesí, kteréž JEm. p. kardinál arcibiskup Ostříhorský vedl z Trnavy k Bolestné Matce Boží v Šaštíne. „Každý z vás pamatuje,“ dí JEm. v úvodu k programu slavností, „že to velmi k obecnému duchovnímu vzdělání posloužilo, když r. 1857 z Uherska do Marie Cely k slavení 700letého jubilea do pět a dvacet tisíc věřících a více biskupů a mnohých kněží pod mým vedením na slavnost Narození Královny andělův pospíchalo a tam s příkladnou pobožností v službách Božích účast bralo. Hodno, ba slušno zajisté, abychom my, synové království Mariánského, věřící arcibiskupství Ostříhorského, pospíchali, hrnuli se do městečka na hranicích naší milé vlasti, ba diecése se nacházejícího a milostní Bolestné Matky během tří století proslaveného *Šaštína*, kam se předkové naši v potřebách a nebezpečnostech utíkali“... Aby vše v pořádku se dalo, nařídil JEm. p. kardinál, aby faráři sepsali počet mužů a žen, co na pouť se vydají, kolik bude korouhví, křížů a snad i soch; aby ustanovili muže, kteří by růženec předříkávali a písně předzpěvovali; aby se příhodně

spojili v jedno věřící nejbližších obcí a far a nemůže-li míti každé procesi kněze, ať se ustanoví mravopochestní a příkladní mužští, kteří by nad pořádkem bděli, a pokud možná, ať se připojí průvody ku kardinálovi, jenž slavné procesi dne 6. t. m. odpoledne z Trnavy vyvedl. Po modlitbách a po sv. požehnání hnul se průvod z Trnavy. Napřed šel oddíl *slovenský* za křížem s *infulovaným* vůdcem svým a jeho asistenty, s korouhvemi, kříži a sochami při zpěvu slovenském. Za tímto šel oddíl *maďarský* za křížem od kleriků nešeným, který vyvedl sám *kardinál* primas, před nímž nešeny byly dvě drahocenné koruny, jimiž korunovati měl Bolestnou Matku Šaštínskou a jejího Božského Syna, Pána našeho. Okolo kardinála šli infulovaní prelátí; před ním řeholníci kněží v rochetkách, kanovníci a jiní církevní hodnostníci v mozetkách. Před těmito nesli čtyři kněží v dalmatikách oblečení sochu bl. P. Marie. Cestou zpívala se litanie loretská. Za městem Trnavou odložili obřadující kněží rouchá bohoslužebná, jež jakož i koruny a sochu nosící uložili na vozech. — Po té postupoval nepřehledný průvod dále. Každý oddíl měl 2—3 vůdce rochetou, štolou a biretem přioděné, kteří kráčíce s lidem dohlíželi k pořádku spravující zpěv a modlitby. Vezoucí se na vozech měli poručeno, aby společně se modlili: kněží posvátné hodinky, lid pak růženec. Kde se šlo okolo kostela, vešel průvod, aby se poklonil nejsv. Svátosti a přijal požehnání po zpěvu „Svatý, Svatý.“ — V *Nádaši* uvedl jeden z infulátův procesí do kostela, vykonal večerní modlitby a dal požehnání. Tu byl noční odpočinek, kardinál byl noclehem ve fáře. — Dne 7. t. m. byla v *Nádaši* o 6. hod. tichá mše sv.; po té průvod se bral přes vrch k *Jablonici* a *Senici*, kdež byl oběd. Odpoledne šli na *Dojč* a *Búry*. Před městečkem Šaštínem průvod stanul, chystaje se k slavnému vchodu do chrámu Matky Bolestné. Kardinál a všichni kněží vzali na se, co komu přísluší. V pontifikálních šatech, s infulami na hlavách, v pluvialech, dalmatikách, rochetách vcházeli pak hlavní branou do chrámu při zvuku trub a víření bubnů a prozpěvování písní. Nemáme místa k vypsání toho přeslavného vchodu, budiž dosti na tom, že tu bylo na *šedesát tisíc* lidí; s kardinálem a papežským nunciem z Vídně sem zavítavším šlo 12 infulovaných prelátů a kněží bez počtu. U prostřed lodí chrámové zapěl kardinál chvalo zpěv „Velebí duše má Hospodina“ a nesl pak vlastním rukama koruny, jež ku konci chvalo zpěvu složil na oltáři, kdež všichni poklekše s kardinálem hlasitě se modlili mimo jiné ku

*) Jest zdělí 31 sáhů a 3 stěviců, zvýší 14 sáhů a z šíři 7 sáhů a 2 stěviců, ale na tom místě, kde se začínají poboční oltáře, obnáší šířka 13 sáhů a 4 stopy. Kostel má 7 oltářů z červeného mramoru.

konci též „Pod ochranu Tvou se utíkáme.“ Po té uděleno sv. požehnání. Na zejtrí o slavnosti Narození P. Marie od 5 hod. ráno každou půl hodiny sloužili dva kněží u po-
bočních oltářů mše sv. a u druhých dvou oltářů podávali dva jiní od 6. h. nejsv. Svátost. O půl 7. h. byla u velkého oltáře tichá mše sv. se zpěvem *německým*. Po té měl německé kázání P. Klinkowström z Vidně. Po 8. h. byla tamtéž tichá mše sv. se zpěvem *maďarským*. Po té kázal jazykem maďarským Ostrihomský kanovník Szantoffy. O 10. h. přivedlo duchovenstvo do chrámu kardinála s papežským nunciem. Kardinál požehnal koruny a vystoupiv po schodech na oltář jal se korunovati Matku Bolestnou i jejího pro nás umučeného Syna, při čemž střídalo se moždířů a v chrámě přítomní klečící odpovídali k zpěvu kardinálu: „Oroduj za nás“ a „Smiluj se nad námi.“ Dojemný tento úkon ukončen jest chvalozpěvem: „Te Deum laudamus.“ Pak byla slavnostná pontifikální mše sv., po které kardinál arcibiskup vystoupil na kazatelnu a měl řeč lidu v jazyku *slovenském*. Odpoledne o 4. hod. šlo procesí na vrch Kalvarii. a navracejíc se stánuo u trojhranné kapličky, odkudž před stoletím obraz Matky Bolestné přenesen byl do chrámu u přítomnosti císařovny Marie Teresie. Tu modlili se poutníci litanii loretanskou a přijavše pak v chrámě městském sv. požehnání radovali se ze šťastného ukončení památné slavnosti a my radujeme se s nimi.

Z Kolína nad Rýnem. Dne 7. t. m. zesnul v Pánu arcibiskup zdejší Jan z Geisselu. Narozen 5. února 1796 studoval bohosloví v semináři Mohužském. R. 1820 stal se učitelem na gymnasiu Špýrském, pak kanovníkem, škol dozorcem a kapitolním děkanem. Dne 20. září 1836 jmenován jest biskupem. V rozmišce arcibiskupské stolice Kolínské s vládou pruskou, když arcibiskup Klement August odepřel do Kolína se navrátiti, stal se biskup Jan Geissel koadjutorem a administrátorem, po smrti pak téhož arcibiskupa r. 1845 jmenován jest arcibiskupem Kolínským. Byl on velepastýř horlivý, r. 1860 svolal a slavil provinciální synodu i na poli literatury proslul co historik a básník.

Z Rima. (Petrólem v kostelích.) — „Corresp. de Rome“ č. 311. přináší mezi jiným následující zprávy. Ve spisech Herodota a Plinia čteme, že i staří znali již petroleum, čili kamenný olej. Mnozí národové nechtěli ho užívatí, proto že má ostrou vůni; ale někteří jako k. p. Peršané ho užívali. V novějších teprv dobách se přikročilo k prospěšnému čištění oleje tohoto. V takovém způsobu není pak s ním

spojeno nebezpečnoství výbuchu aneb zapálení; jeho světlo jest vždy jasné, a má mnohé lepší vlastnosti než jiné oleje. Takové vyjádření podal sv. kongregaci obřadů p. Provenzali, profesor fysiky (přírodovědy) při koleji římské, když se ho o této věci tázala, majíc vědomosti této potřeby, aby mohla odpověděti na mnohé otázky vztahující se na užívání kamenného oleje ve chrámech a při lampách hořících před nejsvětější Svátosti oltární. Mnohé časopisy mluvily před několika měsíci o nařízení, kteréž prý užívání oleje tohoto docela zapovídá. Pravda v této věci jest, že doba, v kteréž mělo býti uveřejněno toto domnělé rozhodnutí, a ve kteréž sv. kongregace obřadů touto otázkou se byla náležitě obírala, nebyla ještě vypršela. První otázka byla přednesena Msgn. arcibiskupem z Rennesu 11. března tohoto roku. Msgn. biskup z Beauvaisu poslal 11. dubna sv. kongregaci obřadů delší pojednání o věci té, spojené s otázkou, ku kteréžto se připojili biskupové Kambrejský, Angoulemský, Kahrský, Digneský, Frejuský, Meauxský a Manský. V zemích severních nerodí se olej olivový, kterýž má při tom i tu vlastnost, že zamrzá. Fary chudobné nemohou sobě ho zaopatřiti, a ostatní oleje jsou rovněž velmi drahé. Nebylo by tedy lépe, užívati kamenného oleje, než nechati vyhasnouti lampu před nejsvětější Svátosti oltární? Sv. kongregace obřadů vyjádřila se na to v obecném shromáždění dne 9. července b. r., že v čas nouze místo oleje z olivy dovoluje se také užívání jiných z rostlinstva pocházejících olejů, ano i oleje kamenného. Sv. kongregace obřadů dokládá, že sice vždy o to pečovala, aby se zachovalo užívání oleje olivového, jakéhož se hned s počátku Církve užívalo; nicméně že uznává platnost důvodů od jmenovaných biskupů uvedených a že tedy nařizuje, aby vůbec užívalo se oleje z olivy; kdež však oleje tohoto zjednatí nelze, tu že se pozůstává moudrosti biskupů, aby dovolili užívání jiného oleje, ale pokud možno, oleje rostlinného. (Génératim utendum esse oleo olivarum, ubi vero haberi nequeat, remittendum prudentiae episcoporum, ut lampades nutriantur et alius oleis, quantum fieri possit vegetabilibus.) Akta církve Milánské obsahují mnohá nařízení, za kterýmiž sv. Karel Boromejský dovoluje užívání jiných olejů, kteříž nepocházejí z olivy; a však toliko v čas potřeby. „Lumen lampadum oleo olivae nutriatur nec oleum alterius generis adhibeatur, nisi quibus locis archiepiscopus ob eam causam concesserit, quia nullum ejus generis habere potest.“ Podobné nařízení obsahují akta XI. synody

Milánské. Stejným způsobem vyjadřují se mnozí učené mužové ve spisech k obřadům se vztahujících. Baruffaldi ku př. píše ve svém komentaru k rituálu římskému: *Lumen vero lampadis oleo olivae nutriatur, nec alterius generis adhibendum est, nisi quibus locis Ordinarius ob eam causam concesserit, quia nullum ejus generis haberi possit.*“ A Cavalieri ve svém komentaru o dekretách sv. kongregace obřadů praví: „*Oleum, quo nutritur ejusmodi lumen, debet esse ex olivis expressum, nec alterius generis admittitur oleum, nisi ubi illud haberi non possit.*“ (tom. 4, c. 6). Nové rozhodnutí jest v úplném souhlasu se svědeckými tradice, kteráž předpisuje olej z olivy, leč by bylo nemožno, oleje tohoto době zaopatřiti. (Hlas Brn.)

Z Turecka. V Turecku vznikl zvláštní druh protestantismu: Mnozí z těchto *protestantů tureckých* byli nedávno v Cařihradě uvězněni. Přivedeni byvše před ministra policie, vyznali víru moslemínskou; oni totiž nechtěli nikterakž odpadnouti od Mohameda ani přijmouti víru v Trojici Boží a v Božství Ježíše Krista. „My jsme a zůstaneme moslemíny,“ pravili vězňové, „přivrženci Islamu; Bůh sám jest Bohem a Mohamed jeho prorokem; koran jest naším zákonem; my zavrhneme toliko komentáře a ústní podání, kteréž učinilo korán pramenem nevědomosti a nesnášlivosti; věrni jsouce proroku a koranu považujeme se všickni vespolek za bratry a za rovné nám máme všechny ty, kdož věří v jednoho Boha stvořitele světa; není nevěřících, než modloslužebníků. Poslušni jsouce koranu zavrhneme všechny nemravnost a lež co bohabrádnost; chcemeť navrátiti se k čistému zákonu proroka.“ Tato reformace, nový turecký tento protestantismus má své zvláštní vyznání víry, k němuž všickni se hlásí. Náčelníci jejich mají sídlo své v Lonieh v Malé Asii a čítají už mnoho stoupenců; mají své vlastní školy; mnozí „softas“ byli zatčeni ve veřejných knihovnách (medreses); a jsou tito protestanti čili dissidenti velmi činní, pročez je vláda turecká přísně tresce. O původu této mohamedanské reformy nevíme posud nic jistého; někteří mají za to, že původcem jejím jest jakýsi Mollah čili kněz turecký, jenž před 20 lety se stal protestantem a v Londýně se zdržujíc na úřad reformatora se připravoval. Jiní se domnívají, že je to nový výbuch oné machinace, o kterou Cheikh-Ahmed již r. 1858 se byl pokusil. Tehdáž byli úhlavní spiklenci tureckým soudem v Konléi strestáni; ale sítě Ahmedem zaseté potají vzrůstalo; Ahmed navrátiv se za nynějšího sultana z vyhnanství a z uvěznění

svého v Rodi odřekl se politiky a pokračoval co reformátor náboženský v práci své, podporován jsa některými z vyšších duchovních tureckých. Necht ale kdokoli jest původcem této reformy, tolik jest jisto, že jí stává a že kořene jejího v půdě otomanské a v moslemínském principu hledati sluší. Co as učiní diplomacie? Budeli zastávají i zde svobodu svědomí? Co učiní vysoká porta, uvědoměna jsouc o tak četném počtu protestantů v islamu? Nám se zdá, že tato reforma se stane přípravou ku přijetí Turkův do lůna Církve katolické. (Dle „Unità Cattolica.“)

Literní oznamovatel.

— Zároveň s tímto číslem vyšel: „*Poutník z Prahy.*“ *Kalendář katolický* na obyčejný rok po Kristovu narození 1865. Se schválením nejduš. duchovní vrchnosti vydávaný od Jednoty katolické v Praze snahou *Václava Štulce*, sídelního kanovníka starobylé kapitoly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, kníž. arcib. notáře, úda král. společnosti nauk v Praze i Krakově atd. Ročník XIV. V Praze. Tiskem a nákladem kat. kněhupectví B. Stýbla. V obálce zavěšen za 40 kr. Obsah jest výborný. Kromě obyčejných rubrik, ozdobených 12 novými obrázky měsíčními a kromě výročních trhů, přehledu povětrnosti, nejvyššího císařského rodu a sazby kolkovní přináší *Poutník* letos zdatilou báseň k titulnímu obrázku „*Nebeský rozsevač a jeho símě.*“ Dále: Naše jubileum a chrám sv. Víta (s 2 obrázky). Klement Maria Hoffbauer (s obrázkem). Živnostenské zrcadlo. *Poutník z Prahy* o pouti. Píseň poutnická. Snášelivost a rozmlýsky. (Od Fr. Musila, koop. v Jeseníku.) Neodpustíte-li, ani Bůh vám neodpustí. Posvěcení chrámu Páně v Karlíně. (S pěkným obrázkem.) Šeč jest upřímná láska synovská. Bitva u sv. Pankrace a zboření Vyšehradu od Husitův. Dobré srdce. (Povídka od V. Vlčka). Řádný řemeslník, zlaté řemeslo. (Od *Fr. Pravdy*). Nehézke obrázky ze Zálíbského mlýna. Je-li loterie prostředkem k zbohatnutí? (S obrázkem.) Památky o pohanských hrobech v Čechách (Od Fr. Petery Rohoznického.) Staročeská poctivost. Rolnictvo v Číně. Obecní zákon pro království České. Počestnému řemeslnictvu na pováženou. Milovníkům zahrád. Z tobolky domácího lékaře atd. — Uvedli jsme téměř celý obsah, abychom opakovati mohli, že jest výborný. Přejeme, aby „*Poutník*“ do nového roku byl všude, kdekoli po 13 let býval a nalezl nových přátel bez počtu.

— Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v arcib. knihtiskárně vyšly na podlouhlém půlarchu modlitby, jež říkati mají kněz, jahen a podjahen berouce na se roucha posvátná: „*Orationes dicendae, cum Sacerdos, Diaconus et*

Subdiaconus paramentis sacris induuntur.“ Výtisk za 6 kr., na pevné desce se stužkou k zavěšení v sakristii za 12 kr.

* — * Neff a Hrubý, obchodníci v ozdobném náčiní na Příkopech v Praze, dali razítko *peníz* pro údy *Svatojanského Dědictví*. Ľpatřen jest *peníz* tento úškem, aby mohl na krku nošen býti. Líc nese na sobě v práci polovypuklé znak Svatojanského Dědictví, totiž sv. Jana Nep. stojícího v oblaci, po levé ruce jeho ukazuje anděl jazyk neporušený, po pravé ruce klečí anděl prstem mlčenlivost úst naznačující. Z vrub stojí slova: Dědictví sv. Jana Nepomuckého. Peníz tento z cínu britanského stojí 20 kr., ze stříbra ražený 1 zl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Vojtěch *Kramerius*, děkan v Mnichovicích, sekretář vikariatu, úd mnohých spolků, 7. září, (nar. v Praze 25. února 1795, kněz od 21. března 1818; (viz dopis „z Hrádku“ na 409 str.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ferd. *Bořický*, admin. na Vošanech, za faráře v Proseku;
p. Vác. *Bernardin*, admin. ve Lhotě, za zámec. kaplana na Zbirově;
p. Alois *Škampa*, kaplan u M. B. před Týnem v Praze, za administr. do Vošan;
p. Jos. *Melcher*, admin. v Manetině, za administr. do Stradiště;
p. Jos. *Till*, kapl. Netvořický, za administr. do Lhoty;
p. Jos. *Macháček*, kapl. na Krásné Hoře, za admin. do Kamýku;
p. Ant. *Kebrle*, koop. na Kladně, za kapl. do Netvořic;
P. Placid *Roth*, premonstr. z Teplé, za kaplana do Uherce;
P. Athanas *Roedl*, prem. z Teplé, za kapl. do Úterý (Neumarkt).

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Ignác *Zich*, jubil. kněz, osob. děkan, farář v Žamberku, dne 24. srpna (nar. v Lito-myšli 31. července 1786, kněz od 16. srpna 1809);
p. Vácslav *Böhm*, farář v Dobřanech, dne 24. srpna (nar. v Králově Dvoře 21. února 1825, kněz ad 25. července 1851);
p. Frant. *Hofmann*, realní admin. v Studenci, 27. srpna (nar. v Chvalovicích 28. září 1794, kněz od 24. srpna 1818.)

Vyznamenání jsou:

p. Jan *Hron*, jubil. kněz a farář v Kuklenách, jmenován osob. děkanem;

p. Frant. *Kuhn*, jubil. kněz, Klášterecký duchovní správce na odpoč. a osobní farář v Kyšperku, obdržel *collare canon.*;
p. Antonín *Huška*, jubil. kněz na odpoč., fundatista v Lanškrouně, jmenován osob. farářem;
p. Vácslav *Tomek*, farář v Žehuni,
p. Jos. *Ryba*, farář v Dobřenicích, a
p. Vinc. *Rezníček*, farář v Libici u Poděbrad, obdrželi *collare canon.*

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ignác *Zelinka*, admin., za faráře v Rychenburku;
p. Frant. *Starý*, kaplan v Písečné, za prvofaráře do České Libchavy;
p. Frant. *Král*, kaplan v Sadce, za kaplana do Borohrádku;
p. Vácslav *Dvořák*, kaplan v Golčově Jeníkově, za kaplana do Žlunic;
p. Frant. *Jezbera*, koop. v Nové Pace, za kaplana do Ledče;
p. Frant. *Hernych*, koop. v Olešnici (Giesshübel), za koop. do Heřmaně;
p. Jan *Hejtmánek*, neom., za kaplana do Bystré u Poličky;
p. Frant. *Novák*, kaplan v Čiňovsi, za kooperatora do Nové Paky;
p. Adolf *Pažout*, neom., za kaplana do Sadske;
p. Vácslav *Kilinger*, kaplan v Přepychách, za admin. do Dobřan;
p. Antonín *Šeps*, kapl. ve Vysokém Veselí, za kaplana do Čiňovsi;
p. Antonín *Pičman*, neom., za kaplana do Vysokého Veselí;
p. Frant. *Chaloupka*, kaplan, za administratora v Žamberku;
p. Jan *Laštovička*, neom., za kaplana do Golčova Jeníkova;
p. Jan *Marynka*, neom., za kaplana do Náchoda;
p. Frant. *Knob*, kaplan v Borové, za administr. do Studence;
p. Jan *Jirásek*, neom., za kapl. do Chotěboře;
p. Jos. *Nechvíle*, neom., za proz. kaplana do Dašic;
p. Frant. *Hirschberg*, neom., za kaplana do Vrchlabí.

Upřádněná místa:

Dobřany, fara patron. knížete Colloredo od 25. srpna do 6. října.

Žamberk, fara patron. p. Parish-a od 25. srpna do 6. října.

Hennersdorf, (Dolebranna) novozřízena fara patr. hraběte Harracha od 27. srpna do 8. října.

Studeneč, realní administratura patr. barona z Vlkánova od 28. srpna do 9. října.

 K číslu tomuto přiloženo jest pozvání ku předplacení na „*Posvátnou kazatelnu*“ u B. Stýbla v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předpláci se
v expedici**
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Rozjímání o duši rozumné.

(Dokončení.)

VII.

Sedmé, má člověka duše *vůli rozumnou*, kteráž ne toliko dobro přítomné žádati může, a jednotlivé i tělesné věci, jakýchž požadují i zvířata, nýbrž i také dobro nepřítomné, obecné a duchovní věci, ježto se skrz víru aneb rozum objevují, a tak i nejvyšší a neskončené dobro, což jest Bůh. A to právě jest, co činí člověka schopným velikých ctností a zvláště lásky, královny to všechných ctností. Milují zvířata dravá, ač z žádostivosti lásky; lásky pak přátelské nijak neznají. Ty ale, duše, schopnou jsi od Boha učiněna onoho daru, který jest zřídlo všech darů, a kterýž s Bohem, nejvyšším dobrem, tak jest spojen, že On v tobě zůstává a ty v Něm, osvětlené totiž a nejjemnější lásky: neboť „*Bůh láska jest a kdož zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.*“ Avšak když toto jest tak veliké dobro vůle stvořené, jak veliké bude ono dobro, jehož plna jest vůle nestvořená? Jediná vůle Boží schopna jest neskončené lásky, jejíž hodna jest neskončená dobrořivost Boží milovánu býti. Aniž tato vůle musí míti ctnosti, aniž má potřebí vůdcovství rozumu: neboť ona sama a rozum týž jsou moudrost a láska v Bohu jednou a touž věcí.

VIII.

Osmé, duše lidská jesti v těle lid-

ském, ale daleko jinak než duše zvířat v tělech jejich. Duše dravců jsou tělesné, a roztáhlé po roztáženosti těla, tak že část v části, a celek v celku. Duše ale lidská, proto že duch nerozdílný jest, podivu hodným způsobem celá v celku a celá v jednotlivých částích jest, a když celé tělo vyplňuje, žádného přec místa v těle nezaujímá: a když tělo roste, duše neroste, nýbrž počíná býti tam, kde prv nebyla, a když úd se oddělí aneb uschne, duše se nezmenšuje ani schne, nýbrž přestává v tom údu býti, kde byla pravé, beze vší úhony aneb zmrzačení. Totéž pravé zrcadlo bytosti Boží ve věcech stvořených. Neboť Bůh jest Duch nerozdvojený a přec celý svět a všechny jeho díly naplňuje, aniž jakés místo drží, a všecek jest ve všem světě, a všecek v každém dílu světa: a když nový tvor na svět přichází, Bůh v něm začíná býti, aniž se však pohybuje: a když některé stvoření náhodou se zničuje aneb umře, Bůh se nezničí, aniž umře, nýbrž přestane tam býti, aniž pak místo změňuje. Proto v tom se shoduje Bůh a duše. Ač v mnohých věcech jak slušno jest, daleko vyniká Bůh: duše totiž aby byla v těle a tělo spravovala a jím pohybovala, má zapotřebí, aby tvárností těla se stala a tak s ním spojena byla, aby z duše a těla se stal jediný člověk. Bůh toho nemá zapotřebí, aby se stal tvárností aneb duší světa, ani aby z Něho samého a ze světa jedna bytost se

stala. Ale dle nesmírnosti své má to zvláštní, že kde se nachází, z nerozdílné jednoty, celý všude jest; dle všemohoucnosti, aby vše řídil, vše nosil, vším pohyboval. Potom duše, jakkoli se praví, že v celém těle jest, přec vlastně není, leč v částech živoucích, aneb živých; pročež není v tekutostech, ve vlasech, nehtech, v údech uschlých neb umřelých. Bůh neobmezeně ve všech předmětech jest, aniž jediné v tělesných, nýbrž i v duchovních; aniž muž se státi, aby něco bylo, v čemž by Bůh nebyl. Nad to není duše leč v těle svém a to dost těsném a krátkém, a v němž všechny části vespolek svázány jsou; pakli některá část se oddělí od druhých, v té už nemůž býti duše: Bůh ale v tom veškerenstvu věcí všecek jest, ačkoli i sám vesmír největší jest a části jeho spojené nejsou, ačkoli vedle sebe jsou; a kdyby svět jiný a jiný se stvořil, ve všech Bůh by byl. Proto také napsáno jest: „*Nebe a země neobsáhnou Tě.*“ Protože kdyby jiné nebe a jiná země se stala, v těch také by byl: a kdyby opět nové nebe a nová země bez konce se rozmnožovaly, naplnil by vše, a kde by nebyl, nebylo by ovšem ničeho.

IX.

Deváté. Duše člověka má také krom toho, co prave no, obraz v sobě, jakkoli temný, nejsvětější Trojice: nejen že má paměť blahou, moc pochopování a moc milování: nýbrž i že mysl jeho pochopující tvoří své jisté slovo, a od myslí i od slova pochodí láska; protože to, co mysl pochopuje a slovem se zjevuje, jakožto něco dobrého, neustále od vůle se miluje a požaduje. Avšak přec daleko vyšším a velebnějším způsobem Bůh Otec plodí Slovo Boha, a Otec i Slovo dychají Ducha sv., Boha, jenž jest láska živoucí a pramen živý vši lásky nebeské. A za tou příčinou tajemství Trojice převyšuje přirozený způsob vědění, aniž může bez nadpřirozeného světla k jeho známosti, jakkoli kdo dost učený mu-

dřec by byl, vystoupiti. Když totiž duše člověka vyvádí slovo a lásku, ježto nejsou podstatné, nýbrž případné, a proto osoby nejsou: Bůh Otec ale Slovo plodí sobě soupodstatné, a Otec i Slovo dychají Ducha svatého, oběma rovněž soupodstatného: odtud tři osoby slušně se nazývají, Otec i Syn i Duch svatý. Potom, duše lidská vyvádí slovo, co nedlouho zůstává; a vůle vyvádí lásku, kteráž nedlouho trvá; Bůh Otec ale plodí Slovo věčné, a Otec i Slovo dychají Ducha svatého věčného: nebo ani Bůh nemůž býti bez Slova a bez Ducha svatého. Posléz duše člověka jedním slovem věc jednu a touž vyjevuje, proto rozmnožuje slova, netoliko myslí, nýbrž i úst, a vůle lidská mnoho skutků lásky vyvésti musí, když mnoho věcí chce si oblíbiti; Bůh ale jediným slovem vši pravdě učí a jedním činem lásky vše dobré miluje.

X.

Posléz to má duše lidská do sebe, že když jest v těle, jakkoli není viděti ani slyšeti, aniž se hýbe, a sotva v něm býti se poznává, a když ona z něho odchází, nic nezdá se tělu že schází; přec však všechno dobré tělu uděluje, cit, hnutí, řeč, bytnost, krásu, sílu. Neboť proč člověk, když žije, vidí, slyší, mluví, chodí, stojí, silný je, sličný a milování hoden, leč že duše v něm jest? A proč po smrti nevidí, ani slyší, ani mluví, ani se pohybuje, nýbrž leží nespůsobný, neprospěšný a nenáviděný, leč protože duše odstoupila, od níž dobro ono pocházelo? Tak Bůh tvůj, ó duše, dokud skrz milost svou v tobě živ jest, Onť činí, abys viděla, co tobě víra okazuje, a slyšela, co mluví v tobě Pán, a chodila po cestách příkázání k nebeskému Jerusálemu, a mluvila na modlitbě s Bohem a v svatém napomínání bližního, a abys stála setrvávajíc v skutcích dobrých, a abys silná byla v boji proti nepřítelům neviditelným, a abys sličná byla před očima neviditelného Boha a andělů jeho. Měj se ale na pozoru, abys, když

by milost Boží, jenž jest život duše tvé, odstoupila, neutrpěla škod, jež za sebou nese smrt první, od níž stržen bys byl k smrti druhé, z kteréž žádného z mrtvých vstání neuděluje se. Ó kéž by oči mysli otevřel tobě Pán a ty bys zřítí mohl krásu převzácnou a jasnost nesmírnou, jakouž nadána jest duše Bohu milá a skrz pravou lásku s Nim sjednocená, a jakým pohledem Pán na ni pohlíží, jaké místo jí připravuje, jaké radosti jí slibuje, a s jakou touhou oni ji očekávají andělé a jiní duchové blažení: zajisté bys toho snést nemohl, aby tak veliká краса nějakou sebe menší poškrvnou pokálána byla: a kdyby se to snad státi mělo, vynasnažoval bys se nejméně, abys škrvny tyto, jakkoli nepatrné, smazal řekami slz svých. To jistě vypráví o svatém Františku sv. Bonaventura, protože viděl, že nemůže Beránka nepoškrvněného s jakousi škrvnou následovati, dal si nejvíce práce, aby každodenními a hojnými rosami slz svých očistil duši svou a všechny škrvny, jakkoli nejmenší utřel. Avšak když by skrz tutéž milost Boží se vnitřní oči otevřely, a ty spatřiti mohl, jak ohromná je hnusnost duše hříšnice, jak odporný zápach ze sebe vydává a jak utíkají Bůh a svatí andělé, ačkoli ona žije a tyje v těle sličném a okrášleném, a očím lidským velmi milém: bez pochyby bys se tak velmi zhroutil, že bys nijak netrpěl, že si se takovým stal aneb v témž stavu déle setrval.

Církev katolická v Norvěžsku.

(Dokončení.)

Následky a ovoce zákona o dissenteřích.

Probrali jsme hlavnější články zákona od r. 1845, jímž urovnány jsou poměry jinovcův k státu v království norském. Zvláště tři nesnáze a obtíže plynou z toho zákona pro katolíky, a obtíže tyto týkají se především smíšeného manželství, při němž dle zřejmého znění zákona požehnání církevní má udělovati duchovní státní církev luteranská, pak vylučují se dotčeným zákonem katolíci z úřadův státních, a konečně

zapovídá se Jesuitům a mnichům v zem se zdržovati.

Povázíme-li, že až do r. 1845 pod trestem smrti nižádný kněz katolický nesměl co misionář v zemi se ukázati; povázíme-li, že v sousedním Švédsku, jehož král jest zároveň králem norvěžským, platil až do r. 1860 zákon, dle kteréhož každý úd státní církve evangelicko-luteranské, přestoupil-li ku katolicismu, ze země vyjíti a rodnou vlast opustiti musil (a zákon ten přísně se zachovával až do nejnovější doby tak sice, že před několika málo lety mnohé paní provdané přestoupivše ku katolické víře svou rodinu i domov opustiti musely), že ale onen drakonický zákon vyhrožující knězi katolickému smrti za své vzal na sněmu r. 1845; nelze तो upírati, že údobí sthoringu r. 1845 byli v pravém smyslu toho slova svobodomyšlní a jest se nadíti, že svým časem přijdou Norové ku poznání, že nespravedlivé jest to, vylučovati katolíky z úřadův státních a že vůbec známka nesnáselivosti náboženské bude setřena a vymazána ze zákona od r. 1845.

Prvních deset let neměli katolíci v Norsku nižádného kostela. Služby Boží konaly v soukromém domě polského šlechtice a vystěhovalce, jehož manželka byla francouzská šlechtice, a sice ve veliké síni, kteráž poskytovala místa asi 150 osobám. A tu stávalo se, že katolíci a s nimi i valný počet protestantův při službách Božích stávali venku na chodbě nemohouce se do síně vejíti. Kněz misionář býval jediný katolický duchovní v celé zemi a zastával též úřad učitele. Později když přibyl jiný kněz, dělili se o práci, ano v úřadě učitelském v pozdější době zaměstnání byli a pomáhali kněžím i laikové v Norvěžsku rození. Na počátku byl jen skrovný počet dětí, asi 20; mnohé dívky byly ze smíšeného manželství, a starost o školu tuto byla největší obtíží knězi kat., poněvadž rodičové majíce na zřeteli dobře zařízené školy státní mnoho žádali a očekávali od kněze katolického.

Roku 1851 zakoupeno jest stavební místo pro kostel katolický, školu a faru ze sbírek k tomu cíli konaných v rozličných zemích: v Holandsku, v Belgii, Francii, Němcích, v rakouské říši ano i v Norvěžsku a Švédsku. V měsíci květnu r. 1852 počal se kostel stavěti; r. 1854 byla stavba dokončena a r. 1855 konaly se služby Boží v úhledném a pěkném gotickém chrámu sv. Olafa ponejprv. Kostel zasvěcený na počest sv. Olafa patrona Norvěžska, stojí na návrší města Kristianie, má vysokou věž, na jejímž vrcholu trpytí se pozlacený kříž, jenž jest nejvyšší punkt města a viděti

ho již z daleka. Když se kladly základy tohoto kostela, měl stavitel za to, že k tomu jest třeba dovolení vlády, kteréž musí míti obce evangelické, chtěje stavěti kostel. Ale katolický kněz upozornil stavitele protestanta, že v zákoně o dissenterích od r. 1845 ničehož se nelze dočísti o potřebě takového vládního povolení, a že tudíž stavěti budou, aniž by se koho ptali leč úřadu městského, u něhož každý obyvatel města chtěje stavěti musí stavbu oznámiti. A vskutku vláda nečinila nížádné námitky.

Později vystavila se i fara a škola, a osada katolická mající v čele dva kněze rozmáhá se vůčihledě.

Před pěti lety zapleten jest farář do procesu, kterýž ovšem skončil jeho odsouzením. Dle čl. 2. zákona o dissenterích má katolický farář na konci roku zaslati seznam všech údův katolické obce městskému magistratu v Kristianii. Jedna paní stavši se katoličkou požádala faráře kat., aby za příčinou poměrův občanských nevpisoval jmena jejího do seznamu. Farář vynechal její jméno, ale úřad městský to vypátral a pohnal faráře před soud. Farář bez obalu se přiznal a k ospravedlnění svému uváděl, že co duchovní otec a správce nemůže své vlastní ovečky udávati k úřadu a poněvadž ona paní z důležitých příčin chtěla, aby tajné zůstalo obrácení její na víru katolickou, tudíž nechtěl jsem, pravil farář, ji prozraditi. Než farář propadl se svou při a platil pokutu peněžitou následkem jednomyslně vyneseného rozsudku tří instancí.

Před osmi lety ustanovila a zřídila sv. Stolice apoštolská prefekturu pro nejsevernější části Skandinavie a sice pro Island, Grony v Americe a Faroerské ostrovy. Prvním apoštolským prefektem byl Abbé Etienne, rodem Rus, kterýž v Altengaardu na severu Norvéžska koupil sedlský dvůr či statek, a tu se usadil s několika misionáři z Francie a Německa a konal služby Boží. Poslal týž prefekt několik mladíků z Islandu na evropskou pevninu, aby tu studovali a se připravovali k dílu důležitému. Před několika pak lety jeden z těchto Islandčíkův povýšen jest v Monastýru na doktora filosofie, první to utěšené ovoce blahého působení dotčené prefektury.

Nebude od místa, zmíniti se o povaze Norvégův v ohledu mravním a náboženském. Po celé zemi norské mluví se s úctou a vážností o sv. náboženství a věcech náboženských i mezi tak nazvanými vzdělanými střidami, mezi úředníky a důstojníky vojenskými a kupci, a dovolili si některé noviny co proti náboženství, mají proces na krku. (Jinak to v mnohých ka-

tolických zemích, kdež se může tupiti a snižovati náboženství nejen katolické ale vůbec všecko pozitivní a kde novináři přiznávají se, že mezi nepřátelskými dopisovateli jest nejvíce vzdělavců a zejména úředníkův). Vzdělaní Normané co protestanté nepokládají se za zavázané, aby pravidelně v neděli a svátky byli přítomni službám Božím; ale co se velikonočního přijímání jejich týče, tu tak snadno žádný i vysoko postavený povinnosti své nezanedbá. Manželstva jsou v celku šťastná, a ačkoli dle učení jejich manželství jest v jistých pádech rozlučitelné, přece velmi zřídka se to stává v Norvéžsku, aby manželský sňatek se rušil a rozvazal. Poměr dítek nemanželských k manželským jest příznivý v ohledu mravním. A zvláštní jest to ukaz, že čím způsob života jest nádhernější mezi Norvégy ohledem na pokrmy, oděv a příbytek, tím řidší bývá ona dědičná, řekli bychom národní vada a neřest, totiž náklonnost k opilství. V celku jsou Norvégové lid tichý a poctivě smýšlející. Povážímeli, že vlastně vláda dánská protestantismus vnutila Normanům, jak jsme viděli, a že málo jest těch Norvégův, kteříž by „bona fide“ nelpěli na svém náboženském vyznání; povážíme-li dále, že křest svatý dítkám po vši zemi řádně se uděluje, a litost při všeobecné jejich zpovědi upřímná bývá, a mravnost jejich příkladná: dá se očekávati, a můžeme za to míti, že dobrotivý Bůh Norvégův násilně od Církve katolické odtržených se ujímá, jim mimořádným způsobem mnohých milostí propůjčuje, ač tím nikterak nechceme říci, že by to nebylo neštěstí politování hodné, že Norvégové nejsou v lůně pravé Církve Kristovy nežnají úplně a celého učení katolického, a co dobrého se při tomto národu nalezá, zajisté by se dovršilo a doplnilo, kdyby pravda katolická zvítězila a prameny milostí Božích třeptící se katolíkům i Norvégům plynuly a jejich život posvěcovaly. Právilo se, že málo jest Normanův, kteříž by „bona fide“ nedrželi se své víry evangelické. Tento výraz sluší vyložití. Katolická moralka či mravouka praví, že jen tenkráté vězí v *nezaviněné nevědomosti* člověk, když nepochybuje, že učení, ku kterémuž se hlásí, jež vyznává, jest pravé, a když o pravém učení ničeho neví, nic neslyšel. Jakmile ale o svém učení a víře, k níž se přiznává pochybuje, jeli pravé, a jakmile v srdci svém poznává a zavázaným se cítí, opustiti své nepravé učení a poučiti se z kněh a jinými prostředky, kteréž po ruce má, o pravé víře avšak toho nečiní — již vypadá z tak nazvané bona fide a nevědomost jeho přestává býti

nezaviněnou, alebrž stáva se zaviněnou a vina jeho bývá tím větší, čím více se mu poskytuje příležitosti k poznání pravdy a pravého náboženství, čím více této pravdě odpírá, čím více to činí z ohledů pozemských k vůli zisku aneb z lenosti hříšné a lehkomyslnosti.

V takovéto zaviněné nevědomosti ale nevězí Norvegové venkované, rybáři, řemeslníci a jejich ženy a děti, neboť o Církvi katolické a jejím učení ani neslyšeli ani nečetli, pravda katolická zůstala a zůstává jim nepovědomá a neznámá a jen přesudky a námitky (časem i učitelé samými roztrušované a rozsívané) proti Církvi a učení katolickému od pokolení na pokolení přicházejí a se dědí.

Před desíti lety jel katolický kněz navštívit katolickou rodinu, kolik mil od Kristianie vzdálenou, by oudy její vyzpovídal a nejsv. Svátost jim podal. I bylo mu v jednom hostinci přenocovati. Čeledín poštovský vypravoval hostinskému a hostům, že pocestný jest katolický kněz z Kristianie. Služka přišla nesouc něco plná zvědavosti do světnice a pohlíží zvědavě ale vřidně na neznámého pocestného. I rozpředla se následující rozmluva mezi nima: Kněz tázal se dívka: Viděla jsi již katolického kněze? Dívka: Nikdy; já vůbec ani žádného katolika neviděla. Kněz: Co myslíš, jací pak jsou to asi lidé ti katolíci? Dívka: Nejsou pokřtěni, jako židé. Kněz: Jsou pokřtěni, jako protestantia nejen vodou jsou pokřtěni alebrž i svatými oleji na křtu sv. pomazání; katolíci jsou křesťané a byli dříve katolíci než protestanti; před třemi sty lety byli jste i vy Norvégové katolíky. Dívka stála tu celá udivená. Co se týče vzdělanců v Norvéžsku, i ti nevězí v zaviněné nevědomosti; neboť oni nic neslyší ani nečtou ani ve školách obecných ani vyšších, ani na gymnasiích ani na universitě o Církvi katolické, jen přesudky a námitky proti Církvi a jejímu učení jsou známy Norvégoi, a protož není tak snadno, aby který Norman vypadl z tak nazvané bona fide, z nezaviněné nevědomosti — v celku tedy jsou Norvégové v nezaviněné nevědomosti.

Co se svatých svátostí týká, protestanti Norvéžští netvrdí, že by jejich biskupové a duchovní byli apoštolští nástupcové, čili že by v přímé posloupnosti od apoštolův pocházeli, a učí, že není třeba biskupu a duchovnímu jejich, aby se o něm mohlo dokázati, že poslání jeho až na apoštoly a časy apoštolské sáhá. Učí se tak mezi Norvégy bezpochyby proto, že by jim bylo těžko dokázati něco podobného. Když protestantismus do země se počal vtíratí násil-

ně, arcibiskup Drontheimský dobrovolně ustoupil násilí a opustil zemi norskou, biskup z Hamru byl od Dánův násilně ze země vyvlečen; v Stavangeru byla stolice biskupská uprázdněna, a jen dva biskupové: biskup z Oslo či Kristianie a biskup Borgonský přijali nové učení a světili na kněžství až do své smrti. Mimo to přišlo veliké množství superintendentův z Dánska do Norvéžska, avšak oni nebyli za biskupy svěceni od katolických biskupův, pravých následovníkův apoštolských, a protož posloupnost jejich apoštolská jest více než pochybná — totiž docela žádná. Tito superintendenti, později biskupové nazvaní, světili sice na kněžství, ale nemajíce apoštolského poslání sami nemohli je dáti jiným. Nyní světi biskup Kristianský co první mezi sobě rovnými (primus inter pares) ostatní biskupy (superintendenty) jsa při tom úkonu oblečen v albu a pluvial a maje na prsou kříž, biskupské mitry ale a berly neužívá.

Historie Církve katolické v Norvéžsku dá se tedy krátce zahrnouti těmito slovy a řádky: Katolíci misionáři na konci 10. a na počátku 11. století za Olafa I. Trygvasona a Olafa II. svatého na víru katolickou Norvégy obrátili, kteříž katolíky zůstali až do 16. století, kdež mocí a násilím králův Dánských Norsko odtrženo jest od pravé Církve Kristovy. Až do 17. ba 18. století, aspoň až do první polovičky 18. století nalezají se stopy, že Norvégové v srdci byli katolíci a jen s nechutí přijímali nové učení, ano jemu odpor kladli. Konečně zvykli nové víře, zapomněli na Církev kat., oblíbili si znenáhla učení jim vnucené a v nevědomosti své pokládají víru svou za štěstí a milost od Boha, kterouž by byli před 300 lety měli a pokládali za neštěstí; avšak světlo kat. víry počíná jim opět svítati. Dejž Bůh, aby zvítězilo a zaplašilo přesudky a mrákoty bludů v myslech Norvékův!

Podal.—č. Přel. R.

Aforismy.

Kvěтина krásná a vonná blažila nás dlouho krásou o vůni svou. Došel jí čas — semeno její se vyluštilo, padlo do země. Na jaře vidíme, že semeno to vzešlo a dočkáme se místo jedné mnohých květin podobně krásných a libovonných. —

Zemřel miláček srdce tvého. Uložili jej do hrobu — pochovals jej, avšak nepochovals s ním naději svou. Aj — zelená se — zelená se utěšeněji naděje shledání-se s ním ve vlasti lepší.

Tys přisypal hlíny ku květině — tys nasypal tolik, že sotva z hlíny vyčínívá. Než viz! — kvěтина se prodírá z hlíny rostouc bujněji, utěšeněji.

Konsistoř katolická a utraquistická v XVI. století.

VI.

Probošt kapitoly Pražské oznamuje radám Komory královské, že žádných peněz ku stavbě kláštera sv. Klementa neb sv. Anežky určených za sebou nemá, ale že sám svými penězi Jesuitům vypomohl; cituje několik listů od Petra Canisia jemu odeslaných.

(roku 1564.)

V. M. urození Páni Páni, urození a stateční rytíři, J. M. C. rady komory v království Českém!

Jakož jste mi ráčili psaní učiniti, že leta 1555 a 1556 a 1557 na stavení kláštera a školy Jesuitův dva tisíce šest set tolarův, a na stavení kláštera sv. Anežky 100 jest dáno, a že já z těch peněz žádného počtu jsem neučinil atd.: i račte V. M. věděti, že já nevím o takové sumě, než což jsem přijal buď od samého doktora Canisiusa, aneb od pana Hanuše Špikle, to jsem na žádost Canisiusa a bratří jeho učinil, neb zprvu sami neměli, kde peněz chovati, a kdo by je tak vydával.

I prosili mne, abych já je na čas přijímal a choval, a skrze Tomasa mého, že česky a německy umí, komuž oni poručili, aneb Tyroler pomejstr starej, kterýž to stavení spravoval, na kvitanci aby se vydávaly.

Pak což jsem já na takovou žádost jejich peněz přijal, dobře jsou věděli, a sami se jich dotýkali, neb jsou o ně sami také sollicitovali a upomínali, a poznamenáno vše měli. Přes to sami také peníze přijímali a vydávali, a vydavše všechno, nad to více než tisíc dlužní lidem zůstali; a nemohouce zaplatiti na J. M. slavné a svaté paměti toho času královskou jsou to vznesli a o záplatu sollicitovali.

Že pak na ty oba kláštery mnoho se vynaložilo, ráčil J. M. od nich požádati správy a počtů, kde se jest co vydalo, a co ještě komu dluhů pozůstalo.

I na žádost jejich sešel jsem do kláštera a J. M. pan Arcibiskup toho času panem mistrem špitalským jsa od nich též požádán, byl přítomen, i doktor Ludvík dobré paměti, a tu příjem jsme snesli; co jsem já peněz přijal a co oni, že to všechno v jednu summu se pojalo a sešlo.

Při tom Tomáš můj několikrát byvše u nich prvé i tehdaž měl své vydání s kvitancemi, že jsou je svými registry srovnali a v jeden počet uvedli. A to všechno k sobě ode mně a Tomáše mého přijali, a potom J. M. K. v spisu všeho podali, a toho počtu

všeho spraviti, jest jim J. M. pan Arcibiskup pomahati ráčil.

I potom jsem já nic nepřijímal, než jedno sto, nevím pán-li maršálek, či pan písař nejvyšší ráčil mi jako bezděčně ke mně dáti přinéstí a vstříciti, aby se dalo převorovi od sv. Anežky padesát kop míš. a tesaři tolikéž.

A tak se jest stalo a oběma spraveno a dáno, že já žádných peněz za sebou víc jsem neměl a ještě nemám, nýbrž svých vlastních peněz časem jim bratřím na žádost půjčoval. A doktor Canisius maje se k počtu tomu cum domino rectore Vismaro strojiti, jest mi psal maje můj prvé všecken příjem, aby Tomáš můj měl své vydání aneb kvitanci před rukami, aby jich nemeškal, v tato slova, jakož jeho vlastní rukou psaní mám: „Pax Christi nobiscum aeterna! Reverende Dne praeposite! rationes dati et expensi, de quibus saepe actum est, ad manum esse percipio, quia nunc de solvendis debitis serio agitur. Itaque Thomae curam hanc demandari velim, ut quam primum colligat, et in promptum habeat omnia, ne sit nobis in mora etc.“ a při konci téhož psaní dostavil: „de Catechismis etiam subduci rationes posse puto.“

Z toho může se rozuměti, že jsou oni k sobě to vše přijímali, a počet i správu z mého i svého příjmu spojivše to všechno jsou J. M. K. učinili, leč co jsou a komu dlužni pozůstali poznamenáno podali; potom odkudž by se zaplatilo J. M. K. ráčil jest naříditi, jakož z toho psaní Canisiusa, kteréhož mám také vlastní rukou, ráčíte vše porozuměti:

Revde. in Christo Domine! S. P. Gratias debemus Deo Optimo maximo, quod confecta sint tandem negotia nostra jussu Regiae M. Zitavienses habent quod voluerunt, Prioris causa expedita est, et debita unde solvantur constitutum. Quoniam vero heri Thomas, Vester paterfamilias, emit ligna et punc mane solvenda promiserat, oro Dignitatem Tuam providere dignetur et mutuo dare sedecim daleros; ego ex iis quae debet Bartholomaeus et aliis pro Catechismis; deinde solvent ex pecuniis, quam statim Zitaviensibus bona fide reddam; spero etiam prorsus fore, ut posthac nunquam sit opus aes alienum contrahere, quia sumptus suppetent constituti. Dominus Jesus nobiscum etc.“

A opět jiný lístek: „S. Reverende Domine Praeposite! Duos tantum daleros in fabricam necessarios peto et alios jam duos debemus; scio nihil esse regiae pecuniae, mutuo dari fide bona velim; Dominus suos non deseret, nisi ad tempus ut probentur. Servus in Christo Canisius etc.“

Poněvadž pak neměl jsem ani od J. M. K. sobě toho poručeního, ani od V. M., než z lásky křesťanské domino Canisio, jenž to vše působil a spravoval cum Domino Doctore a Rectore Vismaro, jako zde neznámým k vůli jsem učinil, a na místě jich na jejich stavení něco přijímal, jim se toho všeho spravil, a oni zase J. M. K. též to učinili: nemám za to, abyste mne spravedlivě ráčili v jaký počet potahovati; neb i to mohu před Pánem Bohem říci, že jsem já svých vlastních peněz nemálo v to vtrousil, v tom je podle možnosti zakládaje a fedruje, neřkouc abych měl který peníz neb halír za sebou z toho míti a držeti.

Nad to když zde byl pan Pegel z strany pana rentmistra starého, bylo mi též o tom psaní učiněno od J. M. A. K., ač daleko menší summa dostavena byla; což jest mi s podivením, že tak vyšší zrostla, že trvám, což na ten klášter naloženo, aneb bratřím samým vydáno, že to na můj příjem všecko stáhli.

Já J. Mi. A. K. tehďaz jsem se ústně i psaním omluvil, i ráčil J. M. A. K. milostivě odpověděti, že ráčí poručení od J. M. C. míti, což by pan Pegel potřeboval, aby ráčil mu pomocen býti; a že mu se ta má zpráva podá, že snad na ní přestane.

I ten jistý pan Pegel byl zde potom nemalý čas, a žádný jest mi nic neříkal, že za jiné nemá, než jest i pan Pegel na mé správé a omluvě, bohďa pravé, přestal.

I za to V. M. prosím, že mne v domnění nějakém, jako bych tu snad něco svého hleděl míti ani za mou práci a dobrym otcům věrné a upřímné posluhování na velkú a možnú žádost jejich, k čemuž se bohďa ti duchovní lidé, věřím, kdyby toho potřeba kázala, seznají, více jako křesťanství a spravedliví páni stěžovati neráčíte.

Dán v Praze na Hradčanech v sobotu po sv. Vavřinci leta 1564. (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Kuklen blíž Hradce Králové dne 15. září 1864.
[Druhotiny kněžské p. děk. Jana Hrona.]

Pricházím poprvé se zprávou z osady této, a snad již poněkud pozdě. Avšak doufám a těším se, že pro ni v milém našem Blahověstu ještě místěčka vybude. A byt i snad širšího objemu byla, není-li pravda, že jí ho, pane redaktore, dopřejete? Věřte, rodiště Vaše, rodáci a krajané Vaši opravdu toho zasluhují! — „Jsou-li šediny člověka již samy sebou ctihodny, tím více úcty a vážnosti náleží jim tehďaz, jsou-li provázeny dobytými spravedlivými zásluhami a ctnostným, příkladným životem.“ Tak asi začíná listina, kterouž Jeho Exellence

nejdůst. náš pan biskup na den Narození Panny Marie mile překvapil důst. pana faráře *Jana Hrona* ku slavnosti kněžských jeho druhotin; a že pravda ta proniká i celý městys Kuklena, jenž duchovní zprávě nadřečeného šlechtetného kněze je svěřen, dokázáno skvěle při též příležitosti. Již 6. a 7. září kdo Kuklenami kráčel, pozoroval, že připravuje se obec ta k hodům jakýmsi neobyčejným, odívajíc se rouchem zvláštním, slavnostním. Tu stavěna brána, tam pleteny z chvojí a květín vzhůru se pnoucí jehlance, zde věnci a čalouny zdobený domy, a hlavně portál chrámu Páně, jakož i sám stánek Boží uvnitř co nejkvsněji byl okrášlen. Mile to každým hnulo, když stmívalo se dne 7. září: ačkoliv toho dne deštiček, jinak zde dosti žádoucí, přes tu chvíli přicházejí radost naši poněkud kaziti hrozil, nic méně u večer docela ustál. Všemi zvony hlášána nyní nastávající památná slavnost. Široká ulice Kuklenami od Hradce vedoucí od prvních městysse domků až vzhůru k fáře oživila se nepřehledným zástupem lidu; najednou ozvala se hlučná z moždířů střelba, přibytky lidské skvěle jsou osvětleny, a již již při zvučné veselé hudbě v krásném pořádku kráčeji občané s hořícími pochodněmi a pestrébarevnými lampiony, majíce v středu svém obecní výbor a zpěvácký spolek, z domu představeného k farní budově. Zde učiněno milovanému jubilantu pěvecké a hudební zastaveníčko, a obecní výbor, jenž stařečka našeho s chloubou čítá za svého úda, přednesl jménem veškeré osady vroucné blahopřání. Velebný kmet prohlédl si pak, provázen jsa p. představeným i pp. radními, osvětlením celého městysse, a uvítán potom s velikým jásotem v divadle, kdež přednešen jest k památnému tomu dni se vztahující pěkný proslov, a slavnostním představením předvečer ukončen. Naděje, s jakouž vděční a zbožní Kukleňané kladli se na lůžka, že totiž zitra u příznivém počasí k větší cti a slávě Boží co nejlépe se vše podaří, jich nesklamala. Po osmé hodině přicházeli četní hosté z Hradce i z vůkoli. Veleďst. kanovník a děkan Kralohradecký p. Leodegar Vacek uvítán slavně co biskupský vikár a officiant; mimo něho zavítali sem ještě dva starší členové veleďst. kapitoly Kralohradecké k zvýšení slavnosti; přišli i zástupcové c. k. okresního úřadu, bisk. konsistoře a kanceláře, kollegia bohosloveckých profesorů, duchovní správy městské i venkovské. O 9. hodině shromáždili se všickni duchovní, celkem 17, oděni rouchem bohoslužebným, v bytu p. jubilantově. Zde srdečné přednesl p. officiant stařečku knězi

přání a přátelské vyzvání, aby odebral se s námi do stánku Božího, a přinesl tam slavně obět svou večerní, obět smíření a proseb, zvláště ale obět chvály a dikůčinnění Nejvyššímu. A tu již vážně pohyboval se zástup při mocném hlaholu zvonů a hrnících střelných ranách podle svátečně vyšňořené školy čestnou slavnostní branou s nápisem „Ovečky svému pastýři“ ku chrámu Páně, nad jehož vchodem čísti bylo z květin sestavená slova: „Vyslyš, Pane, jeho i naše prosby!“ — Průvod otevřeli kostelní korouhve, majíce u prostřed znamení našeho spasení, za nimi školní mládež, pak ověncené, růžovými a modrými šerpami přepásané dívky; dále kráčeli hudebníci, s nimiž se střídal zpěv zdejšího zpěváckého spolku; potom šlo kněžstvo s věnečky na rukou, asistence s odznaky jubilanta, berlou a myrtovou korunkou, dvě družičky nesoucí dárky Kuklenských paní a panen (antipendium k velkému oltáři a albu), jubilant, provázen jsa officiantem, u prostřed pp. kanovníků Pelikána a Kukly. Za nimi brali se c. k. úředníci, obecní výbor, p. jubilanta příbuzenstvo a valný počet věřících. Když byl slavný průvod do svatyně vstoupil, a oslavenec náš svěcenou vodou nás pokropil: zavzněly dle způsobu v rituálu předepsaného vážné zpěvy chorální; p. officiant udělil církevní požehnání důstojnému jubilantu, podal mu odznaky jubilační, načež velebný náš kmet sám všem shromážděným požehnal. Po té čten dekret, jímž milený náš arcipastýř jmenuje p. jubilanta osobním děkanem; následovalo kázání, v kterémž p. prof. Dr. Umlauf snažil se ukázati, co jest katolické kněžstvo světu, a jak se za to svět ku katol. kněžstvu má. Na to jsou posvěceny svrchu uvedené panu jubilantovi věnované dárky; tento oblékl roucho mešní, a přistoupil k oltáři, aby přinesl Pánu obět svých druhotín, a ukončil slavně zpěvem Ambroziánským „Te Deum laudamus.“ — Podotknouti sluší ještě, že celou chránovou-slavnost nemálo povznesl zdařilý zpěv domácího zpěváckého spolku, jakož i výborná hudba, obojí pod správou zdejšího vzorného učitele a výtečného ředitele kůru p. Kalendy. — Při zpátečním průvodu oslovila u farních dvéří jubilanta ještě školní jedna dívka, přejíc a prosíc jmenem veškerých jemu svěřených oveček, aby dlouho ještě konal za ně obět nejsvětější, svítil jim příkladem, žehnal jim otcovskou svou rukou, stíral slze chudobných a vedl jich co pastýř dobrý cestou spasení! — Jak bývá občejem, skončila se i tato slavnost při přátelské hostině hlučnými připitky, zvláště na zdraví a slávu svatému našemu Oci Piu, zeměpánu

Františku Josefovi, nejdůst. biskupu našemu Karlovi, důstoj. p. jubilantu a jiným vznešeným osobám. — Neodešel pak onoho dne odtud nikdo bez opětovaného vroucného přání, aby důst. p. oslavenec po mnohá ještě léta blaze působil k větší cti a slávě Boží, ku prospěchu Církve, státu a národa, k časnému i věčnému blahu svému i svých svěřenců! —

Od Řípu dne 15. září 1864.

[Duisburský Evangelický katechismus.]

Věřte mně, že jsem v nemalém nebezpečení, abych neodpadl od víry a Církve katolické. A nebylo by divu, nebo, takto čtu černé na bílém: „Učení římskokatolické Církve vězí ve všech částkách hlavních v uvažitelných a nebezpečných bludech, a mnohokrát odporuje slovu Boha živého; od 11. až do 15. století usadila se bezcílná učení bludná a nejh rubší nadužívání v Církvi římské a dosáhla platnosti církevní, jež k tomu jen sloužily papežům, aby svou moc a nádhěru zvětšili. Než nebyla docela potlačena pravda od papežů římských; Hospodin vzbudil muže věřící, jenž nyní opět vynesli čisté slovo Boží, a osvobodili pomocí Páně polovici křesťanstva západního od ustanovení lidských a ukrutenství papežů římských, uvedše takto křesťanstvo zase v původní čistotu svou a založivše tudy reformaci čili opravu církevní.“

Však nelekejte se, přece snad v té Církvi ostanu, nebo k svému potěšení čtu dále toto: „Církev římská nenalezá se však ještě nyní v takové zkáze, v kteréž byla za času reformace. Ona musila upotřebiti písmo svaté, opět reformatory na světlo vyvedené k svému vlastnímu vyčištění, a tudíž hleděla opravit množství nejhrubších bludných učení a nadužívání ve sněmu církevním Tridentském.“ Ale hnedle by mne opět pomátlo, co následuje, totiž: „Než toho jest zvláště litovati při katolické Církvi, že to, což jest v ní pravdy křesťanské, se nezvěstuje svobodněji, a více k spasení duši, ale se mnohokrát zatemňuje učením bludným a nadužíváním hrubým.“ — Vidíte tedy, má prý ta katolická Církev málo pravdy, a co je v ní pravdivého, to prý ještě zatemňuje bludem. Tak píše aspoň „Katechismus o učení rozdílu církve evangelické a římskokatolické, s důkazy písma svatého. Vzdělán od mnoha duchovních krajské synody Duisburské. Vydán od jednoty Wupperthálské pro rozšiřování vzdělavatelných kněh křesťanských r. 1843.“ Brožúrka tato tříarchová vyšla i r. 1862 v Barmenu (u Biermana, tiskem Breitkopfa a Härtla v Lipsku) také v českém jazyku a bude Vám tuším v Praze méně známá.

Původní vydavatelové její „chtěli prý tu *věrně* a *svědomitě* představit učení o rozdílech“ a posílají knížku do světa slovy: „*Hospodin* (!) tě posílá, abys dopomáhala především *křesťany*“ evangelické poučovat, jaké požehnání (!) dáno jim *čistěním* (!) nauky; a aby se spíše přiblížila doba, v kteréžby se skrze evangelium pokoje *všecka* vyznání ve víře (?) a lásce (?) sjednotila.“ — Nechťi prý, aby se tímto katechismem snad posilňoval duch katolíky pohrdající, nýbrž, aby se množila pravda a láska, a ujišťují nás, „že jsouce prosti vši způrnosti proti nám“ bratry katolické ctí a milují, přejíce i Církvi katolické, aby při ní byl velký zástup věrných pastýřů, zvěstujících živě a mocně slovo Života z *písma*, a cvičících se v *kázání ducha* podle slov a obcování, *bez přijímání osob*.“ Nařikají si ovšem hned v úvodu, že i „*křesťané evangelické*“ stěžují si proti vydání tohoto katechismu, „ale toho prý vinu nese „lhostejnost a nedbalost daleko rozšířená o božskou pravdu, a neráznost jejich opravdu neevangelická, jež neumí oceňovati drahý poklad čistého slova Božího;“ nebo dobře prý je vydavatelům známo, „že *větší část evangelických křesťanů neví*, v čem záleží rozdíl obou vyznání, a tím méně je v stavu, aby učení své proti katolíkům písmem svatým dokázali.“

Poněvadž pak v Němcích ozval se rázně proti této brožůrce katolický spisovatel *Stöwecken* (v Mohuči u Kirchheima) spisem svým: „*Welche Kirche ist die Kirche Christi oder Katechismus über die Unterscheidungslehren der katholischen und evangelisch-protestantischen Kirche, mit besonderer Rücksicht auf den Katechismus der evangelischen Kreissynode Duisburg. Ein Leitfadens beim Unterrichte der Neokatholiken*“, odbyli ho tu hned vydavatelé těmito *krátkými* slovy: „Což jednotlivci z našich katolických bratrů proti tomu pozorovali a neb ještě pozorují, nemá žádného másti.“ Ano dokládají tu spisovatelé s jakousi pánovitostí: „Církev římsko-katolická má za to, že církev naše bloudí, a věru, ani toho netají. Nemůže-li církvě evangelické jinak než nejvýš v hod přijíti, pak-li se jí vyjeví a dokáží tyto bludy udané, a nemůže-li se naše Církev těmž katoliku velikou *upřímností* zavděčiti, kterýžby, *bude-li moci*, nesrovnalost učení evangelického s písmem svatým na jevo přivedl? — Nemá-li to pak i na druhé straně upřímným katolíkům, dokazujícím, že učení Církve jejich z čistého pramene zjevení Božího je čerpáno, býti v hod, *naproti tomu* slyšeti příčiny evangeliků, aby je mohli, *jestližby* *nepravé* byli, zamítnouti?“

Na to jednají o článcích rozeznávacích v 8 částkách a sice: o církvi a stavu kněžském, o písmě svatém a ústním podání, o stavu člověka po pádu, o ospravedlnění, „o víře a o dobrých skutcích, o svátostech, o vzývání svatých, o počtě pozůstatků a obrazů, o očistci i též o smíšených manželstvích.“ — Katechismus tento uvádí místy 3, 4 i 5 důvodů rozumových a pak teprv texty z písma svatého proti katolickým článkům, a divíme se v skutku té obratnosti „*svědomitě*“, jakou podává tu některé falešné anebo plané důvody; a jinde zas, jak opět *bez odůvodnění* zavrhne na prsto katolické učení. Ano již to se nám velice líbí, „že se tu líčí učení obou církví nikoli dle osobního pojmu toho neb onoho bohoslovce, dle té neb oné knihy učené, nýbrž *dle knih symbolických*.“ My se dobře pamatujeme, jakého hluku nadělali němečtí evangelici, když nebožtík Möhler vydal svou „*Symboliku*“, hájící se, že prý Möhler všudy vyvrací jen učení evangelické dle spisů Luthеровých, dle vyznání augsburského a dle Heidelberského katechismu; kdežto prý *nejší* evangelici *pokročili* ve víře a vyznávají víru, poněkud od Lutra a spisů vyznávacích *rozdílnou* a že tudíž výčitky a důvody Möhlerovy jich se netýkají. — Na konci pak praví katechismus, že sobě přivlastníti může evangelická církev zaslíbení Páně: „Brány pekelné nepřemohou ji.“ (Mat. 16, 18.) „*Aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa*.“ (Mat. 28, 20.) A zpívá si s Lutrem: „Nechť sobě mají čest, hrdlo, statek — nic tím nezískají — *nebes nám však nechají!*“ My o *obojím* slušně pochybujeme.

Pozn. Čtenáři Blahověsta by snad rádi zvěděli, kterak jsem přišel k této knížce. Stalo se to *zvláštním* způsobem. Asi před čtvrtletem přišel ke mně jednou ráno jeden *domkář* z osady, jenž se *minulého* roku do katolické Církve *navrátil* a doručil mně knížku tuto, i s adresou a obálkou, jak mu ji přinesl náš poslíček, jenž chodí pro psaní a pro noviny na blízkou poštu. Poznám jsem hned na adrese ruku blízkého známého evangelického „faráře h. v.“ Na obálce knížky pak napsáno stojí červenou tužkou: „Petr do třetice zapřel Krista — pak ale — činil pokání.“ Naráželo se tu na to, že tento konvertita, jsa původně katolíkem, před sedmi lety přestoupil k evangelickému vyznání, a nemaje pokoje v svědomí po šesti letech *bez všech zevnitřních příčin* sám od sebe navrátil se žádal a taky přijat byl do lůna katolické Církve. A knížka tato měla ho tedy buď znepokojiti, aneb zas nazpět uvést do evan-

gelické církve „sousední,“ kamž dříve patřil. Než náš domkář, jsa více než kdokoli jiný, zběhlý v katolickém učení, a nyní z cela v svědomí upokojený, podáváje mně knížku, pravil mi s jakousi hrdoostí: „A já mů chci odepisati takto: Jidáš jednou prodal Krista — ale pak se — oběsil.“ — Doložil jsem mu, aby toho nečinil, a on mne uposlechl a nechal u mne tuto knížku. — Ovšem očekával jsem od *obstárlého* duchovního správce evangelického, že by neměl již *dle svědomí* svého znepokojovati muže toho, nyní zcela spokojeného, ať nic nedím o tom, že v tomto pádu jest to pokus proselytství, zákonem zapovězeného. Já aspoň jsa katolickým knězem netroufal bych si rušiti pokoj *odpadlého* katolika takovýmto *nezákonným* prostředkem! III.

Z Týnice nad Labem 15. září 1864.
(Nový oltář.)

Den 4. září byl pro nás pravým dnem radosti. Odbývala se čtvrtá slavnost na jednou. Svěcen den Páně, slavená výroční památka poutní „Stětí sv. Jana Křt.,“ jakož i svátek sv. Andělů strážných, a konečně žehnán nový v chrámu našem tak drahně let pohřešovaný oltář panenské Matky Boží — růženecké. —

Málo kde stává svatyně, v nížto by nebylo alespoň sošky té, která po Bohu jest nejprvnější. Než náš chrám velikým požárem roku 1834 náramně utrpěl; nebylo tedy lze na vše hned pamatovati, což k úplně dokonalé, v pravdě katol. úpravě chrámové přináležej. — Dbáno tedy především jen o to nejpotřebnější. Známó Vám, že zde máme četné bratrstvo růženecké, celkem 14. růží, což je, tuším, dosti na osadu, tak silně nekatolíky promíšenou. Zražení tak starobylého, blahodatného, církevního závodu chtěl veledušt. náš p. děkan Karel Patočka trvalým, nehybnoucím zasvětití pomníkem, jenž by budoucím blásl věkům, že za našich dob pravá víra, skutečná, nelíčená horlivost a zbožnost ještě neutuchla a že upřímně katolické srdce až doposud s úctou a synovskou důvěrou lne k té, jenž odkazem samého Spasitele stala se milostí plnou matkou naší. Než jak to zaříditi, by pomník ten slušným, důstojným byl? Křehká síla jednotlivce nestačí: tuť třeba společného úsilí. — Kterak ale možná dovolávati se pomoci a přispění věřících v podniknutí sebe chvalitebnějším, když lid již velkých přinesl obětí: tu na okrasu a zvelebení požárem zchudlého stánku Páně, tam opět na postavení nákladné sochy Matky Boží náměstí naše zdobící? Mimo to nelitovaly, jak povědomo, některé paní dostí značných

vydajů na zakoupení a slušné okrášlení dvou milostných sošek bl. Panny Marie a sv. Anny, k čemuž se i úplná, zcela nová okrasa oltářů přidružila. —

Za takovýchto poměrů mohlo se souditi, že obmyšlená sbírka as valně nevydopadne. Jak jsem se však podivil, když jsem počal dům ob dům choditi a ve jménu Matky Páně prositi. Byl jsem nejenom všude srdečně vítán a mnohý dosti pracně vydělaný groš ochotně v mé se octnul kabeli; nýbrž mnohý to i dosti nemile nesl, pakli jsem zabočil a jeho chudičkou minul chýžku, a nebo byl-li jsem jinými záležitostmi nucen, sbírku na okamžik zastaviti. „Vždyť se snad za nás veleb. pán nestydí; jsme ovšem chudí, ale dáme rádi co máme“ — zněla mi pak vstříc laskavá výtku, která mne poučila, bych mezi chudobou a zámožností pražádného nedělal rozdílu.

Přiznám se, že mne tenkrát často mimo děk slze polily, vidoucího před sebou mnohou vdovu, jenž svůj poslední halír, snad na chléb neb potřebnou sůl určený, radostně Matce Boží v oběť přináší. Tenkrát jsem se očitě přesvědčil, co pravá víra zmůže a dokáže, viděl jsem teprv patrně, že ona jest silným, mohutným kmenem, který žádný víchř, žádná bouře, žádná strast, ba ani ta nejtrpčejší nouze poraziti a vyvrátiti s to není. Spolu jsem se však v duchu smáti musel všem těm novověkým neznabohům, kteří o to všemožně usilují, by viru, tu perlu nebeskou, pošpinili — zničili. — Sevrklý rozumek jejich připadal mi co opravdová — padavka, která jen čtvernohým štetináčům lahodný poskytuje zálusk! —

V celku se sešlo přes 135 zl., k čemuž pan děkan ještě 200 zl. ze záduší vymohl. Nyní teprv mohlo se na něco důkladného pomýšleti. Malování obrazu bylo svěřeno akademickému malíři v Praze, panu Schairlovi, jenž také svému úkolu úplně dostál. Mistrný obraz došel slušného veřejného uznání jak v listech, tak ve výstavě samé. Pravý umělecký vkus p. Schairlův schválil zvláště v dopisu svém na p. děkana p. konservator pro Čáslavský kraj Beneš. Obraz jest 7' zvýší a 4 1/2' zšíří. Představuje nebes královnu na trůnu sedící s Jezulátkem na klíně, které sv. Dominiku před ním klečícímu — růženec podává. Vážná, spanilá, významuplná jest tvář Bohorodičky; krásné, milostné tahy zdobí líce Spasitelovy a výrazný obličej planoucí oko sv. Dominika jest svědkem vroucí zbožnosti a neunavné křest. horlivosti. — Celek, jakož i částky utěšený jeví lad a slkad, příjemný čínice na poz-

rovatele dojem. — Obrazu přiměřený oltář vyvedl dle nákresu p. prof. Zacha v Kutné hoře v čistém románském slohu p. Harrnách rezbář ve Vysokém Mýtě. Čistá, dovedná práce a prostá jednoduchost jsou pravou jeho okrasou, svědčící o vytríbené krásouchuti kreslíře i rezbáře.

V řečený den byl obraz i oltář vele-důst. p. vikářem Chrudimského obvodu p. Ant. Konopáčem při asistenci 8. duchov-ních slavně vysvěcen, kdež se také hned po kázání první mše sv. sloužila. Slav-nostní řeč měl pisatel sám; líčil dle skrov-ných sil svých žádoucí touhu sv. arcioctův, s jakou příchod oné ženy očekávali, která „hlavu hada potříti“ měla, jakož i staro-bylou hned na úsvitě křesťanství, i v ná-potomních stoletích Bohorodičce prokazo-vanou úctu. Ku konci děkoval jmenem panenské Matky Páně všem jejím ctitelům a ochotným dárcom dokládaje, že ona jistina, jižto si všem v královny nebeské byli uložili, prostřednictvím jejím jistě hoj-ných ponese úroků! Slavností touto naše ruženecké bratrstvo stkvělého dobylo ví-tězství nad těmi malichernými, nechci říci zlomyslnými útoky a úšklebky mnohých nevědomých — sprostáčků a nedouků, jenž se všetečně posmívají tomu, čemu ani ne-rozumí. Doufáme v Boha, že kolem tohoto oltáře se budoucně vždy praví, horliví cti-telové Marianští co dítka kolem své drahé matky shromažďovati budou.

Z okolí Mladoboleslavského 16. září 1864.

(Posvěcení kaple v Niměřicích.)

Dne 25. listopadu 1856 byl na Nimě-ricích proti zámku na prostranném poli základní kámen ku kapli položen. Zbožná, nyní již v Pánu odpočívající kněžna paní Marie Isabella z Turnu a Taxisu chtěla mítí na blízku svého zámku kapli Rodičky Boží Panny Marie. Začala stavbu základní kaple, ale dostavení se nedočkala; zalíbilof se Pánu nábožnou kněžnu z tohoto světa odvolati. Však zůstavila po sobě šlech-etného syna vůbec známého knížete pána Dr. Rudolfa z Turnu a Taxisu. Co matka započala, syn dokonat a sice tak, jak si to nábožná matka žádala; vůli její úplně vyplniti bylo jeho upřímnou snahou. A hle, dne 11. září o slavnosti Jména nejbl. Rodičky Boží kaple tato v pravdě kníže-cím nákladem vystavěná a ozdobená byla slavně vysvěcena. Vysoce důstojný pán Vinc. Procházka, biskupský střídník a dě-kan v Kosmanosích obstoupen 12. duchov-ními, svatý úkon na žádost knížete pána předevzal. Krásná byla povětrnost, teprv odpoledne po úplně skončené slavnosti žá-doucí déšť s bouřkou se dostavil. Nával

lidu ze sousedních obcí a z Mladé Bole-slavi byl nesmírný.

Po skončeném vysvěcení kaple vy-stoupil na kazatelnu pod širým nebem přede dveřmi kaple zbudovanou důst. pan farář místní Jan Hruša a jal se velkému zástupu horlivě dokazovati: Co jsou chrá-my Páně, proč se světi, a proč je navště-vovati máme. Po skončeném kázání při-klekla v nově vysvěcené kapli k oltáři panna sestra kněžny paní se svým snou-bencem, by přijala svátost stavu manžel-ského; po kterémžto svátostném obřadu mše svatá zpívaná, od vys. důst. pana světitele obětována byla; při kteréžto čtverohlas zpěváků z Prahy, mezi nimiž v naší krajině známý pěvec p. Vecko, člen proz. národního divadla, svým lahodným hlasem vynikal. Byla to překrásná slav-nost! —

Knížecí kaple jest prostranná, tak že asi 400 lidí obsáhnouti může. Oltář jest jednoduchý, a přede krásný — velebný! Okrasou jeho hlavní jest socha „Nepoškvr-něné Rodičky Boží“ na zeměkouli stojící z karárského mramoru od výtečného umělce pana Levého v Římě dohotovená, Vám z Prahy dosti známá, kdež dlouhý čas u p. Behra na sv. Václavském náměstí vy-stavena byla. Na hoře v báni jest na ob-mýtce „Na nebevzetí Panny Marie“ vyo-brazeno. Zkrátka jest to důstojný stánek Páně, okrasa Niměřického okolí. Šlechetný dokonatel úmyslu matčina dokázal, že jest zdárným synem vlasti a spolu horlivým synem sv. Církve! — A pročez sláva mu, tím více, an smutná zkušenost učí, že mnozí honosíce se svou láskou k vlasti, dosti nešetrně k sv. Církvi se chovají! —

K.

Z Chodovic blíž Hořic 23. září 1864.

[Druhotiny manželské.]

Dne 16. srpna t. r. slavila se slavnost v nynějším věku vzácná, ve zdejší far-nosti až posud neznámá; totiž druhotiny manželské Václava Kubata a jeho man-želky Anny z Chlumu; právě v r. 1814 na den 16. srpna přistoupili zasnoubenci k oltáři, a po 50 letech opět zde klečeli před týmž oltářem sv. Bartoloměje. K této slav-nosti sešlo se veliké množství nábožného a zvědavého lidu nejen farníků ale i cizích sem do chrámu Páně. V příbytku jubilantů byla konána přiměřená řeč, po kte-réž udělili tito dvoum synům a dvoum dce-rám požehnání, jakož i sedmi vnukům a jedné pravnučce. Načež se hnul průvod s korouhvemi z Chlumu asi čtvrt hodiny vzdá-leného do chrámu Páně, kdež u dveří svě-čenou vodou pokropení přistoupili k zpo-

vědlnici, by sv. zpověď vykonali; načež přistoupili k oltáři, kdež opět promluveno bylo o příčině té slavnosti, zpívány jsou žalmy a modlitby konány; na to byla oběma podána berla a opět řeč k nim učiněna o účeli, za jakýmž se jim berle s křížem a květinami ověncena uděluje; zase žalmy a modlitby konány; před udělením požehnání bylo opět napomenutí důtklivé jubilantům dětem a vnukům jejich jakož i přítomnému lidu učiněno. Načež byla konána slavná zpívaná mše sv.; při přijímání přijali i jubilanti tělo Páně; ku konci zpíván chvalozpěv sv. Ambrože „Tě Boha chválíme.“ Oba manželé těší se ještě z úplného zdraví, zvláště 76 let starý manžel vykonává ještě lehce i těžší rolnické práce.

Jos. Sehna, farář.

Z Roudnice dne 20. září 1864.

[Předošlý a nynější pastýř duchovní. Práporý.]

Bude tomu brzy rok, co bývalý p. probošt Roudnický Josef Král obdržev faru Lužickou posledně na kazatelnu naši vystoupil, a se svými osadníky se loučil. Hluboké pohnutí znamenatí bylo v srdci jeho, a v chrámě rozléhal se usedavý pláč lidu tam shromážděného; když pak doprovázen jsa městskou radou a důstojníky sboru ostrostřeckého ubíral se z města, bylo slyšeti jeden hlas, že veliké jsou zásluhy, jež si p. probošt a vikář o proboštsví Roudnické byl vydobyl. Kdo znal někdejší zpoušť na proboštsví tomto a vidí proboštsví nyní, musí sám svědectví o pravdě onoho výroku vydati a pochopí, proč kněz Josef Král v pamětní knize *obnovitelem proboštsví Roudnického* se nazývá. Okrášlený chrám, vkusně upravené byty v proboštsví, z daleka se třpytící pozlacený kříž na hřbitově vždy svědčící budou osadníkům o velkodušné obětavosti a neunavené horlivosti jeho. Letos pak na svátek Jména p. Marie, když právě zasvěcení našeho chrámu Páně slavíme, uveden byl do svého úřadu nový p. probošt Jan Pavla, jenž zde co kaplan deset let účinkoval a byv jedenácte let co farář na Krásné Hoře, nyní opět co duchovní správce v Roudnici jest usazen. Proto i veledůst. p. vikář v instalační své řeči u oltáře své potěšení líčil nad tím, že za svého nástupce právě kněze osadě již známého bývalého kaplana zdejšího instalovati může. Na to vystoupil na kazatelnu p. Josef Procházka, farář v Lidicích a sekretář vikariatu Slánského a vykládal duchaplnou svou řečí poměr mezi duchovním zprávcem a osadníky. Duchovní zprávce jest svým osadníkům *vůdcem, prostředníkem a otcem*, a osadníci jsou mu *dužní co vůdci poslušnost, co prostředníku uctivost, co otcí lásku*. Pak

následovala slavná mše sv. a *Te Deum laudamus*. — Není tomu dávno, co se p. probošt Pavla mezi námi zdržuje a již několik krásných slavností jsme jeho přičiněním zažili! On to byl, jenž první podnět dal k oslavení 500leté památky úmrtí Arnošta z Pardubic v Roudnici a on to byl, jenž světil prapor zpěváckého našeho spolku „Řípu“ a svou unašeující řečí dojímal zpěváky ze všech stran příslě tak, že od mnohých jsem slyšel přání, by ta řeč tiskem vydána a zpěváckým spolkům na památku rozdána byla. Jak doslychám, žádosti té částečně bude vyhověno, vyjde prý v Posvátné kazatelně řeč o *národním zpěvu vůbec a o církevním zvláště*; látka vzatá z praporu našeho „Řípu“, jenž na jedné straně má vymalovaného českého lva, na druhé překrásný obraz sv. Jiří. Myslím, že lépe jest, když spolek zpěvácký si dá prapor od kněze posvětit, než když se žehnání církevního vzdaluje a svěcení praporu pak jen zatloukáním rebíků a voláním — „Gut Heil“ se odbývá, jak se to v sousední nám osadě stalo. R.

Od Hor Kutných 22. září 1864.

[Kněžské druhotiny. Křest židovský.]

Den sv. Augustina, den to jmenován vůbec ctěné a zasloužilé představené vel. M. Marie Augustiny, zůstane klášteru Voršulínskému na Horách Kutných památným. Na ten den slavil velectihodný P. Antonín Kačer, spiritual a zpovědník v klášteře tomto, 76-letý kmet, své kněžské druhotiny, při nichž mu vel. důst. pan arciděkan a vikář J. Peřina s duchovenstvem Kutnohorským přisluhovali. Jeho Excellence p. biskup vyznamenal za tou příčinou pana jubilanta uděliv mu „collare canonicorum.“ — Na to byla 24-letá židovka Marie Vodičkova u přítomnosti četné asistence vel. důst. p. vikářem pokřtěna a obdržela jména: Augustina, Maria. Kmotrami byly: vel. M. Maria Augustina, představená kláštera, zastoupena p. hraběnkou z Lanias, a paní Fousková, chof měšťana Kutnohorského. —

—a—

Ze Zábře 22. září 1864.

[Návrat do cirkve.]

Dne 18. září ubírali se nábožní zástupové četněji než obyčejně do filiálního chrámu Páně k sv. Kateřině na velké služby Boží k obzvláštnímu výkonu náboženskému. Byl totiž na ten den tamější rodák 22. letý Jiří Vančůra přijat do lůna sv. Cirkve křest.-katolické. V kázání, slavnosti přiměřeném, dokázáno bylo, že křestan katolický se nalezá na té pravé, bezpečné, a jisté cestě, která vede k Otci nebeskému.

Mrtvé tu nastalo ticho, když navrácenec s rozžatou voskovíci v ruce před dvěma svědky do rukou vel. p. faráře na stupních oltáře vyznání víry skládal, a když mu p. farář po přijatém vyznání ruku na hlavu vloživ na hlas žehnal: „Pán Bůh všemohoucí rač přijmouti vyznání Vaše, já pak co duchovní pastýř osady zdejší Vás bratře od Vašeho dosavadního vyznání odlučuji, a do pravého ovčince Ježíše Krista, totiž do lůna svatého, katolické a apoštolské Církve jakožto nového úda vítám a přijímám ve jmenu Boha Otce, Syna i Ducha sv.“ tu mnohá slza radosti zableskla se v oku přítomného zástupu. Při mši svaté přijal konvertita nejsvětější tělo Kristovo, pravého to Beránka Božího, jenž snímá hříchy světa! — Prehlížeje knihu „změn náboženských“ sahající až do roku 1806 nalezl jsem, že se v zdejší kolatuře, 278 evangeliků čítající, 63 osoby, a sice 37 mužských a 26 ženských do Církve kat. návrátili, jeden pak mužský a 11 ženských odstoupilo. — Odstupy se ději nejvíce s přinucením; u osob provdaných bývá toho příčinou týrání, jež od mužů evangeliků ženy zakoušejí, osoby svobodné bývají nejdřív ku pádu přivedeny, načež ženich evangelický vybrožuje, že si nevěstu nevezme, pakli od víry katolické neodstoupí! V. V.

V Castellamare v srpnu 1864.

[Pokračování cestopisu.]

Šťastně jsem se dostal zase do Vietri a pak za 10 minut po dráze do Cava. Posud jsem se domníval, že musím seděti vždycky v 2. třídě; konečně bylo mi nápadné, že všickni duchovní i kanovníci (jež po fialové šňůře na klobouce a fialových punčochách lze poznati), se vozí v třetí třídě. Jeden kněz mi to vysvětlil řka: Na třetí třídě jedeme mezi lidem, u něhož víra po otcích zděděná posud v srdci žije, tam se tedy nemáme co báti urážek, jichž se na první a druhé třídě mezi vzdělanou chátrou hojně dostává všem kněžím. Sám se rozpomínám, že to bylo na druhé třídě, kdež přede mnou jeden vzdělanec pronesl to nábožné přání, aby všem kněžím hlavy uřezali! — Cava leží v překrásném údolí, nad nímž nedaleko se vypíná nádherný klášter benediktinský, k němuž jsem si na oslu vyjel. Na cestě stojí malý chrámeček, v němž před hlavním oltářem velký kámen jest postaven; jakýsi vinař mi pravil, že na tom kameni odpočívával papež bezpochyby Urban II., jenž býval opatem Cava-ským, a odtud že se díval na krásu přírody Bohem stvořené, a proto prý byl tento chrámeček vystaven. Jak se časy mění! Tehdáž tak ctili kámen, na němž

papež seděl, že jen v kostele se jim zdálo proň slušné místo, ale nynější Italové nechtějí papeži z majetku jeho ani kamene ponechat, kamž by hlavy své položil. Také v klášteře v Cavě vše změněno; jindy tam bývalo 400 mnichů, z nichžto každému opat jistě zaměstnání vykázal, tak sice, že jsa jednou požádán, aby jednoho kněze na výpomoc zapůjčil, pravil, že nemůže žádného propustiti. Nyní je tam dvacet řeholníků, mají tu konvikť pro syny bohatců. V kostele jsou pěkné varhany; přál jsem jen, aby na ně místo lehkovážného varhaníka italského hrál některý z žákův Pražské školy varhanické. V bibliotéce a v archivu nalezájí se vzácné rukopisy ze starších věků. Já jsem se na některé podíval, však raději četl jsem v krásné knize přírody, již Bůh před námi otevřel. Na procházce mne provázal jeden mladý profesor z Anglicka, s nímž jsem se už na jaře byl seznámil. Dne 24. dubna t. r. totiž jel jsem po západu slunce do Gennazoro. Asi $\frac{1}{4}$ hod. před tímto místem bloudilo několik černě oděných lidí na louce; zbloudil z cesty, a když podle dupotu našich oslů zase cestu byli našli a za námi se dali, upadl jeden z nich přes plůtek zahradní, načež jsem já slezl a jemu ušáka svého přepustil. Když jsme dorazili Gennazoro, tu mi mezi těmi tisíci poutníků brzy zmizel z očí, až dnes jsem jej v Cava nalezl v klášteře benediktinském. Jestli muž vzdělaný a nábožný velmi; strýc jeho byl kardinálem; jeden z předkův jeho utrpěl za Alžběty královny smrt mučnickou pro víru, jeden lord strýc jeho jest biskupem, bratří a sestry jeho jsou v klášteřích; on sám až dosáhne kněžství, navrátí se do Anglie.

Dne 25. srpna jel jsem ráno z Cavy do Neapole, kdež můj společník již byl k návratu připraven; ani já jsem neměl více chuti, tu zůstat, nebo krajinu u pohoří Misenum severozápadně od Neapole ležící jsem již 2. května prošel; také jsem už stál u vchodu „psi jeskyně“, proto tak řečené, že psi následkem vzduchu z jeskyně vycházejícího dostávají silné křeče a zdají se mrtvými býti; než kluk, jenž měl tento pokus se psem učiniti, požadoval tak nestydatě velkou sumu peněz, že jsme ji nemohli dáti, když jsme mu méně podávali, žádal více než dříve, až jsme mu konečně řekli, že ani za darmo na to mučení zvířete se nechceme dívat. Teď ovšem kluk obrátil a prosil o to, co jsme jemu dříve nabízel, ano matka jeho požadovala ještě menší odměnu, ale my odešli a mně posud se nenavrátila touha, s takovou sběří se setkat. V Neapoli zdržel jsem se ještě sedm hodin; mezitím šel jsem do mořské

lázňe, pak jsme odjeli k domovu. V *Casertě* jsme se uchýlili z železnice, bychom si prohlídli tamější zámek a park; zámek je velképě staven, mramor ku stavbě vzali ze zřícenin pohanských chrámův, které se tu na blízku nacházely; v parku jsou samé rovné stezky, sem tam vodopády, nikde však není výhledy do vůkolí; je viděti, že Karel III. při zakládání zámku a parku se netázal o radu mnichů své říše, z nichž každý by mu byl lépe poradil.

V *Capua* jsme přenocovali; bylo mi, jakobych slyšel podnes nárek a bédování těch tisíců poraněných a zabitých, kteří zde před čtyřmi lety krev cedili; vyvrhel všech národů se tu shromáždil kol Garibaldia, obzvláště Angličané a Maďari. Češové neměli podílu v této hanebné bitvě; to ku chvále naší mi řekl sám jeden „*Italianissimo*“. Nicméně modlil jsem se při mši sv., již jsem v chrámě katedrálním sloužil, za všechny mrtvé bez rozdílu. Chrám tento pochází z devátého století; slohem renesančním byl velmi zohaven; kardinál Cosenza dal jej ohromným nákladem zase upravit. Bohužel ale v Itálii při opravách nikdy se nemohou k tomu rozhodnouti, aby všechny přívěsky novomodní z kostela vzdálili. Zbožná hraběnka Ida Hahn-Hahnová se těší tím, že v Itálii každá doba svým zvláštním způsobem k okrase chrámu přispívá; já se však domnívám, že i v Itálii by byl čas, aby se k pravému umění církevnímu navrátili.

Ze 26. na 27. srpen přenocoval jsem v Monte-Cassino; kdož by také rád nepobyl v místě tak památném? Pravda jest, že z části jsem přisvědčiti musel slovům jednoho profesora z Německa, jenž pravil: „Nalezl jsem v klášteře tělo sv. zakladatele řádu, ale ducha nadarmo jsem hledal;“ předece však opat a několik otcův řeholních, s nimiž jsem mluvil, zdáli se mi duchem zakladatelovým nadechnuti býti; nicméně i tomuto klášteru hrozí záhuba. Komise volená z komory Turinské přijala 5 hlasy proti 4 návrh zákona, aby všechny kláštery Italské vesměs byly zrušeny, a můžeme s jistotou očekávat, že komora se zákonem tím bude souhlasiti. Titulární opat Tosti vydal již r. 1861 otevřený list k Turinské komoře, v němž zřejmými důvody tvrdí, že klášter Montekassinský musí býti ušetřen, avšak snaha jeho sotva k čemu prospěje. — Rozloučivše se s pohostinnými mnichy, kteřížby rádi nás byli déle u sebe zadrželi, navrátili jsme se dne 27. do Říma; zdá se mi, že mne tato cesta posilnila k další práci života vezdejšího; ač mi neustále tanou na mysli slova, která jsem četl v Neapoli na jednom náhrobku: „*Longarum*

haec meta viarum,” t. j. po česku: Vy všichni, kdož daleké cesty po světě konáte, zde vizte, kam vás neomylně cesta vaše dovede. K. J.

Kronika.

Z Prahy. V svatvečer slavnosti sv. Václava (v úterý) ve 3 h. odp. budou u Věch Svatých nešpory a hodinky s chválami. Na den sv. Václava bude v kostele kollegiatním u Věch Svatých ranní exhorta v půl 6. h.; pak budou v obyčejnou dobu držána kázání a v 11 h. sloužena pontifikální mše sv. od J. Eminence v témž chrámě; odpoledne ve 3 h. slavné nešpory též u Věch Svatých. V kapli sv. Václava budou po celé dopoledne (vyjma dobu kázání) sloužené mše svaté. Odpoledne v 5 h. bude J. Eminence nejdůst. p. kardinal mítí v kapli sv. Václavské litanie s požehnáním. Na týž den koná se po celé arcidieceši sbírka na dostavení chrámu sv. Vitského. Po celý devítik bude každodenně v 6 h. ráno sloužena mše sv. se zpěvem při průvodu varhan a modlitbami, odpoledne pak v 5 h. budou konány též každodenně litanie s požehnáním v kapli sv. Václava. Také se proslychá, že již příštím týdnem počínaje budou po kaplich chrámu sv. Vitského slouženy tiché mše svaté, a že toliko zpívané mše každodenní a slavné služby Boží v dny sváteční v kostele u Věch Svatých potrvají.

— Kdo na den sv. Ludmily navštívil starobylý chrám u sv. Jiří, toho zajisté překvapil pohled na vnitřní stěny chrámové, zvláště za hlavním oltářem v apsidě a v sakristii. Důst. p. rektor K. Kellner máje úmysl chrám ten uvnitř slušně obnoviti, dal nejprve seškrábatí povrchní maltu; tu však shledáno, že vespod se nacházejí malby ve fresko (na vápně), kteréž z doby 11—13. století se pocházejí zdají. Ač ovšem délkou času a nahozeným vápnem malby ty značného úrazu trpěly, nicméně v apsidě za hlavním oltářem lze jasně viděti obraz Nanebevzetí Marie Panny; jí po boku stojí na straně epistolní svatá Skolastika s nápisem: „S. Scholastica, ora pro nobis,“ na straně evangelia sv. Benedikt s nápisem: „Sanctus Pater Benedictus;“ vímeť, že jindy býval u sv. Jiří klášter Benediktinek, odkudž snadno se dá vysvětliti, proč právě tato dvě jména nad hlavním oltářem se nacházejí. V presbytáři po straně evangelia odkryt jest velký obraz sv. Jiří s nápisem: „S. Georgi, ora pro nobis;“ draka lze dobře ještě rozeznati. V sakristii taktéž naskrze po všech stěnách odhaleny jsou malby, a ve výklenku hlavním odkryt jest pod cihlami i oltářní

stůl (mensa) z kamene; nad ním obraz Spasitelův, pod tím obraz Marie Panny, po stranách obrazy sv. apoštolů. Žádoucnou jest velice, aby se sešly potřebné prostředky peněžité, by i po ostatních částích chrámu ukryté malby byly odhaleny, a dle úsudku znalců náležitě opraveny.

— Na universitě Pražské bude pro definitivní obsazení docentury církevního práva na fakultě bohoslovecké dne 20. a 21. prosince 1864 odbyvána veřejná konkursní zkouška; ti, kdož o místo toto se ucházejí, mají žádost svou s potřebnými přílohami do 17. prosince odevzdati děkanovi profesorského sboru na fakultě bohoslovecké. Táž zkouška konkursní bude se v svrchu dotčené dny též při bohoslovecké fakultě ve Vídni odbyváti.

— Doslycháme, že se nově přehlednuté, opravené a od apoštolské Stolicе potvrzené „*Proprium Bohemiae*“ k tisku hotoví a že „pars hjemalis“ ještě letos se kněžstvu provincie České do rukou dostane. Díky za to. — Kéž by pak také touha po *ritualu*, tak často již projevená, nezůstávala věčně hlasem volajícího — na poušti!

— P. Eusebius Durdík, profesor na novoměstském gymnasiu v Praze, jmenován jest rektorem piaristické kolleje a ředitelem nově zřízeného nižšího gymnasia v Ostrově (Schlackenwerth).

— Z Budějovic. V zdejším semináři konalo od 12. do 16. září duchovní exercicie 68 kněží, kteříž se kol nejdůst. p. biskupa svého byli shromáždili. Vůdcem exercicií byl proslulý kněz z tovaryšstva Ježísova Jan Oehler. — Nával kandidátů do klerikalního semináře našeho byl velmi silný; do prvního roku hlásilo se jich 48, přijato však bylo jen 29, jelikož není více místa.

— Z Krumlova. J. Jasnost kníže Adolf Schwarzenberg daroval část starobylého kláštera Klarisek v Krumlově školním sestrám k tomu účeli, aby tam zařídily ústav pro dívky. Jak doslycháme, započnou již příštím měsícem školní vyučování.

Bavorsko. Proslulý učenec a kazatel universitní v Mnichově Dr. Deutinger na počátku září zemřel v lázenském místě Pfaffers ve Švýcarsku.

V Berlíně dospěli roznášeči protestantských traktátů již k takovému stupni nestydatosti, že mezi službami Božími v *katolickém* chrámě u sv. Michala tištěné traktáty katolíkům rozdávali, tak že kazatel se nucen viděl, z kazatelny na to poukázati, co by asi řekli protestanté, kdyby některý katolík jim v kostele počal listy pastýřské, modlitební knihy neb traktáty rozdávati?

Švýcarsko. Ve Freiburgu byly dne

26. srpna s velkou slávou v kostele tovaryšstva Ježísova vyzdvíženy tělesné ostatky ctihodného Otce Petra Canisia u přítomnosti nejdůst. p. biskupa Ženevo-Lausannského, dvou vyslanců sv. Otce z Říma sem příšlých, kapitoly od sv. Mikuláše, 150 kněží a tři lékařů. Co nejdříve lze očekávati, že kněz Petr Canisius bude v Římě za svatého vyhlášen.

Z Terstu. Mezi dobrovolníky, kteříž se hodlají odebrati do Mexika, přihlásilo se také mnoho židů; někteří z nich ale již ve Vídni, jiní pak v Terstu dali se pokřtiti a přijati jsou do lůna Církve katolické. Mezi jinými byl před třemi nedělemi v Terstu pokřtěn žid důstojník, jemuž sám arcivévoda Arnošt byl kmotrem; po křtu sv. mu nejdůst. p. biskup Terstský ihned udělil sv. břimování.

Z Říma. Novináři židovští posud neustávají láti na stolicí papežskou za příčinou události Coěnovské. Nemůžeme pochopiti, proč židé, ustavičně nařikajice, jak strašné nátisky se jim v Římě — tomto novém Egyptě! — dějí, přece v témž Římě posud zůstávají. Jak snadno mohl by některý z nich se prohlásiti za nového Mojžíše a vyvésti kmenovce své z Egypta — Říma — do zaslíbené země — Italie — oplývající medem a mlékem bujaré svobody náboženské. Zajisté že římská kurie nebude jako onen Faraó čekati na zázraky, jakýmiž bylo deset ran Egyptských, něbrž že ráda popřeje obyvatelům „Ghetto“ volného odchodu. Obáváme se však, že se onomu Mojžíšovi našeho věku nepodaří tak snadno vyvésti lid Hebrejský z otroctví Římského do luhů svobodného „Regno d'Italia!“

Z Turina. Ku konci srpna zanikly zde noviny „La Pace“, jež vydával pověstný Passaglia.

Belgie. V Malině byl dne 29. srpna zahájen valný sjezd katolíků z Belgie, Francie, Španěl, Uher a Polsky. Po službách Božích přivítal kardinál-arcibiskup Malinský v sále menšího semináře všechny shromážděné, čině je pozorny na to, že shromáždění katolíkův nemá se připojovati k žádné straně, k žádné škole obzvláštní, něbrž že se má řídit dle slov sv. Augustina: „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus charitas“ (v nutných věcech jednota, v pochybných svoboda, ve všech láska.) Po něm mluvil předseda, svob. p. Gerlache; uzavřeno odeslati adresu sv. Oci. K druhému sezení přišel biskup Orleanský Dupanloup, jenž přijat jest s velkým plesáním a mluvil téměř tři hodiny o vyučování, o křesťanské výchově dítek a o vyšších školách. V pozdějších schůzích mluvili p. Mejer,

jenž líčil stav Církve katolické v Uhřích co utěšený, ač tam protestanté a netečníci zle proti Církvi rádi; dále řečnil kněz redemptorista Dechamps, kněz Hermann, jenž dříve byl židem a co výtečný pianista proslul, nyní pak v řádu karmelitském Bohu slouží a jakožto výmluvný řečník vyličil poměry církve v Anglii co takové, jež utěšenou naději pro budoucnost poskytují. Po něm řečnili: slovníký spisovatel Lenormant, kněz Felix, Don Almeida z Portugalska a jeden mladý řečník z Brasilie. Dne 3. září ukončena jest schůze řeči předsedy svob. p. z Gerlache. V celku bylo přítomno 4000 účastníků, z nichž dvě třetiny byli kněží, jedna třetina nekneží. Ministerstvo snížilo pro účastníky schůze ceny na železné dráze o polovici a tím byla mnohým cesta usnadněna. Třicet časopisů z Francie, Belgie a Španělska bylo zastoupeno svými redaktory neb korespondenty při této schůzi.

Hollandsko. Za posledních let Církev katolická se v Hollandsku značně rozšířila. V Haagu, hlavním městě Hollandském je obyvatelstva 85.000, mezi nimiž 23.000 katolíků; mají tam katolíci 4 velké a překrásné chrámy, několik menších kaplí, a kláštery Minoritů, Jesuitů a Dominikánů. V Lugduně (Leyden) činí katolíci třetinu obyvatelstva a mají čtyři velké chrámy. V Arnheimu bylo před 50 lety toliko 500 katolíků, teď je jich 12.000 a mají tam dvě fary. V Amsterodámě je 60.000 katolíků s 9 farami. — Nekatolíci jsou v Hollandsku rozptýleni na tisíc sekt, tak jako za časů reformace. Jansenisté mají v Hollandsku své středisko a bylo jich tam v předešlém století 100.000, nyní jest jich sotva 5000 a i ten počet den ode dne se ztenčuje, ješto Jansenisté sňatky s katolíky uzavírajíce sektářství se odříkají. V Haagu je v celku 150 Jansenistů; v Amsterodámě ještě r. 1854 měli 3 chrámy, nyní pak 2 z nich jsou zavřeny.

Z Londýna. Anglikanský biskup Colenso před nedávnem vytasil se se spisem čelícím proti knihám Mojžíšovým; za tou příčinou obžalován jest u královské tajné rady (Privy Council), kteréžto údobí však sami již racionalismu hovějí, Colensa za nevinného uznávše prohlásili, že není písmo sv. Duchem Božím nadchnuté a že nestává trestů věčných v pekle. V radě této zasedají mimo jiné arcibiskup Kantuarienský, arcibiskup z Yorku a Armaghu a biskup Londýnský. Tu vydal slovníky

kardinal Wiseman pastýřský list, v němž veřejně kárá anglikanské biskupy a vytýká jim, že přejí racionalismu a revoluci, spolu pak s ošklivostí poukazuje na to, kterak biskupové anglikanští nestyděli se nedávno světooběžníku Garibaldimu se kóřit. Kardinál citoval list Garibaldův, jenž r. 1862 byl otiskn v „Times“, a kdež Garibaldi vyzývá Angličany, aby „zbudili revoluci z r. 1789, aby bohyni rozumu vystavěli na oltáři a potvoru papežství aby zničili.“ Listy Anglické, i sama „Times“, projevíly nespokojenost svou nad tímto pastýřským listem, ano tvrdily, že Garibaldi nikdy takového listu nenapsal. Avšak rázný kardinál poslal do redakci tištěné exempláře onoho čísla novin „Times“, v nichž list Garibaldův byl skutečně otiskn a pohrozil novinářům žalobou, pakli v 48. hodinách neodvolají. Tu konečně musely „Times“, „Daily-News“ a „Globe“ odvolati rkouce, že se zmýlily a že Garibaldi opravdu tak psal! — Pozoru hodné jest, že když onen Colenso se chtěl návratiti do své diecése Natale, duchovenstvo celé diecése proti němu zadalo protest slavně ohlašující, že ho mezi sebe nepřijmou a v žádné spojení s ním nevstoupí. Máme zde tuším poprvé v celé historii příklad kletby vyřčené od duchovenstva nad vlastním biskupem.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Ignác Chlumecký, kapl. v Mnichovicích, za administrátora tamtéž.

Uprázdnuje místo:

Mnichovice, realní děkanství patron. knížete Richarda z Khevenhüller-Meč, od 14. září.

V diecési Budějovické:

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Vilém Králík, farář v Rudolfově za vikáře okresu Hlubockého.

p. Jan Sika, spiritual za rektora alumnátu v Budějovicích;

p. Fr. Janský, za vicerektora,

p. Václ. Jirák, za spirituala v též alumnátě.

p. dr. Jos. Hoffmann, za ředitele chlapeckého semináře v Budějovicích.

Listárna redakce.

p. V. K. v L. Do Pražského sem. již přes 30 kand. přijato do I. roku.

p. S. F. Udejte jméno úplné. Ostatní brzy.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
N. Stýblu,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupech
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Slavnost posvěcení chrámu.

Slavnost *posvěcení chrámu* jest vý-
roční památka toho dne, v který znovu
vzdělaný chrám Bohu skrze biskupa
(aneb skrze kněze od něho k tomu
zřízeného) slavnými obřady k tomu
účelu byl zasvěcen, by k službám Bo-
žím byl uspůsoben; a od toho oka-
mžení nazývá se posvěcený chrám *do-
mem Božím*. (1. kn. Mojž. 28, 17.)
Od té chvíle jest chrám Páně počtám
a službám Božím věnován i přináší se
na oltáři zároveň posvěceném první
obět mše svaté v ten úmysl, by vše-
mohoucí Bůh, Otec všeho smilování
pro neskončené zásluhy Beránka ne-
poškvrněného prosby všechněch, jenž
do této svatyně k modlitbám a služ-
bám Božím scházeti se budou, milo-
stivě vyslyšeti ráčil. Nelze o tom po-
chybovati, že Všemohoucí z trůnu své
milosti na vroucí prosby Církve své
odpověď dává těmitěž slovy, kterýmiž
druhdy odpověděl Šalamounovi, řka:
„Vyvolil jsem sobě místa toto za dům
oběti.“ ... Oči mé budou otevřené, a uši
mé pozorující modlitbu toho, kdož se
bude na tomto místě modliti.“ (II. Pa-
ralip. 7, 12, 15.)

Výroční památka posvěcení chrámu
Božího s velikým účastenstvím a du-
chovní radostí se slaví. Božský Spasi-
tel ráčil sám tuto radostnou památku
zasvětit, an ku svátku posvěcení chrámu
do Jerusalema chodíval (Jan 10, 21),
a tudíž příkladem svým Církvi své, by

od ní svěcena byla, předešel. Ohled
pak Církve, který při ustanovení této
slavnosti měla, jest: bychom pamato-
vání bylo na to, že *dům Boží svatý*
jest, o němž psáno: „*Na dům tvůj*
přísluší svatost,“ (Zalm 92, 5.), a z
toho bychom brali naučení, s jakými
city uctivosti a pokory v domě Božím
scházeti se a v něm nábožně chovati
se máme. Kdykoliv do chrámu vstu-
pujeme, vždy nám na mysl jíti má, že
stojíme před vševládoucím nebes i
země Pánem, jemuž vše stvoření z pů-
vodu svého jest povinno. Bůh sám nej-
vyšší tuto poctu a poklonu od nás po-
žaduje, anto praví: „*Svatyně mě se*
bojte: já jsem Hospodin,“ (III. kn.
Mojž. 26, 2.) Budiž tedy zevnitřní po-
koření naše nejen důstojnosti svatého
a hrozného místa (I. kn. Mojž. 28, 17.)
přiměřené, a počtám Božím v něm
konaným příslušné, nýbrž spolu i vý-
razem vnitřní poklony, svědčící o tom,
že mysl naše s Bohem se obírá. —
Slavnost posvěcení chrámu máť nás
pamatovati i na to, že těla naše jsou
živým (duchovním) *chrámem*, jež Duch
svatý sobě posvětil na svatém křtu, a
pročež povinno v ten svátek zvlášť sli-
by na křtu svatém učiněné obnoviti, a
víru zbuditi. Důmyslně dí sv. Bernard:
„Jest to slavnost naše, poněvadž se
týká našeho chrámu; jest pak tím více
naše, poněvadž se týká nás samých.“
Podobně dokládá sv. Augustín: „Kdy-
koli, bratří nejmilejší, konáme slavnost
chrámu, jestliže věrně a bedlivě po-

zorujeme, a svatě a spravedlivě žijeme: cokoliv se v chrámech rukou vystavených děje, to vše se pak v nás duchovním vzděláním splňuje. Neboť neselhal Onen, jenž řekl: *Chrást Boží jest svatý, kterýž jste vy.*“ (I. Kor. III. 17.) Posvěcení jestiž tedy v duchovním a pravém významu slavnost všech zbožných a bohabojných duší, v nichžto odpočívá sám Pán. Pročež jedna z nejsvětějších a nejčistších duší di: „*Který stvořil mne, odpočinul v stánku mém.*“ (Ekk. XXIV. 12.)

Chrást Páně Bohu posvěcený jestiž pro každou a jednotlivou farní osadu stánkem Božím a protož *tajemným nebem* zde na zemi; (viz dnešní Epištolu): oltář pak jest slavným trůnem Ježíšovým. V nejsvětější svátosti oltářní vidí oko víry svatou a božskou tvář Jeho. Pročež všem nábožným farníkům v den výroční památky posvěcení náleží radovati se z onoho nad míru velikého štěstí, že mají posvěcený chrám, v němž vypravovati mohou slávu Toho (Zalm 28, 9.), jenž opravdově duchovním i svátostním způsobem s nimi a mezi nimi přebývati ráčí, prosby jejich slyší a poklon jejich přijímá. — Budou-li věřící nesčíslných dobrodiní a požehnání, jichžto se jim z chrámu Božího dostalo a dostává, pamětlivi, a učinili dosti ohledům Církve, z kterých slavnost posvěcení chrámu ročně slaviti ustanovila: dojdou zde na světě od Boha té milosti, aby zdraví jsouce a s čistou myslí svatým službám Jeho mohli obcovati (modlitba církevní); po smrti pak bude jim dům modlitby branou nebeskou, kterážby se jim otevřela k vejiti do onoho nebeského města, *jehožto chrám jest Pán Bůh všemohoucí, a svíce jeho jest Beránek, a světlo jeho jest jasnost Boží.* (Zjev. XXI. 22, 23.)

Podobně prosí Církev v zpěvu svém:

Kdo zde ve zlé, v dobré době
V prosbách ruce spíná k Tobě;
Nechť s plesem odebrá,
Čeho doufá jeho víra;
Pak mu po tom putování
Dej v svém nebi přebývání! K. Císař.

Odpouštějte a bude vám odpuštěno.

(Sv. Mat. XVIII. 23—35.)

Jistý král kdys, pán to mnohých vlastí,
Se služebníky chtěl počet klásti,
A když na to došlo, sluha jeden
Ku králi a pánu jest přiveden,
Jenžto deset tisíc hřiven dlužen byl,
Neměl ale, — čímž by zaplatil.

Tu král káže přísně: „Prodejte ho,
Ženu, děti a vše, což jest jeho.“

Tehdy služebník ten králi k nohoum pad,
Za milosrdenství prose jal se lkát:
„Pane, poshověj mi v této době,
A já časem zaplatím vše tobě!“

I slitoval se nad sluhou tím Pán:
Dlužník propuštěn a dluh mu darován.

Na to od krále když vyšel šťastný sluha,
Našel ze svých spoluslužebníkův druha,
Kterýž byl sto peněz dlužen jemu.

Jedva však ho zočil,

Divě po něm skočil,

A jak lítá saň

Zuřil proti ubohému

I úžasně křičel naň:

„Zaplať, cos mi dlužen, zaplať všecko hned,
Sice dám ti v žaláři dluh odsedět.“

Tehdy služebník ten k nohoum jemu pad,
Za milosrdenství prose, jal se lkát:
„Bratře, poshověj mi v této době,
A svým časem zaplatím vše tobě.“

Ale sluha tvrdý, nechť poshověti,
Rozlícený k soudci se žalobou letí,
Do žaláře vsadit káže druha sluhu,
Dokudž by mu nezaplatil dluhu.

Druzí služebníci s bolestí to zřeli,
Na zlobocha sluhu hněvem zanevřeli,
A vše, co se stalo, Pánu pověděli.

Jak to zvěděl Pán a král,
Nehodného sluhu povolal

A tak jemu dí:

„Služebníče zlý,

Žes mne prosil, já tě sprostil dluhu
A vše milostivě odpustil jsem tobě;

V takové to době

Zdaliž milostiv být neměl's i ty druhu?
A nad tebou jakož smiloval jsem já se,
Zdaž jsi neměl i ty smilovat se zase

Nad tím spoluslužebníkem svým? —

A proto věz již, co katům dím:

„Zlosyna se chopte, i podržte ho,
Dokud, což mi dlužen, nezaplatí všeho!“ — —

Již ale to každý slyš a pozoruj,
I zprav se vedle toho sám,
Což tu dím:
Nejinak nebeský Otec můj
Učiní též vám,
Neodpustíte-li každý bratrům svým
Provinění jich
Ze srdcí svých!

Vác. Štulc.

Konsistoř katolická a utraquistická v XVI. století.

VII.

Konsistoř sub utr. žaluje u Císaře Rudolfa II. na Pražany, že právo duchovní si osobují, ku konsistoři neslušně se chovají, služeb Božích a řádů starobylych zanedbávají.

(Roku 1590 d. 29. března.)

Nejjasnější a nejnepřemoženější Římský Císaři, Uherský a Český Králi, Pane pane náš nejmilostivější!

Nemyslili jsme na to, aby skrze jednu děvečku dceru jednoho měšťana nám i V. C. M. mimo všecken řád i právo tak veliké, zbytečné a daremné zaneprázdnění se činiti mělo a činilo, poněvadž vždycky, jakž knihy konsistoře naši a právo ukazují, a když se mezi stranami dotýkalo, slibu pravého manželského žádný z světských lidí se toho jest ujímati a dotýkati neb v to se vkládati nesměl, jak osoby stavu panského, hrabatá, rytíři, zemané a jiní všickni ku právu našemu a soudu duchovnímu sami osobně jsou stávali, tak taky i syny a dcery své k vyslyšení a rozeznání právnímu jsou stavěli; — aby tato děvečka dcera Matouše Blovického, jednoho písaře z dolejší kanceláře a měšťana Pražského měla všecky jiné stavu panského, rytířského i měšťského, nepravíme v poctivosti, hodnosti aneb v dobrotě převýšiti, a nebyla povinna, ku právu našemu a soudu duchovnímu státi a v slibu vyslyšána býti, a ni jednou hubenou dívkou soud duchovní, právo svaté aby mělo zlehčeno, potupeno a zkaženo býti.

Protož té naděje celé k V. C. M. zůstáváme, že ještě na nás, konsistoř naši a soud duchovní neráčí toho dopustiti, ale to skutečně naříditi, aby nechaje všech ouskoků zajechých a obmyslů zbytečných, nečiníc zaneprázdnění nám i V. C. M. týž Matouš Blovický dceru svou Dorotu na jistý den před námi v konsistoři v faře Betlemské, kdež nyní residenci pana administratora jest, postavil, a v tom takovém slibě táž Dorota s Stanislavem Saláskem a ne Matouš Blovický aby vyslyšáni a rozeznáni

byli, a V. C. M. i my abychom se již aspoň před těmi hody Božími spokojiti mohli.

Co se pak dotýče pánův Pražanův a jejich do nás stížnosti, kterou jsou sobě mimo poručení V. C. M. v svém psaní proti nám položili se ozývající a ohražující V. C. M. bezpotřebně a jinak vykládající naše psaní, nežli má vykládáno býti a na předky naše, od nichž my se nedělíme v ničemž s pomocí Boží při povolání našem, se odvolávající, jako bychom jich osob konšelských a stolice V. C. M. náležitou uctivostí a povolností nepředcházeli, a s nimi se o všelijaké odpory nesnášeli, a na jejich předkládání podstatná nedávali, a jich sobě jako ochráncův neušetřovali a nešanovali; a nás jakobychem nebedlivě jejich odpověď urážili, štrafovati smějí, a že tak předkové naši činili a o takové věci vyšlic z prostředku svého, k nim jsou promlouvali dotejkajíc, tak jako by se kostel rathouzu klaněl a klaněti měl — vše naopak.

Ač jsme toho oumyslu nebyli, abychom měli na ně ty věci, v kterých se oni od nás a od předků svých dělili, V. C. M. v známost uvozovati mimo jiné mnohé; ale poněvadž tomu chtějí a nám takovou příčinu dávají, oznámiti V. C. M. v krátkosti musíme, což v skutku pravda jest, abychom za takové, jakž oni o nás píší, u V. C. M. držání a jmíni nebyli.

Předkem a nejprve toho nemůžeme ve všech knihách konsistořských našich najíti, aby kdy, když jest byl odpor o slib manželský, předkové naši měli z prostředku svého k nim vysílati, a což právu světskému nenáleží, o to se s nimi snášeti a raditi, jaké by jejich v tom zdání bylo, od nich toto žádati, poněvadž ani páni doktoři nad appellacemi těch věcí, což právu duchovnímu souditi náleží, toho se neráčí ujímati, čeho tuto od nás tito nynější páni Pražané žádají a míti chtějí, i taky do svých kněh vepsati dopustili a z kněh městských knihy konsistořské sobě učinili.

Druhé, abychom k nim jakož neuctivost chovati měli, tomu odpíráme; než oni páni Pražané k ouřadu našemu od předků svých jsouce velmi daleko rozdílní neuctivost chovají.

Nebo předkové jejich, poněvadž jsou se s námi u víře a v náboženství starobylém katolickém nedělícím se od strany pod jednou vedle kompactat, netrpíce žádných v městě svém pikhartův ani luteránův a jiných sektářův srovnávali, takovou jsou uctivost k kněžstvu svému mívali a ji činili.

Předkem a nejprve když jest kdy o nějakou věc pan administrator a konsisto-

rianové na rathouz, an se světské věci, jako povýkův nočních a nechování postu u vigilje Svatých, dnův pátečních, sobotních, ve dni nedělní rozpustilosti a v svátky do-
tejkalo, přišli a skrze služebníka se ohlási-
ti dali: hned páni Pražané nechaje všeho na straně, mezi sebe jsou je pouštěli, a purgmistr a konšel vyvstana z lavic pana administratora jsou s pány konsistoriany přivítali a zase se do lavic neposadili, až pan administrator ráčil nejprve s pány konsistoriany se posaditi, teprva potom taky pan purgmistr a páni ráčili sesti na svá místa.

Ale nyní obsílají se s panem administratorem a konsistoriany, potom na odívání lidu před světnicí radní nastáti se musejí, a když přijdou mezi ně: „sedte páni konsistorianové!“ — toť ta jejich uctivost a vážnost k otcům svým duchovním, ješto sacerdos est conditione homō, dignitate Deus.

Druhé: páni Pražané chovávali čtyři kaplany sobě, a ti s pánem purgmistrem stůl mivali, a nikdy žádný den do raddy nešli, až nejprve mši svatou v kaple v rathouze kněz neodsloužil; a který z konšelů neslyšel mše svatě v kaple v rathouze, nesměl žádný do raddy přijíti.

Ale nyní žádného kaplana sobě nechávají; mše svatě neslyší a kaplu zavřenou k přebývání a bydlení pavoukův a vrabcův pronajali.

Item předkové jejich každého týhodne ve čtvrtek, ohzvláště páni radní na processí s velikou svící jsou chodívali, jakž confessi jejich to ukazuje articulo 1mo contra Taboritas:

Christus verus Deus et verus homo ex Deo patre natus invisibili sacramento in suae propriae naturae substantia corporaliter praesens est. Et est eadem prorsus caro, quam sumpsit ex utero matris suae Mariae, quae residet in dextera Dei patris. Cui in hoc sacramento sic praesenti genuflectione, cereis et aliis ritibus, quibus Christus colitur, omnes honores deferendos ducimus.

Ale nyní nejdou než dvě baby napolo umrlé a z literatův a pánův radních žádný ani se neukází na takové processí.

Item předkové jejich v křížové dny všech soudů nechávali a na processí s námi za sacramentum hned všickni chodívali. Ale nyní, když od nás žádání bývají, sotva rychtáře s břiři vyšli, aby za sacramentum šli; a nám vzkazují, že pilné soudy mají, že se nemají kdy uprázdňiti.

Item předkové jejich na den památný Božího Těla pro mladost pro starost šli, každý svící v ruce nesouc na processí, s apparatusy a přípravami k tomu náležitými

všickni cechové, pan purgmistr z jedné strany a primas z druhé fefik nesli.

Ale nyní maje sobě o tom od V. C. M. skrze dekret poručeno nepůjdou; jestliže pak kteří jdou, ti ještě s jakousi choullostivostí ani horci ani studeni, a služebníci a písaři jejich maje s pány svými přední býti, z oken budou vyhlídati a prstem sobě na své pány ukazujíc jim se budou smáti, a jiní se vymluví, že jim odjezd nastává, že nemohou přítomni býti; ale do sboru když se sjíti mají, první se dají najíti, ješto V. C. M. ráci i s pány v řadu býti.

A tak milostivý Císaři, dokud jsou se s námi v starobylém náboženství srovnávali a netrpěli žádných pikhartů, luteranů a kalvinů mezi sebou, všickni jednotejni byli, mohlo jest něco býti, žeť jsou se o některé věci s nimi předkové naši snášeli.

Ale nyní v takové roztržitosti nám možné není, jim se v některých věcech otvírati; a my když od nich rychtáře městského aneb písaře jeho potřebujeme ku právu našemu, nemůžeme, aby nám se v tom propůjčili, dostati; a jestliže pak koho jim k trestání podáme, zvláště když kdo dvě ženy živé má, tehdy tak jak se předkové jejich chovávali a takové trestávali podržíc u vězení, vypustí, a aby hřešil, patrně na to se dívají. A výpovědi naše kdež mohou zlehčují, a podle toho, co Stanislav Salásek za odpověď dává, to V. C. M. v uvázení podáváme.

Protož žádati nepřestáváme V. C. M. v této takové příčině, že právo duchovní a soud konsistoře naší skutečně opatřiti ráčíte.

S tím se V. C. M. v milostivou ochranu poručena činíme.

Nesmím se dát zahanbit. *)

Včelky, včelky, milé včelky!

O jak se mi líbíte!

Po ránu že z krásných kvítků

Slaďounký med nosíte.

Slaďounký med, mnoho vosku

Do svých malých domečků

Přinášíte, družky moje,

Z hájů, z lučin, kvítečků.

Háje, lučiny a kvítí

Toť je vaše potřeba,

Vosk by Bohu na čest chválu

Med pak mně byl na chleba.

Pán Bůh — milý Otec dobrý,

Chce vás včelky dobré mít;

Vděčné jste a pilné za to:

„Nesmím se dát zahanbit.“

*) Za nejlepší nápis na tuto básničku vypisuje v „Školníku“ cenu 20 zl. p. Rybařícký. Práce se mají odeslati do 31. prosince t. r. franko „Ředitelství české hlavní školy v Praze.“

Náhrobek Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského,

jenž ve farním chrámu bl. Panny Marie v městě Kladsku na místě starého věkem sešlého a porouchaného pomníku postaven bude nákladem J. Emin. nejduš. p. kardinála arcibiskupa, vždy věrné metrop. kapitoly Pražské a z příspěvků mnohých dobrodinců, jichž aby více bylo: vřele přejeme a žádáme.

Obrázek vyňat jest z kalendáře „Der Jahreshöte“ (na rok 1865), jenž tiskem a nákladem kněhupectví Stýblova vyšel za redakci P. Klementa Jägera, kněze Františkána a kazatele při farním chrámu u P. Marie Sněžné v Praze. Posud byl redaktorem tohoto kalendáře vp. Vác. Frost, ředitel ústavu pro hluchoněmé v Praze. Nový p. redaktor položil do kalendáře svého též „Život Arnošta z Pardubic“ z letošního „Blahověsta“ č. 12—18 u výtahu a v překladu misty nesprávném; ku př. rodště Arnoštovo hrad Hostýn či Hostýn u Č. Brodu nazývá kalendář: Arnau! Ani u Života Arnošta z Pardubic, ani u dopisu o „podivném uzdravení“ z Vídně nám zaslánoho (viz „Blah.“ č. 9. str. 140) není zmínky o listu našem, jakožto prameni, z něhož čerpáno; což novému p. redaktorovi odpouštíme, majíce za to, že o této nové povinnosti své nevěděl.

Cesty milosti Boží.

Farář a kaplan seděli za stolem. Kaplan byl před čtyřmi měsíci opustil seminář. Býval vždy vesel a hovorný dobře věda, že vypravováním rozličných novinek pana faráře mile baví. Dnes však byl málomluvný; seděl tu zamyšlen, až konečně pan farář sám k němu promluvil řka: „Stal jste se snad filosofem, diplomatem čili trappistou, milý bratře?“

„Filosofem nejsem, velebný pane, nedostává se mi chladné krve, diplomatem též ne, nejsemť žádný zchytralec a trappista potřebuje více odhodlanosti,“ odvětil kaplan.

F. „Ale snad jste měl dosti odhodlanosti k stavu duchovnímu?“

K. „Arci — však dnešního dne se mi něco přihodilo, čímž jsem poučení nabyt, že duchovní pastýř nejen veliké zmužilosti a odhodlanosti potřebuje, ale též rozsáhlejších vědomostí, než jsem si já posud vydobyl; ač mohu sobě dáti to svědectví, že jsem ve školách a v semináři nezaháležel.“

F. „Rozmilý bratře! Byl byste na omyl domnívaje se, že se vědou dá vše přemoci a úřad pastýřský že se jedinež z knih zastávatí může. Což jste neslyšel, kterak jeden starý pan farář svého kaplana poučil, aby byl dobrým zpovědníkem a v úřadě pastýřském moudře si počínal?“

K. „Rád tomu přisvědčuji, že mnozí faráři svým kaplanům prospěli svou dlouholetou zkušeností; ale zajiště smím též tvrditi, že i vědu vysoce cenili!“

F. „Arci, i já miluji vědu a jsem jejím vřelým obřancem. Ale vy, milý bratře jste slovy „*dlouholetou zkušeností*“ sám přisvědčil, že mimo vědu jest ještě jiný pramen našich vědomostí — jest to zkušenost a veřejný život! Pamatujte si slova starého faráře: K pastýřskému úřadování zapotřebí jest mnoho vědy — ještě více opatrnosti, však především trpělivosti!“

K. „Trpělivosti, — však co mohu trpělivosti vykonati, zvláště v tom případě, který se mi dnešního dne přihodil? Co vyřídím trpělivostí u těch, kteří nechťejí se obrátiti a o víře ani slyšeti?“

F. „I u těch lze trpělivostí mnoho docíliti, vždyť Bůh sám dlouho shovívá!“

K. „Ovšem Bůh dlouho shovívá; ale to předce pochopiti nemohu, kterak bych mrtvou duši k životu probuditi mohl, kdybych jen lhostejně na vše se díval. Vsaak poslyšte již, vel. pane, dnešní příběh a počuete mne, jak bych nevěřícího a zatvrzelého hříšníka k životu probuditi mohl?“

F. „Milost Boží a trpělivost vše přemáhá! Již ale vypravujte!“

K. „Chtěl jsem právě filiální kostel opustiti, tu ke mně přikvapila nejstarší dcera p. hraběte s pláčem, že její otec náhle a těžce onemocněl, ale o knězi že ani slyšeti nechce, vyhrožuje při tom, že každého zastřelí, kdo by ho v posledních těch hodinách znepokojovati chtěl. Snažil jsem se dosti, bych třesoucí se slečnu potěšil a hleděl jsem ji vyloučiti, že to otec její s tím zastřením tak zle nemyslí; ačkoliv jsem byl přesvědčen, že s člověkem, jenž drahně let nebyl v kostele, proticírkevní spisy četl a rozšiřoval, svatým věcem se posmíval, a se svou rodinou nemilosrdně nakládal, těžko bude jednati. Bedlivě na mysli přemítaje, jak bych ho jadrně oslovil, vstoupil jsem do pokoje. Jakmile mne hrabě zočil, osopil se na mne zuřivě řka: Kdo vás sem zavolal?“

K. „Moje povinnost, pane hrabě!“

H. „Já vás zbavuji vaší povinnosti; kličte se odtud!“

K. Moje povinnost mi zakazuje odejti přišel jsem vám pomoci.

H. Poslal jsem pro lékaře, jenž co nevidět přijde — vaší pomoci nepotřebuji.

K. „Lékař bude moci vaše nemocné tělo léčiti s prospěchem teprv až duše bude uzdravena.“

H. Duše? Kdo vám řekl, že mám duši? a nad to nemocnou duši? Vy kněží rádi byste nahali člověku, že má nesmrtelnou duši a svědomím, tím vaším strašákem, chcete nad blupáky panovati. Přirozený lidský rozum, jenž nic jiného není než účinek mozku, kazíte hned ve školách; svými bájkami o hříchu a o pekle okrádáte každého o radost, v které by žiti mohl, i poslední okamžiky života trpkými činíte! Já však se strašiti nedám a protož vám poručím, byste se odstranil, a to hned.

K. „Pane hrabě: Víra, že jest duše lidská nesmrtelná — jest tak stará jako lidské pokolení, tudíž ji kněží nemohli vymysleti, ale jsou to jiní lidé, kteří co člověka činí člověkem upírají, mozek, jenž jest toliko ústrojím duše, za duši považující aneb abych vám to podobenstvím vysvětlil, varhany za varhanika mají a tím způsobem člověka jeho největší okrasy — nesmrtelného obrazu Božího zbavují.“

Hr. Podobenství není žádný důkaz!

K. „Vsaak nic méně každé podobenství může věc objasniti a k přemýšlování povzbuditi. Urozený pane, o vašich rodičích jsem slyšel, že byli vzorem nábožnosti, z čehož soudím, že jste dříve nebyval tohoto smýšlení. Rozpomeňte se na svoje mládí, kdy jste nábožnými myšlenkami oplýval, zvláště při svém prvním svatém přijímání, neb při pohledu na otce, když s vámi ná-

božně a vznešeně o Bohu mluvil neb při pohledu na svou matku, ana jako světice za vás vroucí prosby Bohu přednášela a ve svém věřicím a zbožném srdci nebe lásky vám otevřela. Porovnejte, pane hrabě, ony doby se svým nynějším životem a vyznejte sám sobě, kde asi pravdu nalézáte. Pane hrabě, zajisté chcete býti hodným takových rodičů a slouti dědicem nejen statků, nýbrž i ctností jejich.“

Hr. Takovéto stanovisko dávno jsem již překonal. Nejsem více nerozumné děcko — ze školy jsem již vyšel: stal jsem se mužem; city zhusta klamou a vše zastaralé smýšlení ustoupiti musí svobodě a pokroku!

K. „Beru vás za slovo. Kdy jste se cítil volnějším a svobodnějším, zda-li co nevinné dítě a veselý jinoch aneb nyní sténaje v tuhých okovech nevěry, do nichž vás pokrok váš uvrhnul?“ — Jakmile to kaplan pověděl, sáhnul hrabě po střelní zbrani, která na stěně visela, však kaplan se přivinul k posteli a pravil: „Pane hrabě, ta zbraň jest k lovení zvěře určena, nikoliv aby ji lidé vraždění byli. Ostatně dobrý pastýř rád obětuje život svůj za ovce své; on hledá ztracenou ovci a neustane, až ji nalezne.“

Hr. Ustaňte ve svých podobanstvích a nechte mne na pokoji — sice!

K. „Chtěl jsem vám pomoci a útěchy podati — však vy ji pohrdáte. — nuže děj se vůle Boží.“

Po té opustil zatvrzelce promluviv ještě několik slov k útěše plačící rodiny. Tak vypravoval kaplan svému panu faráři a tázal se ho nyní, jaké výhody trpělivost v tomto případě knězi podává?

Farář. „Chtěl byste snad pana hraběte netrpělivostí napravit? Či chcete jeho hněv svým hněvem, ďábla ďáblem vymítati? Či snad k němu přistoupíte, řka: Buďte se obrat — aneb vás zastřelím?“

K. „Nikoliv — tak nesmyslím — nýbrž naskýtá se tu otázka, mám-li tu hostejně pohlízet, čili časem vydatnějších a přísnějších prostředků užívati? Ano, tu mne opouští moje vědecká vzdělanost. Měl jsem se snad jinak opřít proti zásadám věd přírodních, které nevěrou zavánějí a v kterých i pan hrabě utonul?“

F. „Pokud jsem vás seznal, mohu vám to svědectví dáti, že byste svou vědeckou zásobou poctivého nevěře, který by skutečně po pravdě toužil, napravit mohl; ale pana hraběte nezajímají náboženské a vědecké důvody. Nevěra jeho nespočívá v hlavě, v jeho rozumu — nýbrž v srdci — proto u něho obyčejné prostředky nespomohou. Ačkoliv jsem ve svém pastýřském

úřadování nade mnohým zatvrzelcem zvítězil a zvláště na smrtelné posteli vyhaslé světlo víry v nejednom srdci opět roznítil, o tohoto muže marně jsem několik let se namáhal.“ (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Prahy 4. října 1864.

[Slovo k spolkům zpěvackým.]

Čteme ve všech novinách, že se zmahají spolkové zpěváčti po vlasti a že se světí jich prapory požehnáním církevním. Když prapory ty světí se slovem Božím u příležitosti služeb Božích, tuším, žeť nejsou věnovány jen světské radosti, aneb esthetickému vzdělání; anobrž že se tito sborové věnují též posvátnému umění, kteréž má oslavovati Boha a rozšiřovati ctnosti křesťanské. Či se mají tyto korouhve světiti jen k tomu konci, aby vodily sbory k nějakému zastaveníčku, na střelnici, k slavnosti obecné při volbě starosty a výboru aneb k sňatku některé vzácnější osoby? Všecky tyto věci jsou ovšem dovolené i mohou přispívati k zábavě nevinné a mravy ušlechťující, ale — ceny trvalé nemají. Jsou jako květ růže, jenž odkvetla a opadala ale — ovoce nezůstavila trvalého a záživného. — Pročež bratři na vinici Páně! upozorněte sbory zpěvacké na to, že všecko na světě má předkem a hlavně sloužití ke cti a chvále Boží a tudíž i sbory zpěvacké, zvláště ty, jichž korouhev žádala a došla posvěcení u oltáře Páně. Pak, že to přirozeno každému člověku i každému šlechtnému spolku, aby po sobě pozůstavil ovoce užitečného na mnohá léta; a toho pozůstaví spolkové zpěvců, když mohutnými hlasy svými vzkřísí opět nábožný, kostelní zpěv lidu, bohužel od mnoha let zanedbaný. — Víme sice, že mnozí spolkové při mimořádných slavnostech zpívávají mše tak zvané figurované čili umělecké. To dobře — ale to je jen něco, ne všechno, coby mohli působiti dobře. Taková umělecká, mistrovsky provedená mše zní a — dozní. Pozůstavuje sice v srdcích některých stopy nadšenosti, ale jen v některých, lid si jí méně všímá, poněvadž ji posouditi neumí. Takové mše také působí velikou čest spolku celému a zvláště předním hlasům ale — nehněvej se nikdo pro upřímné slovo — více působí čest spolku než — Boží.

Chtěli spolkové zpěváčti skutečně rozmahati čest Boží, přispívati k trvalému blahu svého národa, chtěli i sobě získati cti na dlouhé věky, nechat si berou za příklad staré literácké sbory, o nichž vypravovali s nadšením ještě dědové naši a nechť zúčastní se v reformě kostelního zpěvu lidu, to jest,

ať zavádějí ty převelené staročeské písně, které bohužel v posvátných zděch dozněly, a nechat snaží se znenáhla vytlačit, co patří za humna a ne do kostela. Domnívá-li se kdo, že to úloha pro takový sbor méně důstojná, poněvadž k tomu málo umění zapotřebí, tenť věci zajisté nezná. Mistrové, kteří komponují oblíbené zpěvy pro sbory zpěvácké, z těchto kostelních zpěvů učili se a nezřídka i odtud čerpají nejdostupnější nápěvy své. Kdo z nich jsou upřímní, jakož byl Führer, vyznávají, což i on řekl: že nelze jim dosáhnouti těchto melodií andělských, že nemohou leč jim se obdivovati. Na příklad chci zde podotknouti, že jeden z nejoblíbenějších našich zpěvců divadelních, jemuž náhodou padla do rukou píseň: „Pamatuj člověče“ (Kancionál II. číslo 700) pravil: Dejte mi k této melodii světský text a já troufám si v salonu takové způsobiti furor, jakéhož se mi půsod žádnou jinou písni nepoštěstilo docíliti. — A chtili sbory zpěvácké v kostelích větší vycvičenost ve zpěvu projevit, nuže i k tomu staré písně poskytují mnohé příležitosti. Nechat si všimnou v Kancionálu Svatojanském písní menších pod čísly: 334, 335 a 336, kdež každá sloka má svůj ná-
pěv a nechat nahlídnou do „Hlasu Varhan,“ kdež tyto nápěvy jsou tak harmonisovány, že v čtvero zpěvu zpívány býti mohou. — Chtili projevit vycvičenost svou, nechat zapějí nespory tamtéž na str. 302 a násled. obsažené, kdež každý žalm a každý hymnus má svůj zvláštní dojemavý ná-
pěv a jichž nelze sboru, leč po bedlivé zkoušce, zdařile provést; a chtili i lid tomuto zpěvu přiučiti, osvědčí zajisté netoliko umění nevšední ale i velikou trpělivost, jenž jest ctností takové ceny, že bez ní nelze něco velikého provést. — Při spojené vůli a snaze velebného duchovenstva a sborů zpěváckých bylo by věci snadnou na tomto poli dočkat se nad míru bohatých žní. — Kdyby sbor zpěvácký výnos některé besedy obětoval na zakoupení asi osmi Kancionálů Svatojanským Dědictvím vydaných a jednoho výtisku „Hlasu Varhan,“ mohlo by z těchto knih zpívati aspoň 40 zpěváků. Nad to není osady, kdeby i lid tohoto Kancionálu ve více výtiscích neměl. Jsouť i některé vynatky z této knihy též v rukou lidu aneb aspoň vůbec známy. Prostředky tedy k provedení této blahoplné věci leží před rukama, tu sbor, tu knihy, i neschází již leč — chtění.

Vy tedy, bratři na vinici Páně pracující! uveďte sbory ty ve sňatek s církví, zasnoubení obou stalo se již poněkud posvěcením jich praporů. A vy sborové nevzdalujte se tohoto sňatku!

Z Králova Městce v zří 1864. (Opozdeno.)

[Zprávy o chrámu Páně.]

Den 30. srpna 1864 zajisté na dlouho zůstane památným nejen pro Králův Městec ale i pro osadníky přifařených obcí Slovečské a Strihovské; neboť v ten den posvěcen byl kříž na bání věže kostela znovu od základu přestaveného. Posvěcení kříže předsezval náš veleduš. biskupský střídník okresu Kupačlenského Antonín Novák, farář v Slatinách; vyšel z farního domu s vel. duchovenstvem patronátním i vůkolním a v prozatímní kapli na náměstí měl zpívanou mši sv., při kteréžto zpěvácký spolek „Hlahol“ Králověstský zdařile provedl vokální mši; po mši sv. požel na veleduš. pan vikář kříž větší i menší, načež v krásné řeči vysvětlil účel a význam kříže na věži chrámové, vybízejce ku konci nábožných farníků, aby, jako nyní postaráno jest o krásnou budovu chrámovou, také se postarali o vnitřní ozdobu chrámu svého; zvláště též vybízejce nedávno sem dosazeného pana faráře, Jana Kneisla, aby se vši horlivostí se ujal záležitosti této, a snažil se dokonati dílo posvátné. Již pak se hnul celý průvod od prozatímní kaple k chrámu Páně; dvě družičky nesly jedna tabulky, které vloženy býti měly do základního kamene, druhá pak v krabici uschovanou listinu, která se vložila do bání. Nápis tabulek jest tento, a sice předně staré, která již dříve se v základním kamenu nalezala:

Lapis Errektionis
Ecclesiae Regio-Městecensis S.
Margariae Virg. et Mart
Post flammam Ruinam A. 1793.
14. Julii Benedictus
Impe. Aug. Francisco II. Boh.
Rege, Excell. D. D. Com. Franc. de
Colloredo, Directore D. Jose.
Zirchauer
Curato Aloisio Dvorský.
Nápis tabulky nové jest:

Léta Páně 1864.

znovu od základu přestaven byl
chrám Páně sv. Markety v
Králově Městci nákladem
urozené paní patronky
Roziny hraběnky z Cavriani,
rozené hraběnky Hartmannové z
Klarsteinu, přispěním záduší
a přifařených osadníků
Městceckých, Slovečských a
Strihovských.

Když základní kámen panem stavitelem Al. Turkem zasazen a zazděn jest byl, táhly se bání a kříže na větší i menší věž. Listina pergamenová do bání vložena zní takto:

„Patřilas budově posvátná, jak lid náš uhnětený a divým nepřitelem sužovaný ve zděch tvých se scházel a vroucně k Pánu prosby o úlevu sýlal — patřilas, jak zoře ranní červánky své na vlast naši vylévala a černá mračna s blankytu našeho pryč pudila, lid náš jak v tuhém spánku pohřížený k životu bujarému se probuzuje, se soupeřem svým statně o rovné bojuje právo! Bůh dej, bys vnově zbudována jsouc lid náš oblažený shromáždila v lůně svém k modlitbám vroucím, aby Pán požehnal jim, by mohli... vítěziti ne mečem krvavým, ale život vedouce ctnostný, uměním a vědami jiným předcházejíce a pochodeň osvěty zazěhnouce na dráze života jim ku předu svítiti.“

Podpisy: urozené paní patronky, p. patronátního komisaře a úřednictva, pp. úředníků c. k. okresního úřadu v Městci, obecního představenstva Králova Městce, Slovice a Strihov, patronátního duchovenstva, učitelstva, p. stavitele Al. Turka, akadem. malíře p. Jos. Hellicha a mistrů řemeslnických. — Po zasazení kříže prohlášen přípitek na zdraví urozené paní patronky jakož i obcí přifařených, načež se průvod do farního domu odebral, kdež hostina upravena byla. — Náklad na stavbu chrámu Páně páčí se na 16000 zl.; sama paní patronka dává přes 10000 zl., ostatní záduší a přifařené obce. Co při této stavbě přede vším chvály hodno, jest, že se stavba ta přičiněním ředitele hraběcího panství č. patronátního komisaře, p. Antonína Fedra, nepronajalá, ale že se koná pod dozorstvím jmenovaného pána jakož i pana stavitele Aloise Turka; neboť kdopak bývá pachtýřem větších staveb? Bohužel často lidé bez náboženství, jimž málo jde o chrám křesťanský, ale více o zisk vlastní; tudíž se stává, že po 4, 5 letech stavby nové opět se boří, a zase opravy potřebují. — Co se vnitřní úpravy chrámu Páně týče, ta bude se dít ze sbírek k účelu tomu zavedených a očekávati lze, že bude chrám Páně důstojná i přiměřená, jestli svěřena malba dvou obrazů na slovo vzatému malíři p. Josefovi Hellichovi, práci pak pozlatnickou vyvede p. Josef Stoklasa z Jičína. Dež Bůh každému chrámu Páně tak štědré paní patronky a povzbudíž dobrodinceů, aby chrámové skutečně byli domy Božími! †.

V Chrastí, 1. října 1864.

[Misie světských kněží.]

Spolek kněží světských ku konání sv. misii po diecési Kralohradecké od Jeho Excel. nejdůst. p. biskupa Karla Borom. Hanla t. r. zřízený vyřadil prvotiny činnosti své v Chrastí. V úterý, 13. září o hod. 6.

večerní přibyli k nám dva kněží s ředitelem. Uvítání byli u hlavního vchodu chrámu Páně děkanského od veleb. duchovenstva, načež ředitel sv. misie p. dr. Alois Šalk, osobní děkan Lomnický, k shromážděnému lidu promluvil. Po krátké řeči modlil se pak místní duchovní správce s lidem litanie loretanské a udělil požehnání s velebnou Svátostí. Od středy do soboty bylo na každý den kázání ráno v 9 hodin, pak slavná mše svatá s asistencí a ku konci požehnání s velebnou Svátostí oltární; odpoledne ve 3 h. opět kázání, po němž lid sv. růženec se modlil. Po kázání v 6 h. večer následovala litanie loret. se sv. požehnáním. Za předmět svých prvních řečí obrali sobě vel. kněží hlavní, věčné pravdy sv. náboženství, jako o Bohu, o potřebě zjeveného náboženství, o člověku atd., v kterých lid každou hodinou většího účastenství bral. V pátek byly školní děti k sv. zpovědi připravovány, v sobotu pak ráno přistoupily společně po vykonané přípravě modlitbě k stolu Páně, kdež nejdůst. vrchní pastýř sám Tělo Páně jim podával. Od neděle až do konce sv. misie a sice ráno od 6 h. až do poledne, vyjímajíc čas kázání, a odpoledne od 2. od až do 9 h. večerní byla slyšena sv. zpověď, ku které v neděli odpoledne přistoupila též mládež školy opakovací. Kajících čím dále tím více přibývalo, tak že počet komunikantů denně několik set obnášel, zvláště, když vel. kněží o hříchu, jeho následcích a o potřebě smíření se s Bohem horlivě byli mluvili. Mimo trojí denní kázání bylo v neděli odpoledne též cvičení pro mládež školy opakovací, v pondělí odpoledne pro mládence, v úterý ráno pro panny, odpoledne pro manžele, co příprava k sv. zpovědi. Od neděle slavilo se každý den po slavné mši svaté generalní sv. přijímání. Jeho Excel. nejdůst. biskup sám každodenně podával věřícím i dal každému na památku modlitbu při sv. misii. V pátek odpoledne jakožto poslední den sv. misie veden byl slavný průvod z děkanského chrámu Páně ke hřbitovu. Mládencové nesli slušně ověncový kříž misionářský, kterýž u vchodu hřbitova zaražen a co pomník přijatých milostí od p. biskupa požehnan byl. — Po ukončené řeči, kterouž ředitel sv. misie před křížem k četnému zástupu měl, připomínaje význam sv. kříže vůbec a misijního zvláště, navrátíl se průvod do chrámu Páně, kdež u přítomnosti vrchního pastýře shromážděný lid obnovoval křestní slib s četným duchovenstvem u oltáře hořící svíce držícím, po čemž se ředitel sv. misie s lidem pohnutlivě rozloučil; a pak sv. misii nejdůst. vrchní pastýř ukončil

chvalozpěvem „Te Deum“ a požehnáním s velebnou Svátostí oltární. V sobotu ráno slouženo slavné „Requiem“ za v Pánu zesnulé kollatorníky Chrastické, po kterém správce duchovní p. Ant. Trejtnar u přítomnosti zástupců všech sem přifařených obcí velebným kněžím za jejich práci srdečné díky vzdal. Maličko ještě — a misiónáři ubírali se od nás. Musím vyznati že tajná moc vycházela — ze slova jejich — a uzdravovala všechny. Lid věřící poznáv účel sv. misie a roznicen jsa nevšední výmluvnosti na slovo vzatého kazatele, jenž v pondělí večer. — nesmírnou cenu utrpení Spasitelova s nekajcností hříšnickovou — porovnával, velice byl pohnut, což zvláště druhého dne večer při dojemném odprosování lásky plného Boha ve velebné Svátosti oltární hlasitým plácem na jeho dával! — Tak uplynuli dnové svatí, které Bůh připravil nám — dnové sv. milosti, dnové neobyčejné kajcnosti, neboť přes dva tisíce věřících k stolu Páně se dostavilo, z větší částky zpověď životní vykonavše. — Kéž by každý všech predsudků se vzdal a věřilým účastenstvím ve sv. misiích o jejich blahém účinku sám se přesvědčit chtěl!

Z Chodovic u Hořic v září 1864.

[Svěcení nového oltáře sv. Jana Nep.]

O zdejší pouti sv. Bartoloměje v neděli 15. po sv. Duchu byl čtvrtý a poslední oltář sv. Jana Nep. posvěcen. Nový obraz sv. Jana Nep., od akad. malíře v Hradci Králové Jana Klemence malovaný, posvětil důst. p. Fr. Umlauf, doktor a prof. bohosloví v Hradci Králové. — Mezi ranní mši sv. kázal o vdově Naimské ukazuje, jak se k šťastné smrti dle příkladu sv. Bartoloměje patrona zdejšího chrámu připravovati máme. O 10. hodině vykonal svěcení, ku konci se modlilo knězstvo s lidem litanie o sv. Janu Nepom.; načež po druhé kázal vys. důst. p. Fr. Umlauf, a trefně v řeči své spojil slavnost sv. Bartol. se svěcením nového postranního oltáře sv. Jana Nep., jednáje o rozšiřování království Božího. Řečnil téhož dne přes dvě hodiny. I zpívanou mši sv. sloužil a ukončil zpěvem sv. Ambrože: „Tě Boha chválíme.“ Veliký zástup lidu poslouchal pozorně výtečného řečníka. *)

J. S.

Z Písečné v září 1864.

[„Slyšena budiž i strana druhá.“]

Z té zprávy v „Blah.“ č. 24. str. 381 snadno by mohl vyplynouti nový výkup. — Že pojmenování „lokalista“, jenž přede povinností faráře konal, zmizí, to slušno; ale nač hýbat polnostmi? Možná že jsou na Moravě

beneficia, ač po provedeném výkupu rovněž ztenčena jsou, kterýmž zbývá polnosti u jiné fary; ale již ten evangelický hospodář dal jednomu pět hriven, jinému pak dvě a jinému jednu. Odejmeli farám velkým, jenž mají 6000—10000 duší jejich větší příjmy, a dáte-li farám naskrz stejné platy, a postavíte velké fary na roveň s farami s 800 d., kdo pak zatouží po faře rozsáhlé? Každý zůstane na faře malé, anot při stejném platu pohodlnější správu duchovní míti bude. Dáte-li 420 zl. farář, který má zapotřebí kaplana, jako tomu, jenž bez kaplana jest, odkud potom čtyřstový farář dosadí 100 zl., o které kaplan faráře více stojí, anot za 157 zl. 50 kr. vyživíte sotva studenta s topivem, prádlem, a posluhou, neřkuli kaplana, kněze! — Když se za časů Josefinských nové fary, nejvíce tak nazvané lokality zakládaly, stalo se to bez ujmy příjmů starých far. Že jim při zakládání nových far příjmy ponechali a nepřirklí novým, což se tenkrát spíše státi mohlo, stalo se, že již tenkrát nechťeli rušiti historická práva a že již tenkrát uznali za dobré, aby se ponechaly příjmy těm, jenž v právu jsou, vědouce již tehdy, že těm starým farám nic zbývatí nebude. (Atd.; zdá se že odpověď tato se zakládá na nedorozumění. Red.) K.

V Plzni dne 30. září 1864.

[Schválení umělcův.]

Vyšel jsem sobě onehdy s dvěma milými přátely do okolí našeho, abychom užili ještě těch několik radostných dní, na které se těšíva študující jinoch po celý rok. Krásná jesti vlast naše — krásné luhy, role, lesy, lučiny a háje; radostně stáda skácou po strání, u nich pastýř sedě zpívá — na poli rolník oslovujícímu ho: „Pomahaj Pán Bůh!“ odpovídá nábožně: „Dejžto Pán Bůh!“ Jaká to krása! — Odpočínek učinili jsme v Planě. Cesta nás vedla okolo fary i zastavili jsme se — a hle, na dvoře jaký vzorný pořádek, dvůr farní hlásal nám: zde bydlí hospodář nového věku! — Myslil jsem v duchu, zdaž p. farář nezapomenul pro hospodářství na kostel. — Vyžádali jsme sobě klíč od chrámu Páně. Při vchodu do kostela všem nám hned první pohled na okrasu stánku Božího vyloudil radostné pozdravení: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ Věru na venkově viděti tak upravený stánek Páně — toť zaplesá duše nábožného katolika. Celou tu výborně vyvedenou obnovu vyvedli p. farář s osadníky a slavným patronem. Práce chválí zde velmi mistra svého! Tákal jsem se po mistru, a bylo mi praveno, že p. Václav Heřman, pozlacovač v Plzni dílo to tak do-

*) O poradě vikariatu Bydžovského bylo již v „Blah.“ pojednáno. Red.

bře vykonal. Též jsme zde spatřili krásný obraz sv. Martina, malovaný od našeho malíře Herzoga. Ze naše Plzeň má několik mužů v umění výtečných, dosvědčuje i to, že i z Prahy zde byl objedнан u p. Zaise gotický oltář pro chrám Páně Týnský (v Praze). Viděl jsem celý plán — a začátky řezby a těším se již na práci tu. F.

Z Říma 28. září 1864.

[Prohlášení za blahoslavenou M. Alacoque. Noví kardinálové.]

Dnešního dne byla v Římě konána slavnost, kteráž zajisté brzy i v jiných světa končinách se konati bude. Bylať za blahoslavenou prohlášena *Maria Markéta Alacoque*, panna zvláštními milostmi od Boha obdařená, kteráž se stala hlavní rozšířovatelkou pocty, jakáž se nyní po celém světě děje nejsv. srdci Pána Ježíše. Před dvěma roky byl jsem svědkem svatořečení mučovníků Japonských, i domníval jsem se zpočátku, že pouhé prohlášení za *blahoslavenou* neučiní na mne překvapujícího dojmu; nicméně musím význati, že i blahorečení to dalo se způsobom velmi dojemným. Velechrám sv. Petra má drahé časův tu zvláštní privilej, že se v něm všechny velkolepé slavnosti církevní konají; také blahorečení se na témž místě dalo. Nebyl však okrášen celý chrám jako při svatořečení, nýbrž toliko presbytář. Zde v samé apsidě stojí skutečný prestol (katedra) sv. Petra; kolem něho nahromaděná umělecká díla byla znovu vyzlacena, a ozdoben též oltář, na němž ponejprv se měla mše sv. ke cti blah. Marie Al. obětovati. Kulaté okno nad oltářem, kdež obyčejně jest obraz nejsv. Trojice, bylo přikryto závojem, jenž teprv o slavnosti blahorečení měl býti odhalen. Dále bylo viděti v apsidě veliké, trnovou korunou ovinité srdce, obklopené množstvím pozlacených andělů. Stěny presbytáře byly zakryty papírovými čalouny; mimo to byly zde zavěšeny čtyry veliké olejové obrazy s latinskými nápisy; na obrazech těchto byly vypodobněny 4 zázraky, kteréž Bůh na přímluvu bl. Marie Al. učinil, jakož vyšetřováním dokázáno bylo. Nad hlavním portálem visel obraz, představující blah. pannu v slávě nebeské uprostřed andělů; jiný obraz v předsíni chrámové vypodobňoval založení pobožnosti k nejsv. Srdci Ježíšovu. Představuje obraz ten malou celi klášterní, v níž Markéta žádá několik jiných, aby kytky, jež jí darovali chtěli, raději obětovali Pánu, jehož obraz tu před nimi visel. Na sta voskových svíci bylo na svícnech a skleněných lustrech připraveno ku slavnosti, při jejímžto počátku všechny tyto svíce s podivuhodnou rychlostí takřka

v jednom okamžení jsou rozžehnuty. O několik dní dříve konaly se modlitby a mnoho věřících přistupovalo ku stolu Páně. Dnes pak v 10 h. byl chrám sv. Petra naplněn lidem domácím i cizinec, zvláště z Francie přišlými, jelikož bl. Markéta z Francie pochází; ale i z Německa, Belgie a Hollandska bylo mnoho kněží i nekneží sem zavítalo; z Bavorska byl tu proslulý archaeolog dr. Sighart; z Rakouské říše spatřil jsem zde jediného kněze diecése Přemyslovské. Dopeledně přišel celý sbor sv. obřadů (*s. Congregatio Rituum*) s kardinálem-prefektem a ostatními kardinály téhož sboru (*Componenti*) s nižším úřednictvem. Nejprv byla čtena bula blahorečení, načež officiant, arcibiskup in part. Vitelleschi zapěl chvalozpěv „Te Deum;“ a v témž slavném okamžení venku zahrměla děla, opona spadla s oltáře, na němž se objevil mistrovsky malovaný obraz blah. Markéty do nebe se vznášející. Po té sloužena jest slavná mše votivní („*Dilexisti*“), načež každý z přítomných dostal životopis neb. obraz blahoslavené a shromáždění se rozešlo, aby po 3 hodinách zase do téhož chrámu se navrátilo. V 1/2 5 přišel sv. Otec kráčeje pevným krokem, provázen jsa veškerým sborem kardinálův a četným dvořeninstvem, i pokleknul na klekátku před obrazem blahoslavené panny. Francouzský jeden biskup pokleknul před sv. Otcem a prosil jej v řeči *francouzské*, aby přijal dary, jež mu (biskup) podával, a sice: jeden ostatek těla blah. Markéty v stříbre zasažený a v schránce z červeného aksamitu uschovaný, dále životopis blahoslavené v přeskvostné vazbě, obraz její (ocelorytinu) a převelkou kytku. Sv. Otec dotknul se každého daru rukou, načež jeden prelát z dvořeninstva papežského dary ty uschoval. Sv. Otec k řeči biskupově odvětil několik dojemných slov v řeči *latinské*, ač Pius IX. zajisté řeči francouzské úplně jest mocen. „*Ignem venit Dominus mittere in terram*,“ pravil sv. Otec, „et nil amplius voluit, nisi ut accendatur,“ (oheň chtěl Pán přinést na zem, a nic více nechtěl, než aby se žňal). Také skrze bl. Markétu nechtěl Pán Ježíš ničeho více dosáhnouti, než aby tento oheň poznání a milování Boha znovu vznal se v srdcích našich. Jeť bohužel mnoho lidí, kteří neznají neb nechtí znáti Krista, Syna Božího, jeť na tisíce lidí, v jejichž srdci oheň účinnivé lásky vyhasnul aneb mdle toliko doutná; všem těm udělž na přímluvu blah. Markéty Hospodin pravého světla, a pravý oheň a hojné požehnání s nebes na celý svět sestoupíž. — Tak domluvil sv. Otec a udělil všem požehnání odešel i s kardinály, po té byly nešpory o bolestné

Matce Boží, a tím způsobem celá slavnost jest ukončena.

Dne 19. září započaly v palácích do-
týčných vyslanectví návštěvy (ricevimento)
u nových dvou kardinálů, kteříž sem při-
byli pro klobouk kardinalský: u patriarchy
Benátského a Francouze Bonnechose. Náš
rakouský vyslanec, jenž nyní ve Vídni me-
ská, byl zastoupen radou vyslanectví svob.
pánem z Ottenfelsu v Palazzo di Venezia.
V konsistoři, kteráž se bude 22. t. m. od-
bývat, nebude prý jmenován žádný nový
kardinál, ač nedávno tři po sobě zemřeli;
budouť toliko biskupové potvrzeni, a sice
Msgr. Meglia, jenž posud byl auditorem
nunciatury v Paříži, stane se arcibiskupem
v Antiochii in part. a internunciem v Me-
xiku; také francouzský farář z Ženevy
Msgr. Vermeilland bude za biskupa in part.
posvěcen.

K. J.

Kronika.

Z Prahy. Slavnost sv. Václava podoba-
la se téměř pouti sv. Janské; přespólních
bylo v Praze mnoho. Odpoledne vedl dp.
kan. M. Heinrich z chrámu Páně u Matky
Boží před Týnem s četnou asistencí slavný
průvod k hrobu sv. Václava v metrop.
chrámu, odkudž se procesí po vykonané
pobožnosti opět navrátilo do chrámu Týn-
ského. Bylo to k večeru; milý byl pohled
na členy jednoty tovaryšské, jenž za ko-
rouhvi svou kráčeli hořící svíce v rukou
držíce. Zpěvu k chvále sv. Václava při-
zvukovala hudba. Před metrop. chrámem
Páně stáli po celý den jednatelové sv. Vít-
ské jednoty nabízejíce příchozím upomín-
ky na chrám sv. Vítský za malý příspěvek
k obnově téhož chrámu. Horlivost pp.
jednatelů jest vši chvály hodna; sebralit
za ten den 185 zl. 61½ kr. V chrámě sa-
mém již stojí lešení pnuoci se až k vyso-
kému klenutí hlavní lodi. Asi šest oltářů
k mohutným pilířům přistavených bude
prodáno. Oltáře ty dobře zachované hodily
by se v kaplích a menších chrámech za
oltáře hlavní. U p. kanovníka strážce, Ad.
Würfela, přihlásilo se již několik kupců.
Jeden z oltářů těch již prý prodán jest do
diecése Kralohradecké. — Na večerní po-
božnosti u osvětlené sochy sv. Václava na
náměstí téhož jména bývalo, po celý oktav
mnoho nábožných, jichžto zpěv se rozléhal
po všech sousedních ulicích. Pobožnost tato
bude ukončena dnešním večerem.

— Papežské vyznamenání obdrželi:
p. Karel Steffek, major měst. sboru ostro-
střeleckého v Praze, kommanderský kříž
papežského řádu sv. Salvatora za dar
7000 zl. chrámu Karlínskému; p. Frant.

Ant. Müller, továrník za to, že tomtéž
chrámu Páně daroval zvon v ceně 4000 zl.
rytířský kříž papežského řádu Piova; paní
Marie Riegrová za své účastenství ve sbír-
kách k úpravě téhož chrámu obdržela
Camé (hlazený drahokam) co znamení bla-
hosklonnosti papežské „signum benevolen-
tia papalis.“

— Den jmenovin J. Vel. císaře pána
slaven byl včera způsobem obvyklým. Na
hradě sloužil v kostele u Všech Svatých
pontifikální mši sv. s „Te Deum“ vd. p.
kanovník arcijahen Fr. X. Dittrich.

— V sobotu, 8. t. m. započne v chrá-
mu Páně u sv. Havla 14denní misie.

— V neděli, 2. t. m. byla posvěcena
v Karlíne nová škola, pěkně stavení, ma-
jící v průčelí nade vchodem významný ná-
pis: „Pojď sem, synu, uč se moudrým býti.“
Světitelem byl vdůst. p. vrchní místoškol-
dozorce Prucha, jenž vykonav posvátné
obřady učinil k přítomným dojemnou řeč.
— Téhož dne vysvěcena jest v Podole u
Prahy nová fara.

— V kníž. arcib. semináři jest 120
alumnů; mezi alumnky I. roku jest též hrabě
Klement Deym.

— Spolek Arimathejský pochoval v září
55 chudých křesťanů.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili:
JExcel. nejdůst. p. Karel Bor. Hanl, biskup Kra-
lohradecký (co zakladatel), p. Vác. Slavík, ka-
plan v Bílém Touškově, Frant. Liebner, kapl. v
Brunšperku na Mor., Adolf Straka, kaplan v
Oubyslavicích.

— Na všech školách zdejších byl
nával k zapisu žákův veliký. Na hlavní
dívčí škole u sv. Anny či u Školních se-
ster přijato již bez mála 400 dívek.

— Na Vorlíku bude 15. t. m. slav-
ně vysvěcena nová gotická kaple a rodinná
hrobka Schwarzenberská od JEmín. nej-
důst. p. kardinála arcibiskupa.

— Z Klatov. Ředitelem gymnasia
zdejšího stal se prof. Hrdlička, kněz ř. sv.
Benedikta v Emausích v Praze.

— Z Tábora. Hlavní oltář sv. Ja-
kuba v kostele na hřbitově Tábořském se
opravuje. Oltář ten darován byl kostelu
po vyhoření r. 1746 od kláštera Augustian-
ského v Táboře. („Tábor“)

— V Lišově (diec. Budějovické) vy-
světil o slavnosti sv. Václava nejdůst. p.
biskup Jan Valerian nový kostel.

Z Uher. Poněvadž velkolepý chrám
na předměstí Leopoldovském v Pešti, jenž
14 let se staví, z nedostatku řádné pod-
pory dobudovati se nemůže, vyzval JEmín.
p. kardinál a kníže primas Uherský veš-
keré duchovenstvo k skládání ročních milo-

darův. Královská rada povolila k těmž cíli peněžité sbírky.

Z Vidně. Dr. Frant. Laurin, c. k. dvorní kaplan a ředitel studií v ústavu pro vyšší vzdělání kněžstva stal se skutečným prof. děkretalií (oddíl církv. práva) na theolog. fakultě Vídeňské. — Vys. c. k. státní ministerstvo dalo výnosem ddo 24. srpna, č. 8060 porodnicím ve Vídni a v Linzi rozkaz, aby v těchto ústavech narození dítky, které evangel. vyznání přináležeti mají a na útraty veřejných fondů vychovávány nebudou, křtu docházely od dotýčných evangel. farářů či pastorů.

Z Flensburgu došla nás milá zpráva, že tam zřízena byla katol. fara a škola. Kněz Rave z Vredenů, diecése Monastýrské, stal se farářem Flensburgským, po třech letech prvním katol. farářem Flensburgským! Prostřednictvím c. k. rakous. civilního komisara, svob. p. Lederera vykázan jest katolické obci v městě Flensburgu dánský kostel „u sv. Ducha“ k slavení služeb Božích. Kostel ten založen byl r. 1386. Po ujednání míru uvážou se též Milosrdné sestry z Čach v ošetřování nemocných v městské nemocnici Flensburgské. Za času reformace byl Flensburg prvním městem, které o slavnosti nejsv. Trojice r. 1528 Františkány z kláštera vyhnalo a nyní jest opět Flensburg první město, které k sobě zve a uvítá vřele sestry z řehole sv. Františka.

Z Würzburgu. Předsedou XVI. valného sjezdu katol. jednot zvolen byl dvorní rada, svob. pán Moy z Innomosti, prvním místopředsedou hrabě Bedřich Thun z Vídne. Vyslanců a zástupců rozličných jednot sešlo se 1001. Za místo příštího sjezdu zvolen jest Trevír aneb Innsbruck.

Z Italie. P. Lefresne, rodem francouz, kanovník římský a rytíř jerusalemský, zakoupil velkolepý hostinec v Lorettě pro katol. kněze celého světa, jenž připutují ku svatyni Rodičky Boží. Kněžím těm dává Lefresne bezplatně volné přebývání po celé tři dni. V jednom křídle rozsáhlého toho hostince docházejí i laikové přistřeší a pohostinství za plat znamenitě menší než ve všech jiných hostincích. Tím chce Lefresne rozmnožiti počet poutníků a přispěti k větší oslavě Matky Boží.

Z Belgie. (Ke sjezdu katolíkův v Malině.) Adresa, jižto podal valný tento sjezd sv. Otci, zní takto: „Svatý Otče! Poslušní více nadchnutí srdce, než hlasu povinnosti započínají katolíci shromáždění v Malině práce své vrhajíce se pokorně k nohám zástupce Jesu Krista. Spojení se sv. římskou Církví, matkou všech církví, úvazky věrného poslušenství a dětinné lásky, při-

nášíme Tobě, Otče sv., jenž jsi od Boha ustanovený k opatrování ovcí a beránekův, za vládce pastýřův i věřících, v dar projev citův našich. Uznáváme slavně všechna práva naší nejvyšší vlády. Jsi Otcem v úplném smyslu téhož slova, pravým strážcem a neomylným vykladatelem pravd Božských, ředitelem mystické (tajemství plné) lodi, na níž vedeš člověčenstvo obrozené krví Jesu Krista ku přístavu věčného povolání jeho. Zároveň se vládou Tvou duchovní uznáváme, Otče sv., i vládu Tvou žasnou, jež jest prozíravou ohradou její. Čím více kralování papežovo urážíno bývá a zneuznáváno, s tím větším bráníme je zápalením; čím více káráme svatokrádežné usurpace, tím těsněji spojujeme se se sv. Stolicí, žizným (bohatým) to a nevyčerpatelným zdrojem pravdy a práva, kteroužto spolčení bezbožných a nevěřících marně od věkův stroskotati usiluje. Shromáždění jsouce v Malině, abychom utvrdili jednotu katolíkův, rozvinuli činy katolické, abychom přičinili se, na kolik to laikům možno jest, v obraně Církve, matky naší, považujeme to za svou povinnost, započítí druhý náš sjezd tímto slavným vyznáním víry naší, oddanosti a naší lásky. O kžžby projev tento od Tvé Svatosti laskavě přijat byl a nám zjednal otcovského požehnání, ježto srdci dobré vůle tolik důvěry, síly a klidu dodává a ježto rozlévá se od sv. Petra k Piu IX. jako dobroděžná rosa, urbi et orbi na město i na veškeren svět. — Vaši Svatosti oddaní a upřímně zavazani synové.“ (Hl. Brn.)

V Kolíně nad Rýnem zvolen jest nejduš. světicí biskup Dr. Baudri od metrop. kapitoly vikářem kapitolním a správcem arcibiskupství osiřelého úmrtím arcibiskupa Jana z Geisselu.

Z Kancouzka. V městě Limoges lehlo 15. srpna přes 150 domů popelem. Kromě civilních a vojenských úřadů mělo v hašení požáru účastenství zvláště duchovenstvo. Však přes všecko namáhání všeho obyvatelstva mizela naděje, že město zachováno bude; byloť sucha a silný vítr vál. Nevidouce nikde pomoci utekli se lidé na zejtrí ráno do chrámu sv. Michaela. Též biskup přišel a mnozí kněží. Tu někteří rozpomínajíce se, že r. 1789 při podobném požáru bylo veřejně procesí prosebné s ostatky svatých vznesli na biskupa žádost, aby totéž učinil. Stalo se. Zpívajíce kající žalny a litanie o Všech svatých šli kolem spáleniště. Byl to pohnutlivý pohled na obyvatelstvo, které jenom s nebe pomoci doufá. A podivno, nastal obrat, buracející vítr se utišil, hasící lid pustil se chutě opět do práce, ze sousedních měst Chateauroux

a Perigneux přikvapili lidé se stříkačkami a požáru položeny jsou hranice.

— (Řeč arcibiskupa Pařížského k studentům.) Dne 9. srpna měl arcib. Pařížský k mládeži akademické následující pamětihodnou řeč: „Národové jsou tací, jak se vychovají. Občan jeví se již v mladíkovi. Ústav akademický jest školou pro vaši budoucnost. Čím nyní jste, budete i později za jiných poměrů. Budou z Vás mužové, kteří ať v štěstí nebo neštěstí, v bohatství nebo chudobě, v trudu nebo v rozkoši vždyž zůstanou stržici vlastního štěstí, plní odvahy a plní obětovnosti pro věc spravedlivou. Nechť vás potká cokoliv, vy zůstanete pevnými, poctivými a hodnými těch, kdož byli před Vámi zde. Vlast jest vznešenou věcí pro každého šlechtného muže; ona jest jmenem, ona jest praporem, ona jest slávou jeho praotců. Vlast jest souhrnem zájmů a práv celého národa; ona jest jeho poklidem, jeho dějepisem, jeho blahobytem. Milujte Francii a služte jí! Náležtež vlasti a době své! Nedbejte těch, kdož v rozmrzelosti pohroužení před vlastními dítkami tupí otcinu svou, aniž věrte těm, jichž vlastenectví vždy na zad se obrací a toliko minulost vychvaluje, aby se přítomnosti uhnulo. Vy mladí nadějní mužové, kteřížto neznáte sobství ani stranicství, Vy rozumíte lépe dějinám a nevyhledáváte v nich toho, čím život lidský se trpčí a mučí, nýbrž čím se křísí a povznáší. Nepouštějte se v malicherné úsudkování a hašteření; účastněte se hnutí doby nikoli co přemožení, jenž nechávají se uchvacovati, nýbrž co bojovníci, kteří k vítězství pracují; a kdo cítí se silným, vstup co vůdce, jenž rozhodne vítězství!.. Prosti předsudků a záští propůjčte národu své síly! Osvědčte rozvahu a pevnost tam, kde nevázaná prudkost jedy rozsévá a stopujte udalosti, aniž byste se vzdálili spravedlnosti a ctnosti. Pracujte k štěstí a slávě Francie! Jděte do světa, abyste rozšířili naši dobrou pověst, abyste povznegli jméno Francie!“

z. N. L.

V Římě zemřel 7. září kardinal-kněz Gaetano Bedini, arcibiskup ve Viterbo a Toscanella, nar. v Sinigaglii r. 1806, kardinálem od 27. září 1861.

— Sv. Otec vydal encykliku k biskupům polským. — Císař Napoleon chce ve dvou letech odvolati francouzskou posádku z Říma. — Biskupem diecése sv. Hypolitické stane prý se biskup Fessler.

Z Ameriky zaslal nám neznámý přítel dvě čísla týdeníku vycházejícího v Baltimore: „Kath. Volkszeitung“, z něhož vyjímáme: Dne 28. srpna položen a požehnán

jest v Pietsfieldu základní kámen k novému chrámu. Totéž stalo se 4. září v Pittstonu. V New-Germany posvěcen jest nový kostel. — Z cesty své do Evropy navrátili se biskup Fitzpatrick a farář Hahne. — Kněz Damen z tov. Jež. konal v Appletonu renovaci sv. misie, při kteréž příležitosti tři protestanti učinili vyznání víry katolické. Při misii na jaře konané pokřtil týž kněz deset dospělých. — Mr. Flint, sekretář hospodářského spolku Massachusettského předpovídá tuhou zimu. Domněnku svou staví na následující zkušenosti. Po suchém létě 1748 následovala krutá zima, totéž r. 1749, 1762, 1854, 1856 i 1861.

Literní oznamovatel.

— „Posvátná kazatelna.“ Svazek 11. (říjnový) obsahuje duchovní řeči na ned. XX.—XXIV. po sv. Duchu, na slavnost růžencovou, posvěcení chrámu Páně, sv. Hedvigi, patronky země Slezské a Polské; promluvy v den památky všech v Pánu zesnulých osadníků v pondělí po posvěcení a u mrtvoly matky několika dítek. Ve svazku 12. (na měsíc listopad), jímž ukončen jest ročník I. „Posvátné kazatelny“ nalezáme duch. řeči na slavnost všech Svatých i o památce věrných zemřelých; na ned. XXV., XXVI. a XXVII. (letos poslední) po sv. Duchu; na slavnost sv. Linharda opata a sv. Kateřiny muč., konečně promluvu při oddavkách. Přidan jest titul a seznam všech řečí. Zároveň s posledním sešitem I. ročníku rozesílá se svazek 1. (prosincový čili adventní) ročníku druhého. Obsah: Na ned. I. adventní. 1. O posledním soudu. 2. Čas adventní jest doba přípravy na příchod Kristův. Na ned. II. adventní. 1. Za našich časů mnoho jest lidí, kteří se horší nad J. Kristem. 2. Výklad epištoly. Na slavnost sv. Mikoláše. O pěti hřívnách. Na Početí bl. Panny Marie. 1. Neporušenost P. Marie a neporušenost naše. 2. Maria růže Jerišká. Na ned. III. adv. O cestách ku poznání sebe samého. Na ned. IV. adv. O náhradě. Na slavnost Božího narození. Kdo, kterak a proč se nám narodil. Na slavnost sv. Štěpána. Čemu se u sv. Štěpána obdivovati a v čem ho následovati máme. Na konec roku: Výklad slov: Mane, Thekel, Fares. Řeč při pohřbu Jos. Křivohlávka, učitele v Jaroměři. Promluva při pohřbu zasloužilého kostelníka. — Povšimnutí hodno jest přání p. vydavatele B. M. Kuldy, jenž na obálku I. tohoto sešitu napsal: „Aby Posv. kaz.“ čím dál tím skvěleji byla střediskem a prostředníkem katol. kazatelů ve vlasti ku podpoře vzájemné, vyzýváám důst. pp. bratry, aby původní práce své homiletické ku většímu užítku uveřejňovali ráčili ochotným a úslužným časopisem tímto.“

— Sedmero kázání postních s připoje

ným kázáním na slavný hod *velikonoční*“ od Františka Bohuslava Lukeše, faráře v Úbyslavicích blízce Jičína. Ku prospěchu Boromea, neb chlapeckého semináře diecése Kralohradecké. V Praze 1865. Nákladem Bedřicha Augusta Crednera, c. k. dv. knihkupce. Stran 100. Cena 80 kr.

— *Sbírka výkladův a kázání*,“ kterouž vydával vp. Emilian Veverka, nyní pak p. farář Václav Jirí Kratochvíl, přináší v *čtrnáctém* svazku: „*Řeči pohřební*.“ Sepsal František Daneš, děkan na Peruci, emerit. k. a. vikář a okresní školdozorce Novostražský, titul. konsistoriální rada atd. V Praze 1864. Tiskem i nákladem Rohlíčka a Sieverse v arcibiskupském semináři. Na 142 stranách velké osmkerky nalezá se 53 řečí při pohřbu osob rozličného stáří, stavu a povolání a 11 řečí při pohřbu vůbec. Cena 84 kr. jest levná.

— „Křištofa Šmída *Věškeré spisy pro mládež* a přátele její.“ Dle posledního původního vydání přeložil dr. Jos. Pečířka. Svazek XXXVIII. a XXXIX (v jednom sešitu) obsahuje povídku „Jozafat“ a v přídatku „Troje podobství Barlámo.“ Sbírka ta vychází, jak známo, tiskem a nákladem B. Rohlíčka v Praze.

— „*Evangelický životopis Krista Ježíše*, čili sestavení svatých evangelistů, popisujících život, smrt a vzkříšení Páně. (Dle Reichel-a) Sepsal Pantaleon Neumann, farář v Klotmině a bisk. notář Kralohradecký.“ Vel. p. spisovatel věnoval 200 výtisků tohoto spisu Dědictví sv. Vojtěcha; za 1 zl. jest k dostání v kanceláři arc. konsistoře Pražské.

— Vydavatelem i redaktorem polit. deníka „Národ“ jest nyní p. Frant. Šimáček (Vojtěch Bělák). — V Plzni vydává od 1. t. m. „Plzeňské Noviny“ p. Frant. Schwarz.

— Tiskem a nákladem Jarosl. Pospíšila v Praze bude vycházeti: „Domáci biblioteka“, sbírka románů, novel a jiných spisů zábavného obsahu. Právě vydaný sešit dílu I. obsahuje: „Vojenské příběhy z válek Napoleonských.“ Z polského Ad. Am. Kosiňského přeložil Frant. Boh. Žilovický. Stran 80. Cena 20. kr. Každý měsíc vyjdou dva sešity.

— „*Popis mocnářství Rakouského*.“ Na potřebu středních škol nižších upravený Janem Lepařem: U H. Kolka v Opavě 1864. Knížka tato povolena jest od vys. c. kr. státního ministerstva pro nižší třídy gymnas. a realní, a za pomocnou knihu pro katol. vzdělávací ústavy učitelské.

— „*Meteorologie*“ čili popis a výklad všech úkazů povětrných. Pro přátele přírody vůbec a pro venkovany zvláště sepsal dr. F. J. Studnička, prof. matematiky na c. k. vyšším gymnasiu v Českých Budějovicích 1864: Tiskem a nákladem F. Zdarssy v Č. Budějovicích.

— V Skalici v Uhrách vychází „*Vojtěch*“, obrázkové katolické noviny pro obecný lid. Redaktor: dr. Ondřej Radlinský.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci srpnu a září přistoupili: Z arcidiecése *Pražské*: Jan *Zimmerhakl* z Vysočan; Jan *Čekan* ze Staré Strašnice, Josefka *Šefernova* z Březových Hor. Z diecése *Litoměřické*: Anna *Jelinkova* z Doubravice, Františka *Čejkova* z Dětenic. Z diecése *Kralohradecké*: Václav *Klímeš* z České Třebové. Z diecése *Budějovické*: Alžběta *Pechova* z Ločenic, Vojtěch *Brož* z Libětic, Václav *Bečvár* z Nezdašova. Z *Olomúcké* arcidiecése na Moravě: Josef *Adamec* z Frýdlantu, Teresie *Kučerova* z Byslavic, Maria Anna *Kusinova* z Příboru, Josefa *Sousedikova* ze Zlína, rod Josefa *Hajka* z Hrabové, Maria Anna *Adamova* z Vanovic, Škola farní v *Zašově*, František *Pinkava*, studující v Těšíně; rod Františka a Marie manželů *Spurných* v Prostějově, Jan *Bednár* v Jaroměřicích. Z *Brněnské* diecése: rod Jindřicha a Rosalie *Knapilových* v Moravských Prusích, rod Josefa a Anny *Safránkových* v Kynčicích, rod Matouše a Josefky *Zavřelových* v Kuřimě, rod Jakuba a Josefky *Hodinářových* v Krásensku, rod Jana a Anežky *Pechalových* ve Vážanech, Petr *Vévoda* v Pazderni, Vincenc *Kala* v Lažankách, Pavel *Vastl* v Komořanech, František *Palát* v Brně, Anna *Pútova* v Habrovanech. Z *Ostříhomské* arcidiecése v Uhrách: Marie *Hojšíkova* v Brodsku.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

P. Antonín *Nagl*, kněz ř. pobožných škol, prof. na c. k. gymnasiu Novoměstském v Praze, 25. září (nar. 27. pros. 1812);

P. Marek *Köhler*, kněz ř. premonstr. v Teplé, prof. na gymnas. Plzeňském, 17. září (nar. 18. března 1810);

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Matěj *Petraš*, farář Vřetovický, za faráře v Kolči;

p. Ferdinand *Lehner*, kapl., za adminstr. v Michli;

p. Josef *Janský*, za kaplana do Zdic;

P. Mat. *Schwanderlik*, premonstr., za kapl. a katechetu na Strahově v Praze;

p. Jaroslav *Štětka*, kapl. na Chržíně, poslán jest. do c. k. vyššího ústavu vzdělávacího pro kněze u sv. Augustína ve Vídni.

Upřádněná místa:

Michle, fara patron. fakulty právnické a lékařské v Praze od 21. září.

Místo *druhého* duch. správce ve všeobecné nemocnici Pražské od 14. září;

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnuli:

p. Jos. *Ballisch*, farář v Choustníku, 31. srpna (nar. v Jindř. Hradci 7. března 1813, kněz od 25. března 1836).

Vyznamenání jsou:

- p. Petr. *Špelina*, prof. bibl. studium St. Zák., jmenován prof. církv. práva, a
- p. Jos. *Hoffmann*, dr. bohosl., jmenován supl. prof. církv. dějepisu na theolog. učilišti v Budějovicích;
- p. Vilém *Králík*, farář v Rudolfově, jmenován skutečným bisk. vikářem a školdozorcem střidnictví Hlubokého;
- p. An. *Schiel*, děkan v Svinech Trhových, jmenován následkem resignace p. okres. vikáře a školdozorce Jana *Marchala* prozat. bisk. vikářem a školdozorcem okresu Novo-Hradec-kého;
- p. Norbert *Peyscha*, prvofarář v Dobré Vodě, obdržel právo nositi exposit. canon.;
- p. dr. Fr. *Loberschiner*, apošt. prvnotář, inful. arciděkan v Krumlově, stal se arciknězem obvodu Krumlovského a bisk. vikářem i školdozorcem v okresu duch. správy arciděkanství Krumlovského.

K druhotním kněžským:

- p. Pavel *Riedl*, farář v Lodheřově, jmenován osob. děkanem (s exposit. can.)
- p. Kašpar *Wawahrta*, vysl. farář Štikarský a osob. děkan, jmenován bisk. notářem;
- p. Matěj *Pimperle*, vysl. farář Bohumilický též bisk. notářem (s exposit. can.);
- p. Ant. *Wenzl*, farář v Letínách, též bisk. notářem (s exposit. canonic.)

Právo nositi Expositorium can. obdrželi:

- p. Leonard *Gabriel*, vysl. lokal. Theresiendorfský;
- p. Frant. *Kubička*, osob. farář, býv. lokal. Novosedlský, a
- p. Ignác *Flaušt*, farář v Předslavicích. —

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jan *Smola*, admin., za faráře v Starém Sedle;
- p. Ferd. *Peutelschmidt*, admin., za far. v Ouboři;
- p. Jan *Mazanec*, býv. učit. náboženství na gymn. Prečburském, za far. v Kumzaku;
- p. Jos. *Hynek*, prvofarář v Hosticích, za faráře v Březnici;
- p. Frant. *Čermák*, admin., za far. v Staněticích;
- p. Frant. *Stiller*, kaplan v Myslivě, za faráře v Littobornu (diec. Brněnské);
- p. Jos. *Kulanda*, kaplan v Dobři, za administr. v Dubu;
- p. Jan *Lešetický*, kaplan, za admin. v Soběslavi;
- p. Matěj *Essl*, kaplan v Zátoni, za kooperátora do Puchorí;
- p. Frant. *Fiala*, kapl., z Němčic do Kadova;
- p. Bedřich *Fischler*, kapl., z Vacova do Zaháje;
- p. Arnošt *Nemastil*, kap. z Lhenic do Vacova;
- p. Raimund *Obermüller*, šk. ředitel a katecheta v Nové Bystřici, za kapl. do Hiršova;
- p. Vác. *Rokytský*, kap. z Mouřence do N. Kdýně;
- p. Jos. *Noheil*, koop. z Roseče do Mouřence;
- p. Frant. *Mikota*, kaplan z Horní Cerekvice do Nepomuku;

- P. Emerich *Loidol*, cisterc. z Vyššího Brodu, kapl. z Myšlan za koop. do Boru;
  - p. Jos. *Souhrada*, kap., z Klatov do Chudenic;
  - p. Jak. *Liebl*, kapl. z Hořepníku do Chraštan;
  - p. Vác. *Hájek*, kapl. v Horšově Týně, za zámec. kapl. do Čechovic;
  - p. Kar. *Konrád*, kapl. z Eisensteinu do Horš. Týna;
  - p. Vác. *Řepiš*, býv. misionář v Americe, za kapl. do Vodňan;
  - p. Frant. *Žlábek*, koop., za admin. v Hluboké.
- Z letošních novosvěcených ustanoveni jsou:**
- p. Jan *Černý*, za kooper. v Předslavi; p. Ant. *Degregorio*, za kapl. v Horní Cerekvici; p. Jak. *Eremiáš*, za koop. v Roseči; p. Jak. *Kocábek*, za kapl. do Lhenic; P. Otto *Kohout*, z ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, za kapl. v Myšlanech; p. Vác. *Kuděj*, za koop. v Jarošově; p. Jos. *Lepič*, za koop. ve Stráži; p. Jan *Michálek*, za kapl. v Zátoni; p. Jan *Nepil*, za kapl. v Nové Bystřici; p. Josef *Neumann*, za kapl. v Táboře; p. Prokop *Pablásko*, za kapl. v Hořepníku; p. Ján *Pluhař*, za kapl. v Klatovech; p. Jos. *Rank*, za kooper. v Rehberku; p. Martin *Ticháček*, za kapl. v Bernardicích; p. Jan *Vacek*, za kapl. ve Velharticích; p. Jos. *Weber*, za kapl. do Eisensteinu.

Uprázdňená místa:

- Hluboká*, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 12. října;
- Choustník*, fara patron. hrab. Vratislava, do 20. října;
- Hoštice* (Chlumčanské), fara patron. nábož. matice, do 1. listopadu.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

- p. Michael *Patzelt*, farář v Kvítkově, 17. září (jeden ze čtyř bratří kněží, nar. 29. září 1820, kněz od 25. července 1845).

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyr. a Met. v Karlíně: vp. Jos. Novák, administr. v Kněžticích 45 kr. Vyučenci sazečství v knihtiskárně B. Stýbla: bvatří Vilém a Jan Šedivý svůj první výdělek 8 zl. r. č. na chrám Karlínský a sv. Vítský.

Vp. J. S. Té zprávě o „aequivál.“ jsme neporozuměli; čtenáři by jí též neporozuměli.

P. A. F. Chvalořeč Vaše hodila by se jen za inserát do polit. listu.

Vp. K. J. v Ř. Do té práce se nepouštějte. — Vp. Jan Herčík jest ve Vlašských Benátkách hledaje zdraví. P. kan. Vinařický odjel do Vídně co člen vyučovací rady.

Vpp.: T. N., J. Č., A. F. a j. — díky;

Vp. V. S. v K.: P. J. jest nalezen!

Předplacení na „Blah.“ se posud přijímá, úplné výtisky r. 1863. jsou k dostání.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
u všech fádých
knihkupců
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Na den posvěcení chrámu.

„Zacheus vrchní byl nad celnými a bohatý
a hledal spatřit Ježíše.“ Luk. 19, 23.

Sv. Lukáš podotýká panství a bohatství Zacheovo, poněvadž zřídka pán bohatý se ohlíží po věcech nadsmyslých, nadzemských, věčných. Bohatec méně bažívá po nebi než chudý. Mezi chvály hodné výminky v ohledu tomto náleží Zacheus, jenž ačkoli pán a boháč, předce nebyl zaslepen hrdostí a leskem rozkoší zemských, nýbrž všiml si moudrosti a svatosti Páně, „hledal spatřit“ Ježíše. Tato žádost Zacheova „spatřit Ježíše“ čte se nám v den památky zasvěcení chrámu, abychom i my na místo v duchovním smyslu povýšené chvátali spatřit Pána, Jehož nemůžem dokonale viděti v nízkosti světa. *Jen v chrámě lze jest viděti, poznati Ježíše.*

Zacheus aby spatřil Krista Pána vstoupil na povýšené místo, na strom; podobně i my chceme-li spatřiti, poznati, zkusiti Pána v světle jeho milosti a pravdy, musíme z obyčejných míst světských vystoupiti na místo, které skrze účel a posvěcení vyšší jest nad veškerá místa všední. Chceme-li zakusiti štědrosti našeho dobrodince, nezůstáváme doma nýbrž vcházíme do domu jeho: podobně chceme-li účastnými býti dobrotivosti Boží; máme se ku Kristu Pánu blížiti, vcházeti do chrámu jeho. Či vyslyší otec prosby dítěte svého, kdyby ač na blízku přebývajíc předce k němu nešlo?

Neřeklby otec: Což nejsem hoden, aby dítě přišlo ke mně? Kdo do chrámu nechodí, nemůže úplně spatřiti Pana, účastným býti lásky Boží.

Kdo chce okusiti čerstvé vody, dokud ona má v sobě sílu původní, nevyvětralou, jde k studánce a tu pije ji. Podobně i my, chceme-li se občerstviti vodou živou čili milostí, máme spěchat k prameni této vody, do chrámu ku Kristu Pánu. Tam posvěcený, velebný oltář jest ten nevysychající, stálý pramen, z něhož se nám prýští kdykoliv do chrámu vcházíme ta voda živá, o níž Pán praví: „Kdo z té vody pije, kterou já dám jemu, ten nebude žízniti na věky; nýbrž voda kterou já dám jemu, bude jemu pramenem vody přetékající do života věčného. Kdo žízní, ať přijde ke mně a pije, z jeho života proudy živé vody poplynou.“ Čím ale, jakou nádobou navážíme v chrámu této vody potřebné duši naší? Modlitbou. Však nesmí býti tato nádoba děravá, sic by se voda ztratila dříve, než by se jí napil duch náš t. j. je-li modlitba roztržitá myšlením světským, neb mluvením, nemůžem navážiti posily duchovní.

Kdo se chce ohrát na teple slunečním, nezůstává doma ve světnici mezi stěnami chladnými, nýbrž jde na výsluní. Podobně i my, chceme-li hojněji ohřáti a oživit v sobě city nábožné, musíme vejiti do chrámu, by nás paprsky přítomnosti Kristovy pronikly a rozehrály. Navštěvování chrá-
29

mu nás povznáší a blaží: jen v chrámu lze dokonale pocítiti, spatřiti Ježíše v záři jeho milosrdenství a moci spasitelné. Proto hříšníků obrácení nejvíce v chrámu se stává.

Též chceme-li poznati sebe, svůj vlastní stav duchovní, chceme-li poznát cestu k věčnosti blažené, poměr náš ku Kristu: nemáme dbáti toliko na mžikající světélko rozumu; jiskra vědomostí vlastních málo nás osvíti, málo nás poučí pouhé rozumování; nýbrž navštěvovati máme chrám, přicházeti ku Kristu Pánu, k *světlu světa*, aby nás osvětil svým vnuknutím i ústy hlasatelů slova Božího. V chrámu Páně svítí světlo světa, Kristus Pán, zde můžem nabyti dokonale známosti svého cíle a prostředků k němu vedoucích, zde pokojně rozjímáti o marnosti světa a o povolání našem, zde se nám jasněji objevují tajemství Boží, zde můžem nahlédnouti v spasitelské dílo a vůli Páně, slovem jen v chrámu lze dokonale spatřit Ježíše, poněvadž zde ne v obrazu a v podobenství, nýbrž skutečně přítomen jest.

Duchovní náš obzor zahalen jest mlhou záležitostí světských a pro tuto mlhu nevidíme, zapomínáme na blažené vždy se zelenající hory ráje, zapomínáme na slunce světa Krista Pána; pročež potřebí jest, abychom z mlhavého údolí tohoto vystupovali na nějakou horu a s té se rozhlíželi, jací lidé nás obklopují v společenském životě, v jakém stavu se nalézáme, v ctnostném-li či hříšném, jak daleko máme k věčnosti a zdali náš život vede nás k ráji, ku Kristu Pánu čili ne — a hora tato, s kteréž se po všem tom rozhlédnutí můžeme a máme, jest chrám, místo nade všechna místa vznesené. V chrámu vše pamatuje nás na život nebeský. Již ta vysokost klenby chrámové uvádí nám na mysl velikost nebe, ty obrazy svatých a andělů upozorňují nás, kdo byli a jsou ti, s nimiž bydliti toužíme, to světlo uvádí nám v paměť jasnost, kterou v nebi zřítí máme, ozdoby připomínají nám nevý-

slovnou krásu příbytků nebeských, ta hudba připomíná nám naši radost a slávu Boží v nebi, ten souhlasný zpěv věřících připomíná nám jednomyslnost a lásku nebešťanů. Nad to působí na nás tajemně přítomnost Páně, tak že uznati a vyznati musíme, že jen chrám jest to místo, kde dokonale můžeme „spatřit Ježíše,“ cestu, pravdu a život náš. Kdo jinam nás zve a vábí k poznání pravdy, není přítel náš. M. D.

Sv. Vojtěch pachole.

Plakala máti, plakala
Na Libickém týně:
Synáček její umíral
Složený na klíně.

U matky smutné otec stál
a rukama lomě,
Slzel, že smrt mu nový hrob
Kope v slavném domě.

Pojali oba pachole
Se zsinanou tváří;
Máti je nese sklíčená —
K Matce na oltáři.

S chotí tu statný klesá choť
Bolně na kolena:
Jedním tu hlasem srdce dvě
Lkají skormoucená.

„O Máti svatá — máti všech
Otcův, matek, dětí —
Upros, ať znova život se
Vrátí pacholeti!“

Pomni, jak sama's úpěla,
Když Ti Syn umíral,
A okem na smrt hasnoucím
S kříže na Tě zíral.

Pomni, jak srdce pukalo,
Na Tvém složen klíně
Když Syn Tvůj mrtvý v krvi chlad
Proliv ji nevině.

Bez viny mře to pachole,
Naše zřítelnice,
Ve mraku smrti hasne již
Života mu svíce.

U Boha život vypros mu:
Bohu my je dáme,
A Tobě na čest Vojtěcha
Svého odchováme.“ —

Tak otec úpěl s mateří
Slavník s Střezislavou:
Slizce, shledli synáčku
Na tvář umíravou.

Než náhle div tu divoucí
Před nima se děje:
Pachole oči otvírá,
Tvář i zrak se směje.

Rozkvétá novým životem
Mroucí tvář a bledá,
Synáček k otci, mateří
Ručky útlé zvedá.

Oživlým tělem od země
Pozvedá se dítě,
Vine se k matce, pokleká,
Ruce spíná hbitě.

A celé, jakby oblité
Nebes jasných září,
Radostné díky hlaholí
Matce na oltáři.

A Máť ta, nebes královna,
Kyne pacholeti,
Jež Bohu v slasti tonouce
Otec, matka světí.

Z svatyně pak ples po celém
Rozešel se týnu,
Oživlý Vojtěch zasvěcen
Zůstal Hospodinu.

Vác. Štulc.

Cesty milosti Boží.

(Pokračování.)

Kaplan. „Jakých medle užíval jste prostředků u zatvrzelých hříšníků?“

Farář. „Byly to hlavně tři nevěrci, s nimiž jsem se obíral. Nejprv hleděl jsem si jejich důvěry získati, pročej jsem zpočátku o náboženství ani slova nepromluvil, nýbrž mluvil jsem o věcech, jim milých. Znenáhla začali i oni živě vypravovati na nemoc skoro zapominající a tímto způsobem stal jsem se jich milým přítelem a hostem. Tři tito lidé byli vírou dávno opovrhli — byla to pro mne, milý bratře, krušná práce. Než buď Bohu chvála, dilo se zdařilo — všickni tři na pravou se dali cestu a já pocítil mnoho radosti.“

K. „Již tedy povězte, kterak jste si při tom vedl?“

F. „Když se mi první, jenž byl náruživým lovcem, dosti o svých příhodách byl napovídal a pak když vše byl vyčerpál, znovu vše líčiti počal, odvětil jsem mu chladně: Věřím vám, že jste výborný střelec, ale zajisté jste se někdy chybil. Já

však znám střelce, který se nikdy cíle nechybí — a on již i na vás namířil. Pane, dlouho-li ještě budete na lov choditi? — I hleděl na mne s podivením — zamlčel se na chvíli, pak řekl: „Smrti se arcí žádný střelec vyrovnati nemůže; ale pane faráři, řekněte mi, proč jste tak rychle naši rozmluvu v tu stranu obrátil?“ — K vaší spáse sem tak učinil, vyť jste mi sám přisvědčil, že se smrt ani vás nechybí, protož pečujte o to, aby vaše předrahá duše nezahynula na věky. — Muž ten bedlivě uvážil slova má a polepšil se.“

K. „Dobrá, též u pana hraběte mohu takovýto pokus učiniti, neb i on jest náruživý myslivec!“

F. „Abych se s druhým, jenž byl hráč a penězolibáček dobře baviti mohl, pilně jsem hledal v novinách, kterak stojí záležitosti bursovní. Toho jsem se v příhodný čas otázal, jestli ho nikdy nepotkalo žádné neštěstí v jeho obchodu? Odpověděl mi zkrátka, že nikoliv. Což ale kdyby jste najednou o všechno své jmění přišel? To jest naprosto nemožné, odpověděl mi, neb jsem své peníze na rozličných místech na úroky uložil a co možná nejvíce pojistil. Však své největší bohatství, odpověděl jsem jemu, nepojistil jste a můžete o něj v jednom okamžiku přijíti! — Co že pravíte? Mé největší bohatství žeby nebylo pojištěno? Nejvíce mám u obchodního domu v N. Či tam hrozí úpadek? Nikoliv, odvětil jsem, naopak dům ten požívá nejlepší pověsti, a předece vás očekává hrozná ztráta. Však svolíte-li, můžete nesmírně mnoho vyzískati! — Veliká ztráta a veliký zisk, jakž pak tomu mám rozuměti? Prosím vás, vysvětlete mi tu věc! — Vy jste nemocen, mluvil sem dále a to nebezpečněji, než se domníváte. Mrtvice se může opakovati; jen okamžik — a vaše bohatství přejde do rukou těch, kteří se na vaši smrt těší. Ale vaše duše, toto nejdražší a největší bohatství, ten vzácný poklad, ode všech opuštěná uslyší nezvratný výrok zahynutí. — Vy však můžete tento výrok změnit a k svému prospěchu obrátiti. — Cože? Moje jmění v rukou těch, jenž se těší na mou smrt? Z toho nebude nic. — Řeč jeho slábla, dech byl kratší, pot se mu lil po čele. Za nedlouho řekl: Víím, že umru; řekněte mi, co si mám počíti? — Zavolejte notáře, dejte peněz chudým. — Ach, jak trpíka jesti smrt, ona nám ukazuje vše v jiném světle, než jsme vidati uvykli! Tak zasténal, a hle můstek k novému životu byl již položen. Já pečoval o jeho duši, notář o chudé. On se pozdravil, byl příkladně živ a po několika letech zemřel co věřící a vroucí křesťan.“

K. „I tot jest výborné. Pan hrabě miluje peníze neméně než honby a střelbu. Tuť mohu i této Vaší zkušenosti použiti. Jak se Vám dařilo se třetím?“

F. „Třetí byl veliký milovník ptáků, jichž přes sto vždy opatroval. Získal jsem si ho způsobem následujícím: Koupil jsem si knížku o chovu a nemocích ptáků, četl jsem ji bedlivě, pak jsem se odebral k tomu muži, bych ho požádal o radu, jak se s ptáky zacházeti má. S radostí sdělil se mnou bohatou svou zkušenost. Opakoval jsem své návštěvy, konečně jsem jednou spustil: Nejsme-li, milý pane, ukrutníci, zbavující ptáky jejich svobody a volného létání po krásných krajích jim nepřijíjí? Okrádámeť ubohá zvířátka o to nejmilejší! — Nikoliv, odvětil on, my se o ně staráme, aby hladem nezahynuli, zajisté by dlouho nežili na svobodě, jsouce tu cizinci. — Však co byste řekl tomu, milý pane, kdyby někdo člověka, který se ničeho nedočínil, jako ptáka zavřel? — Vyť máte podivné otázky, odpověděl, bylo by to největší bezpráví. — Nuže, pravil jsem k němu slavně, buďte budoucně milosrdnější a spravedlivější k sobě samému. — Což jsem já v kleci? odpověděl mi zhurta. — Ano, vy vězíte v přesmutném žaláři, rozmilý pane! Duše vaše mohla svobodně poletovati po výšinách, ona mohla zřítí vznešené pravdy, kdy byste vy jí svou nevěrou svobody nebyl zbavil a do žaláře uvrhl! Víím, že byste v hlubokém smutku pohřížen, a že vás ani ptáci povyraziti nemohou. Však zmužte se, rozbořte stěny těsného žaláře, vybavte se z hnusného otroctví a pospěšte do ráje křesťanské svobody! Místo ptáků starejte se o chudé a srdce vaše zaplesá radostí nevýslovnou. — Pak se mi vedlo jako vám, milý bratře. Mluvit se mnou o rozličných záhadných otázkách, jako o Bohu, svědomí, nesmrtelnosti, při čemž jalové námitky a mnohé předsudky pronášel. Snažil jsem se arci, bych ho vědeckými důvody přesvědčil, však vida, že jsem se s prospěchem minul, poprosil jsem ho, aby mne k jedné kleci doprovodil, ve které spatří krásné ptáky. On přijal můj návrh a já ho dovedl k jedné nábožné ale velmi chudobné rodině. Otec byl nádeník a ležel na chatrném lůžku nemocen, matka byla pravý obraz strasti a bolesti a tři malinké dítky plakaly u lůžka hladem jsouce ztrápeny. Jako bleskem zdrcený stál přítel můj na tom místě nouze a bídy, pak sáhl po váčku a vyprázdnil jej na lůžko nemocného! Tento pozdvihnul svých vyschlých a třesoucích se rukou k nebi, slze polily uvadlé jeho lice, matka s dítkami padla dobrodincovi k nohám zasílajíc k Tvůrci

všehomíra vroucí modlitbu, jakéž můj ptáčník nikdy neslyšel. Vroucí ta modlitba probodla jako ostrý meč zatvrzelé srdce starého nevěrce. Opustili jsme potěšenou rodinu a jakmile jsme byli za dveřmi, pravil on ke mně: Pokus váš se podařil, já vám srdečně děkuji. Jakási slastičná spokojenost naplnila srdce moje, sladké jest to vědomí, že jsem několik hladových lidí nasýtil. A ta nábožnost, ta modlitba! Takovým hlasem mluví víra! Ten nemocný má duši, a ta duše se povznesla k Bohu. Pane faráři, jedinký ten pohled přemohl moje předsudky a pochybnosti. Nyní vím, že mohu něco prospěšnějšího konati, než ptáky krmiti! — Tak dokončiv odebral se do svého příbytku, poslal hned lékaře k nádeníkovi a když tento se pozdravil, učinil jej dozorcem při svém hospodářství; z nevěrce stal se pak nábožný křesťan a byl mým neupřímnějším přítelem.“

K. „Vy jste ovšem objevil velikou trpělivost. Nyní poznávám, kterak jsem jednati měl a co jsem zanedbal. Když se mne hrabě tážal: kdo mne k němu povolal, neměl jsem říci: *moje povinnost* — nýbrž: *útrpnost s vámi!* Neb on neuznává povinnosti — a já jsem si mohl jiným způsobem důvěry jeho získati. Však již vím, co učiním. Filiální obec má s hrabětem při o dříví, s tím započnu. Od dříví přejdeme k honbě, od honby k penězům, a od peněz k ptákům, jichžto pan hrabě vřelým jest milovníkem. Vy jste mi, velebný pane, ukázal tři cesty, po kterých k cíli kráčetí mohu — jedna zajisté povede k němu.“

F. „Zkusiti to můžete, a však nesmíte se klamati, že budete hned u konce. Ještě jednou vám připomínám, že se nemoc pana hraběte v srdci usadila. Rád bych vám při té práci pomohl, však víte předobře, kterak o mně smýšlí.“ (Pokračování.)

D o p i s y.

Z farářské osady Podolské, 5. října 1864.

[Svěcení nové fary.]

Dne 2. října t. r. byla nová fara v Podoli u Prahy slavně vysvěcena. Hned z rána o 6. hodině oznamovaly četné rány z hmoždírů, že osada Podolská neobyčejnou slavností konati bude. O deváté hodině bylo již veliké množství lidu i mládeže školní u chrámu Páně shromážděno, též se velebné duchovenstvo a jiní vznešení hosté sjížděli. V 10 h. nám střelba a hlahol zvonů oznámily příchod světitele velebdůst. pana vikáře Jana Konopy. Školní dívka Marie Plochova (sirotek) uvítala velebdůst. pana srdečnou řečí, vítajíc vzácného hosta i celé shromáždění ve jménu kolatury a nazna-

čujíc radost osadníků, že konajíce právě pouť farního chrámu Páně, jenž krásně jest obnoven, budou účastni též slavnosti svěcení nové fary Podolské, na jejížto vystavení vys. c. k. vláda 7000 zl. r. č. byla povolila. Pan světitel odpověděl, že rád přichází k nám, zvláště pak dnes že potěšení má z okrasy chrámu Páně, z velikého účastenství osadníků, a ze jména z toho, že vystavením nové fary kolatura Podolská úplného zařízení došla. Připomínal zvláštní ochranu sv. andělů; máť farní kolatura Podolská za patrona sv. Michaela archanděla. Děkoval vys. vládě, Jeho Eminenci, pak místnímu faráři za oběti a vynasazení, by farní dům vystaven byl. Vzbuzoval k horlivosti v svatém náboženství, zvláště k častému přijímání sv. svátosti, k slyšení slova Božího a ku konání bohumilých skutků. Dokazoval potřebu ochrany a pomoci Boží pro každý příbytek a zvláště pro farní dům. A vybičnuv přítomných, by ho doprovodili k svěcení nové fary ubíral se u prostřed četného duchovenstva, obklopen jsa zástupem domácích, sousedních i Pražských hostů, při zpěvu, hudbě a střelbě k nové faře, kterouž církevním řádem slavnostně posvětil. Pak ubíral se celý průvod zpět do chrámu Páně, kdež veledůst. pan světitel při četné asistenci slavnostním způsobem nejsvětější obět konal, již výtečně provedená hudba vedením Podolského p. učitele Josefa Koubka k potěšení všech přítomných provázela. Po službách Božích byla na faře hostina. Odpoledne byly litanie s požehnáním v chrámu Páně, čímž se církevní slavnost dokončila; národního rázu jí u večer dodala beseda v hostinci, při níž se deklamovalo, zpívalo, a hudba výborně prováděla. Tento den zůstane Podolské kolatuře v milé památce.

J. K.

Ze Lstiboře 8. října 1864.

[Chotouň rodiště svatého Prokopa.]

Ubíraje se z král. města Českého Brodu spatříš v nejbližším okolí nejedno místo proslavené v dějinách naší vlasti, zvláště pokud se týče sv. Církve. Tak přijda as půl hodiny za Český Brod spatříš v pravo ves Přistoupím s farním chrámem sv. Václava na tom místě, kde kníže Zlický, hrdý Radslav, chtěl v boj vejíti s knížetem Pražským, sv. Václavem; avšak zvláštním viděním zastrašen hluboce před sv. dědicem se pokoril. — Kráčíšli po silnici dále, spatříš v levo ves Bylany s filiálním kostelem sv. Bartoloměje. Ku konci 14. století patřila arcibiskupu Pražskému, tuším Janu z Jenšteina. V chrámě tom nalezají se hroby rodu Dobřichovských z Dobřichova a Jen-

šteina, pak Clumčanských z Přestavlky a Chlumu, dále Malovců a Talácků. As čtvrt hodiny odtud jda octneš se na výšině rozprostírající se mezi Bylany a mezi Lipany a Viticemi (po pravé straně silnice), kde svedena byla r. 1434 pověstná bitva u Lipan, v které padl Prokop Velký i Malý, vůdcové Taboritů a kterou ukončena jest neblahá válka husitská. Pole na této výšině od silnice k Bylanům se táhnoucí, zachovalo až posud jméno „doly zabitých.“ Pomiňmež však již toto hrůzné, hluboký úpadek vlasti naši nám připomínající místo a putujme dále. As čtvrt hod. odtud objeví se zrakům našim v levo nedaleko od silnice v pěkném údolí ves z 45 čísel sestávající, s malým pěkným chrámem. Jest to *Chotouň*, rodiště velkého světce našeho sv. *Prokopa*. Přijdouce do Chotouně se strany silnice, spatříme hned v levo pěkný dvorec či „Svato-Prokopský statek“ — dle podání někdejší majetek rodičů sv. Prokopa, náležející nyní majiteli mlýna v Brandýse nad Labem, p. Perwolfovi. Na severní straně tohoto statku stojí na místě dosti prostanném, zdí dobře ohraženém a stromovím posázeném nevelký pěkný chrám sv. Prokopa, původně kaple, nyní filiální kostel patřící k faře Skramnické.

V Chotouni bývala před časy také fara při chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla, jenž stál na druhé straně této obce. Později pro nedostatek duchovenstva stal se tento farní chrám Páně, jenž značné jmění míval, kostelem filiálním; na počátku pak nynějšího století hroze sesutím, zbořen jest. Toliko věž chrámu toho, nyní zvonice, stojí dosud. Však vrátme se k našemu chrámečku sv. Prokopa; a vizme především, co nám písemné památky o jeho původu vypravují. V druhé polovici 16. století byl majitelem sv.-Prokopského statku jistý Adam Škořepa. Ten na žádost své zbožné manželky Doroty vystavěl na tom místě, kde dle podání druhdy obydlí stávalo rodičů našeho sv. patrona a kde tedy tento muž Boží světlo světa spatřil, malou kapličku na počest sv. Prokopa, v kteréž jmenovaná Dorota Škořepová svou domácí pobožnost vykonávala. Roku 1599 koupil onen svobodný statek ur. pán Václav Berka z Dubé a Lipého, nejvyšší kanclíř v Čechách; jehožto rodině pak statek až do r. 1710 náležel. Rodina tato dala asi na počátku 17. století kapličku sv. Prokopa rozbořiti, a jinou větší, tak jak nyní jest, vystavěti. Poněvadž pak okolo roku 1634 statek Chotouňský ve válce 30-leté v prach a popel byl obrácen, utrpěla tím zajiště kaple tak, že aspoň co se týče vnitřní úpravy, kaple dokonána býti nemohla. — Po rodině Berků stal se majitelem onoho statku a tedy i k němu patřící kaple hrabě

Wirben z Freudenthalu; avšak již r. 1715 zakoupil statek ten i kapli statečný rytíř Hynek Mladota ze Solopisk, jenž v kapli, čeho ještě třeba bylo, dokonat a upravil i oltáře postavil; načež kaple dle řádu sv. církve Bohu zasvěcena byla, a veřejné služby Boží v ní konati se počaly. Roku 1759 prodán jest statek p. Antonínu Dubenec-kému, který kaple sv. Prokopa na její udržování jakož i na potřeby k službám Božím as 2½ tisíce zlatých věnoval. Nepříznivými časy hned pak následujícími přišla kaple o toto své jmění, a zchudla docela, ano i od statku sv. Prokopského, k němuž přináležela, oddělena i odprodána jest. Na počátku 19. století chtěli židé tuto zchudlou kapli koupiti a v synagogu proměnit; tu ujali se jí občané Chotouňští, ač sami válkou francouzskou byli stíženi, a r. 1808 za 300 zlatých stř. ji zakoupili. Když pak r. 1814 od stavitelské komise uznáno, že bývalý farní a pak filiální kostel Chotouňský sv. Petra a Pavla tak sešlý jest, že by oprava stěží provésti se dala, uzavřeno kapli sv. Prokopa za filiální kostel prohlásiti a ji značné jmění chrámu sv. Petra a Pavla věnovati; za kteroužto příčinou obec Chotouňská své právo na kapli sv. Prokopa tehdejšímu c. k. komornímu panství Poděbradskému postoupila. A od toho roku jest filiálním kostelem sv. Prokopa. Znajíce osudy chrámečku Chotouňského, povšimneme si jeho samého. Odejmemeli presbyterium, má kostelík tento podobu osmihranu, nad nímž pěkná klenba vzhůru k nebesům se pne. Kromě hlavního vchodu má dva postranní.

Vnitřek chrámu byl během lonského a letošního roku snahou duchovenstva Škramnického, zvláště pak nynějšího p. faráře M. Kůra zúplna obnoven. Hlavní oltář v presbyteriu jest docela nový, dle nákresu Hellichova zhotovený, dva postranní oltáře v lodi, jakož i stará kazatelna řezby mistrovské, krásně obnoveny, čtrnáct starých nepěkně malovaných obrazů ze života sv. Prokopa odstraněno a. na jich místo šest nových mnohem větších obrazů od našeho umělce Hellicha (každý v ceně 210 zl. r. č.) dáno na stěny chrámové. Též i chrám sám uvnitř slušně jest vymalován přispěním majitele statku sv.-Prokopského, pana Perwolfa, kterýž dvanáct postříbřených sviců a tři kanonické tabulky chrámu tomu daroval. Hlavní ozdobou celého chrámu jest obraz sv. Prokopa na velkém oltáři. Spatřujeme tu sv. patrona v rouše řehole benediktinské, držícího v pravé pozdvižené ruce sv. kříž, v levé pak na prsou sv. evangelium, an lidu kol něho shromážděnému hlásá slovo Boží. Víra pevná, nadšená horlivost pro věc

svatou a důvěra nezvratná v pomoc Boží stkví se na tváři jeho. — V pozadí viděti po pravé straně sv. opata kapličku, jižto s hněvem opouští ďábel; *) po levé pak straně tohotéž světce, an skalnatou půdu s velikým namaháním orá, v kteréžto práci mu ďábel překážky činí.

Obojí toto vyobrazení dle vypravování staré legendy vyvedené dobře naznačuje ty hlavní dva prostředky, jimiž přemahal sv. Prokop pokušení ďábelská, totiž modlitbu a práci; a volá i ku každému znás: Chcešli i ty odolati útokům a pokušením ďábelským, modli se a pracuj v povolání svém, jež ti Bůh vykázal. — Po obou stranách obrazu tohoto stojí nevelké sice ale pěkně vyvedené a dobře pozlacené sochy sv. apoštolů našich Cyrilla a Methoděje, které jsou netoliko ozdobou oltáře, ale spolu i památkou, že chrám tento v jubilejním roce Cyrillo-Methodějském zcela byl obnoven. —

Mimo hlavní oltář nalezájí se tu ještě dva postranní: jeden se starobylým obrazem zbičovaného Spasitele, a druhý s obrazem Bolestné Matky Boží. Oba oltáře též slušně jsou obnoveny.

Vnitř chrámu zavěšeno, jak jsem již svrchu podotknul, šest nových obrazů, představujících nám některé události ze života sv. Prokopa; a sice: 1. křest sv. Prokopa, 2. uvedení jeho od rodičů do školy kanovníků Vyšehradských; 3. setkání s knížetem Oldřichem na poušti Sázavské; 4. sen Oldřichův, (aneb snad Břetislava I. syna Oldřichova), v němž se mu ukázal anděl pŕdorys chrámu v rukou držící a ku stavbě chrámu i kláštera na Sázavě napomínající; 5. sv. Prokop co divotvorce, znamením sv. kříže slepého uzdravující; a 6. sv. Prokop, an umíraje své řeholní bratry k svornosti a lásce napomíná.

Nechci posuzovati umělecké vyvedení jednotlivých obrazů, bránit jmeno Hellichovo; toliko na jedno chci poukázati. Na třetím obraze spatřujeme sv. Prokopa, an z jeskyně své Oldřichovi vstříc vychází, nesa v jedné ruce koflík dřevěný s vodou požehnanou, v druhé pak ruce drží knihu. Že koflík na obraze, podobu podlouhlé sklenice mající, nemá podobu pravého koflíku sv.-Prokopského v Sázavském chrámu Páně uschovaného, jest sice věc nepatrná, avšak náš venkovský lid právě takových věcí si mnoho všímá.

Nejkrásnější z těchto obrazů jsou za-

*) Vypuzení ďábla z kaple znamením sv. kříže mohloby též značiti zničení pohanství učení J. Krista, kteréž hlásaje sv. Prokop zrušil panství ďáblovo v myslích lidských a vystavěl v nich trůn Božskému Spasiteli. —

jisté pátý a šestý. Na obou představen sv. patron náš co pravý muž Boží, co veliký světec. Prál bych si, aby rámce pěkných obrazů těchto ještě svrchu nějakou slušnou řezbou ozdobeny byly. *)

Mimo tyto obrazy nalezáj se v chrámě tomto některé jiné, též pěkně vyvedené, z nichž zvlášť podotknut býti zasluhuje obraz sv. ap. Petra a Pavla od Raaba z bývalého zdejšího farního chrámu Páně sem přeneseny. Jest to dílo mistrovské.

Na epistolní straně lodi nalezá se v jednom pilíři mramorová deska s následujícím nápisem:

Za vlády Boleslava II. mezi l. 967—970 narodil se zde v Chotouni na tomto místě
svatý Prokop.

Okolo l. 1033 učiněn opatem na Sázavě, kdež i dne 25. března 1053 v Pánu zesnul. Dne 4. července 1204 za svatého vyhlášen, a 28. máje 1588 na hrad Pražský v kaplu Všechných Svatých slavně přenesen.

Postaveno 1860.

Na návsi jest kamenná socha sv. Prokopa, na níž nalezá se tajemný nápis:

S. P. P. P. P. P. P. **)

V den sv. Prokopa, jakož i po celý oktáv bývá Chotouň od vůkolního lidu čteně navštěvována. Po celý oktáv den co den konají se zde služby Boží od vel. duchovenstva Škrámského.

Dne 19. června 1860 navštívil Chotouňský chrám Jeho Eminence p. kardinal a arcibiskup Pražský, jenž kleče před hlavním oltářem dlouho a nábožně modlil se. — Cizích navštěvovatelů čítá Chotouň málo. Podivno! Rodná místa našich novověkých spisovatelů byla zvlášť v posledním čase houfně navštěvována, a při zasazování památných desek na domy, v nichž světlo světa spatřili, konaly se tu a tam veliké slavnosti: avšak rodiště sv. Prokopa, jednoho z nejstarších národních spisovatelů, velikého toho národovce, jenž byl zakladatelem a prvním opatem kláštera, v národě našem vykonáváním služeb Božích v jazyku slovanském, jakož i pěstováním umění a věd proslaveného, jenž mimo veliké zásluhy o církev i vlast svým příkladným, svatým životem dobyl si té nejvyšší lidské slávy na zemi, svatořečení, — rodiště, dím, toho muže, jež ctí národ náš co slavného pa-

trona svého, Chotouň, ač do Prahy nepřilíš vzdálená, zůstává nepovšimnuta. Nechci dále rozprádati řeč o tomto předmětu. Cti jen ty, Chotouni milá, povždy vděčně svatého patrona svého, a budiž hrdá na to, že máš tak slavného rodáka; pevně drž se vždy té viry, již on byl hlásal, a následuj příkladu, jež nám všem dal svatým životem svým, tím nejlepším vzdáš poctu sv. rodáku svému, a poctu zjednáš i sobě. V. P.

Co dodatek stůj zde

mravokárná baseň o úctě sv. Prokopa
od věhlasného rolníka Milčického Františka Jana Wawáka r. 1806 složená, a nám laskavostí p. faráře Škrámského k uveřejnění podaná:

Skrze svatého Prokopa
Máte Dost CzeChoVé Ctí; o
aLe již MáLo oD. CzeChV
svatý Prokop.

Sázava zhynula — *)

Chotouň se boří; **)

pobožnost minula,

a zlost se množí.

Dokud jsme ctili

své předky svaté,

časy jsme mívali

pokojem zlaté:

neb jsme skrz ně ctili

našeho Pána: —

oni zas prosili,

když přišla rána.

Nyní necítíme,

když se zlost lije.

ani nekřičíme,

když rána bije,

Chceme si pomahat

s naší moudrostí,

a příčinu dávat

přirozenosti.

Však ťa moudrost naše —

přirozenost —

cítí v každém čase

větší mizernost.

Nic nám nepomáhá

vtipné myšlení:

více ran přidává

světské cvičení.

Nechme všeho toho,

co nebyvalo; —

již nám to dost mnoho

strachu nahnalo;

a s předky našimi,

kteří jsou v nebi,

prosme Pána s nimi: —

za své potřeby!

*) Jak nás d. p. farář Škrámský ubezpečil, do-
stane se obrazům i této okrasy, čímž zajisté velmi
získají.

**) Může se vykládati: „Sanctus Procopius, pius
prudens paganismi persecutor“ — aneb: Sanctus
pater Procopius potens prodigiorum patrator.“
Aneb: „Sv. Prokop poustevník přeslavný poku-
šitele přemožitel,“ — neb: Sv. Prokop, patron
pomocník (přemilý) proti pokušením“ a pod.

*) Míni tu zrušení kláštera Sázavského r. 1785.

**) Tu naráží básník na zpustlý fil. chrám sv. Petra
a Pavla v Chotouni, jenž roku 1806 sesutím hro-
zil; jakož i na opuštěnou kapli sv. Prokopa.

Když tu sebe ctíme —
ctěmež i svaté:
že budou, zkusíme,
zlé věci vzaté. —

Z jižních Čech dne 25. září 1864.

(Školní patronat — v Rakousích jako v Čechách vřade stejné.)

Příloha k č. 214. novin „Oester. Vksfd.“ ode dne 18. září b. r. píše od řeky Travný takto: Zákon o školním patronátě, kterýž dnem 27. srpna v Rakousích platnosti nabyl a do života vstoupil, dává obcím do ruky presentační právo, t. j. právo z učitelův o místo či školu se ucházejících jednoho podle svého zdání vybrati a místo učitelské jemu uděliti. Žádosti učitelův ovšem zaslány býti musí školním dozorcům, kterýmž ale vyhrazeno jest toliko právo „neschopného“ kandidata odbyti a z počtu kandidátův vyloučiti. Jaký ale pojem sl. zemský výbor (ovšem rozumí se v Rakousích, nebť o té zemi tu řeč jest) se slovem neschopný spojuje a co jím vyrozumívá, nevíme, ale pochybujeme, žeby pojem zemsk. výboru a školního dozorství vždy byl týž a se srovnával. Neboť pomaťenost a zmatek v pojmech dosáhl za našich dnův vrchole svého. A na důkaz, jak rozličné mohou býti pojmy o schopnosti či neschopnosti učitelově, stůj zde malý obrázek. — Před krátkým časem dal duchovní správce jednomu p. učiteli mladšímu důtku a napomenutí proto, že mladý p. učitel celé noci se zpěvackým či spíše pijáckým spolkem ztrávil a prohrál. Hned strhl se hrozný křik a povyk. Jistí lidé neostýchali se nazvati zaslouženou důtku, ač co možná nejšeternějším způsobem byla dána, „neslušným hrubstvím“, kteréž prý se opovažuje mysl a chuť pro hudbu a zpěv srdce ušlechťující potlačovati a dusiti. — Dejme tomu, píše dále týž list a jeho dopisovatel, že o školu na venkově uprázdněnou uchází se deset učitelův. Který z nich ji dostane? Událost zde nedávno zběhlá budiž odpovědi k otázce této. V jedné zdejší obci uprázdněno jest místo učitele. Již sedm učitelův a podučitelův zadalo žádosti u starosty obecního ovšem prozatím jen s tou prosbou, aby se na ně vzal ohled. Jeden neb druhý z těch p. učitelův, zmínil se, jak se zdá, o služném a podotknul mezi čtyřma očima, že dosáhne toho místa, požadavky jeho budou velmi skrovné. A v skutku, výbor vyjádřil se, ovšem pod rukou, že dostane místo to učitel mající jen malou rodinu a něco prý také svého jmění, aby prý celé těžké břemeno nepadlo na obec. Tak tedy, dokládá dopisovatel, ne již zásluhy a způsoblost k učitelskému úřadu, ale peněžitá otázka bude rozhodovati, kým se má místo

učitele obsaditi, a naposledy přijde to až na licitaci, kdo méně bude žádati služby. V pravdě, dokládá dopisovatel, smutné to vyhlídky pro *mnohé* učitele! A my zde v Čechách musíme přisvědčiti k tomuto povzdechnutí. Nemáme sice po ruce jistých důkazův, že se tak diti bude a že by obce u nás v Čechách takto jednati hodlaly; ale předce nelze se ubrániti bázní, že by se cosi podobného i u nás státi mohlo, až zákon na sněmu českém vypracovaný a od Jeho Veličenstva již ztvrzený nabude platnosti. Neboť slyšte, co se nedávno stalo zde na jihu. Nebudeme jmenovati nížádného z pouhé šetrnosti zmiňující se o skutečné události. V jedné obci zřídila se filialní škola, ač, mimochodem řečeno, byla zbytečná a dítky v nedaleké farní škole by byly nalezly a skutečně nalezly důkladného vzdělání, a tu, jak zlí jazykové povídali, prý pan učitel chtěje školu dostati či filialním učitelem se státi, obětoval lidem majícím vliv na obsazení toho místa sto zlatých. Věc donesla se k uším osoby v našem školství až posavad důležité čili, abychom to bez obalu řekli, k uším škol-dozorce, kterýž učiteli přinesšímu presentaci od obce učinil otázku, jeli pravda, co se pod rukou povídá a proslychá. A tu učitel ubohý a při tom upřímný vyznal, že ne sice sto ale padesát zlatých obětoval či jak se říká „špendiroval“, aby stal se učitelem filialním, majícím nevelkou službu. To se stalo již před rokem, kde nový zákon o patronátě ještě ani na svět se byl nenarodil — což teprv nyní?! — Pamatujte si to páni učitelové a nekažte sami obce sobě na škodu. — Každý školní výbor ale měl by pamatovati na ono sprosté ale pravdivé přísloví: „Láce za láci, a peníze darmo“ a ukázati dvěře každému kandidátu, kterýžby se opovážil takovýmto způsobem nešlechetným dotírat se na místo učitelské. Kdyby měly i u nás v Čechách rozhodovati licitace, kdo dá více anebo kdo méně vezme, při obsazování míst učitelských, pak věru dobrou noc všemu zdaru a pokroku ve školství, pak ale také běda učitelům!

—r.

Z Písečné v oktáv sv. Václava 1864.

[Druhotiny kněžské na Kyšperku.]

Nikdy jsem se ze svato-Václavské pouti Kyšpercké nevracel s tak potěšeným srdcem, jako letos. Příčinou této duchovní radosti nejen pro mne ale též a to zvlášť pro farní okres Kyšpercký, ano pro celé daleké okolí byly druhotiny kněžské důst. p. Františka Khuna. Jubilant tento narodil se v Solnici 9. ledna 1783, kde i za svého mládí do školy chodil. V Králové

Dvoře byl pak v učitelském kursu, načež co učitelský pomocník po dvě leta, a co školní provisor jeden rok v Solnici-slůžbu konal. Než citě povolání k stavu kněžskému opustil školu a vydal se v 21. roku věku svého na studie do Rychnova, odtud pak do Litomyšle a do Hradce, a po 10 letech ukončiv svá studia, r. 1814 máje 31 let věku svého, byl na kněžství posvěcen. Hned pak poslán byl co kooperator do Klášterce blíž Zamberka, kde po 11 letech samostatnou duchovní správu tenkrát tak nazvanou lokalii obdržel. Vida pak po mnoholeté churavosti, že všem požadavkům ve správě duchovní vyhověti nemůže, odebral se r. r. 1848 na odpočinuti, a to na Kyšperk k svému někdejšímu kooperatorovi, veled. p. Antonínovi Buchtelovi, jenž tu biskupský vikariatní, školdozorský a děkanský úřad od r. 1845 spravuje. R. 1859 stal se osobním farářem a žil zde v pokoji a tichosti, až uviděl den, jakéhož se dočkati Všemohoucí Pán každému knězi nedopřívá.

Po 9. hodině ranní na sv. Václava vzálo město Kyšperk na sebe tvárnost slavnostní, jakéž tu jindy pouze o sv. Janu Nepom. jakožto o pověstné poutní slavnosti „na kopečku“ viděti lze. Počestné pořádky řemeslnické se svými šesti vzácnými prapory postavily se před farním domem, odkud průvod měl jíti a kam se i p. jubilant ze svého obydlí byl dostavil a veliký zástup lidí nejen domácích, ale i přespólních pojednou naplnil dost prostranné náměstí. Po promluvě, kterouž oslovil v domě svém veled. p. vikář, děkan a čestný měšťan Kyšpercký p. jubilanta u přítomnosti 11 asistujících kněží, majících věnečky na rukou, z nichž dva, jahen a podjahen, odznaky jubilární, berlu a korunku nesli, jakož i pp. zástupců hraběcího patronátu a městské rady, a po vykonaných modlitbách hnul se průvod do chrámu sv. Václava. Obřady církevní se dály dle řádu v Kralohradeckém biskupství předepsaného, při nichž překvapilo a potěšilo čtení dekretu vys. d. b. konsistoře, kterýmž p. jubilantovi od nejd. pana biskupa „collare canonicorum“ uděleno bylo. Na to vystoupil na kazatelnu svrchu jmenovaný p. vikář, jenž pro svou výmluvnost v dalekém okolí věhlasný jest a při hlubokém tichu o důstojnosti stáří na základě textu z knihy Přísloví 16, 31. tak přiměřeně mluvil, že laskavým spolupřítelům našeho Blahověsta nebudu snad těžek podávaje jim některé stránky této řeči k duchovnímu potěšení. Pozorný čině posluchače v úvodu své řeči na tři příčiny, které je do chrámu Páně přivedly, totiž svěcení svátku vůbec, sv. Václava zvlášť, a pout, doložil p. kazatel, že se všechny zakládají

na stáří a tak že i čtvrtá příčina jejich do domu Božího příchodu má svůj kořen v stáří a sice stáří života lidského a úřadování kněžského toho duchovního otce, ježž dnes do chrámu Páně přivedli. A na to že vztahuje se slovo Páně: „Koruna důstojnosti jest stáří.“ Mluvě v první části své řeči o stáří života lidského, uvodil na mysl čtvrté přikázání Boží, dokazuje, že dlouhý život slibuje Bůh dětem, jenž to přikázání budou zachovávat; — a jestli Bůh sám svou spravedlivou odplatu klade ve vysokém stáří, že tedy v skutku korunou důstojnosti jest stáří, a sice korunou tím slavnější, čím méně starých lidí na světě jest. V běhu řeči poukázal p. kazatel na svou kolaturu, počítající k 7000 duší, a rozdělil dle věku lidského tento svůj katolický ovčinec na čtyry třídy, řka, že by patřilo býti 1750 dětí, též tolik mláďenců a panen, pak mužů a rovněž i starců. Ale počítejme poslední třídu, totiž osoby od 60 let výše a shledáme, že 70letých jest několik, 80letých jen 7, a devadesátník, neb kdo by 100 let počítal, žádný, a tedy že na každý 1000 duší přijde jeden osmdesátník, co koruna toho tisíce, tak že opět zvolati musíme: koruna důstojnosti jest stáří a to koruna taková, jakéž žádnému ani zděditi, ani vybojovati, ani koupiti, ani uměním vydobýti, ani vyhráti, ani potomkům poručiti lze není, neboť jest pouhý výkvět zvláštní milosti Boží, a jediné dar nebeského Otce, jenž vlasy hlav našich všecky sečtené má (Luk. 12, 7.); a proto nás napomíná Hospodin skrze Mojžíše (Lev. 19, 32.): „Před šedivou hlavou vstaň a cti osobu starého.“ Neméně zajímavá byla část druhá o stáří v úřadování kněžském. Rok 1848 nemile se dotknul stavu kněžského, a co z toho medle vyplynulo? R. 1849 bylo všech kněží v našem Kralohradeckém biskupství 1038, a mezi těmi jenž padesátého roku kněžství svého byli dosáhli, bylo osm. Letos jest všech kněží v témž biskupství jen 943 a těch, jenž 50leté jubileum svého kněžství slavili, a na živě jsou, jest 53. — V patnácti tedy letech počet kněží o 100 menší, a za to počet jubilovaných kněží takměř o půl sta větší! Počet studujících bohosloví v Kralohradeckém bisk. semináři po r. 1848 tak se zmenšil, že jich u porovnání s předešlými roky pouze polovička bývala. Patrný prst řízení Božího, jenž ty, kteří se službě církevní oddali, zachovává, aby, čeho církev nenabyla v mladém kněžstvu, na starém kněžstvu jí nahrazeno bylo, tak aby tyto posvěcení stařečkové kázali, ač ne hlasem, ale šedivou hlavou svou apůsobili ač ne silou aspoň zbedlou již tváří a třesoucí se rukou jakož i posvátnou osobou svou. Dále

zornil v proudu řeči své p. kazatel na výrok Kristův k učeníkům (u sv. Jana 15, 5). „Já jsem vinný kmen a vy ratolesti.“ Kmen nehyne, trvá věčně, jestli on Kristus, Bůh na věky. Ratolesti posýchají — kněží umírají, ale nové ratolesti pučí — nových kněží přibývá, a přibývali jich málo, zachovává Bůh ratolesti starých, že jim neškodí ani vítr bludu, ani mráz nevěry, ani núž nepřítel, ani sekera pronásledování, neboť věčné kněžství založil Kristus. Na to pamatuje p. kazatel p. jubilanta na ty, jenž s ním letos dožili se též koruny důstojnosti, pravil, z těch 33, co r. 1814 byli vysvěceni, že na živě jsou ještě jen tři kromě p. jubilanta. A povážili se, že p. jubilant téměř ustavičně na lékách byl, tedy že tu nejslavnější korunu důstojnosti, kteráž se dnes stkví na hlavě jeho, pouze za zvláštní dar Boží považovati musí. Ku konci přál p. kazatel zároveň co officiant panu jubilantovi, aby s Kassiodorem mohl zvolati: „Nad veselé stáří nic příjemnějšího“ a aby, obdržev zde na světě korunu důstojnosti věku lidského i úřadování kněžského, až se ukáže kníže pastýřů Kristus — pak aby vzal neporušitelnou korunu slávy. (I. Petr. 5, 4.)

Po skončeném kázání následovala zpívaná mše sv., kteráž se skončila zpěvem sv. Ambrože: „Te Deum laudamus,“ načež p. jubilant udělil požehnání s nejsvětější Svátostí. — Po ukončené pobožnosti opět se vedl průvod z chrámu Páně do farního domu, kde p. jubilant přijímal blahopřání jednotlivých pp. hostů, načež vedl p. vikář a děkan vystrojil přátelské hody hostům svým. Dejž Všemohoucí Pán, jenž (dle listu k Žid. 7, 24.) „věčné má kněžství,“ všem, jakoukoli oslavou k uspořádání tohoto kněžského jubilea přispěli a dokázali, že posud dobrá svatováclavská víra žije v srdcích jejich a že staročeská poctivost posud proudí v žilách jejich, aby jim toto oslavení kněze a kněžství sloužilo k slávě věčné.

I. Št. K.

V Oustí nad Orlicí, 10. října 1864.

[Výlet do Rajhradu.]

„Rajhrade výborný, Tvé hlásá zjevně to jméno, Jak's dávným sloužil vlasti a' církvi časem. Bývals jim vždy hradem, když vrah na ně pyšně doléhal Ráj jsi pořád čistě etnosti a víry choval!“

Slova tato našeho básníka Fr. Sušila tanula mi na mysli, když jsem s milým přítelem, p. farářem ze Š. blížil se u večer dne 5. října t. r. k nejstaršímu klášteru na sesterské Moravě, působivšímu a působícímu posud blahodárně k blahu církve, vlasti i národa — k staroslavnému *Rajhradu*. Od p. převora a jmenovitě od pana podpřevora Řehoře Volného, o vědu vele-

zasloužilého kmeta, spisovatele výtečného díla církevní topografie Moravy a mnoha jiných. učených děl velmi laskavě přijati, a uhostění jsme byli v samostanu založeném od našeho rekovného Přemyslovce Břetislava I. následkem slibu, kterým se zavázal na válečném tahu svém proti Maďarům, a spolu též, jak se praví, ku prosbě sv. Vintíře poustevníka (r. 1045). — Půda, na které nynější klášterní budova stojí, jest velmi památná, neboť hroby pohansko-slovanské a obětistě, na které se v nynější době u obce Rybešovicke přišlo, dokazují, že krajina kolem Rajhradu již za časů pohanských byla olidněna. Také se mezi lidem udržela pověst, že sami svatí apoštolé slovanští Cyrill a Method sem zavítavše na svých apoštolských cestách, pohanským předkům našim slovo Boží tu hlásali a nejsvětější obět novozákonní Bohu přinášeli, ano i to se vypravuje, že sv. Method předpovídal, že na tomto místě bude klášter vystaven. — Na místě, kde nyní rozsáhlá budova klášterní se rozkládá, stál za starodávna hrad, dle staroslovanského obyčeje vodou obehnaný, po kterém ale ani nejmenší stopy více není. Na hradě tomto nalezala se kaple, založená od Břetislava I. r. 1028 k účtě sv. apoštolů Petra a Pavla, kteroužto kapli z lásky a na památku blahoslaveného Vintíře, který byl kmotrem Břetislavovým, daroval Břetislav Benediktinův Břevnovským r. 1045 a tehdejší opat Břevnoský řádu benediktinského odeslal řeholních bratrů na Moravu, aby tento nový dar přijali a opatrovali. Stavba kláštera byla hned na to započata a r. 1048 dokončena. Původní tato stavba byla však od Tatarů r. 1241 zapálena, zničena a rozbořena. V roce 1246 povstal opět klášter ze svých zřícenin, a byl od Brněnského biskupa Brunova posvěcen. Ve válce mezi králem uherským Belou IV. a markrabětem Přemyslem Otakarem r. 1253 vzala opět stavba tato za své, byvši od Kumanů zničena. Budova klášterní byla znova vzdělána a r. 1255 dokončena. Sotva ale zotavil se Rajhrad z ran od Kumanů jemu zasazených, tu zas nové pohromy bylo mu zakoušeti. Když totiž náš slavný avšak nešťastný král Přemysl Otakar II. zradou Miloty z Dědic na osudném poli Moravském r. 1278 poražen byl, tenkrát klášter Rajhradský plněním nepřítel byl zcela zničen. V jeho rozvalinách tlupa loupežnická se uhostila, přemožena jsouc později od českého vůdce Závíše z Růže. Po odstranění tlupy loupežnické navrátili se r. 1287 opět řeholníci sv. Benedikta do svého bývalého sídla, vystavěli znovu zbořený klášter, vyčistili a opravili chrám, jenž od Dě-

třicha, biskupa Olomúckého byl jest posvěcen. V bouřích husitských byl Rajhrad ušetřen ode všech pohrom a stal se útulkem a útočištěm vlastního kláštera Břevnovského a ještě jiných bratří řeholních ze sousední země české.

V dobách tak zvané reformace utrpěl klášter mnoho pohrom i zněh, až jej roku 1720 probošt Antonín Pirmus ze základu začal znovu stavěti, kterážto nová stavba od Prušáků r. 1742 přemnoho utrpěla. Ne přátelství vojínové potříhalit všecka posvátná roucha, užívající jich k potřebám nejnižším; soše Panny Marie vzali skvostné roucho, zuráželi jí ruce, nohy a hlavu a nejsv. Svátosti v svatostanu se tak urouhali, že to doličovatí péro se zdrahá. Do roku 1780 byla škoda pruským nepřítelem kláštera způsobená opět napravena. V nejnovější době zasádl vpád Francouzů do kláštera Rajhradského r. 1808 a 1809 jemu ran smrtelných. Neb jmenovitě po bitvě u blízkého Slavkova obsadil nepřítel díl pravého křídla stavení klášterního, ostatnímu stavení klášternímu, jako i přilehajícímu dvorům nad míru uškodil a v klášteře samém pro raněné upravil nemocnici. —

Z toho lze poznati, že má klášter Rajhradský slavnou minulost, souvisící s dějinami vlasti naší. Na počátku tohoto století stala se důležitá proměna v klášteře Rajhradském, neb císař František I., jehožto podobizna skvostná chová se od té doby na síni opatské, povolil řeholníkům, aby si sami směli voliti opata svého. Tím roztržen posavadní svazek odvislosti od kláštera Břevnovského a Rajhrad postaven do řady samostatných klášterů Benediktinských.

Po tomto kratičkém nástinu dějin čerpaném z popisu Rajhradu od dr. J. Bílého v Moravanu na rok 1863 obraťmež se k samé nynější budově klášterní. Nynější velkolepá stavba klášterní i s chrámem byla ze základu vyvedena od roku 1720 dle nákresu stavitelského mistra Vlacha Santiniho od probošta Antonína Pirma a trvala až do roku 1838, v kterémžto roce klášter ve svých rozměrech zcela byl ukončen. Stavba tato chová v sobě tři čtverhranné prostory o jednom poschodí. Ke klášteru vedou dva dvory, ve druhém vypíná se vzhůru nádherný klášterní chrám, svými vysokými dvěma věžmi nad celou krajinou vévodící, jeden z nejpěknějších chrámů na Moravě, vystaven od roku 1720 až do roku 1740 a posvěcen 7. července 1734. Již průčelí chrámu tohoto jest velebné, ozdobené dvěma obrovskými sochami svatého Vojtěcha a svatého Benona. Chrám jest velmi prostranný v slohu renaissančním

zbudovaný a na stropě i po stěnách krásnými malbami na obmítce přiozdobený. Klenba obsahuje 5 vysokých kopulí, z nichžto kopule nad hlavním oltářem ozdobena jest malbou na obmítce představující na nebevzetí Panny Marie; v kopuli nad lodí vyobrazena jest nebeská sláva sv. Benedikta. Svatý tento zakladatel řádu vznáší se mezi sty andělů, vítajícíh jej do slávy nebeské. Oltářů nalezá se zde deset. Na hlavním oltáři, před kterým visí veliká stříbrná lampa, jest polovypukle představeno Zvěstování Panny Marie, v pravo i v levo jsou vysoké a mistrovské sochy svatých patronů tohoto chrámu, apoštolů Petra a Pavla, od Jgn. Lengelochera zhotovené. V presbyterium blíže oltáře nalezají se stolice pro řeholníky k modlení se církevních hodinek. Hledili se na celou prostoru chrámovou od hlavních dveří, jest pohled tento unášející, neb odtud lze přehlednouti najeďnou přebohatou ozdobu tohoto stánku Božího. Těto velebné svatyni dostalo se v nejnovější době péči nynějšího vědy i umění milovného pana opata Gunthera Kálivody dvojí drahocenné okrasy. Na postranních dvou oltářích byly totiž umístěny dva obrazy svatého Benedikta a jeho sestry Skolastiky a u vchodu chrámového postavena do výklenku před oltářem Panny Marie socha zakladatele kláštera Rajhradského hrdiného Břetislava. Oba obrazy od Führicha ve Vídni zhotovené stály 5000 r. č.! První z nich představuje návštěvu sv. Benedikta u sestry Scholastiky, která, jak vypravuje legenda, prosila bratra svého, by u ní přenocoval, když pak on se zdrahal, vyhověti prosbě sestry své, poukazuje na pravidlo, které mu zapovídá zůstatí mimo kláštera, tu vyprosila sv. Scholastika na Bohu hojný déšť, který přinutil sv. Benedikta zůstatí u sestry. Obraz vypodobňuje dobu noční, v které rozmlouvá sv. Benedikt se sestrou svou Scholastikou. Na druhém obraze viděti jest poslední přijímání sv. Benedikta. Svatý zakladatel řádu klečí mezi dvěma spolubratry a umírajícími rty s obličejem nebeskou jasností ozářeným přijímá svého Boha co posilu na cestu k věčnosti. U nohou jeho vystupuje mnich z hrobu právě pro něho dokonaného, neb sv. Benedikt, sotva že přijal Tělo Páně skonal. Poslední tento okamžik velikého světce jest důmyslně pojat: každý z úžasem musí se obdivovati překrásné této malbě. Obličej všech osob svědčí o hlubokých studiích výtečného Führicha. Při pohledu na toto dílo rozjímám jsem bezděky, že a jak Církev katolická podporuje umění; neb malířství ve službě Církve divy téměř činiti může. Těmito dvěma malbami postavil si umělec

Führich krásný pomník v chrámu Páně Rajhradském. I socha Břetislava zhotovená z kararského mramoru od Maxe v Praze, jest dílo výtečné. Křesťanský hrdina stojí zde, oblečen v roucho knížecí doby tehdejší, jednu ruku máje podepřenou o bok a druhou drže kratičký meč svůj. Obličej jeho má ráz slovanský. Na podstavku sochy nalezá se latinský nápis v ten smysl, že socha tato věnována jest památce zakladatele kláštera Rajhradského od nynějšího nejd. p. opata Gunthera Kalivody a ostatních kněží konventualních. Na proti soše jest stará křtitelnice cínová ze XVI. století, na které vypodobnění jsou sv. apoštolové. Na všech postranních oltářích jsou veliké sochy svatých a světic Božích, z řádu sv. Benedikta. Naproti tomuto velebnému chrámu rozkládá se prelatura, ve které pokoje nejd. pana opata ověšeny jsou vzácnými obrazy, dílem rytinami, dílem malbami olejovými. V tak zvané síni prelat-ské uzel jsem v zlatých rámech obrazy zakladatele Břetislava a jeho choti Jitky. V prelaturě nalezá se též krásná domácí kaple, oltářem bohatě pozlaceným ozdobená. Tam jsou též dvě večeradla, letní i zimní, z nichžto první ozdobeno jest velikým obrazem, jehož předmět jest následující: Svátá Bohorodička drží světo Syna na klíně a po levé straně hlásí se k Němu nejhlavnější proroci starozákonní, jakož i učenci pohanští: Sokrates; Plato a Cicero, z pravé pak strany pohlíží k Spasiteli sv. apoštolé a jiní učenci z doby křesťanské. Myšlenka: Ježíš Kristus jest střed dějin, pěkně tu jest provedena. Klášter má též převelkou knihovnu, čítající přes třicet tisíc svazků, mezi nimiž i drahocenné rukopisy jako jeden antifonář z roku 1314. Na stropě sálu knihovního vypodobnění jsou učenci z řádu sv. Benedikta. I malou obrazárnu nalezneš zde opatřenou mnohými výtečnými malbami ze starší i z novější doby. Nynější nejd. p. opat zjednal u malíře Zele-ného v Brně pro klášter mnohé krásné obrazy, na př. „Mojžíš,“ sv. „Petr a Pavel“ a jiné. Mezi obrazy ze starší doby viděl jsem zde též reformátory z věku XVI. mající před sebou otevřené písmo sv. právě tam, kdež čísti lze slova Kristova: „Varujte se falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím a uvnitř jsou vlci hltaví. Po ovoci poznáte je. Nemůžeť zlý strom dobré ovoce nésti, ani dobrý strom zlého ovoce vydávati“ a t. d., kterážto místo zajisté výborně se hodí na původce tak zvané reformace. Vedle obrazárny jest sbírka nerostů, rostlin, starých zbraní, a mnohých vycpaných zvířat, mimo to jsou zde ze dřeva zhotovené vzorky chrámu sv. Petra

v Římě, sv. Pavla v Londýně, Kolinského domu a kláštera Rajhradského. Rajhrad má též památný archiv, ve kterém se ukazuje martyrologium z IX. století, z kteréhožto archivu čerpal též Šafářík zprávy pro své starožitnosti slovanské. Rajhrad choval po všecky doby trvání svého ve zdích svých muže učenosti proslulé, kteří se vedle pobožnosti oddávali vědám. Pro překrásnou polohu svou bývá Rajhrad od kněžstva Moravského, jakož i od nejdůstojnějšího pana biskupa Brněnského Antonína Arnošta často navštěvován. Prátelecké schůzky mužů vlasti i Církve milovníků vidá Rajhrad až posud v síních svých. A jak klášter napomáhá chudině, jak přispívá k rozmnožení blahobytu obci jemu přináležejících: to odjinud vůbec známo. Proto zůstane mi posvátné místo toto věnované zbožnosti i vědě u vděčné památce a přeji z celého srdce, aby víc a více zkvétalo ku blahu Církve a vlasti a končím dopis svůj slovy Sušilovými:

V pevnou buď v ohradu víře,
Buď ctnostným tolikéž v ohradu mravům.
Taktó hradem, tak vezdy budeš bývati rájem,
Tak právem vším nést *Rajhradu* jméno budeš.

—?—

V Benátkách Vlašských, 9. října 1864.

[Ze St. Kolína na Vídeň, Lublaň a do Benátek.]

Když nebožtik Čelakovský poprvé zapěl: „O radostné cestování, jaké mají velcí páni,“ tenkrátě ovšem neměl ani zdání o pohodlném cestování, jaké nyní mají velcí páni po železnicích. I já jsem cestoval trochu jako velcí páni, to jest hodně draze; ale předce jsem neměl „radostné cestování,“ scházeloť mi, čeho ke všemu radostnému jest zapotřebí, zdraví: zdraví hledat, toť právě cíl mé cesty.

První delší zastavení pouti své učinil jsem v Benátkách. A poněvadž jsem slibil „Blahověstu“ posílati zprávy z ciziny, stojím tuto slovu svému na důkaz dobré vůle, ač se velmi obávám, že budou dopisy mé často churavé, jako já jsem, a tudíž zdravým čtenářům méně chutné; zatím to ponechávám na starost panu redaktoru, jehož jest to povinnost, přísně zkoušeti a vyškrtati, kde co churavého. — Pršelo trochu, když jsem v pondělí dne 19. září ráno odjížděl po rychlém vlaku k Vidni. Jsa skoro třetinu cesty sám jediný ve voze, vzal jsem k ruce breviář. Nemohu Vám ani vypráviti, kterak radostné mě to překvapilo a dojalo, když v prvním nokturnu nalezl jsem čtení: „Začíná se kniha Tobiaše.“ Toť snad i mně dá Pán Bůh mocný průvod do neznámé krajiny; toť snad i mne chrániti bude anděl strážný od všeliké škody a ne-

hody; toť snad i mne přivede anděl Páně nazpět do vlasti bez úhony, ve zdraví, jako mladého Tobiáše! Těmito myšlenkami potěšen, tou nadějí posilněn přibyl jsem šťastně do Vídně. Pobýv zde po několik dní s milým bratrem, ježž jsem dráhný čas neviděl, ubíral jsem se dále k moři adriatickému, noci vždycky používaje k zotavení po cestě denní. Pršelo opět a mnoho, když jsem jel z Vídně, takže viděl jsem po cestě až k Lublani níže ležící pole a luka i s posečenou otavou státi pod vodou, a řeka Mura ve Štýrsku, jejíhož břehu dlouho se drží dráha železná, na větším díle byla vystoupila ze svých břehů. Vůbec v těchto krajinách, jak mi po cestě řečeno, letos příliš mnoho pršelo, a divili se, když jsem pověděl, že u nás bylo přílišného sucha. — Mám také něco pověditi o příhodách na cestě? Snad o železnici, která zde na vysoké hory (Semering) vystupuje, a několik hodin na jednom takřka místě se točí? Jeť ovšem něco velikého stavba této dráhy; jestliže ale, jak se vůbec mluví, s nevelikou objíždkou byloby se mohlo vyhnouti těmto horám, pak to byl věru veliký a předrahý nesmysl, stavěti dráhu přes tyto náramné, pusté, od lidí skoro neobydlené skalnaté vrchy. Ze Štýrského Hradce do Lublaně měl jsem milou společnost, dva pány s dvěma dámami, s nimiž jsem se opět v Nabřežině a opět v Benátkách sešel. Byli z jižní Ameriky, z Rio de Janeiro v Brazílii; dámy ty mluvily jen řeč mateřskou, totiž portugalskou, jeden pán též francouzsky a druhý pán, již silně při letech též německy, jeť prý syn německých vystěhovalců. V únoru t. r. vyjeli z domova do Lisabonu, odtud přes Belgii do všech znamenitějších měst evropských, právě jeli přes Terst a Benátky do měst Italských, pak přes Francii, Španěly do Portugal, odtud přes Anglicko k domovu, kdež doufají býti z jara v březnu neb dubnu. Byli velmi přívětiví, a mně bylo nad míru zajímavé, když mnohomluvný starý pán po německu se mne ustavičně na všelike věci vyptával a odpovědi mé hned ostatním v portugalsině sděloval. — V Lublani navštívil jsem dvě kostely v předměstí františkánský, vysoký krásný to chrám s dvěma věžema. Ževnějšek kostela, jakož i vedle stojící veliké novomodní stavení klášterní nikdy by mě nepřivedlo k té myšlence, že tu jest obydlí synů sv. Františka, kdybych na zdi ulice neviděl nápis, že to kapucínské předměstí. Velkolepý, vznešený, nádherný jest chrám biskupský. A co mi k nemalému potěšení sloužilo, jest, že v obou těchto kostelích nalezl jsem ozdobné oltáře našeho sv. Jana Nepomuckého. Lublaň, toto slo-

vanské město, v němž ale vedle slovenštiny slyšel jsem němčinu i vlastinu, hemžilo právě dobrovolníky mexickými, kteří tu mají své shromáždění. Jejich malebný a spolu pohodlný oblek znáte zajisté v Praze také. — Krajina z Lublaně až k moři, kterou vede dráha přes pohoří zvané Karst, jest nejsmutnější, jakou jsem kdy viděl. Jeť tu ovšem několik přerozkošných údolí a úrodných potoky hojně ovlažených nížin, jež pokrývají četné příbytky lidské, jež pilně vzdělává ruka lidská: ale větší díl té země jest krajina pustá, na mnoze ani stromu ani trávy nemající, nýbrž pokryta bílým skalím; větší menší balvany, jakoby do země nasázeny tak hustě, že mezi nimi někdy sotva místa pro nohu lidskou; vysoké vrchy od paty až vzhůru nemají rostliny, ale v bělavý ten kámen celé oblečeny vyhlížejí z opodál jako sněhem pokryté. A ten pohled na tuto bělošedou skalnatou přírodu není snad obmezen na malý objem, široko daleko na mnoho mil neužříš než toto pusté kamení: tu a tam ale předce zotaví se oko tvé pohledem na kostelíček s několika domky, a okolo té vesničky spatříš malé kousky pole, každé do kola kamennou hradbou obkličené; musiliť ubožiti lidé, prvé než plodné půdy nabyli, kamení to vykopati, a srovnati je tedy po mezi v zeď. Zde na té skalnaté poušti, zdálo se mi, jakoby bylo zkamenělo ono hrozné slovo, jež pronesl Hospodin pro hřích člověka: „Zlořečená budiž země!“ Zde nad tou pouští skalnatou snad také ústy svatými vyslovena byla podobná kletba, jakou zalkál David při smrti Jonathy a Šaula: „O hory Gelboé, ani rosa, ani déšť nespadej na vás, aniž tu buď pole úrodné!“

Z Nabřežiny, kdež jsem za ranního jitra poprvé spatřil tu velikou, v mlhách se trátící hladinu mořskou, zabočili jsme západně na dráhu benátskou, která jde přes Gorici a Vidím (Udine) a Treviso. Zde se brzy jiná objevila příroda. Pole jsou zdáli jako lesíky a háje, z blízka jako zahrady. Jsou totiž rozděleny po délce na úzké líhy 3—5 kroků, každá ta líha uzavřena jest z obou stran řadou stromů, nejvíce morušových, kteréžto stromy slouží za oporu vínu, jehož révy se rozvádějí a spojují s jednoho stromu k druhému; hojně hroznů viselo právě, ježto, nevím proč, všude postříkány byly vápnem. Na záhonech mezi vínem neviděl jsem skoro nic jiného, než kukuřici a pohanku, a obojí tu úrodu z rannější i pozdější setby, takže tu se již sklízelo, tam teprv bylo osení v květu, tam docela ještě zelené. — Konečně dostali jsme se zase k vodě, k moři; a před námi předlouhý most, jenž přes mělčiny (laguny)

vede do Benátek. Most tento (abych něco také pověděl, čeho jsem se dočetl) vystavený od r. 1841—1846, jest půl třetí míle italské (asi hodinu cesty) dlouhý, spočívá na 36 velikých a 180 menších pilířích, tvoří 222 oblouků a stál pět milionů dvaceti tisíc. Po tom mostě dostal jsem se do Benátek v svatvečer sv. patrona našeho Václava. A kdybych Vám chtěl povídat, že jsem tu už dost zimy zkusil, řekli byste bezpochyby, že to u vás také cítíte, když to jde za nehty. Proto budíž dnes dost. Pán Bůh Vás i mne opatruj! Jan Herčík.

Kronika.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal bude světit v ned. XXIV. po sv. Duchu (30. t. m.) nově vystavěný chrám Páně v *Ceslicích*, vikariatu Mnichovského.

— *Dědictví sv. Vojtěcha*, spolek ku podporování potřebného světského duchovenstva v arcidiecési Pražské, vydalo I. roční zprávu či výkaz jmění za rok 1863. Do konce prosince min. roku mělo Dědictví příjmů 17.499 zl. 85 kr. v obligacích a 6191 zl. 22 kr. na hotovosti. Zakladatelů čítalo Dědictví 18; jsou. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup, věnoval 500 zl. na r. 1863, vdůst. metrop. kapitola 2000 zl. v státních papírech, vd. p. probošt Mik. Tomek 6000 zl. v stát. pap. (s vyhrazením úroků pro jednoho na ducha chorého příbuzného do jeho smrti), nejdůst. světící p. biskup Petr Krejčí 500 zl. v st. p., p. kan. arcijahen Dittrich a p. kan. strážce Würfel po 300 zl. v oblig., kons. kanclér, p. V. Hron 250 zl. v oblig., p. kan. Vyšehradský V. Sigmund 210 zl., pp. kan. Bradáč, Jandourek, Küffer, Mařan, Plauzar, Prucha, Sorger po 200 zl. r. č., jakož i p. Fr. Daneš, děkan na Peruci, p. Kar. Hušek, vikár a děkan v St. Kolíně a p. Jos. Pohorelý, far. Novoveský po 200 zl. v oblig. — Dále čítalo Dědictví 29 spoluodů I. třídy s ročním příspěvkem 10 zl., 10 oudů II. třídy s příspěvkem 8 zl. ročně, 60 údů III. třídy se 6 zl. na rok, 91 údů IV. třídy (a 4 zl. ročně) a 314 údů V. třídy, přispívajících 2 zl. ročně. — Dobrodinců mělo Dědictví 30, po 100 zl. dali kromě jednoho nejmenovaného: pp. K. Hůlek, děkan v Dobřichově, Vojt. Kinzl, děkan v Plaňanech, kanov. Ant. Oliva, far. u sv. Haštala, Karel Navrátil, kapl. u sv. Jindřicha. Z duchovenstva úhrnního přispělo 6 správců duchovních věcnem 18 zl. Podpory dávati začalo Dědictví letošním rokem, že dalo hojně, ukáže svým časem druhá roční zpráva.

— V kníž. arcib. *semináři* jest nyní 123 alumnů a sice ve IV. r. 27, v III. r.

29, v II. r. 32, v I. r. 35, premonstr. kleriků Tepelských 6 a Benediktinů Břevnovských 6. Na fakultě bohoslovecké jest v I. roku všech posluchačů 70.

— Kniž. arcib. *konvikt* čítá letos opět 62 chovance studující na c. kr. gymnasiu Novoměstském.

— *Misie* u sv. Havla dochází velkého účastenství, ukončena bude v sobotu 22. t. m.

— Zejtra započnou opět v chrámu Páně u sv. Klementa na Starém městě *akademické služby Boží*. Konati se budou každou neděli a každý svátek v řeči české o 9. hodině ranní. Kazatelem českým jest opět dr. Vác. Houška, arcib. tajemník. Německým jazykem kázati bude o hod. 11. dr. Ferd. Hecht, uč. náboženství na c. k. gymnas. Malostranském.

— U sv. Tomáše na Malé Straně bude ve čtvrtek (20. t. m.) o 9. hodině skládati jeden klerik z ř. sv. Augustina slavné řeholní sliby.

— Dne 2. října byla v chrámu Páně u sv. Haštala pokřtěna Eleonora Syukova, rodilá z Mladé Vožice, náboženství židovského. Na křtu sv. dáno jí meno Marie. Kmotrou jí byla paní Marie Popelerová, Pražská měšťanka a paní Angelina Wenduláková manželka Pražského měšťana a sládka. Pokřtěná dlouho žila ve společnosti křesťanských služek a naučila se znáti modlitby a obřady církve katolické, v nichž již před svým obrácením podíl brala.

— V *Českém Brodě* bude zejtra vdůst. p. kan. Prucha, vrchní místoškoldozorce v arcidiecési Pražské, světit novou školu.

— V *Skorěnicích* u Chocně bude se stavěti nový filiální kostel. Náklad se páčí na 17.342 zl. 32 kr. Stavba bude trvati šest let.

— Od *Semil.* v *Boskově* konají misii kapucín kněží Berard, Alois a Theodor. — *Semilům* rodišti svému daroval dr. Frant. Lad. Rieger velkou sochu sv. Václava, dílo to sochaře Pražského Hergesella.

— Břimovanců ve vikariátě *Falknovském* od 11—22 září bylo 8516, a sice v Žandově 848, v Kinšwartě 496, v Trisekerách 837, v Miltingavě 960, na Královém Chlumu 1187, na Chlumu Marianském 1137, ve Falknově 2436.

Z Brna. Dne 20. t. m. bude slaviti J. Exc. nejdůst. p. biskup Ant. Arnošt hr. Schaafgotsche 25leté jubileum svého biskupského důstojenství.

— *Hospital sv. Eugenie v Paříži*. Nejzajímavější ústav v Paříži jest hospital sv. Eugenie. Když nynější císařovna francouzská vstupovala v stav manželský, dalo jí město Paříž darem skvostný šperk na krk, však ona vrátila jej a ustanovila, aby ztracený peníz se obrátil na založení ústavu *pro osiřelé dívky*, kteréž by zde od roku devátého svého stáří až do dva a dvaceti

let stravovány a vychovány býti mohly. Ústav ten zřízen jest pro 300 dívek, zpočátku přijalo se jich 50 a nyní má ústav 250 dívek na vychování. Stavení stojící uprostřed zahrad kolkolem něho se rozkládajících, stavěno jest bylo od stavitele německého Hittorfa, kterýž se již na 54. rok v Paříži zdržuje, a vyniká nevšedním vkusem. Hospital stojí pod správou řeholních sester sv. Vincence z Pavly. Jsou to panny, jimž, jak praví každý návštěvovatel ústavu, zbožnost a obětivost z tváří září, mající na hlavě sněhobílý čepček; jsou vždy hotovy podati zprávy o ústavu a jeho zřízení, v němž, jak ony samy dokládají, krásněji a skvostněji vše zřízeno, než prý se na řád jejich přísluší, panny jevící v řeči a celém chování neobyčejnou vzdělanost. —

V hlavní kapli při zemi — nebo na hoře jest menší pro zimu a nemocné určená kaple, — jest obraz malovaný štětcem Barriota, představující císařovnu Eugenií, ona klečí a rukama sepiatýma prosí Matku Boží vznášející se v oblacích nad ní, za ochranu pro dívky kolem ní jsoucí. Na jedné straně jsou dívky menší větší, kteréž požívají dobrodiní ústavu, a na druhé straně tlačí se chudé a otrhané dívky k císařovně prosíce za přijetí zrakem i rukama.

Nevídaný pořádek a čistota panuje po celém domě. Jsou tu tři dlouhé síně k spaní určené, kdež dívky vždy pod dohlídkou jedné sestry odpočívají. S obou stran jsou četná okna, jimiž po celý den přístup má světlo a vzduch. Uprostřed jest přes celou světnici plechové umývadlo s menšími oddíly, do nichž a z nichž voda čistá kohoutky se vpustiti a vypustiti může. Síně osvětleny jsou plynem. Postele bílé jako padlý sníh jsou jakoby v nich nikdo nespával; u hlav jest ručník ale ukrytý.

Dále jest tu síně veliká na způsob koupele zřízená a k mytí noh ustanovená s plechovými lavičkami a vaničkami, kteréž se jako ono umývadlo vodou naplňují a vyprázdňují. Císař Napoleon netajil prý udivení svého nad zřízením ústavu. Jest tu též veliká jídelna, kdežto všechny dívky 300 počtem za stoly místa najdou pohodlného, nemocnice pro choravé — v těžších nemocích dopravují se dívky do dětské nemocnice, kdež je lékař ústavu ošetřuje. — Lékárna jest v domě, a klášternice sami připravují léky. V chodbách přikrytých a klenutých či na koridorech jsou lampy ve zdi; a kolem do kola domu jsou kryté ale nezavřené chodby, v nichž dívky i za deštěvého počasí se procházeti mohou ve zdravém povětrí vanoucím ze zahrady dokola se rozkládající. Dopoledne se vyučuje ve třídách. Vyučují tu sestry samy v základ-

ních uměních a vědomostech, v hudbě a kreslení.

Zvláště ale hledí se na to, aby dívky pro život praktický se připravily a později v život vstoupíce živobyti a výživy si dobytí uměly. Proto samy obstarávají prádlo v prádelně v domě k tomu zřízené, suší je a žehlí. A s jakou radostí v tváři a s jakou chloubou ukazují sestry sv. Vincence veliké skříně na prádlo, v nichž se nalezá prádlo čisté jak padlý sníh a pěkně uložené — tak že srdce se směje radostí a podivením při pohledu do técho skříní. Nejzajímavější jsou ale dílny či pracovny rozsáhlé večer plynem osvětlené — v nichž dívky všechny do jedné oděny jsouce v roucha šerá modrým lemem opatřená pod dohlídkou učitelek ruční práce konají. Zde samy si dělají své šaty, pletou punčochy, šijí a vyšívají; nejpěknější práce dovedou jejich pilné ruce vyrobiti. Vedle ozdob ženských vyšívají se tu na purpurovém sametu samým zlatem bohaté ornáty a skvostná roucha mešní. Některé práce zhotovují pro veřejné sklady a peníze ztržené ukládají se dívkám co budoucí věno. Při tom vyhlíží dívky dobře, jsou veselé a dobré mysli; povstanou vstoupili cizí a přichozí do dílny pozdravující jej. Teprv jedna jediná dívka od založení a do života vstoupení ústavu opustila jej — aby se vdala! Kterak seznámila se s budoucím mužem svým? zeptáš se. Inu dobře. Řemeslník jeden skládaje důvěru ve výtečné vychování, jakého se dostává dívkám v ústavu, požádal představené sestry, aby jednu dívku za choť jemu vybrala. I stalo se. A tot byla důležitá pro ústav událost. Čiperné družky jaly se co nejpilněji přípravy konati k sňatku a chystaly šaty, prádlo pro milou a první nevěstu. A zajisté, že muž tento rozumný, rozumnější nežli, kdož v novinách a veřejných listech hledají nevěsty k všeobecnému pohoršení a neslušným způsobem, nebyl sklamán ve svých nadějích.

I kuchyně potěší každého návštěvovatele příkladnou čistotou a zajisté neodejde nikdo z hospitalu sv. Eugenie bez uspokojení a vnitřní radosti. Katolik pak s chloubou řekne: Hle tak daří se ústavu dobročinné pod správou a dohlídkou — klášternice, sester sv. Vincence. Světáci všimněte si toho a nelajte Církvi a — jejím řeholím!

Literní oznamovatel.

— Za posledních let byly mnohé poptávky po novém vydání *Missalu*; i bude tedy vel. duchovenstvu zajisté vhod navenčí, že koncem prosince t. r. na světlo vyjde nový *Missal* pro církevní provincii Českou.

— *Mluvnice francouzská pro vyšší dívčí školy.* Sepsal dr. Vilém Gabler, ředitel městské vyšší dívčí školy Pražské. I. Oddělení. Tvarosloví. Cena seš. 90 kr., váz. 1 zl. r. m. V Praze 1865. Nákladem kněhupectví: I. L. Kober. Věnováno p. dr. Frant. Palackému, historiografu království Českého. — Od téhož spisovatele vyšla též: „První čítanka francouzská.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Wolfgang Jan *Koehler*, provinciál kapucínů provincie česko-moravské, čestný rada bisk. konsistoře Brněnské, v Brně 9. října (nar. v Řepotíně na Mor. 24. listop. 1811, kněz od 31. pros. 1834).

Vyznamenáni jsou:

p. Rudolf *Homme*, far. v Kněžovsi a sekret. vikar. jmenován správcem vikar. Rakovnického;
p. Křištof *Klitzner*, osobní děkan Doupovský, jmenován arcib. ordinariátním komisařem gymnasia v Doupově;
p. Václav *Sommer*, farář v Ostrově, jmen. arcib. ordin. komisařem gymnasia Ostrovského.

Ve správě duchovních ustanovení jsou:

p. Ant. *Patera*, admin., za faráře v Lodenici;
p. Norbert *Procházka*, za admin. do Vřetovic;
p. Ignác *Jelínek*, kapl., za administ. v Plzenci;
p. Jos. *Schmid*, kapl. v Starém Sedlišti, za kapl. a katechetu do Plané;
p. Ant. *Poláček*, neom., za kooper. do Č. Brodu;
p. Jan *Lanhaus*, za koop. do Kinšpergu;
p. Frant. *Hach*, admin. na Zbirově, stal se katech. na městské hlavní škole v Karlíně;
p. Frant. *Miesner*, kapl. a katech. v Plané, stal se ředitelem školy a katech. ve Stříbře;
P. Petr *Hammerschmid*, premonstr. v Teplé, za kaplana do Pistova;
P. Ambrož *Winkler*, premonstr. v Teplé, za kapl. do Ostrošína (Landek).

Na stálé odpočínutí dáni jsou:

p. Josef *Stark*, jubil., os. děkan v Klinghartu;
p. Josef *Ballatý*, jubil., čestný kanovník St. Boleslavský, osobní děkan ve Svojsicích.

Uprázdňená místa:

Klinghart, fara patron. nábož. fondu, od 5. října;
Vřetovice, fara patron. JV. cis. Ferdinanda od 5. října;
Svojsice, fara patron. hrab. Ahlthana, od 21. září.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Vác. *Podhajský*, koop. Sopotnický v Žamberku dne 16. září (nar. v Žamberku 28. září 1830, kněz od 25. července 1854).

Vyznamenáni jsou:

p. Jan *Chmelík*, katecheta a ředitel hlavní školy v Pardubicích, jmenován bisk. notářem;

p. Leopold *Richter*, duchovní správce v Běronicích, jmenován osob. farářem.

Ve správě duchovních ustanovení jsou:

p. Jan *Vaníček*, neom., za proz. koop. do Železnice;
p. Pavel *Rozínek*, neom., za kapl. do Přepych;
p. Jos. *Hulata*, kaplan, z Chocně do Olešnice;
p. Frant. *Láb*, koop. v Pohledu (Frauenthal), za kaplana do Německého Brodu;
p. Jan *Janku*, neomysta, za koop. do Pohledu;
p. Kašpar *Nykliček*, kněz na odpoč., za fundatistu do Bohdašína;
p. Ignác *Lhota*, kapl., z Vejvanovic do Heřm. Městce;
p. Vilém *Friedrich*, kapl. z Heřmanova Městce do Chocně;
p. Tomáš *Střebský*, kapl. v Hrochovu Týnci, za proz. katech. na vyšší realce v Pardubicích;
p. Frant. *Šinkora*, neom., za kapl. do Hrochova Týnce;
p. Gustav *Šourek*, neom., za kapl. do Týniště;
p. Jos. *Malich*, neomysta, za kapl. do Časlavi.

V diecési Litoměřické:

V Pánu zesnul:

p. Ignác *Meisner*, jubil. kněz, inful. arciděkan v Polici 17. září (nar. 30. pros. 1785, kněz od 24. květ. 1808);
P. Martin *Roedl*, kněz ř. cisterc. a podpřevor v Oseku, 8. října, (nar. 12. listop. 1795, kněz od 12. srp. 1821).

Ve správě duchovních ustanovení jsou:

p. Frant. *Pohnert*, exposita za prvofaráře v Libochovanech;
p. Ant. *Schuh*, admin., za far. v Nov. Sedle;
p. Josef *Hornof*, admin., za far. v Měcholupech;
p. Jan *Čermák*, far. Vyskeřský, za far. v Týně nad Rovenskem;
p. Vác. *Zirkler*, fund. kapl., za děkana v Kadani;
p. Konrád *Pohl*, duch. správce v nemocnici, za faráře v Děšně;
p. Jan *Jonáš*, far. v Plzenci, arcib. vikář a škol-dozorce Rokycanský, za faráře v Bosni;
p. Jos. *Neumann*, far. na odpoč., za administr. „in spirit.“ v Prackovicích;
p. Vác. *Beckert*, koop. za administr. v Kvítkově;
p. Křištof *Kachler*, kapl., za administr. v Polici;
p. Vác. *Barta*, kapl. z Nymburka do Kostomlat;
p. Frant. *Jomrich*, koop. z Heinersdorfu do Bullendorfu;
p. Karel *Rauscher*, koop. z Vratislavic do Jetřichovic;
p. Karel *Strohwasser*, neom., za kapl. do Dubé
p. Frant. *Fiedler*, koop. v Petrovicích (Peterswalde), dán na dočasné odpočínutí.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyr. a Meth. v Karlíně, a sice na lampu: p. Jan Horáček z Vysokého Mýta 1 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplaceni čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Na den Všech Svatých.

(Osmero blahoslavenství. Mat. V. 3—10.)

Blahoslavení jsou duchem chudí —

Pokoru kdož nosí ve své hrudi

A ji bohumilě při prostotě

Jeví u veškerém svém životě; —

Milost, pokoj, blaho kyne jim a čest,

Nebo království nebeské již jejich jest.

Blahoslavení jsou tiši, v řeči, v duši —

Jakož na mé učenníky sluší;

Kdož i k škůdcům, kteří na nich zlobu páší,

Tiché beze zlosti srdce mají,

Srdce, jakož kříž a křivdu mile snáší

A hněv krotí obyčejí všemi:

Blaze jim, neb necht to dobře znají,

Oni vládnouti že budou země.

Blahoslavení jsou ti, kdož lkají

Želem z příčiny svých provinění,

Z lásky k bratrům, kteří zle se mají

A jimž lidskou rukou pomoci lze není;

Blaze těm, kdož ze skruchy a lásky lkají:

Neboť oni budou potěšeni!

Blahoslavení jsou, kteří lační, žízni

Touhou svaté horlivosti

Po spravedlnosti — dokonalé ctnosti;

Blaze jim! neb dojdou ukojení:

Otce Nebeského milostí a přízní

Budou nasyceni.

Blahoslavení jsou milosrdní, kdož se mile

Vinou k těm, jimž rady, chleba,

Pomoci a ochrany je třeba;

Kdož se každé chvíle

S otevřenou náručí a láskou kloní

K bratrům-křivditelům, za jich zlosti

Odsluhující se laskavostí;

Blaze všem

Milosrdným těm:

Neboť milosrdenství též dojdou oni.

Blahoslavení, kdož mají srdce čisté

Od poskvrny hříchu chráníce je vždy a všude,

Nebo, pravím vám zajisté,

Oko duše čisté Boha vidět bude.

Blahoslavení jsou pokojní, kdož v sobě

A kdož mezi bratry mír a pokoj střeží,

Vášeň, různice a sváry v každé době

Udržují pevné vůle na otěži;

Kdož, kdy mohou, hotoví jsou křivdu snésti

A bezpráví mlčky prominouti;

Blaho jim a sláva bude kvésti:

Neb Božími syny budou slouti.

Blahoslavení, kdož trpí protivenství

Pro pravdu a spravedlnost,

Ježto nechť světa klam i chtivost

Velebiti jako pravdu, šlechťenství;

Trpí za to, že jim nad vezdejší zboží

Dražší milost jest a vůle Boží;

Blaze trpitelům takým, sláva jim a čest:

Neboť u Boha blahoslavenství

A království nebeské již jejich jest.

Vác. Stulc.

O posledních věcech člověka.

„Ve všech skutecích svých pamětliv buď na poslední věci své a na věky nezhřešiš.“ Sir. 7, 40.

Poslušní jsouce Církve sv. učící, sloužící a kralující, pracujeme o své spáse; ale kdo se protivuje Církvi, kdo opovrhne svatým učením milosti Boží, pracuje o své záhubě. Jeden každý dochází spásky nebo záhuby během času, veškeré tvorstvo na konci času; co jednotlivý člověk v svém životě pozemském rozsel k své spáse neb záhubě, to bude i žiti po své smrti; avšak každý jsa údem pokolení lidského, údem celého tvorstva, spásky nebo záhuby co věčného dědictví účastným se stane, až vesmír cíle svého dojde.

Rozjímajme tedy o dokonání jednotlivce a o dokonání veškerenstva.

A. Dokonání jednotlivce.

Smrt člověka.

Že duše každého člověka od těla se odděluje během času a na čas, jest následek hříchu prvotního, kterémuž to následku podléhá každý člověk od Adama pocházející. Tělo lidské, ač svou podstatou smrtelné, mohlo nesmrtelným býti, kdyby první rodičové nebyli zhřešili; „Bůh zajisté stvořil člověka neporušitelného.“ (Kn. Moudr. 2, 23.) „Kdoby pravil, že Adam stvořen byl člověkem smrtelným tím způsobem, že, byt byl zhřešil neb nezhrěšil, umřítí by musil, nikoli pro svůj hřích, nýbrž pro své stvoření, budiž vyobcován.“ (sn. Kar-tag. 4.) „Skrze jedno člověka hřích na tento svět všel a skrze hřích smrt a tak na všechny lidi smrt přišla, v němž všickni zhřešili“ (k Řím. 5, 12.). Ačkoli Kristus dosti učinil za všechny hříchy a tresty hříchem prvotním na nás uvalené a smrt přemohl, nezvrátil předce spojení naše s Adamem; proto z Adama pocházejíce v hříchu se rodíme, umíráme a jedenkrát při skonání světa tělesně z mrtvých vstaneme.

Smrtí končí se doba, v kteréž můžeme působiti buď spásu buď záhubu. Zjevení Boží, Církvi sv. svěřené, nám praví, že člověk co poutník pozemský plní svou úlohu, že věčný život neb věčnou smrt určuje stav, v kterém jest umírající; o čemž dí Spasitel u sv. Jana 9, 4: „Jáť musím dělati dílo toho, kterýž mne poslal, dokudž jest jest den: přicházíť noc, kdežto žádný nemůže dělati.“ Uvážíme-li, že tvorové nevyvíjejí se věčně alebrž jen do času, že člověk co člověk, sestávající z těla a duše, úlohu svou vyplniti má a že smrtí duše se zbavuje těla, kterýmž působí, musí i rozum náš uznati pravdu učení církevního.

Po smrti soudí Bůh duši jednoho každého zvláště; „snadno jest Bohu v den skonání odplatiti jednomu každému dle cest jeho“ (Sir. 11, 28.); „uloženo jest lidem jednou umřítí a potom bude soud“ (k Hebr. 9, 27.). Jestliže tedy čteme, že umřel žebrák a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova, mohlo se to státi pouze rozsouzením Boha samého. A rozum náš uznává pravdu tuto; neboť duše nemůže zůstatí po smrti v nejistotě, člověk musí co jedinec hned po smrti jakož i pak na soudu všeobecném od Boha odměněn neb potrestán býti, poněvadž na zemi žije i co jedinec i co úd lidské společnosti.

Stav duše hned po smrti souzené.

Spravedliví docházejí blaženosti od Boha zaslíbené; „potom jsem viděl zástup veliký, jehož žádný přecísti nemohl, ze

všech národů a pokolení a jazyků, ani stojí před trůnem a před obličejem Beránka jsouce oblečeni v bílé roucho a palmy v rukou jejich.“ (Zjev. 7, 9.) Jestli že po smrti těla duše na vždy žiti bude, aniž by mohla něco spasitelného konati, musí býti stav duše, na soudu soukromém ustanovený, věčný; „vímeť zajisté, že, budeli stánek náš pozemský tohoto přebývání zbořen, máme stavení od Boha, příbytek ne rukou udělaný, věčný v nebesích.“ (2. Kor. 5, 1.) Tento stav nám vypisuje písmo sv. takto: „Ani oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteříž Jej milují.“ (1. Kor. 2, 9.); „nebudou lačnėti ani žízni více a nebude bítí na ně slunce ani žádná horko; nebo Beránek, kterýž jest u prostřed trůnu, pástí je bude a dovede je k studnicím vod života a setře Bůh všelikou slzu z očí jejich.“ (Zjev. 7, 16. 17.) „Kdo zvítězí, dám jemu seděti s sebou na trůnu svém: jako jsem i já zvítězil a sedím s Otcem svým na trůnu jeho“ (Zjev. 3, 11.); „nyní vidíme skrze zrcadlo v podobenství, ale tehdaž tváří v tvář; nyní poznávám z částky, ale tehdy poznám, jakož i poznán jsem“ (1. Kor. 13, 12.); „budemeli trpěti, budeme s „Nim také kralovati“ (2. Tim. 2, 12.); „nejmilší, nyní jsme synové Boží, a ještě se neukázalo, co budeme; vímeť, že když se ukáže, po dobní Jemu budeme; neboť viděti Jej budeme, jakž jest“ (1. Jan 3, 2.). Církev sv. vyřkla na sněmu II. Lyonském: „Duše spravedlivých a zcela čistých hned do nebe přenešeny bývají,“ a na sn. Florentinském: „Spravedliví vidí Boha troj-jediného jak jest, a to tím jasněji, čím jsou spravedlivější.“

Nespravedliví docházejí trestu pekel-ného. Jasně tomu učí Církev sv. ve vyznání sv. Athanasia: „Kteří dobře činili, půjdou do života věčného, ale kteří zle, do ohně věčného;“ zavrhl učení Origenovo, že zatracenci mohou spasení býti, a vyznává že zavrženci rozličně jsou trestáni. O věčnosti těchto trestů nelze pochybovati; „i vyjdou a uzří mrtvá těla mužů, kteříž přestoupili proti mně; červ jejich neumře a oheň jejich neuhasne, i budou až do syto-sti viděním všelikému tělu“ (Isaiáš 66, 24); „odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a andělům jeho; i půjdou tito do trápení věčného.“ (Mat. 25, 41. 46.) Hrůzu trestu působí to, že jsou zavrženci na věky vzdáleni od Boha, prázdní všeho života duchovního — proto nazývá sv. Jan trest pekelný *smrtí věčnou* (Zjev. 21, 8.) — a že obcují s těmi, kteříž též protivili se Bohu a pravdě. V skutku strašlivý jest obraz, kterýž vypisuje písmo

sv. a to jest jen obraz; jaký bude teprv trest pekelný po vzkříšení z mrtvých, když i tělo k věčnému trápení odsouzeno bude!

Spravedliví, kteří zcela se neočistili za svého života a ještě trestů časných za své hříchy vytrpěti mají, přicházejí na čas do *očistce*. Toto učení vyznávala Církev sv. za starých dob zařizujíc pohřební slavnosti, modlitby za duše zemřelých křesťanů; shromážděna na sněmu Florentinském praví: „Vyznáváme, že ti, kteří v milosti Boží dříve zemřeli, než dosti učinili za své hříchy, musejí své duše po smrti čistiti tresty očistcovými“; a na sněmu Tridentském v sezení 25.: „Církev sv. učí, že očištec jest,“ v sez. 6. kan. 30: „Kdyby kdo pravil, že tomu, jenž obdržel milost posvěcující, tím způsobem vina se odpouští a trest věčný se zrušuje, že nezbyvá trestu časného, jehož musí věřící vytrpěti buď na tomto světě aneb na onom světě v očistci dříve, než do království nebeského vstoupiti může, budíž vyobcován.“

To vyznávala Církev sv. obětujíc mši svatou, aby křesťané v Pánu zesnuli došli pokoje a spásy. Toto učení nalezáme i v písmě sv.: „Chléb svůj a víno své nad pohřbem spravedlivého ustanov a nejez ho ani nepij s hříšníky“ (Tob. 4, 18.); „a učiniv sbírku poslal dvanáct tisíc drachem stříbra do Jerusalema, aby obětována byla oběť za hříchy mrtvých“ (2. Mak. 12, 43.); „kdožby mluvil proti Duchu svatému, nebude mu odpuštěno, ani v tomto věku, ani v budoucím“ (Mat. 12. 32.). Nemůže-li nic nečistého vejíti do království nebeského, musejí duše, které sice v milosti Boží odešly ale zcela čisté nejsou, se očistiti; což se stane, vytrpí-li na zvláštním místě trestů časných; neboť samy nemohou dobrými skutky dosti učiniti spravedlnosti Boží, aniž v nebi lze trpěti trestů časných. Jaké jest to trápení, Bůh nám nezjevil; ale jisto jest, že duše v očistci pevně doufají v Spasitele svého.

Obcování svatých.

Obcováním svatých nazýváme úzké účinné spojení věřících, kteří na zemi bojují, spravedlivých, kteří v nebi se radují a duši, které v očistci trpí tresty časné, spojení to údů mystického těla Ježíšova, obce vykoupěných.

Obcování svatých jest. Všickni vykoupenci, které nazývá ap. Pavel (Fil. 1, 1.) svatými vůbec, jsou vespolek spojení co údové jednoho těla; „nebo jako v jednom těle mnohé údy máme, ale nemají všickni údové jednostejného díla, tak jsou mnozí jedno tělo v Kristu a každý zvláště jeden druhého údem.“ (Řím. 12, 4. 5.) Kristus jest jejich hlava, Kristus spojuje duchem lásky

všech spasených v jedno tělo. „A všecky věci poddal pod nohy Jeho a Jej dal, aby byl hlavou nade vši Církví, kteráž jest tělo jeho a plnost toho, kterýž všecko ve všem naplňuje.“ (Efes. 1, 22. 23.) Všickni údové tohoto těla jsou tedy jedni druhých údy, nehledají, co jest jejich, ale co jest druhých, jedni druhých břemena nesou a tak působí jedni pro druhé, každý dle nadání Ducha svatého.

Svatí v nebi, kteří s Kristem kralují, orodují za nás. Ač jest jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš (1. Tim. 2, 5.), předce starají se svatí, s Kristem kralující, o blaho říše Kristovy; „když jsi se modlíval s pláčem a pochovával mrtvé, a nechával oběda svého a mrtvé ukrýval jsi přes den v domě svém a v noci pochovávals je, jáť jsem obětoval modlitby tvé Pánu“ (Tobiáš 12, 12.); a jiný anděl přišel a postavil se před oltářem maje kadidlnici zlatou: i dání jsou mu zápalové mnozí, aby dal do modliteb všech svatých na oltář zlatý, kterýž jest před trůnem Božím; i vstoupil dým zápalů z modliteb svatých z ruky anděla před Boha“ (Zjev. 8, 3.). Proto učí Církev sv. na sněmu Trid. v sez. 25., že svatí, spolu s Kristem kralující, Boha za lidi prosí. Kdyby tomu tak nebylo, přišedše do nebe pozbyli by lásky k lidem, kterouž na zemi se stkvěli, stali by se Bohu nepodobnými, jenž lidi na zemi žijící miluje; kralující s Kristem, nestarali by se o ty, nad kterými kralují. Tato jejich přímluva mocná jest u Boha, jenž co původce nebeské radosti nemůže oslyšeti jejich žádosti a oslyšením je zarmoutiti. Vždyť se modlíme za sebe vespolek, abychom spasení byli a mnoho zajisté může modlitba spravedlivého ustavičná. (Jak. 5, 16.)

Věcí slušnou a užitečnou jest svatě prositi, by za nás orodovali a nám přispěli, jak tomu učí sněm Trid. v sez. 25. Svatí v nebi jsou přátelé Bohu milí a co přátelé u Boha mocní; i chtějí tohoto poměru v skutku užívati, aby nám přispěli. Kdo z nás by směl nechťiti za tuto pomoc jich prositi? Církev sv. schvaluje toto vzývání svatých, ano povzbuzuje nás k tomu; zavrhne jedině takovou úctu svatých, kteráž by se přičila službě Boží, kteráž by zatemňovala zásluhy Spasitelovy. Nelze též pochybovati, že jim jest známo, když k nim se utíkáme. Kristus Pán praví u sv. Mat. 18, 10: „Viztež, abyste nižádného z malých těchto nepotupovali; neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích vždycky hledí na tvář Otce mého, kterýž jest v nebesích.“ Svatí s Kristem kralující, zajisté též znají stav a potřeby říše jeho.

Cesty milosti Boží.

(Dokončení.)

Svaté máme ctíti co přátele Boží a vše, co k nim neb k Bohu, původci jejich svatosti se vztahuje, v účtivosti míti. Rozvažímeli, že Bůh ty, kteří svatě žili, co své miláčky a přátele vyznamenává, slávou a velebností odměňuje, poznáme, že i my je máme blahoslavit, — jakéž o sobě prorokovala Rodička Boží: „Od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové.“ (Luk. 1, 48.) Též máme ctíti i ostatky Krista Pána a svatých, poněvadž jimi objevila se sláva Spasitele a jeho následovníků. Nejsou sice těla spojená s dušemi; avšak nepotratila co chrámy Ducha sv. své důstojnosti; milost Boží působila i v těchto tělech, kteráž účastná budou blaženosti a slávy věčné. Srovnává se tedy účta svatých se službou Boží, ano služba Boží podporuje a zvelebují se účtou svatých; „neboť podivný jest Bůh v svatých svých“ (Ž. 67, 36.); „veliké věci učinil mi (Marii) ten, jenž mocný, a jehož jméno svaté jest.“ Proto schvaluje církev sv. toto ctění svatých na sn. Trid. v sez. 25. říká, že svaté ctíti máme, kterážto účta jest užitečná a spasitelná.

Spravedlivým, kteří ještě v očistci snášeji tresty časné, můžeme a máme pomahati orodováním, dobrými skutky a obětí mše svaté. Jsouce živými údý jednoho těla, jehož hlava jest Kristus, jsou i s námi úzce spojeni; co tedy konati můžeme pro spásu bratří žijících na zemi, můžeme též činiti k ulehčení a ukřácení muk bratří svých, kteří jsou v očistci. Tak čteme v starém zákoně v druhé knize Machab. 12, 43. 44: „A učiniv (Judas) sbírku, poslal dvanáct tisíc drachem stříbra do Jerusalema, aby obětována byla obět za hříchy mrtvých, dobře a nábožně mysle o vzkříšení; nebo kdyby byl neměl naděje, že vstanou z mrtvých ti, kteříž padli, zbytečné a daremné by se zdálo, modliti se za mrtvé.“ Proto nalézáme již za prvních dob křesťanských, že se konaly modlitby, a že obět nového zákona obětována byla za v Pánu zesnulé. O tom vyřkla Církev sv. na sněmu Florentském: „Duším v očistci jsou užitečny modlitby křesťanů živých, obětí mše sv. a jiné dobré skutky“; na sněmu Trid. v sez. 22. kan. 3; „Kdoby pravil, že obět mše sv. nesmí býti obětována za zemřelé, buďž vyobcován,“ a v sez. 25. o očistci: „Církev katol. věří, že očistec jest a že duším v očistci pomahati se může modlitbami, zvláště pak obětí oltární.“ (Dokončení.)

Života mého život.

Živť na vysostech Pán! — Mně by žiti se nechťelo nikdy.

Můj kdyby Emanuel, můj Spasitel mi nežil.

Svět nasytíť mne nemůž: nasytíť však výše nebeská,
Kdež se milý Spasitel dá zraku mému vidět. V. Š.

Na zejtrí po této rozmluvě spěchal kaplan chutě do zámku. Na přimluvu paní hraběnky byl puštěn k hraběti, však s tím napomenutím, aby s ním tédy rozmlouval o při, kterou má o dříví, všech náboženských otázek se vystříhaje. Ačkoliv kaplan velmi přívětivý byl, nezměnil předce hrabě hněvivého výrazu v obličejí ani když kněz po ukončené rozmluvě o soudu, jal se mluvíti o ptácích, ba až na honbu svou řeči zabočil. Teprv když se uchoпил šťastné myšlenky, že honba nejenom zdraví napomáhá, ale též pro domácínost užitečná jest, povyjasnilo se zasmušilé čelo p. hraběte a on přestal býti málomluvným. Kněz vida dobrý účinek své řeči, zmínil se, že v novinách, které právě z pošty byl přinesl a jen zběžně přečetl, rozličné výhry jsou oznámeny. Nemocný slyše ta slova rychle sáhnul po novinách a přehlížeje stránky radostně zvolal: Pane kaplane! Posaďte se, moje číslo vyhrálo! „A já jsem vyhrál tvou duši,“ myslil si kněz u sebe. Řeč pana hraběte na jednou plynula rychlým tokem, on mluvil o tom a onom, až konečně lékař přišel, načež kaplan hraběte opustil. Maje radost z dobrého začátku přicházel častěji, a když byl jeden týhoděn uplynul, osmělil se konečně samé rány se dotknouti. Protož když se zase o honbě mluvilo, zabočil kaplan rozmluvou svou, jako byl o sobě povídal p. farář. A však jako jiskrou nepatrnou vzplane prach, tak se hněvem rozpálil hrabě a urputně zahřměl: Ticho, to jest proti naší umluvě, ani slova o náboženství! Pojednou tedy se zbořila budova, kterou p. kaplan stavěti si umínil. Aby si cestu k panu hraběti nezamezil, promluvil s ním ještě o lhostejných věcech, načež hraběnku, která s tlukoucím srdcem konec té řeči očekávala, potěšiv domů se odebral. Zmařená dnešní práce naplnila p. kaplana velikým hořem, ano i jakási rozhořčenost proti hraběti usadila se v jeho srdci. Nehodu svou vypravoval panu faráři.

F. „Milý bratře, vy jste se svými prostředky u konce, musíme se po jiných ohlížeti. Octnul jste se na tom místě, na kterém jsem vás míti chtěl. Především vám ukládám malinkou práci. Starý pastýř před hodinou zemřel, jděte a vzkřeste jej z mrtvých. Snad postačí, řeknete-li mu: Starče, vstaň!“

K. „Trpká jsou to pro mě slova; pochybil jsem, již rozumím.“

F. „Vidíte, milý bratře, vy si netroufáte mrtvé tělo k životu probuditi: a mrtvou duši probuditi, to myslil jste že věc snadná?

Já nepochybuji, že jste za obrácení p. hraběte se pomodlil, ale vy jste při tom sám v sebe mnoho důvěřoval. Bůh nás chce poučiti, že On jediný může z mrtvých vzkřísiti. Nyní musíme zkusiti prostředku jiného vydatnějšího.“

K. „Ale vy jste ony tři muže obrátil svou moudrostí a trpělivostí.“

F. „Ne já — ale milost Boží. To jsem vám zamlčel, že jsem při své práci, která se též rychle nedařila, vroucně se modlil a také pobožných duší vyzval, by též činily. To prospělo. Chtěl jsem vám z počátku úplně svobody popřáti, abych vás zbavil liché domněnky, že vše jest v naší moci. Ovšem musíme i my pilně pracovati, ale jsme jenom nástrojové milosti Boží. Povím vám pravdivou událost. Jistý misionář měl přemnoho kajicníků u zpovědnice. Již si myslil, že posledního udělil rozhřešení, však tu uzel ještě jednoho. Byl to muž, který lhostejně u zpovědnice pokleknul a strašlivé věci o sobě vypravovati započal. Reč jeho neměla konce. Když pak předce umlknul, otázal se ho zpovědník klidně a vážně, nevíli nic více? Načež muž hrubě a s úsměchem odpověděl: Myslím, že máte dosti, musím se vám přiznati, že se vaši trpělivosti divím, neb jste mne dlouho a pokojně poslouchal. — Prokázal jsem vám tím službu? tázal se misionář. Aspoň se mi vaše jednání nepříčilo, odpověděl muž. — Nechtěl byste mi také něco k vůli udělati? pravil kněz dále. — Jestli to možné, proč ne? odpověděl muž. — Jest to nepatrná věc, za kterou vás prosím: Jděte tamto k oltáři Rodičky Boží a pomodlete se třikrát „Zdravas Maria.“ — To mohu učiniti, odpověděl muž a šel k vykázanému oltáři. Mezi tím sáhnul misionář po breviáři a sotva se několik žalmů pomodlil, slyšel již tohotěz muže, an sténaje a nařikaje k zpovědnici se blíží. Se slovy: „Zde vizte tu největší nestvůru, jaká na zemi býti může,“ padl na kolena svá a rozplývá se v horkých slzách pravil: Ani jedné z těch špatností, které jsem vám dříve bezbožně jmenoval, jsem se nedopustil, chtěl jsem jen zkoušeti vaši trpělivost a co mi na takovéto špatnosti odpovíte? Než vaše laskavé vzezření učinilo přítrž mé bezbožnosti; nemohl jsem dále vypravovati, ba stal jsem se najednou uctivým, že jsem, ani nevím, jak se to stalo, vašemu přání tam u oltáře vyhověl. Však sotva jsem se počal modliti, tu jakási nadpřirozená moc se mne dotkla, všecky moje hříchy vystoupily zjevně přede mnou, mne se zmocnila netušená hrůza, která posud mým tělem a mou duší lomcuje. Můj strašlivý nevděk proti Bohu, moje dábelská touha po boji proti náboženství, moje snaha ná-

boženství se posmívati, na druhé pak straně neskončená láska Boží, drahocenná krev nejsvětějšího Vykupitele, kterou jsem nohama šlapal, to vše přivedlo mne na kraj zoufalství. Tu jsem popatřil na milostnou tvář Rodičky Boží a ona „útočiště hříšníků“ vlévala mateřskou útěchu v mou raněnou duši a pohání mne ztraceného syna, bych se zde ze svých hříchů skroušeně vyznal. Tu jsem tedy a zapřisahám vás krví Kristovou, abyste se náde mnou slitoval a mně pomohl. — Zkrátka, muž ten se obrátil a všecka pohoršení, která byl dal jak faráři tak osadě svým nectným životem, napravil tím, že faráři k nohous padl, a pak na kolenách a s vroucím pláčem za odpuštění prosil všech, jichž byl pohoršil. Zapřisáhl se Bohem, že začne nový život a všeliké pohoršení pokud možná napraví. Hned pak počal jizlivé spisy, které byl rozšiřoval, sbírat, aby je spálil, kupoval a rozdával dobré knihy, napomínal a poučoval i na veřejné ulici rozpustilou mládež nezanedbáváje nikdy služeb Božích, kdež svou kajicností byl všem příkladem dobrým. Jelikož byl muž moudrý a zkušený, brával ho pan farář ve všech důležitých záležitostech na radu.“

K. „Milost Boží udělila misionáři zvláštní trpělivosti, a prostopášniku dar pokání. O kým by milosrdný Bůh milostivě shlédnouti ráčil i na zatvrzelého hraběte!“

F. „K tomu cíli započneme vroucně se modliti, povzbudíme též věřících k vroucím modlitbám a na svátek Marie Panny budeme zaň obětovati mši svatou.“

Zatím se stav hraběte zhoršil, který nyní takřka na kraj zoufalství přiveden manželku a dítky náboženským rouháním a ve své netrpělivosti klenim týral a sužoval. Nikdo mu nemohl vyhověti, ani vroucí důkazý něžné lásky jeho manželky a dítek nemohly jim pohnouti, on jimi pohrdal všemu se posmívaje.

Modlitby, které se veřejně za jeho obrácení konaly, byly ukončeny a mše svatá na ten dobrý úmysl obětována. Oživen novou nadějí odebral se p. kaplan do zámku. Vida ho zvolal hrabě divoce: „Pomozte mi, můžete-li. Kdyby ještě čarodějnic na světě bylo, myslil bych, že pošetila moje manželka a děti mi učarovaly. Trpím strašlivě a proklínám celý život svůj. I váš pohled jest mi nesnesitelný; vzdalte se rychle ode mne.“

Kaplan odpověděl: „Vy žádáte pomoci ode mne a posíláte mne pryč. Bůh může a chce pomoci; než vy jste Ho již přede mnou zapudil.“ Aby hraběte více nepopudil, odebral se kaplan od něho a však s myslí skormoucenou, domníval se, že i poslední prostředek neprospěl. Vyprávěl to vše svému

p. faráři, jenž odpověděl: „Jen trpělivost, milý bratře! Ci smíme Boha nutiti, aby nás hned vyslyšel? Pomněte na pohanskou ženu Kananejskou. Bylať oslyšena od Toho, jenž jiným rychle pomohl; a však živá její víra nedbala překážek; prosila, až vyprosila. Ano, i matka Boží musila slyšeti slova: Ženo, ještě nepřišla hodina má! Setrvejme jen na vroucích modlitbách. Ostatně není tak zle, jak si myslíte.“

K. „Zdá se mi, že poslední tyto události jsou horší prvních!“

F. „Naopak. Což jste si nepovšimnul té znamenité změny? On se již chápe milosti Boží, on něco cítí a však převrat, který v něm milost Boží působí, pokládá za kouzlo. On již poznává, že život svůj prohrál, proto proklíná tu velikou ztrátu. Již se to v něm kvasí, ale zlá přirozenost přiči se lepšímu poznání a obnovení života. Dobře jste udělal, že jste od něho se vzdálil. On vás prosil zpočátku o pomoc, vy jste mu ji svým odchodem odepřel. Nyní zatouží touhou dvojnásobnou po ní, jakmile ho zbožná jeho rodina poněkud upokojí!“

K. „Dejž to Bůh! A co nyní? Začneme-li modlitbu *da capo*!“

F. „Ano, a to *forte a crescendo*!“

Druhého dne užířel kaplan v zámku povyjasněné tváře. Hraběnka mu s plácem zvěstovala, že se hrabě k večeru poněkud utišil a častokrát opakoval slova: „Bůh chce a může pomoci, než vy jste Ho již přede mnou zapudil. Kdo mne potěší? Já mu odpověděla: Rozmilý Alfrede! Nikdo nemůže rychleji zavolán a snadněji nalezen býti než Bůh. On a kaplan mohou tebe potěšiti. — Po chvíli zasténal: Kdo může, kdo chce mi pomoci? Pak byl dlouho zamýšlen, konečně usnul. Dnes ráno podal mi ruku a pravil dojemně: Milá Hedviko! Slova tato otevřela mi nebe slasti a radosti, neb jsem jich přes deset let od něho neslyšela. Však pojďte, on vás očekává!“

Kaplan byl vřídne přijat od hraběte, který mu místo vedle sebe vykázal, pak pravil: „Velebný pane, dejte mi patrný důkaz, že křesťanství člověku v každé době pomoci a ho potěšiti může. Však nezabíhejte do minulosti. Uveďte mi něco, co bych takřka viděti a hmatati mohl.“

K. „S radostí, pane hrabě, něco třeba z vašeho života; jen za to vás prosím, abych svobodně mluvití směl.“

Hr. „Mluvte.“

K. „Blízkým důkazem jsou vaše vznešená manželka a její děti. Pane hrabě, vy jste očitým svědkem všeho toho, co konají, jak se zapírají a s jakou ochotou a oddaností vše plní. Ženská povaha zajisté potřebuje vyšší pomoci, aby taková utrpení

měsíce a leta snášela jsouc vši naděje zbavena, že se trápení toto ukončí.“

Hr. „Tím chcete tedy dokázati, že k desítiletému trpělivému snášení hněvu, uštěpků a rouhání moje manželka a děti jenom z křesťanské víry posilu braly?“

K. „Pane hrabě, pomyslete si tu věc na opak. Kdyby si byla vznešená hraběnka tak počínala jako vy, jak byste se byl vy, pane hrabě, při tom zachoval?“

Hr. „Rekl jste mi také něco o nejbližším důkazu.“

K. „Ten dal jste sám. Vidíte, vy jste ve svých rozličných vědeckých soustavách ani jedinkého prostředku nenalezl, kterým byste byl jedinkou vašeň opanoval, nyní vás vaše soustavy opustily, nemohouce vám dáti pomoci a pokoje, jakého dala vaší rodině víra Kristova.“

Hr. „Z kterého zvláštního zdroje víry křesťanské čerpají manželka a děti mé pokoj a trpělivost?“

K. „Z kříže, milý pane hrabě, na němž se Bůh-člověk ve své nevýslovné lásce za celé lidské pokolení obětoval — také za vás pane hrabě — a každodenně při mši svatě nekrvavým způsobem se obětuje.“

Hr. „Tomu dobře nerozumím. Však přiznávám se, že již po tom toužím, co manželka a děti moje dávno mají. Povězte mi, kterým hlavním důkazem odůvodnil Kristus své učení? Jest-li učení toto pro všechny lidi, musí v něm něco spočívati, čímž jak vzdělaný tak nevzdělaný člověk přesvědčení nabývá o jeho pravosti.“

K. „Ovšem. Kristus dal nejlepší důkaz o pravdivosti svého učení vyzýváje každého, aby učení jeho zachovával po ovoci poznával strom. Plňte učení mé a poznáte, zdali z Boha jest. Kdo však tímto způsobem učení Kristovo neskoumá, nemůže o něm míti pravého úsudku.“

Hr. „Toť těžká práce.“

K. „Vždyť ženy, panny a děti zmužile se jí uchopily, a muž by se jí strachoval?“

Hr. „Vy chcete tedy říci, že mám následovati manželku a děti své?“

K. „Ano, to bude nejlehčí způsob. Od nich zvíte, že s namáháním spojena jest také útěcha a síla, která vše přemáhá, ano i smrti zmužile hledí v tvář!“

Hr. „Můžete mi také jmenovati věhlasného učence, který katolickou víru s rozumem uvedl v souhlas?“

K. „Ukáži vám spisy jednoho muže, kterému se již přes šest století všickni vážní učenci obdivují.“

Hr. „Ještě dnes pošlu k nám sloužícího pro tu knihu. Však nežli mne opustíte, podejte mi ruku: Já jsem vás velice urazil,

odpustte pobloudilci, který jak vaši trpělivosti tak i lásky manželky a dítek svých nehozen jest.“

K. „Pane hrabě! Okamžik tento vše mi vynahradil, ostatně i já mám co děkovati vám, neb jsem na vás seznal a velebím nevyzpytatelné cesty milosti Boží.“

Jda domů říkal kaplan nábožně: „Te Deum laudamus,“ doma pak zvěstoval svému panu faráři divy, které milosrdný Hospodin dnešního dne byl učinil. Pan farář obejmul srdečně svého spolubratra a modlil se: „Benedictus.“ Hrabě, který se ponenáhlu zotavoval, četl velmi pozorně a dychtivě Tomáše Aquinského a každodenní rozmluvou s p. kaplanem jakož i nábožnou zábavou se svou rodinou pokročil tak daleko s milostí Boží, že p. faráře o návštěvu poprosil a jemu své srdce, které tak dlouho zavřeno bylo, z cela otevřel. S horoucí nábožností přijal svaté svátosti a když se na dobro byl pozdravil, působil svým příkladem na celou osadu a získal si veliké zásluhy tím, že bývalé své spolence, kteří též v hluboké nevěře pohřížení byli, na dobrou cestu uvést se snažil.

Po čase otázel se kaplan p. faráře: „Což ale kdyby se byl pan hrabě nepolepšil?“ Načež p. farář odpověděl: „Nebýlo by to naší vinou; my jsme jen za to odpovědní, jestli směř Boží trpělivě rozsvítíme, za hojnou žeň nemůžeme ručiti. Bohužel, leckterý setrvává i ve smrti při své nevěře, čehož jsem i já několikrát se dočkal, avšak kdo za to, když i Jidáš, Kaifáš, vysoká rada ano i lotr na kříži od samého Boha napravit se nedali?“

(Dle Saffenreutera: M.-a.)

D o p i s y.

Z k. arc. semináře v Praze 23. října 1864.

[Prof. dr. Jan Nep. Ehrlich †.]

Dnes v neděli XXIII. po sv. Duchu před 2. hodinou odpolední skonal v Pánu kněz z řádu pobožných škol a prof. bohosloví na vysokých školách Pražských dr. Jan Jan Nep. Ehrlich po dlouhém a těžkém boji. Ve středu odpoledne svolání jsou hlasem zvonku alumnové i studující k společným modlitbám za umírajícího, jemuž uděleno sv. pomazání a od té doby ležel v posledním tažení, až ho Bůh dnes povolal na věčnost. Sezvánění na nešpory bylo též smutným návěštěm, že dobojoval náš trpitel. Modlíce se nešpory o sv. archandělu Rafaelovi říkali jsme slova andělova k starému Tobiašovi: „Že jsi byl příjemný Bohu, potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe. A nyní poslal mne Pán, abych tebe uzdravil. Pokoj vám, nebojte se: Bohu dobrořečte

a jemu zpívejte!“ Zpívali jsme, modlíce se též za v Pánu zesnulého. Ku konci nešpor zavítal k nám JEmin. nejdůst. p. kardinal, jenž po ukončené pobožnosti šel do příbytku zesnulého, kdež kleče dlouho se modlil a plakal u lůžka vroucího ctitele svého. Přítomní slzeli s ním, dobře vědouce, že zhasla jasná hvězda na obzoru bohoslovné literatury, že učení theologické utrpělo ztrátu velikou. Bylť učenec Ehrlich učitel zkušený, přítel, rádce a otec laskavý posluchačů svých. Znae slabost lidskou měl trpělivost s méně dospělými, však kdekoli zpozoroval větší dary ducha, neustupně nutil k pokroku. Jemu bylo dáno svou učeností i šlechetnou povahou vstřípiti posluchačům lásku a úctu k vědám theologickým i k stavu duchovnímu. Vážnosti této nepožíval toliko v kruhu svých učňů a známých, ale též a snad více za hranicemi vlasti.

Bývalých žáků má prof. Ehrlich na tisíce, vyučoval po 34 let. Narozen ve Vidni 21. února 1810 vstoupil tamtéž do řádu pobožných škol, jemuž se 3. července 1831 slavnými sliby zavázal; dne 22. července 1834 byl na kněžství posvěcen a za doktora filosofie povýšen. R. 1836 stal se učitelem filosofie v Kremži, r. 1850 profesorem mravouky na theolog. fakultě v Štýrském Hradci a po dvou letech profesorem téhož předmětu na vysokých školách Pražských, kdež však r. 1857 převzal nově zřízenou stolicí fundamentální theologie, vyučuje zároveň vědě náboženské na fakultě filosofické; za celý ten čas bytem byl v arc. semináři, aby jsa těla slabého a začasť churav od škol neměl daleko. Však i v churavosti své neustal pracovati na roli theologie a filosofie. Vydal mnoho spisů. Největšího rozšíření došla jeho „Fundamentální theologie“ a její zajímavé doplňky. R. 1840 vydal metafysiku, r. 1842 a 43 učení o určení člověka (2 díly), r. 1843 o náboženstvích na východě, r. 1847 návrhy k opravě filos. ethiky a empirické psychologie; r. 1848 uveřejnil proti materialismu spis: Randglossen zu Z. Fröbels System der sozialen Politik; r. 1849 vydal sešit: Grundzüge der Religionswissenschaft; r. 1850: Gegenwart und Zukunft der Philosophie; r. 1855: Das christliche Princip der Gesellschaft. Za posledních let vydal patero doplňků k výše dotčené fund. theologii, z nichžto poslední dva obsahuje letos vydaný sešit druhý, totiž pojednání čtenářům našim známé „O buddhismu a křesťanství“ a jiné „Člověk a stát“, kteréž kan. Štule posoudil a ocenil v posledním (7.) svazku „Časopisu kat. duchovenstva“. Za tyto mnohé a důkladné

práce literární došel prof. Ehrlich uznání diplomem doktora bohosloví od university v Tubinkách jemu zasláným a u nás uznáním, vyznamenáním od vlády zlatou medailí za vědy a umění, povoláním za člena vyučovací radu a král. učené společnosti české. JEmín. nejdůst. p. kardinál jmenoval jej svým notářem, ale co více jest, byl jeho upřímným přítelem, nebo kolikrátkoli zavítal do semináře, neopomenul nikdy návštěvou poctiti prof. Ehrlicha.

Kromě spisů výše uvedených psal prof. Ehrlich články do přemnohých časopisů a encyklopedií, též do našeho „Blahověsta“ a do „Časopisu kat. duchovenstva“. Poslední příspěvek z jeho pera do našeho listu byl životopisný nástin biskupa Leonharta, jemuž se v skromnosti a štědrosti zvěčněly velice podobal. Zdar listu našeho ležel mu na srdci, přecasto se vyptával na obsah a potřeby jeho, lituje toho, že není mocen jazyka našeho, aby více pomáhati mohl. Z těch a takových příčin smíme snad poprositi čtenářů našich, aby v Pánu zesnulého na modlitbách pamětlivi byli. Sedé sestry, jichžto byl velikým příznivcem, dosloužily mu věrně k smrti, modlíce se u něho a služby konajíce dnem i nocí, což tuto podotknouti za povinnost jsme uznali.

Pohřební průvod bude zejtra (26. t. m.) o 9. hod. ráno. Po zádušní pontifikální mši svaté, kterouž v seminářském chrámu Páně (u sv. Salvatora) sloužiti bude vdůst. p. kan. Würfel, povede průvod dp. rektor koleje piaristické Prokop Dvorský na Vyšehrad. Nalezloť se v písemnostech v Pánu zesnulého to přání, aby ho řeholní bratr jeho k hrobu doprovodil i aby na Vyšehradě odpočíval k budoucímu z mrtvých vstání. *At odpočívá v pokoji!*

Z Prahy, 22. října 1864.*

(Oltářní obraz u sv. Víta fotografován.)

Prátelům našeho metropolitního chrámu Páně a umění malířského činíme známo, že stalo se opatření, aby obraz, jenž prostřed hlavního oltáře v sv. Vítském chrámu Páně se nalezal a pozornost každého návštěvovatele k sobě poutal, byl fotografován. Práce tato svěřena byla zdejšímu fotografu Lengrovi a vyniká zvláštní zdařilostí. Kdožby si takovouto fotografii chtěl zakoupiti, nechť se obrátí k jednatelům jednoty sv. Vítské či spolku k dostavení metropolitního chrámu Páně Pražského, jemuž čistý výnos věnován jest. — Obraz představuje Pannu Marii Božské dítě na klíně chovající, a evangelistu Lukáše, an právě obraz její kreslí. Obě osoby sedí v síni velkolepým sloupením a sochami ozdobené; v pozadí

vyniká skvostně ozdobená studně na způsob vodometu, pak jakýsi chrám otevřený, v němž opět sv. Lukáš tutéž Matku Páně, avšak v jiném postavení vyobraziti se snaží. — Kdoby byl obraz tento vymaloval, bylo od dáвна předmětem rozepří mezi umělci. V tom se jediné všickni srovnávali, že to obraz nad míru zdařilý, svědčící až do nejmenších podrobností o veliké umělosti, o výborném vkusu i o nešmírné pilnosti malířově. V jednom dopisu české komory od 30. srpna 1728 připsán jest obraz tento Raphaelovi d' Urbino, jiní měli za to, že to práce Rubensova, jiní zase přisovali jej Janovi Holbeinovi a Bernardovi z Orleye. Nyní však o malíři nemůže žádné další hádky býti, jelikož se objevilo, že sv. Lukáš v obrubě roucha svého má jméno malířovo, totiž: *Gossaert* (čti Kosárt). Tento mistr umění malířského proslul v Nizozemích na začátku 16. století a byl žákem školy van Eyck-ské. Obvyčejně se jmenuje Jan Gossaert z Mabussy. Vaagen o něm vypravuje, že v roce 1513 odebral se do Italie, aby se tam študíím klasických vzorů oddal a „posvěcení vyššího uměleckého vzdělání nabyl.“ Než znatelové děl uměleckých za našich dob praví, že Gossaert původnosti školy své v Italii pozbyl a co jalový idealista se do vlasti své navrátil. Pročež také díla jeho z první doby větší mají ceny nežli díla poslední. Náš obraz padá do doby lepšího směru jeho, ač upříti se nedá, žeť i tu již aspoň v architektuře a ozdobách jejích vliv klasických študií při jeho díle jest patrný. Dítě, kteréž Maria P. na klíně drží, v pozdější době bylo opraveno, čili lépe řečeno: pokázeno a sice v hlavě, což nepochybně malíř Gottlieb Riedel r. 1728 spáchal, jenž vůbec měl tu nehodu, že cožkoli opravoval, vždy pokazil. Štěstí, že na tomto obraze nemusil mnoho opravovati! — Co se týče architektury, jenž v pozadí vyniká, jest to výtvar fantastický, v jakých si tehdejší doba libovala. Že Gossart v pozadí opět sv. Lukáše předvádí, an právě Pannu Marii ač v jiném postavení kreslí, zdá se míti v tom svou příčinu, že Gossart vymyslel vlastně dvě skupení a jelikož v popředí nemohl leč toliko jedno provésti, a nechtěje myšlenku druhou zavrhnutí nakreslit ji v pozadí a tak se co pravý nizozemský rodák osvědčil, jenž bytby i milionův obchodem byl vyzískal, předce nížádný groš marně oknem nevyhodí, alebrž jej opatrně uloží. Žeby byl snad Gossart tímto způsobem chtěl vyznačiti, jak se sv. Lukáš namahal dostihnouti ideal všeliké krásy duchovní, jenž z tváří požehnané Matky Páně zářila a jak tudíž rozličné postavení té Panny byl skoumal,

S přílohou.

aniž pak se svou prací mohli býti spokojeni, nezdá se dle povahy Gossartovy pravdě býti podobno. Však naskytá se nám otázka jak se tento obraz dostal do našeho hlavního chrámu? — Původně stával tento obraz na oltáři sv. Lukáše v Mabuze či v Mecheln, kterýžto oltář tam malířskému pořádku náležel. Z toho patrně, v jaké účt malířstvo samo tento obraz chovalo. Když pak dne 9. dubna. 1580 fanatickými bludy rozkacený lid tamo chrámy loupil, všech obrazů zbavoval a tyto ničil, byl tento obraz v pravý ještě čas ukryt a z chrámu vynes. Nizozemsko náleželo tehdy arciknížatům Rakouským a nemůže tudíž pochybnosti býti, že Rudolf II. tento skvostný obraz dal do své obrazárny na hradě Pražském zanést. Jisto jest, že nápotom stavovské Nizozemští u zvláštním promemoria týž obraz jsou od Matiaše nazpět žádali. — Když pak po bitvě na Bílé Hoře sv. Vitský chrám Páně všech svých pokladů a obrazů zbavený zase opravován a uvnitř k službám Božím zařizován byl, daroval Ferdinand II. tentýž obraz chrámu Páně jako v náhradu za jiné poklady ztracené. — Bohužel, že tomuto obrazu nebylo vykázáno místo takové, jakéhož podlé svého stínu vyžaduje. Na hlavním oltáři, ač to místo nejčestnější, jest vzácný obraz ten oku uměleckému na polo ztracen. Snad bohda se tomu lépe vyhoví. —d.—

Z vikariátu Kolínského 22. října 1864.

(Druhá porada duchovenská. — O první viz na str. 327.)

Dvacátého října t. r. odbyvala se u nás druhá konference duchovenská. Jako k první podobně i k této sešli se všickni duchovní kromě jediného, kterémuž pro vysoké stáří nelze na cestu se vydati. Takto se na slovo zachovalo, co nám náš vrchní pastýř při synodě tak určitě na srdce kladl, že alespoň dvěma takovýmto shromážděním každý kněz ve správě duchovní se nalezající má býti přítomen. — Z toho, že nejednomu vzdálenou cestu bylo konati, a jeden z nich přes půl století na vinici Páně pracuje, lze se domyslíti, že tištěná nařízení nezůstávají u nás mrtvou literou, ale že je jich plněním ožívujeme.

Po známé pobožnosti v chrámu a před počtem porady předseda ujal se slova, klada na mysl, jak velice duchovenstvu na tom záležitosti musí, aby vliv, jež církev vždy na školu provozovala, se neobmezoval, ale spíše zmahal, čeho se prý tím dosáhne, bude-li ležeti na jevě, že bez duchovenstva na pravé zvelebení škol nelze ani pomyslíti. A takoveto důvěry že si duchovenstvo vymůže, budou-li mu spisy a

týdenníky vychovatelské zamilovaným čtením a skoumáním, jelikož si takto zjedná potřebných vědomostí, jimiž by při své vyučovací soudnosti jak ve své škole, tak při učitelských schůzkách prospěšným se osvědčiti a nad jiné vynikati mohlo. To ovšem vyhledává, aby duchovní i mimo náboženství při vyučování ostatním předmětům ve své škole radou ba i skutkem přispíval a krom toho učitelským poradám se neodcizoval.

Na to se čtla otázka k vypracování uložená důst. p. řediteli v Kolíně, Ant. Dlaskovi a veleb. p. Černohouzovi, kap. Zásmuckému, a sice: *Které jsou toho příčiny, že náboženské vědomosti naši mládež ze školy vystoupivši tak brzy z paměti se vytráti a její život k horšímu se nese, nežli by se dle školního vyučování a vedení mělo očekávati.* — Ačkoliv obojí práce tohotéž předmětu se týkala, předce oběma napnutá pozornost se věnovala, což za důkaz sloužití může, že nevšední bedlivostí se proskoumala. Nedá se tuto udati do podrobná, v čem ten nebo onen vynikal, připomínám toliko, co ze všeho zdá se býti nejdůležitějším. — Shrnovala se vina na rodiče, že jako v zapomenutí přišel, staročeský obyčej: rozmluvy činivati s dítkami o Bohu, o nedělních duchovních řečích, pominul čas; kdy se z Postily čítávalo, pod večer a často i za dne, kdy se nábožné písně po domích rozléhaly, a mimo toto zaměstnání žádné jiné radosti neznali a po jiném také netoužili. A poněvadž se nyní tak neděje, není ani možno jiného ovoce u mládeže očekávati, než jaké vidíme. — Avšak ani učitelů, ani duchovních se tu neušetrilo, dilem co do vyučování, dilem co do nezákladně, která mimo školu u mládeže se trpí. — Nebude vždy možno, rozličné ty příčiny, jimiž se mládež škodi, brzy odkliditi, a však dobrá a vytrvalá vůle mnoho, i co k víře nepodobno, dovede. — Nelze ještě mlčením pominouti, co by bylo zvlášť činiti, aby si mládež náboženství a šlechtitný život zamilovala. — Vzpomenuto tu na ty doby, když za času našich študií mnohá hodina ve škole bývala trapnou, a kterak se ponenáhu jasným slovem a nadšenou výmluvností učitele vlašná mysl rozhrívala, unášela, čím se u nejednoho, trochu nadaného dovedlo, že si zamiloval, od čeho dříve svou mysl odvracel, a kterak ony příjemné chvíle, v nichž se našim srdcem hýbalo, až posud v paměti jsou hluboko vryté. — Podobně že se máme i my při vyučování náboženství zachovati, které nám tak hojně příležitosti k tomu podává. Ať to je z života Páně aneb z církevního děje-

pisu vůbec, aneb ať to jsou události z našeho života, aneb na př. truchlivý hlas zvonu v pátek o třetí odpolední hodině; neb zvonění umíráčkem, neb zaopatřování, nemoc neb smrt rodičů, spolužáka a t. d. Bude-li se tu od srdce k srdci mluvit, toto zahřívati, nezvlažní tak snadno, ale milým se mu stane náboženství a nábožný život.

Po té četl druhou otázku důst. pan farář Ovčárský, Antonín Kolář a p. Mat. Choděra, kaplan Plaňanský: *o potvrzení vykonané velikonoční zpovědi*. Z obou mluvila zkušenost. Oba se v hlavních věcech srovnávali a sice aby se cedulky v posvátný velikonoční čas všem kajícníkům všude i v klášterích udělovaly, jelikož na této cestě pastýř duchovní může horlivost i vlažnost svých svěřenců poznati, kde toho potřebí, nedbalého na jeho povinnost upamatovati, a poněvadž nejeden věřící tím, že se ono svědectví u něho vyhledává, v plnění svých povinností křesťanských se udržuje. — Ovšem že se tu tvrdě nesmí nastupovati, ale že se má, kde toho potřebí, poučovati: duchovnímu že bude ze všech, jeho péči svěřených, před Bohem odpovídati, a proto že ono zařízení k jeho upokojení poslouží anebo i k upamatování, kde a kterou ovečku zbloudilou by měl hledati. Předložili se takověto příčiny věřícím, potom že i svědomitý hospodář, jemuž podobně za všechny domácí bude před Bohem účty skládati, k tomu se propůjčí, aby od nich vysvědčení o vykonané pobožnosti žádal a je svému duchovnímu odevzdal, což nedocílili-li se u všech hospodářů prvním rokem, znenáhla v plnější míře dosáhnouti se může, čím by se vybírání cedulek velice ulehčilo.

Po těchto otázkách čtl se z úchval synodálních: „de testamentis clericorum“ a „de seminariis ludimagistrorum.“ To nepotřebuje ovšem bližšího výkladu; každý tomu snadně porozumí. Běželo nám o to, aby se také zachovávalo, co je uloženo. Nebývat nikdy zbytečno, opět a opět mysl a srdce otvírati tomu, co je dobro a prospěšno. A opakováním se mnohdy objeví nová a výborná myšlenka, která nás před tím byla minula. Tak se stalo při čtení o závětech. Vzpomněli jsme při nich, jak se musíme diviti nábožnosti a obětivosti našich předků, a jak je za to velebíme, že štědrými ku chrámům a k opatření výživy pro duchovní se byli osvědčili, a že na ono známé vybidnutí: „Jdi a čím těž“ zhusta a ku velikému pohoršení se zapomíná. Tato důtka nemá u nás ovšem povšechné platnosti, nebo nejeden ze svého statku tak blahoděnným za živa se osvěd-

čuje, že by uveřejnění toho svědčilo jen o vzácnosti tak veliké obětivosti u jiných. Mimo to se dovozovalo, že by se duchovní neměl příliš důvěřovati, že poslední pořízení se vši opatrností sepsané také se zachová, aneb na dlouhá leta jeho vyplnění se neprodlouží a ještě jinak ku jeho ztenčení s ním se nenaloží: a proto že by již za živobytí mělo se všechno tak zařídit, jak by se mělo dle jeho svědomí po jeho smrti státi. K čemu také hlídati, co kdo svou opatrností — buď málo neb mnoho — přichová; postup tuto starost jinému, snad své živobytí předce uhájí!

Po čtení o učitelském *pedagogimu* upamatovali jsme se na naše usnešení před několika lety, dle něhož každý duchovní a každý učitel dle své fasse 5 zl. ze sta na zřízení učitelského semináře, ovšem ne na jednu, ale ve více lhůtách, zavázal se složit. Učinil se počátek, sešlo se 447 zl. 4 kr. r. č. a k místu náležitému se odvedlo, jak se toho lze dočísti v „*Saßrübüß für Eltern und Erzieher, 1864*“; a však z příčin u nás nezavinilých upustilo se od úplného provedení onoho usnešení. Nabyvše ale mnohých nemilých zkušeností a těmito spolu toho přesvědčení, jak velice je žádoucí, abychom měli při ruce bohabojné učitele, uzavřeli jsme, že co kdo ještě nedoplatil, dodá, več jsme se před lety uvázali, ve lhůtách jemu snesitelných. Dle předběžného rozpočtu dal by náš vikariát v celku přes 700 zl. A kdyby podobně v ostatních vikariátech se stalo, měli bychom ve 4, 5—6 letech přes 21.000 zl. r. č. na hotovosti. A přinesse tuto obět, mohli bychom se ještě z jiných pramenů příspěvků nadíti a se tak domoci pedagogia učit. vysoce potřebného. A co v Litoměřicích, Budějovicích, v Hradci dokázali duchovní ze svého a ne z cizího, toť bohdá i my dovedeme. Komu blaho Církve na srdci leží, otevře ochotně svou štědrou ruku.

Tímto se ukončila naše konference. Nevykládej nikde v zlou stranu toto uveřejnění. My si žádáme, ba snažně o to prosíme, by se ze všech jiných stran podobně stávalo. Budeme z nich s radostí a vděčností vážit užitek, t. j. se přiučovati; a proto uveřejňujte jen všickni své konference!

K. H.

Od Boskova dne 20. října 1864.
[Obnova chrámu, Misie.]

Mohutným prostředkem k probuzení kleslé, k oživení ochabující a k roznícení stávající pobožnosti jsou misie. Pravdu tuto mnohými slovy dokazovati netřeba. Osvědčil se všude, kdekoli za posledních let zaražen byl misionářský kříž, osvědčil

se — chvála milosti Boží tyto dny i v Boskově. Není tomu dávno, co vp. farář Frant. Brousek se postaral o vnitřní a z části i vnější obrotu chrámu Páně, pro milostný obraz Mariánský proslaveného, a tudíž za letní doby od poutníků četně navštěvovaného. Nebyloť to podniknutí snadné, an se z větší části jednalo o předměty, na něž pokladnice chrámová zřídka náklad vede. Odkud — tak se tázali mnozí — bude lze zapraviti výloh na vymalování chrámu, na novou, velikosti chrámu přiměřenou křížovou cestu, na dva nové oltární obrazy a jiné a jiné chrámové ozdoby potřebných a na 1500 zl. vypočtených, ješto osadníci z větší části chudí jsou a břemeny všeho druhu stísnění? Než horlivý duchovní pastýř veškerých nesnadností se nelekaje, ale brž v pomoc Boží a přispění věrného stáde svého důvěruje, přikročil k bohumilému dílu. Důvěra jeho nebyla sklamána. Prvé než dvě uplynula leta, skvěl se památný chrám Páně v novém svátečním rouše svém. Tři a třicet skupení, čestné názvy blahoslavené Panny v litanii Loretanské znázorňujících, od akad. malíře Fr. Majšaidra ze Železného Brodu na klenbě a zdích pěkně vyvedených, dole pak významuplnou dle vzoru Tejnské malovanou křížovou cestou lemovaných, živým jest pro každého, jenž do svatyně vchází, kázáním, ducha jeho k nebesům unáší, srdce bezděky k pobožnosti rozněcuje. Dojemné skupení, Pannu svatou co *Uzdravení nemocných* představující, nad jiné jest památné udalostí věru podivnou. Právě totiž, když malíř je započal, představováno lešení. Prkna kostru lešení pokrývající až na jediné se složila, a hle po tomto odvážil se malíř na druhou stranu přijíti. Než ledva že dva kroky učinil, jednoduché prkno se zlomilo, a on od klenby chrámové s výše 24 stop hrůzným pádem po hlavě na dlažbu sletěl. Dělníci ve výši zaměstnaní ostali jako omráčeni, nejinak myslíce, než že ubohý malíř s hlavou roztržštěnou bez ducha na dlažbě leží, že chudobné matce vdově poslední podpora odňata. Dobrotivý Bůh však jinak usoudil. Obličejem k milostnému obrazu Mariánskému obrácen, hlavu o levici jako na pohovce podpiraje, nalezen jest mladistvý umělec na dlažbě až na nepatrnou ránu na hlavě zcela neporušený, tak že následujícího dne k úžasu všeho lidu se procházel, a po dvou dnech, když lešení upravené stálo, v malbě „Uzdravení nemocných“ pokračoval.

Chrámy, rukama lidskýma vystavěný, byl obnoven, ozdoben. Nešetřilť na obnovení a ozdobení toto vel. duchovní pastýř obětí žádných: což bylby měl obětí šetřiti,

aby obnoveny a milostí Boží ozdobeny byly chrámy živé, na křtu sv. posvěcené, nad nimiž prozřetelnost Božská ustanovila ho strážcem? — Věda, jak blahodárně působí misie, jak se skrže ní víra oživuje, mravopěstnost křísí, duch pravé nábožnosti a lásky budí a rozhojňuje, neváhal prostředku tohoto se uchopiti, aby dobrodružnému lidu svému příležitosti zjednal, co nejrychleji se sebrati a z drámy své k ráznému, ušlechtilému životu probuditi. Byloť to 8. t. m., když k účelu tomu požádání misionáři z řádu Kapucínův, jmenovitě pak vp. guardian konventu Pražského Berard Dvořáček s ctihodnými pomocníky svými p. guardianem Roudnickým P. Theodorem Machem a guardianem Sušickým P. Aloisiem Ježkem v Boskově přibyli a sv. výkony ve jměnu Páně započali. Ač lid náš — díky Bohu — daleký jest ničemných a nespravedlivých předsudků, kterými tak zvaný osvícený svět ústav vnitřních misii stihá, jsouť nicméně mezi ním nejedni, kteří o misii neblahé ponětí majíce i nepředpojatým jich vnutitím usilují. Však hned prvního dne nakloněn byl, kdokoli v přeplněném chrámu k účastníkům sv. misie náležel, srdcem i otcům misionářům v té míře, že jich hlasitě velebil i miloval. A věru nesnadno nemilovati těchto tři kněží, kteří v také bratrské jednomyslnosti a neunavné horlivosti celým srdcem a celou duší úřadu svému se věnují. Anto vel. superior O. Berard neodolatelnou svou laskavostí a O. Theodor nehledanou svou prostoduchostí zástupy jímá, rozchvíval O. Alois uchvacující rázností svou srdce veškerá. Předměty, jakých šli misionářové jak v kázáních tak i k cvičení jednotlivých stavů obrali, byly časovým a místním poměrům přiměřené, do života sahající, a tudíž řeči jejich vzdor deštivému počasí a rozčilené době posvicenské nejen od domácích ale i cizích osadníků valně byly navštěvovány. Nebyloť tu pouze pohlaví, jenž nábožným slove, ale neméně četné i pohlaví mužské zastoupeno, tak že sami otcové misionáři nad zástupem mužů, chrám Páně navštěvujících radost svou projevíli. Uspěch, s jakým se zbožná snaha misionářů potkala, byl neobyčejný. Nechci šířiti slov o hlasitém pláči, který při některých kázáních jako: při odprošování Ježíše Krista v nejsv. Svátosti oltární, při pojednání o hříchu, o blah. Panně Marii atd. dojemná slova kazatelů provázel; nejsouť, jak zkušenost učí, slze při kázání vždy spolehlivým důkazem pravé skroušenosti: než slze, které roněny byly v zpovědnících a u stolu Páně, tyť rukojemstvím, že misionáři v Boskově s Boží pomocí veliké věci vykonali. Od rána do večera od 8—10 kněží zpovídáno,

a kdo uváží, že většina z těch bez mála 3000, kteří za misie Boskovské správu Boží vykonali, skládali zpověď životní, uznati musí, že andělé Boží měli žeň hojnou. Na důkaz, jaký dojem úsilí chudobných synů sv. Františka na osadníky učinilo, uvedu z mnohých jediný příklad. Osadník jeden, chtěje dobrým otcům vděčnost svou osvědčiti, každému z nich dosti znamenitý dárek ve zlatě nabízel; však misionáři, uznávající dobrý úmysl nepřijali daru pod nikterou záminkou řkouce, že nejen slibem řeholním ale i po zvláštním napomenutí právě zesnulého otce provinciala zavázáni jsou, jediné v oslavě Boží a spáse lidu odměnu za práce své hledati. — Na památku milostných dnů postaven krásný kříž, a jinaký ještě živý pomník, o němž však veřejnosti zprávu dání výslovné přání dárcevo nedovoluje. Dne 16. při odpoledních službách Božích sv. misie pohnutlivou řeči na rozloučenou a slavným chvalozpěvem sv. Ambrože ukončena jest. S Bohem, otcové čtíhodní, jmena vaše nejen v památní knize Boskovské, alebrž i v srdcích veškerých osadníků jsou zaznamenána! N.

Z Jeríc v Jičínsku 9. října 1864.

[Posvěcení hřbitova. Hořlivost osadníků.]

Sešlost ohrady hřbitova Jerického, na němž farní kostel svatě kajicnice Máří Magd. se nalézá, byla dotud pro okolodoucích katolika kormutlivá. Trvala bez mála 20 let. Nynější p. farář, Václav Pilar, neustal, až šťastně i znamenitého rozvolnění i důkladného ohrazení docílil. — Jaká to radost, popatřiti na nynější téhož hřbitova úpravu, kterouž u veřejné dražbě na se vzal Frant. Pozler, rolník z Jeríc. Důkladná zeď, naskrze z čistě tesaného kamene, kamennými plochami pokrytá, vine se okolo posvátné půdy. — Nákladné kamenné schody, na místě zábradlí kamennými sloupy opatřené vedou ku hlavnímu vchodu, na jehož piliřích péčí p. K. Parkosa, správce hospodářského, a vp. faráře, andělové jsou umístěni, oba majíce ruce sepiaté a významně jeden dolů hledě, jakoby přichozích prosil: „Modlete se za v Pánu odpočívající a sami nábožně žíte!“ druhý k nebi patře, jakoby těšil: „Z hrobu k nebi!“ Dne 9. října bral se tímto vchodem slavný průvod v utěšeném pořádku při velebném zpěvu písně: „Bože vroucně velebi Tvůj lid Tebe!“ hudbou provázené maje v středu svém sedm kněží. Vstupujícím na hřbitov objevily se některé zvláštní a vzácné okrasy: 1) Cesta na způsobilý kříž po celé délce a šířce půdy hřbitovní vkusně vyvedená, okraj téhož kříže lemován úpravně tesaným pískovcem, střed oblátkem jest dlážděn. Dílo toto bylo by

znamenitého vyžadovalo nákladu, však zbožná obětivost místního představenstva a kameníků vyvedla vše zdarma. — Půdu hřbitovní, prv roklínovitou, s ochotnou pili 20 chudých lidí, po čtyři dni namahavě pracovavších urovnalo zdarma. 2) Ve zdi zasažen pěkně vytesaný znak, kolem něhož čte se nápis: „Právě v stém roce od zřízení zdejší duchovní správy a v prvním jejího na faru povýšení, za slavného patronatu Jeho Jasnosti Karla knížete z Paarů rozšířen a ohražen jest hřbitov tento l. P. 1864. Tento znak na památku věnovali stavitelové — domácí to rolníci.“ — Nad tím znakem k nebi strmí kříž ze železa, zlatený a ozdobený obrazem Pána Ježíše s nápisem: „Jáť jsem vzkříšen a život,“ dar to zbožných panen z osady. — Mládencové k slavnosti tohoto svěcení zřídili a chrámů Páně darovali dvě svítilny.

Velebně ticho nastalo, když na místě, pod sv. křížem slušně upraveném, kněžstvo pokleklo ku konání posvátného obřadu žehnání hřbitova. Poněvadž veled. p. vikář téhož dne rovněž církevním žehnáním sv. kříže na novou věž v Miletíně zaměstnán byl, vykonal žehnání hřbitova sekretář vikariatu Hoříckého vp. Jos. Just, farář Hněvčevský, a promluvil pak k zástupu aš v tento rozum: Důkladně a krásně, nešetřice ani nákladu ani práce upravili jste si toto místo. — Tot chvalitebně; neboť místo toto jest půda *bohatá*, sem jste již uložili mnohé poklady vám předrahé; jeden otce, jiný matku....; jest to půda vaše *dědičná*, z té každému z vás několik loktů se dostane; jest to půda *posvátná*, hroby v účtě byly i u pohanů; ale v *posvěcené* půdě, jen katolický křesťan po smrti odpočívá. Uctu jste tím prokázali v Pánu zesnulým, ani něvědouce, že i sobě stavíte pomník lásky své a upřímnosti, neboť kde vděčnost a úcta k zemřelým, tuť jistě též láska mezi živými atd. V kázání, které hned pak následovalo, vp. farář Vřeštovský Ant. Lukesle, vyloživ jasně I. zřízení katolických hřbitovů a II. obřadů při jich svěcení význam, vyslovil vřelě díky všem dobrodincům.

Na to v chrámě nebožtici i živí a dílo poručeno Matce milosrdenství slavnou antifonou: „Zdrávas Královno“ a svatým požehnáním posvátný obřad ukončen. Ta dojemná doba všem zůstane v živé paměti. — Jeričti osadníci za nedlouhý čas obětovali značné peníze: na opravu varhan a Božího hrobu, na zřízení nových kostelních korouhví, a svatého kříže před kazatelnu. Pro školu položili 20 zl. na základ do Dědictví sv. Cyrilla a Meth. a pořídili na síni mezi školními světnicemi hodiny. —

Škola, pěkná to budova, chová v třídách dva obrazy od malíře p. Petra Meixnera z Hořic. Jsou „Umírající spasitel,“ a „Nechte maličkých jíti ke mně.“ Letos učiněn též počátek školní knihovny; sebráno již k 90 svazkům. Ve farnosti nalezá se údů Dědictví Svatoj. 26 D. Maličkých 85, Zlaté knihy 42; osadníků jest 1618. J.

Z okolí Vysokomýtského dne 19. října 1864.
[Svěcení křížové cesty na Vratislavi. Oprava chrámu.]

Doba naše jeví bohužel ráz téměř vyhradený materialistický, Bohu a Jeho zjevení nepřátelský; mnoho nesmrtelných duší zachvacuje závrať nevěry a strhuje v propast neodvratné zkázy; mocnosti, o nichž se zdálo, že na vždy odložily zbraň svou, povstávají jako jeden muž proti Pomazanému Páně a jeho Církvi, každé chvíle to můžeš slyšeti, nebo čísti, kterak se prokazuje víře a Církvi blízké, nevyhnutelné prý zahynutí. Co však tuto nad hlavami našimi černé mraky se stahují, usmívá se na nás z druhé strany přelíbezně nově vycházející slunce budícího se, ano již probuzeného církevního života; a co z jedné strany uděšení voláme: „*Pane, zachovej nás, hyneme!*“ (Mat. 8, 25.), kyne nám z druhé strany všemohoucí Pán rozkácných živlů, řka: „*Co se bojíte, malověrní? Já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa.*“

Jedna pak z mnohých známek čilejšího života církevního, a jeden z mnohých důkazů mocné ochrany a prozíratelnosti Boží jest zajisté ona ochotnost, štědrost, ano, takřka spěch, s jakým se chrámy Páně po milé vlasti znovu staví, obnovují a ozdobují. Není snad osádky v Čechách, kde by si v posledním desetiletí nebyli katolíci postavili, aneb obnovili svatý kříž; a není snad osady v Čechách, kde by se za ten čas nebylo přihlídko k opravě a ozdobě chrámu Páně. Na mnohých místech stalo a děje se v tomto ohledu až ku podivu mnoho, a jedno z těchto míst jest Vratislav, blíž Vysokého Mýta, osada historicky tím památná, že zde léta Páně 1108 *Vršovci* na rozkaz knížete Svatopluka v župním hradu „*Vratislav*“ zvaném *vyhubení byli*.

Na den Posvěcení chrámu Páně, dne 16. října konala se na Vratislavi slavnost *svěcení nové křížové cesty*. As před rokem tam rolník Josef Adamec vyjevil p. faráři Janovi Vinařovi svůj úmysl, že totiž hodlá, jelikož ho Pán Bůh dosti velkým jméním obmyslil, ale žádnými dítkami, do farního chrámu Páně koupiti nový lustr. — Nabídnutím tímto potěšil se duchovní pastýř, ale poukázal k tomu, že má kostel a osada

Vratislavská něčeho důležitějšího zapotřebí, nežli lustru; jelikož ctitelové umučení Páně pobožnost křížové cesty ve filiálním kostele Vysokomýtském u sv. Mikuláše vykonávají. Nučení jsou, vlastních vyobrazení umučení Páně nemajíce; žeby tedy záhodno bylo, kdyby náklad na lustr určen na *zakoupení nové křížové cesty* obrácen byl. — Slova tato dotkla se nemile štědrého dárce; neboť odcházejce doložil, že když nabídnutý dar po chuti není, na jiný peněz vynakládati nebude. Zamrzelo to ovšem p. faráře, ale náhled a návrh jeho se tím nezmenil. Po čase roznemohl se Adamec a cítil na sobě, že hodiny života jeho sečteny jsou; i byl zaopatřen; a za té příležitosti oznámil nemocný duchovnímu správci, že úmysl svůj změnil, a že hotov jest, místo lustru křížovou cestu dle návrhu p. faráře pořídit. — V několika dnech skonala. Po smrti jeho doručila zbožná vdova vel. p. faráři 300 zl. r. č. k zmíněnému účelu a doložila, že v brzku v skutek uvede i první úmysl svého zesnulého muže, že chrám Páně dá ze svého jmění buď lustr, buď lampu pro věčné světlo. Duchovní správce objednal v typograficko-artistickém ústavu pánů L. C. Zamarského a C. Ditmarsche ve Vídni známou barvotiskovou, na plátně nataženou křížovou cestu v rámcích ozdobných s českými nápisy. Na den Posvěcení chrámu Páně byla tato nová kříž. cesta posvěcena. Po vykonaných obřadech vystoupil na kazatelnu Vysokomýtský kaplan, v. p. Josef Krejčí a řečnil o důležitosti křížové cesty v chrámu Páně, vykládaje, že rozjímání umučení Páně budí hříšníka i zatvrzelého, sílí křesťana v duchovním boji a utvrzuje ho v cnosti až do konce vezdejšího života. Na to konal slavnou zpívanou mši svatou vd. pan vikář a děkan Vysokomýtský Ignac Tůma. Tato křížová cesta není však první okrasou darovanou kostelu Vratislavskému. R. 1858 byl kostel opatřen novou střechou a vížkou a zvenčí opraven a zeleně natřen, vnitř pak obílen. R. 1860 byl hlavní oltář důkladně obnoven; též dva zcela nové oltáře poboční postaveny; kazatelna předělána, obarvena a vrchem opatřena; k varhanám byl přidán pedál. Náklad zapraven z části ze záduší, nejvíce ale z dobrovolných darů. Též vkusná roucha, antipendia, kostelní praporce a j. zařídil přičinlivý p. farář. I bylo by milo vstoupiti do té svatyně, kdyby neladná stavba a zvláště nemotorný sloup uprostřed kostela milý tento dojem až příliš nekazily. — Chrám nynější býval totiž dlouhá od severu k jihu se táhnoucí kaple. Když pak farní chrám Páně sv. Václava na

návsi stojící okolo roku 1780 zrušen a prodán byl (stal se nejprv sýpkou, později pak obydlin), proměněna jest kaple Panny Marie v koštel tak, že bývalé presbyterium na záchristii upraveno, loď ku straně východní probourána a k ní nové presbyterium přistaveno, z čehož ovšem neforemná budova povstala.

Není pak tento stánek Boží v zdejších okolí jediný, o nějž se pečlivě ruce staraly. Starobylá svatyně *Vysokomyštská* (založená v druhé polovici 13. století) má též mnoho dobrodinců. Chrám tento byl za posledních let v hojnosti opatřen rouchem bohoslužebným, dostal stříbrný kalich a nová sedadla pro kněžstvo. Pilné ruce dívek *Vysokomyštských* ozdobily oltáře mnohými a pěknými prostěradly a polštáři; oltář sv. Jana Nep. nákladem jednoho dobrodince jest obnoven a nyní, dá-li Pán Bůh, dostanem snad nový oltář Panny Marie v gotickém slohu. Kromě toho postaveny a nadací opatřeny jsou dva kříže; na cestě z Vys. Mýta do Knírova 3 sochy (Panny Marie, sv. Josefa a sv. Vavřince) jsou důkladně opraveny a to vše jsou téměř samé dobrovolné dary. — Poutní místo *Knírov* má též mnoho a štědrých dobrodinců. — V chrámu Páně na *Řepníkách* byly v roce 1858 péči nebožtíka p. far. Martina Prokše všechny oltáře, křtitelnice a kazatelna velmi vkusně ozdobeny. Podobně dostalo se péči p. far. Frant. Hyhlika svatyni *Jenšovické* bohoslužebného náčiní v hojnosti veliké. — Chrám Páně na *Uhersku* jest z příspěvků uvnitř zcela obnoven; krásným, novým obrazem na hlavním oltáři Nanebevzetí Panny Marie a pěknou křížovou cestou, samými to dary zbožných kolatovníků ozdoben. Patronátní úřad postaral se o opravu zevnitřní. — *Radhoštský* kostel opatřen z příspěvků sebraných od p. faráře Jana Bezdička novou křížovou cestou z ústavu výše jmenovaného. — Staříčský pan farář *Onjezdský* u Chocně Josef Vorel se svým kaplanem Janem Skalickým upravili farní kostel ze samých sbírek a kostel Srubský ze zádušního jmění tak, že vstoupíš-li tam, řekneš překvapen: Toť v pravdě místo svaté a stánek Boží! Nejdůst. pan biskup Kralohradecký při generální visitaci zvláště nad množstvím krásného obřadního roucha své podivení vyjádřil. — V *Bošíně* v kolatuře Chocenské vystavěl od základu a na počtu sv. panny a mučennice Filumeny vysvětit dal, nadací na udržování stavení v dobrém stavu a fundaci mešní obdařil a dvěma zvonky a vším, čeho zapotřebí opatřil zbožný, ale bohužel před 14 nedělemi v Pánu zesnulý náš lesní p. Frant. Hbl, zvláštní to přítel duchovenstva a horlivý

syn Církve. — V *Brandýse* nad Orl. oden jest snahou vel. duchovenstva chrám Páně v sváteční, důstojné roucho; a u sv. Jiří postaral se vp. farář Jakub Jindra, poslanec zemský o obnovení velkého a postranního oltáře a o postavení nového oltáře sv. Jana Nep., o novou křížovou cestu a jiné potřebné věci. — Nový kostel staví se v *Horním Jelení* a bude příštím rokem posvěcen. Ku stavbě nového kostela přistoupí se též v *Skořenicích*, oč se již od roku 1847 jednalo. Náklad obnášeti bude 17.342 zl. a 32 kr. r. č., z kteréžto sumy na patronátní úřad 12.977 zl. 92 kr., na osadu 4364 zl. 40 kr. r. č. připadá. Pán Bůh žehnej vělým snahám boдрého duchovenstva a nakloňuj srdce i mysl osadníků svaté víře a jejím stánkům! Bránský.

Z *Horažďovic*, 14. října 1864.

[Sv. misie 14-denní.]

V sobotu před slavností Jména Panny Marie zavítali k nám ze Strakonice kněží kongregace nejsvětějšího Vykupitele, pp. Fr. Machek (superior), Jiří Kotyza, Jos. Rychtářský a Fr. Vítek, by zde po čtrnáct dní sv. misii konali. Dlouho jsme se těšili a mnoho očekávali, však sv. misie všechny naděje naše přestihla. Více než 6500 našich a vůkolních osadníků přistoupilo za těch čtrnáct dní k sv. přijímání. Misie započala uvítáním veleb. otců misionářů a slavným průvodem po náměstí, při čemž kněžstvo zpívalo chvalozpěv „Benedictus“. Po příchodu do chrámu Páně následovalo vzývání Ducha sv. a udělilo se požehnání, načež odevzdal srdcečnými slovy zdejší důst. p. děkan Jan Galla ovečky své pod správu veleb. otců a podáváje jim sv. kříž žádal, by neohroženě kázali Krista ukřižovaného a nezvratné pravdy jeho sv. učení. Hned na to vstoupil P. Rychtářský na kazatelnu a mluvil o účelu a užitku sv. misie a vyvrátil obyčejné námitky proti misiím. Od 5—6 hodin ráno byly denně mše sv. slouženy, v 6 hodin bývalo kázání, o 2. hodině odpoledne bylo první týden cvičení pro jednotlivé stavy a odpoledne o 6. hodině opět velké kázání. Radostné to bylo podívání, když již o 5. hodině ranní chrám Páně, který 5000 lidí v sebe pojmuti může, téměř celý naplněn byl, a srdcejemné to bylo poslechnutí, když se z tisícerych úst čest a chvála Nejvyššího a blah. Rodičky Boží ozývala. Více však než ranní bývalo odpolední kázání navštěvováno, ano několikrát byl takový nával lidu, že se musilo kázat pod širým nebem na náměstí. Zvlášť druhý týden množil se počet účastníků. Z celého vůkolí až na čtyry hodiny cesty přicházeli lidé, tak že mnohdy čtrnáct zpovědníků až

do noci zpovídalo. S muži přistoupil k sv. přijímání zdejší městský výbor, někteří p. úředníci a mezi mládenci jsme s potěšením pozorovali i zdejší študující. Pro študující jest v našem městě mnoho a znamenitých fundac založeno nejvíce od kněží, zdejších rodáků. Berouce podíl ve sv. misii, jednali študující tito zajisté dle vůle a přání svých zbožných předků a dobrodinců. Společně k sv. přijímání přistoupilo též zdejší a vůkolní kněžstvo. O okrášení a osvětlení sochy Rodičky Boží v den Mariánského kázání a společného svého přijímání postaraly se zdejší panny, i ty nejhudší nějaký dárek přinesly. — K zvýšení této slavnosti nemálo přispívaly průvody, které se před sv. přijímáním jednotlivých stavů ze hřbitovního do děkanského chrámu Páně vodily. Nejslavnější a nejdojemnější byl průvod se sv. křížem, jenž se vedl z chrámu zdejších Školních sester. Kříž, věnci okrášlený, ležel na podstavcích u prostřed chrámu nedávno obnoveného, kolem stály ctihodné Školské sestry s hořícími svícemi a s kůru rozléhala se píseň k sv. kříži. Před duchovenstem kráčely bíle oděné družičky a za nimi stateční mladíci. Tito vyžvedli kříž a nesli jej k děkanskému chrámu Páně, kdež byl posvěcen a postaven. Za křížem kráčeli pp. úředníci, městský výbor, společenstva řemeslnická, všichni s hořícími svícemi a za nimi nepřehledný zástup lidstva. Ulice, kudy se průvod pohyboval, byly osvětleny. Srdece radosti plesalo, když mladíci kříž vzhůru zdvihali a v zemi upevňovali, aby hlásal všem, že pevně a nepohnutě jako kříž ten chtějí i oni státi ku Kristu a jeho sv. víře. U sv. kříže, kolem něhož se pnul oblouk kvítím ověnčený a hojně osvětlený, konala se po odchodu kněží misionářů po deset dní pobožnost. Neméně slavný byl i průvod s nejsvětější svátostí oltární po náměstí před skončením sv. misie. Poslední kázání, v němž p. kazatel krátký obsah všech předešlých řečí podal a k vytrvalosti v dobrém slovy výmluvnými povzbuzoval, musilo pro veliký nával lidu jako dvě z předešlých býti na náměstí. Vůbec se musí říci, že vel. otcové misionáři jak v zpovědnici tak i na kazatelně co nejhorlivěji pracovali, a že namáhání jejich bylo požehnané. Při odjezdu shromáždil se lid před děkanstvím, by jim dal naposled „s Bohem!“ V očích trpěly se slzy vděčnosti a z úst shromážděného lidu znělo „zaplat Pán Bůh“ vel. otcům jakož i p. děkanovi, jenž takové radosti osadě své způsobil. T. B.

V Benátkách Vlašských, 16. října 1864.

(Dopis druhý).

Není mnoho měst na světě, o kterých by od nescíslných i cestovatelů napsáno

bylo tolik krásného a slavného, jako o Benátkách. Máť toto město některé zvláštnosti, kterých marně bys hledal kdekoli jinde. Stojit v moři, a základy stavení těch na mnoze velikolepých spočívají na kolích (pilotách); jež u některých paláců prý jsou z vzácného dřeva cedrového. A jako obklíčeno jest celé město vodou, tak i uvnitř místo ulic jsou kanály, hustě překlenuté vysokými mosty pro pěší chodce, kdežto hlavní spojení jednotlivých míst děje se po lodkách a gondolách, všude v hojnosti se nalezajících. Zde není vozů ani trakařů ani dobytka, neboť každých pár kroků naskytá se jdoucímu vysoký most, na nějž mnohé vedou schody. Zde neuhlídáš trávníku, stromů,*) ba ani země (hlíny); kámen a voda to jsou dva živly zdejší. Všecko, nač jen pomyslíš, musí se sem dovážeti, i voda k prádlu a mytí; nebo zdejší slaná (mořská) voda nedá se k tomu upotřebiti. Má tudíž tato zvláštnost zdejší pro všední život své obtíže, neboť zdražuje živobytí: za to ale děkuje jí město část své slávy a četnou návštěvu cizinců. Neboť plavba po gondole (krásně upravené loďce) vábí doposud cestovatele z blízka i daleka, a jak mnohý povoláný i nepovoláný básník rozplýval se již nadšením, často v potu tváří hledaném, aby opěval plavbu v gondole! Jsou ale ještě jiné věci, jež činí Benátky městem památným. Slavná minulost jeho, kterouž dějepisci domácí poněkud obestřeli posvátným jakýmsi tajemným šerem, nemá soka sobě rovného než jediný Řím. Množství složených zde uměleckých prací rezbářských a malířských, vznešené stavby a velikolepé chrámy, staví Benátky zase nad ostatní města, v čemž je předčí opět jediný snad Řím. Že náměstí sv. Marka, do kola obklíčeno vznešenými stavbami, v čele majíc chrám sv. Marka, a stranou chrámu otevřené jsouc v širokou ulici (Piazzetta), kterouž tvoří z jedné strany památný, krásou i velikostí ohromující palác vojvodský (druhdy sídlo vojvody čili dože, „palazzo ducale“), s druhé strany neméně důstojné stavení, — že tak zvaný Molo (hráz) s dvěma světoznámými sloupky, z nichž jeden nese okřídleného lva, znak to sv. Marka a obce zdejší, druhý sochu sv. Theodora, vítěze nad drakem, — že prodloužení Mola, totiž „Nábřeží Slovanské“ (Riva degli Schiavoni), široké a dlouhé, podle něhož

*) Napoleon I., jenž jak známo r. 1797 učinil konec někdy slavné republice Benátské, mimo mnohé jiné změny založil též (strhnuv k tomu cili mnohé domy i kostely a kláštery) tak zvané „Verejné zahrady“ (Giardini publici) na konci města. Jsou ale u přirovnání k našim zahradám ovšem velmi chudé.

se nalezá přístav zdejší, s překrásnou vyhlídkou na moře a přecetné větší i menší lodě, parní i plachetní: že všechno toto nemá snad na světě nic sobě rovného, to jest věc vůbec uznávaná. Jak snadno mohly mě tyto rozmanité krásy nadchnouti, tak že bych Vás mohl popisy plnými básnických obrazů, — kdybych byl básníkem! Ale na štěstí Vašich čtenářů nedal mi Pán Bůh náatury básnické, a přes moc dobývati se na Parnas, má krátkodechost nedovoluje, neboť pryč Parnas vrch vysoký. A proto Vám jen krátce ještě povím, jaký dojem učinily Benátky na mou prosaickou náaturu. Nediňte se, řeknuli, že bych si nepřál, stále bydleti v Benátkách. „Fueramus Pergama quondam! fuimus Troes!“ „Byli jsme, ale už nejsme“, to zdá se mi všude jako napsáno na těch sešlých, pobořených domech. Bohaté druhy paláce a domy, jejichž překrásná gotická okna s mramorovým sloupením zabedněna jsou nyní okenicemi ze špinavých, ohnilých prken, stojí na mnoze prázdná, a i přeskvostný palác vojvodský, (v jehož přízemí jest nyní hlavní stráž vojsků), i palác královský (palazzo reale), jenž ze tří stran uzavírá náměstí sv. Marka, ba poněkud i sám chrám sv. Marka; nej přednější tyto památky vzbuzují obdiv, ustrnutí, ale spolu útrpnost! Byli a nejsou! Nenáležejít přítomnosti, ale dávné minulosti, nemají více života. Jsoutě slavným ale mrtvým svědkem, jak veliký duch, jak slavný život v nich jednou panoval! Jen jedna věc zde v Benátkách nesestárla, ta jest věčně mladá, věčně nová, protože to jest dílo Boží, — a to jest moře! Ano díla Boží nestárnou, kdežto nejslavnější díla lidská za krátko ztrácejí významu a života, až zhynou. Vždycky jsem jakousi (mně šamému nevysvětlitelnou) zábavu a vnađu v tom nalezal, hleděti na vođu se pohybující: nyní se mi toho dostalo v hojnosti, a věru vždy s novou jakousi toužebností obracím zraků svých na tuto velikou ustavičně se vlnící hladinu, na níž paprsky sluneční jakoby v jednu plochu slité se třepotají, anebo v jejíž zelenavé vodě černé mraky ještě černěji se odrážejí, anebo u večer světla lodní, svou záři až k hlubokému dnu spouštějice, takřka ohnivé sloupy tvoří. „O podivuhodná jsou hnutí moře, ale více podivuhodný jest na výsostech Hospodin.“ (Ž. 92.) — A mimo to věčně mladé moře, při němžto jest zde až doposud nejčilejší život a obchod, ještě na jednom místě nalezám přítomnost a ducha nestárnoucího a život nezlomený: totiž v kostelích, jichž zde mnoho a překrásných. Jsouť mnohé ty chrámy zevnitř smutné, opršené, ráz ostatního města nesoucí, — ale vejdi dovnitř a ovane tě

duch známý, milý, zdá se ti, žeš doma; v pravdě, ty se neklameš: v katolickém chrámu jest katolík všude doma; třeba byl zde ten chrám skvostnější, větší, než náš kostelíček doma, aj tu oltáře a na každém kříž, jako u nás, tu kazatelna, tam křtitelnice, tam oltář a socha Matky Boží, všechno jako u nás, a vyjde kněz, a obětuje nejsv. oběť mše sv. za sebe, za tebe, za všechny živé i mrtvé, právě tak, jako u nás. Ano zde v chrámu Páně to cítíš, že tu jsi doma, že tu máš Otce nebeského tak jako doma, byt by celé město ti bylo cizinou. A proto pojďme potěšit se do některého domu Božího. Musíme ovšem z přemnohých důvodů započítí s chrámem sv. Marka, touto nej přednější památkou, chloubou a slávou Benátek po všecku minulost i přítomnost; ačkoliv kdo hledá potěšit se s Pánem Bohem, zde mnoho zakusí výtržností od cizinců ustavičně přicházejících a bohatství a umění chrámu se obdivujících.

Již zvenčí pět velikých kopulí s řeckými kříži zvěstují velikolepou budovu v slohu byzantském, přebohatě průčelí s vzácnými sochami a malbami v mosaiku a zlatě u prostřed veliký pozlacený okřídlený lev, tento všude se naskytující znak sv. evangelisty Marka; prostranné, mramorem a malbami v mosaiku převzácné atrium (předstíh), jež ze tří stran chrám kolem obkličuje, všechno to jest předchůdce té skvostnosti, těch neocenitelných pokladů, které chrám ten obsahuje. Abychom si ale vysvětlili tuto nádheru, musíme si na paměť uvéstí, že chrám tento po 1000 skoro let byl slávou, a takřka zástavou života města nejbogatšího, s ním stálo a padalo panství Benátské, protože choval to, co jim bylo nejdrazšího, tělo sv. Marka. Proto po 1000 skoro let se stavěl a okrašloval, každý vojvoda, každá bohatá rodina kladla si to za úkol a za slávu, když některou vzácnou a bohatou ozdobu mohla uložiti v chrámu sv. Marka. Odtud to bohatství, ta nádhera chrámu toho, odtud celý ráz jeho, jenž svědčí, že to byl chrám takřka státní, určený pro slavnosti mocné říše a širovládných pánů, jakož také až do nedávna nebyl chrámem biskupským, neboť teprv r. 1807 přeneseno jest sídlo patriarchy z chrámu „sv. Petra na Hradě (di Castello)“ sem k sv. Marku. Místo všeho ostatního vypisování jednotlivých památností bude čtenářům snad zajímavější, když v krátkosti povím, kterak se dle starých podání dostalo do Benátek svaté tělo evangelisty Marka, jimž staly se Benátky, čím byly. Založení Benátek padá do r. 809 a již okolo r. 828 ctili a chovali obyvatelé drahou památku sv. patrona svého. Byl, jak známo, sv.

Marek evangelista a žák apoštola Petra, biskupem v Alexandrii, kdežto jeho mučnickou smrtí oslavené tělo u veliké počestnosti a slávě se cítilo. Alexandrie padla v moc Muhamedánů; křesťané snášeli veliké útlisky. Jeden z nevěřících vládařů těchto, chtěje vystavěti sobě nádherný palác, rozkázal, aby odevšad k tomu cíli snášely se mramorové sloupy a jiné umělecké ozdoby; zvláště pak vyhlidnuty byly na to křesťanské chrámy. Poněvadž pak chrám hlavní, v němž spočívalo tělo sv. Marka, mramorem a stavitelskými ozdobami vynikal nejvíce, dán krutý rozkaz, aby byl rozbořen, a staviva jeho upotřebeno na palác vládařův. Jako rána smrtící padla zpráva ta na kněze péči sv. chrámu mající. S očima uslzenýma, zármutkem zlomeni stáli dva z nich jednoho dne v chrámě, nevědouce si rady, když tu do chrámu vešli konat svou pobožnost dva kupci Benátští, jménem Bono di Malamacco a Rustico di Torcello. Zármutek kněží dojal jich velice, a slyšíce příčinu jejich žalosti, oba jakoby vnuknutím Božím proniknutí jsou jednou myšlenkou: jejich vlast bude neskonale ctiť ty sv. ostatky, jež zde mají se vydati v zneuctění. I slibují kněžím mnoho a všecko, prosí a přemlouvají; ale tito se hrozí té myšlenky, jest to svatokrádež, a co by lid řekl k takovému oloupení chrámu rukou kněží jeho! Den po dni prosili Benátčané, den po dni zdráhali se kněží. Když ale konečně přišli lidé vládařův a počali bořit oltáře: tu poddali se s bolestí v duši prosbám cizinců, a v nocí tajně chtěli odnésti sv. tělo, jež tolik zázraků působilo, jež tak dlouho bylo ochranou městu. Pospodu otevřeli schránku sv. hrobu, aby nebylo znáti, co se stalo, a opatrně vyňali vzácné ostatky, takže pečetě hrobu ani se neporušily. Ale nemohlo tajno zůstat, co se dělo. Líbezná vůně naplnila dům Páně i okolí, takže lidé počali se shromážďeti, divem tímto přílákání. Avšak nikdo nepoznal, co se bylo stalo. Mnoho bylo ale ještě zapotřebí důmyslu a obezřetnosti, než dostali Benátčané sv. poklad ten na loď, a než odpluli z přístavu; neboť dozorcové arabští nedali se snadno oklamati, všecko přísně prohlížejíce, co z města se vynášelo i co na lodích se nalezalo. — I složili kupci Benátští sv. tělo v plátnech obalené do koše, na to nakladli květin a listí, a na horu celou vrstvu masa vepřového, jež bylo Arabům ohavností. Tou lodi dostali se z městské brány, a na loď složivše sv. tělo v mnohé plachty lodní, vyzdvihli a upevnili je vzhůru na stěžeň, kdežto ušlo slídivým očím dozorců. Konečně mohli odplouti, a jakmile byli na širém moři, tu již nebylo třeba skrývání, tu při-

pravili na lodi trůn co mohli nejbohatší posvátnému pokladu, jež vezli. Zatím dali již zprávu o všem tom svým spoluobčanům; a proto když blížili se k ostrovu Lido, tu celé město bylo jim přišlo v průvodu nejslavnějším vstříc; všecken lid, vojvoda a druzí hodnostáři v čele, bosýma nohama krácejíce uvítali sv. tělo, klekajíce volali, aby sv. Marek stal se a zůstal jejich spásou a ochranou, jejich silou a oslavou.

V dlouhých řadách kráčelo kněžstvo žalmy pějíc, a po mnoho dní trvaly veřejné průvody se sv. tělem: radování a slavnosti, zpěvy a modlitby, plesání a veselí nechtěly míti konce. Jakoby byli věděli, že tato událost jest základem veliké budoucí slávy města Markova! Patřilít nyní na vyplnění onoho podání, dle něhož prý sv. Marek, když prodléval za svého živobytí v Aquileji, jednou po lodi přijel až v tato místa, kde nyní Benátky stojí, a tu prý mu Pán Bůh ve snu zjevil, zde na tom pustém ostrůvku že budou jednou ve slávě odpovídati kosti jeho. — Drahý poklad složen byl v kapli vojvodské, a tehdejší vojvoda z vlastního daroval velikou sumu, aby se vystavěl důstojný stánek sv. patrona města. Tak obdrželi Benátky sv. Marka: s ním a v něm byl jejich život, jejich síla, jejich naděje, jejich víra v budoucí slávu a moc. A v této víře zakořenila se ona mohutná, odvážná, podnikavá povaha davných Benátčanů; důvěra v svatého Marka vedla je v obchodu i boji, v štěstí i neštěstí. Sv. Marek a jeho lev ty přírostli na srdce každému Benátčanu, sprostému i vznešenému. Sv. Marek a jeho lev, to bylo znamením a heslem v miru i v boji, heslem loďstva i vojska, spásou a útěchou v neštěstí. Sv. Marek a Benátky srostli takřka v jedno. Jedno druhým stálo i padalo. „Ať žije sv. Marek“, to byl ustavičný ohlas i při slavnostech vítězných i při průvodech kajících. Při tom jménu v radosti i v žalosti slzeli mladí i starí, ženy i muži! — V hrobce podzemní složeno bylo tělo sv. evangelisty. Dvakráte (r. 1096 a r. 1240) lehl chrám s velikou ztrátou vzácných památek popelem; sv. ostatky vždy šťastně jsou zachráněny, ač po druhém požáru nikdo nevěděl, kde se nalezají, jen dóže a dva z kněží chrámu, kteří přísahou se musili zavázati, že nikdy o tom nikomu nepovědí. Teprv r. 1811 nalezen jest sv. poklad opět, a přenesen z vlhké podzemní krypty do hořeniho chrámu a složen v hlavním oltáři, kdež až doposud se chová, jakž o tom hlásá nápis na zlaté tabuli za oltářem umístěný. Hodlám ještě jednou a to naposled psáti Vám z Benátek, pak, dá-li Bůh, odeberu se déle. H.

Kronika.

Z Prahy. V neděli (30. t. m.) vysvětlí J. Emin. nejdůst. p. kardinal nový chrám Páně v *Česlicích* — O výroční pouti u *Všech Svatých* na hradě bude sloužiti slavnou pontifikální mši sv.

— Dne 23. t. m. složily v kostele u sv. Bartoloměje dvě sestry řeholní slib, a dvě kandidátky šedým rouchem řeholním byly oděny. Církevní obřady konal vp. Pavel Pelikovský, novicmistr řehole sv. Františka. Všech *šedých sester* (terciárek) jest 36; nicméně počet ten nedostatečný jest pro Prahu, začasté bývát sestrám nemožno, vyhověti žádostem nemocných, kteříž si obsluhy jejich přejí.

— *Pořádek služeb Božích* v den věrných zemřelých na sv. poli Malostranském: *Ráno* o $\frac{1}{2}$ 8 h. tiché mše sv.; v 8 h. české kázání; ve $\frac{3}{4}$ 9 tichá mše sv., pak německé kázání. V 10 h. zpívané requiem, po něm církevní modlitby za v Pánu zesnulé, pak průvod po hřbitově při zpěvu žalmu „Miserere“ načež v kostele „Salve.“ *Odpoledne* ve 3 h. litanie české s požehnáním a ve 4 h. německé.

Z Moravy. Brněnský „Hlas“ č. 29. odvolává zprávu, jakoby v diecési Brněnské letošním rokem všechny lokalie měly se proměnit ve fary, co úplně bezpodstatnou a *nepravdivou*. (Tomu-li tak, odvoláváme i my, ač neradi.) Z Lipovce přináší týž list následující zprávu: Poutníci Lipovečtí donesli z Velehradu zprávu *nemilou*, jež, potvrdí-li se, zajistě hluboce zkormoutiti musí každé srdce vlastenecké, nerci-li katolické. Brána zámekká, druhdy klášterní, kterou se k velebné svatyni nábožné zástupy od jakživa ubíraly, zavřena jest od nedávna poutníkům Velehradským — — jenžto nyní jakousi boční mezerou, která se v zahradní zdi vylámala, takřka pokradma vstupují do první svatyně národní. Nebudeme tu rozbírat, děje-li se to právem čili nic, přesvědčení jsouce, že nástupcové sv. Methodia položí mocné slovo své na váhu na místě patřičném, aby nedůstojné zařízení toto, jež celý národ Cyrillo-Methodějský hluboce uráží, odstraněno bylo. Očekáváme najisto, že se nám brzo dostane aspoň nějaké místnější zprávy v příčině této nikoli malicherné.

— **Encyklika sv. Otce arcibiskupům a biskupům polským.** Naším ctihodným bratřím arcibiskupům, biskupům a jiným ordinariům, kteří v Polsku a provinciích ruské říše v společnosti víry s apoštolskou Stolicí stojí.

Když jsme 24. dubna, v den zasvěcený nepřemožitelnému mučenníku Kristovu, sv. Fideľiu Sigmarinskému, v koleji Propagandy v Římě pozdvihli hlasu svého, abychom žalovali na smutné a politování hodné po-

stavení království polského, jakož i na povstání, které proti mocnému knížeti zdviženo bylo, pravili jsme zároveň, že jsme čtli ve věřejných listech, jak vláda ruská uchopila se opatření mimořádných, nejen aby povstání potlačila, nýbrž aby i poneáhlu katolické náboženství v království tomto vyplenila. Zároveň pravili jsme, že takové truchlivé zprávy po třebují spolehlivého potvrzení vyšší autoritou, jelikož se zprávám novin ne vždy zcela věřiti může.

Dnes však, když nás z rozličných stran věrohodná sdělení došla, jest nám, ctihodní bratři, s nadobyčejnou bolestí uznati za pravdivá ta násilí, která katolická Církev, její sluhové a věřící od ruské vlády denně utrpují a snášejí. Neboť my víme jistě, že ona vláda, kteráž od dávna ku katolické Církvi nepřátelství chová a všecky její přívržence do neblahého rozkolu strhnouti chce, poslední povstání za záminku si vzala, aby se vši přísností a tvrdostí proti všem katolikům postupovala.

Tak vláda tato vydala zákony a dekrety, které katolickým zájmům přímo odporují, anž by byla s Námi a sv. Stolicí uzavřený konkordat provedla, bez nejmenší vážnosti ke smlouvám, které ji k ochraně katolické Církve v Polsku zavazují; ona neustále spisy, které jsou katolicismu příznivé, zapovídajíc zároveň knihy a noviny rozšiřuje, které na Církev katolickou přímo útok činí, spisy nejutrhačejšího způsobu proti náměstku Kristovu na zemi a proti apoštolské Stolicí, které hlavně k tomu ustanoveny byly, ať polský lid k odpadlictví přiměly; obcování s Námi a sv. Stolicí bylo zakázáno, žádáno přísahy, která proti božským zákonům byla, a štváno lid proti katolickým kněžím; bylo zapovězeno vykládati v kázání a vyučování rozdíl mezi katolickou pravdou a rozkolem; každý, kdož chtěl rozkol opustiti a do lůna Církve katolické se navrátiti, byl stíhán nejprísnejšími tresty.

Protož byli řeholníci ze svých domů vyháněni a klášery jejich v kasárny proměňovány, katoličtí biskupové svým diecésím odjímáni a do vyhnanství posíláni, nesčíslné množství katolíků řeckého obřadu od dávna všemi způsoby lsti a násilí do rozkolu strhováno a pak jim bráněno, navrátiti se do lůna katolické Církve, bytby to bylo i jich práním bývalo; dále byl rovněž značný počet katolíků řeckého obřadu své církvi odňat, jmenovitě prostředkem smíšených manželství; pozůstalí sirotkové katolických rodičů byli pod záminkou poručnictví do vzdálených krajín odváděni a tak vyznání katolickému odcizeni a do rozkolu uvrhováni.

Odtud toto množství katolíků každé dů-

stojnosti, každého stavu, stáří a pohlaví, kteří tolika utrpením vydáni a do vzdálených zemí zavlčeni jsou, odtud oloupené a zneřčené katolické kostely, které buďto rozkoľ slouží, aneb v kasárny proměněny byly; odtud oni katoličtí kněží, kteří způsobem nenávistivým pronásledováni, ze svých statků olupováni a bídě v šanc vydáváni a buďto do vyhnanství posíláni aneb do vězení uvrhováni, neb i k smrti odsuzováni byli, poněvadž neobměškávali podávati poraněným a umírajícím na bojišti útěchu a pomoc náboženství.

Doložíme ještě, že kněží a nekněží do vyhnanství posláni nemohou více na útěchu a pomoc našeho svatého náboženství se spolehati a že katolíci Litevští neměli jiné opoby, leč buď jíti do vyhnanství, aneb upustiti katolické náboženství. To jsou z části politování hodné útoky na Církev katolickou, které ruská vláda bez přestání obnovovala.

Co se Nás týče, nemůžeme zadržeti slzí ve Svě nad míru veliké bolesti, vidouce Vás, ctihodní bratři, a Naše drahé děti, katolické věřící, ani jste vystaveni těmto strašným útokům, kterýmiž se ruská vláda snaží zničiti víru katolickou a náboženství katolické, jak v království polském, tak zvláště v ostatních provinciích císařství.

Avšak v této ukrutné válce, kterou vláda ruská prohlásila Církvi katolické, jejím posvátným právům, jejím sluhům a všem, kdo k ní náležejí, jest Nám, ctihodní bratři, naříkati si ještě na druhý útok a jej kárati, jenž v letopisích Církve jest nový a dosud neslýchaný.

Neboť tato vláda nepřestala na tom, že našeho ctihodného bratra Zikmunda, osvěceného a důstojného arcibiskupa Varšavského, odurvala jeho stádu, nýbrž ona též opovážila se naříditi, že tento ctihodný bratr jest oloupen vši autority a pravomocnosti nad diecési Varšavskou, že nikdo v jeho diecési nesmí s ním obcovati, i neváhala na jeho místo ustanoviti za diecéšanského náměstníka našeho milovaného syna Pavla Řevuského, jeho generálního vikáře a biskupa Prusanského in partibus infidelium, jež jsme už vyvolili a naznačili za suffragana arcibiskupa Varšavského. Není, ctihodní bratři, výrazů, které by dostačily, abychom vyslovili rozhořčení a ošklivost, kteréž zasluhují činové takoví. Jakéž bude zajisté podivení jednoho každého, jenž se dozví, že vláda ruská došla až k tomu, aby zmatečně osbovala si právo a opovážila se biskupy, jež Duch Svatý dosadil, aby spravovali církev, připravovati o jejich svatou moc, kterou jim dal Bůh a která nižádným způsobem nevisí z moci světské, a olupiti je o vládu a správu vlastní jejich

diecése? Zavrhujíce a zatracující takové opovážení, prohlašujeme hlasně a slavně, že nikdo nemůže nařízení zpomenutého poslouchati, a že všichni věřící diecése Varšavské vždy zevrubně musí poslouchati našeho ctihodného bratra Zikmunda, jenž jest pastýřem skutečným a pravým církve Varšavské.

Ostatně jsme bezpečni, že náš drahý Pavel Řevuský, pamětliv jsa povinnosti své a nepodávaje se nikterak k plnění onoho rozkazu vlády ruské, neustane spravovati úkopy generálního vikáře, kteréž mu jsou svěřeny našim ctihodným bratrem Zikmundem, arcibiskupem Varšavským, jeho pravým biskupem, a poslouchati ho ve věcech všech.

Však, ctihodní bratři, oznamujeme-li — nebe a země jsou jazykem našim — Vám vši silou duše Naši všechno to, co se dělo a se děje v království Polském a v ostatních krajinách poddaných říši Ruské, co se tam událo proti Církvi kat., jejím svěceným kněžím, jejím sluhům, jejím právům, jejímu majetku a jejím milovaným dítkám mnohým; nemůže-li žaloba naše přestati, dokud trvá toto pronásledování Církve od vlády ruské... nechtějš tomu Bůh, aby bylo úmyslem Naším, schvalovati nějakých způsobů v Polskě tak neopatrně a tak nešťastně. Celý svět ví, s jakou péčí Církev katolická povždy hlásala a učila, která všeliká duše poddána jest vrchnostem vyšším, i že všichni jsou poddáni autoritě občanské, i že, povinné poslušnosti mají skládati všem v tom všem, co se neprotiví zákonům Božím a Církve jeho. Rovněž pak převelice želeť jest, že takových způsobů vlády ruské dal podnět, aby co den více soužila a utlačovala Církev katolickou. (Dokončení.)

Literní oznamovatel.

— „**Legenda**“ čili *Čtení o milých Svatých Božích*.“ Dle nejnovějších pramenů vnově vzdělal Dr. Jan Ev. Bílý, farář na Moravě. S ocelorytinou: „Svatá Rodina,“ s velikým vyobrazením Jerusálema a 250 dřevorytinami. V Praze 1865. Sklad Karla Bellmanna. Bez mála 80 archů. Cena seš. 6 zl. r. č. Dílo toto právě ukončené obsahuje životy svatých a světic Božích na každý den v roce s připojeným rozjímáním z věro- i mravouky, z liturgiky a historie, kterážto rozjímání výborně poslouží vel. kazatelům slova Božího. Jsouť úplné rozvrhy čili kostry duchovních řečí, n. př. 28. září: (sv. Václava): O navštěvování vel. Svátosti. Úprava jest úhledná. Mezi obrazy líbí se nám zejména ocelorytina, ač snad uměleckou cenou vyniká. Přejeme, aby „Legenda,“ jsouc znázorněním evangelia v životech lidí bohumilých

vřaděna byla vedle Písma sv. do všech knihoven a stala se milým čtením lidu našeho.

— „Katoňická věrouka pro vyšší učeňní ústavu Rakouské.“ Z dr. Konrada Martina přeložil Bohumil F. Hakl, katecheta na c. k. gymnasium v Hradci Králové. Cena 1 zl. 12 kr. Nákladem knihkupectví: I. L. Kober. V Praze 1865. Překlad tento na gymnasiích známé knihy schválen jest od nejdůst. konsistoře Pražské i Kralohradecké. „Co do slohu, snažil se p. překladatel užiti všudež mluvy takové, která by čistá a přesná, avšak neméně snadná a mládeži dospělejší rovněž jasná byla.“

— „Pavla Jos. Šafaříka Sebrané spisy“ vydávané nákladem knihkuce Bedřicha Tempského pokročily o dva sešity. Ležít před námi sešit 22. a 23. pokračování oddílu III. „Rozpravy z oboru věd Slovanských.“ Obsah: Mythologie, právní a literární historie.

— „Nejobšírnější sbírka písní“ pro veřejnou a domácí pobožnost ku prospěchu mládeže školní. Dle Frenclova VII. vydání s opraveným textem a notami dle kancionálu Svatojanského. Vynato z modlitební knihy: „Anděl strážný. V Praze 1865. Tisk a sklad B. Stýbla. — Na 144 stranách nalezáme ve sbírce této 89 písní kromě litaní o Věch Svatých a o sv. Aloisiu. Cena jest levná.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Jan Nep. *Ehrlich*, kněz ř. pobožných škol, dr. theologie a filosofie, c. kr. řádný prof. fundam. theologie atd., 23 října (viz dopis z arcib. semináře).

Vyznamenání jsou:

p. Frant. *Vilímek*, děkan v Spáleném Poříčí, jmenován správcem vikariatu Rokycanského;
p. Jos. *Schusser*, k. arcib. vikář a školdozorce Stříbrský, farář v Erpušicích, jmenován osob. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Exner*, far. v Maloticích, za faráře v Stodůlkách;
p. Jan *Kraus*, kapl. v Neveklově, za faráře v Bělci;
p. Jan *Suppan*, neom., za kooperat. do Kladna.

V diecési Budějovické:

Vyznamenání jsou:

p. Jan *Schauf*, bisk. vikář Volyňský, a osobní děkan Zdikovecký, jmenován arciknězem obvodu Vimberského;
p. Vojtěch *Plattner*, bisk. vikář Jindřichohradecký, děkan v Nové Bystřici, arciknězem obvodu Jindřichohradeckého;
p. Frant. *Vrzák*, bisk. vikář Pelhřimovský, os.

děkan v Nové Cerekvici, arciknězem obvodu Tábořského;

p. Frant. *Felix*, býv. vikář Bechyňský, děkan v Bechyni, arciknězem obvodu Budějovického;
p. Jan *Sika*, rektor bisk. klerikal. semináře, skuteč. radou bisk. konsistoře;
p. Jos. *Hais*, dr., prof. morálky a fundamentalní theol., radou bisk. soudu manželského a defensorom matrimonii;
p. Jan *Marchal*, prvofarář v Římově, býv. vikář Novohradský, a
p. Štěpán *Sýkora*, farář v Lišově, býv. vikář Třeboňský, jmenování jsou osobními děkany;
p. Robert *Zahradníček*, kvardián kláštera Minoritů v Krumlově a býv. provinciál;
p. Vojt. *Miška*, katecheta na vyšším gymn., a
p. Josef *Čtíbor*, katecheta na nižším gymn. v Písku, jmenování jsou biskupskými notáři;
p. Frant. *Mayerhofer*, ředitel a katech. hlavní a nižší realní školy v Klatovech, obdržel expositorium canonice;
p. Frant. *Grössel*, ředitel a katech. hlavní a nižší realní šk. na Horách Kašperských, obdržel právo synodální;
p. Martin *Říha*, kapl. v Kovářově, přijat jest do c. kr. vyššího ústavu vzdělavacího pro kněze u sv. Augustina ve Vídni.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Matěj *Bräuer*, far. v Mělnicích, za faráře ve Štitarech;
p. Josef *Procházka*, kapl. v Plané, za administr. do Choustníku;
p. Matouš *Ledvina*, koop. na Staších, za administr. v Hosticích Chlumčanských;
p. Karel *Kotrbelec*, admin. v Štitarech, za admin. v Mělnicích;
p. Jos. *Strebl*, kapl. v Loděřově za lokalistu v Křišťanově;
P. Eligius *Trubl*, kněz ř. premonstr. na Strahově, za koop. v Sepekově.

Uprázdnené místo:

Mělnice, fara patron. kníž. Trauttmansdorffa, do 1. listopadu t. r.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyr. a Meth. v Karlíně a sice na lampu: Marie Březinova z Pavlova 30 kr.

Vp. V. P. v L. Žád. seš. knihovna nemá. Za „Lilie Litomyšlské“ díky, vyjdou r. 1865. Do Ú. n. O.: O protestu jsme jen slyšeli. Do Bud. a Kr. H.: Předplac. dáno exped. Vp. J. Št. K.: Druhý dopis přístě, pokud mož.; též z Milet., Orlíka, od Šumavy, od Vysoké. — p. J. L. v Plzni: „Bes. Mešt.“ je předplac. do nov. roku. Peníze uloženy na r. 1865. Či žád. 2 výtisky? — Vp. J. H. v B.: Od p. k. P. nedošla nás odpověď.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplaceni čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

O původu tolika kostelů z věku XIV.

Dle tehdejšího nábožného ducha času každý rytíř neb vládyka, byť i jeho svobodný majetek sebe menší býval, aneb byť i sám jenom manem byl neb lenníkem bohatšího, možnějšího pána, vynasnažil se, aby na svém statku vlastní stánek Boží a svého kněze měl. Proto jsou takovéto kostely z onoho věku pocházející obyčejně jenom skrovné, any větším dílem toliko pro jednu obec byly zřízeny. Bylyť původně pouhé kaple, k hradu neb tvrzi přistavěné aneb na blízkém příhodném místě vystavěné a pečlivě ohražené tak, že i pevnůstce se podobaly, ano i latinskou pevnůstkou „castellum“ se jmenovaly, od kteréhož latinského názvu nynější jméno chrámů Páně *kastel* či *kostel* původ svůj má.*) — Kterak asi takový malý vládyka neb statkář, jemuž třeba všeho všudy jediná ves neb jediný dvůr poplužní náležel, kromě opatření všech nutných a stavu jeho příslušejících potřeb mohl ještě tolik sobě uspořiti, že kostel mohl vystavěti a svého vlastního kněze chovati: na tuto otázku odpovídá Balbin, že onoho času i vznešené rodiny z užitků jediné vsi neb jediného dvoru dle stavu svého dosti dobře živi byly. Arci že tehdyž neznali všech těch potřeb přepychu našeho věku; vždyť na př. dědával

syn svrchky, nábytek domáci, zbroj, atd. po svém otci, jehož praděd jich byl pořídil. K tomu nebyly zeměpanské daně nikdy tak veliké jako nyní a o francouzské kuchyni ani ve snách nezdálo se naši staré šlechtě české. Balbin praví (Miscell. Dec. I. Lib. V. Ad lectorem.): že, když kněz ročně dostával osm kop grošů ze své nadace, dobře se jemu vedlo, an z těchto peněz mohl sobě za čtyry kopy opatřiti všeho potřebného a skoro čtyry kopy sobě uložit. Jedna taková kopa dělala tehdyž okolo 25. zl. našich. Arci že tehdyž byla prajiná láce než nyní. — Dále musíme povážiti, že rozmnožování kostelův náramně napomáhala tehdejší šťastná doba. Mnoho totiž našich kostelův povstalo za požehnané vlády „otce vlasti“ Karla IV. Za něho, jakž známo, dostala se naše vlast na nejvyšší stupeň svého květu a svatou pravdu mají ti, jenž dokládají, že císař a král Karel IV. železnou Čechii od svého otce Jana zděděnou proměnil ve zlatou. Za něho utišily se tisícové bouře, kteréž po mnohá leta lomcovaly naši vlasti; za něho uhostily se v Čechách bezpečnost, svornost, samostatnost, blahobyt; za něho nepřekročilo za 30 let žádné cizí vojsko hranic Českých; žádný odboj nepovstal za něho; obyvatelstvo vůči- hledě množilo se; ročně vyrůstaly nové osady, vsi a městečka; dobročinný duch oživoval a šlechtil veškerý národ. „Kdo by byl chtěl spatřiti slávu království Českého, tehdyž by ji byl uviděl,“ praví

*) Jmenovaly se tehdyž naše farní kostely: *plebanie* a to od středověkého slova *plebes* = kritelnice, tedy *kostely*, kteréž své vlastní kritelnice měly.

Pontan v životopisu Karlově, a pravdivě a krásně podotýká G. Meissner: „Každá jeho ctnost pracovala pro Čechy.“ — Jak velice mnoho získaly pod jeho mírným, žehnajícím žezlem vnější služby Boží! Jak dobře mohli naši nábožní otcové tak dlouhého, spásy plného i vnitřního i vnějšího míru a blahobytu z něho se řinoucího použiti k nábožným účelům! Jak svaďno pohnul výtečný, nábožný arcibiskup Pražský, Arnošt z Pardubic, Karlův nejdůvěrnější rádce a takřka jeho pravá ruka, ušlechtilé mysli tohoto mocnáře k rozmnožování stánků Božích po krajích českých; jak snadno skrze něho pořídil, že všickni statkáři všudy, kde bylo třeba, ochotně a obětavě stavěli kostely, aby čest a sláva Boží se množila a pojišťovali spásy své i svých poddaných. A zbožná mysl a dobrý příklad těchto duševních bližencův účinkovaly na veškeren národ tak mocně a blaze, že každý milerád všechno snášel a konal, aby více a více veleben byl Král králův, jenž rád žehná národu zbožnému. Zajisté, tehdejší šlechta Česká *došla slávy veliké a jména věčného.* (I. Mach. 2, 51.)

Kdožkoliv vytykáš našim starým Čechům, že příliš štedří byli ve své nábožné horlivosti, opomínající jiných dobrých věcí: pomni, že to přece pěkná věc, když člověk dobře činí, pobádán jsa k tomu pouhou nábožností, a že zbožné skutky také mezi dobré skutky patří. (F. A. Vacek. Monatschrift d. Gesell. des vaterl. Museums. I.) Děkujmež našim nábožným pradědům, že za své dobré „České groše“ tolik kostelův nám vystavěli a i bohatě nadáli; neboť kdyby nebyli nám tolik pomníkův své nábožné mysli pozůstavili, nepochybně by nyní musili mnozí občané několik hodin putovati, chtěje jednou za čas v službách Božích podíl míti. Kéž toho, co našim otcům nejdražšího bylo a nejsvětějšího, si všimáme a jako oni přihlížíme k tomu, což prvním jest základem časného a věčného blahobytu národův!

Kn. Jeron. Solař.

0 posledních věcech člověka.

„Ve všech skutech svých pamětliv buď na poslední věci své a na věky nezhřešiš.“ Sir. 7, 40.

B. Dokonání veškerenstva.

Konec světa.

Viditelné tvorstvo jest pomíjející a jde dle výroku Pána Ježíše svého cíle: „Hned po soužení těch dnů slunce se zatmí a měsíc nedá světla svého a hvězdy budou padat i se nebe a moci nebeské budou se pohybovati.“ (Mat. 24, 29.) „O tom pak dny a hodiny nikdo neví, ani andělé nebesští, jediné sám Otec.“ (Mat. 24, 36.) Však přece zjevena jsou nám znamení, která předcházejí budou konci světa: „Bude kázáno toto evangelium po všem světě, na svědectví všem národům, a tehdaž přijde skonání“ (Mat. 24, 14.); „a mnozí nepraví proroci povstanou a svedou mnohé; a že se rozmnoží nepravost, ustydně láska mnohých; povstanou nepraví kristové a nepraví proroci a činití budou divy veliké a zázraky, tak žeby v blud uvedeni byli (by možné bylo) také i vyvolení; protož řeknouli vám: ať na poušti jste, nevycházejte; ať v skrejších, nevěřte“ (Mat. 24.); též zvláštní znamení okážou se na nebi, která hlásati budou příchod soudcův a strachem naplní všechny tvory. (Mat. 24, 30.) Avšak viditelné tvorstvo neobráť se v nivec, z čehož vzešlo, nýbrž přijme na se trvalou, dokonalejší tvárnost; neboť pomine pouze způsob tohoto světa. (I. Kor. 7, 30.) Očekávání všeho stvoření, jehož předmět jest zjevení synů Božích, oslavení spravedlivých (Rím. 8, 19.) vyplní se na konci světa; kletba, pod kterouž úpí všeliké stvoření, bude od něho odňata a sláva vyvolených stane se i jeho podílem.

Jako slávě vyvolených předchází smrt, tak vyplní se dříve též slova sv. Petra v II. listu (3, 10.): „Přijdeť pak den Páně jako zloděj, v kterémžto nebesa s velikou prudkostí pomínou a živlové horkostí se rozplynou, země pak i díla, kteráž jsou na ní, vypálena budou,“ než promění svět podobu svou.

Z mrtvých vstání.

Že všickni lidé na konci světa z mrtvých vstanou a že duše se spojí se svými těly, jest článek víry, jak dokazuje vyznání apoštolské: „Věřím v těla z mrtvých vzkříšení.“ Již ve starém zákoně nalézáme toto učení: „Vím, že Vykupitel můj živ jest a že v poslední den ze země vstanu, a zase oblečen budu kůží svou a v těle svém užírím Boha svého, kteréhož užírím já sám a oči mé spatří jej a ne jiný: slo-

žena jest ta naděje má v lůno mém;“ též v II. Mak. 7, 9.: „Ačkoli, nešlechetníče, v přítomném životě nás zabijíš, avšak král světa nás pro zákony jeho umrlé k životu věčnému vzkřísí.“ (Viz též II. Mak. 12, 43. 44.) Všickni pravověřící židé věřili ve vzkříšení, pouze rozumáři Saduceové upírali je, protože je i Kristus Pán plisnil. On sám předpověděl z mrtvých vstání: „Přichází hodina, v kteroužto všickni, kteříž v hrobích jsou, uslyší hlas Syna Božího; i půjdou, kteříž dobře činili, na vzkříšení života, kteříž pak zle činili, na vzkříšení soudu.“ (Jan 5, 28. 29.) „Kdo ji mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější.“ (Jan 6, 55.) Vstal-li Kristus, druhý Adam, hlava jednoho těla, z mrtvých, jak by neměli vstáti ti, kteří jsou údové tohoto těla? (I. Kor. 15, 12—23.) Kristus, jenž smrt přemohl, chce nás i tohoto vítězství účastnými učiniti. Celý člověk, sestávající z těla a duše, jest pro věčnost určen, by celý člověk podle zásluhy se stal účastným buď věčné odplaty aneb věčného trestu. Člověk, koruna veškerého tvorstva viditelného, musí jako toto věčného života dosíci.

Mrtví vstanou z mrtvých k rozkazu Pána Krista působením Ducha sv. Kristus, kterýž ku spásě lidí smrt přemohl, oživí mrtvá těla; Kristus, jenž má moc nad živými i mrtvými, přivede je v den od Boha ustanovený před svou stolicí k soudu. To vše stane se působením Ducha sv., jenž, jsa pán a oživitel, způsobí i druhé oživení: „Jestliže pak duch toho, jenž vzkřísil Ježíše z mrtvých, přebývá ve vás, který vzkřísil Ježíše Krista z mrtvých, tent obživí i smrtelná těla vaše pro přebývajícího ve vás Ducha jeho“ (Říman. 8, 11.); „my pak všickni s odkrytou tváří slávu Páně spatřujeme, v též obraz býváme proměnění od světlosti v světllost, jakožto od Ducha Páně.“

Co do podstaty budou těla vzkříšená tatáž jako na zemi žijící, co do podoby rozličná; „rozsívá se v porušení, vstane v neporušitelnosti; rozsívá se v nesličnosti, vstane v slávě; rozsívá se v nemoci, vstane v moci; rozsívá se tělo hovadné, vstane duchovní; musí zajisté toto porušitelné obléci neporušitelnost a toto smrtelné obléci nesmrtelnost“ (I. Kor. 15, 42—44. 53.); z čehož poznati lze, že duše neobdrží těla od Boha nově stvořená, jiná, a že tato těla vzkříšená lišiti se budou od nynějších pouze podobou. Nynější jsou smrtelná, budoucí budou nesmrtelná; nynější podlehají potřebám a proměnám, budoucí budou toho všeho prostá; nynější jsou co do rodu rozličná a roditi mohou, budoucí budou jako andělé

v nebi. (Mař. 12, 25.) Tato proměna rovnati se bude stavu duševnímu, tak že spravedliví stkvíti se budou v království Otce svého jako slunce (Mat. 13, 43.); však těla nespravedlivých budou ohavná a šeredná; i mezi spravedlivými i mezi nespravedlivými bude proměna rozličná: „jiná (jest) jasnost slunce, jiná jasnost měsíce, a jiná jasnost hvězd“ (I. Kor. 15, 41.) — dle velikosti zásluh neb provinění.

Soud veřejný.

Vzkříšení stanou před soudnou stolicí Ježíše Krista, jenž věčný stav každého člověka a to celého člověka ustanoví, jak praví On sám: „Mnozí mi řeknou v onen den: Pane, pane, zdaliž jsme ve jménu Tvém neprorokovali a ve jménu Tvém zlých duchů nevymítali a v Tvém jménu divů mnohých nečinili? A tehdyť vyznám jim: Nikdy jsem vás neznal; odejděte ode mne, kteříž činíte nepravost“ (Mat. 7, 22. 25.); „amen pravím vám, že vy, kteříž jste následovali mne, v druhém narození, když seděti bude Syn člověka na stolicí velebnosti své, budete i vy seděti na 12 stolicích, soudíce 12 pokolení izraelských.“ (Mat. 19, 28.)

Tento soud srovnává se s řízením Božím. Ač každý člověk hned po smrti jest souzen, sluší se, by na konci světa Bůh veřejně soudil všechny lidi, aby veřejně objevila se spravedlnost Boží a vyrovnaly se zdánlivé nesrovnalosti; i tělo naše působilo k spásě neb záhuby, i ono musí tedy souzeno býti; my zijeme a působíme na zemi netoliko co jednotlivci, nýbrž i co údové společnosti lidské, protože musí býti i soud veřejný. Jako působil Bůh přímě při tvoření světa, tak bude působiti přímě i při jeho skonání.

Kristus přijde soudit živých i mrtvých obklopen svými vyvolenými: „Otec nesoudí nikoho, ale veškeren soud dal Synu.“ (Jan 5, 22.) Poněvadž skrze něho všecko učiněno jest a On lidské pokolení s Bohem smířil, sluší se, by rozsuzoval o tom, jak lidé užívali tohoto dobrodiní, by Jej všickni odpárcové alespoň za soudce uznati musili, jestliže Jej něchtěli míti za svého Spasitele. O apoštolicích mluví Pán u sv. Mat. 19, 28. a o svatých Pavel I. Kor. 6, 2. 3: „Zdali nevíte, že svatí tento svět souditi budou? — Nevitěliž, že andělé souditi budeme?“

Rozsudek bude pro celou věčnost; neboť dnem posledním, dnem soudu skončí se vývoj tvorstva a počne stav nezměnitelný. Snadno sice pochopí každý, že Bůh dá odměnu věčnou, poněvadž se to nepříčí spravedlnosti Boží; ale o trestu věčném mnohý by snad mohl pochybovati, jestli jemu míra provinění rovnati se může. Avšak zavr-

ženci nebudou více schopni blaženosti, věčnost trestu sami si způsobili proti Nejvyššímu zarputile hřešice a nadpřirozený pořádek rušice.

Když pak Bohu všecko poddáno bude, tedy i sám Syn poddán bude Tomu, kterýž Jemu všecko poddal, aby byl Bůh všecko ve všem (I. Kor. 15, 28.) a kralovati bude se Synem v jednotě Ducha svatého na věky věkův.

E. K.

Cesta do Bavor.

Od Fr. Pravdy.

Domluvil jsem se s pány známými, že učiníme letos výlet do Bavor a ustanovili jsme, že se to stane na počátku srpna, až si budou moci udělati prázdniny. Dva úmyslu svého nevyvedli, že jim bránily překážky, třetí ale, pan P. ze Suš... dostal slovu a vydal se se mnou na cestu.

Vyjeli jsme teprv 17. a že na hranice nemáme daleko, ještě toho dne jsme je překročili. Dopoledne bylo pěkně a na Dobré Vodě potěšili jsme se překrásnou vyhlídkou do vlasti české, již jsme právě opouštěli.

Dobrá Voda leží vysoko na Šumavě, 3154' nad mořem, a stojí za to, aby ji navštívil, kdo v tamější krajině bydlí neb cestuje. Mne pohled do vůkolního podhoří věru překvapil a oko s pravou rozkoší spočívalo na známých i neznámých předmětech, jenž se mu z blíзка a z daleka ukazovaly.

Na Dobrou Vodu přichází ročně mnoho poutníků k sv. Vintří, jenž zde v XI. století co poustevník žil po 37 let, a k léčivému pramenu, jenž u lidí má slavnou pověst. Je tam i dům lázeňský a myslím žeby delší pobyt v něm mile posloužil nemocným a přispěl k zotavení zdravím.

Obyvatelé jsou už Němci. Hned v Dlouhé Vsi za Sušicí mluví se německy, jakož i v Hartmanicích, které až do třicetileté války byly zcela české a teprv v druhé polovici XVII. století německou kolonií se obsadily. Dále k hranicím už nepřijde na české místo a je tu uprostřed vrchů a lesů měst a vesnic málo. Skelné hutě následují hustě po sobě a na Nové Hůrce, kde je velká továrna na zrcadla, zdrželi jsme se přes oběd v hospodě. Dva vozkové počítali bavorské peníze a my učili jsme se počítati od nich, ačkoliv se v tom nezdáli býti velcí mistři. Inu, je v Němcích asi dost slabých počtářů jako u nás v Čechách a není třeba, abychom se snad vypínali. Často vidíme vlastní krajany lámati si hlavy, mnoho-li to a ono dělá dohromady, a nezbyvá leč přátí jim, aby se ve škole i doma lépe cvičili.

Dopoledne se dalo do deště a že jsme skoro pořád jeli lesy, na bavorské straně víc než na naší ještě pralesům se podobajícími, nebylo bez toho mnoho viděti a jen samoty se nám představovaly. Rolí obilím posetých je tu málo, ale pastvin a luk neschází a chování dobytka hlavní výživu přináší hospodářům. Dříví nemusí mítí velké ceny, krásných pařezů nikdo nedobývá, leckdes také leží kmen a hnije a cestáři vedle silnice rozdělavají si ohně a silně přikládají. Že vyjíždíme z Čech, poznávali jsme i z plotů jináč dělaných než u nás. Kůly se zarážejí přes kříž, na nich leží tyčky šikmo, tak že tlustší konec dosahuje k zemi a tenší se vypíná do výšky. Těžko by bylo přelezti neb přeskočiti, snadno by se člověk napíchl. Kroj tu nepanuje žádný zvláštní, muži nosí krátké kamizoly jako Němci vůbec a ženské černými šátky na hlavách se vyznamenávají.

Minuli jsme městečko Eisenstein a dílnu na sklo Elisenthal a octnuli jsme se na hranicích. Na naší straně nám prohlídli a podepsali pas a na bavorské otevřeli filce, nemáme-li v nich zboží clu podrobeného. Neměli jsme arciť ničehož, ale mé bílé pásky na krk zdály se panu dozorcí býti podezřelé, otáčel a počítal je, pravil, že jsou nové a teprv, když jsem mu ukázal, že je nosím a ku své potřebě s sebou беру, spokojil se a propustil nás, zdvořile se vylouvaje, že koná, co mu úřad za povinnost ukládá.

Jeli jsme okolo velké a pěkné továrny Ludwigsthal a před večerem jsme dorazili do městečka Zwieslu (Světla) a hned v hostinci na Poště jsme si nocleh objednali. Mile nás v pokoji, do něhož jsme byli uvedeni, překvapil na stole kříž, jenž zajisté zřídka kde hostům do pokojů se dává, zde ale veřejně k nábožnému uctění byl vystaven. Líbilo se nám toto bezohledné vyznávání víry a Bavoři v té věci velkou ráznost na jevo dávají. Svatý kříž je u nich ve vysoké vážnosti, mají Ho doma i v polích a na hřbitově bez kříže jest velmi málo hrobů.

I na svěcené vodě si opravdu zakládají, v kostelích viděli jsme velké nádoby, odkud se k zvláštním potřebám čerpá, a na hřbitově u každého hrobu je kropenka a kropáč v ní, aby okolojdoucí požehnati mohli známým i neznámým nebožtíkům. Kropenky tyto z většího dílu jsou kamenné, některé už k pomníku neb kříži přidělal sochař a některé stojí samy o sobě u nohou, kdežto kříž neb pomník se nalezá u hlavy. Kropáče z rozličných věcí se splítají a vážou. Lepší jsou ze štětín, horší z travin a proutků a aby nepřišly k ztracení, na šňůry, řetízky a dráty se zavěšují.

Památka zemřelých zachovává a ctí se i mimo hřbitovy. Po smrti člověk, než ho dají do rakve, položen bývá na prkno, kteréž pak z domácího užívání se vylučuje. Zanesou je na cesty ku křížům, kde se mnoho chodí a jezdí, je na něm napsáno, jak se jmenoval, komu za poslední lůžko na světě posloužilo, často je dají pěkně obarvit, přirůznout a třeba i krůvkem opatřit, je zaděláno v zemi, vypíná se vedle kříže jako malá kaplička anebo visí na domě, kde v Pánu zesnulý bydlel, ohlašuje jeho zásluhy a etnosti a napomíná k modlitbě.

Deska arciť shnije a už se neobnoví, však vytrvá předce, dokud přátelé a známí na věčnost odeslých žijí a tím úlohu svou naplnila. Je jim ustavičně na očích, nutí a pobízí je, aby na nebožtíka nezapomněli, uvádí na mysl dobrodiní, co jim prokazoval, kárá krivdy, co snad oni mu činili, povzbuzuje k napravení jich a k neúhonnému živobytí. Otec zůstal takorka, i po smrti v domě přítomen a duch jeho bdí nad potomky; až vybledlo písmo, smazalo se jméno, zprachnivělo dřevo. Tu ho ještě jednou pochovávají rkouce: „To byl děd neb praděd, jenž to a ono vykonal zde na našem domě.“

Prkna položená ven ku křížům a na rozcestí ovšem spíše berou porušení, že děst a vítr je více hubí, a viděl jsem, že se jich také užívá za lávky přes strouhy, čehož jsem zajisté nepohanil mysle si, že je to lidem k prospěchu. Snadno mohou přecházeti sem a tam přes vodu a podkladek, po němž kráčeji, volá na ně: „Pamatuj na smrt!“ vypuzuje z nich zlé a klade jim na srdce dobré úmysly.

Ovšem vždy modlitbou pamatovati sluší na duše zemřelých a modlitby vyslané k Bohu před křížem vztahují se na všechny, po nichž tam leží a stojí památky.

„Denkmal des ehrengedachten . . .“, to jest: „Památník ctěného a váženého . . .“, čtli jsme na nich a tak také začínají nápisy na hrobech.

Myšlenka zasazovati desky památní na domy, kde se narodili výtečníci, zde ode dávna je známa a v takové rozsáhlosti se provozuje, že ani nevýtečník není vyloučen. Účel její jest čistě křesťanský a přiznávám se, že na mne stálý dojem učinila.

V Zwieslu jsme si, než se setmělo, prohlídli městečko a na náměstí nás vítala socha našeho sv. Jana Nepomuckého, jenž se svatým Florianem a Šebastianem za zvláštního patrona tamější obce se považuje, jak na soše v jazyku latinském poznamenáno.

Sv. Jan Nepomucký i jinde v Bavořích mnoho se ctí, sochy a obrazy jeho najdeš

všude, kde jsou katolíci, a jako u nás tak i tam nejvíce na mostech se nalezají.

Sešli jsme se hned v Zwieslu s jedním známým krajanem a ten nám pověděl o druhém, ježž jsme také navštívili. Čechů toho času bylo v Bavořích dost, zvlášť cestujících, a my rádi k nim a oni k nám se hlásili. Jen jeden zapřel nás a o tom se zmíním později.

V Zwieslu se stékají dvě řeky, malý a velký Rezen, (Regen), a loví se tu perly už od roku 1437. Jednou Zwiesel patřil ke klášteru Rinehnach a mnichové ho založili pro ryzovníky zlata, na něž Rezen byl bohatý.

Příjemně se nás dotkla láce, když jsme ráno platili za nocleh, večeri a snídani a dokud jsme v Bavořích žili, nikde jsme si nemuseli stýskati na drahotu. I jízda po poště a na železnici stojí mnohem méně než u nás a v hostincích se nedávají dary sklepníkům, podomkům a služkám, že pro ně hostinský pod rubrikou „service“, to jest „posluha“, vždy několik krejcarů sám připočítává.

Vyjeli jsme záhy, na cestě leží městečko Rezen (Regen) s mnohými pěknými dřevěnými domy, jenž tu všude jsou v obyčeji a na kopec Rusel jsme šli pěšky, chtěje se na hoře zastaviti, abychme se pokochali v přerokozkošné vyhlídce.

Věru se nám tam líbilo. Dole rozprostírá se rozsáhlý kus bavorské země, viděli jsme vesnice a města, řeky Dunaj a Isara táhnou a točí se úrodnými planinami jako pruhy stříbrné, vzadu vystupují menší větší vrchy a za těmito modré alpy ohrazují obzor. Na druhé straně máš Český Les, od Arborce až ke kopci trístoličnému ho přehlídneš a když vystoupíš na blízký skalní balvan Hausstein nazvaný a čistý vzduch ti přeje, pronikneš okem od Řezna (Regensburg) až k vysočinám Inny a i Solnohradské hory rozeznáš.

My měli sice počasí příznivé, ale prohlídnouti do nejvzdálenějších končin předce nám bránila mlha. Byli jsme nicméně spokojeni a otevířená panorama tak nás zajímalo, že bychme se s ním nebyli ještě rozloučili, kdyby už vůz nebyl přijel za námi.

Silnice jde zrovna přes vrch a nahore je velký hostinec, z jehož předschodí a oken rozkošné nížiny se ukazují. Vedle pod střechem spatřil jsem kuželník a prkno na něm šlo až k první kuželce, což v Bavořích za pravidlo se považuje.

Jeli jsme chvíli ještě do kopce, ale pro les v pravo a v levo jsme už nic neviděli. Pak to šlo s kopce dolů zase lesem, až jsme se dostali z hornaté krajiny ven

na rovinu. Vozka poštovní, Němec, trouble české polky a pak přidal sousedskou, pobízejí koně k běhu hudbou víc než bičem. Viděl jsem mu z kapsy vyčuhovati nůž v pouzdře a hádal jsem, že ho má ku krájení chleba a k jiným podobným potřebám. Však dověděl a přesvědčil jsem se později, že i jiní chasníci a muži nože u sebe nosí, aby jich použili při častých rvačkách, jež z malých a velkých příčin mezi sebou začínají. Nože ty jsou prý sice zapovězeny, ale předce bez nich nikdo není a když to přijde k pranic, hned se jimi bodá a píchá, čímž často i život lidský přichází do nebezpečství. Slyšeli jsme od úředníků bavorských, že takové přečiny nejvíce žaláře naplňují a že žádný trest proti nim nemá účinku. Jest to surovost u nás zřídka slychaná a řeklo se nám, žeby se jí alespoň z částky odpomohlo, kdyby hned byl na delší čas dodán k vojsku, kdo se jí dopustil, čehož prý se Bavor přenáramně bojí. Jmenované nože mají péra, jež se spustí, když se nůž otevře, aby želičko už nemohlo zaskočiti. Prodávají se všude jako u nás kudly a jak mile hoch za chasníka dospěl, už tím ukrutným nástrojem se ozbrojuje. (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Prahy na den Všech Svatých 1864.
[Náboženská statečnost.]

V okolí Turnovském chce prý několik vesnic odpadnouti od Církve katolické a přidati se k vyznání evangelickému. Nejsm kněz, nechci dogmaticky vystupovati proti tomuto přestupování, aniž chci mluviti proti těm osadníkům — neb podobnými příklady za podobnými příčinami předešly je již jiné obce (ku př. u Smil): ale chci poukázat, že to jest svědectvím nejen úpadku ducha náboženského ale i mravní kleslosti vůbec. Tážem-li, se proč chtí se odřeknout svého náboženství a přiznati se k jinému, odpovídá se, že prý tam mají kostel spustlý, zádušní pole že patron užívá a k opravení chrámu že se nemohou dovolat pomoci ni u světské ni u duchovní vrchnosti. — Bídne jsou to věci, mají být ale příčinou přestupování na jinou víru? Co jest náboženství? Aneb co mi má náboženství — hlasím-li se vůbec k jakému — aspoň být? Má mi být pravdou, pravdou Bohem danou, která říditi má všechno moje citění i jednání — a k pravdě té, k přesvědčení svému má se hlásiti každý poctivý člověk, nemá víru zradit ani v nebezpečství života, nerci-li pro nějaký zisk. — Kdyby i pravda bylo, že *žádným soudem* nemohou se dodělat jmění ku chrámu patřícího, (což ovšem pravdě po-

dobno není), neomluví to předce nemravnost takového jednání. — Důkazem to bohužel, že u nás hmotný prospěch neb škoda může i nejvyšší věci učinit předmětem všedního obchodu. Takové úkazy zdají se mi býti dosti důležité, aby si jich povšimly i politické listy naše neb aspoň, když se o tom zmiňují, aby nepsaly jako jistý dopisovatel z Turnova do jednoho listu, jež, nejen že nezrazuje od přestupování, ale zpomíná Karlovickým atd., že jejich otcové byli také evangelici a tak tedy že by se vrátili jen k víře otcův... Dobrá, ale dědové byli katolíci! Katolická víra žije u nás tisíc let, reformace se zrodila v století šestnáctém po narození Krista Pána! Chceme-li následovat slavných předků svých, následujme jich v horlivosti, nábožnosti a obětovnosti. Přesvědčí-li se kdo, že pravda jest jinde, ať přestoupí, ale s politováním poblíželi bychom na obec, jež by skládala vyznání viry jen proto, že by dostala do osady *laicnější* pastora než kněze. Ch., právník.

Z Česko-Brodského okresu v říjnu 1864.
[Dvě nové školy. Zvon a chrám na Horkách.]

Měli jsme tu za krátký čas několik slavností, jež dosvědčují horlivost občanstva o vzdělání mládeže, jakož i snahu o zvelebení chrámu Páně. — Započnu s obcí ležící mezi Úvaly a Českým Brodem na silnici Videnšské. Obec tato, jménem *Rostoklaty*, měla sice jakous takous školu, při níž exponovaný učitel vyučování mládeže řídil. K vyučování náboženskému chodily dítky dvakrát za týden do farní školy Tuklatské, jakož i dítky ze škol exponovaných v Limuzi a v Břežanech. Že při vši snaze veleb. duchovenstva vyhověti se nemohlo, snadno každý uzná, kdo uváží, že obec tato jakož i ostatní obce skoro jednu hod. cesty vzdálené jsou od farní školy a tudý často jen dítky dospělé k vyučování náboženskému se dostaviti mohly. Pročez výborové dvou obcí Rostoklatské a Novoveské vyžádali sobě na vys. vládě svolení k zařízení samostatné školy filiální a hotovili se k stavbě nového školního domu. Obec Limuzská vidouc, že větší prospěch jí kyne z řádné samostatné školy, připojila se k dvěma jmenovaným obcím. Výborem obecním zvolen jest učitel na tu filiální školu a dne 2. října nová budova školní slavně byla vysvěcena. Misto ochravného p. vikáře posvětil nové stavení bývalý střidník, veledůst. děkan v Tuklatských, vlastní farář školy té. Radost byla veliká. C. k. okresní p. Hugo Netval, horlivý podporovatel školstva, byl přítomen slavnosti té; myslím, že den ten občanům Rostoklatským, Novoveským, Limuzským

bude milou upomínkou a že občané, jako spojenými silami i v vybudování nové školy péči měli, i nyní spojenými silami o bedlivě odesílání dítek do školy zasazovati se budou. Ne méně radostná byla slavnost, která se dne 16. října konala v *Českém Brodě*. Měltě Český Brod svou farní školu, ale ta v zákoutí jsouc na všecko jiné spíše, nežli na školu ukazovala. Místnost ta byla nepřiměřená i počtu dítek. I tlačili přemnozí údobé výboru na to, aby nová budova školní byla vystavěna; podporoval a rozněcoval je svrchu jmenovaný p. okresní. A Brod uposlechl, počítal a vida, že jmění nestačí, vyprosil sobě povolení k vybírání „pivního krejcaru“ a vystavěl na místě tichém stavení vkusné, které jest okrasou města. Čítá čtyry velké světnice a kreslírnu; kromě příbytku domovníka a řidičího učitele. Brod ma nyní farní hlavní školu, kterouž již navštěvují též dítky ze sousedních obcí. Když vše bylo upraveno, dne 16. října vys. důst. p. místodozorce škol v arcidiecési Pražské, Kar. Fr. Prucha, přibyl ranní dobou, aby vykonal dle řádu církve svěcení té hlavní školy. Přibyli sem také c. k. přednosta krajský, svob. p. Malovec a školní rada Čermák. Když budova školní byla posvěcena, promluvil k shromážděným vys. důst. p. světitel v ten smysl: Jako chrám Páně jest škola života: tak podobně škola křesťanská má býti chrámem Páně, vybízej rodičů, aby nyní svědomitě použili školy, kterouž velkým nákladem byli zbudovali, ku vzdělání dítek svých. Po návratu do chrámu Páně konaly se velké služby Boží a pobožnost se ukončila chvalozpěvem „Tě Boha chválíme“. Při hostině, jižto město bylo upravilo, činily se přípítky. Mysl Brodských touto slavností tak byla dojata, že měšťanstvo u večer se shromáždilo, aby vys. důst. p. kanovníka průvodem s pochodněmi poctili a doprovodili k nádraží a ještě „Slávu“ provolávali jemu, když vlak se hnul, aby vzácného hosta odnesl do Prahy. A sotva ty hlasy radostné v Brodě byly pomíny, ai tu již opět nová radost v okrese nastala. Snahou vel. p. faráře, Jos. Suchana netoliko starobylý chrám Páně na *Horkách* byl opraven a přestaven, ale i zvon z r. 1409, jenž skoro po sto let se neozýval, ze slavné dílny p. K. Bellmanna v Praze v nové podobě navrácen jest Horkám.

Bylot to dne 20. října, když povoz zastavil se v Ouvalích, aby se sprostil břemene posvátného. Byltě to prelité zvon jmenem Pavel, kterýž vys. důst. pan opat Strahovský Jeronym Zeidler v dílně Bellmanově byl posvětil. Ouvalští, jenž bývali

druhdy částí farní osady Hradešinské, jakož Horka, Přišimasy a Skřivany posud jsou, zúčastnili se v slavném průvodu. Zvony Ouvalské přivítaly soudruha svého, ovšem mnohem většího, a doprovodily svým hlaholem až za hranice osady své; střelba oznamovala, že již se blíží zvěstovatel pravdy Pavel, aby se soudruhem svým Petrem svolával dítky Boží do chrámu. Večerní dobou zavzněl hlas jeho a v souzvuku s bratry na věži Horecké zvěstoval první „Anděl Páně.“ V neděli na to, 23. října, byl ještě slavnější den. Chrám Páně byl ozdoben. Na Horkách se konala slavnost posvěcení chrámu Páně. Světitelem byl co zástupce churavého p. vikáře vdůst. kons. rada a děkan Tuklatský, Jan Kinzl. Slavné uvítání i s p. okresním výše jmenovaným u slavném průvodu bral se k chrámu Páně, kdežto požádán dívkou školní o posvěcení vykonal je u přítomnosti četného zástupu nejen domácích ale i cizích; posvětil též nové prapory kostelní a dvě roucha mešní, jichž se upotřebilo o slavnosti samé a pak druhý den o pobožnosti za v Pánu zesnulé osadníky.

S.

Od Hor Kutných dne 25. října 1864.

[Porada duchovenská.]

Dne 15. t. m. odbývána byla pastorální konference v Kutné Hoře, na kterou téměř všickni duchovní vikariatu Kutnohorského se shromáždili, až na některé, jimž nemožnost bránila přijíti. Rozmluva pohybovala se o sjednocení v ukládání kajících skutků vzhledem na jistý okres. Jakkoli to věc přezádoucí, neméně byly uznány obtíže podobného a tím více podrobného usjednocení, ježto věk, povaha, zaměstnání, způsobilost a jiné okoličnosti u kajících rozličné jsou a pastorální opatrnosti a moudrosti u každého zpovědníka zvlášť se dovolávají. Zpovědník ve svém vznešeném povolání jest otcem, lékařem a soudcem či smírcem, a aby tomuto přetěžkému úkolu dostáti mohl, zapotřebí jest, aby se milosti Boží doprošoval, theologickými vědami vůbec obohacoval, zvlášť pak katolickou mravouku študoval, církevní zákony a předpisy znal a praxe církevní především šetřil, jak na to rádné rituály také poukazují. Všechno to zahrnuje Trid. sněm — s. 14 c. 8. jednáje o nutnosti zadost učinění — v následujících významných slovích: „Kněží Páně mají podle míry dobrého vnuknutí a moudrosti vzhledem na jakost nepravostí a způsobilost kajících spasitelné a přiměřené pokání ukládati: aby snad, k hříchům shovívající a povolnější s kajícími jednajíce, nejsnadnější skutky za nejtěžší hříchy vinnými se nestali.

Ať mají před očima, aby pokání, které ukládají, nebylo toliko ochranou nového života a lékem v nemoci, nýbrž také za předešlé hříchy vymstou a kázní.“ K—ý.

Z Miletína 24. října 1864.

[Posvěcení kříže na novou věž. Upomínky.]

Dne 9. října, v neděli 21. po svatém Duchu, konalo se tu svěcení báně a kříže na novou věž. Náměstí bylo okrášleno a ověnceno a po druhé hod. odpolední lidem přifařeným a i z okolních farností přeplněno tak, že málo kdo pamatuje takové množství lidí v starožitném Miletíně. Průvod vyšel z chrámu Páně na náměstí ke krásné soše Panny Marie, kdež bání a kříž k svěcení připravené ležely. Zde promluvil veled. pan vikář Hořícký Jos. Leden o příčině slavnosti, načež se říkaly litanie o Všech Svatých a svěcení dle církevního řádu se vykonalo. Pak opět řekl p. vikář, že radostně ponese kříž posvěcený, který se stkvítí bude na nové věži. Po svěcení od zpěváků zdejších chorální zpěv zpíván. Potom se hnul průvod totiž školní mládež, počestné pořádky s prapory, družičky a duchovenstvo domácí s vel. p. Frant. Hlavatým, kaplanem v Kostelci nad Orlicí, rodákem Miletínským, a nižepodepsaným ke věži, kde již vše připraveno bylo, by nejprve bání a pak posvěcený kříž na věž provazy vytaženy byly. Což když asi po půl hodině se stalo, vystoupil opět veled. p. vikář na povýšené místo vedle věže a důtklivě mluvil o strašném požáru dne 17. června 1846; jak smutné to bylo, když po osmnáct let jedině umíráčkem se zvonilo i při největších slavnostech, průvodech a pohřbích. Nyní ale že se zármutek proměnil v radost. Za to děkoval uroz. paní patronce hraběnce z Thunu, rozené kněžně Kinské, zdejšímu p. faráři Aug. Buchtelovi a p. kaplanu Vác. Pišlovi, kteří si neobtěžovali v šestnácti přifařených osadách od domu k domu prositi, farníkům Miletínským za hojné příspěvky k vystavění této věže, (která opodál chrámu Páně stojí), též slav. patronátnímu úřadu a městskému představenstvu za všecky práce, příspěvky a dary. Tedy po osmnácti letech přece se dočkala farnost Miletínská věže a zvonů, které již před jedenácti roky v zámku Miletínském ležely. Při této poslední řeči p. vikáře povstal hlasitý pláč, neb pamětníci toho strašného požáru vědí, jak to po ohni vyhlíželo. Když byl požár zničil stavení okolo chrámu Páně větším dílem dřevěná, počala hořeti též střecha chrámu Páně. Tehdejší p. farář Černý chválal s podepsaným do kostela, kamž plameny zvláště okny na kůru šlehaly. Tu

velebný stařeček hasil vodou, téhož dne ráno svěcenou okna u sakristie, žádaje, bych nejšv. Svátost rychle odnesl do blízké zámecké zahrady. Monstranci v jedné a ciborium v druhé ruce nesa a skrz plameny se prodělav donesl jsem obé na stůl do zahrady přinesený, kdež jsem pro oheň musil zůstat až do večera. Komise sem přišedší zakázala služby Boží, proto žeby porouchaný strop mohl spadnouti, pročež se musila nejšv. obět konati před chrámem Páně. A poněvadž též fara shořela, museli oba duchovní v sakristii spáti po čtrnáct dní. Doufalo se, že brzy vše vystavěno bude; ale pojišťovací ústav ze zvláštních příčin nemilých, o kterých nelze více mluvit, a které pro mnohé bolestnou upomínku mají, odepřel vyplacení. Proto se tak dlouho musilo čekat na hlahol dvou zvonů. Požárem zničených zvonů nebude více Miletín mít, patřilyť mezi nejstarší v Čechách. V Jungmanově literatuře zaznamenány jsou nápisy Miletínských starých zvonů. — Veled. p. děkan z Kostelce nad Orlicí, rodák Miletínský, Jan Hlavatý, poslal po svém p. kaplanu 100 zl. na ozdobu chrámu Miletínského. Zaplat Pán Bůh. Kéžby i za městem zeď u hřbitova na mnoha místech porouchaná, kudy dobytek všecken tam může, byla opravena! Však s pomocí Boží i toto se stane. Radostné jest pro všecky osadníky Miletínské, že dva malé oltáře se dostavují, jen se čeká na dva obrazy.

J. Sehnal, far. Chodovický.

Z Orlicka 17. října 1864.

[Nová kaple a hrobka knížetci.]

Polní maršálek Karel kníže Schwarzenberg ustanovil, aby se pro druhou linii rodiny Schwarzenberské, již on založil, zvláštní krypta na Orliku vystavěla. Tuto vůli vyplnil jeho vnuk Karel, proslulý předseda hospod. spolku a j. vzdělav as půl hodiny od zámku Orlického v pěkném lese nákladem as 60.000 zl. velkolepou kaplí a pod ní prostrannou hrobku. Kaple jest dosti rozsahlá na způsob kříže a v přísně gotickém slohu vyvedená. Hlavní oltář zdobí umělecky ze dřeva vyřezaná socha Matky Boží bez poškrvny počaté. Dole v hrobce jest překrásný kříž kamenný, z dílny Maxovy v Praze, práce zdařilá ceny veliké. K benedikci kaple dne 15. října o. 10. hod. sešlo se vůkolní kněžstvo, mnozí cis. úředníci a četný zástup lidu. Ač měl funkci sám Jeho Emin. p. kardinal co úd rodiny konati, oslavil přede slavnost přítomností svou i nejdůst. p. biskup Budějovický. Před benedikcí měl českou řeč na základě biblických textů, jež lze na 2 tabulkách bílých mramorových na hrobce

čísti: „Beati, qui in Domino moriuntur,“ a „Ecce tu dormies cum patribus tuis.“ K řeči této upravila se před hrobkou kazatelna. Po sv. úkonu sloužil J. Em. mši svatou v kapli nad hrobkou. Celá pobožnost trvala až do 1. hodiny. Nyní se konají přípravy, aby sem převežena byla těla Schwarzenbergů Orlických z rodinné hrobky v Třeboni, kdež dosud odpočívali. M.

Od Vysoké dne 23. října 1864.
[O úvodu osob padlých.]

Sv. Ambrož († 379), biskup Milánský zamezil cestu císaři Theodosiovi do chrámu se ubírajícímu, poněvadž tento v prudkém hněvu veliký počet občanů v Soluni kázal usmrtiti, protože někteří vojenského prefekta v Illirii zabili. Theodosius napomenut a vyzván k pokání neuposlechl: pročez sv. Ambrož užívaje přísnosti církevní kázně téhož věku, zabránil císaři vstoupiti do svatyně, dokudby kázni církevní zadost neučinil. Jestližeby kdo nad touto přísností se pozastavoval, ať pováží, že církev při tak velikém ukrutství, kterým mnoho nevinné krve prolito bylo, za svou povinnost to považovala mravní silou zákonů svých se opřítí nadvládě mocných svěolníků. Ona byla jako vždy záštitou svobody a odlučující Božskou moc od světské ukládala této právní meze, jichž bez trestu překročiti nesměla. Sv. biskupové toho času byli takřka tribunové národů, jimž násilím svěolných ukrutníků ubližování nedopouštěli. Tot charakteristická známka onoho věku: sv. biskup jednal v duchu církevní kázně.

Za našich časů přicházejí osoby padlé do chrámu a mnozí prý se rozmýšlejí, mají-li církevně uvedeny býti. Všechno rozmyšlení zmizelo by po jednou, kdyby uvážili slova poslední provincialní synody Pražské, která se o tom takto vyjadřuje: „Ženy, které z nemanželského lože porodily, k požehnání — církevnímu úvodu — na žádný způsob nebudtež připouštěny, neb nemůže šestinedělce příchod do chrámu radostným býti, již smutný pád matkou učinil; aniž může vyzvána býti na práhu chrámu, aby do chrámu vešla a díky čínila Bohu, kam by spíše uvedena býti měla, aby se kála, poněvadž porušila chrám Ducha sv.; aniž spasitelnou vódu ku pokoji pokropena býti může, již třeba podati slzí vnitřního bolu k zármutku. Nad to nenalezá se v církevních smémích aneb ztvrzených knihách obřadných příkladů, kteréby buď připouštěly, aby takovým zehnáno bylo, aneb jakýmkoli obřadem na způsob ztvrzeného ustrojeným rozpustilost mravu podporovati si dovolovaly.“ Slova

ta zřetelně dosvědčují, že nevěstky po porodu do chrámu církevně uváděny býti nemají, aniž jaké příčiny stává, pročby se to činiti mělo. Či tu ještě třeba „pastorální opatrnosti“ a přemýšlení a rozpakování, kde zákon zřejmě mluví? Kdož o zřejmém zákonu tom rozpakuje, nepovážili snad, že to znamení slabé vůle a že to neslušno, jak vysvítá ze slov sv. Augustina: „O vezdejších zákonech ať lidé jakkoliv soudějí, když je sestavují; však jsou-li sestaveny a ztvrzeny již, nesluší soudci o nich, nýbrž podle nich souditi.“

Či snadby manželské matky také k úvodu nepřišly? To se nedá předpokládati, an nábožné křesťanské manželky, následující příklad Matky Spasitele našeho, církevnímu úvodu samy podnět daly — laudabilis est consuetudo, stricto tamen praecepto non iungitur — aniž se toho chvalitebného obyčeje a práva tak snadno vzdají, který jich materskou důstojnost velice zvyšuje. Kde zákon mluví, tam odstupíž osobní příchut a choulostivá citlivost, nebo „nebude dedícem syn děvky s synem svobodné.“

Či se má pro padlé zvláštní obřad zavésti? To by bylo zbytečné, jak na to svrchu uvedená slova synody provincialní poukazují, a takéby tou zvláštností v opak se uběhlo, čemu se zabrániti chtělo. Křesťanské mravy a obyčeje, jimž se od Církve vyššího pomazání uznáním a schválením dostalo, nebudtež osobní příchutí nikterak kaleny aniž jakýmkoli příměskem jinačeny, nebo netřeba při denním světle čmudivého kahánku hledati, aniž zbytečným léčidlem zdravou tvář církevních úkonů úzkostlivě natíratí. J. N. D.

Z Tábořska 17. října 1864.

[O kmotřích při křtu svatém.]

Jsem pilný čtenář Vašeho listu, však nemile se mne dotýká jedna věc v něm a sice: Číslo 20. přináší zprávu o křtu dospělého israelity, jemuž kmotry byli dva mužové; čís. 27. vypravuje, že 24-leté židovce byly kmotrami dvě ženy, jedna z nich docela jeptiška; a konečně číslo 29. zvěstuje, že v Praze při křtu židovky dvě ženy zastupovaly místo kmotrovské. Tato praxis je mi velice podivná, jelikož se mi nesrovnává s ustanovením sněmu Tridentského, kde se praví sess. 24. cap. 2. de reform. matr: „Sancta Synodus . . statuit: ut unus tantum sive vir sive mulier juxta sacrorum Canonum instituta, vel ad summum unus et una baptizatum de Baptismo suscipiant.“ — A hned na to declarace: „episcopus non potest concedere licentiam, ut duo viri, loco viri et mulieris aliquem de baptismo suscipiant.“ A jeptiška, vázaná na klau-

suru, jak ta může na se vzít povinnosti kmotry? Kdo světa se odřekl, jak ten má být ku světu znova poután novými svazky příbuzenství, až jen duchovního? U nás se na cvičeních lidu přednáší, že kmotry mohou být na nejvýš jeden muž a jedna žena; a také ke křtu nikdy více *kmotrů* (o svědcích nemluví) nepřipouštíme nežli dva a sice pohlaví rozdílného. O klášterních učíme, že místo kmotrů by zastávati nemohli. A tu najednou čteme, že jinde jinak se děje. Ch.

Dodatek redakce. Chválíce příkladnou svědomitost p. dopisovatele podotýkáme k naší omluvě: 1) Všecky tři zprávy byly nám zaslány. 2) Fakta měniti red. nesmí. 3) O řeholnicích učí kanonisté, že nemohou být kmotry, ale *svědky* při křtu sv. mohou být, což také rakouské zákony dovolují. Conc. Trid. samo připouští kromě kmotrů *sensu proprio* i. e. „qui baptizatum de baptismo suscipiant“ také pouhé svědky: „quodsi alii ultra designatos baptizatum tetigerint, cognitionem spirituale nullo pacto contrahant.“ A sv. Alfons Liguori praví, že vzal-li kdo ke křtu dva kmotry neb dvě kmotry, je to „tantum veniale“ a dokládá za důvod: „Mortale mihi esse videtur, si patrini sint diversi sexus ac infans, quia sic multiplicarentur cognationes spirituales, quod prohibere voluit Tridentinum; secus si essent ejusdem sexus“ což při všech třech výše dotčených křtech nalezáme.

Od Šumavy, 23. října 1864.

[Poplatky obecní; daně.]

Nový zákon obecní vyšel a již i v život vstoupil. Však měl bych mnohé otázky o vysvětlení jakož neméně i při zákonu o zastupitelstvu okresním, které by se zájmů duchovenstva na venkově týkaly. Tak k. př. v zákonu o zastupitelstvu okresním pohřešujm zcela zmínky o spoluúčinkování Církve katolické a duchovenstva v otázce sociální tak hluboko sahající, jakož jest zaopatřování chudiny, jakož též nevíme, jak na venku působení kněze s úřadováním představeného obce dle §. 28 odst. 8. v též věci se spojití má; neb že nyní fakticky vliv duchovního při kontrole peněžitých dárek pro chudé pouze podpisem jeho se dosvědčuje, ví každý, kdo na vinici Páně poslední leta o předmětu tomto přemýšlel a běh této záležitosti svědomitě stopoval. Jiná otázka jest §. 81 obecního zákona. Jestli příjem duchovního 600 zl. se vyrovnává dle fasce, pak ovšem větší část rurálních beneficí oproštěna bude veškerých poplatků obecních, neb málo která fara rurální, zvláště tak zvaná starší tolik vynáší. Ale má-li se počítati všecko všudy do příjmů kněze, jest číslo 600 zl. a rovněž i při učitelích 400 zl. zcela illusorní, neb obča-

ně vypočítají snadno knězi i učitelovi při jmy trojnásobně, a pak nebude zbývati, než opět platiti a mlčeti, a to tím více, ješto ku př. při stavbách patronálních a úctech obecních nyní knězi málo podílu a dohlídky se dopřává. — Vyznávám upřímně, jestli které okolnosti držení polností knězi v době nynější ztrpčují, jest to svazek s obcí, kterémuž se vyhnouti nemůže, byť i pole v našem dal. Já k. př. měl jsem kromě jiných nemilých příplatků obecních přispívati též na osobu, která do Vídně na učení se vydati chtěla, aby se stala porodní bábou. V oboru tomto mnohé změny musí se státi, aby kněz v obci nestal se hříčkou libovůle představeného, jemuž by radosti býti mohlo, knězi ledacos v cestu klásti, zvláště když by osobní záští mezi ně vstoupiti mělo.

Jinou otázku mám na srdci, týkající se daně „z nemovitého jmění.“ Bylť jsme lonského roku všichni na úřad politický svoláni. Tam nám předložili seznam rubrik. Mělo se činiti vyznání o kapitálech na hotovosti (!), o klenotech (!), o náčiní a nábytku, hodinách a obrazech, co vše kněz v horách ani nemá. Veškeré rubriky na úřadě záporně jsou vyplnili. Letos však nicméně nám daň vyměřena a 10-letá lhůta dále určena, jest prý to daň za fundační kapitály, neb všecky ostatní předměty v kraji našem odpadávají. Jest to zajisté těžká daň, neb obnáší skoro $\frac{1}{3}$ fundačních úroků co roční služby pastýře duchovního, ať nemluví o tom, že r. 1811 bez toho všecky fundace a tím také příjmy faráře hluboko klesly, tak že od těch dob již dvakráte téměř veškeré fundační mše redukovány býti musely, — jest také nepřiměřená, neboť ač kostel, učitel, ministranti, kostelník a měchošlap v příjmu podíl mají, kněz za všecky trpěti má. Zůstane-li tato daň v tomto objemu, bude se každý kněz zdrahati pro budoucnost fundaci přijmouti, přijímáť by pro svou osobu nová břemena, a snad ještě těžší pro nástupce, neb zřizování fundac v nynější době (nikoliv vinou duchovní vrchnosti) beztoho nad míru se prodlužuje a obtíže písařské v oboru tomto neustále se hromadí. — H. H.

Ze Sv. Kopečka u Olomuce, 23. října 1864.

[Nová škola. Díky p. patronovi.]

Dnešní den byl pro naši farní osadu velmi důležitý; neboť dnes posvětil veledůst. prelát Strahovský, Jeroným, svob. pán Zeidler u přítomnosti všech našich kněží novou školu, kteráž toliko dobrotivostí Jeho mohla vystavena býti. Naše obce jsou velmi chudobné a nad to jednu z nich navštívil požár, pročež se výlohy nikterak nemohly

zapraviť. V té nouzi milostivý náš patron nám pomohl. Budiž toliko podotknuto, že 3150 zl. za místo docela i s úroky za tři roky daroval a mimo to ještě na řemeslnickou práci 1327 zl. připlatiti ráčil. — Všickni jsme spěchali, bychom přítomni byli sv. obřadu. Když byl veledůstojný p. opat slavnou mši svatou v našem chrámu Páně odsloužil, ohlásily rány z moždířů, kteréž i hlavní částky mše svaté byly naznačovaly, že se jde k nové škole. Ačkoli povětrnost nebyla přívětivá, nicméně žádal milostivý otec náš, nedbaje svého vysokého stáří, že povede průvod a posvětil s nábožností pobuzující naši novou školu. Po svěcení řečnil zdejší pan probošt o zásluhách o zvelebení škol, děkoval srdečnými slovy panu prelátovi za jeho velikou štědrost a p. okresnímu za přičinlivost při stavbě školy, napomínal pak učitele a ditky, aby věrně konali povinnosti jim uložené. Mezi řečí samou provolal „Sláva“ Jeho Veličenství, kteréž volání lid shromážděný s jásotem trikrát opákoval a národní hymnu zapěl. S chvalozpěvem sv. Ambrože skončila se slavnost pro nás nezapomenutelná. — Nemáme slov, bychom vyjádřili p. opatu Strahovskému díky za tolikéřá dobrodiní. Mluvil ovšem jeden z našich občanů, avšak to vše málo, až do Prahy voláme za p. prelátem „Zaplat Pán Bůh.“ A toto „Zaplat Pán Bůh“ bude volati každý z nás, dokud žiti bude. Ano i potomkové naši vděčně uznávající dobrotivost našeho patrona zajisté radostně zvolají s námi: „Zaplat Pán Bůh!“

Ve jménu všech osadníků Svatokopecké farnosti:
Jan Opila, představený obec. Ondřej Schneider, obec. radní. Kašpar Taxa, radní.

V Benátkách Vlašských dne 27. října 1864.

[Dopis třetí]

Víte, co zdejšími kostelům obzvláště závidím — čili lépe řečeno, čeho bych našim chrámům aspoň v malé míře přál? Ne ty poklady umělecké, ne ty vzácné mosaiky, ani ty bohaté ozdoby: nýbrž trochu toho mramoru zdejších chrámů, jenž ho mají v přebytku i na podlahách, přál bych každému kostelu u nás, aby alespoň oltáře nemusily býti zděné a dřevěné. Věru radost jest pohlednouti zde na stůl oltární (mensa), jenž jakoby byl z jednoho kusu mramoru slitý obyčejně příslušnou řezbou jest ozdoben; tabernakul nejvíce ve sloupcích mramorových jest uzavřený, kteréž nesou malou kopuli; obraz oltární opět více méně v mramor a sloupy vložený; a všecko to jest vždy čisté, krásné, nové: kdežto u nás to chudé smutné dřevo všelijak natřené a obarvené, prach na sebe chytá a za krátko ošumí. Než nechám toto „pium desiderium“,

a povím vám ještě něco o zdejších chrámech. Benátky rozděleny jsou ve 30 farnosti, a kromě těchto 30 farních jest ještě jiných asi 70 kostelů. Nápadné jest, že mnohé z nich zasvěceny jsou svatým starozákonním, jako z farních: S. Geremia, S. Zaccharia, S. Simeone Profeta, kromě těch: S. Moise, S. Giobbe (Job), S. Samuele. Po velechrámu sv. Marka jeden z nejpamátnejších jest chrám sv. Jana a Pavla (S. Giovanni e Paolo), při němž farní správu duchovní mají řeholníci. Vstoupiv do vniř byl jsem ohromen tou velikostí a výší chrámu, a neví, viděl-li jsem kdy větší. Sedlický chrám u Kutné Hory alespoň neposkytuje tak prostorného rozhledu, tuším proto, že tam postranní lodě jsou trochu nízké, kdežto zde se zraku otvírá celý ohromný chrám, jenž jest také značně vyšší než onen v Sedlicích. Stavba jeho začala se r. 1246. Obsahuje zvláště mnoho a vzácných pomníků znamenitých mužů Benátských, při nichž ovšem nešetřeno nejkrásnějšího mramoru.

Abych Vám jednotlivě proslavené a hledané obrazy a sochy vypisoval, toho jistě nežadáte; nejsemť umělec, abych to dovedl, a také by to asi čtenáře málo zajímalo. Malou výminku však přece udělám při farním chrámu „S. Maria Formosa“. Jest to ne příliš veliký, nízký ale roztomilý kostel; není na zdi a na klenutí a v kopuli jediného místečka, ježby nebylo nějak ozdobeno; malby, mosaika, fresky vyplňují každý koutek často dosti strakatě, a tak první pohled již ospravedlňuje název „Formosa“ (krásná), ač jméno to ovšem jiný původ mělo. V kostele tomto chová se jeden z nejpřednějších pokladů umění malířského totiž obraz svaté panny a mučennice Barbory, jenž se od ztatelů vysoko cení. U samých hlavních dveří trochu ve tmě jest oltář sv. Barbory z šedého mramoru, v němžto jako zasazený jest onen od cizinců obdivovaný obraz, obklopen pěti menšími obrazy Svatých, malovaných od téhož mistra, jehož jméno jest Palma starší (Palma vecchio). Dole na oltáři jest krásná řezba v mramoru, představující stěti sv. Barbory a zachycení bleskem jejího stínatele — otce. Na proti oltáři sv. Barbory po levé straně dveří jest oltář s obrazem velmi přívětivým. Představuje sv. Marinu v oděvu mnicha s chlapečkem před obrazem kříže u vyhnanství. Staříčkův jeden kněz vysvětlil mi význam obrazu takto: Do jednoho kláštera přišel vážný muž cizinec, a prosil o přijetí, s tou však další prosbou, aby směl svého synáčka, jemuž matka zemřela, podržeti u sebe a vychováti službě Boží. Byl přijat, stal se mnichem ode všech ctěným a milovaným, dítě jeho rostlo a prospívalo v

bázni Boží; nikdo se ale nedověděl, kdo jest a odkud přišel; říkali mu bratr „od východu“, neb z té strany se přibral. Zatím dítě „bratra od východu“ nebyl syn, nýbrž dcera. Když mu totiž byla smrt odňala drahou choť, tu toužil opuštěný muž po životě klášterním, k němuž již z mládí vedla ho láska. Avšak co činiti s ubohým sirotkem? I rozhodl se po mnohém přemýšlení a modlení, že dítě své vydá za muže a v lásce Boží tak ho vychová, aby ten klam, jenž jemu dá možnost strávití život v tiché samotě na modlitbách a v službě Boží, i dítěti jeho stal se prostředkem spasení. S pomocí Boží vše se dařilo. Přisedši k rozumu zavázala se Marina slibem otci svému, že pohlaví svého nikdy neprozradí, a když po mnohých letech otec na věčnost se ubíral, znovu slíbila Marina, nyní ve věku dospělém žijící v klášteře pod jménem „bratr od východu mladší“, že do smrti chce zachovati tajemství pohlaví svého. Milován ode všech bratrů i kněží trávil po smrti otce „bratr od východu“ ještě mnohá leta blaženě v samotě klášterní, až tu událost hrozná vyvrhla ho ve vyhnanství. Jistá osoba bohaprázdňá, nepočetným životem přisedši ku pádu, žalovala u soudu svého svůdce, a co toho udala našeho „bratra od východu“, Marínu. Lež její tak chytře byla nastrojena a nepravým svědectvím doložena, že soudce uznal Marínu za otce dítěte a svůdce osoby té, načez byl z kláštera vyvržen, a dítě ono jemu co otci k živění přirknuto. Těžký byl boj ubohé Mariny, ale ona slibu otci daného dodržela, trápení to co zkoušku od Boha přijala, a odešla nedaleko od kláštera do lesa, kdež sobě poustevnu připravivši dítě Bohem jí určené svatě vychovávala. Často s ním přicházela ku klášteru, a zde před zavřenými dveřmi kostela se s ním modlila. A takovouto její návštěvu u zavřených dveří klášterních s tím dítětem, jemuž vykládá význam kříže zde postaveného, představuje krásný onen obraz na oltáři. Mnoho let strávila Marina ve své poustevně, až konečně Pán Bůh v podivném řízení svém objevil její nevinost, takže s velikou úctou a v obdivení její kající trpělivosti přijata jest opět do kláštera co „bratr od východu“, ježž nyní co svatého ctili klášterní bratři jeho. U vysokém stáří zesnula smrtí Svatých, a tu teprv přišlo na jevo tajemství, jež tak věrně chovala po celý dlouhý věk, pro něž tolik protivensví na sebe vzala.

Minulou neděli vešel jsem po polednách do farního chrámu sv. Jana Křtitele (S. Giovanni in Bragora). Takový hluk podivný mě při vstoupení přivítal, že jsem dlouho nebyl s to rozeznati, co se tu děje;

bylo tu, jak u nás říkáme, jako v židovské škole; asi 40—50 chlapců zároveň polohlasitě mluvili, a ostatní k tomu hučeli, můžete si tedy pomyslit, jaký hluk z toho byl. Poznal jsem po chvíli, že to školní jakés vyučování. Několik učitelů tu bylo, každý okolo sebe zástup chlapců 6—10letých, kteří mu jednotlivě neb společně odříkávali modlitby a katechismus; tam i p. farář vyslychal a v jedné kapli postranní kaplan několika větším přednášel, kdežto druhý kaplan odbyval právě pohřeb dítěte, tak že jeho zpěv žalmů i odpovědi choru rozmnožovaly ještě hluk panující v kostele. Zde průvod pohřební jde jen k nejbližšímu kanálu (neb při vzácných až na Rivu nebo Molo), kdež složí se mrtvola na loď, a odveze na hřbitov, jenž nachází se na blízkém ostrově. Z ostatních chrámů zdejších z venčí i uvnitř bohatě ozdobený jest chrám S. Maria in Nazaret, zvaný degli Scalzi (discalceati), jenž náleží mnichům bosákům, pak pro velebnou stavbu svou chválený kapucinský kostel „il Redentore“ a bývalý patriarchální chrám S. Pietro di Castello, v němž chová se tělo sv. Vavřince Justiniani, jedinou patriarchy zdejšího, jehožto den (8. ledna) slaví se zde co zasvěcený svátek. Také nebude nezajímavě čtenářům zvědět, že (dle zdejšího direktáře) co jeden z předních svátků kostelních (nezasvěcených) slaví se zde den sv. Jana Nepomuckého dne 16. máje co duplex 2. cl. cum Octava a sice s přidavkem: S. Joannis Nep. Patroni Urbis et Cleri Venetiarum t. j. co patrona města a knězstva Benátského. Jaká as toho byla pohnutka a příčina, že zvolen náš sv. rodák za patrona zdejšího! A když ještě to povím, že já po čas pobytu svého zde sloužíval mši sv. v blízkém chrámu S. Maria della Pietà, jenž jest jednoduchý, krásný, a poněvadž uvnitř všechno z vzácného bílého mramoru, spolu velebný, při němž jest ústav a škola pro Nalezence pod správou řeholních sester (donne degli espositi): pak myslím, že jsem již vyčerpal své chudé vědomosti o zdejších kostelích.

Ostatní zdejší památnosti, o nichž by mnohý napsal celé snad knihy, odbudu jen zkrátka. Na vysokou zvonici sv. Marka, odkudž prý vyhlídka čarokrásná, jsem ovšem nalezl; večerní a noční život, jak prý se hlučně jeví na náměstí sv. Marka a jinde, jsem také nezatožil poznati: ale to místo, jež po kostelích zaslужuje první číslo, jsem přece navštívil, ač jen zběžně shlednul, neboť na důkladnější skoumání nebylo času ani síly ani schopnosti; mim toťž velikou sbírku nejslavnějších maleb v akademii pěkných umění (Accademia di Belle Arti), kdežto již ty veliko-

lepé sály, býval to klášter, vzbuzují podivení. Asi v 20 sálech jest tu na 700 mistrovských obrazů, z nichž ovšem co koruna, co hvězdy první skvějí se obě vele-dila slavného Tiziana: „Nanebe Vzeti Panny Marie,“ jehož předmět znám jest z mnohých otisků*) a pak: „Maria Panna co dítě jde poprvé do chrámu Jerusalemského.“ Mne dojal zvláště poslední. Po několika schodech vystupuje panenka vzhůru, kdež již kněží očekávají, kdežto dole u schodů stojí rodiče její a zástup nábožných. Jest tak něco líbezného v tváři toho dítky, že nezdá se býti z lidí ostatních, ano celé tělo její obkličeno a proniknuto jest takou září nebeskou, že nezdá se tělo hmotné, leč jen duchovy jakýsi obal bytosti andělské. A ta radost v očích jejích, jež ji takřka nese s celou spěšností ku dveřím chrámovým, dá se viděti, cítiti ale vypsati nikoliv. Na tom dítku, jež Bůh vyvolil k velikým věcem, a kteréž Bohem nadšený malíř zde tak důstojně vyobrazil, na tom dítku podala ruka malířova nejkrásnější, jakého snad umění lidské schopno jest, výraz oněm slovům Žalmisty Páně: „Laetatus sum in his, quae dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus. Radoval jsem se, když mi jest povědino: do domu Božího půjdeme.“ (Ž. 121.) — Neméně památné jsou i místnosti i předměty v paláci vojvodském (dóžecím). Zde jest každé místečko, každý sál, každá sednice kus slavné historie; vzácné památky a starožitnosti mluví takřka o dávném zřízení vnitřním i zevnitřním, kterýmž vzrostla a držela se mocná republika. A každé to místo, svou historií již památné, památnějším stává se navštěvovateli poklady uměleckými i starožitnými, jež zde jsou složeny. Vedle knihovny zasluhuje „Sál Veliké Rady“ zvláštní pozornosti i pro svou postrannost, i pro množství velikých obrazů historických, jež oslavují nejpamátnější děje Benátské. Prvních dvanácte obsahují vesměs předměty z bojů císaře německého Fridricha Barbarossy a papeže Alexandra III., s nímžto co spojenci bojovali a nad císařem

vítězili i Benátčané. Jeden z těchto obrazů má za předmět ono rozhlášené setkání a smíření se císaře s papežem, při němž prý císař před papežem pokleknul, dne 28. července 1177. V atrium chrámu sv. Marka jest v podlaze mosaikou červeně naznačeno to místo, kdež prý císař pokleknuv pravil: „Non tibi, sed Petro — ne tobě, nýbrž Petrovi“ (platí ta pocta), načež prý papež odpověděl: „Et mihi et Petro — i mně i Petrovi.“ Jest známo, kterak literatura, Církvi katolické nepřátelská, zvláště u protestantů německých se této věci uchopila, a ji všelijak vyličila, tak k. p. že císař musil držeti třmen hrdému papeži na kůň sedajícímu, a tento že mu na rameno šlápnouti chtěl, a podobných vymyšleností, při čemž vždycky musí následovati kapitola o tyranství a vládychtivosti a hrdosti papežů Římských, a za příklad jest tu hned Řehoř VII. a jiní, a takový pisálek trne hrůzou a mravní ošklivostí nad tím, že musilo lidstvo snášeti tak dlouho tu papežskou porobu, na niž prý už ani Pán Bůh nemohl se déle dívati, a jest prý to veliký skutek spravedlnosti Boží, (tak doslova četl jsem v jednom cestopise), že prozřetelnost Božská onoho, jenž byl nejpánovitější ze všech papežů, zahнала do vyhnanství, kdež zemřel ode všech i od svých přátel opuštěn (?!). Kritická historie již dávno všecky ty podrobnosti onoho sejití-se Fridricha s papežem Alexandrem III. zavrhlá co bájky, — ale z protestantských knih nevymítne ji nikdo ani do soudného dne, nebo by přišli o tak krásnou příležitost tupiti katolickou Církev a stolicí papežskou. A lidé tito, kteří nyní s takou srdnatostí umí káletí papeže, kdyby byli bývali žili za časů a na blízku oněch mocných papežů, byliby se zajisté před nimi nejvíce plazili, tak jako nyní plazí se před každým, kdo má moc v rukou, a přede vším, co jim nese užitek. Jsou to lidé beze vší povahy, kteří nehledajice pravdy a štítíce se důkladného skoumání historického v polovědění svém laciným ohříváním starých bájek pachtější se po jménu muže liberálního, čímž stává se za našich dob každý, kdo hanobí Církev katolickou a její ústavy, a ujímá se potlačených (!) protestantů a židů. Ale odpusťte mi, že jsem zajel do tohoto oboru. Čítal jsem tento měsíc zde noviny Vídeňské (Presse a Figaro atd.), jiných zde nebylo při ruce — a v těch člověk každodenně má příležitost horšiti se nad nevědomostí a zlomyslností bidných těch pisalů. — Vypravují také, že císař Josef II. kdysi navštívil Benátky a někdo z průvodu zakrýti chtěl obraz onen, na němž císař ponižil se před papežem, načež Josef II.,

*) Tentýž předmět (Na nebevzeti P. M.) nalezl jsem přepodivně pojatý na jednom postranním obraze v kostele sv. Jana a Pavla. Na povýšeném jakémsi místě (v nebi) sedí na obyčejné ač drahé židlici Kristus Pán a naproti němu na takovou též stolicí sedla si právě na nebe vzatá Matka jeho. Dokola stojí o několik stupňů níže všickni Svati a Svěťice Boží, dívajice se na to, jak Syn Boží sedě klade na hlavu sedící matce své korunu nebeskou. Nevím, jaké ceny jest obraz ten, živými barvami malovaný, ale duch z něho vane podivný. Ne po nebesku, ale spíše po sousedsku pojal malíř předmět svůj, jakož i ti Svati zde více se podobají všetečným divákům světským, jeden přes druhého ku předu se tlačícim, nežli blaženým nebešťanům, kteří vítají svou královnu.

jakoby v pyšném sebevědomí říci chtěl, „já napravil, co tento utrpěl, přede mnou musil se papež pokoriti,“ s úsměchem zvolal: „Tempi passati! (bývalo, už není).“ Zatím nepomyslí asi císař, že i o všech jeho skutečích, jimiž myslil že převrátí a osvíti celý svět, brzy bude platiti: Tempi passati!

A ku konci mohl bych dáti ze zkušenosti důkaz, jak není dobře s něčím odkládati. Chtěl jsem shlednouti ještě mnohé památnosti zdejší, ale čekal jsem, až se trochu zotavím. To se však málo ukazovalo, zatím přišla jiná překážka. Již as od 14 dní jest tak neslýchané počasí zde, že některý den není možno z domů, jindy sotva několik hodin vydrží čas; ustavičně vítr ano vichřice, mlha a déšť. Na štěstí jest to vítr jižní (širokko), a tudíž teplo, takže když vítr poněkud ustane, i v dešti jest vlhko příjemno. Za to ale na moře s lodkou těžko se vydati při zbourené vodě, a tak musím již všech návštěv nechati; byl bych zvláště rád na ostrově sv. Lazara shlednul mnoho jmenovaný armenský klášter Mechitaristů. Ale snad si tu mnohý čtenář pomyslí: dobře, že tam bouřivo, sic by dopis ten neměl konce! A k vůli tomu tedy dost; jen to ještě řeknu, že včera večer (ve středu) vichřice a bouře dosáhla nejvyššího stupně, vody přibývalo, přelila břehy, a celá naše Riva (nábřeží) byla pod vodou, podobně na náměstí sv. Marka proudila voda rozvlněná. Při odvodu mořském do rána voda odpadla, a ráno až do 8 hodin déšť se jen lil, nyní odpoledne jest hezky, ač trochu větrno. Zítřa, dále Pán Bůh, opustím Benátky, abych, přeraziv na šir celou Itálii, od jednoho moře dostal se na druhé, z jaderského na středozevní. A tak pakliže mě Pán Bůh po mé cestě zachová a na místo šťastné uvede, jakož doufám a prosím, pak můj příští dopis bude z dalekého Zamoří. H.

Kronika.

Z Prahy. K dopisu v čís. 30. o úmrtí prof. Jana Nep. Ehrlicha dodáváme, že pohřeb byl důstojný, slavný. Do chrámu sv. Salvatora dostavil se sám J. Emin. nejdůst. p. kardinal a sloužil u pobočního oltáře sv. Ignacia tichou mší sv. mezi tím, co vdůst. p. kan. Würfel u hlavního oltáře konal zpívanou zádušní mši sv. U ostatních oltářů měli tiché mše sv. pp. kan. Prucha a Štule, rektor piaristické koleje Vídenské Schwöd a vicerektor Löwenburgského konviktu, ve Vídni Čermák, jenž sem byli přijeli. Účastenství bylo veliké, nevidané; před rakví krácela veškerá mládež škol piaristických, alum-

nové arc. semináře v plném počtu i klerikové všech řádů a řeholí, vdůst. p. kan. Würfel s rektory Piaristů Pražských a Vídeňských, jakož i mnohými správci duchovními z Prahy, za rakví pak profesoři universitní, duchovenstvo, posluchači a ctitelové zvěčného, a šedé sestry. Na Vyšehradě připojil se k průvodu p. kan. farář Berkovec též s asistencí a zpěváky, kteříž s alumny se střídajíce zpívali žalm „Miserere“ a odpovědi u hrobu, nad nímž modlitby říkal dp. rektor Dvorský.

— JEmin. nejdůst. p. kardinal sloužil ve čtvrtek (3. t. m.) o 10. hod. v kostele řádu Melitského na Malé straně slavnou zádušní mši sv. za náměstka téhož rytířského řádu Filipa hrab. Colorado, jenž dne 9. října v Recanati u Říma zemřel (nar. 29. listop. 1779.) — Dnes o 1/2 9 hod. bude sloužiti tichou mší sv. v kostele na sv. poli Malostranském za všecky tam v Pánu odpočívající.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v říjnu 69 chudých křesťanů a letos úhrnem již 906 osob.

— Na den věrných zemřelých pochována jest první v Praze zemřelá Školní sestra, ctihodná panna Marie *Mechtilda Linkova*. Narodena dne 29. srpna 1830 v Hostinném v Čechách, dne 28. srpna 1858 oblečena, složila sv. sliby dne 30. srpna 1860 a zesnula v Pánu v ústavu kongregace chudých sester školských blah. Rodičky Boží dne 30. října 1864 na zánět plic. Zádušní mši sv. v domácí kapli u sv. Anny sloužil a slavný průvod na hřbitov Vyšehradský vedl vdůst. p. probošt Vojt. Ruffer.

— V *Pisku* uzavřela učitelská porada k návrhu p. učitele Janoty zříditi „učitelskou jednotu“ na způsob Pražské, jejímž účelem jest podporovati učitele v čas nemoci a v pádu smrti přispěti pozůstalé vdově okamžitou peněžitou pomocí. Jednota tato bude pod protektórátem vrchního školdozorce v diecési, k čemuž nejdůst. bisk. konsistoř v Budějovicích své svolení již udělila. (Otačan.)

— Ve vikariátě *Přibramském*, kdež JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup od 2. do 13. října udílel svátost bířmování, bylo všech bířmovanců 9.889; a sice *Kněže* 1127, v *Dobříši* 1866, ve *Višňově* 764, v *Přibrami* 3863, v *Slivci* 1456, a ve *Hbitech* 813. — Dne 30. září udělil v trestnici na Hradčanech sv. bířmování 57 trestancům.

— **Encyklika sv. Otce arcibiskupům a biskupům polským.** (Dokončení.) Avšak zavrhujece a zatracující takový ruch nad míru smutný pro společnost křesťanskou i občanskou, nemůžeme tudíž veškerým národům knížatům vši silou neklásti na srdce, aby, pokud na nich jest, vše vynaložili, by na ně nepadla přetěžká slova moudrosti Božské na krále (následuje citát ze Šalamounových knih Moudrosti VI. v. 4. 5.

6. 7.). Zapísaňáme také všechny knížata a prosíme jich se vši horoucností duše Naši, aby uvážili, odvráćeni-li bývají národové od nejsvětějšího náboženství našeho a spásitelného učení jeho, od poslušnosti povinné Bohu, Církvi a zákonům, překáží-li se jim k účelu tomu, aby volně neobcovali se Svatou Stolicí, že nejzáhubnějšími bludy propadají neřestem nejsmutnějším, a že titěž národové potrativše všelikou bázeň Boží, všeliký cit zbožný a svrhnuvše sladké jeho náboženství a poslušnost k Bohu, k jeho Církvi a příkazáním jeho, stávají se, přebudiž Bohu žel, obětí svobody bezúzdé, a kračejíce v před v bezbožnosti podlé míry náruživosti svých, nenávidí všelike autority, majestátnost hanobí, proti knížatům svým povstávají a jim poslušenství odpírají.

V nekonečné bolesti, kterou nám všechna ona zla způsobují, kterými Vy, ctihodní bratři, a věřící Vaši péči svěřeni stížení jste, jest Nám velikou útěchou vidoucím, s jakou silou a stálostí hájíte Církev u prostřed těchto zkoušek na víru katolickou uvalených. Než Vy víte: Blahoslavení ti, kteří trpí pronásledování pro spravedlnost.

Jestliť to vznešené a slavné trpění hanu pro jméno Ježíšovo! Kdo setrvá až do konce, bude spasen. Protož budete bojovati, ctihodní bratři, jakž nepochybujeme, posílení jsouce v Pánu a jeho božskou silou s nepřemožitelnou zmužilostí za věc Boží a jeho svaté Církev a za spásu duší, majíce zření k tomu, že utrpení přítomného života nedají se porovnatí se slávou, kteráž nás očekává v životě budoucím.

Posíláme Vám tedy psaní toto, abychom vždy více povzbuzovali v Pánu Vaši vrchnopastýřskou pevnost, abyste snášeli bez viklání nátisk svízeli na Vaši hlavu nahromaděných; abychom ještě zostrili Vaši bdělost pro stáda Vaši péči svěřená, abyste ani starosti, ani rady, ani namáhání nešetřili, by věřící Vám svěřeni všech hříchů se vystříhali, všechna nebezpečnosti přemohli a stálými ve vyznání katolické víry ostali, aniž by se kdy jeho nepřátely oklamati a svezti dali.

Těž vystříháme, napomínáme a prosíme se vši láskou a vřelostí Našeho otcovského srdce věřící svěřené Vaši péči, kteří i nám jsou tak drazí, by se nezvratně přidržovali víry katolické, které se stali milostí Boží účastnými, a aby pečlivě kráčeli po cestě příkazání Božích a aby vykonávali všechny skutky, které láska k Bohu, jakož i k bližnímu podává, jakž se sluší dítkám Církev katolické.

Budtež však přesvědčení, že nepřestaneme v pokoře srdce svého prositi vroucně Otce milosrdenství, Boha vši

útěchy, aby Vás ozbrojil silou s hůry, aby Vás jeho božská pravice chránila a hájila a aby povstal a soudil, aby svou Církev vytrhl z neštěstí, jemuž v domově Vašem propadla, aby ponížil pýchu svých nepřátel, aby zlómil jich svéhlavost svou všemohoucí silou a aby vždy milostivě na Vás a věřící Vám svěřené vylil nejbohatší dary své dobrotivosti. Jakožto předchůdce této milosti a jakožto zástavu zvláštní laskavosti, kterými Vás v Pánu ku Svému srdci tiskneme, udělujeme Vám z celé duše, ctihodní bratři, a všem duchovním a věřícím, Vaši pastýřské péči svěřeným, apoštolské požehnání.

Dáno v Castel-Gondolfě, dne 30. července 1864, v 19. roce Našeho pontifikátu. *Pius IX.* papež.

(Z Brn. „Hlasu“.)

Z pruského Slezska. V Horním Slezsku vypíná se pahrbek sv. Anny, jako na Moravě sv. Hostýn, ačkoli není takým zázrakem proslulý. Letošního roku od 13. srpna až do 18. září tam putovaly nesčíslné zástupy nábožných křesťanův, aby účastnými se stali odpustků udělených na stoletou památku opravení tamějších kalvarských kapli. V roku 1764 bylo tam od hraběte Gašina 37 kapli představujících umučení Pána Ježíše dílem obnoveny, dílem znovu vystaveno, začez vydal as 100.000 zlatých. Letos byla konána stoletá památka. Na den povýšení sv. kříže (14. září) bylo tam as 80.000 samých slovanských poutníků. Němci tam také, ač ne tak četně, v jistých pro ně ustanovených dnech přicházeli. Obzvláštní trudnost způsobila ta pouť úředníkům na železnici. Štace v Děšovicích jest jedna z nejmenších a jedním mužem dobře opatřena, ale letos tam nejvíce lidí vstupovalo a vystupovalo. I museli tam mnoho úředníků povolat a častěji za den zvláštní vlaky, ačkoli cena nebyla zmenšena, odesílat. V poslední den (18. září) tam prý přijelo 5000 lidí z Braniborska, větším dílem evangelikův! Bylo tedy tam nesmírné shromáždění ze Slezska, ruského Polska a Poznańska. Všudy před každou kapli, před každým obrazem děly se hlasité modlitby a zpěvy. Obchod aneb křížová cesta po všech (vice než 20) štacích trval 7 až 9 hodin. Při každé štaci měl kněz přiměřenou řeč a lid pak zase zpíval. As polovice lidu nemohli se dočkat zpravědi.

(Op. Bes.)

Literní oznamovatel.

— „Nový hřbitov se špitálem ve Vodňanech“ od P. Václava Hanusa, děkana a arcikněze. Cena 10 kr. V Budějovicích 1864. Nákladem vlastním.

— „*Dějepis města Přestic a jeho okolí*“. Sepsal kněz E. V. Řičák. S dvěma obrazy. V Praze 1864. Nákladem kněhkupectví Em. Petříka.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Frant. S. *Bezděka*, skriptor při c. k. knihovně, mimoř. člen král. společnosti nauk, dne 1. listopadu. Nar. v Březnici 7. dub. 1798, kněz od 10. srp. 1825. Vydal tiskem spis: „Základové moudrosti a opatrnosti“ a nákladem Kobrovým „Bibli svatou.“

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Janda*, far. v Uhlířských Janovicích, za faráře v Kounici;
p. Frant. *Jeřábek*, kaplan v Novém Strašeci, za faráře v Nižboru;
p. Frant. *Koníček*, kněz a provisor ř. křížovníckého, za faráře u sv. Petra v Praze;
p. Jakob *Švehla*, kapl. v Dobříčově, za administrátora do Malotice;
p. Vác. *Jünger*, admin. v Kounici, za administr. do Uhlířských Janovic;
p. Adolf *Seemann*, kapl., z Rakovníka do Nov. Strašeci;

Uprázdňená místa:

Malotice, fara patron. nábož. fondu, od 28. října.
Uhlířské Janovice, fara patron. p. Jana kníže z Lichtensteinu, od 28. října.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Vorlíček*, farář ve Smrdově, dne 21. října (nar. v Něm. Brodě 21. listop. 1806, kněz od 5. srpna 1830).

Vyznamenaní jsou:

p. Jos. *Čížek*, farář v Dušově, obdržel collare canonicorum;
p. Jos. *Arnošt*, vicedirektor v chlapeckém semináři, obdržel farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Václav *Schust*, osob. farář ve Vlčkovících, za faráře do Josefova;
p. Alois *Schmid*, farář v Kocvírově (Ketzelsdorf), za faráře do Opatova (Abtsdorf);
p. Frant. *Štěpánek*, vikarista při kathed. chrámu v Hradci Králové, za koop. do Bartošovic;
p. Ant. *Kalina*, neom., za vikaristu při kathedrálním chrámu v Hradci Králové;
p. Jos. *Jirčík*, koop. z Bartošovic do Sopotnice;
p. Jan *Nedvídek*, neom., za koop. do Vojsnoměstce;
p. Vinc. *Nyvtl*, kaplan v Něm. Brusnici, za koop. do Hronova;
p. Jos. *Vyhnálek*, koop. v Hronově, za kapl. do Něm. Brusnice.

Uprázdňená místa:

Welsdorf (Vlčkovice), lokalie patr. nábož. matice od 17. října do 28. listopadu.

Smrdov, fara patron. rytíře Rittersteina od 22. října do 3. prosince.

Kocvírov (Ketzelsdorf), fara patron. knížete Thurn-Taxisa do 6. prosince.

V diecési Budějovické:

Vyznamenaní jsou:

p. Frant. *Nitsch*, kan. kapitoly Budějovické, jest „Canonicus Theologus“;
p. Jan *Šavel*, kan. a městský děkan, jmenován ordin. komisařem c. k. gymnas. v Budějovicích;
p. Jindřich *Hausner*, děkan v Blatné, skuteč. radou, b. vikářem a školdozorcem v obvodu Blatenském;
p. Vilém *Králík*, far. v Rudolfově, tímž v obvodu Hlubockém;
p. Mat. *Kubíček*, far. v Čestvicích, správcem vikariatu Volněského na místo p. vikáře a okres. školdozorce Jana *Schaufa*, jenž se úřadu toho vzdal;
p. Frant. *Tauschek*, far. v Kamen. Újezdě a b. notář, sekretářem vikar. Hlubockého;
p. Jos. *Bitzan*, os. děkan v Bavorově, sekretářem vikar. Vodňanského;
p. Vác. *Machník*, farář v Medakově, sekretářem vikar. Domažlického;
p. dr. Augustin *Svoboda*, děkan v Počátkách, sekretářem vikar. Kamenického;
p. Emanuel *Girka*, far. v Starém Sedle, sekretářem vikar. Jindřichohradeckého;
p. Ant. *Gregora*, far. v Blanském, sekretářem vikar. Kaplického.
p. Jan *Scholar*, farář v Kolínci, sekretářem vikar. Plánického;
p. Frant. *Bezděka*, b. konsist. rada a notář, býv. gymnas. katecheta, jubil. kněz a čestný měšťan Písecký, ordinar. komisařem vyšší realní školy v Písku;
p. Mat. *Tinger*, děkan v Písku a sekret. vikariatu Píseckého, jmenován bisk. notářem, jakož i
p. Vác. *Šanda*, kněz z ř. sv. Benedikta v Emausích a gymnas. katecheta v Klatovech;
p. Jos. *Kučera*, inspektor nad kníž. Schwarzenber. statky a patronát. komisař. v Krumlově, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou jmenován jest čest. radou bisk. konsistoře.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Šafránek*, zámec. kapl. v Rychnově (diec. Kralohrad.) za zámec. kapl. v Hradišti;
p. Jos. *Cimburek*, kapl., z Kumžaku do Lohého;
p. Vác. *Maresch*, admin. v Křišťanově, za škol. řiditele a katechetu v Nové Bystřici;
p. Bernard *Šteflíček*, neom., za kaplana do Kumžaku;
p. Frant. *Šítal*, neom., za kaplana do Vítějje.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
R. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předpláci se
v expedici
u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Varujte se falešných proroků!

(Výpisky ze starého kazatele, poněkud snad příhodné
i pro časy naše.)

Pilně se varujte falešných proroků.
— Mat. 7, 15. Spasitel velí bedlivě se
jich střežiti. Na to Chrysostom: „Nedí
pohledte (aspicite) alebrž pozorujte,
(attendite). Pozorovati ale jest bedlivě
uvažovati. Je-li věc nejistá, pochybná,
podezřelá, bedlivě ji pozorujeme. Pozo-
rovati (šetřiti) však velí ne tělesným
hleděním, nýbrž ostražitostí duchovní.“
— A sv. Jan v I. 4, 1. dí: „Ne každé-
mu duchu věřte, ale zkoušejte duchů,
jsou-li z Boha, neboť mnozí *falešní*
proroci vyšli na svět.“ Zkušováním a
pozorováním osvědčuje se bedlivost;
nelze tedy omluviti tu nedbanlivost
přemnohých za našich časů, jenž snad-
ně se nakloňují k slyšení nových učí-
telů, a to učitelů kacířských.

Kterí přicházejí k vám. V těchto
slovesch Spasitelových dvojí výstrahu
ohledně kacířů pozorovati sluší. Nejprv
dí: „*Přicházejí.*“ — Kacířové nejsou
posláni od nástupců apoštolských, ja-
kožto praví pastýřové dle slov apošto-
lových: „A kterak budou kázati, ne-
budou-li posláni?“ Přicházejí sami, ni-
kdo jich neposlal. — Na takové žaluje
Bůh skrze proroka (Jerem. 23, 21.):
„Neposílal jsem proroků a oni běhali;
nemluvil jsem k nim a oni prorokovali.“
— „Vidění srdce svého mluví; ne z ust
Hospodinových.“ (Jerem. 23, 16.) —
A Jan: „Přichází-li kdo k vám a ne-
přináší toho učení (jež máte od nás,

totiž apoštolského), nepřijímejte ho do
domu, aniž ho pozdravujte.“ (II. Jan
10.) A o antikristu, jehož všickni ka-
cířové jsou předchůdcové, dí Kristus:
(„Já jsem přišel ve jménu Otce mého,
a nepřijímáte mne); přijde-li jiný ve
jménu mém, toho přijmete.“ (Jan 5,
43.) — Všickni kacířové přicházejí ve
jménu mém od nikoho nejsouce ani
posláni, ani voláni, ani zřízení, jak toho
vyžaduje zákon církevní z podání apo-
štolského na základě Pisem. „Všickni,
kolikož jich koli přišlo, (nejsouce od
Boha posláni do ovčince Kristova) —
zloději jsou a lotři.“ — „Zloděj nepři-
chází než aby kradl a zabíjel a hubil.“
(Jan 10, 8. 10.) Tak kacířové přichá-
zejí, aby zbořili, by možná bylo, ovčinec
Kristův.

To druhé, čeho tu šetřiti sluší, jest,
že dí Kristus: „*k vám.*“

Kacířové totiž nepřicházejí jinam
než ku křesťanům a to ku křesťanům
katolickým, chtějí je podvrátiti. Oni
neshromažďují v církev, ale „mluví pře-
vrácené věci, aby obrátili učenníky po
sobě“ (Skutk. 20, 30.), od církve od-
trhují ovce, jako vlci hltaví. Jsout oni
pravá protiva apoštolů. „Onino,“ dí
Tertullian, „mrtvé k životu křísili, tito
činí ze živých mrtvé.“ *Tak on.* — O
apoštolech platí: „Po vši zemi rozešel
se zvuk jejich,“ aby totiž rozptýlené
shromáždili v jednotu, tito naopak již
shromážděné rozptylují. „Práce kacířů
jest, — dí Tertullian, — ne pohany
obrátni, nýbrž našince podvrátiti; v tom

hledají slávu svou stojících ku pádu přivoditi, nikoli ležícím ku povstání pomoci.“

Jsou oni konečně služebníci toho, jenž na poli Páně přisil koutkole. Nerozšívají totiž nikde, kde posud slova Božího nebylo, nýbrž přisívají koutkole svého, aby slovo Boží již rozseté bylo udušeno. *Pilně se varujte falešných proroků!*

Cesta do Bavor.

Od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

Přijíždějící k Deggenedorfu viděli jsme obilí už zaseté, vzešlé a hezky vyrostlé, což prý se tam vždy tak záhy děje. Žeň ještě nebyla ukončena a mandele stály na polích vrchním snopem přikryté jako kloboukem. Obilí se žne hodně vysoko a pak se teprv seče, co při zemi zbylo, dobytku za stelivo. Ječmen ani nevážou, nýbrž nakládají na vůz jako seno podávkami a mnoho obilí nechávají venku před a za domy, složivše je do rozmanitých stohů.

V Deggenedorfu se dělá pěkné zboží hrnčářské, se zalíbením jsme pohlíželi na džbánky a jiné nádoby a přáli jsme si, abychme je měli doma. Než jsme v hostinci zasedli k obědu, šli jsme do kostela, k němuž se konají vyhlášené poutě. Jsou v něm svaté hostie z roku 1337 a vypravuje se, že tenkrát potupeny byly od židů, jež za to křesťané pobili od prvního až do posledního. Celý ten děj vyobrazen a vypsán jest na obou stranách oltáře, což na mne tak nepříjemný dojem učinilo, že jsem jím pranic nebyl povzbuzen. Myslím, že tato památka nepatří do kostela, poněvadž z ní člověk nečerpá poučení ani ušlechtnění. Sváté hostie arcíť jsou poklad, jehož velebnost a stáří každého musí pohnout, ale vzdálena budí od něho nenávisť a pomsta.

Na stolicích v kostele jsou jména a čísla jako vůbec v Bavořích a osadníci, kteří sedí, místa si platí, čímž se přispívá na kostelní vydání. Společnosti, cechové a bratrstva vymínují si celé stolice a nevim, může-li se také někde posaditi chudák, jenž peněz na místo v kostele nemá. Skoro se mi více líbí náš způsob, dle něhož v kostele všickni jsme si rovni, a když mladí a zdraví lidé do stolic se netlačí, aby starci a neduživci, ať už jsou bohatí nebo chudí, seděti mohli, lépe se naplní slušnost a láska křesťanská.

Zde i jinde viděli jsme zvláštní svaostánky t. j. skříně čili schránky pro

velebnou svátost a podivili jsme se skvostnosti a nádhře, jakouž je ozdobují. Mnohé jsou už staré, Deggenдорfská patří k novým, a sloh jejich jest obyčejně sloh kostela. Dva ohromné mosazné svícny a mosazem pobité zábradlí před oltářem zbudily též naši pozornost a klekátko, nad nímž se vznášel Duch svatý v podobě holubice, zve pomodlití se k témuž Duchu o dary a milosti Jeho.

Jiný kostel se hřbitovem je v Deggenedorfu vedle města pod kopcem, jenž představuje horu Kalvarii, jsa opatřen sochami umučení Kristovo vyobrazujícími a křížem nahoře. Měli jsme dolů hezkou vyhlídku na Dunaj a 1200' dlouhý most přes něj, na město a jeho příjemné okolí, na vrchy a lesy vzadu a nejvíce nás zajímal tak nazvaný Hadí kopec (Natternberg) s zříceninami svými, o němž pověst dí, že ho ďábel sám sem přinesl, poněvadž stojí v rovině na pravém břehu Dunaje o sobě, jakoby k bavorskému pohorí na břehu levém ani nepatřil. V tvrzi na něm bydleli jednou hrabata Bogenové a po nich připadla vojvodům bavorským. Svedové j. rozkoťali a nyní vedle zboření je vidět nová stavení na kopci, jenž jest podlouhlý a když jsme k večerou jeli z Deggenodorfu, i s druhé strany se nám ukázal.

Po obědě znamenitěm láci a jedinkým ale ohromně velkým slaninovým knedlíkem v polívce vyjeli jsme si do kláštera Metten asi hodinu cesty od Deggenodorfu vzdáleného. Jsou v něm Benediktini, přijali nás velmi vlídně a než nám znamenitost domů svého ukázali, mermomocí chtěli, abychme se od nich dali napřed pohostiti. Neměli jsme hladu po tom velkém slaninovém knedlíku, ale přece jsme něco pojedli, abychme jim vyhověli. Zvali nás opět a opět zůstatí u nich přes noc a třeba ještě déle a že jsme nemohli, vzal si nás jeden kněz a s největší ochotou nás provázal.

Klášter Metten už na konci osmého století založil císař Karel Velký, aby víře a osvětě křesťanské zde proklestil cestu. Květl až do roku 1803 a tu ho s mnohými jinými kláštery v Bavořích zastihl osud, že byl vyzdvižen a zrušen. Smiloval se nad ním po třiceti letech král Ludvík I., obnovil ho a nový a rozsáhlý okres šlechtěné činnosti mu vykázal. Řeholníci vedou správu duchovní na pěti osadách a doma zastávají úřad učitelský v trojím semeništi. Jeden seminář je biskupský pro pacholíky, jenž se připravují k stavu kněžskému, do druhého za 120 zlatých ročně může býti přijat každý a v třetím zaopatření nalezají mladí šlechtici a jiní synkové bohatší a ročně 170 zlatých za to splácejí. Školy navštěvují

všickni společně a teprv po osmi letech na vyšší učení se rozcházejí.

Klášterníci z Metten i v Mnichově jsou zaměstnání učíce tam v královském ústavu pro studenty, v latinských školách a v gymnasiu. Je jich všech dohromady asi 40 a všude mají dobrou pověst.

V kostele leží pochován sv. Udo, první opat, a kosti jeho v skvostně zapečetěné truhlici na oltáři pod sklem se nalezájí. Několik pěkných obrazů pochází od jednoho bratra z řádů; on udělal též malý oltář gotický, jenž v hostinském pokoji se chová a podívání zbuzuje svou krásou.

Za klásterem jsou lesy a za těmito se zdvihají kopce; což velmi malebný a romantický pohled poskytuje. Na druhé straně teče Dunaj, viděli jsme parní loď po něm plouti, velké a malé zahrady baví oko, i vinice jsou na blízku, věru nic neschází, což krajinu činí příjemnou a vzácnou.

Velmi nadaný a vzdělaný bohoslovec z Řezna, jenž tu v biskupském semináři pro řádky byl vychován, zavázal si nás líce bohatou přírodou a utěšené procházky okolo kláštera nyní z mnoha nových a velkolepých stavení sestávajícího a hádali jsme, že se tu vychování mládeže daří v každém ohledu.

Nedaleko kláštera v lesní úzlabině najdeš proslulý zámek Egg, jenž úplně zachoval podobu, jakou měl v středověku, a za příklad starých rytířských sídel může sloužiti.

Vrátivše se do Deggendorfu odjeli jsme na Plattling, kde začíná železnice a odtud po této odebrali jsme se do Štrubiny (Straubing), kam jsme dorazili pozdě večer. Štrubina je hezké a velké město, počítá asi 10,000 obyvatelů a leží v úrodné krajině na Dunaji, přes nějž vede krásný dřevěný most se střechou na kamenných sloupech. Navštívili jsme ho hned, jak jsme ráno vstali a dívali jsme se dolů, kam r. 1435 svržena byla Anežka Bernaurova, manželka bavorského vojvody Albrechta. Otec její byl chudý měšťan v Augšburku a živil se lazebnictvím. Albrecht viděl spanilou, duchem i tělem vynikající Anežku jsa přítomen slavnému turnaji a zahořel k ní láskou. Že nechtěla jinak býti jeho než co manželka, dal se s ní tajně oddati a žil velmi blaženě a šťastně. Otec, panující vojvoda Arnošt, žádal, aby do manželství vstoupil s Annou, dcerou vojvody brunšvického Ericha. Nemohl mu býti po vůli jsa už ženat a když otec domlouval a nutil, vyzradil své tajemství a milou Anežku veřejně dal ctíti co svou ženu. Nábožná paní nestala se tím pyšnou, nýbrž pokročila ještě v pokore a jakoby hrozný konec svůj byla tušila, sama si dala u bratrů Karmelitů vystavěti —

hrobku. Test Arnošt hledal příležitost sprovoditi ji se světa a když jednou syn nebyl domá, zmocnil se jí a odsoudili ji k smrti co čarodějnicí. Katové ji hodili s mostu do Dunaje a že ji voda vynášela k břehu, strkali ji na zpáteck a jeden dlouhou tyčí za vlasy pod vodou ji držel, až se utopila. Albrecht zůstal, když se o tom dověděl a proti nelidskému a ukrutnému otci chopil se zbraně. Však smířili se, když otec sám litoval skutku, kaplí opatřiv hrob zavražděné nebožky. Albrecht za ní u Karmelitů založil každodenní mše svaté a po dvanácti letech kosti její k Karmelitům přenesl do hrobky od ní vystavěné.

Voda pod mostem točila a valila se vírem a my viděli v duchu tonouti v ní nešťastnou Anežku Bernaurovu. Ačkoliv více než čtyry sta let od té doby uplynulo, předce jsme ukrutný děj měli jako před sebou a srdce naše nad ním trnulo. I navštívili jsme hřbitov, kde stojí kaple po ní nazvaná, s náhrobním kamenem uprostřed, jenž má nápis: „Agnes Bernauer 1435“. Naproti na stěně visí její obraz, není ale pěkný, pěknější jsme viděli v radnici města Augšburku, jejího rodiště. Opravdu v nás zbudila soucit i útrpnost a neubránili jsme se vážným úvahám o „jindy a nyní“.

Na hřbitově v Štrubíně jsou ještě dvě kaple a kostel, v němž velký kříž s Pánem Ježíšem a růženec s Pannou Marií visí nahore u stropu, což v Bavorsích není neobyčejné. Venku jsme se obdivovali krásným pomníkům, zvláště krápníkovým, s nápisy na tabulkách z alabastru. Starých hrobních kamenů je mnoho zaděláno do zdí, ba i cesta jimi vydlážděna. Na hrobech se pěstují květiny a jsou sítě z drátu jako klece, aby v dobrém stavu se zachovaly. Chudým vykázano oddělené místo, však i na hrobech jejich jsou kříže, černé, nízké, dřevěné, stojící vedle sebe pravidelně v řadě.

Šli jsme nazpátek okolo kláštera Milosrdných bratří a v městě jsme si prohlídli klášter Alžbětinek s velkou nemocnicí mědi pokrytou a velmi úpravnou. I Uršulinky tu jsou a vyučují mládež, jakož i Karmeliti, v jejichž kostele povšimnutí zasluhuje náhrobek vojvody bavorského Albrechta III. z jednoho kusu solnohradského mramoru. Vlidný kněz Karmelita nás vřel a přesvědčili jsme se, že rád jeho neoplyývá bohatstvím, ano stěsnán jest i v bytu maje v domě pivovár a školy.

Hlavní kostel v Štrubíně jest pěkný kostel sv. Jakuba s vysokou věží. Na prostranném náměstí se vypíná věž městská. Starý zámek vojvodský slouží nyní za kasárnu. Viděli jsme vojáky jíti s mu-

sikou ze cvičení a nemohu říci, žeby velký cvik prozrazovali. Ani hrdinnost a rekovnost jim nekoukala z očí, šli pěkně pohodlně a postavy jejich nedodávaly jim žádné statečnosti. Myslil jsem v duchu: „Blaze zemi, kde to tak může býti!“ a i mnohém chatrnější hudbu než u nás rád jsem jim odpustil.

Nejhezčí ulice v Štrubíně je ulice nazvaná po Josefu Fraunhoferovi, který se v ní co syn chudého sklenáře narodil r. 1787 a za prvního optika v Evropě se povzněl. Jeho dalekohledy a drobnohledy získaly si slavné pověsti a dílna po něm v Mnichově, kde umřel, posud květe. Na jeho pomníku je nápis: „Approximavit sidera,“ to jest: „Přiblížil hvězdy,“ a jeho dům otcovský má nápis na dvou deskách a uprostřed těchto sochu jeho poprsní.

Jedouce ze Štrubiny (Straubing) nezařadili jsme se až v Rezně (Regensburg), neb na cestě neleží žádné větší místo. Do Rezna jsme byli doporučeni na pana Pusteta, jehož knihtiskárna s velkým knihkupectvím dobré jméno má zvlášť v katolickém světě. Nebyl doma, když jsme psaní na něj odeřzali a jeho lidé nám dali vůdce, jenž nám po několik hodin znamenitosti města ukazoval. Pak nás převzal pan Pustet sám a tohoto a druhého dne k mnohým službám se nám propůjčil. Velmi vzácná nám byla jeho společnost, byl o všem dobře poučen, měl přístup sem i tam a prospěl nám v každém ohledu. Nedávno se byl vrátil ze Španěl a z Italie, byl v Římě u svatého otce věnovat mu missál, t. j. mešní knihu, již vytiskl v třetím vydání. Měl už od svatého otce tři medalie a letos obdržel řád sv. Řehoře za zásluhy své o církev. Missál jeho je pěkný, zdobí ho dobrý papír a zřetelný tisk a prodává se lacino. Kromě missálu vydal též breviář ve čtyřech dílech v čtverci s velkou literou.

Pan Pustet je úd jednoty zřízené k dostavení katedráního chrámu sv. Petra a přičiňuje se, aby k účelu tomu v skutku přispěl. Zná celý chrám do podrobnosti i děje jeho a s velkou láskou a vážností k němu nám ho ukazoval a vypisoval. Jest to dílo, zajisté mistrovské a mnoho se už stalo k jeho zyelebení. Král Ludvík vyklidil všecko, co do něho nepatřilo, rušic starý souměr a překážejíc svatě vznešenosti. Je nyní navrácen původní čistotě. Svobodně se před tebou otvírají jeho prostory. Nic ti nevaří, tě neobmezuje, netlačí. Skrze okna se starými a novými malbami padá na tě příjemné mírné světlo. Volně můžeš srdce i duši pozdvihnouti k Bohu.

Po širokých schodech z mramoru vystoupili jsme k hlavnímu oltáři, jenž jest

celý stříbrný a nahoře v pokladní komoře viděli jsme starožitnosti a skvosty, mezi nimiž nás arcib nejvíce zajímal velký zlatý kříž od našeho krále Otokara sem darovaný s jedním rubínem, jenž se cení na 12 tisíc zlatých, a s množstvím jiných drahých kamenů. Také jsou tu uloženy vzácné schránky na ostatky svatých, krásné konvičky z kláštera Waldsassen a co podivnost náramný hřeben, jímž prý si za starých časů biskupové česali brady.

Dole v kostele překvapuje hluboká studně s vkusným zábradlím, z níž se dobrá voda čerpá, náhrobky několika biskupů, mezi nimiž nám snad nejznámější jest Sailer a primas Dalberg, a umělecky z kamene vytesané poboční oltáře v obou lodích postranních.

Na dvou věžích kostela sv. Petra v Rezně se ještě staví, zůstaly nedokončeny a výška jejich má býti 400'. I jiných obnov a oprav je ještě třeba, však křesťanská láska a obětivost opatří prostředky a Bůh pomůže.

Kýž pomůže i nám opravit a dostavěti chrám sv. Víta v Praze a pohne milé rodáky přispěti k tomu všemi silami!

Vedle novějšího je tak nazvaný dóm starý a i ten nám pan Pustet dal otevřít. Už dávno zpustl a podivili jsme se stavbě jeho, jakož i choděb křížových a oken v nich, z nichž každé vyvedeno jest v jiném slohu. Ukazuje se tu také přestará křesťanská kaple s kamennou křtitelnicí a ovšem nám napadalo, jestli z ní r. 845 nebylo pokřtěno čtrnácte lechův českých, jenž se sem před tím k Ludvíkovi Němcí byli uchýlili.

Jen kaple naproti starému dómu je obnovena a v té se nalezá obraz Panny Marie od sv. Lukáše prý malovaný. Byl odtud vzat do Mnichova, však letos na prosbu pana biskupa se vrátil a s velkou slávou na předešlé své místo k veřejnému uctění zase vystavil. Tiše se před ním modlili lidé a nábožnost a důvěra k Boží Rodičce na všech tvářích se jevila.

Večer nás pan Pustet uvedl do zahrady vedle hostince, kde se k společnému vyražení shromažďují tovaryši z katolické jednoty. Pan Pustet je jejím zvláštním dobrodincem a dobrodinců u jednotu zasloužilých tu bylo víc a všickni nás srdečně uvítali. Nescházel pan předseda, ctihodný kněz Mühlbauer, jenž spolu jest redaktorem Ranního Listu Rezenského (Regensburger Morgenblatt), a vřidností a ochotností svou se nám velmi zavděčil. Tovaryši až do osmé hodiny byli ve škole, přednášel se jim toho dne jazyk francouzský a jindy vyučují se jiným předmětům. Někteří přišli, aby se zde pobavili a mezi nimi

byl i jeden Čech a sice sedlár Václav Slezák ze Smiřic. Měl velkou radost, když slyšel, že jsme krajané a pověděl nám, že ještě Čech Karel Žajiček, klempír z Libochovic, je v jednotě. Pan předseda ho chválil a on po česku připil nám, čemuž se Bavori divili, majíce to za panující u nás obyčej. I ukázali nám, jak oni to dělají a tukali sklenicemi, čemuž my arcit také rozuměli.

Mluvílo se o rozličných věcech, i o politice naší a div divoucí oni ji s námi zastávali. Skoro ve všem srovnávali jsme se v náhledech. Předsudků proti Čechům arcit nebyli prosti, ale dali si je vyvrátiti. Byli všickni katolíci, praví a horliví katolíci a hájili práva národů, napřed a především Tyroláků. Výborně jsme si vyhověli. Věřili nám, že Němce máme a chceme míti za bratry a uznávali s námi, že všechno nepřátelství pochází z jiných příčin. Dělají prý je časopisy, zvlášť vídeňské, jenž jsou v rukou židů a i viru svatou ponížíjí a potlačují.

Pan Mühlbauer vypravoval o svých bojích proti nepřátelům církve a zmínil se, že byl také v Rakousku a zastavil se v jednom velkém klášteře,*) kde nenalezl jiných novin než — židovských! Prál si, aby katolíci a zvlášť kněží jen jim příznivé listy podporovali a my ovšem s ním souhlasili. I jiné jeho úsudky, k. p. o vzdělání tovaryšů a o studentských konviktech, musili jsme schváliti a on zase přisvědčoval mně, když jsem o těch samých věcech se vyjádřil.

Nechťce pořád býti vážní, kouleli jsme také kuželky při světle a strana, při níž jsme byli my Češi, vyhrala — po třech krejčářích. Pozdě jsme se rozešli a milí a upřímní páni vyprovodili nás až k našemu hostinci, chtějíce nám druhého dne zase býti k službám.

Ráno jsme si prohlíželi druhé kostely v Řezně, jichž jest tu mnoho velmi starých a krásných.

Bývalý kostel benediktinský u sv. Emmerana, s nímž spojen kostel jiný, velký, jest bohat na hroby slavných mužů a odpočívá v něm i svatý, dle něhož se jmenuje, jenž v sedmém století Bavorý obracel na viru Kristovu. Utrpěl smrt mučednickou, byl pochován v Řezně v kapli sv. Jiří, na jejímž místě vojvoda Theodo věhlasný klášter vystavěl. Také tu leží sv. Wolfgang, jenž založil biskupství Pražské, Arnulf, syn jeho Ludvík, přijmením Dítě, několik vojvodů, biskupů a první dějepisec bavorský Jan Aventinus, jehož pomník se

nalezá v předsíni a záleží z kamenné desky do zdi zasazené s podobiznou jeho a s nápisem, že umřel 1534.

Vyzdvížený klášter u sv. Emmerana proměněn nyní v palác knížete Thurn-Taxisa. Je mnoho přistaveno a nejvíce se nám líbila nová hrobka knížecí se sochou Pána Ježíše od Daneckra uprostřed starých chodeb křížových, jenž za znamenitou starozitnost, praví se, z jedenáctého století se považují a k největším a nejpěknějším v celé říši patří. Obrazárna knížete obsahuje díla novějších mistrů a je jakož i velká jeho zahrada každému přístupna.

U sv. Blažeje, kde jednou byli Dominikáni, nalezá se v zvláštní kapli socha a stolice učitelská (kathedra) Alberta Velkého (Albertus Magnus). Byl rodem hrabě, stal se Dominikanem a proslul velkou učností ve filosofii řeka Aristotela, jehož pravidla a zásady do křesťanské bohovědy uvedl. Učil nejen v Řezně, nýbrž i na jiných místech v Německu a ve Francouzsku a slavný Tomáš Aquinský byl jeho žákem. Umřel v Kolíně 1280 a že i v lůčbě, silozpytu a strojnictví na svůj čas neobyčejně měl vědomosti, stál u mnohých v podezření kouzel a čar a často se jmenuje v pověstech německých.

Bývalé ústavy pro šlechtičny „Horní a Dolní Münster“ honosí se pěknými chrámy stejných jmen a poslední je nyní farní a zavírá v sobě hrob císaře Otty II. a matky jeho Adelaidy.

Kostel „U staré kaple“ jest vystavěn na základech pohanského chrámu, kterýž svatý Rupert r. 616 ku křesťanským službám Božím byl vysvětil.

Kostel sv. Jakuba má znamenité byzantinské průčelí s podivnými podobami zvířat a lidí a kostel sv. Oldřicha právě se opravoval a jest znamenitý pro svůj přechod z byzantinského ke gotickému slohu.

Na dveřích mnohých chrámů viděli jsme přibité cedule, v nichž se prosilo za přispění, modlitbou v rozličných potřebách.

Protestantů je v Řezně přes deset tisíc a mezi kostely jejich je největší a nejpěknější kostel nejsv. Trojice.

Zajímavé jsou okolo města procházky a zotavili jsme se v tak nazvaných Alejích. Je v nich několik pomníků a jeden postaven ke cti velkého astronoma Keplera, jenž v Řezně umřel r. 1630, jak se povídá, v chudobě. Však není prý tomu tak, neboť posud zachovaný seznam pozůstalostí jeho dokazuje, že měl na tehdejší časy dost znamenité jmění.

Obešli jsme město až k Dunaji a jdouce po břehu okolo nové villy královské dostali jsme se k pověstnému mostu ka-

*) Škoda, že neudal jméno toho kláštera! Red.

mennému. Neučinil na nás takového dojmu jako činí Pražský, jemuž se ovšem nevyrovná. Jest nad míru holý a prázdný, neboť na něm není soch mimo jednu, která představuje člověka sedícího na balvanu jako na koni a dívajícího se k městu, a druhou, která má podobu psa bez hlavy. Dále na něm jsou vytesáni kohout a slepice a vypravovala se nám pověst, co těmto oznamům původ dala.

Když se stavěl dóm řezenský, trhl se jeden učenník od mistra a dal se do stavění kamenného mostu. I vsadil se, že dřív bude hotov než mistr a aby sázku vyhrál a velké ctí si vydobyl, učinil smlouvu s ďáblem a slibil mu první tvory, co po novém mostě budou kráčet, když mu pomůže. Ďábel mu pomohl, stavba mostu byla ukončena a kostela ještě ne, mistr bolestí nad tím zemřel a kostel zůstal nedostaven. Chytrý učenník si vymyslel prostředek, jak by ďábla obelstil a první tvor, co na most poslal, byla slepice, druhý byl kohout a třetí pes. Ďábel v vzteku, že byl ošizen o lidské duše, chytil psa, utrl mu hlavu a hodil ho s mostu.

To prý znamenají podoby na řezenském mostě a člověk dívající se k městu je učenník, jenž hledí na chrám zkoumajce, co mistru ještě zbývá dělati, když on úlohu svou už byl vyvedl.

Arcit jest to jen báhorka a ani letopočet s ní nesouhlasí. Most byl staven od r. 1137 do 1146 a dóm od 1275 až do šestnáctého století (a' předce není dostavěn).

Délka řezenského mostu obnáší 1069 a šířka 25'. Pražský most je 1572' dlouhý a 33' široký. Tentó spočívá na šesnácti, onen na patnácti obloucích. Stáří obou je také rozdílné, neboť pražský most byl teprv r. 1358 od Karla IV. začat a až od Karlova syna Václava IV. dokončen.

Navrátil se z mostu do města, přišli jsme k starobylé radnici, kde se od r. 1663 až do r. 1806 odbývaly německé říšské sněmy v sále, jenž se posud ukazuje. Dole jsou žaláře a mučirna s rozličnými nástroji, o nichž se zmíním až při Norimberku, kde se také na přehroznou památku středověkých soudů zachovaly.

Naproti radnici na jednom domě je vyobrazen zápas rytíře Dollingra s pohanským obrem Krakem o němž se v německých kronikách a písních vypravuje.

Sprostý lid zvlášť vábí boj Davida s Goliášem na domě „U Goliáše“ nazvaném a cestující přede vším tomuto obrazu velikánskému pozornost svou věnují.

U mnohých domů ještě viděti branné rytířské věže a Vojvodský dvůr, kde za nejstarších časů bavorští vojvodové bydleli,

spojen jest obloukem s věží, jejíž spodní díl římského jest původu.

Celé město nepravidelnými a úzkými ulicemi svými a stavbou svou průrazuje vysoké stáří a okolí jeho je v skutku příjemné a zajímavé. (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Příbrami dne 6. listopadu 1864.

(Bířmování, průvod na sv. Horu.)

Jsouť doby, kdy se města a krajiny jako ve sváteční roucho odívají a taková doba byla letos pro Příbram ta, když Jeho Eminence náš vroucně milovaný nejdůstojnější p. kardinál a arcibiskup Pražský v Příbramském vikariátu od 1. až do 14. října svátost bířmování uděloval. — Sotva z Dobříšky se ubíraje v Příbramském okrese se octnul: uvítala ho v Dubně mimo rolnictvo svátečně oblečené zvláště tamní školní mládež a malé děvčátko — dcera učitelova — přednesla Jeho Eminenci, jenž ihned zastaviti kázal, krátké ale srdečné vítání kytku mu podávajíc, kterouž blahoskloně přijav srdečnými slovy poděkoval. Jak mile dojel Nové Hospody na vrchu nad Dubnem ležící, oznamovala první rána z moždířů Příbramským, že se blíží milovaný arcipastýř, kardinál a arcibiskup Pražský. Střelba z moždířů k východu od Příbrami postavených provázela Jeho Eminenci až do města, jehož hlavní ulice, kudy se jelo, co nejkrásněji byly ozdobeny a hned na prvním konci města byla vysoká, rodinným erbem knížat Schwarzenbergů označena brána a u děkanství samého dvě štíhlých jehlanců s vlačími praporečky postaveno. — Ještě nepřestala střelba na východní straně, když i na západní totiž na Brezových Horách paliti začali, jakoby celému světu radost Příbramské osady oznámiti chtěli. Vůbec se říci musí, že nemohl příjezd triumfatora římského do věčného města býti slavnější nežli byl příjezd Jeho Eminence do Příbrami a jistě onomu neplesala tak srdce lidská vstříce jako tomuto, kdekoli se ukázal. Příjezd jeho byl divadlo velkolepé. Představte si, kterak od začátku města po celý Luštov a pražskou ulici školní mládež z podreální, hlavní, farní a divčí školy jakož i žákovstvo všech pěti tříd Brezohorské školy v nepřehledné řadě s obou stran krásu činí, vedle stojí sbor městských ostrostřelců a hned vedle nich náramný počet našich císařských horníků až k samému děkanství jako jeden řetěz činíce: představte si dále za těmi špalíry nesčíslné množství lidstva, ani spatřivše p. kardinála zbožně klekají apoštolského požehnání dychtívi jsouce, představte

si ty mnohé kočáry, v nichž přední města Jeho Eminenci vstříc byli vyjeli, představte si městskou radu, a na jeho vznešené osobě veřejně hlubokou úctu vzdává a konečně ty lesklé samým zlatem se trpytici uniformy hornických pp. důstojníků, kteříž u jehlanců stojíce též svou uctivou poklonu činili. Právě odbila druhá hodina spoleďne, když Jeho Eminence u děkanství, kdež naň četné duchovenstvo toužebně čekalo, vystoupil z kočáru a rychle se přestrojiv do kostela se chystal udílet svátost birmování školní mládeži, ku kteréž ale napřed pěknou řeč o potřebě a důležitosti této svátosti a o povinnostech z jejího přijetí vyplývajících pronesl. — Po té jal se birmovati nejprve dívky školní a když poslední z nich byla birmována, ještě novou bílou korouhev školní, s kterouž se ponejprv byly ukázaly, světití ráčil. Po vyjití mladých birmovanek a všech ženských z kostela došla rada na žáky všech škol pod patronátem města Příbrami jsoucích. Bylo již hezky šero, když se v ten den sv. birmování skončilo. — Měli-li jsme příčinu obdivovati se vytrvalosti Jeho Eminence v ten den, měli jsme ji druhého dne ještě více, an po dojmavé řeči: o lásce křesťanské a po vykonané oběti mše svaté mladý lid škole odrostlý — předkem mužské, potom ženské — bez ustání až do pěti hodin s večera birmoval. Birmovaných osob obou pohlaví na Příbramské osadě bylo vesměs 3008. Již se musily rozsvítiti svíčky, když J. Emin. k stolu zasednul. V půl deváté večer (v neděli dne 9. října) plamenné osvětlení: „Glück auf“ na haldě Březohorské, střelné rány z moždířů a hluchá, dobře svedená hudba hornické kapely pod okny děkanského stavení, kde Jeho Eminence byl bytem, oslavovaly přítomnost vznešeného arcipastýře. Také zdejší zpěvácký spolek „Lumír“ den před tím v sobotu (8. října) u večer kantatou ho potčil. V pondělí přišlo dvojí procesí do Příbrami; jedno z Hluboše a druhé z Obecnice; byli to sami mladí lidé k svatému birmování připravení. Porádek služeb Božích, mezi nimiž zvláště kázání „o upřímnosti“ z úst Jeho Eminence pronesené všech posluchačů dojalo, byl tentýž jako včera (v neděli); jen že to tak dlouho netrvalo a do jedné hodiny bylo všecko skončeno. Nyní by byl každý myslel, že si Jeho Eminence po tak velkém namáhání odpocíne; — a však nikoli. Požádán, aby dvou nových šachet (Schwarzenbergskou a Lillovu) posvětil, za nejlepší uznal, zvláštní pobožnost k účtě blahoslavené Panny Marie vykonati a protož odpoledne ve 3 hodiny z Příbramského kostela (sv. Jakuba V.)

sám vedl procesí na Sv. Horu, což zdejší obyvatelstvem tak pohnulo, že nebylo, jehožby oči neovlhly. Pobožnost trvala na Sv. Hoře celou hodinu a teprva v půl sedmé učiněn v Příbramském kostele závěrek. — Značnou část peněz na rozdělení mezi chudé městské, hornické a vesnické zde v Příbrami zanechav ubíral se druhého dne dále na Slivici s přáním všechných, by nám Bůh ještě dlouho tak výtečného, duchem apoštolským nadšeného arcipastýře ve zdraví a při síle zachoval. P. O.

Z Česlic dne 30. října 1864.

(Posvěcení nového chrámu Páně.)

Dnes byl den, který nám učinil Pán. Dlouho jsme s toužebností čekali a Boha prosili, abychom ho viděli. A viděli jsme ho a radovalo se srdce naše. K večeru před nedělí XXIV. po sv. Duchu zavítal J. Emin. nejdůst. pan kardinál v Dobřejovicích, aby v tamější své kapli zámecké složil ostatky svatých pro nově vyřezaný farní chrám v Česlicích. Příchod jeho oznamovaly farní osadě i celému vřkolí rány z moždířů. Uvítán jsa od vřkolních duchovních vnesl sv. ostatky do kaple, kdež se pak konaly církevní hodinky o sv. mučednících. Mezi tím, co se žalmy ozývaly ku chvále Boží, dokonávaly se poslední ozdoby na chrám, a činily se přípravy k posvěcení. K 6. hodině přijel vel. p. Ant. Matějček, kníž. arcib. ceremonář, aby jako z jitra nám při ozdobování školní světnice na zejtří k přechování sv. ostatků až k době jejich uložení do oltáře slovem i skutkem láskavě nápomocen byl, ještě za večera vše shlédnul, a čeho potřebí bylo k zejtřejšímu posvěcení nám udal. Díky jeho láskavosti! — Temno noční se rozložilo po osadě Česlické. Ticho noční bylo přerušováno bouřlivým větrem. Však z rána se utišilo a obloha nebeská sprostila se mračen, bylo jasno. K 8. hodině přicházeli ze všech stran, z blízka i daleka věřící, aby vzácné slavnosti přítomni byli. Kněží i nekněží před školou se shromáždili, aby Jeho Eminenci se sv. ostatky očekávali. Netrvalo dlouho; zvony se rozechvěly, oznamujíce příchod nejdůstojnějšího světitele. — Máme nyní dva zvony, jeden větší sv. Prokopa, který dříve jediný na staré zvonici službu konal, an ze společníků jeho jeden pukl a uložený odpočíval, a druhý bezbožnou rukou ukraden byl, a menší, který z puklého přelit, po prvé zvukem svým vrchního pastýře k posvěcení chrámu zval a vital. Když se zvony rozzvučely, zdálo se nám, jakoby větší zvon radostí plakal, že po více, než celoroční nemotě jazyk jeho rozvázán jest, a to k slavnosti převzácné.

Za hláholu zvonů a houkání moždířů přijel Jeho Emin. p. kardinal, maje před sebou četné jezdce ke škole a vystoupiv z kočáru, bral se s ostatky svatých mučenníků, Amarantha a Celsa, pak patrona našeho chrámu, sv. Prokopa, v průvodu kněží, obklopen jsa družičkami do školní světnice k přijetí sv. ostatků důstojně upravené a ozdobené. Zástup věřících zde se shromáždil k pobožnosti před sv. ostatky. Když se z úst našich ozývaly kající žalmy, bylo to pro nás vyzváním, abychom i my dříve kajícností se posvětili k sv. obřadu posvěcení chrámu. Po těch modlitbách ubíral se průvod řadou lesních stromkův po cestě postavených k budově chrámové jako nevěstě ozdobené a v průčelí zeleným věncem okrášlené, kdež Jeho Eminence u brány slavnostní, na níž nápis se stkvěl: „Pane, dům tento požehnej,“ hošíkem A. Š. osloven a o posvěcení chrámu activě požádan byl. Po té Jeho Emin. p. kardinal vstoupil do chrámu až k oltáři, a jal se vykládati řečí českou přední obřady dnešní slavnosti. Dojemně mluvil nejdůstojnější arcipastýř k ovečkám svým, a každý s napnutou pozorností poslouchal, aby smysl a význam těch obřadů, dojista vznešených pochopil, a ve své mysli zachoval. „Dejž to nebeský Pán Bůh!“ rozléhalo se novou budovou, když vrchní pastýř řeč svou prosbou Šalamounovou při svěcení chrámu Jerusalemského ukončil, s tou žádostí: abychom i my se snažili, býti živými stánky Boha nejsvětějšího. Pak započalo svěcení kostela zvenčí při zpěvu litaní o Všech Svatých, jež čtyři p. alumnové arcib. semináře zpívali, jimžto i všechny ostatní zpěvy obřadní byly svěřeny. Hlasy jejich byly volání k Bohu, aby dům ten navštívil a za stánek svůj si vyvolil; zvláště dojímavě zněl při třetím obcházení chrámu staroslavny zpěv: „Hospodine pomiluj ny.“ — Po ukončení toho obřadu vstoupil nejdůstojnější světitel do chrámu, aby ho uvnitř posvětil. Ti, jimž popráno bylo, v stolicích býti svědky těch posvatných obřadů, dojista budou do smrti z toho se těšiti. — Když spodní část oltáře i celý kostel na způsob kříže byl posvěcen, šel slavný průvod pro sv. ostatky. Dvěře kostela se otevřely, a jaký to radostný pohled! Přčetní zástupové byli kolem kostela, očekávající, až jim možno bude do stánku posvěceného vstoupiti. Všechno by ovšem ani mnohem větší kostel nebyl mohl v sebe pojmuti. Hluboký byl dojem, když čtyři nejstarší kněží v průvodu nesouce sv. ostatky chrám obcházel, při čemž se v přestávkách ozývalo: „Kyrie eleison.“ — Pane smiluj se. Vešli jsme do chrámu s ostatky drahými, kteréž pak v oltáři zazděny byly.

Zvláště to je pro nás radostné, že máme ostatek sv. Prokopa, k jehož uctění chrám náš je vystaven. — Když byl oltář sv. křížem a olejem pomazán, aby sloužil k oběti Ježíše Krista, jenž slove Pomazaným Páně, a sám byl oltářem a obětí za nás, byly stěny na dvanácti místech, znamením sv. kříže opatřených, sv. křížem mazány. Když pak přistoupil ještě jednou nejdůst. světitel k oltáři a udělal ze svěceného kadidla pět křížků, a postavil na ně svíčky a je rozsvítil, bylo to pro nás předznamem vroucích pobožností a modliteb, kteréž se odtud k nebi vznášeti mají, a kteréž jedině pro zásluhy Ježíše Krista, jeho pěti ran a sv. kříž Otci nebeskému se líbiti mohou. Pak posvěcený oltář Páně k službám Božím byl přistrojen, a k první, nekrvavé oběti nového zákona uchystán. Mši sv. sloužil při zdařilé hudbě veled. p. kanovník Fr. Plaucar, po níž Jeho Emin. p. kardinal zanotil: „Tě Boha chválíme.“ Chválil a velebil každý z celé duše Boha, že nám té radosti poprál, nový chrám viděti, i jeho zasnoubení s Kristem Pánem. Bohděž by se ale též naplnilo, co děvče na rozloučenou mluvíc k Jeho Eminenci pravilo: „Činíme zde předsevzeti, že si budem toho domu Božího vážit, do něho s radostí přicházeti, v něm poučení, posilu, pokoj srdce a posvěcení duše hledati, a takto o to pečovati, abychom i my sami se stali živými chrámy Božími.“

Měl bych ještě o vnitřní úpravě chrámu a o dobrodincích jeho promluvit; však o tom jindy, bude-li mi dovoleno. — k.

Z Turnova dne 3. listopadu 1864.

[O zamýšleném odpadnutí obcí k protestantismu.]

Nedávno přinesly skoro veškeré listy České z okresu našeho tu zprávu, že několik občanů k obci Karlovické příslušejících hodlá z církve katolické vystoupiti proto, že se jich — domahajících se vlastní duchovní správy a školy — ani světská ani duchovní vrchnost spravedlivě ujmouti nechce. Z dopisu onoho v novinách uveřejněného mohly mnohdy, neznaje bližších okolností, souditi, jakoby veškerou vinu nezdaření jich usilovných přání nesla nejdůst. konsistoř Litoměřická, kdežto předce tato učinila vše, což jí jen možno bylo, a co spravedlnost od ní žádati mohla. Důkazem toho jest následující dopis, který se z rozkazu nejdůstojnější biskupské konsistoře občanům Karlovickým a Svatoňovickým doručil.

Nro. 7761.

Biskupský vikariátní úřade Turnovský!

K vynešení zdejšímu z dne 6. října t. r. pod č. 6834 vidí se biskupské konsistoři tohoto dodatku přičiniti.

Zpráva, že 24 občanů Karlovických a Svatoňovických z církve sv. vystoupiti

obměšili, nemálo dojala bis kupskou konsistoř, a velice zarmoutila otcovské srdce Jeho biskupské Milosti.

Dobrému pastýři není lhotejno, třebali jen jediná ovečka jeho zbloudí. On ji hledá a těší se, jestliže se mu podarilo, ji opět naleznouti.

I kterakby tedy nekormoutila se mysl nejdůstojnějšího staričkého biskupa jakožto vrchního pastýře, když slyší, že sv. víry se odríci hodlají někteří z těch, jenžto jeho péči jsou svěřeni, jež miloval, za něž každého dne při nejsvětější oběti pozdvihoval prosebně rukou svých, jimž žehnával volaje k Bohu, aby je sílil u víře a nedal jim uchýliti se z cesty právě na dráhu bludů a záhuby.

Nelze jináče souditi než že protivníky církve sv. a nepřátele Božími svedeni byli ti lidé ubozí, kteří opouštějí vlastní matku, jenžto je odchovala, k vodám živým neporušeného slova Božího je vodila, a v svatých svátostech usmířovala s Bohem, kterýž nikomu není otcem, kdo lehkovážně pohrdá matkou církví, nechť je býti jejím synem.

Běda svědci, — avšak běda i svedenému, jenž svědcům otvíral dům svůj, a jejich úlisným, bohaprázdným slovům ucho své. Škodit on nejvíce sám sobě, jest vlastním nepřítelem svým, jest vrahem své nesmrtelné duše draze vykopené. Odhodiv viru na způsob starého, větchého oděvu a věci bezcenné, a zpronevěřiv se církvi svaté, kterážto jediná chová všech prostředků k spasení a proto v pravdě samospasnou jest, okrádá sebe sám o to, co jest klenotem drahocenným, čehož ztráta ničím na světě nahraditi se nedá, zač na tisíce mučenníků krev svou vylilo, co v tisících života poskytuje úlevy, a v poslední hodině dává útechy.

Apóstol Páně sv. Pavel v posledních dobách života těšil se tím, že dobrý boj bojoval a viru zachoval. Takto nebude moci těšiti se odpadlík, jenž spustil se víry pravé, kteráž jest první podmínkou spasení, jelikož dle slov Božského Spasitele ten, kdo věří, bude spasen, kdo ale nevěří, již jest odsouzen. Jsou skutečně politování hodni ti občané Karlovičtí a Svatoňovičtí, že svatá víra, bez nížto Bohu líbiti se nelze, neměla v srdcích jejich hlubších kořenů. I těžko si vysvětliti, kterak mohou hříšný krok svůj omlouvati tím, že vinou církve, čili vlastně církevních představených, pozbyli školu a zboží zádušní. — Tvzení to jest nepodstatné.

Přenešení školy z Práslavic na jiné místo stalo se bez vědomí vrchnosti církevní; věc ta nenáležela do jejího oboru. Pozdě se toho dověděla b. konsistoř a to

teprv po rozličných doptávkách. Její přední úlohou jest bdíti, aby učitelstvo duchovní i světské konalo povinnost svou; ostatní záležitosti školní spadají na úřady patronátní a zeměpanské.

Když před více než 60 lety zřídila se samostatná duchovní správa na Hrubé Skále, a na výživu duchovního, jakož i na uhrazení kostelních potřeb zádušní polnosti Práslavické se postoupily držitelé panství Hruboskalského, byly časy a poměry jiné než nyní. Tehdáž neměly polnosti té ceny a nenesly takových užitek, jako teď, a co se stalo, stalo se v úmyslu nejlepším, stalo se, aby se duchovním potřebám vyhovělo. Většina nynějších farníků Hruboskalských tvořila dříve větší částku filiální osady Práslavické. Tito farníci měli zajisté také právo žádati, aby část zádušního zboží Práslavického se obrátila v duchovní prospěch jejich. Oni uznávali potřebu zřízení fary Hruboskalské, a i nyní o udržení té fary se zasazují.

Od některého času domahají se obce Karlovice a Svatoňovice zvláštní fary v Práslavících. Biskupská konsistoř nestaví se tomu na odpor, ona podporuje žádost těchto obcí vším možným způsobem, ač ji nejsou tajny veliké překážky a těžkosti, které uskutečnění této myšlenky nesnadným činí. Na žádost b. konsistoře ode dne 4. října 1863 č. 6051, 27. října 1863 č. 6928 a 7. ledna 1864 č. 8802 nařídilo veleslavné c. k. místodržitelství v této záležitosti zvláštní komisi, která se u c. k. okresního úřadu v Turnově dne 18. března 1864 t. r. odhývala.

Výsledek této komise nebyl uspokojící, pročez dne 22. září t. r. pod č. 5093 nová žádost od biskupské konsistoře podána byla c. k. místodržitelství v ten rozum, aby fara Hruboskalská do Práslavic se přenesla, na Hrubé Skále ale aby se zřídilo přispěním fondu náboženského sídelní kaplanství pro ty obce, které bezprostředně do Práslavic přiřazeny býti nechťejí aneb nemohou, a z navrženého přenešení fary Hruboskalské záminku berou, též odpadnutím od církve katolické vyhrožovati.

Jest v té záležitosti více stran a zájmů, jimžto snad tímto způsobem daloby se vyhověti.

Úmysl biskupské konsistoře, jižto všechny obce stejně milé jsou, jest zajisté dobrý; uskutečnění nevisí však jediné na vůli její. Budeli vůle na všech stranách rovně tak dobrá, dosáhne se bohdá konečně všestranného uspokojení. Jest k tomu ale především třeba mírnosti dobré rozvahy a trpělivosti čehož patrně nedostává se některým občanům Karlovickým a Svatoňovickým.

Věc tak nešnádná nedá se v kratičkém čase upravit, jak snad mnozí z těchto občanů se domýšlejí.

Biskupská konsistoř jest sobě toho vědoma, že činí, seč jest, aby nikomu se neublížilo, a všeliké slušné přání aby, pokud možná, se vyplnilo. Ona kojí se zároveň i naději, že občané Karlovičtí a Svatoňovičtí přišli aneb přijdou k lepšímu poznání a že nedokonají, co na ujmu spasení svého a potomků svých započali. — Dejž Bůh, jenž v slabých mocným býti se prokazuje, aby tato naděje nebyla sklamána.

Obsah tohoto listu budiž obcím, jichž se týká, písemně sdělen, a při vhodných příležitostech ústně vyložen.

V Litoměřicích dne 27. října 1864.

Od Vltavy na den Všechn Svätých 1864.

(Z kaplanského depřika o sv. přijímání.)

Právě tomu tři roky, co jsem jako kaplan za pošmourných dnů podzimních navštěvoval nemocného pacholika. Zaujímalo mne tento nemocný svou trpělivostí. Tíse snášel útrapy nemoci nesnádně; nemohl nižádných pokrmů požití ani se pohybovati. Nižádná rada lékařů nemohla jemu prospěti, ba ani úlevy poskytnouti. Tak uzrálo znenáhla u lékařů, u rodičů ano konečně i u mně to přesvědčení, že nižádná moc neodvrátí toho nejhoršího zlého, totiž smrti. A předce bych byl rád již zde na zemi viděl odměněnou onu tichou trpělivost hochovu, jakož i rodičů jeho. A tu arci vzpomínal jsem na vyšší moc nebeského lékaře, kterouž přemnozí nemocní uzdravení byli proti všemu nadání. To povzbudilo mne k tomu, bych nemocného upozornil na velikou moc i lásku Spasitelovu, na jeho slova a skutky. Vzbudiv takto jiskru naděje v pomoc vyšší v mladistvém srdci poučoval jsem dále nemocného, že Spasitel náš s veškerou svou mocí nám skutečně k vůli přítomen jest v nejsvětější Svátosti. Tu pak povstala v nemocném touha po tom nebeském lékaři. Nemysli však nikdo, žeť pouze časný prospěch zdraví vábil nemocného, přijmouti do příbytku duše své Pána. Znalť on účinky hodného přijímání a naučil se jich sobě vážit i nade všechen prospěch časný. Než člověku a zvláště mladému přirozeno jest toužiti po zdraví. A proto i tomuto nemocnému bylo vítaným vše, což k žádoucimu cíli totiž ku zdraví vésti mohlo. Tudíž, ač nemocen, horlivě konal všelikou přípravu, jakouž jsem s ním podnikl k prvnímu sv. přijímání, kteréž mělo býti dle počtu lidského přijímáním posledním. Ustanovil jsem k tomu den slavný Všechn Svätých. V ten den z rána o 7. hodině ubíral jsem se k nemocnému s nejsv.

Svátostí. Na cestě sšil jsem sám sebe v důvěře v Krista Ježíše, abych pak mohl totéž činiti u nemocného. Přijda k němu zhrozil jsem se slabosti jeho. Mdlé, téměř vyhaslé oko, zsinálá tvář, tělo vyschlé vše to zdálo se zvěstovati brzkou smrt. Zkroušeně se vyznav přijal pacholik Pána života a to zajisté s důvěrou velkou. A hle, dlouho nemohl žádných pokrmů požívat, však sotva byl chléb nebeský přijal, již již síly nabýval ku požívání i pokrmů jiných. Den Všechn Svätých stal se památným v životě jeho, jelikož poprvé přijímal Tělo Páně a po dlouhé nemoci poprvé vzešla jemu naděje uzdravení. A nezklamala nikoho ani nemocného ani rodičů, ani mne, kteříž jsme doufali v Pána našeho Ježíše Krista. Jako prvé nemocnému síly ubývalo, tak mu ji nyní přibývalo. On se pozdravil. Toť upomínka z mého kaplanského života. Kýžby posloužila k tomu, bychom se utvrdili u víře v Krista Ježíše, Syna Božího a v jeho podstatnou přítomnost v nejsv. Svátosti oltární. J. D — d.

Z Bělé u Bezděže dne 2. listopadu 1864.

[Význam soch, obnovení sochy Marianské.]

Sochy a obrazy že ve veřejném životě církevním ne nepatrní jsou činitelové, kohoby z nás bylo tajno? Sochy na počest svätých a světic Božích postavené na veřejných místech zdaž, hlásajice nám bohumilý život u víře neoblomných reků křesťanských, nejsou nám mohutnou pohnutkou, bychom i my vystoupili v šlépěje jejich a pevně a neohroženě stáli u víře a ctnosti? Ano statně a vytrvale bychom stáli za víry prázdných dnů našich, k víře tolik osočované a na pranýř úšklebků a nájezdů všelikých vystavované. A proto jest jeden každý pomník svätých, na půdě katolické zde i tam zbudovaný každému soudnému katoliku lahodným, velevítaným obživěním a vydatným a žádoucím povzbuzením posvátných citů náboženských. — A což když se bere noha jeho cestou osamělou, pustou, cestou lesnatou a dlouho není mu přáno setkati se s přítulnou tváří lidskou a již jakási děsná tesklivost se pokouší o jeho ubohou mysl, a když v této kruté tísní padne pátravé oko jeho na kříž u rozcestí postavený? — o jaká tu náhlá, utěšená proměna děje se v duši, stane se v srdci věřícího poutníka! Jen pohlédte, jak ochotně se vrhá na kolena svá, jak důvěrně a uctivě patří na umučenou tvář svého Božského Vykupitele, jak se mu na jisto zdá, že k pozornému uchu jeho dorážejí lidumilná slova: „Pojďte ke mně všickni, kdož pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím!“ Skličenosť myslí rozplývá se v la-

hodnou, dětinnou důvěrnost v ochranu Nejvyššího a občerstven a oživen ubírá se poutník náš chutě dále k vytknutému cíli. — A jako na pohled němý pomník křesťanský výmluvným jest učitelem víry a čtnosti, tak jest i zároveň veřejným hlasatelem záslužné obětavosti a hluboké nábožnosti toho, jenž jej postaviti dal. A takého vzácného osvědčení dostalo se i milé farnosti naší. Neznámý ctitel Mariánský dal na svůj vlastní náklad (130 zl. r. č.) obnoviti a pozlatiti na vysokém sloupu v prostředí náměstí stojící sochu Rodičky Boží. Rukou p. Stoklasy z Prahy obstaráno bylo potřebné již obnovení krásné sochy té. — Neboť když r. 1843 Jeho Excel. nejdůst. náš pan biskup Litoměřický Augustin Bartoloměj Hille posledně uděloval farníkům zdejším svátost svatého birmování, obnovena byla tato socha, od té doby arcit sešla a oprava stala se veležádoucí. Za blahou příčinou církevního posvěcení bylo minulou neděli odpoledne vedeno procesí k obnovené šoše Matky Boží a konána přiměřená pobožnost při valném účastenství věřících majících v čele své obecní představenstvo. — Při té příležitosti učinil místní kaplan vp. František Černohouz příhodnou řeč, (kterouž uvěřeniti místo nedovoluje. Red.) —rn—.

Z Hněvčevsi dne 2. listopadu 1864.
(Křest židovky.)

K těm mnohým utěšeným zprávám, jež milý Blahověst již podal o přístupu jinovců k sv. církvi katolické, jmenovitě ze židovstva, kterýmiž se potvrzuje, že prosba modlitby Páně, „Přiď nám království Tvé“ vždy se naplňuje, mohu přidati opět jednu, jest to křest 33leté židovky Rosalie Fraenklových z Chlumu v Kralobražce. — Křest sv., při kterémž pět kněží přisluhovalo, konal se důstojným způsobem ve farním chrámě sv. Jirí v Hněvčevsi v neděli 24. po sv. Duchu v 10 hodin ráno při velkém množství a účastenství nábožného lidu. Nejdojmavější doby byly při tom tři, 1. když pokřtěná Rosalie, — nyní „Marie“ — odloživši pomoci kmotry v zakristii šat barevný, objevila se zástupu v rouchu bílém, naznačujícím proměnu, jež se křtem sv. na její duši stala; 2. když ku konci kázání veškerý zástup křestní sliby obnovoval, a kazatelovi na všechny otázky dle rituálu hlasitě a odhodlaně odpovídal: „Odríkám!“ „Věřím!“ 3. když u velebném tichu klečíc u prostřed kněží s hořící svicí a jistě též se srdcem, vírou, pokorou a láskou různicným, přijímala tato nová křesťanka Toho, který ji od věčnosti hledal, který ji na hoře Olivetské i na kříži v srdci svém

ukrutností lidskou a nesmírnou láskou svou zraněním skrýval. Těžko tu bylo knězi, který ji dříve v pravdách sv. víry cvičil a ji nyní závdavek života věčného podával, pro mocné a sladké pohnutí mysli i dosti málo slov po sv. přijímání k této šťastné Marii promluvit! — Dež trojjediný Bůh, aby sliby od ní učiněné, od zástupu obnovené, zachovány byly ode všech až do posledního života okamžení. — Nová tato křesťanka prosí, aby směla uveřejniti Blahověstem díky nejvšelejší vel. kněžím, jenž nedbajíc nepřijemného počasí k posvátnému obřadu přicházeli, totiž p. farářům z Dohaliček, Jeric, Vřeštova a zámecnému p. kaplanu z Cerekvice, rovněž pp. kmotrům p. Janovi Vaňkovi, rolníku z Lipy, p. Josefíně Volfové z Máslojed a svědkyni p. Antonii Slámové z Hněvčevsi. J.

Z Písečné 8. září 1864. (Opozděno.)

[Nově zřízená fara v Českých Libhavách.]

Jako vůbec národ slovanský, tak i naše milá země Česká a tudy i osada Česko-Libhavská sv. apoštolům Cyrillu a Methoději má děkovati, že došla světla pravé víry, že od model pohanických obrátila se k pravému, živému Bohu, a kterého poslal, Ježíši Kristu, bez Něhož nemůže býti spaseno žádné tělo. V městě Litomyšli až podnes jedna z těch nejstarších kaplí křesťanských se ukazuje, ke cti sv. Klementa, o níž, jak v Šafaříkových Starožitnostech slovanských na str. 779 čteme, vědomo jest, že ji sv. Cyrill a Method posvětili, a že v ní tělo sv. Klementa za čas bylo složeno; dá se tedy souditi, že i České Libhavy, nejsouce od Litomyšle příliš vzdáleny, již v první době křesťanské pohanství se odřekly a náboženství Kristovo přijaly.

V největším rozkvětu byla sv. víra katolická v Čechách za dob Karla IV., jehož sobě Čechové všim právem otcem vlasti nazvali, a jehož památka v požehnání jest. Pohanství se ztrácelo, kláštery se zakládaly, kostely stavěly a mnoho k rozšíření cti a chvály Boží se činilo. A v té požehnané době i v Českých Libhavách chrám Páně ke cti sv. Vítu, muč. a patrona země České od nepovědomých dobrodincův jest založen. Že pak měl zdejší kostel již tehdy svého faráře, vysvětit z farní pamětní knihy Písečenské, kde na str. 127 ze starožitností Rhonových u výťahu čtu: „Bohemo Lipchavia, alias Libchova-Boemicalis“) Ecclesia Scti Viti Martyris; olim plebania, solvit anno 1384 decimam 5 grossos.“ Pamatu-

*) Lib-háv, — libiti sobě v hávu. Háv tolik co odění, zbroj, že ten pán z Libhav sobě liboval v zbroji, jsa bojovný.

jíce, že faráři ondy slouli plebani, zněla by tato historická poznámka v překladu: Česká Lipchava, jinak také Libchova česká, kostel sv. Víta mučenníka, druhdy fara, platila roku 1384 desátku 5 grošů. Nepatřili České Libhavy k biskupství Litomyšlskému, ale k arcibiskupství Pražskému, arcikněžství Kralohradeckému a děkanství čili vikariatu Kosteckému nad Orlicí. Vědětí sluší, že biskupství tehdaž neměla příjmů, jakých později se jim nábožným nadáním dostalo, nýbrž byla poukázána na farní kostely, od nichž desátky dostávala, tak n. př. Česko-Libhavský kostel 5 grošů, a Písečenský 3 groše platil, dle našich peněz dával onen 1 zl. 30 kr. a tento 78 kr., r. č. ročně desátku. — Však nastal věk 15., časy neblahé, zhouby plné pro katol. církve v Čechách, zvlášť když po upálení Jana Husa zlopověstný Jan Žižka pro bludy husitské zemi českou pustošil; kláštery pátil, chrámy bořil, mnoho nevinné krve prolil. A v tomto, jakož i v následujícím věku 16. zašly fary katolické, a opanovala víra tak nazvaných českých bratří, jimž jinak i pikhardité říkali; a poněvadž České Libhavy k panství Brandýskému nad Orlicí přináležely, kde Kostka z Postupic, mocný obrance husitského učení, vysokou školu zřídil, a toto panství nápotom Karlu z Žerotína přináleželo, jenž též horlivým podporovatelem byl českých bratří, k němuž oni své útočiště brávali, jako jmenovitě Amos Komenský, jenž tu r. 1623 pod Klopotem svůj Labyrint světa psal, nelze pochybovati, že by se byly i České Libhavy k sektě českých bratří nehlásily. V tak nazvané reformaci tu ani Luther, ani Kalvin žádné duše neuložil, osadníci zůstali věrni bratřím českým. Pak, Bohu díky! nastala doba panování Ferdinanda II. Různice náboženské přestávaly, mračna na obzoru církve katolické se trhala, slunce sv. víry katolické nad zemí Českou opět vzešlo, a praporec Kristův, praporec staročeské víry sv. Václava opět se rozvinul, víra katolická opět rozkvétla a fary zašlé se znovu zřizovaly, neboť Ferdinand II., král Český, po bitvě na Bílé Hoře, r. 1620, usiloval, aby vše ku katolické víře opět se navrátilo.

Od r. 1626 byl pánem na Žampachu Sixt z Oppersdorfu, o němž jsem psal v letošním Blahověstu (č. 21. str. 331). On byl komisárem v navracování pikhartů na víru katolickou, jemu podařilo se pomoci Jesuity z Kladska, jmenem Adama Kravarského, jehož obraz se chová v chrámu Matky Boží v Hradci Králové a jenž byl prvním superiorem Jesuitské koleje Kralohradecké, jižto byl pán Sixt z Oppersdorfu s vůlí bratra svého Otty statek svůj Žam-

pach daroval, celé daleké okolí, a tudy i České Libhavy opět získati katolické církvi. Od té doby v Českých Libhavách správu duchovní vedli Jesuité. Po založení biskupství Kralohradeckého r. 1664 pečovali biskupové snažně o to, aby bývalé fary znova se zřizovaly; a tak se stalo, že i Písečenská fara r. 1716 s filialním kostelem v Hnátnici opět povstala, s tím rozdílem, že Jesuité všech polností, jak při fáře bývaly, nevydali, nýbrž polí farských, ve výměře 48 měric, kteréž na farské nyní role se vážou, a podnes „kněžství“ se jmenují, sobě zadrželi, daliť pouze nyní 73 míry pozemků. Česko-Libhavští, kam osady Hejnice a Hlavna náležely, žádali mítí opět svou faru, když pak toho docíliti nemohli, tyto tři osady s kostelem Česko-Libhavským sv. Víta k fáře do Písečné přivtěleny byly. R. 1787 filialní osada Hnátnická svého vlastního duchovního správce dosáhla, tak nazvanou lokalii, která r. 1855 za faru povýšena jest byla.

Za Jesuitů v Českých Libhavách pouze pětkrát za rok služby Boží bývaly, a to o vánocích na sv. Štěpána, v pondělí velikonoční a svatodušní, na pouť a posvícení; později se jim přidala každá čtvrtá neděle, zač Písečenskému faráři 11 zl. 50 kr. vid. č. ročně platili; jiných dávek, kromě lakticiuí a štolý, k fáře žádných neměli: až pak nábožní osadníci Česko-Libhavští od r. 1811, od které doby stálý kaplan v Písečné byl, aby pohodlněji a hojněji Pánu Bohu sloužiti mohli, s každým farářem Písečenským o to se usnesli, aby každou neděli a v každý svátek, vyjímaje pouze svátky farnímu chrámu Páně výhradně příslušné, jakýchž jen čtvero do roka bylo, v Česko-Libhavském chrámu Páně střídavě s farním chrámem služby Boží se konaly, zač ročně náhrady za cesty tam, mimo příležitosti, kteréž sami obstarávali, 42 zl. r. č. dávali. A tak se to dalo k obapolné spokojenosti až po dnes.

Než toužení po fáře nepřestalo, a osadníci Česko-Libhavští z nábožné horlivosti za ten čas třikrát zažádali o samostatnou duchovní správu, však nechtěla se jim práce jejich dařiti, oni narazili pokaždě na rozmanité překážky, až posléze čtvrtá jejich žádost, r. 1856 ve spojení a srozumění s farářem Písečenským podaná, žádoucího ovoce přinesla. A tu opět Česko-Libhavští osadníci apoštolům slovanským sv. Cyrillu a Methoději děkovati mají, že se jim té milosti dostalo.

Slavení lonského roku tisíciletého jubilea uvedení křesťanství na Moravu a do Čech pohnulo vys. úřady po návrhu a prosbě farní duchovní správy Písečenské

k vyslyšení a vyplnění žádosti osadníků Č. Libhavských. C. k. státní ministerstvo uznávši obtíž, s jakouž přisluhování sv. svátostmi a obstarávání služeb Božích z Písečné spojeno jest, a že samostatné duchovní správy yskutku velice potřebí, pak uznávajíc obětavost Č. Libhavských osadníků a dobrou a ochotnou vůli jejich, jakož i to, že všem zákonním požadavkům zadost učiněno, a že se na náboženské matici žádného příspěvku nepožaduje, dne 10. února t. r. povolilo zřízení samostatné farní duchovní správy v Českých Libhavách. Zřízení této nové fary stalo se tedy na zbožnou a vzácnou památku Cyrillo-Methodějského roku. Jest pak fara ta zřízena pouze pro osadu Česko-Libhavskou, anyt osady Hejnice, Hlavna a Křižánka zůstávají při Písečné, a čítá 1004 duše. Mám za to, že slušno a spravedливо pro vznešenou památku zmíniti se o velikomyslných dobrodincích, jenž tuto faru znova založili. Na prvním místě uvádím ty v Pánu zesnulé šlechtné dobrodince, jichž jména nám sice zde na světě známá nejsou, ale zapsána jsou v knize života, jenž založili Česko-Libhavské znamenité záduši, nadavše je rolemi, lukami, lesem a peněžitými jistina-mi, z kteréhožto záduši jedenkaždý farář Česko-Libhavský ročně na hotovosti 200 zl. r. č., a z lesa 7 sáhů dříví za náhradu 14 zl. r. č. bráti a mimo to 10 měr pozemků a zahradu zdarma užívati bude. Nad to ještě vydajných úroků a jiných příjmů peněžitých na zádušní potřeby bez mála 400 zl. ročně vybývá. Druhý zakladatel jest Jeho Osvícenost kníže pán v Brandýse n. O. Alfons Michaěl z Chimay, jenž bezvý-minečně patronat fary přijal a 1000 zl. stř. na vystavení farního domu přispěl. Třetí zakladatel jest Česko Libhavská počestná obec sama, jenž mimo ty dávky, jimiž faře Písečenské povinna byla, a které farář Písečenský s vůlí nejdušt. konsistoře faráři Č. Libhavskému na zlepšení jeho dotace ponechává, pak mimo ruční a potažní práci, k jakéž zákonem vázána jest, na hotovosti 400 zl. stř. pojistila, z nichž úroky na dotaci farářovu se obrátí, pak 1000 zl. stř. na vystavení fary přispěje, a znamenité i stavivem nápomocna bude, a faráři přírknuté topivo zdarma udělá ar přiveze, čímž osadníci Česko-Libhavští dokázali, že si té milosti, jakéž se jim zřízením fary dostalo, vážiti umí a jí též hodni jsou. Již pak uvedu čtvrtého, patého a šestého zakladatele, a ti jsou tři domácí synové, rodáci Česko-Libhavští. První jest vys. dušt. p. Jan Stárek, doktor pisma sv., čestný kanovník a profesor bohosloví v Hradci Králové, jenž na dotaci farářovu velikomyslně složil 2640 zl.

r. č. s tím jediným závazkem, aby každý duchovní pastýř při témž kostele ustanovený v oktávě Povýšení sv. kříže každého roku procesí k místní soše ukřižovaného Spasitele za vyprošení Božího požehnání pro veškerou osadu Česko-Libhavskou vykonati a při tom pětkrát Otče náš a Zdravas Maria a jednou Věřím v Boha ke cti pěti ran Krista Pána nábožně se pomodlití povinen byl. — Když již vše pohromadě býti se zdálo, vyšlo na jevo, že se na dotaci ještě 300 zl. nedostává. I obrátila se obec s prosbou na druhého svého vlastence a ten jest dušt. pan František Papáček, farář v Tikovicích na Moravě, jenž již r. 1860 pro Česko-Libhavskou školu údství Dědictví Maličkových v Hradci Králové zjednal, a ten i hned obci Česko-Libhavské tři státní dlužní úpisy 5% po 100 zl. stř. poslal, čímž toto památné dílo se dokonalo. Uvádím nyní třetího spoluzakladatele z rodáků Česko-Libhavských, a to s pohnutým srdcem, neboť ho není více mezi živými. Těšivalt se srdečně a radoval se, aby viděl faru Libhavskou a den inštalační, byltě to jeden z těch nejhorlivějších a nejprvnějších buditelů této záležitosti; než neuprositelná smrt nedopřála mu toho. Usnul v Pánu nedlouho před tím, totiž dne 16. srpna, v 71. roku věku svého, byv sv. svátostmi zaopatřen i pohřben od výš jmenovaného vys. d. p. dr. Jana Stárka. Jest to Jan Řemeš, rolník z č. d. 68, jenž 1000 zl. r. č. dal na vystavení fary; jiných 1000 zl. věnoval na nábožné nadaci, z kteréhož farář Česko-Libhavský 35 zl. ročně na zlepšení své kongruy dostane, a jiná nábožná nadání v poslední své vůli pojistil.

A na tuto, po půl tisíci let, na památku tisíciletého jubilea v nově zřízenou faru presentačním dekretem knížecího patronatu od 1. září b. r. za prvofaráře dán a dne 6. září na to v Hradci Králové kanonicky investován byl vp. František Starý, naroz. v Kozlově u České Třebové r. 1827, na kněžství vysvěcený 25. července 1852, a po 11 plných let; až do nynějška kaplan v Písečné. Dojemný byl jeho odjezd z Písečné i příjezd na novou faru v Českých Libhavách. Ve čtvrtek, dne 15. září, po slavné zpívané mši sv., již byl na rozloučenou u sv. Kateřiny na poděkování Pánu Boha za všecka obdržená dobrodini sloužil, vyšli všickni, co v kostele byli, ku faře, aby s Bohem dali svému p. kaplanovi. Na to naplňovati se začal farský dvůr jezdci a vozy, a sice sjelo se z Písečné 8 párů jezdců k vyprovázání a 12 párů z Českých Libhav k doprovázení a nad to 4 vozy, na nichž představenstvo Česko-Libhavské pro svého prvofaráře k farnímu domu do

Písečné přijelo. Když p. prvofarář od svého bývalého faráře kněze Jana Křečka, s nímž vskutku a pravdě co syn s otcem po všecka ta leta živ byl v svaté spokojenosti a důvěrné oddanosti, po vyjádření diků veřejně požehnání žádal řka, že požehnání otcovské utvrzuje blaho dítek, nezůstalo žádné oko suché, žádné srdce bez pohnutí. Na to na zvláštní k tomu připravený, ověřený a kytkami přiozdobený vůz sedl prvofarář s svým dosavadním farářem Písečenským a při slavném zvonění odjížděli. Napřed jeli jezdcí Libhavští, za nimi vozy, pak jezdcí Písečenští. Na blízkém vrchu Zampašském ozývaly se rány z hmoždírů, hřímající „s Bohem“ a hned pak se zdáli ozvali hmoždířové Libhavští, pozdravující svého prvofaráře a oznamující příjezd jeho. Na hranicích odjeli Písečenští jezdcí po upřímném si dání ještě jednou „s Bohem“; průvod pak se dal do blízkých Libhav. Zatím vyšel Česko-Libhavský učitel p. Jan Michálek, jenž o veškerou tuto počest se dobře postaral a slušného uznání zasluhuje, v průvodu 12 mládenců a družiček, jenž praporečky červenobílé nesli, s ostatní mládeží školní a s množstvím domácích osadníků, vstříc s kostelními praporcei, při hlaholu trub a bubnů a hřmění hmoždírů, a zvonění; při čemž nemálo překvapila vzácná přítomnost výš uvedeného vys. d. p. dr. Jana Stárka, jenž jako každoročně, i letos o prázdninách zde v otcovském svém domě meškal, jakož i sousedního p. faráře Německo-Libhavského, kněze Josefa Vondřeje. Po srdečném přivítání se bral průvod k chrámu Páně, kde syn p. učitele zdařilou řeč na uvítání přednesl. Když skončil svoláním: „Ať žije náš důstojný první farář Česko-Libhavský!“ opakovalo veškeré shromáždění hlučným hlasem toto přání. Na to v chrámu Páně od p. prvofaráře po zpěvu sv. Ambrože „Tebe Boha chválíme“ udělilo se první požehnání s nejsvětější Svátostí, pak se dával líbat ostatek sv. Jana Nepom., kterýž byl p. prvofarář z Písečné přivezl. Tím ukončila se slavnost toho dne.

V sobotu pak k odpolednímu vlaku do Oustí jeli titíž jezdcí, aby sobě přivezli vzácného hosta z Moravy, spoluzakladatele fary, o němž svrchu psáno, totiž dp. Františka Papáčka, jakož i zároveň okresního p. vikáře Kosteleckého a děkana Jelenského, vedl p. Františka Darilka, k nastávající instalační slavnosti, kteráž se konala v neděli XVIII. po sv. Duchu, dne 18. září, za krásného počasí, jakéhož zřídka v tomto roce jsme měli. Důležitou dobu tu oznamovala střelba z hmoždírů již v sobotu z večera, kteráž pak i v neděli se

rozléhala od bílého rána až do ukončení odpoledního požehnání. O 9. hodinách ráno hnul se průvod z prozatímného obydlí p. prvofaráře, z příbytku totiž představeného obce, p. Václava Paukrta. Ve společnosti vzácných pp. zástupců knížecího patronátu a c. k. pp. úředníků okresu Ousteckého i s p. okresním přednostou, jakož i četného duchovenstva ze sousedstva, pak dvanácti mláďenců a družiček s praporečky národních barev, školní mládeže a nesmírného zástupu lidí domácích i přespolních, ubíral se p. prvofarář do chrámu svého, a to již ne filiálního, kam po jedenácte let přes hodinu cesty každou neděli, a každý svátek, a mimo to velmi často i všedního dne za příčinou duchovních funkcí, v letě v zimě, v příznivém i nepříznivém počasí, ve dne i v noci jezdil, ale již do farního, aby zprávu téhož kostela samostatně převzal. — Instalační sv. obřady vykonal často jmenovaný spoluzakladatel fary, a rodák Česko-Libhavský, dr. Jan Stárek, jemuž dvanáct kněží asistovalo. Kazatel na základě textu z I. knihy Ezdráš. 3, 11. obral sobě za předmět mluvití o původu staré a nové fary Č.-Libhavské a o zjisku, jaký asi osadníci Č.-Libhavští z zřízení nové fary budou mítí. Když v úvodu řeči své kazatel podotknul, že od slavnosti milostivého léta r. 1851, kdy se sem průvod z celé kolatury přibral, neměl zde celý katolický ovčinec svůj pohromadě, jako dnes: dnes ale že tu jest, aby s částí kolatury své se rozloučil a s p. kaplanem více domů se nevrátil: stalo se pohnutí po celém kostele, a i kazatel musil se zmužiti, aby mohl mluvití dále. Tolikéž, když řeč přišla na zemřelého Jana Remeše, spoluzakladatele fary, neboť jako Mojžiš něvešel do země zaslíbené, i jemu dopráno nebylo uviděti dávno očekávané fary nové. Též v druhém dílu řeči, když kazatel mezi jinými milostmi, jakýchž osadníci farou nabyli, i tu uvedl, že obdrželi ostatek sv. Jana Nep. a sv. Antonína Paduanského roucha částečku, pohnutím vyjasnila se tvář posluchačů. Věděti totiž třeba, že vys. d. p. Jan Stárek r. 1861 darem dal farnímu chrámu Páně sv. Kateřiny v Písečné pěkný pacifikál s nadjmenovanými ostatky pod touto výmínkou, že, ačby někdy měla v Č.-Libhavách povstati fara, tento pacifikál Česko-Libhavskému kostelu připadnouti má, s kterýmžto pacifikálem p. prvofarář do Č. Libhav se ubíral. Když pak kazatel se svou kolaturou se loučil, s přáním Božího požehnání, jevil se pohnutí všeobecné. — Mlčením pomínouti nesmím skvostného daru, který rodák a dobrodinec Č.-Libhavský p. dr. a profesor Jan Nep. Stárek

k této slavnosti chrámu Č.-Libhavskému byl přinesl. Jest to krásný, vyobrazením českých patronů: sv. Víta, Václava a Jana Nep., pak tři výjevů z umučení Páně (bičování, pád pod křížem a ukřižování), ozdobený, dobře v ohni pozlacený kalich se stříbrnou patenou v ceně 133 zl. 40 kr. r. č. Na spodku téhož kalicha čte se letopis: „Čestný kanovník Jan I roD Jeho Stárko Vyský k Větší počtě Boží a sVatého Víta VěnvJe kostelV LibhaVskéMV.“ Slavnost chrámová ukončena jest chvalozpěvem sv. Ambrože „Te Deum laudamus.“ Po té odebral se průvod v témž pořádku jako ráno k prozatímnému příbytku p. prvo-faráře, aby se předsevzalo církevní požehnání domu. Pak následovala přátelská hostina a obvyklé přípitky.

Tato instalační neděle padla na štěstí do oktavy Povýšení sv. kříže, kdy po úmyslu zakladatelově procesi vésti se má. Na zřejmou žádost vedl první toto fundační procesi, valné množství shromážděného lidu, ku sv. kříži před kostelem stojícímu. Písečenský farář, kněz Jan Kreček, přinemž i vys. d. p. zakladatel nábožně přítomen byl.

A tak skončila se slavnost nevšední, jižto se po půl tisíci letech opět nová řada farářů Česko-Libhavských otevřela. Žádám, aby mi vážení pp. spolučtenárove Blahověsta odpustili, jestli jsem je svým obšírným vypravováním unavil. — Aby radost má dokonalá byla, vyjádřil jsem všecko, co jsem na srdci měl, aby moji přátelé se mnou se radovali, že jsme po půl tisíci letech šťastně znovu zřídili faru. I. Št. K.

Kronika.

Z Prahy. Ve čtvrtek (10. t. m.) byli od J. M. světicího p. biskupa Petra Krejčího na kněžství posvěceni řeholníci: Bruno Eduard Holba, z ř. sv. Augustina a Františkáni Laetus Karel Schindler a Antonín Jos. Neumayer. Za podjahny a jahny posvěceni byli od J. Emin. nejdůst. p. kardinála, jenž pak d. 10. t. m. do Vídně odjel do říšské rady.

— V neděli před výroční památkou sv. Cecilie (20. t. m.) bude u sv. Salvatora o 11. h. sloužena mše sv., při které zdejší zpěvácký spolek „Hlahol“ zpívati bude.

— U sv. Klementa na Starém městě bude se slaviti od 22. do 30. t. m. církevní památka sv. Klementa, papeže a muč. následující způsobem. V úterý (22. t. m.) budou o 1/2 7 hod. večír slavné nešpory, ve středu pak o slavnosti samé budou tiché mše sv. o hod. 7., 8. a 9., v 11. hodin zpívána mše sv. Odpoledne v 6 hodin kázání a po něm slavné nešpory. Od 24. t. m. do 1. prosince bude každodenně

v 7 h. ráno mše sv. a odpoledne v 6 h. litanie s požehnáním.

— **Znamení času.** Dne 5. t. m. prohlášen byl rozsudek proti 21 mladíkům vinným zločiny krádeže, veřejného násilí a rozličnými přestupky. Nejmladší z nich jest ve 12. letech a nejstarší čítá 23 let věku svého. Mnozí z nich byli již 3.—4krát trestáni. Odsouzení jsou k vězení, a žaláři i těžkému, jeden až na 18 měsíců.

— **V Králové Hradci** konala se ve čtvrtek (10. t. m.) památka 200letého trvání biskupství. Poněvadž se katedrální chrám posud opravuje, slavil památku tu pouze seminář.

Z Moravy. Od 26. do 30. září konaly se v klášteře vel. kněží Františkánů v Moravské Třebové první *učitelské exercicie*. Vedli je vel. kněží z kongregace nejsv. Vykupitele: Jos. Arnold a Ant. Roller. Učitelů sešlo se 44.

Z Brna. JExc. nejdůst. p. biskup Ant. Arnošt hr. Schaafgotsche vyznamenán jest od JVelic. císaře pána řádem železné koruny I. třídy.

Ve **Vídni** zřizuje se filiální spolek k sbírání příspěvků na dostavění metrop. chrámu sv. Víta v Praze. Předsedou spolku jest svob. pán Helfert. Zdař Bůh a popřej, aby i v Čechách a na Moravě se zřídily podobné spolky k sesílení Pražské „Jednoty Svatovítské.“

— Cís. vláda odevzdala 1. srpna 1863 řeholním pannám „dobrého pastýře“ správu a vedení trestnice v Neudorfu u Vídně, kdež jsou ženské odsouzené pro zločiny k žaláři na více než 6 měsíců. Takovýchto ženských trestanců jest tam od r. 1858 přes půl třetího sta. Protokoly o úředních visitacích hlásaly vždy chválu o dobrém vedení trestnice; však od r. 1861 počaly noviny dorážeti na rehole vůbec a zvláště docílily toho, že rehole ženské z některých veřejných ústavů byly vypuzeny. Též trestnice Neudorfská stala se předmětem útoků v novinách. Dne 16. července t. r. odebral se tam Leopold Wittelshöfer, doktor lékařství, žid, na visitaci a uveřejnil pak v listu svého „Wiener medic. Wochenschrift“ zprávu nepravdivou a hanlivou, pobuřlivou a k tomu čelící, aby razila cestu vyhnání či vypuzení řeholních panen z dotčeného ústavu. Však pro zprávu svou o trestnici byl úředně stíhán a v závěrečném přeličení d. 7. t. m. uznán jest vinným pobuřování a odsouzen k vězení na 1 měsíc, k pokutě 20 zl. a k náhradě soudních útrat. Zároveň zakázáno rozšiřování čísel svrchu jmenovaného listu, která obsahují zavadnou onu zprávu. Zajímavé přeličení posloužilo k ospravedlnění hrubě pohaněných panen a odkrylo bídné prostředky, jimiž proti nim bouřeno a bojováno.

Z Anglicka. (Sňatky žebráků.) Jistý cestovatel vypravuje v listu „Atlantic Monthly“ asi takto: Navštívil jsem temný chrám katedrální v Manchesteru, abych shlédnul zvláště uměleckou práci řezbářskou na stolicích chrámových. Žena kostelníková požádala mne, abych počkal, až bude po oddavkách chudých, kteříž nyní o velkonočních svátcích bývají zdarma oddáni. Usedl jsem; a za nedlouho vstoupil anglikanský duchovník se službou svým; jinými pak dveřmi se přihnul četný dav lidí, kteříž se v chrámě usadili. Byli to žebráci, muži měli ošumělé déravé šaty; ženy obnošeným šátkem zakrývaly roztrhaný oděv svůj; každému bylo na tváři viděti, že se dávno už nemyl ani nečesal. Žebrák a žebráčka se tu domnívali, že polehčeji bidě své, když ji společně ponosou a v rodině své ji ještě více rozmnoží. Všickni tito snoubenci jedním rázem povstali, když církevní výkon započal. Duchovník anglikanský je všecky najednou oddal, toliko některé otázky neb modlitby říkal u každého zvlášť, ostatní obřady konal najednou nade všemi. Chudáci tito nyní co novomanželé zase se uchýlili do svých skryší, skladů a sklepů, aby tam ostatek života svého trávili. — Takovéto oddavky jsou zajisté jedním z nejžalostnějších ukazů v anglikanské církvi.

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*“, časopis kazatelský. Ročník II. Svazek 2. (lednový) „přináší na slavnost Obřezání Páně: I. „Novoroční přání“, II. O důvěře v Boha. Na slavnost Zjevení Páně: I. pojednání: „že jest to naší svatou povinností, bychom se Bohu i způsobem zevnějším klaněli!“ II. O některých hvězdách vedoucích nás ku Kristu. Na ned. I. po Zjevení P. — výklad sv. evangelia. Na ned. II. po Zjev. P. (slavnost nejsv. jmena Ježíš): Jmeno Ježíš jest nejslavnější, nejmocnější a nejsladší jmeno. Na ned. III. po Zjev. P.: I. Povinnost hospodářův a hospodyn, aby o čeledíny své pečovali a v čem péče tyto záleží? II. Výklad sv. evang. Na slavnost zasnoubení P. Marie: Proč a jak se Maria P. zasnoubila. Na ned. IV. po Zjev. P.; I. V bouři na jevo se dává nejen moc a velebnost, ale i moudrost a dobrota Božská. II. Výklad sv. epistoly. Přidána jest promluva před volbou výboru a představenstva obecního, řeč pohřební nad rakvi chotě, řeč při oddavkách, a řeč při pohřbu mladistvé dívky.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla vydávaného časopisu „*Krok*, listy vědecké se zvláštním zřetelem k potřebám gymnasií a reálék“ vyšel

dne 1. listopadu sešit 5. Zahrnuje v sobě též odpověď prof. J. Er. Wocela na „Kritické poznámky Ign. J. Hanuše k dosavadním náhledům o textu a miniaturách tak zvaného *Passionalu* Kunhuty, dcery Otakara II. od r. 1312.“ — Totéž knihkupectví vydalo dvě divadelní hry: „*Soběslav*“ a „*Přemysl Otakar*“ od Vác. Vlčka.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Peter *Zahner*, farář v Chodově Plané (Kuttenplan), dne 27. října, (nar. 3. srp. 1800, kněz od 14. srp. 1826.)

Vyznamenání jsou:

p. Frant. *Ehrenberger*, arcib. vikář a škol-dozorce okresu Hořovic, os. farář v Mýtě,
p. Benedikt Method *Kulda*, arc. vikář a škol-dozorce okresu Sedlčan, farář na Chlumu, a
p. Ant. *Slaviček*, arc. vikář a škol-dozorce okresu Liboc, farář v Noutonicích, jmenování jsou čestnými radami k. arc. konsistoře;
p. Ant. *Hora*, rada při k. arc. manželském soudu, jmenován ordinariátním komisařem c. k. gymnasia Novoměstského v Praze.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Rajský*, kapl., za faráře ve Svojsčicích;
p. Alex. *Schneider*, koop. za admin. v Klinghartu;
p. Jan *Ott*, za administratora v Chodově Plané;
p. Alois *Heller*, za kooperat. do Steinu.

Uprázdňené místo:

Chodova Planá (Kuttenplan), fara patron. p. Jana hrab. z Berchem-Haimhausen, od 9. listopadu.

V diecési Litoměřické.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ant. *Jantsch*, farář Dubnický, za faráře v Sreboříčích (Schwäbitz);
p. *Rother*, kooper. v Děčíně, za faráře v Roztokách (Rongstock);
p. Jan *Sander*, admin., za faráře v Konojedech;
p. Jos. *Hammer*, admin., za far. v Milešově;
p. Ant. *Kropsbauer*, kazatel při katedrál. chrámu v Litoměř., za duch. správce v špitále Děčinském;
p. Frant. *Stolz*, kapl. ve Vetlí, stal se učít. náboženství u kníž. Mor. z Lobkovic;
p. Jan *Wikner*, kapl. ze Skalska do Vetlí;
p. Jos. *Wilde*, proz. katech. a říd. hl. školy, za kooperatora v Děčíně.

„V brzku opět něco“: Výpisky z něm. spisků nehodí se pro č. náš list, leč v překladu.

p. S.: Nebylo lze přečísti, dejte přepsat.

p. A. H. Žádosti nebylo vyhověno, 1. pro malé účastenství, 2) snad v „máji.“

Z Říma: Dopis jsme obdrželi; též z *Palerma*.

„*Mariale Arnesti*“ přistě, též z Král. Hradce.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
u všech řádných
knihekupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Arnoštovy chvály Marie Panny.*)

Maria Panna zahrnula jest sama
jediná ty všechny milosti, jež byl Bůh
mezi ostatní člověky rozdělil.

Ovšem žeť Maria milosti plna: je-
nom Ona jest naplněna milostí Boží,
ano všem ostatním leč v míře darů
Božích se dostalo.

Maria jest knihou života, zrcadlem
a vzorem všelikého stvoření.

Nade vše tvory čisté vyniká Panna
Maria šlechetenstvím, krásou a do-
brotou.

Ti nejhorší a nejzoufalejší hříšníci
stávají se působením Panny Marie těmi
nejlepšími a nejvěrnějšími sluhami Bo-
žími.

Marii Panně — naši matce a kojné
— příleži, zachovati nás v milosti Boží.

Maria jestiť světlo, jímž lidé Boha
snažní vcházejí, vzrůstají, zkvětají,
dobrých skutkův ovoce vydávají, pak
dospěvše rozkoší duchovní hojnými
dary Božími oplývají.

Prostřednictvím Marie Panny sestu-
puje na nás s hůry od Otce světél
všeliký dar dokonalý dobra duchovního.

Maria ctnými příklady veškeru Cír-
kev osvětluje, Boží milosti vínem opo-
juje, dobrými skutky rozprostírá, ctnost-
mi vzácnými obohacuje, — nejštědřeji
pak daří Ona srdce lidí pokorných.

Slunce bleskotem svým překonává
i zhasivá světla nebeská: podobně od

stkvoucího slunce Marie Panny mizejí
světla všech Božích vyvolencův.

Věčně mítí bude lidské plémě čest
z obzvláštní té milosti, že vedle Pána
Jesu Krista, přirozeného bratra našeho,
takéž Maria Panna, sestra naše maličká,
povýšena jest nad andělův kůry!

Není-li krále v zemi, vladaři královna:
skrývá-li Kristus, král náš, pročež koli
tvář svou, tehdy nejpilněji shlíží na
nás Maria milosrdným očima svýma.

Maria sluje „Hvězda Jitřní.“ (Sir.
50, 6.) — Těší se jitřní hvězda své
úloze: strašiti zloděje, zaháněti vlky,
polehčovati nemocným a obradovati pout-
níkův. Na Marii Pannu vložil Bůh
podobný úřad: strašiti ďábly, zaháněti
kacíře, těšiti zkormoucené, vzbuzovati
anděly a svaté k velebení Boha, též
obveselovati všech do nebes putujících.
(Job. 24, 17. — Antiph. Off. B. V.
M. — Baruch. 4, 21. — II. Mojž.
15, 20. — Mat. 2, 10.)

Marii Pannu vyzýváme „Hvězdou
Mořskou“. — S hvězdy mořské nesmějí
plavci námořní zraku spouštěti, jež na
obloze nebeské s nejvyšší stežeje daleko
třpytíc se, ukazuje jim, kudyby doplouli
přístavu žádoucího. I křesťanům všem
na moři vezdejšího světa bouřemi zmi-
taným třeba jest pilně šetřiti hvězdy
mořské a stežejnice — Panny Marie,
ač chtějí-li za touž vzornou vůdkyni
doputovati Jerusalema nebeského.

Círou tmou na moři obklíčená a
vlnobitím zachvácená plavci, nevědouce
s lodí kudy kam, hledají rady a pomoci

*) Mariale Arnesti. Pragae MDCLL.

u hvězdy mořské zmagnetovanou (dralní) jehlou, kteráž obrátivši se špičkou k dotčené stezejnici, na témž obratu bez uchylky přestává. By tomu železu lze bylo mluvití, řeklo by, tuším, hvězdě: „Tahniž mne: za tebou poběhneme...“ (Pis. Šal. 1, 3.) Divná vlastnost hvězdy, ježto — na nejvyšší stezeji bane nebeské zavěšena — k sobě přitahuje železo, znamená div divoucí oné dobroty, jakéž Maria Panna i zlosynům přívá. Ovšem vídáme všedně hříšníky železu podobné: srdce studeného, z vin těžkého a v nepravosti zavilého příliš, kteříž přes to yšecko Panenku Marii rádi mají, k Ni, tonouce, hrotem myslí své přímo směřují a na Její milosrdné pomoci kotvu vši naděje zakládajíce, skrze Ni z propasti nejhlubší vytržení bývají.

Jakožto severní stezejnice vyobrazujet hvězda mořská nesmírnou mocnost bl. Panny. Vesmír založen na dvou stezejích, totiž na jižní a na severní: podobně spočívá Církev svatá veškera na Pánu Ježíši a na Panně Marii. Jižní stezeji Církve — Vítěznou Církev — ujal Kristus Pán k spravování; ale severní stezeji — Bojující Církev — řídití a opatrovati zalíbilo se Marii Panně: „Učinil Bůh dvě světla veliká; světlo větší, aby panovalo nade dnem, a světlo menší, aby panovalo nad nocí.“ (I. Mojž. 1, 16.) Čára pak, již po dovtipu od stezeje k stezeji středem země zrovna táhnouti lze, zdaž neznázorňuje onen paprsek nejhoroucnější milosti, jakovouž vespolek Ježíš a Maria plapolají? — dle vyjádření choti a matky Boží: „Můj milý jest můj, a já jsem jeho.“ (Pis. Šal. 2, 16.) Čáře neb přímce této říkáme: osa; — nese-li osa vůz i s nákladem: kdož medle nese a řídí vesmír, t. j. veškeru Církev, leč milost ona nejslechetnější, kteráž plane i v Synu i v Rodičce Jeho? — Touž jistě milostí utvrdil Bůh okrslek země i oblohu, ježto se nepohnou v celosti: „Hospodinovy jsou stezeje země, a založil na nich svět.“ (I. Král. 2, 3.) Neb Bůh Otec „veškereu soud dal Synu“ (Jan. 5, 22.), všečen pak

úřad milosrdné lásky zůstavil Rodičce Syna svého, tak že Ona sama dí: „V Jerusalemě jest moc má.“ (Sir. 24, 15.) —

Panenka Maria slove „Dennice“. Na Panně Marii jakožto dennici spatřujeme sličnost milostnou, nad níž i andělé žasnou: „Kteráž jest to, jenž kráčí jako dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce, hrozná jako vojenský šik spořádaný?“ (Pis. Šal. 6, 9.) Chatrnáté chvála, jižto činívá sedláček, nedouk a pacholíček hezké a vzácné věci; ale ovšem bude znamenitá, jestliže klenotník neb umělec díla kterého tolik váží, až by nad lepotou jeho i ustrnul. My tělesní chápáme hrubá jenom a makavá díla Boží; pochválíme-li tedy bl. Pannu, laciná bude chvála naše: proti ní předústojná jest chvála Marii vzdávaná od Cherubinův a Serafinův, ano tito, ačkoli prvou samu Krásu (Boha) tváří v tvář vidí, uzřevše sličnost Marie Panny, předce užasli. Sličná byla Maria ledva narozená; spanilejší prospívajíc věkem; nejkrásnější ale, kdy počala Syna Božího. Její velebné krásy rozkvět trojí napodobuje nám dennice, měsíc a slunce. Jako slunce na obloze nebeské všechna souhvězdí až mílo vodí: takéž Maria Panna, královnou nad veškerým vojem či dvorstvem nebeským ustanovena, stala se milostnou Města Božího okrasou. Kdož by medle pod Bohem hledal bytosti tolik důstojné a spanilé, kteráž by hodna byla přirovnání ku královně velmi krásné a krásy náramné! (Esther 2, 15.) —o—

Cesta do Bavor.

Od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

Připojil se k nám jeden farář z Bavor a vyjeli jsme si na Valhallu. Já si sedl na kozlík, abych viděl krajinu a mohl mluvití s kočím, jenž mi na otázky odpovídal. Jeli jsme přes kamenný most na druhou stranu do města Stadtamhof (Bavorský dvůr). V pravo a v levo jsou dva podlouhlé ostrovy, jenž se Wörth jmenují. K dolejšímu přistavují lodě a vede zvláštní most dřevěný, Asi za hodinu dostali jsme se k Valhalle.

Leží na pahrbku u městečku Donaustauf. Šli jsme k ní ze zadu po cestě mezi křovím a stromovím. Konečně jsme ji měli před sebou a podivili jsme se její velikosti. Je to skvostné stavení v starořeckém slohu, ku počtě všech slavných Němců od krále Ludvíka založené. Hlídač nám otevřel javorovou kovem pobitou bránu, jejíž každé křídlo váží 42 centy. Než jsme pokročili ku předu, musili jsme přes boty navléci slámené střevíce, jichž tu leží pohotově mnoho párů, abychme nepošlapali jako sklo hladké mramorové podlahy. Vnitřek je 168' dlouhý, 48' široký a 53' vysoký. Každá strana vystupujícími pilíři rozdělena na tři pole a v těchto na zvláštních anebo společných podstavcích vystaveno asi 100 soch poprsních velkých Němců, mezi nimiž i Marie Terezie císařovna rakouská, Kateřina císařovna ruská, Wallenstein, Schwarzenberg, Radecký se nalézají. Uprostřed každého skupení stojí valkyra, bohyně slávy, z nejpěknějšího kararského mramoru od Raucha v Berlíně vyvedena. Vzadu se jde po tmavých schodech do druhého poschodí, jenž záleží ze světlé chodby okolo. Pod touto na římse v osmi odděleních vyobrazeny jsou děje Němců od příchodu jejich až k obrácení na víru křesťanskou svatým Dobrodějem (Bonifacius). Vypuklou tu práci řezbářskou vykonal profesor Wagner v Římě též z kararského mramoru. Dolejší pilíře ve zdi zde přestávají a na jich místě vypínají se do výšky klenutí nad sebou podpírající obrovské valkyry, bohyně slávy, jenž v boji padlé hr diny do Valhally, to jest ráje, uváděly. Mezi nimi jest jako dole šest polí opatřených deskami mramorovými, na nichž zlatou literou vyryta jsou jmena asi 70 výtečníků, jejichž podobizny se pohřešují.

Modrý strop je poset zlatými hvězdičkami, přiléhá k pozlacenému krovu a kloní se šikmo jako tento. Tříhranné štíty vyplňují z kovu lité postavy staroněmeckých bohů a reků a skrze strop dolů pouštějí světlo tři 112-čtverečných střeviců velká okna.

Venku okolo Valhally napřed a vzadu je po osmi a po stranách po sedmnácti sloupech a za osmi sloupy napřed je v druhé řadě ještě šest sloupů vesměs mramorových podloubí držících. I zdě jsou z mramoru a železnou střechu kryjí měděné plošky. Průčelí přední a zadní ozdobuje Schwanthalerova práce znovuzrození Německa po francouzské válce a bitvu Hermanovu představující.

Celé dílo převzácné vyvedl stavitel Klenze od r. 1830 až do 1842 a za náklad, co stálo, zajisté i ten nejnadhernější chrám

se mohl vystavěti. Jestli se účel vyrovná prostředkům, nechci rozsuzovat, mne nenaděhnul a neroznil jako jiné a neodcházel jsem zcela spokojen. Přejí slávu všem výtečníkům, ale nepřejí jim slávy větší než Bohu a sušky jejich v ohromném podivuhodném stavení, jež se k vůli nim zřídilo, zdály se mi býti malinké a nepatrné. Jsou mezi nimi arcif také svatí, biskupové, umělci křesťanští: Emmeran, Bonifacius, Willibrord, Albertus Magnus, Otto z Bambergu, Beda, Erasmus Rotterodamský, Koperník, Mozart a jiní. Však nemusil vynikat křesťanskými, ba ani čistě lidskými ctnostmi, kdo do Valhally byl přijat, jen když byl v jiném ohledu výtečník: neschází Luther a aby ten tam přišel, vymohli prý si ctitelové jeho pomluvami a nadávkami, když tam hned na počátku nebyl.

Kráčejíce dolů po více než půl třetím stů mramorových stupňů potěšili jsme se překrásnou vyhlídkou na Dunaj a okolní rozkošnou krajinu. Ukázala se nám v přeromanitých obrazech a věru nás okouzila. Však netrvalo to dlouho a hrubý výjev vrhl a uvedl nás zase do skutečného života. Vraceli jsme se do Řezna, naproti jel panský kočár a kočí, že se mu jeden sedlák s vozem dost čerstvě nevyhnul, švihl ho bičem, zač se mu tento svým způsobem hned odměnil. Skočil s vozu, nabral kamení, běžel a házel za ním, dokud mu neujel.

Viděli jsme, že se bavorský sedlák nedá týrati a náš kočí mi řekl, že to u Valhally, kam ti páni jedou, zajisté přijde k rvačce a pak prý sedlák místo kamení použije nože.

Stalo-li se to, nevím, my byli rádi, že jsme sami nepřišli do ohně.

Rozloučili jsme se s Řeznem a já tam Čechu Slezákovi už poslal české knihy a panu Pustetovi a Mühlbauerovi srdečný dík a pozdrav.

Byla neděle, když jsme procitli v městě Landshutě. Šli jsme na mši svatou, a že se hlavní kostel u sv. Martina opravoval, vstoupili jsme do kaple naproti, kde se u oltáře právě svíčky rozsvěcovaly. Lidé vstali, když kněz vyšel ze zakristie a když po mši svaté odcházel, učinili též tak z úcty k duchovnímu stavu. Mše svatá byla tichá, neboť v Bavořích lid v kostele nezpívá a zpívá-li se, zpívá se jen na kruchtě.

Arcif se nám to nelíbilo. Zpěv je také modlitba, dojíká a ušlechťuje srdce. Mnoghý, kdo by se opravdu ani nemodlil, súčastní se v zpěvu a je pobožný. Ba on snad zvlášť k vůli zpěvu jde do kostela a služby Boží si zamiluje. Pak se zpěvem pobožnost udržuje: zpíváme, modlíme se tiše každý pro sebe, modlíme se hlasitě společně, posloucháme

cháme kázání; jedno a to samé by pozor-
nost a napnutost naší seslabilo a unavilo.
Krásný a velebný zpěv jest mocný prostřed-
dek přiblížení ducha k Bohu, obměkčiti
srdce, nakloniti se dobrým úmyslům, za-
vrhnouti hřích, poznati ctnost. Proto dů-
stojno a užitečno, abychom ho pěstovali a
díky Bohu, že se v tom u nás horlivě
pokračuje.

Nezapírám, že tichá mše v Landshutě
v pobožnosti mi nepřekážela, ano když
jsem viděl kostel plný a nic neustilo, ne-
ozývalo a nehýbalo se a jen někdy vrouc-
ný vzdech k uchů mému dorazil, byl jsem
v pravdě pohnut a myslil jsem si, že snad
lépe jest nezpívat než — špatně zpívat.
Však sprostý člověk na zpěvu si zakládá,
třebas by byl méně pěkný, jemu předce
činí potěšení, jej předce vzdělává a v ti-
ché modlitbě by sotva vytrval, nejsa zvyk-
lý poutati a namáhati ducha. Z toho nená-
sleduje, že bychom snad i se špatným zpě-
vem se měli spokojiti. Vzdělávejme a ušlech-
tujeme se, tím i zpěv náš se vzdělá a ušlech-
tí a v jiném pak nebudeme mříti zalíbení.

Mile nás překvapila jednoduchost v
šatství přítomných mužských i ženských.
Byli z většího dílu měšťané a nespátřili
jsme na nich mnoho parády. Některé dív-
ky neměly nic na hlavách jsouce vkusně
učesány a leda mřížkovaná síť vlasů jim
přikrývala. Starší k vlasům vzadu při-
pevňují malé zlaté neb stříbrné čepečky,
jenž více slouží za ozdobu než za ochranu
a velkým dutým motýlům se podobají.
Krinolín buďto nenosí žádných anebo jen
skrovných, kdežto u nás v městech mladé
i staré ženské ty nejkřiklavější klobouky
kupují a ty největší krinoliny si jednájí,
kotálejíce se v nich po ulicích jako sudy.
Páni si na ruce neberou rukaviček a málo
kdo se v nich ukazuje. My tedy ruka-
vičky taky schováli nechťce jednati proti
dobrému obyčeji, jenž v letě i u nás zaslou-
huje býti uveden. Klobouků vysokých,
tak nazvaných cylindrů, viděli jsme velmi
málo. Jsou tam v modě klobouky kulaté
a nízké jako u nás a my věru nedali s
našimi žádného pohoršení.

Mše sv. trvala velmi dlouho, ačkoliv
byla tichá, velebný pán potřeboval víc než
hodinu. Již po sv. přijímání odcházeli
lidé, to se stávalo i jinde v kostelích a jest
tedy ve zvyku. Ministranti neměli červé-
ných komží a bílých rochetek jako u nás,
nýbrž byli oblečeni do černých dlouhých
kabátů jako do kleriků a tč pro ně při všech
chrámech se nalezájí.

Později jsme šli na služby Boží velké
k sv. Jodoku, bylo kázání, ale pro náram-
nou tlačenici nedostali jsme se dále než

skrz předsíně ke dveřím a tu pro šramot
a šustot vstupujících a vystupujících jsme
nic neslyšeli.

Kostel u sv. Jodoka má 265' vysokou
věž, však ta se nevyrovná věži u sv. Mar-
tina, jenž jest 454' vysoká a za největší
znamenitost v Landshutě se považuje. Ho-
diny na ní zdají se ti býti až tuze nízko
a mají cifry lišící se od cifer obyčejných.
Pětka ku p. podobá se více U než V.

Dvorním kostelem jest bývalý kostel
jesuitský u sv. Ignáce a studentským bý-
valý kostel dominikánský u sv. Blažeje,
kde odpočívá zeměpisec Finkh, jehož po-
mník ve zdi zasazený jsme si vyhledali.
Kláster Jesuitů slouží nyní za kasárnu a
kláster Dominikánů za dům vládní.

Navštívili jsme také kláster Seligen-
thal, kde posud jsou Cisterciáčky a právě
ten den čtyry byly oblečeny. Zaměstná-
vají se vychováváním ženské mládeže a
řeklo se nám, že zakoupily i starý kláster
Waldsasy (Waldsassen), jenž se pro ně již
připravuje.

Byla tu matka jedné té oblečené no-
vicky s dvěma mladšíma dcerama, dově-
děli jsme se, že je selka ze Švábska
a odpoledne jsme s ní jeli k Mnichovu
po železnici. Byla od Donauwörthu a již
svým krojem pozornost naši poutala. Viděli
jsme ho napotom častěji a dobře jsme si
ho pamatovali. Ženské staré i mladé mají
na hlavách černé hedbávné přilehající šátky
nebo čepece, jenž uprostřed vystupují jako
nad hřebeny a vzadu se končí do čtyř
širokých na loket dlouhých pentlí. Ka-
bátky nosí také černé, ale sukně barevné
z vlny a víc se nám líbily než jejich kra-
janky, jenž u Landshutu a Mnichova jsou
domovem.

Ty měly na hlavách černé šátky jen
jako po domácímu zavázané a šněrovačky
jejich byly pošíte stříbrnými tkanicemi a
točenicemi a nahoře z nich vyčuhovala
zelená rosmarina. Pod krk zavěšují a za-
strkují si peníze a zlatá spinadla, větší a
menší, dvě, tři, čtyry po sobě. Starší se
ještě neodřekly čepic z černých kožíšin
na způsob našich tchořovic a ty nám u
ženských nejvíce byly podivné.

Mužští vesměs měli kulaté široké klo-
bouky černé barvy, mnozí si je ozdobují
pestrým kvitím a největší bohatství vidíš
na kazajkách a vestách jejich, zalemova-
ných dole v cípech stříbrnými mincemi v
polokruhu půlměsici se podobajícím. To-
lary, dvouzlatníky, zlatníky a půlzlatníky,
i naše dvacetníky na nich najdeš, mají
ouška a je jich mnoho hustě vedle sebe.
Na otázku, jsou-li v skutku všechny ze ští-
bra, odpověděla mi jedna žena, že ženské

na šněrovačkách a mužští na vestách a kazajkách, nepatří-li k bohatým, i nestříbro nosí, jen když prý se blyští. Peníze takové prodávají se jako u nás knoflíky a v krámech jsme jich viděli plné šňůry.

Jdouce okolo jednoho menšího a novějšího kostela slyšeli jsme zpívati a čerstvě jsme tam vešli, že nás to překvapilo. Byl to kostel protestantský a pastor v černém rouchu stál u oltáře, a modlil se, předčítal, zpíval a mezi tím opět a opět zpívali lidé. Bylo mezi nimi mnoho vojáků a ačkoliv všickni velmi slušně a nábožně si počínali, přece jejich službě Boží scházela podstata a velebnost, že nemá základu v oběti mše svaté. Je prázdná, nucená, dělaná. Oltáři se nikdo nekloní, že tam Bůh víc než jinde není přítomen. Duchovník vykonává, coby i každý jiný mohl konati. Můžeš být pohnut, dojat, ale posvěcení a ospravedlnění nenalezáš a duše v pravdě se Spasitelem nespojíš.

Vytrvali jsme chvíli a pak jsme se vzdálili nepokleknuvše a nepokropivše se svčcenou vodou, že jí tu ani není, a nikdo na nás nedbal, leda že vojáci s kruchty se za námi dívali.

Landshut je velmi pěkné město s širokými a pravidelnými ulicemi a obklíčují je vrchy a planiny. Uprostřed teče řeka Isara se světlezelenou svou vodou a mosty přes ní a břehy okolo ní poskytují příjemné procházky. Znameníť je velký jez se splavem z ohromných balvanů vystavěný a že nad ním je most pro pěši, stáli jsme tu dlouho dívající se dolů na hučící a pěnicí se řeku, na končiny, odkud a kam pospíchá a na předněty, co má po boku. Mezi těmito je hřbitov, velký a hezký, došli jsme si až tam a když jsme ho byli prošli, posadili jsme se pod vysoké stromy na lavici u cesty a kochali jsme se v krásě Isary.

Abychme Landshut přehlídlí s výšky, vystoupili jsme na vedlejší vrch Hofberg nazvaný, jenž lesy a sady, zahradami, vinicemi a štěpnicemi jest pokryt a na straně k městu s tarasu u malé besídky rozkošnou vyhlídkou oblažuje. Ani jsme se s ní nemohli rozloučiti, však chtěli jsme navštívit i starý hrad Trausnitz naproti, bývalé sídlo vojvodů bavorských a proto jsme chvátili. Je tam hlídka čili strážní věž z časů římských, nejstarší díl a jádro celé tvrze. Pokoje, jizby a síně v zámku a kaple sv. Jirí již zpustly, vybledly a sešly, přece však ještě o někdejší slávě jejich svědčí některé obrazy, malby a řezby a zvláště pažby stropů v dobrém stavu se zachovaly. Také jsem se obdivoval starým kamnům, jejichž barvy a rozličné ozdoby

posud málo utrpěly a soudil jsem, že za sluhají, aby se jich i dále šetrilo. Jedny schody pomalovány jsou pitvořícími se šašky dvorními a proto schody bláznovské se jmenují. Dole ve velkých sálech se chová zemský archiv a teprv do pořádku se uvádí. Pod zvláštním klenutím je 250' hluboká studně a jde prý dolů až k rovnosti s Isarou. Ženská, co nás vodila, zapálila slamený věchet a pustila ho do hloubky. Letěl, bořel, rychlostí i ohně mu přibývalo, až dopadl, zasyčel a zhašl.

Odpoledne než jsme odjeli, zachtělo se společnosti mému dobrého bavorského piva, jehož jsme až posud v hostincích ještě nebyli zakusili, šli jsme tedy do Prantlovy zahrady. V Bavorích vaří pivo, kdo chce, a obyčejně si ho také sám prodává. Někdy má k tomu jen jedno místo, hospodu, sklep, zahradu a říkáji tomu živnost (Wirthschaft). V zahradě, kam my přišli, byl stůl vedle stolu a hostů všude až natlačeno. Pili pivo z pěkných klob hliněných, jenž jsou drobet menší než naše, a i paníčky tu seděly bez pánů majíce před sebou plné sklenice a v rukou kytky, k nimž pilně voní a jež kupují a si s sebou berou i na cesty. Viděli jsme je při pivě i jinde a nikdo se nad tím nepozastavoval, nám se to ale nelíbilo. Holba piva je za tři bavorské krejčary, kdo si dá nalít, platí hned a když vypije, odejde a nikomu se neporoučí.

Mluvil jsem leckde s rozličnými lidmi, s jedním sedlákem jsem jel kus cesty a mnoho jsme si vypravovali, ale on ani druzí nedali „s Bohem,“ když nás pouštěli, což ovšem jaksi hrubě se nás dotklo. U nás si přejeme „šťastnou cestu,“ žehnáme si, což prozrazuje více srdečnosti a citu. Arciť to obyčej a zvyk, však i ten jest známkou vzdělanosti a povahy.

Na cestě přes městečka Moosburk a Freisink do Mnichova přisedlo mnoho vesničanů do vozů; slyšeli jsme od nich, že ve Freisinku je trh, proti čemuž jsme všelicos namítali, že to bylo v neděli. Však zpomněli jsme si, že u nás o každé pouť v neděli i ve svátek také trhy se odbývají a uznali jsme, že tedy o nic nejsme hodnější.

Mladý lid, co jel z trhu, dost bujně a surově se choval a žerty jeho hnusily se nám neohrabaností. Ani dívky nebyly jemnější, chasnici jim ze žertu dávali šňupat a šňupali sami i kouřili. Kdo kouří, kouří doutníky, kouřiti z dýmek je tu málo v módě a že tabák každý může sázet i prodávat a dílny tabácké od soukromníků se zřizují a ne od vlády, je lacinější než u nás, ale lepší není. Přece se tolik nekouří ani nešňupá, všimli jsme si toho a

práli jsme si, aby i milí rodáci, zvláště nedospělí holobrádkové, tabáku si méně vážili.

Ve Freisinku vypíná se na kopci hlavní chrám a bývalá residence biskupů, jenž do Mnichova se přestěhovali a naproti na kopci jiném stojí zrušený klášter benediktinský u sv. Štěpána (Weihenstephan). Před městem i Premonstráci měli klášter Neustift, však i ten jest vyzdvižen.

V Schleisheimu před Mnichovem blízko železnice je dvůr a v tom se nalezá hospodářská škola. (Pokračování.)

D o p i s y.

V Hradci Králové, 15. listopadu 1864.

(Památka 200letého trvání biskupství. Oprava kated. chrámu.)

Ve čtvrtek 10. t. m. konali jsme slavnostní památku 200letého trvání našeho biskupství. Jelikož se katedrálí chrám posud pilně opravuje a nemožno tam slavnosti obdvýati, slavil památku tu pouze seminář. Ráno místo rozjímání podán alumnům krátký přehled církevního dějepisu našeho biskupství aš v tento smysl: Veliké to dobrodiní pro osadu, má-li v místě svého faráře: větší milost, *míti na blízku svého biskupa*; proto 1. děkujeme Bohu, že biskupa máme a 2. prosíme a číume se, bychom toho byli hodni — my — i budoucí a nezastihlo nás, čím vyhrožuje Syn Boží, řka (Mat. 21, 43.): „Odjato bude od vás království Boží a přenešeno bude k lidu přinášejícímu užítky jeho.“ — Rozpomeňme se na biskupství bývalá, ale bohužel zašlá (*episcopatus in partibus infidelium*) v Asii, v Africe i na mnohých stranách Evropy — na př. zabalkánský poloostrov, Švédsko, Německo, Anglicko atd. Zřízení našeho biskupství zamýšleno již za Ferdinanda II. r. 1630; nejpotřebnějším obrobem nadáno za Ferdinanda III. r. 1652, a v život uvedeno za Leopolda I. od sv. otce Alexandra VII., téhož, jenž při uzavírání míru po 30leté válce byl papežským legátem. Základní listina je stvrzena v Římě 10. listopadu 1664, tedy o 8 let později, nežli základní listina biskupství Litoměřického a asi o 122 leta dříve než základní listina biskupství Budějovického. Roku 1664 zahrnovala naše diecése jenom kraj Hradecký a Bydžovský, k nimž roku 1784 přidán kraj Chrudimský a Čáslavský.

Sídlo biskupské bylo pořád v Hradci Králové; ačkoliv císař Josef II. dne 25. září 1784 *nařídil*, aby bylo do Chrudimi přenešeno; dne 12. listopadu 1784 *nařízení to na čas*, a 20. ledna 1787 *na vždy* odvolal pro veliké k tomu potřebné výlohy. R. 1820 žádala sice vojenská dvorní rada, aby k vůli Hradecké pevnosti sídlo biskupské

bylo do Chrasti přenešeno, což se ale nestalo. — Prvním velepastýřem našeho biskupství byl snad sv. Method, po něm 9 biskupů Reznenských, z nichžto poslední sv. Wolfgang je zemským patronem, pak od r. 973 — 1344 27 biskupů Pražských.

Druhý z těchto biskupů Pražských, sv. Vojtěch, jak známo, v Libici se narodil, a že rodiště jeho nyní v naší diecési leží, na tom ne málo si zakládají ti, kdož u nás jsou křtěni vodou z Cydliny. — Po půl pátá sta let patřili jsme i s Pražskou biskupskou stolicí pod vrchní správu metropolitu Mohušského. Od roku 1344 patřilo celé území nynější diecése Kralohradecké pod metropolitní a asi dvě třetiny též pod biskupskou správu Pražských velepastýřů. Poslední třetina k západu ležící byla asi po sto let podřízena r. 1344 nově založenému, však válkami husitskými pod desátým svým biskupem Alešem zrušenému biskupství Litomyšlskému. *) Biskup i kapitola Litomyšlská byli z kláštera řehole premonstratské. Aleš biskup umřel r. 1438 ve vyhnanství, kapitola vymizela a jenom ještě dva opatové Moravských premonstrátů nazývali se biskupy Litomyšlskými; poslední prý byl Jan Bavor r. 1474. Posléz moravská část téhož biskupství splynula s Olomúckým, — již r. 1063 zřízeným, — a česká část připadla k arcibiskupství Pražskému.

Arcibiskupů Pražských od Arnošta I. až po Arnošta II. bylo třináct, totiž až po zlopověstného Konrada z Vechty sedm čili s ním osm, — pak následovala 140letá administratura kapitolou od 1421—1560 — po ní arcibiskupů pět (od Antonína Brusa až do kard. Arnošta Harracha). Od roku 1664 máme Kralohradeckých pp. biskupů 17. Nynější nejdůst. biskup Karel Bor. Hanl je sedmnáctý. Celkem měla tedy nynější naše diecése: asi 9 biskupů v Rezně a 27 v Praze, 13 arcibiskupů v Praze a 1 na Moravě (sv. Methoděje) a konečně 17 biskupů v Hradci Králové. Z toho jde, že nynější p. biskup Karel Bor. jest 67tým apoštolským vrchním pastýřem našim. Chrudimští a Čáslavští měli až do roku 1784 s Vaší arcidiecí stejně biskupů a pak 22 arcibiskupy. Tehdáž byl u nás biskupem Jan Leopold Hay (čtrnáctý mezi Hradeckými); ty dva kraje mají s námi jenom 4 pp. biskupy společné. Litomyšlští mají až do Arnošta I. stejné číslo s Prahou, pak až do Antonína Brusa 12 svých biskupů, od Antonína Brusa až do nynějšího p. biskupa Karla Bor. Hanla stejně s Čáslav-

*) O biskupství Litomyšlském máme bohdá r. 1865 širší zprávu. Red.

skými a Chrudimskými. Ze všech Kralohradeckých pp. biskupů zemřelo jenom 7 v okrese nynějšího biskupství, totiž 2 v Hradci a 5 v Chrastí. Pohřbeno v katedrále Hradecké 5 a v kolatuře Chrastické 2 (Thalemburg v Podlažicích, Hay v Chrastí). Ostatní byli povýšeni; 5 na arcibisk. Pražské, 1 na Olomoucké a 2 jinam přesazeni. Jeden měl 4 leta koadjutora, biskupa i. p. Samaritánského Matěje hrab. Chorinského — sám † v Brně na odpočinku 1774. Nejmní byl biskupem Mauric, vévoda Saský, sotva rok (1732—1733) a odešel do Litoměřic. Nejdéle biskupuje nynější p. biskup, 32 leta od r. 1832.

Bylo-by už na čase, aby někdo sepsal důkladný dějepis našeho biskupství. Byl by velmi zajímavý, jelikož za dob husitských v Hradci dlouho zuřil kněz Ambrož, pikle strojí Jan Rokycana, — v naší diecési povstalo bratrstvo Kunvaldské l. 1457; později česko-moravské (1467); uhnízdili se a posud tajně živoří Adamité a po 13 let tu biskupoval Hay — tajný důvěrník císaře Josefa II. a nejhrolivější příznivec jeho tak zvaných reform!

Třetí století biskupství našeho započal seminář slavnými službami Božími. Zpívanou mši sv. uel p. rektor a nový kanovník Gruss (zvolen 31. října od vd. kapitoly). Po službách Božích odevzdali mu alumnové 70 zl. r. č., jakožto dárek na obnovu našeho katedrálního chrámu.

Oprava na kated. kostele vážne; místo malty vysychá — kasa, den se krátí a počet dělníků se umenšuje. Sbírkou sešlo se asi 14.900 zl. a ty jsou již vydány. J. Velič. císa. Ferdinand dal 600 zl., p. biskup 6000, Kralohradecké kněžstvo, úřednictvo a měšťanstvo asi 3.000, ostatní diecése přes 5000 zl. Na celou opravu bylo by potřeba ještě asi 50.000 zl., ale odkud? to ví jediné Bůh. Posud je opravena celá střecha, zevnějšek presbyteria a velmi krásný jižní poboční portál. Uvnitř presbyteria jsou hlavní tři okna prozatím jenom bílým sklem zadělána; poněvadž Pražští umělci p. Scheibl a Quast nemohli dohotoviti výtečné práce své. Ostatní okna v presbyteriu mají velmi krásná čalounová v ohni dobře pálená skla z továrny Linichské poblíž Belgie. Nejkrásnější je nové oratorium nad kanovníckou zákristií. Dílo čisté gotické dle nákresu pana architekta Šmorance vyvedl p. Kokeš, rodem Moravan. Zajisté nebude míti oratorium toto daleko široko sobě rovného. Znamenité naše Pastophorium (schránka nejsv. Svátosti) s nově nalezeným monogramem *Raysek mrfc* (magister fecit) 1497 — (týž umělec stavěl Pražskou prašnou věž a

slavný Kutnohorský chrám) — stojí nyní opět v presbyteriu, kde stálo až do roku 1788 (skoro po 300 let); jenom že je teď o něco dál od oltáře právě proti jižnímu portálu; i to se opravuje dle původního velmi důmyslného způsobu. Strop a stěny presbyteria jsou již obnoveny i omalovány a budoucí nový, mramorový oltářní stůl jest v práci. Vrch bude gotická řezba z dubového a lipového dřeva, mezi tím bude čtvero menších olejových obrazů; dva z nich sv. Jana Nep. a Karla Bor. byly již v Praze ukazovány co práce mistrovská. K těm se přidruží obrazy sv. Václava a Vojtěcha. Dá-li P. Bůh požehnání a dobrodincové peníze, bude vkusné toto presbyterium snad do Velkonoc hotovo. — Jeho Exc. pan biskup je zdrav a přijede prý ku konci adventu z Chrastí do Hradce. †

Z Hory Kutné 21. listopadu 1864.

[Kaple sv. Václava ve Vlaském dvoře.]

Denní listy přinesly už zprávu; že obnovená starožitná kaple ve Vlaském dvoře na Horách Kutných dne 10. listopadu t. r. požehnána byla: nechci tudíž opomenouti také čtenářům „Blahověsta“ onu slavnost s církevního stanoviska vypsati.

Kdo z nás už co dítě neslychal o Kutné Hoře, o velikém bohatství stříbrných dolů, tak jako o kamenném mostě v zlaté Praze, neb o svatováclavských rytířích v Blaníku? Kořínek, kronikář Kutnohorský vypravuje, že r. 1237 Sedlecký mnich Antonín, v těch končinách, kde nyní Kutná Hora leží — tehdáž lesy pokrytých — našel stříbrný prut ze země vyrůstající, svou kutnou ho přikryl a tak místo poznamenal, odkud prý potomní město jmeno Kutná Hora dostalo. To jest ovšem báje; však pravda jest a dějepis to dosvědčuje, že se tu již za dávných věků, snad ku konci 12. stol. stříbro kutalo neb kopalo a od slova kutati má pravdě podobnější Hora jmeno Kutná. Báne Kutnohorské zajisté byly na stříbro velmi bohaté, neboť už první řád horní, který roku 1299 městu byl dán, dokládá, že posud ve světě neslycháno, by kde v jednom místě takové množství stříbra se dobývalo, jako v Kutné Hoře. — V dějinách dolů Kutno-Horských se vypisuje, že se tu ročně průměrně 13.178 hřiven stříbra těžilo, ano za krále Jana 500—600 hřiven téhodně do královské komory odváděno bylo. *)

Pověst o stříbrných horách lákala sem z blízka i z daleka množství dělníků, **)

*) Slovník naučný díl IV. str. 1087.

**) Za času hojného požehnání dolů až k 30.000 hornických a hutnických dělníků se v Kutné Hoře počítalo.

průmyslníků i kupců. Nepochybně že první příbytky horníků byly jen havířské boudy, však tou měrou, jakou přibývalo obyvatelů, také porůzná bydliště kovkopů a skvostnější budovy nákladníků a kupců se zmařaly, takže již v první polovici 13. stol. za krále Václava I. z nich město povstalo, ježto r. 1276 za královské bylo vyhlášeno.

Jak povstala osada Kutno-Horská, povstal zajisté i chrám. První chrámec, jak pověst dí, byla dřevěná kaple sv. panny Barbory, patronky havířů. — Přibýváním obyvatelstva přibývalo i chrámů. Bohatí nákladníci, rudokupci a šlechticové, kteří v těžení hor se účastnili, nelitujíc nákladů stavěli kostely větší a velebnější, ježto dosavad svědčí o bohatství a nábožnosti jejich i o někdejší velikosti a slávě města, jako jsou :

a) *Chrám sv. Jakuba*, založený na počátku 14. stol. od bohatého horníka a správce urbury pana Bořity z Košic, r. 1358 ukončený, v němž zprvu farář Malinský služby Boží vykonával; však již r. 1410 byl za farní a 1500 za arciděkanský chrám povýšen.*)

b) *Chrám sv. Barbory* na místě staré dřevěné kaple též od horníků přispěním krále Vladislava dle vzoru Pražského Svatovítského chrámu vystavěný. Založení jeho sahá podobně v první léta 14. stol., však teprv r. 1548 byla stavba uzavřena. Kaple někdejší sv. Barbory náležela pod duchovní správu městečka Pněvnice,**) nový kostel dostal po narovnání pře s farářem Malinským r. 1410 svého faráře.***)

c) *Chrám Matky Boží* na náměti v 14. a 15. stol. z výnosu smetených drobtů stříbrných rud, které se tu prodávaly, vystavěný; též někdy farní.

d) Nejstarší chrám Kutno-Horský pod titulem „*Všech Svatých*“ hned r. 1292 jak se praví od Kolínských nákladníků založený.

e) *Chrám Nejsv. Trojice B.* roku 1417 za městem nákladem Jana Smiška z Vrchovišť zbudovaný.

f) *Chrám sv. Bartoloměje* též někdy farní od r. 1786—1839 zavřený, nyní špitální (místo starobylého kostela sv. kříže, na jehož místě stojí nyní továrna na cukr).

Všecky tyto chrámy jsou stavěny ve slohu gothickém, jakýž od 12—15. století téměř výhradně i v Čechách panoval.

*) V době přebývání zde biskupův utrakvistických koncem XV. a počátkem XVI. stl. byl chrám sv. Jakuba též katedrálím zván; od r. 1623 stal se opět katolickým.

**) Město Pněvnice spáleno v bitvě svedené mezi Táboru a Pražany, r. 1424 u Malešova.

***) Až do r. 1622 býval při chrámě sv. Barbory farář utrakvistický.

Z novější doby pochází g) *chrám sv. Jana Nep.* r. 1754 dostavěný a h) *chrám sv. Angely* v klášteře Uršulinském, jenž tu r. 1712 od dvou sester hraběnek z Trautmandorf-Weinbergu byl založen.

Dle pověsti stávalo v Kutné Hoře ještě více chrámů, jako sv. Jiří, sv. Martina a j.

i) Nepochybně že tu byla hned ku konci 13. stol. také nějaká kaple na hradě královském, který si tu *král Václav II.* k svému přebývání vystavěti dal. Vřak od r. 1300 odevzdal král zmíněný hrad vlaským minciřům z Florencie, po nichž *dvorem Vlaským* se zval.*) — Týž dvůr, tehdaž mincovna a obydlí nejv. mincmistrů dal *Vladislav král* (pan. 1471—1516) znamenitě rozšířiti a kapli, jež tu snad stála, r. 1459 v čistě gothickém slohu přestavěti a s nádherou královskou upravití.***) Nápis na obrazu dobře zachovalém „Ecce homo!“ (Ježíš zbičováný, podle něhož stojí sv. Václav a Ladislav a za nima dva andělé, u něhou pak klečí král Vladislav i choť jeho) — svědčí, že svatyně ta ku počtě sv. Ladislava krále uherského a sv. Václava, knížete a patrona českého posvěcena byla nejdůst. biskupem Poznaňským, Gabrielem dne 13. července 1497.***)

Nehodami času zvláště za příčinou domácích bouří a válek spustly stříbrné doly Kutno-Horské a když výtěžek stříbra pomínil, přestál i úřad nejvyššího mincmistra a r. 1746 byl proměněn v horní administraci. — Jako mnohé památky starobylé tu zmařeny, tak i budova Vlaského dvoru, kde králové často přebývali, jako oba Václavové a zvláště Vladislav — i hradní kaple velmi sešla. Příbytky pro horní úřady se čas od času poněkud opravovaly, však v kapli trvala ohavnost spuštění. Teprv r. 1862 přičiněním nynějšího horního hejtmana pana *Karla Matějky*, jemuž konservator kraje Čáslavského pan *Fr. Beneš* radou i skutkem přispíval, z důchodů státních povoleno 1.300 zl. na opravu kaple,

*) Od toho času snad až do 18. stol. razily se v Kutné Hoře stříbrné peníze, nejvíce tak zvané „pražské groše.“

**) Stavěl ji nejspíše slovutný Rejsek, kterýž mezi staviteli Pražského chrámu sv. Víta a Kutnoh. sv. p. Barbory se jmenuje.

***) Nápis latinský zní: Lapsus humi reparationis salutis nostrae anno 1497 die 13. m. Julii hoc sacrum dedicatum est per reverendiss. patrem Dominum Gabrielem episcopum Boznensem in laudem sancto. Ladislai, regis Hungariae et divi Wenceslai, martyris et ducis Bohemiae sub illustrissimo principe Wladislao, rege Hungariae et Bohemiae regna gubernante, nec non generoso Johanne Horstorfer de Maleszicz summo magistro monetae pro tunc residente. Cujus aniversarius dedicationis dies celebratur dominica proxima Magdalenae.

již Kutno-Horský stavitel a mistr kamenický pan *Ladislav* dokonale provedl. Zdi až tuze chatrné se důkladně vypravily, mnohé nové tesané kameny vnitř i zevnitř se vysadily, klenutí velmi důmyslně rozvětvené, jež na jediném štíhlém sloupci spočívá se vyčistilo, v zadním přístěnku*) nový plochý strop upraven a veliké okno ve slohu gothickém proděláno — v něm velmi vkusná barevná skla z Cách (Achen) dána — a celý stánek Páně slušně vybílen. — Však u vnitř bylo pusto: stály tu čtyry holé zdi, nad nimiž vysoko překrásné klenutí se puulo; bylo to krásné tělo bez duše. Toho zželelo se podnikatelům i roztoužili se, by obnovenou kapli také důstojně ozdobili. — Chránci teď jako novému slušely by nové oltářiky v přiměřeném slohu; však ty by vyžadovaly velkého nákladu. Sehnány tudíž oltáře staré i shledáno, že jsou všechny tři pěkné velmi uměle řezané archy neb oltářiky skladací, ježto kdyby se obnovily, velmi důstojně by krásnily svatyni. Horliví podnikatelé hledali tudíž dobrodinců. Ač tu i tam byli oslyšeni, předce neocháblí. Bůh žehnal upřímné snaze. V krátké sebráno menších i větších dárků přes 350 zl., tak že se mohlo přikročiti k vnitřní opravě, jižto p. Heinrich řezbář a pozlacovač Kutnohorský zdařile vyvedl.

Hlavní oltář v pětihranném gothickém výstupku (v každé hraně jest úhledné gothickými okrasami ozdobené okno) umístěný na způsob taburnakula, vkusnými sloupky a řezbami ovroubeného, jest šedě mramorován a řezby bohatě pozlacený. Uvnitř sehránky jsou pěkné řezané sošky ss. Václava a Ladislava čistě upravené, nad nima pak je rovně zdařilá soška P. Marie. — Křídla bývalé archy (na jednom vyřezán sv. Vojtěch, na druhém sv. Ludmila) pěkně bronzované, jsou po stranách zavěšeny. Plocha oltářní je mramorová.

Po obou stranách kaple jsou na oltářních kameniných stolicích v hluboký chrámecích obrazy dřevěné, polovypuklé, z nichžto jeden sv. Šimona a Tadyáše, druhý pak smrt Marie Panny představuje, při kterém to je znamenité, že všech 13 postav (Maria P. s 12 apoštoly) z jednoho dřeva jsou vyřezány. — Misto křídel, jež prý jsou někde uloženy, zdobí rámy podobné jako na hlavním oltáři pěkné zlacené řezby.

Také kazatelna je přiměřeně vykrášlena — mramorovaná a zlacená — a sošky

dřevěné — na sklopce Pán Ježíš a vůkol čtvero evangelistů — vkusně upraveny.

V zadním přístavku kaple nachází se několik stolic a na zdi s jedné strany svrchu zmiňný obraz „Ecce homo!“ a s druhé obraz kulatý polovypuklý sv. Jana Nep. z doby novější.

Takto upravená kaple prvotně, jak už pověděno, vysvěcena — byla dne 10 listop. znovu požehnána či smířena (reconciliata), kterýžto posvátný úkon předseval veleduš. arciděkan a střídník Kutnohorský pan *Josef Peřina*. V kročiv do svatyně s kněžstvem přísluhujícím, učinil k shromážděnému lidu — mezi nimiž byli p. horní hejtmán Matějka, městská rada s purkmistrem dr. Štětkou, zádušní starosta p. Ant. Breuer a mnozí z vzácnějšího měšťanstva — krátkou sice, však velmi dojemnou řeč, z níž tuto podávám jen některé úryvky: „Stojíme na místě znamenitém a posvátném. Jest to posvátný pomník staroslavné Hory, v němžto celý dějepis našeho města spočívá. Nechci připomínati slávy Vlaského dvoru, v nížby se vmísila mnohá trudná upomínka. Hora vždy, od dávných časů šetřila nábožnosti a národnosti: nábožnosti, že mnohé chrámy vystavěla a národnosti, že tuto kapli ku počtě sv. Václava patrona a dědice českého zasvětila. Kaple vystavena na místě, kde poklady se shromážděly jako nejdražší poklad, jehož horníci nade všecko si vážili. Bořivý duch času nešetřil žádných památek; mnohé zcela zahladil a co nemohl zničiti, v zříceniny obrátil. Tak Vlaský dvůr je téměř ssutina, i kaple tato do nedávna byla pustá. Však duch nábožný nikdy v Hoře neutuchl. Jako druhdy horníci sbírali drobtý z kovu stříbrných, z jejichžto výnosu chrám Matky B. na náměti vystavěli: tak nyní z nepatrných příspěvků kaple tato obnovena. Skromnost dárců nedopouští mi, abych ze jména udal ty, kteří k obnovení této kaple přispěli a tak nábožnost svou osvědčili. Jména jejich jsou zapsána v knize života. — Kéžby kaple tato nyní důstojně obnovená ještě tehda potrvála, až zhoubný zub času vyhladí všechny ostatní památky staroslavného města!

Na to pan arciděkan zapěl: „Asperges me!“ vykropil kapli, a říkal litanie o Všech svatých a příslušné modlitby. — Když kaple byla požehnána konal tu po mnohých letech zase první mši sv., po níž se modlil za všechny dobrodince této svatyně. — Na týž úmysl byly tu po celý oktav mše sv. obětovány od Horských a okolních kněží.

Konaly pak se mše sv. v starožitném mešním rouše, jež nepochybně udělala a obětovala chot nejvyššího mincmistra pana Horstorf a z Malešic — za krále Vladislava,

*) Původně byla kaple tato 17 stop dlouhá a 24 stopy široká a krásné goth. klenutí spočívalo na pilíři svrchu v palmu rozvětveném. Zadní část o něco větší snad při některé prvéjší opravě z obyčejné síně byla přičiněna.

o čem svědčí znak téže rodiny na obou krajích vyšitý, totiž tři lilie do trojhranu v poli. — Z roucha toho zůstal ovšem jen prostředek hedbávný, v němžto v zadu na způsob kříže vyšitý jsou krouceným hedbávím obrazy z mladosti Pána Ježíše, totiž početí a narození Páně, zjevení sv. třem králům, obětování v chrámě a cesta do Jerusalema. Z předu vyšita podoba P. Marie a pod ní sv. Kateřina, nepochybně patronka urozené dárnyně. Postraníce jsou nové z červeného aksamitu, porty široké lionské. Obnoven pak byl ornát prací a nákladem ctihodné matky Augustiny v zdejším klášteře uršulinském. Kromě mešního roucha má kaple také svůj stříbrný kalich, stříbrný zvonek (starožitné cymbálky), nové polštáře a dvě památné knihy, t. latinsko-český křesťanský neb gradual (kterýž dále Bůh, hodlám časem blíže vypsat) a starý missál od r. 1484, tedy brzo po vynalezení knihtiskařství v Basilei tištěný. Kniha je svázaná v kůži veprové a mosazí kovaná; formát je největší folio; strany nejsou znamenány; názevní list chybí. Písmo prvotisku (incunabulae) je rohatá antiqua. Velké začáteční písmeny — iniciálky neb versálky jsou z části červené, z části modré a veskrz psané. Dvě z nich jsou zlatem ozdobené, A (d te Domine...) při počátku mše sv. na první neděli adventní a T (e igitur...), jímžto se začíná kánon mše sv.; ono má kraje zelené, toto pak červené, prostředek vyplňuje zlatý plátek. Na konci přitištěno osvědčení, že je missál tištěný ne psaný.*) Tyť jsou věci pamětihodné v kapli svato-václavské. —

Ode dneška je kaple zavřena; však kdo Horu navštíví, bys ohledal památky její, zvláště velebné chrámy, neopomen také zajít do Vlašského dvoru a bude ti ochotností pana horního hejtmana zajisté práno, že uziš jak pěknou stavbu, tak i vnitřní důstojnou ozdobu starožitné kaple a velebiti budeš moudrost dobrotivého Pána, který již našim předkům poskytoval daru umění.

*) Zní pak osvědčení takto: Anno a nativitate Dni milesimo quadringentesimo octogesimo quarto sanctiss. in Christo Patre at Dno, Dno Innocentio papa VIII. pontifice maximo. Illustriss. nobiliss. Domus Austriae Friderico Romanorum imperatore gloriosissimo scetae catholicae ecclesiae gubernacula tenentibus. Nobili Casparo de Rheno. In egregia urbe Basileae aëris temperie ac fructuum redundantia jucundissima. Studium gymnasiis haut patrum omnipotentis gratuito munere sublimata episcopatum gerente. Missales libros bene correctos ab eis exemplaribus majoris ecclesiae ejusdem verbis, quos patres s. concilii Basilei inter ceteros orbis terrarum libros plurimum commendabant: non attramentali penna sed arte quadam ingeniosa imprimendi cuncti potente aspirante Deo Nicolaus Kessler feliciter consumavit. —

k tak velikým dílům a v srdcích potomků vzbuzuje lásku, aby jich šetřili a po věky zachovali. — Tu, bratře, pomodli se nejen za pokoj duší vznešeného zakladatele a stavitelů kaple, nýbrž vzpomeň ve své modlitbě i na nynější opravu a dobrodince té svatyně. — Tu ponoř se duchem v dávné časy, kde zbožný Vladislav klečival posiluje se na modlitbách k moudrému spravování dvou království (českého i uherského). — Tu představuj sobě někdejší bohatství a slávu města i vlasti a uvažuj pomíjelnost všech věcí pozemských. — Tu modli se, by Pán nebes a země znova otevřel zdroje bohatství, ač budou-li k opravdovému prospěchu města, národu a vlasti. Však v uvážení beř slova písma: „Kde je poklad, bývá i srdce.“ (Mat.) „Žádného život nezáleží v hojnosti těch věcí, kterými vládne.“ (Luk.) „Kdo miluje zlato, nebude spravedliv.“ Mnozí přišli ku pádu pro zlato i stříbro.“ (Sir.) „Kterí chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení.“ „Kořen všeho zlého jest žádostivost.“ (I. Tim.) „Dokavad toho, co jim škodlivé jest, žádají budou?“ (Přisl.)

Tu vzpomínej žalostných dob, kde boháči chudých utiskovali; kde s bohatstvím obyvatelů zmahaly se rozkošnictví a bujnost, kde chasa nezbedná dopouštěla se mnohých výtržností, páčila a vraždila (v Malině); kde bratr bratra vraždil a zajaté nepřátele do šachet metal, domnívaje se, že tím Bohu slouží. — Tu přemítej na mysli příčiny úpadku milé vlasti a našeho národu. „Doufali v myšleních svých.“ (Přisl.) „Doufali v sílu svou a bohatstvím chlubili se.“ (Žalm.) „Zanechávali cizím zboží svého.“ (Žalm.) „Zlořečený člověk, který doufá v člověka a klade tělo za rámě své a od Hospodina odstupuje srdce jeho.“ (Jer.) „Svorností malé věci rostou, nesvorností veliké se rozpadají.“

Tu konečně děkuj a posiluj se v Boha, že nedav národu zahynouti, křísí ho k životu novému. „Věž nejprvnější jest jmeno Hospodinovo; k němu utíká se spravedlivý a bude povýšen.“ (Přisl.) „Vzývej mne v den souzení, vytrhnu tě a ty mne budeš oslavovati.“ (Žalm.) „Jest-li Bůh s námi, kdo proti nám?“ (Řím.) Tu kleče u oltáře sv. Václava, mocného patrona vzývej: „Ty jsi dědic české země, rozpomeň se na své plémě; nedej zahynouti nám i budoucím, svatý Václave: Kriste eleison!“

Dodatek. Právě čtu v „Národě“ od 19. listopadu ve zprávě o kapli vláskodvorské tato slova:

„Ve výklenku pro mešní konvičky upraveném, nalezla se dřevěná deska papírem polepená, na níž toto napsáno:

S. D. Optimi Domini Officiales!

Singulares vestras humanitates supplēx rogo, ut juxta benignitatem animorum vestrarum mihi hanc pietatem exhibeatis, ut solennia futura septimana praescribatis propter dedicationem Sacelli hujus domus, quae crastina die celebrabitur, quod aedificatum est ad laudem et gloriam Dei et suae benedictae Matris Virginis Mariae. Nec opus est prolixam supplicationem scribere, cum certus sim impetrare praenominatum solatium. Hac una re nihil cuique gratius poteritis facere hoc tempore. Bene valete viri ornatissimi!

Kuttenbergae 28. die mensis Julii in die s. Pantaleonis.

Anno MDXXXVII.

Gregorius sacellanus.

Slova tato přinesl „Národ“ beze vši poznámky, z čehož vznikly, jak jsem na své uši slyšel, mnohé pochybnosti. Jedni mají za to, že snad kaple nyní znovu požehnaná byla původně zvaná Mariánskou, ježto svrchní obraz nad sochama sv. Václava a Ladislava Marii Pannu představuje; však titul chrámu řídívá se dle obrazu prostředního, většího, a z nápisu na obraze „Ecce homo,“ jak svrchu zmíněno, je patrné, že byla sv. Václavu a Ladislavu r. 1497 zasvěcena: — Jiní se domnívají, že byla snad později za Ferdinanda I., krále přísně katolického r. 1537 po 40 letech na jméno Rodičky Boží řádem katolickým posvěcena; avšak za jedno víme, že byla hned původně od katolického krále Václava založena a od katol. biskupa Po znašského vysvěcena, a za druhé, že byla K. Hora od bitvy Malešovské (1424) až do bitvy bělohorské zcela utrakvistická, ano že až do té doby konsistoř pod obojí se tu zachovala. Proto domýšlejí se konečně jiní, že byla ve dvoře Vlašském mimo Svato-václavskou ještě jiná kaple Mariánská. Vše to jsou pouhé domněnky. Z listu svrchu uvedeného toliko vysvitá, že musila být v Kutné Hoře také kaple ku počtě nejbl. R. B. Marie Panny zasvěcena, zdali ve Vlašském dvoře, v radnici nebo v kterém jiném obecním domě, je pochybné.

Kaple ta byla dne 28. července 1537, tedy za panování krále Ferdinanda (1527—1564) posvěcena (dedicata). Kněz téže kaple (kaplan či sacellanus) žádá počestné představenstvo (snad městské: officiales), aby za příčinou svěcení kaple ustanovili téhodní neb osmidenní slavnost, ježto jemu (kaplanu) bude velmi potěšitelná a všemu lidu velice milá. —

Táži se: Kdo nám medle poví, kde kaple ta Mariánská stála a kdy sešla, ž po ní teď není ani památka? Práti jest, aby nás některý znatel památek Kutnohorských vyvedl z těch pochybností. —

J. B. P.

Na Vraném dne 21. listopadu 1864.

(Štěstý přítel mládeže.)

Dne 19. listopadu t. r. obdržel jsem z rukou vys. důstojného pana Mikuláše Tomka, probošta metropolitní kapitoly u sv. Víta na hradě Pražském pro každou ze tří zdejších farních škol na ošacení chudé školní mládeže 50 zl., tedy úhrnem 150 zl. r. č. — Poněvadž tento šlechetný dobrodinec i minulá leta na ošacení chudých školních dítek pro každou z 9. škol na patronátě kapitolním po 50 zl., tedy v celosti ročně 450 zl. přispěl, zasluhuje, aby mu jmenem chudé školní mládeže vřelě díky veřejně byly vysloveny. Báh ho školám zachovej! Fr. Čech, patronátní komisař.

Od Šumavy, dne 21. listopadu.

(Nepatrné pochybnosti. Prosba. • Prvotiny kněžské. Rituale.)

Přicházím opět s novým zákonem obecním a předkládám dvě otázky: Jaký jest nyní náš poměr k lékařům očkovacím, a k babám porodním? Můj náhled jest, že nyní bývalý josefinský zákon o výročních kázáních o očkování více neplatí, aniž kněz vázán jest, aby této operaci byl přítomen, a že může bývalých pochvalných dekretů snadno oželeť.

Co se týče otázky druhé, žalovala u mně bába zkoumaná, že v osadách vzdálenějších i nezkoumané báby pomáhají při porodech. Odkázal jsem žalobnici na představeného obce a na úřad okresní, opíraje se o §. 28. odst. 5. — Cíním prosbu, aby u vydávání zákonů církevních jakýsi organismus zaveden byl. V naší diecési máme za dvanáct let biskupských výnosů již XII. velkých svazků, a tu často obtížno vyhledati zákon a jeho proměny a přídatky, tudíž příručného vydání veškerých těchto zákonů velice jest potřebí. Tak na př. nový zákon obecní vydán jest v rozmanitých formátech, a to zajisté nikoliv ku škodě pp. nakladatelů. — Dne 13. t. m. slavil prvotiny své ctihodný kněz z řehole sv. Františka P. Antonín Neumayer v Děpolicích u valném shonu lidstva a při četné asistenci kněžstva. Byla to radostná událost pro celou Šumavu.

Agenda Ostrihomská ve třech jazycích už vyšla; skvostně to vydání, míním: „Rituale Strigoniense — jussu et auctoritate Dom. Joannis Bapt. Scitovszky — Budae.“ str. 457. a tři listy obsahu. — Dlouho-li u nás ještě starou agendou budeme se mořiti? H. H.

Z Plzně, 16. listopadu 1864.

(Obrazy a písničky kramářské.)

V Plzni výroční trh! Jaká to na náměstí směsice, co tu běhu a shonu, klamu

a mamu, vychvalovány, ctného i nectného výdělků! Jdeme se podívat. Hle, tam stojí můj známý, pilně se dívaje na vyvěšené tu obrazy. „Nač to tu hledíte?“ otázal jsem se, načež on odpověděl: „Divím se, jak jsou lidé nestydatí!“ Pohleděl jsem i já a srdce se mi hořkostí trásl; nestyda ten, kdo na takové obrazy se zalíbením hledí, větší nestyda, kdo je prodává, větší, kdo je tiskne, a větší, kdo to . . . však ticho; mohl by mne zastihnouti trest, jehož by vlastně hoden byl kramář, že bez trestu vyvěsiti smí na týči ty oplzllosti. Jsem učitel, rozpomenul jsem se hned na dívky, o něž péči máme, aby hlízou nemravnosti zachváceny nebyly. Však co rozníti v duši mladistvé obraz nečistý, ví každý z nás, zvláště když přistojící se snaží vyložiti, čemu by nerozuměla mysl nevinná. Kým bych mohl tu dnešní svou rozhořčenost poslati všem, kdož bdití mají nad veřejnou mravopoctností! Jinde slyšel jsem písničkáře. Syn a matka zpívali, ale co zpívali? Píseň, za kterou jsem se styděl. „Příteli — osopil jsem se — jak pak můžete něco takového tuto zpívat?“ — Na to on: „To si vyjednají s tiskařem!“ — Viděl jsem mladíky, ani tu nekalou píseň kupovali. Ubohá mládeži! Školy krásné se ti stavějí od mužů tě milujících, a tuto poběhlík pro výdělek bourá v tobě chrám Ducha svatého a upřímní učitelové tvoji zplácou nad prací svou. — To „Blahověstu“ posílá z Plzně „jarmarku“

F. A.

Od Mniší hory na Moravě 22. listopadu 1864.

(Učitelské porady. — Pastoralní konference.)

Dne 25. m. m. odbyvala se opět v místnostech školní budovy u Minoritů v Brně učitelská porada u přítomnosti vrchního dozorce obecních škol p. kanovníka Karla Nöttiga, a školního rady Vinc. Prouška, po slavné zádušní mši sv. za v Pánu zesnulého učitele u svatého Jakuba. — Hlavní otázka této porady: „Kterých prostředků k názornému vyučování může si učitel svou pilností sám zaopatřit? A kterých mu obci popráno býti může?“ zavdala příčinu k živému rokování, po kterém se p. školní rada Vinc. Proušek s námi rozloučil, jsa co školní rada do Rakous povolán. Budova školní byla naplněna učitelstvem, což jest jistě důkazem, kterak vřelého účastenství naše učitelstvo v poradách beře. A to ne bez příčin. — Neb povýšinulo-li se k větší poněkud vzdělanosti, stalo se to poradami učitelstvá, kdež se ve svém povolání učitel silí, obcerstňuje, moudřejším a zkušenějším stává.

Už po více let chodíme na porady učitelské, jejichž prospěšnost nedá se upřít;

však kolikrátkoli jsem se domů vracel, napadlo mi vždy, proč asi my u nás na Moravě až posud postrádáme porad duchoven-
ských? Že by nám byly užitečné, prospěšné, kdožby směl popírati, zná-li jen poněkud naše poměry? Bohužel, starý Josefinismus posud docela nevymřel — odkudž mnohé rozdílů při sv. obřadech i udělování sv. svátostí; zná je, kde na př. rád v zpovědnici sedá. Kdo z Josefinismu posud nevybředl, činí mladšímu kněžstvu, obzvláště co se liturgie týče, nemalé obtíže. Protož bychom od srdce sobě u nás na Moravě přáli „pastoralní konference.“ S potěšením čítáme listy rakouské, které začasté zmínku činí o poradách duchoven-
ských — a ještě raději české, které milé zprávy přináší o konferencích pastorálních v Čechách odbyvaných. — Kým bychom i my na Moravě se mohli těšiti z nich! — Pak bychom i my tím radostněji a jednomyslně pracovali na vinici Páně!

×

Z Palerma na Sicílii na den sv. Karla Borom. 1864.

(Z Benátek do Palerma. Dopis IV.)

„Non nobis, Domine, non nobis,“ tak četl jsem ubíraje se dnes týden k nádraží Benátskému na jednom paláci při Canal grande. „Ne pro sebe, ne pro své vyrazení vydávám se na tuto cestu,“ tak jsem si tenkrát vyložil ta slova na sebe, „a protož zachovej mě, Bože můj.“ A dnes, když jsem šťastně se octnul za jitra na místě, dnes z celého srdce volám ostatní slova oné první průpovědi: „Sed nomini tuo da gloriam! Tvému jménu, Pane Bože, budiž dík a chvála.“ A že jsem s pomocí Boží dalekou a obtížnou tu cestu dosti dobře přestál, můžete souditi již z toho, že téhož dne ještě sedám psáti Vašemu Blahověstu. „Všeho zkuste, co dobrého jest, toho se držte.“ I já zkusil cestování po železnici, po voze s koňmi, i po moři, a všeho v hojně míře; a kdyby to bylo možno, nedržel bych se žádného, při všem člověk mnoho zkusí. Prál jsem si, kdybych i já mohl míti tak lehké cestování, jako dal Pán Bůh těm milým ptákům, kteří také musejí každoročně stěhovati se do dalekých krajin. Nestarají se o nocleh ani o kufr, nemusejí se kričeti s drzými a ošemetnými nosiči a voziči, Otec nebeský šatí i živí je: protož zůstali v tom rádu, v kterémž je Pán Bůh postavil. Jen bídný člověk nechtěl zůstat na stupni, kam jej Bůh postavil, chtěl výše; a to nešťastné „Já pán,“ jež v každém hříchu jest obsaženo, to přivedlo na svět rozdíl mezi mým a tvým, a s tím všecko souzení, všelikou bídu. A což, kdyby Pán Bůh nám měřil mírou zaslouženou, kdežbychom se octli za hříchy naše? Jen v kři-

ži Kristově. jest naše spasení i v bídách časných. Však vytrhnu se z tohoto rozjímání, jež my na mysl jde po přestálé cestě, a povím Vám v krátkosti, kudy a jak jsem se dostal do Palerma. Po železnici jel jsem z Benátek do *Pádivy*. Chtěje shlednouti město, zůstal jsem do druhého dne. Největší pro mne znamenitost, po níž nejprve jsem se ohlížel, jest ovšem chrám sv. Antonína Padovanského, jenž zde žil, zde odpočívá, a pro mnohé zázraky na jeho přímluvu činěné s největší láskou zde se cti, jakož se zde také jinak nejmenuje, než „il Santo — náš Svätý.“ Chrám sv. Antonína, při němž klášter téže řehole, v které i on trávil sv. život svůj, jest veliký, velebný, s mnohými pomníky uměleckými i historickými, a znenáhla se vnitřek jeho s velikým nákladem dokonává a opravuje. Nejprůběžnější zmínku musím učiniti o kapli Svätého, bohatým sloupením a vzácným průčelím, jež oplývá ozdobami ze zlata, malby i řezby, od ostatního chrámu jako oddělené, v níž vysoký oltář s hrobem Svätého; zde všechno ze stříbra a mramoru, zde celé dni zástupy modlicích se, jeden kněz čeká na druhého se mši sv. I mně vyplnilo se přání, sloužil jsem mši sv. nad hrobem sv. Antonína, a vzpomněl jsem na všechny mé milé, zvláště na ty mnohé Antoníny mezi kněžskými v naší krajině, jenž mi jsou upřímnými přáteli. — Naproti kapli sv. Antonína jest kaple sv. Felixe, jehož ostatky zde jsou složeny, velmi krásné v gotickém slouhu obnovená. Presbytář s hlavním oltářem, za nímž prostranný chor, má mnoho ozdob a okras bronzových, mezi jiným obrovský svícen, totiž bronzový obraz vypuklými ozdobený sloup, na nějž zvláštním strojem zdvihá se obrovský paškál (velikonoční svíce), jež prý váží přes tři centy. — Maje teprv večer s poštou jeti dále bloudil jsem několik hodin po městě, jehož zevnitřek málo příjemný, a navštívil všechny kostely, co se mi naskytly. Zvláště se mi líbil malý, velmi ozdobný kostel sv. Šimona a Judy, v němž stranou jest překrásná kaple „Umučení Páně“ s křucifixem na oltáři, s jehož převýznamné tváře dlouho jsem nemohl oči spustiti, také dvě sochy vedle presbytáře mě zajímaly pro pěkné nápisy latinské: Sv. Jan Křtítel se slovy: „Já nejsem Kristus“ a sv. Ondřej se slovy: „O dobrý křtíži.“ — Nehoda, že mi nechtěli na poště vzíti kufr, že mnoho vážil, přinutila mě zůstat v Pádově i druhou noc; a byl jsem tomu pak rád, jel jsem s diligencí, pohodlně a za dne, a na hranici jsem měl s finančníky rakouskými a italskými méně starostí, jelikož náš konduktér nám dal vše na ruku. V *Rovigo* jsme obědvali,

a dostavše se po mnohých obtížích přes hranici, kterou činí široká řeka Pád, přes níž se jen po loďkách dosti nebezpečně lze dostat, sedli jsme hned za řekou na dráhu. Ve *Ferráre* jsem as tři hodiny čekal, než jel vlak dále do *Bologny*, kdež jsem se okolo 11 hodin večer ocitl. Bononie, toto někdy po celé Evropě pro své učence a své vysoké školy s úctou jmenované město, zdálo se mi býti nejživější a nejvýstavnější ze všech měst italských, jež jsem dotud byl viděl. Spěšně jsem prohlédl jsem veliký chrám sv. Petronia, patrona zdejšího města, chrám arcibiskupský, nyní bez pastýře, kostel Panny Marie, a býv. universitní stavení, jehož dvůr a chodby sochami a malbami takřka přeplněny jsou; slouží nyní za knihovnu. Z *Bologny* jel jsem po dráze (mimo as tři hod. s koňmi) přes *Pistoju* (Pistoria), kdež jsem si vzpomněl na nešťastnou synodu se zbloudilým biskupem, až do *Lukky*; dále totiž vlak toho dne nejel. Časné ráno jsem z *Lukky* odjížděl přes *Pisu* do *Livorna*. V osm hodin ráno jel jsem tímto bohatým, výstavným městem do hostince blíže přístavu. Složiv své věci, spěchám nejprve do kostela, abych ten veliký svátek (bylo Všechných Svätých) nestrávil bez služeb Božích. V hlavním chrámu (kathedrálním) byl jsem ráno i odpoledne přítomen slavnému zpívání hodin od kanovníků, ve dvou jiných kostelích nalezl jsem při slavném osvětlení vystavenou nejsv. Svätost. Druhý den (na dušičky) sloužil jsem mši svatou v nejbližším kostele sv. Sebastiana, a po poledni sedl jsem na lodku, která mě dovezla na parní loď „Campidoglio,“ po nížto jsem za 80 franků dojel přímo do Palerma. Na své pozemské cestě pozoroval jsem okolo Pisy, Lukky ba i okolo Pádovy zeleninu docela čerstvě sázenou, salát hlávkový, kapustu atd., jako u nás na jaře. Italští velmi mnoho na zeleninu drží; polévka plná zeleniny, k masu místo omáčky zelenina. Co jsem ale nerad viděl, že okolo Pádovy a Roviga v neděli dopoledne lidé pracovali; viděl jsem práti, víno ořežavati, ba i cihly nakládati. A mám také pověditi o příhodách po moři? Nevím ani, jak začíti. Bylo krásné počasí až do středy, kdy jsem měl odjetí. Ve středu celé půldne přišlo, ale ještě kdy jsem sedal na lodku, bylo bez větru; než jsme ale dojeli k párníku, jenž byl dále v přístavu, houpala se malá loďka již zle po vlnách: zdvihl se vítr. Můžete si pomysli, jak mi bylo, vidoucimu ty hrozné vlny, když jsem si představil tu nekonečnou dálku cesty po moři. Byl jsem toho dne déle na palubě, a v širém moři kolem se ohlížeje a vida tu spoustu vodstva pro oko

lidské bez meze a konce a ty mocné vlny, s naší obrovskou lodí jako s přím pohrávající, pochopil jsem teprv, že bylo třeba velké odvahy onomu prvnímu, jenž se na tento mocný živel vydal na kuse lehkého dřeva; pochopil jsem, proč Církev sv. co matka o všechny ditky své pečlivá, zvláštní modlitby i mši činí „pro navigantibus — za ty, kdož po moři se plaví.“ Pán Bůh nás sice bouře chránil, ale ať slunce svítilo, vítr přece až po druhého večera silně lodí pohyboval. Nemoc tak zvaná námořní řádila na lodi dosti zle, i já zakusil v hojnosti těch nevypověditelných těžkostí, majících původ v převráceném žaludku a závratí hlavy, proti nimž jest jediný lík — trpělivost, ačkoliv na 30 a 40 hodin se tohoto líku lehko nedostává. V pátek, na sv. Karla Bořomejského, v 5 hodin ráno přistáli jsme u Palerma, po šesté opustili jsme loď. Po hrozném utýrání s nosiči, loďkařem, vozíkářem dostal jsem se do hostince. Uloživ své věci, jdu nejprve do kostela hned naproti hostinci, a přítomen jsa oběti mše sv. děkoval jsem Pánu Bohu za šťastně vykonanou cestu, a pomodlil jsem se za všechny přátele Karly, kteří toho dne svátek slaví; vzpomněl jsem na milovaného d. p. kanovníka Pruchu, jehož Bůh dlouho zachovej Církvi i vlasti, vzpomněl jsem na otcovského přítele svého p. vikáře Staro-Kolinského, vzpomněl jsem na Vašeho Římského dopisovatele, jenž mi zde v Itálii již mnohé přátelství na jevo dal. A vrátiv se napsal jsem v rychlosti tuto zprávu, abych ty, kdož o mne v lásce své se obávali, upokojil a přesvědčil, že jsem živ a šťastně dostal se za moře. H.

Kronika.

Z Prahy. JEmiň. nejdůst. p. kardinál navrátil se včera ráno z Vidně a bude sloužiti v neděli (27. t. m.) v kapli sv. Václava na hradě o 6. hod. ráno první rotní mši sv. V kapli této zpívají se české zpěvy rotní každého dne po celý advent od 1/2 6—7. hodin; v 6 a 1/2 7. jsou tiché mše sv.; v 7 hodin jest pak zpívána mše sv. (rorate kanovnícké) u Věch Svatých. Připomínáme, že v metrop. chrámu u sv. Víta zavřena jest toliko hlavní loď, nikoli však postranní; jsouť každého dne mše sv. na hrobě sv. Jana Nepom., i ve všech pobočních kaplich.

— Z dědictví sv. Jana Nepom. obdrželi alumnové k. arcib. semináře dvacet výtisků „Kancionálu,“ díl I. i II., kteréžto zpěvy slyšeti lze v seminářském chrámu (u sv. Salvatora) každou středu a sobotu při mši sv. v 6 hod. ráno, kromě adventu,

v kterýžto posvátný čas se zpívají každodenně staročeské zpěvy rotní a sice všedního dne o hod. 6. a v neděli o hod. 7. — Nejmenovaný dobrodinec, člen vys. důst. metrop. kapitoly podaroval všech 27 alumnů IV. roku skvostně svázanými výtisky církevního práva: „Compendium juris ecclesiastici — auctore Simone Aichner.“

— J. J. Velič, císařovna Alžběta a císařovna Karolína Augusta ráčily darovati jednotě k dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském každá 1000 zl.

— Ve prospěch jednoty sv. Vítské bude uspořádán 18. prosince velkolepý koncert. — U sv. Jindřicha hodlají dáti na starožitnou věž novou, přiměřenější střechu a baň. Sestavil se již výbor, jenž příspěvky sbíráti bude.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili vp. Jos. Pohořelý, farář v Nové Vsi u Kolína; Karel Beránek, bisk. sekretář a Eduard Svoboda, bohoslovec v Brně.

— Při misii v Strakoněch, kterouž konali Redemptoristé, přijalo Tělo Páně 5000 duší.

— V Jičíně na učitelské poradě d. 27. října skládali dva definitivně ustanovení učitelové na realce synodou nařízené slavné vyznání víry s přísahou před shromážděným učitelstvem do rukou veledůst. p. předsedy. „Učinila tato jistě slavná funkce — dokládá dopisovatel „Školníka“ — zvláštní dojem i na pp. poradníky neboť ne jeden při tom oslel.“

— V arcib. semináři nalezájící se obraz blah. Kanisia bude fotografován.

— U sv. Mikoláše na Malé straně bude se konati misie.

— Oprava. Zprávu o slavnosti sv. Klementa v čísle 32. na str. 515 opravujeme v ten smysl, že od 24. t. m. do 1. prosince bude každodenně v 7 h. ráno mše sv. — nikoliv pak litanie s požehnáním v 6 h. odpoledne.

Z Uher. Spolek sv. Ladislava složil od r. 1861 k dobrým účelům 29,920 zl. r. č. 403 dukáty a 1200 franků. Z toho dano sv. Otcí 9667 zl., 50 duk. a 1000 fr.; v Uhrách rozdáno 10,576 zl., pro misii bulharskou 2122 zl. pro kat. ústav v Cařihradě 850 zl., pro školské bratry v Bukarešti 150 zl. a 240 duk., pro anglické panny tamtéž 3350 zl., pro misii v Hercegovině 800 zl. a 10 duk., pro seminář Jesuitů na hoře Libanské 1400 zl., pro apošt. vikáře v Cařihradě 400 zl. atd.

Z Němec. Na 16. valném sjezdu katol. jednot ve Würzburgu přijat byl návrh p. faráře Frankfurtského Thissena, aby se zřídil spolek k vydávání brošur (Broschüren-Verem), jimiž by se porážely nájezdy protivníků a objasňovaly otázky historické a politické. Spisků takových o 16—32 stránkách má se vydati každým rokem deset. Spolek jest již založen, žije a dochází vře-

lého účastenství; máť již bez mála 8000 odbíratelů. Spolek řídí výbor t. j. pp. farář Thissen, dr. Haffner, prof. v Mohuči a dr. Janssen, prof. ve Frankfurtě.

— Dr. Lämmer, jehož životopis jsme nedávno uveřejnili, stal se profesorem dogmatiky ve Vratislavi a jmenován jest zároveň kanovníkem při tamějším chrámě. — V Bamberku* oloupily svatokrádežné ruce v stoličném chrámu hrob sv. Jindřicha a jeho choti Kunhuty.

Z Italie. Královské sídlo bude přeneseno z Turina do Florencie, odkudž se z rozkazu vlády krále počtívce stěhovati budou řehole a ústavy církevní, aby se v domech jejich usaditi mohly úřady královské. V klášteře řádu sv. Filipa bude sněmovna, v klášteře Karmelitek, Augustiánů a j. budou ministerstva.

Z Anglicka. Dne 1. října zemřel náhle na železné dráze blíže Carstairsu ve Škotsku kněz Ignacius z řádu Passionistův. Byl syn hrab. Spencera a vůbec nazýván „velebný a ctihodný (Rev. and Hon.) George Spencer.“ Býval farářem anglikánským, pak navrátil se do lůna církve katolické vstoupil do přísného řádu Passionistův a působil prospěšně co duchovní správce a misionář v Anglicku. Zamílovaným jeho předmětem v kázáních bylo vyžívání k modlitbám za obrácení Anglicka. Za tím účelem konal před 12 roky cesty též po Německu všude prose o modlitby za obrácení Anglicka.

Z Ameriky docházejí nás smutné zprávy. Občanská válka zuří posud a poněvadž v této „svobodné“ zemi ani kněží nejsou vyjmuti od povinnosti vojenské, bývají udáváni a stíháni, aby buď se vyplatili buď u vojště aneb ynemocnici služby konali. Tak nedávno vzat jest kněz z řehole sv. Benedikta Magnus M. Mayr, farář osad u sv. Michaela a u sv. Valburgy ze zpovědní stolice! —

— Kněz Jos. Melcher, rodem Rakušan, generalní vikář arcibiskupa v St. Luis, mešká v severním Německu hledaje kněží a boboslovci k dílu ve správě duchovní mezi Němci v Severní Americe.

— Ve Filadelfii byl d. 20. t. m. slavně posvěcen nový katedrálai chrám sv. Petra a Pavla. K slavnosti té byli pozváni všichni arcibiskupové a biskupové v severních státech i z Kanady. Slavnostní kázání měl arcibiskup Spalding. Na památku dal biskup raziti medailii s vyobrazením chrámu vně i vnitř.

— *Naděje Církve katolické v Americe a v Anglicku.* Dobře pravil vytečný jeden muž pozoruje lhostejnost a netečnost náboženskou nynějšího věku jakož i rozličné

boje proti církvi katolické a jejímu učení že svět mocí chce zhasnouti světlo a blouditi ve tmě, v které nízadné není spásy. Vřak uhasnели světlo, kam se poději lidé? Netřeba nám toho dokazovati, dějepis to hlásá. Ale čím větší boje se vedou proti pravdě Bohem zjevené a církvi katolické, tím více se pravda rozširuje. Důkazem toho jsou radostné úkazy v Americe a v Anglicku, kde Církev mnoho krutých bojů přestáti musila. Roku 1700 vydán byl v části Ameriky, kterou Angličané drželi, zákon, jenž všem katolickým kněžím a jesuitům doživotním žalářem vyhrožoval. Kdo ze žaláře vyváznul, odsouzen k smrti, jakož i kdo by byl vypovězeného kněze pohostil, velmi přísně potrestán byl. — Roku 1703 dala královna Anna náboženskou svobodu v území New-Yorku, jen vyznavači víry katolické z této svobody byli vyloučeni. Roku 1784 zákon tento, vydaný r. 1700, byl sice zrušen, vřak stav katolíků se tím málo zlepřil; neb r. 1848 bylo v diecési New-Yorské jen 20.000 katolíků, kteřížto kromě malého sirotčince v Rochestru jen 16 chudých kostelů a několik škol měli. — Nyni jest v diecési této přes 200.000 katolíků, 7 katolických sirotčích ústavů, mnoho velikých nemocnic, 18 klášterů, přes 140 krásných kostelů a škol pro 20.000 dítek. Všude kyne utěšená naděje, že Církev katolická vítězný svůj prapor v těchto krajinách daleko a široko rozvine. Obratne nyní zraků svých k ubohému Irsku. Země tato, smutný důkaz anglické svobody, jest předce utěšený obraz v ohledu náboženském. Dle výkazu úředního, zvětřil se počet mnichů od roku 1800 ze 100 na 500 a řehoľnic z 10—12 na 2000, počet světských kněží se zdvojnásobil a přes 2000 kostelů vystaveno od těch ubohých Irčanů, kteří hladem mrou. I zde kyne utěšenější budoucnost Církvi katolické.

Dne 7. října t. r. měl anglikánský dvorní kazatel v Dublině u přítomnosti dvoránů kázání, k němuž obral sobě příběh ze skutků apořtolských o Ananiášovi a Sáfíře za základ. Mezi jiným pravil také: Za času reformace veliká krádež na církevním jmění spáchána; tato svatokrádež od jednotlivců provedená škodila ale celému obecnstvu. Vřina tato tak dlouho na nás bude lpěti, pokud právo své sesterské církve budeme nohama šlapati. Nemůžeme jinak vinu svou odkáti, leč dáme-li spravedlivý podíl na církevním jmění Římské Církvi. — Snadno lze se domyslití, že řeč tato nemile se dotkla posluchačů. A tak jako irský dvorní kaplan uznal právo Církve katolické, tak zajisté smýřletí musí každý,

kdo právní cit posud nezavrhl a neudusil. Utěšenější úkaz též v tom se jeví, že se nyní v Anglicku řehole zmahají. Předce tedy přežili sv. Benedikt, František a Dominik toho, jenž sám řeholi opustiv řehole bořil. „Blahověst“ přinesl také zprávu, že duchovenstvo proti biskupu Kolensovi zřejmě vystoupilo, jenž námitky činil proti písmu svatému a ze stanoviska věd přírodních proti posvátným knihám bojoval.

Nyni koluje mezi anglickými učenici adresa, kterou již přes 200 učenců podepsalo, že přírodověda písmu svatému neodporuje. Přicházejí tedy znenáhla k poznání pravdy.

M.

— V Masilii zemřel dne 25. října apoštolský misionář Mikoláš Jan Křt. *Olivieri*. Čtenářům našim není třeba připomínati, že si získal veliké zásluhy vykupováním z otroctví dětí mouřeninských, jichž veliký počet dal na vychování do rozličných klášterů po celé Evropě.

Literní oznamovatel.

— „*Nešpory*“ čili Večerní pobožnost církevní o nedělích a slavnostech Páně též o svátcích Svatých a Světic Božích. Pro soukromou pobožnost lidu sestavil Vinc. Bradáč, kanovník u sv. Víta na hradě Pražské. S povolením nejduš. arcib. ordinariatu. *Druhé* vydání. Nákladem Karla Bellmanna v Praze. — Druhé toto vydání vyšlo v menším formátu v (šestnácterce), písmem drobnějším a bez not, i jest tudíž lacinější než první a poněvadž též schváleno jest ode všech duchovních vrchností v Čechách i na Moravě, nadějeme se, že zpěv českých nešpor dojde valného rozšíření.

— *Knižky Dědictví Maličkých* na letošní rok: Číslo 7. „Prostonárodní obrázky z dějin národu česko-slovanského.“ Podává dále údům Dědictví Maličkých a jich přátelům prof. Josef Vinohorský. — Číslo 8. „Bratr Renat.“ Původní povídka, cenou 25. dukátův počtená, kterouž údům Dědictví Maličkých a jich přátelům vypravuje Josef Ehrenberger, bisk. notář, čestný měšťan a děkan v Solnici.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla vyšel spisek: „*Husitové před městem Naumburkem*.“ Povídka pro mladý i dospělý věk. Dle vypravování G. Nýrice, vzdělal Josef Pečírka. S obrázkem. Stran 112.

— „Křištofa Šmida Veškerych spisů pro mládež a přátele její“ vydávaných tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze vyšel svazek XL., jenž obsahuje: „*Zlatá zrna z pouště*“, t. j. příběhy ze života prvních poustevníků křesťanských. — Nákladem Jarosl. Pospíšila vydávané „*Domácí Biblioteky*“ vyšel sešit čtvrtý.

— V Písku vychází od 15. října: „*Prá-*

cheň“, časopis zábavo-poučný. Redaktorem jest Bedřich Vil. Spiess. — V Budějovicích vydává se podobný list „*Budivoj*“.

— Každému, kdo by seznati chtěl politování hodného spisovatele a bídný obsah neladné slataniny „*Prokletec*“, schvalujeme spisek: „*Der Verfasser des Verfluchten*“. Eine wahrscheintliche Geschichte von Heinrich Lassere. Nach der 8. Auflage des Französischen übersetzt von Wendelin Förster. Wien: 1865 Mayer et Comp.

— „*Památky města Hranic* ku stoleté slavnosti posvěcení farního chrámu Páně dne 24. června 1864.“ Sepsal Libor Scholz, kaplan v Hranicích (na Moravě).

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Prokop *Votěra*, farář ve Mšeně, za faráře do Hradce (Grazten);
- p. Jan *Cvrček*, admin. za faráře v Jankově;
- p. Jakub *Ludvík*, kapl. u sv. Apolináře v Praze, za administr. fary ve Mšeně;
- p. Vojtěch *Nahmer*, kaplan v Budyni, za administr. do Ječovic;
- p. Jos. *Janský* neom., jest kaplanem v Hostouni;
- p. Mat. *Dušek*, neom., jest kapl. na Chrčíně,
- p. Christin *Plodek*, neom. z ř. sv. Benedikta, jest kapl. u sv. Markety v Břevnově.

V diecési Kralohradecké.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Kalousek*, farář v Bartošovicích, za faráře v Žamberku;
- p. Jos. *Spinlar*, kooperator v Slavoňově, za administr. do Vlčkovic;
- p. Jos. *Stránský*, kaplan v Sebranicích, za adm. do Kocvírova (Ketzelsdorf);
- p. Karel *Keppert*, kaplan v Morašicích, za kaplana do Sebranic;
- p. Eduard *Dobruský*, kaplan v Libici, za administr. do Smrdova.

Upřádněné místo:

Bartošovice (Batzdorf) fara patron. p. Parish-e od 14. listop. do 26. prosince.

V diecési Budějovické:

Vyznamenání jsou:

- p. Leonard *Žďárský*, farář v Neugebau, jmenován jest správcem vikariatu Vimberského místo p. vikáře Mat. *Iglauer-a*, jenž se úřadu toho vzdal;
- p. Josef *Vorlíček*, farář v Deštné, jmenován bisk. notářem (s exposit. canon.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ignác *Bezpalec*, farář v Dlouhé vsi, za faráře v Lazišti;
- p. Josef *Štěpán*, kaplan v Nezamyslicích, za administrátora do Dlouhé vsi.

Upřádněné místo:

Dlouhá ves, fara patron. kníž. Schwarzenberga od 26. října do 20. prosince.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
H. Stýbla,
na sv. -Václavském
náměstí, čis. 786—II
Nedostla čísla rekla-
muje nejdelší
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Předplácí se
v expedici
u všech rádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Nepoškvrněné Početí Marie Panny.

Církev katolická od šedé dávnosti věnovala Matce Boží obzvláštní pozornost, vysoce sobě vážící slavnosti Marianských a slavně je konajíc. Nedivme se tomu: hvězdy, čím bližší jsou slunci, tím jasněji svítí. Svátky Panny Marie se životem Ježíšovým v nejužším jsou svazku a náležejí k dějinám království Božího na zemi. Ve spanilém věnci slavnosti Marianských prva jest slavnost Ježího *nepoškvrněného Početí* a spolu prva ze slavností církevních na počátku roku církevního. Již v starožitné Církvi panovalo zbožné mínění, že duše blah. Panny Marie pro obzvláštní přednost Ježí tou nejčistší oděná nevinností, od všeliké i té nejmenší škvrny dědičného hříchu nedotknuta zůstala. Tak dí sv. Augustin: „O hříchu-li jest řeč, vyjímám nejblahoslavenější Pannu *Marii*, o níž v této otázce příčinou cti Boží dokonce mluvíti nechci; neboť, kteráž za hodnou uznána byla, počítí a poroditi Toho, jenž, jak všem známo, žádného hříchu neměl, ta musila zajisté více milosti obdržeti, aby nad hříchem povšechně zvítěziti mohla.“ A sv. Ambrož praví: „Toliko a jediné *Marii* obdržela tu milost; již žádná jiná obdařena nebyla, aby Původcem milosti stala se naplněnou. A kterak by v Její duši nebo v Jejím těle mohl hřích místa míti, ješto *Maria* byla chrámem Ducha svátého učiněna?“ Svátý Jan Damascenský pak dokládá v řeči své o Panně *Marii*, řka: „Bůh

dal Panně *Marii* takové tělo a takovou duši, jak příslušelo na tu, jenž měla Boha v lůno své přijíti, neboť Svátý jsa nemůž lež ve Svatých přebývati.“ O ni platí vyřčení Zalmisty Páně: „Posvětil stanu svého *Nejvyšší*,“ (Žalm 45, 5.)“ Věčný Syn Boha Otce, jenž v lůně Panny Marie přirozenost lidskou přijíti ráčil, posvětil a připravil sobě v ní svatyni, kteráž by na Jeho svatost příslušela, ozdobiv ji nejskvostnějšími klenoty své milosti. Tento Svátý nad Svatými mohl o *Marii* hned v prvním okamžiku Jejího početí slovy vlastního proroka svého říci: „Všecka jsi krásná přítelkyně má, a poškvrny není na tobě.“ (Pis. Šal. IV, 7.) Co druhdy pravil král Asverus ku *Ešther*, řka: „Tento zákon pro jiné všecky ustanoven jest, — ale ne pro tebe.“ (Est. 15, 13.) dá se obrátiti na *Marii*, an jediná mezi všemi pokolení svého vyjmuta jest od viny dědičné. —

Našemu věku popráno bylo z milosrdenství Božího viděti onu velikolepou a vznešenou slavnost, kteráž konána byla ve věčném městě Římě, kdež Jeho Svatost papež Pius IX, uprostřed shromážděných biskupů, ono v Církvi starožitné a zbožné smýšlení o nepoškvrněném početí nejblahoslavenější Panny Marie za *zvláštní článek víry* slavně vyhlásil; nad čímž všecken katolický svět po veškeré zemi plnou a společnou radostí zaplesal. —

Církev sv. dnešní slavností vzbuzuje nás k vroucím díkům Bohu za tu neoce-

nitelnou milost, kterouž lidskému pokolení propůjčiti ráčil od toho požehnaného okamžení, v němž Panna Maria se počala. O blažené a spásné okamžení, jež jsi světu ujistilo, že se přiblížil čas vykoupení jeho, a že naděje blaženosti věčné mu dána jest. Jak o tom dnes Církev prozpěvuje: „Nepoškrvněné Početí tvé, Rodičko Boží, Panno, radost zvěstovalo všemu světu: nebo z tebe narodil se Kristus, Bůh náš; jenž zrušiv zlořečení, dal požehnání, a zahubiv smrt, udělil nám život věčný.“ — Pamatujice na nepoškrvněné Početí blahoslavené Panny Marie, hříšnost svou a duchovní bdy živě sobě před oči stavme, a vědouce, že Maria jest neporušená a přecista Panna, v hříchu dále setrvati nechtějme. Anobřz budiž nám to mocnou pobudkou, bychom nepoškrvněnou Matku Kristovu budoucně tím vroucněji ctili, ohnivěji milovali, důvěrněji vzývali a Ji pilněji sloužiti se snažili. — Sluší zde též připomenouti, jaké spanilé a duchovního významu plné sochy a obrazy nepoškrvněného početí Církev staví Marii Panně na oltářích svých, představujíc Ji, ana stojí na zeměkouli, potírajíc nohama svýma hada jedovatého, v ruce pak držíc proutek liliový: měsíc pod nohama Jejíma, a na hlavě Její leskne se koruna dvanáctera hvězd. Kdykoli patříme na tento spanilý obraz Její, vynasnažujme se, bychom následováním ctností sami živými obrazy Jejími se stali. —

Kar. Císař.

Narození Páně.

(Velebn. Bedy výklad čtení sv. Luk. 2, 15—20.)

Když se byl v Betlémě narodil Pán a Spasitel náš, ukázal se anděl pastýřům v té krajině ponocujícím a nad svým stádem stráž držícím u světle velikém, o vzešlém Slunci spravedlnosti poselství jim čině a zjišťuje hlasem mluvy nebeské i jasnotou světla Božího. V knihách Starého Zákona, ač o zjeveních andělských zhusta činí zmínku, nepotkáváme andělův, již by se komu ze svatých Otcův byli zjevili u světle

nebeském: touž výhradu ostavil Bůh oně chvíli přeslavné, v kterouž „vzešlo ve tmě světlo upřímým — (Bůh) milostivý a milosrdný a spravedlivý“ (Žalm. 111, 4). Těmuž posla nebeského svědectví přidal Hospodin váhy ukázaním: se množství nebeského vojska či množství andělův Bohu na výsostech slávy prozpěvujících, lidem pak na zemi pokoj zvěstujících, na doličení té pravdy, že plémě lidské z jednoty u víře, naději a lásce, jakž i svorným Boha velebením pokoje a slávy bude účastno.

Pastýři naznačení jsou učitelé stád Božích a správce duši pravověrných; noci však zpodobněno jest nebezpečí veliké z jakéhokoliv pokušení, od čehož dokonale bdící starostové i sebe i čeledí opatrují ustavičně. A hodně dí Písmo, by pastýři po narození Páně bdíce nad stádem drželi stráž: narodit se ten, jenž praví: „Já jsem pastýř dobrý. Dobrý pastýř dává život za ovce své“ (Jan. 10, 11.); přes to náhlila doba, kdy svrchovaně dobrý pastýř své pastýře po všem světě rozeslali ustanovil, chtěje jimi ovce svých v rozptýlení bloudících svolati a shromáždití mílo na pastvinách nebeského života, zelenajících se u věky věkův. Těch svých ovce péči poručil Pán vrchnímu svých pastýřův, řka: „Pasiž ovce mé“ (Jan. 21, 17.) a „Potvrzuj bratři svých!“ (Luk. 22, 32.)

„I stalo se, jakž odešli od nich andělé do nebe, že pastýři řekli vespolek: Pojdme až do Betléma, a vizme to slovo, kteréž učiněno jest, které Pán ukázal nám.“ Což byli právě slyšeli, to zočit chvátali pastýři s srdcem rozkošným; takéž hned Spasitele nalezti zasloužili, Jež s plápolivou milostí hledali.

Pastýřův Betlémských řeč i skutek ukazuje všem rozumných stád pastýřům a jich ovečkám, kterakým by srdce snaženstvím hledati měli Krista Pána. O bratři nejmilejší! běžme, pospěšme až do Betléma, města Davidova, oslavit vtělení Syna Božího důstojnou poctí; odvrhnuce tělesných žádostí, chvátejme

vší duše touhou až do Betléma — do domu chleba živého, do domu věčného, do nebe; hoříce láskou, rozjímejmež tajemství: „Slovo tělem učiněno jest;“ — vzhůru na nebe vstoupil Pán Ježíš v těle, a sedí tamo na pravici Boha Otce: až tam běžme za Ním ze všech sil svých a pilnou kázni těla i duše zušlechťujícíe přičiňmež se, bychom zasloužili viděti Spasitele svého na stolici Otcově kralujícího, ježž viděli pastýři položeného v jeslech! — Upřímé jest a přesné vyznání víry: „Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha, a Bůh byl Slovo“ (Jan. 1, 1.) To Slovo jest z Otce zplozeno, není stvořeno: nebť ani tvor Bohem, ani Bůh tvorem slouti nemáž! By pak Slovo — po svém Božím rodu neviditelné — od lidí zočeno býti mohlo: učiněno jest tělem a přebývalo mezi námi. Tehdy rekli jsou pastýři vespolek: Vizme to Slovo, jemuž vtěliti-se Hospodin dal, a kteréž tudy viditelné ukázal jest nám!

„I přišli chvátající, a našli Marii a Josefa i nepromluvené položené v jeslech.“ S chvátáním přisedše pastýři do Betléma, našli Boha-člověka narozeného, též Jeho služebné přátelstvo. Tolikéž my, bratři nejmilejší, ač ne rychlým nohou pospěchem ale v dobrých skutcích prospěchem, chvátejme užítí oslavené již Syna Božího členství a Jeho služebné přátely, Rodičku Marii Pannu a pěstouna Josefa, kteří dávno byli hodnou své služby mzdu vzali; spějme vidět Jej, an se již v nebi stkví u Boží velebnosti své na pravici Boha Otce svého; chvátejmež, volám, poněvadž neslušnot, liknavě, vahavě a mrzutě hledati tolik slavného blaženství, nobrž důstojnot, chutě a bystře běžeti za Kristem v Jeho šlépějích. Vždyť On sám, podada ruky, v běhu téměř pomáhati bude nám, slychaje rád křičení naše žádostivé: „Tahniž mne, za tebou poběhneme po vůni masti tvých!“ (Pís. Šal. 1, 3.) Nuže! následujmež Krista Pána úsilně čerstvým ctností krokem, bychom hodni byli učiněni, dosáhnouti Jeho: nikdo

z vás neprodlévejž obrátiti se ku Pánu, aniž odkládej den ode dne“ (Sir. 5, 8.), raději ve všem a především Ho prosmež, aby „kroky naše zpravovati ráčil podle řeči své, a ať nepanuje nad námi žádná nepravost.“ (Žalm 118, 133.)

(Dokončení.)

Cesta do Bavor.

Od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

V Mnichově u nádraží čekává tolik vozů, že člověk neví, do kterého má vstoupiti. Každý lepší hostinec posílá sem omnibus čili dostávník a za několik krejcarů dostaneš se do města. My, jeli do hostince, jemuž říkají Bamberger Hof, a přisedl k nám přívětivý mladík drže v ruce hůl se Žižkovou hlavou.

I pravím k němu: „Pane, vy jste Čech.“

Ovšem byl Čech a měl radost, že se shledal s krajany. Chtěl nás po Mnichově voditi, ačkoliv tam sám ještě nikdy nebyl, ale měl Bædeckra a ten mu cestu ukáže.

Bædecker jest kniha od Bædeckra sepsaná a obsahuje znamenitosti měst a krajin v Bavorích a v jiných zemích. S Bædeckrem červeně vázaným v ruce vidíš všude procházeti se lidi, hledají, čtou, zdvihají hlavy; zpytují; ať přijdeš kam přijdeš, Bædecker je tu a dle toho hned poznáš cizince.

Do Bavor cestuje tolik lidstva, že se to podobá tažení čili stěhování se národů. Každý chce vidět pamětnosti země a že je král Ludvík o velkou částku rozmnožil stavbami a sbírkami uměleckými, zůstane mu zásluha, že malé říši své přidal pověsti a slávy a nové příjmy a důchody ji otevřel z peněz, co tu cestující utrácují.

Náš krajan nás pomocí Bædeckra daleko nedovedl, musili jsme se pořád ptáti a hned první den jsme se toho nabažili. I najali jsme ráno vůdce a počali jsme si Mnichov prohlížeti hezky dle pořádku.

Chůze po městě není snadná, písek z řeky Isary, co pokrývá dláždění, je příliš ostrý a drsný a tuze ho cítíš pod nohou. I v Landshutě se nás dost nasoužil a zde teprv šlapali jsme po něm až do omrzení.

Především záleželo nám na kostelích, jimiž se Mnichov honosí a tolik nových kostelů jako tu nenajdeš snad nikde pohromadě. Jsou to budovy nádherné a nejstavné, pocházejí od krále Ludvíka a nejznamenitější umělci o nich pracovali.

První místo patří chrámu sv. Bonifa-

cia, jenž jest vystaven v čistém slohu římských basilik a vnitř i zevnitř velkou vkusností a ušlechtilostí se vyznamenává. Oltáře jsou v něm jen tři a po pravé straně u vchodu vidíš náhrobek, který král Ludvík dal udělat pro sebe a pro svou manželku královnu Teresii. Tato v něm již odpočívá a král Ludvík ještě žije přechávkou syna krále, je zdrav a těší se z požehnaného stáří, meškaje mimo vlast v teplejších krajinách a domů jen co host na návštěvu přicházejí. Zachovej ho Bůh ještě dlouho, odpusť a naprav čimž se prohřešil proti Němu, a nakloň srdce i vůli všech panovníků, aby, co činil a co činí on, činili i oni pro své země a poddané.

U sv. Bonifacia viděli jsme kazatelnu, jenž stojí na železných kolejích a do prostřed kostela se strká jako po železnici. Po kázání odšupuje se zase na stranu, aby nepřekážela a to nám bylo něco zcela nového. Kostel jest bez věže a za ním mají klášter Benediktini, jejichž opat Haneberg pro svou učenost slovníctví požívá mezi katolíky.

Jiný nový kostel jest kostel sv. Ludvíka, jenž má dvě věže a z bílého vápence ve velkých čtvercích jest vystaven. Ozdobuje ho obraz od mistra Korneliusa, na němž v skupení rozličných osob jest také král Ludvík a — Luther, což prý slavnému malíři vytýkal sám král, jenž prý řekl, že Luther nepatří do katolického chrámu. Kornelius byl prý tím uražen a vystěhoval se z Mnichova do Berlína. Vypravoval nám to vůdce a nevím, je-li to pravda?

Kaple Všechných Svatých ku královské residenci přistavěná je také nová v slohu byzantském a malbě na obmítce čili na vápně (al fresco) v ní velká cena se přispuje.

Předměstí Au oblažil král Ludvík kostelem Panny Marie, jehož sloh jest veskrz čistě gotický. Kostel tento jakož i druhé kostely vyznamenávají se krásnými malbami na skle v oknech a zde jsem napočítal 19 oken velkých, na nichž celý život Rodičky Boží je vyobrazen a dvě okna malá s erby čili znaky. Každé okno stálo několik tisíc a povázíš-li, že i všecko ostatní s velkým nákladem se zřídilo, můžeš posoudit, že miliony na nové chrámy Páně se věnovaly.

I protestanti obdrželi nový farní chrám, jenž má pěknou věž a před branou Karlovou se nachází.

Ze starých kostelů napřed jmenovati sluší kostel metropolitánský čili katedrální Panny Marie, velikánské stavení s dvěma věžma bánítými, s malbami v oknech a s mohylou císaře Ludvíka Bavora zrovna

před hlavním oltářem, kde víc překáží než ozdobuje, ačkoliv je převýtečná. Oltář tento, jakož i oltáře postranní jsou křídelní, strop má modrou půdu a na ní hvězdy zlaté.

Nejstarší kostel v Mnichově jest kostel sv. Petra, ale nynější podobu svou dostal teprv v sedmáctém století.

U sv. Michaela při bývalém klášteře jesuitském má pomník od Thorvaldsena z kararského mramoru vojvoda Leuchtenberg, nevlastní syn Napoleonův, jenž měl za manželku dceru královu.

Kostel Theatinský u sv. Kajetana pochází z doby novější, má dvě věže a jednu kupli ohromnou. Naproti v tak nazvané siní slavných vojevůdců (Feldherrnhalle) stojí sochy bavorských generálů Vredě a Tilliho.

O ostatních kostelích v Mnichově, jichž jest tu ještě mnoho, se ani nezmiňím, aby cestopis nebyl příliš obšírný a o těchto pověděl jsem jen, co je zvlášť vyznačuje, nechť pustiti se do podrobných výpisů, jenž by snadno celou knihu vyplnily.

Obrazárny velikolepé jsou v Mnichově dvě a sice stará a nová Pinakotéka. Každá pro sebe má vlastní nádherné a nákladné stavení a jedna obsahuje díla starých a druhá nových umělců a mistrů. Je v nich naplněno mnoho sálů a kabinetů a kdyby člověk u každého obrazu se zastavit a důkladně a všestranně ho chtěl prozkoumati, potřeboval by k tomu více času, než my obětovali na celou cestu. Nejslavnější malíři ze staré i nové doby jsou tu pracemi svými zastoupeni a ze všech škol se tu nalezají příklady. Nebudu uváděti jmen Vlachů, Španělů, Nizozemců, Francouzů a Germanů, jenž v posledních stoletích v malířství prosluli, jsou bez toho známa a v Mnichovských Pinakotékách shledáš se snad s každým. Mnohý obraz, zvlášť ze starších, na tisíce se cení a za tisíce byl koupen a že je jich tu na sta, snadno si pomyslit, jaké v nich složeno bohatství. Nashromáždili je knížata bavorská a král Ludvík rozmnožil jejich sbírky a postaral se pro ně o důstojná místa.

Nejdůstojnější místo pro obrazy svaté, jichž tu jest bez počtu, byl by arcibiskupský kostel a jsou kostely, jenž pěkných obrazů mají zapotřebí. Jeden jedinký odtud by je ozdobil a okrášlil a celé osady by za to byly vděčné, že získaly povzbuzení k pobožnostem. Zde okolo svatých obrazů chodí a na ně hledí křesťan i nekřesťan jen uměleckou cenu v nich hledaje a k svatým myšlenkám a citům se nerozptíjí. Obraz svatý nepohne ho víc než světský, platí u něho stejně a často je mu lhostejný a snad i protivný jeho předmět.

Dobře vím, že ti, kdož se oddali mařířskému umění, tuto se cvičiti a vzdělávati mohou a v tom záleží velká přednost a zásluha výtečných obrazáren. Vřak předce mi bylo líto, že tu svaté obrazy takorika jsou vyloučeny ze služby, pro niž snad byly ustanoveny. Mnohé z nich jsou vzaty z kostelů a z klášterů zvlářt vyzdvížených a ti, co je jednou objednali, zajisté jiný úmysl s nimi měli.

Kde se vzácný obraz vyskytl, hned službě Boží musí býti odcizen, boháči, znalci, umělci ucházejí se o něj a nedají si pokoje, až si ho vydobyli poctivým nebo nepoctivým způsobem a poklad kostelní strčí se do obrazárny veřejné nebo soukromné. Uchrání-li se tím před zkázou, již snad podléhal jsa na nepříznivém místě vystaven, nemůže se proti tomu nic namítati, nýbrž jest chvalitebno, že se zachovala drahocenná památka. Vřak obrazy z kostelů brátí mocí, odnímati je poddaným, odvážeti je po vyhraných bitvách, prodávati je lstivým a ziskuchtivým kupcům, to se chváliti nesmí. Brzy po starých slavných umělcích nebude více obrazu v kostelích, podávat se za ně síla peněz, přejdou v světské držení a po celém světě se rozptýlí.

I nových mistrů díla skládají se v obrazárnách, jenž k zvelebení chrámů by zajisté přispívala. V nové Pinakotéce je jich mnoho a s potěšením si na některá zpomínám. „Pohřeb Pána Ježíše od Fischera, Putování svatých žen na horu Kalvarii a Nanebevstoupení Páně od Schraudolpha“ hluboce křestana dojmají. Schraudolph zde i jinými svatými obrazy jest zastoupen, mezi nimiž „Ježíš hojí nemocné“ zvlářt se líbí. I jeho „Svatá Maria“ je hezká. „Svatá Maria“ je tu také od Hessa a od Dornera. Overbeck ji vyobrazil, jak se svatou Alžbětou na beránku drží dětátko Ježíše, s nimž si malý Jan hraje: „Pastýři klanějící se narozenému Spasiteli“ pocházejí od Wittmery a „Svatou rodinu“ maloval Schadow. Obrazy Svatých zde mají: „Schraudolph Anežku, Wittmer Kateřinu, Hess Teresii.“ Též „Nathan a David od Königa“ a „Judita a Holofernes od Riedla“ zasluhují povšimnutí a „Potopa světa od Schorna,“ jenž bohužel není dokončena a „Vyvrácení Jerusaléma od Kaulbacha“ překvapují nejen dokonalostí, nýbrž i velikostí.

Jeřtě sluší učiniti zmínku o velkém obrazu od Hessa. Svatá Maria sedí na trůnu s Ježíškem a nad ní vznářejí se anděléové. Na obou stranách stojí učitelové církvní, sv. Řehoř, Ambrož, Augustin a Jerolím. Dole na stupních trůnu klečíce podávají patronové čtyř od krále Ludvíka

vystavených kostelů, sv. Bonifacius, Ludvík, Štěpán co prvomučedník ve jmenu všech svatých a anděl místo Marie vzorky k nim a nábožně se klanějí.

Obrazy svaté v Pinakotékách jsou uprostřed světských; krajiny, bitvy, podobizny, obrazy ze života vážné i směšné následují po sobě, díváš se, jsi jako omámen, jedno z paměti vytiskuje druhé, chodíš z pokoje do pokoje a konečně vycházíš odnářejí v hlavě směsici dojmů, z nichž málokterý utkví v paměti.

V staré Pinakotéce přidružil se k nám malíř Bodenmüller, o němž v „Blahověřtu“ již jiný dopisovatel se zmínil, a doporučil nám své křížové cesty.

V Pinakotéce nové jest v prvním sále obraz jejího zakladatele krále Ludvíka od Kaulbacha a uprostřed sálu stojí ohromná vasa z malachitu na 200,000 zl. vyceněná, již králi daroval car ruský Mikuláš.

Opravdu jsme se potěšili v tak nazvané Glyptotéce, kde se nalezají sochy z přerolčených věků od krále Ludvíka sebrané. Je jimi vyplněno 12 sálů v krásném novém stavení. Nejstarší pocházejí z Egypta, mladší patříly Římanům a Řekům. Najdeš tu historii a náboženství těchto národů v sochách a sochy ty z většího dílu jsou původní. Byly vykopány, nalezeny a prodány v daleké své vlasti. Král tam cestoval, získal a koupil je anebo mu je opatřili jiní. Představují podoby bohův a bohyn, panovníků a válečníků, hrđín, učenců a jiných slavných mužů a k doplnění celku jsou na stěnách přiměřené malby, jenž za výtečné se pokládají. Je jimi vyobrazena říše bohů, kde Pluto a Proserpina, Neptun a Amfitrite, Jupiter a Juno, panují a dále se líčí válka trojanská se všemi udalostmi, co se v ní přihodily. Poslední sál obsahuje díla novějších mistrů z kararského mramoru, mezi nimiž vyniká Paris, Amor, Adonis, mnoho podobizen a — klečící dítě Ježíš, jakoby se jinam nehodilo!

Jinde viděli jsme výborné malby na skle a opět jinde malby na porculánu, talíře, misky a celé obrazy. Předměty k nim jsou vzaty nejvíce z Pinakoték a podivili jsme se věrnosti a čistotě, jaké se tu dočílilo.

V královské residenci jsou ve dvou sálech podobizny nejpřednějších krásků bavorských a ty se zde na obrazech porculánových také opakují. Jsou mezi nimi hraběnky, kněžny, dámy z královských domů a v společnosti jejich se nalezají dcera jednoho ševce a jednoho krejčího.

Krása arcíř není žádným právem výsadním neb vylučným, vřak v životě nedává práva, míchatí se mezi vyšší stavy.

V skutku znamenitá je v Mnichově sbírka vas, to jest nádob rozličných, džbánek, misek a t. d., jenž od starých Římanů pocházejí a v Itálii se vykopaly. Nejvíce jest jich ze zasypaného města Pompeji i odjinud a když se některé odkryly, byl král Ludvík přítomen a jemu k vůli se po památkotech těchto a jiných rylo.

Tehdejší jeho sluha nyní ukazuje vystavené vasy, a vypravoval nám, že dělníci již věděli a měli přichystáno, nač přijdou. Nicméně prý dali se do křiku a jásotu, když se něco objevilo a král neříkal nic, ačkoliv prý jim dobře rozuměl a — on sluha také.

Arciť nebylo všecko celé, co se našlo, nýbrž sestávalo třeba z mnoha kusů, ale slepilo a stmelilo se, že pranic není znáti. I barvy se opravily a na mnohých vasách je všelicos vyobrazeno, co se potahuje na službu, k níž byly ustanoveny anebo má význam všeobecný, často mythologický. Nákras je buď to žlutý na černé půdě anebo černý na půdě žluté. Velikost vas je rozličná, jsou tu věru ohromné amfory na vodu a víno, pak menší a menší, baňky na olej, láhvičky a lampy.

Ze všeho vysvitá, že Římané výborně uměli dělati nádobu z hlíny, jenž úhledností u nás neobyčejnou se odporučují.

Jeden sál vyzdoben dle vkusu a způsobu starého a podlaha jeho vyložena kamenkomalbou (mosaikou), jenž se také ve Vlaších vykopala a v kusech sem přenesla.

Ještě důležitější jsou tak nazvané královské sbírky spojené a echi bohatost jejich jen krátce naznačiti. Jsou v sedmi sálech a asi v 150 skříních. Obsahují domácí nářadí, šaty, ozdoby, šperky, zbraně, nástroje, peníze, hry, vzorky a obrazy rozličných národů, i popelnice jejich, rakve, mumie, hieroglyfy, modly a mnoho jiných věcí.

Když jsi se byl pohlídl mezi Římány a Řeky, zašel jsi k Číňanům, Japanesům, Indům a Persům, navštívil Egypt, ostrovy Sumatru, Javu a země jiné v Asii, Africe, Americe a Australii, octneš se v Evropě, pohanství mizí a již také křesťanské předměty se ti objevují. Je jich několik mezi pracemi ze slonové kosti a sice: Pán Ježíš na Hoře Olivetské, Svátá rodina, sv. Jerolím před křížem, sv. Šebastian, Jan Křtitel, Rochus, oltaře, svícny a t. d.

Pěkná podívaná jest na zbraně starší a novější a k těm patří sbírka ručnic ze šestnáctého až do našeho století. Znamenité jsou také dýky, kordy a meče, zvláště perské a turecké, a neméně se vyznamenávají sedla. Jedno náleželo králi Pruskému Bedřichovi Velkému a nalezá se vedle jeho kabátu, vesty, berly a jeho pistol. Na

jiném seděl Napoleon v bitvě u Jeny, i po bavorských knížatech jiné památky zde uschovány.

V každém sále uprostřed jsou vzorky měst, kostelů, chrámů, oblouků a náhrobků buďto z korku nebo ze dřeva a v schránkách pod sklem menší věci drahé a skvostné se ukazují.

V sále hned v předu nad schody stojí psací stůl německého básníka Schillera a v skříní na něm jsou dvě péra a kadeř vlasů jeho, jenž hned po smrti mu byla ustříhnuta. Nábožně a vroucně dívají se lidé na tyto ostatky a když my ostatkům *svatým* účtu vzdáváme, pohrdají námi a smějí se nám!

Národní museum v residenci vojvody Maxa čeká na vlastní stavení; jenž se pro ně dokončuje a prozatím jest tak stisneno, že všecka místa jsou přeplněna. Nelze na všecko míti pozor a musí se to tak říkajíc jen přehlédnouti. Od dávno minulých až do novějších časů nacházejí se tu památky všeho druhu a mezi nimi je mnoho nářadí kostelního. Opravdu podivuhodné je vyšívaní převelikých čalounů a koberců, na nichž mnoho lidí dlouhá leta pracovalo. I lůžka, postele a sedadla v rozličných způsobách zde viděti, k nim se přidružují stoly, truhlice a skříně, máš tu také hodiny a mezi nimi první kapesní z Norimberka, jímž vejce říkaly, najdeš hudební nástroje, domácí nádobu, obuvy, šaty a neschází ani křinolína; jenž jest ale podlouhlá a nosila se v jiném století.

Mohli bychom tedy tvrditi, jak se často tvrdívá, že nic nového není pod sluncem, ale neplatí to o všem, jak se snadno přesvědčíš, porovnáš-li zde minulost s přítomností.

V staré královské residenci prošli jsme si tak nazvaný sál císařský, sál trůnní, sál Herkulesův, pokoje knížecí, kabinet zrcadelní a kabinet spací, kde se nalezá bohatě ozdobená postel, již i císař Napoleon užíval, když v Mnichově meškal. Všudy vystaveno mnoho drahocenností a starožitností, pokladů a skvostů, jedna znamenitost stihá druhou a k těm v novější době přidána sbírka krásek bavorských, o níž jsem se již zmínil při malbách na porcelánu. (Pokrač.)

D o p i s y.

Z vikariatu Kolínského 26. listopadu 1864.

(Instalace va. Svojsicich.)

V neděli dne 20. listopadu sešli jsme se k slavnosti velmi zajímavé a pohnutlivé. Kmet osmdesátiletý naposled mluvil k věrnému stádečku svému a bříme pastýřských povinností skládal na bedra mladší. Byl

jsem nejednou přítomen instalaci vel. p. farářů, ale ještě nikde jsem neviděl, aby nový beneficiat uváděn byl v úřad svůj za živobytí svého předchůdce, a aby od něho samého osadníkům co jejich nynější pastýř představen byl, jako se stalo — ve *Svojšicích*. Loučil se tu s osadou svou bývalý farář a děkan veledůst. p. Jos. Ballaty, čestný kanovník Staroboleslavský, majitel zlatého záslužného kříže s korunou, rada nejdůst. konsistoře Pražské, bývalý arcib. střídník a školdozorce atd. a odevzdával u přítomnosti nynějšího p. vikáře K. Huška úřad, který byl 54 letá horlivě a příkladně ve prospěch svých svěřenců zastával, novému faráři, bývalému svému kaplanu, vel. p. Janovi Rajskému, k čemuž plnomocenství od jeho Eminence p. kardinala byl obdržel. Sešlo se asi osmnáct kněží, ctitelů to zasloužilého kmeta, šedesivělého v mnohé a těžké práci na vinici Páně, a přátel nového p. faráře s tím upřímným přáním, aby nový p. farář nejen vysokého věku svého předchůdce, ale i jeho věhlasnosti dosáhl. Po hodině desáté vedli jsme v slavném průvodu nového beneficiata do chrámu Páně, po boku jeho kráčel milovaný kmet, ověčenou maje v ruce hůl, kterou byl při svých druhotinách obdržel, a zástupce pátrona p. hraběte Althanna a mistodržitelský rada p. rytíř Grimm, a velký zástup domácích i cizích následovali je. V okrášleném chrámu Páně začaly hned obřady installační, pak odstoupil p. beneficiat oslovil své milé osadníky. Vyprávěl jim, že přes půl století mezi nimi pracoval věrně, slovo Boží jim kázal, svátostmi přisluhoval, dítky jejich vyučoval, co přítel a otec duchovní o ně všemožnou péči vedl, a že by to i dále jim prokazoval, by vysoké stáří a ubývající síly tomu nebránily. Představil shromážděné obci faráře nového, kterého byl právě v úřad jeho slavně uvedl, napomínal, by nástupci jeho láskou a horlivostí planoucímu tutéž lásku, úctu a poslušnost prokazovali, z kterých on sám drahně let se těšil, a uváděl dále všechny povinnosti věrného stádece Kristova na pamět. A když konečně odevzdával svou osadu novému pastýři, když jej napomínal, aby stádo jemu nyní svěřené vodil k pramenům čisté, živé vody zjevení Božího, aby bděl nad ním, by nikdo jeho vinou nezahynul na věky, by napomínal, vzbuzoval slovem moudrým i příkladem zbožným, by trpělivě nesl dle příkladu Mistra nebeského i korunu trnovou, kterou mu úřad jeho snad brzy na hlavu vtlačí, by dítky nevinné ke Kristu Ježíši uváděl a jich tak ošetřoval, jako bedlivý zahradník stromků svých, tuť bylo pohnutí mezi osadníky všeobecné, a

pláč rozlehal se po kostele. Se srdcem pohnutým a slzou v oku poslouchali i shromáždění kněží modlitbu patriarchy svého, kmeta se loučícího, kterouž svolával na hlavu svého nástupce z říše nebeské milost Boží, rukoum jeho přál síly, srdci křesťanské statečnosti a lásky, aby se mohl jednou shledati se svěřenci svými na pravici Boží. Nový p. farář, nemoha déle odolati pohnutí, jenž se zmocnilo celé duše jeho, přistoupil k svému otcovskému příteli, líbal a opět líbal ruku, která po 20 let jeho kaplanování jej po trnité cestě kněžské vedla a brimě těžké mu nadlehčovala, mnohá dobrodiní uštědřila, líbal ústa, která po tolik let jej přátelsky těšila a srdečnou lásku na jevo dávala. Musili jsme se obdivovat statečnosti kmeta našeho, že se nedal citem zachvátit, ale i překypující lásce nového p. faráře, která jemu zajisté ke cti slouží. Na to sloužil instalovaný p. farář při asistenci všech přítomných kněží slavnou mši sv. a ukončil slavnost chvalozpěvem „Te Deum.“ Spatřili jsme tu nový ornát bílé barvy a drahocenné zlatem vyšívané velum, což obě noví p. farář kostelu byl daroval. V témž pořadku vrátili jsme se nazpět do farního domu, a přáli jsme, aby Svrchovaný leta života vezdejšího milovanému kmetu prodloužil a novému p. faráři toho všeho v hojnosti udělil, čehož u oltáře Nejvyššího loučící se pastýř duchovní jemu na Pánu Bohu vyžadoval. — sk.

Z Králové Městce 26. listopadu 1864.

(Nový chrám, nový pastýř duchovní.)

Naplněna jest konečně touha farníků Kraloměstských; dostavení po 6. měsíční práci jejich farní chrám Páně celkem v slohu gotickém. Vysoká štíhlá věž s prostranným štítem nad hlavními dveřmi, a menší vížka nad hlavním oltářem dodávají mu lepoty a důstojnosti. Strop je klenutý, má 7 oblouků a zajisté velmi krásné bylo by, kdyby klenutí ozdobeno bylo obrazy z života sv. patronů českých. Ostatně jest vnitřek kostela posud velmi chudý, nestačil k dokonalé úpravě ani čas ani kapital; budeť k tomu potřebí přes 2½ tisíce zl., a to z dobrovolných příspěvků. Urozená paní patronka, ač asi 12000 zl. obětovala na stavbu kostela, předece ještě i na vnitřní okrasu znamenitě přispěla; a podobně k svolání p. patronatního komisara Antonína Federla i vřekolní vel. duchovenstvo jakož i pp. patronatní úředníci k témuž účelu ochotně byli nápomocni, a nyní zajisté nedá se zahanbiti ani obětavost farníků. Ozdobnická práce svěřena jest panu Stoklasovi z Jičína, jenž dokázal novým tabernakulem a opravenou kazatelnou, že

hoden jest té důvěry, kterou v ohledu tomto k němu máme. — Ač, jak práveno, vnitřek kostela není dokonale upraven, nebylo předce lze odolati všeobecné touze, aby ještě před počátkem nového roku církevního za příbytek Hospodinův, za dům spásy pro věřící slavně byl posvěcen. Kdo musival v nepatrné, z prken nuzně zbité kapličky kořiti se Pánu všehomíra, jako po čas opravy kostela osadníci Kraloměstští, ten porozumí tesklivým slovům Davida krále: „Hle já bydlím v domě cedrovém, archa pak umluvy Hospodinovy pod kožemi jest“ (I Paral. 17, 1.); ten porozumí také té nelíbené radosti přiřazených osadníků, s jakou spěchali k slavnosti požehnání nově zbudovaného stánku Páně. Ač hustá mlha pokrývala celé okolí, předce z blízka i z daleka scházeli se zástupové, aby spolu radovali se s radujícími. — Hodinou 9. započalo svěcení, jež vykonal veledůstojný pan kapitolní děkan Kralohradecký, Jan Rais, obstopen jsa vůkolním vel. duchovenstvem. Když pak veledůst. p. světitel před oltářem k Bohu se modlil, aby kdožkoli do stánku toho prosit přijde, milostivého došel vyslyšení, a při modlitbě té slunce prorazivši mlhu jasně ozářilo požehnanou svatyni: tu v mnohém srdci zastjse se ozvalo to vroucí přání, aby lesk ten závdavkem byl zalíbení Božího, chrám ten aby skýtal útěchu zarmoüceným, posilu ümdlévajícím, důvěru malomyslným, ödpustění kajícím; aby jsa sídlem Boha svrchovaného byl všem zdrojem Jeho lásky, pramenem Jeho milosti: domem spásy. — Avšak nový stánek Páně měl obdržeti i nového strážce, osadníkům měl představen býti nedávno zvolený jejich farář vel. p. Jan Kneisl. Proto po skončeném žehnání chrámu odebral se průvod do fary pro nového správce duchovního. Obrády instalační děly se způsobem obyčejným. Když ale nápotom vel. p. beneficiat veřejně skládal vyznání víry s závazkem, že dle víry té i žiti, i svěřené sobě ovečky řiditi chce; když veled. p. officiant dojemnou řečí vel. p. beneficiata, svého bývalého chovance v semeništi, zbožnému zástupu co nového správce duchovního představoval, a odevzdáváje mu klíče kostelní tklivě na srdce jemu kladl důležité i obtížné povinnosti sluhy Božího; a pak ovečky jeho k lásce a upřímnosti synovské napomínaje Bohu za nový chrám i strážce jeho u velebném chvalozpěvu sv. Ambrože vroucí díky vzdával: tu bezděky ovlhlo oko, a z každého citlivého srdce k Bohu zalétaly prosby o milost a posilu i pro nově zřízeného správce i pro svěřené mu stádo věřících. — Po té vystoupil na kazatelnu vůbec známý řečník důst. p. tajemník střidniectví

Kopidlňenského, Fr. Peřina. Kostel byl posluchačstvem přeplněn, ano i na stupních kazatelný tlačili se posluchači dychtívi jsouce slova Božího! Důst. p. kazatel důmyslně ukázal, kterak obojí slavností „dnes spasení stalo se domu tomuto.“ Když byl osadníky povzbudil k důvěře k novému duchovnímu správci, bývalému jejich kaplanu, a tohoto k horlivosti o blaho a zdar celé farnosti, skončil dojemnou řeč svou uctívou prosbou k veled. p. kapitolnímu děkanovi, aby při oběti mše sv. již poprvé v stánku tomto Bohu obětovati bude, pamětliv byl urozené paní patronky, vel. p. beneficiata i svěřených mu oveček, aby první mše sv. v tomto stánku Páně byla rukojemstvím, „spasení stalo se domu tomuto.“ — Následovala pontifikální mše sv., při níž přítomné duchovenstvo asistovalo. — Po skončené mši sv. odebral se průvod do fary, aby i tato odevzdána byla vel. p. beneficiatovi. K zvýšení slavnosti valně přispěl zdejší zpěvácký spolek, jež podporován hudebníky Poděbradskými zdařile provedl mši Reisigrovu. A jako k počtě Boží spolek zpíval v kostele, tak i zábavou pak napomáhal k témuž účelu, zřidit u večer besedu, jejíž čistý výnos věnoval k vnitřní úpravě chrámu Páně. — hn —.

Z Hradešína, 28. listopadu 1864.
(Nová filiální škola.)

Dne 13. listopadu, v neděli šest a dvacátou po sv. Duchu odpoledne ve tři hod. byla nová filiální škola v Doubravčicích, kolatury Hradešinské, církevně požehnaná, kteroužto pro nás důležitou událost občané přiškolených obcí Masojed, Doubravčie a Štílic všemožně oslaviti se přičinili. Kdo nynější novou školní budovu přirovná k starému, více chatrči než škole podobnému stavení, musí Bohu díky vzdávati za ten přeskrvostný dar, že ne více, jako dříve v podruží, nýbrž ve vlastním prostranném domě mládež bude cvičena. Zvláště sluší vděčně uznati v pravdě knížecí štědrost Jeho Osvícenosti p. Jana knížete z Lichtenšteinu, který přání občanů velikomyslně ve všem vsudy ráčil vyhověti. Podobné díky budtež také p. Fridrichovi, hospodářskému řiditeli kníž. statku Černokosteleckého za laskavou podporu, jakož i pp. c. k. okresním Českobrodskému a Černokosteleckému, kteří brzkým vyřízením části úředni k urychlení dotčené stavby značně byli přispěli. I. S. H.

Z Chrudimí, 26. listopadu 1864.
(Jednota katol. tovaryšů.)

V slavný večer jmenovin J. Vel. císařovny Alžběty rozléhala se hudba po

městě Chrudimi. Bylo to vyzvání k slavnostem následující neděle. Slavilo se zřízení jednoty katol. tovaryšů, k čemuž na pozvání i Pražská jednota tovaryšů vyslala své zástupce se skvostným praporem darovaným od J. Vel. císařovny Marie Anny. V neděli konal v děkanském chrámu Páně slavné služby Boží předseda jednoty Pražské, dp. Karel Kellner u přítomnosti c. k. úřednictva, městského zástupitelstva a měšťanstva. K odpolednímu průvodu do chrámu sv. Kateřiny na podměstí přidružili se též řemeslníci pořádkové s praporem svými. V chrámě sv. Kateřiny po slavných nešporách učinil p. předseda jednoty Pražské příměřenou řeč. Po ukončené pobožnosti bral se průvod s hořícími svícemi, doprovázen městskou hudbou do místnosti jednoty, jichž zdarma dopřáli mladým řemeslníkům stateční otcové města, jenž u veškeré slavnosti vřelé účastenství osvědčili. Tu starší tovaryš spolku Pražského pozdravil nové bratry srdečnými slovy.

Pravil: „Přinášejíce z královské Prahy zdejšímu tovaryšstvu „srdečné „Zdar Bůh“, děkujeme především Pánu Bohu a Spasiteli našemu; jenž posvátnou rukou svého viditelného náměstka (Pia IX.) žehná spolkům katol. tovaryšů (uděluje dvakrát v roce plnomocných odpustků)! — Třikrát „Sláva“ císaři a králi, jehožto heslem „Spojenými silami“ různé síly k sobě vňou se! Sláva císařské choti a matce města tohoto! Sláva všem správcům duchovním i světským, jakož i otcům a statečným měšťanům královské Chrudimi! — Zaplať Bůh milovanému otci tovaryšův Kolpingovi, jakož i velebnému vůdci nově založené jednoty, knězi Paďourovi! Vy pak, bratři Chrudimští, přijmětež srdečné pozdravení našeho duchovního otce, jakož i všech údů jednoty Pražské. Buďtež jedné s námi myslí i jednoho srdce — podejme si bratrskou ruku na pravý zdar počestného řemesla!“

Připomínám, že jednotu tuto tovaryši sobě sami vyžádali, v čemž jich otcové města i úředové horlivě a laskavě podporovali. Předsednictví spolku vzal na se ochotně městský p. kaplan Pavel Paďour. Milý večer tento oslavili údové jednoty Pražské čtvero zpěvy, domácí pak veselým divadlem. Kýžby spolek katolických tovaryšů, jímž na základě víry se pěstuje nejen průmyslné vzdělání řemeslníků, alebrž též ušlechťení mravů a nevinné veselí, ovšem i vzájemné si pomahání, nalezl širšího působení nejen v Praze a Chrudimi, nýbrž i po celé vlasti ku zdaru počestného řemesla! K.

Z Říma 7. listopadu 1864.

(Sňatky manželské.)

Nedávno oženil se tu jeden z mých známých, i použil jsem této příležitosti,

abych zvěděl, jaké zákony a obyčeje se v Římě zachovávají při sňatku manželském. Sliby manželské nejsou tu obyčejem jako u nás. Kdokoli se chce ženiti, opatří si nejprve povolení kardinála vikáře, jehož snadno lze dosáhnouti. Nikdo se netáže, majili snoubenci dostatečného jmění čili nic; považuje se zde manželský stav co svátost Kristem ustanovená, kterouž může každý přijmouti, nevadili jemu překážka církevní. Překážek státních tu nestává; ješto církev se nalezá v Římě v úplném souhlasu se státem. Divím se tomu, že posud nikomu nenapadlo mezi nedostatky papežské vlády vřaditi též to, že tam posud nemají státních překážek manželství jako jinde. — Když kardinál-vikář byl dal písemné povolení, učinil farář o třech po sobě následujících dnech nedělních tři ohlášek při farní mši sv. O překážky manželství zde nevede péci farář, ale kněz zvlášť k tomu ustanovený, jenž slove „deputato matrimoniale.“ Co veřejný úředník má tento kněz svůj kancelář, kdež v témdni dvakrát úřaduje. Jemu se představí každý ze snoubenců s listem křesťním a dvěma svědky, kteří snoubence dobře znají, veřejným notářem provázeni jsouce. „Deputato matrimoniale“ přihlíží zvlášť k tomu, jsouli ženich i nevěsta posud svobodni. Nestačiloť ujišťování obou rodičů, že 20letá dcera jejich vždycky v domě otcovském přebývala a že posud se neprovdala; otec i matka museli přísahati, že tomu skutečně tak. Též o ženichovi musili dva svědkové stvrditi přísahou, že je posud svoboden; a jelikož tyto svědkové jej znali teprv od sedmi let, protože dříve v Římě nepřebýval, musil i sám ženich přísahati, že je posud svoboden. Zkoušku z katechismu odbývají snoubenci u faráře. Zmíněným snoubencům byla však zkouška prominuta, ješto faráři bylo dobře povědomo, že ženich i nevěsta jsou náležitě ve sv. náboženství vycvičeni. Po oddavkách šel ženich s rodiči nevěsty k veřejnému notáři, u něhož vyjednali záležitosti jmění obou snoubencův. Málo kdy oddává v Římě farář; obyčejně s ústním svolením farářovým bývají novomanželé oddáni v kapli některého kardinála neb preláta. Tak se i u mých známých stalo; jeden prelát oddal je v chrámě veřejně, jež sám řídí, a sice v neděli v 8 h. přede mši sv.; načež sloužil mši sv. toho dne (de ea), a mezi mši sv. udělil dvakrát předepsané požehnání dle misálu. Novomanželé při mši sv. přijali Tělo Páně. Po mši sv. složil prelát mešní roucho a manipul, usadil se k lidu jsa obrácen a řečnil italským jazykem o důležitosti stavu manželského a pronesl přání své novomanželům. Nevěsta byla

jednoduše, ale slušně ustrojena, majíc šaty bílé, kytku na prsou a věnec na hlavě. Co svědkové byli tu dva kněží; mně se více líbí obyčej v naší krajíně panující, že totiž kmotrové snoubenců bývají svědky při oddavkách. Po mši sv. všickni ve voze odjeli do nedalekého příbytku novomanželů; sem se dostavil také farář a jiní pozvaní hosté, kteřížto, když byli přání svá manželům projevili, byli jsou vyčastování dobrým snídaním; cukroví byla tu hojnost, a každý odcházející host musil ho trochu v papíře s sebou vzíti. Také dostal každý host dvě tištěné básně, jedna opěvala ženicha, druhá nevěstu. Za hodinu vše bylo ukončeno. Noví manželé pak odjeli na cestu, jak to nyní u zámožných moda velí. Farář dostává zde při oddavkách jen velmi skrovnou štůlu; od trojích ohlášek má asi 63 krejcarů od ženicha a tolik též od nevěsty, a při kopulaci dostane kromě skrovné štoly obyčejné štipendium na mši sv.; lidé bohatí platí dvojnásobně, chudí méně neb zhora nic. Také se nalezá v Římě mnoho fundac pro chudé snoubence, aby snadněji se mohli oženiti. Na proti našemu domu bydlí dva chudí, svorní manželé, jimž dobrotivě nebe 13 dítek uštědřilo; tím vyplácí státní pokladnice 250 zl. ročně; kde jinde stará se podobně stát o chudé? J.

Z Říma v listopadu 1864. (Opozděno.)
(Umluva mezi Francií a Itálií.)

* Tážete se, co tu říkají konvenci, čili umluvě, učiněné dne 15. září t. r. mezi vládou francouzskou a italskou?*) Jako všude jinde, jsou i tuto náhledy rozdílné. Strana přemrštěnců (Italianissimi) radovala se radostí velikou, dávajíc ji na jevo malichernými demonstracemi. V den sv. Michaela, jenž jest tu svátek zasvěcený, k večeru, když se jako obyčejně mnoho lidí po „Piazza colonna“ procházelo, těšice se z krásného večera a veselé hudby vojenské: počalo několik uplacených ničemů provolávat slávu Napoleonovi a Itálii, konvenci a Garibaldiovi. Obecenstvo mlčelo

*) Z úmluvy té vyjímáme následující články, dotýkající se poměrů ke sv. Stolicí. „1) Itálie zavazuje se nečiniti žádného útoku na nynější území sv. Otce a překaziti třeba i násilně wszelký zevnější útok na dotčené území. 2) Francie odvolá své vojsko z papežského státu postupně a ve shodě s pokračujícím zřizováním vojsk papežských. Uplné vyprázdnění nastoupiti má během dvou let. 3) Vláda italská nebude brániti zřizování vojska papežského z katolických dobrovolníků všech zemí v počtu přiměřeném k ochraně vlády sv. Otce a k udržení pokoje uvnitř i na hranicích státu, dokud vojska toho nebude užito k útokům na Itálii. 4) Itálie osvědčuje se býti hotova přejmouti část dluhu, připadající na byvalé kraje Stolicie apostolské.“

a dívalo se pokojně na četníky, ani křiklouny ty zatýkali a odváděli. Ačkoliv nebydlím daleko od místa tohoto výjevu, zvěděl jsem předce teprv druhého dne, co se bylo přihodilo. Tajní poštěváčkové těchto uplacených křiklounů neměli však dosti na tomto nezdařeném pokusu, nýbrž vydali též proklamaci o konvenci, že se Itálie práva svého na Řím nevzdává atd. — A kterak si vedou lidé vůle dobré? Nejsou tak ustrašení, jak noviny hlásaly, alebrž naplněni jsou spravedlivou nevolí, že Napoleon rozhoduje o papeži bez jeho vědomí a v ochranu svou bere toho, jenž sv. Otci vzal větší a nejpěknější část jeho země, Tak zvané království Itálie, jehož finance jsou v takovém nepořádku, že vypůjčujice 65 dávají dlužní úpisy na 100 zl., chce na se vzíti část dluhu země papežských, pravím toho papeže, jemuž půjčují, mnoho-li chce, dávajice 100 zl. za dlužní úpis na 100 zl., vědouce, že úroky svědomitě platí. Kdo to dobře uváží, bezděky se zasměje. Viktor Emanuel chce zůstat dlužen za římského papeže! Co tu zamýšlejí učiniti? Pochybují, že by se pustili do najímání cizích vojinů. Není to ani radro, vímet, že smutný vzal u Castelfidarda konec první takový pokus. A nad to mohlo by se sem sběhnouti mnoho leccaké čeládky ze všech končin světa; a dejme tomu, že by se všickni vyrovnali hrdinům padlým u Castelfidarda, dlouho-li mohl by se udržeti Řím naproti sborům krále poutivce a pana Garibaldia bez přispění katolických mocností? Však této pomoci nemá se mu dostáti, zakazujet to zásada nezakročování. Na štěstí není psáno v umluvě či konvenci: že nesmí zakročiti neb pomoci Bůh. A tato důvěra v pomoc Boží jest prozatím jediná zbraň naše proti všem nepřátelským nástrahám. J.

V Palermu na Sicílii na sv. Klementa 1864.
(Dopis z Palerma II., z cesty vůbec V.)

Představte sobě velikou planinu na břehu mořském, kolkolem horami značně vysokými obklíčenu a uzavřenou, a celou tu rovinu pokrytou domy a zahradami, a máte jakýs takýs obraz zdejšího města, jež náleží mezi nejstarší města dosud stávající. Původu prý jsouc fenického, dobře známo bylo dávným Řekům, kteří, jak z dějin povědomo, Sicílii a jižní Itálii naplnili osadami svými. Pod panstvím Římanů stalo se Palermu (*Panormus*) mnohem důležitějším, poněvadž zde zastavovaly všechny lodě, jež z Itálie plouly do Afriky. Ještě více zdvihlo se město toto, když od Římanů prohlášeno jest s jinými čtyřmi městy Sicílskými za místo svobodné; tak že, když

Saraceni dobyli Sicílii (827), ač ostatní města i celý ostrov poplenili, Palermo pro jeho krásné položení a nádhernou výstavnost ušetřili, zvolivše je za sídlo vlády a za hlavní město celé země. A od těch časů podrželo tuto přednost svou, byloť sídlem králův (od r. 1070), později mistokrálův, a jest i nyní hlavním městem ostrova, sídlem prefekta Sicilského a ústředních úřadů, ačkoliv co do památnosti historických nevyrovná se Syrakusám, a co do obchodu daleko je předčí Messinā, druhé takřka hlavní město Sicilské. Nad to mělo Palermo ještě jednu přednost, vzácnou a drahou, platiloť vždycky za nejnábožnější na celém ostrově, tak že dáno mu pojmenování, „město šťastné a nejvíce věřící“ (*felice e fedelissima*); bohužel od r. 1860 činí strana novotářů s neslýchaným a neúnávným úsilím všecko, jen aby podvrátila tuto víru a zbožnost, ješto doposud všude u lidu živě se jeví, což jim jest na nejvyšší odpor. O tom ale promluvíme později, jet to kapitola dlouhá, a zvláště pro kněžstvo zdejší těžké nesnáze a mnohé trpkosti obsahující. —

Dríve povím tedy něco o zevnitřní povaze města. Začnu od moře, proti jehož ustavičně se pohybujícím vodám chrání město vysoká pevná hráz. Nábřeží zde se rozprostírající (dříve zvané *foro borbonico*, nyní *f. italico*), jest zajisté jedno z nejkrásnějších míst zdejších; jest velmi prostranné, uprostřed široká silnice pro vozy a jezdce, po obou stranách chodníky pro pěši, mimo to několik vedle sebe běžících řad stromů s četnými lavicemi k odpočinku: to vše s překrásnou vyhlídkou na velebné moře, ješto na konci obzoru zdá se oku lidskému vyvýšené ve vysoké černé vrchy, to vše činí, že toto místo hojných má vždycky navštěvovatelů, jakož prý zde bývá v letě živo dlouho do noci, a v masopustě zde se odbyvají národní slavnosti a jízdy. Vstoupiv z tohoto nábřeží do brány, zůstaneš překvapen státi. Otevřelaf se před tebou dlouhá, široká, nadhnaná, vozy a lidmi naplněná ulice (Via Toledo — nyní Corso Vittorio Emanuele), na jejímž konci druhá městská brána. A podobná široká bohatá ulice (Via Macqueda) jde přes celé město na přič; a tam, kde obě ty hlavní ulice se křížují, jest střed města, malé osmihranné, sochami ozdobené náměstí. Tyto dvě ulice dělí tedy tvořice kříž, celé město na čtyry skoro stejné díly, kteréž sice několik pěkných prostranných ulic vedlejších obsahují, na větším díle ale jsou úzké, špinavé. V posledním času mnoho se zde opravuje a staví a okrašluje, zvláště místa veřejná. Jsou v okolí města také krásné veřejné zahrady, bohužel jsou mé nohy na

další chůzi nedostatečné, a nemohu krásných těch sadů mnoho užití. — Abych připomněl něco ze statistiky, má Palermo as 200.000 obyvatelů, jest sídlo arcibiskupa a biskupa sjednocených Reků, kteří zde v městě i v několika jiných městech obývají a jsouce potomci vystěhovalců, kteří při dobytí Cařihradu od Turků sem se utekli, podrželi i řeč i obřad svůj. Jeť zde universita, dva semináře kněžské (latinský a řecký), privatních i veřejných škol mnoho, klášterů mužských i ženských takové množství jako nelehko v jiném městě, rozličných bratrstev a spolků, které mají své zvláštní kostely; a tedy nebudete se příliš diviti, že se zde nalezá dvě stě čtyřicet sedm kostelů, v nichžto se dosud Bohu slouží, mimo mnohé k účelům světským obrácené. Město rozděleno jest na 18 far, z nichž jedna jest obřadu řeckého; vedle kapitoly metropolitní jsou zde ještě tři kolegiatní. Z toho dá se souditi na veliký počet duchovenstva zdejšího; přidej tu okolnost, že zde každý chlapec, jenž se odhodlal k stavu kněžskému, již od první své školy, jsa obyčejně v domě otcovském, nosí oděv klerikální (kleriku, plášť a klobouk kněžský), což by zasloužilo zajisté omezení a odstranění: a pak se není co diviti, že zde na ulici takřka každý desátý člověk jest kněz nebo mnich nebo klerik. A což teprv, kdyby jeptišky také směly vycházeti z uzavření svého! Jsou zde v městě 24 ženské kláštery, v nichžto Bohu život svůj obětují přemnohé panny a to na mnoze z rodin bohatých, vznešených; v některých klášterích prý jest jich počet přes sto, ano až ke 200. Jsou pak tyto kláštery jeptišek velmi bohaté, a statky ty jsou to, co tak příliš láká vládu italskou, že, jak vám z novin známo, předložila nynějšímu parlamentu návrh zákona o zrušení všech řádů duchovních, kapitol kolegiatních a tak zvaných kapellaní t. j. beneficí, jež požadují jedině sloužení fundací mší.

Tento zákon ovšem by nejvíce zastihl Sicílii, neboť zde jest nejvíce klášterů a to bohatých a dosud ušetřených, kdežto v ostatní Itálii mnoho jich zrušeno dříve. A proto se zde rokování o tomto návrhu, jenž pro veliký úpadek financí předložen jest co předmět pilný, neodkladný (*urgens*), očekává s velikou napnutostí i od katolíkův i od strany revoluční, která spustivši se Boha a náboženství s nerozumnou takřka zuřivostí pronásleduje kněze slovem a zvláště tiskem. Jakživ bych nevěřil, že může člověk rozumný tak vztekle a zuřivě něco pronásledovati lživými a vymyšlenými útkami, jako se zde tupí stav kněžský v rozličných plátkách, novinách, kalendářích

řich, jež se za krejcar a za dva po ulicích každému vnucují, kdybych to sám neviděl, nečetl. Jedny noviny zdejší, jež si obraly za jediný účel, bojovati proti slavnosti, která se zde každoročně s velikou nádherou koná v týdně Nepoškvrněného Početí P. Marie, a k níž se letos již nyní dějí ve všech chrámech velkolepé přípravy spolu za tou příčinou, že letos dochází první desíletí, kdy bylo v Římě slavně prohlášeno dotčené dogma; noviny ty mají zvláštní rubriku „Sacco nero“ (černá halena), v nížto skládají samé na nejvýš utrhačné povídky o kněžích, které na první pohled jeví se co lež, a v nichž mimo všeliké jiné nepravosti kněžím vyčítá se i krvelačnost. A jakžby se mírnil tento zuřivce mluvě o kněžích, když na svatého Otce skládá vinu a odpovědnost za všecku krev od 16 roků v Itálii prolitou v drzosti své dobrotitivého papeže jmenuje „impio, sacrilego, traditore della patria e della religione,“ kteráž slova ani česky opakovati nechci! Takto si počíná radikální strana zdejší; taková potrava podává se co denně v hojnosti lidu zdejšímu; nemusiliž tedy býti hluboká víra a zbožnost obyvatelů, kteří přes to všecko úsilí bezbožníků každodenně naplňují zdejší přeletné chrámy? Však třeba jed ten nepůsobil hned, bez účinků nezůstane. Pán Bůh to naprav a odvrát tutu bouři nevěry, prve než se z kořen vyvrátí víra a nábožnost. Ale od této šmutné stránky odvrátím se k něčemu jinému. Četli jste snad také v novinách, jak šmutně dokončil kněz Passaglia, nešťastný onen odpadlík, svůj veřejný život politický. Máje se vzdání ročního platu co profesor, složil raději mandát poslanecký. Když předseda to oznamoval, celá sněmovna odpověděla hlasitým smíchem, a i nejradikálnější noviny směšně a potupně loučí se od toho, ježž dříve vlebily. Tak končí zrada kněze, jímž povrhují nyní i jeho přátelé. „Unita Cattol.“ dokládá: „Jidáš, vzor jeho, povrhl stříbrné a odešel z chrámu. Passaglia sebral a uložil své stříbrné, a odešel ze sněmovny.“ — Jsa nyní prozatímní Italian, čtu též rokování italského parlamentu v celé obšírnosti. V posledním čase dlouho jednalo se o přenešení sídla vlády do Florence. Tu bylo řečí bez konce, ovšem všecky ze stanovíště protikatolického, neboť při té otázce musili ustavičně se dotýkati Říma. Jsout prý v celé sněmovně pouze dva poslanci, kteří mají odvahu, své katolické zásady veřejně hájiti a papeže a jeho vlády naproti všem ostatním se ujmouti. Jest to slavný historik a spisovatel *Cesare Cantù*, Lombard, a poslanec zdejší baron *d'Ondes Reggio*. Tento poslední ujal se tenkrát slova, aby aspoň

jeden katolický hlas ozval se v tom víru odporném. Chtěl totiž dokázati, že Řím nemůže býti a nebude sídlem vlády italské, jak toho vymáhali řečníci před ním. Nebude snad obtížné čtenářům „Blahověsta,“ když aspoň zajímavější místa jeho řeči zde přeložím, nebo pochybuju, žeby v Čechách známa byla z novin, a má pro katolíka zajiště důležitost všeobecnou.

„Řím nikdy nebyl hlavním městem *Italie*, ani za časů císařství, ani za dob republiky: Řím vládl nad celým světem podmaněným, a s Itálií nakládal tak jako s ostatními provinciemi. Když celá *Italie* tvořila jednu říši, tehdáž sídelním městem byla *Ravenna*, a pozorujeme-li dobu říše longobardské, tenkrát hlavním městem byla *Pavia*. Řím, když přestal býti hlavním městem říše světové, stal se městem papežův. Žádá se zde a často opakuje, ať se vrátí papež k dávným časům. Já se tážu, ku kterým dávným časům chcete, aby se papež navrátil? Snad k těm, kdy papež byl daleko od *Italie*, v tak zvaném druhém zajetí, v *Avignoně*? Však kdo z vás neví, že právě ony doby byly pro *Itálii* plné bíd a neštěstí. Ci k časům *Rehoře VII.*, neb *Innocencia III.* má se vrátiti papež? To jistě žádný z vás nechce. (Jeden hlas: K časům sv. *Petra*!) K časům sv. *Petra* nemohu přisvědčiti, neboť snad žádný z vás, pánové, nebude žádati neb raditi, aby znovu ránilo pronásledování oněch dob. Tedy snad k časům *Rehoře Velikého*? Dobře! Tu ale pravím, že papežství jen tenkrát může se navrátiti k oněm dobám, když také celý ostatní svět navrátí se k těm starým časům.“

„Tu ale se také divím, že nepozorujete, pánové, do jakého odporu sami s sebou přicházíte. Kdežto voláte bez přestání, že je papežství anachronismus, žádáte na druhé straně největší ze všech anachronismů, aby totiž papežství šlo 1400 let nazpět, kdežto nynější společnot nalezá se v poměrech od tehdejších zcela rozdílných. Ať se vrátí celý svět k oněm dobám, a pak se k nim navrátí i stolice papežská.“

„Co se stane v čase příštím, to já nevím. Kniha budoucnosti jest v rukou Božích, a oko lidské v ní nečte. Ale jednu věc vím jistě, a ta jest: že kdekoliv sídlo své má papež, tam nemůže sídliti nikdo nad něj vyšší ani nikdo jemu rovný. To vím, že papež nikdy nebude dvorním kaplanem některého krále nebo císaře; to vím, že spíše naopak může se opět viděti, co se již vidělo, že král a císař pokoří se před papežem. Dejme tomu, žeby *Pius IX.* odebral se do Francie; jak mile by prvně nohu stavil na půdu Francie, celá země bude se vrhati na kolena; v triumfu činil

by papež vjezd svůj do Paříže, a Napoleon III. zajisté by mu vyšel vstříc na schody a činil by mu úsluhu, kdyby Pius chtěl kráčet do Notre-Dame a staviti na hlavu jeho korunu Karla Velikého. Ano, pánové, kde sídlí papež, tam nemůže sídliti ani někdo nad něj vyšší, ani někdo jemu rovný. Toť jest nutné pro neodvislost papežovu. Patriarcha Carhradský, jsa vedle císaře, stal se bídným poddaným a odtrhl se od lůna Církve katolické.“

„Katolictví nemůže býti bez papeže; ono nedá se porovnat s nižádnou jinou věcí a ústavou na světě. Pro nás katolíky jest ono ústavou Božskou, a i nekatolíci musejí vyznati, že ono jest nejmocnější velmoc morální, kterou kdy viděl svět, a která přemáhá a si podrobuje každou moc hmotnou.“

„Pokolení lidské činí v celosti asi 830 millionů. 220 millionů jsme katolíci, ostatní se rozpadávají buď v nesčíslné sekty protestantské, aneb jsou židé, muslimani a modloslužebníci, v tom však způsobu, že žádné vyznání samo pro sebe nečítá 220 millionů vyznavačův.“

„V každém koutě celé země jsou katolíci, jsou biskupové neb legati apoštolští, jen za vlády Pia IX. přibýlo jich, nových přes sto. Naše misie každým dnem se množí, víra se rozšiřuje. A řádové řeholní, tyto bojovné zástupy lásky a vzdělanosti na světě, které vy v Italii pronásledujete a zaháníte, jsou to hlavně, kteří nosí pochodeň osvěty po světě; a ti zmáhají se i počtem i silou. (Z mnohých stran řečník jest vytrhován.) Nechcete slyšeti jistě pravdy? Promluví jen o jednom řádu sv. Františka; on čítá na dvě stě tisíc mnichů a třicet tisíc řeholnic, rozdělen jsa na 252 provincie, obývá v 26 tisících klášterů. Po šest a půl věku jeho trvání jest nesčíslný počet učenců a svatých ze synů sv. Františka. A vy je pronásledujete, vy je v posměch a potupu uvrhujete: a Dante Alighieri (největší básník italský) si vyžádal, aby při smrti oblečen byl v jejích posvátných oděv. To jsou staré věci, řeknete. Nuže tuto máte nové: Theobald Matthews, před nímž pokorně se sklonili hrdí Angličané, který vyléčil, co oni nemohli, bídnou nepravost opilství, jež tisícerymi zločiny naplňuje a przní Anglii, tento veliký muž, nedávno vzatý do lepšího života, byl mnich kapucín.“

Dále líčí řečník výmluvnými slovy, kterak anglikanismus i německý protestanismus jest v úplném rozpadnutí, ztrativ se v práznostě rationalistické neb pantheistické, takže kdo tam chce náboženství mít, vrací se do lůna Církve katolické. Při tom byl řečník s mnohých stran, i od předsedy

„k věci“ volán, načež odpověděl: „Pánové, jsem při věci, neboť chci vám ukázati, že katolictví jest veliká mocnost morální, a tato velmoc že brání, abyste šli do Říma. Nuže, nejssem-liž při věci? A pak, já zde tak často slyším řeči nejen protikatolické, ale ještě méně než protikatolické, a já je poslouchám s trpělivostí a mlčením; mám tudíž právo žádati, abyste jednou vyslechli i vy mne.“ Potom pravil, že kdežto jinde tak mnozí vrací se ku katolictví, v Italii vši moci má býti lid zbaven této víry. „A jakou víru chcete vy,“ taže se, „potom lidu dáti? Chcete snad vynalezti nové nějaké náboženství? či chcete obnoviti ohavnou poetu bohyně Rozumu? či snad, co noví Julianové, obnovíte modloslužbu Venuše a Bachusa?“ Ku konci nadšenými slovy vypisuje, kterak papežství jest největší slávou a chloubou Italje, předností před celým světem; neboť Řím, královna světa, jest v Italii, a ono slavné požehnání „urbi et orbi“ — městu a světu, — že z Italje vychází do širého světa, a to od tří věků z úst italských. „Však ať jest papež vyhnán z Říma, chrámové, tyto divy světa, ať jsou opuštěny, vznešené stavby klášterů ať jsou zbaveny svých obyvatelů, Řím ať oněmi a nehlásá slovo Boží, prosby a modlitby katolického světa ať nejdou více k Římu: tehdaž stane se Řím polem pokrytým hroby, tehda bude Řím velikost zašlá a padlá, kterou vy nedovedete zdvihnouti; vy jste neschopni, pak život vdechnouti v ony hroby, Řím bude pak jedině několik těch bídných jiter půdy obecné, které Romulus obráždil pluhem svým. A pro tento kus půdy, jež vám pak zůstane, chcete rozžítí plameny v celé Italii, v šanc dáti všecko, pobouřiti celý katolický svět? Ó odložte, pro lásku k vlasti, prosím, odložte hrozně toto a záhubně poblouzení; a nejstěli katolíci, buďte aspoň Italíani!“

Tak mluvil, tak skončil tento hlas volajícího na poušti sněmovny italské! H.

Kronika.

Z Prahy. J. Sv. papež Pius IX. ráčil povoliti d. 17. listopadu, aby duchovenstvo církevní provincie České smělo se modliti letos církevní hodinky o Nepoškvrněném Početí Marie Panny ještě dle starého formuláře, poněvadž nové „Officium de Immac. Concept.“ nemohlo v čas vydáno býti. Rozumí se též o mši svaté.

— Výroční slavnost u sv. Mikoláše na Malé straně započne dnes, 5. prosince, odpoledne o 3. hodině slavnými nešporami a ukončí se v úterý dne 13. prosince odpoledne o 5. hodině chvalozpěvem sv. Ambrože: „Tě Boha chválíme.“ V úterý (6. pros.) o výroční památce sv. Miko-

láše bude ráno v 6 hodin mše sv. s kázáním českým, v 7 hodin zpívána mše sv. (ránní), v 8 hodin mše sv. s průvodem varhan, v 9 hodin německé kázání, pak v 10 hod. slavná pontifikální mše sv. — Vyjma den poutí, svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie a neděle III. adventní bude po celý oktáv každodenně v 8 hodin zpívána mše sv. — Každodenně v oktávě budou odpoledne o 3. hodině české litanie se sv. požehnáním; a pak o 5. hodině slavné nešpory. — Dle úchval synody Pražské jest po celý oktáv ponti zpovědníkům téhož chrámu dovoleno, kajieniky ode všech hříchů (biskupovi jinak zadržných) platně rozhřešovati. (Acta et Statuta Synodi Prag. Cap. XVII., num. 2., pag. 60.)

— U sv. *Vojtěcha* v Jirchářích zavedeny jsou snahou ředitele kůru p. Förstera starobylé naše zpěvy oratorní. Zpívají je v nynějším čase adventním každodenně od 6—7 hod. ráno učitelští čekatelové z české vyzorní hlavní školy.

— Sbor obecních starších povolil ve schůzi d. 30. listopadu na opravy malířské a řezbářské v chrámě u Matky Boží před Týnem 3000 zl. v tříletních lhůtách po 1000 zl.

— Spolek Arimathejský pochoval v listopadu 70 chudých křesťanů.

— Ze *Svojšic* přinesl večerní list „Politiky“ č. 332. zprávu o podivném zachránění horníka z Kanku, jenž ve Voděrádech studní 10.sáhů hlubokou vyčistiti chtěl. Však pojednou se sesula kamenná ohruba studně na ubohého havíře, jenž dole pracoval. Ačkoliv každý pochyboval, že by havíř pod haldou kamenů mohl na živě býti, pokusili se přede o vyklizení studnice. Střídajíce se pracovalo 14 mužů ve dne v noci plných 58 hodin bez ustání. Konečně našli ruku zasypaného, jenž znamení dával, že živ jest. Pomohše mu z toho vězení, táhli ho vzhůru. Když se nad obrubní okolo stojícím objevil, pozdravil je s usazenými očima slovy: „*Pochválen buď Pán Ježíš!*“ Podivným řízením Prozřetelnosti Božské stalo se, že jedním rázem dolů se řící kamení se zpříčilo a nad hlavou havířovou jako klenutí učinilo.

Z Bosnie. Vel. p. Matouš Živkovič, kněz z řehole sv. Františka misionářské provincie Bosenské, jenž nyní po Čechách příspěvky sbírá, poslal nám „Schematismus almae missionariae provinciae Bosnae-Argentinae ordinis Fratrum Minorum observantium pro anno 1864,“ z kteréhožto seznamu vyjímáme: Apoštolský vikariat Bosenský či misionářská provincie téhož jména zahrnuje tureckou Bosnu, tur. Chorvátsko a severní část Hercegoviny. Katolíků tamo přibývá; jet jich nyní 132.257 duší, t. j. 18.710 rodin, asi sedmý díl všeho obyvatelstva. Muhamedánů jest v zemi více než 300.000, židů též několik tisíc; ostatní obyvatelstvo jsou schismatici Rekové. Duchovní správu u katolíků vesměs jazykem

srbským (illyrským) mluvících vedou vyhradně OO. Františkáni. Jsou tu 173 kněží, 84 klerikové, 37 kandidátů a 4 bratři laikové. Sídla klášterů jsou: Sudiska, Fojnica, Kreševo, Livno, Gučia-Gora, kromě semináře pro studující nováčky v Djakovaru Rakouském. Nad to mají residenci či hospic v Cařihradě. Kromě 5 chrámů klášterních mají 7 kostelů farních, far však 51, kromě 18 lokalit. Každá duch. správa čítá v průměru 1800 věřících, a poněvadž tito rozptýleni jsou po krajích neúrodných a nezdravých, jest pastýřování duchovní nemálo obtížné, což vysvitá též z toho, že osad filiálních jest 898. V znamenitějších městech jest katolíků pramálo, tak v Serajevě mezi 60.000 duší jenom 239, v Travniku mezi 12.000 toliko 340, jediné Livno čítá jich více a sice 1400. V takových nepříznivých poměrech nemůže se vyvinouti školství, majíť katolici jenom 22 školy s 509 žáky. Vyšší školy nemají ani jediné. Nejvíce příspěvků dostává se jim z Rakouska, zvláště od nejv. císařského domu, nejdůst. biskupa Strossmayera, od spolku Neposkvrněného Početí Marie Panny a nynějšími sbírkami zajisté i od nás.

Z Ruska nese se po světě zpráva hrozná. Ukazem vydaným dne 8. listopadu (27. října) t. r. zrušil car Alexandr všechny katol. kláštery, domy řeholní, kongregace, duchovní kolegia a podobné ústavy, které nemají více než 8 údů a které v nešťastném povstání úcastenství měly. Údové těchto klášterů mají buď do jiných klášterů vystoupiti aneb ze země se vystěhovati. Školy jejich dány jsou pod světskou dohlídku, též ústavy dobročinné podřízeny dozorství, jakož i všechny kláštery církevní radě. Spojení klášterů s vrchními představenými (provinciálními a generalními) jest zakázáno. Jmení zrušených klášterů bude prý obráceno po odrážce 10 ze sta k účelům náboženským a dobročinným. — Z Varšavy píše se o přísném vyplnění tohoto krutého rozkazu. Úřadům vojenským dány jsou tajné rozkazy o vyhnání řeholníků; činily se přípravy a pak v noci na den 28. listopadu o 12 hod. vstoupil do každého z naznačených klášterů plukovník s oddělením vojska, povelil řeholníkům, aby se shromáždili. Což když se stalo, přečetl jim poselství mistodržitelova s dodatkem, aby se přihotovili na cestu. O 4½ hodině přijely vozy ku klášterům vojskem osazeným, řeholníci vstoupili do nich a s průvodem vojenským odvezeni jsou na železnou dráhu, kdež každému dáno 150 rublů na cestu do cizozemsku. Všecko se dalo v tichosti. Kam se vyhnanci utekou, není známo; snad se roz-

ptýli po Francouzsku a po Italii. Z dvacíti klášterů Varšavských ponechány jsou toliko tři pod tou výminkou, aby tam nováčků nepřijímaly. Jsou tedy odsouzeni k vymření. V ostatních devíti klášterích ponechání jsou ku konání služeb Božích jenom dva neb tři duchovní, jichžto jména plukovník věděl a uduchal a z nichž jednoho hned přednostou jmenoval. — Obáváme se, že tímto rozkazem dána jest katol. Církvi v zemích rusko-polských rána smrtelná!

Z Říma se píše o slavnosti prohlášení za blahoslaveného cti. sluhu Božího *Kanisia*, kněze z tovaryšstva Ježíšova, kteráž se konala způsobem velikolepým dne 20. listopadu v basilice Vatikánské. Z Massilie i Janova přivezly parolodě množství cizinců k slavnosti. Byli tu kněží a věřící též z Belgie a Holandska, z Německa a Švýcarska. Mezi těmito dvě přibuzné nového blahoslavence. Dekret o blahosl. Kanisiovi byl čten u přítomnosti vrchních představených tovaryšstva Ježíšova, biskupa Ženevského, p. Marilley-e, Msgr. van Heule, apošt. vikáře Bengalského z ř. Jesuitů, Ludvika I., krále Bavorského, královské rodiny Neapolské, sboru diplomatického a náramného množství lidu a kněží. Za hřmění děl na hradě Andělském a hlaholu všech zvonů spadla o 11. hod. záslona s obrazu bl. Kanisia. Odpoledne o 1/4 hod. přišel sv. Otec do chrámu sv. Petrského k uctění ostatků. Biskup Ženevský pozdravil jej řečí latinskou. Pak přijal papež příslušné dary: ostatek blahoslavence, životopis a podobiznu jeho a kvítí. Po té dlouho se modlil před ostatky.

— V Římě mešká kapitulní děkan Lublaňský, dr. Pogacar. Odevzdal sv. Otci as 1300 zl. r. č., které k výzvání „Zgod. Danice“ do 11. listopadu se sešly v redakci. „Danica“ připomíná, že posud přicházejí příspěvky pro sv. Otce. — Přednosta tajného archivu papežského, učenec P. Augustin Theiner byl na smrt nemocen a sv. svátostmi zaopatřen. Nyní se mu ulehčilo. Kýžby ho Pán zachoval, aby šťastně ukončil dílo započaté, totiž pokračování Annálů Baroniových! — Také tu mešká býv. redaktor církevních novin Vídeňských, dr. Sebestian Brunner; hodlá vydati spis: „Mosaiky“, t. j. obrázky z cesty své.

— **Samovraždy.** Spisovatel Legoyt vydal obšírnou statistiku samovražd, z kteréž vyjímáme: 1) Samovražda zmahá se víc než počet obyvatelstva a než počet umírajících v Bavorsích, Hannoveránsku, Francii, Meklenburku, Prusku, Sasích a v Švédsku. 2) Nejmenší jest počet samovražd v Anglicku, nejvíce samovražd stává se v Dánsku a Německu severním, ve Francii

bývá počet prostřední. 3) Na 100 samovražd mužů připadá 30 samovražd ženských. 4) Počet samovrahů je největší až do stáří 60—70 let. 5) Nejvíce samovražd děje se v červenci, nejméně v lednu. 6) Samovraždy ženštin pášou se nejvíce z příčin mravopodělnosti se týkajících; samovraždy mužů mívají základ v okolnostech peněžitých. 7) Málokdy udá se samovražda osob ženatých; častěji přihází se u osob svobodných, nejčastěji však u takových manželů, kteříž byli od sebe rozvedeni. 8) V Prusku připadá na jeden milion obyvatelstva samovrahů mezi protestanty 153, mezi židy 51, mezi katolíky jen 47. 9) Ve velkých městech častější jsou samovraždy než po venkově.

Literní oznamovatel.

— Red. „*Cyr. a. Methoda*“ i „*Slovesnosti*“ ohlašuje, aby se předplatci na oba ty časopisy neposílalo; pokud o předplatné nepožádá. „*Pěstoun*“, vychovatelský časopis v Brně, bude od ledna 1865 vycházeti třikrát za měsíc s měsíční přílohou katechetickou „*Pokladnice*“, jejíž hlavním spolupracovníkem bude vp. Fr. Weber, farář v Miloticích. — „*Škola mateřská*“ oznamuje v č. 8., že v r. 1865 vycházeti bude v šestičkách dvouarchových za šest neděl jednou.

— „*Dědictví Malíčkůch*“ v Hradci Králové čítá již 20.500 údův. Letošních knížek (č. 7. a 8.) vytištěno 26.000. Přijímání nových údův a podělování knížkami obstarává z ochoty každý duchovní správce a národní učitel ve všech dědinách naší vlasti. Za mírnou odměnu činí to také knihkupectví p. Jaroslava Pospíšila v Praze a p. Ed. Hölzl-a v Olomouci. Přátelům mládeže naskytuje se dotčeným Dědictvím pěkná příležitost k prospěšným dárkům vánočním, novoročním, křesťanským, k birmování, jmenovinám atd. pro milé dítky. Hlasatelem „*Děd. Mal.*“ jest vychovatelský časopis „*Školník*“ vycházející v Hradci Králové třikrát za měsíc.

— Knihkupectví B. Stýbla vydalo „*Příklad*, aneb: malíř mezi divými lidmi.“ Povídka pro mladý i dospělý věk. Dle vypravování od G. Nýrice vzdělal Jos. Pečířka. S obrázkem. — Tamtéž vyšel: „*Pisníčkář*.“ Dramatické přání k narozeninám otcovým. Složil P. J. J. (Divadel pro děti šesté III.)

— **Z Písku.** O lonských svátcích vánočních byla v knihkupectví pilná poptávka po knížkách „*Zlatou knihou*“ vydaných, chtělť je kupovati rodiče, kteří nemají svých dcer do „*Zl. kn.*“ zapsaných. Aby se této věci vyhovělo a pak proto, že má tento hlahodějný ústav letošních knížek víc, než jich snad potřebovati bude, uvedly se tyto knížky i do knihkupectví a jsou od 1. pros. v každém řádném knihkupectví k dostání. Do komise dány

jsou knihkupectví Janoty a spol. v Písku. Proto ale předeš dostane každá dívka, která do nového roku do „Zl. kn.“ zapsána bude, ještě letošní knížku i skvostný diplom za podíl. I jest v každém městě po celých Čechách i na Moravě aspoň jeden opatrovník, který do „Zl. kn.“ zapisuje a knížkami i diplomy, jež má v zásobě, podílí. P.

— V politických listech dělá nyní špekulace mnoho povyk bombastickým ohlašováním Smetanova spisu: „Der Geist, sein Entstehen atd.“ nad nímž prý ubohý dr. Smetana „dokrvácel.“ Že bývalý katolík a kněz nešťastně skončil a pochován byl na hřbitově nekatolickém: jest v Praze vůbec známo; že by byl kdy krvácel: o tom nikdo neví. Valnějšímu odbytu knihy mohl by p. nakladatel napomáhati vychvalováním obsahu knihy, pokud možná, nikoliv však nepravdivým zvětšováním neštěstí muze politování hodného, jenž ozvat se nemůže.

— V č. 31. oznámili jsme spisek „Nový hřbitov ve Vodňanech.“ Dodáváme, že „celý výnos věnován jest ku podobnému účelu.“ Důst. p. spisovatel, jenž svým nákladem vystavěl pěknou hrobku pro místní duchovní a pro věřící zavedl nový způsob hrobů (str. 9.), mluví o pohřbích vybočovaných z církve, samovražedníků, k smrti odsouzených a pravověrných katolíků, o pohřebištích v kostele, u kostela a od r. 1784 na hřbitovech za osadami, líčí dějiny chrámu, špitálu a hřbitova Vodňanského, jeho nynější zařízení a pořádek hrobů. Těšíme se z toho, panujeť víra mezi živými, kdekoli se láska prokazuje zemřelým. Ku konci přidán jest výťah z řeči při žehnání hřbitova ve Vodňanech.

— Vel. p. Frant. Tingl, správce duchovní u sv. Kateřiny, vydá tiskem soudní akta arcibiskupství Pražského z r. 1392, z času generálního vikáře Jana z Pomuku, jenž skončil r. 1393. Zahnují v sobě církevní řízení soudní v rozepřech o právo patronátní při chrámech farních, kaplích a oltářích, věci týkající se fundací a záležitostí zádušních atd. Tato „Acta iudiciaria“ mají velikou důležitost pro církevní historii Česka. „Drahocenné rukopisy tyto dal z knihovny své p. vydavateli k přepsání J. Emin. p. kardinal. Více zvědí vel. p. čtenářové naši z pozvání ku předplacení, jež se rozesílá.

— „Divy praseveta“ jest překlad nevěreckého spisu německého spisovatele Zimmermanna.

— Pravým spisovatelem zlopořivého románu „Jeptiška,“ jakož i „Le Maudit“ čili „Prokletec,“ který se opovážil abbéem se nazvati, jest Ludvík Uhlbach, jenž pod jménem „Phares“ dopisuje listu freimaurskému „Independance belge.“ Uhlbach jest syn německého žida elsaského. Mládí své prožil v Troyesu ve Francouzsku. Otec jeho, jsa nešťasten v obchodu, přišel na mizinu. Hynoucích dítek ujali se dobrosrdeční

sousedé, sami to katolíci. Ludvík byl bezplatně přijat do katolické školy a dostával byt i stravu v biskupském semináři, odkud pro všelicos byl propuštěn. Teď po dlouhém čase odměnil se za to svým způsobem katolíkům a církvi.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci říjnu přistoupili: Z pražské arcidiecese: Kateřina Fronková ze Skřýšova, † Jan Franz a manž. Kateřina z Čelakovic, Maria Pacinova z Vitic, Alžběta Kokošková z Račiněvsí, p. Frant. Vinklár, bohoslavce v Praze, dp. Jan Pavla, probošt v Roudnici, Magd. Vrchotova z Přestavlk, Markéta Paškova ze Zásruk, Vojt. Kapelka ze Zásruk. — Z Litoměřické diecese: Vel. p. Jan Vlasák, farář v Krivčích. — Z Kralohradecké diecese: Leopoldina Vilímková z Kotelce nad Orlicí, Jan Vít v Horním Kostelci. Anežka Matějčková v Dolní Dobruč. — Z Olomoucké arcidiecese na Moravě: Lidmila Přikrylova z Kroměříže; Frant. Strouhal z Važan, Rod. Karla Velecha z Loučky, Marie Nevrlá z Hrdibořic, Vel. p. Patrik Hellmich, jubil. gymn. profesor z řádu pobožných škol v Lipníku, Marie Zlámalova z Hrubého Týnce.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jan Kuřák; farář v Liběznovicích, dne 27. listopadu, (nar. v Praze 30. března 1815, kněz od 13. května 1838).

Ve správě duchovní ustanoven jest:

P. Benjamin Syruček, kněz františkán v Zásrukách, za prozat. kooperat. do Svojšíce.

Uprázdňená místa:

Mešno, fara patron. vys. důst. metrop. kapitoly Pražské, od 23. listopadu;

Pízenec, fara patron. p. Arnošta hrab. z Waldsteina, od 30. listopadu;

Kamýk, fara patron. p. Maurice knížete z Lobkovic, od 30. listopadu.

Listárna redakce.

p. J. M.: U p. kan. Bradáče na hradě, 25 kr. — Zprávy do Kron. jsou nám milé.

p. A. K. V. v J.: Více nelze; platímeť bez ustání usouzené nám poplatky za všechny spisy, jichžto cenu jsme v Blah. ozpámili. Je jich mnoho, a všechny počítají nám za inseraty. A nad to nejsme ve všem jedné mysli.

p. L.: O čem na druhé synodě bude jednáno? Nevíme, ale netřeba nových stanov, pokud staré jsou jen na papíře „sed quandoque expedit solam urgere executionem illarum, quae jam sancitae fuerunt.“ (Benedict. XIV. de Syn. dioec. I. VI. 5.)

p. J. J.: Umínili jsme neuveřejňovati věci neukončených. — Ostatní přístě.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nari číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
za rok: 2 zl. 50 kr.
za půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplaceni čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Narození Páně.

(Velebn. Bedy výklad čtení sv. Luk. 2, 15—20.)

(Dokončení.)

„A viděvše poznali to slovo, kteréž jim bylo pověděno o tom dítěti.“ (Luk. 2, 17.) Bratři nejmilejší! Což nám koliv o Spasiteli našem jakožto pravém Bohu a pravém člověku kázáno, to všechno zatím zbožnou věrou a plnou láskou chtivě obejměmež, sic jinak neuzříme v nebi tváří v tvář vtěleného Syna Božího. Všechen jistě život i andělův i člověkův v nebi blažených jestit ten: viděti bez ustání tvář Stvořitelovu. Po takém vidění bažil srdcem zapáleným Žalmista, vece: „Žíznila duše má po Bohu silném, živém: když přijdu a ukáži se před tváří Boží?“ (41, 3.) — doložil také, že všech dobrých věcí zemských hojnost nestačí žádosti jeho nasytiti, leč samo Boha uzření a vidění: „Nasycen budu, když se ukáže sláva tvá;“ (Žalm 16, 15.) věda však, že nikoliv prázdni lidé a leniví, než jen v potu tváří o spasení svém pracující hodni jsou patření na tvář Boží: předeslal týž pěvec svatý oně věc své — zahrnující svrchovanou odplatu — starostlivě i zmínku o zásluhách k tomu potřebných, řka: „Já pak v spravedlnosti okáži se obličejí Tvému.“ (16, 15.) Pastýři viděvše, poznali vše, což byli slyšeli o dítěti — Kristu Pánu; nebť Boha viděti, jest: Boha poznati, a v dokonalém poznání Boha také záleží plné blaho všelikého

člověka; nebť Pán Ježíš, poroučuje nás Otcí svému, pravil: „Tentot jest pak život věčný, aby poznali Tebe samého pravého Boha, a kteréhož jsi poslal, Ježíše Krista.“ (Jan. 17, 3.)

„I divili se všickni, kteříž slyšeli; i těm věcem, kteréž jim praveny byly od pastýřů.“ Božím zjevením poznaná tajemství rozhlašovali jsou pastýři Betlémští, aby po nich Církve svaté pastýři, jsouce na to vši věci zřízení, posluchačům svým slova Božího tajemství zvěstovali, na divné rady a skutky Boží v Písmě svatém znamenáné upozorňovali a tudý ovčiček užaslých k horlivějšímu Boha velebení ponoukali. Však nemněmež, by samým toliko biskupům, kněžím, jahnům a klášterův starostám jmeno „pastýř“ náleželo: můžeť ovšem slouiti pastýřem pravověrný hospodář každý, pokud nad domem neb čeledí svou, ač i skrovnou, stráž drží, bdě nad ní svědomitě. Však kdo z vás jen jednoho nebo dva bratry pěči své na každý den má poručeny, věz, že jemu nebo jim dvěma dlužen jsi pastýřským úřadem, poněvadž tobě uloženo, lámati jim chleba Božího s dostatek; ba i ten, kdož samotén či mimo obec život trávi, jestit opravdovým pastýřem: pase totiž duchovní stádo — duši svou, a drží nad ním stráž noční, pakliže zásobou ctných myšlenek a Bohu milých skutků řádně vládne, je z nebeských pastvin Písma svatého píci opatřuje a tytéž, bdě stále, proti úkladům nečistých duchů věrně i srdnatě hlídá a dochovává.

„Ale Maria zachovávala všechna ta slova, skládajíc je v srdci svém.“ Maria, panna nejstydlivější, skrývala v srdci svém tajemství Vtělení Syna Božího, Jemuž také toho ponechala přepokorně, ráčil-liby je komu kdy zjeviti, a nebo nic; což ale ústy tajila, to pilně v srdci svém rozjímal, srovnávajíc Hospodinův slib v příčině narození Spasitele světa s tím se vším, co týž Pán Bůh v též věci před jejím očima byl již splniti ráčil. Marii Panně tanulo na mysl, kterakž z rodu krále Davidova pocházejíc, Syna Božího i Spasitele světa z Ducha svatého byla jest počala a v Betlémě porodila, čímž naplněna jsou dávná proroctví: „A vyjde prut z kořene Jesse, a květ z kořene jeho vystoupí; a odpočine na něm duch Hospodinův.“ (Isai. 11, 1—2.) — „A ty Betléme Efrata malický jsi v tisících Jůdských: z tebe mi vyjde, jenž bude panovníkem v Israeli, a východové jeho od počátku, ode dnů věčnosti.“ (Mich. 5, 2). — „Aj panna počne, a porodí syna, a nazváno bude jmeno jeho Emanuel.“ (Isai. 7, 14.) — „Zná vůl hospodáře svého, a osel jesle pána svého.“ (Isai. 1, 3.) Maria pomněla poselství andělova: „Duch Svatý sstoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tebe; a protože i co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží.“ (Luk. 1, 35.) Ona přemýšlela o tajemství Vtělení Syna Božího, kteréž leč zjevením andělovým bylo lze poznati, dle proroctví: „Řod jeho kdo vypoví?“ (Isai. 53, 8.) obírala se v duchu zprávou pastýřův o andělských mocnostech, ukázavších se jim nad shromaždištěm dobytčat „věže stáda“ nazvaným (od Betléma na východ s míli jednu vzdáleným, kdež posavad v kostele hroby tří pastýřův Betlémských ukazují); uvažovala též, ano již přišel jest na svět vtělený Pán, jenž má od věčnosti stejnou moc s Bohem Otcem, odevzdat království své dceři Sionské, dceři nebeského Jerusáléma, neb Církvi svaté, v plné shodě s proroctvím: „A ty mlhavá věže stáda dcery Sionské, až k tobě přijde; a přijde panování

první, království dcery Jerusálémské.“ (Mich. 4, 8.)

O tom všem rozjímal, snažně Maria Panna v srdci svém.

„I navrátili se pastýři, velebíce a chválíce Boha ze všech věcí, kteréž slyšeli a viděli, jakož bylo pověděno jim.“ Pastýřův těch příkladem pobídnuti, navracujmež se vždy od rozjímání vykupitelského díla Kristova k poděkování Bohu za všelikou milost nám učiněnou. Ano pastýři, ač jenom narození Páně poznavše, odcházeli Boha chválíce a velebíce; nám, jimž Bůh celý pořad díla vykoupění našeho a dotyčná tajemství všechna milostivě ráčil zjeviti, zda-li tím spíš nepřisluší, abychom slovy i skutky chválu a slávu Boží hlásali vděčně? — Kéž nám úrodně tkví v paměti svrchovaná milost Pána Ježíše, jenž jsa Bůh, narozen jest člověk, chtěje znovu zroditi nás ku podobenství svého Božství; jenž proto byl pokřtěn v Jordaně, aby k našemu od hříchův obmytí a v dobrém zúrodnění všechnu vodu posvětil a jí plodivosti duchovní udělil; kterýž také dal se na poušti hnusně pokoušeti, aby nad pokušelem zvítěze, i návodu k bojování i síly k přemáhání všech pokušení nám poskytnul; kterýž umřel, aby panství věčné smrti naší zdtřil; jenž i vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa, bychom měli jistotu a vzor svého vzkříšení. Začez za vše chvalmež a velebmež Boha a Pána našeho Jezu Krista, jenž živ jest a kraluje s Otcem v jednotě Ducha Svatého na věky věkův. Amen.

Cesta do Bavor.

Od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

Na náměstí před novým královským zámkem, divadlem a poštou stojí velká socha Maximiliana Josefa z mědi litá. I druhá větší náměstí v Mnichově sochami jsou ozdobena. Hlavní náměstí po bitvě na Bílé hoře u Prahy obdrželo sochu Panny Marie. Náměstí Wittelsbachovo krásí obrovská socha Maximiliana I. od Thorwaldsena. Na náměstí Karolininu jest 100' vysoký obelisk na památku v Rusku padlých 30.000 Ba-

vorů postavený. Tak nazvané Promenády mají soch pět: dějepytce Westenriedra, skladatele Lassa, Glucka a t. d. Před universitou jsou dvě kašny s vodomety a na blízku se nachází ústav pro slepé, seminář a mnoho jiných krásných stavení, jenž ulici Ludvíkovu nej přednější činí.

Ani bránám neschází ozdob. Na bráně vítězné jest Bavarie uprostřed dvou lvů. Na bráně u kamenného mostu přes Isaru vymalován vjezd krále Ludvíka a na sloupech po obou stranách jsou znaky pánů jej doprovázejících. Zvlášť velká a pěkná jest také brána Propylejská, jenž vlastně sestává z tří bran, prostřední se chodí, postranními jezdí.

V knihovně nás nejvíce zajímaly prvotisky, staré knihy modlitební s obrazy a vlastnoruční spisy slavných mužů, mezi nimiž arcit byl zase Luther.

I v botanické zahradě, vedle níž se vypíná skleněný palác, jsme byli, jakož i v zahradě zoologické, jenž patří soukromníku a větších a vzácnějších zvířat ještě nemá. Šli jsme tam rozsáhlými sady anglickými a před hostincem sedělo několik set Mnichovců, pili pivo a poslouchali hudbu. Hudebníci byli vojáci, měli ale šaty civilní, jež prý nosí, kdykoliv hrají nejsouce v službě.

Jeden večer jsme ztrávili v dvorním divadle. Dával se Diblík (Grille), nám již známý, dost pěkně. Já předce nebyl zcela spokojen očekávaje, že v Mnichově mnohem výtečněji budou hráti než u nás, což se ale nenaplnilo. I hudba byla prostřední a hrála jen před prvním jednáním. Kus sám v sobě není zlý a byl bych rád, kdybychom neměli horších.

Do předměstí Au k novému kostelu Panny Marie jsme jeli a odtud na hřbitov a k velké soše Bavarii. Hřbitov je prostranný a čistý, kašna uprostřed s vodometem ho jaksi příjemně oživuje a množství pěkných pomníků (jeden zněl na jméno české Rosipal) a květin na hrobech ho činí zahradou. Na novější části ty nejvzácnější památníky se zřizují. Vzadu je kostel a napřed komora umrlců, kde nebožtíci čekají na pochování. Viděl jsem v ní dvě ženy a jednoho muže v otevřených rakvích na jedné a více dětí na druhé straně. Ačkoliv byli v slušné rubáše oblečení a světlo u nich hořelo, předce se mi zdáli býti opuštěni, že u nich nebylo živého člověka. Na blízku je všeobecná nemocnice. Snad tam umřeli. Ubozí, kde asi byl jejich domov? Jakými cestami kráčeli a jaké zkoušky přetpěli ve světě? Pokoj jim a blaze všem, jimž laskaví příbuzní a přátelé sloužili v nemoci, ulehčili odchod na věčnost a za-

vřeli oči. V nemocnicích to činí milosrdné sestry pravým duchem křesťanským.

Velká socha z litiny Bavarii, to jest Bavorsko představující stojí za loukou Tezozinou, kde se v říjnu odbyvá slavnost národní. Jest tak ohromná, že se v ní jde po schodech až do hlavy, kde jsou dvě pohovky. Já krkem prolezl snadno, ale tlustý můj společník a přítel se musil drobet namáhati, než se protáhl. Však pohověli a odpočinuli jsme si nahoře dívající se skrze oči Bavarie ven na louku a na protější Mnichov, až mnou závrat zatočila. I pospíchali jsme čerstvě dolů, ačkoliv nehrozilo žádné nebezpečnosti a šli jsme za Bavarii do tak nazvaného Slavína (Ruhmeshalle), kde jsou sochy výtečníků z Bavor, jako ve Valhalle u Rezna z celého Německa. Slavin je na straně k Mnichovu otevřen činně jen velkou chodbu a Bavarie stojí před ním jako strážce hledíc k Mnichovu.

Jeli jsme nazpátek okolo městské střelnice a po obědě téhož dne vydali jsme se na cestu k Würmskému čili Starnberskému jezeru. Jezdí se tam po železnici a hned jak jsme dorazili ke vsi Starnberku, dle níž se jezero nazývá, vstoupili jsme na parní loď, která tu již čekala a hned se dala v pravo okolo břehu. Pořád něco nového bylo viděti, pole a luka, pahrbky a vrchy a lesy na nich, zámky, letohrádky, villy, kostely, vesnice, domky rybařův následovaly hustě po sobě a spatřili jsme taky Possenhofen, kde bývá naše císařovna u svého otce vojvody bavorského Maximiliana návštěvou. Possenhofen patří jemu, leží zrovna u jezera a loď tu přistává jako ještě a několika jiných místech. Jde až na druhý konec ke vsi Seeshaupt a tu ukazují se kopce, některé dost vysoké a vzadu ohrazují obzor alpy, nebetyčné skály své vypínající. Arcit jsou ještě daleko, ale předce se z nich těšíš a touha, dostati se k nim jednou blíž, povstane v tobě a již tě neopustí.

Loď obrátila a plavili jsme se podél levého břehu, kde jiné předměty pozornost naši poutaly a asi za čtyry hodiny byli jsme zase v Starnberku.

Jezero Starnberské jmenuje se také Würmské od potoka Würm, jenž do něho vtéká, je 5½ hodiny dlouhé, 1¼ hodiny široké, má v objemu 13 hodin a největší hloubka jeho obnáší 69 sáhů.

Jelo s námi mnoho cestujících, mezi nimi i jeden cizí kněz, s nímž jsme se již v Mnichově byli sešli a jedna rodina česká, otec, matka a tři děti. Mluvili pořád německy až na nejmladšího synka, jenž německy ještě neuměl a je prozrazoval. My

schválně mluvili česky, aby si všimli, že jsme také Češi, ale oni se k nám nehlásili. Nevtyrali jsme se tedy do jejich společnosti, pozorující že se za českou řeč stydí rodiče i děti, jenž ani mezi sebou slova českého nepromluvíli a když malý bratr otázkami svými je k tomu nutil, odbývali ho krátce po německu, aby se nezahodili. Však jejich výslovnost a výřečnost nás přesvědčila, že jsou rození Češi, hádali jsme, že ani doma ve vlasti jimi býti nechtí a bylo nám líto, že národ náš přemnoho má slabých, vrtkavých a nevěrných synů a dcer.

Praví Češi jevíli radost, když jsme se s nimi v cizině sešli a mladý pán s Žiškou na holi Čechů a jiných Slovanů v Mnichově tolik sehnal, že tam byli četně zastoupeni. Jednoho večera shromáždili se v hostinci a zpívali české písně, jenž se Němcům velmi líbily. Stáli u jejich stolu, poslouchali, byli zdvořilí a přívětiví a nikterý se nehoršil.

Do téhož hostince přišel člověk s hrací krabicí pod paždí a jak mile spatřil mého přítele, vrhl se naň a nic nemluvě pořádku ho obskakoval. Tento myslil, že blázní a když nepřestal dotírat, bál se ho a již urputně od sebe ho odstrkoval. Tím ho ještě víc popudil, byl uražen, hrozil, kladl pěst za ucho a ukazoval, že je můj společník chytrák, jenž má, jak říkáme, za ušima.

Nevěděli jsme, co o tom máme souditi, až se nám řeklo, že je němý a on napsal, jak se můj průvodce jmenuje a odkud je. Byl jeho krajan; němý co chlapec odešel a on ho tedy nepoznal. Nyní se k němu arcit hlásil a němý krabicí postavil před nás a nechal ji hráti, dokud jsme neodešli, raduje se, že vidí krajany. Nechtěl za to vzítí žádné odměny, ačkoliv se tím v Mnichově živi a i matku má u sebe. Byl dost slušně oblečen, dal si nalít, zapálil doutník, přisedl k nám a ukazoval, že svou malou hrací škatuli zahodí, koupí si velikánskou a přestěhuje se i s matkou pryč — do Londýna.

Dokázal, že je podnikavý a my si svěřili, žeby drobet víc podnikavosti neškodilo mnohým krajanům, jenž nejsou němí.

Bylo pozdě večer, když jsme od jezera po železnici přijeli zase do Mnichova a že jsme si všechno již dostatečně byli prohlídli, opustili jsme ráno město s rychlovlakem a odebrali se do Augšburku.

Augšburk je přestaré město, ačkoliv to na něm již není viděti a pochází od Římanů, jenž tu za císaře Augusta 13 let před Kristem Pánem založili posádku. Brzy se v Augšburku rozšířilo křesťanství a již r. 304 utrpěla tam sv. Afra smrt mučednickou. Je pochovaná v kostele, jenž po ní

sloužil kostel sv. Afry a nyní kostel sv. Oldřicha se jmenuje, že v něm také leží sv. Oldřich, jenž v Augšburku byl biskupem a umřel r. 973. Ovšem jsme především na tento kostel se šli podívat a nájali jsme si zase vůdce, abychme po městě nebloudili a nechodili marně, což se nám zajisté dobře vyplatilo.

Kosti sv. Oldřicha naposled r. 1762 byly prohlídny a jsou složeny v pozlacené stříbrem ozdobené rakvi, jenž zavřena do rakve větší mramorové nachází se tu v hrobce. Po něm i po sv. Afře chovají se v zvláštní zakristii mnohé vzácné ostatky a mezi těmi jest i biskupské roucho jeho, jež prý měl na sobě, když tělo jeho po 210 letech ponejprv bylo vykopáno. Nezdálo se nám, žeby se o ostatky tyto mnoho dbalo, má je pod dohlídkou kostelníka a nezachází s nimi příliš šetrně, když je ukazuje. Prst od nohy sv. Afry, jeden zub a jiné menší svaté poklady jsou zadělány do drahých okras a skvostů a v zvláštní schránce schovány, však kostelník ani těch si příliš nevážil, bera je do ruky, jakoby to byly svícny a konvičky na oltáři. Možná, že je dost nábožný muž, ale svaté památky se mu staly všedními, že k nim často, snad každý den vodí diváky a o nich jim vypravuje, co se naučil nazpamět. Pozorovali jsme i jinde, že ti, co nám památné věci ukazovali, nejméně citu při tom jevíli a přestali jsme se tomu diviti povážlivě, že se cit otupí věčným opakováním.

V Augšburku je 5 farních kostelů katolických a 5 farních kostelů protestantských. Katolíků je ale více než protestantů, tři pětiny. — O chrámech protestantských promluvíme až při Norimberku, kde protestanti mají silnou převahu.

Dóm Augšburský je krásný a starý; založila ho Adéla manželka císaře Otty I. r. 955, na památku porážení Maďarů pomocí Čechu na blízkém poli Lechovském. Jsou v něm obrazy od Kranacha a u sv. Oldřicha má obraz slavný Rubens.

Nejznamenitější stavení v městě je radnice ze XVII. století. Není to tedy ta, kde se jednalo s Luthrem, ale stojí na témž místě a zlatý sál v ní jest prý nejkrásnější v Němcích. V skutku je velkolepý a v menším sále vedle viděli jsme malé krásné podobizny na zvláštním stolku pod sklem Anežky Bernaurovy a Filipiny Welserovy, jenž obě z Augšburku pocházely. O Anežce již byla řeč při městě Strubíně. Filipina, dcera bohatého kupce, získala si lásku arcivojvody Ferdinanda zde na sněmu říšském přítomného a zasnoubila se s ním proti vůli jeho otce císaře Ferdinanda I. Teprv po osmi letech podařilo se jí udobřiti rozhněvaného

císaře, jenž uznal manželství její se synem a povýšil jejího otce do stavu svobodných pánů. Vynikala krásou, dobrotou a pokorou, arcivojvoda Ferdinand s ní byl živ (i v Čechách) třicet let šťastně a když mu r. 1580 v Inomosti zemřela, postavil jí tam v kostele sv. kříže nádherný pomník.

Vůdce nám ukázal i domy, kde se tyto dvě dcerky Augšburské narodily. Potkal je stejný osud, ale následky jeho nebyly stejné, jednat životem ho zaplatila.

Rod Welserův byl v Augšburku slavný a bohatý a i císařové s ním uzavírali půjčky. Ještě slavnější a bohatší byl rod Fuggerův, jenž posud květe. První Fugger přišel do Augšburku ze vsi Graben a usadil se tam co mistr tkalcovský. On a potomci jeho velkým obchodem nabyli takového jmění, že císařům půjčovali peníze a vypravuje se, že Fugger Antonin, když ho císař Karel V. navštívil, jeho dlužní upsání spálil v ohni ze dřeva skořicového rozdělaném. Tento Fugger zanechal po sobě 6 milionů zlatých korun, několik panství a mnoho klenotů.

Fuggerové byli povýšeni do stavu braběcího, pak knížecího a obdrželi právo raziti zlaté a stříbrné mince. Nepřestali ani potom rozsáhlý obchod vésti do všech končin světa, podporovali vědy a umění, zakládali sbírky, vkusné domy a zahrady a starali se o chudé. Důkaz toho v Augšburku po nich ještě trvá. Vystavěli tam r. 1519 tak nazvanou Fuggerei, jenž záleží víc než ze sta domů, činí šest ulic, má tři brány, svůj kostel a jest malé městečko pro sebe. Až posud tu chudí bezplatně dostávají byty jen asi dvěma zlatýma ročně na opravy přispívající. Domy jejich jsou o jednom poschodí, jeden jako druhý, mají zahrádky a vůdce nám vypravoval, že v každém bydlí dvě rodiny. Chudým úředníkům a důstojníkům na pensi se dává přednost a když zemřel manžel, musí prý vdova dělit se o byt s jinou vdovou.

Velký palác Fuggerové mají v městě a průčelí jeho ozdobeno novými obrazy příběhy jejich od příchodu praotce tkalce až do nových dob představujícími.

Víře katolické Fuggerové vždy zůstali věrni nenávidíce reformaci a štědře podělovali kostely a školy.

Navštívili jsme v Augšburku také obrazárnu, kde je mnoho obrazů od Holbeina, který se zde narodil. I Dürer, Titian, de Vinci, Rembrandt a Rubens mají tam obrazy a zvlášť krásný obraz „Maria s Ježíškem od Krayera“ byl prý vzat do Mnichova.

V muzeu ukázalo se nám mnoho pěkných sbírek. Zvlášť se nám líbili ptáci a mezi těmito kolibříci, jichž jest tu hojnost od nejmenších až do největších. I ryby,

raky a hmyz poutaly naší pozornost. Raky mořské zajímaly nás svou velikostí, mezi pavouky jest králem pavouk čižební a mezi motýly priamus. Arcit nescházejí ssavci a rozličná zvířata jsou tu v dobře sestavených kostrách.

Velký obchod vede se v Augšburku s knihami. Jest tu asi 15 knihkupectví. Největší knihtiskárna je Cottova a z té vycházejí Všeobecné Augšburské Noviny, jedno číslo se právě tisklo, když jsme tam byli.

Podivení zasluhuje městská vodárna. Vyzdvihuje se v ní voda parním strojem a po celém městě se rozvádí i na půdy a kamkoliv se domácím pánům líbí. Platí prý se za to ročně po 60 zlatých, což se nám zdálo býti mnoho, ale řeklo se nám, že užitek a pohodlí z toho stojí za víc.

Nouze o vodu v Augšburku není, leží uprostřed dvou řek Lecha a Wertachy, dolní částku protékají kanály a potůčky a pěkné kašny, k. p. Augustova a Herkulesova, ozdobují město. Chráněno jest příkopy, zděmi a branami, mezi nimiž jsem si pamatoval bránu červenou se zvонem, jímž se zvonilo ubohým hříšníčkům, když je vedli na popraviště. Jedna branka sluje „Dahinab“, t. j. „Tam dolů“ a jest to ona, kterou Luther odtud utíkal.

Z Augšburku jsme jeli přes Donauwörth, Nördlinky, Roth a Švabach do Norimberku. Za Donauwörthem je na celé cestě jedinký tunel, kterým jsme jeli. Okolo železnice vine se řeka. Na kopci leží velký a pěkný zámek Haarbuck. Vesnice následuje za vesnicí a skoro v každé jsou dva kostely, katolický a protestantský. Do vozů začali vstupovati také židé, bez nichž jsme až doposud byli jezdili. Je prý jich tu mnoho a mají v rukou obchod jako u nás.

V Nördlinkách se vypíná vysoká kulatá věž kostela sv. Jiří. Obyvatelé jsou skoro vesměs protestanti. Na polích se sází mnoho konských bobů a za Gunzenhausen táhnou se chmelnice až k Norimberku a za Norimberk.

Roth jest staré městečko a Švabach již patří k městům větším a jest domovem mnohých židů.

Domy před Norimberkem stavěny jsou z dřevěných přes kříž položených a obilnou hlinou vyplněných trámů. Nářečí dostává jakýsi přízvuk slovanský. Můj společník myslil, že dva vedle mne sedící mluví snad srbsky, oni však mluvili německy nářečím Norimberským, jenž prý povstalo z francouzského a faleckého. Jednou až sem dosahovali Slované a tedy se nedivím, že po nich zbyla aspoň tato památka.

(Dokončení.)

D o p i s y.

V *Uněticích*, dne 7. prosince 1864.

(Dar školní mládeži. Patronát školní.)

Den sv. Mikoláše byl pro školní mládež farní osady Unětické dnem radosti. Nebyla to však radost, kteráž srdce porušuje, byla to radost, která slzu stírá, mysl kleslou pozdvihuje, srdce útěchou naplňuje, byla to radost, již „ucho slyšíc blahoslavi, oko vidouc posvědčuje, protože chudý o pomoc volající a sirotek nemaje pomocníka vysvobozen byl.“ (Job. 29, 11. 12.) Jako již po tři předešlá léta ráčil vys. důst. p. probošt kapitolní Mikuláš Tomek i letošního roku darovati 50 zl. r. č. na potřeby chudých školních dítek. Poděleno bylo 45 dítek na den jmenovin vys. důst. dárce dílem šatem, dílem obuví, dílem školními knihami. Jako v Joppe chudé vdovy obstarovaly sv. Petra, „ukazující sukně i šaty,“ dary to štědré Tabithy, tak as vinuly se podarované dítky k rodičům, jenž zajisté zvolali z útrob srdce: „Zaplat to Pán Bůh štědrému dárci věčnou odplatou!“ My pak, jenž jsme byli prostředníky těch milostí, dokládáme: „Dejž to Pán Bůh!“ Reklť sám Kristus Pán: „Amen, pravím vám, co jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.“ Bůh račť milostí svou obmyslit srdce každého přítele mládeže, utlou pak mládež od žhavého vi-chru zlých příkladů a svůdných slov nevěreckých chrániti! — Jsme v přechodní době školního patronátu. Mnozí patronové odepřeli paliva za předešlých let školám poskytovaného, ale na staticích vždy věrné metrop. kapitoly Pražské se i letošního roku palivo školám vydává; škol těch je na počet 13. Milost tu chce dotčený patron tím dovršiti, že patronát nad školami těmi podržeti se uvoluje. Patrný to důkaz péče o zdar a rozkvět blaha obecného. E.

Z *Dolní Krče* dne 8. prosince 1864.

(Nešpory a rorate v kostelíčku nad Michlí.)

Moje nejmilejší zábava je v kostele si zazpívat; přijda letos na den Na nebe vstoupení Páně do našeho kostelíčka na pože-hnání, byl jsem velice překvapen: shromážděný lid zpíval nešpory v mateřském jazyku, kterýžto zpěv v. p. kaplan, nyní administrator Ferd. Lehner brzo po svém k nám příchodu zavedl. Tím jsem byl tak dojat, že kdykoli mi možno bylo, na nešpory jsem šel, bych se v tomto zpěvu lépe obeznámil; a v skutku neznám lepší nedělní zábavy odpolední nad tuto. Snahou vel. pána naučili se mladí i starší osadníci těmto písním tak, že zpěv náš je výborný. Také rorate se u nás slavně konají; ačkoliv účastenství

lidu není velké, jak to u Prahy všedního dne bývá, neb každý po své výživě do města jde. Vel. p. administrator, sám zpě-vák, cvičí několik mužů každého dne ve zpěvu z Kancionálu Dědictvím sv.-Janským vydaného, kteříž pak ty písně na kůru zpívají. Bůh dá, že se mu podaří literátský spolek u nás založiti, k němuž základ již položen jest. A. Michálek, zahradník.

Z *Roudnice*, 4. prosince 1864.

(Nešpory, hodinky, rorate.)

Že u nás již od hodů velikonočních *české nešpory* se zpívají, jest laskavým čte-nářům povědomo. Nejdříve zpívala je jen školní mládež, nyní již všecken lid. Po-vděční jsme p. kanovníkovi Bradáčovi, že druhý náklad nešpor v menším formátě a za levnější cenu vydal; budeť každému lze zjednat si je a do kostela nositi. Ale dnes chci o jiném pokroku duchovním psáti. O dušičkách v 5 hodin ráno jsme i *hodinky za mrtvé* po česku vykonávali. O jaký to rozdíl jindy a nyní! Jindy na kůru hnaly se žalmy parou, ústa nemohla ani stačiti, zpěváci nejsouce v čtení latinském dosti zběhlí obyčejně jen začátek a konec verše vyřázeli, co u prostřed vypouštějíce. Nyní však choralisté majíce známý text před sebou, nejen srozumitelně žalmy čtli ale i duchem nadšeným je zpívali a lid slyše známé zvuky bedlivě poslouchal slova po-svátná. A což když přišlo ku *čtení* (k lek-cím); když kněz četl VIII. čtení z hodiniek a povýšeným hlasem říkal slova Jobova: „*Slitujte se nade mnou, slitujte se nade mnou, aspoň vy přátelé moji,*“ tu slzy v mnohem oku a vůbec patrné pohnutí bylo viděti. — Že zpěvy *rorátní* od dob Arno-štových až na naše časy nepřetržitě se zpí-valy, dokazuje nám prastarý kancionál na pergamenu psaný na našem kůru, na jehož pevných deskách jsem našel následující o vysokém stáří svědčící nápisy: „*Dle pozna-menání archivu proboštského kancionál tento vzácný od kněze Jana Muzofila, toho času probošta Roudnického p. literátům pro pa-mátku budoucí a znamení dobrého přátelství darován byl r. 1591.*“ — Na jiném místě: „Dle skoumaného písma jest kniha tato před 400 lety psaná. V Roudnici r. 1821. Václav J. Plassa, práv. Krasopisec v Praze.“ Dále: „Léta Páně 1742 v čas adventní scházelo se k zpívání rorate osob 18, jichžto jmena jsou zde položena.“ — Z toho vy-svitá veliké stáří našeho kancionálu, je-hožto obsah nynějším písním *rorátním* do-cela se rovná i co do antifon i co do písní, a jest tudy vzácným pokladem chrámu na-šeho. Mimo to nám svědčí, že od pradávna literátský spolek u nás působil a jestliže

dle jména za časů Josefových byl zrušen, co do věci až posud trvá; podnes v 6 hodin ráno literáti na kůru se scházejí a k hlasu varhan roráte zpívají, jen že se jejich počet sčvrknul až na 7 údů. Letos však nabyli znamenitě posily zpěvackým spolkem *divčím*, jenž u svého váženého učitele p. Schweizera napřed pilně v rorátních písních se cvičily a nyní svým libozvučným hlasem znamenitě k zvelebení zpěvu kostelního každodenně přispívají. Kýžby i mužský sbor zpěvacký „Rip“ více si všimal zpěvu kostelního! R.

Z Košic, na den sv. Františka Xav. 1864.

(Časové brošury.)

„Blahověst“ č. 33. přinesl zprávu z Němce o „spolku k vydávání časových brošur.“ Jest věru na čase, aby něco podobného i v našich vlastech se zavedlo, nebo nedá se upříti, že nepřátelé církve k podvrácení křesťanské nauky mezi četnými prostředky i toho se chopili, rozšívají krátkými a lacinými spisky v obecnstvu símě nevěry. Nevědomost, náboženská netečnost, hnusná baživot po časném zisku, nyníjší sklíčenost a nespokojenost, podlá marnivost a samolibost jsou jim vhodnými pomocníky v tom zlomyslném díle. Netřebať mnoho přimlouvati a doháněti tam, kde rozervanost poměrů zevnějších o vnitřním neladu a pustotě svědčí. Tu často dostačuje setřítí tu poslední ostýchavost, a naladiti myslnou chtivost — a celá budova, mravními nehodami beztoho již podkopaná, se sřítí k záhubě nešťastníka. To vědí nepřátelé Církve, a proto své krámy nejraději staví tam, kde temnota panuje aueb mravní nákaza se plíží. Nejsnadněji uchvacují navnadivše neopatrných novotou, kterou slibují je z traplivého údolí do ráje pozemského blahobytu uvéstí. Nezapomeňme, že „novota“, kterou bludaři nejraději předstírají, jest přirozené vnadidlo, ač vše, cokoliv podávají, nic jiného není, než vetchý, ošumělý pláštík, ježž moderními sofismy podšili, by jeho vetchost tak snadno spozorována nebyla. Buďtež ony protikřesťanské brošury pod jakýmkoli jménem vydány, mají vesměs ten jediný směr, křesťanství, jeho nauku a celé ústrojí podvrátiti. K tomuto cíli pracují buď skrytě, pokoutně s jistou ostýchavostí, buď zjevně s velkou drzostí. Beránčím rouchem se odívají, ukrývajíce vnitř vlčí krvolačnost, velebí jakési čisté křesťanství, však přihlídneme-li blíž, seznáme, že jest to právě opak katolictví. V sentimentální něžnosti se o tomto ani nezmiňují, učíce toliko, kterak lze i bez katolictví smrti míru umírati. Vedou biblickými slovy protkané rozpravy o zásluhách těch a oněch

o čistou humanitu, které prý mimo Církev dosíci lze. Jako lišáci opatrně kráčeji, aby o žádné zřejmé učení víry nezavadili a to pod rouškou smířlivosti, jež prý ke katolictví chovají: pročež nemoudří, nepozorující těch skrytých osidel, snadno svedeni bývají k té důmince, jakoby v zjevném odporu proti Církvi lze bylo svatě žíti a nábožně umříti, a že tedy zbytečno toliko v katolické Církvi spásy hledati. Aby podobné spisy tím jistěji svůj proticírkevní směr ukryly, nosí v čele katolický název, ano nezřídka i obrazem některého katol. výtečníka se ozdobují. Pročež budou-li volati: „Ve skryších neb na poušti jest,“ nevěřte, nebo jedna toliko Církev jest, kterouž Kristus všecky vždy a všude vede ku poznání jedné samospasitelné pravdy Boží.

Jsou však i jiné proticírkevní spisy, které s nápadnou drzostí proti křesťanství jed chrlí, aniž se taji s záměrem svým, i hanobí tedy posvátnosti Církve a celé její ústrojí. Odsuzují kněžstvo, posmívají se obřadům, nauku křesťanskou prohlašují za neshodu, která prý ustoupiti musí zásadám čisté humanity: a proto nic jim není vřhod, kde Církev působí, buď si to v nemocnicích, buď ve škole, buď v sirotčincích, buď při ústavách chudých. Slovem, všecky ústavy dobročinné, které ona zřídila, mají raději zaniknouti, než aby Církvi ponechány byly. Žet tak zvané biblické společnosti u vydávání proticírkevních brošur s velikým úsilím pracují a je v nesčíslném množství i zdarma rozdávají a sem a tam podhazují, o tom nás nejen zkušenost, nýbrž i veřejné listy poučují. A tu by se nemělo pomýšleti na protijed? „Dědictví“ naše mají velmi vznešený úkol: však nebyloby to nedůstojno jich povolání, ano domnívám se, že toho i naše doba vyžaduje, aby si správa jednotlivých Dědictví náležitě povšimla návrhu p. farářem Frankfurtským Thissenem učiněného ohledně vydávání časových brošur, jimižby se porážely nájezdy protivníků a objasňovaly otázky historické a politické. Takovéto spisky by svou láci a časovou nutností skutečně došly hojného účastenství. Nic tak nekazí náš lid, jako ony nevěrou protkané a útočné spisy na Církev katolickou, v nichž mnohý čtenář řečnickým ústrojím a lahodnými obrazy v kritické neznalosti a všední prostotě své ne-li docela podvrácen aspoň v té míře rozviklán bývá, že pochybnůstkářstvím a nedověrou zmítán v záhubnou náboženskou netečnost upadá, která jistojistě mravní úpadek a zkázu za sebou táhne. Proti lži, podvodu, klamu a mamu tiskem šířenými třeba pravdou, historickým objasňováním a líčením následků v praktickém životě a to opět tiskem bojo-

vati. Mlčeti, nevšímati si útoků na Církev činěných, bylo by tolik, jako protivníkům pole popouštění a věřících apoštolům lži v korist vydávati. Jestližeby kdo proti návrhu výše spomenutému namítal, žeby u některých z toho náboženská rozhořčenost povstati mohla, tomu za odpověď ať slouží slova sv. Augustina: „Uchovejž Bůh, abych z bázně — před Donatisty — chtěl mlčeti, nikoliv, chci ohavné počínání veřejně zatratiti; vždyť mi Bůh poroučí skrze apoštola, kárati a trestati učitele bludů.“ Osobní choulostivost v tom ohledu jest veřejné pokrytství a zapírání křesťanských zásad, jimiž lidská společnost na výši světového pokroku povznešena byla. Pročež opětne opozorňuji na návrh p. Thissenův s tím vřelým přáním, aby naše náboženské literární spolky jej v náležitou úvahu vzaly a svým časem o něm své mínění uveřejnily. J. N. Dundálek.

Z Malína u Hor Kutných 4. prosince 1864.

(Čím vším jsou ti kněží vinni!)

Kdykoli zavítáš do chýše mé, jsi mi vždy vítaným hostem, milý Blahověste! Škoda, že nepřicházíš každou sobotu, jelikož v den odpočinku bych se s tebou rád vždy pobavil. Kýžby stránky Tvoje dostaly se do rukou více bratří mých; odhalují lež, která vévoditi, a pýchu, která každou ctnost utlačiti sobě umínila. — V našem okolí se začala stavět letošního jara továrna na cukr, šlo to ovšem rychleji nežli s opravou nedjednoho kostela; neb v řečené továrně se již přes dva měsíce cukr dělá. Ačkoliv u nás letos zedníků i jiných dělníků dost bylo bez práce, viděl jsem na zmíněné cukrárně v neděli jak zednickou tak i jinou těžkou práci konati. Jda jednou s několika občany opět v neděli ráno okolo továrny této jeden zámožnější soused a vida touto prací těžkou den sváteční lehčiti, jal se slova následovně: „V Americe jest v tom ohledu předce lépe, neb tam se nevšeti žádné svátky, za to ale se tam přísněji světi neděle! Ale u nás — podívejte se, je-li tohle svěcení neděle? Tím vším jsou jen kněží vinni.“ — Žeby v Americe přísně neděli světili, odvětil jsem, to jsem také slyšel, ale z dopisů od tamtud soudím, že i tam, jako zde, vlažní křesťané raději celou neděli hýří než by věnovali několik okamžení službám Božím pro spásu duše své, že i tam jako zde v neděli pracují, a pak výdělkem tímto zasvěcují modrý pondělek, promarnějíce v ten den mzdu celého téhodne. Ale myslím, že všickni ti, jimž duše milejší nežli tělo, právě tak jako u nás všechny svátky a neděle jediné Bohu asvěcují. Však nepochopuji, kterak můžete

kněžstvo z toho viniti? Vždyť kněz vládne jediné zbraní duchovní, mečem slova Božího, svěcení neděle nemůže vymahati jinak než slovem Božím: „Pomni, abys den sváteční světil,“ více činiti není mu možno. Svěcení neděle jest i občanským zákonem nařízeno, pročež jinde pomoci hledati sluší, a ona přijde, pakli o tuto pomoc křesťansky smýšlující občané požádají. — Po těchto slovích jsme se rozešli mlčky, každý po svém. — Neschází za našich časů lidí takových, kteří v ohledu výše zmíněném vrhají vinu na kněze, ba, jenž viní kněžstvo z toho, že příliš mnoho svátků ustanoveno jest, jelikož prý každý den sváteční státu a zemi velkou ztrátu přináší; ano četl jsem jednou, kterak pečlivý jeden vlastenec se pohnuta viděl, z příčin právě udaných podati vys. vládě prosbu, by všechny svátky, prosebné dni a jiné pobožnosti na neděle přeloženy byly. Jeli pak to převrácený svět! Pohleďte na továrny a dílny — v neděli a přesvědčíte se, kterak se v nich až do poledne o překot pracuje, kdežto v pondělí odpoledne mnohá dílna marně čeká na příchod pracovníků, jenž byli v neděli v poledne z ní odešli. Proč neodpočívali včera v den odpočinku a nepracují dnes v den všední? Co tu křiku za našich dob o ztrátě času slavením svátků! Když ale světské výlety a slavnosti, o nichž sáhodlouhé bývají popisy v novinách, více dní trvají, do nichž i mnohá neděle se vradí; když se k takovému slavnostem rozsáhlé přípravy konají, to není ztráta času? Mně potom arci nic není. Kdo má peníze, vládní jimi svobodně; ale *mlč*, když my křesťané chtíce býti poslušni Boha svého a Církve matky naší, světime neděle a svátky. To bude pak rovné právo! Fr. Wesner, domkář.

Z Jabloného nad Orličkou 6. prosince 1864.

(Obnova chrámu, zřízení a posvěcení nové křížové cesty.)

Jabloné nad Orličkou jest jen malé městečko, čítá s přifařenou obcí Jamným as 2400 nezámožných obyvatelů; ale kdykoli se jedná o zvelebení chrámu Páně, štědře otevírá rukou svých. Blahověst rád propůjčuje stránek svých k uveřejňování všeho toho, co pro čest a chválu Boží a k oslavě stánků Jeho se koná, a užasli bychom jistě, kdyby se všechny ty peněžité příspěvky sčítly, které od počátku svého vycházení ochotně zaznamenal a uveřejnil. — Mám za to, že žádný z p. p. dopisovatelů nepsal pro marnou chválu, nýbrž jediné proto, aby se ukázalo, že zbožná a obětovná mysl věřících v Čechách ještě neutuchla, a že Čech rád chodí za příkladem svých o slávu domu Božího horlivých předků. Rozpomínaje se na vše, co v sedmi letech v Jabloném na okrasu chrámu Páně bylo vynalo-

ženo, užasl jsem nad tím, seč jsou síly spojené. Před sedmi lety odkázal zdejší občan Josef Pliva, jen domkář ale bezdětek, 400 zl. stř. na obnovu velkého oltáře, a na zřízení hlavního obrazu sv. Bartoloměje, kterýžto obraz od zdejšího po dalekém vůkolí dobré pověsti požívajícího malíře p. Jana Vorlíčky malován byl. — Od obnoveného hlavního oltáře lišily se sešlé dva oltáře postranní; však odkud vzíti na obnovu peněz? Místní p. kooperator a jeden občan p. Fr. Jansa chodíce od domu k domu znamenitou částku peněz sebrali, a s příspěvkem z obecní kasy Jablonské přikročilo se k práci: postranní oltáře od zdejšího pozlacovače p. Fr. Hejkrlika byly jsou obnoveny a pozlaceny nákladem 305 zl.; i zbožné paní některé chtěly na této obnově míti podílu, zřídivše na tyto oltáře dva nové obrazy, každý v ceně 20 zl. — Stará malba v presbyteriu byla též velmi vybledlá, a chrámu Páně méně důstojná. Malba ta se obnovila způsobem příslušným od pruských malířů a stála, kromě stravy, jež se jim od občanů po pořádku dávala, 60 zl. Staré, načernalé svícny u hlavního oltáře se též více nehodily, zřídilo se 8 nových cínových za 45 zl. — Nastal Cyrillo-Methodějský jubilejní rok, — i bylo záslušno v chrámu Páně nějakou památku zůstaviti, proto dal se na příhodném místě na obmítce obraz těchto sv. věrověstců zdejším malířem p. Josefem Jansou vymalovati a stál jen 20 zl. Tabernakulum bylo dle statut synodálních bílým hedbávím, na němž v průčelí Jméno Ježíš zlatem jest vyšito, vyzdobeno i stálo s pozlaceným trůnkem, na němž ciborium stojí, 33 zl. 60 kr. Oprava varhan stála 200 zl., k čemuž veškerá kolatura a místní záduš přispěla. — Celá chrámová střecha i věž se nově šindelem pokryla, což též nemalých vyžadovalo nákladů a — proseb. O menších opravách pomlčím.

Ještě jedno leželo duchovním a pošetně obcí na srdci; obrazy křížové cesty byly již tak sešlé, shnilé a vybledlé, že k pobožnosti málo rozněcovaly, bylo nevyhnutelně potřeby nové křížové cesty. Dlouho jsme váhali obávajíce se, obětovnost věřících obtěžovati — ale oni dozvěděvše se o našem záměru, sami vybídlí nás k tomu — Bůh požehnal a šlo to. Nejprve se za kročilo o vydání úroků z fundace k tomu cíli před 60 lety zřízené, které teprv po rázném dokročení nejdůstojnější b. konsistoře Kralohradecké ze zádušní kasy se vydaly, obnášely 38 zl. 18 kr.

V Pánu zesnulý bývalý zdejší kooperator, nápotomní farář Výprachtický Ignác Hloušek odkázal 50 zl., jež po nějaké srážce zádušní kasa vydati musila. Ale

to všecko nestačilo. Zřídilo se několik spolků v obci Jablonské po 10 občanech, kteří se zavázali v dvouletých lhůtách, každý spolek jeden obraz zříditi. I při této pomoci nebyli bychom se dočkali konce, ale — Bůh zbudil dobrodince; v Hradci Králové se našli štedří dárcové, totiž: vys. důstojní paní František Gruss, nyní kanovník, a Jan Vacek, profesor bohosloví tamtéž, a tři šlechtěné paní, jedna v Hradci Králové a dvě v Kopidlně bydlící, všickni rodem z města Jabloného. První dva darovali každý po jednom obrazu, a ty tři paní též jeden, a to byla značná a výdatná pomoc. Ale to všecko bylo ještě málo. Poznovu se obětovali p. kooperator a výše jmenovaný měšťan p. Fr. Jansa choditi v Jabloném, v Jamném a Lubníku od domu k domu — i byli všude dobře uvítáni a sebrali dílem hotových dílem slíbených peněz 207 zl. 41 kr.; též dva měšťané, p. Jan Černý a Josef Neškudla sebrali u svých spoluobčanů 75 zl. Někteří občané z blízkých obcí Bystřce a Mistrovic navštívující zdejší chrám Páně darovali 31 zl. 20 kr. Zdejší chrámů a škole příznivé představenstvo povolilo z obecního jmění 54 zl. k tomutěž účelu. — Než u prostřed tak zvelebeného stánku Božího stála ještě kazatelna jaksi ošumělá, i musila se dát též obnoviti. — Obrazy křížové cesty na jeden sáh zvýší, a poměrně široké jsou dle nákrese Führichova od zdejších malířů pp. Kašpara Neškudly a Josefa Jansy ku všeobecné spokojenosti a s nevšední pilností malované. Jakožto rodáci Jablonští požádali za malbu jednoho obrazu jen 26 zl. a za pozlacení rámců, řezbářských ozdob, svícňů a vyhotovení nápisů po 28 zl. tak že výloha na celou křížovou cestu 756 zl., i s bohatým pozlacením kazatelny též od nich obstaraným za 160 zl., úhrnem 916 zl. obnáší. Nemalé výhody poskytl pp. malířové tím, že se uvolili na doplacení — čekati.

Konečně XV. neděli po sv. Duchu, na kterýž den se též slavnost sv. Bartoloměje ap., patrona zdejšího chrámu slavila, dle řádu církevního tato křížová cesta P. Damascenem Mačínkem z řádu O. O. kapucínů bývalým kvardiánem v Chrudimi, nyní katechetou na reálních školách ve Znojme posvěcena byla. Po svěcení měl slavnosti přiměřené kázání místního faráře bratr p. Antonín Lukesle, farář Vřeštovský, načež mši sv. zpíval důstojný Lanškrounský b. vikář p. František Langer. — Vše ku cti a chvále Boží. Podotýkám ještě, že kostelní roucha všeho druhu se zde řádně a levně vyhotovují od pp. synů Neškudlových, jichž dobré jméno široko daleko po Čechách, po

blízké Moravě i po Pruském Slezsku příznivé pověsti požívá. Důkazem toho jest, že dle zápisek vyhotovitelův od roku 1836 až do 1864 chrámových rouch za 100.000 zl. se vyhotovilo. J. A. L.

*Od hranic Bavorských, dne 30. listopadu 1864.
(Horlivost u víře. Nová kaple v Kyčově.)*

Pokaždé, když „Blahověst“ obdržím, nejprve a především čítávám „Kroniku“ a pak dopisy tam se nacházející. Jsemť žádostiv vždy nejprve zvědět, kterak naši sv. Církev ve světě se daří, zdali prospívá a těší se z zdaru, čili jest utlačena, pronasledována; a tu buď se raduji aneb rmoutím. Rmoutívám se, když čtu nářky, že v nynější době víra mezi lidem se vystracuje, lhostejnost v náboženství se všude rozšiřuje, nevěra a liché mudráctví téměř všecky stavy nakazily; — rmoutívám se, když vidím, slyším a čtu, že největší díl lidstva jen o tělo a na tělo se stará a pečuje, pro svět a radosti jeho vše činí a podstupuje a — na duši a věčnost zapomíná. Rmoutívám se z celé duše, když slyším a čtu, že jsou nyní lidé, kteří již skoro ani v Boha nevěří, Ježíše Krista za pouhého člověka vyhláší, z nebe a pekla sobě posměchy dělají, proti našemu sv. náboženství, proti naší sv. Církvě a nástupci sv. Petra brojí, a nemajíce na tom dosti, že sami jsou prázdní všeho náboženství, všech možných prostředků užívají, by i jiné lidi, zvláště věrné katolíky o tu jejich sv. víru oloupili a ji ze srdce jim vyrvali. — Však po takovém to zármutku bývám potěšen, když na jiných místech v Blahověstu čtu, jak udatní hrdinové naší sv. víry v zápas se světem nynějším vcházejí, jak odmítají a odrážejí všecky útoky; potěšen bývám, dovidaje se, co k zvelebení naší sv. víry, k oslavení Boha a Jeho svatých tu a tam se děje; potěšen velice bývám, když čtu, že zde a onde nové chrámy Páně se staví, zašlé se opravují, okrašlují, zvelebují, kaple a kříže se zřizují, slovem jak mnoho až posud pro Boha a pro zásluhy věčné od pravověrných a nábožných křesťanů se podniká a vynakládá. — Jako já, myslím, že každý horlivý katolík nápodobně buď radostně neb bolestně dojat bývá. Abych ale i já něčím přispěl k rozmnožení radostí těchto, povím, co a jak se v mé osadě v Mrdákově u hranic Bavorských nachází, a zdali ze svých osadníků, co se dotýče jejich víry, radost čili žalost mám? A tu předkem musím vyznati, že moji osadníci jsou chloubou, potěšením a radost má. Dovolte, ať je veřejně pochválím. Jsou to tak zváni Chodové, potomci Chodů, původně Poláci, nyní ale již Češi, jenž jindy střežili hranice české proti ne-

prátelům; jsou to lidé, jenž se posud starého kroje drží a nestydí se v šerkovém kabátě či haleně i na Boží hod do chrámu Páně přijíti; jsou to lidé, kteří posud sv. víry Kristovy se drží. Kdyby někdo o tom pochyboval, že mezi nimi živá víra k nalezení, a důkazy chtěl, toho bych zavedl do našeho farního chrámu Páně a řekl bych: Podívej se, co moji milí osadníci pro chrám tento učinili a co vynaložili. Hlavní oltář sv. Vavřince jest krásně natřen, pozlacen, ozdoben; presbyterium vymalováno; postranní oltář sv. Anny jest obnoven; druhý Panny Marie — oltář to bratrstva sv. růžence, věnci a květinami ozdoben. Kazatelna se zlatem trpytí, křížová cesta — jak veliké to a krásné obrazy a jaké to rámy s pěknou pozlacenou řezbou! V lodi chrámové, jaká to krásná, zlatem a stříbrem se skvoucí socha Panny Marie! — Jaký to bohatý lustr a jakou nádheru působí zde šest praporců kostelních! Hle toho všeho tu nebývalo, ale na přímluvu moji kostel celý vnitř vybičen a vše toto zjednáno! — Bůh zaplať všem každý z lásky k Němu obětovaný halíř tisícronásobně.

Však na tom není dosti; ještě více tu ke cti a chvále Boží vykonáno. V blízké obci *Kyčovské* letošního roku s velikým nákladem vystavěna nová kaple, která velikostí svou téměř malému farnímu chrámu se podobá; jesti šest sáhů dlouhá, tři široká, celá klenutá, má pět oken a i kůr pro zpěváky neb musikanty. Oltář jest pěkně natřen, obraz sv. Václava má zlatý rám jakož i jiné obrazy, oltář a tabernakulum jsou pozlacené, presbyterium vymalováno — věž jest bílým plechem pobita a v ní jsou dva zvony. Prádla darováno na mnohá léta a pro cínové svícný, lampu, kalich a jiné potřebné věci představený obce sám do Prahy po železnici dojel a vše tam objednal. Co tu práce a nákladu! a vše to jediná obec zjednala a vykonala. Ale veliká byla radost občanů těch, když náš milovaný vrchní pastýř povolil, aby požehnána byla kaple a spolu, že po šest roků, třeba každého všedního dne v ní mše sv. smí sloužena býti.

Ku posvěcení ustanovena byla 26. neděle po sv. Duchu. Toho dne přijel vele důstojný pan děkan, vikář a arcikněz Domažlický Jan Fister o 9. hodině ráno do Mrdákova a odtud z farního chrámu Páně vedl s jinými čtyřmi kněžími veliké množství lidí do blízké vesnice, na cestě přibyl k nám jiný průvod osadníků Domažlických, Stanětických a Kdýnských, načež po uvítání zpívající a modlící se kráčeli jsme k nové kapli, kde se hned započalo svěcení nového zvonu a pak kaple.

Po vysvěcení vystoupiv na kazatelnu, která pro veliký nával lidu před kapli postaviti se musila, oznámil jsem všem přítomným, že dnes se radují nejen občané zdejší a moji osadníci, ale i já s nimi, a to proto, že tak dobré a nábožné ovečky mám; zvláště to mne velice dojala a potěšilo, že za patrona sobě vyvolili sv. Václava, jehož jméno jsem na křtu sv. obdržel; i představil jsem jim ctnosti světce toho za příklad a doložil, že budou-li ho následovati, nejlépe ho uctějí a přímluvy jeho u Boha dojdou; ku konci prosil jsem Boha, aby jim za jejich práci, kroky a mozoly mnohonásobně odměniti ráčil. Po té sloužil zpívanou mši sv. důst. p. arcikněz, a ostatní přítomní kněží přísluhovali. Na kůru snažil se p. učitel, aby co jen možná k slavnosti té hubbou přispěl.

Bylo přítomno i mnoho pánů, jako náš vážený a nábožný okresní Domažlický p. Fülleky s jedním adjunktem a skoro všickni hraběcí úředníci z blízkého Kouta. Nesmím zamlčeti, jaký krásný příklad dává náš p. okresní všem podřízeným a všemu lidu. Na své oči jsem viděl, jak se tento pán při pozdvihování na kolena vrhl a Nejvyššímu pokorně se klaněl, a tak činí i v Domažlicích při službách Božích. Nenili to příklad vznešený, který jej krásí a hodnosti mu dodává? O kýž nám ho Bůh dlouho zachová! Takový pán takovýmto příkladem mnoho dobrého způsobí! Bůh mu již také srdce všech naklonil, všecken lid ho miluje a on toho zasluhuje i proto, že lid poučuje, zákony zemské mu vykládá, tak že přednostové, když k řízení jdou, říkají, že jdou do školy a každý týden něčemu se přiučují. Jestli i upřímný Čech a proto od něho Čechům dopisy české posílají nařizeno. Kýžby se takovými úředníky honositi mohl každý okres milé vlasti!

Po této malé zatačce musím dodat, že po slavnosti byla v hraběcím dvoře Kyčovském pro nás kněze a nadjmenované pány malá hostina připravena, při níž připijeno bylo na zdraví pana arcikněze, p. okresního, hraběcích rodin Stadionů a Řezvských a též na zdraví přítomného přednosty obce a to vším právem; onť byl původcem stavby a nápotom jejím ředitelem a pokladníkem. Místo pití a marných útrat při obecních schůzkách, spořil on na kapli a kromě tažní a ruční práce nebude museti žádný ani haliřem přispěti; všecky výlohy hodlá on z obecních příjmů zapraviti. Hrabě ze Stadionu polovičku cihel a tašek ku stavbě, což asi 150 zl. obnáší, též sud piva k slavnosti daroval. Paní hraběnka Řezvská, rozena Stadionova, darovala 40 zl. na nový zón; bývalý pachtýř dvora toho Josef

Štusák poslal nám dva hezké polštáře na oltář; — stará paní hraběnka ze Stadionu věnovala celý kněžský oblek.

Nejsouliž to známky a důkazy patrné, že víra v Krista Ježíše v lidu našem nevyhynula? A nejsou-li osadníci moji chvály hodni, radost má a potěšení moje? — Vypsal jsem tuto radost, by spolubratři duchovní se mnou se radovali, nemalomyslněli, nýbrž tím, že ačkoli všude koukol, předce ještě více jest pšenice, se těšili. Lid náš potřebuje jen věrných, upřímných učitelů, rádce a vůdců — a potom ať bouří moře tohoto světa, ať si vlnami svými zmítá lodičkou Kristovou, ať si samo peklo užívá všech prostředků, náhončích těch nejchytřejších: viru, lásku k Bohu, našemu lidu neodejme, ze srdce nevyrvě; jenom, pravím, my duchovní se přičiníme, konejme věrně a horlivě povinnosti své, Bůh nás posilní, On nám pomůže, přispěje — vždyť On řekl: Já s vámi budu až do skonání světa — On zachová Církev svou — vždyť nás o tom ujistil, že brány pekelné nepřemohou ji.

Machník.

Z Říma 6. prosince 1864.

(Blahoslavený Kanisius. Halíř sv.-Petrský.)

Slavnostné blahorečení ctihodného Petra Kanisia d. 20. listopadu dalo se způsobem vypsáním v listech těchto u příležitosti vyhlášení za blahoslavenou ctihodné panny Markéty Alacoque s tím toliko rozdílem, že ku konci místo biskupa Autinského před papežem poklekl v boji sestárlý biskup Marilley pohnutým hlasem vřelé díky vzdáváje. Sídli ve Frýburku Švýcarském, kdež bl. Kanisius dokonál dny života vezdejšího a po tuhém boji nalezl odpočinutí. S radostí četl jsem v „Blahověstu“ č. 33, že i v Praze k oslavení nového blahoslavence přispěti zamýšlíte a sice nejprve vydáním jeho obrazu. Vlast naše a nejpředněji Praha máť k tomu zvláštní příčiny. Či není-li katechismus, z něhož od tří věků otcové naši se učili základním pravdám sv. náboženství, z něhož i celé nynější pokolení zvědělo, čeho křestanu věděti a věriti třeba, aby spasen byl, není-li katechismus ten dílo bohomyslného Kanisia? Vím, že má své nedokonalosti a hlásím se též k spravedlivému přání, aby předelán, doplněn a rozmnožen byl, ale to neumenšuje tristaleté zásluhy Kanisiovy ani naši povinnost činiti jemu díky. A tato zásluha došla vším právem uznání a velké pochvaly v životopisu bl. Kanisia, jenž v chrámě sv.-Petrském rozdáván byl. Není v něm mlčením pomínuto zřízení kolegia čili semináře v Praze bl. Kanisiem, jenž jeho prvním rektorem byl. Však s žalostí četl jsem o mnohonásobném protivenství, jakéž jemu nepřátelé

strojili obzvláště v Praze hrozice mu i ukamenováním a upálením, tak že konečně k uhájení života svého v Praze stráž při sobě mívatí musil. Nynější Pražané nebyli by tak zlí, a to opět zásluha jeho. Dovolte, ať poměškám u obrazu blahoslavence, jenž tu došel zasloužené pochvaly a valného rozšíření v bezpočetných exemplárech jako rytina, fotografie a medalie. Představuje blahoslavence v jizbě při práci spisovatelské. Kříž, před nímž lampa visí, stolek s knihami a jedna stolice jsou veškerým nábytkem kněze, jenž učinil slib chudoby. V pozadí vidíme otevřeným oknem daleko jako v mlze velechrám sv. Petrský v Římě, k němuž Kanisius pozdvíženou pravicí ukazuje. Levicí uchopil se mládce pěkného vzezření v rouše poutnickém. Na první pohled poznáváme, že mladistvý poutník jest řeholní bratr Kanisiův; však proč bych štil slova? Jest to sv. Stanislav Kostka. V bývalém obydlí sv. Stanislava co nováčka tovaryšstva Ježíšova u sv. Ondřeje na Kvirinálu ukazuje se podnes v rámci a za sklem průvodní list, který mu bl. Kanisius dal na cestu do Říma. List ten obsahující chválu nadějného jinocha, jest nejlepším výkladem obrazu našeho. Sestavení a malba obrazu prozrazuje nevšedního mistra. A kdo jest ten? Chudý bratr kapucín rodem z Bavor, jenž od mnohých let u sv. Vavřince (S. Lorenzo fuori le mura) v tichosti klášterní slouží Bohu a umění svému. Samota jeho bývá rušena toliko přátely umění, jenž se nelekají daleké cesty k němu; nejednou byl poctěn i návštěvou hlav korunovaných. Žije v tichosti, ale z úkrytu svého řídí směr umění malířského, kteréž od počátku tohoto věku vyše se nese cestou raženou Overbeckem a společníky jeho. Zásluhou našeho fratera B. jest i to, že dal též medailím jiný ušlechtlejší ráz. Medalie na památku bl. Kanisia vydaná má na jedné straně obraz sv. Otce, aneb na jiných obraz Marie Panny s přímím della Strada, jenž v jedné poboční kapli chrámu al Gesù se přechovává a před nímž bl. Kanisius řeholní sliby složil; na druhé pak straně (nákras to našeho fratera kapucína) jest zdařilá podobizna (poprsí) bl. Kanisia s nápisem: „B. Canisius vota S. J. professus ad aram S. Mariae a Strata.“

O sv. Otci zvěstují Vám, že Bohu díky zdrav jest. Dnes objevily se sice nepatrné následky nastuzení, však to nezdrželo sv. Otce dávati slyšení domácím i přichozím. Mezi těmito byl dnes též neohrožený obhájce katol. pravdy a práva církve svaté: Louis *Veuillot*, jakož i inful. kapitolní děkan Lublaňský, jenž podal sv. Otci 150 kušů napoleondorů kromě jiných starých mincí zlatých

a stříbrných co halíř sv. Petrský od věrných Slovinců. (Viz „Blah.“ č. 34. str. 547.) Nezamýšlím nikoli připojití k zprávě této provolání k následování tohoto příkladu, slabé slovo moje málo by vydalo, důvody vážnější hlásají nám povinnost přispívati ku pomoci stísněnému sv. Otci. Ale toho zamřeti nemohu, že jsem nejednou slyšel důtku, jakoby co se tohoto osvědčování lásky a oddanosti k Stoliči papežské dotýče, národové v Rakousku za jinými národy v pozadí stáli. Možná, že důminka tato má svůj základ v té skromnosti křesťanské, která ráda dává pravici, aby nevěděla levice. K odmítnutí svrchu udané důtky přispěla Lublaň.*) Slyšení u sv. Otce měl též nejduš. p. biskup Djakovarský, Jiří Strossmayer.

Z Palerma v neděli na den sv. Barbory 1864.
(Ze Sicílie dopis III., z cesty vůbec VI.)

„Poslední budou první.“ Dle těchto slov začnu tento dopis s posledním, totiž s dnešním dnem. Byl jsem před poledním v jednom z nejkrásnějších zdejších kostelů, bývalém Jesuitském, kteří zde v Palermu měli patero domů čili kollegii, ale od r. 1860 jsou i s Redemptoristy odevšad vyhnáni. V tomto chrámu, zvaném dosud „chiesa della Casa Professa“, konalo totiž zdejší bratrstvo „de propaganda fide“ (pro rozšiřování víry) slavnost sv. Františka Xaveria, pod jehož ochranou a přímlovou stojí. Přišel jsem trochu brzy, a mimo jiné tiché mše sloužil u oltáře sv. Františka i kněz obřadu řeckého, což mě velmi zajímalo; obřady jeho byly poněkud jiné, evangelium četl obrácen jsa k lidu; mše jeho byla kratší než naše, a podával též mezi mši sv. přijímání věřícím. V 11 hodin začala velká mše s četnou asistencí a hlučnou hudbou. Byl jsem zde již několikrát přítomen slavné mši s hudbou, a vždy stejně to pozoruju. Prvé než kněz vyjde k oltáři jest as čtvrt hodiny předehra, Kyrie mají krátké, ale Gloria jest nekonečné. Gloria jest hlavní část, která půl hodiny trvá i tři čtvrtě, Graduale trvá jen co se vyplní doba, již třeba u oltáře, též Credo jest krátké i ostatní části. Tenkrát mělo býti slavnostní kázání, k vůli němuž jsem já vlastně přišel. Něco obzvláštního jest zde, že kázání i při veliké mši jest vždycky mezi mši svatou, po evangeliu nebo po

*) A přispeje bohdá i Praha a vlast Česká. Nabízíme se k sbírání příspěvků pro sv. Otce. Od nového roku budeme uveřejňovati jména všech laskavých dárců, pokud by si toho přáli. Ctěným čtenářům našim naskytuje se příležitost připojití k penězům předplatním na „Blahověst“ r. 1865 a halíře své pro sv. Otce. O dodání postará se Redaktor.

Credo. Bylo právě dvanáct hodin, když skončivše Credo hudebníci odešli a kazatel vystoupil na kazatelnu zvláště teprv postavenou a mluvil s velikým zápalem a neobecnou výmluvností o sv. Františku Xaveru, na něm že se nám ukazuje zázrak milosti Boží a vítězství církve katolické. Ostře dotýkal se také nynějších nevěroů a jejich falešné proticírkevní politiky, k čemuž jest za nynějších dnů zde zapotřebí odhodlanosti, a jistě že zítra bude ubohý kazatel v některém plátku na pranýř postaven. Formality naše před a po kázání opominul, a bylo mi to velmi kusé, když pomodliv se po tichu, beze všeho začal kázati, a pak sotva dořekl poslední slovo, bez „Amen“ zmizel z kazatelny. Přes celé kázání, které trvalo as tři čtvrtě hodiny, hořely svíce, a to ne 6 nebo 12, nýbrž celé množství, ač nebyla vystavena Nejsv. Svátost. To jest jedna z předních zvláštností zdejších služeb Božích, že jest veliké množství světél, „mnoho vosku,“ jak zde říkají. Viděl jsem v Benátkách v několika kostelích slavné osvětlení při 40-hodinné pobožnosti, ale co zde nalezám, nedá se s oním ani porovnat. Ovšem zde obyčejně nehoří svíce 10- a víceliberní jako tam, nýbrž na mnoze tenké ale dlouhé svíce, za to ale, co tam jsem napočítal na desítky, bylo by zde na sta. Majít zde obzvláštní již v tom obratnost, umístiti mnoho světla, i oltáře jsou již tak upraveny, že obsáhnou mnoho svícňů. Tak ku př. dnes hořely jen ty svíce, jež tam na oltáři jsou obyčejně, a ač není oltář větší než jsou oltáře u nás, hořely na něm 64 svíce a čtyry velké na velikých svícnech před oltářem; mimo to na vedlejších oltářích sv. Františka hořelo 28 svící. V kostele řeholníků sv. Mikuláše Tolentinského, kdežto se letos slaví desítiléti, co bylo dogmaticky prohlášeno Nepoškvrněné Početí Panny Marie, jsem na oltáři k slavnosti připraveném napočítal 134 svíce, a není přeplněn; mimo to v hlavní lodi, jež jest celá bohatě okrášlena, visí vkusně v řady a oblouky srovnané lustry s 8—22 svícemi každý, jichž jest přes sto; potom z pozlaceného dřeva šestiramenné svícny na klenutí zavěšené a svícemi opatřené, jichž daleko přes sto; k tomu mnohá světla na přechetných postranních oltářích: když tedy při velikých slavnostech všechna ta světla hoří, můžete si představit, jaký to činí dojem, a to tím více, že při slavnostech zde jsou (jako právě nyní) kostely celé ověšeny buď tkaninami zlatem a stříbrem protkávanými aneb aspoň draperiemi pozlátkem olepenými, v nichžto se lesk světél odráží a třepotá. A jedna z největších ano největší slavnost zdejší se

právě připravuje, totiž Nepoškvrněného Početí Panny Marie, neboť „Maria Immacolata (bez poškrvny počatá)“ jest od dávných dob ochrankyní a vyvolenou patronkou zdejšího města. A proto již po celé tři týdny skoro ve všech chrámech se činí přípravy, ověšují se klenutí i stěny i oltáře pozlacenými draperiemi a upevňují lustry a svícny; jest mi až ouzko hleděti na to, kterak ti lidé v té výšce na klenutí pořádají ozdoby, přivazují, přibíjejí s takovou zručností, jako by na zemi byli; mají i v tom již cvik, u nás by se snad nikdo ani na to neodvážil. Ale o této slavnosti, jež se tak velikolepě připravuje, chci Vám podat, dále mi Pán Bůh síly, popsání zvláštní, neboť to bych těžko vměstnal do dopisů svých, bez toho příliš dlouhých. —

Co se mi zde líbí, jest, že tu u oltáře posluhují veskrz dospělí lidé, kdežto u nás, jak je chlapec trochu větší, chce se stydět za ministrování. Jsou to zde lidé zvláště placení, jako u nás kostelníci; avšak velmi často již i mně se událo, že z přítomných některý vážný pán vystoupí, a místo ministranta zaujme, zvláště když jde k sv. přijímání, což se zhusta stává. Služba u oltáře neznectí ani nejvznešenějšího, a pozoroval jsem, že to ostatní věřící vzdělalo a i mne k větší pobožnosti povzbudilo, když jsem viděl na stupni oltáře klečeti s modlitební knihou v ruce statného měšťana. — Minulou neděli a dnes opět jsem se potěšil, když přijda k oltáři Panny Marie vidím dvě velké vásy plné krásných, velikých růží stolistých, tak čerstvých, jak by je u nás sotva v červnu shledal; a ty květou ne snad v místech uzavřených, nýbrž pod širým nebem v zahradách, a každou sobotu se od nábožných rukou v obět přinášejí Marii Panně; též vidím u nás plésti veliké věnce z čerstvých květin k příští slavnosti. Z těchto květů můžete souditi, že tady v Palermu ještě nemrzne, zima jakási jest prý zde v lednu a únoru, ale bez ledu a sněhu. Nyní tu bez přestání prší, ve dne v noci liják. Kdyby u nás tolik vody spadlo, co zde za dva, za tři dni, byla by povodeň, zde to steče do kanálů a do moře. Deště tyto činí ale počasí sychravé, chladné, leze ta vlhkost jak říkáme do těla, a zdejší obyvatelé na teplo zvyklí stěžují si na zimu.

Chtěl jsem vlastně v tomto dopise prováděti čtenáře po některých kostelích zdejších, jichžto zde čím dál tím více nalezám památných a ozdobných. Ale vidím, že už mi k tomu dnes nestačí papír, nechám toho na podruhé. Beztoho v dešti, jaký nyní jest, nemilo se chodí, a proto abychom zůstali pod střechou, promluvíme zde něco jen o kostelu mně takřka domácím. Bydlím

totiž v klášteře Minoritů čili konventualů (jací jsou v Praze u sv. Jakuba), kteří mě velmi laskavě přijali. Jsou, ubozí, nyní velmi stíněni; větší část kláštera vládá jim odejmula r. 1860, a zůstaveno jim jedno křídlo sešlé, od kulí dělových z r. 1848 a 1860 pobořené, a i z tohoto útulku by je, jak víte, vládá ráda vypudila, jako všechny ostatní řády a řehole. Konvent zdejší, zvaný sv. Františka, jest nejstarší klášter Františkánský na celém ostrově a paměti-hodný zvláště proto, že kostel jeho obsahuje valný kus církevní historie zdejší a spolu i památné svědectví důležité pro obecné dějiny Církve katolické. Jeť zasvěcen od dávných věků Nepoškvrněnému Početí Panny Marie, kteréž se zde v Palermu, jakž dekret rady městské od r. 1425 dotvrzuje, jmenujíc slavnost tuto starodávnou (l'antiqua festivitae), od nepamětných časů s velikou slávou konalo; jeť „Maria Immacolata“ patronkou Palerma. V chrámu tom, jenž země-třesením i ohněm mnoho utrpěl, jest vedle hlavního oltáře v postranní lodi kaple „della Immacolata“, místo Nejčistší Panně zasvěcené a lidu tak drahé, že ho ustavičně obkličují nábožní věřící, střídající se v modlitbách na tomto sv. místě. Zove se také „kaple královská“, že králové a v jich nepřítomnosti jejich náměstkové slavnosti zde obdivované bývají přítomni. Obec zdejší jest patron a vlastník této kaple, a proto hlava města, zvaný dříve prétor nyní syndik, má zde v čas slavnosti svůj trůn. Dvanácte sobot před svátkem Nepoškvr. Početí slavi se zde v té kapli způsobem svátečním ráno i večer; to ale všecko chci s pomocí Boží, jako jsem pravil, v souvislosti vypsati později: dnes jen krátce povím, jak se v kapli té slavil včerejší (sobotní) večer. Jako po jedenácte předcházejících sobot bylo slavné s průvodem hudby zpívané kompletorium, a že to byla poslední sobota před svátkem, byl veliký kostel celý naplněn, ač právě na večer bez přestání déšť se líl. V sedm hodin večer vyšel celebrant s asistencí do kaple Mariánské, skvěle osvětlené, a po úvodních modlitbách odříkal Confiteor, načež zpěváci a chor s vážnou hudbou opakovali „Obecnou zpověď;“ dojmavá jest hudba i zpěv při slovech, „že jsem hřešil myšlením, slovem i skutkem svou vinou, svou největší vinou.“ Potom s průvodem hudby zpívá se žalm 4. „Cum invocarem;“ hudba i zpěv velmi dlouhé, každý verš žalmu má přiměřenou předeheru i závěrek, nejlépe se mi líbí provedení verše předposledního: „In pace — v pokoji tedy odpočívati a spáti budu.“ Ostatní tři žalmy se nezpívají, ale po dokončení Completoria a „Alma Redemptoris Mater“ zpívají se s plnou

hudbou litanie loretánské, po nich jest procesí s nejsv. Svátostí přes celý dlouhý kostel. Všichni oudové konventu, jichž jest as 30, dostaví se s hořícími svícemi s křížem v čele, podobně s tlustými svícemi četní oudové bratrstev Mariánských, jichž při této kapli jest patero, se svými korouhvemi, každý má znak svého spolku (bílý plátněný kyrysek na způsob vesty s obrazem Marie Panny), jeden z nich drží nad nejsv. Svátostí zvláštní stínidlo, na způsob deštníku, však nahoře ploché, a nad tímto stínidkem nesou čtyři měšťané baldachyn. Když se průvod hnul, vzkřikl najednou celý kostel: „Evviva l'Immacolata! Sláva Nepoškvrněné!“ Dlouhý průvod jde k hlavnímu oltáři, kdež se umístí nejsv. Svátost uprostřed nesčíslných světél. Přál bych Vám vidět tento pohled: jest připravené půlkolo, as tři čtvrtě lokte mající v průměru, jež se rozevře a do něho postaví Velebná Svátost; v půlkole tom jest upěvněna jedna svíce vedle druhé, tak že jich v tom malém rozměru jest šedesáte, ty všechny hoří dokola okolo monstrance vysoké, takže Tělo Páně nad tímto kruhem ohnivým lze viděti; tento pohled mě poprvé velice překvapil, takže jsem s něho nemohl oči spustiti. Na kůru se odzpívají tři sloky „Pange lingua,“ verš a modlitba „de Sanctissimo“ jako nyní u nás, pak se kněz modlí s lidem zároveň jisté „pozdravení nejsv. Svátosti,“ a po uděleném požehnání se slavnost skončí, jež půl druhé hodiny trvala, ač to dlouho ještě trvá, než lid, nábožností takřka opojen vyjde z chrámu tak velice mu milého.

Dodatek 5. prosince večer.

Slavnost Mariánská již dnes započala, slavné mše, kázání, růženec, litanie střídají se v kostelích lidem naplněných; zvláště večer v osvětlených chrámech mnohé pobožnosti. Šel jsem na večer městem. Jest obecné osvětlení (iluminace), i v postranních ulicích ve všech oknech světla, všechny věže plné světél, obrazy Panny Marie na domech, jichž zde množství, jsou všude vkusně světlý ozdobeny. Ve dne viděl jsem všude na rozích nalepené obrázky Panny Marie s podpisem: Evviva l'Immacolata! Iluminace města trvá prý po celý tento týden. Pán Bůh přijmiž milostivě tuto poctu, tyto oběti, tuto nábožnost! H.

Kronika.

Z Prahy. V měsíci lednu bude duchovenstvo generalního vikariátu Pražského svoláno k první synodou nařízené poradě. *—* V neděli I. adventní o nešporách navštívil JEmin. nejdůst. p. kardinal semi-

nář a učinil pak v domácí kapli k shromážděným alumnům důtklivou řeč na základě slov ž. 42. „Vejdut k oltáři Božímu: k Bohu, jenž obveseluje mladost mou.“ Po té navštívil též chovance konviktu.

— Co jsme oznámili lonského roku v předposledním čísle „Blah.“, s radostí oznamujeme letos opět. Jako tehdy dal nyní zase dobrodinec, jenž jmenován býti nechce, vd. p. kan. Würfloví, strážci metrop. chrámu sv.-Vítského na opravu téhož chrámu 1000 zl. r. č. Pan kanovník odevzdal znamenitý dar jednotě sv.-Vítské a bude obětovati 20. t. m. o 7. hod. ranní v kostele v Věch Svatých mši sv. za štědrého dárce. — Koncert ku prospěchu chrámu sv.-Vítského bude v neděli (18. t. m.) ve 12 h. v sále na Žofině.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupil: p. Emanuel Laštovka, bohoslovec IV. r. v Praze. — Ve schůzi výboru d. 18. listopadu zvolen jest do výboru vp. Vác. Nykles, farář u sv. Vojtěcha v Praze. Dále uzavřeno vzdání díky horlivému jednateři Brněnskému, vp. Frant. Maršovskému, řiditeli ústavu pro hluchoněmé. Na žádost výboru o další rukopis výkladu sv. evangelií odpověděl dp. prof. Sušil, že, dá-li Bůh zdraví, částku jednu zašle ku konci ledna, druhou pak na začátku dubna. Tisk překladu Římského katechismu, o jehož vydání péči vede p. kan. Štulc, se opozdil.

— Zbožný kníže Karel Jindřich *Löwenstein-Wertheim-Rosenberg* nařídil, aby každý z osmi patronátních kostelů na jeho statku Bezručickém dostával z knížecích důhodů ročně 10 zl. na *večné světlo*; zároveň věnoval chudým dotčených farností a sice v Bezručicích 10 zl., v Podjámách 8 zl., v Domaslavi 5 zl., v Lestkově 15 zl., v Kozolupech 10 zl., v Hradišti 8 zl., v Čelivě 12 zl., a v Krsově 5 zl.

— V kongregaci sester třetího řádu sv. Františka Serafa, posluhujících nemocným po domích, zemřela 10. t. m. sestra Beatrix Žáčková v 31. r. věku svého a v druhém složených slibů. Pohřeb byl 13. t. m. v 8 hod. ráno. Odpočívá na sv. poli Malostranském.

— *Z Králové Hradce.* Správce statku Hradištského p. *Kosler* učinil fundaci v Boro-meum pro chudé studujícího z dotčeného statku, složiv jistinu 2600 zl., jinou fundaci založil Lochenický farář, vel. p. Ant. *Lacina* 2000 zl., na třetí odkázal d. 30. listop. v Pánu zesnulý děkan Bernartický Jos. *Janisch* též 2000 zl.

V Linci zemřel o slavnosti Neposkvr. Početí Marie Panny po dlouhé nemoci kanovník a kons. rada Augustin *Rechberger* (nar. r. 1800). Byl syn bývalého profesora církevního práva v Linci, jehož kniha o církv. právu na počátku našeho století valně byla rozšířena.

Z Uher. Kostel vel. OO. Servitů v Pešti byl v noci na den 28. listopadu oloupen. — Nejdůst. biskup a k. arcib.

vikář v Trnavě, Jindřich Szajbely, věnoval k stavbě chrámu v rodišti svém 1000 zl. v státních papírech.

Z Bosny. V noci na den 31. října zemřel na kanonické visitaci far turecko-chorvatských apoštolský vikář provincie Bosenské, biskup Šebastian Frankovič z řehole Františkánů. Nar. v Dubrovniku r. 1800, byl co generalní definitor celého řádu v Římě na biskupa in part. posvěcen 21. dubna 1861.

Z Ameriky nás docházející církevní list přináší v každém čísle milé zprávy o posvěcení nových chrámů, kaplí, kněží, hřbitovů, škol, o vykonaných misích a návratech nekatolíků do lůna Církve katolické, o udílení sv. birmování a jiných slavnostech. Radujíce se z toho, že se království Boží rozšiřuje v krajích zámořských, želíme toho, že tam duchovenstvo za nynější války občanské znepokojováno povinností vojenskou. *Z Waterloo* se píše, že tam p. farář Limacher od obce vykoupěn byl 1000 tolarů, aby nemusil odejít k vojsku, když naň los byl padl.

Literní oznamovatel.

— V letošním půlletí druhém uveřejnily jsme některé básně p. Štulcovy; na př. „Odpouštějte a bude vám odpuštěno“ (č. 28, str. 434.). „Osmero blahoslavenství“ na den Věch Svatých (č. 30.). Byly to vyňatky z větší sbírky obrazů a podobenství Páně, jež básník náš tiskem vydati se odhodlal. Dotiskují se v tiskárně dr. Ed. Grégra a vyjdou s neděle pod názvem „*Perly nebeské*“. Věnovány jsou paní Marii Riegrové. Bude to pěkný dárek vánoční a novoroční. — Od téhož spisovatele vyjde tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse během tohoto téhodne spis na obranu víry proti zlopořestné knize Renanově.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla vyšla pěkná modlitební kniha: „*Ježíš, potěšení jediné srdce mého povždy*.“ Modlitební a poučná kniha pro nábožnou křesťanku. Od kněze Josefa Rechziegla, faráře v Českém Jablonci. S povolením duchovní vrchnosti. V šestnácterce stran 528, drobným sličným písmem se slušným titulním obrázkem a šesti rytinami. Věnována jest nejdůst. p. biskupovi Litoměřickému. V předmluvě dří p. spisovatel o knize této, že jest dílo původní, na němž přes dvě leta pracoval. Při skládání své knihy měl na zřeteli všechny potřeby duchovního života. Zvláštní ceny dodávají knize této „poučná připomenutí“, položená před modlitbami a pobožnostmi. Praktická jsou též rozjímání v oddělení devátém o víře, o Bohu, nesmrtelnosti duše atd. Přisvědčujeme p. spisovateli, že v knize této nábožná křesťanka nejen se modlívati ale též z ní se poučovati může. Přejeme, aby každé byla kniha tato, čím býti chce, hojným pramenem pravého potěšení.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci listopadu přistoupili: *Z arcidiecése Pražské*: Johanna Sekavcova z Krychnova, školní knihovna v Družci, Josef Syřiště v Kladně; vel. p. Jan Velhartický, adjunkt při theolog. fakultě v Praze. *Z diecése Kralohradecké*: Ferd. Dvořáček v Kopidlně, Jos. Pacák z Hoříček; bratrstvo Srdce P. Ježíše a Marie Panny v Svatoňovicích. *Z Budějovické diecése*: Marie Sloupova z Mirovic; Petr Plicka a Václav Fistung z Vodňan. *Z Olomúcké arcidiecése na Moravě*: Anna Bobělkova v Nivnici, Marianna Šusteková z Káňovic, škola Nezdenická, Veronika Matulova z Malhotic, Klára Sosnova v Zlatníkách, † Karel Úvira tamtéž spoluzakladatel odkázav Dědictví 100 zl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. *Frant. Viktorin*, prvofarář v Roztokách, za faráře v Senomatech.

Upřádněné místo:

Ječovice, fara patron. paní hraběnky z Herbersteinu, od 9. prosince.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnuli:

p. *Jos. Cvach*, jubil. kněz, čestný kanovník, c. k. dvorní kaplan, b. konsist. rada, býv. b. vikář a školdozorce okresu Novobydžovského, b. notář a děkan v Chlumci, dne 23. listop. (nar. v Petrovích 1. března 1778, kněz od 2. února 1803);

p. *Jos. Janisch*, kněz jubil., čestný kanovník, b. konsist. rada, bývalý b. vikář a školdozorce okresu Trutnovského, b. notář, farář a osob. děkan v Bernarticích (Bernsdorf), dne 30. listopadu (nar. v Broumově 15. října 1782, kněz od 11. listop. 1805);

p. *Frant. Lukeš*, farář v Oubislavicích, dne 9. prosince (nar. v Jestřábí 9. června 1809, kněz od 25. července 1833).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. *Martin Dvořák*, admin., za faráře v Keblově;

p. *Jan Říha*, kaplan v Hradišti, za lokalistu do Kohoutova;

p. *Ignác Horký*, administrator, za faráře ve Voděradech;

p. *Jos. Pochyba*, kaplan v Chraští, za faráře do Proseče;

p. *Václav Kilinger*, administrator, za faráře v Dobřanech;

p. *Jan Veselý*, administrator, za faráře v Bělé u Německého Brodu;

p. *Václav Oliva*, kap. ve Světlé, za admin. in spirit. do Soutic;

p. *Vinc. Nyvlt*, za kaplana do Chvalkovic;

p. *Frant. Štěpánek*, koop., za administratora v Bartošovicích;

p. *Ant. Pogert*, admin. v Kohoutově, za proz. kaplana do Lanova;

p. *Ant. Friese*, kaplan, za administratora v Chlumci;

p. *Frant. Hlaváček*, kaplan v Lužci, za kaplana do Žiželic;

p. *Bernard Horáček*, kaplan v Žiželicích, za kaplana do Lužce.

Upřádněné místa:

Chlumec, děkanství patron. hraběte Kinského od 24. listop. do 5. ledna 1865.

Bernartice, fara patron. nábož. matice od 1. prosince do 11. ledna 1865.

Oubislavice, fara patron. nábož. matice od 10. prosince do 20. ledna 1865.

V diecési Budějovické:

Vyznamenání jsou:

p. *Jan Kratochvíle*, farář v Horšicích, jmenován jest b. vikářem a školdozorcem v obvodu Nepomuckém, kdež se dp. vikář *Josef Tichý* úřadu toho vzdal;

p. *Jakob Mareš*, farář v Chanovicích, *) obdržel právo nositi expositorium canoniale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. *Frant. Toušek*, kaplan v Netolicích, za faráře v Hluboké;

p. *Josef Hoffmann*, kapl. a řídící i katecheta hl. školy v Prachaticích, stal se říditelem a katechetou hl. školy v Soběslavi;

p. *Jan Mls*, farář v Ječovicích (arcid. Pražské), za faráře ve Vlachově Březi;

p. *Jakob Krejčí*, administr. ve Vlach. Březi, za faráře v Dubu.

Na stálé odpočnutí vstoupili:

p. *Josef Vorlíček*, farář v Deštné s výhradou pense 420 zl. r. č. ročně z příjmů farních.

Upřádněné místo:

Deštná, fara patron. knížete Schönburga, do 25. ledna 1865.

V diecési Litoměřické.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. *Jan Vavrouš*, kaplan v Drškově, za kaplana do Libáně.

*) Nabízí se k záměně fary z dobré vůle. Roční příjem kromě štoly 488 zl. 13 kr. r. č. Počet duší 847, obce tři, jen na půl hod. vzdáli; kostel od fary na 50 kroků, v němž kázání nečinní obtíže. Fara o jednom patře má tři pokoje kromě kuchyně a světnice čelední, zahradu se studní. Pošta v Horažďovicích.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na opravu chrámu sv.-Vítského: panna Barbora Lemochova ze Lvova 10 zl. na r. 1865. — Dopis z Uh. Brodu příště.

p. V. H. v H.: Odpověď po poště do n. r.

Za povídku od Fr. Pravdy: „Lakomec a jeho dcera“ díky; bude v čís. 1.

 K číslu tomuto přiloženo jest naše pozvání ku předplacení na r. 1865. — Příští, poslední číslo „Blahověsta“ vydávati se bude o den dříve, v sobotu 24. t. m. o 11. hod. ráno.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,

na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsici.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
kulhakupců

na rok: 3 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Celoročn: 3 zl. — kr.
půlročn: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Den nového roku.

Nový rok *církevní* slavili jsme první neděli adventní, nový rok *občanský* slaví se v den Obřezání Páně, 1. ledna. Není tedy den nového roku zvláštní svátek církevní, však nic méně posvěcuje Církev sv. i tohoto dne, slavíc svůj svátek Obřezání Páně, a synové i dcery její zpívající v chrámě prosí Boha: „Požehnej roku nového, zbav nás bíd, všeho zlého; dej, ať jest letem milosti, a ne rokem nepravostí. Požehnej svaté církvi své, ať všudy vládne slovo Tvé, služebníky její spravuj, hojně moudrosti obdaruj, a ji nájemníků zbavuj. Dárce všeho pokoje! zapuď králů rozbroje. Požehnej vrchnostem našim — císaři a vládě nižším: ať jsou církve obhájcové, svaté ctnosti pěstounové, spravedlivosti sloupové. Požehnej obci křesťanských i všech obyvatelů v nich; ochraňuj rodiče, dítky, ostříhej naši čeládky, i chraň vše naše příbytky. Požehnej polím, zahradám, vinicím, hájům a lukám; aby chléb z užítku svého vína, ovoce hojného daly z požehnání Tvého. Budem sloužiti Tobě v pravdě Tvé v každé době. Rač nás po zdejší úzkosti vzíti k sobě do radosti!“ (Kanc. sv.-Jan. díl I.)

Nábožnému křesťanu jest tedy den nového roku dnem *díků* za obdržení dobrodiní a dnem *prosb* o nové milosti, dnem *rozjímání* o krátkosti času a věku lidského a po smíření se s Bohem dnem vzbuzování *dobrých předsevzetí* pro rok

nastávající. Den nového roku jest ve světě den blahopřání, i křesťan přeje každému a ze srdce upřímného všeho dobra a blaha, avšak věda, že člověk může sice přáti, nemůže však dáti zdraví a dlouhého života, spokojenosti, pozebnání a věčné blaženosti: prosí o vyplnění a uskutečnění přání svých Všemohoucího v chrámě, u oltáře, kdež se za nás obětuje, Jenž říci ráčil: „Začkoli prositi budete Otce ve jmenu mém, dát vám!“ — Den nového roku bývá ve světě dnem veselí a radovánek, i křesťan raduje se, ale raduje se „v Pánu,“ veselí se, že „prorocství se naplnilo, Dítě se nám narodilo,“ plesá, že jméno *Ježíš* dal Jemu Pán. Ve jmenu tomto ukončil nábožný křesťan rok starý, ve jmenu tomto počíná rok nový, ve jmenu tomto započne rok každý, jehož se z milosti Boží ještě dočká a ve jmenu tomto skončí poslední den života vezdejšího a ve jmenu tomto dostaví se před Soudce svého, jmenem tímto pozdraví kůry nebešťanů. Bude-li nový rok posledním rokem života jeho, aneb kdy vyкроčí ze slzavého údolí tohoto: to nábožný křesťan neví, poroučí to Bohu, v Jehož rukou jest život náš. Odevzdává se do vůle Boží na každý čas, řídí se zdrav i nemocen, vesel i smuten, za dne i v noci, v životě i v smrti: vždycky slovy apoštola národů, sv. Pavla: „*Všecko, cožkoli činíte v slovu neb v skutku, všecko činite ve jmenu Pána Ježíše Krista, díky činíce Bohu a Otcí skrze Něho.*“ (Kolos. 3, 17.)

Štědrý večer chudé rodiny.

V bídné chatrči obce H. žila roku 184* nábožná rodina v nouzi veliké. Zima toho roku byla krutá; skrovný výdělek pracovitěho otce nestačil k zaopatření nejpotřebnějších věcí k živobytí, nebo pilná jeho žena již dlouhý čas těžce stonala a nemohla jemu při práci pomáhati a sama vydělávati, ano její nemoc strávila velkou část skrovného výdělku. Nouze veliká tížila chudou rodinu.

Bylo to právě na štědrý den. Muž navrátil se z práce se slzou v oku pravil, že za několikadenní práci teprv po svátcích má si přijíti pro peníze. Jaká to rána pro ubohou rodinu! Zarmoucen usedl vedle nemocné ženy, která věrně všecku bídu sdílela s ním. Toho dne byla velmi slabá, nemohouc muže potěšit, jako jindy činivala; avšak slze v očích hlásaly její vnitřní bolest.

Po chvíli trapného mlčení počala nemocná stěžovati na zimu, že údy její křechnou. „Ach,“ odpověděl muž, „věřím ti, a proto dokavade se úplně nesetmí, doběhnu do lesa pro trochu roští, abychom aspoň v teple večír se modliti mohli, neboť dnes budeme vítati novorozeného Spasitele.“

Otec sbíral v lese chrástí a doma plakaly dítky u postele nemocné matky; nejmenší prosilo o chléb; prostřední bědovalo, že mu zima, a nejstarší chlapec, již rozumnější, naříkal nad ztrápenou matkou. Hořekování dítek vytrhlo nemocnou z mdloby, posilnivši se trochem vody, pravila: „Milé dítky! kdyby mne Pán Bůh k sobě povolal, poslouchejte a ctěte vašeho dobrého otce, který o vás se stará, mnoho trpí a se namáhá. Nikdy neopomeňte modliti se k Pánu Bohu, a On vás neopustí. Modlíte se také za mne, aby mi Bůh nebeský milostiv byl tam na věčnosti. Bohatství vám nezanechám; dobrá naučení, která jste slyšely ode mne, budou vám dědictvím po mně; budete-li dle těchto slov a napomenutí se chovati, žehnatí vám bude Pán Bůh a lidé vidouce vaše dobré skutky, budou vám dobře činiti.“ — Tak a podobně mluvila k dítkám napominajíc jich.

Již se bylo úplně setmělo, a otec ještě nepřicházel z lesa. — Najednou se zablesklo v světnici; dítky spěchají k oknu, a tu viděly, kterak na protějším návrší okna zámecká, kdežto kníže a pán toho panství tuto zimu přebýval, osvětlena jsou, a lesknou se světlem neobyčejným. Netrvalo to dlouho i okna na blízku stojícího statku vydávala více světla nežli jindy. „Co to?“ tázaly se děti matky. V zámku plno světla, ano i ve statku nikdy nebývá tak jasno jako dnes.“

„Slyšte, milé dítky!“ pravila matka.

„Před 18 sty lety, jak jsem vám nedávno pověděla, narodil se v bídném chlévě Betlémském Kristus Pán z Marie Panny v té největší chudobě, neboť nenalezla sv. matka ani místa, kdeby byla přenocovati mohla; i položila narozeného Ježíška v chatrných plénkách v jesle pastýřské. — Nedaleko stáje na lukách drželi pastýři noční stráž u stád svých. Těmto nábožným pastýřům ukázal se anděl a zvěstoval jim radostné poselství o narození zaslíbeného světa Spasitele. Oni pak pospíšili do chléva Betlémského, klaněli se Božskému dítěti, a tu okazali se zástupové andělů prozpěvujících: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Radostnou tuto památku narození Páně slavíme dnešní noci. V katolických rodinách, obzvláště kde dítky po celý rok byly nábožné a hodné, panuje nábožný obyčej stavěti jesličky aneb vystrojiti vánoční strom, který představuje strom života — totiž kříž — na němž spása světa byla dokonána. Poněvadž ale kříž bolestnou upomínku v sobě chová, užívá se zeleného stromku, který mnohými a rozličnými dary okrášlen bývá, aby zvětšena byla radost z narození Páně a vykoupení světa skrze Spasitele Pána Ježíše. Na tomto vánočním stromě zavěšují se voskové svíčky a mají vypodobniti veliké světlo víry Ježíše Krista, které se nám příchodem a narozením Páně ukázalo a tmu pohanství a bludů zapudilo. Ten jest význam stromu vánočního a příčina neobyčejného světla v zámku i ve statku. Vy ovšem nemáte takového stromu vánočního jako dítky knížecí a jako dítky protějšního bohatého rolníka; avšak předce v této světnici máte strom a dřevo spásy — vizte na stěně visí dřevěný kříž, na němž pni Pán Ježíš, jehožto radostí jest, býti mezi dobrými dítkami. Jsme chudi, nemůžeme vám vystrojiti takovýto vánoční strom. Avšak bez darů nezůstanete předce dnešního dne, poklekněte, já matka vám požehnám.“ — Dítky padly na kolena, nemocná sepjala ruce a takto se nad dítkami modlila: „Tobě, milý Jezu Kriste, jenž jsi dnešního dne nám se naroditi ráčil, poručím tyto dítky, přijmi je v svou ochranu. Ty sám uč je po cestách Tvých kráčet, a Tvá sv. přikázání zachovávat; nedopust, Pane Bože, aby kdy zlé činily, sobě a jiným ku zkáze byly; a až povoláš jich na věčnost, o dejž všem korunu slávy nebeské.“

Sotva dokončila žehnající matka svá prosebná slova nad dítkami, otevřely se dveře a do světnice vstoupila knížecí dcera s paní kněžnou, sloužící následovali, nesouce v koších rozličné dary. Bylyť za dveřmi dlouho poslouchaly kněžna paní a

dcera rozmluvy chudé rodiny. Kdo vypíše úžas nemocné ženy a u ní klečících dětí! — „Před týdnem,“ pravila knížecí dcera k nemocné ženě, „dověděla jsem se o vaší chudobě a bezúhonném spravedlivém životě, i uminila jsem si s povolením otce a matky dnes večer vám pomoci přispěti. Vezměte pro dnes tyto dary, a po svátcích bude nouzi vaši učiněn konec. Když byla mladá kněžna domluvila, vnesl sem sloužící vánoční strom, na němž množství malých voskových svíček zavěšeno bylo a za chvíli byla osvětlena také bidná chatrč. —

Dítky obskakují vánoční strom; nemocná žena pláče a díky vzdává dobrodincům, šlechtěné kněžny pak se radují, že potěšily chudou rodinu. — Tu vstoupil do světnice muž, přicházející z lesa. Ach, co zkusil on ubohý tohoto večera v lese a na cestě vzpomínaje: dnes — štědrý večer a já nemohu dítkám ani chleba do sytosti podati! Kdo vypoví jeho ustrnutí, když vstoupiv do dveří spatřil u prostřed světnice osvětlený vánoční strom a u postele své ženy milostivé kněžny, za nima sloužící, kteří z košů vyndávali přinešené dary! — Chudák nemohl promluvit, plakal a líbal ruce kněžnám, ukazuje vzhůru, tamž že Spasitel Ježíš Kristus bude odplatitelem.

Po svátcích přijat byl chudý otec od vrchnosti do služby a přesídlil s svou rodinou do panského dvora; nemocná žena byla bedlivě ošetřována a brzy ozdravěla; dítky byly přidržovány k pilnému navštěvování školy, a tak ničehož nebylo opomenuto, což by stav chudých lidí zlepšilo. — Za všecko vzdávala šťastná nyní rodina díky P. Bohu slovy andělskými: „*Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.*“ —

Mily čtenáři, jdi a můžeš-li učiti podobně. Bůh byl štědrým k nám, budmež i my štědři k chudým, jeť *štědrý* večer. J. B.

Cesta do Bavor.

Od Fr. Pravdy.

(Dokončení.)

Norimberk je město velmi starožitné a honosí se svými památkami ze středověku, jež nikde v takové hojnosti se nenalezají jako zde. Ulice, kostely, domy, všecko má ráz prastarý a svědčí o bývalé přednosti a slávě v říši. Protestanti zde převládají a všechny kostely, jež bývaly katolické, si присvojili. Sami počet jejich nerozmnožili ještě ani o jeden, ale mnoho jich nechali zajíti a kláštery zrušili od prvního až do posledního. Byli tu Benediktini, Augustiáni, Františkáni, Dominikáni, Karmeliti

a Kartusiáni a ženské měly kláštery u sv. Klary a u sv. Kateřiny. Katolíkům teprv r. 1816 navrácen kostel Panny Marie a k tomu přidán kostel sv. Klary co filiální.

Šli jsme napřed do kostela katolického Panny Marie, jenž byl vystaven od císaře Karla IV. r. 1349 na místě zbořené židovské synagogy v čistém slohu gotickém. Jsou v něm výtečné práce řezbářské, pěkné oltáře a malby na skle. Průčelí ozdobeno krásným skupením a nad síncem stojí malá kaple, kůr sv. Michaela nazvaná, s věží a starými hodinami z roku 1509. Ve výklenku sedí císař Karel v ornátě a dríve, když hodiny bily, vyšlo sedm volenců s hlasatelem a okolo císaře se ubíralo, čemuž měšťané říkali „Mannleinlaufen,“ to jest „běh mužků.“

Starší a větší je kostel sv. Sebalda, nyní protestantský, a na místě, kde stojí, byla prý jednou kaple od sv. Bonifacia r. 716 ke cti sv. Petra založená. Pochází z desátého století a od r. 1309 až do r. 1377 dostal nynější svou podobu. Jsou zde krásné obrazy a řezby od starých mistrů, Kranacha, Kraffta, Dürera, Vischra, Wohlgemutha, Stossa, Kulmbacha, malby na skle od Hirschvogla, varhany od Tracksdorfa, krásné čalouny, všecko z XV. a ze začátku XVI. století, když kostel byl ještě katolický. Jen kazatelna je nová z r. 1859, víc protestanti nezjednali, ba oni ani to, co již našli, neobnovují a všude zapotřebí oprav.

Když jsem na ty pozůstatky katolické patřil, jenž právě tenkrát původ vzaly, když reformace již byla za dveřmi, napadlo mi, že ještě dost živé víry, nábožnosti a lásky Kristovy se nalezalo v městě, jež tolik pro své chrámy a musím přidati i pro své dobrodinné ústavy bylo činilo. Po reformaci, jakoby uřízl, chrámy se již nestavěly a neozdobovaly a co v nich krásného a svatého, již tu bylo. Myslím, žeby duch katolický jináč si toho vážil, to opravoval, toho užíval. Nyni to má tak říkajíc jen uměleckou cenu a jen za vzácnou starožitnost se považuje.

Největší poklad v chrámě jest zajisté hrob sv. Sebalda od Petra Vischra a pěti jeho synů litý, r. 1508 započatý a r. 1519 dokončený. Váží 120 centů, rakev v něm je stříbrem vyložená z roku 1397 a v ní odpočívá sv. Sebald. Výška hrobu je 15', délka 8', šířka 4' 8". Po stranách je 12 apoštolů a nad nimi 12 církevních učitelů a otců.

I na obrazech viděli jsme Svaté, s jakými se shledáváme v katolických chrámech, Panna Maria je tu několikrát, pak sv. Kateřina a Barbora, sv. Vavřinec, Jan Křtitel a Jarolim. Věčné světlo tu také

hoří, bylo založeno již r. 1326 a kdyby se zhaslo, musila by se vydati bohatá fundace.

Na stěnách jsou staré památní tabule předních rodin Norimberských: Tucherů, Führerů, Kressů, Volkamerů.

Důležitá pro nás Čechy je křtitelnice, neboť z ní byl pokřtěn syn císaře Karla IV. český král Václav. Je litá z 32 centů bílé mědi a i co první kovolitina v Norimberku povšimnutí zasluhuje.

Stará schránka v podobě kapličky pro velebnou Svátost také se zde ještě zachovala, je kamenná ze XIV. století a malované okno nad ní pochází od biskupů Bamberských. Ani tím tedy protestanti neopovrhli.

Farní dům u sv. Sebalda vyniká starou stavbou a krásným výstupkem (Erker), jakýmiž i jiné staré domy jsou opatřeny. Byl prý také stavěn od Karla IV. na místě fary, jež vyhořela, když v ní ke křtu pro Václava vodu ohřívali a proto jsme si ho dobře prohlédli.

Druhý velký kostel nyní protestantský je kostel sv. Vavřince. Roku 1003 byla tu kaple Božího hrobu, r. 1247 ji rozšířili a sv. Vavřinci zasvětili a od r. 1403 až do 1478 do nynějšího stavu uvedli. Zvláště krásná jsou v kostele tomto okna a právě dílo umělecké jest i schránka pro velebnou Svátost od Krafta z r. 1497—1506. Je 64' vysoká a spočívá na třech klečících postavách, mistru a dvou tovaryších. Nahore končí v květný sloupek a je dělána z kamene velmi umělecky. Stála prý 770 zlatých a nyní ovšem ani za tolik tisíc by se nezhodila.

Nemenší cenu má „Pozdravení andělské“, práce řezbářská od Stossa, jež od stropu visí dolů a 13' je vysoká a 11' široká. Hlavní postavy jsou 6' velké a celek je obemknut růžencem, pod nímž had jablko drží v hubě. Ovšem jsme se divili, že růženec protestanti mají v chrámě, je ale z časů katolických a nedávají ho pryč, že jim platí za dílo mistrovské. Víc jim nemůže znamenati a aby nenáviděné slovo „růženec“ obešli, jmenují ho „pater noster“, to jest „otčenáš.“

U sv. Vavřince jsou ještě jiné řezby a staré obrazy a mnoho prý z kostela bylo odstraněno, když se obnovoval. Zde jakož i u sv. Sebalda prováděla nás po kostele dcera kostelníková a poněvadž denně mnoho cizinců přichází, bere si s sebou práci a plete punčochy neb šije u stolku, když nikdo není přítomen.

Před kazatelnou jsme viděli stolice zrovna k ní obrácené a před nimi koberce a o stolicích za oltářem se nám řeklo, že jsou to stolice zpovědní. Tu prý pastor k

zpovědi připravuje osadníky v stolicích těch sedící a pak ji, než jdou k přijímání, bezprostředně vykonávají — v duchu.

Právě ten den světlo se královo narození a dělo se to slavně jako u nás. Před kostelem stáli městští střelci v uniformách a po městě již večer před tím chodila hudba a ráno zase a mnoho lidí ji doprovodilo.

Z jiných kostelů v Norimberku jmenujeme slouží kostel sv. Jiljí dříve benediktinský, jenž má obraz od van Dycka „Pohřeb Pána Ježíše“, kostel sv. Ducha, kde se říšské svatosti a klenoty schovávaly a jednou za rok lidu ukazovaly; kostel sv. Marty, kde se veřejně hrávalo divadlo, až to r. 1614 městská rada zapověděla, a kostel sv. Maurice, kde je nyní královská obrazárna.

Norimberská radnice je velké stavení, 275' dlouhé a má v každém poschodí 36 oken. Velký sál je 80' dlouhý, 30' široký o dvou poschodích; stěny jeho ozdobil obrazy Dürer, zdejší rodák († 1528), jehož dům, jenž nyní patří městu a k uměleckým výstavám se zřídil, jsme také navštívili jakož i jeho pomník od krále Ludvíka jemu postavený na náměstí po něm nazvaném.

Na místě, kde bydlel Hans Sachs, švec a spolu básník († 1576), stojí nyní dům, v němž se udí maso (Rauchfleischfabrikation) a v domě Petra Vischra, šlávského litece, je hospoda (Bierwirtschaft). Domy těchto a jiných výtečníků Norimberských jsou vyznamenány deskami památními a na hřbitově se jejich hroby nesmí hnouti.

Nejvzácnější stavení v Norimberku jest zajisté starý hrad, jenž na severní straně města leží na kopci a především padá do očí. Založil ho již okolo roku 908 císař Konrad I., pozdější císařové ho dostavěli a r. 1520 naposled byl obnoven. Král Ludvík a syn jeho král Max II. zřídili si v něm příjemné obydlí a trvajíce v městě zde sídlili. Pokoje k jihu jsou pro krále, pokoje k severu pro královnu a poskytují rozkošnou vyhlídku. Věž vedle jmenuje se pohanská a v ní jsou dvě kaple nad sebou sv. Markéty a sv. Otmara. Druhá věž pětihranná sluje Neronova a třetí „Hled do země (Lug ins Land).“ Mezi oběma stál hrad hrabat z Zollern, jenž v císařské stáje (Kaiserstallung) byl proměněn. Staré lipy u hradu pocházejí z r. 1459 od měšťana Pirkheimera, jehož rod byl tak slavný, že v přízni stál i u císařů, a lipa na dvoře byla prý sazena již od císařovny Kunigundy.

Nejstarší ze všech těchto stavení jest prý věž Neronova a sloužila za hlídku, jak se povídá. Vylezli jsme na ni a celé město jsme přehledli, jakož i blízké a daleké

okolí. Je viděti, pravil nám hlásný, 125 míst, my jich arcit nepočítali, aniž nám nebylo možná, rozeznati na hradbách městských všecky věže, jichž prý jest 365. I k čtyřem hlavním branám velké kulaté věže jsou přistaveny a ty městu zvlášť slouží k ozdobě.

Pod hradem v komoře ukázaly se nám staré mučné nástroje a hrůza nás obcházela, když nám mladá ženská vysvětlovala, k čemu a jak se jich užívalo. Ona sama byla při tom tak hostejná, jakoby vypravovala ku př. o zavařování másla, vzala do ruky nástroj, jímž se prořezávaly žily, jako vařečku, strkala do úst kleště, jimiž se vytrhoval jazyk, jako kartáček na zuby, točila šroubem, jímž se svíraly palce, jako hračkou a sáhla po meči, jímž mnoho lidí bylo odpraveno, jako po kuchyňském noži. I skřípce, řebříky, hřebeny, máry, důtky, knuty a jiné nářadí k mučení jí byly věcmi všedními a nedivili jsme se tomu vědouce, že je každý den několikrát ukazuje a vykládá.

S menší okřivlostí než na nástroje mučné hleděli jsme na slaměný čepec s dlouhými copy, jež musily nositi osoby padlé a na prkno s dvěma dírama, jež nosily okolo krku svárlivé ženy, jsouce tak říkajíc zapraženy do jednoho jha, dokud se nesmířily. Snad by prospělo i mnohým našim štěknám a bylo by miň veřejných různic mezi nimi.

Nesmím zapomenouti na krásnou kašnu v městě 60' vysokou v slohu gotickém. Pochází z r. 1355, má dvojí řadu soch a mříži okolo 120 centů těžkou. Jiná kašna je ozdobena mužikem z bronzu (Gaensemaennchen) dvě husy nesoucím, z jejichž zobáků voda teče, což od sprostého lidu za nejpodivnější znamenitost města se považuje.

V bývalém klášteře Kartusianském je nyní národní museum, k němuž v novějších časech podnět dal baron Aufsess. Sbírky nejsou ještě rozsáhlé, ale že se k nim ze všech německých zemí přispívá, mohou se státi velikolepými. Kostel také proměněn jest v sál a v tom visí nový obraz od Kaulbacha „Císař Otto III. v hrobce císaře Karla Velkého v Cáchách.“ V sakristii, na kůru, na chodbách i v příbytcích mnichů nyní spojených jsou starožitnosti a místa ještě dost, na němž se může přistavovati.

I z Rakous německé museum dostává podpory a mezi těmi, co mu plody ducha svého chtí pomahati pamatující na jeho knihovnu, čtli jsme v seznamu i jméno našeho Palackého a Vocela. Jiní posílají peníze, c. k. vláda ve Vídni zaznamenána jest s ročním příspěvkem 2033 zl. 20 kr.,

z Prahy platí pánové Brinz, Haase, Kavka, Nesvadba, Pisling a jiní po 1 a 2 zl., z Budějovic p. Rosenauer 5 zl. a města Cheb, Loket, Falknov, Karlovy Vary a Litoměřice jsou také zastoupena.

Těšme se, že národní museum v Praze u milých krajanů a sousedů ještě větší přízně nalezne, poněvadž je domácí a prospěch zastává vlastní země.

Norimberk je vzor řemeslnického průmyslu a jako za starodávna tak ještě nyní mnozí mistři jsou praví umělci. Arcit se musili přiučovati, když povstaly mašiny a fabriky, jejich školy pokročily v dokonalosti, zřídily se nové ústavy, kdo nechtěl hynout, nesměl zůstatí pozadu. Nejvíce jim prospívá rozdělení práce, každý je znalec své, přičiňuje se v ní, podává výrobky dobré a stále a pěkné, zachovává jejich dobrou pověst a má hojný odbyt. Až k nám přichází Norimberské zboží, peníze za ně jdou nazpátek a udržují starou zámožnost v městě. Řemeslníci jsou tam páni, vede se jim dobře a patří k lidem vzdělaným. Již mnoho nových vynálezů od nich vyšlo a vždy jim na tom záleží, aby své dílo zvelebili dodávajíce mu i umělecké ceny a proto nevykonávají ho pouze mechanicky, nýbrž rozumně, s přemýšlením, s pokrokem. Mohou sloužiti za příklad našim řemeslníkům, jímž neschází, leč aby se vzdělávali v dobře sporádaných školách, na něž města nesmějí litovati nákladu.

Těžko jsme se loučili s pěkným a památným Norimberkem a nechtíce domů přijíti s prázdnou, koupili jsme si tam — perník. Já si také přinesl obrazy, půdorys a popsaní města a i jinde takových pomůcek jsem užíval. K tomu ještě nám všudy k ruce byl vůdce a ovšem jsme viděli a poznali víc, než jsem mohl vypsati. Vraceli jsme se do Čech velmi spokojeni a na cestě již jen tato znamenitější místa Hersbruck, Sulzbach, Amberk a Schwandorf jsme ještě spatřili.

Hersbruck je hezké městečko, má dva kostely a třetí stojí vedle na kopečku. Zde již zase začínají vchý a přibývají jich, čím blíže se přijíždí k Českému lesu.

Sulzbach se nám také líbil, leží uprostřed skal, na hradbách okolo jsou pěkné zahrady a nahoru vedou příjemné cesty. Ve věži u zámku byl uvězněn mistr Jeroným Pražský a proto se nazývá husitská.

Amberk nás vřel vysokou věží na kostele v městě a místem poutnickým Panně Marii zasvěceným na protějším kopci (Mariahilfsberg). Zde zase je kus roviny a v okolí se kopá na železo a uhlí.

Ve Schwandorfu se železnice dělí do Řezna a do Brodu, musili jsme tam dlouho

čekati, ale déle jsme čekali v Brodě, víc než čtyry hodiny, od osmi až přes půlnoc.

Nemile se nás dotklo, že zde úředník na železnici vydává listky hrubě se na nás obořil, když jsem chtěl platiti dřív, než mu bylo libo. V Bavořích byli všude velmi zdvořilí, odpovídali vřdně, radili a měli strpení, když jsme dost čerstvě nemohli a neuměli vypočítati nám cizích peněz.

V Brodě i pas nám zastavili, že prý není v pořádku. V skutku nebyl v pořádku, zač my ale nemohli a usoudilo se nám 2 zl. pokuty.

Ve dvě hodiny ráno dojeli jsme do Domažlic a vyspavše se učinili jsme poklonu u důstojného pana arcikněze Fastra a pan kaplan Hájek s velikou ochotou nám ukazoval znamenitosti města, jehož dějiny bedlivě hledá a sbírá.

Jestě jsme se stavili v Nové Kdyni navštívit tam dobrého přítele a prohlédnout si tamější velkou dílnu.

V Bezděkově u starého spolustudenta jsme zůstali přes noc a ráno nás z Klatov dodala pošta domů, kde nyní trávíme z upomínek na vykonanou šťastnou cestu.

D o p i s y.

Z Prahy, 19. prosince 1864.

(Obnova (!) kaplí u vel. OO. Františkánů.)

Každým takřka číslem překvapuje nás Blahověst utěšenými zprávami: jak po vlastech našich jako o závod nové svatyně se stavějí, obnovují a zvelebují. A hle, již opět navlékáme tuto článeček na dlouhý ten růženec něžné obětivosti křesťanské v Čechách, oznamující obnovení tří kaplí františkánského chrámu u P. Marie Sněžné. Je to článeček vzácnější jiných: jako halěr vdovou obětovaný vzácnější byl zlatáků boháčův. Velební OO. Františkáni totiž vedli sami nenepatrný náklad, jakéhož obnova tato vyžadovala. Budiž jim za to čest a chvála, že ze svého nedostatku obět přinesli. Mile jsme byli dojata, vidouce ono okrášení, ale — škoda, že obnova se dokonala z části — nedokonale. Co se týká kaple sv. Jana Nepomuckého po levé straně vchodu chrámového ležící a tři oltáře obsahující, nemůžeme ničehož namítati. Vše jest slušné a místu tomuto přiměřené, ačby se tu a tam leccos ještě zlepšiti dalo. Obnova kaple P. Marie Pomocnice naproti této se nalezající zaslужuje již méně pochvaly. Jest tu po obou stranách hlavního vchodu několik velkých soch, jichž křiklavé obarvení neslouží ke cti vkusu p. malíře. Věru, při pohledu na toto dílo musí každý polítovat i malíře i toho, kdo to připustil, i svatyni. Nedivil bychom se, kdybychom

ty sochy v některé vesnické kapli spatřili, kdež domácí mistr truhlář sochy porcí cinobru a modřidla „v překrásný kanafas“ obláští. Ale v Praze, a ve svatyni, jenž mezi největšími není nejmenší, měloby se předce více šetřit vkusu a krásy. I oltáře jak v této, tak i v kapli třetí, sv. Michaela, nejsou jakby měly býti. Všude a ve všem jeví se vkus nevytříbený: „jen hodně strakatě.“ Zvlášť poslední kaple při obnově zle pochodila. Kdyby byla zůstala jak před tím byla, stokrát pěknější by byla. Čas sice byl již poněkud setřel živost barev, ale právě to jí dodávalo rázu velebného, jenž mysl naši poutá. Byla jako stařec ctihodný, jehož skráně stříbrná kadeř lemuje. Nyní je jako stařec s rudě naličenou tváří a černou vlásenkou na lysé hlavě. Mělo se přihlížeti k větší jednoduchosti, z čehož by byla vzešla dvojnásobná výhoda: vše bylo by krásnější a lacinější. Pomlčíme o tom, že též kazatelna křiklavě jest natřená, že barva, zvláště bílá, velmi hrubě vyhlíží, tak že to jest jak vápenná obílená; pomlčíme o tom všem, ale nelze nám potlačiti té otázky, proč asi ty tři zpovědní stolice po pravé straně hlavního oltáře, které by byly ani za 20 let žádné opravy nepotřebovaly, mramorovány jsou? Nešťastná to myšlenka! Či má to býti jakýmsi oznamem chladnosti a zatvrzelosti kajicníka, jenž tuto rozehrát se má? To by arcíť bylo významné, ale hledané a tudíž nepřirozené. Přirozenější jest, že hřištníka jdoucího k zpovědnici, v níž ledová kůra srdce jeho obklíčující roztátí má, při pohledu na chladný mramor obejde — mráz! Neuspokojující dojem, jaký obnova svatyně této v nás budí, zmírňuji — s radostí to pravím — hlavní, velmi zdařilé obrazy všech pěti oltářův, na nichž oko se zalíbením spočívá. Zajisté řídila tuto zkušená ruka štětec oživující. Ku konci budí ještě jednou vysloven dík vel. OO. Františkánům za jejich obětavost, která ač neumělostí malíře neb pořadatele z části zmařena, předce chvály hodnou býti nepřestává. P.

Z Klecan, 23. prosince 1864.

(Porada vikariátu Proseckého v Libni.)

V čís. 30. „Blah.“ učinil p. dopisovatel z vikariátu Kolínského návrh, aby se uveřejňovaly zprávy o duchovenských poradách. Návrh ten se mně tenkrát líbil a těši mne, že mohu psáti o poradě, která se odbývala dne 15. prosince t. r. v Libni. Jsouť porady tyto pro mladého duchovního velmi poučné, pro zkušeného zábavné, všem pak k útěše a povzbuzení. Sešli jsme se jako synové kolem svého otce, jak jsme důstojného našeho p. vikáře nazývati uvy-

kli. Napřed jsme se pomodlili, potom poradili, posléze potěšili. Shledali jsme, že nám všem jest bojovati se stejnými obtížemi. Odtud ona jednomyslnost, láska a upřímnost. Otázky k poradě dány tři. *První*: Kdy a jak se má dítkám udělovati nejsvětější Svátost oltární? Obšírně odpověděl vel. p. Kocmann, že mají dítky přistupovati k stolu Páně na bílou neděli (Dominica in albis) — rozumí se o prvním sv. přijímání — a to se slavností co možná největší. Při hlaholu zvonů mají se dítky s korouhvemi v průvodu učitelů a duchovních ze školy do chrámu Páně ubíratí, děvčátka, je-li možno, v bílých šatech s věnečkem na hlavě. Pozdravivše v kostele velebnou Svátost, postaví se hoši v pravo, děvčata v levo u mřížek. Mezi mši sv. zpívají přiměřenou píseň. Kněz je osloví krátce ale vroucně; potom obnovují křestní slib, odříkávají veřejnou zpověď a přiklekají k mřížce. Žádoucně by bylo, aby i hořící svíce v rukou měli. To však, poněvadž s obtížemi spojeno, má se dle návrhu vp. Vobořila nahraditi tím, že dva ministranti kněze s hořícími svícemi doprovázejí. Po mši sv. kněz je ještě jednou osloví, s nimi se pomodlí, a v témž pořádku jako dříve do školy doprovodí, kdež jim na památku obrázky rozdává, načež s napomenutím dítky propustí. Všichni duchovní našeho střídnictví se zavazují v jmenovaný den s touto slavností dítky k prvnímu sv. přijímání voditi. — Nebude-li z toho sláva Kristu, památka dítkám, radost osadě, útěcha knězi?

Na *druhý* otázku: Jak by se měly zaváděti nešporní zpěvy? odpovídali kromě vel. p. Kocmanna, administrátor Třeboratický, p. Vobořil a administrátor Michelský, p. Ferd. Lehner. Oba poslednější zavedli již nešpory, první pomoci dítek jen na velké svátky, druhý zvláště pomocí mužů na každou neděli. Většina jest toho mínění, aby se nešpory zpívaly jen na velké svátky, naproti tomu vp. Lehner dokládá, že tento způsob odpoledních služeb Božích jest slavnější, než pouhé litanie a míní, aby se co možná nejčastěji zpívaly. Nejlépe bude, když duchovní i učitelé, školní mládež i sborové mužů zároveň jednomyslně působiti budou. Bohužel! že mnozí pp. učitelové k té tak svaté věci netečně se mají. — Ve *třetí* otázce: Jaké zvláštní pobožnosti měly by se zaváděti? zúčastnili se vel. p. Laholík, Vobořil a pan farář Kovařovic. Shodovali se v tom, že v pobožnostech rozmanitost jest žádoucí. Kde obrazů křížové cesty není, má se zaváděti růženec a to nejen v kostele, ale i v domácnostech. Kde by možno bylo, ať se slaví i pobožnost májová. Vše ostatní se ponechává opatrnosti

a horlivosti správce duchovních. — K návrhu p. faráře Kejského vzpomenuto předčasně zesnulého p. faráře Libeznického, Kuřáka srdečným „Requiescat in pace!“ K závěrce učinil důst. p. vikář návrh, aby se odbíraly některé duchovenské časopisy, p. farář Podolský dokládá, abychom odbírali náš „Časopis katol. duchovenstva.“ Příští konference bude v Praze. Žehnej Bůh započatému dílu!
Ed. L.

Ze Zásmuk, dne 19. prosince 1864.

(Posvěcení chrámu Páně v Maloticích.)

Nedá se upříti, že za našich časův lidé málo dbají na věci, kteréž jen poněkud se potahují na sv. náboženství. A což teprv, pakli k nim přijdež se žádosti, by na okrasu chrámu Páně něčím přispěli. Jakého tu naříkání a stěžování, že jsou zlé časy, málo peněz. Však zajdi někam na veřejné místo a koho tam spatříš? Našeho stejskala, kterak rádi, peněz na radovánky nelituje. Protož blahoslavím ten kostel, který má své jmění. Než podivná věc, že tak mnoho nalezáme chrámů bohatých, které při vši své bohatosti jsou opuštěné, zanedbané. Nevím, kdo toho příčinou, myslím ale, že duchovní správce o to všemožně by se měl starati, aby jmění k tomu se užívalo, k čemu od zbožných předkův našich ustanoveno a dáno bylo. S radostí oznamuji, že v *Maloticích* chrám téměř zcela novou má podobu. Nalezalť se tam jen skrovná kaplička, která pro osadu tak četnou nepostačovala. Tu se povzbuzením JEmín. našeho vrchního pastýře zakročilo o rozšíření této svatyňky, k čemuž urozený p. hrabě Zásmucký Jaroslav ze Šternberku co patron milerád přivolil. Tak se stavba s pomocí Boží najaře započala a tohoto měsíce šťastně skončila. Z původního kostela zůstalo jen něco málo. Nynější kostel jest velmi krásný a prostranný; zevnějšek a vysoká věž mocně a velebně hlásají, že zde zvláště sídlo Nejsvětějšího. Uvnitř (ovšem jen na čas) vyhlíží to bídne. Jsouť tu staré oltáře, zvláště kazatelna nehezka a nepraktická. Ale i uvnitř bude vše opraveno a kazatelna novou nahrazena. — Dne 18. t. m. přibyl důst. pan děkan Zásmucký Josef Berger, kteréhož byl JEmín. nejdůst. pan arcibiskup splnomocnil, by stánek tento službám Božím zaslavil, do Malotie. Slavně zazníval hlol zvonů, mocně se ozývaly rány z mozdířů. Z fary šlo procesí k nově zřízenému chrámu. Mládež předcházela, následovalo knězstvo a lid. Zpívalo se: Hospodine, pomiluj nás. U dveří zavřeného ještě kostela průvod stanul. Po vykonané modlitbě počalo žehnání nejprve zdi zevnějších, při čemž duchovenstvo zpívalo

žalm: „Miserere mei.“ Napotom se vešlo do kostela k hlavnímu oltáři, při čemž se říkaly litanie o Všech Svatých. Když pak obřadující kněz i oltář i celý kostel byl požehnal, jal se pokropovati i zdi vnitřních. Mezi tím zpívali duchovní předepsané žalmy, načež sv. úkon modlitbou se skončil. Po té vystoupil Zásmucký kaplan, p. Jan Černoňouz na kazatelnu, a na základě slov Kristových: „Dnes stalo se spasení domu tomuto“ vybízel přítomných k radosti i k díkám. Neboť byt by se tento kostel co do úpravy, velkoleposti a bohatosti nevyrovnal chrámu Jerusalemskému od Šalomouna vystavěnému, jest předce vzácnější, poněvadž v tomto stánku sídliti bude Ten, jenž u Zachea se ubytoval, a však ne na den ale navždy, poněvadž v tomto stánku Hospodin nesčíslná dobrodiní osadě prokazovati bude. Po vyzvání, by důstojný p. děkan už přistoupil k oltáři, by celé osadě se Šalomounem požehnání vyprosila a vzpomněl i na vrchního pastýře našeho Bedřicha a na vznešeného patrona Jaroslava ze Šternberku, jakož i na všechny dobrodince chrámu tohoto, počala slavná mše sv., kteráž se chvalozpěvem: Tě Boha chválíme ukončila. Potěšení radostí pravou navrátili jsme se od slavnosti vznešené, a vzácné.

J. Č.

Z Polabín v prosinci 1864.

(Oběžník. Modlitební knížky. Školní katechismus.)

Představenstvo spojených obcí „Sluhy a Mratín“ vydalo k zvýšení mravopoctnosti a k udržení kázně list k hostinským, z něhož následující vyjímáme: „Dle usnesení obecního výboru dne 26. října 1864 v nastávajícím roce 1865 smí se taneční hudba v každém hostinci pouze čtyřikrát držeti, při níž mládež jak ze všední tak z nedělní školy v hospodě nesmíte trpěti, aniž komu dovolovati zapovězenou hru v karty hráti. Po čas trvání služeb Božích v neděli a ve svátek nesmí nikdo kromě pocestných v hospodě při pivě se zdržovati, tím méně kdokoliv v karty hráti, v kuželky kouleti a jiné výtržnosti tropiti. Konečně klade obecní představenstvo p. hostinským na srdce, aby zvlášť mladý lid od hraní v karty co nejvíce možná zdržovali, a uvedením poučných a zábavných časopisů do svých hostinců hostům zajímavější zábavy zjednali, v kteréhožto úslechtilé snaze jich obec. představenstvo také všemožně chce podporovati.“ — Že taneční zábavy zvlášť na venkově ne k obveselení, nýbrž ku zkáze našeho lidu jsou, přisvědčí každý, kdo život na venkově jen poněkud zná. Zhusta ve veřejných listech se dočítáme o různých, rvačkách i vraždách spáchaných v hospodě

právě o musice! A v jakém tu teprv nebezpečí nalezá se ctnost a nevinnost, po níž svůdník jako dravec po kořisti pase, úklady ji stíhati neustáváje! O kězby těch musik ani nebylo! Školní mládeži jest již dávno zákonem zemským zapovězeno k musikám choditi. Ale co pomohly všechny zákazy úřední, když v obci samé k odstranění této neplechý řádné dohlídky nebylo? Nikdo se ani neodvážil z hospody vyháňti dítko, jež lehkomyšlná matka sama k musice přivedla, a vedle sebe na lavici klepen posadila. Pan učitel neb školní dohlížitel špatně by byl pochodil, i co divu tedy, že pro dobrou vůli v obci ani jeden ani druhý tohoto zlořádu si nevšímal, či lépe řečeno, všímati si nechtěl! Ale jinak bude, jestliže naši noví úřadové obecní budou sami bedlivě přihlížeti k tomu, aby školní mládež k musikám nechodila. Lépe bude, budou-li pokutováni netoliko nerozumní rodičové, ale i hostinští, nač tito sotva dopustí, vědouce, že kdyby propadli pokutě vícekrát, o živnost svou by přijíti mohli. Při nynější ocháblosti a lhotejnosti náboženské často se stává, že otcové, hospodáři a mistři v neděli a ve svátek místo do kostela na požehnání raději do krémy zatočí, a tam karbanem a jinak nedůstojně ten svatý čas promrhají. Vidouce takový zlý příklad dítky, učenníci a čeledínové, i oni se kostelu vyhýbají, a netroufajíce sobě do hospody, tajně do pokoutních domů se slízájí, v karbanu se cvičí a jiné neplechý páší. A protož velmi chvalitebné jest vyzvání obec. představenstva, aby hospodští zvlášť mladý lid od hraní v karty zdržovali a do svých hostinců časopisy uvedli, jimiž by se hosté důstojněji než karbanem bavili. Posel z Prahy dobře dokládá, že otcové naši neznali karet, neolibovali sobě v hrách odvážlivých, nýbrž chtíce se povyraziti, dovedli toho bez všech útrat, shromáždili se totiž buď na sadě, buď v zahradě aneb na jiném příhodném místě, a usadivše se pod košatý stinný strom rozmanitým hovorem a srdečnými rozmluvami se bavívali. — Však naši nábožní předkové znali ještě důstojnějších vyrazení, zvlášť v den Páně, v den sváteční. Když přišla čeládka a dítky z kostela, nezasedli dříve k stolu, pokudž hospodáři a domácí, jenž v kostele na ranní byli, nepověděli, o čem bylo kázání, a nepřečtli evangelium na tu neděli připadající. Po obědě přišla na stůl „Postilla“, neb jiná kniha nábožná, z níž otec neb hospodář sám předčítal a tak domácí výborně bavil. Na odpolední služby Boží se nezapomenulo, a po požehnání pokračováno v domácí zábavě, od níž se nevzdálil nikdo. O kězby otcové a hospodá-

řové našeho věku tento svatý patriarchální život do svých rodin opět zavedli, a tak zdržující se sami více doma, i čeládku k tomu měli, aby se netoulala, alebrž navykala tichému, zbožnému životu domácímu. K takovýmto posvátným domácím zábavám výborně se hodí též náš Blahověst, jakož i životy svatých a jiné krásné knihy z Dědictví Svato-Janského. —

Mluvě o potřebě knih k zábavě domácí, musím se též zmíniti o modlitebních knížkách při službách Božích v chrámu Páně. Jest se věru tomu co diviti, že mužští pořádku upotřebují modlitebních knížek při mši svaté, tak že se zdá, jako by tyto pouze pro ženské určeny byly, pro mužské pak se ani nehodily. O zkažený světe! Jak by se naši nábožní předkové byli na knížkách modlili, ale neumějící čísti, modlili se při službách Božích na růženci; když však synům jejich v nynějším pokročilem věku většího vzdělání se dostalo, měli by se títo za knížky modlitební stydět?

Ku konci promluvení musím i o knihách školních, kteréž ustavičným změnám jsou vystaveny, což p. učitelům velikou obtíž ve školách působí. Podobné změny vloudily se nyní již i do katechismu, takže kolikero vydání, tolikero odchylek. Tak nejnovějšímu katechismu se musí vytýkati i to, že slovo „Boží“ skoro vesměs malým *b* jest vytištěno, vyjma str. 54., kdež slovo „Božích“ dvakrát má velké *B*, což snad omylem se stalo. Nezdá se mi, žeby věta: „Když se slovo Boží buď kazí neb se ho zle užívá,“ opravena byla slovy: „Když slovo Boží buď falšujeme aneb ho zle užíváme.“

Již pak se s Tebou, milý „Blahověste“, na sklonku tohoto starého roku loučím, a za všechno srdečně děkuji, cožkoliv k našemu poučení pověděl jsi nám. Bylo toho mnoho, a dejž Bůh, abychom toho k spasení svému upotřebiti dovedli! A. Dudek.

Z Roudnice, 22. prosince 1864.

(Odpověď na obranu zpěváckého spolku.)

V „Blahověstu“ od 15. prosince čís. 35. čteme v dopisu z Roudnice slova: „Kýžby i mužský sbor zpěvácký „Říp“ více si všiml zpěvu kostelního!“ Musím k obraně našeho zpěv. spolku podotknouti, že nejen každou neděli a svátek při velkých službách Božích na křtu spoluúčinkuje, nýbrž i také při mnohých jiných církevních slavnostech zpěvem se zúčastňuje a to nejen v našem chrámu Páně, nýbrž také v našem okolí. Když se dne 6. listopadu b. r. světil kříž na kostele v Straškově, a dříve d. 28. kříží kaple sv. Václava v Židovicích a před rokem nový kříž na křižovatce a Záluže

atd. — kdo při všech těchto slavnostech církevních spoluúčinkoval? Náš zpěvácký spolek „Říp.“ O rorate vedou péči literáci, kteří za to jistý plat dostávají. Náš zpěv. spolek při každé příležitosti v chrámu Páně na pokynutí našeho p. ředitele hned s radostí a z lásky hojně a četně se vždy súčastňuje a každý úd se přičiňuje, seč jeho síly jsou. V nastávajících svátcích vánočních každý se přesvědčí, že se skutečně náš zpěv. spolek zpěvu kostelního ujmá. *) Jan Václavík.

Z Uherského Brodu na Moravě, v prosinci 1864.

(Rozhled po okolí: nové a obnovené svatyně.)

Okolí Uhersko-Brodské jest znamenité jak v církevním tak i dějepisném ohledu. Vyjdeš-li z našeho starožitného města jihovýchodně na silnici, jenž vede do Uherského Slovenska, přijdeš na jedno návrší „Králov“ nazvané, kamž v 15. století král Uherský Matiaš Korvín, poražen jsa od vojska krále Jiřího, utekl a v lesích bloudě se skrýval, konečně po dvou dnech od jednoho rolníka nalezen a do Brodu přiveden byl, jak kronika našeho města šířeji o tom vypravuje. — Na tomto návrší *Králov* jmenovaném v pravo od silnice spatříš až podnes v zemi základy starožitné kaple, podobu kříže mající, kteráž nepřátelskými vpády Maďarskými byla zničena; na místě tom rostou čtyry lipy, z nichžto jedna na sobě má obraz ukřižovaného Spasitele, kterýž zbožného poutníka pamatuje na někdejší stánek Boží. — Putuješ-li po silnici od Králova dále, přijdeš k nové kapli, jenž snahou představeného městyse *Bánova*, *Tomáše Matějička*, v milostivém roce ke cti sv. Cyrilla a Methoděje byla vystavena, krásným obrazem našich sv. patronů ozdobena a před slavností sv. Martina důstoj. p. děkanem Janem Friedlem v minulém roce slavně posvěcena. — V levo od této nové kaple Cyrillo-Methodějské vypíná se osamělý vrch, na němž někdy hrad stával, nyní však třemi kříži ozdoben jest a od zbožného lidu Kalvaria se jmenuje. Pod tímto vrchem rozprostírá se městyse *Bánov* s krásným letos zcela obnoveným chrámem. Tento chrám Páně až do roku 1753 byl komendátním fary Uhersko-Brodské, toho roku stal se expositurou zmíněné fary, a teprv 1784 samostatným a 1843 farním

*) Za to mu budiž čest a chvála, za to dochází i veřejného uznání. Viz dopis z Roudnice v „Blah.“ č. 19. Však nicméně přejeme a žádáme i my, aby zpěvácký spolek města, kdež stával hrad Arnoštův, rázně se ujal našich ctihodných zpěvů roratních z dob Arnoštových, a tím dokázal pravdu slov hesla svého: „Kde stanul, ještě stojí tu Čech!“ Red.

chrámem. Chrám tento, podobu kříže mající a sv. Martinu biskupovi zasvěcený, jest krásným pomníkem v novém tisíciletí křesťanském; neboť nákladem náboženské matice co patrona, a přispěním zbožných osadníkův obdržel nový hlavní obraz sv. Martina v ceně 350 zl., malovaný od Zeleného v Brně; hlavní oltář a kazatelna obnoveny za 130 zl., dále má krásné nové varhany za 750 zl., též nové stolice, pak i nová mešní roucha byla zaopatřena a tak letos v obnoveném chrámě dne 13. listopadu slavnost sv. Martina radostně slavena byla. — V pravo od silnice Uherské leží do Bánova přifařená osada, jménem *Sucháloza*, i tato osada vystavěla v loni přičiněním svého představeného, Františka Veleckého, novou kapli Cyrillo-Methodějskou, kteráž jakož ona před Bánovem, krásným obrazem našich sv. apoštolův ozdobena, 31. prosince m. r. tímž p. děkanem posvěcena byla. — Putuješ-li dále od Bánova po silnici Uherské, přijdeš u osady *Bystřice* na dvě staré lesní kapličky, kteréž z vlastního značného jmění letos obnoveny a na podzim znovu posvěceny byly. — Nyní tě vede cesta obtížná přes obrovské vrchy Malých Tater z Bystřice do Starého *Hrozinkova*, poslední to osady na Moravě, kdež spatříš malý sice ale úhledný též krásně obnovený farní chrám, a brzy stojíš na hranici, Moravu od Uher dělící. Tu hle v tomto utěšeném údolí pookřeje zbožné oko tvé, neboť právě na rozhraní mezi Moravou a Uherským Slovenskem stojí nový pomník křesťanské zbožnosti, prostranná kaple bl. Panny Marie Růžencové. Tuto kapli letos zbudovali chudí avšak zbožní osadníci Staro-Hrozinkovští nákladem 300 zl. První neděli v říjnu na slavnost sv. Růžence, 2. října t. r. ráno ze všech stran v nepohodlném počasí přicházeli zástupové zbožných poutníků sem k utěšeným hodům. Důstojný náš p. děkan Friedl s místním p. farářem a jinými duchovními vyšel u slavném průvodu k nové svatyni, kdež vel. p. Jan Berger, farář Pozlovský, měl přiměřenou řeč, načež obřad svěcení kaple p. děkanem následoval. Obraz Růžencové P. Marie jest dílo domácího umělce. Týden na to, dne 9. října, měli jme opět radostnou slavnost, totiž svěcení rozšířeného farního chrámu Šumického a posvěcení nového kříže. Farní osada *Šumice*, hodinu východně od Uherského Brodu vzdálená, měla po dlouhá léta velmi sešlý chrám, z více přílepků sestávající, zvláště věž zcela dřevěná se podobala více holubníku nežli věži chrámové; konečně byla tato věž nebezpečím hrozící sundána, předsiň či přílepek odstraněn, a nová věž od základu zároveň se slušným portálem

vystavena a s hlavním stavením chrámovým důstojně spojena, celý ostatní chrám obnoven a cihlami přikryt, neb dříve toliko šindelem byl pokrytý. Vnitř byl chrám též obnoven, zvláště hlavní oltář novým obrazem, Narození B. P. Marie představujícím ozdoben. To všechno stalo se nákladem šlechtetného p. patrona, Vojtěcha hraběte z Kaunic, což přes 4000 zl. stálo, mimo to i cihly daroval pan patron, osada pak věnovala na stavbu kámen a postavila před chrámem nový kamenný kříž. — K desáté hodině z rána oznamoval hláhol zvonů z nové věže a rány z moždířů příchod důstojného světitele p. děkana, kterýž provázen četným duchovenstvem nejprv nový kříž a pak rozšířený chrám Páně světil, pak následovalo kázání místního p. faráře, na to pak sloužil důstojný p. děkan slavnou mši sv. s četnou asistencí. — Nákladem téhož šlechtetného p. patrona byl letos jiný chrám Páně obnoven, totiž ve *Velkém Ořechově*, severně od Uherského Brodu dvě hodiny vzdálí. Na zednické a tesařské práce přispěl urozený p. hrabě 600 zl., farní osadníci sbírkou na vnitřní opravu hlavního oltáře a pobočných, jakož i na dlažbu kamennou věnovali 700 zl. Tak i tento chrám Páně, sv. Václavu zasvěcený slavil dne 2. října t. r. radostné posvěcení a v obnoveném rouše stkví se v druhém tisíciletí křesťanském. — Ig. Bednář kapl.

V Palermu na den sv. Lucie, panny a mučennice
Sicilské 1864.

(Ze Sicílie dopis IV., z cesty vůbec VII.)

Chci tentokrát, jak jsem slíbil, pověditi něco o zdejších kostelích, jichž je zde, jak už víte, na půl třetího sta. Někde jsou dva i tři kostely vedle sebe, a divil by se člověk, proč stavěly se chrámy ty tak blízko sebe, kdyby nepovázil, že každý měl sloužiti za svatyni zvláštnímu řádu neb bratrstvu. Jsou chrámy zdejší na mnoze bez věží, některé mají malé kopule; mimo chrám katedrální, jenž stojí o sobě, jsou skoro všecky úplně zastaveny, to jest příbytky lidské, nejčastěji klášterní ze tří stran je obkličují a každý koutek vyplňují, takže od celého kostela nic spatřiti nelze, než průčelí, ale toto jest za to vždy pozoruhodné, sloupy mramorovými, sochami a řezbami bohatě ozdobené, a zvláště portály uměle jsou vyvedeny. Nad průčelím bývá u těch kostelů, jež nemají věží, ve štítu zasazený zvonek, jeden nebo více. Při této příležitosti musím zmíniti se též o špatném zvonění, jež zde v obyčeji. Zvony se nepohybují, nýbrž jen srdcem se tluče na zvon, a to dle libosti a rozmaru zvoníků jednou čerstvě, zas zdlouha, takže o veleb-

ném souhlasu našeho zvonění není zde ani řeči, ač některé zvony zdejší mají překrásný hlas. Slyše to nesmyslné tlučení na zvony vždy lituji těch krásných zvuků v nelađu zlozvučném ucho urážejících. — Jako vůbec všechny domy zdejší jsou prastaré, (ty, které mají zevnitřek novomodní, jsou jen opravené, jakž tu dosud tu a tam vidím, že v starém domě protlukou zedníci nová větší okna a dvěře, nově jej omítnou, a jest dům nový, ouhledný): podobně i chrámy na větším díle čítají věk svůj na mnohá století. Mimo některé nejstarší, jež nesou na sobě ráz byzantinsko-orientalský, jsou chrámy zdejší stavěny ve slohu romanském. Jsou obyčejně náramně vysoké, mají tři prostranné lodě, a nad to po obou stranách podél celého kostela jsou krásné bohaté kaple, tak žeby se vlastně čítati mohlo pět lodí. Chóry čili kruchty pro zpěváky a hudebníky nejsou vystaveny jako u nás, také jsem nikde ani v klášterních kostelích neviděl takové kruchty čili oratoria, jako jest ku př. u sv. Salvatora v Praze po obou stranách kostela. Varhany bývají zde blíž hlavního oltáře ve výklenku některém, a pro zpěváky a hudebníky se o slavnostech připraví dole v kostele zvláštní tribuna. To bych sice nemusil ani připomínati, neboť známo, že v kostelích nejsou žádné lavice, nýbrž stranou dveří v koutě srovnáno jest židlic na sta a na tisíce, které se pro věřící za krejcar od zvláštních chudasů donášejí na žádané místo. Má zařízení toto své výhody i nehody. Ovšem se chrám takto lépe představi v celé své velebnosti, ač jsou-li lavice pěkně pracované a dobře umístěné, neruší také vznešenost místa. Vejde se takto více lidí do kostela, nebo židlice ty tak se v čas potřeby dají stlačit, že by jak říkáme, ani vejce nepropadlo. Za to ale jest s donášením ustavičná výtržnost, a když člověk jest kolem zasednut, musí vydržeti buď až do konce slavnosti, což bývá někdy více hodin, anebo procpává se ven vzbouří celý kostel a zkusí pomáčkání všech oudů.

Zvláště ozdobné uvnitř a čisté a bohaté jsou kostely jeptišek, a první místo mezi nimi zaujímá chrám sv. Kateřiny, přiněmž řeholnice (Dominikánky), v počtu přý as 200, jsou vesměs šlechtičky. Tu oltáře i stěny i podlaha: všecko z mramoru, a to ne hladkého, nýbrž řezbami okrášleného. Mramor zdejších kostelů poskytuje zvláštní pohled tím, že jest černý, husté řezby na této černé půdě jsou z mramoru bílého, a tím dostávají mramorové sloupy a stěny zvláštního výrazu. Bohaté jsou v chrámu sv. Kateřiny všechny kaple i oltáře, a poněvadž zde vůbec na hlavním oltáři nebývá

žádný obraz ani socha svatého, nýbrž mimo nádherný tabernakul jedině krucifix, jest oltář sv. Kateřiny naproti postranním dveřím, oltář to veliký, mající u prostřed sochu sv. Kateřiny, a po stranách sochy sv. Barbory a (tuším) sv. Rosalie, všechny tři z bílého mramoru. Ve všech kostelích jeptišek jsou nahoře kolem okna hustě zamřížovaná, za nimiž bývají panny řeholní přítomny službám Božím. Mimo to pozoroval jsem všude dole při zemi malé též hustě mřížemi zasloněné otvory; nemohl jsem dlouho věděti, k čemu jsou, až jsem jednou viděl u každého toho okénka seděti kněze, jenž zpovídal jeptišky za mřížemi klečící za zdi kostelní. — Naproti kostelu sv. Kateřiny jest jiný veliký klášter jeptišek, zvaný Martorana, jehož kostel jest přední starožitností celého města. Vystaven jest brzy po dobytí ostrova od Normannů, a to sice od stavitelů Arabských, čemuž nasvědčují i mnohé arabské nápisy i celý sloh, zvláště pak podivná věž, jež prý se rovná arabským věžím v Granadě v Španělsku. Vnitřek chrámu jest nízký, mosaiky, jež pokrývají zdě, podobné jsou těm, jež jsem viděl v chrámu sv. Marka v Benátkách, ale jsou mnohem posmournější, starší; též vzácné starožitné malby se zde nalezejí. Z kostelů jeptišek zmíním se ještě o jednom, jenž snad nemá veliké důležitosti umělecké. Jest to malý, okrouhlý a čistotně okrášlený kostelík panen Basilianek; a mně milý tím, že, když jsem tam poprvé vstoupil, slyšel jsem krásný zpěv. Bylo totiž po konventní mši požehnání s nejsv. Svátostí (v ciborium, při čemž hořelo as 20 svící a bylo též incensum). Dva mladé hlasy, jako zvonky, zpívaly v duettu „Pange lingua“ všechny tři verše i potom V. a R. de Sanctissimo. Kde zpěváci byli, nevím; zpěv jejich při okrouhlosti kostela a při množství oken uzavřených mřížemi brzy z té brzy z oné strany zdál se přicházeti, a tato okolnost zvětšovala ještě lahodnost zpěvu, takže jsem litoval, že ty tři verše jsou tak krátké, a jakoby čarovný to byl zpěv oněch Siren, dle báji řeckých, po celý den mi utkvěl v hlavě.

Arcibiskupský chrám sv. Rosalie, vystavený r. 1169 od tehdejšího arcibiskupa, jest ve svém zevnitřku budova tak velkolepá, že ji počítí dlužno mezi nejdokonalejší. Stihlé vysoké věže a věžičky, větší i menší směle oblouky, ozdobně vyvedená okna, tři obdivu hodné portály: to všecko činí chrám tento vzácnou památkou stavitelství středověkého. Škoda, že kopule, postavená v minulém století, nesouhlasí se slohem chrámu. A ještě více škoda, že vnitřek chrámu docela zapírá starožitný

zevnitřek; jest totiž chrám uvnitř zcela moderně opraven; zdě jeho vybičeny a i oltáře jednotlivých kaplí jsou způsobu nového. Ovšem že jednotlivé věci jsou tu vzácné, jako obě nádoby pro svěcenou vodu s řezbou v mramoru dokonale; v presbyteriu stolice kanovníků jsou drahocenná řezba ve dřevě, postranní oltář, kde se chová nejsv. Svátost, jest z drahého mramoru; šestnáct sloupů, podpírajících hlavní loď, jsou sem přivezeny z chrámu Junony ze Syrakus; kaple sv. Rosalie, kdež v rakvi z ryzího stříbra spočívají kosti této sv. panny, jenž žila a umřela v jeskyni na blízkém vrchu Pellegrino, jest památná pro umělecké řezby, jež ve více scénách představují, kterak r. 1624 na přimluvu této svěťice, jejíž ostatky právě byly nalezeny, osvobozeno jest město od záhubného moru: všechny tyto věci ovšem dodávají i vnitřku chrámu toho ceny a znamenitosti nevšední. Nebude snad od místa, zmínili se tuto o duchovenstvu kostela metropolitního. Jest to především kapitola 24 kanovníků, z nichž tři hodnostníci, totiž Can. Cantor, Archidiakon a Decanus. Potom jest tu 42 beneficiátů, jichž odznaky jsou podobné kanovníckým a mezi nimiž šest míst jsou tak zvané personáty. Konečně jest tu jistý počet kleriků, zvaných *jaconi rossi*, chlapců to 8—20 letých, v červeném obleku, kteří přislужují v chrámu zvláště v kůru zpívající hodinky.

O ostatních kostelích povím jen něco v stručnosti. Především zasluhuje zmínky býv. kostel Jesuitský, zvaný „*chiesa di Casa Professa*“, o němž jsem se zmínil již v předešlém dopise. I co do vznešené stavby, i co do nejvzácnějších uměleckých ozdob v mramoru i malbě na stěnách i na plátně zasluhuje tento kostel snad místo první mezi zdejšími chrámy, ač zevnitř mimo průčelí také celý jest zakryt staveními. Na straně evangelia blíž oltáře hlavního jest překrásná kaple sv. Anny s zvláštní malou kopulí s malbami na vápně (al fresco) a s drahocenným obrazem na oltáři; vedle ní kaple sv. Ignacia se sochou téhož svatého obrovské velikosti. Naproti jest kaple sv. Františka Xaveria. Kostelu Jesuitskému i bohatostí i cenou uměleckou nejblíže stojí, ba snad se vyrovná kostel Otcův Oratoria sv. Filipa Nerejského, zvaný vůbec Olivella. Jest původu novějšího, všechny stěvy se krásným mramorem, bohatými pozlacenými ozdobami, množstvím maleb v živých čerstvých barvách, takže říci možno, kdežto jiné kostely k velikým slavnostem se draze okrašlují, tento chrám je vždycky k slavnosti upraven, ustavičně oblečen; svědčí chrám ten nejen o velikém bohatství, jakým nadáno jest zdejší Oratorium, ale i o do-

brém duchu, jenž hledá, miluje okrasu domu Božího. — Jeden z největších chrámů zdejších jest kostel sv. Dominika, jenž obsáhne dvanácte tisíc lidí.

Před chrámem tím, s nímž spojen jest klášter Dominikánů, jest prostranné náměstí se sochou Nepoškvrněné Rodičky Boží na vysokém sloupu z mramoru, postavenou r. 1725. Původ sochy té jest dle zápisek klášterních tento: „Jeden z nejnábožnějších synů sv. Dominika v zdejší konventě byl P. Tom. Napoli, horoucně oddaný úctě Matky Boží, tak velice, že kdykoliv mluvil o blahoslavené Panně Marii, nemohl zdržeti se slzí. Uslyšev on, že císař Karel VI., pod jehož žezlem byla tehdá Sicilie, učinil slib, postaviti na počest Nepoškvrněného Početí P. Marie důstojnou sochu z vděčnosti za obdržené vítězství: hnut nábožností k Marii Panně i veden láskou k svému klášteru, odvážil se na cestu do Vídně, představil se císaři a vroucími prosbami pohnul vladaře, že dal rozkaz, aby na útraty královské na náměstí Dominikánském postavena byla bronzová socha Matky Boží na sloupu mramorovém. A rozkaz tento byl rok na to 1725 vyplněn v tom způsobu, jak se doposud spatřuje.“ H.

Kronika.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal svolal již duchovenstvo generalního vikariátu k první konferenci, kteráž se v theologické posluchárně čís. IV. d. 17. ledna 1865 o 3. hod. odp. odbývati a kterouž on sám řídití bude. Předmětem porady bude otázka: Čím by se dalo v hlavním městě Praze účastenství v kázáních a jich prospěch zvýšiti. Následovati bude předběžná porada, kteráž by v Praze uvedena býti měla 40hodinná pobožnost k uctění nejsv. Svátosti.

— *Z university.* Pan Frant. Skřejšovský z Libišan odbyl v úterý 20. t. m. obvyklou disputaci z věd právnických, aby za doktora veškerých práv povýšen byl. Z vět, které hájiti se nabídl, klademe sem tuto: „Sekularisace statků církevních bez přivolení hlavy církve jest v státech křesťanských patrným porušením práva.“

Z Brna. J. Velič. císař pán jmenoval prof. bohosloví Frant. *Sušila* čestným kanovníkem katedrál ní kapitoly Brněnské. Na mnohá léta!

Z Belgie. Liberálové zdejší pokročili ve svém neznabožství tak daleko, že pochovávali nebožtíky bez kněze a církevních obřadů, bez modlitby a žehnání. Uvykli pokládati dobrého krále Leopolda za stejně smýšlejícího. Pojednou však přesvědčili se o jiném. Král Leopold přistoupil k bratr-

stvu sv. Barbory, spolku to křesťanské lásky k ošetřování nemocných a k počestnému pochovávání zemřelých s příspěvkem 1000 franků. Freimaurové zuřili.

Z Říma. O slavnosti Nepoškvrněného Početí P. Marie byl sv. Otec přítomen v kapli Sixtinské na trůnu svém obklopen biskupy a preláty slavné mši sv., kterouž sloužil J. Emin. kardinal Altieri. Latinské kazání měl kněz ze semináře Piova Josef Maria Aldanesi.

* * * O zrušování klášterů v ruském Polsku a v Itálii vydá sv. Otec encykliku (okružní list). — K nabídnutí vlády piemontské, že převezme část dluhů připadajících na kraje sv. Otcei odňaté, odpověděl trefně státní sekretář kardinál Antonelli: Cítí-li vláda piemontská povinnost pomáhati sv. Stolicí, můžet dary své dávatí do schránek, jaké jsou v každém chrámě s nápisem: „Pro Petri sede — pro sv. Otce!“

Z Ruska. „Dennik“ Varšavský uveřejnil další dva rozkazy, jimiž též řecko-sjednocené kláštery Basiliánův v Lublině, Chelmně, Bialé a Zamoši zrušeny jsou. Zbývá jediný klášter Basiliánův ve Varšavě, kamž se utéci mají mniši z ostatních klášterů, ač nechtěli za hranice se vystěhovati. Vystěhovalcům povoluje se příspěvek na cestu a roční plat 150 rublů, pokud by v cizině ničeho nepodnikali proti vládě ruské. Co příčina zrušení neudává se u Basiliánů účastenství v povstání, alebž malý počet mnichů a nepřiměřené prý zřízení klášterů. Kostely zrušených klášterů zůstanou co chrámy farní a kostel v Chelmně stane se katedrálím. Jako katolickým řádům jest i Basiliánům zakázáno spojení s provinciálem. — Druhým rozkazem zrušena jest kongregace Felicianeck (sester sv. Felixe). Nepožádaly prý o povolení k svému zřízení, ani se nevykázaly jménem k vydržování svého ústavu a nad to prý měly účastenství v politických pleťkách! Ubohé panny!

Z Toulonu, města a přístavu ve Francii, vypravovaly noviny r. 1855 následující udalost. Do přístavu připloula právě, když se konala v městě slavnost Nepoškvrněného Početí Marie P., váleční loď z Algru. Námořní důstojníci spěchali na pevnou zemi, aby přítomni byli průvodu, jenž na večer po hlavních ulicích města slaven a veden byl. Mezi důstojníky byl mladý jeden Arab, který co dobrovolník do pluku „Spahisů“ vřađen, v tom okamženi do přístavu vjel, když procesí za zpěvu, modliteb a hlaholu zvonů se přibližovalo. „Vaše náboženství vždy se mi líbilo,“ promluvil mladý Mahomedan k důstojníku příteli vedle stojícímu, „onoť vám dává vše, po čem člověk se

roztoužiti může, svobodu, radost a klidné svědomí, ano i manželky na roveň s muži stavi a nejsou otrokyně jako u nás.“ — To jest důkaz, odpověděl mu soudruh, že náboženství naše jest pravé, vás pak že prorok klamal. — Procesí se blíží; v zapadajícím slunci lesknou se zlaté kříže, korouhve a prapory větrem pohybované vysoko vlají, vonný kouř kadidla vzhůru vstupuje, daleko široko se rozléhá zpěv, a lid zbožně se modle klesá na kolena. Mezi klečícími byl též mladý Arab. — „Podivné to náboženství,“ promluvil opět k příteli svému; „člověk musí chtět nechtět pokleknouti!“ Již bylo procesí k samému moři přistoupilo — tu najednou ozve se střelba z admirálského korábu, též i z ostatních menších i větších válečných lodí, a veškeré loďstvo v přístavě vztýčilo prapory své. „Jakoby král přijížděl,“ vece Arab, „tak vítají průvod.“ — „Jestli to mnohem více nežli kterýkoliv mocnár,“ di důstojník — „královna nebes a země, jejížto slavnost dnes se koná!“ — Zatím bylo slunce zašlo, avšak tmy nebylo toho večera a té noci v městě, neboť okna všech domů byla osvětlena. — Na hlavních místech ulic vystaveno oltářů, na nichž světlem ozářen se skvěl obraz Matky Boží. — „Město toto — di opět Arab — jest nyní jako veliký chrám; všechno mne mocně dojmá; vaše náboženství jest v skutku krásné!“ —

Když přišli ku katedrálnímu chrámu, hle, tu vchod tisícero osvěcovalo lamp v rozličných barvách. „Toté jako vchod do ráje“ řekl Arab. Však když do velképe krásně osvětlené svatyně byl vstoupil, tu pln nadšení zvolal: „Toté sám ráj!“ — Vedle stojící důstojník přítel usmívaje se mlčel; toliko na sochu Rodičky Boží ukázal, na níž koruna co slunce se leskla. Arab poklekl a rukama zakryl obličej svůj a takto setrval dlouho; jak mu bylo u srdce, ví sám Bůh. Po chvíli vstal, uchopil přítele, nutě jej k odchodu. — „Povím ti něco důležitého,“ pravil k němu venku, „žádám si býti tím, čím ty jsi, a věřiti, co ty věříš. Vaše náboženství jest krásné, mocné, jest pravé.“ Druhé dne šel Arab k jednemu kat. knězi, a sv. církev má o jednomožného věrného vyznavače více. B.

Z Anglicka. („Bratr Ignacius“ o protestantismu.) Týdenník „Katholische Volkszeitung,“ vycházející v Baltimore ve spojených státech severní Ameriky, přináší ve svých zprávách z Anglicka následující zajímavou novinku: Církev anglikánská jest na celém území protestantském ve svém ústrojí a obřadech nejvěrnější odnoží materského náboženství katolického, i poskytuje v lůně svém — při všem tom jizlivém

nepráteleství, jakéž chová ke katolicismu, velmi úrodnou půdu nových vyznavačů sv. víry naší. Výmluvnými toho svědky jsou učenníci nedůsledného dra Puseye, kteří byli skutečně k vyznání římsko-katolickému přistoupili, ač mistr jejich za dobré uznal, po dráze, již byl raziti počal, nekráčetí až k cíli. Jiné hnutí vzniklo v době nejnovější, vytnuvši sobě za úkol zavéstí opět život řeholní, avšak v mezích vyznání anglikánského. Vůdcem tohoto snažení jest mladý duchovník anglikánský Rev. Mr. Lyne, či, jak sobě jménem klášterním říkáti dává, „bratr Ignacius.“ Podařilo se mu, získati sobě přívrženců, s nimiž v Norwichu prozatimní klášter zřídil, sám pak putuje po světě, aby novotám svým naklonil srdce věřících. Ve mnohých větších městech měl velmi četné posluchačstvo. V přednáškách svých přecasto se potýkal se svými protivníky a mnohého duchovního soudruha k mlčení přiměl proudem své výmluvnosti více než podstatnými důvody. Mluvívá o křesťanských přednostech života řeholního, o svatosti bezženství a vzdalování se světa, jakož i o tom, že Bůh zalíbení má ve slibech duchovních. Zastáváje stanovisko své v církvi anglikánské, zatracuje rád, kdykoli se mu příležitost nahnadí, Lutra co kacíře (proto že zavrhl epistolu sv. Jakuba), kteréhožto osudu s Lutrem i Melanctonovi a Zvinglimu se dostává. Zevně řeholní život svůj staví na odív nošením roucha duchovního, sandalií ano i tonsury. A jako mistr, tak si vedou i jeho učňové. Řádu svému dal jméno sv. Benedikta. Avšak „bratr Ignacius“ není více samojediný zakladatel řádu: nalezlť soka v Lodýnském duchovníku, který se co „bratr Pavel“ v Newcastle zřizováním nového kláštera pode jménem „anglikánský řád milosrdenství“ zanáší. Úkol řádu tohoto má se jeviti skutky, zejména má býti vychovávání dítek, navštěvování chudých a nemocných a rozšiřování učení anglikánského jeho úlohou. Oblek „bratří řeholníků“ záleží v černém talaru z hrubé látky, pásu širokém, nízkém klobouku. Noviciát trvá šest měsíců, pak se skládají sliby chudoby, čistoty a bezvýminečné poslušnosti.

Po této stručné zprávě o protestantském mnichu „bratru Ignaciovi,“ poslyšme jeho zdání o protestantismu, jak je byl v jednom kázání a v přednášce v Manchesteru (v Anglii) pronesl. Nemalé podivení způsobil návštěvám, že bude konati „nešpory Benediktinské“ a pak že učiní kázání „o soudu.“ Poněvadž do budovy „Korn-Exchange“ každý vejíti směl, dostavilo se posluchačstvo dosti četné, ale smíšené, neotesané; ano

mnozí přišli jen proto, aby pokoj rušili. Jak mile byl s bratrem Brannockem a se čtyřmi zpěváky na jeviště vystoupil, byl přivítán sykotem, načež „bratr Ignacius“ rozhorleně odpověděl: „Právím vám, nezanedbate-li takového počínání, opustím vás co shromáždění pohanů. Přišel jsem, abych mluvil o ukřižovaném Vykupiteli (při tom ukázal na křížifix stojící na stole). (Pochvala.) Nežádám vaši pochvaly; přišel jsem, abych se klaněl Bohu, ne však, abych získal pochvaly hříšných lidí; a nebudeli se každý tak chovati jak se křestan u přítomnosti Boží chovati má, před Jehož stolicí se všickni dostavíte, abyste od Něho souzeni byli, odejdu; nechciť přičiniti k rozmnožení vašeho zatracení a vašich vin. Každý smekni klobouk, aneb opustím tuto síň.“ Stalo se, jak byl žádal, a následovala pochvala.

„Žádám, aby nikdo netleskal. Nestojím zde, abych měl přednášku, nýbrž abych k vám mluvil o Kristu“ — (opět sykot). „Přiznávám se, že jsem toho neočekával. Shromáždili jsme se, abychom se klaněli Bohu všemohoucímu, a vy se chováte jako pohané.“ Když se byl zástup utišil, zpívaly se nešpory, načež se jal „bratr Ignacius“ kázati. Mezi kázáním zvolal kdosi z posluchačů hlasitě: „O Panně Marii nechceme slyšeti ničeho!“ „Bratr Ignacius“ udeřiv pěstí na stůl zvolal: „Nebudete-li mlčeti, opustím tuto světnici. Nechci, aby mne rušili nevěřící, když mluvím o Kristu a Jeho blahoslavené matce. Ještě slovo, a opustím s opovržením tuto síň.“ To prospělo a kazatel mluvil až do konce za hlubokého ticha. Ku konci pravil Ignacius, že hodlá v Manchesteru založiti klášter; pro ty pak, jenž ve světě žijí, že zřízen bude třetí řád sv. Benedikta, k němužto prý již přemnozí byli přistoupili. — Následujícího dne mluvil na témže místě k lidem jiné vrstvy. Záleželo totiž posluchačstvo z nejznamenitějších rodin, k nimž se byli mnozí katoličtí kněží a duchovníci církve anglikánské přimísili, títo pak ukazovali patrně, že se jim líbilo, když řečník protestantismus odsuzoval. Vstoupiv na síň, byl uvítán hlučnou pochvalou, a pomodliv se, sdělil, že hodlá mluvit o protestantismu. „Včerejší posluchači, pravil, lépe o tom přednášeli, než já bych byl dovedl. Oni nejprve vysýceli kříž Kristův a pak se i k blahoslavené Matce Jeho podobně chovali. Ano, lidé títo mají v uctivosti prapor britanský, ne ale kříž Kristův; na kříž tento štekali jako tlupa Japanesův. Jak mile jsem byl pojmenoval Matku Ježíšovu, štekali zase. Co byste řekli, kdyby se někdo k vaší matce podobně choval? A myslíte, že se

Kristus smiluje nad lidmi, kteří měli Matku Jeho v opovržení: Tu, kteráž Jej napájela; tu, kteráž Jej co dítě v Nazaretu střežila; tu, jižto byl poslušen; tu, jejížto srdce proklál meč bolesti, když stála pod křížem Ježíše, Syna svého! Domníváte se, že se Syn takový smiluje v den soudu nad těmi, kteří opovrhovali blahoslavenou Jeho Matkou? (Dlouho trávající pochvala.) Sv. Pavel praví: Radujte se v kříži Kristovu, — avšak tito mužové Manchestrští milují více libry šterlinků a šillinky (peníze), než jméno Marie, více než svého Vykupitele, více než Matku Pána Boha svého!“

Po této opepřené kritice protestantů Manchestrských hájil řečník za bouřlivého potlesku římsko-katolickou úctu Marie Panny, dokládaje, že to není způsob té úcty, která se vzdává Všemocnému. „Co byl protestantismus? Neměl pražádné idey. Protestovati proti věci bylo totéž, co věc zapíráti a jakže mohla při tolikerém zapírání udržeti se víra? Každý protestant šel svou cestou, a ačkoli se všickni k jedné bibli přiznávali, rozškubali ji nieméně na tolik dílů, aby byli jednomu každému po chuti. (Pochvala.) Vyzývám protestanty, aby dokázali víru svou v bibli. Víra jejich záleží i vlastním bludným domnění. (Dlouho trávající pochvala.) Pozorujte v církvi anglikánské biskupa Colenso. Pozorujte tisíce, jiných sekt. (Tu jal se vypočítávati za hojného smichu nesčíslné množství sekt, z nichžto některých víru pro obveselení tuto uvádíme. Švedenborgiani na př. věří v nebe, kdežto první práci každého jest, aby se oženil. Hezci mladí mužové a ženy přicházejí pryč tam každému v ústřety, aby se mu nabízel. Jiná sekta, toužící po životě čistotném, přiměla staré ženy v krátkých sukních a vyšívaných šněrovačkách, aby si ještě s obručemi hrály a na provaze se houpaly, a staré muže v krátkých nohavících a úzkých kazajkách, aby si hráli míčem. V Americe byli „Baptisté malých dětí,“ čili „Alleluja - baptisté,“ kteří jen v žalmech, hymnách a duchovních písních vespolek hovořili. Tak přišel na př. kdosi hladový a žádal o jídlo těmito slovy:

„Jdi, Maria, přines masa,
k tomu také krmě jiné.

Alleluja! alleluja!“

Jakási paní Cattel Putrey založila sekту, prohlásivši samu sebe za boha. A všechny tyto sekty se hašterily vespolek jako kočky, jak se které místo v bibli vykládají má. Když byl protestantský mnich ještě potvrdil, že jest vysoká církev anglikánská katolickou a duchovníku, který mu odpíral, dokázal, že ta vysoká církev i doušní zpověď vyžaduje a věří, že Ježíš

Kristus v nejsvětější Svátosti oltární skutečně přítomen jest, skončil přednášku modlitbou a duchovník vysoké církve, který prvé „bratra Ignacia“ pomásti chtěl, udělil požehnání, jelikož Ignacius pouze jáhnem jest. — Takovým způsobem sami protestanti hájí učení víry katolické, poskytující nám nejkrásnější naděje, že se Anglie vbrzce k jednomu ovčinci navrátí; tomu nasvědčuje láska jejich k Marii Panně a úcta, kterouž chovají k znamení svého spasení. V.

Literní oznamovatel.

„*—* „Časopis katol. duchovenstva,“ ročník pátý, ukončen jest svazkem 8. vydaným 17. t. m. Na rok 1865 vycházeti bude jako posud v 8 pětiarchových svazcích ve lhůtách asi šestinedělních. První svazek nového ročníku vyjde 1. února. Expedice žádá o žádoucí větší rozšíření. Redakci povede dále dp. Karel Vinařický, kanovník na Vyšehradě. — „Hlas“ Brněnský v pozvání ku předplacení žádá o valnější než dosud rozšíření, „aby snad nedůstatkem odbíratelův nemusil konečně zaniknouti.“ — Redaktor „Cyrilla-Methoda“ i „Slovesnosti“ odhodlal se ještě jedno půlletí vytrvati, přijímá tedy předplacení jen na první půlletí s tím dodatkem, že od počtu předplatitelů záležitosti bude počet čísel za měsíc. — Z toho všeho jde, že se časopisům církevním valně nedaří.

— Kapelní mistr u sv. Víta na hradě Pražském, p. Jan Nep. Škrap, zamýšlí tiskem vydati osmero pro dobu adventní a postní složených krátkých a snadných mší, kteréžto pouze čtyři hlasové s průrodem varhan zpívati mohou. Jsouť ale tyto mše tak zřízeny, že i nástroji obyčejnými, totiž houslemi, kontrabasem, hoboji a. rohy sprovázeny býti mohou. Osm těchto mší vydáno bude tiskem na pevném papíře psacím, každý sešit obsahovati bude dvě mše. První sešit vydán bude 1. března, druhý 1. května, třetí 1. srpna a čtvrtý 1. listopadu r. 1865. Aby vydavatel věděl, jak mnoho výtisků má zříditi, žádá aby p. p. objednatelové sobě neztížili předplatky v listech frankovaných jemu zaslati, buď za celé dílo najednou do 1. února 1865, aneb po částkách za jednotlivé sešity a sice: za první a druhý sešit do 1. února, za třetí sešit do 1. května, a za čtvrtý do 1. července 1865. Pakliby mu více p. objednatelů předplacení společně zaslalo, připojí na pět objednaných výtisků jeden zdarma.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla vyšly dva sešity povídek: 1) „Králova životní stráž.“ Povídka pro mladý i dospělý věk. Dle vypravování od G. Nýrice zčeštil Josef Pečířka. (Spisů Nýricových svazek 3.) S obrázkem, stran 132. — 2) „Povídky pro mládež českoslovanskou.“ Z polského přeložil Frant. Boh. Žilovický. Obsahuje: „Údolí Amonino“ a dvě pověsti: „Zaklená princezna v zámku Hnězdněnském“ a „Červený pes,“ S ocelorytinou, stran 96.

— „*Obrazy z Nového Zákona*.“ I. Sklad Karla Bellmanna v Praze. V tuhých deskách nalezá se osm sličným barvotiskem pěkně ozdobených vyobrazení, známých z obrázkové Bible české, s příslušnými slovy Písma sv. Jsou: Zvěstování Marie Panny, Narození Páně, Zjevení čili příchod, poklona a obět mudrců od východu, dvanáctiletý Ježíš v chrámě mezi učiteli, Ježíš přítel maličkých, Návrat marnotratného syna k otci, Ježíš vzal pachole a postavil je vedle sebe a řekl k učenníkům svým: „Kdožby koli přijal pachole toto ve jmenu mém, mne přijímá;“ konečně Milosrdný Samaritán. Knížka tato bude utěšeným dárkem pro maličké a vítanou pomůckou k názornému vyučování. V obrazech těchto bude pokračováno.

— Obraz bl. *Kanisia* v arcib. semináři chovaný byl fotografován nákladem knihkupectví B. Stýbla. Práce se podařila. Obraz představuje bl. Kanisia, an u stolku sedě péro drží v ruce na tlustou knihu položené. Pohlíží v levo vzhůru, kdež se mu v oblaci zjevila postava alegorická představující náboženství, ana pravici vzhůru drží kříž, levicí pak rozkazuje, aby Kanisius psal. Výše se vznášá Duch sv. v způsobě ozářené holubice. Dole stranou trhá bludařské spisy pes, čímž se naznačuje rod de Hondtův. (Hund, canis, Canisius). Na fotografii z Říma sem zaslané jest bl. Kanisius o mnoho mladší, nežli na této Pražské.

— „*Poklad domový*.“ Katolické modlitby, k nimžto připojen jest: Život Krista Pána a svatých apoštolův s výborem ze svatých epistol. Seřadil Karel Müller, kaplan v Suchole. V Jindřichově Hradci. Tiskem a nákladem A. J. Landfrasa. Rok tisku není udán. — Povolení bisk. Ordinariatu Budějovického dáno 5. března 1860. Kniha věnována jest památce tisícileté slavnosti příchodu sv. Cyrilla a Methoda do vlasti českoslovanských. O knize této v našem „*Blah*.“ letos jednou již ohlášeno čteme v ordinariátních listech diecése Budějovické úvahu, z kteréž následující slova vyjímáme: „Obsah činí ji v skutku domácím pokladem každé křesťanské rodiny. Hlavní a nejpodstatnější částka její jest Život Spasitele světa, kterýž se zde dosti obšírně a důkladně vykládá, a jehožto dokonalá známost za těchto přítomných časův lidu našemu tím více jest potřebná, čím více, žel budiž Bohu! se už i po vesnicích roznášejí překlady oně zlopověstné francouzské knihy, nevěru a bohaprázdnotu rozšiřující. Potřebí jest tedy, abychom proti tomuto jedu dávali lidu svému

nějaké lékařství, kteréž zajisté tato přítomná kniha poskytuje. Pročež rozšíření hodna jest.“ Formát jest veliká osmerka, tisk frakturou, stran 487 s pěkným obrázkem a mapou Palestiny.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Athanas Fr. *Rauch*, jubil. kněz z ř. kapucínů, senior provincie Česko-Moravské, řídící III. řádu a zakrístie v Loretě na Hradčanech v Praze, 14. prosince (nar. 28. září 1780, složil sliby 25. února 1797, ord. 4. června 1803.)

Vyznamenání jsou:

p. Josef *Votýpka*, farář v Hbýtech, jmenován skuteč. k. arcib. vikářem a školdozorcem okresu Příbramského;
p. Frant. *Traenkler*, farář na Zbraslavi, jmenován skuteč. k. arcib. vikářem a školdozorcem okresu Zbraslavského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Josef *Melcher* admin., za faráře v Stradišti;
p. Frant. *Jiroušek*, býv. vychovatel, za faráře do Ouběnic;
p. Jan *Ječmen*, kapl., za administ. v Libeznicích;
p. František *Matoušek*, za kaplana do Neveklova.

Uprázdňené místo:

Libeznice, fara patron. p. Ervína hraběte z Nostic-Rienek od 9. prosince 1864.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

p. Karel *Müller*, prvofarář v Touchořinech, 11. listop. (nar. 20. července 1798, ordin. 24. srp. 1821).
p. Vác. *Barth*, farář v Morech, 24. listop. (nar. 28. září 1795, ordin. 13. srp. 1819);
p. Josef *Reinelt*, osob. děkan v Zubrnici, 6. pros. (nar. 9. června 1802, ordin. 4. září 1826);
p. Frant. *Schönplflug*, osob. děkan v Tušimicích, 11. pros. (nar. 18. července 1790, ordin. 7. srpna 1813);
p. Jos. *Michálek*, jubil. kněz, bývalý farář v Bosni na odpoč. v Mnichově Hradišti, dne 14. prosince (nar. 6. září 1783, posvěcen 15. srpna 1806).

Uprázdňená místa: (od 19. pros. t. r.)

Dubnice (Hennersdorf), fara patron. p. hr. Hartiga;
Touchořiny, fara patron. náboženské matice;
Mory, fara patron. kníž. Schwarzenberga;
Zubrnice, fara patron. p. biskupa Litoměřic;
Tušimice, fara patron. studijního fondu.

Naším přátelům a příznivcům.

Číslem tímto ukončili jsme ročník XIV. Všem pp. spolupracovníkům a dopisovatelům vzdáváme vřelé díky ze srdce upřímného za jejich práce a příspěvky, jakož i pp. čtenářům za osvědčování důvěry a lásky. S *Bohem*, a na shledanou v roce novém!

K číslu tomuto jest přiložen titul a obsah „*Blahověsta*“ l. P. 1864.

